

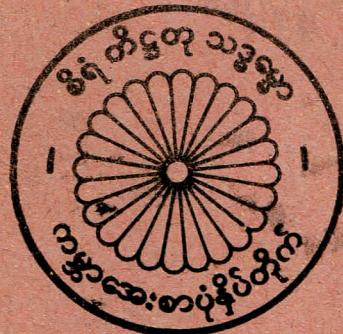
နှုန္တမေတာကို သီရိလိသဒ္ဓမ္မတ မဟာဓမ္မရာဇာဓိရာဇ်  
ဘုတဲ့တံပါ်တော်ရ<sup>၁</sup>  
ထန်းတပင် သာသနာပိုင်ဆရာတော်  
အရှင်နန္ဒမေတာ  
စီရင်တော်မူအပ်သော

# ပြောန်းအဂျကာကြ

နှင့်

အနုစုံပြော

မန္တလေးမြို့ မစိုးရို့ပါဉို့တက္ကသိုလ်ကျောင်းတိုက် ဆွဲသံကိုယနာ  
သံယနာယက ဝန်ဆောင်သံယအဖွဲ့ခြား အရှင်မဟာပလိုတာ  
“အဘိဓာဓာရုပြင်”ကျေးဇူးရှင် စစ်ရိုးရို့အရာတော်ဘဏ်းကြီး  
ကြီးကြပ် သုတေသန ပြင်ဆင်တော်မူသည်။



ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော်အစိုးရ<sup>၂</sup>  
သာသနာရေးဝန်ကြီးဌာန၊ သာသနာရေးဦးစီးဌာန  
ကမ္မာအေးစာပုံနိုင်ရိုက်မြှုပ်နှံရိုက်နိုင်သည်။



နှစ်မေတာဘိ သီရိသွေ့မြင် မဟာဓမ္မရာဇ်စိစာရွှေ  
ဘုတ်ဆိပ်တော်ရ<sup>၁</sup>  
ထန်းတပင် သာသနာပိုင်ဆရာတော်

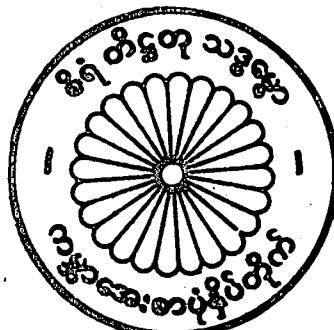
အရှင်နန္ဒမေစာ  
စီရင်တော်မူအပ်သော

# ပြောနိုးအဂျကာက်

နှင့်

အစုစုစုစု  
အစုစု

မန္တလေးမြို့ မစိုးရိပ် ပါ၌တက္ကသိုလ်ကျေင်းတိုက် ဆဋ္ဌသံဂါယနာ  
သံယနာယက ဝန်ဆောင်သံယအဲ့ဗြက္ကွ “အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍာတ”  
“အသံဝဇ္ဈဟာရွှေရှု” ကျေးဇူးရှင် မစိုးရိပ်ဆရာတော်ဘုရားကြီး  
ကြီးကြပ် သုတ်သင် ပြင်ဆင်တော်မူသည်။



ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော်အစိုးရ<sup>၁</sup>  
သာသနာရေးဝန်ကြီးဌာန၊ သာသနာရေးဦးစီးဌာန  
ကမ္မာအေးစာပုံနိုင်တိုက်ခွဲရိုက်နိုပ်သည်။

ရန်ကုန်၌၊ ကမ္မာအေး၊ သာသနာရေး ဝန်ကြီးဌာန  
သာသနာရေးဦးစီးဌာန၊ ကမ္မာအေးဟပုနိုင်တိုက်တွင်  
ညွှန်ကြားရေးမှူး ဦးအနည်းငါး  
မှတ်ပုံတင်အမှတ် (၀၃၈၄၃ / ၀၄၀၅)က  
ပုံနှိပ် ထုတ်ဝေသည်။

## မဟာဓမ္မကရဲ၏ မဟာဓန္မဒီဒါန

### သရိရရှိအေ

ပဋိနံ သမ္မသနသီ  
သန္တသီ ဇေဟရံသံယော။  
ရုံသံယော အဝ၊ ဟသန္တဘာ  
သန္တဘာ ၃၈၉၌ တ၁၀၆။ ။  
[အငြောညာပော်ပွဲနှင့်]

တ၁၀၆။ ပျော်မွှဲစံ၌မှု၊ ရတနာအိမ်ထက်၊ လေးကြိမ်ပြောက်သတ္တာဟာ၊ သီတင်းသုံးတော်မူစုတ်ကာလည်။ သန္တသီ၊ ဘုရားရှင် ကိုယ်တော်မြတ်ကြီး၏။ (ဘုရားရှင် ကိုယ်တော်မြတ်ကြီးသည်)။ ပဋိနံ၊ အနုပ္ပကမ်း၊ နည်းစုံပြုးသည့်၊ ကမ်းမပြင်ကျယ်၊ ကျမ်းပင်လယ်ဖို့၊ နန်ယ်ဘူးဥက္ကမ္မာပုံး၊ ကြံ့စည်းမူရ နိုင်လောက်အောင်၊ ဂါးရအရာပုံးမတန်း၊ ကျမ်းတော်ကြီးကို။ သမ္မသန္တသီ၊ ဂါးရခက်အခဲကို၊ ဥက္ကဝင်ရဲ၊ လက်စွဲဖြင့်၊ ဖျက်ခဲ့ဆုံးဖြတ်ရှုံး၊ သုံးသပ်ဆင်ခြင်တော်မူရှုံး။ ဒေါ်ဟရံသံယော၊ ကိုယ်တော်စိတ်ပိုး၊ နောရတိုးမှ အုံလှိုင်းလောက်စွဲဖူး၊ ရောင်ခြည်တော်ခြောက်သွေးတို့သည်။ သန္တဘာ ရုံသံယော၊ ကမ္မာ့တန်းသာ၊ တာရာ၊ နေ၊ လ၊ ရှိသမျှအဖို့၊ အလင်းရောင်မျိုးစုံတို့ကို။ အဝ၊ ဟသန္တဘာ၊ ပိုးရည်မြှုံးစွား၊ နေရောင်ပုန်းသို့၊ ဖုံးအုပ်ပုံးကွဲယ်၊ ရှုက်စွဲယ်ဟု၊ ပြက်ရယ်ပြုကြကုန်လျက်။ (ပြက်ရယ်ပြုကြလသယောင်)။ ၃၈၉၌၊ နာဘံထက်ညာ၊ ပုံးတက်ကာရှင်၊ ကဲ့ဝါ နရန်း၊ ယုက်ဖြာသန်းလျက်၊ အုံဘန်း....လူးလွန်၍၊ မြှုံးကွဲ့ စွဲယ်တော်မူ့ကြပါကုန်၏။

တိသီဒေသတော်၌ အနုတ်နယ်၊ သမ္မသီမဟာပကရဏ မည်သော ဉှုံမဟာပဋိသီး၊ တိသီဒေသတော်၌ ကျမ်းကြီး၏ နက်နဲ့ ကျယ်ပြောပုံးကို လောက်ဦးပါဟရှုံးပင် ကျမ်းပင်လယ် ပြရန်မရှိပေါ့။ သို့သော် အနည်းကပ်ဆုံးသော ဥပမာတချေ၊ ပေးပါဆိုလျှင် ပင်လယ်ပြင်ကိုသာ ညျှော်ပြရပေမည်။ မှန်သည်။ ပင်လယ်သည် ထောက်တည်ရန် ခက်ခဲအောင် နက်ရှိုင်း၏။ ကမ်းမပြင်အောင်လည်း ကျယ်ပြော ထွေးသည်။ ထွဲကြောင့် ဉှုံကျမ်းသည် ပင်လယ်ဖြစ်၍ ပင်လယ်သည် ဉှုံကျမ်း လောက် နက်ပုံး၊ ကျယ်ပြောနိုင်ရာသည်။

ပင်လယ်နှင့်ပဋိသီး၊ ပဋိသီးနှင့်ပင်လယ်သည် ဘယ်သင်းကပါ၍ နက်ရှိုင်းသည်? ကျယ်ပြောသန်း?

[ခ]

မဟာဗုဒ္ဓဘာသု မဟာနိဒါန

၅၇ အမေးအတွက် အဖြေကို မဟာဂတ် ဂမိယ တိသုဒဏ္ဍတေရာင်သည် ဖွံ့ဖြိုး  
ဖြေကြားခဲ့ဘူးလေသည်။ တရှုန်းသောအခါတွင် ထိုမထေရာင်သည် မဟာဗုဒ္ဓဘာသု  
ဖူးမျှော်ရန် ကျေးသီဟိုမှ ၉၉။။ ပိုပိုစိုးပြင်  
သတော်စီး၍ ကြတော်မူခဲ့သည်။ သတော်ပေါ်မှနေ၍ ရေပြင်၏အဆုံးကို  
မျှော်ကြည့်၏။ သို့သော် ၅၈မှု့ဗာ့ဘက်ကမ်းလည်း လှမ်း၍ပင် မမြင်တော့ချေ။  
ထိုမှု့ဗာ့ဘက်ကမ်းလည်း မုမ်းဆျေ၍ပင် မမြင်နိုင်လေ။ မျှော်လေတိုင်း ရေလိုင်း  
တို့သာ ထင်တော့သည်။ ထို့ကြာ့င့် မထေရာင်သည် အဆိုပါအမေးကို စိတ်ထည်းမှာ  
တွေးကြည့်မိလေသည်။ နောက်ဆုံး ထို့နှုန်းတွေးလျက် နေစဉ်မှာပင် ဆိပ်ကမ်းကို  
မြင်ရလေတော့သည်။

အမုန်အားဖြင့် ပင်လယ်ဟူသည် အောက်ခြေတွင် မြေပြင်ဖြင့် ပိုင်းခြား၍  
အထက်အဖို့တွင် လဟာပြင်ဖြင့် အနားကျော်သည်။ တဘက်တွင် စက္ကဝါ တောင်  
တန်းဖြင့် ခါးပန်းသတ်၍ တဘက်တွင်မူ ဆိပ်ကမ်းဖြင့် နခမ်းသတ်ရမြဲသာ  
ဖြစ်လေသည်။

ပဋိသန်းကျော်းကြီးသည်ကား ထက်၊ အောက် ပဲ၊ ယာ၊ ဘယ်မှာမှ ဆုံးကမ်း  
ပိုင်းခြား ကလနားသတ်မှတ်ချက်ဟူ၍ မရှိ။ နက်နဲ့ကျော်ပြောလှုဘီသည်။

၅၈ သို့ တွေးတော်ယင်း တရားသတေသနှင့် ဆင်ခြင်သုံးသပ်၍ တထိုင်ခြင်းဖြင့်  
အရဟတ္ထဖို့လိုကို ရရှိတော်မူလေသည်။ (အောက်ပါ) ဂါထာဖြင်လည်း ပဋိသန်း  
ကျော်းကြီးကို အကြောင်းပြု၍ ဝမ်းမြောက်ဆုံးသောစိတ်ဖြင့် ဥဒါန်းကျူးရင့်တော်  
မူလေသည်။

အော်-ဝ ဂါးရဂတ် သုဒ္ဓဗ္ဗား၊  
သယံ အဘိညားသ သဟေတုသန္တား၊  
ယတာနုပ္ပါးနှိမ်လန် အေသိတာ၊  
မဟာသီနာ ရှုပေါ်-ဝ ပသတီ ၁။ ၁။

၅၉ အာဏ်ဝင်ရနှင့် ဘုရားရှင်သည် ၅၉မဟာဗုဒ္ဓဘာန် အဝင်အပါ အဘိဓား  
ရတနာခုနှစ်ကျော်းကို စတုတ္ထမြောက် ရတနာသမာတ္ထာဟ  
ကိုရှိရတနာကျော်း ၅၉ ခံနေတော်မူစဉ် ဦးစုံပွဲမသုံးသပ်ဆင်ခြင်တော်မူသည်။  
(အဘိဓား တည်းဟူသော ရတနာခုနှစ်ရပ်ကို သုံးသပ်ဆင်ခြင်ရွှေ့ရပ်၍  
“ရတနာသရ” ဟု ခေါ်သည်) မမှုသက်ကဲ့မှုသည် (အစဉ်အတိုင်း) ယမိုက်ကျော်းထို့  
သုံးသပ် ဆင်ခြင်တော်မူရာတွင် ခြောက်ဖြောသော ရောင်ခြည့်တော်တို့သည်  
ထွက်ပေါ်ကွန်မြှုံးတော်မူမှုကြသေး။ ခုနှစ်ကျော်းမြောက်ဖြစ်သော ၅၉မဟာ

၁။ ဓမ္မသင်၏ အဋ္ဌကထာ (နိဒါန်းအွန်-၁၃)။

## မဟာပက္ခဏ မဟာနိဒါန

[9]

ပဋိသန်းကျေမ်းကြီးကို သုံးသပ်ဆင်ခြင်တော်မူသော အခါမှုသာ ထွက်ပေါ်ကွန်မြှုံး  
လာကွန်၏။ကမ္ဘာဝလောကဓာတ်တရုပ်းမြှုံး မြှုံး၊ ရေ၊ လေထူ တရုပ်ကွန် သတ္တဝါနှင့်  
အဆုတ်ထွေမြှုံးသမျှသည် ရွှေစင်ဖြင့် သွှေးလုပ်သော ရွှေရုပ်ကွဲအဟန် ရွှေဇာုံခြည့်  
တိဖြင့် လိမ်းကံလျက်ရှိခဲ့လေသည်။ ထိုအခါ တာရုံ၊ နေ၊ လတို့သည် ကြည့်ညိုန်  
ခွင့်မရှု၊ တောက်ပု၊ ခွင့်မရှုကြလေကုန်။

ဥပမာအားဖြင့် တိမိရဲ၊ တိပိဋကလ္မာ၏သော ဝါးကြီးများသည် ယူဇာနာပေါင်း ရှစ်သောင်းလေးထောင် ဗောင်းမွန်နက်စောက် မဟာသမုပ္ပန္မရှိ ရောက်မှသာလျှင် စိတ်နောက်ကိုယ်ပါ ကျော်စားခွင့်ရလာကြသကဲ့သို့ ဖြစ်၏။ တန်ညွှေးအားဖြင့်သားတိသုနား ခြေသေးမှင်းသည် ကျော်ကျော်သော ပတ္တမြားဂုဏ်တွင် မထုပ်နိုင် မရှားနိုင်အောင်ရှိခဲ့မှ တောာသုံးထောင် မြိုင်နက်သို့ ထွက်လာသောအခါတွင် လွှာတ်လပ်စွာ ဖြတ်သန်းပြေးလွှား၍ ကျော်စားနိုင် သကဲ့သို့လည်း ဖြစ်ပေသည်။

୬। ତାହଁ କିମ୍ବା ଅଧିକାରୀଙ୍କ ପଦାଳିକ୍ଷେତ୍ରରେ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ପଦାଳିକ୍ଷେତ୍ରରେ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ପଦାଳିକ୍ଷେତ୍ରରେ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ପଦାଳିକ୍ଷେତ୍ରରେ

၂။ သမုဒ္ဓရာ၊ အန္တုဝါယ်၊ မဟာတိမိလ၊ မစ္ဆာဏာ၊ ငါးကြီးစွာကား၊ ယူဇာနာ  
တွက်ဖွဲ့၊ ခန်းလဲ၊ အလျားသံဃား၊ ပါးမြှေးသောခါမှု၊ သမုဒ္ဓရာ၊ ရှေ့မျက်နှာဝယ်၊  
ယူဇာနာအပြေား၊ ငါးဆယ်တရား၊ ရေပ်းဖွား၏၊ ချာချာဖြူးမောက်၊ မြစ်လုံးနောက်၏၊ ခြောက်  
ထောင်လျေား၊ မဟာတိမိလ၊ မစ္ဆာဏာ၊ ငါးအမျိုးလည်း၊ တန်ခိုးတောား၊ ကြီးမားစွာ  
နှင့်၊ ကမ္မာပတ်လုံးတည်လေသည်။

တိပိဋကလ၊ မဟုရာဇာ၊ ငါးကြီးစွာကား၊ ယူဇာနှာကိုဆယ်၊ ရှည်သွယ်အလျား၊ ပါးထိုင်း၊ မှုံးခါးရေး၊ မျက်နှာလျင်၊ ယူဇာနာပေါင်း၊ ရှစ်သော်လေးထောင်၊ ကုန်အောင်ရှတ်ရှတ်၊ သယလွှဲပို့သမုပ္ပန်မြစ်ရိုး၊ ဘုန်းတန်ရိုးနှင့်၊ အမျိုးငါးရာ၊ လေးထောင်သာ၍၊ ကမ္ဘာပတ်လုံး တည်လေသည်။

(ရေစိမ့်ဆရာတန်ကြီး၊ “အရှင်ဝရသမ္မာခါ”သည် အာမိကပ္ပ ကမ္မားကျိုးကျမ်းကို ဖို့ပြု၍ ရေးသားသော ၁၂၆၇-ခန့်စိရိက် “လောကဓာတ်ပုံ ဧည့်ကြေးမုံကျိုး” ၃၀-မှ)

[۲۳]

မဟာပကရဏ မဟာနိဒါနံ

သက္က၊ သုခ္မဖြစ်သော အဘိဓမ္မသဘာဝကို ကြံးဆတ်မှုရသဖြင့် စိတ် ဓာတ်လည်း ကြည်လင် သန့်စင်သော ရှုပ်ဓာတ်ကြောင် တဖျတ်ဖျတ် လွန်လူး၏ ကြန့်မြေးသော ရောင်ခြည်တော် ခြောက်စုံတိသည် လောကဓာတ်၊ တခရိုင်လုံး ယခုတိုင် မရပ်မနာဘဲ ဖြတ်သွားလျက် ရှုံးသေးကြောင်း မူးလပေါ်သအငွေ ကထာ၊ ပါသရာသီသတ္တဝါနား ၂၉။။ ရှိသိ မိန့်ဆုံးထားပေသည်။

ତୁମେ ଏ ପକ୍ଷ ହାଗନଟେବୁ ବୀରିଣ୍ଠା ଫିଙ୍ଗକ୍ରିତ୍ତବୁ ଯାଏଣ୍ଟିପିଲିବାପିଲି  
କା ରୁଦ୍ଧିଯେବୁ ଆକର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଲୋକମାତ୍ରରୁ ରହିଛିଯେବୁ”

“ଆପଣ୍ଡିଯାକ୍ଷତାବୁ ଲେବାଗମତାବୁ ଯାଚଂ ବାବନ୍ଧିତରେବାକୁ  
ପଠାନ୍ତିରେ” ॥

“ଆହୁ ରିଯ୍ ଠତ ଗୋ? ଆହୁ ତାତ ଗୋ? ଆହେବାଠା-ଯୁ ଆହିଛେ  
ଯୁଦ୍ଧ ରକେବ ଆହିଛେ ଯେବା” ହୁ ଅଂମାର୍ଣ୍ଣଲଭ୍ୟଃପ୍ରିଃ ଶୀଘ୍ରଃର୍ଵପର୍ବନ ମନ୍ଦିର  
କ୍ଷିଣିପିତାଙ୍କାଃ॥

ခုနစ်ပါကား၊ နှုတ်ရွှေကျော်ရှိန်၊ တာဝတိနှင့်၊ မူနိုင်ဘာန်းထွေး၊  
ဝါဆိုလတ်ရှုံး၊ မိန်တ်သားမင်း၊ မည်ရင်းခေါ်ညီ၊ သန္တားသိတာ၊ အစတည်မှု၊  
အမှုပြုရှုံး၊ ချင်းစွာအပေါင်း၊ တသယာဂ်းလောကမာတ်၊ သိကြားနက်ကာ

၁။ ဤရောင်ခြည့်တော်နှင့် ပုဂ္ဂိုလ်ကြီး စော်ကတ်လိမ့် မင်းလည်နှင့် မင်းကွန်းး ဆရာတော်တို့၏ “သတ်မ္မတကုဖ္တာ” ကို ဦးစွာကြည့်ပါလေ။ ။

မိုးထွတ်ပြဟ္မာ၊ စည်းဝေးရာတွင်၊ တဝါပတ် လုံး၊ ခန့်ချုံစင်ကြယ်၊ ရက်ကိုးဆယ်ဟု၊ လူဝယ်နေကျို မှတ်သားကြ၏၊ တ ၁၀၈နှစ်အာမှတ် တူညီ၊ လေးပီဇာနာ၊ သုံးပြန်သာဟု၊ မကြာလျှင်ထွေ့ မှတ်ကြလေ၏”။  
(ဓမ္မရာသီပျိုး)

ထိမှုတော် လူသားတို့၏ သတ်မှတ်ချက်ချိန်တာအားဖြင့် တဝါတွင်း (ရက် ပေါင်းကိုးဆယ်)တွင် အဘယ်ကျမ်းကို အဘယ်နှစ်ရက်ကြာမျှ ဟောကြားရ သနည်း?

အဖြေကား ခိုင်လုံးသော ကျမ်းဂန်တွင် မတွေ့ရှိရပေ။

သို့ရာတွင် ဆရာတ် သမားအဆက်ဆက် ရှေးသူဟောင်းတို့၏ မှတ်သားချက် ကိုကား တွေ့ရှိ၊ ကြားဘူးသူးများလေသည်။ စာရေးသူတို့လည်း ထိသည့်မှတ် သားချက်ကို နှုတ်တက်လွယ်ကူစေရန် ကဗျာဖြင့် မှတ်တမ်းပြခဲ့သူးသည်မှာ—

ဓမ္မသင်၊ ဝိဘင်း၊ အိဒ္ဓသရက်စီ။ ။ခြောက်ရက်ကြာ-ကျမ်းခာတော်၊ ရယ်နှင့်ပုဂ္ဂလာ၊ ခုနစ်ရက်၊ ဟောမြှေက်ခဲ့သည်။ ။ကထာဝတ်၊ ရက်ရှစ်ညို့၊ ဝိဘင်းပ ယမိုက်ကျမ်း၊ ။ ။ပဉ္စီ ပဋိသန၊ ရယ်လို့၊ လ၊ သုံးထိမယ်တော်မီ ကိုဟောသည့်ရက်တမ်း။

အထက်ဆုံး ဥာက်သော်မှ လေးပီဇာနာနှင့် သုံးပြန် (သို့မဟုတ်) ရက်ပေါင်း အထက်ဆုံး ပြန်ရမက်နှင့် ကိုးဆယ် ကာလပတ်လုံး ဟောကြားတော်မူသော တသက်လုံး ပြန်ရမက်နှင့် အဘိဓမ္မာကို သချာအားဖြင့် ခုနစ်ကျမ်းဟု ဂဏန်း တပ်၍ နာမ်းသတ်ထားသော်လည်း ဒေသနာတော်အားဖြင့် အလွန်တရားမှ များပြားလျပေသည်။ သမုဒ္ဒရရှိ ရရှိကိုမူ ချင့်တွက်၍ ရနိုင်စရရှိပေ သေးသည်။ ဤ အဘိဓမ္မာ ဒေသနာတော်ကိုကား ရေတ္တက်ဖော်ပြရန်ပင် ဂဏန်းမရှိတော့ခဲ့။ အဘုံးကြားခဲ့သော် ဘုရားရှင်တို့မည်သည် ဘတ္တာ နှမောဒနကာလ အချိန်တိုကလေးအတွင်းမှာပင် ဆုံးနှမောတရားသည် ဒီပါ နိကာယ်၊ မဏီမနိကာယ်ကျမ်းကြီးများ ပမာဏရှည်ရှည်လျားလျား များပြားကုံလုံး ပြည့်စုလုံးလေသည်။ ပစ္စာဘတ္တ ဆွမ်းတရားသည်လည်း သံယုတ္တနိကာယ်၊ အဂ္ဂာရနိကာယ်ကြီးများလောက်ပင် ရှည်လျား များပြားလှုဘီသည်။ ဆောလျှင် တမုဟုတ် ချက်တဖြူတ် လျှပ်တပြက ရှတ်တရှင်သုတ်သုတ် ဖြုတ်ချေသုံး ရှတ်ခြည်း တထိုင်တည်း တာတို့အချိန်တွင်း၌ ဟောကြားတော်မူသော ဒေသနာသည်ပင် သွိုစင်လောက် ဂဏန်းကြီးနေလျှင် ရက်ပေါင်းကိုးဆယ်

၁။ ပုရန်းကြီးသရာတော်“အရှင်ကျမာရကသာပ”ရေးသားသော “ဓမ္မရာသီပျိုး”  
ပုရရေး ၂၉-၇၇၃၉။

[ ၁ ]

မဟာပကရဏ မဟာနိဒါန

မယတော်မိနတ် နိုးဖိုးဆပ်တရားကို မည်မျှရည်လျား များပြားနိုင်ကြောင်း ရိပ်စားနိုင်စကောင်းရာပြီ။

အကျဉ်းစားဖြုံခိုရသော်.... “ခြားက်သောင်းတိုက်တိုက်၊ ခုံသည့်ပိုက်ကို ရုပ်ကြိုက်သင်ကြုံ။” ပန်းနှယ်ဖူးလျက်၊ နွှယ်ခြုံရင်းကိုင်၊ စင်လုံးယိုင်သို့ဟု ရှင်မဟာသီလဝံသ ခါးကျူးတော်မူသကဲ့သို့ ရပ်သော ခြေဖြင့်ပင် ဂါထာ တသောင်း ငါးထောင်း၊ ပုံ့စုံခြားက်သောင်းတို့ကို စင်လျက် သင်ယူဗိုချု၊ ဟောပြုနိုင်စွမ်းတော်မူသော၊ မိုးသီး မိုးပေါက်ကိုပင် ရေတွက်နိုင်သည့် ဥက္က ရှိတော်မူသော၊ တိပိဋကဓရ ဖြစ်တော်မူသော၊ အဓိမတ္ထသတိမာ-အဓိမတ္ထဂတိမာ-အဓိမတ္ထဓိတိမာ ဖြစ်တော်မူသော ဗဟိုသုတတေဇ် ရရှိတော်မူသော ရှင်အာနန္ဒာ မထော်မြတ်ကြီးသော်မူ ဤအဘိဓာတ်မှာ ရက်ကိုဆယ် ဒေသနာကို ဘဝပေါင်း အရာအထောပတ်လုံးပင် ပြီးဆုံးအောင် သရရှားယုရွတ်ဖတ်ခြင်း ငါးမတတ်နိုင်ချေ။ ဤမျှပင် ကျယ်ဝန်းလှပေသည်တကား။”

**ဤကျမ်းမဟာကို ဤပြဿုပြီး ဝါး၊ ဥပမာ၊ သာဓာ၊ အတန်တန်တို့ဖြင့်  
ပထ္ခာဖြန်ရှိကြည့်လျှင် ပင် အဘိဓာတ်မှာ၏ ဂမ္မာရုံရပ်သည် ပြည့်စုံလောက်ပြီ  
ဖြစ်၍ ထပ်မံ ဖော်ထုတ်ဖွှုယ်လိုတော့မည်ဟုတ်ပေ။**  
ထို့ရှာတွင် ကျမ်းကြီးပဋ္ဌာန်း၊ ကျမ်းကျယ်ဆန်း၊ ကျမ်းလတ် စာတူကထာ”ဟု  
ဆရာတ်ဆက် မြှက်ခဲ့သော ဥဒါန်းအရ မဟာတပ်ရသော ဤပဋ္ဌာန်းကျမ်းကြီး၏  
နက်နဲ့ဟန်ကို အတန်ငယ် ဖော်ပြလိုပေသေးသည်။

ယခုရှိနေသောပါဌီတော်သည် သင်ရိုးမျှသာဖြစ်ပေသေးသည်။ မြတ်စွာဘုရား  
ရှင် တာဝတိန်သာမွှေသာင်တွင်ဟောကြားတော်မူခဲ့သော ဒေသနာစဉ်ကား  
အလုန်ပင် ကျယ်ဝန်းများပြားလှပေသည်။ ထိုကျယ်ဝန်းသော ဒေသနာအစဉ်ကို  
အောန်းတင်ရှိကြည့်မည်ဆိုလျှင် လက်ဖွှေစီးရှု အံ့ချိုးလောက်အောင်ပင်တွေ့ရ<sup>၃</sup>  
ပေသည်။ မဟာပကရဏအငွေကထာကြီး၌ ဖွံ့ဖြိုးပေသော နည်းအတိုင်း စည်းအံ့နှစ်  
တိကျစွာဘုရားတွက်ချက်၍ ကြည့်ပါမှု....ကုဋ္ဌလေးသောင်းပင် ကျော်နေပေသည်။  
အတိအကျဖော်ပြရသော် (၄၀၄၊ ၄၄၈၊ ၅၃၃၊ ၂၄၈) ကုဋ္ဌပေါင်း လေးသောင်း  
လေးရာ့ကို့ဆဲ လေးကုဋ္ဌအောင် ရှုစ်သိန်း ငါးသိန်း သုံးသောင်း သုံးထောင်  
နှစ်ရာ့ လေးဆဲရှုစ်တိတဲ့ ရှိလေသည်။ သို့သော် ဤကော်မာရ်ကြိုးများတွင်  
ရိသာ့နာအတွက် ဂဏ်းများမပါရှိသေးချေ။ ပုံစွာအတွက် သက်သက်မျှသာ

၁-အငွေသာလိန့်-နိဒါနကထာ

၂။ ဤမဟာပဋ္ဌာန်းကျမ်းကြီး၏ ဆန်းကြေယူများပြားပုံကို စေ့စုံစွာ ပထ္ခာဖြန်တွက်၍  
အယားကွက်ချု၊ ပြီးပြထားသည့်ကိုလည်း ဤနိဒါန်း၏နောက်ဆက်တွေ့တွင် ကြည့်ရှုတော်မှ  
ကြပါရန်—

ပြစ်လေသည်။ အဋ္ဌကထာ၌ဖွင့်ပြသောအတိုင်း ၃၁၍၊ ကာလျှော်၊ သန္တာန်း၊ ခန္ဓာဌာနုတ္ထမဗ္ဗများပြင့် ထပ်ဆင့်ဝေဖန်ရသော် အနုတ်နယ အဖြစ် သာ၍၏ ထင်ရှားနှင့်ပေမည်။

ဤသို့ ပထာ့ဖြန့်ခိုင်း၍ ရှိရင်းစွဲပဋိနီးပါ၌တော်ကို ပုံကြီးခဲ့ရိုက်နှင့်ပြရလျှင် ယခုလက်ရှိ စာအုပ်မျိုးပေါင်း သောင်းသိန်းသန်းမက ကုဋ္ဌအထိနောက်ရှိနိုင် လေသည်။

သို့သော် ယင်းသို့အကျယ်တင့် ဖွင့်ဆိုဟောကြားတော်မူသော ဝိတ္ထာရ အေသနာ မြတ်များသည်ကား နတ်နားတည်းဟူသော ခြုံရှုံးအတွက်သာ သက်သက်လောင်းထည့်ခဲ့သော မမွှတ်ခြေသွေ့ဆီများသာဖြစ်ခဲ့လေသည်။

မွှေသေနာပတ် ရှင်သာရိပါတ္ထာသည်ပင် ဤမျှများပြားစွာ မနာသူ့ခဲ့ရပေး၊ ဘုရားရှင်သည် သူ့အား နတ်ပြည်တွင် ဟောကြားပြီးသမျှ နေစဉ်ပင်ပြန်ကြ၍ ဟောပြသည့်မှာ “ငါယန္တအတွက် ဤရွှေ၊ ဤမျှ ဟောပြုပြီးပြီ”ဟု (အရိပ်ပြ အကောင်တင် တထဲပြတေတာင်ပြင်းလေသာ) ဥာဏ်ကြီးရှင် ရှင်သာရိပါတ္ထာအား ချုံး၍သာ အမွှတ်မျှဟောပြုခဲ့ပေသည်။ တဖန်...ရှင်သာရိပါတ္ထာက သူ၏ တပည့်သား ငါးရှာသော ရဟန်းတို့အား ချုံးပြီးကိုတဖန်ချုံး၍ အကျဉ်းမျှသာ ဟောပြတော်မူပြန်သည်။ ယခုပါ၌တော်ကိုလည်း ဤဝါစနာမဂ္ဂအတိုင်းသာ သံကိုယနာတင် အတည်ပြုထားခဲ့ကြပေသည်။

“တထာဂတေန ဟို သုတေသနပွဲတဲ့ ပစ္စာဒ် အသေးတွောဝ အေဝပရိသာယ ဓမ္မာ အေသိတောာ။ ဓမ္မသေနာပတ်သူ ပန် တေန လူအို့အီမှု အေသိ တန္ထာ သခံဝိတ္ထာ နယအသုန်မတွေ့နေဝ အေသနာ အကွာာတာ။ ထေရေ နာပို သံပိုတွောဝ ဝါစနာမဂ္ဂ ပဝတ္ထိတောာ။သော ထေရေန ပဝတ္ထိတ နယအနေဝ သံကိုတိကာလေ သက်ဟံ အာရောပိတောာ”။

### [ပဋိနှုပ်ကရဏအဋ္ဌကထာ-၄၀၆]

ယခုအခါတွင် သင်ပြနေကြသည်မှာ ချုံးပြီးသားကိုတော်ချုံး၍ အကျဉ်းမျှ သာဖြစ်သော ဤပါ၌တော်ကိုပင် ထပ်၍တဖန်လျော့နေကြရပြန်ချေပြီ။သူဖြစ်ရ ပရိယတ္ထာ သာသနာကွာယ်ပုံကို ပြသော [ပါထိကဝဂ္ဂအဋ္ဌကထာ သမွှာဒန်းယ သုတေ ဂျိုလ်]

“တဒါပင်းအဘိဝမွှာပို့နေကံ နယ်တိ။တထဲ ပဋိနာနံ သုတေသနပင်းအာယ်တိ”

ဆိုသည့်စကားနှင့် ထောက်ထားကြည့်ရှုလျှင် များစွာရင်နင့်ဖွံ့ဖြိုးဖြစ်ပေသည်။ ထို့ကြောင့် ဝိတ္ထာရအားဖြင့် သင်ကြားပို့ချုံ မပြုနိုင်ကြစေကာ ခေတ်ကာလ

[ ၁ ]

မဟာပကရဏ မဟာနိဒါန

အခြေအနေအရ ဝါစနာမဂ္ဂသင်ရှိးပါ၌တော်မျကိုမှ မဟုသာဘ စီရိယသဒ္ဓိဓာတ်  
ဖြင့်တတ်စွမ်းသောအလျောက် မပျောက် မပျက်မယ့်မယွင်းရအောင် ကြိုးစား၍  
သင်ယူ ပို့ချသင့်ပေသည်။

ဘုရားရှင်၏ ယင်းသို့ ကဏ္ဍားချုပ်ပင် မရနိုင်လောက်သော တရား  
စကားတော်များကို တိတောင်းလှသော အချိန်တွင်း စကားတော်လျှပ်မြန်ပုံ  
ထိုးတော်မျှမြန်ပုံ ဝယ် အဘယ်ပုံ ဖြစ်နိုင်ပါမလဲ....ဟု မေးခွန်းထွက်လာ  
စရာ ရှိပေသည်။ အသနာနှင့် အချိန်အခါသည် လွန်စွာ ကွာခြားနေသဖြင့်  
မေးလည်းမေးသင့်လှ၏။ အပြောကား ဤသို့ ဘုရားရှင်၏ သာမန် လူသားထက်  
ထူးခြားချက်သည် အဖက်ဖက်မှုာပင် တည်ရှိနေသည်ကို လက်ခံကြည့်လိုင်ပြီဟု  
ဆုံးလျင် ဤနေရာ၏ စကားနှင့်ပတ်သက်သော ထူးခြားချက်ကိုပါ ဆက်လက်  
ကြည်ညီစေချင်ပါသေးသည်။

ဘုရားရှင်သည် တရားစကား ဟောကြားတော်မူရှုံး အသံတော်ရှစ်ပါး<sup>၃</sup>  
မျှသာ ထူးခြားနေသည်မဟုတ်။ လျှင်မြန်သွက်လက်သော ထူးခြားချက်ရှုံးနှင့်  
လည်း ပြည့်စုံတော်မူလေသည်။

ကျေး (ကျဉ်းကူလား?) တို့၏ စကားတွန်းသည် သာမန်လှပါ၏ စကား  
လေးခွဲးနှင့် အချိန်ညီမျှလေသည်။ ရှုံးအာနနှုံး၏ စကားတွန်း ဆိုချိန်သည်  
ကျေးတို့၏ ရှစ်ခွဲးနှင့် ညီလျှော်။ ဘုရားရှင်၏ စကားတော် တွန်းသည်ကား  
ရှုံးအာနနှုံး၏ တဆဲခြောက်ခွန်းသောစကားနှင့် ညီမြှုပ်နှံသည်။ ဤနည်းအားဖြင့်  
သာမန်လူသားတို့၏ စကားတွန်း ပြုပေါ်နေခါ့န်မှုာပင် ဘုရားရှင်သည် စကား  
ခွန်းပေါင်း ငါးရာ့တဆဲနစ် (၂၁၂) ခွဲ့နဲ့ မိန့်ကြားပြီး ဖြစ်လေသည်။

“ပရမဘုန်းကျော်၊ ဟောလျှော်ဖော်သည်။ နှုတ်တော်မြန်ထက်  
လျှင်ခြင်းတွက်မှ အသက်ရှိုးဆန်း၊ လုပိုလ်ဝန်းတွေ့၊ တခွန်းဟခါ၊ ကျေးတို့  
မှုံးမှုံး၊ လျှင့်စွာလေးအာ ရွှေပြတွေ၊ ဆုံးနှင့်လော်ပြုပြလျှင်ထန်း၊ ရှုံးအာ  
နှုန်းကား၊ အမှုန်ရှုံးချက်၊ ကျေးထက်တက်၏၊ အဖက်မရှိ၊ မြတ်မှန်ကား၊  
လျှင်သံတံ့စွာ၊ အာနနှုံးထက်၊ သီသာလျှေးထန်း၊ ဆဲခြောက်ခွန်းဖြင့်၊  
ဖြန်းဖြန်းမိန့်နိုင်၊ လျှင်ခေါင်တိုင်၏၊ ဖြီးလို့င်များထော့၊ လျှင်ခြင်းရေမှုံး၊  
ဗိုလ်ခြေအဝန်း၊ လူမည်ဆန်းထက်၊ အစွန်းဆဲနှစ်၊ ငါးရာ့ဖြစ်၏၊ သစ်သစ်  
ညျှော့နေ့၊ ဟောသရေ့ကို၊ ဘုန်းဟောမှန်နဲ့၊ ဆွမ်းခံချိန်ဝယ်၊ အစိန္တေယျာ  
နှုံးမှုံးတွေ့၊ ဗွို့ဘုန်းရင့်၊ ဟောပေလင့်၏” ။ (ဓမ္မရာသီပါ)

၁။ သန္တရှင်း၊ သာယာ၊ လွန်သိသာ၊ နာဖွယ်၊ မြှုပ်နယ်။

လျော့၊ နှုံး၊ ပဲ၊ ပဲတင်၊ အငွေးခေါင်၊ မြှော့ရှင်အသံတော်။ ။

[မောင်းထောင်ဆရာတော် အရှင်ပညာသာမိ(ရာဇ်ရု)၏ အဘိဓာန်ဆိုကာနိသုယေသန] .

ဆိုရတွင် ဤပျိုးဆရာ (ပုအနှံးကြီး အရှင်ကုမာရကသာပ)၏ သာဓကပြုစာ အငွေကထာ၊ ဦးကာကိုကာား မတွေ့မဲသေးချေ။ လောကီပုဂ္ဂိုလ်(ပကတိလူ)များ၏ စကားတခွန်းလျှင် ရှင်အာနန္ဒာကရှုံးခွန်း၊ ရှင်အာနန္ဒာတခွန်းလျှင် ဘုရားရှင်က တဆုံးခြောက်ခွန်း။ တဖန် လူသာမန်တိုးတခွန်းလျှင် ဘုရားရှင်က တရာ့နှစ်ဆုံးရှင် (၁၂၀) ခွန်းလျှင်မြန်ကြောင်းကိုကား သာရတ္ထီပန္နိုင်ကာ (ပထမပါရာင်က သုဒ္ဓနာဏဝါရီ၊ ပဋိမဟည် စာမျက်နှာ-၃၁) တွင် အောက်ပါအတိုင်း တွေ့ရှုရပေသည်။

“ယယာ ဟို လောကံယမယာဇန် ကော် ပစ် ကထော် တာဝ အာနန္ဒာတ္ထီရော အငွေ ပဒါနီ ကထော်။ အာနန္ဒာတ္ထီရောန ပန် ကော် ပစ် ကထော်ထွေယော ဘဂဝါ သောင့်သပဒါနီ ကထော်။ ကုမ္ပဏီ နယော လောကံယမနာသီ ကေပဒ္ဓာရဏက္ခဏ ဘဂဝါ အငွော်သသပဒါနီ ကထော်။ ကသာ? ငို့မှု ဒ္ဓာဝရကံ သုပ္ပသံဃာ ဝစ် အကိုင်တံ့ ဘဝင်ပရိုဝါသော လဟုကော်”

ဤသို့ ထူးခြားချက်ရှိနေခြင်းမှာလည်း “တန်ခိုးတော်ရှင်ဖြစ်သောကြောင့်” ဖူ ဝေးဝေးလံလံ ရှာကြံအကြောင်းပြုမည့် ထူးခြားချက်များ မဟုတ်ပေ။ အမှန်အားဖြင့် နှီးဘုံသောလျှော့၊ ကောင်းစွာကျေစ်လစ်သော နှုတ်ခမ်း စသည်ဖြင့် လက္ခဏာတော်ထူးခြားနေသည်ပြင် စကားတော်လည်း မထစ်ငြိုခြင်း၊ သော့ လျှင့်မြန်သော ဘဝင်စိတ်အယဉ်ဖြစ်ခြင်း စသည်ဖြင့် နီးကပ်သော ထူးခြားချက် အကြောင်းများ၊ များစွာပင် တည်ရှိနေပေသည်။ ယုတ်စွာအဆုံး သုံးဆုံးခုနစ် ယောက်သော ပုဂ္ဂိုလ်များသည် သုံးဆုံးခန်းပါးသော ဗောဓိပိုက္ခတရာနားကို အသီးအသီး တခုစီ၊ တခုစီ မရည်ရွယ်ဘဲ တိုက်ဆိုင်၍ မေးခွန်းပြုလှောငြားအုံ....! မည်သူ၏ အမေးကို ပင့်မဖြေ၍ မည်သူ၏အမေးကို ဒုတိယဖြေသည် စသည်ဖြင့် မသိရ၊ မသိနိုင်လောကအောင် ဘုရားရှင်သည် ရှတ်တရက်ပင် အပြောက်ကား မိန္ဒကြားတော်မူနိုင် လေသည်။

(ရုတ်တရက်ဆိုရှုံး အတတ်ကျမ်းဆုံးသော လေးသမား၏ ပစ်ခတ် သောမြှားသည် ထုံးရိပ်သို့ တထားလေးသော သုံးဆုံးသော သာကေပရှုလျှင်ကား၊ ဤ ဆရာတော်ကြီးများသည် စိုးဆိုတော်မူမည်ဟုတ်၊ စာရေးသူတို့၏ မန္တစ်ခြင်းမှု သာဖြစ်ရာ၏)။

၁။ (ရွှေဇား) မူပိုင်ယောက္ခတတော်ကြီး၏ “သုံးပုံးဆိုတော်၊ သုံးပုံးတော်ကြုံး” တွင်လည်း လက်းစောင်ဆိုလျက် ရှိသည်။ နိုင်လုံးသော သာကေပရှုလျှင်ကား၊ ဤ ဆရာတော်ကြီးများသည် စိုးဆိုတော်မူမည်ဟော၏၊ စာရေးသူတို့၏ မန္တစ်ခြင်းမှု သာဖြစ်ရာ၏။

[ɛ]

ମହାବିକୁଳ - ଶହାରିଙ୍ଗେ

“တက္ကမ္မ ဘလျှင်၊ မဟာပြေဟွာ၊ လျှောကုန္တဖြင့်၊ ဆန်းနောက်းညီ၊ ဂါယာသီရိ၊ ကျူးချို့ဖြေက်ဖော်၊ ဆိုလှည့်သော်လည်းဘုန်းတတ်ကဲလွန်၊ အနေကန်ကို၊ ဝေဖန်ချိုးပြု့က်၊ ပြီးမရောက်လိမ့်” ဟူသော (ရှင်ပုညာဘိဝ၏) စကားပုံဖြင့်ပင် အနုံဘုပ်လိုက်ပါ၏။

အသိမှုံး၏ ဤပဋိန်း အရကောက် ကျမ်းကြီးသည်လည်း ပဋိန်း၏  
ခဲ့ရပ်ကို ပြတ်သားစွာ ဖြေရှင်းနေသော “ပဋိန်းမြန်မာ  
အင္ကထာကြီး”ဟုပင် ဆိုစလောက်သည်။ အင္ကထာနှင့်  
ရွှေက၊ အနုကျမ်းများမှ ဆန်းပြားသောအပို့ယ် ဆစ်ဖူ အမြေတောရတန်မြန်သမျှ  
ကို တရုပ်မကျိန်ရအောင် မြှုပ်နှံထည့်သွင်းထားပြန်သောကြောင့် “အသိမှုံး  
ရတနာတံတွင်းကြီး” ဟု လည်း ခေါ်သင့်ပေသည်။ အခေတ်ခေတ်တိုင်းတင် ဤမျှ  
ဆစ်ပိုင်းကျသော “မြန်မာအင္ကထာကြီး” ကား ဌာနနှင့်လည်းကိုက်ညီတော်ချို့  
ကာလအလိုက် အကြိုက်နှင့်လည်း ဆီလျှော့၍သာ နော်းမည်ပင်။ ပဋိန်း  
သာသနာဝင် တခေတ်မှာ အစားထိုးပြောင်း၍ မဖြစ်နိုင်သေးရကား ဟောင်း  
လျက်ပင် သစ်လွှင်နော်းတော့မည်။

အဘိဓမ္မဘရတနာသေတွာကြီးများ အနှစ် နှစ်ရဲ တိုင်တိုင်ပင် ဆရာတပည့် အဆက်ဆက် လက်အဆင်ဆင့် အဆင်သင့် လဲပြောင်းယူဆောင်ကာ ခေတ်အမျိုး မျိုးကို ဖြတ်ကျော်လာခဲ့ကြဖြို့။ သို့ကြောင့်လည်း အနှစ်နှစ်မှ တင်ရှုလာခဲ့သော အညစ်အကြော်များနှင့်လည်း ရောထွေးယူက်တင်လျက် ရှိခဲ့ပေသည်။ ထိုသည့် ကြေးညွှန်များကို ဆေးလျှော်တိုက်ချွတ်ရန် အခွင့်ကား သင့်နိုင်ခဲ့ဘို့ အတွက်။

ယခုမှ နိုင်ငံတော်ဗြ္ဗုသာသနာအဖွဲ့ကြီး၏ ဦးစီးကြီးကိုင် မဏ္ဍိုင်သဖွယ် ဖြစ်ကြသော ပဋိများကြော်ကြွော်ကြီး သတ္တုဆိရိသူမှု ဆာဦးသင်၊ ငှါးပြင် ဒုတိယာကြော်

၁-“ရှင်ပူညာတိမေဇး-စလော်းပူညာ”ရေး “ရတနာနဒီမောက်ကွန်း”

သတိးသီရိသုဓမ္မ၊ အရှုမဟာသရေစည်သူ တရားဝန်ကြီးချုပ်ဟောင်း ဦးသိမ်း ဖောင်နှင့် အကျိုးတော်ဆောင်စာချို့ တရားဝန်ကြီး သတိးမဟာသရေစည်သူ ဦးချုပ်ထူး စသော သာသနာပြု ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးများ၏ ကြီးမားသော စေတနာကို အကြော်အကြောင်းသင့်၍ သုတ်သင် ပြင်ဆင်ခွင့် ကြိမ်ကြိုက်ရပေသည်။ သူဖြစ်ရာ အဘိဓမ္မ၊ စာသင်သားတို့အတွက် လာသံကောင်းတက္က်၊ ချက်ကောင်းတဲ့ ဟူ၍ပင် ဆိုရပေမည်။

ထိုထက်ပင် ပိုရှုဝမ်းမြောက်ဖွှဲယ်ကောင်းသည်မှာ ဤကျမ်းစာ ပြင်ဆင်ရေး ကို ကျေးဇူးတော်ရှင် “အဘိဝဇာဌရမြှင့်ရှု” မစိုးရိမ်ဆရာတော်ဘရားကြီးအား လျောက်ထား တောင်းပန်၍ သုတ်သင်ပြင်ဆင်ရန် လွှာအပ်ကြခြင်းပင် ဖြစ်ပေ သည်။

အဘယ့်ကြောင့်ဆိုသော ကျေးဇူးရှင် ဆရာတော်ဘရားကြီးသည် ရှင်ငယ် ရဟန်းငယ်ဘဝမှ စကား အဘိဓမ္မဘက္ကာရခရီးကို ဦးစီးရေးဆောင်၍ လျောက်ခဲ့သည်မှာ အကြိမ်အခေါက်ပေါင်းပင် မရောက်နိုင်အောင် ရှုခဲ့ပေပြီ။ ထိုကြောင်းလည်း အဘိဓမ္မဘက္ကာရခရီးလမ်းဝယ် ဖြတ်သန်းသွားလာမှု၏ “ဘယ်နေရာတွင် ဘာရှိသည်။ ဤဟာသည် လမ်းမှုနှင့် ဘယ်နေရာတွင် ဘာရှိသည်။ ဤဟာသည် လမ်းမှုနှင့် ဘယ်နေရာတွင် ဘာရှိသည်။” ဟုများဆုံးတွေ့ခဲ့သော်မူနှစ်ခဲ့သော အဘိဓမ္မဘက္ကာရမဂ္ဂဒေသက အဘိဓမ္မပါရဂူ ဖြစ်တော်မူခဲ့လေသည်။ လမ်းမှုနှစ်လမ်းမှုးကို စမ်းတဝါးဝါး လျောက်ရန်ပင်မလို လောက်အောင် အချိန်ရှိသမျှ ညန်ပြား၊ ညန်ပြနေဆဲ၊ ညန်ပြလတ္ထား ဖြစ်တော်မူသည်။

အထူးသဖြင့် အဘိဓမ္မဘကို သာမန်အရပ်သားများပင် နားဝင် နိုင်လောက် သော နယူပဒေသ သင်ပြနည်းစံနှစ်သစ်များကို ခေတ်ဥက္ကသိုလ် သက်ဝင်အောင် တစ်စာစတိထွင်၍ တနေ့လျှင် သုံးဝါရိ (သုံးကြိမ်) အနည်းဆုံးသင်ပြုတော်မူဆဲပင် ဖြစ်ပေသည်။

ရှင်သာရိပုံကြာလျှင် အမွန်အစ ပဘာဝဖြစ်သော အဘိဓမ္မဘက္ကာရ် ရှင်သာရိပုံကြာ၏ သိသာနှင့်သိသာ တပည့်သားအဆက်ဆက်တို့သည် အဆင့်ဆင့်လက် ကမ်းကာ အဘိဓမ္မဘသာသနာကို ပြုစုတော်မူခဲ့ကြသည့်နည်းတူ ယနေ့မှာပြည်၏ အဘိဓမ္မဘ သာသနာဝင်တွင်လည်း များစွာသော့ အဘိဓမ္မဘ လေ့လာသူတို့သည် ကျေးဇူးရှင် ဆရာတော်ဘရားကြီး၏သင်ပြနည်းနယူပဒေသကိုဥပ္ပနာယောကြခဲ့ကာ အဘိဓမ္မဘ ပြန်ပြီးရေးအတွက် လက်ဆင့်ကမ်း သင်ယူပြီးချက်တော်မူခဲ့ကြလ

[၅]

မဟာပကရဏ မဟာနိဒါနံ

သည်။ ကျေးဇူးရှင် ဆရာတော်ဘုရားကြီးကို အကြောင်းပြု၍ ယခုအခါတ္ထု အဘိဓမ္မာ အေသနာတော်သံသည် ပုံတင်ထပ်မျှ လွင့်ပျော်ဆဲပင် ဖြစ်ပေသည်။

အဘိဓမ္မာသာသနာအတွက် သင်ကြားပို့ဆောင်း ပတ်သက်၍ကျကား ယနေ့ အခြေအနေမှာ များစွာအားတက်ဖွယ်ရှုရှိသည်ကို တွေ့နိုင်ပေသေးသည်။

နိုင်တော် ဗုဒ္ဓသာသနာအဖွဲ့ကြီး၏ ကြိုးစားချက်အရ ဖြစ်ပေါ်လာသော အဘိဓမ္မာစာမေးပွဲများတွင်လည်း အမျိုးသိုးများပင် တခဲနက်ဖြေဆိုအောင်မြင် နေကြသည်ကို တွေ့ရပေသည်။(အားတက်ဖွယ်ရှုလေစွာ)။

အဘိဓမ္မာကို သီးရာတ္ထု ဟောပြောမှုနှင့် ပတ်သက်၍ ရှေးက ကောင်းစွာသတ်ကြထော် ထက်ပင် ယုတေလျှော့နေသည်ဟု ဆိုနိုင်လေသည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆုံးသော်လည်း အဘယ်ကြောင့်ဆုံးသော်လည်း လက်ထက်တော်တွင် ပဋိသန်းပေါ်များ ဆောက်လုပ်ကာ ပဋိသန်းတရားကို သီးသန္တာ ဟောကြားနာယူခဲ့ကြသော အလေ့ကို တွေ့နိုင်ပေသည်။ အထူးသဖြင့် “ဝိုးဘ အင်းစံမင်းတရား”ဟု ထင်ရှားသော ရမည်းသင်းမင်းကြီး မင်းရေကျော်ထင်လက်ထက် သက္ကရာဇ် (၁၀၃၈) ခုနှစ်တွင် ရေနဲနတ်စက်ရောင် ဆရာတော် (သီရိသွေ့မွေ့သောသမဟာရဏဇရရရ) အရှင်၏ စီရင်ညွှန်ပြချက်အရ ဂုဏ်သုတေသန ပဋိသန်းပေါ်တွင် ပဋိသန်းတရားဟောကြားနာယူကြရသည်။ ထိနှစ်ကဆုန်လပြည့် ကျော် ရှစ်ရက်နေ့မှစ၍ မြန်မာဘုန်းတော်ကြီးများက ဦးစွာဟောကြားရသည်။ ထို့နောက် နယ်နှစ်လဆုံးတရာ်နေ့မှစ၍ မွန်ဘုန်းတော်ကြီးများက ဟောကြားရသည်။ ပဋိသန်းဓမ္မသာပွဲကြီးကို ဝံချိုးဆင်ယင်၍ ပြည့်ဆွဲအလုံး စရုံးနာယူပူဇော်ခဲ့ကြသည်ကို တွေ့ရပေသည်။

ယခုကာလ ဓမ္မကထိကလောကတွင် “အဘိဓမ္မာမှုမပါလျှင် တရားပင်မမည်စာ သောကြောင့်” တရားဟောအားဖြေး (ဤသည်ကား သူတွေ့နှစ်အေသနာတော်မြို့တ်ဖြစ်ချေသည်။ အလွန်တရာ့ကြားနာယူခဲ့လွှာသော အဘိဓမ္မာအေသနာတော်မြို့တ်သည်ကားဟု စာတွေးချိုးကာ) “ကုသလာဝမ္မာ အကုသလာမ္မာ”မျှလောက်ကိုသာ တရားနားကွဲပြု၍ အဘိဓမ္မာတပ်ကြသည် မကောင်းသောအကျင့်သည်

၁။ “ပညာရှိသွေးတော်ကောင်းတို့၏ ကြောင်းရာထိန္တမြို့ ရှုကျေးဇူးကို ကြားသူရှုံး မှန် တခဲ့တော် ဖြစ်ပေါ်ရခဲ့သော သောမနသာ ရီတိသည် လူမင်းအိုဘဝရန် ကြော်၊ နတ်မင်း၏ ဘဝခန်းကြော် ခံစားရသည်” ဆိုသော “အရှင်ဝတီသုတေသနာ” သည် ဤဖြစ်ရပ်မှန်ကို ဖော်ပြရသော စေတနာ၏ အကြောင်းရင်း အခြေခံရာ ပအဋိသန်ဖြစ်ပါသည်။

၂။ မောင်းထောင်မဟာမွောမွောကြီး (မင်းတိုင်ပင်အမတ်ကြီး)၏ သာသနလက်ာရ (၁၀၀), မောင်းထောင်အရှင်ပညာသာပို့(ရာဇေဂရ)၏ “သာသနရံသပြီးပါကာ” (ပါ့ခြေးနှင့် ဘုရားဖြူ ဆရာတော် အရှင်ရာဇ်၏ “သာသနမဟုသုတေသန ကာသန်ကျမ်း” (၉၅)၌ ရှုကြပါက်။

အတော်ပင် သန္တရှင်လာချုပြု။ “အဘဝမ္မာသတ်”ဆိုသော စကား၌ ပညတ် သွားရာ ဓာတ်သက်မပါစေသင့်။ (အချိန်မီ ပြုပြင်နှင့်ကြပါစေသတည်။)

အမျှန်အားဖြင့် မဗ္ဗာထိကဟူသည် အဘဝမ္မာကို မဟောကြားနှင့်၊ မဟောကြားပါက ဓမ္မဟာထိကအတုမျှသာ ဖြစ်၏။ အဘဝမ္မာတတ် ပညာရှင်သည်ကား ဟောပင် မဟောကြားစေကာမဲ့ (“ဥကင္ဇာ သူရမိစိန္တီ” ဟုသက္ကသူ့) ပြဿနာ ပေါ်လာလျှင် ဖြေရှင်းရန် အသင့်ရှိနေသောကြာင့် တက္ကာဝမ္မာထိက အထိ ဖြစ်သည်ဟု ဓမ္မသဂ္ဗာတိအင့်ကထာ နံပါနကထာ (၁၀။၌၍ အောက်ပါအတိုင်း ပြဆိုထားပေသည်။ (မဗ္ဗာထိကစစ်များ ဖြစ်ထူန်းပေါ် ပေါက်လာကြ ပါစေသတည်း)။

“အာဘဝမ္မာတိကဘို့။ ယခု ကိုရ ဓမ္မကထိကာ နာမ၊ အဝသေသာ ဓမ္မကထံ ကထေန်းပါ့န ဓမ္မကထိကာ။ ကသွား။ တေ ဟို ဓမ္မကထံ ကထေနာ ကမ္မတရုံ ဝိပါကန်ရုံ ရှုပါရှုပပရိမိနဲ့ ဓမ္မနရုံ အာလောင့်တွာ ကထေန်း။ အာဘဝမ္မာတိကာပန် ဓမ္မနရုံန အာလောင့်နှင့်။ တသွား အာဘဝမ္မာတိကာ ဘို့ကျ ဓမ္မ ကထေတု ဝါ မာဝါ၊ ပုံစံတကာလေ ပန် ပုံ ကထေသုတိတိ အယမဝ မကန္တဓမ္မကထိကာ နာမ ဟောတိ”။

အဖွဲ့ကိုယ်စား အဘဝမ္မာပညာရှင်တို့ သန္တစ်ပေါက်ဖွားလာစေရန်အခြေ ပို့တင်ပန်ကြားချက် ခံလက်နှက်ကောင်းကြီးကား အခြားမဟုတ်။ ကြိုပဋိသန်း အရကောက်နှင့်တက္ကသော “အဘဝမ္မာမြန်မာအင့်ကထာ ကြီးများ” ပင်ဖြစ်၏။ အဘဝမ္မာ သာသနာတွင် ကြိုကျမ်းစာကြီးများသည် အချက်အချာဖြစ်သည့်အတိုင်း ကျေးဇူးရှင် မစိုးရိမ်ဆရာတော်ဘုရားကြီးသည် ဦးစီးကြပ်မ၊ ကာ ပုံတ်သစ် ခရာသင်းကဲသူ့ သန္တရှင်းသော စာတော်မှုဖြစ်စေရန် အောက်ပါတေပည့်များဖြင့် ကြိုးစားပြင်ဆင်တော်မှုခဲ့လေသည်။

၁။ ဦးကောသလူ (မစိုးရိမ်ကထိက ဓမ္မ စရိယ)။

၂။ ဦးဥထ္ထမာနန္တာစရိယ (မစိုးရိမ်ကထိက ဓမ္မ စရိယ)။

၃။ ဦးတေဇာသာရ (မစိုးရိမ်ကထိက သကျ၊ ဓမ္မ စရိယ)။

၄။ ဦးကောလိနိယ (မစိုးရိမ်ကထိက ဓမ္မ စရိယ)။

ယင်းသိပြင်ဆင်ကြရွှေ့ (စာရေးသူအပါအဝင်ဖြစ်သော) ဖော်ပြုပါ ဖုန်းစိုးသော ဓက နှင့် အြေသာနသောစော်ပွဲပါဌာက အဗ္ဗာဝ်များသည် ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ ဥာဏ်သွားရှုထက် မိန့်ကြားချက်များကို အက္ခဏာတွင် သရုပ်ဖော်သူများ ရှုဖြစ်ကြပေသည်။

[ ၁ ]

## မဟာသပကရဏ မဟာနိဒါန

သီရိရတွင် ("ရဟန္တာမှုပေမာဒဖြင့်၊ ယဉ်းခုသိမ်းယို ရှိသကိုမို"ဟူသကဲ့သိ) ချွတ်ယဉ်းချက်များအားလုံးကား စင်ကောင်းမှုစင်ပေမည်။ အကယ်၍တွေ့ရှိပါမှုစာပြင်ရာ၌ စာအုပ်နင့်မျက်နှာ၊ အကွဲရှာနှင့်မျက်စီ ကြည့်ရှုပေါင်းဆုံးရန်မတတ် နိုင်လောက်အောင် သက်ရှုယ်တော်ကြီးမားလှပြုဖြစ်သော သက်တော်ရှုည် ဆရာ တော်ဘုရားကြီး၏ အပြုံးစွဲတော်မမှုဘဲ စာရေးသူ အဝင်အပါဖြစ်သောပဂ္ဂိုလ်များ ၏ ချွတ်ယဉ်းချက်များဖြစ်သည်ဟု ယူဆကြဖော်ပါသည်။

ယင်းသီပြင်ဆင် ပုံရှိကြရန်လည်း ပြင်ဆင်မှုနှင့် ပုံနိုင်ဆိုင်ရာ တာဝန်ခံများ သည် အတတ်နိုင်ဆုံးသော ဝိရိယစ်ချိန်ကို အမြင့်ဆုံးနံပါတ်ကဏ်းအထိ မြင်တင် ကာ ကြိုးစားခဲ့ကြသည်ကို အထူးဖော်ပြရန်မလိုပေးသီရိရတွင် ဤကျမ်းစာများ သည် ပဋိမပြန်အောင်ပန်းဆင် အရှင်မြတ်တို့၏ အောင်ပဲသဘင်သို့ တက်သတ် နှင်ပြေးလွှားနေချိန်ဖြစ်သောကြောင့် အချိန်၏ခွင့်ပြုချက်ကို များများမရရှိကြ သဖြင့် အတော်ပင် ကသိလင်တဖြစ်ကာ အချိန်မြို့ကြုးစားခဲ့ကြရပေသည်။ ဤ သည်ကိုထောက်ဆွင်းအားဖြင့် စန္ဒမဏ္ဍာလင် လဝန်းပြင်၌ ထင်ကျိုးသော အမဲ စက်ကဲ့သို့ စွဲကွက်ထင်ကျိုးများရှိနေပါမဲ့ ခွင့်လွှာတိန်းကြလိမ့်မည်ဟု ယူဆယုံ ကြည်ပါကြောင်း။

ဤကျမ်းစာနှင့် နိဂုံးချုပ်အားဖြင့် ပဋိသမ္မိခါဥာဏ်၏ အခြေခံဖြစ် အနာဂတ်ရေးပြုလင့်ချက် ၍ ဥပဒေပြဋ္ဌာန်းသောကြု့အဘိဓမ္မာဒေသနာများ အဘိဓမ္မာတရေးပြုလင့်ချက် ကို လေ့လာလိုက်စားကြရသဖြင့် ပစ္စယူပရိုက်ဟာ ဥပဒေပရိုက် နာရီနှင့်သုတေသနများရင့်သနှင့်ကြဖော်သည်။ ကသိပဘုရားရှင်လက် ထက်တော်အခါ့၌ ကောင်းကျိုးဆုံးပြစ် (သုတေသန၊ ကဏ္ဍ) ကိုမျှ မသံကြသလျက် အဘိဓမ္မာတရေးသံကို နာခံဝင်စား ကြားခဲ့မသော လင်းခို့ သားငါးရာသည်။ ထို ဘဝမစုတော် တာဝတိန်သာ၌ နတ်အဖြစ်ခံယူခွင့်ရှုကြလေသည်။ ထိုမှတဖို့ ငါတို့ဘုရားရှင်လက်ထက်တော်အခါ့တွင် ရှင်သာရပို့တွေ့ကောကမ္မာစေတနာဖြင့် အဘိဓမ္မာတရေးသံကို ဦးစွဲသင်ယူကာ ဥပနီသာယ်၊ နာနာကွဲကိုကောကမ္မာစေတနာဖြင့် အဘိဓမ္မာအရသာကို ကောင်းစွာခံစားခွင့်ရှုခဲ့ကြပါလေသည်။ ယနေ့အဘိဓမ္မာ သုတေသံများလည်း ဤအရကောက်သင်းဘောကြီးဖြင့် ကျယ်ပြောနက်တွင်း သည် ပဋိသန်းအဏ္ဍာတိပြင်၌ လျှင်စွာဖြတ်သန်း၍ ကမ်းတဖက်ရောက် ပါရရှိ မြောက်သည်အထိ အဘိဓမ္မာ မြိုက်ရည်ကိုရှင်ကြည့်စွာသောက်သုံးနိုင်ကြပါစေ သတည်း။

မောင်းထောင် အရှင်ကောလိနိယ

သီရိမဂ္ဂလာ ကဗ္ဗာ ဘေး

အဘိဓမ္မာနေ့ ဘဂျာ-ပြည့်နှစ်။

## ပဋိဘဒ်းခေရဲကောင်း မေတ္တာကာ

ဦးရေ	အကြောင်းအရာ	မျက်နှာအမှတ်
၁။ ....	ပဏာမပစိုးသုံး ....	၁
၂။ ....	ပစ္စယနိဒ္ဓာ သုံး ....	၃
၃။ ....	ပူဇ္ဈာတိရ သုံး ....	၅၃

### ၁-ပစ္စနိဝါယဉ်နာဝါရ

၄။ ....	အနုလောမ ဝိဘ်ဝါရ သုံး ....	၆၃
၅။ ....	အနုလောမ သုဒ္ဓသံ့ဗျာဝါရ သုံး ....	၁၁၃
၆။ ....	အနုလောမ ဒုကာဒိသံ့ဗျာဝါရ သုံး ....	၁၂၀
၇။ ....	ပစ္စနိက ဝိဘ်ဝါရ သုံး ....	၂၁၉
၈။ ....	ပစ္စနိက သုဒ္ဓသံ့ဗျာဝါရ သုံး ....	၂၃၄
၉။ ....	ပစ္စနိက ဒုကာဒိသံ့ဗျာဝါရ သုံး ....	၂၄၀
၁၀။ ....	အနုလောမ ပစ္စနိက ဒုကာသံ့ဗျာဝါရ သုံး ....	၂၄၄
၁၁။ ....	ပစ္စနိယာနုလောမ ဒုကာသံ့ဗျာဝါရ သုံး ....	၂၅၁

### ၂-သဟဇာတဝါယဉ်နာဝါရ

၁၂။ ....	အနုလောမာဒီ သုံး ....	၂၅၉
----------	----------------------	-----

### ၃-ပစ္စယနိဝါယဉ်နာဝါရ

၁၃။ ....	အနုလောမ ဝိဘ်ဝါရ သုံး ....	၆၃
၁၄။ ....	အနုလောမ သုဒ္ဓသံ့ဗျာဝါရ သုံး ....	၂၃၄
၁၅။ ....	အနုလောမ ဒုကာဒိသံ့ဗျာဝါရ သုံး ....	၂၄၀
၁၆။ ....	ပစ္စနိက ဝိဘ်ဝါရ သုံး ....	၂၁၉
၁၇။ ....	ပစ္စနိက သုဒ္ဓသံ့ဗျာဝါရ သုံး ....	၂၃၀
၁၈။ ....	ပစ္စနိက ဒုကာဒိသံ့ဗျာဝါရ သုံး ....	၂၃၀
၁၉။ ....	အနုလောမ ပစ္စနိက သုံး ....	၂၄၂
၂၀။ ....	ပစ္စနိယာနုလောမ သုံး ....	၂၄၅

[ ၅ ]

ပဋိသန်းအရကောက် မာတိကာ

၂၃၈	အကြောင်းအရာ	မျက်နှာအမှတ်
	၄-နိဿယဝိဿနာဝါရ	
J၁။	အနုလောမာဒီ	၂၉၃
	၂-သံသဋ္ဌဝိဿနာဝါရ	
J၂။	အနုလောမ ဝိဘဂ်ဝါရ	၂၉၄
J၃။	အနုလောမ သူစွဲသချုပ်ဝါရ	၂၉၁
J၄။	အနုလောမ ဓာကာဒိသချုပ်ဝါရ	၂၉၁
J၅။	ပစ္စိက ဝိဘဂ်ဝါရ	၂၉၀
J၆။	ပစ္စိက သူစွဲသချုပ်ဝါရ	၂၉၃
J၇။	ပစ္စိက ဓာကာဒိသချုပ်ဝါရ	၂၉၄
J၈။	အနုလောမ ပစ္စိက	၂၉၉
J၉။	ပစ္စိယာနုလောမ	၂၂၀
	၆-သဗ္ဗာတ္ထာဝိဿနာဝါရ	
J၁။	အနုလောမာဒီ	၂၂၁
	၃-ပဋိသန်းဝိဿနာဝါရ	
J၁။	အနုလောမ ဝိဘဂ်ဝါရ	၂၂၃
J၂။	အနုလောမ သူစွဲသချုပ်ဝါရ	၄၄၂
J၃။	အနုလောမ ဓာကာဒိသချုပ်ဝါရ	၄၄၀
J၄။	ပစ္စိယြိုရ	၄၂၂
J၅။	ပစ္စိက သူစွဲသချုပ်ဝါရ	၄၃၄
J၆။	ပစ္စိက ဓာကာဒိသချုပ်ဝါရ	၄၃၄
J၇။	အနုလောမ ပစ္စိက	၅၂၁
J၈။	ပစ္စိယာနုလောမ	၆၀၀
J၉။	ကျော်ပြီးနိုင်းဂါတာများ	၆၁၃
J၁။	ဆုတောင်းဂါတာများ	၆၁၃
J၁။	ပစ္စိယာကာရဒီပနိုင်ပေါက်	၆၁၉
J၂။	အနုဂါဌ္ဗီ	၆၂၃

မာတိကာ ပြီး၏။

( ၆ ) ခုက္ခဏ ခုက္ခဏ ပွဲခုနှစ် ပုဇ္ဇာဝရိ မြို့သက်ပိုးနည်း၊ အကျက်ပိုး

ခုက္ခဏ ပွဲခုနှစ် မှုလာဆင် တရာ့ကိုသုတယ်	၃	၄	၀	၂	၅	၄	၀	၀	၀	၁၁၃,၁၂၂,၂၀၀ X J
ခုက္ခဏ ပွဲခုနှစ် မှုလာဆင် လုပ် ဖို့ကိုသုတယ်	၂	၄	၄	၀	၀	၁	၂	၂	၂	= ၄၇၀,၃၇၄,၈၀၀ X ၁၁၃
ခုက္ခဏ ပွဲခုနှစ် ပုဇ္ဇာဝရိ	၁	၂	၂	၂	၂	၂	၂	၂	၂	= ၄၇၀,၃၇၄,၈၀၀ X ၄

[အောင်အဆုံးထာ ရိ၏၌၌]

ပွဲခုနှစ် ၂၂၁-၂၂၂ ပုဇ္ဇာဝရိ ချုပ် အကျက်ပိုး

c	ထို့က	ပွဲခုနှစ်								
J	၂	၂	၂	၂	၂	၂	၂	၂	၂	၂
K	၂	၂	၂	၂	၂	၂	၂	၂	၂	၂
L	၂	၂	၂	၂	၂	၂	၂	၂	၂	၂
M	၂	၂	၂	၂	၂	၂	၂	၂	၂	၂
N	၂	၂	၂	၂	၂	၂	၂	၂	၂	၂
O	၂	၂	၂	၂	၂	၂	၂	၂	၂	၂
P	၂	၂	၂	၂	၂	၂	၂	၂	၂	၂
Q	၂	၂	၂	၂	၂	၂	၂	၂	၂	၂
R	၂	၂	၂	၂	၂	၂	၂	၂	၂	၂
S	၂	၂	၂	၂	၂	၂	၂	၂	၂	၂
T	၂	၂	၂	၂	၂	၂	၂	၂	၂	၂
U	၂	၂	၂	၂	၂	၂	၂	၂	၂	၂
V	၂	၂	၂	၂	၂	၂	၂	၂	၂	၂
W	၂	၂	၂	၂	၂	၂	၂	၂	၂	၂
X	၂	၂	၂	၂	၂	၂	၂	၂	၂	၂
Y	၂	၂	၂	၂	၂	၂	၂	၂	၂	၂
Z	၂	၂	၂	၂	၂	၂	၂	၂	၂	၂

ပွဲခုနှစ် (၁၅) ချုပ် ပုဇ္ဇာဝရိ





( ၃ ) တိုက တိုက မာန်ပိုဝင်း အောင် ဖြစ်နေသူ

[ପ୍ରକାଶକ ନାମ  
-ଶ୍ରୀ ମହାତମା ଗାଁରାଜା]

$b \times 100^{\circ}\text{C}^{\circ}\text{F}^{\circ}$	=	0	0	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	c	বৃহৎকাণ্ড ফর্নিক যত আড়
$00c \times 32^{\circ}\text{F}^{\circ}\text{C}^{\circ}\text{R}^{\circ}$	=	0	0	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	ডায়ামন্ডেল পুরুষ ফর্নিক যত
$f \times 500^{\circ}\text{C}^{\circ}\text{F}^{\circ}\text{R}^{\circ}$	=	9	c	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	ডায়ামন্ডেল পুরুষ ফর্নিক যত

ଫୁଲ୍‌ଯୁଦ୍ଧରେ କେତେ ମହିନେ ପାଇଁ ବୁଝିବାକୁ ପାଇଁ ଏହାର ବିଷୟରେ ଆଜିର ପାଇଁ ବୁଝିବାକୁ ପାଇଁ ଏହାର ବିଷୟରେ ଆଜିର ପାଇଁ ( ୬ )

[နှင့်ပေးဆောင်ရွက်ခြင်း]

ଦୀର୍ଘମେଣ୍ଡ କେତେବେଳେ ହେଲା ଏହି ପିଲାଙ୍କର ବିଷୟରେ ଆଜିର ପରିଚାରକରୁଥିଲା

## ပုဂ္ဂိုလ်ပါးပုံ ရည်ညန်းချက်

[ ၈ ]

ပုဂ္ဂိုလ်ပါးပုံ ယခုဖော်ပြတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်ပါးပုံ အငွေကထာပုဂ္ဂိုလ်ပါးပုံ ဖွင့်ပြသော နည်းအရ ပါဉိုတော်ကိုမီး၏ ရည်ညန်းချက် အသီးအသီးချွေားကာတွက်ပြထားသောမြှောက်ပါးပုံများဖြစ်ပါ သည်။ ပါဉိုတော်ဟောစဉ် ဒေသနာက္ခမကို ဦးစွာစောက်ချုပြုနောက်ပဋိနှုန်း အသီးအသီးပင် နည်းပေါင်းစုံ ရနိုင်သမျှသော ကဏ္န်းများကို အားလုံးစုံ တွက်ချက်ဖော်ပြထားပါသည်။ ပဋိနှုန်း (၂၄) ကျမ်းစလုံး၌ အရနိုင်ဆုံးသော ကဏ္န်းများကိုလည်း နောက်ဆုံးအကွဲပံ့၏ အောက်ခြေအဘန်တွင် သီးသန့် ဆွဲပြင်ဖြင့် ဖော်ပြထားသည်ကိုတွေ့ရှုပါမည်။

သို့သော် ယခုဖော်ပြပါ ပုဂ္ဂိုလ်ပါးပုံများ အငွေကထာနည်းသိက်သက်မျှသာ တွက်ချက်ထားခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ပဋိနှုန်းမူလိုကာ (ဘဂ္မာ-ဘဇ္ဈာ) အထိ ၁၁ မျက်နှာ)၌မူလိုကာနှင့်မတူလှုသာ တမူတွက်ချက်ရှုပေါ်ပြထားသည်ကိုတွေ့ရှု ရပါသည်။ ဦးကာနှင့်အရ ပဋိနှုန်း(၂၅) ကျမ်းလုံးအတွက် နောက်ဆုံးရပုဂ္ဂိုလ် ပေါင်း ကဏ္န်းများ (ရာဂါဂိုဂါဘာရှုရှု) ကုနွေ့ပေါင်း သုံးသောင်း ရှုစွဲထောင့် ရှုစွဲရာခုနစ်ဆုံးခုနစ်ကုနွေ့ ရှုစွဲသုံး ခုနစ်သီးနှံ တသောင်း သုံးထောင့် သုံးရှု့ လေးဆဲ လေး တိတိ ရရှိကြောင်း အောက်ဖော်ပြပါ ဂါတာဖြင့် သိရှိရပါသည်။

(၁) တာ စတုဂုဏ်တာ ပုဂ္ဂိုလ်၊ စတုပွဲဘေးဒေး သမန္တပဋိနော်။  
စတုစတ္တာလီသ သတ္တာယံ၊ သဟသာနိ တေရာသ စ။ ။

(၂) သတ္တာသီတိ စ လက္ခဏာနှုန်း ကော်မူနှုန်း သတ္တာသီယေား၊  
ဟောနှုန်း၌သတ္တာနှုန်း၊ တိုးသသဟသာနိ ဣ္တိ ဂဏ္နာ။ ။

[ပဋိနှုန်းကျမ်း အသီးအသီး၌ နည်းပေါင်းများစွာဖြင့် ရနိုင်သမျှသော ပုဂ္ဂိုလ် ကဏ္န်းများကို ယခုကဲ့သူ့တိကျေစွာ ဖော်ပြနိုင်စွာမူးရန် အငွေကထာ ဖွင့်ချက်နှင့် ဒေသနာက္ခမပါဉိုတော်အသွားကို အထူးစိတ်ဝင်စားစွာဖြင့် ကြိုးစား အချိုင်းပူးကာ အကွဲပံ့ပုံပြုလုပ်ပြီးလျှင် တွက်ချက်ရှု ကူညီလေးဟောမူသော (မစိုးရိုး ကထိက မဗ္ဗာစရိယ) ဦးကောာသလ္လာ (လေး) ကား အထူးကျေးဇူး ဥပကာရ ကြီးမားလှပါကြောင်းဖော်ပြအပ်ပါသည်။]



နှမော တသု ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္မြဒသူ။

## ပဏာမ

အနှစ်ဘဏာသမ္မြဒ်၊ ဓမ္မံ မောဟပိဓာတ်။

ဝန္တိတွာ ပဝရဂဏီ၊ အာစရိယဉ် မေ ဂုရံ။ ။

(တတိယ န၊ ကာရ ဝိပုလာပထျောဝတ္ထာ)

ပေါ်ရော် ကတာနေကာ၊ ကိုဥာပါ သန္တိ နိဿာ။

သခေါ်ပတ္တာ စ ဝိညာတုံး၊ န သက္ကာ ဝရသတ္တမ်း။ ။

(ပထျောဝတ္ထာ)

တသူဝါဟံ ကရိယာမိ၊ အနှစ်နယနိဿာ။

သိဿာနှင့်သု သိက္ကာတုံး၊ ကာမော ဇောတိဝ် သာသန်။ ။

(ပထျောဝတ္ထာ)

အဟံ ငါသည်။ အနှစ်ဘဏာ။ အဆုံးပရှိသော သမ္မာသုတေသနရှိတော်မူထ  
သော့ သမ္မြဒ်၊ မြတ်စွာဘုရားကို။ ဝန္တိတွာ-ဝန္တာမိ၊ ရှိခိုးပါ၏။ ဝန္တိတွာ၊ ရှိခိုးပြီး၍။  
မောဟပိဓာတ်၊ မောဟကို ဖျက်ခိုးတတ်ထသော။ ဓမ္မံ၊ မဂ်လေးတန်,  
ဖိုလ်လေးတန်၊ နိုဗာန်၊ ပရိယတို့ဟိုအပ် ဆယ်ပါးသောတရားတော်မြတ်ကို  
လည်း။ ဝန္တိတွာ-ဝန္တာမိ၊ ရှိခိုးပါ၏။ ဝန္တိတွာ၊ ရှိခိုးပြီး၍။ ပဝရ၊ မြတ်ထသော့။  
ဝဏ္ဏ၊ မဂ္ဂာန်လေးယောက်၊ ဖလွှာနှင့်လေးယောက်ဟုဆိုအပ်သော ရှုစ်ယောက်  
သော ပရမတ္တသံသုတေသနပေါင်းကိုလည်း။ ဝန္တိတွာ-ဝန္တာမိ၊ ရှိခိုးပါ၏။ ဝန္တိတွာ၊  
ရှိခိုးပြီး၍။ ဂရုံ၊ အရိအသေအလေးအမြတ် ပြုအပ်သော့၊ မေ၊ ငါ၏။ အာစရိယဉ်  
ဆရာကိုလည်း။ ဝန္တိတွာ-ဝန္တာမိ၊ ရှိခိုးပါ၏။ ဝန္တိတွာ၊ ရှိခိုးပြီး၍။

〔ပဝရဂဏီ၌ “အရိယသစွာနအသုန်”ကဲ့သို့ ဆန္ဒာနရက္ခဏ အလို့ဂါ  
နိဂုပ်တလောပုတည်း။〕

ပေါ်ရော် ရှေးဆရာမြတ်တို့သည်။ ကတာ၊ ပြုအပ်ကုန်သော့၊ အနေကာ၊  
မျှော့စွာဘုန်သော့၊ နိဿာ၊ နိဿာတို့သည်။ ကိုဥာပါ သန္တိ၊ အကယ်၍ကား

〔မှတ်ဆုံး။ ဧရိပဏာမဂါထာများကား ဤအရကောက် ဆရာတော်ဘုရားကြီးပုံ  
ရေးသားခက်မူခဲ့သော ပါ၌တော်နိသျေမှ ကူးယူထည့်သွင်းလိုက်သည်။ ယခုအရကောက်  
များတွင် နှုံး၊ သာပါလှက် ပဏာမ၊ မပါ၌ခြင်းကား အဆက်ဆက်ရေးကူးရှုံး၊ ကု၊  
ဆူးက်ဟန်တူသည်။〕

ရှိကုန်၏ရှင်။ ပန္တထာပါ၊ ထိုသူ့ပင်ရှိပြားသော်လည်း။ တေသံ နိသာယာနဲ့  
ထိုနိသာယာတို့၏။ (တွောသမျှန်ထည်။) သခေါ်ပတ္တာစ၊ ကျဉ်းသောကြောင်း၏။  
ပမာဏလေခတ္တာစ၊ မွေးလျှော့၍ ရေးများသောကြောင်း၏။ သတ္တဗုံးသတ္တမသာ၊  
ခုနစ်ကျမ်းမြောက်သော၊ ပဋိသနဝရံပဋိသနဝရသာ၊ ပဋိသန်းကျမ်းမြှတ်၏။

[“ပဒမတော့”ကဲ့သို့ ပဋိသနသို့ ကြေသတည်း။ “ကွဲစီ ခုတိယာ  
ဆင့်နှမတွေ”ဖြင့် ဆင့်အနက်၌ ခုတိယာဝိဘတ်သက်။ “အရုပ်သစ္စာနှု  
ဒသနံ”ကဲ့သို့ သနာ့ရက္ခဏအလိုင်း နိဂုဟိတ်ကြေသတည်း။]

သိသာနသိသာ၊ တပည့်အဆက်ဆက်တို့သည်။ အတွဲ၊ အနက်ကို၊ ဂိဉာဏ်စုံ  
သိအုံသောင့်၏။ သိက္ခာတုံး၊ သင်အုံသောင့်၏။ သိက္ခာပေတုံး၊ သူ့တပါးကို  
သင်စေခြင်းငါ့၏။ ယသွား၊ အကြောင်းကြောင့်။ နသက္ခာ၊ မတတ်နှင့်။ တသွား  
ထိုကြောင့်။ သာသနံ-သာသနသာ၊ သာသနာ တော်၏။ ဇော်။ ထွန်းလင်း  
တော်ပခြင်းကို။ ကာမောဝ-ကာမော ၈၀၊ အလိုရှိသည်ဖြစ်၍သာလျှင်။

[ဝဝသဒ္ဒိဖြင့် အတ္ထကြံသန၊ ပရဝမ္မနအစရှိသော အည်စာကြေးကိုကုန်]  
အနှစ်နယနှုသာယံး၊ အနှစ်နယဖြစ်သော သမန်ပဋိသန်းကျမ်း နိသာယကို။  
ကရုသာမီ၊ စီရင်ပေါ့။

[သခေါ်ပတ္တာနောင် စ သုခ္ခာကား သခေါ်ပတ္တာ နောင်သာယျာဉ်သော်  
အယောကတည်း။ “နံပါတော့ ဟို အနေကတ္တာ”ဟု ဆရာတို့ ဆုံးသော  
ကြောင် ပမာဏလေခ၊ အက္ခရပိပို့လေခ အစရှိသည်ကို ဆည်းသတည်း။  
“သခေါ်ပတ္တာ”နောင် မယျာဉ်မျှ၍ ဝိဉာဏ်တုံး နောင်သာ ယျာဉ်သော်  
အညေယာကတည်း။ ထိုစသဒ္ဒိဖြင့် “သိက္ခာတုံး-သိက္ခာပေတုံး”အစရှိသည်  
ကို ဆည်းသတည်း။ “သခေါ်ပတ္တာ” နောင်၌၏ ဝိဉာဏ်တုံး စနာင်း၏။  
ယျာဉ်သော် အစွမ်း သံယောကတည်း။ ထိုစ-သဒ္ဒိဖြင့် ယခင်ဆိုခဲ့ပြီးသေား  
အနက်နှစ်ပါးကို ဆည်းသတည်း။ ၂၂၁၂

# ဝွေနံဘဂ္ဂတ်

နှမော တသု ဘဂ္ဂတာ အရဟတာ သမ္မာသမ္မာ။

## မစ္စယခိုင်း

ဟေတုပစ္စည်း

ပစ္စယူဒွေသကို ဟောတော်မူသည်၏ အခြားများပါး ပစ္စယနိဒွေသကို ဟောတော်မူ၏။ ထို ပစ္စယနိဒွေသ၌တံ့သော်လည်း ဟောတုပစ္စည်း၏ ပစ္စယနိဒွေသ၊ အာရမဲ့ ပစ္စယနိဒွေသ၊ အစရိုသောအားဖြင့် နှစ်ဆဲလေးပါးအပြားရှိ၏။ ထိုနှစ်ဆဲလေးပါးတို့တွင် ဟောတုပစ္စည်း၏ ပစ္စယနိဒွေသကို ရှေးဦးစွာ ဟောတော်မူ၏။ ထို ဟောတုပစ္စည်း၏ ပစ္စယနိဒွေသ၌တံ့သော်လည်း နိမ့်သိတ္ထု၊ နိဒဿာကာာရအားဖြင့် နှစ်ပါးအပြားရှိ၏။ ထို နှစ်ပါးတို့ နိမ့်သိတ္ထုကို ရှေးဦးစွာဟောတော်မူ၏။ ဟောဟန်ကား “ဟောတုပစ္စယောတဲ့” ဟူသည်တည်း။ ထို့နောင် နိဒဿာကာာရကို ဟောတော်မူ၏။ ဟောဟန်ကား “ဟောတုဟောသမ္မာယုတ္တကာာနဲ့ မမှာနဲ့ တံ့သမ္မာနာနဲ့ ရုပါနဲ့ ဟောတုပစ္စယော ပစ္စယော” ဟူသည်တည်း။

ပစ္စယူဒွေသ၊ ပစ္စည်းတို့ကို အကျဉ်းပြရှု၍ ယော-ယာဒီသော၊ အကြော်သိသော့ရှိသော၊ ပစ္စယော၊ ပစ္စည်းကို၍ ဟောတုပစ္စယောတိ၊ ဟောတုပစ္စယောဟူ၍။ ဘဂ္ဂတာ၊ သည်။ ဥမ္မားဒြော၊ အကျဉ်းပြတော်မူအပ်ပြီ။ သော-တာဒီသော၊ ထိုသိသော့ရှိသော၊ ပစ္စယောကို၍ ပစ္စယနိဒွေသ၊ ပစ္စည်းတို့ကို မကျဉ်းမကျယ်ပြရှု၍ “ဟောတု ဟောတုသမ္မာယုတ္တကာာနဲ့ မမှာနဲ့ တံ့သမ္မာနာနဲ့ ရုပါနဲ့ ဟောတုပစ္စယော ပစ္စယောတဲ့၊ ဟောတုပစ္စယော” ဟူ၍။ ဘဂ္ဂတာ၊ မြတ်စွာဘုရားသည်။ နိမ့်ဒြော၊ မကျဉ်းမကျယ် ပြတော်မူအပ်ပြီ။ ဟောတု၊ ဟိတ်ခြောက်ပါးထိုသည်။ ဟောတုသမ္မာယုတ္တကာာနဲ့၊ ဟိတ်နှင့် ယူဗြို့နှင့်သော၊ မမှာနဲ့၊ သဟိတ်စိတ် ကေသုတ္တတိ၊ မောဟမူဇွှေး၍ မောဟကြော်သော စေတသိက် ဒွေပညာသုတ္တအားငြင်း။ တံ့သမ္မာနာနဲ့၊ ထုံးဘို့တ်၊ ဟိတ်နှင့်ယူဗြို့သောစိတ်၊ စေတသိက်လျှင်ဖြစ်ကြောင်းရှိကုန်သော၊ ရုပါ့ရှေ့၊ စိတ္တော်ပုံ၊ ပစ္စသနောကမူဇွှေးတိုးငြင်း။ ဟောတုပစ္စယော၊ ဟောတုပစ္စယ သတ္တိပြု၍။ ပစ္စယော-ဥပကာရကော၊ ကျေးဇူးပြုသည်။ ဟောတိ၊ ၏။

## တိကပဋ္ဌာန်း အရကောက်

ထိပိုင်တိတွင် “ဟေတုပစ္စယော”ဟူသော ပါဌြှုင် နိဒိုသိတဗ္ဗမ္မကို ပြတော်  
မူ၏။ ။ “ဟေတု ဟေတုသမုပ္ပါဒ္တကာနာ့ပါ။ ပစ္စယော”ဟူသောပါဌြှုင် နိဒိုသာ  
နာကာရကို ပြတော်မူ၏။ ။ထိ နိဒိုသာနာကာဘရပါဌြှုင်တိတွင် “ဟေတု” ဟူသော  
ကတ္တားပါဌြှုင် ဟိတ်ခြောက်ပါး ပစ္စည်းတရားနောက် ပြတော်မူ၏။ “ဟေတုသမုပ္ပါဒ္တ  
ကာနဲ့ ဓမ္မာနဲ့ တံသမ္မဋ္ဌာနာနှင့် ရှိပါ၏”ဟူသော သမုဒါနပါဌြှုင် သဟိတ်စိတ်  
ကေသတ္တတိ၊ မောဟမူဒွေး၌ မောဟကြော်သော စေတသိက် ဒွေပညာသာသဟိတ်  
စိတ္တဇူပ်၊ သဟိတ်ပဋိသာနောက်မှုဇူပ် ပစ္စယုပ္ပန်တရားကို ပြတော်မူ၏။ ။ “ဟေတု  
ပစ္စယောနဲ့” ဟူသော ကရိုက်ပါဌြှုင် တပြုင်န် ယထာရဟ တပ်ကောင်းသော  
ဟေတု၊ အခံပတီ၊ သဟားတာ၊ အညမည၊ နိဿာ၊ ဝိပါကာကြိုယာမဂ္ဂသမုပ္ပါဒ္တ  
ဝိယုတ္တ၊ အတ္ထိအပိုင်တ ဉ်းတဆုံးပစ္စယာသတ္တိတွင် ဟေတုသတ္တိဟု ဆိုအပ်  
သော သတ္တိရိသေသပြင် ကျေးလူပြုဟန်ကို ပြတော်မူ၏။ (သဘာဂအတိုင်း)။

တနည်းကား “ဟေတုပစ္စယောနဲ့” ဟူသော ကရိုက်ပါဌြှုင်—

(၁) သမုပ္ပါဒ္တခန္ဓာ၊ သဟိတ်စိတ္တဇူပ်၊ သဟိတ်ပဋိသာနောက်မှုဇူပ်အား  
တပ်သော ဟိတ်ခြောက်ပါးဖြစ်အံ့။ ဟေတု၊ သဟားတာ၊ နိဿာ၊ အတ္ထိအပိုင်တ၊  
ဉ်းပါးပစ္စဟ သတ္တိတွင် ဟေတုသတ္တိဟု ဆိုအပ်သော သတ္တိရိသေသာ။

(၂) သမုပ္ပါဒ္တခန္ဓာအားသား တပ်သော ဟိတ်ခြောက်ပါးဖြစ်အံ့။ ဟေတု၊  
သဟားတာ၊ အညမည၊ နိဿာ၊ ဝိယုတ္တ၊ အတ္ထိ၊ အပိုင်တ၊ ဉ်းခြန်ပစ္စယာသတ္တိ  
သို့တွင် ဟေတုသတ္တိဟု ဆိုအပ်သော သတ္တိရိသေသာ။

(၃) သဟိတ်စိတ္တဇူပ်၊ သဟိတ်ပဏ္ဍာသာနောက်မှုဇူပ်အား တပ်သော ဟိတ်  
ခြောက်ပါးဖြစ်အံ့။ ဟေတု၊ သဟားတာ၊ နိဿာ၊ ဝိယုတ္တ၊ အတ္ထိ၊ အကိုင်တ၊ ဉ်း  
ခြန်ပစ္စယာသတ္တိတွင် ဟေတုသတ္တိဟု ဆိုအပ်သော သတ္တိရိသေသပြင် ကျေးလူ  
ပြုဟန်ကိုပြတော်မူ၏။ (အပိုင် ဘေးလေးချက်)။

(၄) သမုပ္ပါဒ္တခန္ဓာ၊ သဟိတ်စိတ္တဇူပ်၊ သဟိတ်ပဏ္ဍာသာနောက်မှုဇူပ် အားတပ်  
သော ဝိပါက်ဟိတ်သံးပါးဖြစ်အံ့။ ဟေတု၊ သဟားတာ၊ နိဿာ၊ ဝိပါကာ၊ အတ္ထိ  
အပိုင်တ၊ ဉ်းခြန်ပစ္စယာသတ္တိတွင် ဟေတုသတ္တိဟု ဆိုအပ်သော သတ္တိရိသေသာ။

(၅) သမုပ္ပါဒ္တခန္ဓာ၊ ဟေတုဝက်အားတပ်သော ဝိပါက်ဟိတ်သံးပါးဖြစ်အံ့။  
(အညမညထည့်၍) ခုန်ပစ္စယာသတ္တိဟု ဟေတုသတ္တိဟု ဆိုအပ်သော သတ္တိ  
ရိသေသာ။ ။

## ပစ္စယနိဒ္ဓသ ဟေတူပစ္စည်း

၂၂

(ရ) သမ္မယုတ္တခန္ဓာအားသာ တပ်သော ဝိပါက်ဟိတ်သုံးပါးဖြစ်အဲ။ (အညာ မညာ၊ သမ္မယုတ္တထည်၍)ရှုစ်ပစ္စယူပေါ်သာ။

(ဂ) စိုဘရှုပ်,ပဋိသန္တကမ္မဇူဟပ်အား တပ်သော ဝိပါက်ဟိတ်သုံးပါးဖြစ်အဲ။ (ဝိုယုတ္တထည်၍)ခုနစ်ပစ္စယူပေါ်သာ။

(ဃ) ဟာဒယဝတ္ထအား တပ်သော သဟိတ်ပွဲပေါကာရ ပဋိသန္တ ဟိတ် သုံးပါးဖြစ်အဲ။ (အညာမညာ၊ ဝိုယုတ္တထည်၍)ရှုစ်ပစ္စယူပေါ်သာ။ သ,ဖြင့် ကျေးဇူးပြု ဟန်ကို ပြတော်မူ၏။ (သဝိပါကော်အောက်) ပေါင်း သာမညာ သူဇ္ဈနာ ကိုအောက်။ (ဉ်နည်းတူ သဏ္ဌာနိယမဂ္ဂ၍ ကိုအောက်။ ။သာခံပတ် လူ၏၌ယမဂ္ဂ၍ ခြောက်အောက်။ ပစ္စည်းပြိုင် ရာသီစုအတိုင်း အလွှာအလာပြု၍ဆိုလေ။ သူ့၏ ယူဇ္ဈနာ၏ လွှာယ်မည်။)

“ဟေတူသမ္မယုတ္တကာန်”ဟူ၍မဟောမူ၍ “ဟေတူ ဟေတူသမ္မယုတ္တကာန်”ဟု ဟောတော်မူ၍ခြင်းသည်ကား အဟိတ် စိတ္တပြုခြင်သည်လည်း သမ္မယုတ္တပစ္စည်း သာမည်ဖြစ်ရကား ထိုအဟိတ်စိတ္တပြုခြင်ကို စင်ဇေလု၍၍ “ဟေတူ ဟေတူသမ္မယုတ္တကာန်” ဟု ဟောတော်မူသည်။ ထို ကြောင့် အင့်ကထာ(ရှှေရ)၌ “အထာပိဟေတုနာသမ္မယုတ္တကာန် ဟေတူသမ္မယုတ္တကာန်၌ အတွဲ အရှိဟေတုဝယ် ယေသံ ကေသုံး သမ္မယုတ္တကာန်၏ ဟေတူ ဟေတူပစ္စယေန ပစ္စယောတိ အတွော့ ဘဝေယျာ စံ သတ္တု၍ စံ သတ္တု ဟေတုနာ၏ ပိုပုံတ္ထာ စက္ခတ္တာကော်ယောပိ သမ္မယုတ္တကာယေဝ ဟေတုနာ၏ သမ္မယုတ္တကာ ကုသလာဒယောပိ။ တတ္ထ အယံ ဟေတု အသုကသာနာမ သမ္မယုတ္တကမ္မသု ပစ္စယောတိ ပစ္စယူပုန်ဝဝတ္ထာန်၏ နပညာယေယျာ။ တသွာ့ ပစ္စယူပြုဝ ပစ္စယူပုန်းဝ ဝဝတ္ထာဖော်နှင့် ဟေတူ အဟာတုမ္မယုတ္တကာန်၌ အာဟု”ဟု မြန်အပ်၏။ ။ “တေ ဟေတုဒေဝ ဟေတူသမ္မယုတ္တကာစ ဓမ္မာ သမ္မဋ္ဌာန်၌ တေသာဆို တံသမ္မဋ္ဌာနာန်၌”။ ။အတေသာ ထု သဟိတ် စိတ္တရှုပ် သဟိတ်ပဋိသန္တ ကမ္မဇူပုံးတို့အား။ တေ ဟေတူ ဒေဝ ထိုဟိတ်ကြောက်ခုတုံးသည်၍။ ဟေတူသမ္မယုတ္တကာ ဓမ္မာစ ဟိတ်နှင့်ယုဉ်သော စိတ် စေတသိက်တို့သည်၍။ သမ္မဋ္ဌာနာ၊ ဖြစ်ကြောင်း တို့သည်။အတွဲ၊ ကုန်၏။ လူတိတသွာ့၊ ကြောင့်။တေ၊ ထိုသော်ဟိတ်စိတ္တရှုပ် သဟိတ်ပဋိသန္တ ကမ္မဇူပုံးတို့သည်။ တံသမ္မဋ္ဌာနာန်၌၊ တံသမ္မဋ္ဌာန်၌၊ မည် ကုန်၏။ ထို့ကြောင့် အင့်ကထာ(ရှှေရ)၌ “တေ ဟေတူ ဒေဝ ဟေတု သမ္မယုတ္တကာ စ ဓမ္မာ သမ္မဋ္ဌာနာ တေသာဆို တံသမ္မဋ္ဌာနာန်၌” တေသာ တံသမ္မဋ္ဌာနာန်၌၊ ဟေတုတော်ဒေဝ ဟေတူသမ္မယုတ္တဓမ္မဟိုစ နို့က္ခာန်၌ အတွော့”ဟုဗုံးနှင့်ဆိုတော်မူ၏။ ။

## တိကပဋ္ဌာန်း အရေကောက်

စိတ္တဇရုပ်ဆိုလျက် အဘုံးကြောင့် စေတသိက်ကြောင့် ဖြစ်သောရှုပ်ကို  
စိတ္တဇရုပ် ဆိုအပ်သနည်း။ “သမွှပ်ဟို စိတ္တစေတသိကာ ကေတာ့  
ဟုတွာ ရှုပ် သမွှောပေါ်။ လောက်ယောမွှောဒေသနာယံ ပန် စိတ္တသာ  
အဓိကဘာဝတာ တထာဝိမာ ရှုပ် စိတ္တသမွှောနနဲ့ ဝိစိတ်” (အဋ္ဌကထာ  
၃၅။)။

တသမွှောနသို့ မဟောမျှ၍ တသမွှောနသို့ တ၍ နိဂုံဟိတ်နှင့်  
ဟောတော်မူခြင်းသည် ယသ္နို့၊ တသ္နို့နှင့် သမာသုတ္တရှုံး နိဂုံဟိတ်  
သော်လည်း ရှုံးဘော်သော်လည်း နောက်၍ရောက်ရာ  
၏ဟုမှတ်နောက်။ ၂၇။ကြောင့် ဆရာတို့လည်း-

“ယ တ သ ခ ္န သ မ ာ သ မ ့ ့ သ မ ့ ့ ပ ပ ပ အ န ၈။

န ိ ဂ ု ံ ဟ ိ တ ာ ဂ မ ာ ပ ု မ ွ ေ ဒ ွ ေ ာ ဘ ဝ ဝ ိ ပ ရ ေ သ ိ ယ ာ ”

ဟ ု ဆ ိ က ု န ် ။ ၁။

သဟောတရုပ် ဟူသည်ကား ပဝတ္ထီအော် စိတ္တဇရုပ် ပဋိသန္တအော်  
ကမ္မဇရုပ်တည်း။ အဘုံးကြောင့် ပဝတ္ထီအော် ကမ္မဇရုပ်အား သဟောတ  
ပစ္စည်း မတပ်သနည်းဟုမှတ်ကား ကမ္မဇရုပ်တိသည် ပဋိသန္တအော် စိတ်နှင့်  
စပ်ရှုံးသာဖြစ်ကုန်၏။ စိတ်နှင့်ကင်းရှုံးမပြု၍ပဝတ္ထီအော်မူးကား စိတ်နှင့်ကင်း  
သော်လည်း နိရောဓာသမာပတ် ဝင်စားသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့အား ကမ္မဇရုပ်  
တိသည် ဖြစ်ကုန်၏။ ထို့ကြောင့် ပဋိသန္တကမ္မဇရုပ်အားသာ သဟောတ  
တပစ္စည်းတပ်၏။ ပဝတ္ထီကမ္မဇရုပ်တို့အား သဟောတပစ္စည်းမတပ်။ ၁။  
ထို့ကြောင့် အဋ္ဌကထာ(၃၅။)၏“ပဋိသန္တယံ ကမ္မဇရုပါနံ စိတ္တပဋိဓမ္မခိုင်အိုး  
တသုယ်ပဋိသန္တယံ ဟို ကမ္မဇရုပါနံ စိတ္တပဋိဓမ္မခိုင်တိုး စိတ္တဝယေန ဥပဇ္ဇိ  
စေ တိဋ္ဌာန်၏။။ပဝတ္ထီယံ ပန် တေသံ စိတ္တ ဝိဇ္ဇာနောပါ ကမ္မဇရုပ်ဓမ္မခိုင်  
ပဝတ္ထီနံ စိတ္တပဏ္ဍာန်၏။အရို့ဇ္ဇာနေစာပိ စိတ္တ နိရောဓာသမာပန္တနံ ဥပဇ္ဇိ  
ယေဝ”ဟု မြန်အပ်၏။

ပဋိသန္တ အော် ကံးအဟုန်ဖြင့် ပစ်ချေအပ်သောကြောင်းင်း မိမိနှင့်  
အတူ ဥပါဒ်သော ဟဒယဝတ္ထာကို မြှုပ်သောကြောင်းင်း အားနည်းသည်  
ဖြစ်၍ စိတ္တဇရုပ်ကို မဖြုပ်စေနိုင်သောကြောင့် ပဝတ္ထီအော်မူးသာ စိတ္တ<sup>၁</sup>  
ဇရုပ်ကို ဖြစ်စေနိုင်သည်။ ထို့ကြောင့် အဋ္ဌကထာ၌ “ကသ္ဌာ ပန် ပဋိ  
သန္တက္ကာကေ စိတ္တ စိတ္တဇရုပ် ဇန်တု နသကြာဘို့ဘို့ ကမ္မဝေဂါးတို့တာ  
ယစေ အပွဲတို့တာဝတ္ထာတာယစ ဒုံ့လတ္တာ။ တ ဟို တဒါ ကမ္မဝေ  
ဂါးတို့တာ အပွဲတို့တာဝတ္ထာကို စ အပွဲတို့တာဝတ္ထာကို ဒုံ့လ<sup>၂</sup>  
ဟောတို့၊ တသ္ဌာ ပပါတေ ပတိတမဇ္ဇာ ပုရိသော ကံးသံး ကံးသံး ကာတု  
ပိယ ရှုပ် ဇန်တု နသကြာဘို့ ကမ္မဇရုပ်မေဝ ပန်သာ စိတ္တသမွှောနနဲ့

## ပစ္စယနိဒ္ဓသ အာရမ္မဏပစ္စည်း

ရွှေပဋိဘန် တိဋ္ဌတိ၊ တရာ့ ကမ္မဏရွှေပသောဝ ဗိဇ္ဇာဘန် တိဋ္ဌတိ၊ ကမ္မာ ပနသာ  
ခေတ္တသီသံ၊ ကိလေသာ အာပသီသာ။ တသ္ဌာ သန္တပါ ခေတ္တ  
အာပစ ပြုမှုပါတီယံ ဗိဇာနှာဘဝန် ရှုက္ခဗျာတိဝိယံ ပဆိုသန္တကျင်း  
စိတ္တာနှာဘဝန် ရွှေပကာယသာ ဥပစ္စီ၊ ဗိဇ္ဇာနိဂုဏ်  
နှာဘဝန် ရှုက္ခဗျာ ဥပရှုပရီ ပဝတ္ထိဝိယံ ဝိနာ စိတ္တာ ကမ္မဏတောဝ  
ကုဋ္ဌတာရှုပါန် ဝပတ္တိ ဟောတိတိ ဝေမြတ္တာ”ဟု မိန့်အပ်၏။

အဋ္ဌကထာ (ရှေ့ရှေ့၆)မှာ ကြပ်ကြပ်ကည်းကြလဲ။

ဟောတုပစ္စယနိဒ္ဓသ ပြီး၏။

## အာရမ္မဏပစ္စည်း

ဟောတုပစ္စည်း၏ ပစ္စယနိဒ္ဓသကို ဟောတော်မူသည်၏ အခြားမျှ၌ အာရမ္မဏ  
ပစ္စည်း၏ ပစ္စယနိဒ္ဓသကို ဟောတော်မူ၏။ ထိအာရမ္မဏပစ္စည်း၏ ပစ္စယနိဒ္ဓသ  
၌ တုံးသော်လည်း နိုဒ်သိတ္ထု၊ နိဒဿနာကာာရ အားဖြင့် နှစ်ပါးအပြား ရှုံး၏။  
ထို...တွင် နိုဒ်သိတ္ထုကို ရွှေးဦးစွာ ဟောတော်မူ၏။ ဟောဟန်ကား “အာရမ္မဏ  
ပစ္စယောတိ” ဟူသည်တည်း။ ထို့နောင် နိဒဿနာကာာရကို ဟောတော်မူ၏။  
ဟောဟန်ကား “ရှုပါယတန် စက္ခိုဝိညာဏဓာတုယာ ပါ။ အာရမ္မဏပစ္စယောန  
ဟစ္စယာ” ဟူသည်တည်း။

ပစ္စယူးမြှုပ်နှံသော ပစ္စည်းတို့ကို အကျဉ်းပြရ၍။ ယော-ယာဒီသော၊ အကြင်သို့  
သားသာရှုသော။ ပစ္စယော၊ ပစ္စည်းကို။ အာရမ္မဏပစ္စယောတိ၊ အာရမ္မဏ  
ပစ္စယောဟူ၍။ ဘဂဝတာ၊ မြှုတစ္ဆာဘုရားသည်။ ဥခိုင္း၊ အကျဉ်းပြတော်မူ  
အပ်ပြု။ ဘော-တာဒီသော၊ ထို့သို့ သဘောရှုသော။ ပစ္စယော၊ ကို။ ပစ္စယနိဒ္ဓ  
သနတာ၊ ဟွေားတို့ကို မကျဉ်းမကျယ် ပြတော်မူသော အားဖြင့်။ (အဋ္ဌကထာ  
နှင့်) ပစ္စယနိဒ္ဓသော ၌။ (အရာနည်း) “ရှုပါယတန် စက္ခိုဝိညာဏ ဓာတုယာပါ။  
အာရမ္မဏပစ္စယာန ပစ္စယောတိ။ပါ။ ပစ္စယာ” ဟူ၍။ ဘဂဝတာ၊ သည်။  
နိုဒ်င္း၊ မကျဉ်းမကျယ် ပြတော်မူအပ်ပြု။ ရှုပါယတန်၊ ပစ္စပြန် ရှုပါရှုသည်။  
စက္ခိုဝိညာဏဓာတုယာ စ၊ စက္ခိုဝိညာဏ ဓာတ်အားငြင်း။ တံသမ္မယူတ္ထကာနံ  
ထိုစက္ခိုဝိညာဏဓာတ်နှင့် ယူ့ကုန်သော။ ဓမ္မာန္မ၊ သမ္မာတိသာဓာရာ စေတ  
သိုက် ခုနစ်ခုတို့အားငြင်း။ အာရမ္မဏပစ္စယာ၊ အာရမ္မဏ ပစ္စယသတ္တိဖြင့်။  
ပစ္စယော-ဥပကာရကာ၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ (သုဒ္ဓာယတန်၊ ပေးမြှုံးပါ။)  
ရှုပါယတန် ပစ္စပြန်ရှုပါရှုသည်ငြင်း။ပါ။ ဖော်ပြုအော်ပြုအော်  
သည်ငြင်း။ မနောခာတုယာစ၊ မနောခာတ် သုံးအားငြင်း။ တံသမ္မယူတ္ထကာနံ  
ထိုမနောခာတ်သုံးခုနှင့် ယုံ့ကုန်သော။ ဓမ္မာန္မ၊ ဆန္ဒ၊ ပိတ်၊ ဝိရိယကြိုးသော

## တိကပဋ္ဌာန်း အရကောက်

အညသမာန်းစေတသိက် တဆယ်တို့အားငြင်း။ အာရမ္မဏေစွဲယေန၊ ဖြင့်။  
ဟန္တယော်ပကာရကော၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ သမ္မ၊ ပုဂ္ဂသိမ်းကုန်သော။  
ဓမ္မာ၊ အာရုံခြောက်ပါး ဟန္တးတရား တို့သည်။ မနောဝိညာဏေခာတုယာစာ  
မနောဝိညာဏေခာ ခုနစ်ဆဲခြောက်ခုအားငြင်း။ တံသူဗုံးတွေကာနံ၊ ထို့မနော  
ဝိညာဏေခာတ်နှင့် ယုံကုန်သော။ ဓမ္မာန္တ၊ စေတသိက် ဒွေးပညာသတို့အားငြင်း။  
အာရမ္မဏေ။ပါ။ ဟောတိ၊ ၏။

ယံယံဓမ္မ၊ အကြောက်အကြောက်သို့ သဘောရှိသော အာရုံခြောက်ပါး ဟန္တး  
တရားကို။ အာရွှေ၊ အာရုံပြုကုန်၍။ ယေယျ ဓမ္မာ၊ အကြောက်အကြောက်သို့ သဘော  
ရှုကုန်သော အာရမ္မဏေက ဟန္တးပွဲနှင့်တရားတို့သည်။ ဥပဇ္ဇာ၊ ကုန်၏။ စိတ္တစေတ  
သိကော၊ စိတ္တစေတသိက် ဖြစ်ကုန်သော။ ဓမ္မာ၊ အာရမ္မဏေက ဟန္တးပွဲနှင့်တရားတို့  
သည်။ ဥပဇ္ဇာ၊ ကုန်၏။ တေ တေ ဓမ္မာ၊ ထို့ထို့သို့ သဘောရှုကုန်သော အာရုံ  
ခြောက်ပါး ဟန္တးပွဲနှင့်တရားတို့သည်။ တေသံ တေသံ ဓမ္မာနံ၊ ထို့ထို့သို့ သဘောရှိ  
ကုန်သော အာရမ္မဏေက ဟန္တးပွဲနှင့် တရားတို့အား။ အာရမ္မဏေ။ပါ။ ဟောတိ၊ ၏။

“အာရမ္မဏေ။ပါ။ဟန္တယော”ဟူသော ပါဉိတေသံပါဉ်၌ “အာရမ္မဏေစွဲယေနတ်”  
ဟူသောပါဉ်ဖြင့် နိဒ္ဒသိတ္ထဓမ္မကို ပြတော်မူ၏။ ။ “ရုပါယတန်။ပါ။ဟန္တယော”  
ဟူသောပါဉ်ဖြင့် နိဒ္ဒသုနာကာရကို ပြတော်မူ၏။ ။ ထို နိဒ္ဒသုနာကာရပါဉ်တို့  
တွင် “ရုပါယတန်” ဟူသော ကတ္တားပါဉ်ဖြင့် ဟန္တးပွဲ ရုပါရှု ဟန္တးတရားကို  
ပြတော်မူ၏။ “စက္ခတိညာဏေခာတုယာ တံသူဗုံးတွေကာနဲ့ ဓမ္မာနံ” ဟူသော  
သူဗုံးပါဉ်ပါဉ် စက္ခတိညာဉ်ဒွေးသူဗုံးတို့သာခာရဏစေတသိက်ခုနစ်ခဲ့ ဟန္တးပွဲနှင့်  
တရားကို ပြတော်မူ၏။ ။ “အာရမ္မဏေစွဲယေန” ဟူသော ကရိုက်းပါဉ်ဖြင့်  
တပိုင်နက် တပ်ကောင်းသော အာရမ္မဏေ၊ ပုဂ္ဂရောတ၊ အတ္ထိ၊ အဝိုင်တ၊  
ကျိုလေးပစ္စယာတို့တွင် အာရမ္မဏေသတ္တိဟု ဆိုအပ်သော သတ္တိရိသောဖြင့်  
ကျေးဇူးပြုဟန်ကို ပြတော်မူ၏။ (သုဒ္ဓါယတန် သသည်တူ၏)။

“ရုပါယတန်။ပါ။ ဖော်လွှာယတန်” ဟူသော ကတ္တားပါဉ်ဖြင့် ဟန္တးပွဲနှင့် ပွဲနှင့်ပွဲနှင့်  
ဟန္တးပွဲနှင့်တရားကို ပြတော်မူ၏။ “မနောခာတုယာ။ပါ။ဓမ္မာနံ” ဟူသော သူဗုံးပါဉ်ပါဉ်  
ဖြင့် မနောခာတ်သံးခဲ့၊ ဆန္ဒ၊ ပိတ္တ၊ ဝိရိယကြုံသော အညသမာန်းစေတသိက်  
တဆယ် ဟန္တးပွဲနှင့်တရားကို ပြတော်မူ၏။ “အာရမ္မဏေစွဲယေန” ဟူသော  
ကရိုက်းပါဉ်ဖြင့် တပိုင်နက် တပ်ကောင်းသော အာရမ္မဏေ၊ ပုဂ္ဂရောတ၊ အတ္ထိ၊  
အဝိုင်တ၊ ကျိုလေးပစ္စယာ။ပါ။ ၏။ ။ “သမ္မ ဓမ္မာ” ဟူသော ကတ္တားပါဉ်ဖြင့်  
စိတ္တတုယ်ကိုးဆယ်၊ စေတသိက်ဒွေးပညာသာ၊ ရုပ်အင္ကိုသာ၊ နိမ္မာန်၊ ပညာတ်ဟု  
ဆိုအပ်သော အာရုံခြောက်ပါး ဟန္တးပွဲနှင့်တရားကို ပြတော်မူ၏။ ။ “မနော  
ဝိညာဏေ။ပါ။ဓမ္မာနံ” ဟူသော သူဗုံးပါဉ်ပါဉ် မနောဝိညာဏေတ် ခုနစ်ဆဲ့  
ခြောက်ခဲ့၊ စေတသိက်ဒွေးပညာသာ ဟန္တးပွဲနှင့်တရားကို ပြတော်မူ၏။

## ပစ္စယန်ခွေသာ အာရမ္မကပစ္စည်း

၉

### ကာမစိတ် အာရုပစ္စည်း

တနည်းကား တဒါရုံကောဒသ၊ ဟသိတ္ထပါဒ်အား တပ်သော ကာမစိတ် စတုပညာသာ စေတသိက် ဒွေ့ပညာသာ ရုပ် အငြောင်းသဟု ဆိုအပ်သော အာရု ခြောက်ပါး။ အကုသိုလ် ဒ္ဓါဒသ၊ မဟာကုသိုလ်၊ မဟာကြံယာဉာဏ်ပွဲယဉ်တုရှစ်ခုအား တပ်သော လောကီစိတ်ကောသိတိ၊ စေတသိက် ဒွေ့ပညာသာ ရုပ်အငြောင်းသ၊ ပည်ဟု ဆိုအပ်သော အာရုခြောက်ပါး။ မဟာကုသိုလ် ဉာဏ်သမ္မယုတ်လေးခုအား တပ်သော အရဟတ္ထမင်၊ အရဟတ္ထိုလ်ကြံ့သောစိတ် ရှုံးချွဲခန်စ်ခု၊ စေတသိက်ဒွေ့ပညာသာ ရုပ်အငြောင်းသ၊ နိမ္မာန်၊ ပည်ဟု ဆိုအပ်သော အာရုခြောက်ပါး။ မဟာကြံယာဉာဏ်သမ္မယုတ်လေးခု၊ မနောက္ခာရာဝါရာဝါရားအား တပ်သော စိတ်တရုယ်တိုးဆယ်၊ စေတသိက်ဒွေ့ပညာသာ ရုပ်အငြောင်းသ၊ နိမ္မာန်၊ ပည်ဟု ဆိုအပ်သော အာရုခြောက်ပါး။

### အဘိညာဉ်ခုန်စိပါး အာရုပစ္စည်း

ဒီဗုံစက္ခာ ကုသိုလ်အဘိညာဉ်အား တပ်သော ခူးရ၊ ပရိုစွဲနဲ့၊ သက္က၊ သခုံမပစ္စပ်ရှုပါရုံ။ ဒီဗုံသောတ ဂုသိုလ်အဘိညာဉ်အား တပ်သော ခူးရ၊ ပရိုစွဲနဲ့၊ သက္က၊ သခုံမပစ္စပ်သွေးရုံ။ ကုသိုလ်အဘိညာဉ်အား တပ်သော ပါဒက ဖြစ်သော ရှုပါဝစရကုသိုလ် ပုဂ္ဂမစျောန်၊ သတသဟယသ စသော နိမ္မာတရုပ်ဟု ဆိုအပ်သော အာရုခြောက်ပါး။ စေတောပရိယ ကုသိုလ် အဘိညာဉ်အား တပ်သော လှန်လေပြီးသော ခုန်စရက်မှတ်၍ လာလတ္ထံ့သော ခုန်စရက်တိုင်အောင် ကာလသုံးပါး၌ တည်သော အရဟတ္ထမင်၊ အရဟတ္ထိုလ်ကြံ့သော သူတပါးတို့၏ စိတ် ရှုံးချွဲခန်စ်ခုဟု ဆိုအပ်သော ဓမ္မာရုံ။ ပုံမွေနိဝါယာနှယ်တိ ကုသိုလ် အဘိညာဉ်အား တပ်သော ပုံမွေနိဝါယာ ဖြစ်သော အရဟတ္ထမင်၊ အရဟတ္ထိုလ်ကြံ့သောစိတ် ရှုံးချွဲခန်စ်ခု၊ စေတသိက်ဒွေ့ပညာသာ ရုပ်အငြောင်းသဟု ဆိုအပ်သော ခန္ဓာဝါးပါး။ ထိုခန္ဓာဝါးပါးမှလျောက်ရှုံးသိအပ်သော နိမ္မာန် အမည်အမျိုး စသော ပည်ဟု ဆိုအပ်သော အာရုခြောက်ပါး။ ယတောကမျှပေ ကုသိုလ် အဘိညာဉ်အား တပ်သော အဘိညာဉ်အား တပ်သော အတိတ်ဖြစ်သော လောကီကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်ကံဟု ဆိုအပ်သော ဓမ္မာရုံ။ အနာဂတ်ဖြစ်သော အရဟတ္ထမင်၊ အရဟတ္ထိုလ်ကြံ့သော စိတ်ရှုံးချွဲခန်စ်ခု၊ စေတသိက်ဒွေ့ပညာသာ ရုပ်အငြောင်းသဟု ဆိုအပ်သော ခန္ဓာဝါးပါး၊ ထိုခန္ဓာဝါးပါးမှလျောက်ရှုံးသိအပ်သော နိမ္မာန် အမည်အမျိုးစသော ပည်ဘုံး ဆိုအပ်သော အာရုခြောက်ပါး။

ဒီဗုံစက္ခာ၊ ဒီဗုံသောတကြံယာအဘိညာဉ်သည် ကုသိုလ်နှင့် အာရု တူ၏။ ကုသိုလ်ကြံယာ အဘိညာဉ်မှာ ပါဒကဖြစ်သော ရှုပါဝစရကြံယာ

ပုဂ္ဂမစျောန်။ ဤမျှသာထူးသည်။ စေတော်ပရိယကြိယာအဘိညာဉ်မှာ  
စိတ်တုယုတ်ကိုးဆယ်ယူ။ ပုံမွေနှင့်ဝါသာနှင့်သိတ်ကြိယာအဘိညာဉ်မှာ  
ပုံမွေနှင့်ပြုစ်သော စိတ်တုယုတ်ကိုးဆယ်။ ယထာကမျိုပဂ ကြိယာ  
အဘိညာဉ်တူ၏။ အနာဂတ်သာ ကြိယာအဘိညာဉ်မှာ အနာဂတ်  
ဖြစ်သော စိတ်တုယုတ်ကိုးဆယ်။ ဤမျှသာ ထူးသည်။

ရုပစိတ် အသရုပစွည်း

ရှုပါဝစရပွဲမစျောန်စိတ် သုံးခုအားတပ်သော ကသိုက်းပည်ပါးအသာ  
ပည်ဟယ်ပါး၊ ကာယကတာသတိ၏ အာရုံးဖြစ်သော ဆံအစွဲသော ကာယအစု  
ပည်၊ အာနာပါနသုတိ၏ အာရုံးဖြစ်သော ထွက်သက် ဝင်သက်ပည်၊ မေတ္တာ၊  
ကရာဏာ၊ မူးတာယဉ်သော ပြဟ္မာရိယာရ တရားသုံးပါး၏ အာရုံးဖြစ်သော  
အတိုင်းမသိသော သတ္တဝါပည်။ ဤနှစ်ခုဗီးပါးသော ပည်ဟုဆိုအပ်သော  
ဓမ္မာရုံ၊ ရှုပါဝစရ ဒုတိယစျောန်စိတ် သုံးခု၊ စတုတ္ထစျောန်  
စိတ်သုံးခုအား တပ်သော ကသိုက်းပည်ဆယ်ပါး။ အာနာပါနသုတိ၏ အာရုံး  
ဖြစ်သော ထွက်သက် ဝင်သက်ပည်။ မေတ္တာ၊ ကရာဏာ၊ မူးတာ ဟူသော ပြဟ္မာ  
ရိယာရတရားသုံးပါး၏ အာရုံးဖြစ်သော အတိုင်းမသိသော သတ္တဝါပည်။ ဤ  
တဆုံးလေးပါးသော ပည်ဟုဆိုအပ်သော ဓမ္မာရုံ။ ရှုပါဝစရပွဲမစျောန်စိတ်  
သုံးခုအား တပ်သော ကသိုက်းပည်ဆယ်ပါး။ အာနာပါနသုတိ၏ အာရုံးဖြစ်  
သော ထွက်သက် ဝင်သက် ပည်။ ဥပေါ်ဘုရားမှတ်တရားတပါး၏ အာရုံးဖြစ်သော  
အတိုင်းမသိသော သတ္တဝါပည်။ ဤ တဆုံးနှစ်ပါးသော ပည်ဟုဆိုအပ်သော  
ဓမ္မာရုံ။

အရပ်စိတ် အသရုပ်စွဲည်း

အာကာသာန္တာယတန်စိတ် သုံးချေားတပ်သော အာကာသာ<sup>ကြုံ</sup>အပ်သော  
ကသိုက်းကိုးပါး တို့တွင် တပါးပါးကို့ခြုံရအပ်သော ကောင်းကောင်ပညာတ်ဟု ဆို  
အပ်သော ဓမ္မာရှုံး။ ဝိဉာဏ္ဍာယတန် ကုသိုလ်အားတပ်သော ဤဘဝ၊ ရှေး  
ဘဝ အဣမ္ဒာဒ္ဒသန်၏နှစ် ဖြစ်ဘူးတောာ အာကာသာန္တာယတန်ကုသိုလ်ဟုဆိုအပ်  
သော ဓမ္မာရှုံး။ ဝိဉာဏ္ဍာယတန် ပိပါက်အား တပ်သော ရှေးဘဝ အဣမ္ဒာဒ္ဒ  
သန်၏နှစ် ဖြစ်ဘူးသော အာကာသာန္တာယတန်ကုသိုလ်ဟု ဆိုအပ်သော ဓမ္မာ  
ရှုံး။ ဝိဉာဏ္ဍာယတန် ကြိယာအားတပ်သော ဤဘဝ အဣမ္ဒာဒ္ဒသန်၏နှစ် ဖြစ်  
ဘူးသော အာကာသာန္တာယတန်ကြိယာ။ ဤဘဝ၊ ရှေးဘဝ အဣမ္ဒာဒ္ဒသန်၏နှစ်  
ဖြစ်ဘူးသော အာကာသာန္တာယတန် ကုသိုလ် ဟု ဆိုအပ်သော ဓမ္မာရှုံး။  
အာကာသာန္တာယတန်စိတ်သုံးခွဲအား တပ်သော အာကာသာန္တာယတန် ကုသိုက်

## ပစ္စယနိဒ္ဓဘာ အာရမ္မကပစ္စည်း

ကြံယာ၏ မရှိခြင်းဟု ဆိုအပ်သော နတ္ထိဘေးပည်ဟု ဆိုအပ်သော မွောဂုံ။ နေဝယ်သာနာသညာယတန်ကုသိုလ်အား တပ်သော ဤဘဝ၊ ရှေးဘဝ အဖွဲ့တဲ့ သန္တာနှင့် ဖြစ်ဘူးသော အာကိုယ်သာယတန် ကုသိုလ် ဟု ဆိုအပ်သော မွောဂုံ။ နေဝယ်သာနာသညာယတန်ပိုက်အား တပ်သော ရှေးဘဝ အဖွဲ့တဲ့ သန္တာနှင့် ဖြစ်ဘူးသော အာကိုယ်သာယတန် ကုသိုလ် ဟု ဆိုအပ်သော မွောဂုံ။ နေဝယ်သာ နာသညာယတန်ကြံယာအား တပ်သော ဤဘဝ အဖွဲ့တဲ့ သန္တာနှင့် ဖြစ်ဘူး သော အာကိုယ်သာယတန်ကြံယာ။ ဤဘဝ၊ ရှေးဘဝ အဖွဲ့တဲ့ သန္တာနှင့် ဖြစ်ဘူးသော အာကိုယ်သာယတန် ကုသိုလ် ဟု ဆိုအပ်သော မွောဂုံ။

လောကတ္ထရာစိတ် အာရုံပစ္စည်း

လောက္တရာစိတ်ရှစ်ခုအားထပ်သော နိမ့်သွန်ဟု ဆိုအပ်သော ဓမ္မဘုရား၏ အားလုံး၊ ခြောက်ပါး၊ ပစ္စည်းတရားကို ပြတော်မူ၏။။

“မနောစိညာကောတုယာ တံသမ္မယုတ္တကာနှုန့် မမှာန်” ဟူသော သမ္မဒါန်  
ပါ၌ဖြင့် မနောစိညာကောတ် ခုနစ်ဆဲခြောက်ခဲ့ စေတသိုက် ဒွေပညာသ  
နာမက္ခာ ပစ္စယူပွန်တရားကို ပြတော်မူ၏။ “အာရမ္မဏာပစ္စယောန” ဟူသော  
ကရိုက်ပါ၌ ဖြင့် တပိုင်နက် ယထာရဟ တပ်ကောင်းသော အာရမ္မဏာ အမိတ်၊  
နိသာယာ၊ ဥပန်သာယာ၊ ပုဂ္ဂဇာတာ၊ ဝိပ္ပယုတ္တ၊ အတ္ထိ၊ အဝိဂါတ၊ ၅၅၍ ရှစ်ပစ္စယသတ္တိ  
တိတ္ထင် အာရမ္မဏာသတ္တိဟု ဆိုအပ်သော သတ္တိဝိသေသဖြင့် ကျေးဇူးပြုဟန်ကို  
ပြတော်မူ၏။ ((အကျယ်တနည်းကို နောက်၌ ဆိုလဲအဲ။))

## တန်သုံးကား—

## တိကပဋ္ဌသန်း အရကာက်

အလေးအမြတ် ပြုအပ်သော လူငြွှမ်းသော နိပ္ပန္နရုပ် အငြားရသာ။ ဒေသဗုဇ္ဈားမောင်မူဇေား၊ ဒုက္ခသဟရှင် ကာယဝိညာဉ် ကြော်သော စိတ်ရှစ်ဆဲလေးခါ၊ ဒေသဗုဇ္ဈား၊ မစ္စရုပ်ယာ၊ ကုက္ခာစွာ၊ ဝိစိကိစ္စာ ကြော်သော စေတသိက် လေးဆဲခုနှစ်ခု။ နိမ္ဒာန်ဟု ဆိုအပ်သော အာရမ္မဏာဝိပါပိစွဲည်းဖြစ်အံ့။ အာရမ္မဏာ အိဝိတီ ဥပန်းသာယ၊ ဤသုတေသနပွဲသာ သတ္တိတိတ္ထာင် အာရမ္မဏာသတ္တိဟု ဆိုအောင် ဘာ သတ္တိဝိသေသာ။

(၂) ကာမစိတ် စတုပညာသာ၊ အဘိညာဉ်ဒွေးအား တပ်သော ပစ္စိန်နိပ္ပန္နရုပ်အငြားရသာဟု ဆိုအပ်သော အာရမ္မဏာ ပုဂ္ဂဇာတ်ပစ္စိစွဲည်းဖြစ်အံ့။ အာရမ္မဏာ ပုဂ္ဂဇာတ်၊ အတိုင်တာ၊ ကြိုလေးပစ္စိယာ။ပါ၏သာ။

(၃) မနောဒ္ဒိရာဝဏ္ဏနှင့်များ၊ မရဏာသနှင့်လော ငါးချက်၊ တဒါရုံအား တပ်သော စုတိစိတ်မှ ပြန်ရှုရေသာ် တဆဲခုနှစ်ချက်မြောက်သော စိတ်နှင့်အဝှု ဥပါဒ်သော ဟဒယဝတ္ထုဟု ဆိုအပ်သော ဝတ္ထာရမ္မဏာဖြစ်အံ့။ (နိသာယ၊ ဝိပ္ပယုတ္ထည်း၍) ခြောက်ပစ္စိယာ။ပါ၏တွင်။သာ။

(၄) အလေးအမြတ်ပြုတတ်သော လောဘမူရှစ်ခုအား တပ်သော အလေးအမြတ်ပြုအပ်သော လူငြွှမ်းသော ပစ္စိန်နိပ္ပန္နရုပ် အငြားရသာဟု ဆိုအပ်သော အာရမ္မဏာပုဂ္ဂဇာတ်ပစ္စိစွဲည်းဖြစ်အံ့။ (အိဝိတီဥပန်းသာယထည်း၍) ခြောက်ပစ္စိယာ။ပါ၏တွင်။သာ။

(၅) အလေးအမြတ်ပြုတတ်သော လောဘမူ မရဏာသနှင့် လောငါးချက်အား တပ်သော စုတိစိတ်မှ ပြန်ရှုရေသာ် တဆဲခုနှစ်ချက်မြောက်သော စိတ်နှင့်အတူ ဥပါဒ်သော အလေးအမြတ်ပြုအပ်သော ဟဒယဝတ္ထုဟု ဆိုအပ်သော ဝတ္ထာရမ္မဏာ ဖြစ်အံ့။ (အိဝိတီ၊ နိသာယ၊ ဥပန်းသာယ၊ ဝိပ္ပယုတ္ထည်း၍) ရှစ်ပစ္စိယာ။ပါ၏တွင် အာရမ္မဏာသတ္တိဟု ဆိုအပ်သော သတ္တိဝိသေသာဖြင့် ကျေးဇူးပြုဟန်ကို ပြတော်မူ၏။ (ပစ္စိည်းပြုင်အတိုင်း)။

“ရူပါယတနံ စက္ကာရိညာ့ဏဓာတုယာ” မှစ၍ “သမ္မ ဓမ္မာ မနော ဝိညာ့ဏဓာတုယာ တံသမ္မယုတ္ထကာနှုံး။ပါ၏ပစ္စိယာ” တိုင်အောင်သော ပါ၌တို့ဖြင့် အာရုံးအာရမ္မဏာဝိ အဖြုံသည် ပြီးပြီးလျက် “ယံယံဝါး”အစ ရှိသည်ကို ဟောတော်မျှပြန်ခြင်းသည်ကား အာရုံးပြန်ဖြစ်သောခက္ခာ သာလျှင် ထိအာရုံးခြောက်ပါးတို့သည် ခန်းပါးသော ဝိညာ့ဏဓာတု ထိုအား အာရမ္မဏာပစ္စိစွဲည်းဖြစ်ကုန်၏။ ထိုသို့ဖြစ်သော်လည်း တက္ခနက် မဖြစ်ကုန်။ အသီး အသီး အာရုံးခြောက်ပါးတို့သည် သဟ္မဝိညာ့ဏ

## ပစ္စယန်ဒြေသ အမိပတိပစည်း

၁၃။

မာတ်အား အာရမ္မဏပစ္စုံ ဖြောက်၏ဟု ပြတ်မူ၏။ ။ထို့ကြောင့်  
အနွေကထာ(၃၅၈)၌ “ယုံးစဲမှု အာရမ္မဘာ့လျှမိနာ သေ တော် တော်သံ  
သတ္တုနဲ့ ပို့ယာအမာတုနဲ့ အာရမ္မဏဝါး၊ ဂုဏ်။ တေ တာသံ ဓမ္မတုနဲ့  
အာရမ္မကြံ ကတ္တာ ဥပဇ္ဇနက္ခကေယာဝ အာရမ္မဏပစ္စုံ၊ ဟောနှင့်  
ဒီပေတီ။ ၁၆ ဟောနှင့်သံ နဲ့ ကေတော် ဟောနှင့်။ ယုံးယုံ အာရမ္မ  
ယေယာ ဥပဇ္ဇနှင့် တေသံ တေသံ တေတေ ဝိသံ ဝိသံ အာရမ္မဏပစ္စုံ၊  
ဟောနှင့်တိပိ ဒီပေတီ”ဟု ဆိုခဲ့၏။

အာရမဗက္ဗပစ္စယနိဒ္ဓသ ပြီး၏။

အစိပတ်ပစ္စည်း

အာရမ္မကပစ္စည်း၏ ပစ္စယံနိဒ္ဓဇွဲသကို ဟောတော်မူသည်၏ အခြားမျှေး အပိပတါ  
ပစ္စည်း၏ ပစ္စယံနိဒ္ဓဇွဲသကို ဟောတော်မူ၏။ (ဦးမြိုသတ္ထု၊ နိဒ္ဓသာနဘကာရ အစ  
ရှုသည်ကို စစ်မှ။ ပစ္စယံဒ္ဓဇွဲသော ၅၅။ပ။ပ။ပုံ)။

ဝိရိယာခိတ္တ၊ သည်။ ဝိရိယသမ္မယုတေကာာနံ၊ ဝိရိယနှင့်ယျဉ်ကုန်သော၊ ဓမ္မာနှာ၊ သာခိပတ္တလောငါးဆဲနှစ်ခု၊ ဝိရိယ၊ ဝိစိကိစ္စာကြော်သော စေတသိက် ငါးဆယ်တို့အားငြင်း။ တံသမ္မဘာနာနံ၊ ထိုဝိရိယ၊ ဝိရိယနှင့်ယျဉ်ကုန်သော စိတ်၊ စေတသိက် လျှင်ဖြစ်ကြောင်းရှိကုန်သော၊ ရူပါနှာ၊ သာခိပတ္တ စွဲဌာဇူးပို့အားငြင်း။ အခိပတ္တပစ္စယော့၊ ဖြင်း၊ ပစ္စယော့-ဟပကာရကော့၊ သည်။ ပော့တဲ့၊ ၏။

စိတ္တာခံပတီ၊ သည်။ စိတ္တသမ္မယုတ္တကာနဲ့၊ စိတ်နှင့်ယျဉ်ကုန်သော့၊ ဓမ္မဘဏ္ဍာ၊  
ပိုကိုစွဲဘဲ ကြော်သော စေတသိုက် ကောပညာသတ္တအားငြင်း။ တံသုမှန္တာခုံနာနဲ့၊  
ထိစိတ္တာခံပတ်နှင့် ယျဉ်ကုန်သော စေတသိုက်သျှင် ဖြစ်ကြောင်း ရှိကုန်သော့။  
မျိုးကြော၊ သာခံပတီ စိတ္တအော်တို့အားငြင်း။ အခံပတီစုစုလော့၊ ဖြင့်။ ပစ္စယော-  
းကာာရကော့၊ သည်။ ဟောတီ၊ ၅။

ဝိမံသာဓိပတီ၊ သည်။ ဝိမံသမုပ္ပါဒ္ဒကာန်၊ ဝိမံသနှင့်ယဉ်ကုန်သော။ မမူးနှေ့၊ သာဓိပတီ တိဟိတ်လောသုံးဆဲလေးခဲ့၊ ဝိမံသကြားသော စေတသိက် သတ္တုတံ့အားငြင်း။ တံ သမုပ္ပါဒ္ဒကာန်၊ ဝိမံသနှင့်ယဉ်ကုန်သော စိတ်၊ စေတသိက်လျင် ဖြစ်ကြာင်းရှိကုန်သော။ ရုပါနနှေ့၊ သာဓိပတ်စိတ္တုရွှေပုံအားငြင်း။ အဓိပတ်ပစ္စယော၊ ဖြင့်။ ပစ္စယော-ဥပကာရကော၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။

ယုံယံဓမ္မာအကြင်အကြင်သိသောရှိသော အသရုံခြောက်ပါးပစ္စည်းတရားကို။ ဂရုံကတ္တာ၊ အလေးအမြတ်ပြုကုန်၍။ ယေယေဓမ္မာ၊ အကြင်အကြင်သိသောရှိကုန်သော အသရုံခြောက်ပါးပစ္စည်းတရားတို့သည်။ ဥပုဇ္ဇာန်၊ ဖြစ်ကုန်၍။ စိတ္တုစေတသိကာ၊ ကုန်သော၊ ဓမ္မာ၊ တို့သည်။ ဟောနှိုး၊ ကုန်၍။ တေတတေဓမ္မာ၊ ထိုထိုသိသောရှိကုန်သော အသရုံခြောက်ပါးပစ္စည်းတရားတို့သည်။ တေသံတေသံ ဓမ္မာန်၊ ထိုထိုသိသောရှိကုန်သော အသရုံခြောက်ပါးပစ္စည်းတရားတို့အား။ အဓိပတ်ပစ္စယော၊ အသရုံဏာအဓိပတီ သတ္တုဖြင့်။ ပစ္စယော-ဥပကာရကော၊ သည်။ ဟောတိ၏။

ထိုပါပြင်တို့တွင် “အဓိပတ်ပစ္စယောတိ”ဟူသော ပါပြင်း နိဒ္ဒိသိတဗ္ဗဓဓမ္မကို ပြတော်မူ၏။ “ဆန္ဒာဓိပတီ။ပဲ။ပဲပါန်”ဟူသော သမ္မဒါန်ပါ၍၍ သာဓိပတ်လော ငါးဆုံးစုံအနှစ်၊ ဝိစိုကိစ္စာကြားသော စေတသိက်ပညာသာ၊ သာဓိပတီ စိတ္တုရွှေပုံ ပစ္စယုံပုံးဘာရားကိုပြတော်မူ၏။ ။ “အဓိပတ်ပစ္စယော”ဟူသော ကရိုက်းပါ၍၍ တပြိုင်နက် ယထာရဟ တပ်ကောင်းသော အဓိပတီ၊ သဟဇာတာ၊ အညေမညာ၊ နိသယယ၊ ဝိပါက၊ သမ္မယုတ္တ၊ ဝိပ္ပယုတ္တ၊ အတ္ထိ၊ အဝိဂတ၊ ဤ၏ကိုပစ္စယသတ္တုတွင် အဓိပတ်သတ္တိဟု ဆုံးအပ်သော သတ္တုဝိသောဖြင့် ကျေးဇူးပြုဟန်ကိုပြတော်မူ၏။

### ဆန္ဒာဓိပတီ

ထို နိဒ္ဒိသိတဗ္ဗဓဓမ္မကိုပြင်တို့တွင် “ဆန္ဒာဓိပတီ”ဟူသော ကတ္တားပါ၍၍ သာဓိပတ်လော ငါးဆုံးစုံအုပ်ပုံးတရားကို ပြတော်မူ၏။ ။ “ဆန္ဒာသမုပ္ပါဒ္ဒကာန်။ပဲ။ပဲပါန်”ဟူသော သမ္မဒါန်ပါ၍၍ သာဓိပတ်လော ငါးဆုံးစုံအနှစ်၊ ဝိစိုကိစ္စာကြားသော စေတသိက်ပညာသာ၊ သာဓိပတီ စိတ္တုရွှေပုံ ပစ္စယုံပုံးဘာရားကိုပြတော်မူ၏။ ။ “အဓိပတ်ပစ္စယော”ဟူသော ကရိုက်းပါ၍၍ တပြိုင်နက် ယထာရဟ တပ်ကောင်းသော အဓိပတီ၊ သဟဇာတာ၊ အညေမညာ၊ နိသယယ၊ ဝိပါက၊ သမ္မယုတ္တ၊ ဝိပ္ပယုတ္တ၊ အတ္ထိ၊ အဝိဂတ၊ ဤ၏ကိုပစ္စယသတ္တုတွင် အဓိပတ်သတ္တိဟု ဆုံးအပ်သော သတ္တုဝိသောဖြင့် ကျေးဇူးပြုဟန်ကိုပြတော်မူ၏။

### တနည်ကား—

(၁) သမုပ္ပါဒ္ဒခန္ဓာ၊ သာဓိပတ်စိတ္တုရွှေပုံအား တပ်သော ဆန္ဒာဓိပတီ ဖြစ်အံ့၊ အဓိပတီ၊ သဟဇာတာ၊ နိသယယ၊ အတ္ထိ၊ အဝိဂတ ဤငါးပစ္စယ သတ္တုတို့တွင် အဓိပတ်သတ္တိဟု ဆုံးအပ်သော သတ္တုဝိသော။

(၂) သမုပ္ပါဒ္ဒခန္ဓာအားသာ တပ်သော ဆန္ဒာဓိပတီ ဖြစ်အံ့။ (အညေမညာ၊ သမုပ္ပါဒ္ဒ ထည့်၍)ခုနစ်ပစ္စယ။ပဲ။သာ။

## ပစ္စယနိဒ္ဓသ အမိပတီပစ္စည်း

၁၅

(၃) သာမိပတီ စိတ္တဇရုပ်အား တပ်သော ဆန္ဒာမိပတီ ဖြစ်အဲ။ (ဝိပ္ပယုတ္တထည်၍)ခြောက်ပစ္စယှုတွင်။ပူ။သူ။ (အမိပကဗျားချက်)။

(၁) သမ္မယုတ္တခန္ဓာ၊ သာမိပတီစိတ္တဇရုပ်အား တပ်သော ဖိုလ်လေးခုံ့ရှိသော ဆန္ဒာမိပတီဖြစ်အဲ။ အမိပတီ၊ သဟဇာတ၊ နိသာယ၊ ဝိပါက၊ အတ္ထီ၊ အပိုဂတ၊ ဤခြောက်ပစ္စယာတ္ထိတွင် အမိပတီ။ပူ။သူ။

(၂) သမ္မယုတ္တခန္ဓာအားသာတပ်သော ဖိုလ်လေးခုံ့ရှိသော ဆန္ဒာမိပတီ ဖြစ်အဲ။(အညမည၊ သမ္မယုတ္တထည်၍)ရှစ်ပစ္စယှုတွင်။

(၃) သာမိပတီစိတ္တဇရုပ်အား တပ်သော ဖိုလ်လေးခုံ့ရှိသော ဆန္ဒာမိပတီ ဖြစ်အဲ။ (ဝိပ္ပယုတ္တထည်၍) ခုနစ်ပစ္စယှုတွင်။သူ၊ဖြင့် ကျေးဇူးပြုဟန်ကိုပြတော်မူ၏။ (သဝိပါကသုံးချက်။ ပေါင်းခြောက်ချက်)။

### ဝိရှိယာမိပတီ

“ဝိရှိယာမိပတီ”ဟူသော ကတ္တားပါ၍ဖြင့် ဝိရှိယာမိပတီပစ္စည်းတရားကို ပြတော်မူ၏။ “ဝိရှိယသမ္မယုတ္တကာာန်းပူ။ရှုပါန်”ဟူသော သမ္မခါန်ပါ၍ဖြင့်ဖြင့် သာမိပတီ လောင်းဆဲနှစ်ခု၊ ဝိရှိယ၊ ဝိစိက္ခာ့ကြော်သော စေတသိုက်ငါးဆယ်၊ သာမိပတီ စိတ္တဇရုပ် ပစ္စယူပွုပူ။အဲ။။ “အမိပတီပစ္စယေန်”ကရိုက်းပါ၍ဖြင့် တပိုင်းနက် ယထာရဟ တပ်ကောင်းသော အမိပတီ၊ သဟဇာတ၊ အညမည၊ နိသာယ၊ ဝိပါက၊ လူ၌ယ၊ မဂ္ဂ၊ သမ္မယုတ္တ၊ ဝိပ္ပယုတ္တ၊ အတ္ထီ၊ အပိုဂတ၊ ကြိုတဆဲတပစ္စယှုတွင်။သူ၊ဖြင့် ကျေးဇူးပြုဟန်ကို ပြတော်မူ၏။

တနည်းကား သမ္မယုတ္တခန္ဓာ၊ သာမိပတီ စိတ္တဇရုပ်အား တပ်သော ဝိရှိယာ မိပတီဖြစ်အဲ။ အမိပတီသဟဇာတ၊ နိသာယ၊ ကြိုတ်ယ၊ မဂ္ဂ၊ အဘွှိုးအပိုဂတ၊ ဤခုနစ်ပစ္စယှုတွင်။သူ၊ (အဝိပါကသုံးချက်။ သဝိပါကသုံးချက်။ ပစ္စည်းပြိုင်းက အတိုင်း။ ခြောက်ချက်ဆိုလေ)။

### စိတ္တာမိပတီ

“စိတ္တာမိပတီ”ဟူသော ကတ္တားပါ၍ဖြင့် သာမိပတီလော ငါးဆဲနှစ်ခုဟုဆိုအပ် သော စိတ္တာမိပတီပစ္စည်းတရားကိုပြတော်မူ၏။။ “စိတ္တသမ္မာပူ။ရှုပါန်”ဟူသော သမ္မခါန်ပါ၍ဖြင့် ဝိစိက္ခာ့ကြော်သော စေတသိုက် ကေပညာသ၊ သာမိပတီ စိတ္တ ဇရုပ် ပစ္စယူပွုတရားကို ပြတော်မူ၏။။ “အမိပတီပစ္စယေန်”ဟူသော ကရိုက်းပါ၍ဖြင့် တပိုင်းနက် ယထာရဟ တပ်ကောင်းသော အမိပတီသဟဇာတ၊ အည မည၊ နိသာယ၊ ဝိပါက၊ အဘယာရာ၊ ကြိုတ်ယ၊ သမ္မယုတ္တ၊ ဝိပ္ပယုတ္တ၊ အတ္ထီ၊ အပိုဂတ၊ ကြိုတဆဲ တပစ္စယာတ္ထိတို့က်။။ သူ၊ ပြို့ကျေးဇူးပြုဟန်ကို ပြတော်မူ၏။

၁၆

## တိကပဋ္ဌာန်း အရကောက်

တန်ညွှန်းကား—

(၁) သမ္မယုတ္တခန္ဓာ သာဓိပတိစိတ္တလရှပ်အား တပ်သော စိတ္တာဓိပတိဖြစ်အံ့။ အဓိပတီ၊ သဟဇာတ၊ နိသာယ၊ အာဟာရ၊ လူ၏၏ယ၊ အတို့၊ အဝိဂတ၊ ဉာဏ်ပစ္စယျာပြုသူ။

(၂) သမ္မယုတ္တခန္ဓာအားသာ တပ်သော စိတ္တာဓိပတိ ဖြစ်အံ့။ (အညီမည် သမ္မယုတ္တထည်၍)ကိုပစ္စယျာပြုသူ။

(၃) သာဓိပတိစိတ္တလရှပ်အား တပ်သောစိတ္တာဓိပတိဖြစ်အံ့။ (ဝိပ္ပယုတ္တထည်၍)ရှုစ်ပစ္စယျာပြုသူ။ ॥(အဝိပါကသုံးချက်)။

(၄) သမ္မယုတ္တခန္ဓာ သာဓိပတိစိတ္တလရှပ်အား တပ်သော ဖိုလ်လေးခုဟုဆို အပ်သော စိတ္တာဓိပတိဖြစ်အံ့။ အဓိပတီသဟဇာတနိသာယ၊ ဝိပါက၊ အာဟာရ၊ လူ၏၏ယ၊ အတို့၊ အဝိဂတ၊ ဉာဏ်ရှုစ်ပစ္စယျာပြုသူ။

(၅) သမ္မယုဘခန္ဓာအားသာ တပ်သော ဖိုလ် လေးခုဟု ဆိုအပ်သော စိတ္တာဓိပတိဖြစ်အံ့။ (အညီမည်၊ သမ္မယုတ္တထည်၍) ဆယ်ပစ္စယျာပြုသူ။

(၆) သာဓိပတိစိတ္တလရှပ်အား တပ်သော ဖိုလ်လေးခုဟုဆိုအပ်သော စိတ္တာ ဓိပတိဖြစ်အံ့။ (ဝိပ္ပယုတ္တထည်၍)ပေါင်းကိုပစ္စယျာပြုသူ၊ ဖြင့် ကျေးဇူးပြုသူ၏။ (အဝိပါကသုံးချက်၊ ပေါင်းခြောက်ချက်)။

### ဝိမံသာဓိပတိ

“ဝိမံသာဓိပတိ” ဟူသော ကတ္တားပါ၌ဖြင့် ဝိမံသာဓိပတိပစ္စည်းတရားကို ပြတ်သူမှု၏။ ။ “ဝိမံသာမ္မယုတ္တကာာန် မမ္မန်းပြုရှုပါန်” ဟူသော သမ္မဓိ၌ပါ၌ ဖြင့် သာဓိပတီ တိဟိတ်ဇော သုံးလဲလေးခု ဝိမံသာကြုံသောစေတသိက် သတ္တတ် သ၊ သာဓိပတိစိတ္တလရှပ် ပစ္စယူပုန်တရားကို ပြတ်သူမှု၏။ ။ “အဓိပတိပစ္စယောန်” ကရိုက်းပါ၌ဖြင့် တြိုင်နှင် ယထာရဟ တပ်ကောင်းသော အဓိပတီ၊ ဟေတု၊ သဟဇာတ၊ အညီမည်၊ နိသာယ၊ ဝိပါက၊ လူ၏၏ယ၊ မဂ္ဂ၊ သမ္မယုတ္တ၊ ဝိပ္ပယုတ္တ၊ အတို့၊ အဝိဂတ၊ ဉာဏ်ရှုစ်ပစ္စယျာပြုသူ။ သ၊ ဖြင့် ကျေးဇူးပြုဟန်ကို ပြတ်သူမှု၏။ တန်ညွှန်းကား သမ္မယုတ္တခန္ဓာ၊ သာဓိပတီ စိတ္တလရှပ်အားတပ်သော ဝိမံသာ ဓိပတိဖြစ်အံ့။ အဓိပတီ၊ ဟေတု၊ သဟဇာတ၊ နိသာယ၊ လူ၏၏ယ၊ မဂ္ဂ၊ အတို့၊ အဝိဂတ၊ ဉာဏ်ရှုစ်ပစ္စယျာပြုသူ။ ။ (အဝိပါကသုံးချက်၊ သဝိပါကသုံးချက်။ ပေါင်းခြောက်ချက်။ ပစ္စည်းပိုင်က အတိုင်းလေ့လာ၍ ဆိုလေ)။

### အာရမ္မတာဓိပတီ

“ယ ယ မ္မ” ဟူသောပါ၌ဖြင့်အနိယမအားဖြင့် အလေးအမြတ် ပြုအပ်သော ကြွေဖြစ်သော နိဗ္ဗာရှုပ်အားရသ၊ ဒေါသမ္မခွေးမောဟာမူးခွေး ခုက္ခသဟရှုတ်ကာယ

## ပစ္စယနိဒ္ဓဘာသာ အခိုပတိပစ္စည်း

32

ဝိဉား၏ကြုံသာ စိတ်ရှုစွဲလေးခါ ဒေါသ၊ လူသာ၊ မန္တရိယ၊ ကုဏ္ဏစွဲဝိစိကိစ္စ၊ ကြုံသာ စေတသိက် လေးဆွဲခုနှစ်ခု။ နိဗ္ဗာန်ဟုဆိုအပ်သာ အာရမ္မကာမိပတိ ပစ္စည်းတရာ့ကို ပြတော်မှတ်။

“ယေ ယေ မွှာ” ဟူသောပါ၌ဖြင့် အနိယမအားဖြင့် အလေးအမြတ် ပြုတတ် ခေါ်သော လောဘမူရှစ်ခု၊ မဟာကုသိလ်ရှစ်ခု၊ မဟာကြိယာ ဉာဏသမ္မယ်တေးခါ၊ လောကုတ္ထရုစ်တုရှစ်ခု၊ ဒေါသ၊ ကြသာ၊ မစွဲရုံယ၊ ကုက္ခစ္စ၊ ဝိစက္စ္စာ၊ အပ္ပ၊ မညာ၊ ကြိုးသော စေတသိက် လေးဆုံးခါးခု ပစ္စယူပုန်တရားကို ပြတော်မူ၏။ “စိတ္တစေတသိကာ မွှာ” ဟူသောပါ၌ဖြင့် အလေးအမြတ် ပြုတတ်သော အာရမ္မကို ပစ္စယူပုန် နာမက္ခန္ဓသရှုပ်ကို ပြတော်မူ၏။

“တေတေဓမ္မာ” ဟူသော ကတ္တားပါ၍ဖြင့် နိယမအားဖြင့် ယံယံဓမ္မာ  
ဟူသောပါ၍ဖြင့် မှတ်အပ်ပြီးသော အလေးအမြတ်ပုံအပ်သော အာရုံခြာက်ပါး  
စွဲည်းတရားကို ပြတော်မှု၏။

တန်သိုးကား—

- (c) အလုံးစုံသော အာရမ္မကာမိပတ္တပစွည်း ဖြစ်အံ့။ အမိပါဘို့၊ အာရမ္မကာ ဥပန်သီယာ ဉှိသုံးပစ္စယသတ္တိတို့တွင်။ပါ။ သ။

(j) အလေးအမြတ် ပြုတတ်သော လောဘမူရှုခဲ့အား တပ်သော အလေး အမြတ်ပြုအပ်သော လျှပ်ဖြစ်သော ပစ္စပြန် နို့ပွဲရှုပ်အငြားရသဟု ဆိုအပ် သော အာရမ္မကာရေဇာတဗုဒ္ဓည်း ဖြစ်အံ့။ (ပုဂ္ဂိုလာတာ၊ အတ္ထိ၊ အပို ဂတ်ထည့်၍) ခြောက်ပစ္စယာ။ပါ။ သ။

(k) အလေးအမြတ် ပြုတတ်သော လောဘမူ မရဏာသန္တဇော ငါးချက် အား တပ်သော စုတိစိတ်မှုပြန်၍မေ့သော် တဆုံးခုနစ်ချက်မြောက်သော စိတ်နှင့်အတူ ဥပါဒ်သော အလေးအမြတ်ပြုအပ်သော တတ္တာရမ္မကာဖြစ်အံ့။ (နိသီယာ၊ ပုဂ္ဂိုလာတာ၊ ပို့ယူတာ၊ အတ္ထိ၊ အပိုဂတ်ထည့်၍) ရှစ်ပစ္စယာတို့တွင် အမိပတ္တသတ္တိဟု ဆိုအပ်သော သတ္တိဝိသေသာ ဖြင့် ကျေးဇူးပြုဟန် ကို ပြတော်မှု၏။

“ဟောတူ ဟောတူသမ္မယူတ္ထကာနံ” တဲ့ ဟောတော်မူသကဲ့သို့ “အဓိပတီ အဓိပတီသမ္မယူတ္ထကာနံ” တဲ့ ဟောတော်မူမူဘဲ၊ ဆန္ဒခံပတီ အစျိုးသည်ဖြင့် အသီးအသီး ဟောတော်မူခြင်းသည်ကား အဓိပတီ တရားလေးပါးတွဲသည် တပြိုင်နက် ပစ္စည်းမတပ်ကုန်၊ အသီးအသီး တပ်ကုန်၏ဟု ပြေတော်မူလို၍ ဟောတော်မူသည်။ ထို့ကြောင့် အဋ္ဌကထာရဒိဝ် “ကသ္ဌာ ပန် ယထာ ဟောတူပစ္စယနံဒွေသေ ဟောတူ ဟောတူသမ္မယူတ္ထကာနံနှင့် ဝါတဲ့ ဝေမီး အဓိပတီသမ္မယူတ္ထကာနံနှင့် အဝတွေ့ ဆန္ဒခံပတီဆန္ဒသမ္မယူတ္ထကာနံနှင့်အာဒိနာ နယော ဒေသနာကတာတိ-ကောက္ခဏေ အဘာဝတော့” အစျိုးသည်ကို မိန့်အပ်ပြု။ အဓိပတီ ပြီး၏။

### အနိဒါနပစ္စည်း

အဓိပတီပစ္စည်း၏ ပစ္စယနံဒွေသကို ဟောတော်မူသည်၏ အခြားမျိုး အနိဒါနပစ္စည်း၏ ပစ္စယနံဒွေသကို ဟောတော်မူ၏။ (စံမြေ)။ စက္ခဝိညာဏာတူ စက္ခဝိညာဏ ဓာတ်သည်ငါး။ တံသမ္မယူတ္ထကာ၊ ထို့က္ခာဝိညာဏဓာတ်နှင့် ယျာကုန်သော။ ဓမ္မာစာ၊ သမ္မယ်တ္ထသာဓမ္မရရာ စေတသိက် ခုနစ်ခုတို့သည်ငါး။ မနောဓမ္မတုယာစ၊ သမ္မဂိုဒ္ဓိုင်းဒွေးဟု ဆိုအပ်သော မနောဓမ္မတုအားငါး။ တံသမ္မယူတ္ထကာနံ၊ ထို့မနောဓမ္မတုနှင့် ယျာကုန်သော။ ဓမ္မာန္တ၊ ဆန္ဒ၊ ပီတီ၊ ဝိရိယြား၏သော အညာမာန်း စေတသိက် တဆယ်တို့အားငါး။ အနိဒါနရှုပါ။ သည်။ ဟောတီ၊ ၏။ မနောဓမ္မတုစ၊ သမ္မဂိုဒ္ဓိုင်းဒွေးဟု ဆိုအပ်သော မနောဓမ္မတုသည်ငါး။ တံသမ္မယူတ္ထကာ၊ ထို့မနောဓမ္မတုနှင့် ယျာကုန်သော။ ဓမ္မာစာ၊ ဆန္ဒ၊ ပီတီ၊ ဝိရိယြား၏သော အညာမာန်း စေတသိက် တဆယ့်တို့အားငါး။ မနောဝိညာဏဓမ္မတုယာစ၊ သန္တိရဏသုံးခုဟု ဆိုအပ်သော မနောဝိညာဏ ဓာတ်အားငါး။ တံသမ္မယူတ္ထကာနံ၊ ထို့မနောဝိညာဏဓာတ်နှင့် ယျာကုန်သော။ ဓမ္မာန္တ၊ ဆန္ဒ၊ ဝိရိယြား၏သော အညာမာန်း စေတသိက် တဆဲ့တဲ့တို့အားငါး။ အနိဒါနရှုပါ။ သည်။ ဟောတီ၊ ၏။

ပုဂ္ဂိုမားပုဂ္ဂိုမာ၊ ရှေးရှေး၏ ဖြစ်ကုန်သော။ ကုသထာ၊ ကုသိုလ်ဖြစ်ကုန်သော။ ဓမ္မာ၊ အဆုံးလော့ ကြေားသော လောက်ကုသိုလ်သတ္တရသ နာမက္ခာနာတို့သည်။ ပစ္စီမာနံ ပစ္စီမာနံ၊ နောက် နောက်၌ ဖြစ်ကုန်သော။ ကုသလာနံ၊ ကုန်သော။ ဓမ္မာနံ၊ ပင့်မလော့ကြေားသော ကုသိုလ် ကော်သနာမက္ခာနာတို့အား၊ အနိဒါနရှုပါ။ သည်။ ဟောတီ၊ ၏။ ပုဂ္ဂိုမာ ပုဂ္ဂိုမာ၊ ကုန်သော။ ကုသလာ၊ ဖြစ်ကုန်သော။ ဓမ္မာ လေးခု နာမက္ခာနာတို့သည်။

## ပစ္စယနိဒ္ဓသ အနှစ်ရပစ္စည်း

၁၉

ပစ္စမာနံ ပစ္စမာနံ၊ ကုန်သော။ အဗျာကတာနံ၊ ကုန်သော။ ဓမ္မာနံ၊ သီးရက  
သုံးခုံ၊ မဟာဝိပါက်ရှစ်ခု၊ မဟဂုတ်ဝိပါက်ကို့ခုံ၊ ဖိုလ်လေးခုံ နာမက္ခန္တဘုံအား။  
အနှစ်ရပစ္စယေန။ပဲ။ ၅။

ပုံရိမာ ပုံရိမာ၊ ကုန်သော။ အကုသလာ၊ ကုန်သော။ ဓမ္မာ၊ အဆုံးလော  
ကြုံသော အကုသိုလ်ခွဲဒသနာမက္ခန္တဘုံသည်။ ပစ္စမာနံ ပစ္စမာနံ၊ ကုန်သော။  
အကုသလာနံ၊ ကုန်သော။ ဓမ္မာနံ၊ ပဋိမော်ကြုံသော အကုသိုလ်ခွဲဒသ  
နာမက္ခန္တဘုံအား။ အနှစ်ရှာပဲ။ ၅။ ပုံရိမာ ပုံရိမာ၊ ကုန်သော။ အကု  
သလာ၊ အကုသိုလ်ဖြစ်ကုန်သော။ ဓမ္မာ၊ အကုသိုလ်ခွဲဒသအဆုံးလော နာမက္ခန္တ  
ဘုံသည်။ ပစ္စမာနံ ပစ္စမာနံ၊ ကုန်သော။ အဗျာကတာနံ၊ ကုန်သော။ ဓမ္မာနံ၊  
သီးရကသုံးခုံ၊ မဟာဝိပါက်ရှစ်ခု၊ မဟဂုတ်ဝိပါက်ကို့ခုံ နာမက္ခန္တဘုံအား။  
အနှစ်ရပစ္စယေန၊ ဖြင့်။ ပစ္စယော၊ သည်။ ဟောတိ။ ၅။

ပုံရိမာ ပုံရိမာ၊ ကုန်သော။ အဗျာကတာ၊ ကုန်သော။ ဓမ္မာ၊ ရဟန္တဘုံ  
စုတိကြုံသော ဝိပါက်ဆတိုံ၊ ကြိယာဝိသ နာမက္ခန္တဘုံသည်။ ပစ္စမာနံ  
ပစ္စမာနံ၊ နောက် နောက်ချွဲ ဖြစ်ကုန်သော။ အဗျာကတာနံ၊ ကုန်သော။ ဓမ္မာနံ၊  
ရဟန္တဘုံ စုတိနှင့်တကွ ဝိပါက်ဆတိုံ၊ ကြိယာဝိသ နာမက္ခန္တဘုံအား။  
အနှစ်ရပစ္စယေန ဖြင့်။ ပစ္စယော၊ သည်။ ဟောတိ။ ၅။ ပုံရိမာ ပုံရိမာ၊ ကုန်သော။  
အဗျာကတာ၊ ကုန်သော။ ဓမ္မာ၊ ဝိဇ္ဇာ၊ မနောဒ္ဓရာဝတ္ထ်နံး နာမက္ခန္တဘုံသည်။  
ပစ္စမာနံ ပစ္စမာနံ၊ ကုန်သော။ ကုသလာနံ၊ ကုသိုလ်ဖြစ်ကုန်သော။ ဓမ္မာနံ၊  
မဟာကုသိုလ် ပဋိမော် နာမက္ခန္တဘုံအား။ အနှစ်ရှာပဲ။ ၅။ ပုံရိမာ  
ပုံရိမာ၊ ကုန်သော။ အဗျာကတာ၊ ကုန်သော။ ဓမ္မာ၊ ဝိဇ္ဇာ၊ မနောဒ္ဓရာဝတ္ထ်နံး  
နာမက္ခန္တဘုံသည်။ ပစ္စမာနံ ပစ္စမာနံ၊ ကုန်သော။ အကုသလာနံ၊ ကုန်သော။  
ဓမ္မာနံ၊ အကုသိုလ်ခွဲဒသ ပဋိမော် နာမက္ခန္တဘုံအား။ အနှစ်ရှာပဲ။ ၅။

ယေသံ ယေသံ၊ အကြင်အကြင်သုံး သဘောရှိကုန်သော။ ဓမ္မာနံ၊ ရဟန္တ  
ဘုံ စုတိကြုံသော ရှေးရှေးသော နာမက္ခန္တ ပစ္စည်းတရားတုံ၏။ အနှစ်ရှာ၊  
အခြားမူး၍။ ယေယယ်မှုံး၊ အကြင်အကြင်သုံးသဘောရှိကုန်သော ရဟန္တဘုံ  
စုတိနှင့်တကွ နောက်နောက်သော နာမက္ခန္တဘုံသည်။ ဉာဏ်၍ ကုန်၏။ စိုး  
စေတသံကာ၊ စိတ်စေတသံကို ဖြစ်ကုန်သော။ ဓမ္မာ၊ နာမက္ခန္တဘုံတရားတုံသည်။  
ဉာဏ်၍ ကုန်၏။ တေတေဓမ္မာ၊ ထိုထိုသုံးသဘောရှိကုန်သော ရဟန္တဘုံစုတိ  
ကြုံသော ရှေးရှေးသံး၊ နာမက္ခန္တဘုံသည်။ တေသံ တေသံ ဓမ္မာနံ၊ ထိုထိုသုံး  
သဘောရှိကုန်သော ရဟန္တဘုံ စုတိနှင့်တကွ နောက်နောက်သော နာမက္ခန္တဘုံ  
ဘုံအား။ အနှစ်ရှာပဲ။ ၅။

“အနှစ်ရပစ္စယော”ဟူသောပါ၍ဖြင့် နိမိသိုံးပဲ။၅။ “စက္ခဝိညာဏဓာတ္ထာပဲ။  
ပစ္စယော”ဟူသောပါ၍ဖြင့် နိဒဿနသာရာပဲ။၅။ထိုနိဒဿနသာကရပါ၍တွဲတွင်

“စွဲဂျိုလာဏာတဲ့ ဟံသမဗုတ္တကာစ ဓမ္မာ”ဟူသော ကတ္ထားပါ၌ဖြင့် စက္ခ၊  
ဝိညာဉ်ဒွေးသဗ္ဗုစီတ္ထသာဓာရဏ စေတသိကိုခုန်ခဲ့ပစ္စည်းတရားကိုပြတော်မူ၏။  
“မနောဓာတုယာ တံသမဗုတ္တကာနှင့် ဓမ္မာနဲ့”ဟူသော သမဗ္ဗုဒ္ဓပါ၌ဖြင့်  
သမဗ္ဗုစီ၌ဒွေးဟဲ ဆိုအပ်သော မနောဓာတ်၊ ဆန္ဒ၊ ပိတိ၊ ဝိရိယကြိုးသော  
အညသမာန်း စေတသိကိုတဆယ် ဖစ္စယူပုန်။၏။ “အနှစ်ရပစ္စယောန”ဟူသော  
ကရိုက်ပါ၌ဖြင့် တပြိုင်နက် တပ်ကောင်းသော အနန္တရ၊ သမနန္တရ၊ ဥပန္နသာယာ  
နှစ်း၊ ဝိတာ၊ ဤငါးပစ္စယာ။ပဲ။ သုဖြင့်။၏။ ၁။

“မနောဓာတဲ့ တံသမဗုတ္တကာစ ဓမ္မာ”ဟူသော ကတ္ထားပါ၌ဖြင့် သမဗ္ဗုစီ၌  
ဒွေးဟဲ ဆိုအပ်သော မနောဓာတ်၊ ဆန္ဒ၊ ပိတိ၊ ဝိရိယကြိုးသော အညသမာန်း  
စေတသိကိုတဆယ် ပစ္စည်း။ပဲ။၏။ “မနောဝိညာဏာဓာတုယာ တံသမဗုတ္တ  
ကာနှင့် ဓမ္မာနဲ့”ဟူသော သမဗ္ဗုဒ္ဓပါ၌ဖြင့် သနီရဏသုံးခဲ့အုပ်သော မနော  
ဝိညာဏာတ်၊ ဆန္ဒ၊ ဝိရိယကြိုးသော အညသမာန်း စေတသိကိုတဆုံးတဲ့  
ဖစ္စယူပုန်။၏။ “အနှစ်ရ ပစ္စယောန”ဟူသော ကရိုက်ပါ၌ဖြင့် တပြိုင်နက်  
တပ်ကောင်းသော အနန္တရ၊ သမနန္တရ၊ ဥပန္နသာယာ၊ နှစ်း၊ ဝိတာ၊ ဤငါးပစ္စ။ပဲ။  
သုဖြင့်။၏။ (သောတဝိညာဏာတ် စသည် တူ၏)။

### ကုသလပဒ

“ပုရိမာ ပုရိမာ ကုသလာ ဓမ္မာ”ဟူသော ကတ္ထားပါ၌ဖြင့် အဆုံးဇော်ကြုံ  
သော ရှေးရှေးသော၊ လောကီးကုသိုလ်သတ္တရသ ပစ္စည်းတရားကိုပြတော်မူ၏။  
“ပစ္စမာနဲ့ ပစ္စမာနဲ့ ကုသလာနဲ့ ဓမ္မာနဲ့”ဟူသော သမဗ္ဗုဒ္ဓပါ၌ဖြင့် ပင္းမဇော်  
ကြုံသော နောက်နောက်သော ကုသိုလ်ဇော် ကောဝီသ ပစ္စယူပုန်တရားကို  
ပြတော်မူ၏။

### တနည်းကား—

“ပုရိမာ ပုရိမာ ကုသလာ ဓမ္မာ” ကတ္ထားပါ၌ဖြင့် မဟာကုသိုလ်ဒုတိယဇော်  
အား တပ်သော ပင္းမဇော်။ပဲ။ သတ္တမဇော်အားတပ်သော ဆင့်ဇော်။ မဟာဂုဏ်  
ကုသိုလ် သောမနသာသဟဂုဏ်ဇော်အား မင်သောမနသာသဟဂုဏ် တဆုံးခြားကိုခဲ့  
အားတပ်သော ဂေါ်ကြော့၊ ဝေါဒိန်ကိုစွဲ တပ်သော မဟာကုသိုလ်ပင္းမဒွေး။  
မဟာဂုဏ်ကုသိုလ် ဥပေကွဲသဟဂုဏ်ငါးခေါ်မင်္ဂလာပေကွဲသဟဂုဏ်ဇော်အား တပ်  
သော ဂေါ်ကြော့၊ ဝေါဒိန်ကိုစွဲတပ်သော မဟာကုသိုလ်တုတိယဒွေး။ သမာပဇ္န  
ဒိတို့ နောက်နောက်သော မဟာဂုဏ်ကုသိုလ်အားတပ်သော ရှေးရှေးသော  
ဇော် မဟာဂုဏ်ကုသိုလ် ပစ္စည်းတရားကိုပြတော်မူ၏။ “ပစ္စမာနဲ့ ပစ္စမာနဲ့  
ကုလလာနဲ့ ဓမ္မာနဲ့”ဟူသော သမဗ္ဗုဒ္ဓပါ၌ဖြင့် မဟာကုသိုလ်ဒုတိယဗျာဇော်၊  
မဟာဂုဏ်ကုသိုလ်ကိုးခဲ့၊ မင်ဇော်အား ပစ္စယူပုန်။၏။ (အနက်အတိုင်းသော်လည်း

## ပစ္စယနိဒ္ဓသ အနှစ်ရပစ္စည်း

၂၁

ခို)။ “အနှစ်ရပစ္စယော”ဟူသော ကရိယ်းပါဉ်ဖြင့် တပြိုင်နက် တပ်ကောင်းသော အနှစ်ရ၊ သမနှစ်ရ ဥပန်းသုယာ အာသေဝန၊ နတ္ထိ၊ ဝိဂုတ် ဤခြောက်ပစ္စယာပါ၏။ ။

“ပုဂ္ဂမာ ပုဂ္ဂမာ ကုသလာ ဓမ္မာ”ဟူသော ကတ္တားပါဉ်ဖြင့် လောကီကုသိုလ်သတ္တရသ အဆုံးဇော်၊ မဂ်လေးခု ပစ္စည်းတရားကိုပြတော်များ။ ။ “ပစ္စမာန် ပစ္စမာန် အဗျာကတာန် ဓမ္မာန်”ဟူသော သမ္မတိန်ပါဉ်ဖြင့် သန္တိရဏသုံးခု မဟာဝိပါက်ရှုစ်ခု၊ မဟာဂုဏ် ဝိပါက် ကိုးခုဖိုလ်လေးခု ပစ္စယူပွန်တရားကိုပြတော်များ။

### တနည်းကား—

“ပုဂ္ဂမာ ပုဂ္ဂမာ ကုသလာ ဓမ္မာ”ဟူသော ကတ္တားပါဉ်ဖြင့် မဟာ ကုသိုလ်ဇော်နောင် တဒါရိကျသည်ဖြစ်အံး၊ တဒါရိ ဇကာဒသ။ မကျသည်ဖြစ်အံး၊ ဘဝင်ကုန်ဝိသအား တပ်သော မဟာကုသိုလ် အဆုံးဇော်၊ အောက်ဖိုလ်သောမန်သူ သဟဂုတ်တဆုံးနှစ်ခုအား တပ်သော အနုလုံကိုစွဲတပ်သော မဟာကုသိုလ် တတိယော်များ။ ပဉာဏ်ကောရ တိဟိတ်ဘဝင်ကိုးခုအား တပ်သော ရှုပါဝစရကုသိုလ် အဆုံးဇော်။ ပဉာဏ်ကောရ တိဟိတ်ဘဝင်ကိုးခု။ အာကာသာနှုံးယတနာဝင်အား တပ်သော အာကာသာနှုံးယတနာကုသိုလ် အဆုံးဇော်။ ပါ။ တိဟိတ်ဘဝင်တေရသာ။ နိရောဓမ္မပတ်မှ ထသောအခါ အနာဂတ်ဖိုလ်အား တပ်သော နေဝသည်နာသည်သယတနာကုသိုလ်အဆုံးဇော်။ သောတာပတ္တိဖိုလ်အားတပ်သော သောတာပတ္တိမ်း။ ပါ။ အရဟတ္တိဖိုလ်အား တပ်သော အရဟတ္တိမ်းပစ္စည်းတရားကို ပြတော်များ။ ။ “ပစ္စမာန် ပစ္စမာန် အဗျာကတာန် ဓမ္မာန်”ဟူသော သမ္မတိန်ပါဉ်ဖြင့် သန္တိရဏသုံးခု မဟာဝိပါက်ရှုစ်ခု။ မဟာဂုဏ် ဝိပါက် ကိုးခု ဖိုလ်လေးခု ပစ္စယူပွန်တရားကိုပြတော်များ။ “အနှစ်ရပစ္စယော” ဟူသော ကရိယ်းပါဉ်ဖြင့် တပြိုင်နက် တပ်ကောင်းသော အနှစ်ရ၊ သမနှစ်ရ ဥပန်းသုယာ နတ္ထိ၊ ဝိဂုတ် ဤခြောက်ဖိုလ်လေးခုအား တပ်သော မဂ်လေးခုဇေတနာဖြစ်အံး။ (ကမ္မထည်ရှု)ခြောက်ပစ္စယာပါ။ သ၊ ဖြင့်။၏။

### အကုသလပဒ

“ပုဂ္ဂမာ ပုဂ္ဂမာ အကုသလာ ဓမ္မာ”ဟူသော ကတ္တားပါဉ်ဖြင့် အဆုံးဇော်ကြည်သော အကုသိုလ်ခွီဒသ ပစ္စည်းတရားကိုပြတော်များ။ “ပစ္စမာန် ပစ္စမာန် အကုသလာန် ဓမ္မာန်”ဟူသော သမ္မတိန်ပါဉ်ဖြင့် ပဉာဏ်ဇော်သော နောက်နောက်သော အကုသိုလ်ခွီဒသ ပစ္စယူပွန်တရားကို ပြတော်များ။ ။

တန်ည်းကား—

“ပုဂ္ဂမာ ပုဂ္ဂမာ အကုသလာ ဓမ္မာဟူသော ကတ္ထားပါ၍ဖြင့် ခုတိယဇ္ဇာအား  
တပ်သော ပစ္စမဇ္ဇာအားပဲ။ သတ္တမဇ္ဇာအား တပ်သော ဆဋ္ဌဇ္ဇာ ပစ္စည်းတရားကို  
ပြတော်များ။” “ပစ္စမာနံပစ္စမာနံ အကုသလာနံ ဓမ္မာနံ” ဟူသော သမ္မဒါနပါ၍ဖြင့်  
အကုသိုလ် ခွဲအသ ခုတိယဇ္ဇာအားပဲ။ ပစ္စယပ္ပန်းများ။” “အနှစ်ရပစ္စယေန” ဟူသော  
ကရိုက်းပါ၍ဖြင့် တပြုင်နက် တပ်ကောင်းသော အနှစ်ရ၊ သမနှစ်ရ၊ ဥပန်းသုယာ  
အာသေဝနှ၊ နတ္တီ၊ ဝိဂတာ၊ ဉာဏ်ခြာက် ပစ္စယာ။ သာ, ဖြင့် ကျေးဇူးပြုဟန်ကို  
ပြတော်များ။”

“ပုဂ္ဂမာ ပုဂ္ဂမာ အကုသလာ ဓမ္မာ” ဟူသော ကတ္ထားပါ၍ဖြင့် အကုသိုလ်  
ခွဲအသ အဆုံးဇ္ဇာ ပစ္စည်းတရားကိုပြတော်များ။” “ပစ္စမာနံ ပစ္စမာနံ  
အဗျာကတာနံ ဓမ္မာနံ” ဟူသော သမ္မဒါနပါ၍ဖြင့် သိန္တရကသုံးခု၊ မဟာဝိပါက်  
ရှုစ်ခု၊ မဟာဂုဏ်ဝိပါက်ကိုးခု ပစ္စယပ္ပန်းများ။”

တန်ည်းကား—

“ပုဂ္ဂမာ ပုဂ္ဂမာ အကုသလာ ဓမ္မာ” ဟူသော ကတ္ထားပါ၍ဖြင့် လောဘမူ  
မောဟမူဇ္ဇာနောင် တဒါရုကျသည်ဖြစ်အံး။ တဒါရု ကောဒသ၊ မကျသည်ဖြစ်အံး။  
ဘဝ်ကျော်ဝိသအားတပ်သော လောဘမူ မောဟမူ အဆုံးဇ္ဇာ။ ဒေါသမူ  
ဇ္ဇာနောင် တဒါရုကျသည်ဖြစ်အံး။ ဥပေကွာ့တဒါရု ခြာက်ခု၊ မကျသည်ဖြစ်အံး။  
ကာမူပေကွာ့ဘဝ် ခြာက်ခုအား တပ်သော ဒေါသမူအဆုံးဇ္ဇာပစ္စည်း။ ပဲ။  
၏။” “ပစ္စမာနံ ပစ္စမာနံ အဗျာကတာနံ ဓမ္မာနံ” ဟူသော သမ္မဒါနပါ၍ဖြင့်  
သိန္တရကသုံးခု၊ မဟာဝိပါက်ရှုစ်ခု၊ မဟာဂုဏ် ဝိပါက်ကိုးခု ပစ္စယပ္ပန်း။”  
“အနှစ်ရပစ္စယေန” ဟူသော ကရိုက်းပါ၍ဖြင့် တပြုင်နက် တပ်ကောင်းသော  
အနှစ်ရ၊ သမနှစ်ရ၊ ဥပန်းသုယာ၊ နတ္တီဝိဂတာ၊ ဉာဏ်ခြာက်းပစ္စယာ။ သာ, ဖြင့် ကျေးဇူးပြု  
ဟန်၊ ဘုရားပြုတော်များ။”

အဗျာကတပဒ

“ပုဂ္ဂမာပုဂ္ဂမာ အဗျာကတာ ဓမ္မာ” ဟူသော ကတ္ထားပါ၍ဖြင့် ရဟန္တသုံးရတိ  
ကြုံသော ရေးရေးသော ဝိပါက်ဆတ္တီးသ၊ ကြံယာဝိသ ပစ္စည်းတရားကိုပြတော်များ  
၏။” “ပစ္စမာနံ ပစ္စမာနံ အဗျာကတာနံ ဓမ္မာနံ” ဟူသော သမ္မဒါနပါ၍ဖြင့်  
ရဟန္တသုံးရတိကြုံတိနှင့်တက္က နောက်နောက်သော ဝိပါက်ဆတ္တီးသ၊ ကြံယာဝိသ  
နာမက္ခနာပစ္စယပ္ပန်း။”

တန်ည်းကား—

“ပုဂ္ဂမာ ပုဂ္ဂမာ အဗျာကတာ ဓမ္မာ” ဟူသော ကတ္ထားပါ၍ဖြင့် ပဋိမဘဝ်  
နာမက္ခနာအား တပ်သော ပစ္စသန္တာ နာမက္ခနာ။ ခုတိယအစရှိသော နောက်

## ပစ္စယန်ခွော့သ အနန္တရပစ္စည်း

JP

ကာသန္တအခါ တဒါရိနောင် စုတိကျသည်ဖြစ်အံ။ ကာမစုတိတဆယ်အား တပ်သော ဒုတိယတဒါရံ။ ဇောနောင်စုတိကျသည်ဖြစ်အံ။ တိဟိတ်စုတိတောရသအား တပ်သော မဟာဂြိယာပည့်မဇော။ ဘဝင်နောင် စုတိကျသည်ဖြစ်အံ။ စုတိကျနှင့်သအား တပ်သော ဘဝင်ကျနှင့်သ။ ကာမပဋိသန္တ တဆယ်အား တပ်သော ဒီဟိတ် အဟိတ်စုတိ။ ပဋိသန္တကျနှင့်သအား တပ်သော ကာမတိဟိတ်စုတိလေး။ သဟိတ်ပဋိသန္တသတ္တရသအား တပ်သော ရူပါစရရစုတိလေး။ ကာမတိဟိတ်ပဋိသန္တလေးမှာ အရှပပဋိသန္တ လေးခုအား တပ်သော အာကာသသန္တယတန် စုတိ။ ကာမတိဟိတ်ပဋိသန္တလေးခါ ပိဉာဏ္ဍာယတန်၊ အာကိုဇ္ဈာယတန်၊ နေဝသညာနာသညာယတန် ပဋိသန္တအား တပ်သော ပိဉာဏ္ဍာယတန်စုတိ။ ကာမတိဟိတ်ပဋိသန္တလေးခါ အာကိုဇ္ဈာယတန်၊ နေဝသညာနာသညာယတန်ပဋိသန္တအား တပ်သော အာကိုဇ္ဈာယတန်စုတိ။ ကာမတိဟိတ်ပဋိသန္တလေးခါ နေဝသညာနာသညာယတန်ပဋိသန္တအား တပ်သော နေဝသညာနာသညာယတန်စုတိ။

“ပစ္စာမာန် ပစ္စာမာန် အများကတာန် ဓမ္မာန်”ဟူသော သမ္မဝါဒပါဉ်ဖြင့် ဖြင့်  
ရဟန်ဘဏ္ဍာဂုဏ်နှင့်တက္က နောက်နောက်သော ဝိပါက်ဆတ္ထီးသာ၊ ကြိယာဝိသ  
နာမက္ခကာ ပစ္စာပြန်တရားကို ပြတော်မူ၏။

“အန္တရပစ္စယော”ဟူသော ကရိယ်းပါ၌ဖြင့် နောက်နောက်သော ပိပါက်, ကြံယာအား တပ်သော ရဟန္တာတို့ စုတိကြော်သော ရွှေးရွှေးသော ပိပါက်, ကြံယာဖြစ်အံ့။ တပိုင်နက် တပ်ကောင်းသော အန္တရ၊ သမန္တရ၊ ဉာဏ်သုယော နတ္တိ၊ ဝိဂါတ၊ ဤငါးပစ္စယူပါသီ။ ။နောက်နောက်သော ကြံယာဇာဌားအငြား ရသာအား တပ်သော အဆုံးဇာဌားကြော်သော ရွှေးရွှေးသော ကြံယာဇာဌားအငြားရသူ ဖြစ်အံ့။ (အာသေဝနထည်၍) ခြောက်ပစ္စယူပါသီ၊ ဖြင့် ကျေးဇူးပြုဟန်ကို ပုဂ္ဂိုလ်မှု၏။

“ပုဂ္ဂိမာ ပုဂ္ဂိမာ အချောကတာ မမှာ” ဟူသော ကဏ္ဍားပါ၌ဖြင့် ရုံး၌၊ မနော ခွဲ့ရှုတွန်းပစ္စည်းတရားကိုပြတော်မူ၏။ ။ “ပစ္စီမာန် ပစ္စီမာန် ကုသာလာန် မမှာန်” ဟူသော သွေ့ခြန်ပါ၌ဖြင့် မူဘက်သိလိုပေါ်ပစ္စမူလော ပစ္စယူပွဲ၏၊ ပေ၏။ ။ “အနေနရ ပစ္စယောန” ဟူသော ကရိုက်းပါ၌ဖြင့် တပြိုင်နက် တပ်ကောင်းသော အနုတ္ထရာ သမန်၌ရှု ဥပန်သာယာ၊ နတ္ထိ၊ ဝိဂုတ် ၅၅ ငါးပစ္စယာ၊ ပါ။ သာ၊ ဖြင့် ကျေးဇူးပြုဟန်ကို ပြတော်မူ၏။

“ပုဂ္ဂိမာ ပုဂ္ဂမာ အများကတာ ဓမ္မာ”ဟူသော ကထာယိုဖြင့် ဝါဒ္ဓာ မနောဒီရာဝလန်းပစ္စည်း တရားကို ပြတော်မှတ်၏။ “ပတ္တိမာန် ပစ္စမာန် အကုသလာန် ဓမ္မာန်” ဟူသော သူမှူပါန်ပါဉြင့်ဖြင့် အကုသိုလ်စိုဒါဒေ ပုဂ္ဂမော် ပစ္စယူပြန်၏။ပါ။

## ပစ္စယနိဒ္ဓသ သဟဇာတပစ္စည်း

၂၂-

၏။ “အနှစ်ရပစ္စယော”ဟူသော ကရိုက်းပါ၌ဖြင့် တပြိုင်နက် တပ်ကောင်းသော အနှစ်ရ၊ သမနှစ်ရ၊ ဥပန်သူယ၊ နတ္ထီ၊ ဝိဂတ၊ ဤ ငါးပစ္စယာ။ပါ၏။

“ယေသံ ယေသံ ဓမ္မာန်”ဟူသော ပါ၌ဖြင့် အနိယမအားဖြင့် ရဟန်ဘတ္ထု စုတိ  
ကြောသော ရွှေးရွှေးသော စိတ်တခုယုတ်ကိုးဆယ်၊ စေတသိက် ဒွေးပညာသ  
ပစ္စည်းတရားကို ပြတော်မူ၏။ “ယေ ယေ ဓမ္မာ”ဟူသော ပါ၌ဖြင့် အနိယမ<sup>၁</sup>  
အားဖြင့် ရဟန်ဘတ္ထု စုတိစိတ်နှင့်တက္ခ နောက်နောက်သော စိတ်တခုယုတ်  
ကိုးဆယ်၊ စေတသိက် ဒွေးပညာသ ပစ္စယူပုံတရားကို ပြတော်မူ၏။ “စွဲ  
စေတသိက် ဓမ္မာ”ဟူသော ပါ၌ဖြင့် အနှစ်ရ ပစ္စယူပုံနာမက္ခနာသရပါကို  
ပြတော်မူ၏။။ “တေတေ ဓမ္မာ”ဟူသော ကတ္ထားပါ၌ဖြင့် နိယမအားဖြင့်  
ယေသံ ယေသံ ဓမ္မာန် ဟူသောပါ၌ဖြင့် မှတ်အပ်ပြီးသော ရဟန်ဘတ္ထု စုတိ  
သော ရွှေးရွှေးသော စိတ်တခုယုတ်ကိုးဆယ်၊ စေတသိက် ဒွေးပညာသ ပစ္စည်း  
တရားကို ပြတော်မူ၏။ “တေသံ တေသံ ဓမ္မာန်”ဟူသော သမ္မတနိပါ၌ဖြင့် နိယမ<sup>၂</sup>  
အားဖြင့် ယေယယဓမ္မာ ဟူသောပါ၌ဖြင့် မှတ်အပ်ပြီးသော ရဟန်ဘတ္ထု စုတိစိတ်  
နှင့်တက္ခ နောက်နောက်သော စိတ်တခုယုတ်ကိုးဆယ် စေတသိက် ဒွေးပညာသ  
ပစ္စယူပုံနာမက္ခနာသရပါကို ပြတော်မူ၏။ “အနှစ်ရပစ္စယော”ဟူသော ကရိုက်းပါ၌ဖြင့်  
တပြိုင်နက် ယထာရဟ တပ်ကောင်းသော အနှစ်ရ၊ သမနှစ်ရ၊ ဥပန်သူယ၊  
အာသေဝန်၊ ကမ္မ၊ နတ္ထီ၊ ဝိဂတ၊ ဤ ငါးပစ္စယာ။ပါ၏။ သ၊ဖြင့် ကျေးဇူးပြုဟန်ကို  
ပြတော်မူ၏။

### တန်ညွှေးကား—

(၁) “အနှစ်ရပစ္စရော”ဟူသော ကရိုက်းပါ၌ဖြင့် ရဟန်ဘတ္ထု စုတိစိတ်နှင့်  
တက္ခ နောက်နောက်သော နာမက္ခနာအား တပ်သော ရဟန်ဘတ္ထု စုတိကြော  
သော ရွှေးရွှေးသော နာမက္ခနာ ဖြစ်အံ့။ အနှစ်ရ၊ သမနှစ်ရ၊ ဥပန်သူယ၊  
နတ္ထီ၊ ဝိဂတ၊ ဤ ငါးပစ္စယာ။သာ။

(၂) ပဋိမလော၊ ဖိုလ်လောကြောသော နောက်နောက်သော လော ကေ  
ပညာသအား တပ်သော အဆုံးလောကြောသော ရွှေးရွှေးသော လောကီလော  
သတ္တစတ္တာလီသ ဖြစ်အံ့။ (အာသေဝန်ထည့်၍)ခြောက်ပစ္စယာ။ပါ၏။ သ။

(၃) မဂ္ဂနှစ်ရဖိုလ်အား တပ်သော မဂ္ဂစေတနာဖြစ်အံ့။ (ကမ္မထည့်၍)  
ခြောက်ပစ္စယာ။ပါ၏။ သ၊ ဖြင့် ကျေးဇူးပြုဟန်ကို ပြတော်မူ၏။

“စက္ခဝိသာဏဓာတ် တံ သမ္မယုတကာစ ဓမ္မာ”အစရှိသော ပါ၌  
တ္ထုဖြင့် စက္ခဝိသာဉ်သည် သမ္မနိုင်းအား။ သမ္မနိုင်းသည် သန္တရက  
အား ကျေးဇူးပြုဟန်ကို ပြတော်မူ၏။

ထိမှ နောင်း သန္တိရဏသည် ဝင့်တွေ့သည် ဇောအား၊ ဝင့်တွေ့သည် ဇောသည် တဒါရိအား....၍၏သို့ အစရိုသည်တိကို ဆိုအပ်လျက် မဆို သော်လည်း ၍၏နောက်က ဆိုအပ်ပြီးသော နည်းဖြင့် သိအပ်ကုန်၏ ဟူ၍ ဒေသနာကို ချုံးတော်များ။ တနည်းလည်း ပုဂ္ဂိမာပုဂ္ဂိမာ အစရိသောနည်း၌ သိရှိဟုပ်၏ ဟူ၍ မဟောအပ်။ ။ထိုကြောင့် အငြေကထာ ၃၆၂၍၍ “တတော ပရံ ပန် ဝေါ်ပွဲန ၁၀၉ တရာမဗ္ဗာ ဘဝိုက်စွာ မနောဝိညာဏာဓာတုယော ဝတ္ထဗွာ သိယုံ။ တာ အဝိတ္ထာ ပါ လူမိနာဘ နယောန ဝေါ်ပွဲဘတိ နယံ ဒသေတ္ထာ ဒေသနာ သခိတ္ထာ။ ပုဂ္ဂိမာ ပုဂ္ဂိမာ ကုသလာ ဓမ္မာတိ အာဖိကေစ ဆင့်နယေ တာ သိုံးဟိတာတိပါ လူခဲ့ န ဝိတ္ထာတိ ဝေါ်ပွဲဘ”ဟု မိန့်အပ်ပြီ။ ။ ခပ်သိမ်းသော အနှစ်ရ ပစ္စည်းတို့၏ သခေါ်ပလက္ဗာကို ပြုအုံသော် “ယေသံ ယေသံ ဓမ္မာန်” အစရိသောပါဌ်ကို မိန့်အပ်၏။ ထိုကြောင့် အငြေကထာ ၃၆၃၄၍ “ယေသံ ယေသံ လူဒံ သမ္မာသမ္မာ အနှစ်ရပစ္စယ ဓမ္မာန် သခေါ်ပလက္ဗာန္တာ”ဟု မိန့်အပ်ပြီ။ ။အနှစ်ရ ပြီး၏။ ။(သမနှစ်ရလည်း တူပြီ)

## သဟာာတပစ္စည်း

သမနှစ်ရပစ္စည်း၏ ပစ္စယနိဒ္ဓသကို ဟောတော်မူသည်၏ အခြားမျိုး  
(စံမြေ)။ ။စတ္တာရော၊ လေးပါးကုန်သော၊ အရွှေပိနော၊ နှာမြုပ်ဖြစ်ကုန်သော၊  
ခန္ဓာ၊ ခန္ဓာတ္ထသည်။ အညာမည်း-အညာမညာ၊ အချင်းချင်းအား။ တနည်း  
ကား။ အညာအညာ၊ တပါးသည် တပါးအား။ သဟာာတပစ္စယော၊ ဖြင့်  
ပစ္စယော-ဥပကာရကော၊ သည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ စတ္တာရော၊ ကုန်သော။  
မဟာဘူတာ၊ တို့သည်။ အညာမည်း-အညာမညာ၊ အား။ ပစ္စယော၊ သည်။  
ဟောတိ၊ ၏။ ဉာဏ်နှစ်ကြကော၊ ပျောဝေါကာရပစ္စသန္တာကျော်။ နာမရှုပံ့ ပျောဝေါ  
ကာရ ပစ္စသန္တနာမကွန္ာ၊ ဟဒယဝတ္ထာသည်။ အညာမည်း-အညာမညာ၊ အား။  
ပစ္စယော၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ စိတ္တာဖေတသိုကာ၊ ကုန်သော။ ဓမ္မာ၊ အရွှေပိ  
ပိပါက်လေးခဲ့၊ ဒွေးပည်းပည်းတွေ့ တဆယ်၊ ရဟန်ဘတ္ထု စုတိကြုံသော စိတ်ခုနှစ်ခဲ့  
ပါးခဲ့၊ စေတသိုက် ဒွေးပညာသ နာမကွန္ာတ္ထာသည်။ စိတ္တသမ္မာနာနံ၊ စိတ်လျှင်  
ဖြစ်ကြောင်း ရှိကုန်သော။ ရှုပါနံ၊ စိတ္တလရှုပ်တို့အား။ (အငြေကထာနည်း)  
တနည်းကား ရှုပါနံ၊ စိတ္တလရှုပ်၊ ပစ္စသန္တကဗျာလရှုပ်တို့အား။ (ဆရာနည်း) သဟ  
ာာတပစ္စယော၊ ဖြင့်။ ပစ္စယော၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ မဟာဘူတာ၊ မဟာ  
ဘူတ်တို့သည်။ ဥပါဒါရှုပါနံ၊ ဥပါဒါရှုပ်တို့အားပဲ။ ၏။ ရှုပိနော၊ ရှုပ်ဖြစ်ကုန်  
သော။ ဓမ္မာ၊ ဟဒယဝတ္ထာတို့သည်။ အရွှေပါနံ၊ ကုန်သော။ ဓမ္မာနံ၊ ပျောဝေါကာရ

## ပစ္စယန်ခြေသာ သဟဇာတပစိုး

J2

ပဋိသင့် နာမက္ခနာတိအား။ ကိုယ်ကာလေ၊ ပဋိသင့်ကာလျှော့။ သဟဇာတ  
ပစ္စယော့၊ ဖြင့်။ ပစ္စယော၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ကိုယ်ကာလေ၊ ပဝတ္ထိကာလျှော့။  
သဟဇာတပစ္စယော့၊ ဖြင့်။ ပစ္စယော၊ သည်။ နဟောတိ၊ မဖြစ်။

ထိနိဒယနာကာရ ပါ၌တို့တွင် “စတ္တာရေး ခန္ဓာ အရှုပိနာ” ဟူသော  
ကတ္တားပါ၌ဖြင့် သုံးပါးသုံးပါးသော နာမက္ခာနာတို့အား တပ်သော တပါးတပါး  
သော နာမက္ခာနာ။ တပါးတပါးသော နာမက္ခာနာအား တပ်သော သုံးပါးသုံးပါး  
သော နာမက္ခာနာ။ နှစ်ပါးနှစ်ပါးသော နာမက္ခာနာအား တပ်သော နှစ်ပါးနှစ်ပါး  
သော နာမက္ခာနာ။ ပစ္စည်းတရားကို ပြတော်မူ၏။ ။ “အညာမည့်” ဟူသော  
သူ့ခါန်ပါ၌ဖြင့် သုံးပါးသုံးပါးသော နာမက္ခာနာ၊ တပါးတပါးသော နာမက္ခာနာ၊  
နှစ်ပါးနှစ်ပါးသော နာမက္ခာနာ ပစ္စယူပို့၏။ ။ “သဟာလာတပစ္စယောန”  
ဟူသော ကရိုက်းပါ၌ဖြင့် အချင်းချင်းအား တပ်သော အလုံးစုံသော ပဝတ္တိ၊  
ပဋိသော နာမက္ခာနာလေးပါး ဖြစ်အံ့။ သဟာလာတ၊ အညာမည့်သူယောသမဗ္ဗာတဲ့  
အတ္ထိ၊ အပိုဂါတ ဉာဏ်ခြောက်ပစ္စယော တွင် သဟာလာတ သတ္ထိ။ ပါ။ သ။ ။အချင်း  
ချင်းအား တပ်သော အလုံးစုံသော ပို့ကိုပဝတ္တိ၊ ပဋိသော နာမက္ခာနာလေးပါး  
ဖြစ်အံ့။ (ပို့ကထည်၍) ခုနှစ်ပစ္စယော။ ပါ။ သ၊ ဖြင့်။ ၏။

“စတ္တာရေး မဟာဘူတာ”ဟူသော ကတ္တားပါ၌ဖြင့် သုံးပါးသုံးပါးသော မဟာဘူတ်အား တပ်သော တပါးတပါးသော မဟာဘူတ်၊ တပါးတပါးသော မဟာဘူတ်အား တပ်သော သုံးပါးသုံးပါးသော မဟာဘူတ်၊ နှစ်ပါးနှစ်ပါးသော မဟာဘူတ်အား တပ်သော နှစ်ပါးနှစ်ပါးသော မဟာဘူတ် ပစ္စည်းတရားကို ပြတော်မူ၏။ ။ “အညမညဲ့”ဟူသော သူဗျာဒီန်ပါ၌ဖြင့် သုံးပါးသုံးပါးသော မဟာ ဘူတ်၊ တပါးတပါးသော မဟာဘူတ်၊ နှစ်ပါးနှစ်ပါးသော မဟာဘူတ် ပစ္စယူပုံ၏။ ။ “သဟလာတ ပစ္စယောန့်”ဟူသော ကရိုက်းပါ၌ဖြင့် တပိုင်နက် တပ်ကောင်းသော သဟလာတ၊ အညမညာ၊ နိယယာ၊ အတ္ထာ၊ အပိုဂတာ ကြိုင်းပစ္စယာ။ ။ သဖြင့်။ ။

“ဉာဏ်နှစ်ကွဲပေါ် နာမရှုံး” ဟူသော ကတ္တားပါ၌ဖြင့် ပည့်ဝေါကာရပို့သင့်  
နာမကွဲနာ၊ ဟဒယဝတ္ထုပစ္စည်းပါ။၏။။အညေမည် ဟူသော သမုဒ္ဓနပါ၌ဖြင့်  
ပည့်ဝေါကာရ ပို့သင့် နာမကွဲနာ၊ ဟဒယဝတ္ထု ပစ္စယူပန်။၏။။“သဟဇာတ  
ပစ္စယောန” ဟူသော ကရိုက်းပါ၌ဖြင့် တပိုင်နက် တပ်ကောင်းသော သဟဇာတ၊  
အညေမညာ၊ နှစ်သာယ၊ ဝိပုံယူတဲ့၊ အတ္ထီ၊ အဝိဂတာ၊ ဤခြောက်ပစ္စယာ။ပါ။။သ။။။  
ဟဒယဝတ္ထုအား တပ်သော ပည့်ဝေါကာရ ပို့သင့် နာမကွဲနာ ဖြစ်အေား၊  
(ဝိပါကထည်၍) ခုနှစ် ပစ္စယာ။ပါ။။သဖြင့်၏။။

“စိတ္တဇောသိကာ ဓမ္မာ” ဟူသော ကတ္တားပါ၌ဖြင့် ပဉာဏ်ဝေါကာရ ဘုံး  
အရှုပ်ပိုက် လေးခါ၊ ဒွေးပွဲပိုညာ် တဆယ်၊ ရဟန်ဘတ္တု စုတိကြုံသော စိတ်  
ခုနှစ်ဆုံးခါးခါ ထောသိက် ဒွေးပညာသ ပစ္စည်းတရား။ ၎။ “စိတ္တသမ္မာနာနာန်း  
ရပါန်” ဟူသော သမ္မာနီးပါ၌ဖြင့် စိတ္တဇောပွဲယုပ္ပန်။ ၎။ ॥“တနည်းကား  
စိတ္တဇောပ် ပဋိသန္တကမ္မာဇောပ် ပစ္စယုပ္ပန်။ ၎။ ॥“သဟာဇာတပစ္စယောန်”  
ဟူသော ကရိုက်းပါ၌ဖြင့် စိတ္တဇောပ်၊ ပဋိသန္တကမ္မာဇောပ်အား တပ်သော အရှုပ်  
ဝိပါက်လေးခါ၊ ဒွေးပွဲပိုညာ် တဆယ်၊ ရဟန်ဘတ္တု စုတိကြုံသော ပဉာဏ်  
ကာရပ်ထိုး၊ ပဋိသန္တ နာမက္ခနာ လေးပါး ဖြစ်အံး။ သဟာဇာတ၊ နိသယ၊  
ဝိပ္ပယုတ္တ၊ အတ္တိ၊ အဝိဂတ၊ ကြိုင်းပါးပွဲယု။ပါ။ သ။ စိတ္တဇောပ်၊ ပဋိသန္တကမ္မာ  
ဇောပ်အား တပ်သော အရှုပ်ဝိပါက်လေးခါ၊ ဒွေးပွဲပိုညာ် တဆယ်၊ ရဟန်ဘတ္တု  
စုတိကြုံသော ပဉာဏ်ဝေါကာရဝိပါက်ပို့ဗျာ၊ ပဋိသန္တ နာမက္ခနာလေးပါး ဖြစ်အံး။  
(ဝိပါကထည်၍) ခြောက်ပစ္စယု။ပါ။ သ၊ ဖြင့်။ ၎။

“မဟာ သူတာ” ဟူသော ကတ္တားပါ၌ဖြင့် မဟာသူတ်လေးပါး ပစ္စည်း။ ၎။  
“ဉာဏ်ပါရိပါန်” ဟူသော သမ္မာနီးပါ၌ဖြင့် ဉာဏ်ပါရိ ပစ္စယုပ္ပန်။ ၎။ ॥“သဟ  
ဇာတပစ္စယောန်” ဟူသော ကရိုက်းပါ၌ဖြင့် တပြိုင်နက် တပ်ကောင်းသော  
သဟာဇာတ၊ နိသယ၊ အတ္တိ၊ အဝိဂတ၊ ကြိုင်းပါးပွဲယု။ပါ။ ၎။

“ရှုပိနာ ဓမ္မာ” ဟူသော ကတ္တားပါ၌ဖြင့် ဟဒယဝတ္ထုပစ္စည်း။ ၎။ ॥“အရှုပိန်  
ဓမ္မာန်” ဟူသော သမ္မာနီးပါ၌ဖြင့် ပဉာဏ်ဝေါကာရပဋိသန္တ နာမက္ခနာ ပစ္စယုပ္ပန်။  
၎။ ॥“ကိုယ့်ကာလေ သဟာဇာတပစ္စယောန်” ဟူသော ကရိုက်းပါ၌ဖြင့် ပဋိသန္တ<sup>၁</sup>  
ကာလ၌ သဟာဇာတ သတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုဟန်ကို ပြတော်မူ၎။ ॥“ကိုယ့်ကာလ နှင့်  
သဟာဇာတပစ္စယောန်” ဟူသော ကရိုက်းပါ၌ဖြင့် ပတ္တိကာလ၌ သဟာဇာတ  
သတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးမပြုဟန်ကို ပြတော်မူ၎။

[စိတ္တဇောသိကာတိ ပဝတ္တယံ စတ္တာရော ခန္ဓာ။ ॥အင်ကထာပါ၌ ၃၆၇-။]

သဟာဇာတ ပြီး၎။

### အညာမည်ပစ္စည်း

သဟာဇာတပစ္စည်း၏ ပစ္စယန်ဖွေသကို ဟောတော်မူသည်၏ အခြားမျိုး  
(စ်၏မြဲ)။ စတ္တာရော၊ ကုန်သေား။ အရှုပိနာ၊ ကုန်သေား ခန္ဓာ၊ တို့သည်။  
အညာမည်-အညာမည်သာ၊ အား။ (သမ္မာနီးထည်၍) အညာမည်ပစ္စယောန်၊ ဖြင့်။  
ပစ္စယော၊ သည်။ ဟောတိုး၏။ စတ္တာရော၊ ကုန်သေား။ မဟာသူတာ၊ တို့သည်။  
အညာမည်၊ အား။ အညာမည်ပစ္စယောန်၊ ဖြင့်။ ပစ္စယော၊ သည်။ ဟောတိုး၏။

## ပစ္စယနိဒ္ဓသ နိသယပစ္စည်း

၂၉

ပြကနိုက္ခကော ပဋိသန္ဓာကျော်။ နာမရူပံ့၊ ပဉာဏ်ကာရပဋိသန္ဓာ နာမကွန်း၊  
ဟာသယဝတ္ထုသည်။ အညာမည်၊ အချင်းချင်းအား။ အညာမညာပစ္စယန်၊ ဖြင့်။  
ပစ္စယော သည်။ ဟောတိ၊ ၇။

ထိနိဒ္ဓသနာကာရပါ၌တိတွင် “စတ္တာရော ခန္ဓာ အရှုပံ့နော” ဟူသော  
ကတ္တားပါ၌ဖြင့် သုံးပါးသုံးပါးသော နာမကွန်းအား တပ်သော တပါးတပါးသော  
နာမကွန်း၊ တပါးတပါးသော နာမကွန်းအား တပ်သော သုံးပါးသုံးပါးသော  
နာမကွန်း၊ နှစ်ပါးနှစ်ပါးသော နာမကွန်းအား တပ်သော နှစ်ပါးနှစ်ပါးသော  
နာမကွန်းပစ္စည်းတရားကို ပြတော်မူ၏။ “အညာမည်” ဟူသော သမ္မတနိပါ၌ဖြင့်  
သုံးပါးသုံးပါးသော နာမကွန်း၊ တပါးတပါးသော နာမကွန်း၊ နှစ်ပါးနှစ်ပါး  
သော နာမကွန်းပစ္စယူပုန်။ ၇။ ၂ “အညာမညာပစ္စယန်” ဟူသောကရုံးပါ၌ဖြင့်  
(သဟဇာတအတိုင်း နှစ်ချက်ဆို)။ ၂ “စတ္တာရော မဟာဘူတာ” ဦးလည်း သဟ-  
ဇာတ အတိုင်းဆို။ “ပြကနိုက္ခကော” ဦးလည်း သဟဇာတ အတိုင်း)။ ၂  
အညာမည်ပြီး၏။

## နိသယပစ္စည်း

အညာမညာပစ္စည်း၏ ပစ္စယနိဒ္ဓသကို ဟောတော်မူသည်၏ အခြားမျိုး  
(စဲ့မြို့)၊ နိသယ ပစ္စယနိဒ္ဓသ၍ (သဟဇာတ နိသယသည် သဟဇာတနှင့်  
တူ၏)။ ၁ ပုဇွန်ဘဏ်နိသယ၍ စက္ခာယတန်သည်။ စက္ခာဝိညာဏာတုယာစ၊ စက္ခာ-  
ဝိညာဏာတုယာအားငြုံး။ ဝံသမွှုထွေကာနံ၊ ထိုစက္ခာဝိညာဏာတုနှင့် ယုဉ်ကို  
သေား။ ဓမ္မာန္ဒာ၊ သမ္မတတို့သာဓာရက စေတသိက် ခုနစ်ခုတို့အားငြုံး။ နိသယ-  
ပစ္စယန်၊ ပစ္စယော-ဥပကာရကေားပါ။ ယုံရူပံ့၊ အကြောင် ဟာသယဝတ္ထုကို။  
နိသယသာ၊ ၅။ မနောဓာတုစ၊ မနောဓာတ်သည်ငြုံး။ မနောဝိညာဏာတုစ၊  
အရှုပ် ဝိပါက်လေးခုကြော်သော မနောဝိညာဏာတ် ခုနစ်ဆုံးနှစ်ခုသည်ငြုံး။  
ကြမ်၊ ကြိုမနောဓာတ်၊ မနောဝိညာဏာတ်တို့သည်။ ဝတ္ထုနှင့် ကုန်၏။ တံ့ရူပံ့  
ထို ဟာသယဝတ္ထုသည်။ မနောဓာတုယာစ၊ အားငြုံး။ မနောဝိညာဏာတုယာစ၊  
အားငြုံး။ နိသယပစ္စယန်၊ ပုဇွန်ဘဏ်နိသယသို့ဖြင့်။ ပစ္စယော သည်။  
ဟောတိ၏။ ၂ (သဟဇာတနိသယ ပြီ့မြို့)။

ထိနိဒ္ဓသနာကာရပါ၌တိတွင် “စက္ခာယတန်” ဟူသော ကတ္တားပါ၌ဖြင့်  
မျိုးမှုကြောဖြစ်၏ အတိတဘဝင်နှင့် ဥပါ၌ပြိုင်သော ဇော်ဝတ္ထုပစ္စည်းတရားကို  
ပြတော်မူ၏။ ၂ “စက္ခာဝိညာဏာတုယာစ၊ ဓမ္မာနံ” ဟူသော သမ္မတနိပါ၌ဖြင့်  
စက္ခာဝိညားလှုံးသွေးသမ္မတတို့သာဓာရက စေတသိက်ခုနစ်ခု ပစ္စယူပုန်၏။ ၂ “နိသယ

ပစ္စယော့” ဟူသော ကရိုက်းပါဉြုံဖြင့် တဗြိုင်နက် တပ်ကောင်းသော နိဿာ၊  
ပုဂ္ဂဇာတာ၊ လျှို့ယူ၊ ဝိပ္ပယူတဲ့၊ အတ္ထီ၊ အဝိဂါတ၊ ဤခြောက်ပစ္စယူပါ။ ၏။ ။  
(သောတစ်ညွှန် တူ၏)။

“ယံရူပံ့” ဟူသောပါဉြုံဖြင့် အနိယမအားဖြင့် ပဋိသန္ဓာစရှိသော ရွှေးရွှေး  
သောစိတ်နှင့်အတူညပါ၍သော ဟဒယဝထူပစ္စည်းတရားကို ပြကော်မူ၏။ “နိဿာ  
ယ မနောဓာတ္ထားပါ။ ဝတ္ထိနှီး” ဟူသော ပါဉြုံဖြင့် မနောဓာတ္ထားခုံးခုံး၊ အရှင်  
ဝပါက်လေးခု ကြော်သော မနောဝိညာဏာဓာတ္ထားနှင့်ဆုံးခုံးခုံး ပစ္စယူပုံနှင့်တရားကုံး  
ပြတော်မူ၏။ “တံရူပံ့” ဟူသော ကတ္တားပါဉြုံဖြင့် နိယမအားဖြင့် ယံရူပံ့ဟူသော  
ပါဉြုံဖြင့် မှတ်အပ်ပြီးသော ပဋိသန္ဓာစရှိသော ရွှေးရွှေးသောစိတ်နှင့်အတူ  
ဥပါဒ်သော ဟဒယဝထူးပစ္စည်းတရားကိုပြတော်မူ၏။ “မနောဓာတ္ထားစားပါ  
မွှားနံ့” ဟူသော သမ္မဒါန်ပါဉြုံဖြင့် မနောဓာတ္ထားခုံးခုံး၊ အရှင်ဝပါက်လေးခု  
ကြော်သော မနောဝိညာဏာဓာတ္ထား ခုံးခုံးနှင့်ခုံးခုံး၊ စေတသိက် ဒွေးပညာ  
ပစ္စယူပုံနှင့်ပါ၏။ “နိဿာပစ္စယော့” ဟူသော ကရိုက်းပါဉြုံဖြင့် တဗြိုင်နက်  
ယထာရဟ တပ်ကောင်းသော နိဿာ၊ အာရမ္မဏ၊ အဓိပတီ၊ ဥပန်ဿာ၊  
ပုဂ္ဂဇာတာ၊ ပို့ယူတဲ့၊ အတ္ထီ၊ အဝိဂါတ၊ ဤရှုစ်ပစ္စယူပါ။ ၁။ ၁။

### တနည်းကား—

- (၁) ပမ္ပဝေါကာရဟံ့၌ အရှင်ဝပါက်လေးခုကြော်သော ပဋိမဘဝင်းအစရှိသော  
မနောဓာတ္ထား၊ မနောဝိညာဏာဓာတ္ထား ခုံးခုံးနှင့်အတူညပါ၍သော ဟဒယ  
ဝတ္ထိ၊ နိရောဓာတ္ထားမှတ်မှတ်သောအပါ ရွှေးစိတ္တက္ကာ တချက်ခန့်ကာလ  
၌ဖြစ်သော ဟဒယဝထူး။ မရဏာသန္ဓာစအပါ စုတိစိတ်မှ ပြန်၍ရေသာ်  
တဆုံးခုံးနှင့်ချက်မြောက်သောစိတ်နှင့် အတူညပါ၍သော ဟဒယဝထူးဟု  
ဆိုအပ်သော ပုဂ္ဂဇာတနိဿာပစ္စည်းဖြစ်အံ့။ နိဿာ၊ ပုဂ္ဂဇာတာ၊  
ဝိပ္ပယူတဲ့၊ အတ္ထီ၊ အဝိဂါတ၊ ဤရှုစ်ပစ္စယူပါ။ ၁။ ၁။
- (၂) မနောဓာတ္ထားရာမြောင်း၊ မရဏာသန္ဓာတ္ထားရာ၊ တဒါရိအား တပ်သော  
စုတိစိတ်မှပြန်၍ရေသာ် တဆုံးခုံးနှင့်ချက်မြောက်သော စိတ်နှင့်အတူ  
ညပါ၍သော ဟဒယဝထူးဟု ဆိုအပ်သော ဝတ္ထာရမ္မဏဖြစ်အံ့။ (အာရမ္မဏ  
ထည့်၍) ခြောက်ပစ္စယူပါ။ ၁။ ၁။
- (၃) အလေးအမြတ်ပြုပြုပြုတဲ့သော လောဘမူး မရဏာသန္ဓာတ္ထား ငါးချက်အား  
တပ်သော စုတိစိတ်မှပြန်၍မယူသော် ကဆုံးခုံးနှင့်ချက်မြောက်သောစိတ်နှင့်  
အတူညပါ၍သော အလေးအမြတ်ပြုပြုအပ်သော ဟဒယဝထူးဟု ဆိုအပ်

## ပစ္စယနိဒ္ဓသာ ဉာဏ်သုတည်း

၃၂

သော ဝတ္ထာရမ္မကြဖြစ်ဖူး။ (အာရမ္မကျ၊ အမေပတီ။ ဉာဏ်သုတည်း၍) ရှစ်ပစ္စယာပါ။သုဒ္ဓင်ကျေးဇူးပြုဟန်ကို ပြတော်မူ၏။

[“ထောက်စ ဒဟနေစ ပိဋ္ဌာယ စရိတ္တာ”ကဲသို့ “မနောကာတု မနောဝိဉာဏ်ခာတုစ ဝတ္ထာ”ပုဂ္ဂသည် အင်္ဂါသတော် ဖြစ်၍ ပဟုဝိ၍ သည်။ ။ထိုကြောင့် ဆရာတိလည်း....

သမုဒ္ဓယ ကတေ ဒီနှံး ပဟု၍ ဝိ ပတီယတေ။  
စယ်ဂါနိကတာ သချို့သာ ဝိကျေး ဒွှေ့နှုန်သာရိနာ။ ။  
သတ္တာစ သာရိပုဂ္ဂတ္တာစ ဓမ္မံ ဒေသတိ ရေးပလံး။  
ထောက်စ ဒဟနေစ ပိဋ္ဌာယ စရိတ္တာ ။ ။  
ဟု ဆိုကုန်၏]။ ။

နိသုယ ပြီး၏။

## ဉာဏ်သုတည်း

နိသုယ ပစ္စုံး၏။ပါ။ ဉာဏ်သုတည်း၏ ပစ္စယနိဒ္ဓသာကို ဟောတော်မူ၏။ (စ်မြဲ)။ ။ပစ္စယုံဒ္ဓသော ၌။ ယော-ယာဒီသော၊ သော။ ပစ္စယော၊ ကို။ ဉာဏ်သုတည့်ယောတိ၊ ဟူ၍။ပါ။ပုရိမာ၊ ပုရိမာ၊ ကုန်သော၊ ကုန်သော။ ဓမ္မာအရဟတ္တမဂ်ကြို့သော ကုသိုလ်ဝိသ နာမက္ခနာတိသည်။ပစ္စမာနံ ပစ္စမာနံ၊ ကုန်သော။ ကုသာလာနံ၊ ကုန်သော။ ဓမ္မာနံ၊ ကုသိုလ်ကောဝိသ နာမက္ခနာတိအား။ ဉာဏ်သုတည့်ယောန အာရမ္မကျ၊ အနှစ်ရှာ၊ ပကတူပနိသုယ သတ္တိဖြင့်။ ပစ္စယော၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ပုရိမာ၊ ပုရိမာ၊ ကုန်သော။ ကုသာလာ၊ ကုန်သော။ ဓမ္မာ၊ လောကီကုသိုလ် သတ္တရသ နာမက္ခနာတိသည်။ ပစ္စမာနံ ပစ္စမာနံ၊ ကုန်သော။ အကုသာလာနံ၊ ကုန်သော။ ဓမ္မာနံ၊ အကုသိုလ် ခွါဒသ နာမက္ခနာတိအား။ ကေသို့၊ အချို့သော အကုသိုလ်တိအား။ ဉာဏ်သုတည့်ယောန၊ အာရမ္မကျ၊ ပကတူပနိသုယသတ္တိဖြင့်။ တနည်းကား။ ကေသို့ ဉာဏ်သုတည့်ယောန၊ အချို့သော အာရမ္မကျ၊ ပကတူပနိသုယသတ္တိဖြင့် ပစ္စယော။ပါ။ ၏။

[“ကေသို့”ပါ၍ဖြင့် အနှစ်ရှာပနိသုယကို စင်စေ၏။ ။ထိုကြောင့် “ကုသာလေန ပန အကုသာလေ သမနှစ်ရုတီတာ နလ္မဘို့၊ တေနေဝ ဝို့ အကုသာလာနံ ဓမ္မာနံ ကေသို့ ဉာဏ်သုတည့်ယောန ပစ္စယောတိ”ဟူ၍ အငြေကထာ ရုဒ်ကျို့ မိမိအပ်ပြီ။]

ပုရိမာ ပုရိမာ၊ ကုန်သော။ ကုသာလာ၊ ကုန်သော။ ဓမ္မာ၊ ကုသိုလ်ကောဝိသ နာမက္ခနာတိသည်။ ပစ္စမာနံ ပစ္စမာနံ၊ ကုန်သော။ အဗျားကတာနံ၊ ကုန်သော။

ပုဂ္ဂိမာ ပုဂ္ဂိမာ၊ ကုန်သော။ အကုသလာ၊ ကုန်သော။ မဗ္ဗာ၊ တို့သည်။  
ပစ္စီမာနဲ့ ပစ္စီမာနဲ့၊ ကုန်သော။ အကုသလာနဲ့ ကုန်သော။ မဗ္ဗာနဲ့ အကုသိုလ်  
ခွဲ့အသ နာမက္ခာနဲ့တို့အား။ ဥပန်းသယပစ္စုပေါ်ရနဲ့၊ အာရမ္မဏူ၊ အနန္တရာ၊ ပကဗူးပ  
နဲ့သယပြင်။ ပစ္စုပေါ်၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ပုဂ္ဂိမာ ပုဂ္ဂိမာ၊ ကုန်သော။  
အကုသလာ၊ ကုန်သော။ မဗ္ဗာ၊ အကုသိုလ်ခွဲ့အသ နာမက္ခာနဲ့တို့သည်။ ပစ္စီမာနဲ့  
ပစ္စီမာနဲ့၊ ကုန်သော။ ကုသလာနဲ့၊ ကုန်သော။ မဗ္ဗာနဲ့၊ ကုသိုလ်ကော်သ  
နာမက္ခာနဲ့တို့အား။ ကေသံ့၊ အချို့သော ကုသိုလ်တို့အား။ ဥပန်းသယပစ္စုပေါ်ရနဲ့၊  
ပကဗူးပနဲ့သယသို့ပြင်။ တန်ညွှေးကေား၊ ကေသံ့ ဥပန်းသယပစ္စုပေါ်ရနဲ့၊ အချို့  
သော ပကဗူးပနဲ့သယသို့ပြင်။ ပစ္စုပေါ်၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ပုဂ္ဂိမာ  
ပုဂ္ဂိမာ၊ ကုန်သော။ အကုသလာ၊ ကုန်သော။ မဗ္ဗာ၊ အကုသိုလ်ခွဲ့အသ  
နာမက္ခာနဲ့တို့သည်။ ပစ္စီမာနဲ့ ပစ္စီမာနဲ့၊ ကုန်သော။ အဖျာကတာနဲ့ ကုန်သော။  
မဗ္ဗာနဲ့၊ ပိုပိုက်ဆို့သ၊ ကြိုယာဝိသ နာမက္ခာနဲ့တို့အား။ ဥပန်းသယပစ္စုပေါ်ရနဲ့၊  
အနန္တရာ၊ ပကဗူးပနဲ့သယသို့ပြင်။ ပစ္စုပေါ်၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။

[ ဉ်၌ အန္တရာပနိယယကိုရသာကြောင့် “ကေသွှေ”ဟူ၍ မဆို အပ်။ ။ထိကြောင့် အငွကထာ ၃၆၉-၌ “ယသွာ ပန အန္တရတာ လုပ်တိ၊ တစ္ဆော တွေ ကေသွှေတိ န ဝါဘ်”ဟု မြန်အပ်ပဲ။ ]

ပုဂ္ဂမာ ပုဂ္ဂမာ၊ ကုန်သော၊ အချာကတာ၊ ကုန်သော၊ မဗ္ဗာ၊ ဝိပါက်ဆတ္ထီသ၊  
ကြိယာဝိသ၊ ရှုပ်အငွေးသ၊ နိမ္မာန်တိသည်။ ပစ္စီမာနံ၊ ပစ္စီမာနံ၊ ကုန်သော၊  
အချာကတာနံ၊ ကုန်သော၊ မဗ္ဗာနံ၊ ဝိပါက်ဆတ္ထီသ၊ ကြိယာဝိသ နာမက္ခာက္ခာတ္ထီ  
အား၊ ဥပန်ယူယပစ္စာယန်၊ အာရမ္မဏ္ဍ၊ အနှစ်ရှု၊ ပကတူပန်ယူယသတ္ထီဖြင့်။  
ပစ္စာယော၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၆။ ပုဂ္ဂမာ ပုဂ္ဂမာ၊ ကုန်သော၊ အချာကတာ၊  
ကုန်သော၊ မဗ္ဗာ၊ အရဟတ္ထဖိလ်ကြို့သော ဝိပါက်ပဉာဏ်းသ၊ ကြိယာဝိသ၊ ရှုပ်  
အငွေးသ၊ နိမ္မာန်တိသည်။

မြမ်သန္တာနှင့် ပြစ်သောတရားကို ရည်ရွယ် အရဟတ္ထိလ်ကို ကြည့်သည်။ ထိုကြောင့် ပူးပါရွှေ “သေကွာ ဖလံ ဥပန်သာယ” အစရိသည် ကို ဟောတေသုံးပါ၏။ သူတပါးသန္တာနှင့် ပစ္စည်းကိုယ်သော် ပါပါက်ဆတ္တာ သပင် သင်မည်ထင်၏။

ပစ္စိမာန် ပစ္စိမာန်၊ ကုန်သေား၊ တူယံဟာန်၊ ကုန်သေား၊ မဗ္ဗာန်၊ ကုသိလ်  
ကျော်သန်မက္ခဏာဘိအား၊ ညာနှင့်သယ်ပစ္စာယောန၊ အာရမ္မကျေ၊ အနာစွဲ၊ ပကာထူပ်

## ပစ္စယနိဒ္ဓသ ဉာဏ်သုယပစ္စည်း

۲۳

နိသာယသတ္တိပြင်။ ပစ္စာယော၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ။ပုဂ္ဂမာ၊ ပုဂ္ဂမာ၊ ကုန်သော။ အချာကတာ၊ ကုန်သော။ မွှာ၊ လောကိဝိပိုက် ဗာတ္ထိ၊ သ၊ ကြံယာဝိသီ၊ ရုပ်အငွောင်းသတ္တိသည်။ ပစ္စာမာနံ၊ ပစ္စာမာနံ၊ ကုန်သော။ အကုသလာနံ၊ ကုန်သော။ မွှာနံ၊ အကုသိုလ်ဒ္ဒါဒသ နာမက္ခာ့ခာ့အား၊ ဥပန်သာယပစ္စာယောနဲ့၊ အာရမ္မဏ္ဍ၊ အနှစ်ရဲ၊ ပကတူပန်သာယသတ္တိပြင်။ ပစ္စာယော၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။

ပုဂ္ဂလောပါ၊ ကလျှောက်မိတ္တစသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်လည်း၊ ဥပန်သူယူ။ပါ။၏။  
ဥတုပါ၊ လျောက်ပတ်သည်စသော အချမ်းအပူဟူသော ဥတုသည်လည်း။  
ဘောဇ်နှင့် လျောက်ပတ်သည်စသော ဘောဇ်သည်လည်း။ပါ။ သေနာသနဖို့၊  
လျောက်ပတ်သည်စသော ကျောင်းစသော အိပ်ဆန်ရာသည်လည်း။ ဥပန်သူယူ  
ပစ္စယနာ၊ ပကဗ္ဗပန်သူယူ သတ္တုဖြင့်။ပါ၏။၏။

ထိနိဒသနာကာရပါ၌တို့တွင် အာရမ္မဏ္ဍပနီသာယ ဖြစ်အံ့။ “ပုဂ္ဂမာ ပုဂ္ဂမာ  
ကုသလာဓမ္မာ” ဟူသော ကတ္တားပါ၌ဖြင့် အလေးအမြတ် ပြုတတ်သော မဟာ  
ကုသိုလ်ဘာကုပ္ပယ့်တ် လေးခွဲအား တပ်သော အလေးအမြတ် ပြုအပ်သော  
လောကီကုသိုလ် သတ္တရသာ။ အလေးအမြတ် ပြုတတ်သော မဟာကုသိုလ်  
ဘာကုသုပ္ပယ့်တ်လေးခွဲအား တပ်သော အလေးအမြတ် ပြုအပ်သော အရဟတ္တမင်  
ကြော်သော ကုသိုလ်ပါသ ပစ္စည်းတရားကို ပြုတော်မှု၏။ ။“ပစ္စမာနံ ပစ္စမာနံ  
ကုသလာနံ ဓမ္မာနံ” ဟူသော သမ္မခါနပါ၌ဖြင့် မဟာကုသိုလ်ရှင်ခု ပစ္စယူပန်၏။  
“ဥပန်သာယပစ္စယေန” ဟူသော ကရိုက်ပါ၌ဖြင့် ဥပန်သာယ၊ အာရမ္မဏ္ဍ  
အခိုပတ်၊ ကြုသံး ပစ္စယ ။ပါ။၏။

အနိဒါနပိဿာဖြစ်အောင်။ ကတ္တားပါဉ်ဖြင့် အဆုံးလောကြုံသော ရွှေးရွှေးသော လောကီကျိုလ်သတ္တရသ ပစ္စည်းတရားကို ပြတော်မူ၏။ သမ္မတဒါနပါဉ်ဖြင့်

မဟာကုသိုလ် ဒုတိယာဖို့တော့၊ မဟရှုတ်ကုသိုလ်ကိုးခဲ့၊ မင်လေးခဲ့၊ ပစ္စယူပြန်  
တရားကို ပြတော်မူ၏။ ။ကရိုဏ်ပါ၍ဖြင့် ဥပန်သီယာ၊ အနှစ်ရာ၊ သမနှစ်ရာ၊  
အာသာဝန်၊ နှစ်ဦး၊ ဝိဂုတ်ကြံခြာက်ပစ္စယာပါ။ ၎င့်။ ၅။

## ကုသလာ အကုသလသာ

“ပုဂ္ဂိမာ ပုဂ္ဂိမာ ကုသလာ ဓမ္မာ ပစ္စိမာန် ပစ္စိမာန် အကုသလာန် ဓမ္မာန်”၌  
အာရမ္မကျပနိသာယ ဖြစ်အဲ။ “ပုဂ္ဂိမာ ပုဂ္ဂိမာ ကုသလာ ဓမ္မာ”ဟူသော  
ကတ္တာပါဂြိုင် အလေးအမြတ် ပြုတတ်သော လောဘမူရှင်ခုအား တပ်သော  
အလေးအမြတ် ပြုအပ်သော လောကီကုသိုလ် သတ္တရသပစ္စည်း။၏။ “ပစ္စိမာန်  
ပစ္စိမာန် အကုသလာန် ဓမ္မာန်”ဟူသော သဗ္ဗာဒိန်ပါဂြိုင် အလေးအမြတ်  
ပြုတတ်သော လောဘမူရှင်ခု ပစ္စိယူပြု။၏။ “ဥပန်သာယပစ္စယောန်”ဟူသော  
ကရိုက်ပါဂြိုင် ဥပန်သာယ၊ အာရမ္မကျ၊ အဓိပတ်၊ ဤသုံးပစ္စယူသာ။၏။

ပကတူပနိသာယြိအုံ။ ကတ္တားပါ၍ဖြင့် ဗလဝဖြစ်သော လောကီကုသိုလ်  
သတ္တရသ ပစ္စည်း၏။ ။သမ္မဒါနပါ၍ဖြင့်ဖြင့် နောက်နောက်သော အကုသိုလ်  
ခြုံသော ပစ္စယူပန်၏၏။ ။ကရိုက်ပါ၍ဖြင့်ပြင့် ပကတူပနိသာထိုဖြင့် ငော်းလုံး  
ပုံဟန်ကို ပိတော်မှု၏။

## ကသလာ အမျို့ကတေသာ

“ပုဂ္ဂိမာ ပုဂ္ဂိမာ ကုသလာ ဓမ္မာ ပစ္စိမာန် ပစ္စိမာန် အဗျာကတာန် ဓမ္မာန်”၌  
အာရမ္မကူပန်သီယံဖြစ်အံ။ “ပုဂ္ဂိမာ ပုဂ္ဂိမာ ကုသလာ ဓမ္မာ” ဟူသော ကတ္တားပါ၍  
ဖြင့် အလေးအမြတ် ပြုတတ်သော မဟာကြိယာ ဉာဏသမ္မယုတ်စိတ်လေးခုအား  
တပ်သော အရဟတ္တမဂ်ပစ္ည်း။ ၈။ ၂။ “ပစ္စိမာန် ပစ္စိမာန် အဗျာကတာန်  
ဓမ္မာန်” ဟူသော သမ္မခိန်ပါ၍ဖြင့် အလေးအမြတ် ပြုတတ်သော မဟာကြိယာ  
ဉာဏသမ္မယုတ်လေးခု ပစ္စိပုံပုံ။ ၈။ ၃။ “ဉာဏသီယံပစ္စိယေန” ဟူသော  
ကရိုက်းပါ၍ဖြင့် ဉာဏသီယံ၊ အာရမ္မကူ၊ အခံပတီ၊ သုံးပစ္စိယေန။ ၁။ ၈။ ၄။  
(အနှစ်ရှုပန်သီယံ အနှစ်ရအတိုင်း)။

## ပစ္စယန်ခွေသာ ဥပန်းသုယပစ္စည်း

၃၅

ကရိုက်းပါ၌ဖြင့် တပိုင်နက် ယထာရဟ တပ်ကောင်းသော ဥပန်းသုယ၊ အနှစ်ရ၊ သမနှစ်ရ၊ ကမ္မ၊ နတ္တိ၊ ဝိဂတ္တ၊ ခြောက်ပစ္စယတ္တိတွင်။ပ။သ။၏။

### အကုသလော အကုသလသော

“ပုရိမ ပုရိမာ အကုသလာ ဓမ္မာ ပစ္စမာနံ ပစ္စမာနံ အကုသလာနံ ဓမ္မာနံ”၌ အာရမ္မဏေပန်းသုယပြောဖွံ့ဖြိုး။ “ပုရိမာ ပုရိမာ အကုသလာ ဓမ္မာ”ဟူသော ကတ္တားပါ၌ဖြင့် အလေးအမြတ် ပြုတတ်သော လောဘမူရှစ်ခုအား တပ်သော အလေးအမြတ် ပြုအပ်သော လောဘမူရှစ်ခု ပစ္စည်း။၏။ “ပစ္စမာနံ ပစ္စမာနံ အကုသလာနံ ဓမ္မာနံ”ဟူသော သမ္မဒါနပါ၌ဖြင့် အလေးအမြတ် ပြုတတ်သော လောဘမူရှစ်ခု ပစ္စယပုပ်။၏။ “ဥပန်းသုယပစ္စယော”ဟူသော ကရိုက်းပါ၌ဖြင့် ဥပန်းသုယ၊ အာရမ္မဏေ အဓိပတီ။သ။၏။ (အနှစ်ရပန်းသုယ၊ အနှစ်ရ အတိုင်းဆိုလေ)။

ပကတူပန်းသုယပြောဖွံ့ဖြိုး။ ကတ္တားပါ၌ဖြင့် ဗလဝါဖြစ်သော အကုသိုလ်ဒ္ဓါဒသ ပစ္စည်း။၏။ ။သမ္မဒါနပါ၌ဖြင့် နောက်နောက်သော အကုသိုလ်ဒ္ဓါဒသ ပစ္စယပုပ်။၏။ ။ကရိုက်းပါ၌ဖြင့်ဖွံ့ဖြိုး။ ပကတူပန်းသုယ။၏။ (အကုသိုလ်ချင်း)။

### အကုသလော ကုသလသော

“ပုရိမာ ပုရိမာ အကုသလာ ဓမ္မာ ပစ္စမာနံ ပစ္စမာနံ ကုသလာနံ ဓမ္မာနံ”၌ ပုရိမာ ပုရိမာ အကုသလာ ဓမ္မာ”ဟူသော ကတ္တားပါ၌ဖြင့် ဗလဝါဖြစ်သော အကုသိုလ်ဒ္ဓါဒသ ပစ္စည်း။၏။ “ပစ္စမာနံ ပစ္စမာနံ ကုသလာနံ ဓမ္မာနံ”ဟူသော သမ္မဒါနပါ၌ဖြင့် နောက်နောက်သော ကုသိုလ်ကောင်သ ပစ္စယပုပ်။၏။ ။ “ဥပန်းသုယပစ္စယော”ဟူသော ကရိုက်းပါ၌ဖြင့် ဗကတူပန်းသုယသတ္တိဖြင့်။၏။ ။(အကုသိုလ်သည် ကုသိုလ်အား ပကတူပသာ။ အာရမ္မဏေ အနှစ်ရ နှစ်ပါး မရ)။

### အကုသလော အဗျာကတသော

“ပုရိမာ ပုရိမာ အကုသလာ ဓမ္မာ ပစ္စမာနံ ပစ္စမာနံ အဗျာကတဘနံ ဓမ္မာနံ”၌ အနှစ်ရပန်းသုယပြောဖွံ့ဖြိုး။ ကတ္တားပါ၌ဖြင့် (အနှစ်ရအတိုင်းဆိုလေ)။ ။ပကတူပန်းသုယပြောဖွံ့ဖြိုး။ “ပုရိမာ ပုရိမာ အကုသလာ ဓမ္မာ”သော ကတ္တားပါ၌ဖြင့် ဗလဝါဖြစ်သော အကုသိုလ်ဒ္ဓါဒသ ပစ္စည်း။၏။ “ပစ္စမာနံ ပစ္စမာနံ အဗျာကတဘနံ ဓမ္မာနံ”ဟူသော သမ္မဒါနပါ၌ဖြင့် နောက်နောက်သော ပိုပိုက်ဆတ္တိသ၊ ကြံယာဝိသ ပစ္စယပုပ်။၏။ “ဥပန်းသုယပစ္စယော”ဟူသော ကရိုက်းပါ၌ဖြင့် တပိုင်နက် ယထာရဟ တပ်ကောင်းသော ဥပန်းသုယ၊ ကမ္မနှစ်ပစ္စယ။သ။၏။

## အဗျာကတော့ အဗျာကတသူ

“ပုဂ္ဂမာ ပုဂ္ဂမာ အဗျာကတာ၊ ဓမ္မာ ပစ္စာနံ ပစ္စာနံ အဗျာကတာနံ ဓမ္မာနံ” ၌ အာရမ္မကူပန်သုယ္ယြိစ္စား။ “ပုဂ္ဂမာ ပုဂ္ဂမာ အဗျာကတာ ဓမ္မာ” ဟူသော ကတ္တားပါ၌ဖြင့် အလေးအမြတ် ပြုတတ်သော မဟာကြိယာဉာဏ် သမုပ္ပါဒ် လေးခွာအားတပ်သော အရဟတ္ထိုလ်၊ နိမ္မာနံ၊ ဖိုလ်လေးခွာအား တပ်သော နိမ္မာနံ ပစ္စားတရား၏။ ။ “ပစ္စာနံ ပစ္စာနံ အဗျာကတာနံ ဓမ္မာနံ” ဟူသောသမ္မဒါနပါ၌ဖြင့် အလေးအမြတ်ပြုတတ်သောမဟာကြိယာဉာဏ် သမုပ္ပါဒ်လေးခု၊ ဖိုလ်လေးခု ပစ္စားပွဲနံ၏။၏။ ။ “ဥပန်သယပစ္စား” ဟူသော ကရိုက်းပါ၌ဖြင့် ဥပန်သယ၊ အာရမ္မကူ အဓိပတ် သုံးပစ္စား၏။၏။ (အနှစ် ရှုပန်သယမှာ အနှစ်ရအတိုင်းဆိုလ်)။ ။

ပကတူပန်သယ္ယြိစ္စား။ ကတ္တားပါ၌ဖြင့် ဓလဝဖြစ်သော ဝိပါက်ဆတ္တို့သာ၊ ကြိယာဝိသာ၊ ရုပ်အဋ္ဌဝိသာ ပစ္စား၏။ ။သမ္မဒါနပါ၌ဖြင့် နောက်နောက်သော ဝိပါက်ဆတ္တို့သာ၊ ကြိယာဝိသာ ပစ္စားပွဲနံ၏။၏။ ။ကရိုက်းပါ၌ဖြင့်ဖြင့် ပကတူပန်သယ။၏။

## အဗျာကတော့ ကုသလသူ

အဗျာကတနှင့်ကုသိုလ်၌ အာရမ္မကူပန်သုယ္ယြိစ္စား။ “ပုဂ္ဂမာ ပုဂ္ဂမာ အဗျာကတာ ဓမ္မာ” ဟူသော ကတ္တားပါ၌ဖြင့် အလေးအမြတ်ပြုတတ်သော မဟာကုသိုလ်ဉာဏ်သမုပ္ပါဒ် လေးခွာအား တပ်သော အောက်ဖိုလ်သုံးခဲ့၊ နိမ္မာနံ၊ မဂ်လေးခွာအားဟပ်သောနိမ္မာနံ ပစ္စား၏။၏။ ။ “ပစ္စာနံ ပစ္စာနံ ကုသလာနံ ဓမ္မာနံ” ဟူသော သမ္မဒါနပါ၌ဖြင့် အလေးအမြတ်ပြုတတ်သော မဟာကုသိုလ် ဉာဏ်သမုပ္ပါဒ် လေးခု၊ မဂ်လေးခု ပစ္စားပွဲနံ၏။၏။ ။ “ဥပန်သယပစ္စား” ဟူသော ကရိုက်းပါ၌ဖြင့် ဥပန်သယ၊ အာရမ္မကူ အဓိပတ် သုံးပစ္စားပွဲနံ၏။၏။

အနှစ်ရှုပန်သယ္ယြိစ္စား။ ‘ကတ္တားပါ၌ဖြင့်ဝင္း၊ မနောဒ္ဒါနင္း၏။၏။ သမ္မဒါနပါ၌ဖြင့် မဟာကုသိုလ်ပစ္စား၏။၏။ ။ကရိုက်းပါ၌ဖြင့် ဥပန်သယ၊ အနှစ်ရာ၊ သမနှစ်ရာ၊ နတ္ထိဝိုင်း၊ ကြိုင်းပစ္စား၏။၏။

ပကတူပန်သယ္ယြိစ္စား။ ကတ္တားပါ၌ဖြင့် ဓလဝဖြစ်သော အရဟတ္ထိုလ် ကြိုးသော ဝိပါက်ပွဲတို့သာ။ (တန်သုံးကား) ဝိပါက်ဆတ္တို့သာ၊ ကြိယာဝိသာ၊ ရုပ်အဋ္ဌဝိသာ ပစ္စား၏။၏။ ။သမ္မဒါနပါ၌ဖြင့် ကုသိုလ် ကောင်းသုံးပွဲနံတရား။၏။ ။ကရိုက်းပါ၌ဖြင့် ပကတူပန်သယ။၏။ (ကုသိုလ်ကားပြီး၏။။)

## ပစ္စယနိဒ္ဓဘာ ပုဂ္ဂရေဇာတပစ္စည်း

၃၃

### အဗျာကတာ အကုသလသဲ

အဗျာကတနှင့် အကုသိုလ်၌ အာရမ္မဏ္ဍပနီသယဖြစ်အံ့။ “ပရိမာ ပရိမာ အဗျာကတာ ဓမ္မာ”ဟူသော ကတ္တာပါဉာဏ်၌ အလေးအမြတ် ပြုတတ်သော လောဘမူရှစ်ခုအား တပ်ဒသာ အလေးအမြတ် ပြုအပ်သော လူဌးဖြစ်သော လောဘကိုပိုက်ကောက်တော်သော လောဘကိုပိုက်ကောက် တော်သော လူဌး၊ ပြုယူပိုက်တော်သော လောဘမူရှစ်ခုအား တပ်ဒသာ အလေးအမြတ် ပြုအပ်ပြု၌။ ၂။ “ပရိမာနဲ့ ပရိမာနဲ့ အကုသလသဲနဲ့ ဓမ္မာ”ဟူသော သမ္မဝါန်ပါဉာဏ်၌ အလေးအမြတ်ပြုတတ်သော လောဘမူရှစ်ခု ပစ္စယူပုန်း။၏။ ၃။ “ဥပနီသယယပစ္စယေန”ဟူသော ကရိက်ပါဉာဏ်၌ တပြုင်နက် ယထာရဟတပ်ကောင်းသော ဥပနီသယ၊ အာရမ္မဏ္ဍ၊ အခံပတီ၊ နီသယ၊ ပုဂ္ဂရေဇာတ၊ ဝိပ္ပယုတ္တာ၊ အတ္ထိ၊ အစိတ် ကြုံရှစ်ပစ္စယူပုသူ။၏။

### တန်ည်းကား—

၁။ အလေးအမြတ်ပြုတတ်သော လောဘမူရှစ်ရှုစွာအားတပ်သော အလုံး စုံသော အာရမ္မဏ္ဍအပိတ်ပစ္စည်းဖြစ်အံ့။ ဥပနီသယ၊ အာရမ္မဏ္ဍ၊ အပိတ် သုံးပစ္စယူပုန်း။၏။

၂။ အလေးအမြတ် ပြုတတ်သော လောဘမူရှစ်ခုအား တပ်သော အလေး အမြတ်ပြုအပ်သော လူဌးဖြစ်သော ပစ္စပုန်းနဲ့ပြုရှုစွာရှုပုန်း အားရသဟု ဆိုအင် သော အာရမ္မဏ္ဍ၊ ပုဂ္ဂရေဇာတပစ္စည်းဖြစ်အံ့။ (ပုဂ္ဂရေဇာတ၊ အတ္ထိ၊ အစိတ် ထည့်၍) ခြောက်ပစ္စယူပုသူ။၏။

၃။ အလေးအမြတ်ပြုတတ်သော လောဘမူရှစ်ကာသုန္တလော ငါးမျက်အား တပ်သောစုတိစိတ်ပု ပြန်၍ရောသ် တဆုံးရှုနစ်ချက်ပြောက်သောစိတ်နှင့် အတူ ဥပါဒ်သောအလေးအမြတ် ပြုအပ်သော ဟဒယဝါးဟု ဆိုအပ် သော ဝတ္ထာရမ္မဏ္ဍဖြစ်အံ့။ (နီသယ၊ ပုဂ္ဂရေဇာတ၊ ဝိပ္ပယုတ္တာ၊ အတ္ထိ၊ အစိတ်ထည့်၍) ရှုစ်ပစ္စယူပုသူ။၏။ ၄။ [အနန္တရှုပနီသယ အနန္တရ အတိုင်းဆိုလေ]

ပကကူးပနီသယဖြစ်အံ့။ ကတ္တာပါဉာဏ်၌ ဗလဝါဖြစ်သော လောကို ပိုက် ဗာတ္ထိုံးသာ၊ ကြိုယာဝါသာ၊ ရုပ်အားအား ပစ္စသုံးပစ္စသုံး။၏။ ၅။ သမ္မဝါန်ပါဉာဏ်၌ အကုသိုလ်ခွဲခွဲသာ ပစ္စယူပုန်း။၏။ ၆။ ကရိက်ပါဉာဏ်၌ ပကတူပနီသယ သတ္ထိဖြင့်။ ပုသူ။၏။ ၇။ ဥပနီသယ ပြီး၏။

### ပုဂ္ဂရေဇာတပစ္စည်း

ဥပနီသယပစ္စည်း၏ ပစ္စယနိဒ္ဓသကို ဟောတော်မူသည်၏အခြားမူး၌ ပုဂ္ဂရေဇာတ (စစ်မြဲ။ ၈စက္ာယတန်း စသည်ကို အနက်ပေးမြဲ)။ ကိုဦးကာလော

ပဝတ္ထိကာလ၍။ ပုဂ္ဂဇာတပစ္စယေန၊ ဖြင့်။ ပစ္စယေသည်။ ဟောတို့၏ ကို့  
ကာလေ၊ ပဋ္ဌသန္တကာလ၍။ ပုဂ္ဂဇာတပစ္စယေန၊ ဖြင့်။ ပစ္စယေသည်။ နဟောတို့  
မဖြစ်။ (ထိနိဒဿနာကာရပါ၍ တို့တွင် စက္ခာယတန် စသည်ကို ပုဂ္ဂဇာတ  
နှိမ်ယယ် အတိုင်းပြလေ။ ရွှေပါယတန် စသည်ကို အာရမ္မယအတိုင်းပြလေ။ ယံ  
ရွှေပဲ စသည်ကိုလည်း ပုဂ္ဂဇာတနှိမ်ယယ် အတိုင်းပြလေ)။

“ရွှေပါယတန် စက္ခာဝိညာကဓဓတယာ” အစရှိသောပါ၍ တို့ဖြင့် ပဉာဏ်  
ခြုံရ၍ အာရမ္မကျပ်ရော်တကိုပြတော်မူသည်။ မနော့ခွဲရှုံးပြတော်မူ။  
ထိုသို့မြုပ်သော်လည်း မနော့ခွဲရှုံး “စက္ခာ အနိစ္စတော်” အစရှိသည်ကို  
ဟောတော်မူသောကြောင့် ရသင့်၏ရသင့်လျက်အဘယ့်ကြောင့်ပြတော်  
မမူသနည်းဟူမှုကား။ ။၅၅အရှုံး သာဝသသအားဖြင့် အသနာကို  
ဟောတော်မူသည်ဟုမတ်။ ။ထို့ကြောင့် အငြေကထာ(ရှုံး)၍ “မနော  
ဖွဲ့ရောပါ အာရမ္မကျပ်ရော်တံ့ လူဗြေတေဝါ။ လူမဲ ပန် သာဝသသဝသန  
အသနာက ကတော်”ဟု မိန့်အပ်ပြီ။ ။အဘယ့်ကြောင့် သာဝသသ  
အားဖြင့် ဟောတော်မူသနည်း။ ပစ္စယန်းခွေသု၏ မကျိုးမကျယ်ဖြစ်သော  
ကြောင့်တည်း။ ။ဆရာနည်း။ ။ပုဂ္ဂဇာတပြီး၏။

### ပစ္စသာတပစ္စည်း

ပုဂ္ဂဇာတပစ္စည်း၏ ပစ္စယန်းခွေသုကို ဟောတော်မူသည်၏ အခြားမူး၍ ပစ္စသာ  
တပစ္စည်း၏ (စစ်မြဲ)။ ။ပစ္စသာ နောက်၍။ ၃၁တာ၊ ဖြစ်ကုန်သော်။ ၇၇၁  
စေတသိကာ၊ စိတ်စေတသိက်ဖြစ်ကုန်သော်။ မမှာ၊ ပဉာဏ်ကာရဘုံး၍ အရှေပ  
ဝိပါက်လေးခု ကြောင်သော စိတ်ရှုစ်ဆုံးခါးခု၊ စေတသိက်ဖွေပညာသာ နာမက္ခနာ  
တို့သည်။ ပုဂ္ဂဇာတပစ္စည်းတရားဖြစ်သည်မှ ရွေး၍။ ၃၁တာသာ ဖြစ်ထသော်။ လူမသာ  
၅၅သို့သော်ရှိသော်။ ကားမသာ၊ ကောင်, ဒီဇင်၊ တိုင်၊ စတုလကာယအား။ ပစ္စသာ  
တပစ္စယေန်းဖြင့်။ ပစ္စယေသာ၊ သည်။ ဟောတို့၏။ ။

ထို နိဒဿနာကာရ ပါ၍ တို့တွင် “ပစ္စသာတာ စိတ္တ စေတသိကာ မမှာ”  
ဟူသော ကတ္တားပါ၍ ပဉာဏ်ကာရဘုံး၍ အရှေပဝိပါက်လေးခုကြောင်သော  
ပဋ္ဌမဘဝင်အစရှိသော နောက်ဖြစ်သော စိတ်ရှုစ်ဆုံးခါးခု၊ စေတသိက်ဖွေပညာသာ  
ပစ္စည်းတရားကို ပြတော်မူ၏။ ။“ပုဂ္ဂဇာတသာ လူမသာ ကာယသာ”ဟူသော  
သူများ၏ပြုပြင့် ပဋ္ဌသန္တအစရှိသော ရေးဖြစ်သော စိတ်နှင့်အတူ ဥပါဒ်၏  
ရုပ်၏၌သို့ရောက်သော ကောင်, ဒီဇင်, တိုင်, စတုလကာယ ပစ္စယူပုံနာရားကို ပြတော်  
မူ၏။

## ပစ္စယနီဒ္ဓယ အာသာနပစ္စည်း

၃၉

### အကျယ်တနည်ကား—

ပဋိသွေ့နာမက္ခနာနှင့်အတူဥပါဒ်၍ ရုပ်၏ဌီသို့ ရောက်သော ကမ္မဇရုပ်ဟု ဆိုအပ်သော ကောကာယအား တပ်သော ပဋိမဘဝ် နာမက္ခနာ။ တနည်းကား ကမ္မဇရုပ်၊ ဥုံုဇရုပ်ဟု ဆိုအပ်သော ဒို့ကောယအား တပ်သော ပထမဘဝ် နာမက္ခနာ။ ပဋိမအစရှိသော ရျေးရျေးသော ဘဝ်နာမက္ခနာနှင့်အတူဥပါဒ်၍ ရုပ်၏ဌီသို့ ရောက်သော တို့ကောယအားတပ်သော ဒုတိယအစရှိသော နောက် နောက်သော ဘဝ်နာမက္ခနာ၊ အာယာရဇရုပ်ဥပါဒ် သောအခါ ရှေးဖြစ်သော စိတ်နှင့်အတူဥပါဒ်၍ ရုပ်၏ဌီသို့ရောက်သော စတုလကာယအား တပ်သော အမှတ်မဲ့နောက်ဖြစ်သော နာမက္ခနာ၊ ပဉာဏ်ကာရ ဘဝ် တဆုံးပါးအနှင့်အတူ ဥပါဒ်၍ ရုပ်၏ဌီသို့ ရောက်သော တို့၊ စတုလကာယအားတပ်သော အာဝဇ္ဇန်းအေး (ရုပ်၏စရကိုရည်၍) ။ ပဉာဏ်အနိုင်းနှင့်အတူ ဥပါဒ်၍ ရုပ်၏ ဦးသို့ရောက်သော တို့၊ စတုလကာယအားတပ်သော ပဉာဏ်ညာဉာဏ်နာမက္ခနာ၊ ပဉာဏ်ညာဉာဏ်အတူ ဥပါဒ်၍ ရုပ်၏ဌီသို့ရောက်သောဦး၊ တို့၊ ကာယအားတပ်သော သူ့သို့မြို့၏း နာမက္ခနာ။ (စိတ်နှပ်ကျသည်) ။ ။ (ရှာသို့ အတိုင်းကြုံနည်းကိုမှု၍ ဝိယိစုံအတိုင်း နောက်ကစရှု ဆုံးလေ) ။ ။

“ပစ္စာဇာသပစ္စယန်”ဟူသောကရိုက်းပါ၍၍ ပြုပြုတပ်ကောင်းသော ပစ္စာဇာတာဝိပ္ပါယာတွေအတိုင်းအဝိုင်တာကြုံလေးပစ္စယန်။ ပစ္စာဇာတာ။ သုဖြင့် ကျေးဇူးပြုသည်။

“ပုရေဇာတသာတာတိ တေသံ ဥပ္ပါဒတော ပဋိမတရု ဇာတသာ အတိက္ခက် အတိက္ခမိတာ ဦးတိပ္ပတသာ”ဟု အဗ္ဗကထာ(ရှေ့)၍၍သို့သော ကြောင့် ဥပါဒ်ခက္ခာကြေးမပြု၊ ဦးတိက္ခက္ခာ ကျေးဇူးပြုသည်ဟု မှတ်လေ]။ ။

ပစ္စာဇာတပြီး၏။

### အာသာနပစ္စည်း

အာသာဝန်း (အထက်ကကဲ့သို့ ဆိုမြဲ)။ ပုရိမာ ပုရိမာ ကုသလာ·ဓမ္မာ၊ အကုသလာ ဓမ္မာကြုံနှစ်ဥပါဒ်အနှစ်ရနှင့်တူ၏။ ။ပုရိမာ ပုရိမာ၊ ရျေးရျေး၌ ဖြစ်ကုန်သော၊ ကြိုယာဗျာကတာ၊ ကုန်သော၊ ဓမ္မာ၊ အဆုံးဇေား၊ ကြုံသော၊ ကြိုယာ အငြာရသ နာမက္ခနာတို့သည်။ ပစ္စာမာန် ပစ္စာမာန်၊ ကုန်သော၊ ကြိုယာ ဗျာကတာန်၊ ကုန်သော၊ ဓမ္မာန်၊ ပဋိမဇာကြုံသော ကြိုယာဇောအငြာရသ တို့အား။ အာသာဝနပစ္စယန်၊ ဖြင့်။ ပစ္စာယောသည်။ ဟောတိ၏။ ။

“ပုရိမာ ပုရိမာ ကြိုယာဗျာကတာ ဓမ္မာ”ဟူသော ကဗ္ဗားပါ၍၍ အဆုံးဇေားကြုံသော ရျေးရျေးသော ကြိုယာဇော အငြာရသပစ္စည်း။၏။

“ပစ္စီမာန် ပစ္စီမာန် ကြိယာဉ့်ကတာန် ဓမ္မာန်”ဟူသော သမ္မဒါနပါဉ်ဖြင့်  
ပဋိမဇ္ဇာကြို့သော ကြိယာဇာ အဋိဗုဒ်ပစ္စုပုံ။၏။

တနည်ကား—

ဟသိတ္ထပါဒ်၊ မဟာကြိယာ ဒုတိယဇ္ဇာအား တပ်သောပဋိမဇ္ဇာ။ပါ။  
သတ္တမဇ္ဇာအားတပ်သော ဆဋ္ဌဇ္ဇာ၊ မဟာဂျိတ်ကြိယာ သောမနဿသဟရှုတ  
လေးခွာအား တပ်သော ဂေါ်ကြိုဘိန္ဒတပ်သော မဟာကြိယာပဏ္ဍာမဇ္ဇာ၊ မဟာဂျိတ်  
ကြိယာ ဥပော်သဟရှုတ ငါးခွာအား တပ်သော ဂေါ်ကြိုဘိန္ဒတပ်သော မဟာ  
ကြိယာ တတိယဇ္ဇာ၊ သမာပဇ္ဇနလိတ္ထိ နောက်နောက်သော မဟာဂျိတ်ကြိယာ  
အား တပ်သော ရှေးရှေးသောဇာဟု မဟာဂျိတ်ကြိယာ ပစ္စည်းတရား၏၏။။၏။  
သမ္မဒါနပါဉ်ဖြင့် ဟသိတ္ထပါဒ်၊ မဟာကြိယာအတိယာဒ္ဓဇာ၊ မဟာဂျိတ်ကြိယာကိုးခဲ့  
ပစ္စုပုံပုံ။၏။၏။

“အာသေဝန်ပစ္စုယောန”ဟူသော ကရိုဏ်ပါဉ်ဖြင့် တပိုင်နက် တပ်ကောင်း  
သော အာသေဝန်၊ အနန္တရာသမနနန္တရာ ဥပန်းသယ၊ နတ္ထို ပိဋက ညီ ခြောက်  
ပစ္စယု။ပါ။သ၊ ဖြင့် ကျေးဇူးပြုဟန်ကို ပြတော်မူ၏။

[ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်သည် ဝိပါက်ကြိယာအား အဘဲ့ကြောင့် အာ  
သေဝန်ပစ္စုဗုံး မတပ်သနည်း။ “အတ္ထနော ဂတို့ ဂါဟာပေတု့ အသု  
မတ္ထဘာယု”။ (အဋိဗုဒ်ပါဉ်) “ဘိန္ဒဗ္ဗာတိကာ ဟို ဘိန္ဒဗ္ဗာတိကာသုံး  
အရှုပ်မွှာန် အာသေဝန်ဂုဏ် ပဂ္ဂိုလ်ဝဘာဝံ သာဓယမာနာ  
အတ္ထနော ကုသလာဒီဘာဝသုံးတံ့ ဂတို့ ဂါဟာပေတု့ နသကြောနိုး။  
တသုံး တော်း သဒ္ဓိုး နိဒ္ဓိုးသုံး အကတ္ထာ” အစရှိသည်ဖြင့် များစွာ  
ဆို၏။ ဝိပါက်သည် ဝိပါက်ချင်း မတပ်ရှုံး “အထ ဝိပါကာဗုံး  
ကတံ့ ကသွား နဲ့ ဂဟိုတန္ထိုး အာသေဝနာဘာဝေန်။ ဝိပါက် ဟို ကမ္မ  
ဝသေနဲ့ ဝိပါကာဘာဝပ္ပါတ္တာ ကမ္မပရိကာမိတံ့ ဟုတ္ထာ ဝတ္ထာတို့ နိရသယာဟု  
, အုပ္ပလန္တို့ တံ့ အာသေဝန်ဂုဏ် အတ္ထနော သဘာဝံ ဂါဟာပေတာ့  
ပရိဘာဝေတ္ထာ နေဝံ အညုံး ဝိပါက် ညွှေ့ဒေတု့ သကြောတို့ နဲ့ ပုရိမဲ  
ဝိပါကာနှုဘာဝံ ဂဟောတ္ထာ ဥပ္ပလိုတ္ထိုး။ ကမ္မဝေါက္ခတ္ထိုး ပန် ပတိတံ့ပို့  
ဟုတ္ထာ ဥပ္ပလိုတ္ထိုး။ သုပ္ပထာပံ့ ဝိပါကော အာသေဝန် နတ္ထိုးတို့ အာသေ  
ဝနာဘာဝေန် ဝိပါက် နာဟိုတံ့”။ ॥အဋိဗုဒ်-၃၇၃။ ॥အာသေဝန်  
ပြီး၏။

### ကမ္မပစ္စုဗုံး

(ကမ္မ အတိက်ဆိုမြဲ) ॥ကုသလာကုသလံ၊ ကုသိုလ်အကုသိုလ်ဖြစ်သော့  
ကမ္မံ့ နာနာရွှေ့ကရေတနာသည်။ ဝိပါကာန်း အကျိုးဖြစ်ကုန်းသော့၊ ခန္ဓာန္တာ

## ပစ္စယနိဒ္ဓသကမ္မပစ္ည်း

၄၁

ဝိပါက်ဆွဲ့သ၊ စေတသိပ်အငြာတို့သ နာမက္ခာနာတိအားငြေး။ ကရွတ္တာရူပါန္တာ  
ပဋိသန္တာရွှေကမ္မလရုပ်၊ ပဝတ္ထိကမ္မလရုပ်၊ အသည်သတ် ကမ္မလရုပ်တိအားငြေး။ ကမ္မ<sup>၁</sup>  
ပစ္စယေန၊ နာနက္ခာတိက ကမ္မသတ္တိ ဖြင့်။ ပစ္စယေသ၊ သည်။ ဟောတိ၏။  
စေတနာ၊ စေတနာသည်။ သမ္မယူတ္တာကာနံ၊ သမ္မယူတ်ဖြစ်ကုန်သော။ မမ္မာနညာ  
စိတ် တရုယ်ကိုးဆယ် စေတနာကြုံသော စေတသိပ် ကေပညာသတိအား  
ငြေး။ တံသမ္မငာနာနံ၊ ထိုစေတနာ စေတနာနှင့်ယဉ်သော စိတ်စေတသိပ်လျှင်  
ဖြစ်ကြောင်းရှုကုန်သော။ ရူပါန္တာ၊ စိတ္ထလရုပ်၊ ပဋိသန္တကမ္မလရုပ်တိအားငြေး။  
ကမ္မပစ္စယေန၊ သဟဇာတကမ္မသတ္တိဖြင့်။ ပစ္စယေသ၊ သည်။ ဟောတိ၏။

## နာနာက္ခာတိကကမ္မ

ထိုနိဒ္ဓသနာကာရပါ၌တို့တွင် “ကုသလာကသလံ ကမ္မ”ဟူသော ကတ္တား  
ပါ၌ဖြင့် အကုသိုလ်ဒီသ၊ ကုသိုလ် ကေဝိသွှေရှုသော နာနာက္ခာတိကစေတနာ  
ပစ္ည်းတရားကို ပြတော်မူ၏။

## တန်ည်းကား—

အကုသလဝိပါက် ခုနစ်ခု နာမက္ခာနာ။ ပဋိသန္တကမ္မလရုပ်၊ ပဝတ္ထိကမ္မလရုပ်  
အား တပ်သော အကုသိုလ် ခုဗ္ဗာ စေတနာ၏ အဟိတ်ကုသလဝိပါက် ရှစ်ခု၊  
မဟာဝိပါက်ရှစ်ခု နာမက္ခာနာ။ ပဋိသန္တကမ္မလရုပ်၊ ပဝတ္ထိ ကမ္မလရုပ်အား တပ်သော  
တိဟိတ်ဥက္ကဋ္ဌ မဟာကုသိုလ် စေတနာ။ အဟိတ်ကုသလဝိပါက်ရှစ်ခု၊ မဟာဝိပါက်  
ကုသလဝိပါက်ရှစ်ခု နာမက္ခာနာ။ ပဋိသန္တကမ္မလရုပ်၊ ပဝတ္ထိ ကမ္မလရုပ်အား  
တပ်သော တိဟိတ်ဥမက၊ ခီးဟိတ်ဥက္ကဋ္ဌ မဟာကုသိုလ်စေတနာ။ အဟိတ်  
ကုသလဝိပါက်ရှစ်ခု နာမက္ခာနာ။ ပဋိသန္တာရွှေ ကမ္မလရုပ်ပဝတ္ထိကမ္မလရုပ်အား  
တပ်သော ခီးဟိတ်ဥမကမဟာကုသိုလ် စေတနာ။ ရူပါဝစရ ပဋွေမစျာနိပါက်  
နာမက္ခာနာ။ ပဋိသန္တကမ္မလရုပ်၊ ပဝတ္ထိ ကမ္မလရုပ်အား တပ်သော ရူပါဝစရ  
ပဋွေမစျာန်ကုသိုလ်စေတနာ။ ပါ။ ပဉာဏ်သာန် ဝိပါက်နာမက္ခာနာ။ ပဋိသန္တကမ္မလရုပ်၊  
ပဝတ္ထိကမ္မလရုပ်၊ အသည်သတ်ကမ္မလရုပ်အား တပ်သော ပဉာဏ်သာန်ကုသိုလ်  
စေတနာ။ အဘကာသာန္တာယတန်ဝိပါက် နာက္ခာနာအား တပ်သော  
အဘကာသာန္တာယတန် ကုသိုလ်စေတနာ။ ပါ။ နေဝါယဉ်နာသညာယတန်  
ဝိပါက် နာမက္ခာနာအား တပ်သော နေဝါယဉ်နာသညာယတန် ကုသိုလ်  
စေတနာ။ သောတာပတ္တိဖိုလ်အား တပ်သော သောတာပတ္တိမ်ဂိုလ်စေတနာ။ ပါ။  
အရဟတ္တဖိုလ်အား တပ်သော အရဟတ္တမ်ဂိုလ်စေတနာ ပစ္ည်း၏။

“ဝိပါကာနံ ခန္ဓာနံ ကရွတ္တာစ ရူပါနံ”ဟူသော သမ္မဒါနပါ၌ဖြင့် ဝိပါက်  
ဆတ္တို့သ နာမက္ခာနာ။ ပဋိသန္တာရွှေ ကမ္မလရုပ်၊ ပဝတ္ထိကမ္မလရုပ်၊ အသည်သတ်  
ကမ္မလရုပ် ပစ္စယေနံပုံပန်၏။

၄၂

## တိကပဋ္ဌန်း အရကောက်

ယထာရဟ တပ်ကောင်းသော ကမ္မ၊ အန္တရ၊ သမန္တရ၊ ဉာဏ်သုယ၊ နတ္တီ၊  
ပိဂတ၊ ဉြှုခြောက်ပစ္စယူပုံ။ပ။သ။၏။

### ပကတူပနာနာက္ခတိကကမ္မ

တနည်းကား—

ဝိပါက်ဆတ္တီးသအား တပ်သော မလဝဖြစ်သော ကုသိုလ်အကုသိုလ်စေတနာ  
ဖြစ်အံ့။ ကမ္မ၊ ဉာဏ်သုယ၊ ဉြှုနှစ်ပစ္စယူပုံ။ပ။သ။။

### အန္တရကမ္မ

မရှိန္တရဖိုလ်လေးခွာအား တပ်သော မဂ်စေတနာဖြစ်အံ့။ ကမ္မ၊ အန္တရ၊  
သမန္တရ၊ ဉာဏ်သုယ၊ နတ္တီ၊ ပိဂတ၊ ဉြှုနှစ်ပစ္စယူပုံ။ပ။သ။၊ ဖြင့် ကျေးဇူးပြုဟန်  
ကို ပြတော်မူ၏။

### သဟဇာတကမ္မ

“စေတနာ” ဟူသော ကတ္တားပါ၍ဖြင့် စိတ်တခုယုတ်ကိုးဆယ်၌ ရှိသော  
စေတနာပစ္စည်း။ပ။၏။ “သမ္မယုတ္တကာန် ဓမ္မနံ တံသမ္မာနာနှုန္တ ရှုပါနီ”  
ဟူသော သမ္မခါနပါ၍ဖြင့်ဖြင့် စိတ်တခုယုတ်ကိုးဆယ်၊ စေတနာကြုံသော စေတသိက်  
းကပညာသဟု ဆီအပ်သော သမ္မယုတ္တခန္ဓား၊ စိတ္တဇူပ်၊ ပဋိသန္ဓကမ္မဇူပ်  
ဗုဒ္ဓယုပ္ပန်တရားကို ပြတော်မူ၏။ “ကမ္မပစ္စယူန်” ဟူသော ကရိုက်းပါ၍ဖြင့်  
တပိုင်နက် ယထာရဟတပ်ကောင်းသော ကမ္မ၊ သဟဇာတ၊ အညာမညာ၊ နိသုယ၊  
ဝိပါက၊ အာဟာရ၊ သမ္မယုတ္တ၊ ဝိပ္ပယုတ္တ၊ အတ္တီ၊ အပိဂတ၊ ဉြှုဆယ်ပစ္စယူပုံ။ပ။သ။  
၏။

တနည်းကား-ကရိုက်းပါ၍ဖြင့်—

(၁) သမ္မယုတ္တခန္ဓား၊ စိတ္တဇူပ်၊ ပဋိသန္ဓကမ္မဇူပ်အား တပ်သော  
စေတနာဖြစ်အံ့။ ကမ္မ၊ သဟဇာတ၊ နိသုယ၊ အာဟာရ၊ အတ္တီ၊ အပိဂတ၊ ဉြှုခြောက်  
ပစ္စယူပုံ။ပ။သ။။

(၂) သမ္မယုတ္တခန္ဓား၊ ဟပယဝတ္တအား တပ်သော စေတနာဖြစ်အံ့။ (အညာ  
မညာထည့်၍) ခုနှစ်ပစ္စယူပုံ။ပ။သ။။

(၃) သမ္မယုတ္တခန္ဓားအားသာ တပ်သော စေတနာဖြစ်အံ့။ (အညာမညာ၊  
သမ္မယုတ္တထည့်၍) ရှုစ်ပစ္စယူပုံ။ပ။သ။။

(၄) စိတ္တဇူပ်၊ ပဋိသန္ဓကမ္မဇူပ်အား တပ်သော စေတနာဖြစ်အံ့။  
(ဝိပ္ပယုတ္တထည့်၍) ခုနှစ်ပစ္စယူပုံ။ပ။သ။။ ॥(အပိုကလေးချက်) ॥

## ပစ္စယနိဒ္ဓသ ဝိပါကပစ္စည်း

၄၃

(၁) သမုပုတ္ထခန္ဓာစီတ္ထရုပ်, ပဋိသန္ဓကမူလရှုပ်အား တပ်သော ဝိပါက၏၌ ရှိသော စေတနာဖြစ်အံ့၊ ကမ္မ၊ သဟဇာတ၊ နိသာ၊ ဝိပါက၊ အာဟာရ၊ အတ္ထိ၊ အဝိဂတ၊ ကျိုခုန်ပစ္စယာ။ပ။သ။

(၂) သမုပုတ္ထခန္ဓာ၊ ဟဒယဝတ္ထအား တပ်သော ဝိပါက၏၌ ရှိသော စေတနာ ဖြစ်အံ့။ (အညမညထည်၍) ရှုစ်ပစ္စယာ။ပ။သ။

(၃) သမုပုတ္ထခန္ဓာအားသာ တပ်သော ဝိပါက၏၌ ရှိသော စေတနာဖြစ်အံ့။ (အညမည၊ သမုပုတ္ထထည်၍) ကိုးပစ္စယာ။ပ။သ။

(၄) စီတ္ထရုပ်, ပဋိသန္ဓကမူလရှုပ်အား တပ်သော ဝိပါက၏၌ ရှိသော စေတနာဖြစ်အံ့။ (စိပ္ပယုတ္ထထည်၍) ရှုစ်ပစ္စယာ။ပ။သ။

(၅) ဟဒယဝတ္ထအား တပ်သော ပဋိသန္ဓာရ ပဋိသန္ဓာရှိသော စေတနာ ဖြစ်အံ့။ (အညမည၊ စိပ္ပယုတ္ထထည်၍) ကိုးပစ္စယာ။ပ။သ။ ဖြင့်။ပ။ ပြတ်မှု၏။ (သဝိပါကငါးချက်။ ပေါင်းကိုးချက်။ ပစ္စည်းပြုင်အတိုင်း။)

[နာနာကွဲကြိုကဗျာမူသည် မိမိဖြစ်ဆဲကာလျှော့ အကျိုးမပေး၊ ချုပ်ပြီး နောက်၌သာ အကျိုးပေးသည်။] ထို့ကြောင့် အငြေကထာ ၃၇၄-၌ “ကမ္မပစ္စယနာတိ အနေကာနမ့် ကပ္ပကောင့်နဲ့ မတ္ထကေ အတ္ထနော ဖလံ ဥပ္ပါဒေတံ့ သမတ္ထန နာနာကွဲကြိုကဗျာမူပစ္စယနာတိ အတ္ထာ။ ကုသလာကုသလျှော့ ကမ္မ့် အတ္ထနော ပဝတ္ထိကျေကေ ဖလံ နောတိ၊ ယဒီ ဒေါ်ယျာ၊ ယံ့ မနုသော ဒေဝလောကူပံ့ ကုသလကမ္မ့် ကရောတိ၊ တသာနာဘဝန တသွို့ယေဝ ခဏေ ဒေဝါ ဘဝေယျာ။ ယသွို့ပန ခဏေ တံ့ ကတံ့၊ တတော အညသွို့ ခဏေ အဝိဇ္ဇာနမ့် ကေဝလံ ကင္းတ္ထာယေဝ ဒိဋ္ဌေဓမ္မ ဥပပဇ္ဇာဝ အပရောဝါ ပရိယာယော။ အဝသေသပ္ပစ္စယသမာယောဂေ သတံ့ ဖလံ ဥပ္ပါဒေတိ။ နိရွှေ့ပါ ပုံရိမသပ္ပါဒိကြယာ ပိယ ကာလန္တရေ ပစ္စမသပ္ပါဒိကြိုယာယာ။ တသွာ့ နာနာကွဲကြိုကဗျာမူပစ္စယနာတိ ရှုစွဲတိ”ဟု ဆိုအပ်ပြု။]

ကမ္မ ပြီး၏။

## ဝိပါကပစ္စည်း

ဝိပါက၏ (တက်မြဲ)။ ဝိပါက၊ ဝိပါကဖြစ်ကုန်သော။ စတ္တာရော၊ ကုန်သော။ အရွှေ့ပိနာ၊ ကုန်သော။ ခန္ဓာ၊ တို့သည်။ အညမညံ့-အညမညာ၊ အား။ (တနည်း)။ အညာအညသာ၊ အား။ ဝိပါကပစ္စယနာ၊ ဖြင့်။ ပစ္စယော၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။

ထိနိဒသနာကာရ ပါင့်တိတွင် “ဝိပါကာ စတ္တာရော ခန္ဓာ အရှုပါနာ”  
ဟူသော ကတ္တားပါ၍၍ သုံးပါးသုံးပါးသာ ဝိပါက်နာမက္ခာအား တပ်သော  
တပါးတပါးသော ဝိပါက်နာမက္ခာ၊ တပါးတပါးသော ဝိပါက်နာမက္ခာအား  
တပ်သော သုံးပါးသုံးပါးသာ ဝိပါက်နာမက္ခာ၊ နှစ်ပါးနှစ်ပါးသော ဝိပါက်  
နာမက္ခာအား တပ်သော နှစ်ပါးနှစ်ပါးသာ ဝိပါက်နာမက္ခာ ဖွဲ့ည်းတရား  
ကို ပြတော်မူ၏။ ။ “အညာညာ” ဟူသော သမ္မတိန်ပါ၍၍ သုံးပါးသုံးပါးသော  
ဝိပါက်နာမက္ခာ၊ တပါးတပါးသော ဝိပါက်နာမက္ခာ၊ နှစ်ပါးနှစ်ပါးသော  
ဝိပါက်နာမက္ခာ ဖွဲ့ယူပုံ၏။။ ။ “ဝိပါကပစ္စယောန” ဟူသော ကရိုက်ပါ၍၍  
တပိုင်နှင် တပ်ကောင်းသော ဝိပါက၊ သဟဇာတာ၊ အညာမညာ၊ နိသယ၊  
သမ္မတုတ္ထ၊ အတ္ထီ၊ အဂိုကတ ဤခန်းပစ္စယောနပါ၍၍ သ၊ ဖြင့်၏။။

[ကြိုပစ္စယနိဒ္ဓသု၍ ဝိပါက်နာမက္ခာချင်းအား ဝိပါကပစ္စသုံးတပ်  
ဟန်ကို ပြတော်မူ၏။ စိတ္တာရပ်၊ ကမ္မလမ္မပ်အား ပစ္စသုံးတပ်ဟန်ကို  
ပြတော်မူ၏။ မကျိုးမကျိုး ပြတော်မူသော အရာဖြစ်သောကြောင့်  
သာဝသေဆ အားဖြင့် ပြတော်မူသည်။ ။ထိုကြောင် အနွေကထာ  
(၃၇၆)၌ “သာဝသေဆဝသန အေသနာ ကတာ”ဟု မိန့်အပ်ပြု။]

ဝိပါကပစ္စသုံး ပြီး၏။

### အာဟာရပစ္စသုံး

(အတက်ဆီမြို့)။ ။အာဟာရပစ္စသုံး၌ ကဗျိုကာရော၊ အလုပ်အလေ့ကို  
မပြုတတ်သော်လည်း ပြုတတ်သကဲ့သို့သော။ အာဟာရော၊ အာဟာရသည်။  
လူမသာ၊ ဤသို့သဘောရှုသော။ ကာယသာ၊ ကလာပ်တဲ့ ကလာပ်ပြားဖြစ်သော  
စတုသမ္မတာန်ကကာယအား။ အာဟာရပစ္စယောန ရုပ်ဇာဟာရသူ့၌  
ပစ္စယော၊ သည်။ ဟောတိ၏။ အရှုပါနာ၊ နာမ်ဖြောကုန်သော။ အာဟာရ၊  
ဖသာ၊ စေတနာ၊ တိညာဥုံးဟုဆုံးပေါ်သော အာဟာရတုံးသည်။ သမ္မတုတ္ထကာနာနဲ့ သမ္မ<sup>း</sup>  
ယုတ်ဖြစ်ကုန်သော။ ဓမ္မာန္ဒာ၊ စိတ်တခုယုတ်ကိုးဆယ်၊ စေတသိုက်ဒွေပညာသ တို့  
အားငြင်း။ တံသမ္မတာနာနဲ့ ထိုအာဟာရ၊ အာဟာရနှင့်ယဉ်သော စိတ်၊ စေတ  
သိုက်လျှင်ဖြစ်ကြောင်ရှိကုန်သော။ ရှုပါန္ဒာ၊ စိတ္တာရပ်၊ ပဋိသန္တကမ္မလရှုပ်တို့  
အားငြင်း။ အာဟာရပစ္စယောန၊ နာမ်အာဟာရသူ့၌ ပစ္စယော၊ သည်။  
ဟောတိ၏။

### ရုပ်အာဟာရ

ထိနိဒသနာကာရပါ၍၍ တို့တွင် “ကဗျိုကာရော အာဟာရော” ဟူသော  
ကတ္တားပါ၍၍ ကလာပ်တဲ့ ကလာပ်ပြားဖြစ်သော စဟာသမ္မတာန်ကရဲပ်အားတပ်

## ပစ္စယနိဒ္ဓသ အာဟာရပစ္စည်း

၄၂

သော စတုသမ္မဋ္ဌာနိကဉာဏ်၊ ပစ္စည်းတရားကို ပြတော်မူ၏။ “ကုမသုကာယသု” ဟူသော သမ္မာ ဒါနပိဋ္ဌာန် စတုသမ္မဋ္ဌာနိကရုပ် ပစ္စယူပုန်တရားကို ပြတော်မူ၏။

### တနည်း အကျယ်ကား—

ကမ္မဇကလာပ်ကိုးအည်းတို့တွင် စက္ခာဒသကကလာပ်၌ ဉာဏ်ကြော်သော ကလာပ်တူ ကမ္မဇကလာပ်ကိုးခါ ကလာပ်ပြားနှစ်ဆယ်သော ရုပ်ကလာပ်တို့အား တပ်သောစွဲဖြစ်သက ကလာပ်၌ရှိသော ဉာဏ်။ ။သောဘဒသက ကလာပ်၌ ဉာဏ်ကြော်သောကလာပ်တူ ကမ္မဇကလာပ်ကိုးခါ။ ကလာပ်ပြားနှစ်ဆယ်သော ရုပ်ကလာပ်တို့အား တပ်သော ငါသာတဒသက ကလာပ်၌ရှိသော ဉာဏ်။ (ယာနဒသက အစရှိသည်ကို ဉြှိနည်းအတူဆီ)။ ။အိပ်တန်ဝကကလာပ်၌ ဉာဏ်ကြော်သော ကမ္မဇကလာပ်ရှုံးခါ။ ကလာပ်ပြား နှစ်ဆယ်သော ရုပ်ကလာပ်တို့အား တပ်သော အိပ်တန်ဝကကလာပ်၌ရှိသော ဉာဏ်။ ။အိတ္ထဇကလာပ်ပြုခြင်းကို အငွကလာပ်၌ ဉာဏ်ကြော်သော ကလာပ်တူ အိတ္ထဇကလာပ်ပြုခြင်းကို အငွကလာပ်၌ရှုံးထို့အား တပ်သော သက်သက်သော အငွကလာပ်၌ရှိသော ဉာဏ်။ (ကာယဝိညာတို့ နိုင် အစရှိသည်ကို ဉြှိနည်းအတူဆီလေ)။ ။ဥတ္ထဇကလာပ်လေးစည်း။ အာဟာရဇကလာပ် နှစ်စည်းတို့ကိုလည်း ဉြှိနည်းကိုမျှော်ဆီလေ)ပစ္စည်းတရားကို ပြတော်မူ၏။ ။သမ္မာ ဒါနပိဋ္ဌာန် စတုသမ္မဋ္ဌာနိကဉာဏ်။ ကလာပ်တူ ဉာဏ်ကြော်သော ကလာပ်တူ ကလာပ်ပြားဖြစ်သော စတုသမ္မဋ္ဌာနိကရုပ် ပစ္စယူပုန်တရားကို ပြတော်မူ၏။ ။

“အာဟာရပစ္စယန်”ဟူသော ကရိုက်းပါ၌ဖြင့် အာဟာရ၊ အတ္ထီ၊ အပိုဂတ် ဉြှိသုံးပစ္စယ်။ သာ၏၏။

### နာမ်(သဟာတ)အာဟာရ

“အရှုပ်နော အာဟာရ” ဟူသော ကတ္တားပါ၌ဖြင့် ဖသာ၊ စေတနာ၊ ဝိညာဉ် နာမ်အာဟာရသုံးပါးပစ္စသုံး၏၏။ ။“သမ္မာယူတ္ထကာနံ ဓမ္မာနံ တံ သမ္မဋ္ဌာနာနှင့် ရုပါန်”ဟူသော သမ္မာ ဒါနပိဋ္ဌာန် ဖိတ်တေသုတ်ကိုးဆယ် စေတသိက် ဒွေးပညာသာ၊ ခိုတ္ထရုပ် ပုံးသနေကမ္မဇလုပ်ပစ္စယူပုန်။၏၏။ ။“အာဟာရပစ္စယန်”ဟူသော ကရိုက်းပါ၌ဖြင့် တပိုင်နက် ယထာရဟ တပ်ကောင်းသော အာဟာရ၊ အခိုပတီ၊ သဟာတ၊ အညာမညာ၊ နိဿာ၊ ကမ္မ၊ ဝိပါက၊ လှို့ယာ၊ သမ္မာယူတ္ထ၊ ဝိပုယူတ္ထ၊ အတ္ထီ၊ အပိုဂတ်၊ ဉြှိတဆယ့်နှစ်ပစ္စယ်။။။။။။၏၏။

### တနည်းကား—

(၁) သမ္မာယူတ္ထခန္ဓာ၊ ခိုတ္ထရုပ်၊ ပုံးသနေကမ္မဇလုပ်အားတပ်သော ဖသာ၊ စေတနာ၊ ဝိညာဉ်ဟုဆိုအပ်သော နာမ်အာဟာရသုံးပါးဖြစ်အုံး။ အာ

ဟာရ၊ သဟဇာတ၊ နိဿု၊ အတ္ထီ၊ အပိုဂတ၊ ဤပါးပစ္စယာ။ပါ။သ။  
(ဤသာမဏု၌ အဝိပါကလေးချက်၊ သဝိပါကငါးချက် ပစ္ညးပိုင်က  
အတိုင်း ဆိုလေ)။

- (၂) သမ္မယုတ္တခန္ဓာ၊ စိတ္တဇူပ်၊ ပဋိသန္တကမ္မဇူပ်အား တပ်သော စေတနာ  
အာဟာရဖြစ်အံ့။ အာဟာရ၊ သဟဇာတ၊ နိဿု၊ ကမ္မ၊ အတ္ထီ၊  
အပိုဂတ၊ ဤခြားက်ပစ္စယာ။ပါ။သ။ ။(ဤပွဲလည်း အဝိပါကလေး  
ချက်၊ သဝိပါကငါးချက်။ ပေါင်း ကိုးချက်။ ပစ္ညးပိုင်က အတိုင်း  
ဆိုလေ)။
- (၃) သမ္မယုတ္တခန္ဓာ၊ စိတ္တဇူပ်၊ ပဋိသန္တကမ္မဇူပ်အား တပ်သော ပိဉား  
ကာဟာရဖြစ်အံ့။ အာဟာရ၊ သဟဇာတ၊ နိဿု၊ လူ၏၍ယာ၊ အတ္ထီ၊  
အပိုဂတ ဤခြားက် ပစ္စယာ။ပါ။သ။ ။(ဤပွဲလည်း အဝိပါကလေး  
ချက်၊ သဝိပါကငါးချက်။ ပေါင်း ကိုးချက်။ ပစ္ညးပိုင်က အတိုင်း  
ဆိုလေ)။
- (၄) သမ္မယုတ္တခန္ဓာ၊ သာဓိပတိစိတ္တဇူပ်အား တပ်သော စိတ္တာဓိပတိဖြစ်  
အံ့။ အာဟာရ၊ အဓိပါဒီ၊ သဟဇာတ၊ နိဿု၊ လူ၏၍ယာ၊ အတ္ထီ၊ အပို  
ဂတ ဤခုနှစ်ပစ္စယာ။ပါ။သ။၏။(ဤပွဲ အဝိပါကသုံးချက်၊ သဝိပါက  
သုံးချက် ပစ္ညးပိုင်အတိုင်း ခြားက်ချက်စောင် ဆိုလေ)။

[ကဗုဒ္ဓိကာရအာဟာရပိုဒ်သော်လည်း စတုသမ္မဋ္ဌသန်းက ဉာဏ်ကို  
ယူ၍ ဗဟိုစွဲသန္တာန်း၏ ပြစ်သော ဥတ္တာ ဉာဏ်ကိုသာ မယူလင့်။ ။  
ထို့ကြောင့် အငြေကထား၍ “ကဗုဒ္ဓိကာရေး အာဟာရရောတီ စတုသန္တတိ  
သမ္မဋ္ဌသန္တာနေ ရှုပေ ဉာဏ် အာဟာရနာမှ၊ သော ပန် ယသွားကဗုဒ္ဓိ  
ကရိတ္တာ အဇော်သရိတောဝ အာဟာရကိုစုံ ကရောတီ။ န ဗဟိုတိတောား။  
တသွား အာဟာရရောတီ အဝတ္ထာ ကဗုဒ္ဓိကာရေး အာဟာရရောတီ ဝုတ္ထာ”  
ဟု မြန်အပ်ပြု။] ။

ဤရုပ်အာဟာရ ပစ္ညးသည် ဇနကသတ္တာ၊ ဥပထမ္မက သတ္တိနှစ်ပါး  
တပ်၏။ ဗဟိုစွဲသန္တာန်း၏ ဥတ္တာ ဉာဏ် အာဟာရဇူပ်အား ဇနက။  
ကြိုင်းသော တိုဇူပ်အား ဥပထမ္မက။ တို့ ဉာဏ်သည် စတုသမ္မဋ္ဌသန်းက  
ရုပ်အား ဥပထမ္မက။ (တနည်းကား....ကလာပ်တူအား ဇနက။ ကလာပ်  
ပြေားအား ဥပထမ္မကတည်း)။ ။အာဟာရ ပြီး၏။

ପ୍ରକାଶନ କମିଶନ

လူနှိုယ် (အတက်ဆုံးမြဲ)။ ၁၈၅၂၌ မေလီမာယုက ဖြစ်ရှု အတိတဘဝင်  
နှင့်သုပ္ပါယြိုင်သော စက္ခာနှိုင်သည်။ စက္ခာဝိယာအဓာတုယာစာ (ပေးမြဲ)။ ၁  
ရုပ်ပိုဝိတိနှိုယ်၊ ရုပ်ပိုဝိတိနှိုင်သည်။ ကဋ္ဌတာရုပါန်၊ မိမိကြော်သော ကလာပ်တူ  
ကမ္မဇရုပ်ဂုံးခုတုံးအား။ လူနှိုယာပစ္စယေန၊ ရုပ်ပိုဝိတိနှိုယ် သတ္တိဖြင့်။ ပစ္စယော၊  
သည်။ဟောတိုင်။ အရှုပ်နော၊ ကုန်သေား။ လူနှိုယာတို့သည်။ သမုပ္ပါတာကာနံ၊  
ကုန်သေား။ မမှုနံ၊ စိတ်တရုယ်ဂုံးဆယ် စေတသိက် ဒွေပညာသတ္တိအားငြင်း။  
တံသမ္မဇာနာနံ၊ ထိုက္ခနာ၊ လူနှိုနှင့်ယုဉ်သော စိတ်၊ စေတသိက်လျင်ဖြစ်ကြောင်း  
ရှိကုန်သေား။ ရုပ်နှုန်း၊ စိတ္တရုပ်၊ ပစ္စသနေကမ္မဇရုပ်တို့အားငြင်း။ လူနှိုယာပစ္စယေန၊  
သဟောတိုင်ယာတို့ဖြင့်။ပါ၏။

ဝဏ္ဏပြရောင်းတိန္ဒြယ်

ထိနိဒသနာကာရပါ၌တိတွေ့“စက္ခာနီယံ”ဟူသော ကတ္တားပါ၍ဖြင့် မဏီမာယူကဖြစ်၍ အတိတဘဝင်နှင့် ညပါ၌ပြိုင်သော စက္ခာနီပစ္စည်း။၏။ (ပုဂ္ဂၢာတန်သာယက အတိုင်းပြလေ)။ ။

ରବଣୀତକ୍ଷୟ

“ ရူပိုဝိတိနှိမ်ယ် ”ဟူသော ကထားပါ၍ဖြင့် ရုပ်ဗိုဝိတိနှိမ်ကြုံသော ကလာပ်တဲ့ ကမ္မဇာပ် ကိုချအား တပ်သော ရုပ်ဗိုဝိတိနှိမ်ပစ္စည်း၏။၏။။ “ကဆ္တာရူပါန်” ဟူသော သမ္မဒါန်ပါ၍ဖြင့် ရုပ်ဗိုဝိတိနှိမ်ကြုံသော ကလာပ်တဲ့ ကမ္မဇာပ်ကိုခဲ့ပစ္စယူပုန်တရားကို ပြတော်မှု၏။ ။

## တန်သုံးကား—

ကမ္မာကလာပ်ကိုးစည်းတို့တွင် စက္ခဒသက ကယာပ်၌ ရုပ်ဇီဝတိနှောက်  
သော ကမ္မာကလာပ်ကိုးခုအားတပ်သော ရုပ်ဇီဝတိနှောက်၊ (သောတဒသက,  
စသည်နည်းတဲ့) ။ ဇီဝတန်က ကလာပ်၌ ဇီဝတိနှောက်တွင်သော ကမ္မာကလာပ်၌ ခု  
အား တပ်သော ရုပ်ဇီဝတိနှောက် ပစ္စည်းတရားကို ပြတော်မူ၏။ ။ “ကဋ္ဌတာ  
ရှုပါနဲ့” ဟူသော သမ္မဒါနပါဉ်ဖြင့် ရုပ်ဇီဝတိနှောက်တွင်သော ကလာပ်တဲ့ ကမ္မာ  
ရုပ်ကိုးခု ပစ္စယူပ်တရား၏။။

“ଲ୍କ୍ଷ୍ମୀଯପତ୍ନୀଯେକୁ” ହ୍ୟାତେବୁ ଗର୍ଭିଣୀଃପିତ୍ରପ୍ରିଣ୍ଟିଂ ଲ୍କ୍ଷ୍ମୀଯାତ୍ମତ୍ତ୍ଵୀ । ଅଧିକତ ଗ୍ରୀବାନ୍ଦୀରେ ପତ୍ନୀରେବୁ ॥

သဟဇာဘိ၌ယ

“အချုပါနာ လူ၌ယ”ဟူသော ကတ္တာပါ၌ဖြင့် နာမ်လျှောက်တရားကိုယ် ရှစ်  
ပါးပစ္စည်း၏။။ “သမ္မယုတ္တကာန် မမှာနံ တံသမ္မဋ္ဌာနာန္တ ရှုပါ၌”ဟူသော  
သမ္မဒါန်ပါ၌ဖြင့်ဖြင့် စိတ်တုယုတ်ကိုးဆယ်။ စေတသိက် ဒွဲ ပညာသ၊ စိတ္တာရုပ်,  
ပဋိသန္တကမ္မလရုပ် ပစ္စယူပုံး၏။။ “လူ၌ယပစ္စယေန”ဟူသော ကရိုက်းပါ၌ဖြင့်  
တပိုင်နက် ယထာရဟ တပ်ကောင်းသော လူ၌ယအောက် အဓိပတီ၊ သဟဇာတ၊  
အညာမည၊ နိသယ၊ ဝိပါက၊ အာဟာရ၊ ဖျာနမဂ္ဂ၊ သမ္မယုတ္တ၊ ဝိပ္ပယုတ္တ၊ အတ္ထိ၊  
အဝိဂတ ဤတဆဲလေးပစ္စယူပုံး၏။။သာ၏။။

တနည်းကား—

(၁) သမ္မယုတ္တခန္ဓာ၊ စိတ္တရုပ်၊ ပဋိသန္တကမ္မလရုပ်အား တပ်သော နာမ်  
လျှောက်ပါးဖြစ်အံး။။ လူ၌ယသဟဇာတ၊ နိသယ၊ အတ္ထိ၊ အဝိဂတ ဤတဆဲလေးပစ္စယူပုံး၏။  
သာ။။ (အဝိပါကလေးချက်၊ သဝိပါကငါးချက်၊ ပေါင်းကိုးချက်ထည့်လေ)

(၂) သမ္မယုတ္တခန္ဓာ၊ စိတ္တရုပ်၊ ပဋိသန္တကမ္မလရုပ်အား တပ်သော ဝိရိယ၊  
သတီ၊ ကောဂုတာ၊ ပညာဖြစ်အံး။။ လူ၌ယသဟဇာတ၊ နိသယ၊ မဂ္ဂ၊ အတ္ထိ၊ အဝိဂတ  
ဤခြောက်ပစ္စယူပုံး၏။။သာ။။ (ဤလည်း အဝိပါကလေးချက်၊ သဝိပါကငါးချက်၊ ပေါင်း  
ကိုးချက်ထည့်လေ)

(၃) သမ္မယုတ္တခန္ဓာ၊ စိတ္တရုပ်၊ ပဋိသန္တကမ္မလရုပ်အား တပ်သော ဝေဒနာ၊  
ကောဂုတာဖြစ်အံး။။ လူ၌ယသဟဇာတ၊ နိသယ၊ ဖျာန၊ အတ္ထိ၊ အဝိဂတ ဤခြောက်  
ပစ္စယူပုံး၏။။သာ။။ (ဤလည်း အဝိပါကလေးချက်၊ သဝိပါကငါးချက်၊ ပေါင်း  
ကိုးချက်ထည့်လေ)

(၄) သမ္မယုတ္တခန္ဓာ၊ စိတ္တရုပ်၊ ပဋိသန္တကမ္မလရုပ်အား တပ်သော ကောဂုတာ  
ဖြစ်အံး။။ လူ၌ယ၊ သဟဇာတ၊ နိသယ၊ အာဟာရ၊ အတ္ထိ၊ အဝိဂတ ဤခြောက်  
ပစ္စယူပုံး၏။။သာ။။ (ဤလည်း အဝိပါကလေးချက်၊ သဝိပါကငါးချက်၊ ပေါင်း  
ကိုးချက်ထည့်မြော်မြော်)

(၅) သမ္မယုတ္တခန္ဓာ၊ စိတ္တရုပ်၊ ပဋိသန္တကမ္မလရုပ်အား တပ်သော မနိခြေ  
ဖြစ်အံး။။ လူ၌ယ၊ သဟဇာတ၊ နိသယ၊ အာဟာရ၊ အတ္ထိ၊ အဝိဂတ ဤခြောက်  
ပစ္စယူပုံး၏။။သာ။။ (ဤလည်း အဝိပါကလေးချက်၊ သဝိပါကငါးချက်၊ ပေါင်း  
ကိုးချက်ထည့်မြော်မြော်)

(၆) သမ္မယုတ္တခန္ဓာ၊ သဝိပါက စိတ္တရုပ်အား တပ်သော စိတ္တာခိပတီ  
ဖြစ်အံး။။ လူ၌ယ၊ အဓိပတီ၊ သဟဇာတ၊ နိသယ၊ အာဟာရ၊ အတ္ထိ၊ အဝိဂတ  
ခုနစ်ပစ္စယူပုံး၏။။သာ။။ (ဤ အဝိပါက သုံးချက်၊ သဝိပါကသုံးချက်ထည့်မြော်မြော်)

## ပစ္စယန်အွေသ ရျာနပစ္စည်း

५३

(က) သမ္မတုတ္ထခွဲ့သ သဟိတ်စိတ္တလရှုပ်, သဟိတ်ပဋိသင့် ကမ္မဇလရှုပ်အား တပ်သော အမောဟြဖြစ်အုံ။ လျှို့ယာ ယောတု၊ သဟာဌာတ၊ နိယာယ၊ မဂ္ဂ၊ အဘို့၊ အပိတ်တ ဤခုန်ပစ္စယာပါ၊ သ။ ။ (ဤချိုလည်း အပိပါကလေးချက်၊ သပိပါက ငါးချက်၊ ပေါင်းကီးချက်ထည့်မဲ့)။

(၆) သမ္မတုတ္ထခန္ဓာ သာဓိပတီ စိတ္တဇရှုပ်အား တပ်သော ဒီမံသာဓိပတီဖြစ်အုံ။ ကျွန်ုပ်ယ၊ ဟောတဲ့ အဓိပတီ၊ သဟလာတဲ့ နိသာယ၊ မဂ္ဂ၊ အတ္ထို၊ အဝိဂတ ကြိုရှစ်ပစ္စယဲ။ပါ။သာ။၏။ ၂။(ကြိုခြံလည်း အပိုပါက သုံးချက်၊ သပိုပါကသုံးချက်၊ ပေါင်းခြေသုံးချက်ထည့်မြှု)။

၉၅။ ပုဂ္ဂိသန္တိသည် လူနှေ့ဖြစ်လျက် အဘယ့်ကြောင့်  
လူနှေ့ယပစ္စည်း မတပ်သနည်းဟူမှာကား။။ “လူတိနိယပုဂ္ဂိသန္တိယာနဲ့ ဟိ  
ကိုယာပါ လူတိလိုင်ပုဂ္ဂိသလိုကြီးဖြစ် မိဇ္ဈာတာနဲ့။ ကလလာဒိကာလေ ပန်  
ဝိဇ္ဇာနေသူပါ တေသု လူတိလိုင်ပုဂ္ဂိသလိုကြီးဖြစ် အဘာဝါတာနဲ့ နေဝါ  
တေသု နဲ့ အညေသံ လူနှေ့ယပစ္စယတ် ဖရနှိ။ လူနှေ့ယပစ္စယော ဟိ  
အတ္ထနော ဝိဇ္ဇာနှုန်းကော အဝိနိုဗာတွမ်းနဲ့ လူနှေ့ယပစ္စယတ် အဖရနော။  
နာမ နတ္တိ။ တသ္ထာ တာနဲ့ လူနှေ့ယပစ္စယော နဲ့ ဟောနှိ။” ဟု အင့်ကထာ  
(ရှုဂါ)၌ ဆိုသောကြောင့် ကလလာဒေခါ အစရှိသည်တို့၏ လူတိလိုင် အစ  
ရှိသည်တို့သည် မရှိသည်ဖြစ်၍ လူနှေ့ယပစ္စည်းမတပ်။။ ။လူနှေ့ယာ ပြီး၏။

၁၂၁

တနင်္လားကား—

- (c) ଯମ୍ବୁଦ୍ଧାକ୍ଷର ତିତ୍ତଳ୍ପର୍ବ୍ତୀ, ପଢ଼ିଲେଖନ୍ତି ଗମ୍ଭେରିତାଃ ତର୍ପନେତା ଘୋଷିଣ୍ଡିବିରାଜିତା ହେବାକୁ ଯାହାରାକାରୀ ଫିଲ୍ମରେ ଆହୁତି ଆଶୀର୍ବାଦ କରିବାକୁ ପଢ଼ିଲେଖନ୍ତି ପଦ୍ଧତିରେ ଅନୁରୋଧ କରିଛନ୍ତି ।

(d) ଯମ୍ବୁଦ୍ଧାକ୍ଷର ତିତ୍ତଳ୍ପର୍ବ୍ତୀ, ପଢ଼ିଲେଖନ୍ତି ଗମ୍ଭେରିତାଃ ତର୍ପନେତା ଦେଇଥିବା, ଗୋଟିଏ ପ୍ରତିକାରୀ ହେବାକୁ ଯାହାରାକାରୀ ଫିଲ୍ମରେ ଆହୁତି ଆଶୀର୍ବାଦ କରିବାକୁ ପଢ଼ିଲେଖନ୍ତି ପଦ୍ଧତିରେ ଅନୁରୋଧ କରିଛନ୍ତି ।

(e) ଯମ୍ବୁଦ୍ଧାକ୍ଷର ତିତ୍ତଳ୍ପର୍ବ୍ତୀ, ପଢ଼ିଲେଖନ୍ତି ଗମ୍ଭେରିତାଃ ତର୍ପନେତା ପିତାଙ୍କ, ଗୋଟିଏ ପ୍ରତିକାରୀ ହେବାକୁ ଯାହାରାକାରୀ ଫିଲ୍ମରେ ଆହୁତି ଆଶୀର୍ବାଦ କରିବାକୁ ପଢ଼ିଲେଖନ୍ତି ପଦ୍ଧତିରେ ଅନୁରୋଧ କରିଛନ୍ତି ।

(f) ଯମ୍ବୁଦ୍ଧାକ୍ଷର ତିତ୍ତଳ୍ପର୍ବ୍ତୀ, ପଢ଼ିଲେଖନ୍ତି ଗମ୍ଭେରିତାଃ ତର୍ପନେତା ମନୁଷ୍ୟରେ, ଗୋଟିଏ ପ୍ରତିକାରୀ ହେବାକୁ ଯାହାରାକାରୀ ଫିଲ୍ମରେ ଆହୁତି ଆଶୀର୍ବାଦ କରିବାକୁ ପଢ଼ିଲେଖନ୍ତି ପଦ୍ଧତିରେ ଅନୁରୋଧ କରିଛନ୍ତି ।

[ဖွေးပြည်သူ၏ တဆယ်၏ ဉာဏ်ကှာ ဝေဒနာ၊ သုတေသနနာ၊ ဒုက္ခ ဝေဒနာတိသည် အဘယ်ကြောင့် စျောနပစ္စည်းမတပ်သနည်း။ အဘရုံးထဲ ကပ်၍ ရှုပြင်းသဘောမရှိ။ အဘရုံးကျကဗာမတ္ထသဘောမျှသာရှိသော ကြောင့် စျောနပစ္စည်း မတပ်သတည်း။ ။ထိုကြောင့် အန္တကတာ (၃၂၉)၌ “ပ္မာနဲ့ ပန် ဝိညာကဗာယာနဲ့ အဘိန်ပါတမတ္ထတာ တေသူ ဝိဇ္ဇာမာနာနိုပ် ဉာဏ်ကှာ သုခ ဒုက္ခာနဲ့ ဥပန်ဖျာနာကာရသု အဘဘဝတော စျောန်ဂါန်တိ န ဉာဏ်လာနို တထဲ ပစ္စန္တတာ ပန် သေသာဟောတုကေသုပီ စျောန်ဂုံးန ဉာဏ်မေး”ဟ မိန့်အပ်ပြီ။ ။စျောနပစ္စည်းပြီး၏။

မဂ္ဂပစ္စည်း

မဂ္ဂပစ္စည်း၌ (တက်မြေ)။ မဂ္ဂဂိန္ဒိ၊ မဂ္ဂတိသည်။ မဂ္ဂသမ္မယုတေသန၊  
မဂ္ဂနှင့် ယျဉ်ကုန်သော်။ မမ္မဘာန္မာ၊ သဟိတ်စိတ်၊ ကေသတ္တတိ စေတသိက်

## ပစ္စယနိဒ္ဓသ ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စည်း

၃၁

ခွေပညာသတိအားရှင်း။ တံသာမူဇာနာနဲ့ ထိမဂ္ဂုံ၊ မဂ္ဂုံနှင့် ယျဉ်ကုန်းသောစိတ် စေတသိက်လျှင် ဖြစ်ကြောင်းရှိကုန်သော။ ရွှေပါန္တ၊ သဟိတ် စိတ္တဇ္ဈာပ်၊ သဟိတ် ပဋိသန္တကမ္မဇာပ် တို့အားရှင်း။ မဂ္ဂပစ္စယေနဖြင့်။ ပစ္စယော၊ သည်။ ဟောတိ၏။

ထိနိဒ္ဓသနာကာရပါ၍တိတွင် “မဂ္ဂုံနီ”ဟူသော ကတ္တားပါ၍ဖြင့် မဂ္ဂုံတရား ကိုယ် ကိုးပါး ပစ္စသီး၏။ ။ “မဂ္ဂသမ္မယုတ္တကာနဲ့ မမှာနဲ့ တံသာမူဇာနာရှိ ရွှေပါ၌” ဟူသော သမ္မအိန္ဒိပါ၍ဖြင့် သဟိတ်စိတ် ကေသတ္တတိ၊ စေတသိက် ခွေပညာသ၊ သဟိတ်စိတ္တဇ္ဈာပ်၊ သဟိတ်ပဋိသန္တကမ္မဇာပ်။ ပစ္စယုပ်။ ပါ။၏။ ။ “မဂ္ဂပစ္စယေန” ဟူသော ကရိုက်းပါ၍ဖြင့် တပြိုင်နက် ယထာရဟ တပ်ကောင် သော မဂ္ဂ၊ ဟောတု၊ အဓိပတ်၊ သဟောတာ၊ အညမညာ၊ နိသာယ၊ ဝိပါက၊ လူနှိုယ်၊ ရွှောန၊ သမ္မယုတ္တ၊ ဝိပ္ပယုတ္တ၊ အတို့၊ အပိုက်တရားပြု၍ပစ္စယော။ ပါ။၏။၏။

### တနည်းကား—

(၁) သမ္မယုတ္တခန္ဓာ၊ သဟိတ်စိတ္တဇာပ်၊ သဟိတ် ပဋိသန္တကမ္မဇာပ်အား တပ်သော မဂ္ဂုံတရားကိုယ်ကိုးပါးဖြစ်အံ့။ မဂ္ဂသဟောတာ၊ နိသာယ၊ အတို့၊ အပိုက်တရားကိုးပစ္စယော။ ပါ။၏။ ။ (အပိုက်လေးချက်၊ သပိပါက ငါးချက်၊ ပေါင်းကိုးချက် ထည့်မြေ)။

(၂) သမ္မယုတ္တခန္ဓာ၊ သဟိတ်စိတ္တဇာပ်၊ သဟိတ်ပဋိသန္တကမ္မဇာပ်အား တပ်သော ဝိရှိယ၊ သတိ၊ ကေဂုတာ၊ ပညာဖြစ်အံ့။ မဂ္ဂ၊ သဟောတာ၊ နိသာယ၊ ရွှောန၊ အတို့၊ လူနှိုယ်၊ အတို့၊ အပိုက်တရားပြု၍ခြောက်ပစ္စယော။ ပါ။၏။ ။ (ဤခြို့လည်းကိုးချက်)။

(၃) သမ္မယုတ္တခန္ဓာ၊ သဟိတ်စိတ္တဇာပ်၊ သဟိတ် ပဋိသန္တကမ္မဇာပ်အား တပ်သောဝိတက်၊ ကေဂုတာဖြစ်အံ့။ မဂ္ဂ၊ သဟောတာ၊ နိသာယ၊ ရွှောန၊ အတို့၊ အပိုက်တရားပြု၍ခြောက်ပစ္စယော။ ပါ။၏။ ။ (ဤခြို့လည်းကိုးချက်)။

(၄) သမ္မယုတ္တခန္ဓာ၊ သဟိတ်စိတ္တဇာပ်၊ သဟိတ်ပဏီသန္တကမ္မဇာပ်အား တပ်သော ကေဂုတာဖြစ်အံ့။ မဂ္ဂ၊ သဟောတာ၊ နိသာယ၊ လူနှိုယ်၊ ရွှောန၊ အတို့၊ အပိုက်တရားပြု၍ခြောက်ပစ္စယော။ ပါ။၏။ ။ (ဤခြို့လည်းကိုးချက်)။

(၅) သမ္မယုတ္တခန္ဓာ၊ သာဓိပတ်စိတ္တဇာပ်အား တပ်သော ဝိရှိယာဓိပတ် ဖြစ်အံ့။ မဂ္ဂ၊ အဓိပတ်၊ သဟောတာ၊ နိသာယ၊ လူနှိုယ်၊ အတို့၊ အပိုက်တရားပြု၍ခြောက်ချက်။ ပါ။၏။ ။ (ဤခြို့ခြောက်ချက်)။

(၆) သမ္မယုတ္တခန္ဓာ၊ သဟိတ် စိတ္တဇာပ်၊ သဟိတ် ပဏီသန္တကမ္မဇာပ်အား တပ်သော အမောယဖြစ်အံ့။ မဂ္ဂ၊ ဟောတု၊ သဟောတာ၊ နိသာယ၊ လူနှိုယ်၊ အတို့၊ အပိုက်တရားပြု၍ခြောက်ပစ္စယော။ ပါ။၏။ ။ (ဤခြို့လည်းကိုးချက်)။

၂၂

## တိကပဋ္ဌဘန်း အရကောက်

(၃) သမုပ္ပါဒ္ဓခွဲ့၏၊ သာဓိပတိစိတ္တလရှုံးအား တပ်သော ဝိမံသာဓိပတိဖြစ်အုံ။ မဂ္ဂ၊ ဟောတု၊ အပေါ်တိ၊ သဟာဗာတာ၊ နိသာယ၊ ကျိုးယ၊ အထိုး၊ အပိုကတ ဤရှုံးပစ္စယာပါသာ။ ။(ရှုံးခြောက်ချက်ထည့်မြှု)။

[အဟိတ်စိတ်အဋ္ဌဘန်း မဂ္ဂပစ္စည်း အဘယ်ကြောင့် မတပ်သနည်း ဟူမှုကား။ ။ဟိတ်မရှိသောကြောင့် မတပ်သတည်း။ ။ထို့ကြောင့် အင့်ကထာ(၃၀)၌ “မဂ္ဂသု ပန် ဟောတုပစ္စမကတ္တာ အဟောတုကစိတ္တသု မဂ္ဂဂါန် န ဥမ္မာ့နာန်”ဟု မိမိဆိုအပ်၏။၂။ ။မဂ္ဂပစ္စည်း ပြီး၏။

### သမုပ္ပါဒ္ဓပစ္စည်း

သမုပ္ပါဒ္ဓ(တက်မြှု)။ ။စတာရော၊ ကုန်သော၊ အရှုပိနော၊ ကုန်သော၊ ခွဲ့၊ တို့သည်း၊ အညေမည်း၊ အချင်းချင်းအား၊ သမုပ္ပါဒ္ဓပစ္စယောနာဖြင့်။ ပစ္စယော၊ သည်း၊ ဟောတို့၊ ၏။

ထို့ နိဒဿနာကာရပါဉ်တို့တွင် “စတာရော ခွဲ့ အရှုပိနော”ဟူသော ကတ္တားပါဉ်ဖြင့် သုံးပါးသုံးပါးသော နာမက္ခာနာအား တပ်သော တပါးတပါးသော နာမက္ခာနာ။ တပါးတပါးသော နာမက္ခာနာအား တပ်သော သုံးပါးသုံးပါးသော နာမက္ခာနာ။ နှစ်ပါးနှစ်ပါးသော နာမက္ခာနာအား တပ်သော နှစ်ပါးနှစ်ပါးသော နာမက္ခာနာ ပစ္စည်း၏။ ။“အညေမည်း” ဟူသော သမုပ္ပါဒ္ဓပါဉ်ဖြင့် သုံးပါးသုံးပါးသော နာမက္ခာနာ။ တပါးတပါးသော နာမက္ခာနာ။ နှစ်ပါးနှစ်ပါးသော နာမက္ခာနာပစ္စယုံပုံ၏။ ။“သမုပ္ပါဒ္ဓပစ္စယောနာ” ဟူသော ကရိုက်းပါဉ်ဖြင့် အချင်းချင်းအား တပ်သော အလုံးစုံသော ပဝတ္ထိ၊ ပဋိသန္တနာမက္ခာနာ လေးပါးဖြစ်အုံ၊ သမုပ္ပါဒ္ဓ၊ သဟာဗာတာ၊ အညေမည်၊ နိသာယ၊ အထိုး၊ အပိုကတ ဤခြောက်ပစ္စယာပါသာ။

အချင်းချင်းအား တပ်သော အလုံးစုံသော ဝိပါက် ပဝတ္ထိ၊ ပဏိသန္တနာမက္ခာနာ လေးပါးဖြစ်အုံ။ (ဝိပါကထည့်၏) ခုနှစ်ပစ္စယာပါသာ၏။ ။သမုပ္ပါဒ္ဓ ပြီး၏။

### ဝိပ္ပါဒ္ဓပစ္စည်း

ဝိပ္ပါဒ္ဓ။ ။ရှုပိနော၊ ရှုပါဖြစ်ကုန်သော။ ဓမ္မာ၊ ဆဝတ္ထုတရားတို့သည်။ အရှုပိန်၊ နာမဖြစ်ကုန်သော။ ဓမ္မာန်၊ အရှုပဝိပါက်လေးခု ကြောင်သော သူ့ ဝိသာကာဓတ်တိအား။ ဝိပ္ပါဒ္ဓပစ္စယောနာ၊ သဟာဗာတုဝိပ္ပါဒ္ဓ၊ ပုဂ္ဂဇာတာ ဝိပ္ပါဒ္ဓ သတ္တိဖြင့်။ ပစ္စယော၊ သည်း။ ဟောတို့၏။ အရှုပိနော၊ နာမ ဖြစ်ကုန် သော။ ဓမ္မာ၊ အရှုပဝိပါက် လေးခုကြောင်သော စိတ်ရှုံးဆုံးခဲ့ခဲ့၊ စေတသိက်

## ပစ္စယနိဒ္ဓဘာသု ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စည်း

၅၃

ဒွေပညာသ နာမက္ခနာတိသည်။ ရှုပိန်၊ ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်ကုန်သော၊ ဓမ္မာန်၊ စတုသမ္မတာဝိက ရုပ်တိအား၊ ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယေန၊ သဟာတတိပ္ပယုတ္တ၊ ပစ္စဘာတတိပ္ပယုတ္တ သတ္တိဖြင့်။ ပစ္စယေသ၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။

### ရှုပံ့ နာမသု

ထို နိဒါနသုနာကာရ ပါ၌တို့တွင် သဟာတတိပ္ပယုတ္တ ဖြစ်အံး။ “ရှုပိနော ဓမ္မာ” ဟူသော ကတ္တားပါ၌ဖြင့် ပဉာဏ်ကာာရ ပဋိသန္ဓနှင့်အတူ ဥပါဒ်သော ဟဒယဝတ္ထု ပစ္စည်း၏၏။ ။ “အရှုပိန် ဓမ္မာန်” ဟူသော သမ္မတ ပိန်ပါ၌ဖြင့် ပဉာဏ်ကာာရ ပဋိသန္ဓနာမက္ခနာ ပစ္စယုပ္ပန်။၏၏။ ။ “ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယေန” ဟူသော ကရိုက်း ပါ၌ဖြင့် တပြိုင်နက် တပ်ကောင်းသော ဝိပ္ပယုတ္တ၊ သဟာတ၊ အညာမညာ၊ နိသုယ၊ အတ္ထိ၊ အပိုက်တ ဤခြေခံသုပစ္စယာ။ပါ။သာ၏၏။

ပုဂ္ဂိုလ်တပိပ္ပယုတ္တဖြစ်အံး။ ကတ္တားပါ၌ဖြင့် ဆဝတ္ထု ပစ္စည်းတရားကို ပြတော် မူ၏။ ။သမ္မတပိန်ပါ၌ဖြင့် အရှုပိပါက် လေးခုကြော်သော သတ္တိညာဏဓာတ် ပစ္စယုပ္ပန်၏၏။ ။(အကျော်ကား ပုဂ္ဂိုလ်တ၌ ယံ ရှုပံ့ နိသုယ၊ အတိုင်း ပြလေ)။ ။ကရိုက်းပါ၌ဖြင့် တပြိုင်နက် ယထာရဟ တပ်ကောင်းသော ဝိပ္ပယုတ္တ၊ အာရမ္မဏ၊ အဓိပတ်၊ နိသုယ၊ ဥပန်သုယ၊ ပုဂ္ဂိုလ်တ၊ ကြိုးကို အတ္ထိ၊ အပိုက်တ ဤကိုပစ္စယာ။ပါ။သာ၏၏။ ။

### တနည်းကား—

(၁) အရှုပိပါက်လေးခုကြော်သော သတ္တိညာဏဓာတ်အား တပ်သော ဆဝတ္ထုဖြစ်အံး။ ဝိပ္ပယုတ္တ၊ နိသုယ၊ ပုဂ္ဂိုလ်တ၊ အတ္ထိ၊ အပိုက်တ ဤ ပစ္စယာ။ပါ။သာ။ ။

(၂) မနောဒ္ဒါနဝိဇ္ဇာန်း၊ မရကာသန္တလောင်းချက်၊ တဒါရိအားတပ်သော စုတိစိတ်မှ ပြန်ရှု ရေသာ် တဆဲခုနှစ်ချက် မြောက်သော စိတ်နှင့်အတူ ဥပါဒ် သော ဟဒယဝတ္ထုဟု ဆိုအပ်သော ဝတ္ထာရမ္မဏဖြစ်အံး။ (အာရမ္မဏ ထည့်၍) ခြောက်ပစ္စယာ။ပါ။သာ။ ။

(၃) အလေးအမြတ်ပြုတတ်သော လောဘမူ မရကာသန္တလောင်းချက်အား တပ်သော စုတိစိတ်မှ ပြန်ရှု ရေသာ် တဆဲခုနှစ်ချက်မြောက်သော စိတ်နှင့်အတူ ဥပါဒ်သော အလေးအမြတ်ပြုအပ်သော ဟဒယဝတ္ထုဟု ဆိုအပ်သော ဝတ္ထာရမ္မဏ ပုဂ္ဂိုလ်တ ဖြစ်အံး။ (အာရမ္မဏ၊ အဓိပတ်၊ ဥပန်သုယ ထည့်၍) ရှုစ် ပစ္စယာ။သာ။ ။

(၄) ပုဂ္ဂိုလ်တို့အား တပ်သော ဟန္တဝတ္ထုဟု ဆိုအပ်သော ပုဂ္ဂိုလ်တ၌၍ယ ပစ္စည်းဖြစ်အံး။ (ကြိုးကိုယထည့်၍) ခြောက်ပစ္စယာ။ပါ။သာ၏၏။ ။

နာမံ ရှုပသေ

သဟဇာတဝိပ္ပဿာဖြစ်အံ့။ “အရှုပ်နော ဓမ္မာ” ဟူသော ကထားပါ၍ဖြင့်  
ပွဲဝေးကာရဘုံး အရှုပ်ဝိပါက်လေးခု၊ ဒွေးပွဲပြည်သယ်၊ ရဟန်ဘတ္တံ စုတိ  
ကြုံသော စိတ်ခုနစ်ဆုံးငါးခု၊ စေတသိက် ဒွေးပညာသေ၊ ပဝတီ၊ ပဋိသန္တနာမက္ခာနှာ  
ပစ္စားတရားကို ပြတော်မူ၏။ ။ “ရှုပိန် ဓမ္မာန်” ဟူသော သမ္မဒါနပါ၍ဖြင့်  
စိတ္တာရုပ်၊ ပဋိသန္တကမ္မဏုပုပ် ပစ္စားပုပ်၏။ ။ “ဝိပ္ပဿာပစ္စားယန်” ဟူသော  
ကရိုက်းပါ၍ဖြင့် တပိုင်နက် ယထာရဟ တပ်ကောင်းသော ဝိပ္ပဿာ၊ သဟ  
၁၁၁၊ အညာမညာ၊ နိသာယ၊ ဝိပါက၊ အတို့၊ အဝိဂါတ ဤခုနစ်ပစ္စားပုပ်။ သာ  
ဖြင့်၏။ ။

ပစ္စားတဝိပ္ပဿာဖြစ်အံ့။ ကထားပါ၍ဖြင့် ပဋိသန္တ အစရှုံးသော ရှေးဖြစ်  
သော စိတ်နှင့်အတူ ဥပါဒ်၍ ရုပ်၏၌၌ ရှုပ်ဝိပါက်သော ကောင်၊ ဒိုး၊ စတုလ  
ကာယအား တပ်သော ပွဲဝေးကာရဘုံး အရှုပ်ဝိပါက်လေးခု ကြုံသော ပင်မ  
ဘဝ် အစရှုံးသော နောက်ပြစ်သော စိတ်ရှစ်ဆုံးငါးခု၊ စေတသိက်ဒွေးပညာသော  
နာမက္ခာနှာ ပစ္စားတရားကို ပြတော်မူ၏။ ။သမ္မဒါနပါ၍ဖြင့် ပဋိသန္တ အစ  
ရှုံးသော ရှေးဖြစ်သော စိတ်နှင့်အတူ ဥပါဒ်၍ ရုပ်၏၌၌ ရှုပ်ဝိပါက်သော ကောင်  
ဒိုး၊ စတုလကာယ ပစ္စားပုပ် တရားကို ပြတော်မူ၏။ ။ကရိုက်းပါ၍ဖြင့်  
ဝိပ္ပဿာ၊ ပစ္စားတာ၊ အတွေ့၊ အဝိဂါတ ဤလေးပစ္စားပုပ်။ သာ၏။

[ရှုပါရု အစရှုံးသော အာရုံတရားတို့သည် အာရမ္မဏိက တရားတို့နှင့်  
ဝိပ္ပဿာတရားဖြစ်လျက် အဘယ့်ကြောင့် ဝိပ္ပဿာဖွဲ့သည်။ မဟောသ  
နည်းဟူမှုကား။ ။ထို အာရုံတို့သည် အာရမ္မဏိက တရားတို့နှင့် ဝိပ္ပဿာ  
ကေန်။ သမ္မယုတ် ယုံမှားဘွဲ့ မရှုံးသောကြောင့် ဟောတော်မူ။  
နာမက္ခာနှာလေးပါးတို့သည် စက္ခအစရှုံးသော ဝတ္ထာတို့၏ အတွင်းမှ  
ထွက်သကဲ့သို့ ဖြစ်ကုန်၏။ ထိုကြောင့် ဝတ္ထာပုပ္ပဇာတ် သမ္မယုတ်  
ဖြစ်သလော ဝိပ္ပဿာဖြစ်သလောဟု ယုံမှားဘွဲ့ရှုံးသောကြောင့် ဝတ္ထာ  
ပုပ္ပဇာတ်ကို ဟောတော်မူသည်။ ။

ထိုကြောင့် အငွေကထာ (၃၈)၌ “ရှုပါယတနာဒယာ ပန်  
အာရမ္မဏိမှာ ကိုဗာပါ ဝိပ္ပဿာမှာ။ ဝိပ္ပဿာပစ္စား ပန် န ဟောနှိုး။  
ကိုကာရဏာ၊ သမ္မယောဂါသကြားယ အဘာစတောာ။ အရှုပ်နော ဟု ခန္ဓာ  
စက္ခအိန် ဝတ္ထာ၌ အဗ္ဗာရတော နိက္ခမန္တာ ဝိယ ဥပ္ပဇာတ်။ တတ္ထ  
အာသက်ာ ဟောတိ ကိုနဲ့ခေါ် ၇၈ တော်ဟို သမ္မယုတ် ဥပါယ  
ဝိပ္ပဿာတို့။ အာရမ္မဏိမှာ ပန် ဝတ္ထာနိသယန ဥပ္ပဇာတ်နာန်

## ပစ္စယနိဒ္ဓာသ အတိပစ္စည်း

၁၅

အာရမူဏမတ္တာ ဟောနှစ်တိ။ နတိ တေသု သမ္မတယောဂါသက်။ လူတိ  
သမ္မတယောဂါ သက်၏ယ အဘာဝတော န တေ ပို့ယူတ္ထပစ္စယာ။ ဟဒယ  
ဝတ္ထုအာမီသု ဝဝ ပနာယ ပို့ယူတ္ထပစ္စယတာ ဝေခိတ္တာ”ဟု မိန့်အပ်ပြီ။

ပို့ယူတ္ထပစ္စည်း ပြီး၏။

## အတိပစ္စည်းစသည်

[ အတိပစ္စည်း၌ သယောတတ္ထိ၊ သယောတအတိုင်း၊ ပုဂ္ဂရောတတ္ထိလည်း  
ပုဂ္ဂရောတအတိုင်း ပြုလေ။ ပစ္စာဇာတတ္ထိ၊ အာဟာရတ္ထိ၊ ကျွန်ုပါးကို  
သာဝသေသ အကြောင်းထား၍ ဟောတော်မူ၏။ ထိုကြောင့် အငြကထာ(ရက္ခ)၌  
“ပစ္စာဇာတ အာဟာရ ကျွန်ုပါ အတိပစ္စယော လဲဖို့။ လူမ ပန်  
သာဝသေသဝသေန အေသနာ ကတာတိ”ဟု မိန့်အပ်ပြီ။ ]

နတို့။ သမနန္တရန်ရှုခါ၊ မိမိ၏အခြားမျိုး ကောင်းစွာ ချုပ်ကုန်ပြီးသော။  
စိတ္တဖေတသီကာ၊ စိတ် ဖေတသီက် ဖြစ်ကုန်သော။ မဗ္ဗာ၊ ရဟန်ဘတ္ထိ စုတိ  
ကြော်သော စိတ်တုယုတ်ကိုးဆယ်၊ ဖေတသီက် ဒွေပညာသ နာမက္ခနာတ္ထိသည်။  
ပရုပ္ပန္နာနံ၊ မိမိနှင့်အတူဖြစ်ကုန်သော။ စိတ္တဖေတသီကာနံ၊ စိတ်၊ ဖေတသီက်  
ဖြစ်ကုန်သော။ မဗ္ဗာနံ၊ ရဟန်ဘတ္ထိ စုတိနှင့်တက္ခ စိတ်တုယုတ်ကိုးဆယ်၊  
ဖေတသီက်ဒွေပညာသ နာမက္ခနာတ္ထိအား။ နတို့ပစ္စယောန၊ ဖြင့်။ ပစ္စယော  
သည်။ ဟောတိ၊ ၏။

“သမနန္တရန်ရှုခါ စိတ္တဖေတသီကာ မပုံ” ဟူသော ကျွန်ုပါ့ပို့ဖြင့်  
ရဟန်ဘတ္ထိ စုတိကြော်သော ရေးရေးသော စိတ်တုယုတ်ကိုးဆယ်၊ ဖေတသီက်  
ဒွေပညာသ ပစ္စည်းတရားကို ပြတော်မူ၏။ ။ “ပရုပ္ပန္နာနံ စိတ္တဖေတသီကာနံ  
မဗ္ဗာနံ” ဟူသော သမ္မတဒါနပို့ပို့ဖြင့် ရဟန်ဘတ္ထိနှင့်တက္ခ နောက်နောက်သော  
စိတ်တုယုတ်ကိုးဆယ်၊ ဖေတသီက် ဒွေပညာသ ပစ္စယောနံ။၏။ ။ “နတို့  
ပစ္စယောန” ဟူသော ကရိုက်ပို့ပို့ဖြင့် တပိုင်နက် ယထာရဟ တပ်ကောင်းသော  
နတ္ထိ၊ အနန္တရ၊ သမနန္တရ၊ ဥပန်သုယ၊ အာသေဝန၊ ကမ္မဝိဂါတ ကြံခုနှစ်  
ပစ္စယာပါသ၊ ဖြင့်၏။ ။ (အကျယ်သုံးချက်၊ အနန္တရက အတိုင်း ဆိုလေ)။ ။

နတို့ပစ္စည်း ပြီး၏။

ဝိဂါတ၏လည်း။ ။ သမနန္တရဝိဂါတ၊ ကောင်းစွာ မိမိအခြားမျိုး ကင်းကုန်  
သော။ (နည်းတူ)။ ။ ဝိဂါတ ပြီး၏။ (အဝိဂါတလည်း အတိုင်း တူပြီ)။ ။  
အဝိဂါတ ပြီး၏။

ပစ္စယနိဒ္ဓာသဝါရ ပြီး၏။



၁၇၅

၂၀၁၀

နိဒ္ဓသတိရကို ဟောတော်မှုသည်၏ အခြားမျှ၌ ပုစ္စာဝါရဂါး ဟောတော်မှု၏။ ထိပုစ္စာဝါရရှိ တုံးသော်လည်း မုံအနဲ့၊ မုံပစ္စနိုက်၊ မုံအနဲလောမ ပစ္စနိုက်၊ မုံပစ္စနိုယာနဲ့လောမအားဖြင့် လေးပါးအပြားရှိ၏။ထို....တွင် မုံအနဲလုံးကို ရှေးဦးစွာဟောတော်မှု၏။ ထို မုံအနဲလုံး၌ တုံးသော်လည်း တိကပဋ္ဌာန်း၊ ခုကပဋ္ဌာန်း၊ ခုကတိကပဋ္ဌာန်း၊ တိကခုကပဋ္ဌာန်း၊ တိကတိကပဋ္ဌာန်း၊ ခုကခုကပဋ္ဌာန်း အားဖြင့် ခြောက်ပါးအပြားရှိ၏။ ထို....တွင် တိကပဋ္ဌာန်းကို ရှေးဦးစွာ ဟောတော်မှု၏။ ထို တိကပဋ္ဌာန်း၌ တုံးသော်လည်း ကုသလတိုက်-ဝေအနားတိုက် အစရှိသောအားဖြင့် နှစ်ဆုံးနှစ်ပါးအပြားရှိ၏။ ထိုနှစ်ဆုံးနှစ်ပါးတို့တွင် ကုသလ-တိုက်ကို ရှေးဦးစွာ ဟောတော်မှု၏။ ထိုကုသလတိုက်၌ တုံးသော်လည်း ပဋိစ္စဝါရ၊ သဟဇာတဝါရ၊ ပစ္စယဝါရ၊ နိသာယဝါရ၊ သံသဋ္ဌဝါရ၊ သဗ္ဗယူတော်မှု၏။ ထို....တွင် ပဋိစ္စဝါရကို ရှေးဦးစွာ ဟောတော်မှု၏။ ထိုပဋိစ္စဝါရကို ရှေးဦးစွာ ဟောတော်မှု၏။ ထိုပဋိစ္စဝါရ၌ ပစ္စည်း အနဲ့၊ ပစ္စည်း ပစ္စနိုက်၊ ပစ္စည်း အနဲလောမ ပစ္စနိုက်၊ ပစ္စည်း ပစ္စနိုယာနဲ့လောမ အားဖြင့် လေးပါးအပြားရှိ၏။ ထို....တွင် ပစ္စည်း အနဲလုံးကို ရှေးဦးစွာ ဟောတော်မှု၏။ ထိုပစ္စည်း အနဲလုံး၌ တုံးသော်လည်း သူ့ခွဲ၊ ခုကာခိုအားဖြင့် နှစ်ပါးအပြားရှိ၏။ ထို....တွင် သူ့ခွဲကို ရှေးဦးစွာ ဟောတော်မှု၏။ ထိုသူ့ခွဲ၌ တုံးသော်လည်း ဟောတုပစ္စည်း၏ သူ့ခွဲ၊ အာရမ္မကပစ္စည်း၏ သူ့ခွဲ အစရှိသောအားဖြင့် နှစ်ဆုံးလေးပါးအပြားရှိ၏။ ထိုနှစ်ဆုံးလေးပါးတို့တွင် ဟောတုပစ္စည်း၏ သူ့ခွဲကို ရှေးဦးစွာ ဟောတော်မှု၏။ ထိုဟောတုပစ္စည်း၏ သူ့ခွဲ၌ တုံးသော်လည်း ကုသလပဒ၊ အကုသလပဒ၊ အဗျာကတပဒ၊ ကုသလာဗျာကတပဒ၊ အကုသလာဗျာကတပဒ၊ ကသလာကုသလပဒ၊ ကုသလာကုသလပဒ၊ အကုသလာဗျာကတပဒအားဖြင့် ခုနှစ်ပါးအပြားရှိ၏။ ထိုခုနှစ်ပါး တို့တွင် ကုသလပဒကို ရှေးဦးစွာ ဟောတော်မှု၏။ ထိုကုသလပဒ၌ တုံးသော်လည်း ကသလပဒါဝသာန၊ အကုသလပဒါဝသာန၊ အစရှိသောအားဖြင့် ခုနှစ်ပါးအပြားရှိ၏။ ထို....တွင် ကုသလပဒါဝသာနကို ရှေးဦးစွာ ဟောတော်မှု၏။

ଶେବାହାନ୍ତକାଃ “ଵିଦ୍ୟା କୁଳାଲ ମୁଁ ପଢ଼ିଥ କୁଳାଲେବା ଛମ୍ବୁକ ଉପରେଣ୍ଯ  
ଶେବାହାନ୍ତକାଃ” ହୁଏବ୍ୟନ୍ତତନ୍ତ୍ରଃ ॥ ॥ ଯେବା-ଯୁଦ୍ଧରେବା ଅନ୍ତର୍ବିନ୍ଦୁ ବହୋ  
ଶ୍ରୀରେବା ॥ କୁଳାଲେବା କୁଳାଲ୍ପିନ୍ଦ୍ରିଯନ୍ତରେବା ॥ ଛମ୍ବୁକ ତଥଃବନ୍ଦୀ ॥ କୁଳାଲ  
କୁଳାଲ୍ପିନ୍ଦ୍ରିଯନ୍ତରେବା ॥ ମୁଁ ତଥଃଗ୍ରୀ ॥ ପଢ଼ିଥ-ପଢ଼ିନ୍ଦ୍ରିକ୍ଷାଵା ତକ୍ରିପ୍ରିଣ୍ଟିଙ୍କ୍ସିଂହ ଶ୍ଵାରାପ

သော တသောအာဖြစ်ဖြင့်ရောက်၍။ သိယာ၊ ဖြစ်ရာသလာ။ သော-တာဒီသော၊  
ထိုသို့သဘောရှိသော။ ကုသလော၊ ကုသိုလ်ဖြစ်သော။ ဓမ္မာ၊ တရားသည်။  
ဟေတုပစ္စယာ၊ ဟေတုပစ္စည်းကြောင့်။ ဉာဏ်လွှဲယျ ကံး၊ ဖြစ်ရာသလာ။ ကုသလံ၊  
သော။ ဓမ္မာ၊ တရားကို။ ပဋိစ္စဗုပါ၍။ ကုသလော၊ သော။ ဓမ္မာ၊ သည်။  
ဟေတုပစ္စယာ၊ ကြောင့်။ သိယာ ဉာဏ်လွှဲယျ ကံး၊ ဖြစ်ရာသလာ။ ။ကုသလ  
ပဒါဝါသာနကို ဟောတော်မူသည်၏ အခြားမျှ၌ အကုသလပဒါဝါသာနကို  
ဟောတော်မူ၏။ ဟောတန်ကား၊ “သိယာ ကုသလံ ဓမ္မာ ပဋိစ္စ အကုသလာ။ပါ။  
ဟေတုပစ္စယာ” ဟူသည်တည်း။ ။ (အနက်တူ၏)။ ။အကုသလပဒါဝါသာန  
ကို ဟောတော်မူသည်၏အခြားမျှ၌ အဗျာကတပဒါဝါသာနကို ဟောတော်မူ၏။  
ဟောဟန်ကား၊ “သိယာ ကုသလံ ဓမ္မာ ပဋိစ္စ အဗျာကတောာ့ပါ။ ဟေတုပစ္စယာ”  
ဟူသည်တည်း။ ။အဗျာကတပဒါဝါသာနကို ဟောတော်မူသည်၏ အခြားမျှ၌  
ကုသလာဗျာကတပဒါဝါသာနကို ဟောတော်မူ၏။ ဟောဟန်ကား，“သိယာ  
ကုသလံ ဓမ္မာ ပဋိစ္စ ကုသလောစ အဗျာကတောာ့ ဓမ္မာ ဉာဏ်လွှဲယျဗုံး ဟေတု  
ပစ္စယာ” ဟူသည်တည်း။ ။ကုသလောစ၊ ကုသိုလ်ငြင်း။ အဗျာကတောာ့  
အဗျာကတင်းဗူးကြတိ၊ ဉြို့သို့။ ယော-ယောဒီသာ၊ အကြောင်သို့ သဘောရှိကုန်သောာ။  
ဓမ္မာ၊ တို့သည်။ သိယာ-သိယံး၊ ဖြစ်ကုန်ရာသလာ။ တော့-တာဒီသာ၊ ထိုသို့  
သဘောရှိကုန်သောာ။ ဓမ္မာ၊ တို့သည်။ ဟေတုပစ္စယာ၊ ဟေတုပစ္စည်းကြောင့်။  
ဉာဏ်လွှဲယျဗုံး ကံး၊ ဖြစ်ကုန်ရာသလာ။ ။(ဉြို့နည်းအတူ အကုသလာဗျာကတ  
ပဒါဝါသာန၊ ကုသလာကုသလပဒါဝါသာန၊ ကုသလာကုသလာဗျာကတ  
ပဒါဝါသာန သုံးချက်ကို ဟောလေ)။ ။ကုသလပဒ ခုနစ်ချက် ပြီး၏။

ବେଳୁପଢ଼ୁଣ୍ଡିଲ୍ ଯୁଦ୍ଧକୀ ବେଳାତେର୍ମୁଖ୍ୟମିଳି ଆହ୍ଵାଃମୁଖ୍ୟ ଆଚାରମୁଖ୍ୟମିଳି  
ଯୁଦ୍ଧକୀବେଳାତେର୍ମୁଖି । ଯିଅବାରମୁଖ୍ୟମିଳି ଯୁଦ୍ଧକୀବେଳାତେର୍ମୁଖ୍ୟ ନାହିଁ । କାହାର  
କାହାରମିଳିବେଳାତେର୍ମୁଖି । ॥ (ବେଳୁପଢ଼ୁଣ୍ଡିଲ୍ ଆହ୍ଵାଃମୁଖ୍ୟମିଳି ।)

ପଞ୍ଚମ ପୂଜାବୀର

३८

ଲେଖାପତ୍ରକ୍ଷିଃବୁଦ୍ଧ ହୋଇଲେ॥ ॥ତଥପ୍ରତ୍ୟେକି ଲେଖାପତ୍ରକ୍ଷିଃବୁଦ୍ଧର୍ମି॥ ଅର୍ଥିରତତ୍ତ୍ଵର୍ତ୍ତମାନ  
ଆବାଦ ହୋଇଲେ)॥

သုဒ္ဓပိုး၏။

သို့ကို ဟောတော်မူသည်၏ အခြားများ ဒုက္ခဘာဒိကို ဟောတော်မူ။  
 ထို့ကားပို့ တုံးသော်လည်း ဟောတုပ္ပန္နုံး၏ ဒုက္ခဘာဒိ၊ အာရမ္မဏေပစ္စုံး၏  
 ဒုက္ခဘာဒိအရရှိသော အားဖြင့် နှစ်ဆဲလေးပါးအပြား ရှိ၏။ ထို...တွင် ဟောတု  
 ပစ္စုံး၏ဒုက္ခဘာဒိကို ပရှုံးဦးစွာ ဟောတော်မူ၏။ ထို...၌ တုံးသော်လည်း ဒုက္ခ  
 ဘာဒိကို တော်သက အားဖြင့် နှစ်ဆဲသုံးပါးအပြား ရှိ၏။ ထို...တွင် ဒုက္ခကို  
 ရှုံးဦးစွာ ဟောတော်မူ၏။ ထို...၌ တုံးသော်လည်း အာရမ္မဏေခုက အစရှိသော  
 အားဖြင့် နှစ်ဆဲသုံးပါးအပြား ရှိ၏။ ထို...တွင် အာရမ္မဏေ ဒုက္ခကို ရှုံးဦးစွာ  
 ဟောတော်မူ၏။ ထို...၌ တုံးသော်လည်း ကုသလပဒ၊ အကုသလပဒ အစရှိသော  
 အားဖြင့် ခုနှစ်ပါးအပြား ရှိ၏။ ထို...တွင် ကုသလပဒကို ရှုံးဦးစွာ ဟောတော်  
 မူ၏။ ထိုကုသလပဒ၌ တုံးသော်လည်း ကုသလပဒဝါဝသာန အစရှိသော အားဖြင့်  
 ခုနှစ်ပါးအပြား ရှိ၏။ ထို...တွင် ကုသလပဒဝါဝသာနကို ရှုံးဦးစွာ ဟောတော်  
 မူ၏။ ဟောဟန်ကား “သိယာ ကုသလဲ ဓမ္မဲ ပဋိစ္စ ကုသလော ဓမ္မဲ ဉာဏ်ယျ  
 ဟောတုပစ္စယာ အာရမ္မဏေပစ္စယာ”။။ (ကျိုနည်းအတူ လေးဆဲကိုချက်။။ အစိတ်  
 မှုစု၍ အပိုဂတပစ္စုံး တိုင်အောင် ဒုက္ခတိုံးလည်း လေးဆဲကိုချက်၌ ဖြစ်၏)။

ဒုကပ္ပါး၏။

ဒုကကို ဟောတော်မူသည်၏ အခြားမျိုး တိကကို ဟောတော်မူ၏။ ထိုတိကန္တာ  
တံသော်လည်း ဟောတူ၊ အာရမ္မက၊ အဓိပတိ တိက အစရှိသော အားဖြင့်  
နှစ်ဆဲနှစ်ပါးအပြား ရှုံးရှုံးစွာ ဟောတော်  
မူ၏။ ထို...၌ တွင် အဓိပတိ တိကကို ရှုံးရှုံးစွာ ဟောတော်  
ရှုံးရှုံးစွာ အစရှိသော အားဖြင့် ခုနှစ်ပါးအပြား  
ရှုံးရှုံးစွာ ဟောတော်မူ၏။ ထို...၌ တံသော်  
လည်း ကုသယ်ပဒါဝယာနှ အစရှိသော အားဖြင့် ခုနှစ်ပါးအပြား ရှုံးရှုံးစွာ ဟောတော်မူ၏။ ထိုခုနှစ်  
ပါးတို့တွင် ကုသယ်ပဒါဝယာနှကို ရှုံးရှုံးစွာ ဟောတော်မူ၏။ ဟောယန်ကား  
“သိယာ ကုသလုံ မဲ့ ပစိုစ ကုသလော မမွှာ ဥပဇ္ဇာ ဟေတုပစ္စယာ  
အာရမ္မကပစ္စယာ အဓိပတိပစ္စယာ” ဟူသည်တည်း။ (ဤနည်းအတူ လေးဆဲ  
ကိုချက်။) ။၍၍နည်းအတူ ဟေတု အာရမ္မကတည်၍ အနှစ်ရ အစ အစိဂတ  
အဆုံးတိုင်အောင် လေးဆဲကိုချက်စီ ဟောလော။ ထိုကပြီး၏။ ။၍၍နည်းအတူ

ဟေတု၊ အာရမ့်က၊ အဓိပတီ တည်၍ အနှစ်ရ ထည်၍ လေးဆဲကိုးချက်။ပါ၊  
အဝိဂတ၊ ထည်၍ လေးဆဲကိုးချက် ဟောလေ)။

စတုကြပြီး၏။

၅၇၊၏သို့ောင်းအတူ ဟေတု အာရမ့်က၊ အဓိပတီ၊ အနှစ်ရ တည်၍ သမနှစ်ရ<sup>၁</sup>  
ထည်၍ လေးဆဲကိုးချက်။ပါ။ ဟေတု အာရမ့်က အဓိပတီ၊ အနှစ်ရ တည်၍  
အဝိဂတ ထည်၍ လေးဆဲကိုးချက် ဟောလေ။ ပေါက်ပြီး၏။ ॥ဆကားသတ္တကာ။ပါ။  
တော်သကတို့၌လည်း လေးဆဲကိုးချက်စီဖြစ်၏။ ဟေတုခုကာဒီ ပြီး၏။ ၅၇၂၏အတူ  
အာရမ့်ကပစွဲည်းကို အရင်းတည်၍ အာရမ့်ကပစွဲယာ။ ဟေတုပစွဲယာ။ပါ။  
အာရမ့်ကပစွဲယာ။ အဝိဂတပစွဲယာ အစရှိသော အဓိပတီခုကာဒီ  
လည်း လေးဆဲကိုးချက်စီ ဖြစ်၏။ ॥အဓိပတီခုကာဒီ ပြီး၏။ ၅၇၃၏သိုးအတူ  
အနှစ်ရခုကာဒီ။ပါ။ အဝိဂတခုကာဒီ၌လည်း ဟေတုပစွဲည်း အစရှိသည်ကို  
ထည်၍ လေးဆဲကိုးချက်စီ ဖြစ်သတည်း။ ပစွဲည်း အနုလုံ ပြီး၏။

၅၇၄၏သိုးအတူ ပစွဲည်း ပစွဲနိုက်၊ ပစွဲည်း အနုလောမ ပစွဲနိုက်၊ ပစွဲည်း ပစွဲ  
နိုယံနုလောမထိုကိုလည်း သိအပ်ကုန်၏။ (ပစွဲစိုဝင်း)။ ၅၇၅၏သိုးအတူ  
သမ္မတဘတော်ရုရှိရုရှိပစွဲယာ။ ပစွဲယာ။ နိသယာ။ သံသင့်။ သမ္မယုတ္တာ။ ပုံ့ဗာ။ ပုံ့ဗာ။  
တို့ကိုလည်း ဟောအပ်ကုန်၏။ ၅၇၆၏သိုးအတူ ဝေဇာနာ  
တိုက် အစရှိသည် တို့ကိုလည်း ဟောအပ်ကုန်၏။ ၅၇၇၏သိုးအတူ ဝေဇာနာ  
တို့ကိုလည်း ဟောအပ်ကုန်၏။ ၅၇၈၏သိုးအတူ ဝေဇာနာ  
တို့ကိုလည်း တို့ကိုလည်း ဟောအပ်ကုန်၏။ ၅၇၉၏သိုးအတူ ဝေဇာနာ  
တို့ကိုလည်း တို့ကိုလည်း ဟောအပ်ကုန်၏။ ၅၈၀၏သိုးအတူ ဝေဇာနာ

၅၇၁၏သိုးအတူ ဓမ္မပစွဲနိုက်၊ ဓမ္မအနုလောမ ပစွဲနိုက်၊ ဓမ္မပစွဲနိုယာနုလောမ<sup>၁</sup>  
တို့ကိုလည်း ဟောအပ်ကုန်၏။ ၅၇၂၏သို့လျှင် ဓမ္မအနုလုံး၌ တိကပဋ္ဌာန်း အစ  
ရှိသည် ခြောက်ကျမ်း။ ဓမ္မပစွဲနိုက်၌ ခြောက်ကျမ်း။ ဓမ္မအနုလောမပစွဲနိုက်  
၌ ခြောက်ကျမ်း။ ဓမ္မပစွဲနိုယာနုလောမ၌ ခြောက်ကျမ်း။ ပေါင်း ပဋ္ဌာန်း  
နှစ်ဆဲလေးကျမ်း ဖြစ်၏။ ပုံစွဲကို အကုန်ထုတ်၍ ဟောလေ။ ပါ့၏တော် ပေါ့  
ချို့ဘား အကျိုးတားသည်။ ၅၈၁၏သိုးအတူ မတွေ့ကေသဖြင့်။ ဝိတ္ထာရေတဗုံး  
ချွဲအပ်၏။

[တန်း အတက်ကား] နိခွေသာဝါရကို ဟောတော်မူသည်၏ အခြားမျိုး  
ပုံစွဲသာဝါရကို ဟောတော်မူ၏။ပါ....(ပစွဲည်းအနုလုံးကို ဟောတော်မူသည်တို့

အောင် တဲ့၏)။ ထိုပစ္စည်း အနုလို့ တုံ့သော်လည်း ကေမူလက၊ ဒုမူလက၊ တိမူလက၊ စတုမူလက၏ပါ။ သဗုံမူလကအားဖြင့် နှစ်ဆဲလေးပါးအပြားရှိ၏။ ထို....တွင် ကေမူလကကို ရှုံးဦးစွာ ဟောတော်များ။ ထို....၌ တုံ့သော်လည်း ဟောတုပစ္စည်း၏ ကေမူလက အစရှိသော အားဖြင့် နှစ်ဆဲလေးပါးအပြားရှိ၏။ ထို....တွင် ဟောတုပစ္စည်း။ပါ။၏။ ထိုဟောတုပစ္စည်း၏ ကေမူလက၏ တုံ့သော် လည်း ကုသာလပဒ အစရှိသော အားဖြင့် ခုနှစ်ပါးအပြားရှိ၏။ ထို....တွင် ကုသာလပဒကို ရှုံးဦးစွာ ဟောတော်များ၏။ ထို....၌ တုံ့သော်လည်း ကုသာလပဒါဝသာန အစရှိသော အားဖြင့် ခုနှစ်ပါးအပြားရှိ၏။ ထို....တွင် ကုသာလပဒါဝသာနကို ရှုံးဦးစွာ။၏။ ဟောဟန်ကား “သိယာ ကုသာလဲ မေ့ ပဋိစ် ကုသာလော ဓမ္မာ ဥပ္ပလ္လာယျ ဟောတုပစ္စယာ” ဟူသည်တည်း။ (အနုကပေးမြဲ။ ။လေးဆဲကိုချက ထည့်မြဲ။ ။ကြုံအတူ အကုသာလပဒ အစရှိသည်၌လည်း ခုနှစ်ချက်စီ ဖြစ်သတည်း။) ။ဟောတုပစ္စယာ ကေမူလက ပြီး၏။

ဟောတုပစ္စယ ကေမူလကကို ဟောတော်မူသည့်၏အခြားမျှော် အာရမ့်ကျောစု  
ကေမူလကကို ဟောတော်မူ၏။ ထို....၌ တံ့သော်လည်း (ကုသလပဒ အစရှိသည့်  
စုံမြဲ။ ။အခိုပတ္တအစ အဂိုကတိုင်အောင် နည်းတူစစ်၍ လေးဆဲကိုးချကစ်  
ဟောလေ)။ ။ကေမူလက ပြီး၏။

ကေမူလက်ဂို့ ဟောတော်မူသည်၏အခြားမျိုး ဒုမူလကာဖို့ကို ဟောတော်  
 မူ၏၊ ထို့မူလကာဖို့ တံ့သော်လည်း ဟောတုပစ္စယ ဒုမူလကာဖို့ အစရှိသော  
 အားဖြင့် နှစ်ဆဲလေးပါးအပြားရှိ၏။ ထို....တွင် ဟောတုပစ္စည်း၏ ဒုမူသကာဖို့ကို  
 ရှေးဦးစွာ ဟောတော်မူ၏။ ထို....၌ တံ့သော်လည်း ဒုမူ၊ တိမူ၊ စတုမူ။ပါ။  
 သူမူလကာအားဖြင့် နှစ်ဆဲသုံးပါးအပြားရှိ၏။ ထို....တွင် ဒုမူကို ရှေးဦးစွာ  
 ဟောကော်မူ၏။ ထို ဒုမူ၏ တံ့သော်လည်း အာရမ္မဏဒုက အစရှိသောအားဖြင့်  
 နှစ်ဆဲသုံးပါးအပြားရှိ၏။ ထို....တွင် အာရမ္မဏဒုကကို ရှေးဦးစွာ ဟောတော်  
 မူ၏။ ထို....၌ တံ့သော်လည်း ကုသာလပဒ အစရှိသောအားဖြင့် ခုနစ်ပါးအပြား  
 ရှိ၏။ ထို....တွင် ကုသာလပဒကို ရှေးဦးစွာ၏။၏။ ထိုကုသာလပဒ၏ တံ့သော်လည်း  
 ကုသာလပဒဝါဝသာန အစရှိသောအားဖြင့် ခုနစ်ပါးအပြားရှိ၏။ ထို....တွင်  
 ကုသာလပဒဝါဝသာနကို ရှေးဦးစွာ၏။၏။ ဟောဟန်ကား သီယာ ကုသလုံ။ပါ။  
 ဟောတုပစ္စယာ အာရမ္မဏပစ္စယာ ဟူသည်တည်း။ ။ (၅၇၅)နည်းအတူ ခုနစ်ချက်  
 ဟောလေ။ ။အကုသာလပဒ အစရှိသည်၍ခုနစ်ချက်စီ၊ ပေါင်း အာရမ္မဏဒုက  
 လေးဆဲကိုးချက်။ ။၅၇၆)နည်းအတူ အခြပတ် အစရှိသည်၍လည်း လေးဆဲကိုး  
 ချက်စီ ဟောလေ)။ ။၁၇၆)ပြီး၏။

ဒုမ္မကို ဟောတော်မူသည်၏အခြားမဲ့၌ တိမ္မကို ဟောတော်မူ၏။ ထို...၌  
တုံသော်လည်း ဟောတုံအာရမ္မကူး အခိုပတိတိက အစရှိသော အားဖြင့်

၆၂

တိကပဋ္ဌန်း အရကောက်

နှစ်ဆဲနှစ်ပါး အပြားရှိ၏။ ထို....တွင် ဟောတူ အာရမ္မဏီ အဓိပတီ တိကကို ရှေးဦးစွာ ဟောတော်မူ၏။ ထို....၌ တုံးသော်လည်း ကုသလပဒ။ပါ။ ခုနှစ်ပါး အပြားရှိ၏။ ထို....တွင် ကုသလပဒကို၏။ ထို....၌ တုံးသော်လည်း ကုသလပဒဝါဝယာနှင့် အစရှိသော အားဖြင့် ခုနှစ်ပါးအပြားရှိ၏။ ထို....တွင် ကုသလပဒ။ ဝယာနှင့် ရှေးဦးစွာ ဟောတော်မူ၏။ ။ဟောဟန်ကား “သိယာ ကုသလံ။ပါ။ ဟောတုပစ္စယာ၊ အာရမ္မဏီပစ္စယာ၊ အဓိပတီပစ္စယာ”ဟူသည်တည်း။ ။(၅၇၄၎်။ အတူ ခုနှစ်ချက် ဟောလေ။ အကုသလပဒ အစရှိသည်၌လည်း ခုနှစ်ချက်။ ပေါင်းအဓိပတီ တိက၌ လေးဆဲကိုးချက်။ ။၅၇၅၎်းအတူ။ အနှစ်ရ တိက အစရှိသည်၌ လေးဆဲကိုးချက်၏ ဟောလေ)။ ။တိမူ ပြီး၏။

တိမူကို ဟောတော်မူသည်၏ အခြားမဲ့၌ စတုမူကို ဟောတော်မူ၏။ ထို....၌ တုံးသော်လည်း ဟောတူ၊ အာရမ္မဏီ၊ အဓိပတီမူ၊ အနှစ်ရ စတုကူ အစရှိသော အားဖြင့် နှစ်ဆဲတပါးအပြားရှိ၏။ ထို....တွင် အနှစ်ရ စတုကူကို ရှေးဦးစွာ ဟောတော်မူ၏။ ထို....၌ တုံးသော်လည်း ကုသလပဒ အစရှိသော အားဖြင့် ခုနှစ်ပါးအပြားရှိ၏။ ထို....တွင် ကုသလပဒကို၏။၏။ ထိုကုသလပဒ၌ တုံးသော်လည်း ကုသလပဒဝါဝယာနှင့် ရှေးဦးစွာ ဟောတော်မူ၏။ ။ဟောဟန်ကား “သိယာ ကုသလံ။ပါ။ ဟောတုပစ္စယာ၊ အာရမ္မဏီပစ္စယာ၊ အဓိပတီပစ္စယာ၊ အနှစ်ရပစ္စယာ”ဟူသည်တည်း။ (၅၇၅၎်းအတူ ခုနှစ်ချက် ဟောလေ။ ။အကုသလပဒ အစရှိသည်၌လည်း ခုနှစ်ချက်၏ ဟောလေ။ ပေါင်းအနှစ်ရ စတုကူ၌ လေးဆဲကိုးချက်။ ၅၇၆၎်းအတူ သမနှစ်ရ စတုကူ အစရှိသည်၌ လေးဆဲကိုးချက်၏ ဟောလေ။ ။ စတုမူ ပြီး၏။

(ပဉား။ ဆမှု။ပါ။ မာဝီသမှု၊ သမ္မမူတို့၌လည်း ၅၇၅၎်းအတူ ဟောလေ)။ ။  
ဟောတုပ္ပကာဒိုးပြီး၏။

ဟောတုပ္ပကာဒိုးကို ဟောတော်မူသည်၏ အခြားမဲ့၌ အာရမ္မဏီ ဒုကာဒိုးကို ဟောတော်မူ၏။ ထိုအာရမ္မဏီကာသံ့၌ တုံးသော်လည်း ဒုမူလကာ၊ တိမူလကာ၊ စတုမူလကာ။ပါ။ သမ္မမူလက အားဖြင့် နှစ်ဆဲသံ့ပါးအပြားရှိ၏။ ထို....တွင် ဒုမူလကကို ရှေးဦးစွာ ဟောတော်မူ၏။ ထို....၌ တုံးသော်လည်း ဟောတူ ဒုက အစရှိသော အားဖြင့် နှစ်ဆဲသံ့ပါးအပြားရှိ၏။ ထို....တွင် ဟောတုပ္ပကာကို ရှေးဦးစွာ ဟောတော်မူ၏။ ထို....၌ တုံးသော်လည်း ကုသလပဒ အစရှိသော အားဖြင့် ခုနှစ်ပါးအပြားရှိ၏။ ထို....တွင် ကုသလပဒဝါဝယာနှင့် ရှေးဦးစွာ ဟောတော်မူ၏။ ထို....၌ တုံးသော်လည်း ကုသလပဒဝါဝယာနှင့် အစရှိသော အားဖြင့် ခုနှစ်ပါးအပြားရှိ၏။ ထို....တွင် ကုသလပဒဝါဝယာနှင့် ရှေးဦးစွာ ဟောတော်မူ၏။ ။

## ပဋိစ္စဝါရ ဟေတုပစ္စည်း

၆၉

ဓာတ္ထဘန်ကား “သိယာ ကုသလံ။ပါ။ အာရမ္မဏပစ္စယာ၊ ဟေတုပစ္စယာ”  
ဟူသည်တည်း။ ။၍၏အတူ အကုသလပဒ အစရှိသည်၌ ခုနစ်ချက်စီ။ ပေါင်း  
လေးဆဲ့ကိုးချက် ဟောလေး။ ။ဟေတုပုက ပြီး၏။

၍၏အတူ အဓိပတ်ခုကာ အနှစ်ရုကာ၊ အစရှိသည်၌လည်း လေးဆဲ့ကိုးချက်စီ  
ဖြစ်၏။ ။ခုမူလက ပြီး၏။

၍၏နည်းအတူ တိမူလက္ခားလည်း အာရမ္မဏ ဟေတု တည်၍ အဓိပတ် အစဉ်  
သော နှစ်ဆဲ့က်စ်ပစ္စည်း အသီးအသီးထည့်။ ။စတူမူလက္ခားလည်း အာရမ္မဏ၊  
ဟေတု၊ အဓိပတ် တည်၍ အနှစ်ရ အစရှိသော နှစ်ဆဲ့ပစ္စည်း အသီးအသီး  
ထည့်။ပါ။ သဗ္ဗမူလက္ခား အာရမ္မဏ၊ ဟေတု၊ အဓိပတ်၊ အနှစ်ရ၊ သမနှစ်ရ။ပါ။  
အစိဂတထည်၍ ဟောလေး။ ။အာရမ္မဏပုကားဖီ ပြီး၏။

အဓိပတ် ခုကာဘီ၊ အနှစ်ရ ခုကာဘီ။ပါ။ အစိဂတ ခုကာဘီတို့၌လည်း ခုမူလကာ  
တိမူလကာ၊ စတူမူလကာ။ပါ။ သဗ္ဗမူလကာ။ အသီးအသီးနည်းတူ ဟောလေး။ ။  
ပစ္စည်းအနုလုံး ပြီး၏။

၍၏အတူ ပစ္စည်း ပစ္စနိုင်၊ ပစ္စည်း အနုလောမပစ္စနိုင်၊ ပစ္စည်း ပစ္စနိုင်ယာ  
နုလောမတူ့ကိုလည်း သီအပ်ကုန်၏။ ။(ပဋိစ္စဝါရ)။ ။၍၏နည်းအတူ သဟ  
၃၁တေါ် အစရှိသည်တူကိုလည်း ဟောအပ်ကုန်၏။ ။(ကုသလတိုင်)။ ။  
၍၏အတူ ဝေဒနာတိုင် အစရှိသည်တူကိုလည်း ဟောအပ်ကုန်၏။ ။(တိက  
ပဋိစ္စန်း)။ ။၍၏အတူ ခုကာပဋိစ္စန်း အစရှိသည်တူကိုလည်း ဟောအပ်ကုန်၏။ ။  
ဓမ္မအနုလုံး ပြီး၏။

၍၏အတူ ဓမ္မပစ္စနိုင် အဖရှိသည်တူကိုလည်း ဟောအပ်ကုန်၏။ ။ဓမ္မအနု  
လုံး တိကပဋိစ္စန်း အစရှိသည် ခြောက်ကျေမး။ ။ဓမ္မပစ္စနိုင်၌လည်း ခြောက်  
ကျေမး။ ။ဓမ္မအနုလောမ ပစ္စနိုင်၌လည်း ခြောက်ကျေမး။ ။ဓမ္မပစ္စနိုင်ယာနု  
လောမ၌လည်း ခြောက်ကျေမး။ ပေါင်းသော် ပဋိစ္စန်းဆဲ့လေးကျေမး။ (ပုစ္စာ  
ဝါရ) ၍၏နောက်နည်း အတက်ကား ပါဌိုတော်အမှာနှင့် ညီ၏။ နှစ်သက်ရာ  
တက်လေး။

ပဋိစ္စဝါရ ပြီး၏။

## ပဋိစ္စ ဝိသ္ထနာဝါရ ဟေတုပစ္စည်း

ပဋိစ္စဝါရကို ဟောတော်မူသည်၏ အခြားမဲ့၌ ဝိသ္ထနာဝါရကို ဟောတော်  
မူ၏။ ထိုဝိသ္ထနာဝါရ၌ တံ့သော်လည်း ဓမ္မအနုလုံး၊ ဓမ္မပစ္စနိုင်၊ ဓမ္မအနုလောမ

ပစ္စိုက်၊ ဓမ္မပစ္စိုက်ယာနုလောမအားဖြင့် လေးပါးအပြားရှိ၏။ ထို....တွင် ဓမ္မအနုလုံး  
ကို ရှုံးဦးစွာ၏။ ၏။ ထိုဓမ္မအနုလုံးမြှုပ်တုသော်လည်း တိကပဋ္ဌာန်း၊ ခုကာပဋ္ဌာန်း၊ ခုက  
တံကပဋ္ဌာန်း၊ တိကဒုကပဋ္ဌာန်း၊ တိကတိကပဋ္ဌာန်း၊ ခုကဒုကပဋ္ဌာန်း အားဖြင့်  
ကျောက်ပါးအပြားရှိ၏။ ထို....တွင် တိကပဋ္ဌာန်းကို ရှုံးဦးစွာ ဟောတော်မူ၏။  
ထို....၌ တုသော်သည်း ကုသလတိက်၊ ဝေဒနာတိက်အစရှိသောအားဖြင့် နှစ်ဆဲ  
နှစ်ပါးအပြားရှိ၏။ ထိုနှစ်ဆဲနှစ်ပါးတို့တွင် ကုသလတိက်ကိုရှုံးဦးစွာ ဟောတော်  
မူ၏။ ထိုကုသလတိက်၌ တုသော်လည်း ပဋိစ္စဝါရာ၊ သဟာဝတီရာ၊ ပစ္စာယဝါရာ၊  
နှုသယဝါရာ၊ သသွေဝါရာ၊ သမုပ္ပါတီရာ၊ ပုံ့ဗာဝါရအားဖြင့် ခုနှစ်ပါးအပြားရှိ၏။  
ထို....တွင် ပဋိစ္စဝါရကိုရှုံးဦးစွာ ဟောတော်မူ၏။ ထိုပဋိစ္စဝါရ၌ တုသော်လည်း  
ပစ္စာည်းအနုလုံး၊ ပစ္စာည်းပစ္စိုက်၊ ပစ္စာည်းအနုလောမပစ္စိုက်၊ ပစ္စာည်း ပစ္စိုက်ယာနုလောမ<sup>၁</sup>  
အားဖြင့် လေးပါးအပြားရှိ၏။ ထို....တွင် ပစ္စာည်းအနုလုံကို ရှုံးဦးစွာဟောတော်  
မူ၏။ ထိုပစ္စာည်းအနုလုံတုသော်လည်း ဝိဘင်္ဂဝါရအားဖြင့် နှစ်ပါး  
အပြားရှိ၏။ ထိုနှစ်ပါးတို့တွင် ဝိဘင်္ဂဝါရကို ရှုံးဦးစွာဟောတော်မူ၏။ ထိုဝိဘင်္ဂ<sup>၂</sup>  
ဝါရ၌တုသော်လည်း ဟောတုပစ္စာည်း၏ ဝိဘင်္ဂဝါရ၊ အာရမူမဏပစ္စာည်း၏ ဝိဘင်္ဂဝါရ<sup>၃</sup>  
အစရှိသောအားဖြင့် နှစ်ဆဲသုံးပါးအပြားရှိ၏။ ထိုနှစ်ဆဲသုံးပါးတို့တွင် ဟောတု  
ပစ္စာည်း၏ ဝိဘင်္ဂဝါရကို ရှုံးဦးစွာ ဟောတော်မူ၏။

ထိုဟောတုပစ္စာည်း၏ ဝိဘင်္ဂဝါရ၌ တုသော်လည်း ကုသလပဒ၊ အကုသလပဒ၊  
အဗျာကတပဒ၊ ကုသလာဗျာကတပဒ၊ အကုသလာဗျာကတပဒ အားဖြင့် ငါးပါး  
အပြားရှိ၏။ ထိုငါးပါးပုံ့ဗုတ္တု ကုသလပဒကို ရှုံးဦးစွာ ဟောတော်မူ၏။  
ထိုကုသလပဒ၌ တုသော်လည်း ကုသလပဒဝါဝသာန၊ အဗျာကတပဒဝါဝသာန၊  
ကုသလာဗျာကတပဒ ပဒဝါဝသာနအားဖြင့် သုံးပါးအပြားရှိ၏။ ထိုသုံးပါးတို့တွင်  
ကုသလပဒဝါဝသာနကို ရှုံးဦးစွာ ဟောတော်မူ၏။ ထိုကုသလပဒဝါဝသာန၌ တုသော်လည်း  
ဝိစိုး၊ အနုဝါအားဖြင့် နှစ်ပါးအပြားရှိ၏။ ထိုနှစ်ပါးတို့တွင် ဝိစိုးကို  
ရှုံးဦးစွာ ဟောတော်မူ၏။

### ကုသဇန ကုသလ

ဟောဟန်ကား ကုသလံ ဓမ္မံ ပဋိစ္စ ကုသလော ဓမ္မံ ဉာဏ်တိ ဟောတုပစ္စယာ  
ဟူသည်တည်း။ ဝိဝိကိုဟောတော်မူသည်၏ အခြားမျှုံး အနုဝါအားဖြင့် ဟောတော်  
မူ၏။ ဟောဟန်ကား “ကုသလံ ဇက် ခန့် ပဋိစ္စ တယော ခန္ဓာ တယော ခန္ဓာ  
ပဋိစ္စ ဇက် ခန္ဓာ ခန္ဓာ ခန္ဓာ”ဟူသည်တည်း။

ကုသလံကုသိုလ်ဖြစ်သော်၊ ဓမ္မံ တရားကိုပုံ့ဗုတ္တုစံရှိ၏။ တန်ည်းကား ပဋိစ္စ-ပဋိ  
ကဋ္ဌာတက္ကာဖြစ်ခြင်းဟု ဆိုအပ်သော တူသော အဖြစ်ဖြင့်ရောက်၍။ ကုသလော၊  
ကုသိုလ်ဖြစ်သော်၊ ဓမ္မံ၊ တရားသည်။ ဟောတုပစ္စယာ၊ ဟောတုပစ္စည်းကြောင့်။

## ပဋိစ္စဝါရ ဟောတုပစ္စည်း

၆၅

ဉာဏ်တိ၊ ဖြစ်၏။ကုသလံ၊ ကုသိလ်ဖြစ်သော။ကော်တပါးသောခေါ်အေဒနာ  
အစရှိသော ခန္ဓာကို။ ပဋိစ္စ၊ စဲ၍။ ။တန်ည်ကား ပဋိစ္စ-ပဋိဂါန္ဓာ တော်ဖြစ်ခြင်းဟု  
ဆိုအပ်သော တူသောအဗြိုဟ်ဖြင့်ဖြောက်၍။ တယော၊ သုံးပါးသုံးပါးကုန်သော။  
ခန္ဓာ၊ သည်ာအစရှိကုန်သောခန္ဓာတိသည်။ ဉာဏ်နှိမ်းဖြစ်ကုန်၏။ တယောသုံးပါး  
သုံးပါးကုန်သောခေါ်အေဒနာအစရှိကုန်သော ခန္ဓာဘိုကို။ ပဋိစ္စ၊ စဲ၍။ တန်ည်း  
ကား ပဋိစ္စ-ပဋိဂါန္ဓာ တော်ဖြစ်ခြင်းဟု ဆိုအပ်သော တူသော အဖြစ်ဖြင့်  
ရောက်၍။ ၃ကာာတပါးတပါးသော။ ခန္ဓာ၊ ဝိညာဉ် အစရှိသော ခန္ဓာသည်း  
ဉာဏ်တိ။၏။ ဒွေ၊ နှစ်ပါးနှစ်ပါးကုန်သော။ ခန္ဓာ၊ ဝေဒနာ သညာ အစရှိသော  
ခန္ဓာဘိုကို။ ပဋိစ္စ၊ စဲ၍။ တန်ည်ကား ပဋိစ္စ-ပဋိဂါန္ဓာ ၍။ ဒွေ၊ နှစ်ပါးနှစ်ပါး  
ကုန်သော။ ခန္ဓာ၊ တူးသည်။ ဉာဏ်နှိမ်းကုန်၏။

“ကုသလံ မဲ့ ပဋိစ္စ ကုသလော ဓမ္မာ ဉာဏ်တိ ဟောပစ္စယာ”ဟူ၍  
သဟာတော် မူအပ်သော ဝိမိပါ၌တော်ပါ၌၍ ကုသလော ဓမ္မာ ဟူသော  
ကတ္တားဟုပ်၏ အရကား ကုသိလ်ကော်သာ၊ ဇေတသိက်အငွေတိုးသ အစိတ်အစိတ်  
နာမက္ခနာကို၌၍ ဖြစ်သော ကုသိလ် ကော်သ၊ ဇေတသိက်အငွေတိုးသ အစိတ်  
အစိတ် နာမက္ခနာ ပစ္စယူပွှုတရားရ၏။ ။ဟောတုပစ္စယာဟူသော ဟိတ်ပါ၌၍  
အရကား သမုတ္တာ ခန္ဓာအားတပ်သော ကုသိလ်ကော်သ၊ ဇေတသိက်အငွေတိုးသ  
စိတ္တာက္ခာကတခုလာချိ ရှိသော ဒီဟိတ်ဖြစ်အော့။ အလောဘ၊ အဒေါသ၊ တိဟိတ်  
မြှုပ်နှံ။ အလောဘ၊ အဒေါသ၊ အမောဘ။ ၍၍ဟိတ်နှစ်ပါးသုံးပါး ပစ္စည်းတရား  
တို့၏ မဟတုသတ္တိ ရ၏။ ထိုနှစ်ပါးတို့တွင် အရကား ပဋိနအားဖြင့် ကတ္တား  
သာဆည်း။

ခန္ဓာဝါရကား တဆုံးလေးဝါရပြစ်သတည်း။ တဆုံးလေးဝါရဟူသော်ကား  
ကေက လေးဝါရ၊ တိက လေးဝါရ၊ ဒုက ခြောက်ဝါရ၊ ၍၍သုံးအားဖြင့် တဆုံး  
လေးဝါရ ဖြစ်သတ္တုံး။ ။၁ကက လေးဝါရဟူသော်ကား “ကေ ခန္ဓာ ပဋိစ္စ<sup>၁</sup>  
တယော ခန္ဓာ”ဟူ၍ ဟောတော်မူအပ်သော အနုဝါဒပါ၌တော်ပါ၌၍ ကေ ခန္ဓာ၏  
အရကို ဝေဒနာယူ၍၊ တယောခန္ဓာ၏ အရကို သညာ၊ သခံ့ရှိ၊ ဝိညာဉ်ယူ၍-တဝါရ။  
၄ကေခန္ဓာ၏အရကို သညာယူ၍၊ တယောခန္ဓာ၏ အရကို သခံ့ရှိ၊ ဝိညာဉ်၊ ဝေဒနာ  
ယူ၍-ဘဝါရ။ ကေခန္ဓာ၏ အရကို သခံ့ရှိယူ၍၊ တယောခန္ဓာ၏အရကို ဝိညာဉ်၊  
ဝေဒနာ၊ သညာယူ၍-တဝါရ။ ကေခန္ဓာ၏အရကို ဝိညာဉ်ယူ၍၊ တယောခန္ဓာ၏  
အရကို ဝေဒနာ၊ သညာ၊ သခံ့ရှိယူ၍-တဝါရ။ ၍၍သုံးအားဖြင့် ကေက-လေးဝါရ<sup>၂</sup>  
ဖြစ်သတ္တုံး။

တိက-လေးဝါရဟူသော်ကား “တယော ခန္ဓာ ပဋိစ္စ ဇော် ခန္ဓာ”ဟူ၍။ၢ။  
ပါ၌၍ တယောခန္ဓာ၏ အရကို ဝေဒနာ၊ သညာ၊ သခံ့ရှိယူ၍၊ ဇော်ခန္ဓာ၏  
အရကို ဝိညာဉ်ယူ၍ တဝါရ။ တယောခန္ဓာ၏အရကို သညာ၊ သခံ့ရှိ၊ ဝိညာဉ်

ယူ၍၊ ဧကာခန္ဓာ၏ အရာကို ဝေဆါာ ယူ၍-တပါရ။ တယောခန္ဓာ၏ အရာကို  
သံ၍၊ ဝိညာဉ်၊ ဝေဆါာယူ၍၊ ဧကာခန္ဓာ၏ အရာကို သညာယူ၍-တပါရ။  
တယောခန္ဓာ၏ အရာကို ဝိညာဉ်၊ ဝေဆါာ၊ သညာယူ၍ ဧကာခန္ဓာ၏ အရာကို  
သံ၍ယူ၍ တပါရ ၍၍သုတေသနးက-လေးဝါရဖြစ်သည်း။

କୁଳାଲେଖ ଅଧ୍ୟାତ୍ମିକ

ကုသလ္လပဒါဝသာနကို၌ အဗျာကတပဒါဝသာနကို၍။ ထိုအဗျာကတပဒါဝသာန၏တော်လည်း ပိမိ အနိတိအား ဖြင့် နှစ်ပါးအပြောရှိ၏၊ ထိုနှစ်ပါးတို့ တွင် ပိမိကို ရေးလို့စွာ ဟောတော်မှု၏။ ဟောဟန်ကား “ကုသလ္လပါးပို့စွာ အဗျာကတော့ ဓမ္မ္မာ ဥပ္ပါတီ ဟောတုပစ္စယာ ဟူသည်တည်း။ အိမိကို ဟောတော်မူသည်၏ အခြားမျိုး အနိတိအား ဖြင့် ဟောတော်မှု၏။ ဟောဟန်ကား “ကုသလေ ဆန္ဒ ပို့စွာ စိတ္တသမုပ္မာနဲ့ ရုပ်” ဟူသည်တည်း။ ။ကုသလ္လပါးကုသလ္လပါး တရားကို။ ပို့စွာ စွဲ၍။ ထနည်းကား ပို့စွာ-ပို့ကို၍ ဘာကဲ့ ဖြစ်ခြင်းဟု ဆိုအပ်သော တူသောအဖြစ်ပြင် ရောက်၍။ အဗျာကတော့ အဗျာကတပ ဖြစ်သော့ ဓမ္မ္မာ၊ တရားသည်။ ဟယတုပစ္စယာ၊ ဟောပုံပစ္စသုံးကြောင်း၊ ဥပ္ပါတီ ဖြစ်၏။ ကုသလေကုသလ္လပါးကုသည်၏သော့ အန္တ၊ ခန္တတိကို။ ပို့စွာ စွဲ၍။ စိတ္တသမုပ္မာနဲ့ စိတ္တလျှော်ဖြစ်ကြောင်းရှိသော့ ရုပ်၊ ရုပ်သည်။ ဥပ္ပါတီ ဖြစ်၏။

“ကုသလံ မီးပန္တိစ္စ အာဖြာကတော့ မော်ဘဲ ညွှန်တိ ဟေတုပစ္စယာ”  
ဟူ၍ ဟောတော်မူအပ်သော ဝိပါဒိတော်ပါ၌၍ အာဖြာကတော့ မော်ဟူသော  
ကတ္တားပုံချို့အရာကား ပန္တိဝါဘာရုံး၌ ဖြစ်သောအာခါ ကုသိုက်၊ ကော်သာ  
တော်သိုက် အငွောက် အစိတ်အပေါင်း နာမက္နာနာကို ရွှေဖြစ်သော ကုသိုလ်  
ပြုအပ်သော စီးပွားရေး ပစ္စယဉ်ပုန် တရားရန်။ ॥ဟေတုပစ္စယာ ဟူသော

## ပဋိစ္စဝါရ ဟေတုပစ္စည်း

၆၂ -

ဟိတ်ပါ၌၏အရကား စီတ္ထာရပ်အားတပ်သော ပဗ္ဗေဝါကာရဘုံး ဖြစ်သောအခါ  
ကုသိုလ်ကောင်သာ စေတသိုက်အငွေတိ သ စီတ္ထက္ခဏ တခုတချိန်ရှိသော ဒုၢိဟိတ်ဖြစ်  
အဲ။ အလောဘ၊ အဖေါသာ၊ တိဟိတ်ဖြစ်အဲ။ အလောဘ၊ အဖေါသာ၊ အမောဟာ၊  
ဤဟိတ်နှစ်ပါး သုံးပါး ပစ္စည်းတရားတို့၏ ဟေတုသတ္တိ ရ၏။ ထိနှစ်ပါးတို့တွင်  
အရကား ပဋိဘန်အားဖြင့် ကတ္တားသာတုည်း။

ခန္ဓာဝါရကား နှစ်ရုံးနှစ်ဆဲ့ငါးဝါရဖြစ်သတည်း။ နှစ်ရုံးနှစ်ဆဲ့ငါးဝါရ ဟူသော်  
ကား ပွဲထပ်မဟာဘုတ်စိတ္ထာရပ်၌ တဆဲ့ငါးဝါရ။ အာပေါ်မဟာဘုတ်စိတ္ထာရပ်၌  
တဆဲ့ငါးဝါရ၊ တေဇောမဟာဘုတ်စိတ္ထာရပ်၌ တဆဲ့ငါးဝါရ။ ဝါယောမဟာဘုတ်  
စိတ္ထာရပ်၌ တဆဲ့ငါးဝါရ။ ၁၂ထပ်၊ အာပေါ်၊ တေဇော မဟာဘုတ်စိတ္ထာရပ်၌  
တဆဲ့ငါးဝါရ၊ အာပေါ်၊ တေဇော၊ ဝါယော မဟာဘုတ်စိတ္ထာရပ်၌ တဆဲ့ငါးဝါရ။ ၁၃ထပ်၊  
တေဇော၊ ဝါယော၊ ပထဝါ မဟာဘုတ်စိတ္ထာရပ်၌ ဟဆဲ့ငါးဝါရ။ ၁၄ထပ်၊ ပထဝါ  
အာပေါ်၊ မဟာဘုတ်။၂။ ၃၅ တဆဲ့ငါးဝါရ။ ၂၇ထပ်၊ အာပေါ် မဟာဘုတ်။၂။  
၃၆။ တဆဲ့ငါးဝါရ။ ပထဝါ၊ တေဇော မဟာဘုတ်စိတ္ထာရပ်၌ တဆဲ့ငါးဝါရ။ ပထဝါ၊  
ဝါယော။၂။ ၃၇။ တဆဲ့ငါးဝါရ။ အာပေါ်၊ တေဇော။၂။ ၃၈။ တဆဲ့ငါးဝါရ။  
အာပေါ်၊ ဝါယော။၂။ ၃၉။ တဆဲ့ငါးဝါရ။ တေဇော၊ ဝါယော။၂။ ၄၀။ တဆဲ့ငါးဝါရ။  
ဝါယော။၂။ ၄၁။ တဆဲ့ငါးဝါရ။ အာပေါ်၊ တေဇော၊ ဝါယောမဟာဘုတ်စိတ္ထာရပ်၌ တဆဲ့ငါးဝါရ။  
ဤသို့အားဖြင့် တဆဲ့ငါးဝါရ တဆဲ့ငါးကြိမ်ဖြစ်ကောင်းသောကြောင့် နှစ်ရုံးနှစ်ဆဲ့  
ငါးဝါရ ဖြစ်သတည်း။

ပထဝါ မဟာဘုတ် စိတ္ထာရပ်၌ တဆဲ့ငါးဝါရ ဟူသော်ကား ကေကလေးဝါရ၊  
တိက အလေးဝါရ၊ အုက ခြောက်ဝါရ၊ စတ္တက္ခ တဝါရ။၄၅။ ဤသို့အားဖြင့် တဆဲ့ငါးဝါရ  
ဖြစ်သတည်း။ ၁။ ကေက လေးဝါရ ဟူသော်ကား “ကုသလေ ခန္ဓာ ပဋိစ္စတ္ထာ  
သမ္မတာန် ရုပ်” ဟု၍ ဟောတော်မှုအပ်သော အနုဝါဒပို့ဗိုလ်ပါ၌၍ ကုသလေ  
ခေါ်ဆုံး အာရကို ဝေနာယူ၍ စိတ္ထသမ္မတာန် ရုပ်၏အာရကို ပထဝါမဟာဘုတ်  
စိတ္ထာရပ်ယူ၍ တပါရ။ ကုသလေ ခန္ဓာ၏အာရကို သညာယူ၍ စိတ္ထသမ္မတာန် ရုပ်၏  
အာရကို ပထဝါမဟာဘုတ် စိတ္ထာရပ်ယူ၍ တပါရ။ ကုသလေခန္ဓာ၏ အာရကို  
သခံ၍ ယူ၍ စိတ္ထသမ္မတာန် ရုပ်၏အာရကို ပထဝါမဟာဘုတ် စိတ္ထာရပ်ယူ၍ တပါရ။  
ကုလသေခန္ဓာ၏အာရကို ဝိညာဉ်ယူ၍ စိတ္ထသမ္မတာန် ရုပ်၏အာရကို ပထဝါမဟာ  
ဘုတ် စိတ္ထာရပ်ယူ၍ တပါရ။ ၅၅။ ဤသို့ ကေက လေးဝါရ ဖြစ်သတည်း။

တိက လေးဝါရဟူသော်ကား ကုသလေခန္ဓာ၏အာရကို ဝေနာ၊ သညာ၊  
သခံ၍ ယူ၍ စိတ္ထသမ္မတာန် ရုပ်၏အာရကို ပထဝါ မဟာဘုတ် စိတ္ထာရပ်ယူ၍  
တပါရ။ ကုသချုပ် ခန္ဓာ၏အာရကို သညာ၊ သခံ၍ ယူ၍ စိတ္ထသမ္မတာန် ရုပ်၏

ရုပံးအရကို ပထဝီမဟာဘုတ် စိတ္တဇရုပ်ယူ၍ တဝါရာ။ ကုသလေ ခန္ဓု၏အရ  
ကို သံ့ရာ၊ ဝိညာဉ်၊ ဝေဒနာယူ၍၊ စိတ္တသမုပ္ဒာနံ ရုပံးအရကို ပထဝီ မဟာ  
ဘုတ် စိတ္တဇရုပ်ယူ၍ တဝါရာ။ ကုသလေ ခန္ဓု၏အရကို ဝိညာဉ်၊ ဝေဒနာ၊ သညာ  
ယူ၍၊ စိတ္တသမုပ္ဒာနံ ရုပံးအရကို ပထဝီ မဟာဘုတ် စိတ္တဇရုပ်ယူ၍ တဝါရာ။ ဤသို့  
တိက လေးဝါရဖြစ်သသည်။။

အကဗြို့ကိုဝါရဟူသော်ကား ကုသလေခန္ဓု၏အရကို ဝေဒနာ၊ သညာယူ၍၊  
စိတ္တသမုပ္ဒာနံ ရုပံးအရကို ပထဝီ မဟာဘုတ် စိတ္တဇရုပ်ယူ၍ တဝါရာ။ ကုသလေ  
ခန္ဓု၏အရကို ဝေဒနာ၊ သံ့ရာယူ၍၊ စိတ္တသမုပ္ဒာနံ ရုပံးအရကို ပထဝီမဟာ  
ဘုတ် စိတ္တဇရုပ်ယူ၍ တဝါရာ။ ကုသလေခန္ဓု၏အရကို ဝေဒနာ ဝိညာဉ်ယူ၍၊  
စိတ္တသမုပ္ဒာနံ ရုပံးအရကို ပထဝီမဟာဘုတ် စိတ္တဇရုပ်ယူ၍ တဝါရာ။ ကုသလေ  
ခန္ဓု၏အရကို သံ့ရာ၊ ဝိညာဉ်ယူ၍၊ စိတ္တသမုပ္ဒာနံ ရုပံးအရကို ပထဝီ မဟာ  
ဘုတ် စိတ္တဇရုပ်ယူ၍ တဝါရာ။ ကုသလေ ခန္ဓု၏ အရကို သညာ၊ ဝိညာဉ်ယူ၍၊  
စိတ္တသမုပ္ဒာနံ ရုပံးအရကိုပထဝီမဟာဘုတ် စိတ္တဇရုပ်ယူ၍ တဝါရာ။ ကုသလေ  
ခန္ဓု၏အရကို သံ့ရာ၊ ဝိညာဉ်ယူ၍၊ စိတ္တသမုပ္ဒာနံ ရုပံးအရကို ပထဝီ မဟာ  
ဘုတ် စိတ္တဇရုပ်ယူ၍ တဝါရာ။ ဤသို့လျင် ခုက ခြောက်ဝါရ ဖြစ်သတည်။

စတုက္က တဝါရဟူသော်ကား ကုသလေ ခန္ဓု၏ အရကို ဝေဒနာ၊ သညာ၊  
သံ့ရာ၊ ဝိညာဉ်ယူ၍၊ စိတ္တသမုပ္ဒာနံ ရုပံး၏ အရကို ပထဝီမဟာဘုတ် စိတ္တဇ  
ရုပ်ယူ၍ တဝါရာ။ ဤသို့ စတုက္က တဝါရ ဖြစ်သတည်။ ဤသို့လျင် ကောက  
လေးဝါရ၊ တိက လေးဝါရ၊ ခုက ခြောက်ဝါရ၊ စတုက္က တဝါရ အားဖြင့် ပထဝီ  
မဟာဘုတ် စိတ္တဇရုပ်၌ တဆုံးဝါရ ဖြစ်သတည်။ ထိုအတူ အာပေါ်  
မဟာဘုတ် စိတ္တဇရုပ်၌ တဆုံးဝါရ၊ တေဇာ မဟာဘုတ် စိတ္တဇရုပ်၌ တဆုံး  
ဝါရ ပါယော မဟာဘုတ် စိတ္တဇရုပ်၌ တဆုံးဝါရ။ ပထဝီ၊ အာပေါ်၊  
တေဇာ မဟာဘုတ် စိတ္တဇရုပ်၌ တဆုံးဝါရ၊ အာပေါ်၊ တေဇာ၊ ပါယော  
မဟာဘုတ် စိတ္တဇရုပ်၌ တဆုံးဝါရ၊ တေဇာ၊ ပါယော၊ ပထဝီ မဟာဘုတ်  
စိတ္တဇရုပ်၌ တဆုံးဝါရ၊ ပါယော၊ ပထဝီ၊ အာပေါ် မဟာဘုတ် စိတ္တဇရုပ်၌  
တဆုံးဝါရ။ ။ပထဝီ၊ အာပေါ် မဟာဘုတ် စိတ္တဇရုပ်၌ တဆုံးဝါရ၊  
ပက္ဂီ၊ တေဇာ မဟာဘုတ် စိတ္တဇရုပ်၌ တဆုံးဝါရ၊ ပထဝီ၊ ပါယော  
မဟာဘုတ် စိတ္တဇရုပ်၌ တဆုံးဝါရ၊ အာပေါ်၊ တေဇာ မဟာဘုတ် စိတ္တဇ  
ရုပ်၌ တဆုံးဝါရ၊ အာပေါ်၊ ပါယော မဟာဘုတ် စိတ္တဇရုပ်၌ တဆုံးဝါရ၊  
တေဇာ၊ ပါယော မဟာဘုတ် စိတ္တဇရုပ်၌ တဆုံးဝါရ။ ။ပထဝီ၊ အာပေါ်၊  
တေဇာ၊ ပါယော မဟာဘုတ် စိတ္တဇရုပ်၌ တဆုံးဝါရ၊ ဤသို့ တဆုံးဝါရ  
တဆုံးဝါးကြိမ် ဖြစ်ကောင်းသောကြောင်း ခန္ဓာဝါရကား နှစ်ရုံနှစ်ဆုံးဝါရ  
ဖြစ်သတည်။

## ကုသလေန ကုသလာပျောကတဲ့

အဗျာကတပဒါဝသာနကို ဟောတော်မူသည်၏ အခြားပွဲ၌ ကုသလာပျောကတပဒါဝသာနကို ဟောတော်မူ၏။ (ဝိမ့် အနုဝါဒ စစ်မြဲ)။ ဟောဟန်ကား “ကုသလံ ဓမ္မံ ပဋိစ္စ ကုသလောစ အဗျာကတောစ ဓမ္မာ ဥပဇ္ဇိုး ဟေတုပစ္စယာ။ ကုသလံ ငက် ခုခံ ပဋိစ္စ တယော ခန္ဓာ စိတ္တသမုပ္ဒာနနှင့် ရုပ်။ ပိတ္တသမုပ္ဒာနနှင့် ရုပ်” ဟူသည်တည်း။ ။ကုသလံ သော။ ဓမ္မံ၊ ကု။ ပဋိစ္စ၊ စွဲ၍။ တနည်းကား ပဋိစ္စ-ပဋိဂိန္ဒာ၊ တက္ကဖြစ်ခြင်းဟု ဆိုအပ်သော တူသောအဖြစ်ဖြင့် ရောက၍။ ကုသလော၊ ကုသိုလ်ဖြစ်သော။ ဓမ္မာစ၊ တရားသည်ငြင်း။ အဗျာကတော်ဖြစ်သော။ ဓမ္မာစ၊ တရားသည်ငြင်း။ ဣ။ ငတေ ဓမ္မာ၊ ထိုတရားတို့သည်။ ဟေတုပစ္စယာ၊ ဟေတုပစ္စည်းကြောင့်။ ဥပဇ္ဇိုးကုန်၏။ ကုသလံ၊ ကုသိုလ်ဖြစ်သော။ ငက်၊ တပါးတပါးသော။ ခန္ဓာ၊ ခန္ဓာကို။ ပဋိစ္စ၊ စွဲ၍။ တယော၊ သုံးပါး သုံးပါးကုန်သော။ ခန္ဓာ၊ ခန္ဓာတို့သည်ငြင်း။ စိတ္တသမုပ္ဒာန၊ စိတ်လျှင် ဖြစ်ကြောင်းရှိသော။ ရုပ္ပါ၊ စိတ္တရုပ်သည်ငြင်း။ ဥပဇ္ဇိုး ဖြစ်၏။ (နောက်ကတ္ထားကို ပဋိနပြု၍ ကောဝှစ်ကြယာ ထားသည်)။ တနည်းကား ဣ။ သုံးပါး သုံးပါး ကုန်သော။ ခန္ဓာ၊ ခန္ဓာတို့ကို။ ပဋိစ္စ၊ ရှိ။ ငကော၊ တပါး တပါးသော။ ခန္ဓာ၊ ခန္ဓာတို့ကို။ စိတ္တသမုပ္ဒာန၊ စိတ်လျှင် ဖြစ်ကြောင်းရှိသော။ ရုပ္ပါ၊ စိတ္တရုပ်သည်ငြင်း။ ဥပဇ္ဇိုး ၏။ တနည်းကား ဣ။ သုံးပါး သုံးပါး ကုန်သော။ ခန္ဓာ၊ ခန္ဓာတို့ကို။ ပဏ္ဍာ၊ ရှိ။ ဒွေ၊ ကုန်သော။ ခန္ဓာ၊ တို့သည်ငြင်း။ စိတ္တသမုပ္ဒာန၊ စိတ်လျှင် ဖြစ်ကြောင်းရှိသော။ ရုပ္ပါ၊ စိတ္တရုပ်သည်ငြင်း။ ဥပဇ္ဇိုး ၏။ တနည်းကား ဣ။ သုံးပါး သုံးပါး ကုန်သော။ ခန္ဓာ၊ စိတ္တတို့ကို။ ဖြစ်ကုန်၏။

“ကုသလံ ဓမ္မံ ပဋိစ္စ ကုသလောစ အဗျာကတောစ ဓမ္မာ ဥပဇ္ဇိုး ဟေတုပစ္စယာ” ဟူ၍ ဟောတော်မူအပ်သော ဝိမ့်ပါဉီးတော်ပါဉွှေ့၌ ကုသလောစ အဗျာကတောစ ဓမ္မာဟူသော ကတ္ထားဟု၍၏အရကား ပဋိဝါကာရဘုံးဖြစ်သော အခါ ကုသိုလ်ကောဝါသ၊ ငတေသိုက် အငွေတို့သ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခာနာကို၍၍ ဖြစ်သော ကုသိုလ်ကောဝါသ၊ ငတေသိုက် အငွေတို့သ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခာနာ။ ထိုနာမက္ခာနာသည် ပြုအပ်သော စိတ္တရုပ် ပစ္စယူပုံန် တရား ရ၏။ ။ဟေတုပစ္စယာ ဟူသော ဟိတ်ပါဉီးအရကား သမ္မယူတ္ထခန္ဓာ စိတ္တရုပ်အား တပ်သော ပဋိဝါကာရဘုံး ဖြစ်သောအခါ ကုသိုလ်ကောဝါသ၊ ငတေသိုက် အငွေတို့သ စိတ္တက္ခာ တခုတခုချုံရှိသော ဒ္ဓဟိတ်ဖြစ်အဲ့။ အလောဘ၊ အဒေါသာ။ တိဟိတ် ဖြစ်အဲ့။ အလောဘ၊ မာဒေါသာ၊ အမောဘ၊ ရှုံးဟိတ်နှစ်ပါး သုံးပါး ပစ္စည်းတရား

တိုင် ဟေတုသထိ ရ၏။ ထိန္ဒိယီးတိတွင် အရကား ပဋိနအားဖြင့် ကတ္တားသာတည်း။

ଏକ୍ଷାବିଧିରୁଗାଃ ଫୁଲରୁତପନ୍ୟପ୍ରତିଵାଚନ୍ୟଃ ॥ ଫୁଲରୁତପନ୍ୟ ଭୂତେଜିକାଃ  
ପଥରିମହାବ୍ୟତ ଶିତ୍ତଲର୍ପନ୍ୟ ତପ୍ତଲେଲଃଠିରି ॥ ଆପିମହାବ୍ୟତ ଶିତ୍ତଲର୍ପନ୍ୟ  
ତପ୍ତଲେଲଃଠିରି ॥ ତେଣୋମହାବ୍ୟତ ଶିତ୍ତଲର୍ପନ୍ୟ ତପ୍ତଲେଲଃଠିରି ॥ ଠିଯୋ  
ମହାବ୍ୟତ ଶିତ୍ତଲର୍ପନ୍ୟ ତପ୍ତଲେଲଃଠିରି ॥ ॥ପଥରି, ଆପି, ତେଣୋ ମହା  
ବ୍ୟତ ଶିତ୍ତଲର୍ପନ୍ୟ ତପ୍ତଲେଲଃଠିରି ॥ ଆପି, ତେଣୋ, ଠିଯୋ ମହାବ୍ୟତ  
ଶିତ୍ତଲର୍ପନ୍ୟ ତପ୍ତଲେଲଃଠିରି ॥ ତେଣୋ, ଠିଯୋ, ପଥରି ମହାବ୍ୟତ ଶିତ୍ତଲର୍ପନ୍ୟ  
ତପ୍ତଲେଲଃଠିରି ॥ ଠିଯୋ, ପଥରି, ଆପି ମହାବ୍ୟତ ଶିତ୍ତଲର୍ପନ୍ୟ ତପ୍ତ  
ଲେଲଃଠିରି ॥ ॥ପଥରି, ଆପି ମହାବ୍ୟତ ଶିତ୍ତଲର୍ପନ୍ୟ ତପ୍ତଲେଲଃଠିରି ॥ ପଥରି,  
ତେଣୋ ମହାବ୍ୟତ ଶିତ୍ତଲର୍ପନ୍ୟ ତପ୍ତଲେଲଃଠିରି ॥ ପଥରି, ଠିଯୋ ମହାବ୍ୟତ  
ଶିତ୍ତଲର୍ପନ୍ୟ ତପ୍ତଲେଲଃଠିରି ॥ ଆପି, ତେଣୋ ମହାବ୍ୟତ ଶିତ୍ତଲର୍ପନ୍ୟ ତପ୍ତ  
ଲେଲଃଠିରି ॥ ଆପି, ଠିଯୋ ମହାବ୍ୟତ ଶିତ୍ତଲର୍ପନ୍ୟ ତପ୍ତଲେଲଃଠିରି ॥ ତେଣୋ,  
ଠିଯୋ ମହାବ୍ୟତ ଶିତ୍ତଲର୍ପନ୍ୟ ତପ୍ତଲେଲଃଠିରି ॥ ॥ପଥରି, ଆପି, ତେଣୋ,  
ଠିଯୋ ମହାବ୍ୟତ ଶିତ୍ତଲର୍ପନ୍ୟ ତପ୍ତଲେଲଃଠିରି ॥ ଗ୍ରୀବ୍ୟାଜାଃପ୍ରଦ୍ଵୁ ଫୁଲରୁତପନ୍ୟ  
ପ୍ରତିଵାଚନ୍ୟ ॥

ပထဝီ မဟာဘုတ် စိတ္တဇရပ်၍ တဆုံလေးဝါရာ ဟူသော်ကား ကေက  
လေးဝါရာ၊ တိုက လေးဝါရာ၊ ဒုက ခြောက်ဝါရာ။ ဤသိအားဖြင့် တဆုံလေးဝါရာ  
ဖြစ်သတည်း။

တိက လေးဝါရှယ်သော်ကား “တယော ခန္ဓု ပုဂ္ဂိုဇ် ငြော ခန္ဓု စီတွေ  
သမုတ္မာနှင့် ရှုပ်” ဟု၍ ဟောတော်မူအောင်သော အနုပါဒပါငြိတော်ပါဉ္စ် တယော  
ခန္ဓု၏အရကို ဝေဒုကာ၊ သညာ သခဲ့ရှယ်၍၊ ငြော ခန္ဓု စီတွေသမုတ္မာနှင့်

## ပဋိစ္စဝါရ ဟေတုပန္တည်း

၃၁

ရူပံ့၏အရကို ဝိညာဉ်၊ ပထဝီ မဟာဘုတ် စီတ္ထဇာပ်ယူ၍ တဝါရ။ တယာ ခန္ဓု၏အရကို သညာ၊ သခံ၍ ဝိညာဉ်ယူ၍၊ ငော့ ခန္ဓု စီတ္ထသမုဒ္ဓသန၍ ရူပံ့၏အရကို ဝေးနာ၊ ပထဝီ မဟာဘုတ် စီတ္ထဇာပ်ယူ၍ တဝါရ။ တယာ ခန္ဓု၏အရကို သခံ၍ ဝိညာဉ်၊ ဝေးနာယူ၍၊ ငော့ ခန္ဓု စီတ္ထသမုဒ္ဓသန၍ ရူပံ့၏အရကို သညာ၊ ပထဝီ မဟာဘုတ် စီတ္ထဇာပ်ယူ၍ တဝါရ။ တယာ ခန္ဓု၏အရကို ဝိညာဉ်၊ ဝေးနာ၊ သညာယူ၍၊ ငော့ ခန္ဓု စီတ္ထသမုဒ္ဓသန၍ ရူပံ့၏အရကို သခံ၍ ပထဝီ မဟာဘုတ် စီတ္ထဇာပ်ယူ၍ တဝါရ။ ဤသို့ တိက လေးဝါရ ဖြစ်သတည်း။

ဗုက ခြောက်ဝါရဟူသော်ကား “ဒွေ ခန္ဓု ပဋိစ္စ ဒွေ ခန္ဓု စီတ္ထသမုဒ္ဓသန၍ ရူပံ့” ဟူ၍ ဟောတော်မှုအပ်သော အနုဝါဒပါ၌တော်ပါ၌၍ ဒွေ ခန္ဓု၏ အရကို ဝေးနာ၊ သညာ ယူ၍၊ ဒွေခန္ဓု စီတ္ထသမုဒ္ဓသန၍ ရူပံ့၏အရကို သခံ၍ ဝိညာဉ်၊ ပထဝီ မဟာဘုတ် စီတ္ထဇာပ် ယူ၍ တဝါရ။ ဒွေခန္ဓု၏ အရကို ဝေးနာ၊ သညာယူ၍၊ ဒွေခန္ဓု စီတ္ထသမုဒ္ဓသန၍ ရူပံ့၏အရကို ဝိညာဉ်၊ သညာ၊ ပထဝီ မဟာဘုတ် စီတ္ထဇာပ် ယူ၍ တဝါရ။ ဒွေခန္ဓု၏ အရကို ဝိညာဉ်၊ ပထဝီ မဟာဘုတ် စီတ္ထဇာပ် ယူ၍ တဝါရ။ ဒွေခန္ဓု၏ အရကို သခံ၍ ဝိညာဉ် ယူ၍၊ ဒွေခန္ဓု စီတ္ထသမုဒ္ဓသန၍ ရူပံ့၏အရကို ဝေးနာ၊ သခံ၍ ဝိညာဉ် ယူ၍၊ ပထဝီ မဟာဘုတ် စီတ္ထဇာပ် ယူ၍ တဝါရ။ ဤသို့ ဗုကခြောက်ဝါရ ဖြစ်သတည်း။ ဤသို့လျှင် ကေက လေးဝါရ၊ တိက လေးဝါရ၊ ဗုက ခြောက်ဝါရ အားဖြင့် ပထဝီ မဟာဘုတ် စီတ္ထဇာပ်၌ တဆဲလေးဝါရ ဖြစ်သတည်း။

ဤအတူ အာပေါ မဟာဘုတ် စီတ္ထဇာပ်၌ တဆဲလေးဝါရ၊ တောော မဟာ ဘုတ် စီတ္ထဇာပ်၌ တဆဲလေးဝါရ၊ ဝါယာ မဟာဘုတ် စီတ္ထဇာပ်၌ တဆဲလေး ဝါရ၊ ပထဝီ၊ အာပေါ၊ တောော မဟာဘုတ် စီတ္ထဇာပ်၌ တဆဲလေးဝါရ၊ အာပေါ၊ တောော၊ ဝါယာ မဟာဘုတ် စီတ္ထဇာပ်၌ တဆဲလေးဝါရ၊ တောော၊ ဝါယာ၊ ပထဝီ မဟာဘုတ် စီတ္ထဇာပ်၌ တဆဲလေးဝါရ၊ ဝါယာ၊ ပထဝီ၊ အာပေါ မဟာ ဘုတ် စီတ္ထဇာပ်၌ တဆဲလေးဝါရ၊ ပထဝီ၊ အာပေါ မဟာဘုတ် စီတ္ထဇာပ်၌ တဆဲ လေးဝါရ၊ ပထဝီ၊ တောော မဟာဘုတ် စီတ္ထဇာပ်၌ တဆဲလေးဝါရ၊ ပထဝီ၊ ဝါယာ မဟာဘုတ် စီတ္ထဇာပ်၌ တဆဲလေးဝါရ၊ အာပေါ၊ ဝါယာ မဟာဘုတ် စီတ္ထဇာပ်၌ တဆဲ လေးဝါရ၊ တောော၊ ဝါယာ မဟာဘုတ် စီတ္ထဇာပ်၌ တဆဲလေးဝါရ၊ ပထဝီ

၇၂

## တိကပဋ္ဌန်း အရကောက်

အာပေါ့၊ တေဇာ၊ ဝါယော မဟာဘုရာ် စီတ္ထဇရုပ်၍ တဆုံးလေးဝါရာ၊ ဉ်ဗျို့  
တဆုံးလေးဝါရာ၊ တဆုံးငါးကြိမ် ဖြစ်ကောင်းသောကြောင့် ခန္ဓာဝါရကား နှစ်ရာ  
တဆယ် ဖြစ်သတည်း။

### အကုသလန် အကုသလံ

ကုသလပဒကို ဟောတော်မူသည်၏ အခြားမဲ့၌ အကုသလပဒကို ဟောတော်  
မူ၏။ ထိုအကုသလပဒ၌ တုံသော်လည်း အကုသလပဒဝါဝသာနာ၊ အဗျာကတပဒ  
ဝသာနာ၊ အကုသလာဗျာကတပဒဝါဝသာနာအားဖြင့် သုံးပါးအပြားရှိ၏။ ထို....တွင်  
အကုသလပဒဝါဝသာနာကို ရှေ့ဗီးစွာ ဟောတော်မူ၏။ ထိုအကုသလပဒဝါဝသာနှင့်  
တုံသော်လည်း ဝိမိ၊ အနုဝါဒ အားဖြင့် နှစ်ပါးအပြားရှိ၏။ ထို....တွင် ဝိမိကို  
ရှေ့ဗီးစွာ ဟောတော်မူ၏။ ဟောဟန်ကား “အကုသလံ မျှုပို့ အကုသလော  
မမှာ ဥပုဇ္ဇာ ဟောတုပစ္စယာ” ဟူသည်တည်း။ ဝိမိကို ဟောတော်မူသည်၏  
အခြားမဲ့၌ အနုဝါဒကို ဟောတော်မူ၏။ ဟောဟန်ကား “အကုသလံ ကံ  
ခန္ဓားပါး၊ ခန္ဓာ” ဟူသည်တည်း။ ။(အန်က်ပေးပြ)။ ။

“အကုသလံ။ပါ။ ပစ္စယာ”ဟူ၍ ဟောတော်မူအပ်တော် ဝိပါ့ဌီတော်ပါ၌  
အကုသလော မမှာ ဟူသော ကတ္တားပုဒ်၏ အရကား အကုသိုလ်ဒီသ၊ စေ  
တသိုက် သတ္တိသ အစိတ်အစိတ်နာမက္ခနာကို့၏၍ ဖြစ်သော အကုသိုလ်ဒီသ၊  
မောဟမူလွှဲ၌ မောဟကြော်သော စေတသိုက် သတ္တိသ အစိတ်အစိတ်  
နာမက္ခနာ ပစ္စယူပုန်တရား ရ၏။ ဟောတုပစ္စယာ ဟူသော ဟိတ်ပါ၌၍ အရ  
ကား သမ္မယုတ္တာခန္ဓာအား တပ်သော အကုသိုလ်ဒီသ၊ စေတသိုက် သတ္တိသ  
စီတ္ထက္ခဏ တခုတခု၌ ရှိသော လောဘမူးဖြစ်၏။ လောဘ၊ မောဟ၊ ဒေါသမူ  
ဖြစ်အုံ။ ဒေါသ၊ မောဟ၊ မောဟမူ ဖြစ်အုံ။ မောဟ။ ဉ်ဗျို့တိတ် တပါး နှစ်ပါး ပစ္စည်း  
တရားတို၏ ဟောတုသထိုးရ၏။ ထိုနှစ်ပါးတို့တိုင် အရကား ပဋ္ဌာနအားဖြင့် ကတ္တား  
သာတည်း။ ခန္ဓာဝါရကား တဆုံးလေးဝါရ ဖြစ်သတည်း။ တဆုံးလေးဝါရ ဟူသော  
ကား(ကုသလပဒ၊ ကုသလပဒဝါဝသာနာအတိုင်း ခဲ့လေ)။

### အကုသလန် အဗျာကတ

အကုသလပဒဝါဝသာနာကို ဟောတော်မူသည်၏ အခြားမဲ့၌ အဗျာကတပဒ  
ဝသာနာကို ဟောတော်မူ၏။ ထို....၌ တုံသော်လည်း ဝိမိ-အနုဝါဒ အားဖြင့်  
နှစ်ပါးအပြားရှိ၏။ ထို....တွင် ဝိမိကို။ ၏။ ဟောဟန်ကား “အကုသလံ မျှု  
ပို့ အဗျာကတော် မမှာ ဥပုဇ္ဇာ” ပါ။ ဟောတုပစ္စယာ” ဟူသည်တည်း။ ဝိမိကို  
ဟောတော်မူသည်၏ အခြားမဲ့၌ အနုဝါဒကို ဟောတော်မူ၏။ ဟောဟန်ကား  
“အကုသလော ခန္ဓာ ပစ္စုံစီတ္ထသမူးနှင့် ရွှေပါး” ဟူသည်တည်း။ (အန်က်အတူ)။ ။

## ပဋိစ္စဝါရ ဟေတုပစ္စည်း

၃၂

“အကုသလံ။ပါ။ ဟေတုပစ္စယာ” ဟူ၍။ပါ၌၌ အဗျာကတော့ ဓမ္မာဟူ၏  
သော ကတ္တားပါ၌၏ အရကား ပွဲဝေါကာရ ဘုံး၌ ဖြစ်သောအခါ အကုသိုင်  
ဒ္ဓါဒသ၊ စေတသိုက် သတ္တိဝါသ အစိတ်အပေါင်း နာမက္ခနာကို စွဲ၍၌ ဖြစ်သော  
အကုသိုလ် ပြုအပ်သော စိတ္တဇရပ် ပစ္စယူပုန်တရားရ၏။ ဟေတုပစ္စယာ ဟူ၏  
ဟိတ်ပါ၌၌ အရကား စိတ္တဇရပ်အား တပ်သော ပွဲဝေါကာရဘုံး၌ ဖြစ်သောအခါ  
အကုသိုလ် ဒ္ဓါဒသ၊ စေတသိုက်သတ္တိဝါသ၊ စိတ္တက္ကဏ တခုတရုံး ရှိသော လော  
ဘမူဖြစ်အုံ။ လောဘ၊ မောဟာ။ ဒေါသမူဖြစ်အုံ။ ဒေါသ၊ မောဟာ။ မောဟမူဖြစ်အုံ။  
မောဟာ၊ ဤဟိတ်တပါး နှစ်ပါး ပစ္စည်းတရားတိ၏ ဟေတုသတ္တိ ရ၏။ ထိန်စ်ပါး  
တိုတင် အရကား ပဋိနာအားဖြင့် ကတ္တားသာတည်း။ ခန္ဓာဝါရကား နှစ်ရာ့နှစ်ဆဲ  
ငါးပါရ ဖြစ်သတည်း။ နှစ်ရာ့နှစ်ဆဲငါးပါရ ဟူ၏သောကား (ကုသလပဒ၊ အဗျာ  
ကတပဒ၏ ဝသာနှင့် အတူဆိုလေ)။

## အကုသလေန အကုသလာဗျာကတံ

အဗျာကတပဒါဝသာနကို ဟောတော်မူလည်၏ အခြားမျှ၌ အကုသလာ  
ဗျာကတပဒါဝသာနကို ဟောတော်မူ၏။ ဟောဟန်ကား (ဝိမိ အနုဝါဒစ်မြဲ)  
“အကုသလံ မုံးပဋိစ္စ အကုသလောစ အဗျာကတောစ ဓမ္မာ။ပါ။ ဒွေခန္ဓာ  
စိတ္တသမူဌာနဉာဏ် ရှုပံ့” ဟူ၏သည်တည်း။ (အနက်ပေးမြဲ)။

“အကုသလံ။ပါ။ ဟေတုပစ္စယာ” ဟူ၍။ပါ၌၌ အကုသလော စ အဗျာ  
ကတောစ ဓမ္မာ ဟူ၏သာ ကတ္တားပုံးပို၏အရကား ပွဲဝေါကာရဘုံး၌ ဖြစ်သော  
အခါ အကုသိုလ် ဒ္ဓါဒသ၊ စေတသိုက် သတ္တိဝါသ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခနာကို  
စွဲ၍၌ ဖြစ်သော မောဟမူဖွေး၌ မောဟဤ၏သော အကုသိုလ်ဒ္ဓါဒသ၊ စေတသိုက်  
သတ္တိဝါသအစိတ်အစိတ်နာမက္ခနာ။ ထိန်းမာက္ခနာပြုအပ်သော စိတ္တဇရပ် ပစ္စယူပုန်  
တရားရ၏။ ဟေတုပစ္စယာဟူ၏သာ ဟိတ်ပါ၌၌ အရကား သမုပုယူတော်ခန္ဓာ။  
စိတ္တဇရပ်အား တပ်သော ပွဲဝေါကာရဘုံး၌ ဖြစ်သောအခါ အကုသိုလ်ဒ္ဓါဒသ၊  
စေတသိုက်သတ္တိဝါသ စိတ္တက္ကဏတခုတရုံးရှိ၏သော လောဘမူဖြစ်အုံ။ လောဘ၊  
မောဟာ။ ဒေါသမူဖြစ်အုံ။ ဒေါသ၊ မောဟာ။ မောဟမူဖြစ်အုံ။ မောဟာ၊ ဤဟိတ်  
တပါး နှစ်ပါး ပစ္စည်း တရားတိ၏ ဟေတုသတ္တိ ရ၏။ ထိန်စ်ပါးတိုတင် အရကား  
ပဋိနာအားဖြင့် ကတ္တားသာတည်း။ ခန္ဓာဝါရကား နှစ်ရာ့တဆယ် ဖြစ်သတည်း။  
နှစ်ရာ့တဆယ် ဟူ၏သောကား (ကုသလပဒ ကုသလာဗျာကတပဒါဝသာန  
အတိုင်း)။

## အဗျာကတေန အဗျာကတံ

အကုသလပဒကို။ ၍၍ အဗျာကတပဒကို ဟောတော်မူ၏။ ထို့အဗျာကတော်  
ပဒသည် အဗျာကတပဒါဝသာနအားဖြင့်တပါးသာ။ ဝိမိ အနုဝါဒအား

နှစ်ပါးအပြားရှိ၏။ ထို....တွင် ဝိခိုက်၏။ ။ဟောဟန်ကား “အဗျာကတဲ့ မူးပို့စွာ အဗျာကတော့ ဓမ္မာ ဥပဒေတဲ့ ဟောတုပ္ပန္ယာ” ဟူသည်တည်း။ ဝိခိုက်၏ပါ။ ဟောဟန်ကား ဝိပါကာဗျာကတဲ့ ကြိယာဗျာကတဲ့ ကော် ခုနံ ပို့စွာပါ။ ဥပါဒါရှုပံ့ ဟူသည်တည်း။

“အဗျာကတဲ့မူးပါ။ ဟောတုပ္ပန္ယာ” ဟူ၍။ ပါ၍၌ အဗျာကတသည် ပဝတ္ထီး ပို့သန္တာ၊ ရုပ်သက်သက်အားပြင့် သုံးပါးအပြားရှိ၏။ ထိုသုံးပါးတို့တွင် ပဝတ္ထီအော် အဗျာကတော့ ဓမ္မာဟူသော ကတ္တားပုံ၏ အရကား သဟိတ် ဝိပါက် ကော်သာ၊ သဟိတ်ကြိယာ သတ္တရသာ၊ စေတသိက် အငွေတို့သာ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခနား။ ထိုနှာမက္ခနား ပြုအပ်သော စိတ္တဇူပ် ပစ္စယူပုံနတရားရ၏။ ။ဟောတုပ္ပန္ယာဟူသော ဟိုတ်ပါ၍၌ အရကား သမ္မယုတ္တခန္တာ အားငြင်း၊ သမ္မယုတ္တခန္တာ သဟိတ်စိတ္တဇူပ်အားငြင်း တပ်သော သဟိတ်ဝိပါက် ကော်သာ၊ သဟိတ်ကြိယာသတ္တရသာ၊ စေတသိက်အငွေတို့သာ စိတ္တက္ကဏာ တခုတချိရှိသော ဒ္ဓဟိတ်ဖြစ်အုံ။ အလောဘာ၊ အခေါ်သာ၊ တိဟိတ် ဖြစ်အုံ။ အလောဘာ၊ အခေါ်သာ၊ အမောဟာ၊ ဤဟိတ်နှစ်ပါး၊ သုံးပါးပစ္စည်းတရား တို့၏ ဟောသတ္တိရ၏။ ထိုနှစ်ပါးတို့တွင် အရကား ပဋိနအားပြင့် ကတ္တားသာ ? တည်း။ ခန္ဓာဝါရကား နှစ်ရာ့တဆယ် ဖြစ်သတည်း။ နှစ်ရာ့တဆယ် ဟူသော်ကား (နောက်ကနည်းအတိုင်း ဆိုလေ)။

ပုံးသန္တာအော် အဗျာကတော့ ဓမ္မာဟူသော ကတ္တားပုံ၏ အရကား သဟိတ် ပို့သန္တာ သတ္တရသာ၊ စေတသိက်ပုံတ္ထိုးသာ၊ အစိတ်အစိတ်-အစိတ် အပေါင်းနာမက္ခနား၊ ဟာဒယဝတ္ထုကြိုစွဲ၍ ဖြစ်သော သဟိတ်ပို့သန္တာ သတ္တရသာ၊ စေတသိက် ပုံတ္ထိုးသာ အစိတ်အစိတ်၊ အစိတ်အပေါင်း နာမက္ခနားကုဋ္ဌတ္ထာရုပ် ပစ္စယူပုံနတရားရ၏။ ။ဟောတုပ္ပန္ယာဟူသော ဟိုတ်ပါ၍၌အရကား သမ္မယုတ္တခန္တာအားငြင်း (စတုဝေါကာရကို ရည်သည်)။ သမ္မယုတ္တခန္တာ ကုဋ္ဌတ္ထာရုပ် အားငြင်း တပ်သော (ပုံးတေါ်ကာရကိုရည်သည်) သဟိတ်ပို့သန္တာ သတ္တရသာ၊ စေတသိက်ပုံတ္ထိုးသာ စိတ္တက္ကဏာ တခုတချိရှိသော ဒ္ဓဟိတ်ဖြစ်အုံ။ အလောဘာ၊ အခေါ်သာ၊ တိဟိတ် ဖြစ်အုံ။ အလောဘာ၊ အခေါ်သာ၊ အမောဟာ၊ ဤဟိတ်နှစ်ပါး၊ သုံးပါး ပစ္စည်းတရားတို့၏ ဟောသတ္တိရ၏။

ထိုနှစ်ပါးတို့တွင်။ပါ။ ခန္ဓာဝါရကား နှစ်ရာ့လေးဆယ် ဖြစ်သတည်း။ နှစ်ရာ့လေးဆယ်ဟူသော်ကား အစိတ်အစိတ် နာမက္ခနား၌ နှစ်ရာ့တဆယ်၊ အစိတ်အပေါင်း နာမက္ခနား၌ တဆုံးပါးဝါရ။ ဟာဒယဝတ္ထု၌ တဆုံးဝါးဝါရ။ ဤသို့။ တည်း။ ။အစိတ်အစိတ် နာမက္ခနား၌ နှစ်ရာ့တဆယ် ဟူသော်ကား ပထမ့် မဟာဘုတ် ကုဋ္ဌတ္ထာရုပ်၌ တဆုံးလေးဝါရ။ (ဆိုမြဲ)။ ကောကလေး၊

ချက်၊ တိကလေးချက်၊ ခုက ခြောက်ချက်။ စတူကဲ တချက်။ (အစဉ်အတိုင်း ဆို)။ ဤသိအားဖြင့် နှစ်ရုံးတဆယ် ဖြစ်သတည်း။ ပထဝါ မဟာဘုတ် ကဋ္ဌတ္ထာရုပ်၍ တဆဲလေးဝါရ ဟူသော်ကား ကေကလေးဝါရ၊ တိကလေးဝါရ၊ ခုကခြောက်ဝါရ ဤသိအားဖြင့် တဆဲလေးဝါရ ဖြစ်သတည်း။ ကေက လေးဝါရ ဟူသော်ကား “ကေ ခန့် ပဋိစ္စ တယော ခန္ဓာ ကဋ္ဌတ္ထာ စ ရှုပံ့”ဟူ၍ ဟောတော်မူအပ်သော အနုဝါဒ ပါဌီတော်ပါ၌၌ ကေ ခန့်၏အရကို ဝေဒနာ ယူ၍၊ တယော ခန္ဓာ ကဋ္ဌတ္ထာစရှုပံ့၏ အရကို သညာ၊ သခိုရဲ၊ ဝိညာဉ် ပထဝါ မဟာဘုတ် ကဋ္ဌတ္ထာရုပ်ယူ၍ တဝါရဲ၊ ကေခန့်၏အရကို သညာယူ၍၊ ပါ။တဝါရဲ၊ သခိုရဲယူ၍။ပါ။ တဝါရဲ၊ ဝိညာဉ်ယူ၍။ပါ။ တဝါရဲ။ ဤသို့ ကေက လေးဝါရ ဖြစ် သတည်း။ (ကုသလပဒက နှစ်ရုံးတဆယ် အတိုင်းယူလေ။ ကဋ္ဌတ္ထာရုပ် ဆို သည်သာ ထူးသည်)။

အစိတ်အပေါင်း နာမက္ခနာ၍ တဆဲဝါးဝါရဟူသော်ကား ကေက လေးဝါရ၊ တိက လေးဝါရ၊ ခုက ခြောက်ဝါရ၊ စဘူကဲ တဝါရတော်း။ ကေက လေးဝါရဟူ သော်ကား “ခန္ဓာ ပဋိစ္စ ဝေါ်”ဟူ၍ ဟောတော်မူအပ်သော အနုဝါဒ ပါဌီတော် ပါ၌၌ ခန္ဓာ၏အရကို ဝေဒနာယူ၍၊ ဝေါ်၏အရကို ဟဒ'သဝေါ်ယူ၍ တဝါရဲ။ ခန္ဓာ၏အရကို သညာယူ၍၊ ဝေါ်၏အရကို ဟဒယဝေါ်ယူ၍ တဝါရဲ။ ခန္ဓာ၏အရကို ဝိညာဉ်ယူ၍၊ ဝေါ်၏အရကို ဟဒယဝေါ်ယူ၍ တဝါရဲ။ ဤသို့ ကေက လေးဝါရ ဖြစ်သတည်း။

တိကလေးဝါရဟူသော်ကား ခန္ဓာ၏အရကို ဝေဒနာ၊ သညာ၊ သခိုရဲယူ၍၊ ဝေါ်၏အရကို ဟဒယဝေါ်ယူ၍ တဝါရဲ။ ခန္ဓာ။ ကို သညာ၊ သခိုရဲ၊ ဝိညာဉ်ယူ၍၊ ဝေါ်၏အရကို ဟဒယဝေါ်ယူ၍ တဝါရဲ။ ခန္ဓာ။ ကို သခိုရဲ၊ ဝိညာဉ်၊ ဝေဒနာ ယူ၍၊ ဝေါ်၏အရကို ဟဒယဝေါ်ယူ၍ တဝါရဲ။ ခန္ဓာ၏အရကို ဝိညာဉ်၊ ဝေဒနာ၊ သညာယူ၍၊ ဝေါ်၏အရကို ဟဒယဝေါ်ယူ၍ တဝါရဲ။ ဤသို့ တိက လေးဝါရ ဖြစ်သတည်း။

ခုကခြောက်ဝါရ ဟူသော်ကား ခန္ဓာ၏အရကို ဝေဒနာ၊ သညာ၊ ယူ၍ ဝေါ်၏အရကို ဟဒယဝေါ်ယူ၍ တဝါရဲ။ ခန္ဓာ၏အရကို ဝေဒနာ၊ သခိုရဲယူ၍။ပါ။ တဝါရဲ။ ခန္ဓာ၏အရကို ဝေဒနာ၊ ဝိညာဉ်ယူ၍၊ ဝေါ်၏အရကို ဟဒယဝေါ်ယူ၍ တဝါရဲ။ ခန္ဓာ၏အရကို သညာ၊ ဝိညာဉ်ယူ၍၊ ဝေါ်၏။ပါ။ တဝါရဲ။ ခန္ဓာ၏အရကို သခိုရဲ၊ ဝိညာဉ်ယူ၍။ပါ။ တဝါရဲ။ ခန္ဓာ၏အရကို သခိုရဲ၊ ဝိညာဉ်ယူ၍။ပါ။ တဝါရဲ။ ဤသို့လျှင် ခုကခြောက်ဝါရ ဖြစ်သတည်း။

စတူကဲ တဝါရ ဟူသော်ကား ခန္ဓာ၏အရကို ဝေဒနာ၊ သညာ၊ သခိုရဲ၊ ဝိညာဉ် ယူ၍၊ ဝေါ်၏အရကို ဟဒယဝေါ်ယူ၍ တဝါရဲ။ ဤသို့ စတူကဲတဝါရ ဖြစ်သ

တည်း။ ဤသို့လျှင် ကေက လေးဝါရာ၊ တိက လေးဝါရာ၊ ဒုက ခြောက်ဝါရာ စတူကဲ တဝါရအားဖြင့် အဓိတ်အပေါင်း နာမက္ခနာ၌ တဆုံးဝါရဖြစ်သတည်း။

ဟဒယဝဏ္ဍာ၌ တဆုံးဝါရရှိသောကား ကေက လေးဝါရာ၊ တိက လေးဝါရာ ဒုက ခြောက်ဝါရာ၊ စတူကဲ တဝါရတည်း။ ။ကေက လေးဝါရ ဟူသောကား “ဝတ္ထု ပဋိစ္စ ခန္ဓာ”ဟူ၍ ဟောတော်မှုအပ်သော အနိဝါဒ ပါ၌တော်ပါ၌၌ ဝတ္ထု ၏အရကို ဟဒယဝဏ္ဍာ ယူ၍၊ ခန္ဓာ၏ အရကို ဝေအနာ ယူ၍ တဝါရာ။ သညာ ယူ၍ တဝါရာ။ သာ၌ ရှိသွားသူ၌ အရကို ဝေအနာ ယူ၍ တဝါရာ။ သာ၌ ရှိသွားသူ၌ ဝေအနာ ယူ၍ တဝါရာ။ ။

တိက လေးဝါရ ဟူသောကား ဝတ္ထု၏အရကို ဟဒယဝဏ္ဍာ ယူ၍၊ ခန္ဓာ၏အရ အရကို ဝေအနာ၊ သညာ၊ သာ၌ ရှိရယူ၍ တဝါရာ။ သညာ၊ သာ၌ ရှိသွားသူ၌ တဝါရာ။ သာ၌ ရှိသွားသူ၌ ဝေအနာ ယူ၍ တဝါရာ။ ရို့သို့ တိက လေးဝါရ ဖြစ်သတည်း။ ။

ဒုက ခြောက်ဝါရ ဟူသောကား ဝတ္ထု၏အရကို ဟဒယဝဏ္ဍာ ယူ၍၊ ခန္ဓာ၏အရ ကို ဝေအနာ၊ သညာ ယူ၍ တဝါရာ။ ဝေအနာ၊ သာ၌ ရှိရယူ၍ တဝါရာ။ ဝေအနာ၊ ရို့သွားသူ၌ ဝေအနာ ယူ၍ တဝါရာ။ သညာ၊ သာ၌ ရှိရယူ၍ တဝါရာ။ သညာ၊ ရို့သွားသူ၌ ဝေအနာ ယူ၍ တဝါရာ။ သာ၌ ရှိသွားသူ၌ ဝေအနာ ယူ၍ တဝါရာ။ ။

စတူကဲ တဝါရဟူသောကား ဝတ္ထု၏အရကို ဟဒယဝဏ္ဍာ ယူ၍၊ ခန္ဓာ၏အရကို ဝေအနာ၊ သညာ၊ သာ၌ ရှိသွားသူ၌ ယူ၍ တဝါရာ။ ဤသို့ စတူကဲတဝါရ ဖြစ်သတည်း။ ။ဤသို့လျှင် ကေက လေးဝါရာ။ တိက လေးဝါရာ၊ ဒုက ခြောက်ဝါရာ စတူကဲ တဝါရ အားဖြင့် ဟဒယဝဏ္ဍာ၌ တဆုံးဝါရ ဖြစ်သတည်း။

ဤသို့လျှင် အဓိတ်အဓိတ် နာမက္ခနာ၌ နှစ်ရုံးတဲ့ဆယ်၊ အဓိတ်အပေါင်း နာမက္ခနာ၌ တဆုံးဝါရာ၌ ဟဒယဝဏ္ဍာ၌ တဆုံးဝါရာ၌ အားဖြင့် ပဋိသန္ဓာခါ၌ ခန္ဓာဝါရကား နှစ်ရုံးလေးဆယ်ဖြစ်သတည်း။

ရုပ်သက်သက်၌ အဗျားကဗော်ဘာ မေမွှာ ဟူသော ကတ္တားဟု၏ အရကား ပွားဝါကားရာဘုံး၌ ဖြစ်သောအခါ အရှုပ်ပိုက်လေးခါ၊ ရဟန် သတ္တု စုတိကြုံသော ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်၊ သဟိတ်ပိုက်၊ သဟိတ်ကြိယာ နာမက္ခနာ၌ သတ္တုသည် ယထာ ရဟပြုအပ်သော သဟိတ်စိတ္တာ မဟာဘုံး၊ သဟိတ်ပွားဝါကားရ ပဋိသန္ဓာ တေရသတ္တုနှင့် ယထာရဟာအတူ ဥပါဒ်သော သဟိတ်ပဋိသန္ဓာ၌ ကမ္မာမဟာဘုံးတု ကိုနှစ်၍ ဖြစ်သော ဘုတ်နှင့်တက္ကသော သဟိတ်စိတ္တာ ဥပါဒ်ရုပ်၊ သဟိတ်ပဋိသန္ဓာ ကမ္မာမြေပါဒ်ရုပ် ဖစ်ယူပြန်တရား ရ၏။ ။ဟောတုပ္ပါယာဟူသော ဟိတ်ပိုက်၌ အရကား သဟိတ် စိတ္တာရုပ်၊ သဟိတ် ပဋိသန္ဓာ၌ ကမ္မာရုပ်အား တပ်သော ပဉာဏ်ဝါကားရဘုံး၌ ဖြစ်သောအခါ အရှုပ်ပိုက်လေးခါ၊ ရဟန် သတ္တုစုတိကြုံသော

ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်၊ သဟိတ်ပိပါက်၊ သဟိတ်ကြိယာ၊ နာမက္ခာနာ၊ စီတ္ထက္ခဏ တုခု တချွှဲရှိသော ဖွံ့ဖိတ်ဖြစ်အံ့။ အလောဘ၊ အဒေါသ။ တံ့ဖိတ်ဖြစ်အံ့။ အလောဘ၊ အဒေါသ၊ အမောဟ။ လောဘမူဖြစ်အံ့။ လောဘ၊ မောဟ။ ဒေါသမူဖြစ်အံ့။ မောဟ။ မောဟမူဖြစ်အံ့။ မောဟ။ ဉြို့ဟိတ်တပါး၊ နှုန်ပါး၊ သုံးပါးပစ္စည်းတရား တို့၏ ဟေတုသွေးရမ်း။ ထိန်းပါးတို့တွင် အရကား ပင္းန အားဖြင့် ကတ္တား သာတည်း။ ။ ခန္ဓာဝါရကား သုံးဆယ်ဖြစ်သတည်း။ သုံးဆယ်ဟူသောကား စိတ္တာ မဟာဘုတ်၌ တဆဲငါးဝါရ။ ကမ္မာမဟာဘုတ်၌ တဆဲငါးဝါရ ဉြို့သုံးအား ဖြင့် သုံးဆယ် ဖြစ်သတည်း။

စိတ္တာ မဟာဘုတ်၌ တဆဲငါးဝါရ ဟူသောကား ကေက လေးဝါရ၊ တိုက လေးဝါရ၊ ခုက ခြောက်ဝါရ၊ စတုက္ခ တဝါရ အားဖြင့် တဆဲငါးဝါရ ဖြစ်သတည်း။ ကေက လေးဝါရ ဟူသောကား “ကော် မဟာဘတဲ့ ပစ္စို့တယာ မဟာဘုတာ” ဟူ၍ ဟောတော်မူအပ်သော အနုဝါဒ ပါ၌တော်ပါ၌၍ ကော် မဟာဘုတ်၏ အရကို ပထို့ မဟာဘုတ်ယူ၍၊ တယောမဟာဘုတာ၏အရကို အာပေါ့၊ တော်၊ ဝါယော မဟာဘုတ်ယူ၍ တဝါရ။ ကော် မဟာဘုတ်၏ အရကို အာပေါ့၊ အရကို အာပေါ့ မဟာဘုတ်ယူ၍ တရဲ့၍ ကော် မဟာဘုတ်၏ အရကို တော်၊ ဝါယော၊ ပထို့၊ အာပေါ့ မဟာဘုတ်ယူ၍ တဝါရ။ ကော် မဟာဘုတ်၏ အရကို ဝါယော မဟာဘုတ်ယူ၍၊ တယော မဟာဘုတာ၏ အရကို ပထို့ အာ ပေါ့၊ တော်၊ မဟာဘုတ်ယူ၍ တဝါရ။ ၁။

တိုက လေးဝါရ ဟူသောကား “တယော မဟာဘုတ် ပစ္စို့ ကော် မဟာဘုတ်” ဟူ၍။ ပ၌၍။ တယော မဟာဘုတ်၏ အရကို ပထို့၊ အာပေါ့၊ တော်၊ မဟာဘုတ်ယူ၍၊ ကော်မဟာဘုတ်၏ အရကို ဝါယော မဟာဘုတ်ယူ၍ တဝါရ။ တယော။ ပ၌။ ကို။ အာပေါ့၊ တော်၊ ဝါယော မဟာဘုတ်ယူ၍၊ ကော်မဟာဘုတ်၏ အရကို ပထို့ မဟာဘုတ်ယူ၍ တဝါရ။ တယော။ ပ၌။ ကို။ တော်၊ ဝါယော၊ ပထို့ မဟာဘုတ်ယူ၍၊ ကော် မဟာဘုတ်၏ အရကို အာပေါ့ မဟာဘုတ်ယူ၍ တဝါရ။ တယော မဟာဘုတ်၏ အရကို ဝါယော၊ ပထို့၊ အာပေါ့ မဟာဘုတ်ယူ၍၍၊ ကော် မဟာဘုတ်၏ အရကို တော်၊ ဝါယော မဟာဘုတ်ယူ၍ တဝါရ။ ၁။

ခုက ခြောက်ဝါရ ဟူသောကား ဒွေ့မဟာဘုတ် ပစ္စို့။ ပ၌၍၍။ ဒွေ့မဟာဘုတ်၏ အရကို ပထို့၊ အာပေါ့ မဟာဘုတ်ယူ၍၊ ဒွေ့မဟာဘုတာ၏ အရကို တော်၊ ဝါယော မဟာဘုတ်ယူ၍၊ တယော မဟာဘုတ်ယူ၍၊ ဒွေ့မဟာဘုတာ၏ အရကို အာပေါ့၊ ဝါယော မဟာဘုတ်ယူ၍၊ တဝါရ။ ဒွေ့မဟာဘုတ်၏ အရကို အာပေါ့၊ ဝါယော မဟာဘုတ်ယူ၍ တဝါရ။ ၁။

ဒွေးပါ၍ အာပေါ့တေဇာ မဟာဘုတ်ယူ၍ တဝါရ။ ဒွေးမဟာဘုတ်တေ၏ အရကို အာပေါ့တေဇာ မဟာဘုတ်ယူ၍ တဝါရ။ ဒွေးမဟာဘာပါ၍ အာပေါ့၊ ဝါယော မဟာဘုတ်ယူ၍ တဝါရ။ ဒွေးမဟာဘာပါ၍ အာပေါ့၊ ဝါယောမဟာဘုတ်ယူ၍ တဝါရ။ ပါ၍ ပထိ၊ တေဇာ မဟာဘုတ်ယူ၍ တဝါရ။ ဒွေးမဟာဘာပါ၍ အာပေါ့၊ ဝါယော မဟာဘုတ်ယူ၍ တဝါရ။ ဤသို့ ခုက ခြောက်ပါ၍ ဖြစ်သတည်း။ ။

စတုက္က တဝါရ ဟူသော်ကား “မဟာဘုတ်ပန္တ္တာနဲ့ ရုပံ့ ဥပါဒါရှုပီ” ဟူ၍ ဟောတော်မူအဖွဲ့သာဘပါ၍ မဟာဘုတ်တေ၏ အရကို မဟာဘုတ်လေးပါး ယူ၍ စတုသမုပ္ပါ၍ ရုပံ့၏ အရကို စတုဇ ဥပါဒါရုပ်ယူ၍ တဝါရ။ ဤသို့စတုက္က တဝါရဖြစ်သတည်း။ ဤသို့လျှင် ကေက လေးဝါရ တံက လေးဝါရ ခုကခြောက် ဝါရ။ စတုက္က တဝါရ အားဖြင့် စတုဇမဟာဘုတ်၌ တဆုံးပါ၍ ဖြစ်သတည်း။ ကမ္မာမဟာဘုတ်၌ တဆုံးပါ၍ ဟူသော်ကား။ (ကေက လေးဝါရ အစရှိသည် ကိုခဲ့မဲ့ စတုက္ကတွင် ကမ္မာမဟာဘုတ်၌ ဆုံးသည် သာထူးသည်)။ ။ ဤသို့လျှင် စတုဇ မဟာဘုတ်၌ တဆုံးပါ၍ ကမ္မာမဟာဘုတ်၌ တဆုံးပါ၍ အားဖြင့် ရုပ်သက် သက်၌ သုံးဆယ် ဖြစ်သစာည်း။ ဤသို့လျှင် ပဝတ္ထုအခါ နှစ်ရွာ့တဆယ်၊ ပင့်သန္တာ အခါ နှစ်ရွာ့လေးဆယ်။ ရုပ်သက်သက်၌ သုံးဆယ်အားဖြင့် အဗျာကတ္ထု ခန္ဓာ ဝါရကား လေးရွာ့ရှစ်ဆယ် ဖြစ်သတည်း။ ။

### ကုသလာဗျာကတေန အဗျာကတံ

အဗျာကတပဒကို....၌၍ ကုသလာဗျာကတပဒကို ဟောတော်မူ၏။ ထိုကုသလာ ဗျာကတပဒသည် အဗျာကတပဒဝါသာနအားဖြင့် တပါးသာ၊ ဝိမံ အနုဝါဒ အား ဖြင့်သော်ကား နှစ်ပါးအပြားရှု၏ ထို....တွင် ဝိမံကို၏၏။ ။ ဟောဟန်ကား “ကုသလွှာ အဗျာကတွှာ ဓမ္မံ ပန္တ္တာ အဗျာကတော ဓမ္မံ ဥပ္ပါတီ ဟောတုပစ္စ ယာ” ဟူသည်တည်း။ ဝိမံကို၍ပါ၍။ ဟောဟန်ကား “ကုသလေ ခန္ဓာစ မဟာဘုတေစ ပန္တ္တာ စတုသမုပ္ပါတာနဲ့ ရုပံ့” ဟူသည်တည်း။ ။ ကုသလေ၊ ကုန်သော၊ ခန္ဓာစ၊ ခန္ဓာတိုကိုင်း။ မဟာဘုတေစ၊ မဟာဘုတ်တိုကိုင်း။ ပန္တ္တာ စွဲ၍။ စတုဇ သမ္မဝါဒနဲ့ စိတ်လျှင်ဖြစ်ပြောကြေားရှိသော၊ ရုပံ့၊ စတုဇရုပ်သည်။ ဥပ္ပါတီ၊ ၏။

“ကုသလွှာ အဗျာကတွှာ၍ပါ၍။ ဟောတုပစ္စယာ” ဟူ၍။ပါ၍၌၍ အဗျာကတော ဓမ္မံ ဟူသော ကတ္ထားပုံ၏အရကား ဟူဝေါကာရသုံးဖြစ်သောအခါ ကုသိုလ် ကေခါသ၊ စေတသိုက် အဋ္ဌတီးသ အစိတ် အပေါင်း နာမက္ခား အစိတ်အပေါင်း မဟာဘုတ်ကိုစွဲ၍၍ဖြစ်သော စတုဇရုပ်ပစ္စယူပုန်တရားရ၏။ ။ ဟောတုပစ္စယာ ဟူသော ဟိတ်ပါ၍၏အရကား စတုဇရုပ်အား တပ်သော ပွဲဝေါကာရ ဘုံးဖြစ် သောအခါ ကုသိုလ်ကေခါသ၊ စေတသိုက်အဋ္ဌတီးသ စိတုက္ကဏ တခုတခု၍ ရှိသော ဖို့ဟိတ်ဖြစ်အံ့။ အလောဘ၊ အဒေါသာ။ တိဟိတ်ဖြစ်အံ့။ အလောဘ၊ အဒေါသာ။

## ပဋိစ္စဝါရ အာရမ္မဏပစ္စည်း

၂၉

အမောဟာ။ ဤဟိတ် နှစ်ပါးသုံးပါးပစ္စည်းတရားတို့၏ ဟောတူသတ္တိ ရ၏။  
ထို....တွင်းပါကား နှစ်ရာ့နှစ်ဆဲငါးဝါရ ဖြစ်သတည်း။ ....ကား။ ကုသလပဒ်  
အများကတပဒါဝသာန ကဲ့သို့ ယူခလာ။ ကံပျိုးအရတွင် ခန္ဓာနှင့် မဟာဘုတ်ကို  
ယူသည်သာ ထူးသည်။။

### အကုသလာများကတေန အများကတ်

ကုသလာများကတပဒ်ကို ဟောတော်မူသည်၏ အခြားမျိုး အကုသလာ  
များကတပဒ်ကို ဟောတော်မူ၏။ (စစ်မြဲ)။ ဟောဟန်ကား အကုသလွှာ အများ  
ကတ္တာ မုံးပဋိစ္စ အများကတော် မမော ဥပဇ္ဇာတိ ဟောတူပစ္စယာ ဟူသည်တည်း။  
ဝိမိကိုပါပေါ၏။ ဟောဟန်ကား “အကုသလေ ခန္ဓာ မဟာဘူးမူတဲ့ ပဋိစ္စ စီတဲ့  
သမ္မတာနဲ့ ရဲပဲ”ဟူသည်တည်း။ (အနက်ပေးမြဲ)။

“အကုသလွှာ အများကတ္တာပါ။ ဟောတူပစ္စယာ” ဟူ၍။ပါ၌၌ အများ  
ကတော် မမော ဟူသော ကတ္တားပုံး၏အရကား ပွဲဝေါကာရတ္တိဖြစ်သောအခါ  
အကုသိုလ် စွဲဒီသ၊ စေတသိုက် သတ္တိဒီသ အစိတ်အပေါင်း နာမက္ခာနာ အစိတ်  
အပေါင်း မဟာဘုတ်ကို၌ရှုပြစ်ဖြစ်သော စီတဲ့ရှုပ် ပစ္စယူပန်တရား ရ၏။ ။ဟောတူ  
ပစ္စယာ ဟူသော ဟိတ်ပါ၌၌အရကား စီတဲ့ရှုပ်အား တပ်သော ဟွဲဝေါကာရ  
ဘုံး ဖြစ်သောအခါ အကုသိုလ်စွဲဒီသ၊ စေတသိုက် သတ္တိဒီသ၊ စီတဲ့က္ခာ တရုံ  
တချို့ရှုံးသော လောဘမျှဖြစ်အံး။ လောဘ၊ မောဟာ၊ ဒေါသမျှဖြစ်အံး။ ဒေါသ၊  
မောဟာ။ မောဟမျှဖြစ်အံး။ မောဟ၊ ဤဟိတ် တပါးနှစ်ပါး ပစ္စည်းတရားတို့၏  
ဟောတူသတ္တိ ရ၏။ထို....တွင်းပါ။နှစ်ရာ့နှစ်ဆဲငါးဝါရ ဖြစ်သတည်း။ (နည်းတူ)။ ။  
ဟောတူဝိဘ်ဝါရ ပြီး၏။

### အာရမ္မဏပစ္စည်း

ဟောတူပစ္စည်း၏ ဝိဘ်ဝါရကို ဟောတော်မူသည်၏ အခြားမျိုး အာရမ္မဏ  
ပစ္စည်း၏ ဝိဘ်ဝါရကို ဟောတော်မူ၏။ ထို အာရမ္မဏပစ္စည်း၏ ဝိဘ်ဝါရ၌  
တုံးသော်လည်း ကုသလပဒ်၊ အကုသလပဒ်၊ အများကတပဒ်အားဖြင့် သုံးပါးအပြား  
ရှုံး၏။ ထို....တွင် ကုသလပဒ်ကို ရှေးဦးစွာ ဟောတော်မူ၏။ ထိုကုသလပဒ်သည်  
ကုသလပဒ်ဝါဝသာနအားဖြင့် တပါးသာ။ ဝိမိ အနုဝါယောအဖြင့်ကား နှစ်ပါးအပြား  
ရှုံး၏။ ထို....တွင် ဝိမိကို၏။

### ကုသလေန ကုသလဲ

ဟောဟန်ကား “ကုသလဲ မုံးပဋိစ္စပါ။ အာရမ္မဏပစ္စယာ” ဟူသည်တည်း။  
ဝိမိကိုပါ၏။ ဟောဟန်ကား “ကုသလဲ ကော်ပါ။ ခန္ဓာ” ဟူသည်တည်း။ (အနက်

ပေးမြှု)။ “ကုသလံးပါ။ အခာရမ့်ဏာပစ္စယာ” ဟူ၍။ ပါ၍။ ကုသလော ဓမ္မာ  
ဟူသော ကတ္တာပုဒ်၏အရကား ကုသိုလ် ကောင်းသ၊ စေတသိုက် အင့်တို့သ၊  
အစိတ်အစိတ် နာမက္ခနာကို၍ ပြစ်သော ကုသိုလ် ကောင်းသ၊ စေတသိုက်  
အင့်တို့သ၊ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခနာ ပစ္စယူပြန်၏၏။ ။အခာရမ့်ဏာပစ္စယာ  
ဟူသော ဟိတ်ပါ၍၏ အရကား ကုသိုလ် ကောင်းသအား တပ်သော အရဟတ္တာမဂ်၊  
အရဟတ္တာဖိုလ် ကြုံသော စိတ်ရှုစွဲခုနစ်ချု၊ စေတသိုက် ဒွေပညာသရုပ်အင့်တို့သ၊  
နိုဗ္ဗာန်ပည်တ် ဤအာရုံးပြု။ ပစ္စည်းတရားတို့၏ အခာရမ့်ဏာသတ္တာဖို့။

တနည်ကား မဟာကုသိုလ် ဥာဏ် ဝိပ္ပယုတ် လေးခွာအား တပ်သော လောကီ  
စိတ် ကောသိတိ။ စေတသိုက် ဒွေပညာသ၊ ရုပ်အင့်တို့သ၊ ပည်ဟု ဆိုအပ်သော  
အာရုံးပြု။ မဟာကုသိုလ် ဥာဏာသမှုယုတ်လေးခွာအား တပ်သော အရ.  
ဟတ္တာမဂ်၊ အရဟတ္တာဖိုလ် ကြုံသော စိတ်ရှုစွဲခုနစ်ချု၊ စေတသိုက် ဒွေပညာသ၊  
ရုပ်အင့်တို့သ၊ နိုဗ္ဗာန် ပည်ဟု ဆိုအပ်သော အာရုံးပြု။ ဒိမ္မစကျို ကုသိုလ်  
အဘိညာဉ်အား တပ်သော ၉၅၄ ပဋိနှစ်ဆုံး သက္က သုခုမ ပစ္စပုဇွန်ပါရှု။ ဒိမ္မသောတ  
ကုသိုလ် အဘိညာဉ်အားတပ်သော ၉၅၄ ပဋိနှစ်ဆုံး သက္က သုခုမ ပစ္စပုဇွန်သဖြတ်။ ၉၅၆  
ပိဋကဓိကုသိုလ် အဘိညာဉ်အား တပ်သော ပါဝကဖြစ်သော ရုပါဝစရကုသိုလ် ဟွမ  
ဖျောန်၊ သတေသဟသူ စသော နိုဗ္ဗာရုပ်ဟု ဆိုအပ်သော အာရုံးပြု။  
စေတောပရိသကုသိုလ် အဘိညာဉ်အား တပ်သော လွန်လေပြီးသော ခန်စရက်မှ  
စ၍ လာလတ္ထုံးသော ခုနစ်ရက်တိုင်အောင် ကာလသုံးပါး၏၍တည်သော အရဟတ္တာ  
မဂ်၊ အရဟတ္တာဖိုလ်ကြုံသော သူတပါးတို့တို့ ရှုစွဲခုနစ်ခုဟု ဆိုအပ်သော  
ဓမ္မာရုံး။ ပုံမွေနိုင်သာနှင့်တို့ကုသိုလ် အဘိညာဉ်အား တပ်သော ပုံမွေနိုင်  
ဖြစ်သောအရဟတ္တာမဂ်၊ အရဟတ္တာဖိုလ်ကြုံသော စိတ်ရှုစွဲခုနစ်ချု။ စေတသိုက်  
ဒွေပညာသ၊ ရုပ်အင့်တို့သဟု ဆိုအပ်သော ခန္ဓာဝါးပါး၊ တို့ခန္ဓာဝါးပါးမှ လျောက်ရှု  
သီအပ်သောနိုဗ္ဗာန်အမည်အမျိုးအသောပည်ဟု ဆိုအပ်သောအာရုံးပြု။  
ယထာကမ္မာဟကုသိုလ်အဘိညာဉ်အား တပ်သော အတိတ်ဖြစ်သော လောကီ  
ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်ကုဟု ဆိုအပ်သောဓမ္မာရုံး။ အနာဂတ်သာကုသိုလ်အဘိညာဉ်အား  
တပ်သော အနာဂတ်ဖြစ်သော အရဟတ္တာမဂ်၊ အရဟတ္တာဖိုလ်ကြုံသော စိတ်ရှုစွဲခု  
ခုနစ်ချုပါ။ (ပုံမွေနိုင်သ အတိုင်းဆို) ရုပါဝစရ ပင်မစွာနှင့် ကုသိုလ်အား တပ်သော  
ကသိုက်းပည်တ်ဆယ်ပါး၊ အသုဘာပည်တ် ဆယ်ပါး၊ အာနာပါနယာတိ၏ အသုံး  
ဖြစ်သော ထွက်သက် ဝင်သက် ပည်တ်၊ ကာယဂတာသတိ၏ အာရုံးဖြစ်သော ဆံ  
အစရှုသော ကာယအစု ပည်တ်၊ မေတ္တာ၊ ကရာဏာ၊ မှုစိတာဟု ပြဟွဦးပောရ<sup>၁</sup>  
တရားသုံးပါး၏ အာရုံးဖြစ်သော အတိုင်းမသိသော သတ္တဝါပည်တ်၊ ကြုံနစ်ခု  
ပါးပါးသော ပည်တ်ဟု ဆိုအပ်သော ဓမ္မာရုံး။ ရုပါဝစရ ဒုတိယဖျောန်၊ တတိယ  
စျောန်၊ စတ္တ္တာရှုဗ္ဗာန် ကုသိုလ်အား တပ်သော ကသိုက်းပည်တ်ဆယ်ပါး၊ အာနာ

## ပဋိစ္စဝါရ အာရမ္မဏပစ္စည်း

၈၁

ပါနဲ့ပဲ။ ပညတ်၊ မေတ္တာ၊ ကရာကာ၊ မုခိတာ့ဘာ၏ပဲ။ ပညတ်။ ဤတဆဲလေးပါး သော ပညတ်ဟု ဆိုအပ်သော ဓမ္မာရုံ။ ရွှေပါဝစရ ပဋိမဏ္ဍာန်ကုသိုလ်၏ပဲ။ သော၊ ကသိုက်းပညတ်ဆယ်ပါး။ အာနာပါနဲ့ပဲ။ ပညတ်။ ဥပောက္ဗူသော မြှုပ်ဟု တိဟာရ တရားတပါး၏ အာရုံဖြစ်သော အတိုင်းမသိသော သတ္တဝါပညတ်၊ ဤတဆဲနှစ်ပါးသော ပညတ်ဟု ဆိုအပ်သော ဓမ္မာရုံ။ အာကာသာနှုံးယတန် ကုသိုလ်အား တပ်သော အာကာသာ ကြော်အပ်သော ကသိုက်းကိုးပါးတို့တွင် တပါးပါးကို ခွဲ၍ ရွှေအပ်သော ကောင်းကောင်ပညတ်ဟု ဆိုအပ်သော ဓမ္မာရုံ။ ဝိယာကျောယတန်ကုသိုလ်အား တပ်သော ကြိုးသဝ် ရွှေးသဝ် အော်တသနာန်၌ ဖြစ်ဘူးသော အာကာသာနှုံးယတန်ကုသိုလ်ဟု ဆိုအပ်သော ဓမ္မာရုံ။ အာကိုး ယာယတန် ကုသိုလ်အား တပ်လောာ အာကာသာနှုံးယတန် ကုသိုလ်၏ မရှိခြင်းဟု ဆိုအပ်သော နတ္ထိဘောပညတ်ဟု ဆိုအပ်သော ဓမ္မာရုံ။ နေဝယညာ နာသညာယတန် ကုသိုလ်အားတပ်သော ကြိုးသဝ် ရွှေးသဝ် အော်တသနာန်၌ ဖြစ်ဘူးသော အာကိုးယာယတန်ကုသိုလ်ဟု ဆိုအပ်သော ဓမ္မာရုံ။ မဂ္ဂလေးခဲ့ အား တပ်သော နိုဗ္ဗာန်ဟု ဆိုအပ်သော ဓမ္မာရုံ။ ဤအာရုံခြောက်ပါး ပစ္စည်း တရားတို့၏ အာရမ္မဏသတ္တာ ရေး။ ထို...တွင် အရကား၏ပဲ။ တည်း။ ခန္ဓာဝါရ ကား တဆဲလေးဝါရ ဖြစ်သတည်း။ ॥(ဟောတုက အတိုင်း)။

### အကုသလန အကုသလံ

ကုသလပဒကို။ အကုသလပဒကို ဟောတော်မူ၏။ (စစ်မြဲ) ဟောဟန် ကား “အကုသလံ”။ ခန္ဓာ”။ ॥(အနက်ပေးမြဲ) ॥ “အကုသလံ”။ အာရမ္မဏပစ္စယာ” ဟူ၍။ ပါ၍၌ အကုသလော ဓမ္မာ ဟူသော ကတ္တား ပုဂ္ဂ၌အရကား အကုသိုလ်ဒါဒေသ၊ စေတသိုက် သတ္တဝါသာအစိတ်အစိတ် နာမက္ခာနှာ ကို၍၌ ဖြစ်သော အကုသိုလ်ဒါဒေသ၊ စေတသိုက် သတ္တဝါသာ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခာနှာ ပစ္စယူပွန်တရား ရေး။ ॥အာရမ္မဏပစ္စယာ ဟူသော ဟိတ်ပါ၍၌ အရကား အကုသိုလ်ဒါဒေသအား တပ်သော လောကီစိတ် ကောသီတီ။ စေတသိုက် ဒွေပညာသာ ရုပ်အငွေဝါသာ ပညတ်ဟု ဆိုအပ်သော အာရုံခြောက်ပါး ပစ္စည်း တရားတို့၏ အာရမ္မဏသတ္တာ ရေး။ ထို...တွင်။ ခန္ဓာဝါရကား တဆဲလေး ဝါရ ဖြစ်သတည်း။

### အဗျာကတေန အဗျာကတံ

အကုသလပဒကို။ အဗျာကတံပဒကို ဟောတော် မူ၏။ (စစ်မြဲ) ဟောဟန်ကား “အဗျာကတံ”။ ဟူသည်တည်း။ (အနက် ပေးမြဲ) ပဝတ္ထိအခါ အဗျာကတံ ဓမ္မာ ဟူသော ကတ္တားပုဂ္ဂ၌ အရကား ဝိပိုက် ဆတ္ထိသာ ကြိုယာဝိသာ စေတသိုက် အငွေတီသာ အစိတ်အစိတ်

နာမက္ခနာကို စွဲ၍ ဖြစ်သော ဝိပါက်ဆဲ့သဲ၊ ကြိယာဝိသဲ။ စေတသိက်  
 အငွေတံ့သဲ။ အစိတ္တအစို့ နာမက္ခနာ ပစ္စယပ္ပန်တရား ရ၏။ အဘရမ္မဏပစ္စယာ·  
 ဟူသော ဟိတ်ပါ၍၏ အရကား ဝိပါက် ဆတ္တံ့သဲ၊ ကြိယာဝိသာအား တပ်သော  
 စိတ်တခု ယုတ်ကိုးဆယ်၊ စေတသိက် ဒွေပညာသဲ၊ ရုပ်အငွေဝိသဲ၊ နီဗျာန်ပညာတ်ဟု  
 ဆိုအပ်သော အာရုံခြောက်ပါး ပစ္စည်းတရားတို့၏ အဘရမ္မဏသတ္တံ့ ရ၏။ ။  
 တနည်းကား စက္ခတ္တပညာ၌နွေးအား တပ်သော ပစ္စပုံရုပါရုံးပါ။ မနောခာတ်  
 သံးခုအား တပ်သော ပစ္စပုံပုံးရုံး။ တဒါရိ ကောဒသ၊ ဟသိတ္ထုပို့အား  
 တပ်သော ကာမစိတ် စတုပညာသဲ၊ စေတသိက် ဒွေပညာသဲ၊ ရုပ်အငွေဝိသာ  
 ဆိုအပ်သော အာရုံခြောက်ပါး။ မဟာကြိယာ ဉာဏဝိယုတ် လေးခုအား  
 တပ်သော လောကီစိတ် ကောသိတိ၊ စေတသိက် ဒွေပညာသဲ၊ ရုပ်အငွေဝိသဲ၊  
 ပညာတ်ဟု ဆိုအပ်သော အာရုံခြောက်ပါး။ မဟာကြိယာ ဉာဏသမုပ္ပန်တ်လေးခု။  
 မနောဒ္ဓါရာဝဇ္ဇန်းအား တပ်သော စိတ်တခုယုတ်ကိုးဆယ်။ စေတသိက် ဒွေပညာသဲ၊  
 ရုပ်အငွေဝိသဲ၊ နီဗျာန်ပညာတ်ဟုဆိုအပ်သော အာရုံခြောက်ပါး။ ၌ို့စွဲစွဲ၌ို့စွဲသောတာ၊  
 အတူ။ ကုန္တံ့ဝိယုတ် ပါဒကဖြစ်သော ရူပါဝစရ ကြိယာပူဇ္ဈမစုံသုံးသည်။  
 စေတောရုံယမှာ စိတ်တခုယုတ်ကိုးဆယ်။ ယုံမွေနိုင်သုံးပါး ယုံမွေနိုင်ဖြစ်သော  
 စိတ်တခုယုတ်ကိုးဆယ်။ ယထာကမူးပေါ်အူး။ အနာဂတ်သုံးမှာ အနာဂတ်  
 ဖြစ်သော စိတ်တခုယုတ်ကိုးဆယ်] ရူပါဝစရ ပဋိဖျေသုန်ဝိပါက်၊ ကြိယာအား  
 ဘပ်သော ကသိုက်းပညာတ်ဆယ်ပါးပါ။ ၌ို့နှစ်ဆဲ့ပါးပါးပါ။ မမှာရုံး။ ရူပါဝစရ  
 ဒုတိယစုံသုံး၊ တတိယစုံသုံး၊ စုတိယစုံသုံးပို့ပါးပါးပါ။ မမှာရုံး။ ရူပါဝစရ ပညာတ်  
 ပညာတ်ဆယ်ပါးပါ။ ၌ို့တဆဲ့လေးပါးပါ။ မမှာရုံး။ ရူပါဝစရ ပညာတ်ဆယ်ဝိပါက်  
 ကြိယာအားတပ်သော ကသိုက်းပါးပါ။ ၌ို့တဆဲ့နှစ်ပါးပါ။ မမှာရုံး။ အာကာသာ  
 နှေ့သုတန် ဝိပါက်၊ ကြိယာအား တပ်သော အာကာသာ ၌ို့အပ်သောပါ။  
 ပညာတ်ဟု ဆိုအပ်သော မမှာရုံး။ ဝိညာဏ္ဍာယတန်ဝိပါက်အား တပ်သော  
 ရှေးဘဝအော်တွေ့သန၏နှစ် ဖြစ်ဘူးသော အာကာသာနှေ့သုတန် ကုသိုလ်။ ပါ။  
 မမှာရုံး။ ဝိညာဏ္ဍာယတန်ကြိယာအား တပ်သော ၌ို့ဘဝ အော်တွေ့သန၏နှစ် ဖြစ်ဘူး  
 သန၏နှစ် ဖြစ်ဘူးသော အာကာသာသာနှေ့သုတန် ကုသိုလ်ကြိယာဟု ဆိုအပ်  
 သော မမှာရုံး။ အာကို့သုတန် ဝိပါက်ကြိယာအား တပ်သော အာကာသာ  
 နှေ့သုတန်ကုသိုလ်၊ ကြိယာ၏ မရှိခြင်းဟု ဆိုအပ်သော နှစ်ဦးဘေးပညာတ်။  
 မမှာရုံး။ နေဝသညာနာသညာသုတန် ဝိပါက်အား တပ်သော ရှေးဘဝ  
 အော်တွေ့သန၏နှစ် ဖြစ်ဘူးသော အာကို့ဘေး။ ကုသိုလ်။ ပါ။ မမှာရုံး။ နေဝသညာ  
 နာသညာသုတန် ကြိယာအား တပ်သော ၌ို့ဘဝ ရှေးဘဝ။ အော်တွေ့သန၏နှစ် ဖြစ်ဘူးသော အာကို့  
 ညာသုတန်ကြိယာဟု ဆိုအပ်သော မမှာရုံး။ ဖို့လေးခုအား တပ်သောနီဗျာန်ဟု  
 ဆိုအပ်သော မမှာရုံး။ ၌ို့မြောက်ပါး ပစ္စည်းတရားတို့၏ အာရမ္မဏသတ္တံ့ ရ၏။

## ပဋိစ္စဝါရ အဓိပတ်ပစ္ည်း

၁၃

ထိ....တွင် အခကား ပဋိနအားဖြင့် ကတ္တားသာတည်း။ ခန္ဓဝါရကား တဆဲလေးပါရ ဖြစ်သတည်း။

ပဋိသန္တအခါ အာရုံးကတော ဓမ္မာ ဟူသော ကတ္တားပြ၏ အရကား  
ပဋိသန္တစိတ် ကျော်ရီသ။ စေတသိက် ပဉ္စတို့သ၊ အစိတ်အစိတ် နာမကွန်း၊  
ဟဒယဝ္မာဂို့ စွဲ၍ဖြစ်သော ပဋိသန္တစိတ် ကျော်ရီသ၊ စေတသိက် ပဉ္စတို့သ  
အစိတ်အပေါင်း နာမကွန်း ပစ္စုပုန်တရား ရ၏။ ။အာရုံးကျော်ရီသအား တပ်သော ကံကမ္မနိမိတ်၊  
ဂတိနိမိတ်ဟု သမုတ်အပ်သော အာရုံးခြောက်ပါး ပစ္စုဌးတရားတို့၏ အာရုံးကျော်  
သတ္တိရ၏။

## တန်သုံးကား—

ကာမလိုသန္တ တဆယ်အား တပ်သော မရဏာသန္တတောသည် ဒွါရဂြှာက  
ပါးတို့ဟင် တပါးပါးဖြင့် ယူအပ်သော ပစ္စာပ် အတိတိဖြစ်သော ကာမစိတ်  
စတုပညာသ၊ စေတသိက် ဒွေးပညာသ၊ ရုပ်အဇာတ်သ၊ ရုပါဝစရ ပဋိသန္တင်းခြားအား  
တပ်သော ကသိုက်း အစရှိသော ပည်၊ အာကာသာနှုံးယတန ပဋိသန္တ<sup>၁</sup>  
နာမကွန်းအား တပ်သော အာကာသ ကြုံသော ကသိုက်းကိုးပါးပဲ။ ပည်၊  
ဝိညာကွာယတန ပဋိသန္တ နာမကွန်းအား တပ်သော ရှုံးဘဝ အဖွဲ့တဲ့  
သန္တာနှုံးဖြစ်ဘူးသော အာကာသာနှုံးယတန ကုသိုလ်။ အာကိုညာယတန  
ပဋိသန္တ နာမကွန်းအား တပ်သော အာကာသာနှုံးယတန ကုသိုလ်၏ မရှိ  
ခြင်းဟုဆိုအပ်သော နတိတေားပည်။ နေဝယညာနာသညာယတန ပဋိသန္တ<sup>၂</sup>  
နာမကွန်းအားတပ်သော ရှုံးဘဝ အဖွဲ့တဲ့သန္တာနှုံးဖြစ်ဘူးသော အာကိုညာ  
ယတနကုသိုလ်။ ကျေးမာရမိတ်၊ ဂတ်နှုံးမိတ်ဟု သမုတ်အပ်သော အာရုံးခြားကို  
ပါးပစ္စာည်းတရားတို့၏ အာရမုတေသနတို့ ရ၏။ ။ထို....တွင်။ပဲ။ ခန့်ကားကို  
ကိုးဝါရ ဖြစ်သတည်း။ နှစ်ဆုံးကိုးဝါရဟူသော်ကား အစိတ်အစိတ် နာမကွန်းအုံ  
တဆုံးလေးဝါရ။ ဟဒယဝတ္ထုံး တဆုံးဝါရတည်း။ ခဲ့မဲ့။ ။အာရမုတေ ပြီး၏။

အမိပတိပစ္စုံ

ကုသလေန ကုသလ္

အစိတ်အစိတ် နာမက္ခနာကို စွဲချွဲဖြစ်သော အဓိပတီ တရားကိုယ်ကြုံသော မဟာ  
ကုသိုလ်ရှစ်ခု၊ ကေန်ရသော ဟောဂူတ် ကုသိုလ်ကိုးခု၊ မင်္ဂလားခု၊ စေတသိက်  
အဋ္ဌတီးသ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခနာ ပစ္စယူပွဲနတရား ရ၏။ ။အဓိပတီပစ္စယာဟူ  
သော ဟိတ်ပါ၍၏ အရကား အလေးအမြတ် ပြတတ်သော မဟာကုသိုလ်ဉာဏ်  
ပိုပွဲယုတ်လေးခုအား တပ်သော အလေးအမြတ်ပြုအပ်သော လောကီကုသိုလ်  
သတ္တရသဲ့၊ အလေးအမြတ်ပြတတ်သော မဟာကုသိုလ် ဉာဏသမ္မယ်လေးခု  
အား တပ်သော အလေးအမြတ် ပြုအပ်သော အရဟတ္ထမ်္ဂ်ကြုံသော ကုသိုလ်  
ဝိသဲ။အောက်ဖိုလ် သုံးခု၊ နီဗာန်ဟု ဆိုအပ်သော ဓမ္မဘရုံး၊ မင်္ဂလားခုအား တပ်  
သော နီဗာန်ဟု ဆိုအပ်သော ဓမ္မဘရုံး၊ ပစ္စည်းတရားတို့၏ အာရမ္မဏာခိုပ်တီသတ္တီ။

သမ္မယ်တ္ထခန္ဓာအား တပ်သော အဓိပတီ ပစ္စည်းကိုရသောအခါ မဟာကုသိုလ်  
ရှစ်ခု၊ ကေန်ရသော မဟာဂူတ်ကုသိုလ်ကိုးခု၊ မင်္ဂလားခု၊ စေတသိက် အဋ္ဌတီးသ  
စိတ္တက္ခဏ တခု တခုချွဲ ရှိသော အဓိပတီတရားကိုယ်သုံးပါး၊ လေးပါးတို့တွင် တပါး  
တပါး ပစ္စည်းတရားတို့၏ သဟဇာတာခိုပ်တီသတ္တီ ရ၏။ ။ထို....တွင်။ပါ။ တဆုံး  
လေးဝါရ ဖြစ်သတည်း။ (ခဲ့မြဲ)။

### ကုသလန် အဗျာကတ်

ကုသလန် အဗျာကတ်၌ အဗျာကတော့ ဓမ္မာ ဟူသော ကတ္တားပုဒ်၏  
အရကား ပဉ္စဝေါကာရဘုံး၌ အဓိပတီပစ္စည်းကို ရသောအခါ မဟာကုသိုလ်ရှစ်ခု၊  
ကေန်ရသော မဟာဂူတ်ကုသိုလ်ကိုးခု၊ မင်္ဂလားခု၊ စေတသိက် အဋ္ဌတီးသ အစိတ်  
အပေါင်း နာမက္ခနာကိုစွဲချွဲဖြစ်သော သာခိုပတီစိတ္တရုပ် ပစ္စယူပွဲနတရား ရ၏။  
ဟိတ်ပါ၍၏ အရကား သာခိုပတီစိတ္တရုပ်အား တပ်သော ပဉ္စဝေါကာရဘုံး၌  
အဓိပတီပစ္စည်းကို ရသောအခါ မဟာကုသိုလ်ရှစ်ခု။ ကေန်ရသော မဟာဂူတ်  
ကုသိုလ်ကိုးခု၊ မင်္ဂလားခု၊ စေတသိက် အဋ္ဌတီးသ စိတ္တက္ခဏ တခု တခုချွဲ ရှိသော  
အဓိပတီ တရားကိုယ်သုံးပါး၊ လေးပါးတို့တွင် တပါးတပါး ပစ္စည်းတရားတို့၏  
သဟဇာတာခိုပ်တီသတ္တီရ၏။ ထို....တွင်။ပါ။ခန္ဓာဝါရကား နှစ်ရာ့ နှစ်ဆဲ ဝါးဝါရ  
ဖြစ်သတည်း။ (ခဲ့မြဲ)။ ။

### ကုသလန် ကုသလာဗျာကတ်

ကုသလန် ကုသလာဗျာကတ်၌ “ကုသလောစ အဗျာကတောစ ဓမ္မာ”ဟူ  
သော ကတ္တားပုဒ်၏အရကား ပဉ္စဝေါကာရဘုံး၌ အဓိပတီပစ္စည်းကို ရသောအခါ  
မဟာကုသိုလ်ရှစ်ခု၊ ကေန်ရသော မဟာဂူတ်ကုသိုလ်ကိုးခု၊ မင်္ဂလားခု၊ စေတသိက်  
အဋ္ဌတီးသ အစိတ်အစိတ်နာမက္ခနာကိုစွဲ၍ ဖြစ်သော အဓိပတီတရားကိုယ်ကြုံ  
သော မဟာကုသိုလ်ရှစ်ခု။ ကေန်ရသော မဟာဂူတ်ကုသိုလ်ကိုးခု၊ မင်္ဂလားခု၊  
စေတသိက်အဋ္ဌတီးသ အစိတ်အစိတ်နာမက္ခနာ။ ထိုနာမက္ခနာ ပြုအပ်သော

## ပဋိစ္စဝါရ အမံပတိပစ္စည်း

۲۹

သာမိပတ် စီတွေ့ရုပ် ပစ္စယူပြန်။၏။ (ဟိတ်ပါဉ်ကိုအာရမ္မကာမိပတ်၊ သဟဇာတာ မိပတ်ကောက်မြဲ။ သဟဇာတာမိပတ်၌ သမုပ္ပါဒ္ဓခွဲ၊ လာမိပတ်စီတွေ့ရုပ်အား တပ်သော....ဆုံးသာထူးသည်)။ထို....တွင်ပါနှစ်ရာ့တဆယ် ဖြစ်သတည်။

## ଓଗ୍ବସ୍ତିଲେନ୍କ ଓଗ୍ବସ୍ତିଲ୍

အကုသလေန အကုသလော ဓမ္မာ ဟူသော ကထွားပုဒ်၏  
အရကား အဓိပတိပစ္စားကို ရသောအခါ လောဘမှစ်တဲ့ရှစ်ခု၊ ဒေါသမူးဇွေး၊  
ဝိုက်စွာကြုံသောစေတသိုက်ဆုံးသ အစိတ်အစိတ်နာမက္ခနာကို စွဲ၍ပြစ်သော  
အဓိပတိတရားကိုယ်ကြုံသော လောဘမှစ်တဲ့ရှစ်ခု၊ ဒေါသမူးဇွေး၊ ဝိုက်စွာ  
ကြုံသော စေတသိုက်ဆုံးသ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခနာပစ္စာပုံပန်တရားရ၏  
ဖိတ်ပါ၏ အရကား အလေးအမြတ်ပြုတတ်သော လောဘမှစ်တဲ့ရှစ်ခုအား  
တပ်သော အလေးအမြတ်ပြုအပ်သော လူငြဖြစ်သော နှီးပွဲရှုပ် အငွေးမျသ၊  
ဒေါသမူးဇွေး၊ မောဟမူးဇွေး၊ ဒုက္ခသဟဂုတ်ကာယ်လှုပော်ကြုံသော လောကိုစိတ်  
ခုနစ်ဆဲခြောက်ခဲ့၊ ဒေါသ-လူသာ-မစွဲရုံး-ကုက္ခစွဲ-ဝိုက်စွာကြုံသော စေ  
တသိုက်လေးဆဲခုနစ်ခဲ့၍။ အာရုံခြောက်ပါး ပစ္စားတရားတို့၏ အာရမ့်ကာမီပတီ  
သတ္တိ။ ။

## အကုသဇ္ဇန အပျို့ကတ်

အကုသလေန အာမျာကတံ၌ အာမျာကတော့ ဓမ္မာ့ဟူသော ကတ္တားပို၏  
အရကား ပွဲဝါကာရာဘုံ၌ အံပိတ္ထပစွဲည်းကို ရသောအခါ လောဘမူးစိတ်ရှစ်ခု၊  
ဒေါသမူဇ္ဈား၊ ဝိစိကိစ္စာကြုံသော စေတသိက်ဆွဲသု အစိတ်အပေါင်း  
နှာမက္ခနာကို့၏ ဖြစ်သော သာမိပတ္ထတ္ထဇူပ် ပစ္စယူပုန်။ ၎။ ။ဟိတ်ပါ၍၏  
အရကား သာမိပတ္ထတ္ထဇူပ်အားတပ်သော ပွဲဝါကာရာဘုံ၌ အံပိတ္ထပစွဲည်း  
ကို ရသောအခါ လောဘမူးစိတ်ရှစ်ခု၊ ပါ။ သဟဇာတာမိပတ္ထသို့ရ၏။ ။ခန္ဓာဝါရ  
ကား နစ်ရုံ၊ နစ်ရုံ၊ ဂါးဝါရ ဖြစ်သတည်။။

## အကုသလေန အကုသလာပျံကတ်

အကုသလေန အကုသလာဗျာကတ် ၏ အကုသလောစ အဗျာကတောစ မမှာဟူသော ကတ္တားပို့၏အရကား ပုံပေါ်ကာရဘုံး၏ အခိုပတိပုံည်းကို ရသော

အခါလောဘမူစိတ်ရှစ်ခုပေါ့သမူဇ္ဈား၊ ဝိစိကိစ္စာကြုံသောစေတသိက်ဆွဲသာအစိတ်အစိတ်နာမက္ခန္တာကိုစွဲ၍ဖြစ်သောအခိုပတ်တရားကိုယ်ကြုံသောလောဘမူစိတ်ရှစ်ခုပေါ့သမူဇ္ဈား၊ ဝိစိကိစ္စာကြုံသောစေတသိက်ဆွဲသာအစိတ်အစိတ်နာမက္ခန္တာ။ ထိုနာမက္ခန္တာပြုအပ်သောသာခိုပတ်စိတ္တရာပ်ပစ္စယူပြု၏။ (ဟိုတ်ပါ၌ကောက်မြှု) ခန္ဓာဝါရကားနှစ်ရုံတဆယ်ဖြစ်သတည်။

## အပျောကတန် အပျောကတံ

အာများကတေန အာများကတ် ၌ ပဝတ္ထိအခါ “အာများကင့်တာ စမွှာ”ဟူသော  
ကတ္တားပုဂ္ဂ၏အရကား အဓိပတ်ပစ္စည်းကိုရသောအခါ မဟာဗြိယာ ရှစ်ခုချက်နှင့်  
ရသောမဟာဂုဏ်ကြိယာကိုးခဲ့၊ ဖိုလ်လေးခဲ့။ စေတသိက် အငြော်သာ အစိတ်အစိတ်  
နှာမကွန်းကိုစွဲ၍ ဖြစ်သော အဓိပတ်တရားကိုယ်ကြုံသော မဟာဗြိယာရှစ်ခု၊  
ကောရန်သော မဟာဂုဏ်ကြိယာကိုးခဲ့၊ ဖိုလ်လေးခဲ့။ စေတသိက် အငြော်ကိုသာ အစိတ်  
အစိတ်နားမကွန်းဘာထိနှာမကွန်းပြုအပ်သော သာဓိပတ်စိတ္တာရုပ်ပစ္စနှင့်။။။  
အဓိပတ်ပစ္စယာဟူသော ဟိတ်ပို၏အရကား အလေးအမြတ် ပြုတတ်သော  
မဟာဗြိယာသာကသမ္မယုတ်လေးခုအား တပ်သော အလေးအမြတ်ပြုအပ်သော  
အရဟတ္တာမ်း၊ အရဟတ္တာဖိုလ်၊ နိုဗုဒ္ဓာန်၊ ဖိုလ်လေးခုအားတပ်သော နိုဗုဒ္ဓာန် ပစ္စည်း  
တရားတို့၏ အာရမ္မတာဓိပိုသတ္တာ။

သမ္မတရွှေခန္ဓာအားငြင်း၊ သမ္မတရွှေခန္ဓာ သာဝိပတိစိတ္တလပ်အားငြင်း တပ်သော အမဲ့·တိပစ္စည်းကိုရသောအခါ မဟာ<sup>ကြိယာရှုစ်ခု</sup>ကောန်ရေးသာ မဟဂါ၍<sup>ကြိယာကို</sup>ခဲ့၊ ဖို့လေးခု၊ စေတသိက် အနွေတို့သိ စိတ္တကွဲ၊ တုတ္ထခြားရှိသော အမိပတိတရားကိုယ် ဆုံးပါးလေးပါးဘို့တွင် တပါးတပါးပစ္စည်းတရားတို့၏ သက္ကတာရာပိတ်သို့ ရ၏။ (ဤကြပ်ပုဂ္ဂတ်ကိုရည်ရွယ် သုံးပါးဥာဏသမ္မတရွှေတို့ ရည်ရွယ်ပါးဆုံးသည်)။ ။ခေါ်သူတိရကား နှစ်ရာ့တဆယ်။

ရုပ်သက်သက်၍ အဗျာကတော့ ဓမ္မာ ဟူသော ကတ္တားပုဇွန်၏ အရကား  
ပုံမှန်ဘာရသုံး အဓိပတ္တပစ္စည်းကိုရသောအခါ သာဓိပတ္တကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်၊  
ဝိပါက်၊ ကြိုယာ နာမက္ခန္တာတို့သည် ယထာရဟ ပြုအပ်သော သာဓိပတ္တဗုဏ်  
မဟာဘာတုဂုံး ခဲ့၍ဖြစ်သော ဘာတုန်င့်တက္ကသော သာဓိပတ္တစိတ္တဗုဏ် ပြုဒါရိုပ်  
ပစ္စယူပုန်တရား ရ၏။ ၂ဟိတ်ပါ၍၏။ အရကား သာဓိပတ္တစိတ္တဗုဏ်အား တပ်  
သော ပွဲဝါကာရသုံး အဓိပတ္တပစ္စည်းကို ရသောအခါ သာဓိပတ္တကုသိုလ်၊  
အကုသိုလ်၊ ဝိပါက်၊ ကြိုယာ နာမက္ခန္တာ စိတ္တက္ကဏာ တရားတုန်ရှုရှိသော အဓိပတ္တ  
တရားကိုယ် သုံးပါးလေးပါးတို့တုင် တပါးတပါး ပစ္စည်းတရားတို့၏ သဟာတာ  
ခိုပတ္တသတ္တိ ရ၏။ ၃အန္တဝါရကား ဟဆဲးပါးဝါရ ဖြစ်သတည်း။

## ပဋိစ္စဝါရ အနှစ်ရပစ္စည်း

၈၃

### ကုသလာဗျာကတေန အများကတံ့

ကုသလာဗျာကတေန အများကတံ့၌ အများကတော့ ဓမ္မာဟူသောကတ္ထားပုဒ်၏ အရကား ပုဇွဲဝါကာရဘု၌ အဓိပတီပစ္စည်းကို ရသောအခါ မဟာကုသိုလ်ရှစ်ခု၊ ကေန်ရသောမဟုတ်ကုသိုလ်ကို၊ ခုမင်လေးခု စေတသိက်အငြတ်တို့သုအစိတ်အပေါင်း နာမက္ခနား၊ အစိတ်အပေါင်း မဟာသုတ်ကို စွဲ၍ ဖြစ်သော သာဓိပတီစိတ္တလရုပ် ပစ္စယူပွန်တရားရ၏။ ။ဟိတ်ပါဉ်၏ အရကား၊ [ကုသလေန အဗျာကတံ့နှင့် အတူဆုံး။ ။ခန္ဓာဝါရကား နှစ်ရာ နှစ်ဆဲ ငါးဝါရ၍။]

### အကုသလာဗျာကတေန အများကတံ့

အကုသလာဗျာကတေန အများကတံ့၌ အများကတော့ ဓမ္မာ ဟူသော ကတ္ထားပုဒ်၏ အရကားပုဇွဲဝါကာရဘု၌ အဓိပတီပစ္စည်းကို ရသောအခါလောဘမူ ရှစ်ခု၊ အဓိပတီသမ္မာအေး၊ ဝိစိကိစ္စာ ကြုံသော စေတသိက် ဆုံးသာ အစိတ်အပေါင်း နာမက္ခနား၊ အစိတ်အပေါင်း မဟာသုတ်ကို စွဲ၍ ဖြစ်သော သာဓိပတီ စိတ္တလရုပ်ပစ္စယူပွန်တရားရ၏။ ။(ဟိတ်ပါဉ်၏ အရကား အကုသလေန အဗျာကတံ့နှင့် အတူဆုံးလေ။ ကြုံဆုံးရ၍ သဟာတာဓိပတီကိုသာ လိုသည်။ အာရမ္မဏာ ဓိပတ္တကို မလိုဟု ဆရာတ္တာ ဆုံးကုန်၏။ ဆုံးကြောင်းကို ဆင်ခြင်အပ်၏)။ ။အဓိပတီ ပြီး၏။

### အနှစ်ရပစ္စည်း

#### ကုသလေန ကုသလ်

အနှစ်ရ၍ ကုသလေန ကုသလားပုဒ်၏ အရကား ကုသိုလ် ကေဝိသာ (အာရမ္မဏာတိုင်း)။ ။အနှစ်ရပစ္စယာ ဟူသော ဟိတ်ပါဉ်၏ အရကား နောက်နောက်သော ကုသိုလ်ကေဝိသား တပ်သော ဝုဒ္ဓာ၊ မနောဒ္ဓရာဝိဇ္ဇာန်းအဆုံးလော ကြုံသော ရှေးချေးသော လောကီကုသိုလ်သတ္တရသာ ပစ္စည်းတရားတို့၏ အနှစ်ရသတ္တာ ရ၏။

#### တနည်းကား—

မဟာကုသိုလ် ပဋိမဇ္ဇာအား တပ်သော ဝုဒ္ဓာ၊ မနောဒ္ဓရာဝိဇ္ဇာန်း၊ ခုတိယဇ္ဇာအား တပ်သော ပဋိမဇ္ဇာ။ ပါ။ သတ္တမဇ္ဇာအား တပ်သော ဓမ္မဇ္ဇာ၊ မဟုတ်ကုသိုလ် သောမနုဿဟဂုတ် လေးခု၊ မဂ်သောမနုဿသား တပ်သော ဓမ္မဇ္ဇာ၊ တဆုတ္တာက်ခုအား တပ်သော ဂါးကြေား၊ မဂ်သောမနုဿသား မဟာကုသိုလ် ပဋိမဇ္ဇာ၊ မဟုတ်ကုသိုလ် ဥပေါ်သား တပ်သော ဂါးချေး၊ မှန်ဥယျား

သဟဂုဏ် လေးခုအား တပ်သော ဂါဌာဌာ ဝါဒိန်ကိစ္စ တပ်သော မဟာ  
ဘုသိလို တတိယဒွေး၊ သမာဓဇနရီထို့ နောက်နောက်သော မဟဂုတ်ကုသိလို  
အား တပ်သော ရွှေးရွှေးသော ဇောတူ မဟဂုတ်ကုသိလို ပစ္စည်းတရားတို့၏  
အနှစ်ရသတ္တိ ရ၏။ ။ခန္ဓာဝါရကား တဆဲလေးဝါရ ဖြစ်သတည်း။

### အကုသလန် အကုသလ

အကုသလန် အကုသလ ၌ အကုသလော ဓမ္မာ ဟူသော ကတ္တားပုဒ်၏ အရ  
ကားအကုသိလိုဒွါဒေသ။ (အာဓမ္မကအတိုင်းကောက်)။ အနှစ်ရပစ္စယာဟူသော  
ဟိတ်ပါဉ်၏ အရကား အကုသိလိုဒွါဒေသ ပဋ္ဌမဇောအား တပ်သော ဝင္းင္း၊  
မနောဒ္ဓါရာဝိုင်း၊ ပဋ္ဌမဇော ကြံ့သော နောက်နောက်သော အကုသိလိုဒွါဒေသ  
အား တပ်သော အဆုံးဇော ကြံ့သော ရွှေးရွှေးသော အကုသိလိုဒွါဒေသ ပစ္စည်း  
တရားတို့၏ အနှစ်ရသတ္တိ ရ၏။

### တနည်းကား—

အကုသိလိုဒွါဒေသ ပဋ္ဌမဇောအား တပ်သော ဝင္းင္း၊ မနောဒ္ဓါရာဝိုင်း၊  
ဒုတိယဇောအား တပ်သော ပဋ္ဌမဇော။။။ သတ္တာမဇောအား တပ်သော ဆင္းဇော  
ပစ္စည်းတရား တို့၏ အနှစ်ရသတ္တိ ရ၏။ ။[ခန္ဓာဝါရကား တဆဲလေးဝါရ]။

### အဗျာကတန် အဗျာကတ

အဗျာကတန် အဗျာကတ ၌ ပဝတ္ထိအဲ အဗျာကတော ဓမ္မာ ဟူသော  
ကတ္တားပုဒ်အရ (ကောက်မြဲ)။ ဟိတ်ပါဉ်၏ အရကား နောက်နောက်သော  
ပိပါက်, ကြိယာ နာမက္ခာန္တာအား တပ်သော အကုသိလိုဒွါဒေသ, ကုသိလိုကပ်သော  
အဆုံးဇော။ ရဟန်ဘတ္တိ စုတိကြံ့သော ရွှေးရွှေးသော ပိပါက်, ကြိယာ  
နာမက္ခာန္တာ ပစ္စည်းတရား တို့၏ အနှစ်ရသတ္တိ ရ၏။

### တနည်းကား—

ဟိတ်ပါဉ်၏ အရကား ပဋ္ဌမသဝ် နာမက္ခာန္တာအား တပ်သော ပဋ္ဌသန္တာ  
နာမက္ခာန္တာ။ ဒုတိယ အစရှိသော နောက်နောက်သော ဘဝ် နာမက္ခာန္တာ  
အား တပ်သော ပဋ္ဌမ အစရှိသော ရွှေးရွှေးသော ဘဝ် နာမက္ခာန္တာ။  
အာတ္ထုံး ဒွေးအား တပ်သော ပွဲဂါကာရ ဘဝ်ပုပ္ပါဒ္ဒေ တဆဲဝါးခု။ မနော  
ဒ္ဓါရာဝိုင်းအား တပ်သော အရှပ ဘဝ်ပုပ္ပါဒ္ဒေ လေးခု။ ပဋ္ဌဝိညာဉ်အား  
တပ်သော ပဋ္ဌဒ္ဓါရာဝိုင်း၊ သမုပ္ပါဒ္ဒေအား တပ်သော ပဋ္ဌဝိညာဉ်၊ သန္တိရဏအား  
တပ်သော သမုပ္ပါဒ္ဒေအား တပ်သော သန္တိရဏ။ ပရီတ္ထာရုံ ဝီထိဖြစ်အုံ

## ပဋိစိဝါရ အနန္တရပစ္စည်း

୧୯

အုတိယ ပုဂ္ဂိုလ်အား တပ်သော ပွဲမပုဂ္ဂိုလ်၊ ပုဂ္ဂိုလ်ကာရ ဘဝင်တဆုံးဦးခုအား တပ်သော အုတိယ ပုဂ္ဂိုလ်။ အတိမဟန္တာရုံ၊ မဟန္တာရုံ၊ ဝိဘုတာရုံ၊ အဝိဘုတာရုံ စိတ်ဖြစ်အံ့၊ ဟသိတ္ထပါဒ်၊ မဟာကြိယာ ပွဲမလောအား တပ်သော ပုဂ္ဂိုလ်၊ မနော ဒ္ဓရဏ်လန်း၊ အုတိယလောအားတပ်သော ပွဲမလော။။။ သတ္တမလောအားတပ်သော ဆင့်လော။ လောဘမူး မောဟမူး မဟာကုသိုလ်လောနောင် တဒါရုံကျသည် ဖြစ်အံ့၊ တဒါရုံကောဒသ။ မကျသည်ဖြစ်အံ့၊ ဘဝင်ကုန်ဝိသအား တပ်သော လောဘမူး မောဟမူးမဟာကုသိုလ် အဆုံးလော။ ဒေါသမူး လောနောင် တဒါရုံကျသည်ဖြစ်အံ့၊ ဥပေက္ခာတဒါရုံ ခြောက်ခုမကျသည်ဖြစ်အံ့၊ ကာမှုပေက္ခာ ဘဝင်ခြောက်ခုအား တပ်သော ဒေါသမူးအဆုံးလော။ ဟသိတ္ထပါဒ်လောနောင် တဒါရုံကျသည် ဖြစ်အံ့၊ သောမနသာ တဒါရုံငါးခု။ မကျသည်ဖြစ်အံ့၊ ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်အံ့၊ တိဟိတ်ဘဝင် ကိုးခုအား တပ်သော ဟသိတ္ထပါဒ် အဆုံးလော။ မဟာကြိယာ သောမနသာသဟရှုတ် နောင် တဒါရုံကျသည်ဖြစ်အံ့၊ သောမနသာတဒါရုံ ငါးခု။ မကျသည်ဖြစ်အံ့၊ တိဟိတ်ဘဝင် တေရသအား တပ်သော မဟာကြိယာ သောမနသာသဟရှုတ် အဆုံးလော။ မဟာကြိယာ ဥပေက္ခာသဟရှုတ် လောနောင် တဒါရုံကျသည်ဖြစ်အံ့၊ ဥပေက္ခာတဒါရုံခြောက်ခု။ မကျသည်ဖြစ်အံ့၊ တိဟိတ်ဘဝင် တေရသအား တပ်သော မဟာကြိယာ ဥပေက္ခာသဟရှုတ် အဆုံးလော။ အုတိယတဒါရုံအား တပ်သော ပွဲမတပါရုံ။ ကာမှုဘဝင်တဆယ်အား တပ်သော အုတိယတဒါရုံ။ အောက်ဖိုလ် သောမနသာသဟရှုတ် တဆုံးခုအား တပ်သော အနုလုံကိစ္စ တပ်သော မဟာကုသိုလ်ပွဲမဒွေး။ အောက်ဖိုလ် ဥပေက္ခာသဟရှုတ် သုံးခုအား တပ်သော အနုလုံကိစ္စ တပ်သော မဟာကုသိုလ်တိယဒွေး။ မဟာရှုတ် ကြိယာ သောမနသာသဟရှုတ်လေးခု၊ အရဟတ္ထဖိုလ် သောမနသာသဟရှုတ် လေးခုအား တပ်သော ဂါဌာဘူး အနုလုံကိစ္စ တပ်သော မဟာကြိယာ ပွဲမဒွေး။ မဟာရှုတ်ကြိယာ ဥပေက္ခာသဟရှုတ်ခုံး၊ အရဟတ္ထဖိုလ် ဥပေက္ခာသဟရှုတ်ဘဝင်တေရသအား တပ်သော ဂါဌာဘူး အနုလုံကိစ္စ တပ်သော မဟာကြိယာ တိယဒွေး။ သမာပဇ္ဇန်ဝိထိ၍ နောက်နောက်သော မဟာရှုတ်ကြိယာအား တပ်သော ရွှေးရွှေးသော လောတူ မဟာရှုတ်ကြိယာ။ ပုဂ္ဂိုလ်ကာရ တိဟိတ်ဘဝင်ကိုးခု။ အာကာသာနှုန္တသနတန် ဘဝင်အား တပ်သော အာကာသာ နှုန္တသန ဘုသိုလ် ကြိယာ အဆုံးလော။ တိဟိတ်ဘဝင် တေရသ။ နိုဇ္ဇာ သမာပတ်မှ ထသောအခါ အနာဂတ်ဖိုလ် အရဟတ္ထဖိုလ်အား တပ်သော နေဝယ်ဘနာသညာယတန ကုသိုလ်၊ ကြိယာ အဆုံးလော။ သောတာပတ္တိဖိုလ်အား တပ်သော သောတာပတ္တိမှ ပိုလ်လေးခု။ အရဟတ္ထမ်း။ နောက်နောက်သော ဖိုလ်လေးခုအား တပ်သော ရွှေးရွှေးသော လောတူ ဖိုလ်လေးခု။ တိဟိတ်ဘဝင် တေရသအား တပ်သော ဖိုလ်လေးခု

အဆုံးလော့။ မရဏာသန္တအခါ တဒါရံနောင် စုတိကျသည်ဖြစ်အံ့၊ ကာမဂ္ဂတိ တဆယ်အား တပ်သော ဒုတိယတဒါရံ။ လောနောင် စုတိကျသည်ဖြစ်အံ့၊ စုတိ ကျေနှစ်သေား တပ်သော ဟူမလော့။ ဘဝ်နောင် စုတိကျသည်ဖြစ်အံ့၊ စုတိ ကျေနှစ်သေား တပ်သော ဘဝ်ကျေနှစ်သာ ပစ္စည်းတရားတို့၏ အနှစ်ရသတိ ရ၏။ (ပတ္တိအခါဖြစ်၍ စုတိတွင် ဆုံးသည်)။ ॥[ခန္ဓာဝါရကား တဆဲလေးဝါရ]။

ပဋိသန္တအခါ အဗျာကတော ဓမ္မာ့ ဟူသော ကတ္တားပု၍၏အရကား (အာရမ္မက က အတိုင်း ဝိဘင်း အကောက်တူ၏)။ ॥အနှစ်ရပစ္စယာ ဟူသော ဟိုတ်ပါ၍၏အရကား ပဋိသန္တကျေနှစ်သေား တပ်သော စုတိကျေနှစ်သာ ပစ္စည်း တရားတို့၏ အနှစ်ရသတိ ရ၏။

တနည်းကား—

ကာမ ပဋိသန္တတဆယ်အား တပ်သော ဒီဟိတ်၊ အဟိတ်စုတိ။ ပဋိသန္တ ကျေနှစ်သေား တပ်သော ကာမတိဟိတ် စုတိလေးခု၊ သဟိတ် ပဋိသန္တ သတ္တရသေား တပ်သော ရုပါဝစရစတိုးခု၊ ကာမတိဟိတ် ပဋိသန္တ လေးခု၊ အရှုပ်ပဋိသန္တ လေးခုအား တပ်သော အာကာသာနဉာဏ်တန်စုတိ၊ ကာမတိဟိတ် ပဋိသန္တလေးခု၊ ဝိညာဏ္ဍာ၊ အာကိုညာ၊ နေဝယ်၊ နာသညာယတန် ပဋိသန္တအား လုပ်သော ဝိညာဏ္ဍာယတန်စုတိ၊ ကာမတိဟိတ် ပဋိသန္တလေးခု၊ အာကိုညာ၊ နေဝယ်နာသညာယတန် ပဋိသန္တ အား တပ်သော အာကိုညာယတန်စုတိ၊ ကာမတိဟိတ် ပဋိသန္တလေးခု၊ နေဝယ်နာသညာယတန် ပဋိသန္တအား တပ်သော နေဝယ်နာသညာယတန် ပစ္စည်းတရားတို့၏ အနှစ်ရသတိ ရ၏။ ॥[ခန္ဓာဝါရကား နှစ်ဆုံးဝါရ]။ ॥အနှစ်ရ ပြီး၏။ ॥သမနှစ်ရလည်း တူ၏။

### သဟဇာတပစ္စည်း ကုသလေန ကုသလု

သဟဇာတ၏ ကုသလေန ကုသလု၏ ဓမ္မာ့ ဟူသော ကတ္တားပု၍၏အရကား (ကောက်မြဲ)။ ॥သဟဇာတပစ္စယာ ဟူသော ဟိုတ်ပါ၍၏ အရကား အချင်းချင်းအား တပ်သော ကုသိုလ် ကော်သာ။ စေတသိက်အဋ္ဌတိုးသာ အိုတ်အစိတ် နာမက္ခာ ပစ္စည်းတရားတို့၏ သဟဇာတသတ္တိ ရ၏။ ॥[ခန္ဓာဝါရ တဆဲလေးဝါရ]။

ကုသလေန အဗျာကတံ

ကုသလေန အဗျာကတံ၏ အဗျာကတော ဓမ္မာ့ ဟူသော ကတ္တားပု၍၏အရကား (ဟောတူက အတိုင်း ကောက်)။ ॥ဟိုတ်ပါ၍၏အရကား စိတ္တာ

## ပဋိစ္စဝါရ သဟဇာတပစ္စည်း

၉၁

ရုပ်အား တပ်သော ပဉာဏ်ကာရဘုံး ဖြစ်သောအခါ ကုသိုလ် ကောင်းသူ။ စေတသိုက် အဋ္ဌတို့သဲ အစိတ်အပေါင်း နာမက္ခနာ၊ အချင်းချင်းအားငှုံး၊ ဥပါဒါရုပ်အားငှုံး တပ်သော မဟာဘုတ်လေးပါး ပစ္စည်းတရားတို့၏ သဟဇာတ သတ္တိ ရ၏။ ॥[ခန္ဓာဝါရ နှစ်ရာ့ နှစ်ဆဲ ငါးဝါရ]။

### ကုသလေန ကုသလာဗျာကတံ

ကုသလေန ကုသလာဗျာကတံ့၌ ကတ္တားပုဒ်၏အရကား (ဟေတုက အတိုင်း ကောက်)။ ॥ဟိတ်ပါ၍၏အရကား အချင်းချင်း နာမက္ခနာ စိတ္တေဇုပ်အား တပ်သော ပဉာဏ်ကာရဘုံး ဖြစ်သောအခါ ကုသိုလ် ကောင်းသူ။ စေတသိုက် အဋ္ဌတိ သဲ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခနာ၊ အချင်းချင်းအားငှုံး၊ ဥပါဒါ ရုပ်အားငှုံး တပ်သော မဟာဘုတ် လေးပါး ပစ္စည်းတရားတို့၏ သဟဇာတ သတ္တိ ရ၏။ ॥[ခန္ဓာဝါရ နှစ်ရာ့တဆယ်]။ ॥(ဤ၌ နှစ်ပါးစုံဖြစ်သော ကြောင့် ပဉာဏ်ကာရ ဆိုသည်)။

### အကုသလေန အကုသလံ

အကုသလေန အကုသလံ့၌ ကုဘားပုဒ်အရ (အာရမ္မဏအတိုင်းကောက်)။ ॥ ဟိတ်ပါ၍၏အရကား အချင်းချင်းအား တပ်သော အကုသိုလ်၌ဖော်။ စေတသိုက် သတ္တိုံး အစိတ်အစိတ် နာမက္ခနာ ပစ္စည်းတရားတို့၏ သဟဇာတသတ္တိ ရ၏။ ॥[ခန္ဓာဝါရ တဆဲလေးဝါရ]။ (အကုသလေန အဗျာကတံ ကောက်မြဲ။ ဟိတ်ပါ၍ နည်းတူဆို)။

### အကုသလေန အကုသလာဗျာကတံ

အကုသလေန အကုသလာဗျာကတံ့၌ ကတ္တားပုဒ်၏အရကား ပဉာဏ်ကာရဘုံး ဖြစ်သောအခါ အကုသိုလ်၌ဖော်။ စေတသိုက် သတ္တိုံးသူ။ အကုသိုလ် ဖွံ့ဖြိုးသူ။ စေတသိုက် သတ္တိုံး အစိတ်အစိတ် နာမက္ခနာ။ ထိနာမက္ခနာ ပြုအပ်သော စိတ္တေဇုပ် ပစ္စယူပွဲနာရား ရ၏။ ॥ဟိတ်ပါ၍၏အရကား (ကောက်မြဲ)။ ॥[ခန္ဓာဝါရ နှစ်ရာ့တဆယ်]။

### အဗျာကတေန အဗျာကတံ

အဗျာကတေန အဗျာကတံ့၌ အဗျာကတံသည် ပဝတ္ထီ ပဋိသန္ဓာ ရုပ်သက်သက်အားဖြင့် သုံးပါး၏။ ပဝတ္ထီအဲ အဗျာကတော့ မော်ဘူးသော ကတ္တားပုဒ်၏အရကား ဝိပါက်ဆတ္တိသဲ ကြိယာင်းသူ။ စေတသိုက် အဋ္ဌတို့သဲ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခနာကို စွဲ၍ဖြစ်သော ဝိပါက်ဆတ္တိသဲ ကြိယာင်းသူ။

စေတသို့ အငြုတို့သ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခန္တာ။ ထိုနာမက္ခန္တာ ပြုအပ်သော စိတ္တာရပ် ပစ္စယူပုန်။ ၏။ ။ဟိတ်ပါဉ်၏အရကား အချင်းချင်းအားငှါး။ (စတု ဝေါကာရကိုရည်သည်) အချင်းမျှင်းနာမက္ခန္တာ၊ စိတ္တာရပ်အားငှါး တပ်သော ဝိပါက်ဆွဲ့သုံး၊ ကြံ့ယာဝိသုံး၊ စေတသို့အငြုတို့သ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခန္တာ။ အချင်းချင်းအားငှါး၊ ဥပါဒါရုပ်အားငှါး တပ်သော မဟာဘုတ်လေးပါး ပစ္စည်းတရားတို့၏ သဟဇာတသည့် ရ၏။ ။ခန္ဓာဝါရ နှစ်ရူ့တဆယ်။။

ပဋိသန္ဓာခါ ကတ္တားပု၏အရကား ပဋိသန္ဓာ ကျော်ရီသုံး၊ စေတသို့ ပူးတို့သ အစိတ်အစိတ်၊ အစိတ်အပေါင်း နာမက္ခန္တာ ဟဒယဝတ္ထုတို့ စွဲ၍ ဖြစ်သော ပဋိသန္ဓာ ကျော်ရီသုံး။ စေတသို့ ပူးတို့သ အစိတ်အစိတ်၊ အစိတ်အပေါင်း နာမက္ခန္တာ၊ ကဋ္ဌဘာရပ် ပစ္စယူပုန်။၏။ ။ဟိတ်ပါဉ်၏အရကား အချင်းချင်းအားငှါး၊ အချင်းချင်း နာမက္ခန္တာ ကဋ္ဌဘာရပ်အားငှါး တပ်သော ပဋိသန္ဓာ ကျော်ရီသုံး၊ စေတသို့ ပူးတို့သုံး။ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခန္တာ၊ အချင်းချင်းအားငှါး၊ ဥပါဒါရုပ်အားငှါး တပ်သော မဟာဘုတ်လေးပါး။ အချင်းချင်းအား တပ်သော ပူးတို့ဝေါကာရပဋိသန္ဓာနာမက္ခန္တာ ဟဒယဝတ္ထု ပစ္စည်းတရားတို့၏ သဟဇာတသည့် ရ၏။ ။ခန္ဓာဝါရကား နှစ်ရူ့လေးဆယ် ဖြစ်သတည်း။

ရပ်သက်သက်၌ အဗျာကတော ဓာမ္မာ ဟူသော ကတ္တားပု၏အရကား ပူးတို့ဝေါကာရတို့၌ဖြစ်သောအခါ အရှုပ်ဝိပိုက်လေးခု၊ ဒွေ့ပူးတို့ညာ၌တဆယ်၊ ရဟန္တာတို့ စုတိကြုံသော ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်၊ ဝိပါက်၊ ကြံ့ယာ နာမက္ခန္တာ တို့သည် ယထာရဟ ပြုအပ်သော စိတ္တာရမဟာဘုတ်၊ ပူးတို့ဝေါကာရ ပဋိသန္ဓာ ပန္တရသနှင့် ယထာရဟအတူ ဥပါဒါသော ပဋိသန္ဓာ ကမ္မာရမဟာဘုတ်၊ ဗာဟိုရ မဟာဘုတ်၊ အာဟာရင မဟာဘုတ်၊ ဥတ္တာ မဟာဘုတ်၊ အသည်သတ် ကမ္မာ မဟာဘုတ်၊ ပဝတ္တာကမ္မာ မဟာဘုတ်ကို ရှုံးဖြစ်သော ဘုတ်နှင့်တက္ခသော စိတ္တာရောပါဒါ၊ ပဋိသန္ဓာကမ္မာရောပါဒါ၊ ဗာဟိုရောပါဒါ၊ အာဟာရဇော်ပါဒါ၊ ဥတ္တာ ဥပါဒါ၊ အသည်သတ်ကမ္မာရောပါဒါ၊ ပဝတ္တာကမ္မာရောပါဒါ၊ ပဏ္ဍာကမ္မာရောပါဒါ၌ရုပ်ပစ္စယူပုန်။၏။

ဟိတ်ပါဉ်၏အရကား ပိတ္တာရပ်၊ ပဋိသန္ဓာကမ္မာရောပ်အား တပ်သော ပူးတို့ဝေါကာရတို့၌ဖြစ်သောအခါ အရှုပ်ဝိပိုက်လေးခု၊ ဒွေ့ပူးတို့ညာ၌တဆယ်၊ ရဟန္တာတို့ စုတိကြုံသော ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်၊ ဝိပါက်၊ ကြံ့ယာ အစိတ်အပေါင်း နာမက္ခန္တာ။ အချင်းချင်းအားငှါး၊ ဥပါဒါရုပ်အားငှါး တပ်သော မဟာဘုတ် လေးပါး ပစ္စည်းတရားတို့၏ သဟဇာတသည့် ရ၏။

ခန္ဓာဝါရကား တရာ့ဝါးဝါရ ဖြစ်သတည်း။ တရာ့ဝါးဝါရ ဟူသော်ကား ဖို့ဟေးမဟာဘုတ်၌ တဆဲ့ဝါးဝါရ၊ ကမ္မာ မဟာဘုတ်၌ တဆဲ့ဝါးဝါရ၊ ဗာဟိုရ

## ပဋိစိဝါရ အညမညပစ္စည်း

८३

## ကသလာဗျာကတန် အပျောကတံ

ကုသလာဗျာကတပဒၢ် (ကတ္တားပုဒ်အရလည်း ဟေတု က အတိုင်း  
ကောက်)။ ။ဟိတ်ပါ၌၏ အရကား စိတ္တာရုပ်အား တပ်သော ပူးဝေါကာရ  
ဘုံးဖြစ်သောအခါ ကုသိုလ် ကော်သာ။ စေတသိုက် အငွေတို့သဲ အစိတ်အပေါင်း  
နှာမက္ခနား၊ အချင်းချင်းအားငြင်း၊ ဥပါဒီရုပ်အားငြင်း တပ်သော မဟာဘုတ်  
လေးပါး ပစ္စ်းတရားတို့၏ သဟဇာတသတ္တိ ရ၏။ ။(အကုသလာဗျာကတပဒၢ်  
နည်းတူ)။ ။သဟဇာတ ပြီး၏။

အသုပည်ပစ္စည်း

## အားကတေန အားကတံ

အညေညာ (ကုသလပဒ၊ အကုသလပဒ အတူ)။ အချိုကတပဒ္ဒိ  
 (ပဝတ္ထအခါ နဲမက္ခန္တချင်းကောက်)။ ပစို့သန္တအခါ အချိုကတော့ မြော့  
 ဟနော ကတ္တာပုပ်၏ အရကား ပစို့သန္တကောက်ပို့သာ ဖောသိုက် ပုံ့သ

## တိကပင်္ခန်း အရကောက်

အစိတ်အစိတ်၊ အစိတ်အပေါင်း နာမက္ခန္ဓာ ဟဒယဝတ္ထုကို စွဲ၍ ဖြစ်သော ပဋိသန္ဓာစီတ် ကျော်ရှိသာ။ စေတသိက် ပူးတို့သဲ အစိတ်အစိတ်၊ အစိတ်အပေါင်း နာမက္ခန္ဓာ ဟဒယဝတ္ထု ပစ္စယပ္ပန်တရား ရ၏။ ။အညမညပစ္စယာ ဟူသော ဟိတ်ပါဌ်၏ အရကား အချင်းချင်းအား တပ်သော ပဋိသန္ဓာစီတ် ကျော်ရှိသာ။ စေတသိက် ပူးတို့သဲ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခန္ဓာ အချင်းချင်းအား တပ်သော ပူးတို့သဲ ပဋိသန္ဓာစီတ် အညမညသတ္တိ၏ အညမညသတ္တိ ရ၏။ ။ခန္ဓာဝါရကား လေးဆဲ့လေးဝါရ ဖြစ်သတည်း။

ରୂପିତାକରଣକୁ ଗଟ୍ଟାବୁଃପୁଣିଷି ଆଶକାଃ ପୁଷ୍ଟିଦେଶକାର ତ୍ୟାନ୍ ପ୍ରିତିଯୋଜାଏଇ  
 ଆମ୍ବାପରିପିର ଲେଖାଙ୍କ ପ୍ରେପାଦିନ୍ଦାକାରତଥାଯ୍ୟେପରାକ୍ଷ୍ମୀତ୍ସ୍ଵର୍ଗୀ ଧର୍ମକ୍ଷର୍ମଦେଶୀ,  
 ଆମ୍ବାଯ୍ୟିତ୍ତିର୍ମିଳି ପିପିର୍ମିଳି, କ୍ରିୟା ଫ୍ରାମଗ୍ରହାତ୍ସ୍ଵର୍ଗୀତ୍ସ୍ଵର୍ଗୀ ଯତ୍ତାଧାର୍ମିତାପରିଚେତ୍ତା  
 ମହାବ୍ୟାତିର ପୁଷ୍ଟିଦେଶକାର ପଢ଼ିବୁଣ୍ଡେ ପଞ୍ଚଧାର୍ମିତାପରିଚେତ୍ତା ଯତ୍ତାଧାର୍ମିତା ଅତ୍ୟନ୍ତପରିଚେତ୍ତା  
 ପଢ଼ିବୁଣ୍ଡେ ଗମ୍ଭୀରମହାବ୍ୟାତି ତାହାର୍ମିଳି ମହାବ୍ୟାତି ଆମହାବ୍ୟାତି ମହାବ୍ୟାତି  
 ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ ମହାବ୍ୟାତି ଅତ୍ୟନ୍ତପରିଚେତ୍ତା ଗମ୍ଭୀର ମହାବ୍ୟାତି ପଠିତ୍ତି ଗମ୍ଭୀର ମହାବ୍ୟାତି  
 ଗମ୍ଭୀର ପ୍ରିତିଯୋଜାଇ ମହାବ୍ୟାତିଧିନିଃ ପଢ଼ୁଥିବାକୁ ତ୍ରୈଃ ॥ ହାତିପିନ୍ଦିଷି ଆଶକାଃ  
 ଆମ୍ବାପରିଚେତ୍ତାକାଃ ତର୍ପିଯୋଜାଇ ମହାବ୍ୟାତି ଲେଖିପିଶାପ ॥ ତ୍ରୈ ॥ ॥ତ୍ରୈବାଦିରକାଃ  
 ଗମ୍ଭୀରାତିର୍ମିଳି ॥ ॥ପଠିତ୍ତିଅବି ତଷ୍ଠେଲେଖିରୀ / ପଢ଼ିବୁଣ୍ଡେଅବି ଲେଖିଷ୍ଠେଲେଖିରୀ  
 ରୂପିତାକରଣକୁ ଗମ୍ଭୀରାତିର୍ମିଳିର ଆମାପରିଚେତ୍ତା ପେଣିଃ ତର୍ପିତିର୍ମିଳିର ପ୍ରିତିଯୋଜାଇ  
 ତର୍ପିତିର୍ମିଳି ॥ ॥ଅନ୍ତମାତ୍ରା ପ୍ରିତିର୍ମିଳି ॥

နိသာပစ္စည်း

ကုသလေန ကုသလံ

နိသာယဉ် ကုသလေန ကုသလုပ် (ကတ္တား ကောက်မြဲ)။ ။နိသာယပစ္စယာ  
ဟူသော ဟိတ်ပါ၍၏ အရကား (သဟဇာတနိသာယကို သဟဇာတ အတိုင်း  
ကောက်)။ ။ပုံပေါ်ကာရ ဘုံးဖြစ်သောအခါ နောက်နောက်သော ကုသလုပ်  
ကောက်သေား တပ်သော ဝုဒ္ဓာ, မနောဒ္ဓရာဝဏ္ဏန်း အံစရိတ်သော ရွှေးရွှေးသော  
စိတ်နှင့်အတူ ဥပါဒ်သော ဟာယယဝတ္ထု၊ မရဏာသန့် ကုသလုပ်လော ငါးချက်အား  
တပ်သော စုတိစိတ်မှုပြန်၍ ရေသ် တဆုံးခုနစ်ပျက်မြောက်သော စိတ်နှင့်အတူ  
ဥပါဒ်သော ဟာယယဝတ္ထု ပစ္စည်းတရား တို့၏ ပုံရောင်တနိသာယသတ္တာ ရ၏။ ။  
ကုသလေန အဗျားကတို့ (သဟဇာတ အတိုင်းကောက်။ ဟိတ်ပါ၍ အတူ)။

## ကုသလေန ကံသလာဗျာကတ်

ကုသလေန ကုသလာဗျာကတ္ထိ၏ (သဟာဝာတ အတိုင်းကောက်)။ သဟာဝာတ နှင့်သယ် ဖိတ်ပါ၍ တူ၏။ ၂၁၉၈၀၈၁၇ ဘု၍ ဖြစ်သောအခါ နောက်

နောက်သော ကုသိုလ် ကောဝီသအား တပ်သော ဝင့်ငြား၊ မနောဒ္ဓါရာဝါးနှင့် အစိတ်အတူ ဥပါဒ်သော ဟဒယဝတ္ထု၊ မရဏာသန္တ ကုသိုလ်ဇော ငါးချက်အား တပ်သော စုတိစိတ်မှ ပြန်ချုပ်ရေသံ တဆုံးခုနှစ်ချက် မြောက်သော စိတ်နှင့်အတူ ဥပါဒ်သော ဟဒယဝတ္ထု ပစ္စည်းတရားတို့၏ ပုဂ္ဂိုလ်ဘဏ္ဍာတန်ဖိုးရုံ၏။ ॥[ခန္ဓာဝါရ နှစ်ရုံးတဆုံး]။

### အကုသလေန အကုသလဲ

အကုသလေန အကုသလဲ၌ (ကောက်မြဲ)၊ ဟိတ်ပါ၌ သဟာဗာနိသယ ကောက်မြဲ။ ပွဲဝေါကာရဘု၌ ဖြစ်သောအခါ ငြာက်နှင့်သာက်သော အကုသိုလ် ဒ္ဓါသအား တပ်သော ဝင့်ငြား၊ မနောဒ္ဓါရာဝါးနှင့် အစိတ်အတူ ဥပါဒ်သော ဟဒယဝတ္ထု၊ မရဏာသန္တ အကုသိုလ်ဇော ငါးချက် အား တပ်သော စုတိစိတ်မှ ပြန်ချုပ်ရေသံ တဆုံးခုနှစ်ချက်မြောက်သော စိတ်နှင့်အတူ ဥပါဒ်သော ဟဒယဝတ္ထု ပစ္စည်းတရားတို့၏ ပုဂ္ဂိုလ်ဘဏ္ဍာတန်ဖိုးရုံ၏။ ॥(အကုသလေန အဗျာဗတ်၌ သဟာဗာတ အတိုင်းကောက်။ ဟိတ်ပါ၌အတူ။ အကုသလေန အကုသလာဗျာဗတ်လည်း နောက်နည်းကို မှုပ်ကောက်လေ)။

### အဗျာဗတေန အဗျာဗတဲ

အဗျာဗတေန အဗျာဗတ်၌ ပဝတ္ထိအခါ (အဗျာဗတော ကတ္ထားကား ကောက်မြဲ)။ ॥ဟိတ်ပါ၌၏ အရကား (သဟာဗာနိသယကို သဟာဗာတ အတိုင်းကောက်)။ ॥စက္ခ ဝိညာဉ်ဒွေးအား တပ်သော မဏ္ဍာမာယုက ဖြစ်ချုပ်ပြုင် အတိုင်နှင့် ဥပါဒ်ပြုင်သော စက္ခဝတ္ထု။ပဲ ကာယဝိညာဉ် ဒွေးအား တပ်သော မဏ္ဍာမာယုက ဖြစ်ချုပ်ပြုင်သော ကာယဝတ္ထု၊ ပွဲဝေါကာရဘု၌ ဖြစ်သောအခါ အရှုပပိပါက်လေးခါ၊ ဒွေးပွဲဗိညာဉ် တဆုံး ကြုံသော နောက်နောက်သော ဝိပါက်ဗာဝိသာ၊ ကြိယာဝိသအားတပ်သော ပဋိသန္တအစိတ်အတူ ရေးရေးသောစိတ်နှင့်အတူ ဥပါဒ်သော ဟဒယဝတ္ထု၊ နိရောဓာဟာပတ်မှ ထသောအခါ အနာဂတ်ဖို့လုံး၊ အရဟတ္ထို့လုံးအားတပ်သော ရေးစိတ္တက္ကာ တချက်နှင့်ကာလုံး ဖြစ်သော ဟဒယဝတ္ထု။ မရဏာသန္တအခါ ပွဲဝေါကာရဘာဝ် တဆုံးခါးခါ၊ အာဝဏ်နှင့်ဒွေး၊ သမ္မတို့လို့ဒွေး၊ သန္တိရဏာသုံးခါ၊ ဝင့်ငြား၊ မရဏာသန္တကြိယာ ဇောဝါးချက်၊ တဒါရုံ၊ စုတိအားတပ်သော စုတိစိတ်မှ ပြန်ချုပ်ရေသံ တဆုံးခုနှစ်ချက်မြောက်သော စိတ်နှင့်အတူ ဥပါဒ်သော ဟဒယဝတ္ထု ပစ္စည်းတရားတို့၏ ပုဂ္ဂိုလ်ဘဏ္ဍာတန်ဖိုးရုံ၏။ ॥(ပဋိသန္တ၊ ရုပ်သက်သက် သဟာဗာတအတိုင်း။ ကုသလာဗျာဗတေန အဗျာဗတဲ။ အကုသလာဗျာဗတဲ)။ ॥

နိသယပြီး၏။

ဥပနိသုယပစ္ညး

ကုသလေန ကုသလံ

ဥပနိသုယ်၌ ကုသလေန ကုသလံ၌ (ကုသလော ကောက်မြဲ)။ ။ဥပနိသုယ  
ပစ္စယာ ဟူသော ဟိတ်ပါင့်၏ အရကား (အာရမ္မက္မပနိသုယ ဟိတ်ပါင့်ကို  
အာရမ္မက္မအိပတီ အတိုင်းကောက်)။ အန္တရွှေပနိသုယ ဟိတ်ပါင့်ကို အန္တရွှေ  
အတိုင်းကောက်)။ နောက်နောက်သော ကုသံလှ ကောဝါသအား တပ်သော  
ဗလဝံဖြစ်သော အရဟတ္ထမဂ်, အရဟတ္ထဖိုလ် ကြော်သော စိတ်ရှစ်ဆဲချုနစ်ခဲ့၊  
စေတသိုက်ဒွေပညာသာ ရုပ်အဋ္ဌာဝိသာ ပည်တ် ပစ္ညးတရားတို့၏ ပကတူပ နိသုယ  
သတ္တိ ရ၏။

[သူတပါသန္တာန်မှ ပစ္ညးကိုရခိုက် စိတ်တခုယုတ်ကိုဆယ်ပင် ရသင့်  
၏။ ။အနာဂတ်ဖြစ်သော အရဟတ္ထမဂ်, အရဟတ္ထဖိုလ်ကို တောင့်  
တ၍ ဒါန့်, သီလ အစရှိသော ကုသံလှကို ပြုရ၍ မီမီသန္တာန်၌လည်း  
ရသင့်၏။]

အကုသလေန အကုသလံ

အကုသလေန အကုသလံ၌ (ကောက်မြဲ)။ ။ဟိတ်ပါင့်၏ အရကား (အာရမ္မ<sup>၁</sup>  
က္မပနိသုယကို အာရမ္မက္မအိပတီအတိုင်း ကောက်)။ အန္တရွှေပနိသုယကို အန္တရွှေ  
အတိုင်း ကောက်)။ ။နောက်နောက်သော အကုသံလှ ခွဲ့ခြားသာ အား တပ်သော  
ဗလဝံဖြစ်သော လောကီစိတ်ကောသီတီ၊ စေတသိုက် ဒွေပညာသာ ရုပ်အဋ္ဌာဝိသာ  
ပည်တ် ပစ္ညးတရားတို့၏ ပကတူပနိသုယ သတ္တိ ရ၏။ ။[ခန္ဓာဝါရ တဆုံး  
လေးဝါရ]။

အဗျာကတန အဗျာကတံ

အဗျာကတန အဗျာကတံ၌ ပဝတ္ထိအခါ (ကတ္တား ကောက်မြဲ)။ ။  
ဟိတ်ပါင့်၏ အရကား (အာရမ္မက္မပနိသုယကို အာရမ္မက္မအိပတီ အတိုင်း  
ကောက်)။ အန္တရွှေပနိသုယကို အန္တရွှေရအတိုင်း ကောက်)။ ။နောက်နောက်  
သော ဝိပါက် ဆလ္း၊ ပြုလာသီသား တပ်သော ဗလဝံဖြစ်သော စိတ်တခု  
ယုတ်ကိုဆယ်၊ စေတသိုက် ဒွေပညာသာ ရုပ်အဋ္ဌာဝိသာ ပည်တ် ပစ္ညးတရား၏  
ပကတူပနိသုယ သတ္တိ ရ၏။

ပဋိသန္ဓာအခါ (အာရမ္မအတိုင်း ကောက်)။ ။ဟိတ်ပါင့်၏ အရကား  
(အန္တရွှေပနိသုယကို အန္တရွှေပုံး၊ ကောက်)။ ။ပဋိသန္ဓာစိတ် ကျွန်းရီသာ  
အား တပ်သော ဗလဝံဖြစ်သော လောကီစိတ်ကောသီတီ၊ စေတသိုက် ဒွေပညာသာ

## ပဋိစ္စဝါရ ပုဂ္ဂနာတပစ္စည်း

၉၃

ရုပ်အငွေဝိသ၊ ပညတ်၊ နာနာက္ခကိုကကမ္မဖြစ်သော လောကီကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်  
စေတနာ ပစ္စည်းတရားတို့၏ ပကတူပန်သုယ သတ္တိ ရ၏။ ။ဥပန်သုယ ပြီး၏။

## ပုဂ္ဂနာတပစ္စည်း

ကုသလန ကုသလံ

ပုဂ္ဂနာတ၌ ကုသလန ကုသလံ၌ ဝတ္ထု ပုဂ္ဂနာတပစ္စယာ။ ။ဝတ္ထု၊  
ဟဒယဝတ္ထုကို။ ပဋိစ္စ၊ ဓာတ္ထူး ပုဂ္ဂနာတပစ္စယာ-ဝတ္ထုနာ ပုဂ္ဂနာတပစ္စယာတံ  
သာမေတ္တန၊ ဟဒယဝတ္ထုဖြင့် ပုဂ္ဂနာတသတ္တိကို ပြီးစေတတ်သည်၏ အဖြစ်  
ကြောင့်။ ခန္ဓာ ပဉာဏ်ကာရ ကုသိုလ် နာမက္ခနာတ္တိသည်။ ဥပဇ္ဈိ၊ ကုသိုလ်။ ။  
ကုသိုလ်းပုံ၏ အရကား ပဉာဏ်ကာရသု၌ ဖြစ်သောအခါ ကုသိုလ်ကော်သာ  
စေတသိုက် အငွေတိုးသ၊ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခနာတု စူရှိဖြစ်သော ကုသိုလ်  
ကော်သာ၊ စေတသိုက် အငွေတိုးသ၊ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခနာတု ပစ္စယူပုန်တရား  
ရ၏။ ။ဟိတ်ပါဉွှဲ၏ အရကား ပဉာဏ်ကာရသု၌ ဖြစ်သောအခါ နောက်နောက်  
သော ကုသိုလ်ကော်သ နာမက္ခနာတားသား တပ်သော ဝင္း၊ မနောဒ္ဓိရာဝဏ္ဏး  
အစရှိသော ရွှေးရွှေးသော စိတ်နှင့်အတူ ဥပါ၎်သော ဟဒယဝတ္ထု၊ မရဏာသန္တု  
ကုသိုလ်ဇောင်းချက်အား တပ်သော စုတိစိတ်မှ ပြန်၍ရေသ် တဆဲခုနှစ်ချက်  
မြောက်သော စိတ်နှင့်အတူ ဥပါ၎်သော ဟဒယဝတ္ထု ပစ္စည်းတရားတို့၏ ဝတ္ထု  
ပုဂ္ဂနာတသတ္တိ ရ၏။

အကုသလန အကုသလံ

အကုသလန အကုသလံ၌ ကုသိုလ်းပုံ၏ အရကား ပဉာဏ်ကာရသု၌ ဖြစ်  
သောအခါ အကုသိုလ်ဒ္ဓိဘာ စေတသိုက် သတ္တိသာ၊ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခနာတု  
ကိုစူရှိဖြစ်သော အကုသိုလ်ဒ္ဓိဘာ စေတသိုက် သတ္တိသာ၊ အစိတ်အစိတ်  
နာမက္ခနာတု ပစ္စယူပုန်၏။ ။ဟိတ်ပါဉွှဲ၏ အရကား ပဉာဏ်ကာရသု၌ ဖြစ်သော  
အခါ နောက်နောက်သော အကုသိုလ်ဒ္ဓိဘာသား တပ်သော ဝင္း၊ မနော  
ဒ္ဓိရာဝဏ္ဏးအစရှိသော ရွှေးရွှေးသော စိတ်နှင့်အတူ ဥပါ၎်သော ဟဒယဝတ္ထု၊  
မရဏာသန္တု အကုသိုလ်ဇောင်းချက်အားတပ်သော စုတိစိတ်မှ ပြန်၍ရေသ် တဆဲခုနှစ်ချက်  
မြောက်သော စိတ်နှင့်အတူ ဥပါ၎်သော ဟဒယဝတ္ထု ပစ္စည်းတရား  
တို့၏ ဝတ္ထုပုဂ္ဂနာတသတ္တိ ရ၏။

အဗျာကတေန အဗျာကတံ

အဗျာကတေန အဗျာကတံ၌ အဗျာကတော ဓမ္မာ ဟူသော ကုသိုလ်းပုံ၏  
အရကား ပဉာဏ်ကာရသု၌ ဖြစ်သောအခါ အရှုပ်ပိုက်လေးခုကြော်သော စိုက်

မာတ္ထိုံးသ၊ ကြိယာဝီသ၊ စေတသိုက် အင့်တိုံးသ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခနာကိုဖို့၍ မာတ္ထိုံးသ၊ ကြိယာဝီသ၊ စေတသိုက် အင့်တိုံးသ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခနာ ပစ္စယူပွန်တရား ရရှိ။ ။(ဟိတ်ပြု၏အရကား ပုဂ္ဂိုလာတနိသာယ အတိုင်းကောက်လေ)။ ။ပုဂ္ဂိုလာတပစ္စယာ-ဝဏ္ဏနာ ပုဂ္ဂိုလာတ ပစ္စယာတ သာမေးနှေး၊ ဆဝဏ္ဏဖြင့် ပုဂ္ဂိုလာတသတ္တိကိုပြီးစေတသည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ အန္တာ ပဋ္ဌာန်းကောရပိုက်၊ ကြိယာ နာမက္ခနာတ္ထိသည်။ ဥပဇ္ဇန်။ ကုန်၏။

[ဤအဖွဲ့ အာရမ္မဏပုဂ္ဂိုလာတကို ဟောတော်မမူ။ ဝဏ္ဏပုဂ္ဂိုလာ တကိုသာ ဟောတော်မမူသည်။ ထို့ကြောင့် “ဝဏ္ဏံ ပုဂ္ဂိုလာတပစ္စယာ” ဟု ဟောကြားတော်မမူသည်။ ။အဘယ့်ကြောင့် အာရမ္မဏပုဂ္ဂိုလာတ ကို ဟောတော်မမူသနည်း ဟူမှုကား ပဋ္ဌာန်းကောတ္ထိအား ပဋ္ဌာန်းတ္ထိသည် ပုဂ္ဂိုလာတပစ္စယ်းဖြစ်ကုန်၏။ ။မနောရိညာက ဓာတ်တိုးအား အတိတ်၊ အနာဂတ်အာရုံတိုံးသည်လည်း အာရုံဖြစ်ကုန်၏။ ထို့ကြောင့် မနောရိညာက ဓာတ်အား ပုဂ္ဂိုလာတ ကေန်မဖြစ်သောကြောင့် ဟော တော်မမူသတည်။ ။ထို့ကြောင့် အင့်ကထာ(ရာဗျာ)၏၌ “အာရမ္မဏံ ပန် နိယမတော် ပုဂ္ဂိုလာတပစ္စယာဘာဝံ န လွှဲတိ။ ရွှေပါယတနာဒိန်ဟို စက္ခု ဂိညာကာဒိန်ယေဝ ပုဂ္ဂိုလာတပစ္စယာတ သာမေးနှေး။ မနောရိညာက ဓာတ်ယာ အတိတာနာဂတ်ဘိုးပို့ အာရမ္မဏံ ဟောနှိမ်ယေဝ။ တသွာ် လွှဲ န ကဟိတ်” ဟု မိန့်အပ်ပြု။ ။ပုဂ္ဂိုလာတပြီး၏။

### ပစ္စာတပစ္စယ်း မဟောကြောင်း

[ဤဆဝါရရှိ ပစ္စာတပစ္စယ်းကို အဘယ်ကြောင့် ဟောတော် မမူသနည်းဟူမှုကား ပစ္စာတပစ္စယ်းသည် မိမိပစ္စယူပွန်ဖြစ်သော စထုဏ်ကာယာအား ဥပထမ္မကသာ၊ ဇနကမဖြစ်။ ထို့ကြောင့် ဟောတော် မမူ။ ။ထို့ကြောင့် အင့်ကထာ(ရာဗျာ)၏၌ “ပစ္စာတာတော် ကုသလာ ကုသလာနံ ပစ္စယော န ဟောတိ။ အဗျာကတသာပို့ ဥပထမ္မကောဝ န ဇနကော်။ တသွာ် ဥပဇ္ဇတ် ပစ္စာတပစ္စယာ'တိ ပို့ ဝဏ္ဏမြော ကေ ဓမ္မာပို့ နတ္ထိတိ ပစ္စာတပစ္စယာဝသန ဝိသဗ္ဗာနံး န ကတ်” ဟု မိန့်အပ်ပြု။ ။တန်းကား ဥပဇ္ဇတ် ဟု ဟောတော်မမူသော ကြိယာနှင့် မတန်။ အဘယ်ကြောင်းနည်းဟူမှုကား ပစ္စာတပစ္စယ်းသည် ရုပ်၏ ဥပါဒ်ခဲကာလှုံး ကျေးဇူးမပြု။ ဤသို့ရောက်မှ ကျေးဇူးပြုသောကြောင်း မတန်။ “ဥပဇ္ဇတ်”ဟု ဟောတော်မူးသူးသော်ကား ဟောရ၏။ ထို့ကြောင့် ဟောတော်မမူ။ “ဥပဇ္ဇတ် ဥပဇ္ဇန်” အရကို နာမက္ခနာဖြစ်အံး၊ ဥပါဒ်၊

## ပဋိစ္စဝါရ အာသံဝနပစ္စည်း

၉၉

၌, ဘင်။ ရွှေမက္ခာနာ ဖြစ်အုံ၊ ဥပါဒ်။ ဉ်၌ အထူးကို သိစေသည်။ ၁  
စကားချုပ် ပြီး၏။

### အာသံဝနပစ္စည်း

#### ကုသလေန ကုသလဲ

အာသံဝန၏ ကုသလေန ကုသလဲ ၌ ကုသလော ဓမ္မာ ဟူသော ကတ္တား  
ပုဂ္ဂိုလ်အရကား မဟာကုသိုလ် ဒုတိယာဒီလော၊ မဟာဂုဏ်ကုသိုလ် ကိုးခု၊ မဂ်လေး  
ခု၊ စေတသိက်အဋ္ဌတို့သ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခာနာကို၏၍ ဖြစ်သော မဟာ  
ကုသိုလ် ဒုတိယာဒီလော၊ မဟာဂုဏ်ကုသိုလ် ကိုးခု၊ မဂ်လေးခု။ စေတသိက်  
အဋ္ဌတို့သ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခာနာ ပစ္စယူပုန် တရား ရ၏။ ၂။ အာသံဝန  
ပစ္စယာဟူသော ဟိတ်ပါ၍၏အရကား ပဋိမလောကြော်သော နောက်နောက်သော  
ကုသိုလ် ကော်သ အား တပ်သော အဆုံးလောကြော်သော ရွှေးရွှေးသော  
လောက်ကုသိုလ် သတ္တရသ၊ စေတသိက် အဋ္ဌတို့သ ပစ္စည်းတရားတို့၏ အာသံ  
ဝနသတ္တိ ရ၏။

#### တနည်းကား—

မဟာကုသိုလ် ဒုတိယာဒီလောအား တပ်သောပဋိမလော။ ၃။ သတ္တမလောအား  
တပ်သော ဆဋ္ဌလော၊ မဟာဂုဏ်ကုသိုလ် သောမနနှုနသဟရှုတ် လေးခု၊ မဂ်သော  
မနနှုနသဟရှုတ် တဆုံးခြောက်ခုအား တပ်သော ဂါတ္တာ့၊ ဝါဒါန်း ကိစ္စတပ်  
သော မဟာကုသိုလ်ပဋိမဇ္ဈား၊ မဟာဂုဏ်ကုသိုလ် ဥပော်သဟရှုတ်ငါးခု၊ မဂ်  
ဥပော်သဟရှုတ် လေးခုအား တပ်သော ဂါတ္တာ့၊ ဝါဒါန်းကိစ္စတပ်သော  
မဟာကုသိုလ် တတိယဇ္ဈား။ သမားပဇ္ဇန်ထို၍ နောက်နောက်သော မဟာဂုဏ်  
ကုသိုလ်အား တပ်သော ရွှေးရွှေးသော ဇောတူ မဟာဂုဏ်ကုသိုလ် ပစ္စည်းတရား  
တို့၏ အာသံဝနသတ္တိ ရ၏။ ၃၁။ [ခန္ဓာဝါရ တဆုံးလေးဝါရ]

#### အကုသလေန အကုသလဲ

အကုသလေန အကုသလဲ ၌ “အကုသလော ဓမ္မာ”ဟူသော ကတ္တားပုဂ္ဂိုလ်  
အရကားအကုသိုလ်ဒုဒီသ ဒုတိယာဒီလော။ စေတသိက် သတ္တရိသ အစိတ်အစိတ်  
နာမက္ခာနာကို၏၍ ဖြစ်သော အကုသိုလ် ဒုဒီသ ဒုတိယာဒီလော။ စေတသိက်  
သတ္တရိသအစိတ်အစိတ်နာမက္ခာနာ ပစ္စယူပုန်တရားရ၏။ ၄။ “အာသံဝနပစ္စယာ”  
ဟူသော ဟိတ်ပါ၍၏ အရကား ပဋိမလောကြော်သော နောက်နောက်သော  
အကုသိုလ် ဒုဒီသအား တပ်သော အဆုံးလောကြော်သော ရွှေးရွှေးသော  
အကုသိုလ် ဒုဒီသ ပစ္စည်းတရားတို့၏ အာသံဝနသတ္တိ ရ၏။ ၅။

တနည်းကား—

အကုသိုလ်ဒ္ဓါဒသ ဒုတိယဇောအား တပ်သော ပဋိမဇေားပါ။ သတ္တမဇောအား တပ်သော ဆဋ္ဌဇော ပစ္စည်း တရားတို့၏ အာသံဝနသတ္တိရ၏။ ။[ခန္ဓာဝါရ တဆဲလေးဝါရ။]

အဗျာကတေန အဗျာကတံ

အဗျာကတေန အဗျာကတံ၌ အဗျာကတော့ ဓမ္မာ ဟူသော ကတ္တားပုစ်၏အရကား ဟသိတ္ထပါဒ်၊ မဟာကြိယာ ဒုတိယာဒီဇော မဟရှုတ်ကြိယာကိုးခါ။ ဇေတသိုက်ပဋ္ဌတိုးသ အစိတ်အစိတ်နာမက္ခနာကိုဖွံ့ဖြိုးပြုသော ဟသိတ္ထပါဒ်၊ မဟာကြိယာအုတိယာဒီဇော။ မဟရှုတ်ကြိယာကိုးခါ။ ဇေတသိုက် ပဋ္ဌတိုးသ အစိတ်အစိတ်နာမက္ခနာ ပစ္စယူပုန်တရားရ၏။ ။“အာသံဝနပစ္စယာ”ဟူသော ဟိတ်ပါ၍၏အရကား ပဋိမဇောကြုံသော နောက်နောက်သော ကြိယာဇော အဋ္ဌာရသ အားတပ်သော အဆုံးဇောကြုံသော ရှေးရှေးသော ကြိယာဇော အဋ္ဌာရသ ပစ္စည်းတရားတို့၏ အာသံဝနသတ္တိရ၏။ ။

တနည်းကား—

ဟသိတ္ထပါဒ်၊ မဟာကြိယာ ဒုတိယဇောအားတပ်သော ပဋိမဇေားပါ။ သတ္တမ ဇောအား တပ်သော ဆဋ္ဌဇော။ မဟရှုတ်ကြိယာ သောမနသုသဟရှုတ်လေးခု အား တပ်သော ဂေါကြိုဘုက္ခစ္စတပ်သော မဟာကြိယာပဋိမဇ္ဈား။ မဟရှုတ် ကြိယာ ဉာဏ်က္ခနာသဟရှုတ် ငါးခုအားတပ်သော ဂေါကြိုဘုက္ခစ္စတပ်သော မဟာကြိယာတတိယဇ္ဈား၊ သမာပဇ္ဇန်ထိန် နောက်နောက်သော မဟရှုတ်ကြိယာ အားတပ်သော ရှေးရှေးသောဇာတူ မဟရှုတ်ကြိယာ ပစ္စည်းတရားတို့၏ အာသံဝနသတ္တိရ၏။ ။[ခန္ဓာဝါရတဆဲလေးဝါရ။]

အာဓသံဝနပြီး၏။

ကမ္မပစ္စည်း

ကုသလန ကုသလ

ကမ္မား။ ။ကုသလန ကုသလုံး“ကုသလော ဓမ္မာ”ဟူသော ကတ္တားပုစ်၏ အရကား ကုသိုလ်ကောရီသာ။ ဇေတသိုက်အဋ္ဌတိုးသ အစိတ်အစိတ်နာမက္ခနာကို ဖွံ့ဖြိုးပြုသော ကုသိုလ်ကောရီသာ။ ဇေတနာကြုံသော ဇေတသိုက်သတ္တိုးသ အစိတ် အစိတ်နာမက္ခနာပစ္စယူပုန်တရားရ၏။ ။“ကမ္မပစ္စယာ”ဟူသော ဟိတ်ပါ၍၏အရကား သမ္မယုတ္တခန္ဓာအားးဘပ်သော ကုသိုလ်ကောရီသာ ဇေတသိုက်

## ပဋိစ္စဝါရ ကမ္မပစ္ည်း

၁၀၁

အင့်တို့သ စိတ္တက္ခဏ တခုတချုပြုသော စေတနာ့ပစ္ည်းတရားတို့၏ သဟောတ ကမ္မသတ္တိရ၏။ ။[ခန္ဓာဝါရ တဆုံးလေးဝါရ၍]။

### ကုသလန အဗျာကတံ

ကုသလန အဗျာကတံ (ဟေတ္တအတိုင်းကောက်မှု)။ ။ဟိတ်ပါဉွှဲ၏အရ ကား စိတ္တဇူပ်အား တပ်သော ပွဲဝေါကာရဘုံးဖြစ်သောအခါ ကုသိုလ်က ဝိသာ။ စေတသိုက်အင့်တို့သ စိတ္တက္ခဏတခုတချုပြုရှိသောစေတနာ့ပစ္ည်း ဝရား တို့၏ သဟောတ ကမ္မသတ္တိရ၏။ ။[ခန္ဓာဝါရ နှစ်ရာ့ နှစ်ဆုံးဝါရ၍]

### ကုသလန ကုသလလာဗျာကတံ

ကုသလန ကုသလလာဗျာကတံ၌ “ကုသလောစ အဗျာကတောစ ဓမ္မာ”ဟူ သော ကတ္တားပုဒ်၏အရကား ပွဲဝေါကာရဘုံးဖြစ်သောအခါ ကုသိုလ်ကောဝိသာ စေတသိုက်အင့်တို့သ၊ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခနာကိုစွဲဖြစ်သော ကုသိုလ် ကေ ဝိသာ၊ စေတနာ့ကြုံသော စေတသိုက် သတ္တတို့သ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခနာ။ ထိုနာမက္ခနာသည် ပြုအပ်သော စိတ္တဇူပ်ပစ္စားရ၏။ ။ကမ္မပစ္စား ဟူသော ဟိတ်ပါဉွှဲ၏အရကား သမ္မယုတ္တခွဲခွာ၊ စိတ္တဇူပ်အားတပ်သော ပွဲဝေါ ကာရဘုံးဖြစ်ဖြစ်သောအခါ ကုသိုလ်ကောဝိသာ စေတသိုက်အင့်တို့သ စိတ္တက္ခဏတခု တချုပြုရှိသော စေတနာ့ပစ္ည်းတရားတို့၏ သဟောတကမ္မသတ္တိရ၏။ ။[ခန္ဓာဝါရကား နှစ်ရာ့တဆယ်၍]။

### အကုသလန အကုသလံ

အကုသလန အကုသလံ၌ “အကုသလော ဓမ္မာ”ဟူသော ကတ္တားပုဒ်၏ အရကား အကုသိုလ်၏အသာ။ စေတသိုက်သတ္တဝိသ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခနာကို စွဲဖြစ်သော အကုသိုလ်၏အသာ။ စေတနာ့ကြုံသော စေတသိုက် ဆုံးသ အစိတ် အစိတ်နာမက္ခနာ ပစ္စားရ၏။ ။“ကမ္မပစ္စား”ဟူသော ဟိတ်ပါဉွှဲ၏ အရကား သမ္မယုတ္တခွဲခွာအား တပ်သောအကုသိုလ်၏အသာ။ စေတသိုက်သတ္တဝိသ စိတ္တက္ခဏတခုတချုပြုရှိသော စေတနာ့ပစ္ည်း တရားတို့၏ သဟောတကမ္မသတ္တိရ၏။ ။[ခန္ဓာဝါရကား တဆုံးလေးဝါရဖြစ်သတည်း]။

### အကုသလန အဗျာကတံ

အကုသလန အဗျာကတံ (ဟေတ္တအတိုင်း ကောက်)။ ။ဟိတ်ပါဉွှဲ၏အရ ကား စိတ္တဇူပ်အား တပ်သော ပွဲဝေါကာရဘုံးဖြစ်ဖြစ်သောအခါ အကုသိုလ် ၏အသာ စေတသိုက်သတ္တဝိသ စိတ္တက္ခဏ တခုတချုပြုရှိသော စေတနာ့ ပစ္ည်း တရားတို့၏ သဟောတကမ္မသတ္တိရ၏။

အကုသလေန အကုသလာဗျာကတိ၌ “အကုသလောစ အဗျာကတောစ ခမ္မာ”ဟူသော ကတ္တားပုဒ်၏ အရကား ပွဲဝေါကာရဘုံး ဖြစ်သောအခါ အကုသိုလ်ဒ္ဓိဒေသ၊ စေတသိုက်သတ္တိသာ အစိတ်အစိတ်နာမက္ခနာကို ဖြစ်သော အကုသိုလ်ဒ္ဓိဒေသ၊ စေတနာကြို့သော စေတသိုက် ဆုံးသာ အစိတ်အစိတ်နာမက္ခနာ။ ထိုနှာမက္ခနာသည် ပြုအပ်သော စိတ္တာရုပ်ပစ္စယူပြန်တရား ရ၏။ ။ ဟိတ်ပါ၍၏အရကား သမ္မယုတ္တာခန္ဓာ၊ စိတ္တာရုပ်အား တပ်သောပွဲဝေါကာရဘုံး ဖြစ်သောအခါ အကုသိုလ်ဒ္ဓိဒေသ။ စေတသိုက်သတ္တိသာ စိတ္တက္ခဏတခုတခု၌ရှိသော စေတနာပစ္စည်းတရားတို့၏ သယ်ယာတကမ္မာသတ္တိရ၏။ ။ [ခန္ဓာဝါရ နှစ်ရုံးတဆယ်။]

အဗျာကတေန အဗျာကတံ

အဗျာကတေန အဗျာကတိ၌ ပဝတ္တားအခါ “အဗျာကတော ဓမ္မာ”ဟူသော ကတ္တားပုဒ်၏ အရကား ပိပါက်ဆတ္တိုံးသ၊ ကြိုယာဝီသ၊ စေတသိုက်အငြတ်းသ အစိတ်အစိတ်နာမက္ခနာကို စွဲ၍ ဖြစ်သော ပိပါက်ဆတ္တိုံးသ၊ ကြိုယာဝီသ၊ ကြိုယာ စေတနာကြို့သော စေတသိုက် အငြတ်းသ၊ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခနာ။ ထိုနှာမက္ခနာ ပြုအပ်သော စိတ္တာရုပ် ပစ္စယူပြန်တရား ရ၏။ (နာနာက္ခနာကိုကကမ္မာ ပစ္စယူပြန်တရား၌ ဝင်သောကြောင့် ပိပါက်စေတနာမကြို့သည်)။ ။ ဟိတ်ပါ၍၏ အရကား သမ္မယုတ္တာခန္ဓာအားငြင်း၊ သမ္မယုတ္တာခန္ဓာ၊ စိတ္တာရုပ်အားငြင်း တပ်သော ပိပါက်ဆတ္တိုံးသ၊ ကြိုယာဝီသ၌ရှိသော ဇာတနာပစ္စည်းတရားတို့၏ သယောတကမ္မာသတ္တိ။

ပိပါက်ဆတ္တိုံးသအား တပ်သော အတိတ်ဖြစ်သော ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်စေတနာ ပစ္စည်းတရားတို့၏ နာနာက္ခနာကိုတို့က ကမ္မာသတ္တိ ရ၏။

တနည်းကား—

အကုသလပိပါက် ခုနစ်ခုအား တပ်သော အကုသိုလ်ဒ္ဓိဒေသ၌ ရှိသော စေတနာ။ အဟိတ်ကုသလပိပါက်ရှစ်ခု၊ မဟာဝိပါက် ရှစ်ခု နာမက္ခနာအား တပ်သော တိဟိတ် ဉာဏ္ဏမဟာကုသိုလ်စေတနာ။ အဟိတ်ကုသလပိပါက် ရှစ်ခု၊ မဟာဝိပါက်ဉာဏ္ဏဝိယုတ်လေးခုအား တပ်သော တိဟိတ်ဉာဏ္ဏမဟာကုသိုလ် စေတနာ။ အဟိတ်ကုသလပိပါက်ရှစ်ခု၊ နာမက္ခနာအား တပ်သော ဉိုဟိတ်ဉာဏ္ဏမဟာကုသိုလ် စေတနာ။ ရှုပါဝါစရ ပင်မစျောန်ပိပါက် နာမက္ခနာအား တပ်သော ရှုပါဝါစရ ပင်မစျောန်ပိပါက် စေတနာ။ ပွဲမစျောန်

ဝိပါက် နာမက္ခနာအား တပ်သော ပူဗေဒျာန်ကုသိုလ်စေတနာ။ အာကာသာ နွှေ့ယတန်ပိပါက်အား တပ်သော အာကာသာနွှေ့ယတန် ကုသိုလ်စေတနာ။ပါ။ ဝိညာဏ္ဍာယတနာ။ပါ။ အာကိုညာ့ယတနာ။ပါ။ နေဝယညာနာသညာယတန် ဝိပါက်အား တပ်သော နေဝယညာနာသညာယတန် ကုသိုလ်စေတနာ။ သောတာ ပတ္တိဖိုလ်အား တပ်သော သောတာပတ္တိမင် စေတနာ။ပါ။ အရဟတ္ထဖိုလ်အား တပ်သော အရဟတ္ထမင်စေတနာ ပစ္ည်းတရားတို့၏ နာနာက္ခဏံကကမ္မသတ္တရ၏။ ॥[ခန္ဓာဝါရနှစ်ရာ့တဆယ်]။ ॥

ပဋိသဇ္ဇာခါ “အဗျာကတောဓမ္မ”ဟူသော ကတ္တားပုဒ်၏အရကား ပဋိသဇ္ဇာကျော်သီ။ စေတသိကိုပဉ္စတို့သာ အစိတ်အစိတ် အစိတ်အပေါင်း နာမက္ခနာ ဟဒယဝ္မာကိုစိုး၍ ဖြစ်သော ပဋိသဇ္ဇာစိတ် ကျော်သီ။ စေတနာကြိုးသော စေတသိက် စတုထို့သာ အစိတ်အစိတ် အစိတ်အပေါင်း နာမက္ခနာ၊ ကဋ္ဌတာရုပ်ပစ္ယူပုန်တရားရ၏။ ॥ဟိတ်ပါ၍၏အရကား သမ္မယုတ္တခန္ဓာအားငြင်း၊ သမ္မယုတ္တခန္ဓာ၊ ကဋ္ဌတာရုပ်အားငြင်း တပ်သော ပဋိသဇ္ဇာကျော်သီ။ စေတသိက် ပဋိတို့သာ စိတ္တက္ခက တခုတခုရှုံးသော စေတနာပစ္ည်းတရားတို့၏ သဟာတက မူသလို။

ပဋိသဇ္ဇာ ကျော်သီ နာမက္ခနာ ကဋ္ဌတာရုပ်အား တပ်သော ဥစ္စစ္စကြိုးသော အကုသိုလ်စေတနာ တဆုံးတရားမဟာကုသိုလ်စေတနာ ရှစ်ခုရှုပကုသိုလ် စေတနာ ငါးခု၊ အရှုပကုသိုလ်စေတနာ လေးခု ပစ္ည်းတရားတို့၏ နာနာက္ခဏံကကမ္မသတ္တရ၏။ ॥

### တန်ည်းကား—

အကုသိုလ်ပဋိတ် ပဋိသဇ္ဇာနာမက္ခနာ၊ ပဋိသဇ္ဇာကမ္မရုပ်အား တပ်သော ဥစ္စစ္စကြိုးသော အကုသိုလ်စေတနာ တဆုံးတရား ကာမတိဟိတ် ပဋိသဇ္ဇာ နာမက္ခနာ ပဋိသဇ္ဇာကမ္မရုပ်အား တပ်သော တိဟိတ်ဥက္ကဋ္ဌ မဟာကုသိုလ် စေတနာ၊ ဒ္ဓဟိတ်ပဋိသဇ္ဇာနာမက္ခနာ ပဋိသဇ္ဇာကမ္မရုပ်အား တပ်သောတိဟိတ် ဥမက၊ ဒ္ဓဟိတ် ဥက္ကဋ္ဌ မဟာကုသိုလ် စေတနာ၊ သဂတိအဟိတ် ပဋိသဇ္ဇာ နာမက္ခနာ ပဋိသဇ္ဇာကမ္မရုပ်အား တပ်သော ဒ္ဓဟိတ်ဥမက မဟာကုသိုလ် စေတနာ။ ပဋိသဇ္ဇာန်ပဋိသဇ္ဇာနာမက္ခနာ ပဋိသဇ္ဇာကမ္မရုပ်အား တပ်သော ပဋိသဇ္ဇာန်ကုသိုလ်စေတနာ။ပါ။ ပဋိသဇ္ဇာန်ပဋိသဇ္ဇာ နာမက္ခနာ ပဋိသဇ္ဇာကမ္မရုပ်အား တပ်သော ပဋိသဇ္ဇာန်ကုသိုလ်စေတနာ။ အာကာသာနွှေ့ယတန် ပဋိသဇ္ဇာ နွှေ့ယတန်အားတပ်စသာ အာကာသာနွှေ့ယတန်ကုသိုလ်စေတနာ။ပါ။ နေဝယညာနာသညာယတန်ပဋိသဇ္ဇာ နာမက္ခနာအား တပ်သော နေဝယညာနာသညာယတန် ကုသိုလ်စေတနာ ပစ္ည်းတရားတို့၏ နာနာက္ခဏံက ကမ္မသတ္တရ၏။

ရှုပ်သက်သက်၍ အဗျာကတော့ ဓမ္မာ ဟူသော ကတ္တားပုဒ်၏အရကား  
ပဉာဏ်ဝါကာရတဲ့၌ ဖြစ်သောအခါ အရှုပ်ပိပါက်လေးခါ၊ ဒွေ့ပည်းညာဉ်တဆယ်၊  
ရဟန်ဘတ္ထိ စုတိကြဉ်သော ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်၊ ဝိပါက်၊ ကြိယာ နာမက္ခနာ  
တို့သည် ယထာရဟုပြုအပ်သော စိတ္တာမဟာဘုတ်၊ ပဉာဏ်ကာရ ပဋိသန္တာ  
ပန္တရသတ္တိနှင့် ယထာရဟာ အတူးပါမြစ်သော ပဋိသန္တာမ္မာမဟာဘုတ်၊ အသည်  
သတ်ကမ္မာ မဟာဘုတ်၊ ပဝတ္ထိကမ္မာ မဟာဘုတ်ကိုပြု၍ ဖြစ်သော ဘုတ်နှင့်တက္ခာ  
သော စိတ္တာမ္မာပါ၏၊ ပဋိသန္တာမ္မာမ္မာပါ၏၊ အည်သတ်ကမ္မာမ္မာပါ၏၊ ပဝတ္ထိ  
ကမ္မာမ္မာပါ၏ရှုပ် ပစ္စာပွဲနှင့်တရား ရှု၏။ ။ကမ္မာပစ္စာ ဟူသော ဟိတ်ပါ၍၏  
အရကား စိတ္တာရှုပ်၊ ပဋိသန္တာမ္မာရှုပ်အား တပ်သော ပဉာဏ်ကာရတဲ့၌  
ဖြစ်သောအခါ အရှုပ်ပိပါက်လေးခါ၊ ဒွေ့ပည်းညာဉ်ဘယ်။ ရဟန်ဘတ္ထိစုတိ  
ကြဉ်သော ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်၊ ဝိပါက်၊ ကြိယာ နာမက္ခနာ စိတ္တာကုတ်  
တခု ဦးရှိသော စေတနာ ပစ္စာည်းတရားဘို့၏ သဟဇာတကမ္မာသတ္တိ။ ။

ပဋိသန္တာမ္မာရှုပ်အား တပ်သော ဥဇ္ဈားကြဉ်သော အကုသိုလ်စေတနာ  
တဆုတဲ့၊ မဟာကုသိုလ် စေတနာ ရှုစုံခဲ့၊ ရှုပကုသိုလ် စေတနာ ငါးခု။ ပဝတ္ထိ  
ကမ္မာရှုပ်အား တပ်သော အကုသိုလ်စေတနာတဆုတဲ့ရှုစုံခဲ့၊ မဟာကုသိုလ်စေတနာ  
ရှုစုံခဲ့၊ ရှုပကုသိုလ်စေတနာ ငါးခု။ အသည်သတ်ကမ္မာရှုပ်အား တပ်သော ရှုပါ  
ဝစ်ပည့်မစျောနှင့်ကုသိုလ် စေတနာ ပစ္စာည်းတရားတို့၏ နာနာက္ခဏီက ကမ္မာသတ္တိ  
ရှု၏။ ။(နောက်နှစ်ပဒနည်းတဲ့ သဟဇာတကမ္မာ)။ ။ကမ္မာ ပြီး၏။

### ဝိပါကပစ္စာည်း

#### အဗျာကတော့ အဗျာကတံ

ဝိပါက၍။ ။ပဝတ္ထိအော့ “အဗျာကတော့ ဓမ္မာ” ဟူသော ကတ္တားပုဒ်၏  
အရကား ဝိပါက်ဆတ္ထို့သာ စေတသိုက်၊ အဋ္ဌတ္ထို့သာ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခနာကို  
စွဲ၍ ဖြစ်သော ဝိပါက်ဆတ္ထို့သာ စေတသိုက် အဋ္ဌတ္ထို့သာ အစိတ်အစိတ်  
နာမက္ခနာ။ ထို့နာမက္ခနာ ပြုအပ်သော စိတ္တာရှုပ် ပစ္စာပွဲနှင့်တရားရှု၏။ ။  
“ဝိပါကပစ္စာ” ဟူသော ဟိတ်ပါ၍၏ အရကား အချင်းချင်းအားငြင်း၊  
အချင်းချင်းနာမက္ခနာ၊ စိတ္တာရှုပ်အားငြင်း တပ်သော ဝိပါက်ဆတ္ထို့သာ  
စေတသိုက် အဋ္ဌတ္ထို့သာ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခနာ ပစ္စာည်းတရားတို့၏ ဝိပါက  
သတ္တိ ရှု၏။

ပဋိသန္တားအော့ “အဗျာကတော့ ဓမ္မာ” ဟူသော ကတ္တားပုဒ်အရကား  
‘ပဋိသန္တာ’ ကော်နှစ်ဦး၊ စေတသိုက် ပဉာဏ်ဦး၊ အစိတ်အစိတ်၊ အစိတ်အပေါင်း  
နာမက္ခနာ၊ ဟဒယဝတ္ထိကိုပြု၍ ဖြစ်သော ပဋိသန္တာ ကော်နှစ်ဦး၊ စေတသိုက်

ပဉ္စတိ သဲ၊ အစိတ်အစိတ်၊ အစိတ်အပေါင်း နာမက္ခနာ၊ ကုဋ္ဌဘာရပ် ပစ္စယူပြန်။ ၃။ “ပိပါကပစ္စယာ” ဟူသော ဟိတ်ပါ၍၏အရကား အချင်းချင်းအားငြင်း၊ အချင်းချင်း နာမက္ခနာ၊ ကုဋ္ဌဘာရပ်အားငြင်း တပ်သော ပဋိသန္တေ မကုန်စီသဲ စေတသိက် ပဉ္စတိ သဲ၊ အစိတ်အစိတ်၊ အစိတ်အပေါင်း နာမက္ခနာ ပစ္စည်းတရား တို့၏ ပိပါကသတ္တိ ရ၏။

ရုပ်သက်သက်၍ ကတ္တားပုံ၏အရကား အရှုပ်ပိပါက်လေးခု၊ ဒွေပဉ္စဝိညာဉ် တဆယ်၊ ရဟန်ဘတ္တိ စုတိကြော်သော ပဉ္စဝေါကာရ ပိပါက် နာမက္ခနာ တို့သည် ယထာရဟာပြုအပ်သော စိတ္တေဇာသာဘတုံး၊ ပဉ္စဝေါကာရ ပဋိသန္တေ ပန္တရသနှင့် ယထာရဟာအတူဥပါ၍သော ကမ္မားမဟာဘုတ်ကို၍၏ဖြစ်သောဘုတ်နှင့်တက္ကသော ပိပါက်ပြုအပ်သော စိတ္တေဇာပါဒါ၊ ပဋိသန္တေကမ္မားမှုပါဒါရပ် ပစ္စယူပြန်တရားရ၏။ ဟိတ်ပါ၍၏အရကား စိတ္တေဇာပ် ပဋိသန္တေ ကမ္မားမှုပ်အား တပ်သော ပဉ္စဝေါကာရ ဘုံး ဖြစ်သောအခါ အရှုပ်ပိပါက်လေးခု၊ ဒွေပဉ္စဝိညာဉ်တဆယ်၊ ရဟန်ဘတ္တိ စုတိကြော်သော ပိပါက်ဗာဝိသဲ၊ စေတသိက် ပဉ္စတိ သဲ၊ အစိတ်အပေါင်း နာမက္ခနာ ပစ္စည်းတရားတို့၏ ပိပါကသတ္တိ ရ၏။

ပိပါက ပြီး၏။

### အာဟာရပစ္စည်း

ကုသလေန ကုသလဲ

အာဟာရ၍ ကုသလေန ကုသလဲ (ကောက်မြဲ)။ ၂။ “အာဟာရပစ္စယာ” ဟူသော ဟိတ်ပါ၍၏အရကား၊ သမ္မားတော်အား တပ်သော ကုသိုလ်ကော်သဲ၊ စေတသိက် အင့်တိ သဲ စိတ္တေကုဏာ တရားတော်၏ရှိသော ဖယ်၊ စေတနာ၊ ပိညာဉ် နာမ်အာဟာရသုံးပါး ပစ္စည်းတရားတို့၏ နာမ်အာဟာရ သတ္တိ ရ၏။

ကုသလေန အဗျာကတဲ့

(ကုသလေန အဗျာကတဲ့လည်း သဟားတအတိုင်းကောက်)။ ၃။ ဟိတ်ပါ၍၏ အရကား စိတ္တေဇာပ်အား တပ်သော ပဉ္စဝေါကာရဘုံး၏ ပြုသောအခါ ကုသိုလ် ကော်သဲ၊ စေတသိက် အင့်တိ သဲ၊ စိတ္တေကုဏာ တရားတော်၏ရှိသော ဖယ် စေတနာ၊ ပိညာဉ် နာမ်အာဟာရသုံးပါး ပစ္စည်း တရားတို့၏ နာမ်အာဟာရသတ္တိ ရ၏။

ကုသလေန ကုသလာဗျာကတဲ့

(ကုသလေန ကုသလာဗျာကတဲ့လည်း သဟားတနှင့်တို့၏)။ ၄။ ဟိတ်ပါ၍၏ အရကား သမ္မားတော်၊ စိတ္တေဇာပ်အား တပ်သော ပဉ္စဝေါကာရဘုံး၏ ဖြစ်သော အခါ ကုသိုလ်ကော်သဲ၊ အကုသလေန အကုသလဲ။ အကုသလေန အဗျာ

၁၆

## တိကပဋ္ဌသန်း အရာကောက်

ကတ်။ အကုသလေန အကုသလာဗျာကတ်။ ။ ဉ်သုံးပဒကိုလည်း သဟ  
လာတ အတိုင်း ကောက်လေ။ ။ ဟိတ်ပါ၍လည်း ကုသလပဒနှင့် တူ၏။  
အကုသိုလ်ဒါဒသ။ စိတ္တက္ခဏ တခုတချိရှိသော ဖသ၊ စေတနာ၊ ဝိညာဉ်ဟုဆုံး။

### အဗျာကတေန အဗျာကတ်

အဗျာကတေန အဗျာကတ်၌ ပဝတ္ထ်အခါ (ကတ္တားကား သဟလာတ အတိုင်း  
ကောက်)။ ။ ဟိတ်ပါ၍၏ အရကား သမ္မယုတ္တခန္ဓာအားငြင်း၊ သမ္မယုတ္တခန္ဓာ  
စိတ္တလရုပ်အားငြင်း တပ်သော ဝိပါက်ဆတ္တီးသ၊ ကြိယာဝိသ၊ စေတသိုက် အငွေ  
တိုးသ၊ စိတ္တက္ခဏ တခုတချိရှိသော ဖသ၊ စေတနာ၊ ဝိညာဉ် နာမ်အာဟာရ<sup>၁</sup>  
သုံးပါး ပစ္စည်းတရားတို့၏ နာမ်အာဟာရ သတ္တီရု၏။ ။ [ခန္ဓာဝါရ နှစ်ရာ့  
တဆယ်]။ ။ ပဋိသန္ဓာအီ၌ (သဟလာတ အတိုင်းကောက်) ဟိတ်ပါ၍၏  
အရကား သမ္မယုတ္တခန္ဓာအားငြင်း၊ သမ္မယုတ္တခန္ဓာ ကဋ္ဌတာရုပ် အားငြင်း  
တပ်သော ပဋိသန္ဓာကျော်ဝိသ၊ စေတသိုက် ဟူတိုးသ၊ စိတ္တက္ခဏ တခုတချိရှိ<sup>၂</sup>  
ရှိသော ဖသ၊ စေတနာ၊ ဝိညာဉ် နာမ်အာဟာရ သုံးပါးပစ္စည်းတရားတို့၏ နာမ်  
အာဟာရသတ္တီရု၏။

ရုပ်သက်သက်၌ ကတ္တားပုဒ်၏အရကား ပဉာဏ်ကာရဘုံး၌ ဖြစ်သောအခါ  
အရှုပ်ပိုပါက်လေးခဲ့ ဒွေးပဉာဏ်ညာဉ်တဆယ်၊ ရဟန်ဘတ္တီ စုတိကြုံသော ကုသိုလ်၊  
အကုသိုလ်၊ ဝိပါက်၊ ကြိယာ နာမက္ခနာတို့သည် ယထာရဟပြုအပ်သော စိတ္တလ  
မဟာဘုတ်ပူဇော်ပူဇော်ပူဇော်ပူဇော်ပူဇော်ပူဇော်ပူဇော်ပူဇော်ပူဇော်  
သန္ဓာကမူလမဟာဘုတ်၊ အာဟာရမူလမဟာဘုတ်ကို စွဲ၍ ဖြစ်သော ဘုတ်နှင့်တက္က  
သော စိတ္တလေပါ၏၊ ပဋိသန္ဓာကမူလေပါ၏၊ အာဟာရမူလေပါ၏ရှုပ် ပစ္စယူပုန်တရား  
ရု၏။ ဟိတ်ပါ၍၏ အရကား စိတ္တလရုပ်၊ ပဋိသန္ဓာကမူလရုပ်အား တပ်သော အရှုပ်  
ဝိပါက်လေးခဲ့ ဒွေးပဉာဏ်ညာဉ်တဆယ်၊ ရဟန်ဘတ္တီ စုတိကြုံသော ကုသိုလ်၊  
အကုသိုလ်၊ ဝိပါက်၊ ကြိယာ နာမက္ခနာတို့ စိတ္တက္ခဏတခုတချိရှိသော ဖသ၊  
စေတနာ၊ ဝိညာဉ် နာမ်အာဟာရ သုံးပါး ပစ္စည်းတရားတို့၏ နာမ်အာဟာရ<sup>၃</sup>  
သတ္တီ။

အာဟာရမူပုန်အား တပ်သော ဗဟိုစွဲသန္ဓာနှင့်ရှိသော ဥတ္ထုပြုလာပစ္စည်း  
တရားတို့၏ ရုပ်အာဟာရသတ္တီရု၏။ ။ (တပါးသော ဆရာတို့သည် အန္တာ  
ပြုလာလည်း တပ်ကောင်း၏ ဟု ဆိုကုန်၏)။

### ကုသလာဗျာကတေန အဗျာကတ်

(ကုသလာဗျာကတေန အဗျာကတ်။ အကုသလာဗျာကတေန အဗျာက  
တ်။ ဉ် နှစ်ပုဒ်သည် သဟလာတနှင့် တူ၏။ ။ ဟိတ်ပါ၍၏ အရကား စိတ္တလ  
ရုပ်အား တပ်သော နာမ်အာဟာရ သုံးပါးဆိုမြဲ)။ ။ အာဟာရ ပြီး၏။

ကြိုးယပ္ပည်း

ကုသလန ကုသလ

ဉာဏ်ယပ္ပည်း။ ။ကုသလန ကုသလ ( အဟဇာတ အတိုင်းကောက်)။ ဉာဏ်ယပ္ပယာ ဟူသော ဟိတ်ပါ၌၏ အရကား သမွယ့်တ္ထခန္ဓာအား တပ်သော ကုသိုလ် ကောရီသာ။ စေတသိက်အငွေတို့သာ စိတ္တက္ခဏတ္ထခုတချိရှိသော ဖီဝိတ၊ စိတ်၊ ဝေဒနာ၊ သစ္စ၊ ဝီရိယ၊ သတိ၊ ကေဂုတာ၊ ပညာဟု ဆုံးအပ်သော နာမ်လူ၌၍ ရှစ်ပါး ပစ္ပည်းတရား တို့၏ သဟဇာတိ၌ယသတ္တိ ရ၏။

ကုသလန အဗျာကတံ

ကုသလန အဗျာကတံ (ကောက်မြဲ)။ ။ဟိတ်ပါ၌၏ အရကား စိတ္တခုပုံအား တပ်သော ဟူပေါကာရသုံး၌ ဖြစ်သောအခါ ကုသိုလ်ကောရီသာ။ စေတသိက်အငွေတို့သာ စိတ္တက္ခဏတ္ထခုတချိရှိသော နာမ်လူ၌၍ ရှစ်ပါး ပစ္ပည်းတရား တို့၏ သဟဇာတိ၌ယသတ္တိ ရ၏။

ကုသလန ကုသလာဗျာကတံ

ကုသလန ကုသလာဗျာကတံ (ကောက်မြဲ)။ ။ဟိတ်ပါ၌၏ အရကား သမွယ့်တ္ထခန္ဓာအား စိတ္တရုပ်အား တပ်သော ဟူပေါကာရသုံး၌ ဖြစ်သောအခါ ကုသိုလ် ကောရီသာ။ စေတသိက်အငွေတို့သာ စိတ္တက္ခဏ တခုတချိရှိသော နာမ်လူ၌၍ ရှစ်ပါး ပစ္ပည်းတရား တို့၏ သဟဇာတိ၌ယသတ္တိ ရ၏။

အကုသလန အကုသလ

အကုသလန အကုသလုံး (ကတ္တား ကောက်မြဲ)။ ။ဟိတ်ပါ၌၏ အရကား သမွယ့်တ္ထခန္ဓာအား တပ်သော အကုသိုလ်ဒါဒသာ။ စေတသိက်သတ္တဝါသာ စိတ္တက္ခဏ တခုတချိရှိသော ဖီဝိတ၊ စိတ်၊ ဝေဒနာ၊ ဝီရိယ၊ ကေဂုတာ နာမ်လူ၌၍ ငါးပါး ပစ္ပည်းတရား တို့၏ သဟဇာတိ၌ယသတ္တိ ရ၏။ (အကုသလန အဗျာကတံ။ အကုသလန အကုသလာဗျာကတံ၌လည်း ကောက်မြဲ။ ။ဟိတ်ပါ၌လည်း ယခင် နာမ်လူ၌၍ ငါးပါးကို ကောက်လေ)။

အဗျာကတေန အဗျာကတံ

အဗျာကတေန အဗျာကတံ၌ ပဝတ္ထိအခါ (အဗျာကတော့ ကတ္တား သဟဇာတ အတိုင်းကောက်)။ ။ဟိတ်ပါ၌၏ အရကား သမွယ့်တ္ထခန္ဓာအားရင်း သမွယ့်တ္ထခန္ဓာစိတ္တရုပ်အားရင်း တပ်သော နာမ်လူ၌၍ ရှစ်ပါး ပစ္ပည်းတရား တို့၏ သဟဇာတိ၌ယသတ္တိ။

စက္ခဝိညာဉ်ဒွေးအား တပ်သော မဏီမာယုက ဖြစ်၍ အတိတဘဝင်နှင့် ဥပါဒ်ပြိုင်သော စက္ခဇြန်ဗုပ္ပါဒ်။ ကာယဝိညာဉ်ဒွေးအား တပ်သော မဏီမာယု ကူဗုပ္ပါဒ် ပစ္စည်းတရား တို့၏ ပုဂ္ဂရာတိန္ဒြယ်သတ္တိ ရ၏။

ပဋိသန္တအခါ (ကတ္တား သဟလာတ အတိုင်းကောက်မြဲ)။ ။ဟိတ်ပါ၍၏ အရကား သမုပုတ္ထခန္ဓာ အားငြင်း၊ သမုပုတ္ထခန္ဓာ ကဋ္ဌတ္ထရုပ်အားငြင်း တပ်သော ပဋိသန္တ ကျူနံဦးသ စောပွဲတို့သ စိတ္တက္ကဏ တခုတခုရှိရှိသော နာမ်ကြေး ရှစ်ပါး ပစ္စည်းတရား တို့၏ သဟလာတိန္ဒြယ်သတ္တိ ရ၏။

ရုပ်သက်သက်၍ ကတ္တားပု၍အရကား ပွဲပေါကာရ ဘုံး၍ ဖြစ်သောအခါ အရှုပ်ပိုက် လေးခါ ဒွေးပွဲပို့ညာ၏ တဆယ် ရဟန်းတို့ စုတိကြုံသော ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်၊ ဝိပါက်၊ ကြိယာ နာမ်ကွန်းတို့သည် ယထာရဟ ပြုအပ် သော စိတ္တလမဟာဘုတ်၊ ပွဲပေါကာရ ပဋိသန္တ ပန္တရသတ္တိနှင့် ယထာရဟ အတ္ထုပါ၍သော ပဋိသန္တ ကမ္မလမဟာဘုတ်၊ အသည်သတ် ကမ္မလမဟာဘုတ်၊ ပဝတ္ထကမ္မလမဟာဘုတ်ကို စွဲရှုဖြစ်သော ဘုတ်နှင့်တက္ကသော စိတ္တလောပါဒါ၊ ပဋိသန္တ ကမ္မလောပါဒါ၊ ရုပ်ဇိုဝိတိဇြန်ကြုံသော အသည်သတ်ကမ္မလောပါဒါ၊ ပဝတ္ထကမ္မလောပါဒါရှုပ် ပစ္စယူပုန်တရား ရ၏။ ။ဟိတ်ပါ၍၏ အရကား စိတ္တလုပ်၊ ပဋိသန္တ ကမ္မလုပ်အား တပ်သော ပွဲပေါကာရ ဘုံး၍ ဖြစ်သောအခါ အရှုပ် ဝိပါက်လေးခါ ဒွေးပွဲပို့ညာ၏ တဆယ် ရဟန်းတို့ စုတိကြုံသော ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်၊ ဝိပါက်၊ ကြိယာ နာမ်ကွန်း စိတ္တက္ကဏ တခုတခုရှိရှိသော နာမ်ကြေး ရှစ်ပါး ပစ္စည်းတရား တို့၏ သဟလာတိန္ဒြယ်သတ္တိ။

ရုပ်ဇိုဝိတိဇြန်ကြုံသော ကလာပ်တ ကမ္မလုပ် ကိုခုံအား တပ်သော ရုပ်ဇိုဝိတိဇြန် ပစ္စည်းတရား တို့၏ ရူပုပိုဝိတိန္ဒြယ်သတ္တိ ရ၏။

[ကြာရိုးသုရိုသောရေသည် ကြာကို စောင့်သကဲ့သို့ ဇိုဝိတိဇြန်သည် မိမိနှင့်ကလာပ်တ ကမ္မလုပ်တို့ကို စောင့်ခြင်း အစိုးရခြင်း လက္ခဏာ ပါလန်သတ္တိ ရှု၏။]

### ကုသလာဗျာကတေန အဗျာကတံ

ကုသလာဗျာကတေန အဗျာကတံ၍ (ကောက်မြဲ)။ ။“လှုန္ဒြယ်ပစ္စယာ” ဟူသော ဟိတ်ပါ၍၏ အရကား စိတ္တလုပ်အား တပ်သော ကုသိုလ်ကဝီသ၊ စေတသိုက်အငွေတို့သ စိတ္တက္ကဏ တခုတခုရှိရှိသော နာမ်ကြေး ရှစ်ပါး၊ ပြီး။ (အကုသလာဗျာကတေန အဗျာကတံလည်း ကောက်မြဲ)။ ။ဟိတ်ပါ၍မှာ ၆၁၂ကြေး ပါးပါး ဆိုသည်သာထူးသည်)။ ။လှုန္ဒြယ်ပြီး၏။

## ပဋိစိဝါရ စျာနပစ္စည်း

၁၀၉

### စျာနပစ္စည်း

#### ကုသလေန ကုသလံ

စျာန။ ။ကုသလေန ကုသလံ၌ (ကတ္တား ကောက်မြဲ)။ ။“စျာနပစ္စယာ” ဟူသော ဟိတ်ပါဉ်၏အရကား၊ သမုပုတ္ထခန္ဓာအား တပ်သော ကုသိုလ်ကောင်းသာ၊ စေတသိုက်အငွေတို့သ စိတ္တက္ကာ တခုတ္ထခုနှင့်ရှိသော ဝိတက်တရားကိုယ် ပါးပါးပစ္စည်း တရားတို့၏ စျာနသတ္တိ ရ၏။ ။(ကုသလေန အဗျာကတံ့။ ။ကုသလေန ကုသလာ့သျောကတံ့။ ။၂၅၄၇ခုက်လည်း ကောက်မြဲ။ သဟာဏတအတိုင်း။ ။ ဟိတ်ပါဉ်လည်း စိတ္တဇူပ်အား တပ်သော၊ သမုပုတ္ထခန္ဓာ စိတ္တဇူပ်အား တပ်သော ဟု ဆိုရုံသာထူးသည်၊ စျာနရှင်တရားကိုယ် ပါးပါးချည်းပင်)။ ။

#### အကုသလေန အကုသလံ

အကုသလေန အကုသလံ၌ (သဟာဏတအတိုင်း)။ ။ဟိတ်ပါဉ်၏အရကား သမုပုတ္ထခန္ဓာအား တပ်သော အကုသိုလ်ဒါဒသ၊ စေတသိုက်သတ္တံ့သ စိတ္တက္ကာ တခုတ္ထခုနှင့်ရှိသော စျာနရှင်တရားကိုယ်ပါးပါး ပစ္စည်းတရားရ၏။ ။(အကုသလေန အဗျာကတံ့၊ အကုသလေန အကုသလာ့သျောကတံ့။ ၂၅၄၇ခုက်လည်း ကောက်မြဲ။ ။ဟိတ်ပါဉ်လည်း စျာနရှင်တရားကိုယ်ပါးပါး ကောက်မြဲ)။

#### အဗျာကတေန အဗျာကတံ့

အဗျာကတေန အဗျာကတံ့၌ ပဝတ္တိအပါ၌ “အဗျာကတော့ ဓမ္မာ” ဟူသော ကတ္တားပု၏အရကား၊ ဒွေပွဲပို့ညာ့၌ တဆယ်ကြို့သော ဝိပါက် ဆုံးသု၊ ကြိုယာပို့သု၊ စေတသိုက်အငွေတို့သ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခာနာကိုရှုံး၍ ဖြစ်သော ဝိပါက်ဆုံးသု၊ ကြိုယာပို့သု။ စေတသိုက်အငွေတို့သ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခာနာ။ ထိန်းမက္ခာနာ၌ ပြုအပ်သော စိတ္တဇူပ် ပစ္စယူပြန်တရား ရ၏။ ။ ဟိတ်ပါဉ်၏အရကား၊ သမုပုတ္ထခန္ဓာအားငှုံး၊ သမုပုတ္ထခန္ဓာ ကုတ္တာရုံးအားငှုံး တပ်သော ပဋိသန္တ် စိတ် ကျော်ရှိသု။ စေတသိုက်ပွဲတို့သ စိတ္တက္ကာတခုတ္ထခုနှင့်ရှိသော စျာနရှင်တရားကိုယ် ပါးပါးပစ္စည်း။၏။

ပဋိသန္တ်အော် (သဟာဏတအတိုင်းကောက်လေ)။ ။ဟိတ်ပါဉ်၏အရကား သမုပုတ္ထခန္ဓာအားငှုံး၊ သမုပုတ္ထခန္ဓာ ကုတ္တာရုံးအားငှုံး တပ်သော ပဋိသန္တ် စိတ် ကျော်ရှိသု။ စေတသိုက်ပွဲတို့သ စိတ္တက္ကာတခုတ္ထခုနှင့်ရှိသော စျာနရှင်တရားကိုယ် ပါးပါးပစ္စည်း။၏။

ရုပ်သက်သက်၌ “အဗျာကတော့ ဓမ္မာ” ဟူသော ကတ္တားပု၏အရကား၊ အုပ္ပါယာရဘုံ၌ ဖြစ်သောအော် အရှုပပိုက်လေးခု။ ဒွေပွဲပို့ညာ့၍ တဆယ်ကြို့သော စျာနရှင်တရားကိုယ် ပါးပါးပစ္စည်း။၏။

ရဟန်ဘတ္ထိစိကြဉ်သော ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်၊ ပိပါက်၊ ကြိယာ နာမက္ခန္ဓာ တို့သည် ယထာရဟ ပြုအပ်သော စိတ္တာမဟာဘုတ်၊ ပူဇော်ကာရ ပဋိသန္ဓာ ပန္တရသ နာမက္ခန္ဓာဘတ္ထိနှင့် ယထာရဟ အထူးပါဒ်သော ပဋိသန္ဓာ ကမ္မာမဟာ ဘုတ်ကိုစွဲ၍ ဖြစ်သော ဘုတ်နှင့်တက္ခသော စိတ္တာများ၊ ပဏီသန္ဓာကမ္မာ ဥပါဒါရုပ် ပစ္စယုပ္ပန်၏၏။ “ဈောနစစ်ယာ” ဟူသော ဟိတ်ပါဉ်၏ အရကား စိတ္တာရပ်၊ ပဋိသန္ဓာကမ္မာရပ်အား တပ်သော ပူဇော်ကာရဘုတ် ဖြစ်သောအခါ အရှုပဝံပါက် လေးခါ ဒေါ်ပူဇော်ယာက် ဂရဆယ်ရဟန်ဘတ္ထိ စုတိကြဉ်သော ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်၊ ပိပါက်၊ ကြိယာနာမက္ခန္ဓာ စိတ္တာက္ခာ တခုတခုချုံ ရှိသော ဈောနင်းပါး ပစ္စည်းတရားဘုတ်၏ ဈောနသတ္တိ ရရှိ၏။ (ကုသလာဗျာကတေန အဗျာကတံ့။ အကုသလာဗျာကတေန အဗျာကတံ့။ ဤနှစ်ပုံးကိုလည်း သဟမာတအတိုင်း ကောက်။ ဟိတ်ပါဉ်မှာ ဈောနင် တရားကိုယ်းပါး ကိုကောက်)။ ဈောန ပြီး၏။

မဂ္ဂပစ္စ်သိုး

ကုသလန် ကုသလံ

မဂ္ဂ၌ ကုသလေန ကုသလံ (ဟေတုနှင့်အတူကောက်)။ “မဂ္ဂပစ္စယာ” ဟူသော ဟိတ်ပါ၍၏အရကား သမုပုလွှာအန္တာအားတပ်သော ကုသိုလ် ကောဝီသ၊ စေတသိက်အငြတ် သ စိတ္တက္ကဏ တခုတခုချုပ်ရှိသောပညာ၊ ဝိတက်၊ ဝိရတီသုံးခဲ့၊ ဝိရုပ်၊ သတ်၊ ကေဂုတာဟု ဆိုအပ်သော မဂ္ဂင်တရားကိုယ်ရှစ်ပါး ပစ္စည်းတရား တို့၏ မဂ္ဂသတ္တိ ရ၏။

ကုသလေန အမွှာကတ်

ကုသလေန အဗျာကတံကို (ဟေတ့ အတိုင်း ကောက်)။ ။ဟိတ်ပါ၌အရကား စိတ္တာလရပ်အား တပ်သော ပဋိဝါကာရဘုံးဖြစ်သောအခါ ကုသိလှု ကောဂါသ၊ စေတသိက်အငွေတို့ သဲ စိတ္တကွဲက တုတ္ထချွှုံးသော မဂ္ဂင်တရားကိုယ် ရှစ်ပါး ပစ္စည်းတရားတို့၏ မဂ္ဂသတ္တိ ရှုံး။

## ကုသလေန ကုသလာပျံကတ်

ကုသလေန ကုသလာဗျာကတံကိုလည်း (ဟေတ္တအတိုင်းကောက်မြဲ)။ ၁၁  
ဖိတ်ပိုင်း၏အရကား သမ္မယတ္ထခန္ဓာ၊ စီတွေ့ရှုပ်အားတပ်သောဟနာဆို၏။

ଆକ୍ଷମିତ୍ର ଆକ୍ଷମିତ୍ର

အကုသလေန အကုသလုပ်လည်း(သယောတအတိုင်း ကောက်လေ)။ ။  
ဖိတ်ပါဉြဒ်အရကား သမ္မတုက္ခဏခန္ဓာအား တပ်သော အကုသိုလ်ဒီဇယာ။

## ပန္တစိဝါရ သမ္မယုတေပစ်ည်း

CC

ଦେତାହିନ୍ତିରୁଷ୍ଣିବୁ ଶିତ୍କଷ୍ଣଟା ତଥାତେଜିରୁଷ୍ଣିବୁ ପିତାଙ୍କ, ପିଧିଯ, ଏଗ୍ରତା, ଶିଳ୍ପ  
ତନ୍ମୂରୁଷ୍ଣିବୁ ମନ୍ଦିରାବୁରୁଷ୍ଣିବୁ ଲେଖିବି: ପଢୁନ୍ତିରୁଷ୍ଣିବୁ ମନ୍ଦିରାବୁରୁଷ୍ଣିବୁ ରଣି॥ ॥  
(ଆଗ୍ନିବୁଲେଖ, ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକତା॥ ॥ଗ୍ରୂପବୁଲେଖ ଆଗ୍ନିବୁଲ୍ବାଧ୍ୟାତ୍ମିକତା॥ ॥ଗ୍ରୂପବୁଲ୍ବିନ୍ଦୁ  
ଗ୍ରୂପବୁଲ୍ବିନ୍ଦୁ: ବିଭାଗାବୁ ଆତ୍ମିନ୍ଦୁ:ଗୋପନୀବୁଲ୍ବିନ୍ଦୁ॥ ॥ହିତବିନ୍ଦୁଲ୍ବିନ୍ଦୁ: ମନ୍ଦିରାବୁରୁଷ୍ଣିବୁ  
ଲେଖିବେ:ପଦି)॥

## အမျှာကတန် အမျှာကတံ

အဗျာကတေန အဗျာကတို့ ပဝတိအခါ (ကတ္တားကား ဟောတဲ့ အတိုင်း  
ကောက်)။ ။ဟိတ်ပါဉ်၏အရကား သမ္မယုတ္တခန္ဓာအားငြင်း၊ သမ္မယုတ္တခန္ဓာ  
စိတ္တဇူပ်အားငြင်း တပ်သေားပါ။ မဂ္ဂင်တရားကိုယ်ရှုပါး ပစ္စည်း၏။ ။ပဋိသန္တာ  
အခါ(ဟောတဲ့အတိုင်းကောက်)။ ။ဟိတ်ပါဉ်၏အရကား သမ္မယုတ္တခန္ဓာအားငြင်း၊  
သမ္မယုတ္တခန္ဓာ ကတ္တတ္ထရှုပ်အားငြင်း တပ်သော သဟိတ်ပဋိသန္တသတ္တရား၊  
ဖေတသိက်ပွဲတို့ သ စိတ္တကွဲက တခုတခုချွဲရှိသော ပညာ၊ ပိတက်၊ ပိရီယ၊ သတိ၊  
ကောဂုဏ်တည်းဟုသော မဂ္ဂင်တရားကိုယ်ငါးပါး ပစ္စည်းတရားတို့၏ မဂ္ဂသတ္တာ  
ရှု၏။ ။(ပဋိသန္တအခါဖြစ်၍ ပိရတိကျွန်သည်)။

ရုပ်သက်သက်ကိုလည်း ဟေတုကအတိုင်းကောက်။ ။ဟိတ်ပါ၌၏အရကား  
သဟိတ်စိတ္တရုပ်၊ သဟိတ်ပုံးသန္တ ကမ္မဏုပုံးအား တပ်သော ပွဲဝေါကာရတုံ့၌  
ဖြစ်သောအခါ အရှုပ်ပိပါက်လေးခါ၊ ရဟန်သုတေသန စုတိကြုံသော ကုပိုလ်၊ အကု  
သိုလ်၊ သဟိတ်ပိပါက်၊ သဟိတ်ကြုံယာ နာမက္ခာနာ စိတ္တက္ခက တခုတချိန်သော  
မဂ္ဂင်တရားကိုယ်ကိုပါး ပစ္စည်းတရားတို့၏ မဂ္ဂသတ္တီ ရ၏။ ။ကုသလာ  
ဗျာကတေန အဗျာကတံ့။ (ဟေတုအတိုင်းကောက်)။ ။ဟိတ်ပါ၌၏အရကား  
စိတ္တရုပ်အား တပ်သော ပွဲဝေါကာရတုံ့ဖြစ်သောအခါ ကုသိုလ်ကော်သာ  
စေသိကို အဲဆွဲတို့သ စိတ္တက္ခက တခုတချိန်သော မဂ္ဂင်တရားကိုယ်ရှစ်ပါး  
ပစ္စည်း။ ၏။ (အကုသလာဗျာကတေန အဗျာကတံ့။ ဟေတုအတိုင်း  
ကောက်)။ ။ဟိတ်ပါ၌၏အရကား မဂ္ဂင်တရားကိုယ်လေးပါးကို ကောက်)။ ။

သမုတ္ပစိန်း

ကုသလေန ကုသလ်

သမ္မယတ္ထု၏ ကုသလန် ကုသလံ၌ (ကတ္တားပုဒ်၏အရကား၊ အာရမ္မကား၊ အတိုင်းကောက်)။ ။ “သမ္မယတ္ထုပစ္စယာ”ဟူသော ဟိတ်ပါ၌၏အရကား၊ အချင်းချင်းအား ထပ်သောကုသလံကိုသာ ဖော့ဆို၍အနွှတ်၌ သ အတိုင်း

၁၁၂

## တိကပဋ္ဌာန်း အရကာက်

အစိတ်နာမက္ခာ ပစ္စည်းတရားတို့၏ သမ္မယုတ္တသတ္တိ ရ၏။ ၂(အကုသလေန အကုသလံလည်း အတူ)။

### အဗျာကတန် အဗျာကတ

အဗျာကတန် အဗျာကတ၏ ပဝတ္ထိအခါ (ကတ္တားပုဒ်၏အရကား အာရမ္မဏ အတိုင်းကောက်)။ ၁ဟိတ်ပါ၌၏အရကား အချင်းချင်းအား တပ်သော ဝိပါက်ဆတ္တိသဲ၊ ကြိယာဝိသဲ၊ စေတသိက်အငွေတိသဲ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခာ ပစ္စည်းတရားတို့၏ သမ္မယုတ္တသတ္တိ ရ၏။ ၂ပဋ္ဌာန်းအခါ (အာရမ္မဏအတိုင်း ကောက်မြဲ)။ ၃ဟိတ်ပါ၌၏အရကား အချင်းချင်းအား တပ်သော ပဋ္ဌာန်း စိတ် ကြုန်းဝိသဲ၊ စေတသိက်ပဉ္စတိသဲ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခာ ပစ္စည်းတရားတို့၏ သမ္မယုတ္တသတ္တိ ရ၏။ ၄သမ္မယုတ္တ ပြီး၏။

### ဝိပုယုတ္တပစ္စည်း

#### ကုသလေန ကုသလံ

ဝိပုယုတ္တ၏ ကုသလေန ကုသလံ၏ ဝဣ္း၍ ဝိပုယုတ္တပစ္စယာ။ ၁ဝဣ္း၍ ယာဒယဝတ္တကူ။ ပဋ္ဌာန်း ရှုံး၍။ ဝိပုယုတ္တပစ္စယာ၊ ဝဣ္းနာ၍ ဝိပုယုတ္တပစ္စယတ် သာမောင်နာ၊ ယာဒယဝတ္တဖြင့် ဝိပုယုတ္တသတ္တိကို ပြီးစေတတ်သည်၏ အဖြစ် ကြောင့်။ ခန္ဓာ ပဉ္စဝေါကာရ ကုသိုလ် နာမက္ခာ ဘုတ္တသည်။ ဥပုဇ္ဇာကုန်း၏။ “ကုသလော ဓမ္မာ”ဟူသော ကတ္တားပုဒ်၏အရကားပဉ္စဝေါကာရဘုံးဖြစ် သာ အခါ ကုသိုလ် ကောဝိသဲ၊ စေတသိက်အငွေတိသဲ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခာကို၏ ဖြစ်သော ကုသိုလ်ကောဝိသဲ၊ စေတသိက်အငွေတိသဲ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခာ ပစ္စယူပုန်း၏။ ၅(ဟိတ်ပါ၌၏အရကား ပုဂ္ဂရောတအတိုင်း ကောက်လေ)။

#### ကုသလေန အဗျာကတ

ကုသလေန အဗျာကတ၏ ခန္ဓာ ဝိပုယုတ္တပစ္စယာ။ ၁ခန္ဓာ ပဉ္စဝေါကာရ ကုသိုလ် နာမက္ခာ ဘုတ္တသဲ။ ပဋ္ဌာန်း ရှုံး၍။ ဝိပုယုတ္တပစ္စယာ၊ ဝိပုယုတ္တပစ္စယတ် သာ မောင်ဟို၊ ဝိပုယုတ္တပစ္စယာသတ္တိကို ပြီးစေတတ်ကုန်သေား။ ခန္ဓာဟို၊ ပဉ္စဝေါကာရ အစိတ်အပေါင်း ကုသိုလ်နာမက္ခာ ဘုံးကြောင့်။ စိတ္တသမုပ္မာန်၊ စိတ်လျင် ဖြစ်ကြောင့်ရှုံးသေား၊ ရှုံးပုံ၊ ရှုံးသည်။ ဥပုဇ္ဇာတိ၊ ၆။ (ကတ္တားပုဒ်၏အရကား သဟာတ အတိုင်းကောက်)။ ၇“ဝိပုယုတ္တပစ္စယာ”ဟူသောဟိုပါ၌၏အရ ကား စိတ္တအရှင်အားတပ်သော ပဉ္စဝေါကာရဘုံး၍ ဖြစ်သောအခါ ကုသိုလ်ကေ ဂါသဲ၊ စေတသိက်အငွေတိသဲ အစိတ်အပေါင်း နာမက္ခာ ပစ္စည်းတရားဘုံး၏။ သဟာတ ဝိပုယုတ္တသတ္တိ ရ၏။

## ပဋိစ္စဝါရ ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စည်း

၁၁၃

### ကုသလေန ကုသလာဗျာကတံ

ကုသလေန ကုသလာဗျာကတံ၌ ခန္ဓာ ဝတ္ထံ ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယာ။ စိတ္တသမ္မဋ္ဌာန် ရူပံ့ ခန္ဓာ ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယာ။ ။ဝတ္ထံ၊ ဟဒယဝတ္ထုကို။ ပဋိစ္စ၊ ၍။ ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယာ-ဝတ္ထုနာ ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယတံ သာခေါ်နှုန်း ဟဒယဝတ္ထုဖြင့် ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယာတ္ထိကို ပြီးစေတတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ခန္ဓာ ပဉာဏ်ကာရ ကုသိုလ်နာမက္ခာနာတို့သည်။ ဥပဇ္ဇိုး၊ ကုန်၏။

ခန္ဓာ ပဉာဏ်ကာရ ကုသိုလ်နာမက္ခာနာတို့ကို။ ပဋိစ္စ၊ ၍။ ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယာ-ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယတံ သာခေါ်နှုန်းပြီးစေတတ်ကုန်သော။ ခန္ဓာဟို၊ ပဉာဏ်ကာရ ကုသိုလ်နာမက္ခာနာတို့ကြောင့်။ စိတ္တသမ္မဋ္ဌာန် သော။ ရူပံ့ သည်။ ဥပဇ္ဇိုး၊ ၅။ (ကတ္တားပုဒ်၏အရကား သဟားတအတိုင်း ကောက်)။ ။ဟိုတ်ပါ၍၏အရကား ပဉာဏ်ကာရဘုံးဖြစ်သောအခါ စိတ္တဲ့ ရုပ်အား တပ်သော ကုသိုလ်ကောင်းသာ၊ စေတသိုက်အဋ္ဌာတို့သာ အစိတ်အပေါင်း နာမက္ခာနာ ပစ္စည်းတရားတို့၏ သဟားတ၊ ဝိပ္ပယုတ္တသို့။

ပဉာဏ်ကာရဘုံးဖြစ်သောအခါ နောက်နောက်သော ကုသိုလ်ကောင်းသား တပ်သော ဂင္း၊ မနောခွဲရာဝါရာဝါရ်း အစရှိသော ရှေးရှေးသော စိတ်နှင့်အတူ ဥပါဒ်သော ဟဒယဝတ္ထု၊ မရကာသန္တ ကုသိုလ်လော ဝါချက်အား တပ်သော ရှုတ်စိတ်မှုပြန်၍ရေသာ့ တဆဲခုနစ်ချက်မြောက်သော စိတ်နှင့်အတူ ဥပါဒ် သော ဟဒယဝတ္ထု ပစ္စည်းတရားတို့၏ ပုံရေားတဝိုင်း ရ၏။

### အကုသလေန အကုသလာ

အကုသလေန အကုသလံ၌ “အကုသလော ဓမ္မာ” ဟုသော ကတ္တားပုဒ်၏ အရကား ပဉာဏ်ကာရ ဘုံးဖြစ်သောအခါ အကုသိုလ်၍ဖြစ်သာ။ စေတသိုက် သတ္တံ့သာ အစိတ်အစိတ်ပါ။ ခန္ဓာ ပစ္စယုပ်တရား ရ၏။ ။(ဟိုတ်ပါ၍၏အရကား ပုံရေားတဝိုင်း ကောက်လေ)။

### အကုသလေန အဗျာကတံ

(အကုသလေန အဗျာကတံ ကိုလည်း သဟားတ အတိုင်း ကောက်လေ)။ ဟိုတ်ပါ၍၏ အရကား စိတ္တဲ့ရုပ်အား တပ်သော ပဉာဏ်ကာရ ဘုံး ဖြစ်သော အခါ အကုသိုလ်၍ဖြစ်သာ၊ စေတသိုက် သတ္တံ့သာ အစိတ်အပေါင်း နာမက္ခာနာ ပစ္စည်းတရား တို့၏ သဟားတ ဝိပ္ပယုတ္တသို့ ရ၏။

အကုသလန အကုသလာဉာဏ်ကတံ

အကုသလန အကုသလာဉာဏ်ကတံ၍ (ကဋ္ဌား အကောက် သဟဇာတနှင့် တူ၏)။ ။ဟိတ်ပါ၍၏ အရကား စိတ္တဇရုပ်အား တပ်သော ပွဲဝေါကာရ ဘုံး ဖြစ်သောအခါ အကုသိုလ်ဒါဒသ၊ စေတသိက် သတ္တဝါသ အစိတ်အပေါင်း နာမက္ခနာ ပစ္စည်းတရား တို့၏ သဟဇာတပိုပုယုတ္တသတ္တ။

ပွဲဝေါကာရ ဘုံး ဖြစ်သောအခါ နောက်နောက်သော အကုသိုလ် ဒုံးဒသ အား တပ်သော ဂုဏ္ဍာ၊ မနောဒ္ဓရာဝတ္ထ်း အစရှိသော ရွှေးရွှေးသော စိတ်နှင့် အတူ ဥပါဒ်သော ဟဒယဝတ္ထာ၊ မရဏာသန္တာ အကုသိုလ်၏ ငါးချက်အား တပ်သော စုတိစိတ်မှုပါ။ ဟဒယဝတ္ထာ ပစ္စည်းတရား တို့၏ ပုရေဇာတပိုပုယုတ္တသတ္တ ရ၏။

အဉာဏ်တန အဉာဏ်ကတံ

အဉာဏ်တန အဉာဏ်ကတံ၍ ပဝတ္ထ်အခါ ခန္ဓာ ဝတ္ထာ ပိုပုယုတ္တပစ္စယာ။ စိတ္တသမ္မဋ္ဌာန် ရှုပံ့ ခန္ဓာ ဝိပုယုတ္တပစ္စယာ။ ။ဝတ္ထာ၊ ဆဝတ္ထာကို ပန္တိစ္စ၊ ရှု။ ဝိပုယုတ္တပစ္စယာ-ဝတ္ထာနာ ဝိပုယုတ္တပစ္စယာတံ သာမေတ္တာနာ၊ ဆဝတ္ထာဖြင့် ဝိပုယုတ္တပစ္စယာတံကို ပြီးစေတတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ခန္ဓာ၊ ပွဲဝေါကာရ ဝိပါက်၊ ကြိယာ နာမက္ခနာတို့သည်။ ဥပ္ပါဒီ၊ ကုန်၏။ ။ခန္ဓာ၊ ပွဲဝေါကာရ ဝိပါက်၊ ကြိယာ နာမက္ခနာတို့ကို၊ ပန္တိစ္စ၊ ရှု။ ဝိပုယုတ္တပစ္စယာ-ဝိပုယုတ္တပစ္စယာတံ သာမေတ္တာဟို၊ ဝိပုယုတ္တပစ္စယာတံကို ပြီးစေတတ်ကုန်သော။ ခန္ဓာဟို၊ ပွဲဝေါကာရဝိပါက်၊ ကြိယာ နာမက္ခနာတို့ကြောင့်။ စိတ္တသမ္မဋ္ဌာန်၊ သော။ ရှုပံ့၊ သည်။ ဥပ္ပါဒ်တို့၏။

အဉာဏ်တတာ ဓမ္မာ ဟူသော ကတ္တားပုံ၏ အရကား ပွဲဝေါကာရ ဘုံး ဖြစ်သောအခါ အရှုပ်ပိုက်လေးခု ကြော်သော ဝိပါက်ဗာတ္ထိုံသာ၊ ကြိယာဝိုံသာ၊ စေတသိက်အဋ္ဌာတ္ထိုံသာ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခနာကို စွဲ၍ ဖြစ်သော ဝိပါက် ဗာတ္ထိုံသာ၊ ကြိယာဝိုံသာ။ စေတသိက် အဋ္ဌာတ္ထိုံသာ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခနာ။ ထိနာမက္ခနာ ပြုအပ်သော စိတ္တဇရုပ် ပစ္စယူပြန်၏။ ၏။ “ဝိပုယုတ္တပစ္စယာ” ဟူသော ဟိတ်ပါ၍၏ အရကား စိတ္တဇရုပ်အား တပ်သော ပွဲဝေါကာရ ဘုံး ဖြစ်သောအခါ အရှုပ်ပိုက်လေးခု၊ ဒွေးပွဲပို့ညာဉ်တဆယ်၊ ရဟန်ဘုံး စုတိကြော်သော ဝိပါက်ဗာဝိုံသာ၊ ကြိယာဝိုံသာ၊ စေတသိက် အဋ္ဌာတ္ထိုံသာ အစိတ်အပေါင်း နာမက္ခနာ ပစ္စည်းတရား တို့၏ သဟဇာတပိုပုယုတ္တသတ္တ။

စက္ခဝို့ညာဉ်ဒွေးအား တပ်သော မဏီမာယုက ဖြစ်ရှု အတိတဘဝင်နှင့် ဥပါဒ်ပြု့်သော စက္ခဝတ္ထာ။ ပွဲဝေါကာရ ဘုံး ဖြစ်သောအခါ

## ပဋိစ္စဝါရ အထိပွဲည်းစသည်

၁၁၅

အရှပဝိပိုက်လေးခါ၊ ဒွေပည်ညာက် တဆယ်ကြို့သော နောက်နောက်သော ဝိပိုက်၊ ကြိယာ နာမက္ခနာအား တပ်သော ပဋိသန္ဓာ အစရှိသော ရှေးရှေး သောစိတ်ရှင် အတူဥပါဒ်သော ဟဒယဝတ္ထာ။ နိဇ္ဇာဓမ္မသမာပတ်မှ ထသသာအောက် အနာဂတ်ဖို့လို့ အရဟတ္ထဖို့လို့အား တပ်သော ရှေးစံတ္ထက္ခဏတချက်ခန့် ကာလုံး ဖြစ်သော ဟဒယဝတ္ထာ၊ မရဏာသန္ဓာအောက် ဟန္တပြောပေါကာရ ဘဝင် တဆဲငါးခါ၊ အာဝဇ္ဇားဒွေး၊ သမ္မတို့စိုးဒွေး၊ သထိရဏသုံးခုဗုဏ္ဏာ မရဏာသန္ဓာ ကြိယာ ဇောငါးချက်၊ တဒါရုံ၊ စုတိအား တပ်သော စုတိစိတ်မှ ပြန်၍ ရေသားပါ။ ဟဒယဝတ္ထာ ပစ္စည်းတရား တို့၏ ပုံရော့တပိပ္ပယုတ္ထသတ္တိ ရ၏။

ပဋိသန္ဓာအောက်။ ။ခန္ဓာ ဝတ္ထုံး ဝိပ္ပယုတ္ထပစ္စယာ ကဋ္ဌတ္ထာရှုပံ့။ ခန္ဓာ ဝိပ္ပယုတ္ထပစ္စယာ။ ။ဝတ္ထုံး၊ ဟဒယဝတ္ထာကို။ ပဋိစ္စ၍။ ဝိပ္ပယုတ္ထပစ္စယာ-ဝတ္ထာနာ ဝိပ္ပယုတ္ထပစ္စယာတံ့သတ္တိ သာမေတ္တန်း၊ ကြောင်း။ ခန္ဓာ၊ ပမ္ပေါကာရ ပဋိသန္ဓာ နာမက္ခနာ တို့သည်။ ဥပုဇ္ဇာ ကုန်၏။ ခန္ဓာ၊ ပမ္ပေါကာရ ပဋိသန္ဓာ နာမက္ခနာတို့ကို။ ပဋိစ္စ၍။ ဝိပ္ပယုတ္ထပစ္စယာ-ဝိပ္ပယုတ္ထပစ္စယာတံ့သတ္တိ သာမေတ္တန်းဟို။ ဝိပ္ပယုတ္ထပစ္စယာ ပဋိသန္ဓာ ပဋိသန္ဓာ နာမက္ခနာ တို့ကြောင်း။ ကဋ္ဌတ္ထာရှုပံ့၊ သည်။ ဥပုဇ္ဇာတို့၏။

ကတ္တားပုဒ်၏ အရကား၊ ပမ္ပေါကာရ ပဋိသန္ဓာပန္တရသာ၊ စေတသိုက် ပမ္ပေါကာရ အစိတ်အစိတ်၊ အစိုက်အပေါင်း နာမက္ခနာ ဟဒယဝတ္ထာကို စွဲ၍ဖြစ် သော ပမ္ပေါကာရ ပဋိသန္ဓာပန္တရသာ၊ ဖေတသိုက် ပမ္ပေါကာရ အစိတ်အစိတ်၊ အစိုက်အပေါင်း နာမက္ခနာ၊ ကဋ္ဌတ္ထာရှုပံ့ ပစ္စယုပ္ပန်တရား ရ၏။ ။ဟိတ်ပါဉ်၏ အရကား၊ ကဋ္ဌတ္ထာရှုပံ့အား တပ်သော ပမ္ပေါကာရ ပဋိသန္ဓာပန္တရသာ၊ စေတသိုက် ပမ္ပေါကာရ အစိတ်အပေါင်း နာမက္ခနာ၊ အချင်းချင်းအား တပ်သော ပမ္ပေါကာရပဋိသန္ဓာ နာမက္ခနာ၊ ဟဒယဝတ္ထာ ပစ္စည်းတရား တို့၏ သဟားတ ဝိပ္ပယုတ္ထသတ္တိ ရ၏။ ။ခန္ဓာ ပဋိစ္စ ဝတ္ထုံး၊ ဝတ္ထုံး ပဋိစ္စ ခန္ဓာ။ ခန္ဓာ ဝတ္ထုံး ဝိပ္ပယုတ္ထပစ္စယာ။ ။(ခန္ဓာ ဝတ္ထုံးမှာ အနက်ပေးမြဲ)။ ခန္ဓာ၊ ပမ္ပေါကာရပဋိသန္ဓာ နာမက္ခနာတို့ကို။ ပဋိစ္စ၍။ ဝိပ္ပယုတ္ထပစ္စယာ-ဝိပ္ပယုတ္ထပစ္စယာတံ့သတ္တိ သာမေတ္တန်း၊ ကုန်သေားခန္ဓာဟို၊ ပမ္ပေါကာရပဋိသန္ဓာ နာမက္ခနာ တို့ကြောင်း။ ဝတ္ထုံး၊ ဟဒယဝတ္ထာသည်။ ဥပုဇ္ဇာတို့၏။ (ပဋိသန္ဓာအောက်ကြုံး)။

ရုပ်သက်သက်၍ ခန္ဓာ ဝိပ္ပယုတ္ထပစ္စယာ။ ။ခန္ဓာ၊ ပမ္ပေါကာရ ကုသိုလ် အကုသိုလ်၊ ဝိပိုက်၊ ကြိယာ နာမက္ခနာတို့ကို။ ပဋိစ္စ၍ စွဲ၍။ ဝိပ္ပယုတ္ထပစ္စယာ-ဝိပ္ပယုတ္ထပစ္စယာတံ့သတ္တိ သာမေတ္တန်း၊ ကုန်သေား။ ခန္ဓာဟို၊ ပမ္ပေါကာရ ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်၊ ဝိပိုက်၊ ကြိယာနာမက္ခနာတို့ကြောင်း။ စီတ္ထသမုပ္ပနာနံ့၊ သေား။ ရှုပံ့ သည်ငှင့်း။ ကဋ္ဌတ္ထာရှုပံ့၊ ပဋိသန္ဓာကမ္မဇရှုပံ့သည်ငှင့်း။ ဥပုဇ္ဇာတို့၏။

ကတ္တားပါ်၏အရကား ပူဇော်ကာာရဘုံး၌ ဖြစ်သောအခါ အရှုပဝိပါက်လေး ခဲ့။ ဒွဲ ပူဇော်ညာကိုတဆယ်၊ ရဟန္ဒာတိစိကြော်သော ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်၊ ဝိပါက်၊ ကြိယာနာမက္ခနာတိသည် ယထာရဟပြုအပ်သော စိတ္တေမဟာဘုတ်၊ ပူဇော်ကာာရ ပဋိသန္တ ပန္တရသန်၏ ယထာရဟအတူ ဥပါဒ်သော ပဋိသန္တကဗ္ဗေမဟာဘုတ်ကို စွဲရှု ဖြစ်သော ဘုတ်နှင့် တက္ကသော စိတ္တေညပါဒ်၊ ပဋိသန္တကဗ္ဗေညပါဒ်ရှုပ်အားတပ်သော ပူဇော်ကာာရဘုံး၌ ဖြစ်သောအခါ အရှုပဝိပါက်လေးခဲ့။ ဒွဲပူဇော်ညာတဆယ်၊ ရဟန္ဒာတိစိကြော်သော ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်၊ ဝိပါက်၊ ကြိယာ အစိတ်အပေါင်း နာမက္ခနာပစ္စည်းတရားတို့၏ သဟာတဝိပ္ပယုတ္တသတ္တိရှု၏။

### ကုသလာဗျာကတေန အဗျာကတံ

(ကုသလာဗျာကတေန အဗျာကတံ၌ ကောက်မြဲ)။ ။ဟိတ်ပါ၍၏အရကား စိတ္တေရှုပ်အား တပ်သော ပူဇော်ကာာရဘုံး၌ ဖြစ်သောအခါ ကုသိုလ်၊ ကောဝီသ။ စေတသိုက်အားဖွံ့ဖြိုးသ အစိတ်အပေါင်းနာမက္ခနာ ပစ္စည်းတရားတို့၏ သဟာတဝိပ္ပယုတ္တသတ္တိရှု၏။ ။(အကုသလာဗျာကတေန အဗျာကတံလည်း ကောက်မြဲ)။ ။ဟိတ်ပါ၍၏အရကား စိတ္တေရှုပ်အားတပ်သော ပူဇော်ကာာရဘုံး၌ ဖြစ်သောအခါ အကုသိုလ်စွဲဖသ၊ စေတသိုက်သတ္တဝီသ အစိတ်အပေါင်းနာမက္ခနာ ပစ္စည်းတရားတို့၏သဟာတဝိပ္ပယုတ္တသတ္တိရှု၏။ ။ဝိပ္ပယုတ္တ ပြီး၏။

### အထိပစ္စည်းစသည်

[အထိပစ္စည်း ဝိဘင်းအကောက် သဟာတအတိုင်း ကောက်လေ။ ဟိတ်ပါ၍လည်း သဟာတတ္တိကို သဟာတအတိုင်းကောက်။ ။ပုရေဇာတတ္တိကို ပုရေဇာတအတိုင်းကောက်။ ။အာဟာရတ္တိကို ရုပ်အာဟာရအတိုင်းကောက်။ ဣနိုယတ္တိကို ရုပ်လိပ်စိနှင့်ယအတိုင်း ကောက်လေ။ နတ္တိ၊ ဝိကတဝိဘင်းအကောက်အာရမ္မဏအတိုင်းကောက်လေ။ ။ဟိတ်ပါ၍ကို အနန္တရအတိုင်းကောက်လေ။ ။အဝိဂတလည်း အထိနှင့် တူ၏။]

ဣမေ ငောဝီသတိ ပစ္စယာ၊ ဤနစ်ဆဲသုံးပစ္စည်းတို့ကို။ သဣ္ဗာယန္တနာ၊ သရဣ္ဗာယ်သဖြင့်။ ဝိတ္တာရေတဗ္ဗာ၊ ချွဲအပ်ကုန်၏။

ဤတ္တာ ဝိဘင်းပြီး၏။

## ပဋိစ္စဝါရ အနုလောမ သုဒ္ဓသချိုက်ဝါရ

३८८

သုဒ္ဓသင်္ကဝါရ

“အာရမ္မာက တိကီ”ဟု သချိဘယားရှိ (သချိဘ တပ်၍သော်လည်းဆို) ဟော အပ်ကုန်၏။ ။တိကီဟူသော်ကား “ကုသလေန ကုသလု”၊ အကုသလေန အကုသလု၊ အဗျာကတေန အဗျာကတု” ဟူသည်တည်း။ ။(ကုသလေန ကုသလု၌ ကုသလော ကတ္တားကောက်မြဲ၊ ဝိဘင်းရွှေတုမြဲ၊ သုံးချက်စွဲအောင် ဟောလေ၊ ဝိဘင်းရွှေတုလေ)။

အာရမ္မာကပစ္စည်း၏ သွေ့သချိဘဝါရကို ဟောတော်မူသည်၏ အခြားမျိုး အဓိပတိပစ္စည်း၏ သွေ့သချိဘဝါရကို ဟောတော်မူ၏။ ထို အဓိပတိပစ္စည်း၏ သွေ့သချိဘဝါရကို အဓိပတိတရားကိုယ်ကြော်သော သာဓိပတိလော ငါးဆဲနှစ်ခု နာမက္ခာ့၊ သာဓိပတိ စိတ္တာရုပ် ဤတရားတို့သည် အဓိပတိပစ္စည်း၏ ပစ္စယူပုံ ဓမ္မဖြစ်သော တရားမည်ကုန်၏။ ထို့ကြောင့် ထိုတရားတို့ကို ဤအနုလုံးနယ်သွေ့ လိုက်ရှုပုံငါး၊ ဝါရကိုလိုက်ရှုပုံငါး၊ ဝါရကိုလိုက်ရှုပုံငါး၊ တံက်ပုဒ်အရသို့ လိုက်ရှုပုံငါး၊ ကု ကတ္တား နေဟန်သို့ လိုက်ရှုပုံငါး၊ “အဓိပတိယာ နွေ”ဟု သချိဘတပ်၍ ဟောအပ်ကုန်၏။ အဓိပတိယာ အဓိပတိပစ္စယော ၌။ နွေ ကျေန်သော့။ ဝိသာဇ္ဇနာနို တိုကို။ လူအောင် ရအပ်ကုန်၏။ ။နွေဟူသော်ကား “ကုသလေန ကုသလု”၊ ကုသလေန အဗျာကတာ။ ကုသလေန ကုသလာ့အဗျာကတာ။ အကုသလေန အကုသလု။ အကုသလေန အဗျာကတာ။ အကုသလေန အကုသလာ့အဗျာကတာ။ အဗျာကတေန အဗျာကတာ။ ကုသလာ့အဗျာကတေန အဗျာကတာ။ အကုသလာ့အဗျာကတေန အဗျာကတာ” ဟူသည်တည်း။ (ကောက်မြဲ၊ ဝိဘင်းဟောမြဲ)။

အနှစ်ရပစ္စည်း၏ သွေ့သချိဘ ဝါရကို အလုံးစုံသော စိတ်တခုယုတ်ကိုးဆယ်။ စေ။ ဒွေ့ပညာသာ။ ပဝတ္တာ၊ ပဋိသန္တာ နာမက္ခာ့လေးပါး ဤတရားတို့သည် အနှစ်ရပစ္စည်း၏ ပစ္စယူပုံများမြဲဖြစ်သော တရားမည်ကုန်၏။ ထို့ကြောင့်ပါ။ “အနှစ်ရေ တိကီ”ဟု သချိဘတပ်၍ ဟောအပ်ကုန်၏။ ။(သမနှစ်ရလည်း အတူ)။

သဟားတ သွေ့သချိဘဝါရကို အလုံးစုံသော ပဝတ္တာ၊ ပဋိသန္တာ နာမက္ခာ့ လေးပါး၊ စိတ္တာရုပ်၊ ပဋိသန္တာရုပ်၊ ဗာဟိရဏရုပ်၊ အာဟာရဏရုပ်၊ ဥတုဇ္ဇနာရုပ်၊ အသည်သတ်ကမ္မာရုပ်၊ ပဝတ္တာမ္မာရုပ် ဤတရားတို့သည် သဟားတပစ္စည်း၏ ပစ္စယူပုံများမြဲ။ ကုန်၏။ ထို့ကြောင့်ပါ။ “သဟားတ နွေ”ဟု သချိဘတပ်၍ ဟောအပ်ကုန်၏။ ။(ကောက်မြဲ၊ ဝိဘင်းဟောမြဲ)။ ။အညာည် သွေ့သချိဘ ဝါရကို အလုံးစုံသော ပဝတ္တာ၊ ပဋိသန္တာ နာမက္ခာ့လေးပါး။ ပဋိသန္တာ နာမက္ခာ့သူမှ ထောက်အပ်သော ဟဒယဝတ္တာ။ အချင်းချင်းမှ ထောက်အပ်သော စိတ္တာ မဟာဘာဘုတ်၊ ပဋိသန္တာ ကမ္မာမဟာဘာဘုတ်၊ ဗာဟိရမဟာဘာဘုတ်၊ အာဟာရဏရုပ်မဟာဘာဘုတ်၊ ဥတုဇ္ဇနာမဟာဘာဘုတ်၊ အသည်သတ် ကမ္မာမဟာဘာဘုတ်ပေါ်တို့ ကမ္မာမဟာဘာဘုတ်။ ဤတရားတို့သည် အညာမည် ပစ္စည်း၏ ပစ္စယူပုံများမြဲ ဖြစ်သော တရားမည်ကုန်၏။

## ပဋိစ္စဝါရ အနုလောမ သူဗုဒ္ဓဘုရား

၁၁၉

ထို့ကြောင့်ပါ။ “အညမညော တီကီ”ဟု သချာတပ်၍ ဟောအပ်ကုန်၏။ ။  
 (နှုန်းသချာဝါရ၍ သဟာဗာတအတိုင်းဆို။ ။ဥပန်းသီးသချာဝါရ၍ သူဗုဒ္ဓဘုရား  
 ဝါရ၍ အာရမ္မာဏအတိုင်းဆို။)

ပုံရေဇာတ သူဗုဒ္ဓဘုရားဝါရ၍ အရှုပဝိပါက်လေးခု ကြော်သော ပဋိဝါကာရ  
 ပဝတ္တိ နာမက္ခနာလေးပါး ဤတရားတို့သည်။ပါ။ “ပုံရေဇာတော တီကီ”ဟု သချာ  
 တပ်၍ ဟောအပ်ကုန်၏။ ။အာသေဝန်ပန္တုည်း၏ သူဗုဒ္ဓဘုရားဝါရ၍ ပင်မဇော,  
 ဖို့ဇော ကြော်သော နောက်နောက်သောဇော ကောပညာသ နာမက္ခနာလေးပါး  
 ဤတရားတို့သည်။ပါ။ “အာသေဝန် တီကီ”ဟုသချာတပ်၍ ဟောအပ်ကုန်၏။ ။  
 ကမ္မာသူဗုဒ္ဓဘုရားဝါရ၍ ကုသိုလ်, အကုသိုလ်, ကြိယာ စေတနာ ကြော်သော အလုံးစုံ  
 သော ပဝတ္တိ, ပဋိသန္တာ နာမက္ခနာလေးပါး။ စိတ္တဇရုပ်၊ ပဋိသန္တကမ္မာဇရုပ်၊  
 အသည်တ ကမ္မာဇရုပ်၊ ပဝတ္တိကမ္မာဇရုပ် ဤတရားတို့သည်။ပါ။ “ကမ္မာန်”ဟု  
 သချာတပ်၍ ဟောအပ်ကုန်၏။ ။ဝိပါကသူဗုဒ္ဓဘုရားဝါရ၍ အလုံးစုံသောဝိပါက်  
 ပဝတ္တိ, ပဋိသန္တာ နာမက္ခနာလေးပါး၊ ဝိပါကြိုးအပ်သော စိတ္တဇရုပ်၊ ပဋိသန္တ<sup>၁</sup>  
 ကမ္မာဇရုပ် ဤတရားတို့သည်။ပါ။ “ဝိပါကေ ကေ”ဟု။ပါ။ ၅၅။ ။အာဟာရ သူဗုဒ္ဓ  
 သချာဝါရ၍ အလုံးစုံသော ပဝတ္တိ, ပဋိသန္တာ နာမက္ခနာလေးပါး၊ စိတ္တဇရုပ်၊  
 ပဋိသန္တာ ကမ္မာဇရုပ်။ အာဟာရဇရုပ် ဤတရားတို့သည်။ပါ။ “အာဟာရရ  
 န်”ဟု သချာတပ်၍ ဟောအပ်ကုန်၏။ ။လှို့ကြိယ သူဗုဒ္ဓဘုရားဝါရ၍ အလုံးစုံ  
 သော ပဝတ္တိ, ပဋိသန္တာ နာမက္ခနာလေးပါး၊ စိတ္တဇရုပ်၊ ပဋိသန္တကမ္မာဇ  
 ရုပ်၊ ရပ်ဇိုတိပြု ကြော်သော အသည်တ ကမ္မာဇရုပ်၊ ပဝတ္တိကမ္မာဇရုပ်  
 ဤတရားတို့သည်။ပါ။ “လှို့ကြိယ န်”။ပါ။ ၅၆။

စုံသူဗုဒ္ဓဘုရားဝါရ၍ ဒွေပည်းသုည်တဆယ် ကြော်သော အလုံးစုံသော  
 ပဝတ္တိ, ပဋိသန္တာ နာမက္ခနာလေးပါး၊ စိတ္တဇရုပ်, ပဋိသန္တကမ္မာဇရုပ် ဤတရား  
 တို့သည်။ပါ။ “စုံနေ န်”ဟု သချာတပ်၍ ဟောအပ်ကုန်၏။

မဂ္ဂသူဗုဒ္ဓဘုရားဝါရ၍ သဟိတ်စိတ် ကေသတ္တတိ။ စေတသိုက် ဒွေပညာသ၊  
 ပဝတ္တိ, ပဋိသန္တာ နာမက္ခနာလေးပါး၊ သဟိတ်စိတ္တဇရုပ်, သဟိတ်ပဋိသန္တာ ကမ္မာ  
 ဇရုပ် ဤတရားတို့သည်။ပါ။ “မဂ္ဂ န်”ဟု။ပါ။ ၅၇။

သမုပုတ္တသူဗုဒ္ဓဘုရားဝါရ၍ အလုံးစုံသော ပဝတ္တိ, ပဋိသန္တာ နာမက္ခနာလေး  
 ပါး ဤတရားတို့သည်။ပါ။ “သမုပုတ္တတ္တ တီကီ”။၅၈။ ။ဝိပုပုတ္တသူဗုဒ္ဓ  
 သချာဝါရ၍ အရှုပဝိပါက်လေးခဲကြော်သော ပဋိဝါကာရ ပဝတ္တိ, ပဋိသန္တာ  
 နာမက္ခနာလေးပါး၊ စိတ္တဇရုပ်၊ ပဋိသန္တကမ္မာဇရုပ် ဤတရားတို့သည်။ပါ။ “ဝိပု  
 ပုတ္တ န်”ဟုသချာတပ်၍ ဟောအပ်ကုန်၏။ ။(အတိုပစ္စည်း၏ သူဗုဒ္ဓဘုရားဝါရ၍  
 သဟာဗာတအတိုင်းဆို)။ “အတိုယာ န်”ဟု သချာတပ်၍ ဟောအပ်ကုန်၏။ ။  
 (နတ္တသူဗုဒ္ဓဘုရားဝါရ၍ အာရမ္မာဏအတိုင်းဆို) “နတ္တယာ တီကီ”။၅၉။ ။(ဝိဂတသူဗု

ଓଡ଼ିଆ

ଶେଷମ ଆଚାର୍ଯ୍ୟକାଳ

(၁) ပစ္စနိယာနှစ်လောမ သုခွဲသချုပါရကို ဟောတော်မူသည်၏ အခြား  
မျှော်ခြင်း၊ ခုကားဖိသချုပါရကို ဟောတော်မူ၏ ထိခိုကာဖိသချုပါရ၏ တံ့သော်လည်း  
ဆောတုပုစ္စည်း၏ ခုကားဖိသချုပါရ အာရမှုတော်မူ၏ ခုကားဖိသချုပါရ အစ  
ရှိသော အားဖြင့် နှစ်ဆဲသုံးပါး အပြားရှိ၏။ ထိနှစ်ဆဲသုံးပါးတို့တွင် ဟောတု  
ပစ္စည်း၏ ခုကားဖိသချုပါရကို ရှေးဦးစွာ ဟောတော်မူ၏။ ထိုဟောတုပုစ္စည်း၏  
ခုကားဖိသချုပါရ၏ တံ့သော်လည်း ခုကာတိက၊ စတက္က၊ ပဉာဏ်ပါ။ တော်သက  
အားဖြင့် နှစ်ဆဲသုံးပါး အပြားရှိ၏။ ထို....တွင် ခုကကို ရှေးဦးစွာ ဟောတော်  
မူ၏။ ထိုခုက်၏ တံ့သော်လည်း ဟောတူမှ အာရမှုတော်မူ အစရှိသော အားဖြင့်  
နှစ်ဆဲနှစ်ပါးအပြား ရှိ၏။ ထို....တွင်ဟောတူမှ အာရမှုတော်မူသချုပါရကို ရှေးဦး  
စွာ ဟောတော် မူ၏။ ထိုဟောတုမှ အာရမှုတော်မူသချုပါရ၏ မောဟမူဒွေး၌  
မောဟ၊ အဟိတ်ပင်တို့၊ ပဋိသန္ဓနာမက္ခနာလေးပါး ကြုံတရားတို့သည် အာရမှုတော်  
ပစ္စည်း၏ ပစ္စယူပုဇွဲမှုသာဖြုံ၍ ဟောတုပုစ္စည်း၏ ပစ္စယူပုဇွဲမှု မဖြုံသော  
ကြောင့် ဟောတုပုစ္စည်းတန်း၍ စင်ကန်၏။ ထိုကြောင့် ထိုတရားတို့ကို ပစ္စနိယာ  
နှလောများ “နဟောတုပုစ္စယာ အာရမှုတော်မူ”ဟု သချုပါတပ်၍ ဟောအပ်ကုန်၏။  
ဒွေးဟူသောကား “အကုသေန အကုသလုံး၊ အများကတေန အများကတ်”  
ဟူသည်တည်း။

အကုသလေန အကုသလော ဓမ္မာဟူသော ကတ္တားပါ၏ အရ<sup>၁၁</sup>  
ကား ဝိစိကိစ္စာသဟဂုတ်၊ ဉာဏ်သဟဂုတ်၊ ဖေတသိက်စွဲသ အထိုက်အပေါင်း  
နှုမက္ခနာကိုစွဲ၍ ပြစ်သော ဝိစိကိစ္စာသဟဂုတ်၊ ဉာဏ်သဟဂုတ်၏ရှိသော မောဟ  
ပစ္စယူပုန်တရားရ၏။ ထိုကြောင့် ထိုတရားတို့၏ ဝိမိဘင်းကို “အကုသလဲ ဓမ္မာ  
ပစ္စွဲ” အကုသလော ဓမ္မာ ဉာဏ်တိ နယောပစ္စယာ အာရမှုဏ္ဏပစ္စယာ ဝိစိ  
ကိစ္စာသဟဂုတ် ဉာဏ်သဟဂုတ် ခနော ပစ္စွဲ ဝိစိကိစ္စာသဟဂုတ်တောာ ဉာဏ်သဟ  
ဂုတ် မောဟော ဟု ဟောတော်မှုအပ်၏။

အဗျာကတေန အဗျာကသု၌ ပဝတ္ထိအခါ အဗျာကတော့ မမွှာ ဟူသော ကတ္တားပုဂ္ဂ၏အရကား အဟိတ်စိတ် အငြားရသဲ။ ဆန္ဒကြုံသော အသာသယားး

ဒ္ဓိဒသ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခနာကို စဲရှုပြစ်သော အဟိတ်ဖိတ် အငြာဂျာသာ။ ဆန္ဒကြော်သော အညသမာန်းဒ္ဓိဒသ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခနာ ပစ္စယူပွန်တရား ရ၏။ ॥ပဋိသန္တအခါ အဗျာကတော ကတ္တားကား အဟိတ်ပဋိသန္တနှင့်ခုံ၊ ဆန္ဒ၊ ပါတီ၊ ဝိရိယကြော်သော အညသမာန်း စေသာ်ကိုတဆယ်၊ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခနာ၊ ဟဒယဝတ္ထကိုစဲရှုပြစ်ဖြစ်သော အဟိတ်ပဋိသန္တနှင့်ခုံ၊ ဆန္ဒ၊ ပါတီ၊ ဝိရိယကြော်သော အညသမာန်း စေသာ်ကို တဆယ်၊ အစိတ်အစိတ်၊ အစိတ်အပေါင်း နာမက္ခနာပစ္စယူပွန်တရား ရ၏။ ॥ထိုကြောင့် ထိုတရားတို့၏ ဝိဝိဘဏ်းကို “အဗျာကတံ ဓမ္မံပိုစ္စ အဗျာကတော ဓမ္မံ့ ဥပ္ပါယံတိ နဟေသုပစ္စယာ အာရမ္မဏာ ပစ္စယာ။ အဟေတုကံ ဝိပါကာဗျာကတံ ကြယာဗျာကတံ ကော် ခန္ဓိ ပဋိစ္စ တယော ခန္ဓာ။ တယော ခန္ဓာ ပဋိစ္စ ငောကာ ခန္ဓာ။ ဒွေ့ ခန္ဓာ ပဋိစ္စ ဒွေ့ ခန္ဓာ။ အဟေတုကပဋိသန္တက္ခကော ဝိပါကာဗျာကတံ ကော် ခန္ဓိ ပဋိစ္စ တယော ခန္ဓာ။ တယော ခန္ဓာ ပဋိစ္စ ငောကာ ခန္ဓာ။ ဒွေ့ ခန္ဓာ ပဋိစ္စ ဒွေ့ ခန္ဓာ။ ဝတ္ထုံး ပဋိစ္စ ခန္ဓာ”ဟု ဟောတော်မူအပ်၏။

(J) အနုလောမပစ္စနိက် သဟိတ်စိတ္တဇူပ်၊ သဟိတ်ပဋိသန္တကမ္မဇူပ် ကြိတရားတို့သည် ဟောတံ ပစ္စည်း၏ ပစ္စယူပွန်ဓမ္မယာ ဖြစ်၍ အာရမ္မဏာ ပစ္စည်း၏ ပစ္စယူပွန်ဓမ္မပြစ်သောကြောင့် အာရမ္မဏာပစ္စည်းတွေန်း၏ စင် ကုန်၏။ ထိုကြောင့် ထိုတရားတို့ကို အနုလောမပစ္စနိက်၏ “ဟောတုပစ္စယာ နာရမ္မကော ပဋိ”ဟု သချောတပ်၍ ဟောတော်မူအပ်ကုန်၏။ ॥ပဋိ ဟူသော်ကား “ကုသလေန အဗျာကတံ၊ အကုသလေန အဗျာကတံ၊ အဗျာကတေန အဗျာကတံ၊ ကုသလား ဗျာကတေန အဗျာကတံ၊ အကုသလား ဗျာကတေန အဗျာကတံ”ဟု သည်တည်း။

ကုသလေန အဗျာကတံ၌ အဗျာကတော ကတ္တားကား ပြုပေါကာရဘုံး ပြစ်သောအခါ ကုသံုလ်ငောက်ဝါသ။ စေ။ အငြာတီးသ။ အစိတ်အပေါင်း နာမက္ခနာ ကိုစဲရှုပြစ်သော ကုသံုလ်ပြုအပ်သော စိတ္တဇူပ် ပစ္စယူပွန်တရား ရ၏။ ထိုကြောင့် ထိုတရားတို့၏ ဝိဝိဘဏ်းကို “ကုသလံ ဓမ္မံပိုစ္စ အဗျာကတော ဓမ္မံ့ ဥပ္ပါယံတိ နာရမ္မဏာပစ္စယာ။ ကုသလေ ခန္ဓာ ပဋိစ္စ စိတ္တသမုပ္မာနံ ရုပံ့”ဟု ဟောတော်မူအပ်၏။ ॥အကုသလေန အဗျာကတံ၌ အဗျာကတော ကတ္တား ကား ပြုပေါကာရဘုံး ပြစ်သောအခါ အကုသံုလ်ပြုအီသ။ စေ။ သတ္တိဝါသ။ အစိတ်အပေါင်း နာမက္ခနာကိုစဲရှုပြစ်ဖြစ်သော အကုသံုလ်ပြုအပ်သော စိတ္တဇူပ် ပစ္စယူပွန်တရား ရ၏။ ထိုကြောင့်ပါ။ “အကုသလေ ခန္ဓာ ပဋိစ္စ စိတ္တသမုပ္မာနံ ရုပံ့”ဟု ဟောအပ်၏။

အဗျာကတေန အဗျာကတံ၌ ပဝတ္ထိအခါ အဗျာကတော ကတ္တားကား ပြုပေါကာရဘုံး ပြစ်သောအခါ အရှုပ်ဝိပါက်လေးခု၊ ရဟန်ဘုံးတို့ကြော်သော

သဟိတ်ဝိပါဂ်သတ္တရသ၊ သဟိတ်ကြိယာ သတ္တရသ၊ စေ။ အင့်တိ အပေါင်း နာမက္ခနာကို စွဲ၍ဖြစ်သော သဟိတ်စိတ္တဇရုပ် ပစ္စယူပွန်တရားရ၏။ ပဋိသန္တအခါ အဗျာဗတောာ ကတ္တားကား သဟိတ်ပဉ�ာဏ်ပေါကာရ ပဋိသန္တ တရသ။ စေ။ ပဉ�ာဏ်းသ။ အစိတ်အပေါင်း နာမက္ခနာကို စွဲ၍ဖြစ်သော ကဋ္ဌတ္တာရုပ် ပစ္စယူပွန်တရားရ၏။ ။ရှပ်သက်သက်၍ အဗျာဗတောာ ကတ္တား ကား ပဉ�ာဏ်ပေါကာရဘုံးဖြစ်သောအခါ အရှုပ်ဝိပါဂ်လေးခု၊ ရဟန်ဘုံးစိတ္တာ၍ သော ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်၊ သဟိတ်ဝိပါဂ်၊ သဟိတ်ကြိယာ နာမက္ခနာတိသည် ယထာရဟပြုအပ်သော သဟိတ်စိတ္တဇမဟာဘုတ်၊ သဟိတ်ပဉ�ာဏ်ပေါကာရ ပဋိသန္တ တရသတ္တနှင့် ယထာရဟအတူ ဥပါဒ်သော သဟိတ် ပဋိသန္တ ကမ္မဇမဟာဘုတ် ကိုစွဲ၍ ဖြစ်သော ဘုတ်နှင့်တက္ကသော သဟိတ်စိတ္တဇ ဥပါဒီ၊ သဟိတ်ပဋိသန္တ ကမ္မဇမ္မပါဒီရှပ် ပစ္စယူပွန်တရားရ၏။ ။ထူးကြားတိုင်း ဝိစိဝိဘင်း ကို “အဗျာဗတ် မူး ပဋိစ္စ အဗျာဗတောာ ဓမ္မာ ဥပ္ပါတီ ဟေတ္တပစ္စယာ နာရမ္မအပစ္စယာ။ ဝိပါကာဗျာဗတောာ ကြိယာဗျာဗတောာ ခန္ဓာ ပဋိစ္စ စိတ္တ သမ္မတာနံ ရှုပံး။ ပဋိသန္တက္ကဇ ဝိပါကာဗျာဗတောာ ခန္ဓာ ပဋိစ္စ ကဋ္ဌတ္တာရှုပံး။ ခန္ဓာ ပဋိစ္စ ဝတ္ထဲ။ ကော် မဟာဘုတ် ပဋိစ္စ တယော မဟာဘုတ်ဘာ။ပံး။ မဟာဘုတ် ပဋိစ္စ စိတ္တသမ္မတာနံ ရှုပံး ကဋ္ဌတ္တာရှုပံး ဥပါဒီရှပံး”ဟု ဟောအပ်၏။ (ကုသလာ ဗျာဗတောာ အဗျာဗတ်။ အကုသလာဗျာဗတောာ အဗျာဗတ်။ အကုသလာဗျာဗတောာ အဗျာဗတ်။ ဤနှစ်ချက် ကို ဟေတ္တဝိဘင်းကောက်မြဲ၊ ရွှေတ်မြဲ)။

(၃) ပစ္စနိုက် အဟိတ်စိတ္တဇရုပ်၊ အဟိတ်ပဋိသန္တကမ္မဇရုပ်၊ ဗာဟိရရှပ်၊ အာဟာရဇရုပ်၊ ဥတ္တဇရုပ်၊ အသည်သတ်ကမ္မဇရုပ်၊ ပဝတ္ထိကမ္မဇရုပ်။ ဤတရားတို့ သည် ဟေတ္တ၊ အာရမ္မအ ဤပစ္စသွေးနှစ်ပါး၏ ပစ္စယူပွဲမ္မမဖြစ်သော တရားမည် ကုန်၏။ ထူးကြားတို့ အာရမ္မအ ဤပစ္စသွေးနှစ်ပါး၏ ပစ္စနိုက်၍ “နဟေတ္တပစ္စယာနာရမ္မဇ ော်”ဟု သချာတပ်၍ ဟောအပ်ကုန်၏။ ောက် ဟူသော်ကား “အဗျာဗတောာ အဗျာဗတ် အဗျာဗတ်”ဟုသည်တည်း။ ။ပဝတ္ထိအခါ အဗျာဗတောာ ကတ္တားကား ပဉ�ာဏ်ပေါကာရ ဘုံးဖြစ်သောအခါ ဒွေပ္ပါတီညာဉ်တဆယ် ကြုံသော အဟိတ်ဝိပါဂ်၊ အဟိတ်ကြိယာ၊ ဆန္ဒကြုံသော အညသမာန်း ဒ္ဓိသာ အစိတ်အပေါင်း နာမက္ခနာကို စွဲ၍ဖြစ်သော အဟိတ် စိတ္တဇရုပ် ပစ္စယူပွန်တရားရ၏။ ။ပဋိသန္တအခါ ကတ္တား ကား အဟိတ်ပဋိသန္တနှစ်ခု၊ ဆန္ဒ၊ ပိတ်၊ ဝိရိယ ကြုံသော အညသမာန်း စောသိက်တဆယ်၊ အစိတ်အပေါင်း နာမက္ခနာကို စွဲ၍ဖြစ်သော ကဋ္ဌတ္တာရုပ် ပစ္စယူပွန်။၏။

ရှပ်သက်သက်၍ ကတ္တားကား ပဉ�ာဏ်ပေါကာရဘုံးဖြစ်သောအခါ ဒွေပ္ပါ ဝိညာဉ်တဆယ် ကြုံသော အဟိတ်ဝိပါဂ်၊ အဟိတ်ကြိယာ နာမက္ခနာတိသည် ယထာရဟပြုအပ်သော အဟိတ် စိတ္တဇမဟာဘုတ်၊ အဟိတ်ပဋိသန္တနှစ်ခု၍

## ပဋိစ္စဝါရ အနုလောမ ဒုကသချိုင်းဝါရ

۹۲

ယထာရဟအတူ ဥပါဒ်သော အဟိတ်ပဋိသန္ဓာ ကမ္မာမဟာဘုတ်၊ ဗာဟိရမဟာဘုတ်၊ အာဟာရမဟာဘုတ်၊ ဥတေဇမဟာဘုတ်၊ အသည်သတ် ကမ္မာမဟာဘုတ်၊ ပတ္တိကမ္မာမဟာဘုတ် ကိုစွဲ၍ ဖြစ်သော ဘုတ်နှင့်တန္ထာသော အဟိတ်စိတ္တေဇုပါဒ်၊ အဟိတ်ပဏိသန္ဓာကမ္မာ ဥပါဒ်၊ ဗာဟိရရုပါဒ်၊ အာဟာရဇုပါဒ်၊ ဥတုဇုပါဒ်၊ အသည်သတ် ကမ္မာဇုပါဒ်၊ ပဝတ္တိကမ္မာ ဥပါဒ်ရှုပ်စွဲယူပန်တရား ရေ၏၊ ထို့ကြောင့် ထိုတရားတို့၏ ဝိဇ္ဇာန်တော်း၊ အားလုံးကတ် မျှော်စွဲ။ အဟောတုက ပိုကာာဗျာကတော် ခန္ဓာ ပဋိစွဲ စိတ္တသမ္မာနာန် ရှုပံ့၊ အဟောတုကပဏိသန္ဓာကြောငျ ပိုကာာဗျာကတော် ခန္ဓာ ပဋိစွဲ ကန္တာရှုပံ့။ ခန္ဓာ ပဋိစွဲ ဝတ္ထားကို မဟာဘုတ် ပဋိစွဲ တယော မဟာဘုတား၊ မဟာဘုတ် ပဋိစွဲ စိတ္တသမ္မာန် ရှုပံ့ ကန္တာရှုပံ့ ဥပါဒ်ရှုပံ့။ ဗာဟိရရုပါဒ်၊ ကို မဟာဘုတ် ပဋိစွဲ ကန္တာရှုပံ့ ဥပါဒ်ရှုပံ့။ အသည်သတ္တာန် ကို မဟာဘုတ် ပဋိစွဲ ကန္တာရှုပံ့ ဥပါဒ်ရှုပံ့။ အသည်သတ္တာန် ကို မဟာဘုတ် ပဋိစွဲ ကန္တာရှုပံ့။ မဟာဘုတ် ပဋိစွဲ ကန္တာရှုပံ့။ အသည်သတ္တာန် ကို မဟာဘုတ် ပဋိစွဲ ကန္တာရှုပံ့။ အသည်သတ္တာန် ကို မဟာဘုတ် ပဋိစွဲ ကန္တာရှုပံ့။

အာဖျာကတေန အာဖျာကတ်၌ ပဝတ္ထိအခါ အာဖျာကတော ဓမ္မာ ဟူသော  
ကတ္တားကား သဟိတ်ပိပါက် ကေရိသာ သဟိတ်ကြိယာသတ္တရသာ။ စေ။ အငွေ  
တို့သ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခာနာကို စွဲ၍ဖြစ်သော သဟိတ်ပိပါက် ကေရိသာ  
သဟိတ်ကြိယာ သတ္တရသာ။စေ။ အငွေတို့သ။ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခာနာ  
ပစ္စယူပုံနှုန်းရ၏။ ။ပဒိုသန္တော်ခါ ကတ္တားကား သဟိတ်ပဋိသန္တော် သတ္တ  
ရသာ။ စေ။ ပဉ္စတို့သ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခာနာ ဟာပယာတ္တာကို စွဲ၍ဖြစ်သော  
သဟိတ်ပဋိသန္တော်သတ္တရသာ။ စေ။ ပဉ္စတို့သ အစိတ်အစိတ် အစိတ်အပေါင်း  
နာမက္ခာနာ ပစ္စယူပုံနှုန်းရ၏။ ထို့ကြောင့် ထိုတရားတို့၏ ဝိမိပိဘင်းကို  
“အာဖျာကတ် ဓမ္မာ ပဋိနှစ်”ပါ။ ပစ္စယာ။ ဝိပါကာသျာကတ်ပါ။ ဝတ္ထုံး ပဋိစ္စ ခန္ဓာ”  
ဟု ဟောအပ်၏။ (အာရမ္မာကိုဘင်းအတိုင်းရှုတ်)။

## တိကပဋ္ဌနှုန်း အရာကောက်

ဟောတူမှ အဓိပတီခုက

(၁) ပစ္စိယာန်လောမ ဟောတူမှ အဓိပတီခုကျဉ်း အဓိပတီ ပစ္စိည်း၏  
ပစ္စိယူပွဲမှုသာ ဖြစ်၍ ဟောတူပစ္စိည်း၏ ပစ္စိယူပွဲမှု မဖြစ်သော တရားကားမရှိ။  
ထို့ကြောင့် ပစ္စိယာန်လောမ၏ “နဟောတူပစ္စိယာ အဓိပတီယာ” အစရှိသည်ဖြင့်  
မဟောရသတည်။

(၂) အနုလောမပစ္စိက် အဓိပတီပစ္စိည်းကို ရသောအခါ အဓိပတီ  
တရားကိုယ်။ မရသောအခါ မောဟမူဒ္ဓး၏ မောဟကြံး၏သော အကုသိုလ်  
ခွဲဗေသ၊ မဟာကုသိုလ်၊ မဟာကြံးယာ၊ သဟိတ်လောကီဝိပါက် ပဝတိ၊ ပဋိသန္တ်  
နာမက္ခနာလေးပါး၊ နိရာဓိပတီ သဟိတ်စိတ္တာရုပ်၊ သဟိတ်ပဋိသန္တ် ကမ္မဏရုပ်  
ဤတရားတို့သည် ဟောတူပစ္စိည်း၏ ပစ္စိယူပွဲမှုသာ ဖြစ်၍ အဓိပတီပစ္စိည်း၏  
ပစ္စိယူပွဲမှု မဖြစ်သောကြောင့် အဓိပတီပစ္စိတွန်း၏ စင်ကုန်၏။ ထို့ကြောင့်  
ထိုတရားတို့ကို အနုလောမ ပစ္စိက်၏ “ဟောတူပစ္စိယာ နာဓိပတီယာ နာဝါ” ဟု  
သချို့တပ်၍ ဟောအပ်ကုန်၏။ ။နှစ်ဟူသောကား “ကုသလေန ကုသလားပါ။  
အကုသလားပျောကတေန အပျောကတံ” ဟူသည်တည်း။

ကုသလေန ကုသလုံးကုသလားကား အဓိပတီပစ္စိည်းကို ရသောအခါ မဟာ  
ကုသိုလ်ရှစ်ခု၊ ငောက်ရသော မဟာရှုတ်ကုသိုလ်ကိုခဲ့၊ မင်္ဂလားခဲ့၊ စော်၊ အငြှတ်၊ သ  
အစိတ်အပေါင်း နာမက္ခနာကိုစွဲ၍ ဖြစ်သော အဓိပတီတရားကိုယ်။ အဓိပတီ  
ပစ္စိည်းကို မရသောအခါ မဟာကုသိုလ်ရှစ်ခု၊ စော်၊ အငြှတ်၊ သ၊ အစိတ်အစိတ်  
နာမက္ခနာကိုစွဲ၍ ဖြစ်သော မဟာကုသိုလ်ရှစ်ခု၊ စော်၊ အငြှတ်၊ သ အစိတ်အစိတ်  
နာမက္ခနာ ပစ္စိယူပွဲနား ရ၏။ ထို့ကြောင့်....(ပိဘင်းကို ဟောတုအတိုင်း  
ဟော)။ ။ကုသလေန အပျောကတံ၌ အပျောကတောာ ကတ္တားကား ပဉာဏ်  
ဂေါကာရဘုံး၌ အဓိပတီပစ္စိည်းကို မရသောအခါ မဟာကုသိုလ်ရှစ်ခု၊ စော်၊  
အငြှတ်၊ သ၊ အစိတ်အပေါင်း နာမက္ခနာကိုစွဲ၍ ဖြစ်သော နိရာဓိပတီ စိတ္တာရုပ်  
ပစ္စိယူပွဲ၏၏။ ထို့ကြောင့်။ပါ။ (ပိဘင်းဟောတုအတိုင်းဟောလေ)။ ကုသလေန  
ကုသလားပျောကတံ၌ ကတ္တားကား ပဉာဏ်ဂေါကာရဘုံး၌ အဓိပတီပစ္စိည်းကို မရ  
သောအခါ မဟာကုသိုလ်ရှစ်ခု၊ စော်၊ အငြှတ်၊ သ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခနာ  
ကို စွဲ၍ ဖြစ်သော မဟာကုသိုလ်ရှစ်ခု။ စော်၊ အငြှတ်၊ သ အစိတ်အစိတ်  
နာမက္ခနာ။ ထိုနာမက္ခနာ ပြုအပ်သော နိရာဓိပတီစိတ္တာရုပ် ပစ္စိယူပွဲ၏  
၏။ ။(ပိဘင်းဟောတုအတိုင်း)။

အကုသလေန အကုသလုံးကုသလားကား အဓိပတီပစ္စိည်းကို ရသောအခါ  
လောဘမူရှစ်ခု၊ ဒေါသမူဒ္ဓး၊ ဝိစိကိစ္စာကြံး၏သော။ စော်၊ ဆုံးသ အစိတ်အစိတ်  
နာမက္ခနာကိုစွဲ၍ ဖြစ်သော အဓိပတီတရားကိုယ်။ အဓိပတီပစ္စိည်းကို မရသော

## ပဋိစ္စဝါရ အနုလောမ ခုကသချောဝါရ

၁၂၅

အခါ အကုသိုလ် ခွဲ့ဒါဒသ။စေ။ သတ္တိသ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခနာကိုစွဲ၍  
ဖြစ်သော အကုသိုလ်ခွဲ့ဒါဒသ။ မောဟမူဒွေး၌ မောဟကြော်သော။ စေ။ သတ္တိ  
သ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခနာ ပစ္စယူပုန်တရား ရ၏။ ။(ဝိဘင်းဟောမြို့)။

အကုသလေန အဗျာကတံ့၌ ကတ္တားကား ပမ္မဝေါကာရဘံ့၌ အဓိပတိပစ္စည်း  
ကို မရသောအခါ အကုသိုလ်ခွဲ့ဒါဒသ။စေ။ သတ္တိသ အစိတ်အပေါင်း နာမက္ခနာ  
ကိုစွဲ၍ ဖြစ်သော နိရာဓိပတီစိတ္တာရုပ် ပစ္စယူပုန်။၏။ ။(ဝိဘင်း ဟော  
အတိုင်းဟော)။

အကုသလေန အကုသလာဗျာကတံ့၌ ကတ္တားကား ပမ္မဝေါကာရ ဘံ့၌  
အဓိပတိပစ္စည်းကို မရသောအခါ အကုသိုလ်ခွဲ့ဒါဒသ။ စေ။ သတ္တိသ အစိတ်  
အစိတ် နာမက္ခနာကို စွဲ၍ ဖြစ်သော အကုသိုလ်ခွဲ့ဒါဒသ၊ မောဟမူဒွေး၌ မောဟ  
ကြော်သော။ စေ။ သတ္တိသ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခနာ။ထိနာမက္ခနာ ပြုအပ်  
သော နိရာဓိပတီစိတ္တာရုပ် ပစ္စယူပုန်တရား ရ၏။ (ဝိဘင်းကို ဟောတု အတိုင်း  
ဟော)။

အဗျာကတေန အဗျာကတံ့၌ ပဝတီအခါ အဗျာကတော့ ကတ္တားကား  
အဓိပတိ ပစ္စည်းကို ရသောအခါ မဟာကြိယာရှစ်ခု၊ ကေန်ရသော မဟာဂုဏ်  
ကြိယာ ကိုးခု၊ ဖိုလ်လေးခု၊ စေ။ အငွေတိုးသ အစိတ်အပေါင်း နာမက္ခနာကို စွဲ၍  
ဖြစ်သော အဓိပတိတရားကိုယ်။ မရသောအခါ မဟာကြိယာရှစ်ခု၊ သဟိတ်လော  
ကို ဝိပါက်သတ္တရသ၊ စေတသိက် ပမ္မတိုးသ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခနာကို  
စွဲ၍ ဖြစ်သော မဟာကြိယာရှစ်ခု၊ သဟိတ်လောကိုဝိပါက် သတ္တရသ။ စေ။  
ပမ္မတိုးသ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခနာ။ ထိနာမက္ခနာ ပြုအပ်သော နိရာဓိပတီ  
သဟိတ်စိတ္တာရုပ် ပစ္စယူပုန်။၏။ (ပဋိသဇ္ဇာအခါ ဟောတု အတိုင်းကောက်)။  
ရှုပ်သက်သက်၌ ကတ္တားကား ပမ္မဝေါကာရဘံ့၌ ဖြစ်သောအခါ အရှုပဝိပါက်  
လေးခု၊ ရဟန်ဘတ္တု စုတိကြော်သော နိရာဓိပတိ ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်၊ သဟိတ်  
လောကိုဝိပါက် သဟိတ်ကြိယာ နာမက္ခနာဘံ့သည် ယထာရဟ ပြုအပ်သော  
နိရာဓိပတိ သဟိတ်စိတ္တာ မဟာဘုတ်သဟိတ် ပမ္မဝေါကာရ ပဋိသဇ္ဇာ တေရသ  
တိုင့် ယထာရဟ အတူ ဥပါဒ်သော သဟိတ်ပဋိသဇ္ဇာ ကမ္မာ မဟာဘုတ်ကို စွဲ၍  
ဖြစ်သော ဘုတ်နှင့်တက္ကသော နိရာဓိပတိ သဟိတ်စိတ္တာ ဥပါဒါရှုပ်၊ သဟိတ်ပဂ္ဂို  
သဇ္ဇာ ကမ္မာ ဥပါဒါရှုပ် ပစ္စယူပုန်တရား ရ၏။ ထိုကြောင့် ထိုတရားတို့၏ ဝိဘင်း  
ကို (ဟောတု အတိုင်းဟောလေ)။

ကုသလာဗျာကတေန အဗျာကတံ့ ဟူသောပုန်၌ ကတ္တားကား ပမ္မဝေါကာရ  
ဘံ့၌ အဓိပတိပစ္စည်းကို မရသောအခါ မဟာကုသိုလ်ရှစ်ခု၊ စေတသိက်  
အငွေတိုးသ အစိတ်အပေါင်း နာမက္ခနာ၊ အစိတ်အပေါင်း မဟာဘုတ်ကို စွဲ၍ ဖြစ်  
သော နိရာဓိပတိ စိတ္တာရုပ် ပစ္စယူပုန်တရား ရ၏။ (ဝိဘင်း ဟောတုအတိုင်းဟော)။

အကုသလာဗျာကတေန အဗျာကတံ ဟူသောမျိုး၌ ကတ္တားကား ပွဲခေါကာရ ဘုံး အဓိပတံပစ္စည်းကို မရသောအခါ အကုသိုလ္ဒိဒါဝသ။ ဒေါ သတ္တိသ အစိတ် အပေါင်း နာမက္ခာနှာ၊ အစိတ်အပေါင်း မဟာဘုတ္တုကို စွဲချုဖြစ်သော နိရာဓိပတ် စိတ္တဇရုပ် ပစ္စယူပုန်တရား ရ၏။ ။(ဝိဘင်းကို ဟေတု အတိုင်းဟာ့လေ)။

(၃) ပစ္စနိက် မောဟမူဒွေး၌ မောဟ၊ အဟိတ်ပဝတ်၊ ပဋိသန္တနာမက္ခာနှာ လေးပါး။ အဟိတ်စိတ္တဇရုပ်၊ အဟိတ်ပဋိသန္တ ကမ္မဇရုပ်၊ မာဟာရဇ ရုပ်၊ ဥတ္တဇရုပ်၊ အသည်သတ် ကမ္မဇရုပ်၊ ပဝတ္ထိကမ္မဇရုပ် ဤတရားတို့သည် ဟေတု၊ အဓိပတ် ပစ္စည်းနှစ်ဦး၏ ပစ္စယူပုန္တခုမှ ဖြစ်သော တရားမည်ကုန်၏။ ထို့ကြောင့် ထိုတရားတို့ကို ပစ္စနိက်၌ “နဟေတုပစ္စယာ နာဓိပတီယာ ဒွေး”ဟု သချိုာတပ်၍ ဟောအပ်ကုန်၏။ ။ဒွေး ဟူသေားကား “အကုသလေန အကုသလုံ၊ အဗျာကတေန အဗျာကတံ” ဟူသည်တည်း။ (အကုသလေန အကုသလုံ၌ ကောက်မြဲ ဝိဘင်းရွှေတ်မြဲ)။

အဗျာကတေန အဗျာကတံ၌ ပဝတ္ထိအခါ အဗျာကတော့ ကတ္တားကား အဟိတ်စိတ် အငြားရသ။ ဆန္တကြောင်သော အညာမာန်း ဒွေးသ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခာနှာကို စွဲချုဖြစ်သော အဟိတ်စိတ် အငြားရသ။ ဆန္တကြောင်သော အညာ သမာန်း ဒွေးသ အစိတ်အစိတ်နှာမက္ခာနှာ၊ ထိုနှာမက္ခာနှာ ပြုအပ်သော အဟိတ် စိတ္တဇရုပ် ပစ္စယူပုန်တရား ရ၏။ ။ပဋိသန္တအခါ ကတ္တားကား အဟိတ်ပဋိသန္တနှင့် သန္တနှင့်။ ဆန္တ၊ ပိတ်၊ ဝိရိယ ကြောင်သော အညာမာန်း စေတသိက်တဆယ်၊ အစိတ်အစိတ်၊ အစိတ်အပေါင်း နာမက္ခာနှာ၊ ဟဒယဝတ္ထုကို စွဲချုဖြစ်သော အဟိတ်ပဋိသန္တနှင့်ခု။ ဆန္တ၊ ပိတ်၊ ဝိရိယ ကြောင်သော အညာမာန်း စေတသိက် တဆယ်၊ အစိတ်အစိတ်၊ အစိတ်အပေါင်း နာမက္ခာနှာ၊ ကဏ္တ္တာရုပ် ပစ္စယူပုန်တရား ရ၏။ ။ရုပ်သက်သက်၌ အဗျာကတော့ ဓမ္မာဟူသော ကတ္တားကား ပညာတော်ကာရ ဘုံးဖြုံးပြုတို့သည် တဆယ်ကြောင်သော အဟိတ်ပိုက်၊ အဟိတ်ကြိုယာ နာမက္ခာနှာတို့သည် ယထာရဟ ပြုအပ်သော အဟိတ် စိတ္တဇ မဟာဘုတ္တု၊ အဟိတ်ပဋိသန္တနှင့် နာမက္ခာနှာနှင့် ယထာရဟ အတူးပါဝါသော အဟိတ်ပဋိသန္တနှင့် ကမ္မဇလမဟာဘုတ္တု၊ ဗာဟိုရ မဟာဘုတ္တု၊ အာဟာရဇ မဟာ ဘုတ္တု၊ ဥတ္တမဟာဘုတ္တု၊ အသည်သတ်ကမ္မဇ မဟာဘုတ္တု၊ ပဝတ္ထိကမ္မဇ မဟာ ဘုတ္တုကို စွဲချုဖြစ်သော ဘုတ်နင့်တက္ခသော အဟိတ်စိတ္တဇုပါဒါ၊ အဟိတ် ပဋိသန္တ ကမ္မဇလျာပါဒါ၊ ဗာဟိုရလျာပါဒါ၊ အာဟာရရုံလျာပါဒါ၊ ဥတ္တလျာပါဒါ၊ အသည်သတ်ကမ္မဇလျာပါဒါ။ ပဝတ္ထိကမ္မဇ ဥပါဒါရုပ်၊ ပစ္စယူပုန်တရား ရ၏။ ထို့ကြောင့် ထိုတရားတို့၏ ဝိပို အား “အဗျာကတံ”ပါ။ ပစ္စယာ။ အဟေတုကို ဝိပိုကာဗျာကတံ ကြိုယာ။ ပစ္စယာ။ အဟေတုကို ပဋိသန္တက္ခကေ ဝိပိုကာဗျာကတံ ဤကံ့ ပဋိစွဲ။ အဟေတုကို ပဋိသန္တ၌ ပစ္စယူပုန်တရား ရ၏။

## ပဋိစ္စဝါရ အနုလောမ ဒုကသချို့ဝါရ

၁၂

တယော ခန္ဓာဌာနတ္ထာစ ရှုပံ့ပါ။ ခန္ဓာဌာနတ္ထာစ ဝတ္ထားပို့စွဲ ပဋိစ္စဝါရ အနုလောမ မဟာ ဘူတံ ပဋိစ္စ တယော မဟာဘူတံဘာ။ပါ။ မဟာဘူတံ ဟန္တာမျှောနံ ရှုပံ့ ကန္တတ္ထာရှုပံ့ ဉာဏ်ရှုပံ့။ ဗုပ္ပါဒရှုပံ့။ ဗာဟိုရံ့ပါ။ အာဟာရသမျှောနံ။ပါ။ ဉာဏ်သမျှောနံ။ပါ။ အသည်တ္ထာနံ။ပါ။ ရှုပံ့”ဟု ဟောအပ်၏။

(၄) အနုလုံ အဓိပတီ တရားကိုယ်ကြုံသော သာဓိပတီဇော ငါးဆုံးနှစ်ဦးနာမက္ခန္ဓာ သာဓိပတီ စိတ္တာရှုပ် ဤတရားတို့သည် ဟောတု အဓိပတီပစ္စည်းနှစ်ပါး၏ ပစ္စယူပြန်မေးဖြစ်သော တရားမည်ကုန်၏။ ထိုကြောင့် ထိုတရားတို့ကို ဤအနုလုံ၏ပါ။ “ဟောတုပစ္စယာ အဓိပတီယာ နဝါ”ဟု သချို့တပ်၍ ဟောအပ်ကုန်၏။ ။နဝါဟူသော်ကား “ကုသလေန ကုသလုံ။ပါ။ အကုသလာသူ၏ ကတေန အဗျာကတံ”ဟူသည်တည်း။ ။(အဓိပတီအတိုင်း ကောက်၊ ဝိဘင်းရှုတ်လေ။ ။ဟောတုမှ အနှစ်ရ၊ သမနှစ်ရ ဒုကကို အာရမ္မဏဒုက အတိုင်း ကောက်လေ)။

### ဟောတုမှ သဟာဇာတုခုက

(၁) ပစ္စနှစ်ယာနုလောမ ဟောတုမှသဟာဇာတုခုကြုံ မောဟာမှုဇွဲး၌ မောဟာ၊ အဟိတ်ပတ္တီ၊ ပဋိသန္ဓာဌာနက္ခန္ဓာလေးပါး၊ အဟိတ်စိတ္တာရှုပ်၊ အဟိတ်ပဋိသန္ဓာက္ခန္ဓာရှုပ်၊ ဗာဟိုရှုပ်၊ အသည်သတေနက္ခန္ဓာရှုပ်၊ ပတ္တိက္ခန္ဓာရှုပ် ဤတရားတို့သည် သဟာဇာတုပစ္စည်း၏ ပစ္စယူပြန်မေးဖြစ်၍ ဟောတုပစ္စည်း၏ ပစ္စယူပြန်မေးဖြစ်သောကြောင့် ဟောတုပစ္စည်းတွေး၍ စင်ကုန်၏။ ထိုကြောင့် ထိုတရားတို့ကို ပစ္စနှစ်ယာနုလောမ၌ “နဟောတုပစ္စယာ သဟာတေ ဒွေး”ဟု သချို့တပ်၍ ဟောအပ်ကုန်၏။ ။ဇွဲဟူသော်ကား “အကုသလေန အကုသလုံ။ အဗျာကတေန အဗျာကတံ”ဟူသည်တည်း။ ။(အကုသလေန အကုသလုံ ကောက်မြဲ။ ဝိဘင်းရှုတ်မြဲ )။ ။

အဗျာကတေန အဗျာကတံ၌ ပဝတ္တိအောက်တ္ထားကား အဟိတ်စိတ်အငြားရသာ။ ဆန္ဒကြုံသော အည်သမာန်း ဒ္ဓိဒသ၊ အစိတ်အုစိတ် နာမက္ခန္ဓာရသာ။ ဆန္ဒကြုံသော အည်သမာန်းဒ္ဓိဒသ အစိတ်အုစိတ် နာမက္ခန္ဓာ။ တိုင်းနာမက္ခန္ဓာ ပြုအပ်သော အဟိတ်စိတ္တာရှုပ် ပစ္စယူပြန်တရားရ၏။ ပဋိသန္ဓာအောက်တ္ထားကား အဟိတ်ပဋိသန္ဓာနှစ်ခု၊ ဆန္ဒ၊ ပီတီ၊ ဝိရိယကြုံသော အည်သမာန်း စေတသိက်တဆယ်၊ အစိတ်အုစိတ်၊ အစိတ်အပေါင်း နာမက္ခန္ဓာ၊ ဟာဒယဝတ္ထာကို့၍ ဖြစ်သော အဟိတ်ပဋိသန္ဓာနှစ်ခု။ ဆန္ဒ၊ ပီတီ၊ ဝိရိယကြုံသော အည်သမာန်း စေတသိက် တဆယ်၊ အစိတ်အုစိတ်၊ အစိတ်အပေါင်း နာမက္ခန္ဓာ၊ ကန္တတ္ထာရှုပ်ပစ္စယူပြန်တရားရ၏။ (ရှုပ်သက်သက်၌ အကောက်ကို အာရမ္မဏဒုက ပစ္စနှင်း အတိုင်း ကောက်)။ ထိုကြောင့်။ပါ။ “အဗျာကတံ။ပါ။ နဟောတုပစ္စယာ

သဟလာတပစ္စယာ။ အဟောတုက် ဝိပါကာဗျာကတံ ငော် ခန့်  
ပဋိစ္စ တယော ခန္ဓာ စိတ္တသမှုဋ္ဌာန်းရှု ရှုပံ့ပါ။ အဟောတုက် ပဋိသန္တကျကော်ပိပါကာ  
ဗျာကတံ ငော် ခန့် ပဏီစ္စ တယော ခန္ဓာ ကာထာစ ရှုပံ့။ တယော ခန္ဓာ ပါ။  
ဗာဟိုရှုပံ့ပါ။ အာဟာရသမှုဋ္ဌာန်းပါ။ ဉာဏ်သမှုဋ္ဌာန်းပါ။ အသည်သတ္တာန်းပါ။  
ရှုပံ့ဟု ဂောတော်မူအပ်၏။ ။

(၂) အနုလာမပစ္စနိက် ဟောတုပစ္စည်း၏ ပစ္စယူပုံဆွဲမှုသာဖြစ်၍ သဟ  
၃၁တပစ္စည်း၏ ပစ္စယူပုံဆွဲမှု မဖြစ်သော တရားကားမရှိ။ ထိုကြောင့် အနုလာမ  
ပစ္စနိက်၌ “ဟောတုပစ္စယာ နသဟလာတော်” အစရှိသည်ဖြင့် မဟောရသတည်။ ။

(၃) ပစ္စနိက ဟောတု၊ သဟလာတ ပစ္စည်းနှစ်ပါး၏ ပစ္စယူပုံဆွဲမှုဖြစ်သော  
တရားလည်း မရှိ။ ထိုကြောင့် ပစ္စနိက်၌ “နဟောတုပစ္စယာ နသဟလာတော်” အစ  
ရှိသည်ဖြင့် မဟောရသတည်။ ။

(၄) အနုလုံးသဟိတ်စိတ် ကောသတ္တတိ၊ မောဟမူဒွေး၌ မောဟ ကြိုးသော။  
စော်ဒေါ်ပုံသာ။ သဟိတ်ပဝတ္ထိ၊ ပဋိသန္တနာမက္ခနာလေးပါး၊ သဟိတ်စိတ္တလရှု၊  
သဟိတ်ပဋိသန္တနောကမ္မာလပ် ဤတရားတို့သည် ဟောတု သဟလာတ ပစ္စည်းနှစ်ပါး  
၏ ပစ္စယူပုံဆွဲမှု ဖြစ်သော တရားမည်ကုန်၏။ ထိုကြောင့် ထိုတရားတို့ကို ဤ  
အနုလုံးနယ်သူ့လိုက်၍ငြင်းပါ။ အနုလုံး “ဟောတု ပစ္စယာ သဟလာတော် နဝ်”  
၏။ (ဟောတုအတိုင်း)။

### ဟောတုမူ အညမည္က

(၁) ပစ္စယာနုလာမ ဟောတုမူအညမည္က၌ မောဟမူဒွေး၌ မောဟ၊  
အဟိတ်ပဝတ္ထိ၊ ပဋိသန္တနာမက္ခနာလေးပါး၊ အဟိတ်ပဋိသန္တ နာမက္ခနာမှ  
ထောက်သော ဟဒယဝတ္ထု၊ အချင်းချင်းမှ ထောက်သော အဟိတ်စိတ္တလဟာ  
ဘုတ်၊ အဟိတ်ပဋိသန္တနောကမ္မာလဟာဘုတ်၊ ဗာဟိုရမဟာဘုတ်၊ အာဟာရဇ  
မဟာဘုတ်၊ ဉာဏ်လမဟာဘုတ်၊ အသည်သတ်ကမ္မာလဟာဘုတ်၊ ပဝတ္ထိကမ္မာ  
မဟာဘုတ် ဤတရားတို့သည် အညမည္ပစ္စည်း၏ ပစ္စယူပုံဆွဲမှုသာ ဖြစ်၍။ ပါ။  
ကြောင့်။ ပေ တုပစ္စည်းတုန်း၌ စင်ကုန်၏။ ထိုကြောင့် ထိုတရားတို့ကို ပစ္စယာ  
နလောမ၌ “နဟောတုပစ္စယာ အညမည္ပွဲ ဖွဲ့” ဟု သုချုပ်၏။ ဖွဲ့ ဟူသော်ကား  
“အကုသလေန အကုသလေ”၊ အဗျာဗာတေန အဗျာဗာကတံ” ဟူသည်တည်း။ ။  
(အကုသလေန အကုသလုံး အာရမ္မဏ္ဍာက အတိုင်းကောက်)။ ။

အဗျာဗာကတေန အဗျာဗာကတံ (ပဝတ္ထိအော်အာရမ္မဏ္ဍာက အတိုင်းကောက်)  
ပဋိသန္တအော် ကတ္တားကား အပေါ်တပဋိသန္တနော် နှစ်ခု၊ ဆန္ဒပိတ်၊ ပိရိယကြိုးသော  
အည်သမာန်း စေတသိကိုတဆယ် အစိတ်အစိတ်၊ အစိတ်အပေါင်း နာမက္ခနာ

ပဋိစ္စဝါရ အနုလောမ ဒုကသချုပ်ဝါရ

۲۰۳

(j) အနုလောမပစ္စိက် နာမက္ခန္ဓာမူထောက်သော သဟိတ်စိတ္တဇရုပ် ဟဒယဝတ္ထု မှ တပါး သဟိတ်ပစ္စိသွေ့ကဗျူလရုပ်။ မဟာဘုတ်မူထောက်သော သဟိတ်စိတ္တ ဥပါဒီ။ သဟိတ်ပစ္စိသွေ့ကဗျူလပါဒါရုပ် ဤတရားတို့သည် ယေတု ပစ္စိုး၏ ပစ္စိပြန်ခမ္မသာဖြစ်၍ အညမညပစ္စိုး၏ ပစ္စိပြန်ခမ္မ မဖြစ်သော ကြောင့် အညမည ပစ္စိုးတွေးရှု စင်ကုန်၏။ ထိုကြောင့် ထိုတရားတို့ကို အနုလောမပစ္စိက်၌ “ယေတုပစ္စိယာ နအညမညေးပွဲ”၏။ ပွဲ ဟူ သော်ကား “ကုသလန အဗျာကတံ့အကုသလန အဗျာကတံ့အဗျာကတေန အဗျာကတံ့။ ကုသလာဗျာကတေန အဗျာကတံ့။ အကုသလာဗျာကတေန အဗျာကတံ့”ဟူသည်။ ((ကုသလန အဗျာကတံ့အကုသလန အဗျာကတံ့။ အကုသလန အဗျာကတံ့။ ဤနှစ်ချက်ကို အာရမ္မဏဒုက အတိုင်းကောက်)။

အဗျားကတေန အဗျားကတို့ (ပဝတ္ထိအခါ အာရမ္မဏဒုက အတိုင်းကောက်)။  
ပဋိသန္တအခါ ကတ္တားကား သဟိတ်ပူဇော်ဝေါကာရ ပဋိသန္တတေရသာ။ ဒေါ ပူဇော်  
သို့ သ အစိတ်အပေါင်း နာမက္ခနာကိုပြုဖြစ်သော ဟဒယဝတ္ထုမှုတပါး ကလ္လား  
ရုပ် ပစ္စယူပုန်း၏။ ၅၈ပုံသက်သက်၍ ကတ္တားကား ပူဇော်ဝေါကာရသို့ ဖြစ်သော  
အခါ အရုပဝိပါက လေးခု၊ ရဟန်ဘို့ စုတိကြည့်သော ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်၊  
သဟိတ်ဝိပါက၊ သဟိတ်ကြိယာ နာမက္ခနာဘို့သည် ယထာရဟ ပြုအပ်သော  
သဟိတ်စိတ္တေမဟာဘုတ်၊ သဟိတ်ပူဇော်ဝေါကာရ ပဋိသန္တတေရသာဘို့နှင့် ယထာ

ရဟအတ ဥပါဒ်သော သဟိတ်ပဋိသန္တကမ္မာမဟာဘုတ်ကို၏၌ဖြစ်သော သဟိတ်  
စိတ္တညေပါဒါ။ သဟိတ်ပဋိသန္တကမ္မာညေပါဒါရှုပ် ပစ္စယူပန်။၏။ ထိုကြောင့်။ပါ။  
“အဗျာကတဲ့ ဓမ္မံး။ပါ။ နအညာမညာပစ္စယာ။ ဝိပါကာဗျာကတေ ကြိယာဗျာကတေ  
ခန္ဓု ပဋိစ္စ စိတ္တသမ္မာနာနဲ့ ရှုပဲ။ ပဋိသန္တက္ခကေ ဝိပါကာဗျာကတေ ခန္ဓု ပဋိစ္စ  
ကမ္မာတွာရှုပဲ။ မဟာဘုတ် ပဏီစ္စ စိတ္တသမ္မာနဲ့ ရှုပဲ။ ကမ္မာတွာရှုပဲ။ ဥပါဒါ ရှုပဲ။”  
ဟုဟောတော်မူအပ်၏။ ။(ကုသလာဗျာကတေန အဗျာကတဲ့။ အကုသလာ  
ဗျာကတေန အဗျာကတဲ့။ ကြိနှစ်ပို့ကိုလည်း အာရမ္မာဒုက အတိုင်းကောက်။  
ဝိဘင်းရှုတ်လေ)။

(၃) ပစ္စနိက်နာမက္ခနာမှ ထောက်သော အာဟိတ်စိတ္တာရပ်၊ ဟဒယဝဏ္ဏမှ  
တပါးအာဟိတ်ပဋိသန္တကဗျာရပ်၊ မဟာဘုရားမှထောက်သော အာဟိတ်စိတ္တာ ဥပါ  
ဒါ၊ အာဟိတ်ပဋိသန္တကဗျာရပ်ပါဒါ၊ ဗာဟိရူပါဒါအာဟာရဇူပါဒါ၊ ဥပုတုဇူပါဒါ၊  
အသည်သတ်ကမ္မဇူပါဒါ၊ ပတ္တိကဗျာရပ်ပါဒါရပ် ဤတရားတို့သည် ဟေတဲ့ အည်  
မည့် ပစ္စည်း နှစ်ပါး၏ ပစ္စယူပုံကိုမျှ မဖြစ်သောတရားမည်ကုန်၏။ ထိုကြောင့်  
ထိုတရားတို့ကို ပစ္စနိက်၌ “နဟောတုပစ္စယာ နအည်မလေ့ ကော်”၏။ ။ကော်  
ဟူသော်ကား “အဗျာကတေန အဗျာကတံ့”ဟူသည်တည်း။ ။ကတ္တားကား  
(ပဝတ္တိအာခါ အာရမှုအုရှာက အတိုင်းလကာက်)။ ။ပဋိသန္တာရပ် အာဟိတ် ပဋိ  
သန္တနှစ်ခု၊ ဆန္ဒ၊ ပီတိ၊ ဝိရိယကြို့ဤသော အည်သမာန်းစေတသိုက် တသယ်၊  
အစိတ်အပေါင်း နာမက္ခနာကို၌၍ဖြစ်သော ဟဒယဝဏ္ဏမှတပါး အာဟိတ်ပဋိသန္တာ  
ကမ္မဇူပ် ပစ္စယူပုံနှင့်၏။ ။ရပ်သက်သက်၌ ကတ္တားကား ပွဲပေါကာရတု၌ဖြစ်  
သောအခါ ဒွေးပွဲပို့ညာ၌ တသယ် ကြို့ဤသော အာဟိတ်ဝိပါက်၊ အာဟိတ်ကိုယာ  
နှာမက္ခနာတို့သည် ယထာရဟ ပြုအပ်သော အာဟိတ်စိတ္တာမဟာဘုတ်၊ အာဟိတ်  
ပဋိသန္တာနှင့် ယထာရဟအတူ ဥပါဒါသော အာဟိတ်ပဋိသန္တကဗျာ မဟာ  
ဘုတ်၊ ဗာဟိရမဟာဘုတ်၊ အာဟာရဇူ မဟာဘုတ်၊ ဥပုတုဇူမဟာဘုတ်၊  
အသည်သတ် ကမ္မဇူမဟာဘုတ်၊ ပတ္တိကဗျာ မဟာဘုတ် ကို စဲချေဖြစ်သော  
အာဟိတ် စိတ္တာရပ်ပါဒါ၊ အာဟိတ်ပဋိသန္တကဗျာ ဥပါဒါ၊ ဗာဟိရူပါဒါ၊ အာဟာရ  
ရဇူပါဒါ၊ ဥပုတုဇူပါဒါ၊ အသည်သတ်ကမ္မဇူပါဒါ၊ ပတ္တိကဗျာရပ်ပါဒါရပ်ပစ္စယူပုံနှင့်။  
၏။ ထိုကြောင့် “အဗျာကတံ့”၊ အဟောတုကပ်ပါကာဗျာကတေ ကိုယာ  
ဗျာကတေ ခန္ဓု ပဋိစ္စ စိတ္တသမ္မဋ္ဌာန် ရူပံ့၊ အဟောတုကပ်ပဋိသန္တနှင့်ကျေကော် ဝိပါကာ  
ဗျာကတေ ခန္ဓု ပဋိစ္စ ကဋ္ဌတ္ထာရူပံ့၊ မဟာဘုတ် ပဋိစ္စ စိတ္တသမ္မဋ္ဌာန် ရူပံ့၊  
ကဋ္ဌတ္ထာရူပံ့ ဥပါဒါရူပံ့၊ ဗာဟိရေး မဟာဘုတ် ပဋိစ္စ ဥပါဒါရူပံ့၊ အာဟာရ  
သမ္မဋ္ဌာန် မဟာဘုတ် ပဋိစ္စ ဥပါဒါရူပံ့၊ ဥပုတုသမ္မဋ္ဌာန် မဟာဘုတ်  
ပဋိစ္စ ဥပါဒါရူပံ့၊ အသည်သတ္တာန် မဟာဘုတ် ပဋိစ္စ ကဋ္ဌတ္ထာရူပံ့ ဥပါဒါရူပံ့”  
တူ ဟောသပ်၏။

## ပဋိစ္စဝါရ အနုလောမ ဒုက္ခသချုပ်ဝါရ

၁၃၁

(၄) အနုလု သဟိတ်စိတ် ကေသတ္တတိ။ မောဟမူ ဒွေး၌ မောဟကြုံ  
သော။၏။ ဒွေးပညာသာ ဟထို ပဋိသန္တနာမက္ခန္တသေးပါး။ သဟိတ်ပဋိသန္တ<sup>၁</sup>  
နာမက္ခန္တသာမှ ထောက်သော ဟဒယဝတ္ထု။ အချင်းချင်းမှထောက်သော သဟိတ်  
စိတ္တမဟာဘုတ်၊ သဟိတ်ပဋိသန္တကမ္မာမဟာဘုတ် ဤတရားတို့သည် ဟေတဲ့  
အညာမညာပစ္စည်းနှစ်ပါး၏ ပစ္စယူပုန်။ပါ။ “ဟေတဲ့ပစ္စယူ အညာမညာ တို့”ဟု  
သချုပ်၍ ဟောအပ်ကုန်၏။ ။တို့ဟူသော်ကား “ကုသလန ကုသလဲ။  
အကုသလန အကုသလဲ။ အဗျာကတေန အဗျာကတဲ့” ဟူသည်တည်း။ ။  
(ကုသလန ကုသလဲ။ အကုသလန အကုသလဲ။ ဤနှစ်ပုံကို အာရမ္မဏ္ဍက  
အတိုင်း ကောက်လေ။ ဝိဘင်းရွှေတ်လေ)။ ။

အဗျာကတေန အဗျာကတဲ့၌ (ပဝတ္ထိအေါ အာရမ္မဏ္ဍအတိုင်းကောက်)။  
ပဋိသန္တအေါ ကတ္တားကား သဟိတ်ပဋိသန္တ သတ္တရသာ။ ၏။ ပဉ္စတို့သ  
အစိတ်အစိတ်၊ အစိတ်အပေါင်း နာမက္ခန္တ၊ ဟဒယဝတ္ထုကိုစွဲ၍ဖြစ်သော သဟိတ်  
ပဋိသန္တ သတ္တရသာ။၏။ ပဉ္စတို့သာ အစိတ်အစိတ်၊ အစိတ်အပေါင်း နာမက္ခန္တ၊  
ဟဒယဝတ္ထု ပစ္စယူပုန်တရားရ၏။ ။ရှုပ်သက်သက်၍ ကတ္တားကား ပဉ္စဝေါကာရ  
ဘုံးဖြစ်သောအခါ အရှုပ်ပိုက်လေးအာ ရဟန်ဘတဲ့ စုတိကြုံသော ကုသိုလ်၊  
အကုသိုလ်၊ သဟိတ်ဝိပါက်၊ သဟိတ်ကြိယာ နာမက္ခန္တတို့သည် ယထာရဟ  
ပြုအောင်သော သဟိတ်စိတ္တမဟာဘုတ်၊ သဟိတ်ပဉ္စဝေါကာရ ပဋိသန္တ တေရသ  
တို့နှင့် ယထာရဟအော် ဥပါဒ်သော သဟိတ်ပဋိသန္တန္တကမ္မာ မဟာဘုတ်ကိုစွဲ၍  
ဖြစ်သော မဟာဘုတ်ငှင့် ပစ္စယူပုန်တရားရ၏။ ထို့ကြောင့် ထိုတရားတို့၏  
ဝိစိတ်ဘင်းကို (အညာမညာ ဝိဘင်းအတိုင်း ရွှေတ်လေ)။ ။ဟေတဲ့မူနိသယုယှကုန်  
သဟာဇာတုက အတိုင်း တွန်းလေ။ ။ဟေတဲ့မူ-ဥပါဒ်သယုယှကုန် အာရမ္မဏ္ဍ  
အုကအတိုင်း တွန်းလေ)။

### ဟေတဲ့မူ ပုဂ္ဂိုလ်တုက

(၁) ပစ္စနိယာနလောမ ဟေတဲ့မူ ပုဂ္ဂိုလ်တုက၍ ပဉ္စဝေါကာရဘုံး  
ဖြစ်သောအခါ မောဟမူဒွေး၌ မောဟ၊ အာရမ္မဏ္ဍအတိုင်း နာမက္ခန္တ လေးပါး  
ဤတရားတို့သည်း။။ ပစ္စနိယာနလောမ၏ “နဟေတဲ့ပစ္စယူ ပုဂ္ဂိုလ်တေ ဒွေး”ဟု  
သချုပ်၍ ဟောအပ်ကုန်၏။ ။ဒွေးဟူသော်ကား “အကုသလန အကုသလဲ။  
အဗျာကတေန အဗျာကတဲ့” ဟူသည်တည်း။ အကုသလန အကုလလံ့ အကု  
သလော ကတ္တားကား ပဉ္စဝေါကာရဘုံးဖြစ်သောအခါ ဝိစိကိစ္စသာဟရှုတ်၊  
ဥပါဒ်သဟရှုတ်။၏။ စုဒ်သ အစိတ်အပေါင်း နာမက္ခန္တကိုစွဲ၍ ဖြစ်သော  
ဝိစိကိစ္စသဟရှုတ်၊ ဥပါဒ်သဟရှုတ်၌ မောဟ ပစ္စယူပုန်၏။၏။ ထို့ကြောင့် ထိုတရား  
တို့၏ ဝိစိတ်ဘင်းကို “အကုသလဲ။။ ပစ္စယာ။ ဝိစိကိစ္စသဟရှုတ် ဥပါဒ်သဟ

၁၃၂

## တိကပဋ္ဌာန်း အရကောက်

ဂတေ ခန္ဓု ပဋိစ္စ ဝိစိကိစ္စာသဟဂတေ ဉာဏ် ဝဏ္ဏ မောဟာ ဝဏ္ဏ၊ ပုရေဇာတပစ္စယာ” ဟု ဟောအပ်၏။ ။အဗျာကတေန အဗျာကတံ့၌ အဗျာ ကတေ ကတ္တားကား ပဋိဝါကာရသုံး၌ ဖြစ်သောအခါ အဟိတ်ဝိပါက်၊ အဟိတ်ကြိယာ ဆန္ဒကြုံသော အညာသမာန်းနှီးအသ အစိတ်အစိတ် နာမကွန်းဘာပူ။ ထိုကြောင့် ထိုတရားတို့၏ ဝိစိဘင်းကို “အဗျာကတံ့ပူ။ ပစ္စယာ။ အဟောတုံး ဝိပါကာဗျာကတံ့ ကြိယာဗျာကတံ့ နက် ခန္ဓုပူ။ ဝဏ္ဏ ပုရေဇာတပစ္စယာ” ဟု ဟောအပ်၏။

(J) အနုလောမပစ္စနိက် အရှုပ်ဝိပါက်လေးခါ အရှုပ်ဘုံး၌ ဖြစ်သောအခါ မောဟာမူးနှုံး၌ မောဟာကြုံသော လောဘမူး မောဟာမူး မဟာကုလိတ်၏၊ မဟာကြိယာ၊ အရှုပကုလိတ်၏၊ အရှုပကြိယာ၊ အထက်မဂ်သုံးခါ၊ ဖိုလ်လေးခါ နာမကွန်းဘာ၊ သဟိတ် ပဋိဝါကာရ ပဋိသန္ဓာ နာမကွန်းလေးပါး။ သဟိတ်စိတ္တာရပ်၊ သဟိတ် ပဋိသန္ဓကမ္မလရပ် ဤတရားတို့သည် ဟောတုပစ္စား၏ ပစ္စယူပြန်ခဲ့ သာဖြစ်၍ ပုရေဇာတပစ္စား၏ ပစ္စယူပြန်ခဲ့ မဖြစ်သောကြောင့် ပုရေဇာတပစ္စားတွန်း၏ စင်ကုန်၏။ ထိုကြောင့် အနုလောမပစ္စနိက်၌ “ဟောတုပစ္စယာ နုပုရေဇာတေ သတ္တု” ဟု သချုပ်တပ်၍ ဟောအပ်ကုန်၏။ ။သတ္တုဟူသောကား “ကုသလန် ကုသလုံး၊ ကုသလန် အဗျာကတံ့။ အကုသလန် အကုသလုံး၊ အကုသလန် အဗျာကတံ့။ ကုသလာဗျာကတေ အဗျာကတံ့။ အကုသလာဗျာကတေ အဗျာကတံ့” ဟူသည်တည်း။ ။

ကုသလန် ကုသလုံး ကတ္တားကား အရှုပ်ဘုံးဖြစ်သောအခါ မဟာကုလိတ် ရှုစ်ခါ၊ အရှုပကုလိတ်လေးခါ အထက်မဂ်သုံးခါ စေ။ ဆတ္တိသ အစိတ်အစိတ် နာမကွန်းဘုံး၌ ဖြစ်သော မဟာကုလိတ်ရှုစ်ခါ၊ အရှုပကုလိတ်လေးခါ၊ အထက်မဂ်သုံးခါ။ စေ။ ဆတ္တိသ အစိတ်အစိတ်နာမကွန်းဘာ ပစ္စယူပြန်၏၏။ ထိုကြောင့် ထိုတရားတို့၏ ဝိစိဘင်းကို “ကုသလုံးပူ။ ဟောတုပစ္စယာ နုပုရေဇာတပစ္စယာ။ အရှုပေ ကုသလုံးကော် ခန္ဓု ပဋိစ္စ တယော ခန္ဓု။ တယော ခန္ဓု ပဋိစ္စ ကော် ခန္ဓု။ ဒွေးခန္ဓု ပဋိစ္စ ဒွေးခန္ဓု။” ၏၏။ ။ကုသလန် အဗျာကတံ့ ကတ္တားကား ပဋိဝါကာရသုံး၌ ဖြစ်သောအခါ ကုသုလ်ကော်သ။ စေ။ အငွေတို့သ အစိတ် အပေါင်း နာမကွန်းဘုံး၌ ဖြစ်သောစိတ္တာရပ်ပစ္စယူပြန်၏၏။ ထိုကြောင့် ထိုတရားတို့၏ ဝိစိဘင်းကို “ကုသလုံးမဲ့ ပစ္စား ပဋိစ္စ အဗျာကတေ ဓမ္မားပူ။ ကုသလေ ခန္ဓု ပဋိစ္စ စိတ္တသမုပ္ပန် ရှုပ်” ဟု ဟောအပ်၏။ ။အကုသလန် အကုသလုံး ကတ္တားကား အရှုပ်ဘုံး ဖြစ်သောအခါ လောဘမူးရှုစ်ခါ၊ မောဟာမူးနှုံး၊ စေတသို့ တော်သ အစိတ်အစိတ် နာမကွန်းဘုံး၌ ဖြစ်သော လောဘမူးရှုစ်ခါ၊ မောဟာမူးနှုံး။ မောဟာမူးနှုံး၌ မောဟာကြုံသော။ စေ။ တော်သ အစိတ် အစိတ် နာမကွန်းဘာ ပစ္စယူပြန်၏၏။ ထိုကြောင့် ပစ္စယူပြန်။ ။“အရှုပေ အကုသလုံးကော် အဗျာကတံ့” ဟူသည်တည်း။ ။

## ပဋိစ္စဝါရ အနုလောမ ဒုကသချုပ်ဝါရ

१८

ခန့်ပါ။ ဒွေးခန့်ဘုံးဟူ ဟောအပ်၏။ ၁(အကုသလေန အဗျာကတ် အာရမ္မဏ  
ဒုက္ခအတိုင်း)။

(၃) ပစ္စနိုက် အရှုပေသုတေသနဖြစ်သောအခါ မောဟမူဒွေး၌ မောဟ၊ မနော ချို့ရှင်ဝန်း၊ အဟိတ်ပဋိသန္ဓာ နှုံးမက္ခာန္တလေးပါး၊ အဟိတ်စိတ္တဇာရပ်၊ အဟိတ် ပဋိသန္ဓာကမူဇာရပ်၊ ဗာဟိရရပ်၊ အာဟာရဇာရပ်၊ ဉာဏ်ဇာရပ်၊ အသည်တ်ကမ္မာ ရပ်။ ပဝတ္ထိကမ္မာဇာရပ်၊ ဉြှုတနားတိသည် ဟောတူ ပုဂ္ဂရဇာတ် ပစ္စည်းနှစ်ပါး၏ ပစ္စယူပို့ဆောင်မှ မဖြစ်ကုန်။ ထိုကြောင့် ထိုတရားတိကို ပစ္စနိုက်၌ “နဟောတူပစ္စယာ နုပုဂ္ဂရဇာတ် ဒွေး” ဟုသချို့သတ်ပျော် ဟောအပ်ကုန်၏။ ။၆၄ဟူသော်ကား “အကုသလေန အကုသလံ။ အဗျာဗတေန အဗျာဗတံ” ဟုသည်တည်း။

အကုသလာ ကတ္တားကား အရှုပါဘုံး ဝိစိကိစ္စာသဟဂုတ်၊ ဉာဏ့စွဲသဟဂုတ်။ ဒေါ် စုခုသ အစိတ်အပေါင်း နာမကွန်ာကိုရှုပြုသော ဝိစိကိစ္စာသဟဂုတ်၊ ဉာဏ့စွဲသဟဂုတ်၌ မောယ ပစ္စယပိနတရားရ၏။ ထိုကြောင့် ထိုတရားတို့၏ ဝိစိရိဘင်းကို “အကုသလဲ ဓမ္မံ ပဋိစွဲ အကုသလာ ဓမ္မံ ဉာဏ့လဲ” နဟေဟပုစွဲယာ နှုပ်ရောငာတပစွဲယာ။ အရှုပေ ဝိစိကိစ္စာသဟဂုတ်တေ ဉာဏ့စွဲသဟဂုတ်တေ ခန္ဓု ပဋိစွဲ ဝိစိကိစ္စာသဟဂုတ်တေ ဉာဏ့စွဲသဟဂုတ်တေ မောဟော”ဟု ဟောအပ်၏။

အာမျာကတေန အာမျာကတို့ ပဝတ္ထီဒေါ အာမျာကတော ကတ္တာကား အရှုပါဘုံး မနောဒ္ဒါရာဝင်း။ ဆန္ဒ၊ ပီတိကြုံသော အညသမာန်းစေတယိုက် တဆဲတခု အစိတ်အစိတ် နာမကူနာကိုပြ ဖြစ်သော မနောဒ္ဒါရာဝင်း။ ဆန္ဒ၊

ငိုတ်၊ ကြံ့သော အညာမာန်းစေတသိုက်တဆဲတခု အစိတ်အစိတ် နာမက္ခာနာ။ ပွဲဝေါကာရဘုံးဖြစ်သောအခါ ဒွေပွဲဝိညာဉ်တဆယ်ကြံ့သော အဟိုက်ဝိပါက်၊ အဟိုတ်ကြိုယာ၊ ဆန္ဒကြံ့သော အညာမာန်း ဖို့ဒေသ အစိတ်အပေါင်း နာမက္ခာနာကို့၍ ဖြစ်သော အဟိုတ်စိတ္တလျှပ် ပစ္စယူပြန်။၏။ ။ပစ္စသန္တအခါ ကတ္တားကား အဟိုတ်ပစ္စသန္တနှစ်ခု၊ ဆန္ဒ၊ ပီတိ၊ ဝိရိယကြံ့သော အညာမာန်း။ ၈၈။ တဆယ်၊ အစိတ်အစိတ်၊ အစိတ်အပေါင်း နာမက္ခာနာ၊ ဟဒယဝဏ္ဏို့၍ ဖြစ်သော အဟိုတ်ပစ္စသန္တနှစ်ခု၊ ဆန္ဒ၊ ပီတိ၊ ဝိရိယကြံ့သော အညာမာန်း။ ၈၉။ တဆယ်၊ အစိတ်အစိတ်၊ အစိတ်အပေါင်းနာမက္ခာနာ၊ ကဋ္ဌတ္ထာရုပ် ပစ္စယူပြန်။၏။

ရုပ်သက်သက်၍ ကတ္တားကား ပွဲဝေါကာရဘုံးဖြစ်သောအခါ ဒွေပွဲဝိညာဉ် တဆယ်ကြံ့သော အဟိုတ်ဝိပါက်၊ အဟိုတ်ကြိုယာ နာမက္ခာနာတို့သည် ယထာရဟ ပြုအပ်သော အဟိုတ်စိတ္တလျှမဟာဘုံးတို့၊ အဟိုတ်ပစ္စသန္တနှစ်ခုနှင့် ယထာရဟ အတူညျပါ၍သော အဟိုတ်ပစ္စသန္တ ကမ္မားမဟာဘုံးတို့၊ ဗာဟံရမဟာဘုံးတို့၊ အာဟာရလျှမဟာဘုံးတို့၊ ဥတ္တာရလျှမဟာဘုံးတို့၊ အသည်သတ်ကမ္မားမဟာဘုံးတို့၊ ပဝတ္တိ ကမ္မားမဟာဘုံးတို့ စဲ့၍ ဖြစ်သော ဘုံးတို့နှင့်တက္ကသော အဟိုတ်စိတ္တင် ဥပါဒါ၊ အဟိုတ်ပစ္စသန္တ ကမ္မားမဟာဘုံးတို့၊ ဗာဟံရပါဒါ၊ အာဟာရဒ ဥပါဒါ၊ ဥတုညျပါဒါ၊ အသည်သတ် ကမ္မားမဟာဘုံးတို့၊ ပဝတ္တိ ကမ္မားမဟာဘုံးတို့ပစ္စ ပစ္စယူပြန်။၏။ ဝိုင်ကြောင့် ထိုကရားတို့၏ ဝိမိဝိဘင်းကို “အဗျာကတဗုံးပါ။” နှဟာတုပစ္စယာ နပုရောငာတ ပစ္စယာ။ အရှုပေ အဟေတုကို ကြိုယာဗျာကတဗုံး ကော် ခန္ဓားပါ။ ခန္ဓား။ အဟေတုက ဝိပါကာဗျာကတေ ကြိုယာဗျာကတေ ခန္ဓားပါ။ စိတ္တသမုဒ္ဒာနံ ရှုပံ့ပါ။ ဒွေ ခန္ဓား။ ကဋ္ဌတ္ထာ စ ရှုပံ့။ ခန္ဓားပါ။ စိတ္တို့ ဝိုင်း ပစ္စို့ ခန္ဓား။ ကော် မဟာဘုံးတို့ ပစ္စို့ တယော မဟာဘုံးတာ။။ပါ။ မဟာဘုံးတေ ပစ္စို့ စိတ္တသမုဒ္ဒာနံ ရှုပံ့ ကဋ္ဌတ္ထာ ရှုပံ့။ ဥပါဒါရှုပံ့။ ဗာဟံရပံ့။ အာဟာရသမုဒ္ဒာနံ။။ပါ။ ဥတုသမုဒ္ဒာနံ။။ အသည် သတ္တာနံ။။ မဟာဘုံးတေ ပစ္စို့ ကဋ္ဌတ္ထာရှုပံ့ ဥပါဒါရှုပံ့”ဟု ဟောတော်မူအပ်၏။

(၄) အနုလုံး ပွဲဝေါကာရ ဘုံးဖြစ်သောအခါ မေသာမူဒေး၌ မေသာ၊ အရှုပိဝိပါက်လေးခုကြံ့သော သဟိုတ်ပဝတ္တနာမက္ခာနာလေးပါးကြုံတရားတို့သည် ဟောတုံး၊ ပုံရောငာတ ပစ္စိုးနှစ်ပါး ၏ ပစ္စယူပြန်။။ အနုလုံး “ဟောတုံးပစ္စယာ ပုံရောငာတ တိုကို”။၏။ ။တိုကိုဟူသော်ကား “ကုသလေန ကုသလံ။။ အကုသလေန အကုသလံ၊ အဗျာကတေန အဗျာကတဗုံး”ဟုသည်တည်း။။ ။ (ကုသလေန ကုသလံ။။ ပုံရောငာတ အတိုင်းကောက်၊ ဝိဘင်းရှုတ်)။။ အကုသလေန အကုသလံ၌ ကတ္တားကား ပွဲဝေါကာရဘုံးဖြစ်သောအခါ အကုသလံ၌ဒေသ။၈၈။ သတ္တို့သ အစိတ်အစိတ်။။ပါ။ မေသာမူဒေး၌ မေသာ

## ပဋိစ္စဝါရ အနုလောမ ခုကသချံဘဝါရ

၁၃၅

ကြုံသော။ စေ။ သတ္တဝါသ အစိတ်အစိတ်။ ပါ။ ၏ (ဝိဘင်းပူရော့တနှင့်တူ၏)။ ။  
အဗျာကတေန အဗျာကတံ့ ကတ္တားကား ပွဲဝေါကာရဘုံး ဖြစ်သောအခါ  
အရှုပ်ပိုဂ်လေး ခု ကြုံသော သဟိတ်ပိုဂ် သတ္တရသ၊ သဟိတ်ကြိယာ  
သတ္တရသ။ စေ။ အင့်တို့သ အစိတ်အစိတ်။ ပါ။ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခာ၏၏၏  
(ဝိဘင်းကို ပူရော့တအတိုင်းရှုတ်)။

### ဟေတူမှ အာသေဝန်ချက

(၁) ပစ္စနိယာနုလောမ ဟေတူမှ အာသေဝန် နှက်၍ မောဟမူဒုတိယာ  
ဒိဇ္ဇာ၍ ရှိသောမောဟာ။ ဟသိတ္ထပါ၍ ဒုတိယာဒိဇ္ဇာ ကြိတရားတို့သည်  
အာသေဝန်။ ပစ္စနိယာနုလောမ၍ “နဟောပစ္စယာ အာသေဝန် ဒွဲ”ဟု။  
၏။ ဒွဲဟုသောကား “အကုသလေန အကုသလုံး။ အဗျာကတေန အဗျာ  
ကတံ့”ဟုသည်တည်း။ အကုသလေန အကုသလုံး ကတ္တားကား မောဟမူ  
ဒုတိယာဒိဇ္ဇာ။ စေ။ စွဲသ အစိတ်အပေါင်း နာမက္ခာကိုရှိဖြစ်သော မောဟာ။  
၏။ (ဝိဘင်းဟောမြဲ)။ ॥အဗျာကတေန အဗျာကတံ့ ကတ္တားကား ဟသိတ္ထပါ၍  
ဒုတိယာဒိဇ္ဇာ ဆန္ဒကြုံသော အညာမာန်းဒွဲသ အစိတ်အစိတ်။ ပါ။ ၏။  
ထိုကြောင့် ဝိဘင်းကို “အဗျာကတံ့”ပါ။ ပစ္စယာ။ အဟေတုကံ ကြိယာဗျာကတံ့  
ကော် ခန္ဓာ။ ပွဲ ခန္ဓာ”ဟု ဟောအပ်၏။

(၂) အနုလောမပစ္စနိက် မောဟမူဒွဲး၌ မောဟကြုံသော အကုသိုလ်  
စွဲဖသ၊ မဟာကုသိုလ်၊ မဟာကြိယာ ပွဲမဇေား သဟိတ်ပိုဂ် ပဝတို့၊ ပဋိသန္တ်  
နာမက္ခာ၍ လေးပါး၊ သဟိတ်စိတ္တရှုပ်၊ သဟိတ်ပဋိသန္တ် ကမ္မဇရှုပ် ကြိတရား  
တို့သည်။ အနုလောမပစ္စနိက်၌ “ဟေတုပစ္စယာ နာသေဝန် နဝ်”ဟု သချံာ  
တပ်ရှု၏။ ။နဝ် ဟုသောကား “ကုသလေန ကုသလုံး။ အကုသလာ  
ပျာကတေန အဗျာကတံ့”ဟုသည်တည်း။ ॥ကုသလေန ကုသလုံး ကတ္တား  
ကား မဟာကုသိုလ် ပွဲမဇေား။ စေ။ အင့်တို့သ။ ပါ။ ၏ (ဝိဘင်းကို ဟေတု ဝိဘင်း  
အတိုင်းရှုတ်)။ ကုသလေန အဗျာကတံ့ကို ဟေတုအတိုင်းကောက်။ ဝိဘင်း  
ရှုတ်)။ ॥ကုသလေန ကုသလာပျာကတံ့ ကတ္တားကား ပွဲဝေါကာရဘုံး  
မဟာကုသိုလ် ပွဲမဇေား။ စေ။ အင့်တို့သ။ အစိတ်အစိတ်။ ပါ။ အစိတ်အစိတ်  
နာမက္ခာ။ ထိုနာမက္ခာပြုအပ်သော စိတ္တဇရှုပစ္စယူပွဲန်၏၏။ (ဝိဘင်းကို  
ဟေတု ဝိဘင်းအတိုင်း ရှုတ်လေ)။

အကုသလေန အကုသလုံး ကတ္တားကား အကုသိုလ်စွဲဖသ ပွဲမဇေား။ စေ။  
သတ္တဝါသ။ အစိတ်။ ပါ။ အကုသိုလ်စွဲဖသ ပွဲမဇေား မောဟမူဒွဲး၌ မောဟ  
ကြုံသော။ စေ။ သတ္တဝါသ။ အစိတ်အစိတ်၏၏။ ထိုကြောင့် (ဝိဘင်း ဟေတု  
အတိုင်းအကုသလေန အဗျာကတံ့ကို ဟေတုအတိုင်းကောက်။ ဝိဘင်းရှုတ်)။ ။

အကုသလန် အကုသလာဗျာကတို့ ကတ္တားကား ပွဲဝါကားရတို့ ဖြစ်သော အခါ အကုသိုလ်စိုဒီဒေ ပင့်မလေား။၏။ သတ္တိပါသ၊ အစိတ်အစိတ်။။။ အကုသိုလ် စိုဒီဒေ ပင့်မလေား။၏။မောဟမူဖော်မောဟကြုံသေား။၏။၏။သတ္တိပါသ အစိတ်အစိတ် နှာမက္ခနား။၏။ထိနှာမက္ခနား ပြုအပ်သော စိတ္တဇရုပ် ပစ္စယူပုန်။၏။။ (ဝိဘင်းကို ဟေတုအတိုင်းရှုတ်)။

အဗျာကတေန အဗျာကတံ့၌ ကတ္တားကား မဟာကြိုယာပင့်မလော်။သဟိတ်  
ပိပါက်ကောဝိသာ။၁။ အင့်တို့သ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခာနှင့်ရှုံး၍ ဖြစ်သော။ပါ။  
အစိတ်အစိတ် နာမက္ခာနှင့် ထိနာမက္ခာနှင့် ပြုအပ်သော သဟိတ် စိတ္တဇူပ်။  
ပဋိဝါကာရသု၌၍ ဖြစ်သောအခါ မဟာကြိုယာ ခုတိယာဒီလော်။ မဟာဂုဏ်  
ကြိုယာကိုခဲ့။၂။ ပဋိတို့သ အစိတ်အပေါင်း နာမက္ခာနှင့်ရှုံး၍ ဖြစ်သော  
သဟိတ်စိတ္တဇူပ် ပစ္စယူပုံး၏။၂။(ပဋိသန္တ၊ ရပ်သက်သက်ကို ဟေတု အတိုင်း  
ကောက်။ ပိဘင်းကိုလည်း ဟေတု အတိုင်းရှုတ်လော်။ ၃။ကုသလာဗျာကတေန  
အဗျာကတံ့။ အကုသလာဗျာကတေန အဗျာကတံ့။ ဤနှစ်ပုံးကိုလည်း ဟေတု  
အတိုင်းကောက်။ ပိဘင်းရှုတ်။)

(၃) ပစ္စနိုက် မောဟာမူ ပင့်မလော၌ ရှိသော မောဟာ၊ ဟသိတ္ထပါ်ပင့်မလော အောဟသိတ္ထပါ်ပြုခြင်းကြော အောဟသိတ္ထပါ်၊ ပစ္စသန္တနှင့် နာမက္ခန္တသေးပါးအောဟသိတ္ထပါ်ရေပါ၊ အောဟသိတ္ထပါ်ပစ္စသန္တကဗ္ဗ္ဗရေပါ။ ဗာဟရရပါ၊ အာဟရရပါ၊ ဥတ္တရရပါ၊ အသည်သတ်ကမ္မဇရပါ၊ ပဝတ္တကမ္မဇရပါ ဤတရနားတို့သည်။ပါ။ပစ္စနိုက်၌ “နေဟတူ ပစ္စယာ နာသေဝန် ဖွေ”။၏။ ။ခွေဟုသောကား “အကုသလန် အကုသလုံ။ အဗျာကတေန အဗျာကတု” ဟူသည်တည်း။

## ပဋိစ္စဝါရ အနုလောမ ဒုကသချိုဝါရ

၁၃၃

အညာမှန်းစေတသိုက်တဆယ်... (အာရမ္မဏဒုက အတိုင်းကောက်။ ရုပ်သက်သက်ကိုလည်း အာရမ္မဏဒုက အတိုင်းကောက်။ ဝိဘင်းလည်း တူ၏)။

(၄) အနုလုံ မောဟမူဒွေး၌ မောဟကြိုသော အကုသိုလ့ခုံး၊ မဟာကုသိုလ်၊ မဟာကြိုယာ ဒုတိယာဖိုးလော၊ မဟဂ္ဂတ်ကုသိုလ်၊ မဟဂ္ဂတ်ကြိုယာ၊ မဂ်လေးခု နာမက္ခနာ ကြိုတရားတို့သည်။ပါ။ပစ္စည်းနှစ်ပါး၏ ပစ္စယူပုန်။၏။ ထို့ကြောင့်။ပါ။ အနုလုံ၌ “ဟေတုပစ္စယာ အာသေဝန် တီကီ”။၏။ ။ တိုကိုဟူသောကား “ကုသလေန ကုသလဲ။ အကုသလေန အကုသလဲ။ အဗျာကတေန အဗျာကတဲ့” ဟူသည်တည်း။ (ကုသလေန ကုသလုံး အာသေဝန် အတိုင်းကောက်။ ဝိဘင်းရွတ်)။ ။အကုသလေန အကုသလုံး အကုသိုလ် ဒုံးခါး ဒုတိယာဖိုးလော။ စေ။သတ္တိသ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခနာကိုစွဲ၍ ဖြစ်သော အကုသိုလ်ဒုံးခါး ဒုတိယာဖိုးလော။ မောဟမူဒွေး၌ မောဟကြိုသော။ စေ။ သတ္တိသ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခနာ။၏။ (ဝိဘင်းဟောမြဲ)။ ။အဗျာကတေန အဗျာကတဲ့ ကတ္တားကား မဟာကြိုယာ ဒုတိယာဖိုးလော၊ မဟဂ္ဂတ်ကြိုယာကိုးခဲ့။ စေ။ ပဋိုံးသ အစိတ်အစိတ်။ပါ။ ၏။ (ဝိဘင်းအာသေဝန် အတိုင်းရွတ်)။

### ဟေတုမူ ကမ္မဒုက

(၅) ပစ္စနိယာနုလောမ ဟေတုမူ ကမ္မဒုက၌ မောဟမူဒွေး၌ မောဟ၊ ကြိုယာစေတနာ ကြိုသော အဟိတ် ပဝတ္တိ ပစ္စသန္တ နာမက္ခနာလေးပါး၊ အဟိတ် စိတ္တေဇ်ပုံ၊ အဟိတ်ပစ္စသန္တကုန် ကမ္မဇာဇ်၊ အသည်သတ်ကမ္မဇာဇ်၊ ပဝတ္တိကမ္မဇာဇ် ကြိုတရားတို့သည် ကမ္မပစ္စည်း၏။ပါ။ ပစ္စနိယာနုလောမ၌ “နဟေတု ပစ္စယာ ကမ္မဒွေး” ဟူ၏။ ။ဒွေးဟူသောကား “အကုသလေန အကုသလဲ။ အဗျာကတေန အဗျာကတဲ့” ဟူသည်တည်း။ (အကုသလေန အကုသလုံး ကောက်မြဲဝိဘင်းရွတ်မြဲ)။

အဗျာကတေန အဗျာကတဲ့ ပဝတ္တိအခါ အဗျာကတော ကတ္တားကား အဟိတ်စိတ် အဋ္ဌာရသ၊ ဆန္ဒကြိုသော အညာမှန်းခုံးခါး အစိတ်အစိတ် နာမက္ခနာကိုစွဲ၍ ဖြစ်သော အဟိတ်စိတ် အဋ္ဌာရသ။ ဆန္ဒ၊ ကြိုယာစေတနာ ကြိုသော အညာမှန်းခုံးခါး အစိတ်အစိတ် နာမက္ခနာ။ ထိုနာမက္ခနာ ပြုအပ်သော အဟိတ်စိတ္တေဇ်ပုံ ပစ္စယူပုန်။၏။ (ပစ္စသန္တအခါ သယောတဒုက အတိုင်းကောက်)။ ။ရုပ်သက်သက်၌ ကတ္တားကား ပဋိပေါကာရသုံး ဖြစ်သော အခါ ဒွေးဟူသည် တဆယ်ကြိုသော အဟိတ်ဝိပါက်၊ အဟိတ်ကြိုယာ နာမက္ခနာတို့သည် ယထာရဟပြုအပ်သော အဟိတ်စိတ္တေဇ်မဟာသူတ်။ အဟိတ် ပစ္စသန္တနှစ်ခုနှင့် ယထာရဟ အတူပါ်သော အဟိတ် ပစ္စသန္တကမ္မဇာ

မဟာဘုတ်၊ အသည်တ်ကဗ္ဗ္ဗမဟာဘုတ်၊ ပဝတ္ထိကမ္မာမဟာဘုတ်ကို စွဲ၍  
ဖြစ်သော အဟိတ်စိတ္တာရှုပါဒါ၊ အဟိတ်ပုံးသန္တာ ကမ္မာရှုပါဒါ၊ အသည်တ်  
ကမ္မာရှုပါဒါ၊ ပဝတ္ထိကမ္မာရှုပါဒါ၏ပုံးပစ္စာနှင့်၏။ ဝိဘင်းကို “အယျာကတံ့ပါ၊  
ပစ္စာ။ အဟေတုကံ ဝိပါကာယျာကတံ့ ကြုယာယျာကတံ့ ကော် ခန့်၏ပါ။ ရှုပံ့။  
အဟေတုကပုံးသန္တာရှုပါဒါ၊ ဝိပါကာယျာကတံ့ ကော် ခန့် ပဋိစ္စာ။ ရှုပံ့။ အသည်  
သတ္တာနံ့ ကော် မဟာဘုတ် ပဋိစ္စာ။ မဟာဘုတ် ပဋိစ္စာ။ ကရိတ္တာရှုပံ့ ဥပါဒါ၍ပံ့  
ဟု ဟောအပ်၏။

(၂) အနုလောမပစ္စိက် ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်၊ သဟိတ် ကြိယာ  
စေတနာ ဉှုတ်စားတို့သည် ဟေတုပစ္စိဉ်း၏ပါ။ အနုလောမပစ္စိက်၌ “ဟေတု  
ပစ္စိယာ နှကမွေ တို့”၏ပါ။ “ကုသေလန် ကုသယံ။ အကုသေလန် အကုသယံ။  
အဲချောကတေန အဲချောကသံ” တည်း။ ။ကုသေလော ကတ္တားကား ကုသိုလ်  
ကော်သာ စေတနာကြို့သော စေတသိုက် သတ္တာတို့သ အစိတ်အပေါင်း  
နာမက္ခနာကို စဲ၍ဖြစ်သော စေတနာ ပစ္စိယူပါ။ ၏။ ထို့ကြောင့် “ကုသေလ်”။  
ဟေတုပစ္စိယာ နှကမွေပစ္စိယာ။ ကုသေလ ခန္ဓုပဋိန္တ ကုသလာ စေတနာ”ဟု  
ဟောအပ်၏။ ။အကုသေလော ကတ္တားကား အကုသိုလ်၌ဒါသာ စေတနာ  
ကြို့သော။၏။ ဆုံးသ အစိတ်အပေါင်း နာမက္ခနာကို၍ ဖြစ်သော စေတနာ  
ပစ္စိယူပါ။ ၏။ ထို့ကြောင့် “အကုသလ်”။ အကုသေလ ခန္ဓုပဏိ အကု  
သလာ စေတနာ”ဟု ဟောအပ်၏။ ။အဲချောကတော ကတ္တားကား သဟိတ်  
ကြိယာ သတ္တာရသာ စေတနာ ကြို့သော။ ၏။ စထုတို့သ အစိတ်အပေါင်း  
နာမက္ခနာကို စဲ၍ဖြစ်သော စေတနာပစ္စိယူပါ။ ၏။ ထို့ကြောင့် အဲချောကတ်”။  
ဟေတုပစ္စိယာ နှင့်မပစ္စိယာ။ ကြိယာဗျာကတေ ခန္ဓုပဋိန္တ ကြိယာ စေတနာ”  
ဟု ဟောအပ်၏။

ပဋိစ္စဝါရ အနဲ့လောမ ဒုကသချုပ်ဝါရ

୧୨୮

ଆହେତୁକାଙ୍ଗିଯାବୁ ଫେରନ୍ତିବୁ ॥ ଧାରିବିଥିଲାପି ॥ ଆହାରାବୁରବୁମୁଢ଼ିବିଥିଲାପି ॥ ଉତ୍ତରାବୁରବୁମୁଢ଼ିବିଥିଲାପି ॥ ଗେବୁ ମହାବାତୀବିଥିଲାପି ॥ ମହାବାତୀରେ ପଦ୍ମିତି ଉପିତିକିପିବିଥିଲାପି ॥ ଯୁଦ୍ଧାଶ୍ରବଣି ॥

(၄) အနုလုံ မောဟမူဒွေး၌မောဟ၊ ကုသိလ်၊ အကုသိလ်၊ ကြိယာ စေတနာ  
ကြုံသော သဟိတ်ပတ္တိ၊ ပဋိသန္တနာမက္ခနာလေးပါးသဟိတ်စိတ္တလရုပ်၊ သဟိတ်  
ပဋိသန္တ ကမ္မဇလရုပ် ကြိတရားလှို့သည် ဟော၊ ကမ္မပစ္စည်းနှစ်ပါး၏။ အနုလုံ၌  
“ဟောတုပစ္စယာ ကမ္မန်”၏။ ။နောက်သောကား... “ကုသလန ကုသလ”  
အစရိုသည်တည်း။ (ကုသလပဒ သုချက် ကမ္မအတိုင်းကောက်၊ ဝိဘင်းရွှေတ်)။  
အကုသလန အကုသလုံးကုသာကား အကုသိလ်ဖိုသ၊ စေတသိက် သတ္တဝါသ  
အစိတ်အစိတ် နာမက္ခနာကိုစွဲဖြစ်သော အကုသိလ်ဖိုသ၊ မောဟမူဒွေး၌  
မောဟ၊ စေတနာကြုံသော့။ ၈၈။ ဆုံးသ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခနာ၏။  
(ဝိဘင်း ဟောတုအတိုင်း။ အကုသလန အဗျာကတံကို ဟောတုအတိုင်းကောက်။  
ဝိဘင်းရွှေတ်)။ ။အကုသလန အကုသလာဗျာကတံ၌ ကတ္တာကား ပြု  
ဝေါကာရဘုံး၌ ဖြစ်သောအခါ အကုသိလ် ဖိုသ။ ၈၉။ သတ္တဝါသ အစိတ်  
အစိတ်၏။ အကုသိလ်ဖိုသ မောဟမူဒွေး၌ မောဟ၊ စေတနာကြုံသော့။၈၉။  
ဆုံးသ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခနာ။ ထိနာမက္ခနာပြုအပ်သော စိတ္တလရုပ် ပစ္စယူပို့  
တရား ရ၏။ (ဝိဘင်းကို ဟောတုအတိုင်း ရွှေတ်လေ)။ ။အဗျာကတေန အဗျာ  
ကတံ၌ ပဝတ္တိအခါ ကတ္တာကား သဟိတ်ပိုပိုက် ကောင်သ၊ သဟိတ်ကြိယာ  
သတ္တရသာ။ ၉၀။ အငြတ်သ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခနာကိုစွဲဖြစ်သော သဟိတ်  
ပိုပိုက် ကောင်သ၊ သဟိတ်ကြိယာ သတ္တရသ၊ ကြိယာစေတနာကြုံသော့။၉၀။  
အငြတ်သ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခနာ။ ထိနာမက္ခနာပြုအပ်သော စိတ္တလရုပ်  
ပစ္စယူပို့၏။ ၉၁။ (ပဋိသန္တ၊ ရုပ်သက်သက် ဟောတုအတိုင်းကောက်။ ဝိဘင်း  
ကိုလည်း ဟောတု ဝိဘင်းအတိုင်း ရွှေတ်လေ)။ ။ကုသလာဗျာကတေန အဗျာ  
ကတံ။ အကုသလာဗျာကတေန အဗျာကတံ။ ကြိန္တပို့ကိုလည်း ဟောတုအတိုင်း  
ကောက်။ ဝိဘင်းရွှေတ်လေ)။

ଶେତ୍ରମ ହିନ୍ଦୁ

(မ)။ ၂၍၂။သက်သက်၌ ကတ္တားကား ပုံးပေါ်ကာရဟု၌ ဖြစ်သောအခါ ဒွေပူး  
ဝိညာဉ် တဆယ်ကြော်သော အဟိတ်ဝိပါက် နာမက္ခနာတိသည် ယထာရဟပြုအပ်  
သော အဟိတ်စိတ္တာမဟာဘုတ်၊ အဟိတ်ပဋိသန္ဓာန္ဓာန့် နှစ်ခုနှင့် ယထာရဟအတူ  
ဥပါ၌သော အဟိတ်ပဋိသန္ဓာန္ဓာန္ဓာန့်ကမျှလမဟာဘုတ်ကို၌ ဖြစ်သော ဘုတ်နှင့်တက္ခာ  
သော ဝိပါက်ပြုအပ်သော အဟိတ်စိတ္တာ ဥပါဒါ၊ အဟိတ်ပဋိသန္ဓာန္ဓာန္ဓာန့်  
ရပ် ပစ္စယူပုန်၏၏။ ၂၇၁။ဝိဘားကို “အဗျာဗာကတံ ဓမ္မံ ပဋိစ္စပါ။ နဟေတုပစ္စယာ  
ဝိပါကပစ္စယာ။ အဟေတုကို ဝိပါကာဗျာကတံ ကော် ခန့် ပဋိစ္စ တယော ခန္ဓာ စိတ္တာ  
သမျှ၏နှစ် ရွှေပံ့ပါ။ ရွှေပံ့။ အဟေတုကပ္ပါသန္ဓာန္ဓာန္ဓာန့်ကော် ဝိပါကာဗျာကတံ ကော် ခန့်  
ပဏ့စ္စ တယော ခန္ဓာ ကဋ္ဌတ္တာ စ ရွှေပံ့ပါ။ ရွှေပံ့။ ခန္ဓာ ပဏ့စ္စ ဝေါး။ ဝေါးပဏ့စ္စ ခန္ဓာ။  
ကော် မဟာဘုတ်ဘုတ်ပံ့ပါ။ မဟာဘုတ်တော် ပဏ့စ္စ စိတ္တာမျှ၏နှစ် ရွှေပံ့။ ကဋ္ဌတ္တာရွှေပံ့။  
ဥပါဒါရွှေပံ့”ဟု ဟောအပ်၏။

(၂) အနုလောမ ပစ္စနိက် မောဟမူဒွေး၌ မောဟကြော်သော ကုသိုလ်,  
အကုသိုလ်, သဟိတ် ကြိုယာ နာမက္ခနာ၊ ထုံကုသိုလ်, အကုသိုလ်, သဟိတ်ကြိုယာ  
နာမက္ခနာပြုအပ်သော သဟိတ် စိတ္တာရှုပ် ကြုံတရားတိသည်။ အနုလောမ  
ပစ္စနိက်၌ “ဟောတုပစ္စယာ နှစ်ပါကော နု”၏၏။ ၂၇၂။နဝဟူသော်ကား “ကုသလန  
ကသလ” အစိသည်တည်း။ (ကုသလပဒ သုံးချက်၊ အကုသလပဒ သုံးချက်၊  
ဤခြောက်ချက်ကို ဟောတုအတိုင်း ကောက်။ ဝိဘားရွှေတ်လေ)။ ၂၇၃။အဗျာဗာတေန  
အဗျာဗာကတံ၌ ပဝတ္ထာအခါ ကတ္တားကား သဟိတ်ကြိုယာ သတ္တရသာ။ စောပည်တို့သာ  
အစိတ်အစိတ် နာမက္ခနာကို၌ ဖြစ်သော သဟိတ်ကြိုယာ သတ္တရသာ။ စောပည်တို့သာ  
ပည်တို့သာ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခနာ။ ထိန်းမက္ခနာတိသည် ပြုအပ်သော  
စိတ္တာရှုပ် ပစ္စယူပုန်၏၏။ ၂၇၄။သက်သက်၌ကတ္တားကား ပုံးပေါ်ကာရဟု၌ ဖြစ်သော  
အခါ ကုသိုလ်, အကုသိုလ်, သဟိတ်ကြိုယာ နာမက္ခနာတိသည် ယထာရဟ  
ပြုအပ်သော သဟိတ်စိတ္တာ မဟာဘုတ်ကို စွဲ၍ ဖြစ်သော ဘုတ်နှင့်တက္ခာသော  
သဟိတ် စိတ္တာရှုပါဒါရှုပ် ပစ္စယူပုန်၏၏။ ၂၇၅။ထို့ကြောင့် ဝိဘားကို “အဗျာဗာကတံ  
ဓမ္မံ ပုံးပေါ်ကပစ္စယာ။ ကြိုယာဗျာကတံ ကော် ခန့် ပဏ့စ္စ တယော မဟာဘုတ်ဘုတ်ပံ့ပါ။  
မဟာဘုတ်တော် ပဏ့စ္စ စိတ္တာမျှ၏နှစ် ရွှေပံ့ ဥပါဒါရွှေပံ့”ဟု ဟောအပ်၏။ (ကုသလာ  
ဗျာဗာတေန အဗျာဗာကတံ။ အကုသလာဗျာဗာတေန အဗျာဗာကတံ။ ကြုံနှစ်ပုံးကို  
ဟောတုအတိုင်း ကောက်။ ဝိဘားကိုလည်း ရွှေတ်လေ)။

(၃) ပစ္စနိက် မောဟမူဒွေး၌ မောဟာအဟိတ်ကြိုယာ နာမက္ခနာလေးပါး။  
အဟိတ်ကြိုယာပြုအပ်သော စိတ္တာရှုပ် မာဟိရှုပ်၊ အာဟာရှုပ်၊ ဥတုဇုရှုပ်၊  
အသည်တ် ကမ္မဇုရှုပ်၊ ပဝတ္ထာကမ္မဇုရှုပ် ကြုံတရားတိသည် ဟောတု၊ ဝိပါက  
ပစ္စည်း နှစ်ပါး၏ ပစ္စယူပုန်ဓမ္မ မဖြစ်ကုန်၏ပါ။ ပစ္စနိက်၌ “နဟေတုပစ္စယာ

## ပဋိစ္စဝါရ အနုလောမ ဒုကသချုပ်ဝါရ

၁၅၃

(၄) အနုလုံး သဟိတ်ဝိပါက် ပဝတ္ထီ, ပဋိသန္ဓာ နာမက္ခန္ဓာလေးပါး၊ ဝိပါက် ပြုအပ်သော သဟိတ်စိတ္တဲရုပ်, သဟိတ်ပဋိသန္ဓာကမူလရုပ် ဤတရားတို့သည်။။ပါ။ အနုလုံး “ဟေတုပစ္စယာ ဝိပါက် ကော်”။၏။ ။ပဝတ္ထီအခါ အဗျာကတောကတ္ထားကား သဟိတ်ဝိပါက် ကော်သာ။၈။။ အငြတ်ဘုံး။ အစိတ်အစိတ်နာမက္ခန္ဓာ။ ထိုနာမက္ခန္ဓာ ပြုအပ်သော သဟိတ်စိတ္တဲရုပ် ပစ္စယူပြန်။၏။ ။ပဏီသန္ဓာအခါ သဟိတ် ပဋိသန္ဓာ သတ္တရသာ။၈။။ ပဉ္စတိုံး။ အစိတ်အစိတ်, အစိတ်အပေါင်း နာမက္ခန္ဓာ, ဟဒယဝတ္ထက္ခာ စွဲ၍ ပြု၍ ပြု၍ သဟိတ်ပဋိသန္ဓာ သတ္တရသာ။၈။။။ ပဉ္စတိုံး။ အစိတ်အစိတ်, အစိတ်အနေပေါင်း နာမက္ခန္ဓာ, ကဉာဏ်ဘရုပ် ပစ္စယူပြန်။၏။ ။ရုပ်သက်သက်၌ ကတ္ထားကား ပဉ္စဝေါကာရတို့၍ ပြု၍ သဟှာအခါ အခြာပဝိပါက်လေး၊ ရဟန်ဘတို့ စုတိကြုံသော သဟိတ်ဝိပါက် နာမက္ခန္ဓာဘတို့သည် ယထာရဟပြုအပ်သော သဟိတ်စိတ္တဲရုပ်မဟာဘုတ်၊ သဟိတ် ပဉ္စဝေါကာရပဋိသန္ဓာ တေရသ နာမက္ခန္ဓာဘတို့နှင့် ယထာရဟအတူ ဥပါဒ်သော သဟိတ်ပဏီသန္ဓာ ကမ္မာမဟာဘုတ်ကိုဖြုံးပြု၍ ပြု၍ သဟိတ်ပဏီသန္ဓာကမူလပါဒ် ပစ္စယူပြန်။၏။ (ပိဘင်းကို ဝိပါကအတိုင်းရှုတ်)။

ଶେଷମ ଆଚାର୍ଯ୍ୟକ

၁၄၂

## တိကပဋ္ဌန်း အရကောက်

ဟာရဇရပ် ဤတရားတိသည်။ပါ။ ဟစိနိယာနုလောမ၌ “နှဟေတုပစ္စယာ အာ ဟာရေ ဒွေ”ဟု သချာ။၏။ ။(အကုသလေန အကုသလံ၌ ကောက်မြဲ။ ဝိဘင်း ရွှေတ်မြဲ)။ အဗျာကတေန အဗျာကတံ၌။ (ပဝတ္ထီအခါ ပဋိသန္ဓာအခါ ကောက်မြဲ)။ ။ရှုပ်သက်သက်၌ ကတ္တားကား ပည့်ပေါကာရဘုံးဖြစ်သောအခါ ဒွေဟူပိသာ၌ တဆယ်ကြုံသော အဟိတ်ပိပါက်၊ အဟိတ်ကြုံယာ၊ နာမက္ခန္ဓာ တိသည် ယထာရဟ ပြအပ်သော အဟိတ်စိတ္တမဟာဘုတ်၊ အဟိတ်ပဋိသန္ဓာ နှစ်ခုနှင့် ယထာရဟအတူ ဥပါဒ်သော အဟိတ်ပဋိသန္ဓာ ကမ္မာမဟာဘုတ်၊ အာဟာရဇ မဟာဘုတ်ကို စွဲ၍ဖြစ်သော ဘုတ်နှင့်တက္ကသော အဟိတ်စိတ္တမ ဥပါဒ်၊ အဟိတ်ပဋိသန္ဓာ ကမ္မာများပါဒ်၊ အာဟာရများပါဒ်ရှုပ် ပစ္စယူပုန်။၏။ ဝိဘင်းကို “အဗျာကတံ။ပါ။ အာဟာရသမုပ္ပါဒ် ကော် မဟာဘုတ် ပဋိစ္စ။ပါ။ မဟာဘုတ်၊ မဟာဘုတ် ပဋိစ္စ။ပါ။ ဥပါဒ်ရှုပ်”ဟု ဟောအပ်၏။

(၂) ဟောပစ္စည်း၏ ပစ္စယူပုန်မုပ္ပါဒ်သာဖြစ်၍ အာဟာရပစ္စည်း၏ ပစ္စယူပုန် မုပ္ပါဒ်သော ကရားကားမရှုပါ။ တည်း။

(၃) ဗာဟိရရှုပ်၊ ဥတ္တာရှုပ်၊ အသည်သတ် ကမ္မာရှုပ်၊ ပဝတ္ထီကမ္မာရှုပ် ဤ တရားတိသည် ဟောတူ၊ အာဟာရပစ္စည်း နှစ်ပါး၏ ပစ္စယူပုန်မုပ္ပါဒ်။ ပစ္စနိုက်၌ “နှဟေတုပစ္စယာ နှာအဟာရေ ကော်”ဟု။၏။ ။အဗျာကတော ကတ္တားကား ဗာဟိရမဟာဘုတ်၊ ဥတ္တာမဟာဘုတ်၊ အသည်သတ်ကမ္မာမဟာ ဘုတ်၊ ပဝတ္ထီကမ္မာမဟာဘုတ်ကို စွဲ၍ဖြစ်သော ဘုတ်နှင့်တက္ကသော ဗာဟိရ ဥပါဒ်၊ ဥတ္တာများပါဒ်၊ အသည်သတ်ကမ္မာများပါဒ်၊ ပဝတ္ထီကမ္မာများပါဒ် ပစ္စယူပုန်။၏။ ။ဝိဘင်းကို “ဗာဟိရ။ပါ။ ဥတ္တာမုပ္ပါဒ်။ အသည်တွောနံ့။ ကော်၊ မဟာ ဘုတ်။ပါ။ မဟာဘုတ် ပဋိစ္စ ကရုတ္တာရှုပ် ဥပါဒ်ရှုပ်”ဟု ဟောအပ်၏။

(၄) မောဟမူဒေး၌ မောဟကြုံသော သဟိတ်ပဝတ္ထီ၊ ပဋိသန္ဓာ နာမက္ခန္ဓာ လေးပါး၊ သဟိတ်စိတ္တမရှုပ်၊ သဟိတ်ပဋိသန္ဓာကမ္မာရှုပ် ဤတရားတိသည်။၎။ အနုလုပ် “ဟောပစ္စယာ အာဟာရေ နဝ”ဟု။၏။ (ဟောအတိုင်း ကောက်။ ဝိဘင်းရွှေတ်)။

### ဟောပူ လူ၌ယခုက

(၁) ဟောပူ လူ၌ယခုက၌ မောဟမူဒေး၌ မောဟ၊ အဟိတ်ပဝတ္ထီ၊ ပဋိသန္ဓာ နာမက္ခန္ဓာ လေးပါး၊ အဟိတ်စိတ္တမရှုပ်၊ အဟိတ်ပဋိသန္ဓာကမ္မာရှုပ်၊ ရပ်လီရိတိကြိုးကြုံသော အသည်သတ် ကမ္မာရှုပ်၊ ပဝတ္ထီကမ္မာရှုပ် ဤတရားတိသည် လူ၌ယ ပစ္စည်း၏။ပစ္စနိုယာနုလောမ၌ “နှဟေတုပစ္စယာ ကြိုးယေ ဒွေ”ဟု သချာ။၏။ အကုသလေန အကုသလံ ကောက်မြဲ။ ဝိဘင်း ရွှေတ်မြဲ)။။ အဗျာ ကတေန အဗျာကတံ၌ (ပဝတ္ထီ၊ ပဋိသန္ဓာ ကောက်မြဲ)။။ ။ရှုပ်သက်သက်

ကတ္တားကား ပုံပေါကာရဘုံးဖြစ်သောအခါ ဒွေပူဇ္ဈိညာဉ် တဆယ် ကြိုး  
သော အဟိတ်ဝိပါက်၊ အဟိတ်ကြံယာနာမက္ခနာတို့သည် ယထာရဟာ ပြုအပ်  
သော အဟိတ်စိတ္တဲ့မဟာဘုံတ်၊ အဟိတ်ပဋိသန္ဓာ နှစ်ခနှင့် ယထာရဟာ အတူ  
ဥပါဒ်သော အဟိတ်ပဋိသန္ဓာသန္ဓာ ကမ္မာ့မဟာဘုံတ်၊ အသည်သတ်ကမ္မာ့မဟာဘုံတ်၊  
ပဝတ္တီကမ္မာ့၊ မဟာဘုံတ်ကို စွဲ၍ဖြစ်သော ဘုံတ်နှင့်တက္ခသော အဟိတ်စိတ္တဲ့  
ဥပါဒ်၊ အဟိတ် ပဋိသန္ဓာကမ္မာ့ဥပါဒ်၊ ရပ်စီဝိတိန္ဒြ ကြိုးသော အသည်သတ်  
ကမ္မာ့ဥပါဒ်၊ ပဝတ္တီကမ္မာ့ဥပါဒ်ရှုပ် ပစ္စယူပုံန်တရား ရ၏။ ထိုးကြောင့်  
ဝိဘင်းကို (ကမ္မာ့ကအတိုင်း ဟောလေ)။

(၂) ဟောတုပစ္စည်း၏ ပစ္စယူပုံန်မမှုသာ ဖြစ်၍ လူ၌ယပစ္စည်း၏ ပစ္စယူပုံ  
မမှုမဖြစ်သော တရားကား မရှိ။ ထိုးကြောင့် အနုလောမ ပစ္စနှင်း၏ “ဟောတု  
ပစ္စယာ နက္ခိုးပိုး”အစရှိသည်ဖြင့် မဟောရသတည်း။

(၃) ဗာဟိရရပ်၊ အာဟာရဇရပ်၊ ဥတုဇရပ်၊ အသည်သတ်ကမ္မာ့ရှုပ် ဒို့  
တိန္ဒြ၊ ပဝတ္တီကမ္မာ့ ရပ်စီဝိတိန္ဒြ ကြိုးတရားတို့သည် ဟောတု ကြိုးယူ  
နှစ်ပါး၏ ပစ္စယူပုံန်မမဖြစ်ကုန်။ ထိုးကြောင့်။။။ ပစ္စနှင်း၏ “နဟောတုပစ္စယာ  
နက္ခိုးပိုး”ကော်။။။ အားကတောာ ကတ္တားကား ဗာဟိရမဟာဘုံတ်၊  
အာဟာရဇမဟာဘုံတ်၊ ဥတုဇမဟာဘုံတ်ကို စွဲ၍ဖြစ်သော ဘုံတ်နှင့် တက္ခသော  
ဗာဟိရ ဥပါဒ်၊ အာဟာရဇဥပါဒ်၊ ဥတုဇဥပါဒ်ရှုပ်။ အသည်သတ်ကမ္မာ့  
မဟာဘုံတ်၊ ပဝတ္တီကမ္မာ့မဟာဘုံတ်ကို စွဲ၍ဖြစ်သော အသည်သတ်ကမ္မာ့  
ရပ်စီဝိတိန္ဒြ၊ ပတ္တီကမ္မာ့ရပ်စီဝိတိန္ဒြ ပစ္စယူပုံန်။။။ ထိုးကြောင့် ဝိဘင်းကို  
“အားကတ်”။။။ နဟောတုပစ္စယာ နက္ခိုးပိုးယူယာ။ ဗာဟိရ။။။ အာဟာရ  
သမ္မတန်း။။။ ဥတုသမ္မတန်း ကော် မဟာဘုံတ်။။။ မဟာဘုံတ် ပဋိစ္စ ဥပါဒ်  
ရှုပ်။ အသည်သတ္တာန်း မဟာဘုံတ် ပဋိစ္စ ရှုပ်စီဝိတိန္ဒြယ်”ဟု ဟောအပ်၏။

(၄) မောဟမူဒွေး၍ မောဟကြိုးသော သဟိတ် ပဝတ္တီ၊ ပဋိသန္ဓာမက္ခနာတို့  
လေးပါး။ သဟိတ်စိတ္တဲ့ရှုပ်၊ သဟိတ်ပဏိသန္ဓာကမ္မာ့ရှုပ် ကြိုးတရားတို့သည်  
ဟောတု ကြိုးယူ ပစ္စည်းနှစ်ပါး၏။။။ အနုလုံး၏ “ဟောတုပစ္စယာ ကြိုးပိုး”န်။။။  
(ဟောတုအတိုင်း ကောက်။။။ ဝိဘင်းရွှေတ်လေ)။

### ဟောမူ ဈာနခုက

(၁) ဟောမူဈာနခုက၍ မောဟမူဒွေး၍ မောဟ၊ ဒွေပူဇ္ဈိဝိညာဉ်တဆယ်  
ကြိုးသော အဟိတ်ပဝတ္တီ၊ ပဋိသန္ဓာ နာမက္ခနာလေးပါး၊ အဟိတ်စိတ္တဲ့ရှုပ်၊  
အဟိတ်ပဏိသန္ဓာကမ္မာ့ရှုပ် ကြိုးတရားတို့သည်။။။ ပစ္စနှင်းယာနာလောမ၏ “နဟောတု  
ပစ္စယာ ဈာနခု” ဒွဲ။။။ အကုသလန် အကုသလဲ ကောက်မြဲ။။။ ဝိဘင်း  
ရွှေတ်မြဲ)။။။ အားကတ်အကုသလန် အားကတ်၏ ပဝတ္တီအောက် ကတ္တားကား ဒွေပူ

၁၄၄

## တိကပ္ပါန်း အရကောက်

ဝိညာဉ် တဆယ်ကြို့သော အဟိတ်ဝိပါက်၊ အဟိတ်ကြို့ယာ ဆန္ဒကြို့သော အည  
သမာန်းခွဲပါသ အစိတ်အစိတ်။ပါ။ အစိတ် အမောက်နာမက္ခနာ။ ထိနာမက္ခနာပြု  
အပ်သော အဟိတ်စိတ္တဇရုပ် ပစ္စယူပုန်။၏။။ (ပဋိသန္တအခါ အဟိတ်  
ပဋိသန္တနှင့်ခဲ့။ ကောက်မြဲ)။။ ရုပ်သက်သက်၌ကတ္တားကား ပူဇော်ကားရတ်၌  
ဖြစ်သောအခါ ဒွေပူဇော်ညာဉ် တဆယ်ကြို့သော အဟိတ်ဝိပါက်၊ အဟိတ်  
ကြို့ယာ နာမက္ခနာတို့သည် ယထာရဟပြုအပ်သော အဟိတ်စိတ္တဇလဟာဘုတ်။  
အဟိတ်ပဋိသန္တနှင့်ချုပ် ယထာရဟအတူ ဥပါဒ်သော အဟိတ်ပဋိသန္တကဗျာမှု  
မဟာဘုတ်ကိုချုပ် ဖြစ်သော ဘုတ်နှင့်တက္ခသော အဟိတ်စိတ္တဇော်ပါ။အဟိတ်  
ပဋိသန္တကဗျာဇော်ပါရှုပ် ပစ္စယူပုန်။၏။။ (ပိုဘင်းကို ဟောမြဲ)။

(၂) ဟောတုပစ္စည်း၏ ပစ္စယူပုန္တမှုသာ ဖြစ်၍ ချုံနပစ္စည်း။ပါ။ ထိုကြာင့်  
အနုင်လောမပစ္စနိက်၌ “ဟောတုပစ္စယာ နစ္စာနေ” အစရီသည်ဖြင့် မဟောရ  
သတည်း။

(၃) ဒွေပူဇော်ညာဉ်တဆယ် နာမက္ခနာလေးပါး ဗာဟိရရှုပ်၊ အာဟာ  
ရရှုပ်၊ ဥတုဇရုပ်၊ အသည်သာ၌ကမ္မဇရုပ်၊ ပဝတ္ထိကမ္မဇရုပ်၊ ဤတရားတို့  
သည်။ပါ။ ပစ္စနိက်၌ “နဟောတုပစ္စယာ နစ္စာနေ ကော်”ဟု သချုံ့။၏။။  
ပဝတ္ထိအခါ အဗျာကတော ကတ္တားကား ဒွေပူဇော်ညာဉ်တဆယ်၊ သဗ္ဗစိတ္တ<sup>၁</sup>  
သာခာရဏ။စေ။ ခုနစ်ခု အစိတ်အစိတ်။ပါ။ သဗ္ဗစိတ္တသာခာရဏ။စေ။ ခုနစ်ခု  
အစိတ်အစိတ် နာမက္ခနာ ပစ္စယူပုန်။၏။။ ပဋိသန္တအခါမရ။ ရုပ်သက်သက်၌  
ကတ္တားကား ဗာဟိရမဟာဘုတ်၊ အာဟာရဇလဟာဘုတ်၊ ဥတုဇလဟာဘုတ်၊  
အသည်သတ်ကမ္မဇ မဟာဘုတ်၊ ပဝတ္ထိကမ္မဇ မဟာဘုတ်ကိုချုပ်ဖြစ်သော ဘုတ်  
နှင့်တက္ခသော ဗာဟိရရှုပါဒ်။ပါ။ ပဝတ္ထိကမ္မဇ ဥပါဒ်ပစ္စယူပုန်။၏။။ ထို့  
ကြာင့်....ပိုဘင်းကို “အဗျာကတု”။ပါ။ နဟောတုပစ္စယာ နစ္စာနေပစ္စယာ။ ပူဇော်  
ပိုညာဏသဟဂတ် ကော် ခွဲ့ပဋိစွဲ တယော ခန္ဓာဘာပါ။ ဒွေ ခန္ဓာဘာ။ ဗာဟိရံ့။  
အာဟာရသမုပ္ပန်း။ အသည်သတ္တာနံ့ ကော် မဟာဘုတ်။။။ ကရိတာရှုပ် ဥပါဒ်ရှုပ်  
ဟု ဟောအပ်၏။

(၄) မောဟမူဒွေး၌ မောဟာ ကြို့သော သဟိတ်ပဝတ္ထိ၊ ပဋိသန္တနာမက္ခနာ  
လေးပါး သဟိတ်စိတ္တဇရုပ်၊ သဟိတ်ပဋိသန္တကဗျာဇော် ပူဇော်တရားတို့သည်။ပါ။  
အနုလုပ် “ဟောတုပစ္စယာ စျောနေ နဝ်”။၏။။ (ဟောတုအတိုင်းကောက်။  
ပိုဘင်းရွှေတ်)။

ဟောတုမဂ္ဂခုက

(၅) ဟောတုမဂ္ဂခုက် မောဟမူဒွေး၌ မောဟာ။ပါ။ ဤတရားတို့သည် မဂ္ဂ<sup>၁</sup>  
ပစ္စည်း၏။ပါ။ ပစ္စနိယာနှင့်လောမ၌ “နဟောတုပစ္စယာ မရော ကော်”။၏။။  
(ကောက်မြဲ။ ပိုဘင်းရွှေတ်မြဲ)။

## ပဋိစိဝါရ အနုလေ့မ ဒုကသချိုာဝါရ

၁၄၅

(J) ဟေတုပစ္စည်း၏ ပစ္စယူပန္ဒာပ။ မရှိ။ “ဟေတုပစ္စယာ နဲ့ မရှိ”  
အစရှိသည်ဖြင့် မဟောရသတညး။ ။

(ဂ) အဟိတ်ပတ္တိ၊ ပဋိသန္ဓာ နာမက္ခန္ဓာလေးပါး၊ အဟိတ်စိတ္တဇူပ်၊  
အဟိတ်ပဋိသန္ဓကမ္မဇူပ်၊ မာဟိရဇူပ်၊ အာဟာရဇူပ်၊ ဥတ္တဇူပ်၊ အသည်တ်  
ကမ္မဇူပ်၊ ပဝတ္ထိကမ္မဇူပ် ဤတရားတိသည်။ပါ။ ပစ္နိကြံ “နဟေတုပစ္စယာ  
နဲ့မရှိ ကော်”။ (အဗျာကတော် ကတ္တားကား ကောက်မြဲ ဝိဘင်းရွှေတ်မြဲ)။

(င) မောဟမူဖွေး၌ မောဟကြို့သော သဟိတ်ပတ္တိ၊ ပဋိသန္ဓာ  
နာမက္ခန္ဓာလေးပါး၊ သဟိတ်စိတ္တဇူပ်၊ သဟိတ် ပဋိသန္ဓာ ကမ္မဇူပ်။ ဤတရား  
တိသည်။ပါ။ အနဲ့၌ “ဟေတုပစ္စယာ မရှိ နဲ့”။၏။ (ကောက်မြဲ  
ရွှေတ်မြဲ။ ဟေတုမှ သမ္မယူတော်ကြံ အာရမ္မဏဒုကန္ခင့် အတူဆို)။

### ဟေတုမှ ဝိပ္ပယူတော်က

(၁) ဟေတုမှ ဝိပ္ပယူတော်ကြံ ပ္ပါတော်ရာဘုံ၌ ဖြစ်သောအခါ မောဟ  
မူဖွေး၌ မောဟ၊ အဟိတ်ပတ္တိ၊ ပဋိသန္ဓာ နာမက္ခန္ဓာ လေးပါး၊ အဟိတ်စိတ္တ<sup>၂</sup>  
ဇူပ်၊ အဟိတ်ပဋိသန္ဓကမ္မဇူပ် ဤတရားတိသည်။ပါ။ ပစ္နိယာနဲ့မျှ  
“နဟေတုပစ္စယာ ဝိပ္ပယူတွေ ဖွေး”။၏။ (အကုသလေန အကုသလုံးပုဂ္ဂရောတ  
ဒုက အတိုင်းကောက်။ ဝိဘင်းရွှေတ်။ ဝတ္ထု ဝိပ္ပယူတော်ယာ။ ဤမျှသာထူး  
၏)။ အဗျာကတေန အဗျာကတ်၌ (ပဝတ္ထိအခါ ပုဂ္ဂရောတဒုကအတိုင်း  
ကောက်။ ပဋိသန္ဓအခါ အဟိတ်ပဋိသန္ဓာနှင့်ခုကောက်မြဲ)။ ရုပ်သက်သက်၌  
ကတ္တားကား ပ္ပါတော်ရာဘုံ၌ ခွေပ္ပါတ်ညာဉ်တဆယ်ကြို့သော  
။ပါ။ အဟိတ်စိတ္တာ မဟာဘာတ်၊ အဟိတ်ပဋိသန္ဓာနှင့်ခုနှင့်။ပါ။ အဟိတ်စိတ္တသန္ဓာ  
ကမ္မဇူမဟာဘာတ်ကိုဖြံ၍ ဖြစ်သော ဘုတ်နှင့်တက္ကသော အဟိတ်စိတ္တဇူပါဒါ။  
အဟိတ် ပဋိသန္ဓာ ကမ္မဇူပါဒါရှုပ် ပစ္စယူပန်၏၏။ ထို့ကြောင့် ဝိဘင်းကို  
“အဟေတုက ဝိပါကာယျာကတ် ကြံယာယျာကတ် ကော် ခန္ဓာ ပဋိစိ တယော ခန္ဓာ  
စိတ္တသမုပ္မာန္တာနဲ့ ရှုပံ့။ပါ။ ခန္ဓာ ဝတ္ထု ဝိပ္ပယူတော်ယာ စိတ္တသမုပ္မာန္တာနဲ့ ရှုပံ့။  
ခန္ဓာ ဝိပ္ပယူတော်ယာ။ အဟေတုကပါသန္ဓာက္ခာ ဝိပါကာယျာကတ် ကော် ခန္ဓာ  
ပဋိစိ တယော ခန္ဓာ ကရာဇ္ဇာ စ ရှုပံ့။ပါ။ ခန္ဓာ ဝတ္ထု ဝိပ္ပယူတော်ယာ။ကရာဇ္ဇာ  
ရှုပံ့။ ခန္ဓာ ဝိပ္ပယူတော်ယာ။ ခန္ဓာ ပဋိစိ ဝတ္ထု ခန္ဓာ ခန္ဓာ ဝတ္ထု  
ဝိပ္ပယူတော်ယာ။ ဝတ္ထု ခန္ဓာ ဝိပ္ပယူတော်ယာ။ ကော် မဟာဘာတ် ပဋိစိ။ပါ။  
မဟာဘာတ် ပဋိစိ စိတ္တသမုပ္မာန္တာနဲ့ ရှုပံ့ ကရာဇ္ဇာရှုပံ့ ဥပါဒါရှုပံ့ ခန္ဓာ ဝိပ္ပယူ  
ပစ္စယာ”ဟု ဟောအပ်၏။

(J) အရှုပဝိပါက်လေး၏ ပဝတ္ထိ၊ ပဋိသန္ဓနာမက္ခန္ဓာလေးပါး၊ အရှုပဘုံ၌  
ဖြစ်သောအခါ မောဟမူဖွေး၌ မောဟကြို့သော လောဘမှု၊ မောဟမှု၊ မဟာဘ

ကုသိုလ်၊ မဟာကြိယာ၊ အရှုပ်ကုသိုလ်၊ အရှုပ်ကြိယာ၊ အထက်မင်သုံးခဲ့၊ ဖိုလ်လေးခဲ့ နာမက္ခနာလေးပါး ဤတရားတို့သည် ဟေတုပစ္စည်း။ ၏။ပါ။ အနုလောမပစ္စနိက်၌ “ဟေတုပစ္စယာ နံပါးယူတွေ တိကီ”၏။ (ကုသလေန ကုသလ်။ အကုလေန အကုသလ်။) ဤအနှစ်ချက်ကို ပုဂ္ဂိုလ်တရားကဗျာတိုင်း ကောက်လေ။ ဝိဘင်းရွှေတ်လေ)။ ။အဗျာကတေန အဗျာကတော် အဗျာကတော် ကတ္တား ကား အရှုပ်ပိုက်လေးခဲ့ ပဝတ္တပို့သနေး နာမက္ခနာ။ အရှုပ်ဘုံးဖြစ်သော အခါ မဟာကြိယာရှုစ်ခဲ့၊ အရှုပ်ကြိယာလေးခဲ့၊ ဖိုလ်လေးခဲ့။ ၈။ ဆတ္တိသာ အစိတ် အစိတ်၏ပါ။ မဟာကြိယာရှုစ်ခဲ့၊ အရှုပ်ကြိယာလေးခဲ့၊ ဖိုလ်လေးခဲ့။ ၈။ ဆတ္တိသာ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခနာပုံပါ။ ၏။ ။ထို့ကြောင့်....ဝိဘင်းကို “အဗျာကတ် ဓမ္မ်းပါ။ မဟာတုပစ္စယာ နံပါးယူတွေပစ္စယာ။ အရှုပ် ဝိပါကာဗျာကတ် ကြိယာ ဗျာကတ် ကော် ခန့် ပဋိစ္စပါ။ ၇။ ခွေ့ ခွေ့”ဟု ဟောအပ်၏။

(၃) အရှုပ်ဘုံးဖြစ်သောအခါ မောဟမူဒွေး၌ မောဟ၊ မနောဒ္ဒိရာဝဇ်န်း၊ ဗာဟိရရှုပ်၊ အာဟာရဇုရှုပ်၊ ဥတုဇုရှုပ်၊ အသည်သတ်ကမ္မာဇုရှုပ်၊ ပဝတ္တကမ္မာဇုရှုပ်၊ ဤ တရားတို့သည်၏ပါ။ ပစ္စနိက်၌ “နုဟေတုပစ္စယာ နံပါးယူတွေ ဒွေ့”။ ၏။ (အကုသလေန အကုသလ်။) ကောက်မြဲ ဝိဘင်းရွှေတ်မြဲ။ ပုဂ္ဂိုလ်တရားကနှင့် တူ၏။ ။အဗျာကတေန အဗျာကတ်၌ ကတ္တားကား အရှုပ်ဘုံးဖြစ်သော အခါ မနောဒ္ဒိရာဝဇ်န်း၊ ဆန္ဒ၊ ပိတ္တကြို့သော အည်သမာန်း ကောဒသ အစိတ် အစိတ်၏ပါ။ နာမက္ခနာ၏၏။ ။ရှုပ်သက်သက်၌ ကတ္တားကား ဗာဟိရမဏောဘူတ်၊ အာဟာရဇု မဟာဘူတ်၊ ဥတုဇုမဟာဘူတ်၊ အသည်သရိကမ္မာ မဟာဘူတ်၊ ပဝတ္တကမ္မာ မဟာဘူတ်ကို၏၌ ဖြစ်သော ဘူတ်နှင့်တက္ခသော ဗာဟိရရှုပါဒါ၏ပါ။ ပဝတ္တကမ္မာ ဥပါဒါရှုပ် ပစ္စယူပုံပါ၏။ ထို့ကြောင့် ဝိဘင်းကို “အဗျာကတ်”။ နုဟေတုပစ္စယာ နံပါးယူတွေပစ္စယာ။ အရှုပ် အဟေတုကြိယာ ဗျာကတ် ကော် ခန့်၏ပါ။ ၇။ အာဟာရ၏။ အာဟာရဇုမူနှောန်း။ ဥတုသမ္မတာန်း။ အသည်သတ္တာန်း။ ကော် မဟာဘူတ်၏ပါ။ မဟာဘူတ် ပဋိစ္စ ကရာဇာရှုပ် ဥပါဒါရှုပ်”ဟု ဟောတော် မူးအပ်၏။

(၄) မောဟမူဒွေး၌ မောဟ၊ အရှုပ်ပိုက်လေးခဲ့ ကြွေ့သော သဟိတ် ပဉာဏ်ပေါကာရ ပဝတ္တ ပဋိသနေး နာမက္ခနာလေးပါး၊ သဟိတ်စိတ္တဇုရှုပ်၊ သဟိတ် ပဋိသနေး ကမ္မာဇုရှုပ် ဤတရားတို့သည် ဟေတုပို့ယူတွေစည်းနှစ်ပါး၏ ပစ္စယူပုံ။ ၏။ပါ။ အနုလုံး ဟေတုပစ္စယာ ပို့ယူတွေ နံဝါး။ ။၈။ ဟန် ဟူသောကား “ကုသလေန ကုသလ်”အစရှိသည်တည်း။ ။ (ကုသလေပဒ သုံးချက်၊ အကုသလေပဒ သုံးချက်။) ဤ ခြောက်ချက်ကို ဝိပါးယူတွေ အတိုင်းကောက်။ ဝိဘင်းကိုလည်း ရွှေတ်လေ။ မောဟမူဒွေး၌ မောဟကို နှစ်သည်သာထူး၏။ ။အဗျာကတ်၌ ပဝတ္တအခါ ကတ္တားကား ပဉာဏ်ပေါကာရဘုံး ဖြစ်သောအခါ အရှုပ်ပိုက်လေးခဲ့

ကြော်သော သဟိတ်ပိပါက် သတ္တရသ။ သဟိတ်ကြိယာ သတ္တရသ။ စောအငွေ  
တီးသ။ အစိတ်အစိတ်။ပဲ။ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခန္တာ။ ထို နာမက္ခန္တာ ပြုအပ်သော  
စိတ္တဇူပ်။၏။ ပပိုသန္တအော ပည့်ဝါကာရ သဟိတ်ပပိုသန္တ တေရသ။ စော  
ပည့်တီးသ။ အစိတ်အစိတ်၊ အစိတ်အပေါင်း နာမက္ခန္တာ၊ ဟဒယဝတ္ထုကို စွဲ၍  
ဖြစ်သော ပည့်ဝါကာရ သဟိတ်ပပိုသန္တ တေရသ။ စော ပည့်တီးသ။ အစိတ်  
အစိတ်၊ အစိတ်အပေါင်း နာမက္ခန္တာ ကရာဇ္ဇာရပ်။၏။ ။(ရှုပ်သက်သက်၌ဟေတု  
အတိုင်းကောက်။ ဝိဘင်းကို ပိုပ္ပါယုတေ ဝိဘင်းအတိုင်းရှုတ်။ ။ဟေတုမှု အထူ  
ဒုက္ခန္တ သဟာတ အတိုင်းတွန်းလေ။ ဟေတုမှုနတ္ထုဒုက္ခန္တ၊ ဝိဂတဒုက္ခန္တ<sup>၂</sup>  
အာရမ္မဏေရုကအတိုင်း တွန်းလေ။ ။ဟေတုမှု အပိုကတရုက္ခန္တလည်း သဟာတ  
ဒုက္ခန္တအတိုင်း တွန်းလေ)။ ။၍၍ ဟေတုဒုက သချိုံဝါရ ပြီး၏။

[ ၍၍၍ ပါ့၍ ပါ့၍ တော်အစဉ်အတိုင်း တိုက အစရှိသည်ကို ဆုံးအပ်လျက်  
သောတုနုတို့ ဆောင်လွှယ် ဟောလွှယ်စိမ့်သောင့်၍ ဒုက္ခန္တသက်သက်ကို  
ဆိုပေါ်။ ]

### အာရမ္မဏေမှု ဟေတုဒုက

(၁) အာရမ္မဏေမှု ဟေတုဒုက၌ သဟိတ်စိတ္တဇူပ်၊ သဟိတ် ပပိုသန္တကမ္မဇူ  
ရပ် ၍၍၍ တရားတို့သည် ဟေတုပစ္စည်း၏ ပစ္စယူပေါ် ဓမ္မသာဖြစ်၍ အာရမ္မဏေ  
ပစ္စည်း၏ ပစ္စယူပေါ်ခွဲမှု မဖြစ်သောကြောင့် အာရမ္မဏေပစ္စည်း တွန်း၍ စင်ကုန်၏။  
ထိုကြောင့် ထိုတရားတို့ကို ပစ္စနိယာနုလောများ “နာရမ္မဏေပစ္စယာ ဟေတုယာ  
ပည့်”ဟု သချိုံသပ်၍ ဟောအပ်ကုန်၏။ (ကောက်မြဲ။ ဝိဘင်းထုတ်မြဲ)။ ။

(၂) မောဟမှုဒွေး၌ မောဟ၊ အဟိတ်ပဝတ္ထိ၊ ပပိုသန္တ နာမက္ခန္တာ  
လေးပါး ၍၍၍ တရားတို့သည် အာရမ္မဏေ။ပဲ။ ဟေတုပစ္စည်းတွန်း၍ စင်ကုန်၏။  
ထိုကြောင့် အနုလောမ ပစ္စနိယာ “အာရမ္မဏေပစ္စယာ နဟေတုယာ ဒွေး”  
ဟု သချိုံသပ်၍ ဟောအပ်ကုန်၏။ (ကောက်မြဲ။ ဝိဘင်းရှုတ်မြဲ)။

(၃) အဟိတ်စိတ္တဇူပ်၊ အဟိတ် ပပိုသန္တ ကမ္မဇူရပ်၊ ဗာဟိရရပ်၊ အာဟာ  
ရဇူရပ်၊ ဥတုဇူရပ်၊ အသည်သတ်ကမ္မဇူရပ်၊ ပဝတ္ထိကမ္မဇူရပ် ၍၍၍ တရားတို့သည်။  
ပစ္စကုန် “နာရမ္မဏေပစ္စယာ နဟေတုယာ ကော်”ဟု၏။ (ကောက်မြဲ။ ဝိဘင်း  
ရွှေတ်မြဲ)။ ။

(၄) မောဟမှုဒွေး၌ မောဟကြော်သော သဟိတ်ပဝတ္ထိ၊ ပပိုသန္တ နာမက္ခန္တာ  
လေးပါး ၍၍၍ တရားတို့သည် အာရမ္မဏေ၊ ဟေတုပစ္စည်းနှစ်ပါး၏ ပစ္စယူပန္နာ၏။ ၍၍၍  
အနုလုပ် “အာရမ္မဏေပစ္စယာ ဟေတုယာ တိထိ”ဟု၏။ (ကောက်မြဲ။ ဝိဘင်း  
ရွှေထုမြဲ)။ ။

အာရမ္မဏူ အဓိပတိခုက်

(၁) အာရမ္မဏူ အဓိပတိခုက်၏ သာဓိပတိ စီတွေ့ရပ် ဤတရားတို့သည် အဓိပတိပစ္စည်းကို ပစ္စယူပွဲ မေ့သာဖြစ်၍။ပါ။ ပစ္စနိယာနှလောများ “နာရမ္မဏ် ပစ္စယာ အဓိပတိယာ ပဋ္ဌာ၍၏။ ။ပဉ္စဟူသောကား “ကုသလန် အဗျာကတ်။ အကုသလန် အဗျာကတ်၊ အကုသလန် အဗျာကတ်၊ အကုသလန် အဗျာကတ်၊ ကုသလာ ပျောကတန် အဗျာကတ်၊ အကုသလာပျောကတန် အဗျာကတ် ”ဟူသည် တည်း။ ။(ကုသလန် အဗျာကတ်၊ အကုသလန် အဗျာကတ် ကုသလန် အဗျာကတ် ဤနှစ်ပုဒ် ကို အဓိပတိ အတိုင်းကောက်၊ဝိဘင်းရွှေတ်)။ ။အဗျာကတ်၏ ပဝတ္ထံအော် ကတ္တားကား ပဉ္စဝေါကာရ ဘုရား အဓိပတိပစ္စည်းကို ရသောအခါ မဟာကြိယာ ရှုစွဲ၊ ဇကန်ရသာ မဟာရှုတ်ကြိယာ ကိုချု၊ ဖိုလ်လေးခါ၊ အင့်တိုးသူ။ အဓိတ် အပေါင်း နာမက္ခာနာကိုရှု၍ ဖြစ်သော သာဓိပတိစီတွေ့ရပ် ပစ္စယူပွဲ၏၏။ ။ (ရုပ်သက်သက်၏ အဓိပတိအတိုင်းကောက်)။ ။ဝိဘင်းကို “အဗျာကတ်”။ပါ။ နာရမ္မဏ်ပစ္စယာ၊ အဓိပတိပစ္စယာ။ ဝိပါကာ့အဗျာကတေ ကြိယာအဗျာကတေ ခေါ် ပစ္စိုး စီတွေ့သမှုဋ္ဌာန် ရှုပါ။ ကော် မဟာဘူးတ် ပစ္စိုး။ပါ။ မဟာဘူးတေ ပစ္စိုး စီတွေ့သမှုဋ္ဌာန် ရှုပံ့ဟပါဝါရှုပံ့”ဟု ဟောအပ်၏။ ။(ကုသလာပျောကတန် အဗျာကတ်။ အကုသလာပျောကတန် အဗျာကတ်။ ဤ နှစ်ချက် အဓိပတ် အတိုင်း ကောက်လေ။ ။ဝိဘင်းကိုလည်း ရွှေတ်လေ)။ ။

(၂) အဓိပတိပစ္စည်းကို ရသောအခါ အဓိပတိတရားကိုယ်။ မရသော အခါ အကုသိုလ်ဒါဒ္ဓသဲ၊ အဟိတ်ကြိယာ၊ မဟာကုသိုလ်၊ မဟာကြိယာ၊ လောကီ ပိပါက် ပဝတ္ထံ၊ ပစ္စိုးသမျှ နာမက္ခာနာလေးပါး ဤတရားတို့သည်။ပါ။ အနုလောမ ပစ္စကို၍ “အာရမ္မဏ်ပစ္စယာ နာဓိပတိယာ တီထိ”၏၏။ ။

(၃) နိရာဓိပတိစီတွေ့ရပ်၊ ပစ္စိုးသမျှကုမ္ပဏီပို့ရပ်၊ ဗာဟိရရှုပ်၊ အာဟာရရှုပ်၊ ဥတ္တုရှုပ်၊ အသည်သတ် ကမ္မဏေရပ်၊ ပဝတ္ထံကမ္မဏေရပ် ဤတရားတို့သည် ပစ္စည်း နှစ်ပါး၏၏ ပစ္စယူပွဲခုမြမဖြစ်ကုန်။ပါ။ ပစ္စနိက်၍ “နာရမ္မဏ်ပစ္စယာ နာဓိပတိယာ ပဋ္ဌာ”၏။ ။ပဉ္စဟူသောကား “ကုသလန် အဗျာကတ်” အစရှိသည်တည်း။

ကုသလန် အဗျာကတ်၏ ကတ္တားကား ပဉ္စဝေါကာရဘုရား အဓိပတိပစ္စည်းကို ပဝတ္ထံသာအပါ မဟာကုသိုလ် ရှုစွဲချု၊ အင့်တိုးသူ။ အဓိတ်အပေါင်း နာမက္ခာနာ ကိုရှု၍ ဖြစ်သော နိရာဓိပတ် စီတွေ့ရပ် ပစ္စယူပွဲ၏၏။ ။ဝိဘင်းကို “ကုသလာ”။ပါ။ အဗျာကတောား။ပါ။ နာရမ္မဏ်ပစ္စယာ နာဓိပတိပစ္စယာ။ ကုသလေ ခေါ် ပစ္စိုး စီတွေ့သမှုဋ္ဌာန် ရှုပံ့”ဟု ဟောအပ်၏။ ။အကုသလန် အဗျာကတ်၏ ကတ္တားကား ပဉ္စဝေါကာရဘုရား အဓိပတိပစ္စည်းကို မရသောအခါ အကုသိုလ် ဒ္ဓားသဲ။ သတ္တ

## ပဋိစ္စဝါရ အနုလောမ ဒုကသချိုဝါရ

၁၄၉

ဝိသ။ အစိတ်အပေါင်း။ပါ။ နိရာဓိပတီ စိတ္တဇရပ်။၏။ ဝိဘင်းကို “အကုသလံ”။ပါ။ အကုသလေ ခန္ဓာ ပဋိစ္စ စိတ္တသမ္မဋ္ဌာနံ ရှုပံ့”ဟု။၏။ ။

အဗျာကတ္ထု ပဝတ္ထုအခါ ကတ္ထားကား ပဉာဏ်ကာရဘုံး၌ အဓိပတိပစ္စည်းကို မရသောအခါ အဟိတ်ကြိယာ သုံးခုံး မဟာကြိယာရှုစွဲခုံး အရှုပပိပါက်လေးခုံး ဧပြုပို့ညာ်တဆယ် ရဟန်ဘတ္ထုတိကြုံသော လေသာရိပိပါက်အငွာရသာ။၏။ ပွဲတို့သာ။ အစိတ်အပေါင်း နာမက္ခာနာကိုစွဲ၍ ဖြစ်သော နိရာဓိပတီ စိတ္တဇရပ် ပစ္စယူပုန်။၏။ ။ပဋိသန္ဓာအခါ ပဉာဏ်ကာရ ပဋိသန္ဓာပန္တရသာ။၏။ အော်ပွဲတို့သာ။ အစိတ်အပေါင်း နာမက္ခာနာကိုစွဲ၍ ဖြစ်သော ကဋ္ဌတ္ထုရပ်။၏။ ။ရှုပ်သက်သက် ကတ္ထားကား ပဉာဏ်ကာရ ဘုံး၌ ဖြစ်သောအခါ အရှုပပိပါက်လေးခုံး ဧပြုပို့ညာ်တဆယ် ရဟန်ဘတ္ထုတိကြုံသော နိရာဓိပတီကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်၊ ဝိပါက်၊ ကြိယာနာမက္ခာနာကိုစွဲသုံးသိုံး ယထာရဟန်အပ်၍သော နိရာဓိပတီပိတ္ထု၏ မဟာဘုတ်၊ ပဉာဏ်ကာရ ပဋိသန္ဓာပန္တရသာတို့နှင့် ယထာရဟနာတူ ဥပါဒ်သော ပန့်သာဓန ကမ္မာမဟာဘုတ်၊ ဗာဟိုရမဟာဘုတ်၊ အာဟာရမဇမဟာဘုတ်၊ ဥတ္ထုမဟာဘုတ်၊ အသည်သတ် ကမ္မာမဟာဘုတ်၊ ပဝတ္ထုကမ္မာ မဟာဘုတ်ကို စွဲ၍ ဖြစ်သော ဘုတ်နှင့်တက္ခသော နိရာဓိပတီစိတ္တဇရပ်၍၊ ပဋိသန္ဓာကမ္မာဥပါဒ်၍ ပဝတ္ထုကမ္မာ ဥပါဒ်၍ ပစ္စယူပုန်။၏။ ။ထိုကြောင့် ဝိဘင်းကို “အဗျာကတံ”။ပါ။ နာရမ္မာပစ္စယာ။ နာဝိပတီပစ္စယာ။ ဝိပါကာသျာကတေ ကြိယာသျာကတေ ခန္ဓာ ပဋိစ္စ စိတ္တသမ္မဋ္ဌာနံ ရှုပံ့ ပဋိသန္ဓာကောင် ဝိပါကာသျာကတေ ခန္ဓာ ပဋိစ္စ ကဋ္ဌတ္ထုရှုပံ့။ ခန္ဓာ ပဋိစ္စ ဝတ္ထု။ ကောင် မဟာဘုတ် ပဋိစ္စ တယေသာ။ပါ။ မဟာဘုတ် ပဋိစ္စ စိတ္တသမ္မဋ္ဌာနံ ရှုပံ့ ကဋ္ဌတ္ထုရှုပံ့ ဥပါဒ်၍ ဗာဟိုရုံး။ အာဟာရသမ္မဋ္ဌာနံ။ ဥတ္ထုသမ္မဋ္ဌာနံ။ အသည်သတ္တာနံ ကောင် မဟာဘုတ်။။ မဟာဘုတ် ပဋိစ္စ ကဋ္ဌတ္ထုရှုပံ့ ဥပါဒ်၍”ဟု ဟောအပ်၏။ ။(ကုသလာသျာကတေန အဗျာကတံ။ အကုသလာသျာကတေန အဗျာကတံ။ အဗျာကတံ။)။ ။

(၄) အဓိပတိပစ္စည်းကို ရသောအခါ အဓိပတီ တရားကိုယ်ကြုံသော သာခိပတီလောင်း ဆဲနှင့်ခုံး နာမက္ခာနာ ဤတရားတို့သည်။ပါ။ အနုလုံး၌ “အာရမ္မာ ပစ္စယာ အဓိပတီယာ တိကို”။၏။ ။(ကုသလေန ကုသလံ။ အကုသလေန အကုသလံ။ ဤနှင့်ပုံးကို အဓိပတီအတိုင်းကောက်။ ဝိဘင်းကိုလည်းရွှေတ်လေ)။ ။ အဗျာကတေန အဗျာကတံ၌ ကတ္ထားကား အဓိပတိပစ္စည်းကို ရသောအခါ မဟာကြိယာရှုစွဲခုံး ကောင်ရသော မဟဂုတ်ကြိယာကိုံးခုံး ဖိုလ်လေးခုံး။ စော ဆတ္တံ့သ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခာနာကိုစွဲ၍ ဖြစ်သော အဓိပတီ တရားကိုယ်ကြုံသော မဟာကြိယာရှုစွဲခုံး မဟဂုတ်ကြိယာကိုံးခုံး ဖိုလ်လေးခုံး ဖေ။ ဆတ္တံ့သ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခာနာ ပစ္စယူပုန်။၏။ ။ထိုကြောင့် ဝိဘင်းကို “အဗျာ

၁၂၀

## တိကပဋ္ဌာန်း အရကောက်

ကတ်ပါအာရမ္မဏပစ္စယာ အမိပတိပစ္စယာ။ ဝိပါကာဗျာကတံ ကြိယာဗျာကတံ  
ကော ခန့်ပဋ္ဌာန်းပါ။ ဒွေ ခန့်”ဟု ဟောအပ်၏။

### အာရမ္မဏမူ အနှစ်ရရှာ

(၁) အာရမ္မဏမူ အနှစ်ရရှာကြု အနှစ်ရပစ္စည်း၏ ပစ္စယုံးနဲ့ ဓမ္မသာ ဖြစ်၍  
အာရမ္မဏမူပစ္စည်း၏ ပစ္စယုံးနဲ့ ဓမ္မယုံးနဲ့ မဖြစ်သော တရားကားမရှိ။ ထို့ကြောင့်  
ပစ္စနိယာနဲ့လောမ၌ “နာရမ္မဏပစ္စယာ အနှစ်ရေ” အစရှိသည်ဖြင့် မဟောရ<sup>၁</sup>  
သတည်။

(၂) အာရမ္မဏပစ္စည်း၏ပါ။ ထို့ကြောင့် အနှစ်လောမပစ္စနိကြု “အာရမ္မဏ  
ပစ္စယာ နာနှစ်ရေ” အစရှိသည်ဖြင့် မဟောရ သတည်။

(၃) စီတွေ့ရပ်၊ ပဋ္ဌာန်းပါ။ ဗာဟိရရှုပ်၊ အာဟာရရှုပ်၊ ဥတုဇ်ရှုပ်၊  
အသည်တ် ကမ္မဇာရှုပ်၊ ပဝတ္ထိကမ္မဇာရှုပ် ကြုတရားတံသည် အာရမ္မဏ၊ အနှစ်ရ<sup>၂</sup>  
ပစ္စည်းနှစ်ပါ၏ ပစ္စယုံးနဲ့ မဖြစ်ကုန်။ ထို့ကြောင့် ပစ္စနိကြု “နာရမ္မဏပစ္စယာ  
နာနှစ်ရေ ပွဲ”ဟု။ ၅။ ပွဲ ဟူသောကား “ကုသလန အဗျာဗာတံ” စသည်<sup>၃</sup>  
တည်း။ ၆။ (ကုသလန အဗျာဗာတံ၊ အကုသလန အဗျာဗာတံ၊ ကြိန်းပုံပိုက္ခာ  
ဟောတုအတိုင်းကောက်၊ ဝိဘင်းကိုလည်းရှုရှု)။ ၇။ အဗျာဗာတံ၏ အဗျာဗာတံ၌  
ပဝတ္ထိအခါ ကတ္တားကား ပွဲဝေါကာရဘုံ၌ ဖြစ်သောအခါ အရှုပ်ဝိပါက် လေးခါ  
ဒွေ့ပွဲပိုညာ၌ တဆယ်။ ရဟန်းတို့ စုတိကြုံသော ဝိပါက်ဗာဝိသာ၊ ကြိယာ  
ဝိသာ။ ၈။ အနှစ်တံသော အစိတ်အပေါင်း နာမက္ခာနာကိုစွဲ၍ ဖြစ်သော စီတွေ့ရှုပ်  
ပစ္စယုံး၏။ ၉။ ပဋ္ဌာန်းအခါ ကတ္တားကား ပွဲဝေါကာရ ပဋ္ဌာန်းပန္တရသာ။  
၁၀။ ပွဲတံသော အစိတ်အပေါင်း နာမက္ခာနာကိုစွဲ၍ ဖြစ်သော ကလ္လာတံ၌  
ပစ္စယုံး၏။ ၁၁။ ရုပ်သက်သက်၌ ကတ္တားကား ပွဲဝေါကာရဘုံ၌ ဖြစ်သောအခါ  
အရှုပ်ဝိပါက်လေးခါ။ ၁၂။ ဒွေ့ပွဲပိုညာက် တဆယ်။ ရဟန်းတို့ စုတိကြုံသော  
ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်၊ ဝိပါက်၊ ကြိယာနာမက္ခာနာတို့သည် ယထာရဟပြုအပ်သော  
စီတွေ့မဟာသာတ်။ ပွဲဝေါကာရပဋ္ဌာန်းပန္တရသာ။ ၁၃။ ပွဲတံသော နာမက္ခာနာတို့  
နှင့် ယထာရဟအတူပါဝါသော ပဋ္ဌာန်း ကမ္မဇာမဟာသုတေသန။ ဗာဟိရ<sup>၄</sup>  
မဟာသုတေသန၊ အာဟာရရှုမဟာသုတေသန၊ ဥတုဇ်ရှုမဟာသုတေသန၊ အသည်တ်ကမ္မဇာ  
မဟာသုတေသန၊ ပဝတ္ထိကမ္မဇာမဟာသုတေသနကိုစွဲ၍ ဖြစ်သော ဘုတ်နှင့်တက္ခသော  
စီတွေ့ပေါ်၏၊ ပဋ္ဌာန်းပန္တရပေါ်၏။ ဗာဟိရပေါ်၏။ ၁၄။ အသည်တ်ကမ္မဇာ  
ဥပါဝါ၊ ပဝတ္ထိကမ္မဇာဥပါဝါရှုပ် ပစ္စယုံး၏။ ထို့ကြောင့် ဝိဘင်းကို “အဗျာဗာ  
ကတံ”ပါ။ ဝိပါကာဗျာဗာကတံ ကြိယာဗျာဗာကတံ ခန္ဓာ ပဋ္ဌာန်း စီတွေ့သမုပ္မာန် ရှုပ်။  
ပဋ္ဌာန်းကြုကော ဝိပါကာဗျာဗာကတံ ခန္ဓာ ပဋ္ဌာန်း ကုသလန ရှုပ်။ ခန္ဓာ ပဋ္ဌာန်း ပတ္တု။  
ကော မဟာသုတေသန။ မဟာသုတေသန ပဋ္ဌာန်း စီတွေ့သမုပ္မာန် ရှုပ်။ ကလ္လာရှုပ်။ ဥပါဝါ

## ပဋိစ္စဝါရ အနုလောမ ခုကသချုပါရ

၁၅၁

ရှုပံ့။ ဗာဟိရီ။ အာဟာရသမှုဒ္ဓဘန်။ ဥတုသမှုဒ္ဓဘန်။ အသညသတ္တဘန်။ပါ။ မဟာ  
ဘူတေ ပဋိစ္စ ကဋ္ဌတ္ထာရှုပံ့ ဥပါဒါရှုပံ့”ဟု ဟောတော်မူအပ်၏။ ။(ကုသလာ  
ဗျာကတေန အဗျာကတံ့။ အကုသလာဗျာကတေန အဗျာကတံ့။ ဤနှစ်ပုဒ်ကို  
ဟောတေအတိုင်းကောက်။ ဝိဘင်းရွတ်)။

(၄) အလုံးစုံသာစိတ်တရုတ်ကိုဆယ်။ စေ။ ဒွေးပညာသ ပဝတိ၊ ပဋိ  
သန္တေ နာမက္ခန္တာလေးပါး ဤတရားတို့သည် အာရမ္မဏ၊ အနန္တရ ပစ္စားနှစ်ပါး  
၏ ပစ္စားပုံပွဲ။၏။ပါ။ အနုလုံး “အာရမ္မဏပစ္စား အနန္တရ တိကြီ”။၏။  
(အာရမ္မဏအတိုင်းကောက်။ ဝိဘင်းရွတ်။ သမနန္တရလည်း နည်းတူ)။

### အာရမ္မဏမ သဟဇာတ္ထက

(၁) အာရမ္မဏမ သဟဇာတ္ထက၌ စိတ္တာရှုပ်၊ ပဋိသန္တကမ္မဇရှုပ်၊ ဗာဟိရီ  
ရှုပ်၊ အာဟာရဇရှုပ်၊ ဥတုဇရှုပ်၊ အသညသတ္တကမ္မဇရှုပ်၊ ပဝတိကမ္မဇရှုပ်  
ဤတရားတို့သည် သဟဇာတ္ထပစ္စား၏။ပါ။ ပစ္စာနှစ်ပုဒ်ကို  
ပစ္စား သဟဇာတေ ပဉား”။၏။ ။(အနန္တရခုံက ပစ္စာနှစ်အတိုင်းကောက်။  
ဝိဘင်းရွတ်လေ)။

(၂) အာရမ္မဏပစ္စား၏ ပစ္စားပုံပွဲမှုသာဖြစ်၍ သဟဇာတ္ထပစ္စား၏  
ပစ္စားပုံပွဲမှုမဖြစ်သော တရားကားမရှု။ ထိုကြောင့် အနုလောမပစ္စာနှစ်ပုဒ်  
“အာရမ္မဏပစ္စား နသဟဇာတေ” အစရှိသည်ဖြင့် မဟောရသတည်း။

(၃) ပစ္စားနှစ်ပါး၏ ပစ္စားပုံပွဲမှု မဖြစ်သော တရားလည်းမရှု။ပါ။ တည်း။

(၄) အလုံးစုံသော ပဝတိ၊ ပဋိသန္တ နာမက္ခန္တာလေးပါး ဤတရား  
တို့သည်။ပါ။အနုလုံး “အာရမ္မဏပစ္စား သဟဇာတေ တို့ကို”။၏။(အာရမ္မဏ  
အတိုင်း ကောက်။ ဝိဘင်းရွတ်)။

### အာရမ္မဏမ အညမညခုံက

(၁) အာရမ္မဏမ အညမညခုံက၌ ပဋိသန္တ နာမက္ခန္တာမှ ထောက်သော  
ဟဒယဝတ္ထား။ အချင်းချင်းမှ ထောက်သော စိတ္တာမဟာဘုတ်၊ ပဋိသန္တကမ္မဇ  
မဟာဘုတ်၊ ဗာဟိရမဟာဘုတ်၊ အာဟာရဇမဟာဘုတ်၊ ဥတုဇမဟာဘုတ်၊  
အသညသတ္တ ကမ္မဇမဟာဘုတ်၊ ပဝတိကမ္မဇမဟာဘုတ် ဤတရားတို့သည်  
အညမညပစ္စား၏ ပစ္စားပုံပွဲမှုသာဖြစ်၍။ပါ။ ပစ္စာနှစ်ပုဒ်ကို  
ပစ္စား အညမညော ကော်”။၏။ ။ပဋိသန္တအခါ အဗျာကတော ကတ္တားကား  
ပဉာဏ်ကားရ ပဋိသန္တပန္တရသာ။ စေ။ ပဉာဏ်သ အစိတ်အပေါင်း နာမက္ခန္တာကို  
စွဲဖြစ်သော ဟဒယဝတ္ထား ပစ္စားပုံပွဲ။၏။ ၏။ ။ရှုပ်သက်သက်၌ ကတ္တားကား

(၃) နာမက္ခနာမှ ထောက်သော စိတ္တင်ရုပ်၊ ဟဒယဝတ္ထုမှတပါး ပဋိသန္ဓာ ကမ္မဇရုပ်၊ မဟာဘုရားမှ ထောက်သော စိတ္တင်ပါဒါ၊ ပဋိသန္ဓာကမ္မဇ ဉာပါဒါ၊ မာဟိရည်ပါဒါ။ အာဟာရဇ ဉာပါဒါ၊ ဉာတ္ထုလျပါဒါ၊ အသညသတ်ကမ္မဇ ဉာပါဒါ၊ ပဝတ္ထိကမ္မဇ ဉာပါဒါရုပ် ၍၏ တရားတိသည် အာရမ္မဏ၊ နည်မည့် ပစ္စည်နှစ်ပါး၏ ပစ္စယူပုံနှစ်မှု မဖြစ်ကုန်။ ထိုကြောင့် ပစ္စနိက်၌ “နာရမ္မဏပစ္စယာ နအညမည့် ပဋိ”။၅။ ၁။ (ကုသလန အဗျာကတံ၊ အကုသလန အဗျာကတံ၊ ၀၂၁၈၄၇)။ ၁။ အဗျာကတံ အဗျာကတံ၏ ပထိအောင် ကတ္တားကား ပူဇော်ကာရုံး၌ ဖြစ်သောအောင် အရှုပ်ပိုက်လေး၊ ဒွေပူဇော်ညာ၌ ဆယ်၊ ရဟန်၌ စုတိကြော်သော ဝိပါက် မာဝိသ၊ ကြိယာဝိသ၊ ၆။ အင်တိ သ ရာစိတ်အပေါင်း နာမက္ခနာမှုကို၌၌ ဖြစ်သော စိတ္တင်ရုပ် ပစ္စယူပုံ။၅။ ၁။ ရှုပ်သက်သက်၌ ကတ္တားပုဒ်၏ အရကား ပူဇော်ကာရုံး၌ ဖြစ်သောအပါ အရှုပ်ပိုက်လေး၊ ဒွေပူဇော်ညာ၌ တဆယ်၊ ရဟန်၌ စုတိကြော်သော ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်၊ ဝိဝိက်၊ ကြိယာ နာမက္ခနာမှုတိသည် ယထာရဟ ပြုအပ်သော စိတ္တုမ္မမဟာဘုတ်၊ ပူဇော်ကာရ ပဋိသန္ဓာ ပန္တရသတ္တုနှင့် ယထာရဟ၊ ၁။ ပဋိသန္ဓာကမ္မဇမဟာဘုတ်၊ မာဟိရမဟာဘုတ်၊ အာဟာရဇမဟာဘုတ်၊ ဉာတ္ထုမဟာဘုတ်၊ အသညသတ်ကမ္မဇ မဟာဘုတ်၊ ပဝတ္ထိကမ္မဇမဟာဘုတ်ကို ၌၌ ဖြစ်သော စိတ္တင်ည်ပါဒါ။ ပဋိသန္ဓာကမ္မဇည်ပါဒါ။၁။ ၁။ ပဝတ္ထိကမ္မဇမ္မဇပါဒါရုပ် ပစ္စယူပုံ။၅။ ၁။ ဝိဘင်းကို “အဗျာကတံ”၊ နာရမ္မဏပစ္စယာ န အညမည့် ပစ္စယူသာ၊ ဝိပါကာပျော်ကတေ ပြိုယာအဗျာကတံ အန္တ ပစ္စိ စိတ္တသမွှာနဲ့ ရုပ်။ ပဋိသန္ဓာက္ခနာကတံ ဝန္တ ပဋိစိ ကရှုတ္ထာရုပ်။ မဟာဘုတ် ပဋိစိ

ပဋိစ္စဝါရ အနုလောမ ဒုကသချိုဝါရ

၁၅၃

စိတ္တသမ္မတာန် ရှုပ် ကရာတ္တာရှုပ် ဥပါဒါရှုပ်။ မာဟိရေ မဟာဘူးတေ ပဋိစ္စ ဥပါဒါရှုပ်။ အသည်တ္တာန်။ မဟာဘူးတေ ပဋိစ္စ ကရာတ္တာရှုပ် ဥပါဒါရှုပ်။ ဟု ဟော အပ်၏။ ။(ကသလာဗျာကတေန အဗျာကတံ့။ အကုသလာဗျာကတေန အဗျာကတံ့။ ဤနှစ်ချက်ကို ဟောတဲ့ အတိုင်းကောက်။ ဝိဘင်းကိုလည်းရှုတ်)။

(၄) အလုံးစုံသော ပဝတီ၊ ပဋိသန္တ နာမက္ခနာလေးပါး ဤတရားတို့သည် ပစ္စည်းနှစ်ပါး၏ပံ့။ အနုလုံး၏“အာရမ္မဏပစ္စယာ အညမညေ တီကီ”၏။ ။ (အာရမ္မဏအတိုင်း။ အာရမ္မဏမူး နိသာယခုက္ခာ သဟောတဗုကနှင့်တူ၏။ အာရမ္မဏမူး ဥပါဒါသာယခုက္ခာလည်း အနှစ်ရုံကနှင့်တူ၏)။

အာရမ္မဏမူး ပုဂ္ဂဇာတဗုက

(၅) အာရမ္မဏမူး ပုဂ္ဂဇာတဗုက္ခာ ပုဂ္ဂဇာတပစ္စည်း၏ ပစ္စယူပွဲနှစ်မူသာ ဖြစ်၍ အာရမ္မဏပစ္စည်း၏ ပစ္စယူပွဲနှစ်မူ မဖြစ်သောတရားကား မရှိ။ ပုဂ္ဂဇာတဗုက္ခာ

(၂) အရှုပ်ပိုက်လေးခု၊ အရှုပ်ဘုံး ဖြစ်သောအခါ လောဘမူး၊ မောဟမူး မနောဒ္ဓါရာဝင်နှင့်၊ မဟာဘကုသိုလ်၊ မဟာကြိယာ၊ အရှုပ်ကုသိုလ်၊ အရှုပ်ကြိယာ၊ အထက်မဂ်သံးခု၊ ဖိုလ်လေးခု၊ ပဋိသန္တ နာမက္ခနာလေးပါး ဤတရားတို့သည် အာရမ္မဏပစ္စည်း၏ပံ့။ ပုဂ္ဂဇာတဗုက္ခာလည်းတွေးရှု စင်ကုန်၏။ ။အနုလောမ ပစ္စနိက္ခာ“အာရမ္မဏပစ္စယာ နပုဂ္ဂဇာတေ တီကီ”၏။ ။ကသလာ ကတ္တားကား အရှုပ်ဘုံး ဖြစ်သောအခါ မဟာဘကုသိုလ်ရှုစ်ခု၊ အရှုပ်ကုသိုလ်လေးခု၊ အထက်မဂ် သံးခု၊ စော်ဘုံးသံးခု၊ ဆတ္တိဘုံး။ အစိတ်အစိတ်။ ပုဂ္ဂဇာတဗုက္ခာ အစိတ်အစိတ်နာမက္ခနာ ပစ္စယူပွဲနှင့် ပိုဘင်းကို “ကုသလံးပံ့။ အာရမ္မဏပစ္စယာ နပုဂ္ဂဇာတပစ္စယာ။ အရှုပ် ကုသလံးကံး ခန့် ပဋိစ္စပံ့ပံ့။ ခွေ ခန္ဓာ”ဟု ဟောအပ်၏။ ။အကုသလာ ကတ္တား ကား အရှုပ်ဘုံး ဖြစ်သောအခါ လောဘမူးရှုစ်ခု၊ မောဟမူးခွေး။ စော်ဘုံး။ တော်ဘုံး။ ပုဂ္ဂဇာတဗုက္ခာ အကုသလံးကံး ခန့် ပံ့ပံ့။ ခွေ ခန္ဓာ”ဟု ဟောအပ်၏။ ။အဗျာကတံ့ ပဝတီအခါကတ္တားကား အရှုပ်ပိုက်လေးခု၊ အရှုပ်ဘုံး ဖြစ်သောအခါ မနောဒ္ဓါရာဝင်နှင့် မဟာကြိယာရှုစ်ခု၊ အရှုပ်ကြိယာလေးခု၊ ဖိုလ် လေးခု။ စော်ဘုံး။ အစိတ်အစိတ်။ ပုဂ္ဂဇာတဗုက္ခာအခါ အာရမ္မဏ အတိုင်းကောက်)။ ပိုဘင်းကိုလည်း “အဗျာကတံ့ပံ့။ အရှုပ် ပိုပါကာ ဗျာကတံ့ ကြိယာဗျာကတံ့ပံ့။ ခွေခန္ဓာ။ ပဋိသန္တားကံး ပိုပါကာဗျာကတံ့ ကံး ခန့် ပံ့ပံ့။ ခွေခန္ဓာ။ ဟု ဟောအပ်၏။

(၆) စိတ္တဇရုပ်၊ ပဋိသန္တကမ္မဇရုပ်။ မာဟိရရုပ်၊ အာဟာရဇရုပ်။ ဥတ္တရုပ်၊ အသည်တံ့ကမ္မဇရုပ်၊ ပဝတီကမ္မဇရုပ်။ ပစ္စနိက္ခာ“နာရမ္မဏပစ္စယာ နပုဂ္ဂဇာတေ ပဉ္စ”၏။ ။(ကောက်မြဲ။ ပိုဘင်းရွှေတ်မြဲ)။

(၄) အရှုပ်ဝိပါက်လေးခု ကြိုးသော ပစ္စဝေါကာရ ပဝါဒီ နာမက္ခနာ လေးပါး ဤတရားတို့သည်။ပါ။ အနုလုံး “အာရမဗုဏ်ပစ္စယာ ပုဂ္ဂိုလာတေ တိုင်း”။၏။ ။(ပုဂ္ဂိုလာတအတိုင်းကောက်။ ဝိဘင်းရွှေတေ။)။

### အာရမဗုဏ် အာသေဝန့်ခုက

(၁) အာရမဗုဏ် အာသေဝန့်ခုက အာရမဗုဏ်တွေ့်း မရှိ။

(၂) အကုသိုလ်ခိုဒ္ဓသ၊ ဟသိတ္ထပါဒ်၊ မဟာကုသိုလ်၊ မဟာကြိုယာ ပုဂ္ဂမလော၊ အာဝဇ္ဈာန်းဒွေး။ ဝိပါက်ဆဲ့းသ ပဝါဒီပိဋ္ဌာနေ့ နာမက္ခနာလေးပါး ဤတရားတို့သည်။ပါ။ အနုလောမ ပစ္စနိက်၍ “အာရမဗုဏ်ပစ္စယာ နာသေဝန် တိုင်း”။၏။ ။ကုသလေန ကုသလုံးကဲးကား မဟာကုသိုလ် ပုဂ္ဂမလော။ စေ။ အငွေတိုးသကုလ်ကောက်။ (အာရမဗုဏ် အတိုင်းရွှေတေ)။ ။အကုသလေန အကုသလုံးကဲးကား အကုသိုလ်ခိုဒ္ဓသ ပုဂ္ဂမလော။စေ။ သတ္တိသကို ကောက်။ (ဝိဘင်း ရွှေဘုံးမြဲ)။ အဗျာဗတ်းပစ္စာ ပဝါဒီအခါ ကုတ္တားကား ဟသိတ္ထပါဒ် မဟာကြိုယာ ပုဂ္ဂမလော။ အာဝဇ္ဈာန်းဒွေး၊ ဝိပါက်ဆဲ့းသ။ စေ။ အငွေတိုးသ။ အစိတ်အစိတ်။ပါ။ နာမက္ခနာ။၏။ ။(ပဋိသန္တအခါ အာရမဗုဏ် အတိုင်းကောက်။ ဝိဘင်းကိုလည်း အာရမဗုဏ်အတိုင်းရွှေတေ)။

(၃) စိတ္တဇရုပ်။ပါ။ ပဝါဒီကမ္မဇရုပ်။ပါ။ “နာရမဗုဏ်ပစ္စယာ နာသေဝန် ပုံ”။၏။ (ကောက်မြဲ။ ဝိဘင်းရွှေတေမြဲ)။ ။(၄) ပုဂ္ဂမလော၊ ဖိလ်ဇောကြိုးသော နောက်နောက်သော ဇောကေပညာသ ဤတရားတို့သည်။ပါ။ ဤအနုလုံး၏ “အာရမဗုဏ်ပစ္စယာ အာသေဝန် တိုင်း”၏။ ။(အာသေဝန်အတိုင်း ကောက်။ ဝိဘင်းလည်းတူ၏။)။

### အာရမဗုဏ် ကမ္မခုက

(၁) အာရမဗုဏ် ကမ္မခုက စိတ္တဇရုပ်၊ ပဋိသန္တကမ္မဇရုပ်၊ အသည်တ ကမ္မဇရုပ်၊ ပဝါဒီကမ္မဇရုပ် ဤတရားတို့သည်။ပါ။ ပစ္စနိယာနှုလောမည် “နာရမဗုဏ် ပစ္စယာ ကမ္မာ ပုံ”။၏။ ။(ကုသလေန အဗျာဗတ်း။ အကုသလေန အဗျာဗတ်း။ ဤနှစ်ချက်ကို ဟေတုအတိုင်းကောက်။ ဝိဘင်းရွှေတေ)။ ။အဗျာဗတ်းကတေန အဗျာဗတ်းပစ္စာ (ပဝါဒီအခါ၊ ပဋိသန္တအခါကောက်မြဲ)။ ။ရုပ်သက်သက် ၏လည်း ကမ္မအတိုင်းကောက်လေ)။ ။ဝိဘင်းကို “အဗျာဗတ်းပါ။ နာရမဗုဏ် ပစ္စယာ ကမ္မပစ္စယာ။ ဝိပါကာဗျာဗတေ ကြိုယာဗျာဗတေ ခနေ့ ပဋိစ္စ စိတ္တသမ္မာန် ရှုပံ့။ ပဋိသန္တကြော ဝိပါကာဗျာဗတေ ခနေ့ ပဋိစ္စ ကုဋ္ဌဘာရှုပံ့။ ခနေ့ ပဋိစ္စ ဝတ္ထာ။ ကော် မဟာဘူတ် ပဋိစ္စ။ပါ။ မဟာဘူတ် ပဋိစ္စ စိတ္တသမ္မာန် ရှုပံ့။ ကုဋ္ဌဘာရှုပံ့။ ဥပါဒါရှုပံ့။ အသည်တ္ထာန် ကော် မဟာဘူတ်။ပါ။ ရှုပံ့”ဟု ဟောအပ်၏။

## ပဋိစ္စဝါရ အနုလောမ ဒုကသချာဝါရ

၁၅၅

(၂) ကုသိလ်, အကုသိလ်, ကြိယာစေတနာ။ ကမ္မတွန်း။ပါ။ အနုလောမ ပစ္စိကြံ့ “အာရမဗ္ဗာပစ္စယာ နကမ္မ တိကို”။၏။ (ကုသလေန ကုသလ်။ အကုသလန အကုသလ် ကို ဟေတူမှုကမ္မခုက အတိုင်းကောက်။ ဝိဘင်း ရှုတ်မြဲ)။ ။အဗျာကတွေ ကြိယာဝါသာ။ စေတနာကြည်သော စေတသိက် စတုတို့သာ။ အစိတ်အပေါင်း နာမက္ခာနာကိုရှု၍ ဖြစ်သော စေတနာ ပစ္စယူပြန်။ ၏။ ဝိဘင်းကို “ကြိယာဗျာကတေ ခန္ဓု ပဋိစ္စ ကြိယာ စေတနာ”ဟု ဟောအပ်၏။

(၃) ဗာဟိရရုပ်၊ အာဟာာရဇရုပ်၊ ဥတုဇရုပ် ကြိတရားတို့သည်။ပါ။ ပစ္စိက် ၏။ “နာရမဗ္ဗာပစ္စယာ နကမ္မ ကော်”။ ။ဗာဟိရ မဟာဘုတ်၊ အာဟာာရဇ မဟာဘုတ်၊ ဥတုဇမဟာဘုတ်ကိုရှု၍ ဖြစ်သော ဘုတ်နှင့်တက္ကသာ ဗာဟိရ ဥပါဒီ။ပါ။ ဥတုဇုပါဒီရုပ် ပစ္စယူပြန်။၏။ ဝိဘင်းကို “ဗာဟိရ ကော် မဟာ ဘုတ် ပဋိစ္စ”။ပါ။ အာဟာာရသမုတ္မာန်။ပါ။ ရှုပံ့”ဟု ဟောအပ်၏။

(၄) ကုသိလ်, အကုသိလ်, ကြိယာ စေတနာကြည်သော အလုံးစုံသော ပဝတ္ထိ, ပဋိသန္ဓာ နာမက္ခာနာလေးပါး။ပါ။ ကြိအနုလုံ့၍ “အာရမဗ္ဗာပစ္စယာ ကမ္မ တိကို”။၏။ (အာရမဗ္ဗာ အတိုင်းတွေ ကုသိလ်, အကုသိလ်, ကြိယာ စေတနာကို ကြည်၍ကောက်။ ဝိဘင်းရှုတ်)။

### အာရမဗ္ဗာမူ ဝိပါကုစု

(၁) အာရမဗ္ဗာမူဝိပါကုစုကြုံ ဝိပါက်ပြုအပ်သော စိတ္တဇရုပ်၊ ပဋိသန္ဓာ ကမ္မဇရုပ်။ပါ။ အာရမဗ္ဗာတွန်း။ “နာရမဗ္ဗာပစ္စယာ ဝိပါကော်ကော်”။၏။ ပဝတ္ထိအခါ အဗျာကတောာ ကတ္တားကား ပဉ္စဝေါကာရဘုံး၍ ဖြစ်သောအခါ အရှုပ် ဝိပါက်လေးခါ၊ ဒွေးဟန်တို့သောကို ပုဂ္ဂန္တတို့တော်ဆယ်၊ ရဟန်ဘုတ်စုံတိကြည်သောဝိပါက်ဗာဝါသာ စောအင့်တို့သာ။ အစိတ်အပေါင်းနာမက္ခာနာကိုရှု၍ ဖြစ်သော ဝိပါက်ပြုအပ်သော စိတ္တဇရုပ်။၏။ ။ပဋိသန္ဓာအခါကတ္တားကား ပဉ္စဝေါကာရ ပဋိသန္ဓာပန္နရသာ။စော ပဉ္စတို့သောအပေါင်းနာမက္ခာနာကို စုံ၍ဖြစ်သောအခါ အရှုပ်ဝိပါက်လေးခါ၊ ဒွေးဟန်တို့သောကို ပုဂ္ဂန္တတို့တော်ဆယ်၊ ရဟန်ဘုတ်စုံတိကြည်သော ဝိပါက်နာမက္ခာနာဘုတ်သည် ယထာ ရဟုပြုအပ်သော စိတ္တဇရုပ်ဘုတ်၊ ပဉ္စဝေါကာရပဋိသန္ဓာပန္နရသာ။ပါ။ ပဋိသန္ဓာ ကမ္မဇ မဟာဘုတ်ကိုရှု၍ဖြစ်သော ဘုတ်နှင့်တက္ကသာ စိတ္တဇုပါဒီ။ ပဋိသန္ဓာ ကမ္မဇုပါဒီရုပ် ပစ္စယူပြန်။၏။ ဝိဘင်းကို “ဝိပါကာဗျာကတေ ခန္ဓု ပဋိစ္စ စိတ္တသမုတ္မာန် ရှုပံ့”။ပါ။ ပဋိသန္ဓာကြောကော် ဝိပါကာဗျာကတေ ခန္ဓု ပဋိစ္စ ကုတ္တာရှုပ်ပြု။ ပဏ္ဏသမုတ္မာန် ရှုပံ့”။

၁၂၆

## တိကပဋ္ဌာန်း အရကောက်

(J) ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်၊ ကြိယာနာမက္ခနာလေးပါး၊ အနုလောမပစ္စနိက်၌ “အာရမ့်ကျပစ္စယာနဝိပါကေ တီတီ”။၏။ ။(ကုသာလန် ကုသလံ၊ အကုသလန် အကုသလံ၊ အာရမ့်ကျအတိုင်း၊ အာရမ့်ကျဘဏ်၌ ကြိယာဝိသကိုကောက်၊ ကြိယာအဗျာကတံ ဟု ဟောလေ)။

(၃) ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်၊ ကြိယာ ပြုအပ်သော စိတ္တဇရုပ်၊ ဗာဟိရရုပ်၊ အာဟာရဇရုပ်၊ ဥတ္တဇရုပ်၊ အသည်သတ်ကမ္မဇရုပ်၊ ပဝတ္တကမ္မဇရုပ်။ ပစ္စနိက်၌ “နာရမ့်ကျပစ္စယာ နဝိပါကေ ပဉ္စ”။ ၏။ ။(ပဉ္စတွင် အဗျာကတသာ ထူးသည်)။ ။ပဝတ္တီအခါ အဗျာကတောာ ကတ္တားကား ပဉ္စဝေါကာရဘုံးဖြစ်သော အခါ ကြိယာဝိသာ။၏။ ပဉ္စတို့သာ။ အောစိတ်အပေါင်း နာမက္ခနာကို စွဲ၍ ဖြစ်သော စိတ္တဇရုပ်။၏။ ။ရပ်သက်သက်၌ ကတ္တားကား ပဉ္စဝေါကာရဘုံး ဖြစ်သောအခါ ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်၊ ကြိယာပြုအပ်သော စိတ္တဇမဟာဘုတ်၊ ဗာဟိရမဟာဘုတ်၊ အာဟာရဇမဟာဘုတ်၊ ဥတ္တဇမဟာဘုတ်၊ အသည်သတ်ကမ္မဇမဟာဘုတ်၊ ပဝတ္တီ ကမ္မဇမဟာဘုတ်ကို၍ ဖြစ်သော ဘုတ်နှင့်တာနှင့်သော စိတ္တဇုပါဒါ၊ ဗာဟိရ ဥပါဒါ။ ။ပဝတ္တီကမ္မဇုပါဒါရုပ်။၏။ ။ဝိဘင်းကို “ကြိယာအဗျာကတေ ခန္ဓု ပဋိစ္စ စိတ္တသမုဋ္ဌာန် ရှုပံ့ပါ။ ။ကော မဟာဘုတ်တံပဋိစ္စုပါ။ ။စိတ္တသမုဋ္ဌာန် ရှုပံ့ ဟုဟော အပ်၏။

(၄) အလုံးစုံသောဝိပါက်ဆတ္တီသာပဝတ္တီ ပဋိသန္ဓနာမက္ခနာလေးပါး။ ပါ။ ။ကြိအနုလုံး၌ “အာရမ့်ကျပစ္စယာ ဝိပါကေ ကော်”။၏။ (ဝိပါကအတိုင်းတွင်ရုပ်ချိန် ရှိကောက်၊ ဝိဘင်းရှုတ်)။

### အာရမ့်ကျ အာဟာရဓာတ်

(၁) အာရမ့်ကျအာဟာရရုက္ခနာ၌ စိတ္တဇရုပ်၊ ပဋိသန္ဓကမ္မဇရုပ်၊ အာဟာရဇ ရုပ်ကြိတရားတို့သည်။ ပါ။ ။အာရမ့်ကျတွေးန်း၊ ပစ္စနိယာနုလောများ၊ ပဉ္စ။ ၏။ (ကြိဝါး ချက်တွင် အဗျာကတွေး ရပ်သက်သက်မှာ အာဟာရသမုဋ္ဌာန် ပါသည်သာ ထူးသည်)။

(J) အနုလောမပစ္စနိက်၌ အာဟာရတွေး မရှိ။

(၃) ဗာဟိရရုပ်၊ ဥတ္တဇရုပ်၊ အသည်သတ်ကမ္မဇရုပ်၊ ပဝတ္တကမ္မဇရုပ်။ ပစ္စနိက်၌။ ကော်။ ၏။ ။(ကောက်မြဲ၊ ဝိဘင်းရှုတ်မြဲ)။

(၄) အလုံးစုံသော ပဝတ္တီ၊ ပဋိသန္ဓနာမက္ခနာလေးပါး၊ အနုလုံး၌ တီတီ။ ၏။ (အာရမ့်ကျအတိုင်းကောက်၊ ဝိဘင်းရှုတ်)။

ଆରମ୍ଭିକ ଗ୍ରନ୍ତିଯତିକ

(၁) အာရမ္မကဗ္ဗူ ကြိုးယခုက်ခိုးစီတွေ့ပုံပါ။ ပဋိသန္ဓကမ္မလရပ်။ရပ်လိုပိတိနှင့်  
ကြိုးသော အသည်တ် ကမ္မားရပ်၊ ပဝတ္ထိကမ္မားရပ်။ ကြိုးယပစ္စား၏။ပါ။  
အာရမ္မကဗ္ဗူနှင့် ပဲ။။(ကြိုးသော အာရမ္မကဗ္ဗူ အာရမ္မကဗ္ဗူ သက်သာ  
ထူးသည်)။ ၂။ကတ္တားကား ပညေ့ဝါကာရဘုံး ဖြစ်သောအခါ။။ ကုသိုလ်၊  
အကုသိုလ်၊ ဝိပါက်၊ ကြိုးယာနာမက္ခနာဘုံးသည် ယထာရဟပြုအပ်သော စီတွေ့  
မဟာဘုံးပညေ့ဝါကာရ ပဋိသန္ဓကမ္မားဘုံးအသည်တ် ကမ္မားမဟာဘုံးဘုံး  
ကမ္မားမဟာဘုံး၊ ပဝတ္ထိကမ္မားမဟာဘုံးကိုစုရှုပြုဖြစ်သော ဘုံးနှင့်တက္ခာသော  
စီတွေ့မည်ပါ၍ ပဋိသန္ဓကမ္မားမဟာဘုံးပါ၍ ရပ်လိုပိတိနှင့်ကြိုးသော အသည်တ်ကမ္မား  
သူ့ပါ၍ ပဝတ္ထိကမ္မားမည်ပါ၍ ရပ်လိုပိတိနှင့်ကြိုးသော အသည်တ်ကမ္မား  
သူ့ပါ၍ ပဝတ္ထိကမ္မားမည်ပါ၍ ရပ်လိုပိတိနှင့်ကြိုးသော အသည်တ်ကမ္မား

(J) ကြန့်ယတ္ထန်း မရှိ။

(၃) ဗာဟိရရုပ်။ အာဟာရရုပ်။ ဉာဏ်ရုပ်။ အသည်သတ် ကမ္မ၊  
ရုပ်လီဝိတိနှေ့။ ပဝတ္ထိကမ္မရုပ်လီဝိတိနှေ့။ ပစ္စနိကုင် “နာရမ္မအာစွဲယာ  
နုဏ္ဏိဖော် ကော်”။ ။ကတ္တားကား ဗာဟိရ မဟာဘုတ်၊ အာဟာရရုပ်လာာ  
ဘုတ်၊ ဉာဏ်လာာဘုတ်ကိုစွဲ၍ ဖြစ်သောဘုတ်နှင့်တကွဲသော ဗာဟိရပါဒါ။ပါ။  
ဉာဏ်ဇူပါဒါ။ အသည်သတ် ကမ္မလုမဟာဘုတ်၊ ပဝတ္ထိကမ္မ မဟာဘုတ်ကိုစွဲ၍  
ဖြစ်သော အသည်သတ်ကမ္မရုပ်လီဝိတိနှေ့၊ ပဝတ္ထိကမ္မရုပ်လီဝိတိနှေ့ ပစ္စယူပွဲနှုန်း။  
၏။ ဝိဘင်းကို “ဗာဟိရ ကော် မဟာဘုတ်”ပါ။ မဟာဘုတ်တော် ပစ္စစွဲ ဉာဏ်ပါဒါ။  
အသည်တော်နှုန်း။ မဟာဘုတ်တော် ပစ္စစွဲ ဉာဏ်လီဝိတိနှေ့”ဟု ဟောအပ်၏။

(၄) အလုံးစုံသော ပဝတ္ထိပုဂ္ဂိုလ်သန္တနာမက္ခနာလေးပါး၊ ပြုအနေလုပ်ခွင့်  
တိကို၏။ (ကောက်မြဲ၊ ပိုဘင်းရှုတ်မြဲ)။

အာရမ္မကူမှ ပျောနပုဂ

(c) အာရမ္မကဗ္ဗု စျောနှုဂ္ဗီ စိတ္တာရပ်၊ ပဋိသနေကမ္မလရပ်။ ပစ္စနိယာနဲ့  
လောများ “နာရမ္မကဗ္ဗုယာ စျောနေ ပြော”၏။ (ကောက်မြဲ။ဝိဘင်းခြတ်မြဲ)။ ။

(၃) မာဟိရလုပ်၊ အာဘဘာရဇ္ဇလုပ်၊ ဉာဏ်လုပ်၊ အသည်တက္ကမ္မလုပ်၊ ပဝတ္ထာကမ္မလုပ်၊ ပစ္စနိက်၏ “ကော်”၏၏။ (ကောက်မြို့၊ ပိုဘင်းလွတ်မြုံး)။

(၄) ဒွေ့ပညံ့သာ၌ တဆယ်ကြိုးသော အသုံးစံသော ပဝတီ၊ ပဋ္ဌာန်း နာမက္ခန္ဓာ လေးပါး၊ အနုလုံး “အာရမ္မဏပစ္စယာ စျာနေ တော်”။ ။  
(အာရမ္မဏ အတိုင်းကောက်။ ဒွေ့ပညံ့သာ၌တဆယ်ကို ကြုံ၍ ကောက်လေ)

### အာရမ္မဏမူ မဂ္ဂခုက

(၁) အာရမ္မဏမူဂုဏ်၌ သဟိတ်စိတ္တဇူပ်၊ သဟိတ်ပဋ္ဌာန်း ကမ္မဇူပ် အာရမ္မဏတ္ထန်း။ “ပဉ္စ”။ ၏။ (ဟေတုခုက အတိုင်းကောက်)။

(၂) အနုလောမပစ္စနှင့် အဟိတ် ပဝတီ၊ ပဋ္ဌာန်း နာမက္ခန္ဓာ လေးပါး၊ မဂ္ဂတ္ထန်း။ “အာရမ္မဏပစ္စယာ နာမဂေါ် ကော်”။ ၏။ (ကောက်မြဲ၊ ဝိဘင်းရွှေတ်မြဲ)

(၃) အဟိတ်စိတ္တဇူပ်၊ အဟိတ်ပဋ္ဌာန်း ကမ္မဇူပ်၊ ဗာဟာရ ဇူပ်၊ ဥတုဇူပ်၊ အသည်သတ်ကမ္မဇူပ်၊ ပဝတီကမ္မဇူပ်။ ပစ္စနှင့် “ကော်”။ ၏။ (ဟေတုခုက အတိုင်းကောက်မြဲ၊ ဝိဘင်းရွှေတ်မြဲ)

(၄) သဟိတ်စိတ် ကေသတ္တတိ။ စောဒွေ့ပညာသ ပဝတီ၊ ပဋ္ဌာန်း နာမက္ခန္ဓာ လေးပါး။ အနုလုံး “တိကို”။ ၏။ ။ အဗျာကတန အဗျာကတံ့၍ သဟိတ်ပိုက်၊ သဟိတ်ကြိုယာ နာမက္ခန္ဓာကို ကောက်လော်။ ။ (အာရမ္မဏ ဝိဘင်းအတိုင်း။ ။ အာရမ္မဏမူ သမ္မုယုတ္တခုကြံး အနှစ်ရဒုကန္တ်အတူဆိုလေ)။

### အာရမ္မဏမူ ဝိပုယုတ္တခုက

(၁) အာရမ္မဏမူ ဝိပုယုတ္တခုကြံး စိတ္တဇူပ်၊ ပဋ္ဌာန်း ကမ္မဇူပ်။ အာရမ္မဏ တ္ထန်း “ပဉ္စ”။ ၏။ (ကောက်မြဲ)

(၂) အရှုပ်ပိုက် ပဝတီ၊ ပဋ္ဌာန်း နာမက္ခန္ဓာ လေးပါး အရှုပ်ဘုံး အခါ လောဘမှု၊ မောဘမှု၊ မနောဘွဲ့ကြောင်း။ မဟာကုသိုလ်၊ မဟာ ကြိုယာ၊ အရှုပကုသိုလ်၊ အရှုပကြိုယာ၊ အထက်မင် သုံးခု၊ ဖိုလ်လေးခု နာမက္ခန္ဓာ လေးပါး။ ဝိပုယုတ္တတ္ထ်း။ “တိကို”။ ၏။ ။ အဗျာကတံ့ ကထားကား အရှုပပိုက် လေးခု ပဝတီ၊ ပဋ္ဌာန်း နာမက္ခန္ဓာ လေးပါး။ အရှုပဘုံး ဖြစ်သောအခါ မနောဘွဲ့ကြောင်း။ မဟာကြိုယာ ရှစ်ခု၊ အရှုပကြိုယာ လေးခု၊ ဖိုလ်လေးခု။ စော ဆတ္တံ့သ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခန္ဓာကို စွဲ၍။ ။ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စယူပြု။ ၏။ ဝိဘင်းကို “အရှုပ ပိုကာ ဗျာကတံ့ကြိုယာ ဗျာကတံ့ ကော် ခန်း။ ခန်း”ဟု ဟောအပ်ကုန်၏။

(၃) ဗာဟိရဇူပ်၊ အာဟာရဇူပ်၊ ဥတုဇူပ်၊ အသည်သတ် ကမ္မဇူပ်၊ ပဝတီ ကမ္မဇူပ်။ ပစ္စနှင့် “ကော်”။ ၏။ (ကောက်မြဲ၊ ဝိဘင်းရွှေတ်မြဲ)

## ပဋိစ္စဝါရ အနုလောမ ဒုကသချိုံဝါရ

၁၂၇

(၄) အရှုပ်ပိုက်လေးခု ကြော်သော ပွဲဝေါကာရ ပစ္စိုး၊ ပဋိသန္တနှင့်  
နာမက္ခာန္တာ လေးပါး။ အနုလုံး။ “တိကို”။ ၏။ ။(ကုသလေန ကုသလုံး  
အကုသလေန အကုသလုံး။ (ပုဂ္ဂဇာတုဒက အတိုင်းကောက်)၊ ပိုက် အဆုံး၌  
“ဝတ္ထု ပိုပူယူတ္ထပစ္စယာ”ဟု ရှိ)။ ။အဗျာကတ္ထု (ပဝတ္ထိအခါ ပုဂ္ဂဇာတု  
အတိုင်းကောက်)။ ပဋိသန္တအခါ ကတ္ထားကား ပွဲဝေါကာရ ပဋိသန္တပန္တရသာ။  
၏။ ပွဲတို့သ အစိတ်အစိတ် အစိတ်အပေါင်း၊ နာမက္ခာန္တာ၊ ဟဒယဏ်တ္ထုကို  
စွဲ၍ဖြစ်သော ပွဲဝေါကာရ ပဋိသန္တပန္တရသာ။ ၏။ ပွဲတို့သ အစိတ်အစိတ်၊  
အစိတ်အပေါင်း နာမက္ခာန္တာ ပစ္စိုးပန်။ ၏။ ပိုဘင်းကို “အဗျာကတု”။ ပါ။  
ပိုပါကာဗျာကတု ကြိယာဗျာကတု ကော်ပါပါ။ ဒွေးခန္ဓာ။ ဝတ္ထု ပိုပူယူတ္ထပစ္စယာ။  
ပဋိသန္တက္ခာကေး ပိုပါကာဗျာကတု ကော်ပါပါ။ ဒွေးခန္ဓာ။ ဝတ္ထု ပိုပူယူတ္ထပစ္စယာ။  
ဝတ္ထု ပဋိသန္တခန္ဓာ။ ဝတ္ထု ပိုပူယူတ္ထပစ္စယာ”ဟု ဟောအပ်၏။ ။(အတိုး ဒုကသည်  
သဟာတုဒကနှင့် တူ၏။ နတ္ထိ၊ ပိုကတသည် အနန္တရနှင့် တူ၏။ ။အပိုကတဒုက  
လည်း သဟာတုဒကနှင့် တူ၏။ ။အခိုပ်တိမူ ဟောတုဒက အာရမ္မဏ္မကကို  
တွန်းမှု)။

〔အခိပတိမှု အန္တရဓကလည်း အသရမ္မဏ္မာမှု အခိပတိဒကန္တင် တူ၏〕။

## အခိုပတိမှူ သဟဇာတဒ္ဓက

(၁) အမိပတိမှု-သဟဇာတစုကြုံ အမိပတိပစ္စည်းကိုရသောအခါ အမိပတိတရာန်းကိုယ်။ မရသောအခါ အကုသိုလ်ဒီဒေသ၊ အဟိတ်ကြိုယာ၊ မဟာကုသိုလ်၊ မဟာကြိုယာ၊ လောကိုပါက် ပဝတ္ထိ၊ ပဋိသန္ဓာ နာမက္ခနာ လေးပါး၊ နိရာမိပတိစိတ္တဲ့ရုပ်၊ ပဋိသန္ဓာကဗုံးရုပ်၊ ဗာဟိရုပ်၊ အာဟာရုပ်၊ ဥတ္တဲ့ရုပ်၊ အသည်သတ်ကဗုံးရုပ်၊ ပဝတ္ထိကဗုံးရုပ် ဤတရာန်းတို့သည် အမိပတ် တန်း။ မွန်နိယာန်လောမ၌ “နာမိပတ်ပစ္စယာ သဟဇာတေ န်”။၏။ (ဘုသလပဒ သုံးချက်။ အကုသလပဒ သုံးချက်။ ဤခြောက်ချက်ကို နောက်က ဟေတုကိုမြှင့် ကောက်လော၊ ဝိဘင်းလည်း တူ၏။) ။အဗျာကတ္တု ပဝတ္ထိအခါ ကတ္တုးကား အမိပတိပစ္စည်းကို ရသောအခါ မဟာကြိုယာ ရှုစ်ခု၊ ကောနရသော မဟဂဂုတ် ကြိုယာ ကိုခဲ့၊ ဖိုလ်လေးခု အစိတ်အပေါင်း နာမက္ခနာကို စွဲ၍ဖြစ်သော အမိပတ်တရာန်းကိုယ်။ မရသောအခါ အဟိတ်ကြိုယာ သုံးခု၊ မဟာကြိုယာ ရှုစ်ခု၊ လောကိုပါက် ဗာတ္ထိုံးသ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခနာကို စွဲ၍ဖြစ်သော။၂။ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခနာ။ ထိုနာမက္ခနာ ပြုအပ်သော နိရာမိပတ်စိတ္တဲ့ရုပ် ပစ္စယူပုန်။ ၏။ ။(ပဋိသန္ဓာအခါ သဟဇာတေ အတိုင်းကောက်)။ ရုပ်သက်သက်၌ ကတ္တုးကား ပူဇော်ကောရ ဘုံး၌ ဖြစ်သောအခါ အရှုပပိပါက် လေးခု၊ ခွွာပွဲပို့ညာ၏ တဆယ်၊ ရဟန်းဘုံး စုတိကြိုးသော နိရာမိပတ်ကုသိုလ်၊

၁၆၀

တိကပဋ္ဌာန်း အရကောက်

အကုသိုလ်၊ ဝိပါက်၊ ကြိယာနာမက္ခာ။ နိရာဓိပတီစိတ္တေမဟာဘုတ်။ ပဉာဏ်ကောာရ ပဋိသန္တာ ပန္တရသတိနှင့် ယထာရဟ အတူညပါဒ်သော ပဋိသန္တာ ကမ္မဇမဟာဘုတ်၊ ဗာဟံရမဟာဘုတ်။ ပဝတ္တိကမ္မဇ မဟာဘုတ်ကို၍ ဖြစ်သော ဘုတ်နှင့်တက္ခသော နိရာဓိပတီစိတ္တေညပါဒ်။ ပဝတ္တိကမ္မဇ ဥပါဒါရုပ် ပစ္စယူပုံနှင့်။ (ဝိဘင်း သဟဇာတ အတိုင်းရှုတ်)။

- (၂) သဟဇာတတွေန်းမရှိ။
- (၃) အလွှတ်ပစ္စနိုက်မရှိ။
- (၄) အဓိပတီတရားကိုယ်ကြုံသော သာဓိပတီဇော ငါးဆဲနှင့်ခုနာမက္ခာ။ သာဓိပတီ စိတ္တေရုပ်။ အနုလုံး “နဝ”။ ၅။ (အဓိပတီအတိုင်းကောက်။ ဝိဘင်းရှုတ်)။

အဓိပတီမူ အညမညခုက္ခ

(၁) အဓိပတီမူ အညမညခုက္ခ အဓိပတီပစ္စာ်းကို ရသောအခါ အဓိပတီ တရားကိုယ်။ မရသောအခါ အကုသိုလ်ခွဲ့သာ၊ အဟိတ်ကြိယာ၊ မဟာကုသိုလ်၊ မဟာကြိယာ၊ လောကိုဝိပါက် ပဝတ္တာ၊ ပဋိသန္တာ နာမက္ခာလေးပါး။ ပဋိသန္တာ နာမက္ခာမျှထောက်သော ဟဒယဝတ္တာ။ အချင်းချင်းမှ ထောက်သော နိရာဓိပတီ စိတ္တေမဟာဘုတ်၊ ပဋိသန္တာကမ္မဇ မဟာဘုတ်၊ ဗာဟံရမဟာဘုတ်၊ အာဟာရဇ မဟာဘုတ်၊ ဥတုဇမဟာဘုတ်၊ အသညသတ် ကမ္မဇမဟာဘုတ်၊ ပဝတ္တိကမ္မဇ မဟာဘုတ် ဤတာရားနှိုးသည်။ အဓိပတီတွေး “နာဓိပတီပစ္စယာ အညမညေ တိက္ခ”။ ၅။

(၂) နာမက္ခာမျှထောက်သော သာဓိပတီစိတ္တေရုပ်၊ မဟာဘုတ်မျှထောက် သော သာဓိပတီစိတ္တေညပါဒါရုပ်။ အညမညတွေး။ “အဓိပတီပစ္စယာ နှ အည မညေ ပဉာဏ်”။ ၅။ (ကုသလန် အဗျာကတ်။ အကုသလန် အဗျာကတ်။ အဓိပတီအတိုင်းကောက်။ ဝိဘင်းရှုတ်)။ အဗျာကတ် အဗျာကတ်၌ (ပဝတ္တိအခါ အာရမ္မက္ခာက အတိုင်းကောက်)။ ။ရုပ်သက်သက်၌ ကတ္တားကား ပဉာဏ် ကာရဘုံးဖြစ်သောအခါ သာဓိပတီကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်၊ ဝိပါက်၊ ကြိယာ နာမက္ခာမျှတို့သည် ယထာရဟ ပြုအောင်သော သာဓိပတီ စိတ္တေမဟာဘုတ်ကို၍ ဖြစ်သော သာဓိပတီစိတ္တေညပါဒါရုပ် ပစ္စယူပုံနှင့်။ ၅။ “အဗျာကတ်။ ပစ္စယာ။ ဝိပါကာလျှောကတ ကြိယာများကတ ခန္ဓာ ပဋိစ် စိတ္တသမ္မတာန် ရုပ်။ မဟာဘုတ် ပဋိစ် စိတ္တသမ္မတာန် ရုပ်။ ဥပါဒါရုပ်”ဟု ဂောအပ်၏။

(၃) နာမက္ခာမျှထောက်သော နိရာဓိပတီစိတ္တေရုပ်၊ ဟဒယဝတ္တေမုတပါး ပဋိသန္တာကမ္မဇရုပ်။ မဟာဘုတ်မျှထောက်သော နိရာဓိပတီစိတ္တေညပါဒါပဋိသန္တာ ကမ္မဇညပါဒါ။ ဗာဟံရညပါဒါ။ အာဟာရဇညပါဒါ။ ဥတုဇညပါဒါ။ အသညသတ်

## ပဋိစ္စဝါရ အနုလောမ ဒုကသချုပ်ဝါရ

၁၇၁

ကမ္မဏ္ဍာပါဒီ၊ ပဝတ္ထိကမ္မဏ္ဍာပါဒီရှပ်။ ပစ္စနိက်၌ “နာဓိပတိပစ္စယာ နမည်မည် ပည့်” ။၏။

(၄) အဓိပတိတရားကိုယ်ကြော်သော သာဓိပတ်၏ ငါးဆဲ့နှစ်ခုနာမက္ခနာ။ အချင်းချင်းမှုထောက်သော သာဓိပတ်၌ မဟာဘုတ်။ အနုလုံး “အဓိပတိပစ္စယာ အည်မည် တိကို” ။၏။ ။(ကုသလေန ကုသလုံး။ အကုသလေန အကုသလုံး။ ဤနှစ်ပုံးကို အဓိပတ်အတိုင်းကောက်။ ဝိဘင်းရှုတ်)။ ။အဗျာကတန် အဗျာကတ်၌ ပဝတ္ထိအခါ ကတ္တားကား အဓိပတိပစ္စည်းကို ရသောအခါ မဟာကြိယာရှုစ်ခု၊ ကေန်ရသော မဟာဂုတ်ကြိယာကိုးခု၊ ဖိုလ်လေးခုအောင်၊ အဋ္ဌတိုးသ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခနာကိုစွဲ၍ ဖြစ်သော အဓိပတ်တရားကိုယ်ကြော်သော မဟာကြိယာရှုစ်ခု၊ မဟာဂုတ်ကြိယာကိုးခု၊ ဖိုလ်လေးခု၊ စေ။ အဋ္ဌတိုးသ ပ။၏။ ။ရှုပ်သက်သက်၌ ကတ္တားကား ပဋိပေါကာရသုံး၍ အဓိပတိ ဖစ်ည်းကို ရသောအခါ သာဓိပတ်ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်၊ ဝိပါက်၊ ကြိယာ နာမက္ခနာ၌ တို့သည် ယထာရာပြုအပ်သော သာဓိပတ်၌ မဟာဘုတ်ကိုစွဲ၍ ဖြစ်သော မဟာဘုတ်နှင့် ပစ္စယူပုံး၏။ ။ဝိဘင်းကို “အဗျာကတ်” ပါ။ ပစ္စယာ။ ဝိပါကာဗျာကတ် ကြိယာဗျာကတ် ကော် ခန်းပါ။ ငွေ့ ခန္ဓာ။ ကော် မဟာဘုတ် ပဋိစ္စ။ ပါ။ ငွေ့မဟာဘုတ်တာ” ဟု ဟောအပ်၏။ ။(အဓိပတ်မူနိသယုယာဒုကသည် သဟောတဒုကန္ခန့်တူ၏။ ။ဥပန်သယုယာလည်း အနှစ်ရဒုကန္ခန့်တူ၏။)။

### အဓိပတ်မူ ပုဂ္ဂဇာတဒုက

(၅) အဓိပတ်မူ ပုဂ္ဂဇာတဒုက်၌ ပဋိပေါကာရသုံး၍ အဓိပတိပစ္စည်းကို ရသောအခါ အဓိပတ်တရားကိုယ်။ မရသောအခါ အကုသိုလ်ရှိဒေသ၊ အဟိတ်ကြိယာ၊ မဟာကုသိုလ်၊ မဟာကြိယာ၊ အရှုပ်ဝိပါက် လေးခုကြော်သော လောက် ဝိပါက် ပဝတ္ထိနာမက္ခနာလေးပါး။ အဓိပတ်တွေ့နှုန်း။ “နာဓိပတ်ပစ္စယာ ပုဂ္ဂ အာတေ တိကို” ။ ။

ကုသလေန ကုသလုံး ပဋိပေါကာရသုံး၍ အဓိပတ်ပစ္စည်းကို ရသောအခါ မဟာကုသိုလ်ရှုစ်ခု၊ ကေန်ရသော မဟာဂုတ်ကုသိုလ်ကိုးခု၊ မဂ်လေးခု၊ စေ။ အဋ္ဌတိုးသ အစိတ်အပေါင်းနာမက္ခနာကိုစွဲ၍ ဖြစ်သော အဓိပတ်တရားကိုယ်။ မရသောအခါ မဟာကုသိုလ်ရှုစ်ခု၊ စေ။ အဋ္ဌတိုးသ အစိတ်အစိတ်။ အစိတ်အစိတ် အဓိပတ်နာမက္ခနာ ပစ္စယူပုံး၏။ (ဝိဘင်းကို ပုဂ္ဂဇာတအတိုင်းရှုတ်)။ ။အကုသလေန အကုသလုံး ကတ္တားကား ပဋိပေါကာရသုံး၍ အဓိပတ်ပစ္စည်းကို ရသောအခါ လောဘမူရှုစ်ခု၊ ဝေါသမူဝွေးအစိတ်အပေါင်း နာမက္ခနာကိုစွဲ၍ ဖြစ်သော အဓိပတ်တရားကိုယ်။ အဓိပတ်ပစ္စည်းကို မရသောအခါ အကုသိုလ်ရှိဒေသ၊ စေ။ သတ္တိသ အစိတ်အစိတ်။ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခနာ ပစ္စယူပုံး၏။ (ဝိဘင်းကို ပုဂ္ဂဇာတအတိုင်း ဟောလေ)။ အဗျာကတ်၌ ပဋိပေါကာရသုံး၍ အဓိပတ်

ပစ္စည်းကို ရသောအခါ မဟာ**ကြိယာ** ရှစ်ခု၊ ကောန်ရသော မဟာ**ဂုဏ်** ကြိယာကိုးခဲ့  
ဖိုလ်လေးခဲ့၏အတွက်<sup>၁</sup> သာ အစိတ်အပေါင်း နာမက္ခန္ဓာကိုစွဲ၍ ဖြစ်သော အစိ  
ပတ်တရားကိုယ်။ မရသောအခါ အာဟိတ်**ကြိယာ** သုံးခဲ့၊ မဟာ**ကြိယာ** ရှစ်ခု၊  
အကျိုပဝါက်လေးခဲ့**ကြိုး**သော လောကိုဝါပါက်အင်္ဂါးသီ၏အတွက်<sup>၂</sup> သာ အစိတ်  
အစိတ်၏ပေါင်း အစိတ်အစိတ် နာမက္ခန္ဓာ။ ပစ္စယူပန်၏။ (ဝိဘင်းကို ပုဂ္ဂန္တာတ  
ဝိဘင်းအတိုင်း ဟောလေ)။

(၂) အရှုပေသံ အမိပတိပစ္စည်းကို ရသောအခါ အမိပတိ တရားကိုယ်ကြုံသော လောဘမှု၊ မဟာကျေသံလို၊ မဟာကြိယာ၊ ကေန်ရသော အရှုပကုသိုလ်၊ အရှုပကြိယာ၊ အထက်မင်သံခဲ့၊ ဖိုလ်လေးခု နာမ်ကွန်း လေးပါး၊ သာခံပတိ စိတ္တဇရပ်၊ ပုဂ္ဂဇာတတွန်း။ ၁၁ “အမိပတိပစ္စယာ နပုဂ္ဂဇာတသာတ္ထ”။ ၁၃ သတ္တ ဟူသော်ကား “ကုသလေန ကုသလုံ။ ကုသလေန အဗျာကတံ။ အကုသလေန အကုသလုံ။ အကုသလေန အဗျာကတံ။ အဗျာကတေန အဗျာကတံ။ ကုသလာဗျာကတေန အဗျာကတံ။ အကုသလာဗျာကတေန အဗျာကတံ”တည်း။

ကုသလန် ကုသလ္မား ကတ္တားကား အရှပါဘုၢ် အဓိပတီ ပစ္စည်းကို ရသော အခါ မဟာကုသိလ် ရှုစွဲ၊ ကေန်ရသော အရှပါကုသိလ်လေးခါ၊ အထက်မင် သုံးခါ။ ဆတ္တိ သဲ အစိတ်အစိတ်။ ပါ။ အဓိပတိတရားကိုယ် ကြုံသော မဟာ ကုသိလ်ရှုစွဲ၊ ကေန်ရသော အရှပါကုသိလ်လေးခါ၊ အထက်မင်သုံးခါ။ ဖော်ဆတ္တိ သဲ အစိတ်အစိတ် နှာမက္ခနာ ပစ္စယူပွန်။၏။။ ဝိဘင်းကို “ကုသလုံးပါ။ နပုရေဇာတ ပစ္စယား။ အရှပါပေ ကုသလုံး ကော်။ ပါ။ ဒွဲ့” ဟု ဟောအပ်၏။။ ။(ကုသလန် အဲ့ ကတ္တားကုသိလ် အဓိပတီအတိုင်း အကာကို။ ဝိဘင်းကိုလည်းရှုတ်)။

အကုသလန အကုသလုံး၏ ကတ္တားကား အရှုပေဘုံ၌ အဓိပတိပစ္စည်းကို  
ရသောအခါလောဘမူရွှေချုံခုံ၏မာဝါသ အဖိုဟ်အစိတ်ပါ။အဓိပတိတရားကိုယ့်  
ကြုံသော ဇော်သမဂ္ဂရှုံးခဲ့၏။ဒေါ။မာဝါသ အစိတ်အစိတ်ပါ။ပါ၍။။ (ပိုင်းကို  
အရှုပေထည်ရှုခဲ့)။။ (အကုသလန အမျှားကတ္တား၊ အဓိပတိအတိုင်း)။

ပဋိစ္စဝါရ အနဲလောမ ဒကသချုံး၍

၁၆၃

ବ୍ୟାକରତେ ଏଣ୍ଟୁ ପଦ୍ଧିତ ଶିତ୍ତବ୍ୟମ୍ଭ୍ରାନ୍ତ ରୂପ୍ତିଃ ॥ ଏହି ମହାବ୍ୟାକରତ୍ତଃ ॥ ମହାବ୍ୟାକର  
ପଦ୍ଧିତ ଶିତ୍ତବ୍ୟମ୍ଭ୍ରାନ୍ତ ରୂପ୍ତିଃ ॥ ଉପିତ୍ରିକୁପ୍ତ ଗୁ ଗୋପାଳପଣୀ ॥ ॥ (ଗୁଵଲା  
ବ୍ୟାକରତ୍ତଃ ଆବ୍ୟାକରତ୍ତଃ ॥ ଆକୁଵଲାବ୍ୟାକରତ୍ତଃ ଆବ୍ୟାକରତ୍ତଃ ॥ ଗୁରୁକୃତିଭ୍ୟାକରତ୍ତଃ  
ଆମେତିଅର୍ଥିନ୍ଦ୍ରିୟଙ୍କାରୀ ॥ ଶିଖାନ୍ଦ୍ରିୟଙ୍କାରୀ ॥)

(၃) အရှုပ်ပိုက်လေးခု။ အရှုပ်သုည် အဓိပတ္ထစွဲည်းကို ချသောအခါ အဓိပတ္ထဝာဏ်းကိုယ်။ မရသောအခါ လောဘမူ၊ မောဘမူ၊ မနောဒါရာဝါဇီး၊ မဟာကုသိတ်မဟာကြိယာ၊ ပဋိသန္တနာ၊ နာမက္ခနာလေးပါး၊ နိရာဓိပတ္ထစွဲအပ်၊ ပဋိသန္တကမ္မဇာပ်၊ ဗာဟိရရှုပ်၊ အာဟာရရှုပ်၊ ဥပ္ပဇာပ်၊ အသည်ကမ္မဇာပ်၊ ပဝန္တကမ္မဇာပ်။ ပစ္စနိက်၌ “နာဓိပတ္ထစွဲယာ နပုရောငာတေသာက္ခ” ဟု၍။

အကုသလန် အကုသလ္ၢၢ် အရှုပါဘုၢၢ် အမိပတိပစ္စည်းကို ရသောအခါ  
လောဘမျှော်ခဲ့ခြား၊ မာဝိသ အစိတ်အပေါင်း နာမက္ခနာကိုၢၢ် ဖြစ်သော အစိ  
ပတိတရာနဲ့ဘုၢၢ်။ မရသောအခါ လောဘမူ ရှုစ်ခု၊ မောဟမျှင်း၊ စောသီက်  
တော်သ အစိတ်အစိတ်ပဲ။ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခနာဘစ္စယူပုံး၏။ ဝိဘင်းကို  
“အရှုပေ အကုသလုံ ကော်ပဲ။ ခန္ဓာ”ဟု ဟောအပ်၏။ ။အကုသလန် အဗျား  
ကတ္တု ကတ္တားကား ပဋိဝါကာရဘုၢၢ် အမိပတိပစ္စည်းကို မရသောအခါ  
အကုသလိုပုံးဖြစ်သ။ သတ္တားသ အစိတ်အပေါင်း နာမက္ခနာကိုၢၢ် ဖြစ်သော  
နိုရာလိပါ စိတ္တဇူပဲ ပစ္စယူပုံး၏။ ။ဝိဘင်းကို “အကုသလေ ခန္ဓာ ပရိစ္စ  
စိတ္တသများနဲ့ရှုပဲ”ဟု ဟောအပ်၏။

အာများကတ်၌ ကတ္တားကား အရှုပ်ပိုပ် လေးခါး အရှုပ်ဘုံး၌ အစ်ပတိ  
ပစ္စည်းကို ရသောအခါ မဟာကြိယာ ရှုံးခဲ့ကော်ရသော အရှုပ်ကြိယာ လေးခါး။  
ဖိလ်လေး။ စောင့်သု အစိတ်အပေါင်း နာမက္ခနာကို ခြုံဖြစ်သော

၁၆၄

## တိကပဋ္ဌာန်း အရကောက်

အဓိပတိတရားကိုယ်။ မရသောအခါ မနောဒ္ဓိရာဝါစ်နှင့် မဟာကြိယာ ရှစ်ခု။ စေ။ တေတ္ထံသ အစိတ်အစိတ်။ ပွဲ။ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခနာ။ ပဉာဏ်ကာရ ဘုံး အဓိပတိပစ္စည်းကို မရသောအခါ အရှုပ်ပိုက် လေးခု ဖွေပွဲပိုညာက် တဆယ်၊ ရဟန်ာတို့ စုတိကြိယာ အဟိတ်ကြိယာ သုံးခု၊ မဟာကြိယာ ရှစ်ခု၊ လောကီပိုက်အငွာရသ။ စောပွဲတို့သ အစိတ်အပေါင်း နာမက္ခနာကို စွဲ၍ ဖြစ်သော နိရာဓိပတိစိတ္တာရပ်။ ၅။ ၂။ (ပဋိသန္တအခါ ပဋိသန္တစိတ် ကော် ဝိသ။ သဟဇာတ အတိုင်းကောက်။ ၃၂ပ်သက်သက်၍ သဟဇာတဒုက အတိုင်း ကောက်) ၂၇ဘင်းကို “အရှုပ် ပိုကာဗျာကတဲ့ ကြိယာဗျာကတဲ့ ကော် ခန့်”ပါ။ ဖွဲ့ ခန္တာ။ ပိုကာဗျာကတေ ကြိယာဗျာကတေ ခန္တာ ပဋိစ္စ စိတ္တသမှုပ်ာန် ရှုပ်”။ ၂။ (ပဋိသန္တ ပြပ်သက်သက်ကို သဟဇာတအတိုင်း ဟောလေ။ ၂။ ကုသလာဗျာကတေန အဗျာကတဲ့။ အကုသလာဗျာကတေန အဗျာကတဲ့။ ဂြိန်းချုပ်ကို သဟဇာတဒုက အတိုင်းကောက်။ ၂၇ဘင်းရှုတ်) ၂။

(၄) ပဉာဏ်ကာရ ဘုံး အဓိပတိပစ္စည်းကို ရသောအခါ အဓိပတိတရားကိုယ်ကြိယာ သာဓိပတ်ဇော ငါးဆဲ့နှစ်ခု နာမက္ခနာ။ ၅၉အနုလုံး“အဓိပတိပစ္စယာ ပုရေဇာတေ တိကဲ့”။ ၅။ ၂။ (ကုသလေန ကုသလဲ။ အကုသလေန အကုသလဲ။ ပဉာဏ်ကာရ ဘုံး အဓိပတိပစ္စည်းကို ရသောအခါ ကောက်လေ။ ပိုဘင်း ပုရေဇာတ အတိုင်း) ၂။ အဗျာကတေန အဗျာကတဲ့ ပဉာဏ်ကာရ ဘုံး အဓိပတိပစ္စည်းကို ရသောအခါ မဟာကြိယာ ရှစ်ခု၊ ကေန်ရသော မဟာဂူတ်ကြိယာ ကူးခုအဖိုလ်လေးခု။ စေ။ အင္ကတို့သ အစိတ်အစိတ်။ ပါ။ အဓိပတိတရားကိုယ်ကြိယာ။ ၂၇ဘင်းပုရေဇာတအတိုင်း ဟောလေ) ၂။

## အဓိပတိမူ အာသေဝန်ဒုက

(၅) အဓိပတိမူ အာသေဝန်ဒုက၍ အဓိပတိပစ္စည်းကို ရသောအခါ လောဘ မူးအော်သမူး၊ မဟာကုသိုလ်၊ မဟာကြိယာ ခုတိယာဒိဇာ ကေန်ရသောမဟာဂူတ် ကုသိုလ်၊ မဟာဂူတ်ကြိယာ၊ မဂ်လေးခွဲ၍ ရသော အဓိပတိတရားကိုယ်။ မရသော အခါ အကုသိုလ်ခွဲအသ၊ ဟသိတ္ထပါဒ်၊ မဟာကုသိုလ်၊ မဟာကြိယာ ခုတိယာ ဒိဇာ ၂၇ဘင်းတရားတို့သည် အဓိပတိတ္ထန်း။ “တိကဲ့”၅။ ၂။ ကုသလေန ကုသလဲ။ အဓိပတိပစ္စည်းကို ရသောအခါ မဟာကုသိုလ် ခုတိယာဒိဇာ၊ ကေန်ရသော မဟာဂူတ်ကုသိုလ် ကူးခု၊ မဂ်လေးခု။ စေ။ အင္ကတို့သ အစိတ်အပေါင်း နာမက္ခနာကိုစွဲ၍ ဖြစ်သော အဓိပတိတရားကိုယ်၊ မရသောအခါ မဟာကုသိုလ် ခုတိယာဒိဇာ။ စေ။ အင္ကတို့သ၊ အစိတ်အစိတ်။ ပါ။ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခနာပစ္စယူပ်။ ၅။ (ပိုဘင်းကို အာသေဝန် အတိုင်းဟော) ၂။ အကု

## ပဋိစိဝါရ အနုလောမ ဓုကသချိုာဝါရ

၁၇၅

သလေန အကုသည် ကတ္တားကား အဓိပတိပစ္စည်းကို ရသောအခါ လောဘမှ ရွှေခဲ့၊ ဒေါသမူ ခုတံယာဖို့လော့။ စော ဆီးသ၊ အစိတ်အပေါင်း နာမက္ခနာကို စွဲ၍ဖြစ်သော အဓိပတိတရားကိုယ်။ မရသောအခါ အကုသိုလ္ာ့ဒါဒသ ခုတံယာ ဖော်လော့။ စောသတ္တာရီသ အစိတ်အစိတ်။ပါ။အစိတ်အစိတ် နာမက္ခနာ။ ပစ္စယူပုန်။ ၏။ (ဝိဘင်းကို အာသေဝန် အတိုင်းဟော)။ ။အဗျာကတ္တားကား အဓိပတိပစ္စည်းကို ရသောအခါ မဟာကြိယာ ခုတံယာဖို့လော့၊ ကော်ရသော မဟာဂုဏ် ကြိယာ ကိုခဲ့။ စော ပဋိဌားသ အစိတ်အပေါင်း နာမက္ခနာကို စွဲ၍ဖြစ်သော အဓိပတိတရားကိုယ်။ မရသောအခါ ဟသိတ္ထုပါ။ မဟာကြိယာ ခုတံယာဖို့လော့။ စော ပဋိဌားသ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခနာကို စွဲ၍ဖြစ်သော။ပါ။ ၏။ (ဝိဘင်းကို အာသေဝန် အတိုင်းရှုတ်)။

(j) အဓိပတိပစ္စည်းကို ရသောအခါ အဓိပတိတရားကိုယ် ကြိုးသော လောဘမှ၊ ဒေါသမူ၊ မဟာကုသိုလ်၊ မဟာကြိယာ ပဋိဌားလေးခဲ့ နာမက္ခနာ လေးပါး။ သာဓိပတိစိတ္တာရပ်။ အာသေဝန် တွန်း။ “အဓိပတ်ပစ္စယာ နာသေဝန် နဝ်”၏။ ။နဝ် ဟူသော်ကား “ကုသလေန ကုသလ်” အစရှိသည်တည်း။

ကုသလေန ကုသလ် ကတ္တားကား အဓိပတိပစ္စည်းကို ရသောအခါ မဟာကုသိုလ်ပဋိဌားလော့။ စော အငြော်ဌားသ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခနာကို စွဲ၍ဖြစ်သော အဓိပတိတရားကိုယ် ကြိုးသော မဟာကုသိုလ်ပဋိဌားလော့။ စော အငြော်ဌားသ အစိတ်အစိတ်။ ၏။ (ဝိဘင်းကို အဓိပတ်အတိုင်း။ကုသလေန အဗျာကတ္တားကို အဓိပတ် အတိုင်းကောက်)။ ။ကုသလေန ကုသလာဗျာကတ္တားကား ပဋိဝေါကာရ ဘုံး၌ အဓိပတိပစ္စည်းကို ရသောအခါ မဟာကုသိုလ်ပဋိဌားလော့။ စော အငြော်ဌားသ အစိတ်အစိတ်။ပါ။ အဓိပတိတရားကိုယ် ကြိုးသော ပါ။ သာဓိပတ်စိတ္တာရပ်။ ၏။ (ဝိဘင်းကို ဟောမြဲ)။

အကုသလေန အကုသလ် ကတ္တားကား အဓိပတိပစ္စည်းကို ရသောအခါ လောဘမှ၊ ဒေါသမူ ပဋိဌားလော့၊ ဝိဂါရိစွားကြိုးသော့။ ၏။ ဆီးသ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခနာကို စွဲ၍ဖြစ်သော အဓိပတိတရားကိုယ် ကြိုးသော လောဘမှ၊ ဒေါသမူ ပဋိဌားလော့။ စော ဆီးသ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခနာ။ ၏။ (အကုသလေန အဗျာကတ္တားကို အဓိပတ် အတိုင်းကောက်)။

အကုသလေန အကုသလာဗျာကတ္တားကား ပဋိဝေါကာရ ဘုံး အဓိပတ်ပစ္စည်းကို ရသောအခါ လောဘမှ၊ ဒေါသမူ ပဋိဌားလော့။ စော ဆီးသပါ။ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခနာ။ သာဓိပတ် စိတ္တာရပ် ပစ္စယူပုန်။ ၏။ (ဝိဘင်းကိုဟောမြဲ)။

အဗျာကတ်၏ အဓိပတီပစ္စည်းကို ရသောအခါ မဟာကြံယာ ပဋိမဇ္ဇာ၊ ဖိုလ်လေးအစောင့်၊ အငွေတို့သ အစိတ်အထိတ် နာမက္ခနာကိုစဲ၍ ဖြစ်သော အဓိပတီ တရားကိုယ်ကြုံသော မဟာကြံယာ ပဋိမဇ္ဇာ၊ ဖိုလ်လေးခါ၊ နာမက္ခနာ၊ သာဓိပတီစိတ္တဇူပ်၊ ပွဲဝေါကာရာရှုံး၏ အဓိပတီပစ္စည်းကို ရသောအခါ မဟာကြံယာအုတိယာဖော်ဇ္ဇာ၊ ဇကန်ရသော မဟာဂုဏ်ကြံယာကိုးခါ၊ စေ။ ပွဲတို့သ အစိတ်အပေါင်း နာမက္ခနာကိုစဲ၍ ဖြစ်သော သာဓိပတီစိတ္တဇူပ် ပစ္စယူပွဲ၏။ (ရပ်သက်သက်၏ အဓိပတီအတိုင်း ကောက်လေ။ ။ကုသလာဗျာကတေန အဗျာကတ်။ အကုသလာဗျာကတေန အဗျာကတ်။ ဤနှစ်ချက်ကို အဓိပတီ အတိုင်းကောက်။ ဝိဘင်းကို ကိုးချက်လုံးပင် မထူးပြီ)။

(၃) အဓိပတီပစ္စည်းကိုရသောအခါ လောဘမူး၊ နားသမူး၊ မဟာကုသိုလ်၊ မဟာကြံယာ ပဋိမဇ္ဇာ၊ ဖိုလ်လေးခုံးရှိသော အဓိပတီတရားကိုယ်၊ မရသောအခါ အကုသိုလ်ခွဲဖေား၊ ဟာသိုပြီး၊ မဟာကုသိုလ်၊ မဟာကြံယာ ပဋိမဇ္ဇာ၊ အာဝဇ္ဇန်းဒွေး၊ လောကီသိပါက် ပဝတ္ထု၊ ပုဂ္ဂိုသန္တနာမက္ခနာလေးပါး။ နိရာဓိပတီ စိတ္တဇူပ်၊ ပုဂ္ဂိုသန္တနာမူးရှုပ်၊ အာဟာရဇူပ်၊ အာဟာရဇူပ်၊ ဥတ္တဇူပ်၊ အသည် သတ်ကမ္မဇူပ်၊ ပဝတ္ထုကမ္မဇူပ်၊ ပစ္စနှစ်၏ “နဝ”၏၏။

ကုသလန် ကုသလုံး အဓိပတီပစ္စည်းကို ရသောအခါ မဟာကုသိုလ် ပဋိမဇ္ဇာ။ အငွေတို့သ အစိတ်အပေါင်း နာမက္ခနာကိုစဲ၍ ဖြစ်သော အဓိပတီ တရားကိုယ်။ မရသောအခါ မဟာကုသိုလ် ပဋိမဇ္ဇာ။ အငွေတို့သ အစိတ် အစိတ် နာမက္ခနာ။ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခနာ ပစ္စယူပွဲ၏။ (ဝိဘင်းဟောမြဲ)။ ။ကုသလန် အဗျာကတ်၏ ပွဲဝေါကာရာရှုံး၏ အဓိပတီပစ္စည်းကို မရသောအခါ မဟာကုသိုလ်ရှုစ်ခါ။ အငွေတို့သ အစိတ်အပေါင်း နာမက္ခနာကိုစဲ၍ ဖြစ်သော နိရာဓိပတီစိတ္တဇူပ်။ ၏။ (ဝိဘင်းဟောမြဲ)။ ။ကုသလန် ကုသလာဗျာကုသိုလ်၏ ပွဲဝေါကာရာရှုံး၏ အဓိပတီပစ္စည်းကို မရသောအခါ မဟာကုသိုလ် ပဋိမဇ္ဇာ။ အငွေတို့သ အစိတ်အစိတ်။ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခနာ။ ထိုနှင့်မက္ခနာပြုအပ်သော နိရာဓိပတီစိတ္တဇူပ် ပစ္စယူပွဲ၏။ (ဝိဘင်းရွှေတ်မြဲ)။

အကုသလန် အကုသလုံး အဓိပတီပစ္စည်းကို ရသောအခါ လောဘမူးရှုစ်ခါ ရောဘမူးရှုစ်ခါ ပဋိမဇ္ဇာ။ အဗျာကတ်၏ အကုသလုံး အစိတ်အပေါင်း နာမက္ခနာကိုစဲ၍ ဖြစ်သော အဓိပတီတရားကိုယ်၊ မရသောအခါ အကုသိုလ်ခွဲဖေား ပဋိမဇ္ဇာ။ သတ္တဝါသ အစိတ်အစိတ်။ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခနာ ပစ္စယူပွဲ၏။ (ဝိဘင်းဟောမြဲ)။ အကုသလန် အဗျာကတ်၏ ပွဲဝေါကာရာရှုံး၏ အဓိပတီပစ္စည်းကို မရသောအခါ

ပဋိစ္စဝါရီ အနုလောမ ဒုကသချုပ်ဝါရ

၁၆၃

အကုသိုလ်ပွဲဖသ။၏။ သတ္တိသ အစိတ်အပေါင်း နာမက္ခန်းကိုစွဲ၍ ဖြစ်သော နိုဝင်ပတ်စီတ္ထလရှပ်။၏။ (ဝိဘင်းရွတ်မြဲ)။ အကုသလေန အကုသလာသူကတို့ ပုံးပေါ်တောာရသု၍ အမိပတ်ပုံးပုံးကို မရသောအခါ အကုသိုလ်ပွဲဖသ ပွဲမလေ။၏။ ၈။ သတ္တိသ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခန်းကိုစွဲ၍။ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခန်း။ ထိုနာမက္ခန်း ပြုအပ်သော နိုဝင်ပတ်စီတ္ထလရှပ် ပစ္စယူပြု။၏။ (ဝိဘင်းရွတ်မြဲ)။

အော်ကတ္တာ ကတ္တားကား အဓိပတိပစ္စည်းကို ရသောအခါ မဟာကြိယာ  
ပင့်မလော ဖိုလ်လေးခဲ့၏။ အငွေတို့သ အဓိတ်အပေါင်း နာမက္ခနာကိုစွဲ၍  
ဖြစ်သော အဓိပတိတရားကိုယ်။ မရသောအခါ ဟသိတ္ထပါ၍ မဟာကြိယာ  
ပင့်မလော အာဝဇ္ဇန်းငွေး လောကိုပိုက် ဗုံးတို့သာ၏။ ပဉ္စတို့သ အဓိတ်  
အဓိတ် နာမက္ခနာကိုစွဲ၍ ဖြစ်သော ဟသိတ္ထပါ၍ မဟာကြိယာ ပင့်မလော  
လောကိုပိုက်ဗာတ္ထားသာ၏။ ပဉ္စတို့သ အဓိတ်အဓိတ် နာမက္ခနားပါ။ နှိုင်း  
ပတိစိတ္တော်ပုံ။ ပဉ္စဝေါကာရာရှုံး၍ အဓိပတိပစ္စည်းကို မရသောအခါ ဟသိတ္ထပါ၍  
မဟာကြိယာ ခုတ္ထယားစိုကာ။ စောပဉ္စတို့သ အဓိတ်အပေါင်း နာမက္ခနာကို  
စွဲ၍ ဖြစ်သော နှိုင်းပိုပတိစိတ္တော်ပုံ ပစ္စယူပုန်၏။၏။ (ပဋိသန္တာ ရုပ်သက်သက်  
ကို သဟာဏာတဒုက အတိုင်းကောက်။ ဝိဘင်းကိုလည်း သဟာဏာတအတိုင်းရှုတ်။။  
ကုသလာဗျာကတေန အော်ကတ္တာ။ အကုသလာဗျာကတေန အော်ကတ္တာ  
သဟာဏာတဒုကအတိုင်းကောက်။ ဝိဘင်းကိုလည်း သဟာဏာတအတိုင်းရှုတ်။။)

(၄) အခိပတိပစ္စည်းကို ရသောအခါ အခိပတိတရားကိုယ် ကြုံသော လောဘမူှု ဒေါသမူှု မဟာကုသိလ် မဟာကြိယာ ဒုတိယာဖိလော၊ ကေန့် ရသော မဟာဂျိတ်ကုသိလ် မဟာဂျိတ်ကြိယာ မင်္ဂလားခု နာမက္ခနာ ကြိုတရား တို့သည် အနုလုပ် “တိဏီ”။၏။ ။ကုသလေန ကုသလုပ် ကတ္တားကာသး အခိပတိပစ္စည်းကို ရသောအခါ မဟာကုသိလ် ဒုတိယာဖိလော၊ ကေန့်ရသော မဟာဂျိတ်ကုသိလ်ကိုးခဲ့ မင်္ဂလားခု။၏။ အဋ္ဌတို့သဲ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခနာ ကိုဗျို့ဖြစ်သော အခိပတိတရားကိုယ်ကြုံသော မဟာကုသိလ်ဒုတိယာဖိလော၊ ကေန့်ရသော မဟာဂျိတ်ကုသိလ်ကိုးခဲ့ မင်္ဂလားခဲ့ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခနာ ပစ္စယူပြန်။၏။ (ဝိဘင်းကို အာသေဝနာအတိုင်း)။ ။အကုသလေန အကုသလုပ် အခိပတိပစ္စည်းကို ရသောအခါ လောဘမူှု ဒေါသမူှု ဒုတိယာဖိလော။၏။ ဆုံးသဲ။ပါ။ အခိပတိတရားကိုယ်ကြုံသော။ပါ။။ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခနာ။၏။ ။(ဝိဘင်း အာသေဝနာအတိုင်း)။ ။အဗျာကတ္တား ကတ္တားကား အခိပတ် ပစ္စည်းကိုရသောအခါ မဟာကြိယာ ဒုတိယာဖိလော။ ကေန့်ရသော မဟာဂျိတ် ကြိယာကိုးခဲ့။၏။ ပုံ့ဗုံတို့သဲ။ပါ။ အခိပတိတရားကို ကြုံသော။ပါ။ အစိတ် အစိတ် နာမက္ခနာ။ပစ္စယူပြန်။၏။ ။(ဝိဘင်း အာသေဝနာအတိုင်း)။

## အခိုပတီမှု ကမ္မဒက

(၁) အခိုပတီမှု ကမ္မဒက၌ အခိုပတီပစ္စည်းကိုရသောအခါ အခိုပတီတရား ကိုယ်။ မရသောအခါ ကုသိုလ်အကုသိုလ်၊ ကြိယာစေတနာ၊ ကြိုသော အကုသိုလ်၏အသေးအဟိတ်ကြိယာ၊ မဟာကသိုလ်မဟာကြိယာ၊ လောကီဝါပါက်ပတ္တိ၊ ပဋိသန္ဓာ နာမက္ခန္တသေးပါး။ နိရာခိုပတီစိတ္တာရုပ်၊ ပဋိသန္ဓာကမ္မဇရုပ်၊ အသည်သတ်ကမ္မဇရုပ်၊ ပဝတ္တိကမ္မဇရုပ်။ အခိုပတီတ္ထန်း။ “နဝ”။ ၇။

ကုသလေန ကုသလံ၌ ကတ္တားကား အခိုပတီပစ္စည်းကိုရသောခါ မဟာကုသိုလ်ရှစ်ခု၊ ကေန်ရသော မယဂျိတ်ကုသိုလ်ကိုခဲ့၊ မဂ်လေးခဲ့၏။ အဋ္ဌတီးသ အစိတ်အပေါင်း နာမက္ခန္တကို စွဲ၍ဖြစ်သော အခိုပတီတရားကိုယ်။ မရသောအခါ မဟာကသိုလ်ရှစ်ခု၏။ အဋ္ဌတီးသ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခန္တကိုစွဲ၍ ဖြစ်သော မဟာကသိုလ်ရှစ်ခု။ စေတနာကြိုသော။ ၇။ သတ္တားသ အစိတ်အစိတ်ပါ။ ပစ္စယူပုံ။ (ဝိဘင်းကမ္မအတိုင်း။ ၇။) ကုသလေန အဗျာကတံ့ သဟလာတ ဒုက အဘိုင်းတွင် စေတနာကိုကြုံ။

အကုသလေန အကုသလံ၌ အခိုပတီပစ္စည်းကိုရသောအခါ လောဘမူရှစ်ခု၊ ပေါသမူဒေး၊ ပိစိကိစ္စကြိုသော။ ၇။ ဆုံးသ အစိတ်အပေါင်း နာမက္ခန္တကိုစွဲ၍ဖြစ်သော အခိုပတီတရားကိုယ်။ မရသောအခါ အကုသိုလ်၏အသေးအဟိတ်ကြိယာ၊ မဟာကသိုလ်၏အသေးအဟိတ်ကြိယာ၊ သတ္တားသ။ အကုသိုလ်၏အသေးအဟိတ်ကြိယာ၊ သတ္တားသ။ အကုသလေန အဗျာကတံ့။ အကုသလေန အကုသလာဘုံးအတိုင်း။ အကုသလေန အဗျာကတံ့။ အကုသလေန အကုသလာဘုံးအတိုင်းတွင် စေတနာကိုကြုံ။

အဗျာကတံ့၌ အခိုပတီပစ္စည်းကို ရသောအခါ မဟာကြိယာရှစ်ခု၊ ကေန်ရသောမဟာဂျိတ်ကြိုယာကိုခဲ့၊ ဖိုလ်လေးခဲ့၏။ အဋ္ဌတီးသ အစိတ်အပေါင်း နာမက္ခန္တကိုစွဲ၍ဖြစ်သော အခိုပတီတရားကိုယ်။ မရသောအခါ အဟိတ်ကြိယာသုံးခုမဟာကြိယာရှစ်ခု၊ လောကီဝါပါက်ဗာတ္တိုးသာ၏။ ၇။ ပဏ္ဍတီးသ အစိတ်အစိတ်ပါ။ အဟိတ်ကြိယာသုံးခုမဟာကြိယာရှစ်ခု၊ လောကီဝါပါက်ဗာတ္တိုးသာ၏။ ကြိယာစေတနာကြိုသော။ ၇။ ပဏ္ဍတီးသပါ။ အစိတ်အစိတ်နာမက္ခန္တ။ ထိုနာမက္ခန္တ၏ ပြုအပ်သော နိရာခိုပတီစိတ္တာရုပ်။ ၇။ (ပဋိသန္ဓာအခါ ကမ္မအတိုင်းကောက်။ ၇။ ရုပ်သက်သက်၌ နိရာခိုပတီစိတ္တာရုပ်၊ ပဋိသန္ဓာကမ္မဇရုပ်၊ အသည်သတ် ကမ္မဇရုပ်၊ ပဝတ္တိကမ္မဇရုပ်ကိုကောက်။ ဝိဘင်းကိုလည်း ကမ္မပါဘင်းအတိုင်းရှုတ်။ ၇။ ကုသလာဗျာကတေန အဗျာကတံ့။ အကုသလာဗျာ။

## ပဋိစ္စဝါရ အနုလောမ ဓမ္မကသချုပ်ဝါရ

၁၆၉

ကတေန အပျာကတ်။ ဤနှစ်ပုဒ်ကို သဟဇာတုက အတိုင်းကောက်။ ဝိဘင်းကိုလည်း ကမ္မအတိုင်းရှုတ်)။

(၂) သာဓိပတီကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်၊ ကြိယာစေတနာ။ ကမ္မ တွန်း။ အနုလောမပစ္စနှစ်၌ “တိထိ”၏။ ။ကုသလေန ကုသလံ့၌ အဓိပတီပစ္စည်းကို ရသောအခါ မဟာကုသိုလ်ရှုစ်ခု။ ကေနှစ်ရသော မဟဂူးတ်ကုသိုလ် ကိုးခုး။ မဂ်လေးခုး။ စေတနာကြိုင်သော။၏။ သတ္တတို့သ အစိတ်အပေါင်း နာမက္ခန္တာကို စွဲ၍ဖြစ်သော စေတနာ ပစ္စယူပုန်။၏။ ဝိဘင်းကို “ကုသလေ ခန္ဓာ ပဋိစ္စ ကုသလာ စေတနာ”။၏။ ။အကုသလေန အကုသလံ့၌ အဓိပတီပစ္စည်းကိုရသော အခါ လောဘမူ ရှုစ်ခု၊ ဒေါသမူဒွေး၊ ဝိစိကိုစ္စာ စေတနာ ကြိုင်သော။၏။ ပဉာဏ်သ အင်တ်အပေါင်း နာမက္ခန္တာကို၍ဖြစ်သောစေတနာ။၏။ “အကုသလေ ခန္ဓာ ပဋိစ္စ အကုသလာ စေတနာ”။၏။ ။အပျာကတ်၌ အဓိပတီပစ္စည်းကို ရသောအခါ မဟာကြိယာရှုစ်ခု၊ ကေနှစ်ရသော မဟဂူးတ်ကြိယာကိုးခုး။ စေတနာကြိုင်သော။၏။ စတ္တတို့သ အစိတ်အပေါင်း နာမက္ခန္တာကို၍ဖြစ်သော စေတနာ။၏။ ။ဝိဘင်းကို “ကြိယာပျောကတေ ခန္ဓာ ပဋိစ္စ ကြိယာ စေတနာ”။၏။

(၃) နိရာဓိပတီကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်၊ ကြိယာစေတနာ။ ဗာဟိုရရှုပ်၊ အာဟာရရှုပ်၊ ဥတ္တရရှုပ်။ ပစ္စနှစ်၌ “တိထိ”၏။ ။ကုသလေန ကုသလံ့၌ အဓိပတီပစ္စည်းကို မရသောအခါ မဟာကုသိုလ်ရှုစ်ခု၊ စေတနာကြိုင်သော စေတသိက်သတ္တတို့သ အစိတ်အပေါင်း နာမက္ခန္တာကို၍ဖြစ်သော စေတနာ။၏။ “ကုသလေ ခန္ဓာ ပဋိစ္စ ကုသလာ စေတနာ”။။ ။အကုသလေန အကုသလံ့၌ ကတ္တားကား အဓိပတီပစ္စည်းကို မရသောအခါ အကုသိုလ်၍အသာ စေတနာကြိုင်သော စေတသိက်။ ဆုံးသူပူ။ စေတနာ။၏။ ။“အကုသလေ ခန္ဓာ ပဋိစ္စ အကုသလာ စေတနာ”။၏။ ။အပျာကတ်၌ ပဝတ္ထုအခါ ကတ္တားကား အဓိပတီပစ္စည်းကိုမရသောအခါ အဟိတ်ကြိယာသုံးခုး၊ မဟာကြိယာရှုစ်ခု။ စေတနာကြိုင်သောစေတသိက် စတ္တတို့သ အင်တ်အပေါင်း နာမက္ခန္တာကို၍ဖြစ်သော စေတနာ။၏။ ။“ကြိယာပျောကတေ ခန္ဓာ ပဋိစ္စ ကြိယာ စေတနာ”။၏။ (ရပ်သက်သက်မှာ ဗာဟိုရရှုပ်၊ အာဟာရရှုပ်၊ ဥတ္တရရှုပ်၊ အကုန်ကောက်၊ ဝိဘင်းရှုတ်မြား)။

(၄) အဓိပတီပစ္စည်းကို ရသောအခါ အဓိပတီတရားကိုယ်။ ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်၊ ကြိယာစေတနာကြိုင်သော သာဓိပတီဇော ငါးဆဲနှစ်ခု နာမက္ခန္တာ။ ထိနာမက္ခန္တာပြုအပ်သော သာဓိပတီစိတ္တဇုပူပူ။ အနုလုံး။ “နှု”။ (အကောက်လွယ်၏)။

အခိုပတိမှု ဝိပါကချုက

(၁) အမိပတီမှ ဝိပါကခုက္ခာ ဖိုလ်လေးခုံ့ရှိထော အမိပတိတရားကိုယ်။ လောကီဝိပါက် ပဝတ္ထု၊ ပဋိသန္တာနာမက္ခာနှင့် လေးပါး။ လောကီဝိပါက်ပြု အပ်သော စိတ္တဇူပုံ၊ ပဋိသန္တာန္တာမျှတဲ့ရုပ်။ အမိပတီဘုန်း။ ။ ပစ္စိယာနှင့်လောမျှ၏ “ကေ”။၏။ အဗျာကတောကတ္တားကား ဖိုလ်လေးခုံ့၊ ခေါ်ဆတ္တိးသာ အစိတ်အပေါင်းနာမက္ခာနှင့် ကိုယ်ဖြစ်သော အမိပတိတရားကိုယ်။ လောကီဝိပါက် ဗာတ္တိးသာ။၏။ ပူ့ဘုန်းသာ အစိတ်အစိတ်။၏။ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခာနှင့် ထိန်းမက္ခာနှင့် ပြုအပ်သော စိတ္တဇူပုံ။၏။ ။(ပဋိသန္တာအေါ် ကောက်မြဲ)။ ။ရုပ်သက်သက်၍ ပညာပေါကာရ ဘုံး ဖြစ်သောအခါ အရှပပိုပါက်လေး။ ခွေးပူ့ဝိသာက် တဆယ်။ ရာနာက်သတ္တု စုတိကြုံသော လောကီဝိပါက် နာမက္ခာနှင့်သိသည် ယထာရဟ ပြုအပ်သော နံရာခိပတိ စိတ္တဇာ မဟာဘုတ်။ ပညာပေါကာရ ပဋိသန္တာ ပန္တရသတ္တုနှင့် ယထာရဟ အတူ ဥပါဒ်သော ပဋိသန္တာ ကမ္မာမဟာဘုတ်ကို စွဲချုပ်ဖြစ်သော ဘုတ်နှင့်တက သော နံရာခိပတိ စိတ္တဇာ ဥပါဒါ၊ ပဋိသန္တာကမ္မာ ဥပါဒါရှုပ်။၏။ ။(ဝိဘင်းကို ဝိပါက အေတိုင်းရှုတ်)။ ။

(j) အခိုပတ်တရားကိုယ်ကြော်သော သာခိုပတ်ကုသိုလ်အကုသိုလ်ကြိုယာ နှာမက္ခန္ဓာ။ ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်၊ ကြိုယာ ပြုအပ်သော သာခိုပတ်စိတ္တာရုပ်။ ဝိပါကတွန်း။ အနဲ့လောမ ပစ္စနိက်၌ “နဝ”။၏။ (ကုသလပဒ သုံးချက်၊ အကုသလပဒ သုံးချက်၊ ကြိုခြောက်ချက်ကို အခိုပတ်အတင်းကောက်။ဝိဘင်းရွတ်)။ အဗျာ့ကတ္တာ၌ ပဝတ္တာခါကတ္တာသားကား အခိုပတ်ပစ္စည်းကို ရထောအခါ မဟာကြိုယာရှုရှု။ ကေန်ရသော မဟဂ္ဂိုတ်ကြိုယာကိုခြားစေ။ ပဋိုံးသု။ အစိတ်အစိတ်ပါ။ အခိုပတ်တရားကိုယ်ကြော်သော မဟာကြိုယာ ရှုရှု။ ကေန်ရသော မဟဂ္ဂိုတ်ကြိုယာ ကိုးခြား ၈။ ပဋိုံးသု အစိတ်အစိတ် နှာမက္ခန္ဓာ။ သာခိုပတ်စိတ္တာရုပ်။၏။ ။ရှုပ်သက်သက်၌ ပညာပေါကာရသူ၌ ဖြစ်သောအခါ သာခိုပတ်ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်ကြိုယာ နှာမက္ခန္ဓာသူ၌သည် ယထာရဟ ပြုအပ်သော သာခိုပတ် စိတ္တာ မဟာဘုတ်ကို စွဲ၍ဖြစ်သော ဘုတ်နှင့်တက္ခသော သာခိုပတ် စိတ္တာ ဥပါဒါရုပ် ပစ္စယူပုန်။၏။ ((ဝိဘင်းကို ကြိုယာပျောကတံ့သီး))

(၃) အခိုပတိပစ္စည်းကိုရသောအခါ ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်၊ ကြိယာ၌ဖွံ့ဖြိုးသော အခိုပတိတရားကိုယ်။ မရသောအခါ အကုသိုလ်ဒီဒွဲသာ၊ အဟိတ်ကြိယာ၊ မဟာ ကုသိုလ်၊ မဟာကြိယာ၊ နာမက္ခနာ။ ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်၊ ကြိယာ ပြုအပ်သော နိရာခိုပတိစိတ္တရေပါ၊ ဗာဟိရရှပ်၊ အာဟာရဇရှပ်၊ ဥတ္ထရှပ်၊ အသည်တ် ကမ္မဇရှပ်၊ ပဝတ္ထိကမ္မဇရှပ်။ ။ပစ္စနိက်၌ “နံ”။၏။ ။(ကုသလပဒ သုံးချက်။

## ပဋိစ္စဝါရ အနဲ့လောမ ခုကသချိုဝါရ

၁၃၁

အကုသလပဒ သုံးချက်။ ဤခြောက်ချက်ကို သဟလာတဗုက ပစ္စိယာနဲ့လောမ အတိုင်းကောက်။ (ဝိဘင်းကိုလည်းရွှေတ်)။

အဗျာကတို့ ပဝတ္ထိအခါ ကတ္တားကား အဓိပတိပစ္စည်းကို ရသောအခါ မဟာကြိယာ ရှုစွဲ၊ ကော်ရသော မဟရှုတ်ကြိယာကိုခဲ့၏။ ပဉ္စတီးသ အဓိတ်အပေါင်း နာမက္ခနာကိုချို့ဖြစ်သော အဓိပတိတရားကိုယ်။ မရသောအခါ အူဟိတ်ကြိယာ သုံးခဲ့။ မဟာကြိယာရှုစွဲခဲ့၏။၏။ ပဉ္စတီးသပါ။ အဓိတ်အဓိတ် နာမက္ခနာ။ထိနာမက္ခနာက္ခနာပြုအပ်သော နိရာဓိပတိစိတ္တဇ်ရုပ်။၏။။ ရှုပ်သက်သက်၌ ပဉ္စဝါကာရုံး၌ဖြစ်သောအခါ နိရာဓိပတ်ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်၊ ကြိယာနာမက္ခနာ တို့သည် ယထာရဟပြုအပ်သော နိရာဓိပတ်စိတ္တဇ်မဟာဘုတ်၊ ဗာဟိုရမဟာဘုတ်၊ အာဟာရ၏ မဟာဘုတ်၊ ဥတုဇ်မဟာဘုတ်၊ အသည်သတ်ကမ္မာ၏ မဟာဘုတ်၊ ပဝတ္ထိကမ္မာ၏ မဟာဘုတ်ကိုချို့၍ ဖြစ်သော ဘုတ်နှင့်တက္ခသော နိရာဓိပတိစိတ္တဇ် ဥပါဒီ၏ ဗာဟိုရုပါဒီ၏။။ ပဝတ္ထိကမ္မာ၏ ဥပါဒီရုပ် ပစ္စယူပုန်။၏။။ ဝိဘင်းကို “ကြိယာရုံးကတ် ကော် ခနဲ့ ပဋိစ္စ၏။။ ခနဲ့၊ စိတ္တသမုဒ္ဒာန္တ ရုပ်။။ ကော် မဟာဘုတ် ပဋိစ္စ တယော မဟာဘုတ်ဘာ၏။။ မဟာဘုတ်တော် ပဋိစ္စ စိတ္တသမုဒ္ဒာနဲ့ ရုပ်။။ ဥပါဒီရုပ် ပစ္စယူပုန်။၏။။ ပုံပါဒီ။။ အာဟာရသမုဒ္ဒာနဲ့ ဥတုသမုဒ္ဒာနဲ့ အသည်သတ္တာနဲ့ ကော်၏။။ ရုပ်”ဟု ဟောအပ်၏။။

(၄) အဓိပတိတရားကိုယ် ကြိုးသော ဖိုလ်လေးခဲ့ နာမက္ခနာ။ သာဓိပတိ စိတ္တဇ်ရုပ်။ အနုလုပ်“ကော်”၏။။ အဗျာကတော် ကတ္တားကား ဖိုလ်လေးခဲ့။။ ၈။။ ဆတ္တီးသ အဓိတ်အဓိတ် နာမက္ခနာ။ထိနာမက္ခနာ ပြုအပ်သော သာဓိပတိစိတ္တဇ် ရုပ်။၏။။ ရှုပ်သက်သက်၌ ပဉ္စဝါကာရုံး၌ဖြစ်သော ဘုတ်နှင့်တက္ခသော သာဓိပတ်းစိတ္တဇ် ဥပါဒီရုပ် ပစ္စယူပုန်။၏။။ ။(ဝိဘင်းကို ဝိပါကအတိုင်းတွင် ပဋိသနေကို ချုပ်ဟော)။။

### အဓိပတိမူ အာဟာရအုက

အဓိပတိမူ အာဟာရအုက္ခနာ အဓိပတိပစ္စည်းကို ရသောအခါ အဓိပတိတရားကိုယ်။ မရသောအခါ အကုသိုလ်၌အသ၊ အဟိတ်ကြိယာ၊ မဟာကုသိုလ်၊ မဟာကြိယာ၊ လောကိုပါဂ် ပဝတ္ထိ၊ ပဋိသနေနာမက္ခနာလေးပါးနှင့်ရပတ်စိတ္တဇ်ရုပ်၊ ပဋိသနေကမ္မာရုပ်။။ အာဟာရ၏ရုပ်။။ အဓိပတိတွေနဲ့။။ ပစ္စိယာနဲ့လောမ၌ “နဝ”။၏။။ (ကုသလပဒ သုံးချက်။။ အကုသလပဒ သုံးချက်။။ ဤခြောက်ချက်ကို သဟလာတဗုက အတိုင်းကောက်။။ ဝိဘင်းရွှေတ်။။ အဗျာကတော်ပစ္စိလည်း ပဝတ္ထိ ပဋိသနေအတူ။။ ရှုပ်သက်သက်၌ သဟလာတဗုက အတိုင်းတွင် အာဟာရ၏ရုပ်

ကိုသာ ကောက်။ အာဟာရသမျှင်းနဲ့ ထည့်၍ ဟော )။ ။အာဟာရတွန်း မရှိ။ ။  
ဗာဟိရရပ်၊ ဥတ္တဇရပ်၊ အသည်သတ်ကမ္မဇရပ်၊ ပဝတ္တကမ္မဇရပ်။ ပစ္စနိက်၍  
“ကံ”။၏။ ။(ကောက်မြဲ။ ဝိဘင်းရှုတ်မြဲ။) အဓိပတ်တရားကိုယ် ကြုံသော  
သာဓိပတ်လော ငါးဆုံးရှုတ်ခဲ့ နာမက္ခနာ။ သာဓိပတ်စိတ္တဇရပ်။ ဤအနုလုံး  
“နဝ”။၏။ ။(အဓိပတ်အတိုင်း)။

### အဓိပတ်မူ ဉ္စီးယခုက

အဓိပတ်မူ ဉ္စီးယခုက၍ အဓိပတ်ပစ္စည်းကို ရသောအခါ အဓိပတ်တရား  
ကိုယ်။ မရသောအခါ အကုသိုလ်ဒဲ့အသ၊ အဟိတ်ကြိယာ၊ မဟာကုသိုလ်၊  
မဟာကြိယာ၊ လောကီဝိပါက် ဗာတ္တိးသ ပဝတ္တိ၊ ပစ္စသန္တာနာမက္ခနာလေးပါး၊  
နိရာဓိပတ်စိတ္တဇရပ်၊ ပစ္စသန္တကမ္မဇရပ်၊ ရပ်လိုပိတ်၌ ကြုံသော အသည်  
သတ်ကမ္မဇရပ်၊ ပဝတ္တိကမ္မဇရပ်၊ အဓိပတ်တွန်း။ ပစ္စနိယာနှင့်လောများ “နဝ”။၏။  
(ကုသလပဒသုံးချက်။ အကုသလပဒသုံးချက်။ ဤခြားက်ချက် သဟာတ  
ဒုကအတိုင်းကောက်။ အများကတ္တုလည်း ပဝတ္တိ ပစ္စသန္တတော်။ ရပ်သက်သက်  
ခြား စိတ္တဇရပ်၊ ပစ္စသန္တကမ္မဇရပ် အကုန်ကောက်။ ရပ်လိုပိတ်၌ ကြုံသော  
အသည်သတ်ကမ္မဇရပ်၊ ပဝတ္တိကမ္မဇရပ်ကိုကောက်။ အသည်သတ္တာနဲ့ရှုတ်)။  
ဉ္စီးယတ္တ်းမရှိ။ ။ဗာဟိရရပ်အာဟာရဇရပ်၊ ဥတ္တဇရပ်၊ အသည်သတ် ကမ္မဇ  
ရပ်လိုပိတ်၌။ ပဝတ္တိကမ္မဇရပ်လိုပိတ်၌။ ပစ္စနိက်၍ “ကံ”။၏။ “ဗာဟိရ ငော  
မဟာဘူတံ့ပါ။ အာဟာရသမျှင်းနဲ့။ ဥတ္တသမျှင်းနဲ့။ အသည်သတ္တာနဲ့။ မဟာ  
ဘူတေ ပစ္စစွဲ ရူပလိုပိတ်၌။၏။ ။အဓိပတ်တရားကိုယ် ကြုံသော သာဓိ  
ပတ်လော ငါးဆုံးရှုတ်ခဲ့ နာမက္ခနာ။ သာဓိပတ်စိတ္တဇရပ်။ ။အနုလုံး “နဝ”။  
၏။ ။(ကောက်မြဲ။)။

### အဓိပတ်မူ စျောနခုက

အဓိပတ်မူ စျောနခုက၍ အဓိပတ်ပစ္စည်းကို ရသောအခါ အဓိပတ်တရား  
ကိုယ်။ မရသောအခါ အကုသိုလ်ဒဲ့အသ၊ အဟိတ်ကြိယာ၊ မဟာကုသိုလ်၊  
မဟာကြိယာ၊ ဒွေးပွဲရိုညာ၌ တဆယ်ကြုံသော လောကီဝိပါက် ပဝတ္တိ၊  
ပစ္စသန္တာနာမက္ခနာလေးပါး။ နိရာဓိပတ်စိတ္တဇရပ်၊ ပစ္စသန္တကမ္မဇရပ်။ အဓိ  
ပတ် တွန်း “နဝ”။၏။ ။(ကုသလပဒသုံးချက်။ အကုသလပဒသုံးချက်။ ကောက်  
မြဲ။)။ ။အများကတ္တုလည်း ပဝတ္တိ အခါ ဒွေးပွဲရိုညာ၌ တဆယ်ကြုံ။ ပစ္စ  
သန္တာနာမက္ခနာလော်။ ရပ်သက်သက်၍ နိရာဓိပတ်စိတ္တဇရပ်၊ ပစ္စသန္တာနာမက္ခနာ  
ကိုကောက်လော်။ ဝိဘင်းစျောနအတိုင်း။ ကုသလပဒသုံးချက်တေန အများကတံ့  
အကုသလပဒသုံးချက်တေန အများကတံ့ သဟာတဒုက အတိုင်းကောက်

လေ။ ဝိဘင်းရွတ်လေ။ ။၅၁၁နတ္ထုံးမရှိ။ ။ဒွေ့ပြောပို့ညာ်တဆယ် နာ မက္ခနာ။ မာဟာရဲရုပ်၊ အာဟာရဲရုပ်၊ ဥတုရဲရုပ်၊ အသည်သတ် ကမ္မဇရုပ်၊ ပဝတ္ထိကမ္မဇရုပ် “ကံ”၏။ ။(ဟေတူမူ ၅၁၁နုကပစ္စနိက်နှင့် အတူကောက်။ ဝိဘင်းရွတ်)။ အဓိပတိတရားကိုယ်ကြုံသော သာဓိပတိဇာ ဂါးဆုံးရှုစ်ခု နာမက္ခနာ။ သာဓိပတိ စိတ္တဇရုပ် “နဝ”၏။ ။(အဓိပတိ အတိုင်း)။

### အဓိပတိမူ မဂ်ခုက

အဓိပတိမူ မဂ်ခုက၌ အဓိပတိ ပစ္စည်းကို ရသောအခါ အဓိပတိတရား ကိုယ်။ မရသောအခါ အကုသိုလ်ဖို့သ၊ မဟာကုသိုလ်၊ မဟာကြိယာ၊ သဟိတ် လောကိုဝိပါက် ပဝတ္ထိ၊ ပဋိသန္တနာမက္ခနာ လေးပါး။ နိရာဓိပတ် သဟိတ်စိတ္တဇရုပ်၊ သဟိတ် ပဋိသန္တနာမက္ခနာ။ အဓိပတိတ္ထန်း “နဝ”၏။ (ကုသလပဒသုံးချက်)။ အကုသလပဒ သုံးချက်။ သဟာဇာတုက အတိုင်းကောက်။ ဝိဘင်းရွတ်။ အဗျာ့ကတပဒ၌ ဟေတူခုကအတိုင်းကောက်။ ဝိဘင်းရွတ်။ ။ ကုသလာဗျာကတန် အဗျာ့ကတဲ့။ အကုသလာဗျာကတန် အဗျာ့ကတဲ့။ ဤနှစ်ပုဒ်ကိုလည်း ဟေတူခုကအတိုင်းကောက်။ ဝိဘင်းကိုလည်းရွတ်)။ ။မဂ်တ္ထန်း မရှိ။ ။အဟိတ်ပဝတ္ထိ ပဋိသန္တနာမက္ခနာလေးပါး။ အဟိတ်စိတ္တဇရုပ်။ အဟိတ်ပဋိသန္တနာမက္ခနာ။ မာဟာရဲရုပ်၊ အာဟာရဲရုပ်၊ ဥတုရဲရုပ်၊ အသည်သတ်ကမ္မဇရုပ်။ ပဝတ္ထိကမ္မဇရုပ်။ ပစ္စနိက်နှင့် “ကံ”၏။ ။(ဟေတူခုက အတိုင်းကောက်။ ဝိဘင်းလည်းတူ၏။ အနုလုံတူပြီ။ အဓိပတိမူ သမ္မတုတ္ထ ခုကသည်။ အာရမ္မဏေခုကနှင့် တူ၏)။

### အဓိပတိမူ ဝိပုယုတ္ထခုက

(၁) အဓိပတဲ့ ဝိပုယုတ္ထခုက၌ ပြောဝေါကာရဘုံးအဓိပတိပစ္စည်းကိုရသော အခါ အဓိပတိတရားကိုယ်။ မရသောအခါ အကုသိုလ်ဖို့သ၊ အဟိတ် ကြိယာ၊ မဟာကုသိုလ်၊ မဟာကြိယာ၊ အရှုပဝိပါက်လေးခု ကြုံသော လောကိုဝိပါက် ပဝတ္ထိ၊ ပဋိသန္တနာမက္ခနာလေးပါး။ နိရာဓိပတ်စိတ္တဇရုပ်၊ ပဋိသန္တနာမက္ခနာ။ အဓိပတ်တ္ထန်း “နဝ”၏။ ။(ကုသလပဒသုံးချက်)။ အကုသလပဒသုံးချက်။ ဤခြောက်ချက်ကို သဟာဇာတုကအတိုင်းတွင် ပြောဝေါကာရဆိုသည်သာ ထူးသည်)။ ။အဗျာ့ကတဲ့ ပဝတ္ထိအခါ ပြောဝေါကာရဘုံး အဓိပတိပစ္စည်းကိုရသောအခါ။ ။အဓိပတိတရားကိုယ်။ မရသောအခါ အဟိတ် ကြိယာ၊ မဟာကြိယာ၊ အရှုပဝိပါက်လေးခု ကြုံသော လောကိုဝိပါက် အငွေ့ဝိသာ။ စေ။ ပြောတို့သာပဲ။ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခနာ။ နိရာဓိပတ်စိတ္တဇရုပ်။ ၏။ (ပဋိသန္တနာမက္ခနာ၌ ဝိပုယုတ္ထအတိုင်း)။ ။ရှုပ်သက်သက်၌ (နိရာဓိပတ်စိတ္တဇရုပ်၊ ပဋိသန္တနာမက္ခနာ၌ ကောက်လေ)။

၁၃၄

တိကပဋ္ဌာန်း အရကောက်

(J) အရှုပါသံ၌ အဓိပတိပစ္စည်းကို ရသောအခါ အဓိပတိတရားကိုယ်  
ကြည့သော လောာမူမဟာကုသိလ်၊ မဟာကြံယာ၊ ကေန်ရသော အရှုပကုသိလ်၊  
အရှုပကြံယာ၊ အသက်ခဲ့သံခါ ဖို့လေးခါ နာမက္ခနာလေးပါး၊ ပို့ယုဉ်တွေး။  
“တော်”၏။ (ပုဂ္ဂဇာတဒုကအတိုင်းကောက်)။

(K) အရှုပဝိပါတ်လေးခါ ပုံး၊ ပဋိသင့် နာမက္ခနာလေးပါး၊ အရှုပဘုံး  
အဓိပတိပစ္စည်းကိုရသောအခါ အဓိပတိတရားကိုယ်။ မရသောအခါ လောာမူ၊  
မောဟမူ၊ မနောဒ္ဓါရဏဝါး၊ မဟာကုသိလ်၊ မဟာကြံယာ၊ ဗာဟိရရုပ်၊ အာဟာ  
ရရုပ်၊ ဥတုဇရုပ်၊ အသည်သံ ကမ္မဇရုပ်၊ ပဝတ္ထိကမ္မဇရုပ်။ ပစ္စနိက်၌ “တော်”  
၏။ (ကုသလေန ကုသလ် ပုံးရောာတဒုက ပစ္စနိက် အတိုင်းကောက်)။ ॥  
အကုသလေန အကုသလ်လည်း ပုံးရောာတဒုက ပစ္စနိက်အတိုင်း)။ ॥အဗျာ  
ကတေန အဗျာကတ်၌ ပလတ္ထိအခါ အရှုပဝိပါက်လေးခါ၊ ပဝတ္ထိ၊ ပဋိသင့်  
နာမက္ခနာ။ အရှုပဘုံး အဓိပတိပစ္စည်းကို ရသောအခါ မဟာကြံယာရှစ်ခါ၊  
ကေန်ရသော အရှုပကြံယာလေးခါ၊ ဖို့လေးခါ၊ စော ဆတ္တိုးသ အစိတ်အပေါင်း  
နာမက္ခနာကို စဲ့ချုပ်ဖြစ်သာ အဓိပတိတရားကိုယ်။ မရသောအခါ မနောဒ္ဓါရ  
ဝါး၊ မဟာကြံယာရှစ်ခါ။ စော တော်ုံးသ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခနာကိုစဲ့ချုပ်  
ဖြစ်သောပါ။ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခနာ ပစ္စယုံပုံ။ ၏။ (ရုပ်သက်သက်၌  
ဗာဟိရရုပ် အစရှိသည်ကိုကောက်)။ ॥ဝိဘင်းကို “အရှုပပ ဝိပါကာဗျာကတံ  
ကြံယာဗျာကတံ ကော် ခန့် ပစ္စနှုန်းပါ။ ခန့် ဗာဟိရုံ။ အာဟာရသမူးနှုန်း။ ဥတု  
သမူးနှုန်း။ အသည်သတ္တာနှုန်း ကော် မဟာသူတ္တာနှုန်းပါ။ ဥပါဒါရှုပ်”ဟု ဟောအပ်၏။

(L) ပဋိဝါကာရဘုံး အဓိပတိပစ္စည်းကိုရသောအခါ အဓိပတိတရားကိုယ်  
ကြည့သော သာဓိပတိဇော ငါးဆုံးနှစ်ခါ နာမက္ခနာ။ သာဓိပတိစီတ္ထာရုပ်။ အနုလုံး  
“နဝ”၏။ (အဓိပတိအတိုင်းတွင် ပဋိဝါကာရဘုံး အဓိပတိ ပစ္စည်းကိုရသော  
အခါဆို၍ ကောက်လော်။ ॥ဝိဘင်းကိုလည်း အဓိပတိအတိုင်းရှုတ်။ ခန့် ဝတ္ထုံး  
ပို့ယုဉ်တစ္ဆုံးယာ။ စိတ္တသမူးနှုန်းရုပ်။ ခန့် ပို့ယုဉ်တစ္ဆုံးယာ။ အဖျားတွင်အုပ်ချွှေး  
ဆိုလော်။ ॥အဓိပတိမူးအတွေ့အကုသည် သဟာာတဒုကန္တာ တူ၏။ နှစ် ဝိဂုတ်  
ခုကသည် အနန္တရရုကန္တာ တူ၏။ အဝိဂုတ်ခုကလည်း သဟာာတဒုက နှင့်  
တူ၏။ ॥အနန္တရ၊ သမနန္တရမူး ဟောတုဒုက အစရှိသည်ကား အာရမူဏမူး ဟောတု  
ဒုက အစရှိသည်နှင့် တူ၏)။

သဟာာတုမူး အညမညမူးက

(သဟာာတုမူး-ဟောတုဒုက အစရှိသည်ကို နောက်ကအတိုင်းဆိုလေ)။ ॥  
သဟာာတုမူး အညမညမူးကြံ သဟာာတုဒုန်း မရှိ။ ॥နာမက္ခနာမူး ထောက်သော

## ပဋိစ္စတိရ အနုလောမ ဓါကသချိုာဝါရ

၁၃၅

စိတ္တဇရပ်၊ ဟဒယဝတ္ထုမှ တပါးသော ပဋိသန္တကမ္မဇရပ်။ မဟာဘုတ်မှ ထောက်  
သော စိတ္တဇောပါဒါ။ ပဋိသန္တကမ္မဇောပါဒါ။ ဗာဟိရဂျပါဒါ။ အာဟာရဇောပါဒါ။  
ဉာဏ်ဇောပါဒါအဲသည်သတ် ကမ္မဇောပါဒါ။ ပဝတ္တကမ္မဇောပါဒါရှပ်။ ၍၏တရားတို့သည်  
အညီညာ တွန်း၍ စင်ကုန်၏။ “ပြု”၏။ ။(ကုသလေန အဗျာကတံ့။ အကု  
သလေန အဗျာကတံ့။ ၍၏နှစ်ပုဒ်ကို ရှပ်ကိုကောက်မြဲ၊ ဝိဘင်းရှုတ်မြဲ)။

အဗျာကတံ့ ပဝတ္တအော် ဝိပါက်ကြိယာ ပြုအပ်သော စိတ္တဇရပ်ကိုကောက်။  
ပဋိသန္တအော် ပွဲဝေါကာရ ပဋိသန္တ ပန္နရသာ။ ။။ ပွဲတို့သ အစိတ်အပေါင်း  
နာမက္ခန္တဘက်တို့၍ ဖြစ်သော ဟဒယဝတ္ထုမှတပါး ပဋိသန္တကမ္မဇရပ်။၏။ ။  
ရှပ်သက်သက်တို့ ပွဲဝေါကာရဘုံး၍ ဖြစ်သောအော် အရှုပ်ပံပိုက်လေးခု၊ ဒွေပွဲ  
ဝိညာဉ်တဆယ်၊ ရဟန်ဘတို့ စုတိကြဉ်သော ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ် ဝိပါက်ကြိယာ  
နာမက္ခန္တဘတို့သည် ယထာရဟု ပြုအပ်သော စိတ္တဇမဟာဘုတ်၊ ပွဲဝေါကာရ  
ပဋိသန္တ ပန္နရသတို့၍ ယထာရဟအတူ ဥပါဒ်သော ပဋိသန္တကမ္မဇောမဟာဘုတ်၊  
ဗာဟိရမဟာဘုတ်၊ အာဟာရဇဲ မဟာဘုတ်၊ ဉာဏ်ဇမဟာဘုတ်၊ အသည်သတ်  
ကမ္မဇောမဟာဘုတ်၊ ပဝတ္တကမ္မဇောမဟာဘုတ်ကို၍ ဖြစ်သော စိတ္တဇောပါဒါ။ ပဋိ  
သန္တကမ္မဇောပါဒါ။ ဗာဟိရဂျပါဒါ။ အာဟာရဇောပါဒါ။ ဉာဏ်ဇောပါဒါ။ အသည်သတ်  
ကမ္မဇောပါဒါ။ ပဝတ္တကမ္မဇောပါဒါရှပ် ပစ္စုပုန်။ ၏။ ။ဝိဘင်းကို “ဝိပါကာ  
ဗျာကတေ ကြိယာဗျာကတေ ခန္ဓု ပဋိစ္စ စိတ္တသမုပ္ဇာန် ရှုပံ့၊ ပဋိသန္တကွဲကော်  
ဝိပါကာဗျာကတေ ခန္ဓု ပဋိစ္စ ကဋ္ဌာရှုပံ့။ မဟာဘုတ် ပဋိစ္စ စိတ္တသမုပ္ဇာန် ရှုပံ့။  
ကဋ္ဌတ္ထာရှုပံ့။ ဥပါဒါရှုပံ့။ ဗာဟိရရေ မဟာဘုတ် ပဋိစ္စ ဥပါဒါရှုပံ့။။  
အသည်သတ္တာန် မဟာဘုတ် ပဋိစ္စ ကဋ္ဌတ္ထာရှုပံ့ ဥပါဒါရှုပံ့”ဟု ဟောအုပ်၏။  
(ကုသလောဗျာကတေန အဗျာကတံ့။ အကုသလောဗျာကတေန အဗျာကတံ့။  
၍၏နှစ်ပုဒ်ကို ဟောတူမှ အညီညာစုက အတိုင်းကောက်။ ဝိဘင်းကိုရှုတ်မြဲ။  
ပစ္စုက်မရှိ။ ။အနုလုံးမှာ အညီညာ သွှေအတိုင်းကောက်။ ဝိဘင်းရှုတ်။)။

(သဟာဗာတဗုံ-နိသယုဒ္ဓကြု သဟာဗာတတွန်းမရှိ။ နိသယုတွန်းလည်းမရှိ။  
ပစ္စုက်လည်းမရှိ။ ။အနုလုံးမှာ သဟာဗာတသွှေအတိုင်း ဆိုလေ။ ဝိဘင်းရှုတ်။ ။  
သဟာဗာတဗုံ ဥပါဒ်သယုဒ္ဓကြု အာရမ္မဏဗုံ သဟာဗာတဒ္ဓကအတ်း တွန်းလေ)။

## သဟာဗာတဗုံ ပုဂ္ဂန္တာတရုက

သဟာဗာတဗုံ ပုဂ္ဂန္တာတရုကြု သဟာဗာတတွန်းမရှိ။ ။အရှုပ်ပံပိုက်လေးခု၊  
အရှုပ်တံ့၍ ဖြစ်သောအော် လောဘမှု၊ မနောခွဲရာဝါ၍ မဟာကုသိုလ်၊  
မဟာကြိယာ၊ အရှုပ်ကုသိုလ်၊ အရှုပ်ကြိယာ၊ အထက်မဂ်သုံးခု၊ ဖိုလ်လေးခု၊  
ပဋိသန္တ နာမက္ခန္တလေးပါး စိတ္တဇရပ်၊ ပဋိသန္တကမ္မဇရပ်၊ ဗာဟိရဂျပ်။

အာဟာရဇူပ်၊ ဥတုဇရုပ်၊ အသည်တ် ကမ္မဇရုပ်၊ ပဝတ္ထိကမ္မဇရုပ်၊ ပုဂ္ဂိ  
၃၁တတ္ထန်း။ “သတ္တ”။၏။ (ကုသလပဒ နှစ်ချက်ကို ဟေတူမှုအတိုင်းကောက်။။  
အကုသလပဒ နှစ်ချက်ကို ဟေတုခုက္ခအတိုင်းတွင် မောဟမူဒွေး၌ မောဟကို  
မကြံ့နှင့်။ ဝိဘင်းလည်း အတ္ထာ)။ ။အချုပ်ဘကတ္တိ ပဝတ္ထိအခါ ကတ္ထားကား  
အရှုပဝိပါက်လေးခု၊ အရှုပဘုံး၌ ဖြစ်သောအခါ မနောဒ္ဓရာဝတွန်း၊ မဟာကြိယာ  
ရှုစွဲ၊ အရှုပကြိယာလေးခု ဖိုလ်လေးခု။ စေ။ ဆတ္ထိ သ အစိတ်အစိတ်။ပါ။ အစိတ်  
အစိတ် နာမက္ခန္တာ။ ပဉ္စဝါကာရဘုံး၌ ဖြစ်သောအခါ အရှုပဝိပါက်လေးခု၊ ဒွေး  
ပွဲဗိုလာက် တဆယ်၊ ရဟန်ဘတ္ထိ စုတိကြံ့နှင့်သော ဝိပါက်ဘာဝိသ၊ ကြိယာဝိသ၊  
စေ။ အဋ္ဌတိ သ အစိတ်အပေါင်း နာမက္ခန္တာကိုစွဲ၍ ဖြစ်သော စိတ္တုဇရုပ်။၏။ ။  
(ပဋိသန္တ၊ ရုပ်သက်သက် သဟာတအတိုင်းကောက်)။ ။ဝိဘင်းကို “အရှုပေး  
ဝိပါကာဗျာကတံ ကြိယာဗျာကတံ ကံ ခနံး။ပါ။ ဒွေး ခန္တာ။ဝိပါကာဗျာကတံ  
ကြိယာဗျာကတံ ခန္တာ။ ပဋိသန္တ စိတ္တသမှုပ္ပါဒ်နံ ရုပ်”။ (ပဋိသန္တ ရုပ်သက်သက်မှာ  
သဟာတအတိုင်းရွှေတ်လေ။ ။ကုသလာဗျာကတံန အဗျာကတံ။ အကု  
သလာဗျာကတံန အဗျာကတံကိုလည်း သဟာတအတိုင်းကောက်။ ဝိဘင်းကို  
လည်းရွှေတ်)။ ။ပစ္စနိုက်မရှိ။ ။အရှုပဝိပါက်လေးခု ကြံ့နှင့်သော ပဉ္စဝါကာရ  
ပဝတ္ထိနှုန္တမက္ခန္တာလေးပါး။ အနုလုံး၌ “တိဏ္ထ”။၏။ ။(ပုဂ္ဂိ၃၁တအတိုင်း  
ကောက်။ ဝိဘင်းရွှေတ်)။

### သဟာတဗူး အာသဝနဒုက

သဟာတဗူး အာသဝနဒုက္ခာ သဟာတတ္ထန်းမရှိ။ ။အကုသိုလ် ဒ္ဓာသ၊  
ဟသိတ္ထပါ၏၊ မဟာကုသိုလ်၏၊ မဟာကြိယာ ပဒ္ဒမဇေား၊ အာဝဇ္ဇာန်းဒွေး၊ ဝိပါက်  
ပဝတ္ထိ၊ ပဋိသန္တ နာမက္ခန္တာလေးပါ၊ စိတ္တုဇရုပ်၊ ပဋိသန္တကမ္မဇရုပ်၊ ဗာဟိရရုပ်၊  
အာဟာရဇူပ်၊ ဥတုဇရုပ်၊ အသည်တ်ကမ္မဇရုပ်၊ ပဝတ္ထိကမ္မဇရုပ်၊ အာသဝန  
တ္ထန်း “န်”။၏။ ။(ကုသလပဒ သုံးချက်။ အကုသလပဒ သုံးချက်။  
ကြိခြားချက်အကို ဟေတူမှု အာသဝနဒုက အနုလောမ ပစ္စနိုက်အတိုင်းတွင်  
မောဟမူ ဒွေး၌၊ မောဟကို မကြံ့နှုန္တကောက်။ ဝိဘင်းကိုလည်းရွှေတ်မြဲ)။ ။  
အဗျာကတံ၌ ပဝတ္ထိအခါ ကတ္ထားကား ဟသိတ္ထပါ၏၊ မဟာကြိယာ ပဒ္ဒမဇေား၊  
အာဝဇ္ဇာန်းဒွေး၊ ဝိပါက်သည်းသီ။ စေ။ အဋ္ဌတိ သ အစိတ်အစိတ်။ပါ။ အစိတ်  
အစိတ် နာမက္ခန္တာ။ ထိန်းမက္ခန္တာပြုအပ်သော စိတ္တုဇရုပ်။ ပဉ္စဝါကာရဘုံး၌  
ဖြစ်သောအခါ ဟသိတ္ထပါ၏၊ မဟာကြိယာ ဒုတိယာမိဇေား၊ မဟာရွှေတ်ကြိယာ  
ကိုးခု။ စေ။ ပဉ္စတိ သ အစိတ်အပေါင်း နာမက္ခန္တာကိုစွဲ၍ ဖြစ်သော စိတ္တုဇရုပ်။  
၏။ (ပဋိသန္တ၊ ရုပ်သက်သက်ကို သဟာတအတိုင်းကောက်။ ဝိဘင်းကိုလည်း  
သဟာတအတိုင်းရွှေတ်။ ။ကုသလာဗျာကတံန အဗျာကတံ။ အကုသလာ  
ဗျာကတံန အဗျာကတံ။ ကြိနှစ်ပုံးကို သဟာတအတိုင်းကောက်။ ဝိဘင်း

ပဋိစ္စဝါရ အနုလောမ ဒုက္ခသချိုဝါရ

၁၇၂

ရွတ်။ ပစ္စနိက်မရှိ။ အနုလုံမှာ အသေဝနသွေ့ အတိုင်းဟော။ ဝိဘင်းရွတ်)။

### သဟဇာတမူ ကမ္မခုက

သဟဇာတမူ ကမ္မခုက၌ သဟဇာတတွန်းမရှိ။ ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်၊ ကြိယာ စေတနာ၊ ဗာဟိရရုပ်၊ အာဟာရရုပ်၊ ဥတုဇရုပ်၊ ကမ္မတွန်း “တိက္ခ”။ ၏။ (ကုသေလန် ကုသလုံ၊ အကုသေလန် အကုသလုံ၌ ဟောတူမူ ကမ္မခုက အနုလောမ ပစ္စနိက်အတိုင်းကောက်။ ဝိဘင်းကိုလည်းရွတ်)။ အဗျာကတံ့ခွဲ ကတ္တားကား ကြိယာဝါသ၊ စေတနာကြို့သော။ စေ။ စတ္တားသာ အစိတ် အပေါင်း နာမကန္ဒာကိုရှု၍ ဖြစ်သော စေတနာ။၏။ (ပဋိသခြာအခါ မရ)။ ရုပ်သက်သက်၌ ဗာဟိရမုလဟာဘုတ်၊ အာဟာရမုလမဟာဘုတ် ကိုရှု၍ ဖြစ်သော ဘုတ်နှင့်တက္ကသော ဗာဟိရ ဥပါဒါ။ပါ။ ဥတုဇုပါဒါရုပ်။၏။ ဝိဘင်းကို “ကြိယာဗျာကတေ ခင့် ပဋိစ္စ ကြိယာ စေတနာ၊ ဗာဟိရ ကော မဟာဘုတ်”။ပါ။ မဟာဘုတ် ပဋိစ္စ ဥပါဒါရုပ်။ အာဟာရသမုဋ္ဌာန်။ပါ။ ရူပံ့ဟူ ဟောအပ်၏။ ပစ္စနိက်မရှိ။ အနုလုံကမ္မသွေ့အတိုင်းကောက်။ ဝိဘင်းကိုလည်းရွတ်)။

### သဟဇာတမူ ဝိပါကခုက

သဟဇာတမူ ဝိပါကခုက၌ သဟဇာတတွန်း မရှိ။ အလုံးစုံသော ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်၊ ကြိယာ နာမကန္ဒာလေးပါ။ ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်၊ ကြိယာပြုအပ် သော စိတ္တာရုပ်၊ ဗာဟိရရုပ်၊ အာဟာရရုပ်၊ ဥတုဇရုပ်၊ အသည်သတ်ကမ္မဇရုပ်၊ ပဝတ္ထာကမုလရုပ်၊ ဝိပါကတွန်း “နွေ”။၏။ (ကုသလပဒ သုံးချက်။ အကုသလပဒ သုံးချက်။ ကြိုခြောက်ချက်သည် သဟဇာတအတိုင်း၊ ဝိဘင်းလည်းတူ၏။)။ အဗျာကတံ့ပဝတ္ထာအခါ ကြိယာဝါသ။ စေ။ ပဉ္စတီးသာ အစိတ်အစိတ်။ပါ။ အစိတ် အစိတ် နာမကန္ဒာ။ ထိုနာမကန္ဒာပြုအပ်သော စိတ္တာရုပ်။၏။ (ပဋိသခြာမရ)။ ရုပ်သက်သက်၌ ပဉ္စဝါကာရသုံး၍ ဖြစ်သောအခါ ကုသိုလ်၊ ကြိယာ နာမကန္ဒာဘုတ်သုံးသည် ယထာရဟ ပြုအပ်သော စိတ္တာမုလဟာဘုတ်၊ ဗာဟိရမုလဟာ ဘုတ်။ပါ။ ပဝတ္ထာကမုလမဟာဘုတ်ကိုရှု၍ ဖြစ်သော ဘုတ်နှင့်တက္ကသော စိတ္တာ ဥပါဒါ၊ ဗာဟိရ ဥပါဒါ။ပါ။ ပဝတ္ထာကမုလုပါဒါရုပ် ပစ္စယူပုံ။၏။ ဝိဘင်းကို “ကြိယာ ဗျာကတံ့ ကော ခန့်”။ပါ။ ခန့် စိတ္တသမုဋ္ဌာန်ရူပံ့။ ကော မဟာဘုတ် ပဋိစ္စ။ပါ။ မဟာ ဘုတ် ပဋိစ္စ စိတ္တသမုဋ္ဌာန်။ရူပံ့။ ဥပါဒါရုပ်။ ဗာဟိရ။ အာဟာရသမုဋ္ဌာန်။ပါ။ ရူပံ့။၏။ (ကုသလာဗျာကတေန အဗျာကတံ့၊ ကြိုနှစ်ပုံကို သဟဇာတအတိုင်း ကောက်။ ဝိဘင်းကိုလည်းရွတ်)။ ပစ္စနိက် မရှိ။ အနုလုံ ဝိပါကသွေ့ အတိုင်းကောက်။ ဝိဘင်းကိုလည်းရွတ်)။

သဟဇာတဗုဒ္ဓ အာဟာရဒ္ဓကျိုး

သဟဇာတဗုဒ္ဓ အာဟာရဒ္ဓကျိုး သဟဇာတတွန်းမရှိ။ ။ဗာဟိုရရှုပ်။ ဥတ္တာရှုပ်။ အသည်သတ်ကမ္မာရှုပ်။ ပဝတ္ထိကမ္မာရှုပ်။ အာဟာရတွန်း။ အနုလောမပစ္စိကြုံ“ကော်”၏။ ။ဗာဟိုရမဟာဘုတ်။ပါ။ ပဝတ္ထိကမ္မာ မဟာဘုတ်ကိုစွဲ၍ဖြစ်သောဘုတ်နှင့်တက္ခသာ ဗာဟိုရည်ပါဒါ။ပါ။ ပဝတ္ထိကမ္မာ ဥပါဒါရှုပ် ပစ္စိယူပြန်၏။ ။ဝိဘင်းကို“ဗာဟိုရ ကော်”။ပါ။ ဥတုသမ္မတွောန်း။ အသည်သတ္တာန်း။ပါ။ ဥပါဒါရှုပ်”ဟု ဟောအပ်၏။ ။(ပစ္စိကြုံမရှိ။ အနုလုံး အာဟာရသွေအတိုင်း ဟောလေ)။

သဟဇာတဗုဒ္ဓ လျှို့ယုဒ္ဓက

သဟဇာတဗုဒ္ဓ လျှို့ယုဒ္ဓကျိုး သဟဇာတတွန်းမရှိ။ ။ဗာဟိုရရှုပ် အာဟာရရှုပ် ဥတ္တာရှုပ်၊ အသည်သတ် ကမ္မာရှုပ်ဒီဝတ္ထိငြှော် ပဝတ္ထိကမ္မာရှုပ်ဒီဝတ္ထိငြှော် လျှို့ယုတွန်း“ကော်”၏။ ။ဗာဟိုရမဟာဘုတ်၊ အာဟာရလမဟာဘုတ်၊ ဥတ္တာရမဟာဘုတ်ကိုစွဲ၍ဖြစ်သော ဘုတ်နှင့်တက္ခသာ ဗာဟိုရည်ပါဒါ၊ အာဟာရလည်ပါဒါ ဒါ။ ဥတုလျှော်ပါဒါ။ ။အသည်သတ်ကမ္မာမဟာဘုတ်၊ ပဝတ္ထိကမ္မာမဟာဘုတ်ကိုစွဲ၍ ဖြစ်သော ရှုပ်ဒီဝတ္ထိငြှော် ပစ္စိယူပြန်၏။။ ။“ဗာဟိုရ ကော် မဟာဘုတ်”။ပါ။ အာဟာရသမ္မတွောန်း ဥတုသမ္မတွောန်း ကော်မဟာဘုတ် ပဋိစ္စ ရှုပ်ဒီဝတ္ထိ၍ယု”ဟု ဟောအပ်၏။ ။ပစ္စိကြုံမရှိ။ ။(အနုလုံး လျှို့ယုဒ္ဓသွေအတိုင်း ဟောလေ)။ ။

သဟဇာတဗုဒ္ဓ စျောနဒ္ဓက

သဟဇာတဗုဒ္ဓ စျောနဒ္ဓကျိုး သဟဇာတတွန်းမရှိ။ ။ဒွေ့ပွဲဝိညာဉ်တဆယ်နာမက္ခနာ ဗာဟိုရရှုပ်၊ အာဟာရလရှုပ် ဥတ္တာရှုပ်၊ အသည်သတ်ကမ္မာရှုပ် ပဝတ္ထိကမ္မာရှုပ်၊ စျောနတွန်း“ကော်”၏။ ။ဒွေ့ပွဲဝိညာဉ်တဆယ် အစိတ် အစိတ်။ပါ။ အစိတ်အစိတ်နာမက္ခနာ၏။၏။ ။ရှုပ်သက်သက်၍ ဗာဟိုရမဟာဘုတ်။ပါ။ ပဝတ္ထိကမ္မာမဟာဘုတ်ကိုစွဲ၍ ဖြစ်သော ဘုတ်နှင့်တက္ခသာ ဗာဟိုရ ဥပါဒါ။ပါ။ပဝတ္ထိကမ္မာလျှော်ပါဒါရှုပ်၏။၏။ ။ဝိဘင်းကို“ပွဲဝိညာဏာသာဟဂတ် ကော်ခန်း”။ပါ။ ဒွေ့ခန်း။ ဗာဟိုရ အာဟာရသမ္မတွောန်း။ ဥတုသမ္မတွောန်း။ အသည်သတ္တာန်း။ပါ။ ။ပစ္စိကြုံမရှိ။ ။(အနုလုံး စျောနသွေအတိုင်း)။ ။

သဟဇာတဗုဒ္ဓ မဂ္ဂဒုကျိုး သဟဇာတတွန်းမရှိ။ ။အဟိတ်ပဝတ္ထိ ပဋိသန္ဓာမက္ခနာလေးပါး။ အဟိတ်စိတ္တာရှုပ်။ အဟိတ်ပဋိသန္ဓာကမ္မာရှုပ်၊ ဗာဟိုရရှုပ်။ အာဟာရလရှုပ် ဥတ္တာရှုပ်၊ အသည်သတ်ကမ္မာရှုပ် ပဝတ္ထိကမ္မာရှုပ်၊ မဂ္ဂတွန်း။ “ကော်”ဟု၏။ ။ပစ္စိကြုံမရှိ။ ။(အနုလုံး မဂ္ဂသွေအတိုင်းဆိုလေ)။ သဟဇာတဗုဒ္ဓ သမ္မတဒုက္ခနာ အာရမ္မဏဒုက္ခနာအတိုင်း ဆိုလေ)။

### သဟဇာတူမူ ဝိပ္ပယုတ္တုဗုက

သဟဇာတူမူ ဝိပ္ပယုတ္တုဗုက၌ သဟဇာတူတန်းမရှိ။ ။အရှုပ်ဝိပါက်လေးခု၊  
ပဝတ္ထိပဋိသန္တာ နာမက္ခနာလေးပါး၊ အရှုပ်ဘုံးဖြစ်သောအခါ လောဘမူး၊ မောဟ  
မူး၊ မနောခွဲ့ရှိရာဝိုင်း၊ မဟာ့ကုသိုလ်၊ မဟာ့ကြိယာ၊ အရှုပ်ကုသိုလ်၊ အရှုပ်ကြိယာ၊  
အထက်မင်သုံးခု၊ ဖိုလ်လေးခု၊ နာမက္ခနာလေးပါး၊ မာဟိရုပ်၊ အသယာရဇ်ရုပ်၊  
ဉာဏ်ရုပ်၊ အသည်သတ် ကမ္မဇ်ရုပ်၊ ပဝတ္ထိကမ္မဇ်ရုပ်၊ ဝိပ္ပယုတ္တုဗုန်း။ “တိကျ”။၏။  
(ကုလလေန ကုသလုံ။ အကုသလေန အကုသလုံ။ ဉြှန်စ်ချက်ကို ပုဂ္ဂိုလ်၊ အကုသတ်  
ခုက္ခအတိုင်းကောက်။ ဝိဘင်းကို ဝတ္ထုံး ဝိပ္ပယုတ္တုဗုပစ္စယာ ဆုံးလေ)။ ။အဗျာ့ကတ  
၌ အရှုပ်ဝိပါက်လေးခု ပဝတ္ထိ၊ ပဋိသန္တာ နာမက္ခနာလေးပါး၊ အရှုပ်ဘုံးဖြစ်သော  
အခါ မနောခွဲ့ရှိရာဝိုင်း၊ မဟာ့ကြိယာရှုစ်ခု၊ အရှုပ်ကြိယာလေးခု။ ဖိုလ်လေးခု၊  
စေး၊ ဆတ္တိုံးသာ။ အစိတ်အစိတ်။ပါ။ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခနာ။ ပစ္စယုံပုန်။၏။ ။  
ရုပ်သက်သက်၌ ဗာဟိရမဟာ့ဘုံတ်။၎။ ပဝတ္ထိကမ္မဇ်မဟာ့ဘုံတ်ကို စုရှိဖြစ်သော  
ဘုံတ်နှင့်တက္ခသော ဗာဟိရ ဉာဏ်အိုး။ပါ။ ပဝတ္ထိကမ္မဇ် ဉာဏ်ရှိရုပ်။၏။ ။  
ဝိဘင်းကို “အရှုပ် ဝိပါကာ့ဗျာကတ်၊ ကြိယာ့ဗျာကတ်၊ ကော်”။ပါ။ ခန္ဓာ့ဗာဟိရုပ်  
အသယာရသမျှင်းနှင့်။ ဥတုသမျှင်းနှင့်။ အသည်သတ္တာနှင့်။ပါ။ “ရှုပ်” ဟု ဟောအပ်  
၏။ ပစ္စနိုက်မရှိ။ ။အနုလုံမူး ဝိပ္ပယုတ္တုဗုအတိုင်းဟို။ နတ္တာ၊ ပိုက်ခုက်ကို အနန္တရုပ်  
အတိုင်းနှင့် နိသယုဒုကာအတိုင်းအိုး။ နတ္တာ၊ ပိုက်ခုက်ကို အနန္တရုပ်  
အပိုက်ခုက်လည်း နှိသယုဒုက် အတိုင်းဆုံးလေ)။

### အညမညူမူး ပုဂ္ဂိုလ်အုက္ခ

( အညမညူမူး ဟောတုဗုက အတရှိသည်ကို အောက်က အတိုင်းတွေ့န်းလေ။ ။  
အညမညူမူး နှိသယုဒုက်လည်း သဟဇာတူအုက္ခ အတိုင်းဆုံးလေ။ ။ဥပန်းသယု  
ဒုက်ကို အာရမ္မကုဒ်အုက်အတိုင်းအိုး )။

အညမညူမူး ပုဂ္ဂိုလ်အုက္ခ အညမညူတွေ့န်းမရှိ။ ။အရှုပ်ဝိပါက်လေးခု၊  
အရှုပ်ဘုံးဖြစ်သောအခါ လောဘမူး၊ မောဟမူး၊ မနောခွဲ့ရှိရာဝိုင်း၊ မဟာ့ကုသိုလ်၊  
မဟာ့ကြိယာ၊ အရှုပ်ကုသိုလ်၊ အရှုပ်ကြိယာ၊ အထက်မင်သုံးခု၊ ဖိုလ်လေးခု၊  
ပဋိသန္တာ နာမက္ခနာလေးပါး၊ ပဋိသန္တာ နာမက္ခနာမှု ဟောက်သော ဟဒယ  
ဝတ္ထုံး၊ အချင်းချင်းမှ ထောက်သော စိတ္တာမဟာ့ဘုံတ်၊ ပဋိသန္တာကမ္မဇ်  
မဟာ့ဘုံတ်၊ ဗာဟိရမဟာ့ဘုံတ်၊ အသယာရဇ်ရုပ်မဟာ့ဘုံတ်၊ ဥတုမဟာ့ဘုံတ်၊  
အသည်သတ်ကမ္မဇ်မဟာ့ဘုံတ်၊ ပဝတ္ထိကမ္မဇ်မဟာ့ဘုံတ်၊ ပုဂ္ဂိုလ်အတွေ့န်း။  
တိကျ”။၏။ (ကုသလေန ကုလလုံး ဟောတုံးပုဂ္ဂိုလ်အုက္ခအတိုင်းကောက်။  
အကုသလေန အကုသလုံးလည်း မောဟမူးအွေး၌ မောဟကိုသွင်းရှိ ကောက်  
လေ)။ ။အဗျာ့ကတေန အဗျာ့ကတ်၌ ပဝတ္ထိအခါ အရှုပ်ဝိပါက်လေးခု၊

အရှုပသုဒ္ဓ၏ ဖြစ်သောအခါ မနေ့တွေ့ရှုရှင်းနဲ့ မဟာကြိယာရှစ်ခု၊ အရှုပကြိယာ လေးခု၊ ဖို့လေးခု၊ စေ။ ထို့သ အစိတ်အစိတ် ॥ပ။ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခန္တာ။၏။ ။(ပဋိသန္တေအခါ၊ ရပ်သက်သက် ဤနှစ်ပါးကို အညမည အတိုင်းကောက်။ ။ဂို့ဘင်းကို “အရှုပ ဝိပါကာဗျာကတဲ့ ကြိယာဗျာကတဲ့” ထည့်။ ပဋိသန္တေ၊ ရပ်သက်သက်ကို အညမညအတိုင်း ရှုတ်)။ ။နာမက္ခန္တာ မှ ဓထာက်သော စိတ္တေရှုပါ၊ ဟဒယဝတ္ထုမှတပါး ပဋိသန္တေကမ္မာရှုပါ၊ မဟာသူတု၏မှ ဓထာက်သော စိတ္တေလျောပါ့၊ ပဋိသန္တေကမ္မာလျောပါ့၊ ဗာဟိုရှုပါ့၊ အာဟာ ရလျောပါ့၊ ဥတုလျောပါ့၊ အသည်သတ်ကမ္မာလျောပါ့၊ ပဝတ္တံကမ္မာလျောပါ့ရှုပါ။ ပစ္စာ နက်၏“ပဉ္စ”။၏။ ။(သဟဇာတမှ အညမညဒုက္ခာ အနုလောမပစ္စာကိုအတိုင်း ကောက်။ ဝိဘင်းကိုလည်းရှုတ်။ ။အနုလုံး ပုရေဇာတသုဒ္ဓအတိုင်း ကောက် လေ)။

### အညမညမှ အာသေဝန်ခုက

အညမညမှ အာသေဝန်ခုက္ခာ အညမညတွေ့န်း မရှိ။ ။အကုသိုလ်ခွဲ့အသာ ဟဲသိပ္ပါဒ်၊ မဟာကုသိုလ်၊ မဟာကြိယာ ပဋိမဇော။ အာဝဇ္ဇာန်းဒွေး ဝိပါက် ဆတ္တံ့သ ပဝတ္တံ၊ ပဋိသန္တေ နာမက္ခန္တာလေးပါး။ ပဋိသန္တေနာမက္ခန္တာမှုထောက် သော ဟဒယဝတ္ထု။ အချင်းချင်းမှုထောက်သော စိတ္တေမဟာသူတု၊ ပဋိသန္တေကမ္မာလျောသူတု၊ ဗာဟိုရှုမဟာသူတု၊ ဥတုလျောသူတု၊ အသည်သတ်ကမ္မာ မဟာသူတု၊ ပဝတ္တံကမ္မာလျောသူတု။ အာသေဝန်တွေ့န်း။ “တိဏ္ဍ”။၏။ ။ကုသလန် ကုသလုံ့န်း မဟာကုသိုလ် ပဋိမဇောကို ကောက်။ ဝိဘင်းရှုတ်မြဲ။ ။အကုသိုလ် အကုသလုံ့လည်း အကုသိုလ် ခွဲ့အသ ပဋိမ အေကုံကောက်။ ။အပျောကတေန အပျောကတံ့ခွဲ့ ဟသိတ္ထုပ္ပါဒ်၊ မဟာကြိယာ ပဋိမဇော။ အာဝဇ္ဇာန်းဒွေး ဝိပါက်ဆတ္တံ့သ။ စေ။ အင္ဆတ္တံ့သကို ကောက်။ ပဋိသန္တေ၊ ရပ်သက်သက်ကို အညမည အတိုင်းကောက်။ ဝိဘင်းကိုလည်း အည မည အတိုင်းရှုတ်လေ။ ။ပစ္စာကိုမှာ ပုရေဇာတသုဒ္ဓက ပစ္စာကိုအတိုင်း။ ။ အနုလုံး အာသေဝန်သုဒ္ဓအတိုင်း ဆိုလေ။ ဝိဘင်းရှုတ်လေ။

### အညမညမှ ကမ္မာခုက

အညမညမှ ကမ္မာခုက္ခာ နာမက္ခန္တာမှုထောက်သော စိတ္တေရှုပါ၊ ဟဒယဝတ္ထု မှတပါး ပဋိသန္တေ ကမ္မာရှုပါ၊ မဟာသူတုမှုထောက်သော စိတ္တေလျောပါ့၊ ပဋိသန္တေကမ္မာ ဥပါ့၊ အသည်သတ်ကမ္မာ ဥပါ့၊ ပဝတ္တံကမ္မာလျောပါ့ရှုပါ။ အညမညတွေ့န်း“ပဉ္စ”။၏။ (အောက်ကနာည်းကိုမြှုပ်၍ ကောက်။ ဝိဘင်းရှုတ်)။ ။ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်၊ ကြိယာဖောကနာ။ အချင်းချင်းမှုထောက်သော ဗာဟိုရှုမဟာ သူတု၊ အာဟာရှုမဟာသူတု၊ ဥတုလျောသူတု၊ ကမ္မာတွေ့န်း“တိဏ္ဍ”။၏။ ။

## ပဋိစ္စဝါရ အနုလောမ ဒုကသချိဝါရ

၁၀၁

ကုသလေန ကုသလံ။ အကုသလေန အကုသလံ။ ဤနှစ်ချက်ဟေတူမှ ကမ္မဇက  
အနုလောမပဋိစ္စက်အတိုင်းကောက်။ ဝိဘင်းရွတ်။ ။အဗျာကတံ့၍ ပဝတ္ထိ  
အခါ ကြိယာခီသ စေတနာကို ကောက်။ ။ရုပ်သက်သက်၌ ဗာဟိရမဟာဘုတ်၊  
အာဟာရမဟာဘုတ်။ ဥတ္တုမဟာဘုတ်ကို၍ ဖြစ်သော မဟာဘုတ်ငြင်း  
ပစ္စယူပြန်တရားရှင်။ ။ဝိဘင်းကို “ကြိယာပျောကတေ ခန္ဓု ပဋိစ္စ ကြိယာ  
စေတနာ။ ဗာဟိရုပ်။ အာဟာရသမုဋ္ဌာန်။ ဥတုသမုဋ္ဌာန်။ ကော် မဟာဘုတ်ပါပဲ။  
မဟာဘုတ်တာ” ဟု ဟောအပ်၏။ ။မဟာဘုတ်မှုထောက်သော ဗာဟိရုပ်ပါဒါ၊  
အာဟာရဇ ဥပါဒါ၊ ဥတ္တုလုပ်ပါရုပ်။ ပစ္စနိုင် “ကော်”။ ၏။ ။ဝိဘင်းကို  
“ဗာဟိရေ မဟာဘုတ်တေ ပဋိစ္စ ဥပါဒါရုပ်။ အာဟာရသမုဋ္ဌာန်။ ဥတုသမု  
ဋ္ဌာန် မဟာဘုတ်တေ ပဋိစ္စ ဥပါဒါရုပ်။၏။ ။ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်၊ ကြိယာစေတနာ  
ကြိုးသော အလုံးစုံသော ပဝတ္ထိ ပဋိသန္ဓု နာမက္ခနာလေးပါး။ ပဋိသန္ဓု  
နာမက္ခနာမှ ထောက်အပ်သော ဟဒယဝတ္ထု။ အချင်းချင်းမှုထောက်အပ်သော  
စိတ္တုမဟာဘုတ်၊ ပဋိသန္ဓုက္ခနာလုပ်မဟာဘုတ်၊ အသည်သတ် ကမ္မဇမဟာဘုတ်၊  
ပဝတ္ထိကမ္မဇမဟာဘုတ်၊ အနုလုံး “အညာမညာပစ္စယာ ကမ္မဇ တိကို”။၏။ (အညာ  
မညာအတိုင်းတွင် ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်၊ ကြိယာစေတနာကို၍ ပြန်၍ ကောက်။  
ဝိဘင်းရွတ်)။

### အညာမည့် ဝိပါက္ခာက

(၁) အညာမည့် ဝိပါက္ခာက္ခနာမှ ထောက်သော ဝိပါက်ပြုအပ်  
သောစိတ္တုလုပ်။ ဟဒယဝတ္ထုမှုတာပါး ပဋိသန္ဓုကမ္မဇလုပ်။ မဟာဘုတ်မှ  
ထောက်သော ဝိပါက်ပြုအပ်သော စိတ္တုလုပ်ပါဒါ၊ ပဋိသန္ဓုကမ္မဇလုပ်ပါရုပ်။  
အညာမညာဘုန်း “ကော်”၏။ ။ပဝတ္ထိအခါ ကတ္တားကား ပဉ္စဝါကာရ  
ဘုန်းဖြစ်သောအခါ ဒွေးပဉ္စဝါညာဉ်တဆယ်၊ အရှုပပိပါက်လေးခု၊ ရဟန္တဘုန်း  
စုတိကြိုးသော ဝိပါက်ဗာရိသာ။၏။ အငွေးသိုံး အစိတ်အပေါင်း နာမက္ခနာကို  
စွဲ၍ ဖြစ်သော စိတ္တုလုပ်။၏။ ။ပဋိသန္ဓုအခါ ပဉ္စဝါကာရ ပဋိသန္ဓု ပန္တရသာ။  
၏။ ပဉ္တ်ဘုန်းသ အစိတ်အပေါင်း နာမက္ခနာကို စွဲ၍ ဖြစ်သော ဟဒယဝတ္ထုမှု  
တာပါး ကမ္မဇတ္တုသရုပ်။၏။ ။ရုပ်သက်သက်၌ ပဉ္စဝါကာရဘုန်းဖြစ်သောအခါ အရှုပ  
ဝိပါက်လေးခု။ ဒွေးပဉ္စဝါညာဉ် တဆယ်၊ ရဟန္တဘုန်း စုတိကြိုးသော ဝိပါက်  
ဗာရိသ နာမက္ခနာကိုသည် ယထာရဟ ပြုအပ်သော စိတ္တုလုပ်မဟာဘုတ်။ ပဉ္စ  
ဝါကာရ ပဋိသန္ဓုပန္တရသာဘုန်း ယထာရဟ အတူ ဥပါဒါသော ပဋိသန္ဓုကမ္မဇ  
မဟာဘုတ်ကို၍ ဖြစ်သော စိတ္တုလုပ်ပါဒါ။ ပဋိသန္ဓုကမ္မဇလုပ်ပါရုပ် ပစ္စယူပြန်။၏။  
ဝိဘင်းကို “ဝိပါကာပျောကတေ ခန္ဓု ပဋိစ္စ စိတ္တုသမုဋ္ဌာန် ရုပ်ပဲ။ ပဋိသန္ဓုက္ခနာ  
ဝိပါကာပျောကတေ ခန္ဓု ပဋိစ္စ ကမ္မဇတ္တုသရုပ်ပဲ။ မဟာဘုတ်တေ ပဏိစ္စ စိတ္တုသမုဋ္ဌာန်  
ရုပ်ပဲ။ ကမ္မဇတ္တုသရုပ်ပဲ။ ဥပါဒါရုပ်ပဲ။၏။

(၂) ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်၊ ကြိယာ နာမက္ခာနှင့် လေးပါး။ အချင်းချင်းမှ ထောက်သော ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်၊ ကြိယာပြုအပ်သော စိတ္တဲ့မဟာဘုတ်ပောဟိုရ မဟာဘုတ်၊ အာဟာရမဟာဘုတ်၊ ဥတ္တဲ့မဟာဘုတ်၊ အသည်တ်ကမ္မာမဟာ ဘုတ်၊ ပဝတ္တိကမ္မာမဟာဘုတ်၊ ဝိပါကတွေး။ “တိဏိ”၏။ ။(ကုသလပဒ၊ အကုသလပဒ ကောက်မြဲ။ ။အဗျာဗတ်၌ ပဝတ္တိအခါ ကြိယာဝိသကိုကောက်။ ပဋိသန္တမပါ)။ ။ရုပ်သက်သက်၌ ပဉာဏ်ကာရဘု၌ ဖြစ်သောအခါ ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်၊ ကြိယာပြုအပ်သော စိတ္တဲ့မဟာဘုတ်၊ ဗာဟိုရမဟာဘုတ်၊ အာဟာရမဟာဘုတ်၊ ဥတ္တဲ့မဟာဘုတ်၊ အသည်တ်ကမ္မာမဟာဘုတ်၊ ပဝတ္တိကမ္မာမဟာဘုတ်ကို စွဲ၍ ဖြစ်သော စိတ္တဲ့မဟာဘုတ်၊ ဗာဟိုရမဟာဘုတ်။ ပဝတ္တိကမ္မာမဟာဘုတ်၏။ ဝိဘင်းကို “ကြိယာဗျာဗတ်” ကော် ခန္ဓားပါ။ ဧည့်ခန္ဓား၊ ကော် မဟာဘုတ် ပဋိစ္စ တယော မဟာဘုတ်တာ။ ဗာဟိုရုံး။ အာဟာရသူမျှောနံး ဥတ္တဲ့သမျှောနံး။ အသည်တ္တာနံး ကော်။ ပဟာဘုတ်တာ”။ ဟု ဟောအပ်၏။

(၃) နာမက္ခာနှင့် ထောက်သော ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်၊ ကြိယာပြုအပ်သော စိတ္တဲ့ရုပ်၊ မဟာဘုတ်မှ ထောက်သော ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်၊ ကြိယာ ပြုအပ်သော စိတ္တဲ့ဇူပါဒါ၊ ဗာဟိုရုပါဒါ၊ အာဟာရဇူပါဒါ၊ ဥတ္တဲ့ဇူပါဒါ၊ အသည်တ်ကမ္မာဇူပါဒါ၊ ပဝတ္တိကမ္မာဇူပါဒါရုပ်။ ပဇ္ဇန်၌ “ပဉာဏ်”။ ၏။ (ကုသလနအဗျာဗတ်။ အကုသလန အဗျာဗတ်ကို ကောက်မြဲ) ။အဗျာဗတ်၌ ပဝတ္တိအခါ ကြိယာဝိသ။ စောပုံတိုးသ အစိတ်အပေါင်းပါ။ ။စိတ္တဲ့ရုပ်။ ၏။ ရုပ်သက်သက်၌ ပဉာဏ်ကာရဘု၌ ဖြစ်သောအခါ ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်၊ ကြိယာ နာမက္ခာနှင့် ထိုသည် ယထာရဟ ပြုအပ်သော စိတ္တဲ့မဟာဘုတ်၊ ဗာဟိုရုံး၊ အာဟာရဇာ ဥတ္တဲ့၊ အသည်တ်ကမ္မာ၊ ပဝတ္တိကမ္မာမဟာဘုတ်ကို စွဲ၍ ဖြစ်သော ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်၊ ကြိယာ ပြုအပ်သော စိတ္တဲ့ဇူပါဒါ၊ ဗာဟိုရုပါဒါ၊ အာဟာရဇာ ဥတ္တဲ့ဇူပါဒါ၊ အသည်တ်ကမ္မာဇူပါဒါ၊ ပဝတ္တိကမ္မာဇူပါဒါရုပ်၏။ ဝိဘင်းကို “ကြိယာဗျာဗတ်” ခန္ဓားပဋိစ္စ စိတ္တဲ့သမျှောနံး ရုံး။ မဟာဘုတ်တော် ပဋိစ္စ စိတ္တဲ့သမျှောနံး ရုံး ပုံပါဒါရုပ်။ ဗာဟိုရုံး မဟာဘုတ်တော် ပဋိစ္စ ရုံပါဒါရုပ်။ ။(နောက်ပဇ္ဇန်ချက်ကို ကောက်မြဲ)။

(၄) အလုံးစံသော ဝိပါက် ပဝတ္တိ ပဋိသန္တ နာမက္ခာနှင့် လေးပါး။ ပဋိသန္တနာမက္ခာနှင့် ထောက်အပ်သော ဟဒယဝတ္တဲ့။ အချင်းချင်းမှ ထောက်သော ဝိပါက်ပြုအပ်သော စိတ္တဲ့မဟာဘုတ်၊ ပဋိသန္တကမ္မာမဟာဘုတ်။ ။ အနုလုပ်၌ “ကော်”၏။ ။အဗျာဗတ်၌ ကတ္တားကား ဝိပါက်ဆွဲးသကိုကောက်။ ပဋိသန္တအခါ အညမညအတိုင်း။ ရုပ်သက်သက်၌ ပဉာဏ်ကာရဘု၌ ဖြစ်သော

## ပဋိစ္စဝါရ အနုလာမ ခုကသချုံးဝါရ

၁၃

အခါ အရှုပဝိပါက်လေးခါ ဒွေပြုစိသာဉ်တဆယ်။ ရဟန်ဘတ္ထိ စုတိကြုံသော ဝိပါက်ဗာင်းသာ နာမက္ခန္တရှိသည် ယထာရဟပြုအပ်သော စိတ္တေမဟာဘုတ် ပူးဝါကာရ ပဋိသန္တေ ပန္တရသ တိနှင့် ယထာရဟ အတ္ထပါဒ်သော ပဋိသန္တေ ကမ္မားမဟာဘုတ်ကို စဲ၍ဖြစ်သော မဟာဘုတ်ရှင်းပစ္စယူပွန်၏။ ။ဝိဘင်းကို “ဝိပါကာဗျာကတဲ့ ငက် ခန်းပါ။ ဒွေ ခန်း”။ ။ (ပဋိသန္တေအား အညာမည်ဝိဘင်းအတိုင်း)။ ။ “ငက် မဟာဘုတ်တဲ့ပါ။ ဒွေ မဟာဘုတ်တဲ့”ဟု ဟောအပ်၏။

### အညာမည်မှု အ ဘာ ဘရုက

(၁) အညာမည်မှု အ ဘာ ဘရုက၏ နာမက္ခန္တရှိ ထောက်သော စိတ္တေရှပ်၊ ဟဒယဝတ္ထုမှု တပါး ပဋိသန္တေ ကမ္မားရှပ်၊ မဟာဘုတ်မှုထောက်သော စိတ္တေ ဥပါဒီ၊ ပဋိသန္တေကမ္မားရှပ်ပါဒီ၊ အ ဘာ ဘရာ ဥပါဒီရှပ်။ အညာမည်တွန်း။ ပစ္စယာနုလောမည်။ “ပူး”၏။ ။ (နောက်နည်းကို၍ရှုံးကောက်။ ဝိဘင်းရွှေ့)

(၂) အချင်းချင်းမှုထောက်သော ဗာဟိရမဟာဘုတ်၊ ဥတုမှုမဟာဘုတ်၊ အသည်သတ် ကမ္မားမဟာဘုတ်၊ ပဝတ္ထိကမ္မားမဟာဘုတ်၊ အ ဘာ ဘရတွန်း။ “ငက်”၏။ ။ (ကောက်မြဲ၊ ဝိဘင်းရွှေ့မြဲ)။

(၃) မဟာဘုတ်မှ ထောက်သော ဗာဟိရရှာပါဒီ၊ ဥတုဇောပါဒီ၊ အသည်သတ် ကမ္မားရှပ်ပါဒီ၊ ပဝတ္ထိကမ္မားရှပ်ပါဒီ၊ ပာနိုက်တွေ့။ “ငက်”။ ။ (နောက်နည်းကို၍ရှုံးကောက်။ ဝိဘင်းရွှေ့မြဲ)။

(၄) အလုံးခံသော ပဝတ္ထိပဋိသန္တေ နာမက္ခန္တေ လေးပါး။ ပဋိသန္တေ နာမက္ခန္တေမှုထောက်သော ဟဒယဝတ္ထု။ အချင်းချင်းမှုထောက်သော စိတ္တေ မဟာဘုတ်၊ ပဋိသန္တေကမ္မား၊ မဟာဘုတ်၊ အ ဘာ ဘရာ ရှုံးမဟာဘုတ်။ အနုလုံး။ “တိစိ”၏။ ။ (အ ဘာ ဘရတွန်း ပဝတ္ထိပဋိသန္တေ ကောက်မြဲ)။ ။ ရှုပ်သက်သက်၍ စိတ္တေမဟာဘုတ်၊ ပဋိသန္တေ ကမ္မားမဟာဘုတ်၊ အ ဘာ ဘရာ ရှုံးမဟာဘုတ်ကို ကောက်။ ဝိဘင်းကို အညာမည် ဝိဘင်းအတိုင်းရွှေ့။

### အညာမည်မှု ဗြို့ယုဇ္ဇာ

(၁) အညာမည်မှု ဗြို့ယုဇ္ဇာ၏ နာမက္ခန္တေမှုထောက်သော စိတ္တေရှပ်၊ ဟဒယဝတ္ထုမှုတပါး ပဋိသန္တေကမ္မားရှပ်၊ မဟာဘုတ်မှုထောက်သော စိတ္တေရှပ်ပါဒီ၊ ပဋိသန္တေကမ္မားရှပ်ပါဒီ၊ ရှုပ်လိုပိုတိကြိုကြုံသော အသည်သတ်ကမ္မားရှပ်ပါဒီ၊ ပဝတ္ထိကမ္မားရှပ်ပါဒီရှပ်၊ အညာမည်တွန်း။ “ပူး”။ ။ (နောက်ကနည်းကို မြှုံးကောက်။ ဝိဘင်းရွှေ့။)

၁၀၄

## တိကပဋ္ဌာန်း အရကာက်

(၂) အချင်းချင်းမှတောက်သော ဗာဟိရမဟာဘုတ်၊ အာဟာရဇာမဟာဘုတ်၊ ဥတ္တဇာမဟာဘုတ်။ ဉာဏ်ထွန်း။ “ကော်”။၏။ (ကောက်မြဲ။ ဝိဘင်းရွှေတ်မြဲ)။

(၃) မဟာဘုတ်မှတောက်သော ဗာဟိရူပါဒါ၊ အာဟာရဇာဥပါဒါ၊ ဥတ္တဇာဥပါဒါချုပ်၊ အသည်တ်ကမ္မဇလရုပ်ဖို့တို့၏၊ ပဝတ္တိကမ္မဇလရုပ် ဖို့တို့၏၊ ပစ္စိုက်၏။ “ကော်”။၏။ (ကောက်မြဲ။ ဝိဘင်းရွှေတ်မြဲ)။

(၄) အလုံးစုံသော ပဝတ္တိ၊ ပဋိသန္ဓာ နာမက္ခာန္တာလေးပါး၊ ပဋိသန္ဓာ နာမက္ခာန္တာမှ ထောက်သော ဟာပယဝတ္တိ၊ အချင်းချင်းမှတောက်သော စိတ္တဇာ မဟာဘုတ်၊ ပဋိသန္ဓာ ကမ္မဇလရုပ် မဟာဘုတ်မှတောက်သော စိတ္တဇာဥပါဒါ၊ ပဋိသန္ဓာ ကမ္မဇလရုပါဒါ။ အနုလုံး။ “တီကို”။၏။ (အညေသနအတိုင်းတွင် ဗာဟိရ၊ အာဟာရဇာ၊ ဥတ္တဇာမဟာဘုတ်ကိုချုပ်၍ ကောက်။ ဝိဘင်းရွှေတ်)။

## အညေသနမူ ရျာနှစ်က

(၁) အညေသနမူ ရျာနှစ်ကျိုး နာမက္ခာန္တာမှတောက်သော စိတ္တဇာရုပ်၊ ဟပယဝတ္တို့တပါး ပဋိသန္ဓာ ကမ္မဇလရုပ် မဟာဘုတ်မှတောက်သော စိတ္တဇာဥပါဒါ၊ ပဋိသန္ဓာ ကမ္မဇလရုပါဒါ။ အညေသနတွန်း။ “ပွဲ”။၏။ (အောက်ကနည်းကိုမြှုပ်၍ ကောက်)။

(၂) ဒွေပွဲဝိညာဉ်တဆယ် နာမက္ခာန္တာ၊ ဗာဟိရမဟာဘုတ်၊ အာဟာရဇာ မဟာဘုတ်၊ ဥတ္တဇာမဟာဘုတ်၊ အသည်တ်ကမ္မဇလရုပ်၊ ပဝတ္တိကမ္မဇလရုပ် မဟာဘုတ်။ အနုလောမစွဲနိုက်၏။ “ကော်”။၏။ (အောက်ကနည်းကိုမြှုပ်၍ ကောက်။ ဝိဘင်းရွှေတ်)။

(၃) မဟာဘုတ်မှတောက်သော ဗာဟိရူပါဒါ၊ အာဟာရဇာဥပါဒါ၊ ဥတ္တဇာဥပါဒါ၊ အသည်တ်ကမ္မဇလရုပါဒါ၊ ပဝတ္တိကမ္မဇလရုပါဒါ၊ ပစ္စိုက်၏။ ဥကံ။၏။ (အောက်ကနည်းကိုမြှုပ်၍ ကောက်။ ဝိဘင်းရွှေတ်)။

(၄) ဒွေပွဲဝိညာဉ်တဆယ် ဉာဏ်သော အလုံးစုံသော ပဝတ္တိ၊ ပဋိသန္ဓာ နာမက္ခာန္တာလေးပါး၊ ပဋိသန္ဓာ နာမက္ခာန္တာမှတောက်သော ဟာပယဝတ္တိ၊ အချင်းချင်းမှတောက်သော စိတ္တဇာ မဟာဘုတ်၊ ပဋိသန္ဓာ ကမ္မဇလရုပ် မဟာဘုတ်။ အနုလုံး။ “တီကို”။၏။ (အညေသနအတိုင်းတွင် ဗာဟိရအစာတရှိသော မဟာဘုတ်ကိုချုပ်၍ ကောက်။ ဝိဘင်းရွှေတ်)။

## အညေသနမူ မဂ္ဂစ်က

(၁) အညေသနမူ မဂ္ဂအကျိုး နာမက္ခာန္တာမှတောက်သော သဟိတ်စိတ္တဇာရုပ်၊ ဟပယဝတ္တို့တပါး သဟိတ်ပဋိသန္ဓာ ကမ္မဇလရုပ်၊ မဟာဘုတ်မှတောက်သော

## ပဋိစ္စဝါရ အနုလောမ ခုကသချုပါရ

၁၈၂

သဟိတ်စိတ္တောပါဒါ၊ သဟိတ် ပဋိသန္တ ကမ္မားလှပါဒါရုပ်။ အညမညတွန်း။ “ပဉ္စ”။ ၏။ ။(ဟေတုခုကအတိုင်းကောက်။ ဝိဘင်းရှုတ်)။

(၂) အဟိတ်ပတ္တီ၊ ပဋိသန္တ နာမက္ခန္တာလေးပါး၊ အဟိတ်ပဋိသန္တ နာမက္ခန္တာမှုထောက်သော ဟဒယဝတ္ထု၊ အချင်းချင်းမှုထောက်သော အဟိတ် စိတ္တောမဟာဘုတ်၊ အဟိတ် ပဋိသန္တ ကမ္မားလှမဟာဘုတ်၊ ဗာဟိရမဟာဘုတ်၊ အာဟာရလမဟာဘုတ်၊ ဥတုလမဟာဘုတ်၊ အသညသတ်ကမ္မားလမဟာဘုတ်၊ ပဝတ္ထိကမ္မားလမဟာဘုတ်။ မဂ္ဂတွန်း။ “ကော်”၏။ ။(ဟေတုမူ အညမညခုက ပစ္စုသနုလောမ အတိုင်းကောက်။ ဝိဘင်းရှုတ်)။

(၃) နာမက္ခန္တာမှုထောက်သော အဟိတ်စိတ္တောပ်၊ ဟဒယဝတ္ထုမှုတပါး အဟိတ် ပဋိသန္တကမ္မားရုပ်၊ မဟာဘုတ်မှုကြယာက်သော အဟိတ်စိတ္တောပါဒါ၊ အဟိတ် ပဋိသန္တကမ္မားလှပါဒါ၊ ဗာဟိရုပါဒါ၊ အာဟာရလှပါဒါ၊ ဥတုလှပါဒါ၊ အသညသတ်ကမ္မားလှပါဒါပဝတ္ထိကမ္မားလှပါဒါရုပ်။ ပစ္စုကို၌။ “ကော်”၏။ (ဟေတုမူ အညမညခုက ပစ္စုကိုအတိုင်းကောက်။ ဝိဘင်းရှုတ်)။

(၄) အလုံးစံသော သဟိတ် ပဝတ္ထု၊ ပဋိသန္တ နာမက္ခန္တာလေးပါး၊ သဟိတ် ပဋိသန္တ နာမက္ခန္တာမှုထောက်သော ဟဒယဝတ္ထု၊ အချင်းချင်းမှုထောက်သော သဟိတ်စိတ္တောမဟာဘုတ်။ သဟိတ်ပဋိသန္တကမ္မားလမဟာဘုတ်။ အနုလုံး၌။ “တိကို”၏။ ၏။ (ဟေတုမူ အညမညခုက အနုလုံးအတိုင်းတွင် မောဟမူဒွေး၌ မောဟကို မကြော်နှင့်။ ။အညမညမူသမ္မယုတ္တုခုကသည် အာရမ့်ဏ္ဍာကန္တ့၌ တူ၏။)

## အညမညမူ ပို့ယုတ္တုခုက

(၁) အညမညမူ ပို့ယုတ္တုခုက၌ နာမက္ခန္တာမှုထောက်သော စိတ္တောပ်၊ ဟဒယဝတ္ထုမှုတပါး ပဋိသန္တကမ္မားရုပ်၊ မဟာဘုတ်မှုထောက်သော စိတ္တောပါဒါ၊ ပဋိသန္တကမ္မားလှပါဒါရုပ်။ အညမညတွန်း။ “ပဉ္စ”၏။ ။(နောက်က နည်းကိုမူရှုကောက်။ ဂိဘင်းရှုတ်)။

(၂) အရှုပ်ပိုက်လေးခု ပဝတ္ထု၊ ပဋိသန္တနာမက္ခန္တာ။ အရှုပ်ဘုံး၌ ဖြစ်သော အခါ လောဘူး၊ မောဟမူ၊ မဇနာဒါရာဝတ္ထ်း၊ မဟာကုသိုလ်၊ မဟာကြိယာ၊ အရှုပ်ကုသိုလ်၊ အရှုပ်ကြိယာ၊ အထက်မဂ်သုံးခု၊ ဖိုလ်လေးခု နာမက္ခန္တာ လေးပါး။ အချင်းချင်းမှ ထောက်သော ဗာဟိရမဟာဘုတ်၊ အာဟာရလ မဟာဘုတ်၊ ဥတုလ မဟာဘုတ်၊ အသညသတ် ကမ္မားလမဟာဘုတ်၊ ပဝတ္ထိကမ္မားလမဟာဘုတ်။ ပို့ယုတ္တုတွန်း။ “တိကို”၏။ (ကုသလေန ကုသလုံး၊ အကုသလေန အကုသလုံး၊ ဤနှင့်ချက် ကို အာရမ့်ဏ္ဍာမူ ပို့ယုတ္တုခုက အတိုင်းကောက်။ ဝိဘင်းရှုတ်)။ ။အဗျာကတံ့၌

၁၈၆

တိကပဋ္ဌာန်း အရကောက်

ပဝတ္ထိအခါ အာရမ္မဏူ အတိုင်းကောက်။ ရပ်သက်သက်၌ ဗာဟိရ အစရှိသော  
မဟာဘုတ်ကို ကောက်။ ဝိဘင်းကိုလည်း ရွှေတဲ့မြဲ)။

(၉) မဟာဘုတ်မှ ထောက်သော ဗာဟိရည်ပါဒါ၊ အာဟာရည်ပါဒါ၊ ဥထူဇ  
ည်ပါဒါ၊ အသည်သတ်ကမ္မည်ပါဒါ၊ ပဝတ္ထိကမ္မည်ပါဒါ၊ ပစ္စနိက်၌။ “ကံ”။၏။။  
(ကောက်မြဲ။ဝိဘင်းရွှေတဲ့မြဲ)

(၂) အရှုပဝိပါက်လေးခု ကြိုးသော ပမ္မာဝါကာရ ပဝတ္ထိ၊ ပစ္စသန္တာ  
နာမက္ခာနာ လေးပါး၊ ပစ္စသန္တနာမက္ခာနာမှ ထောက်သော ဟဒယဝတ္ထိ၊  
အချင်းမျင်းမှ ထောက်သော စီတ္ထမဟာဘုတ်၊ ပစ္စသန္တကမ္မလေးမဟာဘုတ်။  
အနုလုပ်၌ “တိကီ”။၏။။ (အညမညအတိုင်းတွင် ပမ္မာဝါကာရ သု၌ကောက်။  
ဗာဟိရစာသော ငါးပါးသော မဟာဘုတ်ကို ကြိုးရှုံးကောက်။ ဝိဘင်းကိုလည်း  
ဆင်ခြင်ရှုံးရှုတ်။ ။အညမညမူအထူး၊ အစိုက်ဒုက္ခကသည် သဟဇာတဒုကန္တ်  
တူ၏။ နတ္တိ၊ ဝိက်ဒုက္ခကသည် အနုဆဒုက္ခကနှင့် တူ၏။ ။နှီသာယမူသည် သဟ  
ဇာတမူနှင့်တူ၏။ ။ဥပန်သာယမူသည် အာရမ္မဏူနှင့်တူ၏။)

### ပုဂ္ဂိုလ်အာသေဝန်ပုက

(ပုဂ္ဂိုလ်အာသေဝန်ပုကအစ ဥပန်သာယ အဆုံးရှိသော ဒုကကို အောက်က  
အတိုင်း တွေ့နှုန်းလေ)။

(၁) ပုဂ္ဂိုလ်အာသေဝန်ပုက၌ အရှုပဘုံး၌ ဖြစ်သောအခါ လောဘမူး၊  
မောဟမူး၊ မဟာကုသိုလ်၊ မဟာကြိုယာ ဒုတိယာဖိုးလော၊ အရှုပကုသိုလ်၊ အရှုပ  
ကြိုယာအထက်မဂ်သုံးခု နာမက္ခာနာ လေးပါး။ ပုဂ္ဂိုလ်အာသေဝန်း “တိကီ”။၏။။  
ကုသလန် ကုသလုပ်၌ အရှုပဘုံး၌ ဖြစ်သောအခါ မဟာကုသိုလ် ဒုတိယာဖိုးလော၊  
အရှုပကုသိုလ် လေးခု၊ အထက်မဂ်သုံးခု။ စေ။ ဆတ္တိသီ။ အစိုက်အစိတ်။ပါ။  
အစိုက်အစိတ်နာမက္ခာနာ။၏။။ ဝိဘင်းကို “အရှုပပေ ကုသလ်”ထည့်ရှုံးရှုတ်။ ။  
အကုသလန် အကုသလုပ်၌ အရှုပဘုံး၌ ဖြစ်သောအခါ လောဘမူး၊ မောဟမူး  
ဒုတိယာဖိုးလော။ စေ။ တော်သီ၊ ကိုကောက်။ ဝိဘင်းကို “အရှုပပေ အကုသလ်”ထည့်  
ရှုံးရှုတ်။ ။အများကတ်၌ အရှုပဘုံး၌ ဖြစ်သောအခါ မဟာကြိုယာ ဒုတိယာ  
ဖိုးလော၊ အရှုပကြိုယာ လေးခု။ စေ။ တေတ္တိသီ၊ ကောက်။ ။ “အရှုပပေ ကြိုယာ  
ပျောကတ်”ထည့်ရှုံးရှုတ်။

(၂) ပမ္မာဝါကာရ ဖြစ်သောအခါ အကုသိုလ်ဒါဒသ၊ ဟသိကဗ္ဗိုဒ်၊  
မဟာကုသိုလ်၊ မဟာကြိုယာ ပရှမလော၊ အာဝဇ္ဇန်းဒွေး၊ အရှုပဝိပါက်လေးခု

## ပဋိစ္စဝါရ အနုလောမ ဒုကသချိဝါရ

၁၈၂

ကြုံသော ပဉ္စဝါကာရပိပါက် ပဝတ္ထိနာမက္ခနာ လေးပါး။ အာသေဝန် တွန်း။ “တိကိ”။ ၏။ ။ကုသလန ကုသလုံး ပဉ္စဝါကာရ ဘုံးဖြစ်သောအခါ မဟာ ကုသိုလ် ပဉ္စမဇောကို ကောက်။ ဝိဘင်းရှုတ်မြဲ။ ။အကုသလုပ္ပါယ့် ပဉ္စဝါကာရ ဘုံးဖြစ်သောအခါ အကုသိုလ်ဒ္ဓိဒသ ပဉ္စမဇောကိုကောက်။ ဝိဘင်းရှုတ်မြဲ။ ။ အဗျာကတုံး ပဉ္စဝါကာရ ဘုံးဖြစ်သောအခါ ဟသိတဗ္ဗိုဒ်၊ မဟာကြိယာ ပဉ္စမဇော၊ အာဝဇ္ဇန်းဒွေး၊ အရှုပပိပါက်လေးခု ကြုံသော ဝိပါက်ဗာတ္ထိုံးသာ။ စေ။ အဋ္ဌတိုံးသာ၊ ကိုကောက်။ ။(ဝိဘင်းကို ပုဂ္ဂိုလာတအတိုင်းရှုတ်)။

(၃) အရှုပပိပါက်လေးခု။ အရှုပဘုံးဖြစ်သောအခါ လောဘမူးမောဟမူး မဟာကုသိုလ်၊ မဟာကြိယာ ပဉ္စမဇော၊ မနောဒ္ဓိရာဝဇ္ဇန်း၊ ဖိုလ်လေးခု နာမက္ခနာ၊ ပဉ္စဝါကာရ ပဋိသန္တနာမက္ခနာ လေးပါး။ စိတ္တဇရုပ်၊ ပဋိသန္တကုမ္မဇရုပ်၊ ဗာတိဇရုပ်၊ အာဟာရဇရုပ်၊ ဥတုဇရုပ်၊ အသည်သတ်ကမ္မဇရုပ်၊ ပဝတ္ထိကမ္မဇရုပ်၊ ပစ္စနိက်၍ “သတ္တ”။ ၏။ ။ကုသလန ကုသလုံး။ အရှုပဘုံး ဖြစ်သောအခါ မဟာကုသိုလ် ပဉ္စမဇော။ စေ။ တေတ္ထိုံးသာ၊ ကိုကောက်။ ။ (အရှုပဘုံး လောကိစိတ်တွင် ဝိရတ်၊ အပွဲမညာကို မရ၍ တေတ္ထိုံးသာ ကောက် သည်)။ ကုသလန အဗျာကတုံး ဟေတုံးအတိုင်း ကုသိုလ်ပြုအပ်သော စိတ္တဇရုပ်ကို ကောက်။ ။အကုသလန အကုသလုံး။ အရှုပဘုံးဖြစ်သောအခါ လောဘမူး၊ မောဟမူး ပဉ္စမဇော။ စေ။ တေဝါသ၊ ကိုကောက်။ ။အကုသလန အဗျာကတုံး အကုသိုလ်ပြုအပ်သော စိတ္တဇရုပ်ကို ကောက်။ ။အဗျာကတုံး ပဝတ္ထိအခါ ကတ္တားကား အရှုပပိပါက် လေးခု။ အရှုပဘုံး ဖြစ်သောအခါ မဟာကြိယာ ပဉ္စမဇော မနောဒ္ဓိရာဝဇ္ဇန်း၊ ဖိုလ်လေးခု။ စေ။ ဆတ္ထိုံးသာ အစိတ်အစိတ်။ပါ။ အစိတ်အစိတ် အရှုပပိပါက် လေးခု။ ဒွေးပဉ္စဝါညာဉ် တဆယ်၊ ရဟန်ဘတ္ထိ စုတိကြုံသော ဝိပါက်ဗာဝိသာ။ စေ။ အဋ္ဌတိုံးသာ အစိတ်အပေါင်း နာမက္ခနာကို စွဲ၍ ဖြစ်သော စိတ္တဇရုပ် ပစ္စယူပုန်။ ၏။ (ပဋိသန္တ ရပ်သက်သက်ကို သဟဇာတ အတိုင်း အကိုင်ကောက်)။ ။ဝိဘင်းကိုလည်း “အရှုပပိပါကာရဗျာကတ် ကြိယာဗျာကတ် အကိုင်ကောက်”။ ။ဝိဘင်းကိုလည်း “အရှုပပိပါကာဗျာကတ် ကြိယာဗျာကတ် အကိုင်ကောက်”။ ။(ပဋိသန္တ ရပ်သက်သက်ကို သဟဇာတ အတိုင်းရှုတ်)။

(၄) ပဉ္စဝါကာရ ဘုံး ဖြစ်သောအခါ အကုသိုလ်ဒ္ဓိဒသ၊ ဟသိတဗ္ဗိုဒ် မဟာကုသိုလ်၊ မဟာကြိယာ စုတိယာကိုဇော။ မဟာရှုတ် ကုသိုလ်၊ မဟာရှုတ် ကြိယာ၊ မဂ်လေးခု နာမက္ခနာ လေးပါး။ အနုလုံး။တိကို၏။ ။(အကောက်မှာ အာသေဝန်ကောက်မြှုတ် ပဉ္စဝါကာရ နာမက္ခနာကိုကောက်။ ဝိဘင်းလည်း အာသေဝန် ဝိဘင်းတွင် “ဝဏ္ဏံ ပုဂ္ဂိုလာတပစ္စယာ” ဟု ရှုတ်လေ။

## ပရေလာတဲ့မ ကမ္ဘက

(၁) ပုဂ္ဂနာတမူ ကမ္မာကျော် အရှုပပိပါက်လေးခါ။ အရှုပပါး၏ ဖြစ်သော အခါ ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်၊ ကြိယာ စေတနာကြုံသော လောဘမူ၊ မောဟာမူ၊ မနောဒ္ဓိရာဝင့်နဲ့၊ မဟာကုသိုလ်၊ မဟာကြိယာ၊ အရှုပကုသိုလ်၊ အရှုပကြိယာ၊ အထက်မင်သုံးခါ၊ ဖိုလ်လေးခါ၊ နာမကွ္နဲ့၊ ပည့်ဝါကာဘရာ၊ ပဋိသန္တနာမကွ္နဲ့၊ လေးပါး။ စိတ္တဇရုပ်၊ ပဋိသန္တကမ္မာဇရုပ်၊ အသည်သတ်ကမ္မာဇရုပ်၊ ပဝဏ္ဏကမ္မာဇရုပ်၊ ပုဂ္ဂနာတတွန်း။ “သတ္တ”။ ၆၈။ ၂၅၁။ ကုသလေန ကုသလုံး၏ အရှုပပါး၏ ဖြစ်သော အခါမဟာကုသိုလ်ရှုစ်ခု၊ အရှုပကုသိုလ်လေးခါ၊ အထက်မင်သုံးခါ။ ၈၈။ ဆတ္တီးသာပါ။ စေတနာကြုံသော။ ၈၈။ ပည့်သုံး၏ အစိတ်အစိတ်။ ၂၂။ ပစ္စယူပြု။ ၇၃။ ဝိဘင်းကို “အရှုပ ကုသလုံး ကံ့ပါ။ ခန္တာ”။ ၆၈။ ၂၅၁။ (ကုသလေန အဗျာကတုံး ကမ္မာ အတိုင်းကောက်မြဲ)။ ၂၁။ အကုသလေန အကုသလုံး၏ အရှုပပါး၏ ဖြစ်သောအခါ လောဘမူ၊ မောဟာမူ။ ၈၈။ တေဝါသ။ အစိတ်အစိတ်။ ၂၂။ စေတနာကြုံသော စေတသိက် ဗာဝါသာ။ ၇၃။ ၀၅။ ဝိဘင်းကို “အရှုပ အကုသလုံး ကံ့ပါ။ ခွဲ ခန္တာ” ယူ။ ၇၃။ (အကုသလေန အဗျာကတုံး ကမ္မာအတိုင်းကောက်မြဲ၊ ရှုတ်မြဲ)။ ၂၁။ အဗျာကတေန အဗျာကတုံး ပဝဏ္ဏအခါ ကတ္တားကား အရှုပပိပါက် လေးခါ၊ အရှုပပါး၏ ဖြစ်သောအခါ မနောဒ္ဓိရာဝင့်နဲ့၊ မဟာကြိယာရှုစ်ခု၊ အရှုပကြိယာ လေးခါ၊ ဖိုလ်လေးခါ။ ၈၈။ ဆတ္တီးသုံး၏ အစိတ်အစိတ်။ ၂၂။ ကြိယာစေတနာကြုံသော။ ၈၈။ ဆတ္တီးသုံး၏ အစိတ်အစိတ် နာမကွ္နဲ့၊ ပည့်ဝါကာရာရုတ်၏ ဖြစ်သော အခါ အရှုပပိပါက်လေးခါ၊ ခွဲပွဲပို့ညာ၏ တဆယ်၊ ရဟန္တာတို့ စုတိကြုံသော ဝိပါက်ဗာဝါသ၊ ကြိယာဝိသာ။ ၈၈။ အငွေ့တိုံးသုံး၏ အစိတ်အပေါင်း နာမကွ္နဲ့ကိုဖို့၍ ဖြစ်သော စိတ္တဇရုပ်။ ၇၃။ ၂၁။ (ပဋိသန္တရုပ်သက်သက်ကို ကမ္မာအတိုင်းကောက်။ ဝိဘင်းရှုတ်။ ပဝဏ္ဏအခါ အာသေဝန် ခုကပစ္စနိုင်တဲ့။)

(J) ପ୍ରତିକାରାଧାର୍ଯ୍ୟପ୍ରତିଷ୍ଠାତାଙ୍କାରୀ ଗୁହ୍ୟିଲ୍, ଆଗୁହ୍ୟିଲ୍, କ୍ରିୟାଫେତାନ୍ତାଙ୍କା  
ଗମ୍ଭୀରଙ୍କାରୀଙ୍କାରୀ ଏବଂ “ତିଣୀ” ଶବ୍ଦରେ ଗଜ୍ଞାକାରୀଙ୍କାରୀ ପ୍ରତିଷ୍ଠାତାଙ୍କାରୀଙ୍କାରୀ  
ପ୍ରତିଷ୍ଠାତାଙ୍କାରୀଙ୍କାରୀ ଗୁହ୍ୟିଲ୍ ଗୋପିତାଙ୍କାରୀଙ୍କାରୀ ଏବଂ ଉତ୍ତରାତ୍ମିକା ଏବଂ ଉତ୍ତରାତ୍ମିକା  
ଆପିରିଂ କୁମାରାଧାର୍ଯ୍ୟପ୍ରତିଷ୍ଠାତାଙ୍କାରୀଙ୍କାରୀ ପ୍ରତିଷ୍ଠାତାଙ୍କାରୀ ଏବଂ ପିତାଙ୍କାରୀଙ୍କାରୀ ଏବଂ  
ପଦ୍ମିତ ଗୁହ୍ୟିଲ୍ ଗୁହ୍ୟିଲ୍ ଏବଂ ପଦ୍ମିତ ଗୁହ୍ୟିଲ୍ ଏବଂ ପଦ୍ମିତ ଗୁହ୍ୟିଲ୍ ଏବଂ  
(କୋର୍କାଙ୍କାରୀଙ୍କାରୀ ଏବଂ କ୍ରିୟାକାରୀଙ୍କାରୀ ଏବଂ କ୍ରିୟାକାରୀଙ୍କାରୀ ଏବଂ

(၃) အရှုပ်သို့ ဖြစ်သောအခါ ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်၊ ကြိယာ စေတနာ၊ ဗာသိရရုပ်၊ အသဟာရဇရုပ်၊ ဉာဏ်ဇရုပ်၊ ပစ္စနိက်ဗျာ "တိကို" ၏။ ။ကုသလော ကတ္တားကား၊ အရှုပ်သို့ ဖြစ်သောအခါ မဟာကုသိုလ်ရှစ်ခု၊ အရှုပ်ကုသိုလ်လေးခါ

## ပဋိစ္စဝါရ အနုလောမ ဓာကသချုဝါရ

၁၉၉

မဂ်လေးခု။ စေတနာကြုံသော၏စေ။ ပဋိသိုံးသိ အစိတ်အပေါင်း နာမက္ခနာကို စွဲ၍ဖြစ်သော စေတနာ၏၏။ “ကုသလေ ခန္ဓု ပဋိစ္စ ကုသလာ စေတနာ”၏။ (နောက်နှစ်ပဒကိုလည်း ဉီးနည်းကိုမို၍ကောက်။ အဗျာကတူ၍ ဗာဟိရ အစ ရှိသည်ကိုကောက်။ ဝိဘင်းရှုတ်)။

(၄) ကုသိုလ်, အကုသိုလ်, ကြိယာစေတနာ။အရှုပဝိပါက်လေးခုကြုံသော ပဋိဝါကာရ ပထ္တ္တိနာမက္ခနာလေးပါး။ အနုလုံး၌ “တိက္ခ”၏။ ။(ပုရေဇာတ ကောက်မြှုတွင် ကုသိုလ်, အကုသိုလ်, ကြိယာစေတနာကြုံ။ ဝိဘင်းကို ပုရေဇာတ အတိုင်းရှုတ်)။

### ပုရေဇာတမူ ဝိပါကဗုက

(၁) ပုရေဇာတမူ ဝိပါကဗုကြုံ အရှုပဝိပါက်လေးခု။အရှုပဘုံးဖိုလ်လေးခု။ နာမက္ခနာ။ ပဋိဝါကာရ ပဋိသန္တာ နာမက္ခနာလေးပါး။ ဝိပါက်ပြုအပ်သော စိတ္တာရပ်။ ပဋိသန္တာမူလရပ်။ ပုရေဇာတတွန်း။ “ကံ”၏။ ။အရှုပဝိပါက် လေးခု။ အရှုပဘုံးဖို့ဖြစ်သောအခါ ဖိုလ်လေးခု၏စေ။ ဆတ္တိုံးသိ အစိတ်အစိတ်။ အရှုပဘုံးဖို့ဖြစ်သောအခါ အရှုပဝိပါက် လေးခု။ ဧပြုပို့ညားတော် တဆယ်။ ရဟန် သတ္တိစိတ် ကြုံသော ဝိပါက် ဗာဝိသာ၏စေ။ အငွေတိုံးသိ အစိတ်အပေါင်း နာမက္ခနာကို စွဲ၍ဖြစ်သော စိတ္တာရပ်၏။ ။ (ပဋိသန္တာ, ရုပ်သက်သက်ကို ဝိပါကအတိုင်းကောက်)။ ။ဝိဘင်းကို “အရှုပပေ ဝိပါကဗာဗျာကတံ့ပါ။ ဧပြုခန္ဓား။ ဝိပါကဗာဗျာကတေ ခန္ဓာ ပဋိစ္စ စိတ္တာမူတဲ့ ရှုပ်”။ ။(ပဋိသန္တာ ရုပ်သက်သက်ကို ဝိပါကအတိုင်းရှုတ်လေ)။

(၂) ပဋိဝါကာရဘုံးဖို့ဖြစ်သောအခါကုသိုလ်, အကုသိုလ်, ကြိယာနာမက္ခနာ လေးပါး။ ဝိပါကတွန်း။ “တိက္ခ”၏။ ။(ကုသလပဒ။ အကုသလပဒ ဉီးနှစ်ချက်ကို ပုရေဇာတအတိုင်းကောက်။ ဝိဘင်းရှုတ်။ အဗျာကတူမှာ ကြိယာကို ကောက်။ ဝိဘင်းကို ကြိယာဗျာကတံ့ရှုတ်)။

(၃) အရှုပဘုံးကုသိုလ်, အကုသိုလ်, ကြိယာနာမက္ခနာလေးပါး။ ကုသိုလ်, အကုသိုလ်, ကြိယာပြုအပ်သော စိတ္တာရပ်ဗာဟိရရပ်၊ အာဟာရရပ်၊ ဥတ္တာရပ်၊ အသည်တ်ကမ္မာရပ်၊ ပဝတ္တိကမ္မာရပ်ပေါ်နွှန်ကို၌ “သတ္တာ”၏။ ။ကုသလော ကဏ္ဍားကား အရှုပဘုံးမဟာကုသိုလ်ရှုစ်ခု၊ အရှုပကုသိုလ်လေးခု၊ အထက်မှု သုံးခုံး၏စေ။ ဆတ္တိုံးသိ ကို ကောက်။ ။ဝိဘင်းကို “အရှုပပေ ကုသလေ ကံ”။ ။(ကုသလေနဲ့ အဗျာကတံ့ကောက်မြှု)။ ။အကုသလုံး ကဏ္ဍားကား အရှုပဘုံး လောဘမူ ရှုစ်ခု၊ မောဘမူဒွေး၏စေ။ တေဝိသကို ကောက်။ ။ဝိဘင်းကို အရှုပပေ အကုသလုံး ရှုတ်။ ။(အကုသလေနဲ့ အဗျာကတံ့ကောက်မြှု)။ ။အဗျာကတံ့ကု အရှုပဘုံး ဖြစ်သောအခါ မနော

၁၄၀

## တိကပဋ္ဌာန်း အရကာက်

ဒ္ဓါနပတ္တန်း၊ မဟာ[ကြိယာရှုစ်ခုအရှုပ်ကြိယာလေးခါ၊ စေ။ တေတ္ထိ သကိုကောက်။  
“အရှုပ် ကြိယာဉာဏ်”၊ ထည့်၍ရှုတ်။

(၄) အရှုပ် ဝိပါက်လေးခါ ကြိုးသော ပွဲဝေါကာရ ဝိပါက်၊ ပဝတ္ထိနာမက္ခနာ  
လေးပါး၊ အရှုလုံး၏ “ကော်”၊ ၅၏။ ၂ကတ္တား ပွဲဝေါကာရဘုံး အရှုပ်ဝိပါက်လေးခါ  
ကြိုးသော ဝိပါက်ဗာတ္ထိ သီ။ စေ။ အငြတ် သီ။ ၅၏။ ဝိဘင်းကို “ဝိပါကာ  
ဉာဏ်” ကော် ခန့်ဗျာ။ ၆၈။ ဝတ္ထု ပုဂ္ဂန္တာတပ္ပါယာ”ဟု ဟောအပ်၏။

**ပုဂ္ဂန္တာတမူ အာဟာရခုက**

ပုဂ္ဂန္တာတမူ အာဟာရခုက္ခာ အရှုပ်ဘုံး၏ ဖြစ်သောအခါ  
လောဘမူး၊ မောဟမူး၊ မနောဒ္ဓါနပတ္တန်း၊ မဟာကုသိုလ်၊ မဟာ[ကြိယာ၊ အရှုပ်  
ကုသိုလ်၊ အရှုပ်ကြိယာ၊ အထက်မင်းသုံးခါ၊ ဖိုလ်လေးခါ နာမက္ခနာ။ ပွဲဝေါကာရ  
ပုံးသန္တာ နာမက္ခနာလေးပါး၊ စိတ္တုလရုပ်၊ ပုံးသန္တကမ္မဇလရုပ်၊ အာဟာရလရုပ်။  
ပုဂ္ဂန္တာတတ္တန်း၊ “သတ္တု”၏။ ၂(အောက်ကနည်းကိုမြှုပ် ကောက်၊ ဝိဘင်း  
ရှုတ်လ)။ ၃(အာဟာရတ္တာန်းမရှု။) ၄(မာဟိရရုပ်၊ ဥတ္တဇရုပ်၊ အသည်တ်  
ကမ္မဇလရုပ်၊ ပဝတ္ထိကမ္မဇလရုပ်၊ ပစ္စနိုင်းမရှု။) ၅(အောက်ကနည်းကိုမြှုပ် ကောက်၊  
ဝိဘင်းရှုတ်။) ၆(အနုလုံ ပုဂ္ဂန္တာတသုဒ္ဓအတိုင်း ဆိုလ)။

**ပုဂ္ဂန္တာတမူ လူ၌ယခုက**

ပုဂ္ဂန္တာတမူ လူ၌ယခုက္ခာ အရှုပ်ဘုံး၏ ဖြစ်သော  
အခါ လောဘမူး၊ မောဟမူး၊ မနောဒ္ဓါနပတ္တန်း၊ မဟာကုသိုလ်၊ မဟာ[ကြိယာ၊  
အရှုပ်ကုသိုလ်၊ အရှုပ်ကြိယာ၊ အထက်မင်းသုံးခါ၊ ဖိုလ်လေးခါ နာမက္ခနာ၊ ပွဲ  
ဝေါကာရ ပုံးသန္တာ နာမက္ခနာလေးပါး၊ စိတ္တုလရုပ်၊ ပုံးသန္တကမ္မဇလရုပ် ဇိုင်တိန္တာ  
ကြိုးသော အသည်တ် ကမ္မဇလရုပ်၊ ပဝတ္ထိကမ္မဇလရုပ်၊ ပုဂ္ဂန္တာတတ္တန်း၊ “သတ္တု”  
၏။ ၂(နောက်ကနည်းကိုမြှုပ် ကောက်၊ ဝိဘင်းရှုတ်။) ၃(လူ၌ယတ္တာန်းမရှု။) ၄  
မာဟိရရုပ်၊ အာဟာရလရုပ်၊ ဥဟုဇရုပ်၊ အသည်တ် ကမ္မဇ ရုပ်စိတ်၏။  
၅(ပတ္တုကမ္မဇ ရုပ်စိတ်၏။) ပစ္စနိုင်း “ကော်”၏။ ၆(နောက်နည်းကိုမြှုပ်  
ကောက်၊ ဝိဘင်းရှုတ်။) ၇(အနုလုံ ပုဂ္ဂန္တာတသုဒ္ဓအတိုင်း)။

**ပုဂ္ဂန္တာတမူ စျောနခုက**

ပုဂ္ဂန္တာတမူ စျောနခုက္ခာ အရှုပ်ဝိပါက်လေးခါ၊ အရှုပ်ဘုံး၏ ဖြစ်သောအခါ  
လောဘမူး၊ မောဟမူး၊ မနောဒ္ဓါနပတ္တန်း၊ မဟာကုသိုလ်၊ မဟာ[ကြိယာ၊ အရှုပ်  
ကုသိုလ်၊ အရှုပ်ကြိယာ၊ အထက်မင်းသုံးခါ၊ ဖိုလ်လေးခါ နာမက္ခနာ၊ ပွဲဝေါကာရ  
ပုံးသန္တာ နာမက္ခနာလေးပါး၊ စိကဇရုပ်၊ ပုံးသန္တကမ္မဇလရုပ်၊ ပုဂ္ဂန္တာတတ္တန်း၊  
“သတ္တု”၏။ (ကောက်မြှုပ်)။ ၂(အုပ္ပညာညာဉ်တဆယ် နာမက္ခနာလေးပါး၊  
စျောန တ္တန်း၊ “ကော်”၏။) ၃(“ပွဲဝေါညာဏသဟဂတ်”ထည့်၍ဆို။) ၄တ္ထု ပုဂ္ဂ

## ပဋိစ္စတိရ အနုလောမ ဒုကသချုပါရ

၁၉၁

၃၁တပစ္စယာ”ဟု အဆုံး၌။ ॥မာဟိရရပ်၊ အာဟာရဇရပ်၊ ဉာဏ်ရပ်၊  
အသည်တ်ကမ္မဇရပ်၊ ပဝတ္ထိကမ္မဇရပ်၊ ပစ္စနိက်၌။ “ကော်”။၏။ ॥(ဝိဘင်း  
ဆဟာမြဲ)။ ॥အရှုပပိပါက်လေးခု၊ ဒွေ့ပွဲပို့ညာ၍တဆယ် ကြော်သာ ပွဲ  
ဆိုကာရ ပဝတ္ထိ နာမက္ခန္တလေးပါး၊ အနုလုံး၌ “တိကို”။၏။ ॥ဝိဘင်းကို  
“ဝွေ့ပုံ ပုရေဇာတပစ္စယာ” ရှုတ်လေ။

### ပုရေဇာတမူ မဂ္ဂဒက

ပုရေဇာတမူ မဂ္ဂဒက၌ အရှုပပိပါက်လေးခု။ အနုပဘုံး၌ ဖြစ်သောအခါ  
လောဘမူ၊ မောဟမူ၊ မဟာကုသိလ်၊ မဟာကြိယာ၊ အရှုပကုသိလ်၊ အရှုပ  
ကြိယာ၊ အထက်မဂ္ဂသုံးခု၊ ဖို့လ်လေးခု နာမက္ခန္တ၊ သဟိတ် ပွဲဝေါကာရ<sup>၁</sup>  
ပစ္စသန္တ နာမက္ခန္တလေးပါး၊ သဟိတ်စိတ္တဇရပ်၊ သဟိတ်ပစ္စသန္တကမ္မဇရပ်၊  
ပုရေဇာတတွေး။ “သတ္တ”။၏။ (ဟေတ္တမူ ပုရေဇာတဒုကကိုမြှုပ် ကောက်လေ)။  
ပွဲဝေါကာရဘုံး၌ ဖြစ်သောအခါ အဟိတ်ပဝတ္ထိ နာမက္ခန္တလေးပါး။ မဂ္ဂတွေး။  
“ကော်”။၏။ ॥အရှုပဘုံး၌ ဖြစ်သောအခါ မနောဒ္ဓအရာဝင်း၊ အဟိတ်ပစ္စသန္တ<sup>၂</sup>  
နာမက္ခန္တလေးပါး၊ အဟိတ်စိတ္တဇရပ်၊ အဟိတ်ပစ္စသန္တကမ္မဇရပ်၊ ဗာဟိရရပ်၊  
အာဟာရဇရပ်၊ ဉာဏ်ရပ်၊ အသည်တ်ကမ္မဇရပ်၊ ပဝတ္ထိကမ္မဇရပ်၊ ပစ္စနိက်၌။  
“ကော်”။၏။ ॥အရှုပပိပါက်လေးခု ကြော်သာ သဟိတ်ပွဲဝေါကာရ ပဝတ္ထိ  
နာမက္ခန္တလေးပါး၊ အနုလုံး၌ “တိကို”။၏။ ॥(ပုရေဇာတအကောက်တွင်<sup>၃</sup>  
သဟိတ်ဝိပါက်၊ သဟိတ်ကြိယာကိုကောက်) ဝိဘင်း ပုရေဇာတဝိဘင်းနှင့်တူ၏။  
(ပုရေဇာတမူ သမ္မယုတ္တဒုကသည် အာရမ္မဏဒုကန္တုံးတူ၏)။

### ပုရေဇာတမူ ဝိပုယုတ္တ

॥ပုရေဇာတမူ ဝိပုယုတ္တဒုက၌ ပွဲဝေါကာရ ပစ္စသန္တ နာမက္ခန္တလေးပါး။  
စိတ္တဇရပ်၊ ပစ္စသန္တကမ္မဇရပ်၊ ပုရေဇာတတွေး။ “ပွဲ”။၏။ ॥အဗျာကတို့  
ပဝတ္ထိအခါဝိပါက်၊ ကြိယာပြုအပ်သော စိတ္တဇရပ်ကိုကောက်။ ပစ္စသန္တ<sup>၄</sup>  
ရုပ်သက်သက်။ ဝိပုယုတ္တ အတိုင်း။ ॥(သည်မှတပါး ပဒေသုံးသည် နောက်ကန့်<sup>၅</sup>  
တူ၏)။ ॥ဝိပုယုတ္တ တွေးမြှုပ်။ ॥အရှုပပိပါက်လေးခု ပဝတ္ထိ၊ ပစ္စသန္တ နာမက္ခန္တ<sup>၆</sup>  
လေးပါး၊ အရှုပဘုံး၌ ဖြစ်သောအခါ လောဘမူ၊ မောဟမူ၊ မနောဒ္ဓအရာဝင်း၊  
မဟာကုသိလ်၊ မဟာကြိယာ၊ အရှုပကုသိလ် အရှုပကြိယာ၊ အထက်မဂ္ဂသုံးခု၊  
ဖို့လ်လေးခု နာမက္ခန္တလေးပါး။ ပာဟိရရပ်၊ အာဟာရဇရပ်၊ ဉာဏ်ရပ်၊  
အသည်တ်ကမ္မဇရပ်၊ ပဝတ္ထိကမ္မဇရပ်၊ ပစ္စနိက်၌။ “တိကို”။၏။ ॥(ကောက်မြဲ<sup>၇</sup>  
ဝိဘင်းရှုတ်မြဲ)။ ॥အနုလုံးပုရေဇာတ သုဒ္ဓအတိုင်းဆိုလေ။ ॥ပုရေဇာတမူ အထို,  
အဝိဂတဒုကသည် သလောကဗျာန်းကူး။ နတ္တိ၊ ဝိဂတဒုကသည် အနန္တရ<sup>၈</sup>  
ဒုကန္တုံးတူ၏)။

ଶାକବ୍ୟାଙ୍ଗମ ଗୁପ୍ତଗୀ

(အာမေသစမှုပါ ဟေတ္တရာ အစရိုသည်ကို အောက်ကအတိုင်း တွန်းလေ)။

(၂) အကုသိုလ်ဒ္ဓါဒသ၊ ဟသိတ္ပြိုဒ်၊ မဟာကုသိုလ်၊ မဟာကြိယာ  
ဒ္ဓတိယာဒီဇေား။ မဟဂုတ်ကုသိုလ်၊ မဟဂူတ်ကြိယာ၊ မဂ်လေးခုံရှုသော  
နစတနာ။ ကမ္မတနှင့်နှီး “တိက္ခ”၏။ ။မဟာကုသိုလ် ဒုတိယာဒီဇေားမဟဂုတ်  
ကုသိုလ်ကိုးခဲ့၊ မဂ်လေးခဲ့ စေတနာကြိယာသော။ စေ။ သတ္တုတံ့သဲ အစိတ်  
အပေါင်း နာမက္ခနာကိုရှု ဖြစ်သော စေတနာ၏၏။ ။ဝိဘင်းကို “ကုသလေ  
ခနော ပဒ္ဒို့စွဲ ကုသလာ စေတနာ”ဟု ဟောအပ်၏။ ။အကုသလပဒ်လည်း  
အကုသိုလ်ဒ္ဓါဒသ ဒုတိယာဒီဇေား၍ စေတနာကိုကောက်။ ဝိဘင်းရှုတ်။ ။  
အဗျာကဗျာပဒ် ဟသိတ္ပြိုဒ်၊ မဟာကြိယာ ဒုတိယာဒီဇေား၊ မဟဂုတ် ကြိယာ  
ကိုးခဲ့ စေတနာကိုကောက်။ ဝိဘင်းရှုတ်မြဲ။

(၃) အကုသိုလ်ဘုဒ္ဓဘာသာ၊ ဟသိတ္ထပါဒ်၊ မဟာကုသိုလ်၊ မဟာကြိယာ  
ပဋိမဏော၊ အာဝဇ္ဈ်နှင့်ခြောက်လာာ စောနာ။ ဗာဟိရရုပ်၊ အာဟာရဇူလုပ်၊  
ဉာဏ်ဇူလုပ်၊ ပစ္စနှင်းရွှေ့ခြောက် ထိန်း။ ၈။ ၁။ (အာဘက်ကနည်းကို မြှုပ်ကောက်။  
ဝိဘင်းရွတ်)။

## ပဋိစ္စဝါရ အနုလောမ ဓာကသချုပ်ဝါရ

၁၉၃

(၄) စေတနာကြို့သော အကုသိုလ်ဒ္ဓိဒ္ဓိ ဟသိတဗ္ဗ္ဗိုဒ္ဓိ မဟာကုသိုလ် မဟာကြိုယာ ဒုတိယာဒီလော မဟရှုတ်ကုသိုလ် မဟရှုတ်ကြိုယာ မင်လေးခု နာမက္ခနာ။ အနုလုံး “တိဏိ”။၏။ ॥(အာသေဝန် အတိုင်းတွင် စေတနာကြို့ကောက်။ အာသေဝန် ဝိဘင်းအတိုင်းရှုတ်)။ ॥

အာသေဝန်မူ ဝိပါကဒုက္ခာ ဝိပါက်ပဝတိ ပဋိသန္တ နာမက္ခနာလေးပါး ဝိပါက်စိတ္တာရုပ် ပဋိသန္တကမ္မာရုပ် အာသေဝန်တွန်း။ “ကော်”။၏။ ॥ အကုသိုလ်ဒ္ဓိဒ္ဓိ ဟသိတဗ္ဗ္ဗိုဒ္ဓိ မဟာကုသိုလ် မဟာကြိုယာ ဒုတိယာဒီလော မဟရှုတ်ကုသိုလ် မဟရှုတ်ကြိုယာ မင်လေးခု နာမက္ခနာ။ ဝိပါကတွန်း။ “တိဏိ”။၏။ ॥အကုသိုလ်ဒ္ဓိဒ္ဓိ ဟသိတဗ္ဗ္ဗိုဒ္ဓိ မဟာကုသိုလ် မဟာကြိုယာ ပင္းမလော။ အာဝဇ္ဇာန်းဒွေး နာမက္ခနာ။ ကုသိုလ် အကုသိုလ် ကြိုယာ ပြုအပ်သော စိတ္တာရုပ် ဗာဟိရရုပ်။ပဲ။ ပဝတ္ထာကမ္မာရုပ်ပဲ။ ပစ္စနိုင် ၌ “နံ”။၏။ (အနုလုံးမရ)။

အာသေဝန်မူ အာဟာရရရုက္ခာ အကုသိုလ်ဒ္ဓိဒ္ဓိ ဟသိတဗ္ဗ္ဗိုဒ္ဓိ မဟာကုသိုလ် မဟာကြိုယာ ပင္းမလော အာဝဇ္ဇာန်းဒွေး ဝိပါက်ဆတ္တားသ ပဝတ္ထား ပဋိသန္တ နာမက္ခနာလေးပါး စိတ္တာရုပ် ပဋိသန္တကမ္မာရုပ် အာဟာရရရုပ်။ အာသေဝန် တွန်း။ “နံ”။၏။ ॥(အောက်နည်းကိုမြှုပ်နှံကောက်။ ဝိဘင်းမှာ အာဟာရဝိဘင်းအတိုင်း)။ ॥အာဟာရတွန်း မရ။ ॥ဗာဟိရရုပ် ဥတ္တာရုပ် အသည်သတ်ကမ္မာရုပ် ပဝတ္ထာကမ္မာရုပ် ပစ္စနိုင် ၌ “ကော်”။၏။ ॥(ဝိဘင်းရှုတ်မြဲ။ ॥အနုလုံး အာသေဝန်အတိုင်းကောက်။ ဝိဘင်းဟော)။

အာသေဝန်မူ ဣ်ဣ်ယဒုက္ခာ အကုသိုလ်ဒ္ဓိဒ္ဓိ ဟသိတဗ္ဗ္ဗိုဒ္ဓိ မဟာကုသိုလ် မဟာကြိုယာ ပင္းမလော အာဝဇ္ဇာန်းဒွေး ဝိပါက်ဆတ္တားသ ပဝတ္ထား ပဋိသန္တ နာမက္ခနာလေးပါး စိတ္တာရုပ် ပဋိသန္တကမ္မာရုပ် ရုပ်ဇိုင်တိ၌၌ ကြို့သော အသည်သတ်ကမ္မာရုပ် ပဝတ္ထာကမ္မာရုပ်။ အာသေဝန်တွန်း။ “နံ”။၏။ ॥(နောက်နည်းကို မြှုပ်နှံကောက်။ ဝိဘင်းမှာ ဣ်ဣ်ယဝိဘင်းအတိုင်း)။ ဣ်ဣ်ယတွန်း မရ။ ॥ဗာဟိရရုပ် အာဟာရရရုပ် ဥတ္တာရုပ် အသည်သတ်ကမ္မာရုပ် ပဝတ္ထာကမ္မာရုပ် ရုပ်ဇိုင်တိ၌၌ ပစ္စနိုင် ၌ “ကော်”။၏။ (ကောက်မြဲ။ ဝိဘင်းရှုတ်မြဲ။ ॥အနုလုံး အာသေဝန်သုဒ္ဓအတိုင်းကောက်။ ဝိဘင်းလည်းတူ၏။)။

အာသေဝန်မူ စျောနရရုက္ခာ အကုသိုလ်ဒ္ဓိဒ္ဓိ ဟသိတဗ္ဗ္ဗိုဒ္ဓိ မဟာကုသိုလ် မဟာကြိုယာ ပင္းမလော အာဝဇ္ဇာန်းဒွေး ဒွေးပွဲပွဲပို့သာ့ဗုံးတဆယ် ကြို့သော ဝိပါက်ဆိုသ ပဝတ္ထား ပဋိသန္တ နာမက္ခနာလေးပါး စိတ္တာရုပ် ပဋိသန္တကမ္မာရုပ် အာသေဝန်တွန်း။ “နံ”။၏။ ॥(နောက်နည်းကိုမြှုပ်နှံကောက်။ စျောနဝိဘင်း အတိုင်းရှုတ်)။ ॥စျောနတွန်း မရ။ ॥ဒွေးပွဲပွဲပို့သာ့ဗုံးတဆယ်

နာမက္ခန္တာ။ ဗာဟိရရှုပ်၊ အာယာရဇ်ရှုပ်၊ ဥတုဇ်ရှုပ်၊ အသည်သတ်ကမ္မဇ်ရှုပ်၊  
ပဝတ္ထိကမ္မဇ်ရှုပ်။ ပစ္စနိက်၌ “ကော်”၏။ ။(ကောက်မြဲ။ ဝိဘင်းရွှေတ်မြဲ။ ။  
အနုလုံ အာသေဝန် အတိုင်းကောက်။ ဝိဘင်းရွှေတ်)။

အာသေဝန်မှ မဂ္ဂခုက္ခာ အကုသိုလ်ဒ္ဓါဒသ၊ မဟာကုသိုလ်၊ မဟာကြိယာ  
ပဋ္ဌမဇော်၊ သဟိတ်ပိပါက် ပဝတ္ထိ၊ ပစ္စသန္တ နာမက္ခန္တာလေးပါး။ သဟိတ်  
စိတ္ထဇ်ရှုပ်၊ သဟိတ် ပစ္စသန္တ ကမ္မဇ်ရှုပ်၊ အာသေဝန်တုန်း။ “နံ”၏။ ။  
(ဟေတူမှ အာသေဝန်ခုက် အတိုင်းတွင် မောဟမူဒေး၌ မောဟကို မကြုံမှု၍  
ကောက်။ ဝိဘင်းဟောမြဲ)။ ။ဟသိတ္ထပါ၍ ခုတိယာဒီဇော်၊ မဂ္ဂတ္ထန်း။ “ကော်”  
၏။ ။(ကောက်မြဲ။ ဟောမြဲ)။ ။ဟသိတ္ထပါ၍ ပဋ္ဌမဇော်၊ ဟသိတ္ထပါ၍ ကြုံသော  
အဟိတ်ပဝတ္ထိ၊ ပစ္စသန္တနာမက္ခန္တာလေးပါး။ အဟိတ်စိတ္ထဇ်ရှုပ် အဟိတ်ပစ္စ  
သန္တကမ္မဇ်ရှုပ်။ ပဝတ္ထိကမ္မဇ်ရှုပ်။ ပစ္စနိက်၌ “ကော်”၏။ ၏။ (ဟေတူမှ ပစ္စနိက်  
အတိုင်းကောက်။ ဝိဘင်းရွှေတ်)။ ။အကုသိုလ်ဒ္ဓါဒသ၊ မဟာကုသိုလ်၊ မဟာ  
ကြိယာ ခုတိယာဒီဇော်။ မဟရှုတ်ကုသိုလ်၊ မဟရှုတ်ကြိယာ မဂ္ဂလေးခု  
နာမက္ခန္တာ။ အနုလုံ၌ “တိဏိ”၏။ ။(အာသေဝန် သုဓအတိုင်းတွင် ဟသိ  
တ္ထပါ၍ ကိုရှုတ်၍ ကောက်။ ဝိဘင်းကိုရှုတ်မြဲ)။ ။အာသေဝန်မှ သမ္မယုတ္ထရှုကသည်  
အာရမ္မဏေခုကန့် တူ၏။

(၁) အာသေဝန်မှ ဝိပ္ပယုတ္ထန်းက္ခာ ပဋ္ဌဝေါကာရသု၌ ဖြစ်သောအခါ အကု  
သိုလ်ဒ္ဓါဒသ၊ ဟသိတ္ထပါ၍ မဟာကုသိုလ်၊ မဟာကြိယာ ပဋ္ဌမဇော်၊ အာဝဇ်န်း  
ဒွေး၊ အရှုပ်ပိပါက်လေးခု ကြုံသော ဝိပိုက်ဗာတ္ထိ သ ပဝတ္ထိ၊ ပစ္စသန္တ<sup>၁</sup>  
နာမက္ခန္တာလေးပါး။ စိတ္ထဇ်ရှုပ်၊ ပစ္စသန္တန္တကမ္မဇ်ရှုပ်။ အာသေဝန်တုန်း။ “နံ”၏။ ၏။  
(နောက်ကနည်းကိုမှု၍ ကောက်လေ။ ဝိဘင်းရွှေတ်မြဲ)။

(၂) အရှုပ်သု၌ ဖြစ်သောအခါ လောဘမှု၊ မောဟမှု၊ မဟာကုသိုလ်၊ မဟာ  
ကြိယာ ခုတိယာဒီဇော်၊ အရှုပ်ကုသိုလ်၊ အရှုပ်ကြိယာ၊ အထက်မဂ္ဂသုံးခု  
နာမက္ခန္တာ။ ဝိပ္ပယုတ္ထတုန်း “တိဏိ”၏။ ၏။ (ပုရေဇာတရှုက အတိုင်း  
ကောက်။ ဝိဘင်းရွှေတ်)။

(၃) အရှုပ်ပိပါက်လေးခု ပဝတ္ထိ၊ ပစ္စသန္တ နာမက္ခန္တာလေးပါး။ အရှုပ်သု၌  
ဖြစ်သောအခါ လောဘမှု၊ မောဟမှု၊ မဟာကုသိုလ်၊ မဟာကြိယာ ပဋ္ဌမဇော်။  
မနောခွါရာဝဇ်န်း ဖိုလ်လေးခုနာမက္ခန္တာ။ ဗာဟိရရှုပ်၊ အာယာရဇ်ရှုပ်၊ ဥတုဇ်  
ရှုပ်၊ အသည်သတ်ကမ္မဇ်ရှုပ်၊ ပဝတ္ထိကမ္မဇ်ရှုပ်။ ပစ္စနိက်၌ “တိဏိ”၏။ ၏။ ။  
(နောက်နည်းကိုမှု၍ ကောက်။ ဝိဘင်းရွှေတ်)။

## ပဋိစ္စဝါရ အနုလောမ ဒကသချုပ်ဝါရ

३६७

(၄) ပွဲဝေါကာရဘုံး ဖြစ်သောအခါ အကုသိလှုဒ္ဓိဒေသ၊ ဟသိတ္ထပါဒ်၊  
မဟာကုသိလှု၊ မဟာကြံယာ ဒုတိယာဒီဇော်၊ မဟရှုတ်ကုသိလှု၊ မဟရှုတ်  
ကြံယာ၊ မဂ်လေးခု နာမဏ္ဍာန်ဘလေးပါး၊ အနုလုံး “တိက္ခ” ။၏။ ။(ပုဂ္ဂန္တဘတ  
ဒုက အတိုင်းကောက်။ ဝိဘင်းမှာ “ဝတ္ထု ဝိပုယုတ္တပစ္စယာ” ဟု အဆုံးချွဲထည့်။ ။  
အထိ၊ အပိုဂတ္တုကသည် သဟဇာတ္တုကန်တူ၏။ ။နတ္တိ၊ ဝိဂတ္တုကသည်  
အနှစ်ရုပုကန်တူ၏။)

၁၁

(ကမ္မမဲ့ ဟေတုဒုက အစ အာသေဝန်ဒုက အဆုံးရှိသော ဒုကညိုကို နောက်က အတိုင်း ထင်းလေ)။

ကမ္မမူ ပိပါကခုက်၏ ကမ္မတွေနံးမရှိ။ ။ စေတနာကြောင်သော ကုသိလ်၊ အကုသိလ်၊  
ကြိယာနာမက္ခန္ဒာ။ ကုသိလ်၊ အကုသိလ်၊ ကြိယာပြုအပ်သော စိတ္တဇူပ်၊  
အသည်ကမ္မဇူပ်၊ ပဝတ္ထိကမ္မဇူပ်၊ ပိပါကတွေနံး၊ “နာ”။၏။ ။ (ကုသလ  
ပဒသုံးချက်၊ အကုသလပဒသုံးချက်ကို ကမ္မအတိုင်းကောက်၊ ပိဘင်းရှုတ်)။ ။  
အများကတေပဒ၌ ပဝတ္ထိအခါ ကြိယာဝီသာ။၏။ ပုံတို့သာပါ။ စေတနာကြောင်  
သော။၏။ စတုတို့ သ နာမက္ခန္ဒာ။ထိနာမက္ခန္ဒာပြုအပ်သော စိတ္တဇူပ်။၏။ ။  
(ပဋိသန္တမရာ)။ ။ရုပ်သက်သက်၌ ပူဇေဝကာရဘုံးဖြစ်သောအခါ ကုသိလ်၊  
အကုသိလ်၊ ကြိယာ နာမက္ခန္ဒာတို့သည် ယထာရဟ ပြုအပ်သော စိတ္တဇူဟာ  
ဘုံး၊ အသည်သတ်ကမ္မဇူမဟာဘုံး၊ ပဝတ္ထိကမ္မဇူမဟာဘုံးကိုစိုး၍ ဖြစ်သော  
ဘုံးနှင့်တက္ကွသော စိတ္တဇူပါဒါ။ အသည်တ် ကမ္မဇူပါဒါ။ ပဝတ္ထိကမ္မဇူ  
ဉာဏ်ပါရှုပ်။ ပစ္စယုံပုံး၏။ ။ပိဘင်းကို “ကြိယာများကတဲ့ ကော်ပါ။ စိတ္တသမျှော်  
နှေ့ရှုပဲ့၊ ကော် မဟာဘုံးဘုံးပါ။ စိတ္တသမျှော်နဲ့ ရှုပဲ့။ ဉာဏ်ပါရှုပဲ့၊ အသည်တ်ဘုံးဘုံးပါ။  
ရှုပဲ့”ဟု ဟောအပ်၏။ ။ကုသိလ်၊ အကုသိလ်၊ ကြိယာစေတနာ။ ဗာဟိုရှုပ်၊  
အာဟာရဇူပ်၊ ဉာဏ်ဇူပ်၊ ပစ္စနှင့် “တိက်”။၏။ ။ (သဟဇာတမှ ကမ္မဒါက  
အနုလောမ ပစ္စနှင့် အတိုင်းကောက်။ ပိဘင်းဟော။ အနုလုံပိပါက  
သွေအတိုင်းကောက်။ ပိဘင်းဟော)။ ။

ကမ္မမ အာဟာရရပုက္၍ ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်၊ ကြိယာစေတနာ။ အာဟာရရ  
ရပ်။ ကမ္မတွန်း “တဲ့လီ”။ ၏။ ။(အောက်ကနာည်းကိုမို၍ကောက်။ ဝိဘင်း  
ဟော။)။ ။အသည်သတ် ကမ္မလရပ်၊ ပဝတ္ထိကမ္မလရပ်။ အာဟာရတွန်း။  
“ကံ”။ ၏။ ။(ကောက်မြဲ၊ ဝိဘင်းဟောမြဲ)။ ။မာဟိရရပ်၊ ဥတ္တဇရပ်။  
ပစ္စနိက်၍။ “ငံး”။ ၏။ ။ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်၊ ကြိယာစေတနာ ကြိုးသော  
အလုံးစုံသော ပဝတ္ထိ၊ ပဒိသန္တနာမကွန်းသလေးပါး။ စိတ္တဇရပ်၊ ပဒိသန္တနာ  
ကမ္မလရပ်။ အနုလုံး။ “နံ”။ ၏။ ။(ကမ္မသူ့အတိုင်းတွင် အသည်သတ်ကိုချိန်)။

၁၉၆

တိကပဋ္ဌနှင့် အရကောက်

ကမ္မာ လျှို့ယခုကြွှု ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်၊ ကြိယာစေတနာ။ ကမ္မာတွေ့န်း “တိကဲ”။ ၏။ ။(ကောက်မြဲ။ ဝိဘင်းဟောမြဲ)။ ။အသည်သတ်ကမ္မာရုပ် ပို့တို့နေ့၊ ပဝတ္ထိကမ္မာ ရုပ်ပို့တို့နေ့။ လျှို့ယတ္တာနဲ့ မဟာဘူးတေ ပဋိစ္စ ရုပ်ပို့တို့နေ့”ဝိဘင်းဟော။ ။ မာဟိရရုပ်၊ အာဟာရရုပ်၊ ဉာဏ်ရုပ်။ ပစ္စနိုင်။ “ကံ”။ ၏။ ။(ကောက်မြဲ။ ဝိဘင်းရွတ်မြဲ)။ ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်၊ ကြိယာစေတနာကြုံသော အလုံးစုံသော ပဝတ္ထိ၊ ပဋိသန္ဓာနာမက္ခနာလေးပါး။ ဓိတ္ထရုပ်၊ ပဋိသန္ဓာနာ ကမ္မာရုပ်၊ ရုပ်ပို့တို့နေ့ကြုံသော အသည်သတ်ကမ္မာရုပ်၊ ပဝတ္ထိကမ္မာရုပ်။ အနုလုံး “နံ”။ ၏။ ။(လျှို့ယသုဒ္ဓအတိုင်းတွင် ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်၊ ကြိယာစေတနာကြုံရှုကောက်။ ။ဝိဘင်းလည်း ရွတ်မြဲ)။

ကမ္မာ စျောနုခကြွှု ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်၊ ကြိယာစေတနာ။ ကမ္မာတွေ့န်း။ “တိကဲ”။ ၏။ ။(ကောက်မြဲ။ ဝိဘင်းကိုဟောမြဲ)။ ။ဒွေပည့်ညာ၍ တဆယ်နာမက္ခနာ။ အသည်သတ် ကမ္မာရုပ်၊ ပဝတ္ထိကမ္မာရုပ်။ စျောနုတွေ့န်း။ “ကံ”။ ၏။ ။(ကောက်မြဲ။ ဝိဘင်းဟောမြဲ)။ ။မာဟိရရုပ်၊ အာဟာရရုပ်၊ ဉာဏ်ရုပ်။ ပစ္စနိုင်။ “ကံ”။ ၏။ ။(ကောက်မြဲ။ ဝိဘင်းရွတ်မြဲ)။ ။ဒွေပည့်ညာ၍ တဆယ်၊ ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်၊ ကြိယာစေတနာကြုံသော ပဝတ္ထိ၊ ပဋိသန္ဓာနာမက္ခနာလေးပါး။ ဓိတ္ထရုပ်၊ ပဋိသန္ဓာနာ ကမ္မာရုပ်။ အနုလုံး “နံ”။ ၏။ ။(စျောနုသုဒ္ဓအတိုင်းတွင် ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်၊ ကြိယာစေတနာကြုံရှုကောက်။ ဝိဘင်းစျောနုအတိုင်းရွတ်)။

ကမ္မာ မဂ်ခုကြွှု ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်၊ သဟိတ်ကြိယာ စေတနာ။ ကမ္မာတွေ့န်း။ “တိကဲ”။ ၏။ ။(ကောက်မြဲ။ ။ဝိဘင်းဟောမြဲ)။ ။ကြိယာ စေတနာကြုံသော အလုံးစုံသော အဟိတ်ပဝတ္ထိ၊ ပဋိသန္ဓာနာမက္ခနာလေးပါး။ အဟိတ် ဓိတ္ထရုပ်။ အဟိတ်ပဋိသန္ဓာနာ ကမ္မာရုပ်။ အသည်သတ် ကမ္မာရုပ်။ ပဝတ္ထိကမ္မာရုပ်။ မဂ္ဂတွေ့န်း။ “ကံ”။ ၏။ ။အဟိတ်ကြိယာ စေတနာ၊ မာဟိရရုပ်၊ အာဟာရရုပ်၊ ဉာဏ်ရုပ်၊ ဉာဏ်ရုပ်။ ပစ္စနိုင်။ “ကံ”။ ၏။ ။(ဟောတူမူ ကမ္မာခုကအတိုင်း ကောက်။ ဝိဘင်းရွတ်)။ ။ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်၊ ကြိယာစေတနာကြုံသော သဟိတ်ပဝတ္ထိ၊ ပဋိသန္ဓာနာမက္ခနာလေးပါး။ သဟိတ်ဓိတ္ထရုပ်၊ သုဟိတ် ပဋိသန္ဓာနာ ကမ္မာရုပ်။ အနုလုံး “နံ”။ ၏။ ။(မဂ္ဂသုဒ္ဓအတိုင်းတွင် ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်၊ ကြိယာစေတနာကိုကြုံရှုကောက်။ ဝိဘင်းရွတ်)။

ကမ္မာ သမ္မာတ္ထခုကြွှု ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်၊ ကြိယာစေတနာ။ ကမ္မာတွေ့န်း။ “တိကဲ”။ ၏။ ။(အာရုံးမူ အတိုင်းကောက်။ ဝိဘင်းရွတ်)။ ။ဓိတ္ထရုပ်၊ ပဋိသန္ဓာနာ ကမ္မာရုပ်။ အသည်သတ် ကမ္မာရုပ်၊ ပဝတ္ထိကမ္မာရုပ်။ “ပဉ္စ”။ ၏။ ။(သမ္မာတ္ထတွေ့န်း။ ကောက်မြဲ။ ဝိဘင်းဟောမြဲ)။ ။မာဟိရရုပ်၊ အာဟာရရုပ်။

ဥတုဇရပ်။ ပစ္စိက်။ “ကံ”။၏။ ॥(ကောက်မြဲ။ ဟောမြဲ)။ ॥ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်၊ ကြိယာစေတနာ ကြော်သော အလုံးစုံသော ပဝတီ၊ ပဋိသန္တနာမက္ခနာ လေးပါး။ အနုလုံး “တိကိ”။၏။ ॥(သမ္မယူတွေ အတိုင်းတွေ ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်၊ ကြိယာစေတနာ ကြော်၍ ကောက်။ ဝိဘင်းဟောမြဲ)။

ကမ္မမ ဝိပ္ပယူတော်ကြို့ ပဲ့ပေါကာရ ဘုံး ဖြစ်သောအခါ ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်၊ ကြိယာစေတနာ။ ကမ္မတန်း။ “တိကိ”။၏။ ॥(ပုရေဇာတဒုကန္ခုံတူ၏။ ကောက်မြဲ။ ဟောမြဲ)။ ॥အရှုပဝိပါက်လေးခု ပဝတီ၊ ပဋိသန္တနာမက္ခနာ လေးပါး။ အရှုပဘုံး ဖြစ်သောအခါ ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်၊ ကြိယာစေတနာ ကြော်သော လောဘမှာ၊ မောဟမှာ၊ မနောဒ္ဓာဝါရာဝါရာများ၊ မဟာကုသိုလ်၊ မဟာ ကြိယာ၊ အရှုပကုသိုလ်၊ အရှုပကြိယာ၊ အထက်မဂ်သုံးခု၊ ဖိုလ်လေးခု နာမက္ခနာ။ အသည်သတ်ကမ္မဇရပ်၊ ပဝတီကမ္မဇရပ်။ ဝိပ္ပယူတွေန်း။ “တိကိ”။၏။ ॥(ကောက်မြဲ။ ဝိဘင်းကို ပုရေဇာတဒုကကို မှု၍ရှုတ်)။ ॥အရှုပဘုံး ဖြစ်သော အခါ ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်၊ ကြိယာစေတနာ။ ဗာဟိရရပ်၊ အာဟာရဇရပ်၊ ဥတုဇရပ်။ ပစ္စိက်၌ “ကံ”။၏။ ॥(ပုရေဇာတမူ ကမ္မဒုက ပစ္စိက်အတိုင်း ကောက်။ ဝိဘင်းရှုတ်)။ ॥ပဲ့ပေါကာရ ဘုံး ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်၊ ကြိယာ စေတနာ၊ အရှုပဝိပါက်လေးခု ကြော်သော ပဝတီ၊ ပဋိသန္တနာမက္ခနာ လေးပါး။ စိတ္တဇရပ်၊ ပဋိသန္တကမ္မဇရပ်။ အနုလုံး “နုဝ”။၏။ ॥(ဝိပ္ပယူတွေသုံး အတိုင်း။ ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်၊ ကြိယာစေတနာကို ကြော်၍ ကောက်။ ဝိဘင်း ဝိပ္ပယူ အတိုင်းရှုတ်။ ॥ကမ္မမ အထိုင်၊ အဝိဂတဒုကသည် သဟဇာတဒုကန္ခုံတူ၏။ ॥နှစ်၊ ဝိဂတဒုကသည် အနှစ်ရဒုကန္ခုံတူ၏။)။

### ဝိပါကမူ

(ဝိပါကမူ ဟောတုဒုကအစ ကမ္မအဆုံးရှိသော ဓာကတိကိ အောက်ကနည်း အတိုင်း တွေန်းလေ)။

ဝိပါကမူ အာဟာရဇရပ် အလုံးစုံသော ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်၊ ကြိယာ နာမက္ခနာ။ ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်၊ ကြိယာပြုအပ်သော စိတ္တဇရပ်၊ အာဟာရဇရပ်။ ဝိပါကတွေန်း။ “နုဝ”။၏။ ॥(ကိုးချေက်ကွင် အဗျာကတ တချက်သာ ထူးသည်)။ ॥ပဝတီအခါ ကတ္တားကား ကြိယာဝိသာ။ စေ။ ပဲ့ပေါ်သာ။ ကြိယာပြုအပ်သော စိတ္တဇရပ်ကို ကောက်။ ॥ပဋိသန္တမရာ။ ရုပ်သက်သက်။ ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်၊ ကြိယာပြုအပ်သော စိတ္တဇရပ်၊ အာဟာရဇရပ်ကို ကောက်။ (နောက်နည်းကိုမှတ် ဝိဘင်းရှုတ်)။ ॥အာဟာရတွေန်း မရှိ။ ॥ဗာဟိရရပ်၊ ဥတုဇရပ်၊ အသည်သတ်ကမ္မဇရပ်၊ ပဝတီကမ္မဇရပ်။ ပစ္စိက် “ကံ”။၏။ ॥(ကောက်မြဲ။ ဝိဘင်းဟောမြဲ)။ ॥အနုလုံး ပိုပါကသုဒ္ဓ အတိုင်း)။

ဝိပါကမူ ဤနှိမ်ယဒ္ဓက၌ ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်၊ ကြိယာနာမက္ခနာ။ ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်၊ ကြိယာပြုအပ်သော စိတ္တဇရုပ်၊ ရပ်ဇီဝတိနှင့် ကြုံသော အသည် သတ်ကမ္မဇရုပ်၊ ပဝတ္ထိကမ္မဇရုပ်၊ ဝိပါကတ္ထုံး “နဝ”။၏။ (ကိုးချက်တွင် အဗျာကတသာ ထူးသည်) ပဝတ္ထိအခါ ကြိယာနာမက္ခနာ။ ကြိယာပြုအပ်သော စိတ္တဇရုပ်ကို ကောက်။ ရပ်သက်သက်၌ ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်၊ ကြိယာပြုအပ်သော စိတ္တဇရုပ်၊ ရပ်ဇီဝတိနှင့် ကြုံသော အသည်သတ် ကမ္မဇရုပ်၊ ပဝတ္ထိကမ္မဇရုပ် ကိုကောက်။ ။ [ဤနှိမ်ယတ္ထုံးမရှိ] ။ မာဟိုရရုပ်၊ အာဟာရဇရုပ်၊ ဥတ္တဇရုပ်၊ အသည်သတ် ကမ္မဇ ရပ်ဇီဝတိနှင့်၊ ပဝတ္ထိကမ္မဇ ရပ်ဇီဝတိနှင့် ပစ္စနိက္ခို “ကော်”။၏။ (အနုလုံ ဝိပါကသူ့အတိုင်း) ။

ဝိပါကမူ ရျာနဒ္ဓက၌ ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်၊ ကြိယာနာမက္ခနာ။ ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်၊ ကြိယာပြုအပ်သော စိတ္တဇရုပ်။ ဝိပါကတ္ထုံး “နဝ”။၏။ (နောက် နှုန်းကိုမူရှုကောက်) ။ ။ ဒွေပူးပူးညာဉ်တဆယ် နာမက္ခနာ။ ရျာနတ္ထုံး “ကော်”။၏။ ။ (ပူးပူးညာဏသဟဂတ် ထည့်၍ရှုတ်) ။ ။ မာဟိုရရုပ်။ ပဝတ္ထိကမ္မဇရုပ်။ ပစ္စနိက္ခို “ကော်”။၏။ (ကောက်မြဲ။ ဟောမြဲ) ။ ။ ဒွေပူးပူးညာဉ်တဆယ် ကြုံသော အလုံးစုံသော ဝိပါက်ပဝတ္ထိ၊ ပဋိသန္ဓနာမက္ခနာ လေးပါး။ ဝိပါက်ပြုအပ်သော စိတ္တဇရုပ်၊ ပဋိသန္ဓကမ္မဇရုပ်။ အနုလုံး “ကော်”။၏။ ။ (ဒွေပူးပူးညာဉ်တဆယ်ကိုချက် ဝိပါကအတိုင်းကောက်) ။ ။

ဝိပါကမူ မရှုခုက္ခို ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်၊ သဟိတ် ကြိယာ နာမက္ခနာ။ ထိ ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်၊ သဟိတ်ကြိယာနာမက္ခနာပြုအပ်သော သဟိတ်စိတ္တဇရုပ်။ ဝိပါကတ္ထုံး “နဝ”။၏။ ။အဟိတ်ဝိပါက်၊ ပဝတ္ထိ ပဋိသန္ဓနာမက္ခနာလေးပါး။ အဟိတ်ဝိပါက် ပြုအပ်သော အဟိတ်စိတ္တဇရုပ်၊ အဟိတ်ပဋိသန္ဓကမ္မဇရုပ်၊ မဂ္ဂတ္ထုံး “ကော်”။၏။ ။ (ဟောတူမူ ဝိပါကဒ္ဓအတိုင်းကောက်၊ ဝိဘင်းရှုတ်) ။ ။ အဟိတ်ကြိယာ နာမက္ခနာ။ အဟိတ်ကြိယာ ပြုအပ်သော အဟိတ်စိတ္တဇရုပ်၊ ဗာဟိုရရုပ်၊ အာဟာရဇရုပ်၊ ဥတ္တဇရုပ်၊ အသည်သတ်ကမ္မဇရုပ်၊ ပဝတ္ထိကမ္မဇရုပ်၊ ပစ္စနိက္ခို “ကော်”။၏။ (ကောက်မြဲ။ ။ ဟောတူမူ ဝိပါကအတိုင်းရှုတ်) ။ ။ သဟိတ်ဝိပါက်ပဝတ္ထိ၊ ပဋိသန္ဓနာမက္ခနာလေးပါး။ ဝိပါက်ပြုအပ်သော သဟိတ် စိတ္တဇရုပ်၊ သဟိတ်ပဋိသန္ဓကမ္မဇရုပ်။ အနုလုံး “ကော်”။၏။ ။ (ဟောတူမူအတိုင်း ကောက်)၊ ဝိဘင်းရှုတ်။ ။ ဝိပါကမူ သမ္မတအကသည် အာရမ္မဏ္မကန်၍ တူ၏။

ဝိပါကမူ ဝိပူယုဇ္ဇာခုက္ခို ပူးဝေါကာရာဘုံးဖြစ်သောအခါ ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်၊ ကြိယာနာမက္ခနာလေးပါး။ ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်၊ ကြိယာပြုအပ်သော စိတ္တဇရုပ်။ ဝိပါကတ္ထုံး “နဝ”။၏။ ။ (အဗျာကတသာ ထူးသည်) ။ ကြိယာနာမက္ခနာ။

ပရိစ္စဝါရ အနုလောမ ဒုကသချုပ်ဝါရ

၁၃၃

ကြိုယာပူးအပ်သော စိတ္တဇရုပ်ကို ကောက်။ ဝိဘင်း ရွှေတ်မြဲ။ ။အရှုပ်ပိုက်  
လေးခု။ ပဝတ္ထိပိဋ္ဌသန္တနာမက္ခန္တာ။ အရှုပ်ဘုံးဖြစ်သောအခါ ဖိုလ်လေးခု။  
ပိုပုံယူတွန်း။ “ကော်”။၏။ ။အရှုပ်ဘုံးဖြစ်သောအခါ လောဘမူ၊ မောဟမူ၊  
မနောဒ္ဓရှုဝင်နှင့်၊ မဟာကုသိလ်၊ မဟာကြိုယာ၊ အရှုပကုသိလ်၊ အရှုပပြိုယာ၊  
အထက်မင်သုံးခု၊ နာမက္ခန္တာ၊ မာဟိရရုပ်၊ အာဟာရဇရုပ်၊ ဉာဏ်သတ်  
ကမ္မဇရုပ်၊ ပဝတ္ထိကမ္မဇရုပ်၊ ပစ္စိကြုံ။ “တိုက်”။၏။ ။(အောက်ကနည်းကျိုးမြင့်  
ကောက်။ ဝိဘင်းရွှေတ်)။ ။အရှုပပိုက် လေးခု ကြုံသော ပမ္မဝေါကာရ  
ပိုပိုက်ပဝတ္ထိ၊ ပိဋ္ဌသန္တနာမက္ခန္တာလေးပါး။ ပိုပိုက်ပြုအပ်သော စိတ္တဇရုပ်၊ ပိဋ္ဌ  
သန္တနာမက္ခန္တာ။ အနုလုံး။ “ကော်”။၏။ ။(ပိုပိုက်အတိုင်းတွင် အရှုပပိုက်  
ကြုံ။ ပိုပိုက်ဝိဘင်းတွင် ဝတ္ထုံး ပိုပုံယူတွေပစ္စိယာထည့်။ ။အတွို့၊ အဝိုင်တောက  
သည် သဟဇာတ္ထအကန်း တ၏။ နတ္ထိ၊ ပိုပိုက်သည် အာရမ္မဏီကန်းတူ၏။)။

(အာဟာရမူ ဟေတုခုကဗ္ဗစ ပိပါကခုကဗ္ဗဆုံးရှိသော ဒုကတ္ထီး နောက်နည်းကို မြှင့်တင်း)။

အာဟာရမူ ကြိုးယခုကျွဲ ရပ်စီဝိတိဇ္ဈာကြုံသော အသည်တ် ကမ္မလ  
ရုပ်ပဝတ္ထိကမ္မလရပ်အာဟာရတုန်း၊ “ကော်”။၏။ ၁။ (ကောက်မြှုရှုတ်မြှု)။ ၁။  
အာဟာရမူရပ်ကြိုးယတုန်း၊ “ကော်”။၏။ ၁။ (ကောက်မြှုရှုတ်မြှု)။ ၁။  
ရပ်၊ ဥတ္တလရပ်။ အသည်တ်ကမ္မလ ရပ်စီဝိတိဇ္ဈာ ပဝတ္ထိကမ္မလ ရပ်စီဝိတိဇ္ဈာ။  
ပစ္စနိက်။ “ကော်”။၏။ ၁။ အလုံးစုံသော ပဝတ္ထိပစ္စသန္တ နာမက္ခန္တသေးပါး၊  
စိတ္တဇူပ်ပစ္စသန္တကမ္မလရပ်အဆင့်။ “နဝ်”။၏။

အာဟာရမူ ဖျောနပုက္၍ [အာဟာရတွေးမရှိ]။ ။ဒွဲပြောဝိညာဉ်တဆယ်  
နှာမက္ခနား။အာဟာရ ရုပ်။အျောနတွေး။“ကော်”။၏။ (ကောက်မြဲ။ရွတ်မြဲ)။ ။  
ဗာဟိုရုပ်၊ ဥထုဇူပ်၊ အသည်သတ်ကမ္မဇူပ်။ ပဝတ္ထိကမ္မဇူပ်။ ပစ္စနိကု၍  
“ကော်”။၏။(ကောက်မြဲ)။ ။ဒွဲပြောဝိညာဉ်တဆယ်ကြို့သော အလုံးစုံသော  
ပဝတ္ထိ ပဋိသန္ဓာနာမက္ခနာလေးပါး။ ၌တုဇူပ်။ ပဋိသန္ဓာကမ္မဇူပ်။ အနုလုံး။  
“နံ”။၏။(ဖျောနအတိုင်း ကောက်လေ)။

အာဟာရမူ မဂ္ဂခက်၏ [အာဟာရတုန်း မရှိ]။ ။အဟိတ်ပဝတ္ထ်၊ ပဋိသန္ဓာန်မက္ခနာဇူးလေးပါး။ အဟိတ်စိတ္တာဇူပ်၊ အဟိတ်ပဋိသန္ဓာန္တကမ္မဇူပ်၊ အာဟာရဇူပ်။မဂ္ဂတုန်း။ “ကံ”။၏။ (ဟောတူမှအတိုင်းကောက်၊ ဝိဘင်းရွှေ။)။ ။ ဗာဟိရရုပ်ပြည့်တုဇူပ်၊ အသည်သတ်ကဗျာဇူပ်၊ ပဝတ္ထ်ကမ္မဇူပ်၊ ပစ္စနိက်၏“ကံ”။၏။ ။သဟိတ် ပဝတ္ထ်၊ ပဋိသန္ဓာန်မက္ခနာဇူးလေးပါး။သဟိတ်စိတ္တာဇူပ်၊ သဟိတ်

ပဋိသန္တကမ္မလပ်”အောင်လုံး “နဝ”။၏။ (မဂ္ဂအတိုင်း။ ။သမ္မယုတ္တဒကသည်။ အာရမ့်က ဒုက္ခန်း တူ၏။)

အာဟာရမူ ဝိပ္ပယ္တေသက၌ [အာဟာရတန်း မရှိ]၊ အရှုပပိပါက်လေးခဲ ပေထိ၊  
ပဒိသန္တန့်မက္ခဏ္ဍာလေးပါး၊ အရှုပဘုံ၌ ဖြစ်သောအခါ လောဘူး၊ မောဘူး၊  
မနောဒီရာဝါး၊ မဟာဘုံ၌လိုပါ။ အရှုပကုသိုလ်၊ အရှုပကုသိုလ်၊ အရှုပကြိယာ  
အထက်မဟုသံ့ခဲဖိုလ်လေးခဲ၊ နာမက္ခဏ္ဍာလေးပါး၊ အာဟာရဇူပ်၊ ဝိပ္ပယ္တေတန်း၊  
“တက္က”၊ ၅။ ((နောက်နည်းကို မို၍ ကောက်လေ၊ ဝိဘင်းရွတ်လေ))။ ၃။  
ဗာဟိုရရှုပ်၊ ဉာဏ် ရပ်အသည်တက္မ္မဇူပ်၊ ပဝတ္ထိကမ္မဇူပ်။ ပစ္စနိက် ၌။  
“ကော်”၊ ၆။ ((ကောက်မြဲ၊ အနုလု ဝိပ္ပယ္တေသုခဲ အတိုင်းကောက်။ အထိ  
အစရိုသည် နောက်နှင့် တူ၏))

၃၆၁

(ကြိုးယမ်းဟေတုပုဂ္ဂအစ အာယာရပါက အဆုံးရှိသော ခုကတ္တိသည်  
နောက်နည်းနင့် တူပါ)။

၉၆။ မြန်မာ စျောနှင့်ကျွေးမှု [မြန်မာ တွေ့ဆုံး မရှိ]။ ၁၇။ ဒွေးပွဲပြုတော် တဆယ်  
နှာမက္ခနား။ ရပ်ဖော်တိန္တာ ကြည့်သော အသည်သတ်ကမ္မဇာပ်၊ ပဝတ္ထိကမ္မဇာပ်။  
စျောနှင့်ကျွေးမှု၊ “ကော”။ ၈၇။ ၁၈။ (ကောက်မြေ)။ ၁၉။ မာဟာရဇာပ်၊ အာဟာရဇာပ်၊  
ဥတ္တဇာပ်၊ အသည်သတ်ကမ္မဇာ ရပ်ဖော်တိန္တာ၊ ပဝတ္ထိကမ္မဇာ ရပ်ဖော်တိန္တာ၊ ပစ္စနိက်။  
“ကော”။ ၈၈။ ၁၉။ (အနုလုံ စျောနသွေ့ အတိုင်းကောက်)။

၉၅။ မရှိခဲ့ကြ၍ [၉၆။ ယတ္တန်း မရှိ]။ ။အဟိတ် ပဝတီ၊ ပဋိသန္တန်း  
နှာမက္ခာနာ လေးပါ။ အဟိတ်စိတ္တဇူပ်၊ အဟိတ်ပဋိသန္တကမ္မဇူပ်၊ ရုပ်ဇိုံ  
တိနှင့်ကြ၍သော အသည်သတ် ကမ္မဇူပ်၊ ပဝတ္ထိကမ္မဇူပ်။ မဂ္ဂတ္ထန်း။  
“ကော်”။ ၏။ ။(ဟေတုမူ အတိုင်းကောက်)။ ။ဗာဟိရရုပ်၊ အာဟာရ  
ဇူပ်၊ ဥတ္တဇူပ်၊ အသည်သတ် ကမ္မဇူပ် ရုပ်ဇိုံတိနှင့်၊ ပဝတ္ထိကမ္မဇူပ် ရုပ်ဇိုံတိနှင့်။  
ပစ္စနိုက် “ကော်”။ ၏။ ။(အနုလုံ မဂ္ဂသွေ့ အတိုင်းကောက်)။ ။၉၇။ ယမူ  
သမ္မတုတ္တဒကသည် အာရမ္မတုတ္တဒကနှင့် တဲ့၏။

၉၆။ မြန်မာ့ဝိယူတဲ့ ရက်၌ [မြန်မာ့ထွန်း မရှိ]။ ။အရှုပ်ပိုက် လေးခု ပဝါး၊  
ပင်းသော နာမက္ခနာ။ အရှုပ်ဘုံး ဖြစ်သောအခါ လောဘမှု၊ မောဟမှု၊ မဇော်  
ဒ္ဓရုပ်ဇွန်း၊ မဟာဘကုသိုလ်၊ မဟာကြိယာ၊ အရှုပကုသိုလ်၊ အရှုပကြိယာ၊  
အထက်မဂ် သုံးခု၊ ဖိုလ်လေးခု နာမက္ခနာ။ ရပ်ပိုက်တွေကြိုး သော အသည်  
သတ်ကမ္မဏေပုံ၊ ပဝါးကမ္မဏေပုံ။ ဝိယူတဲ့ တွန်း “တိကို”။ ၅။ (နောက်က  
နည်းကို မြို့၏ ကော်ကို)။ ။မာဟာရဇာပုံ၊ ဥတုဇာပုံ၊ အသည်

ကမ္မာ ရပ်ဇီဝတိ၌။ ပဝတ္ထိကမ္မာ ရပ်ဇီဝတိ၌။ ပစ္စိက်၌ “ကံ”။ ၏။ ။  
(အနုလုံးဝိပ္ပယုတ္တသူ၌ အတိုင်းကောက်။ ။အတ္ထိဒုက အစရှိသည် တူပြီ)။

### ဓာနမူ

(ဓာနမူ ဟေတုဒုက အစ ကြိုးပို့သော ဒုကတို့သည် တူပြီ။  
တွန်းပြီ)။

ဓာနမူ မဂ္ဂခုက္ခာ၌ [ဓာနတွန်း မရှိ]။ ။ဒွေပဋိညာဉ် တဆယ် ကြုံသော  
အဟိတ်ပဝတ္ထိ၊ ပဋိသန္တ နာမက္ခနာ လေးပါး။ အဟိတ် စိတ္တဇရပ်၊ အဟိတ်  
ပဋိသန္တ ကမ္မာဇရပ်။ မဂ္ဂတွန်း “ကံ”။ ၏။ ။(ကောက်ပြ)။ ။ဒွေပဋိ  
ဝိညာဉ်တဆယ် နာမက္ခနာ။ ဗာဟိရရပ်၊ အာဟာရဇရပ်၊ ဥတ္တဇရပ်အသည်  
ကမ္မာဇရပ်၊ ပဝတ္ထိကမ္မာဇရပ်။ ပစ္စိက်၌ “ကံ”။ ၏။ ။(အနုလုံး မဂ္ဂသူ၌အတိုင်း  
ကောက်)။ ဓာနမူ သမ္မယုတ္တဒုကသည် အာရမ္မဏဒုကနှင့် တူပြီ)။

ဓာနမူ ဝိပ္ပယုတ္တဒုက၌ ဒွေပဋိညာဉ် တဆယ် နာမက္ခနာ။ ဓာနတွန်း။  
“ကံ”။ ၏။ ။အရှုပိဝိပိုက် လေးခု ပဝတ္ထိပဋိသန္တ နာမက္ခနာ။ အရှုပ္ပဘုံး  
ဖြစ်သောအခါ လောဘမူး၊ မောယမူး၊ မနောဒ္ဓိရာဇ္ဇန်း၊ မဟာကုသိုလ်၊ မဟာ  
ကြိယာ၊ အရှုပကုသိုလ်၊ အရှုပကြိယာ၊ အထက်မဂ္ဂသုံးခု၊ ဖိုလ်လေးခု နာမက္ခနာ။  
ဝိပ္ပယုတ္တတွန်း “တိကိ”။ ၏။ ။ဗာဟိရရပ်၊ အာဟာရဇရပ်၊ ဥတ္တဇရပ်၊  
အသည်သတ် ကမ္မာဇရပ်၊ ပဝတ္ထိကမ္မာဇရပ်။ပစ္စိက်၌ “ကံ”။ ၏။ ။ဒွေပဋိဝိညာဉ်  
တဆယ်၊ အရှုပပိဝိပိုက်လေးခု ကြုံသော ပ္ပါဝါကာရ ပဝတ္ထိ၊ ပဋိသန္တ<sup>၁</sup>  
နာမက္ခနာ လေးပါး။ စိတ္တဇရပ်၊ ပဋိသန္တကမ္မာဇရပ်။ အနုလုံး “နဝ”။ ၏။ ။  
(ဒွေပဋိဝိညာဉ် တဆယ်ကိုကြုံ၍ ဝိပ္ပယုတ္တအတိုင်းကောက်။ ဝိဘင်းကိုလည်း  
ဝိပ္ပယုတ္တ အတိုင်းရှုတ်။ အတ္ထိအစရှိသော ဒုကသည် နောက်ကနှင့် တူ၏)။

### မဂ္ဂမူလာဒိ

(မဂ္ဂမူ ဟေတုဒုကအစ ဓာနခုက အဆုံးရှိသော ဒုကတို့၌ နောက်က အတိုင်း  
တွန်း။ ။မဂ္ဂမူ သမ္မယုတ္တဒုကလည်း အာရမ္မဏဒုကနှင့် တူ၏)။

မဂ္ဂ ဝိပ္ပယုတ္တဒုက၌ ပ္ပါဝါကာရ ဘုံး ဖြစ်သောအခါ အဟိတ်ပဝတ္ထိ၊  
ပဋိသန္တနာမက္ခနာ လေးပါး။ အဟိတ်စိတ္တဇရပ်၊ အဟိတ်ပဋိသန္တ ကမ္မာဇရပ်။  
မဂ္ဂတွန်း “ကံ”။ ၏။ ။(ဟေတုမူ အတိုင်းကောက်)။ ။အရှုပပိဝိပိုက် လေးခု  
ပဝတ္ထိပဋိသန္တ နာမက္ခနာ။ အရှုပဘုံး ဖြစ်သောအခါ လောဘမူး၊ မောယမူး  
မဟာကုသိုလ်၊ မဟာကြိယာ၊ အရှုပကုသိုလ်၊ အရှုပကြိယာ၊ အထက်မဂ္ဂသုံးခု၊  
ဖိုလ်လေးခု နာမက္ခနာ။ ဝိပ္ပယုတ္တ တွန်း “တိကိ”။ ၏။ ။(ဟေတုမူအတိုင်းတွဲ

မောဟမူဒ္ဓး၏ မောဟကို မချုမှု၍ ကောက်။ ။ဝိဘင်းလည်း တူ၏။ ။အရှုပ်  
ဘုံး ဖြစ်သောအခါ မနေ့ခွဲ ဖြစ်တော်။ ဗာယိရဲပုံ၊ အာဟာရလရုပ်၊ ဥတ္တာရုပ်၊  
အသည်သတ် ကမ္မဇရုပ်၊ ပတ္တိကမ္မဇရုပ်၊ ပစ္စနိက် “ကော်”။ ၏။ (ဟေတူမှု  
အတိုင်းကောက်။ ဝိဘင်းရှုတ်)။ ။အရှုပ်ပိပါက်လေးခါ ကြုံသော ပ္မာနောကာရု  
သဟိတ်ပဝါး၊ ပဋိသန္တာ နာမက္ခာန္တာ လေးပါး။ သဟိတ်စိတ္တဇရုပ်၊ သဟိတ်  
ပဋိသန္တာ ကမ္မဇရုပ်။ အနုလုံး နှစ် “နဝါ”။ ၏။ (မဂ္ဂအထိုင်းတွင် အရှုပ်ပိပါက်ကို  
ကြုံ၍ ပ္မာနောကာရုဘုံး ကောက်လေး။ ။အထိုင်းသော ခုကသည် တူပြီ။ ။  
သမုပုတုတူမူလည်း အာရမ့်ကမ္မနုင်း တူ၏။ ။ဝိပုတုတူမှု ဟေတုခုကအစ၊ သမု  
ပုတုခုက အဆုံးရှိသော ခုကတို့သည် နောက်ကန်သုည်းနင့် တူပြီ။ ဝိပုတုတူမှု အထိုင်း  
အဝိုင်းတုကလည်း သဟာဝာတဗုံး ဝိပုတုတူခုကနှင့်တူ၏။ ။နတ္တိ၊ ဝိဂုဏ်တုကလည်း  
အာရမ့်ကုံကနှင့် တူ၏။ ။အထိုင်း၊ အဝိုင်းမူလည်း သဟာဝာတဗုံးမှုင်း တူ၏။ နတ္တိ၊  
ဝိဂုဏ်လည်း အာရမ့်ကမ္မနုင်း တူ၏။)

### ၅၅၉၌၍ ခုကသက်သက်ပြီး၏။

[ပါ၌တော်၍ အစဉ်မဟုတ်သော်လည်း သောတုနနတိ ဆောင်လွယ်  
နာလွယ်စိမ့်သောင့် ခုကသက်သက်ကို စိရင်သည်။ ခုကတုန်းကို  
ကြိုးစားရှု ဆောင်ရွက်ကြကုန်း။ ခုကကို ဆောင်သော သူတို့သည်  
တိုကတုန်း စသည်တွေ့ လွယ်လတ္တံ့။ အလုံးအလျောက် ဆိုခိုင်လတ္တံ့။]

### တိကပဋ္ဌသုည်းတုန်း

ခုကကို ဟောတော်မူသည်၏ အခြားမူး၏ တိကကို...၏။ ထိုတိက၌ တုံးသော်  
လည်း ဟေတု အာရမ့်ကမ္မ အခိုပ်တိတိက အစရှိသောအားဖြင့် နှစ်ခဲ့ပါး  
အပြေားရှိ၏။ ထို...တွင် အခိုပ်တိတိကကို ရှေးဦးစာ ဟောတော်မူ၏။ ထိုအခို  
ပ်တိတိက၌ သာခိုပ်တိစိတ္တဇရုပ်။ ၅၅၈တရားတို့သည် အခိုပ်တိပစ္စည်း၏ ပစ္စယူပုန်  
ဓမ္မသာဖြစ်ရှု အာရမ့်ကုံလည်း၏ ပစ္စယူပုန်ဓမ္မ မဖြစ်သောကြောင့် အာရမ့်ကုံ  
ပစ္စည်းတွေး၍ စင်ကုန်၏။ ထိုကြောင့် ထိုတရားတို့ကို ပစ္စယူနှလောမ၌  
“နာရမ့်ကပစ္စယာ အခိုပ်တိယာ ပုံ”။ ၏။ ။အခိုပ်တိပစ္စည်းကို ရသော  
အခါ အခိုပ်တိတရားကိုယ်။ မရသောအခါ အကုံသိုလ်ဒ္ဓိဒေသ၊ အဟိတ်ကြယာ၊  
မဟာကုံသိုလ်၊ မဟာကြိုယာ၊ လောကိုပိပါက် ပဝတ္တိ၊ ပဋိသန္တာ နာမက္ခာန္တာ  
လေးပါး။ ၅၅၈တရားတို့သည် အာရမ့်ကပစ္စည်း၏ ပစ္စယူပုန်ဓမ္မသာ ဖြစ်ရှု အခို  
ပ်တိပစ္စည်း၏ ပစ္စယူပုန်ဓမ္မ မဖြစ်သောကြောင့် အခိုပ်တိပစ္စည်းတွေး၍ စင်ကုန်  
၏။ ထိုကြောင့် ထိုတရားတို့ကို အနုလောမ ပစ္စနိက်၌ “အာရမ့်ကပစ္စယာ

## ပဋိစ္စဝါရ အနုလောမ တိကသချုပ်ဝါရ

၂၀၃

နာဓိပတိယာ တိကို”။၏။ (ဉ်သိဒ္ဓကကို ရွှေးဗီးစွာတွန်းပြီးမှ တိကကိုတွန်းရှု၏)။

အဓိပတိပစ္စည်း၏ ပစ္စယူပွဲခမ္မာသာ ဖြစ်၍ ဟေတဲ့ အာရမ္မဏ ပစ္စည်းနှစ်ပါး၏ ပစ္စယူပွဲခမ္မ မဖြစ်သောတရားကား မရှိ။ ထို့ကြောင့် ပစ္စယာနုလောမ၌ “နဟေတုပစ္စယာ နာရမ္မဏပစ္စယာ အဓိပတိယာ” အစရှိသည်ဖြင့် မဟောရသတည်း။

အဓိပတိပစ္စည်းကို ရသောအခါ အဓိပတိတရားကိုယ်။ မရသောအခါ မောဟမူဒွေး၌ မောဟကြော်သော အကုသိုလ်ဒါဒသ၊ မဟာကုသိုလ်၊ မဟာကြိယာ၊ သဟိတ်လောကိုဝိပါက် ပဝတိ၊ ပဋိသန္တာနာမက္ခနာလေးပါး၍၍ တရားတို့သည် ဟေတဲ့ အာရမ္မဏ ပစ္စည်းနှစ်ပါး၏ ပစ္စယူပွဲခမ္မ မဖြစ်သောကြောင့် အဓိပတိပစ္စည်းတွန်း၍ စင်ကြို၏။ ထို့ကြောင့် ထိုတရားတို့ကို အနုလောမပစ္စနိုက်၌ “ဟေတုပစ္စယာ အာရမ္မဏ ပစ္စယာ နာဓိပတိယာ တိကို”။၏။ ။တိကို ဟူသောကား “ကုသလန ကုသလံ၊ အကုသလန အကုသလံ၊ အဗျာကတော့ အဗျာကတံ” ဟူသည်တည်း။ ။ (ကုသလပဒ၊ အကုသလပဒ ဉ်နှစ်ပဒကို ဟေတုမှ အဓိပတိ ဒုကအတိုင်း ကောက်။ ဝိဘင်းလည်း အတူ)။ ။အဗျာကတံ၌ အဓိပတိပစ္စည်းကို ရသော အခါ မဟာကြိယာရှုစ်ခု၊ ကေန်ရသော မဟာဂုဏ်ကြိယာကိုးခု၊ ဖိုလ်လေးခု။၏။၏။ အဋ္ဌတို့သ အစိတ်အပေါင်း နာမက္ခနာကိုစွဲ၍ ဖြစ်သော အဓိပတိတရားကိုယ်။ မရသောအခါ မဟာကြိယာရှုစ်ခု၊ သဟိတ်လောကိုဝိပါက် သတ္တရသ။၏။၏။ ပဋိတို့သ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခနာ ပစ္စယူပ်၍၏။ ။ပဋိသန္တာအခါ ကတ္တားကား သဟိတ်ပဋိသန္တာ သတ္တရသ။၏။၏။ ပဋိတို့သ အစိတ်အစိတ်၊ အစိတ်အပေါင်း နာမက္ခနာ၊ ဟာပယဝတ္ထာကုံ့၍ ဖြစ်သော သဟိတ်ပဋိသန္တာသတ္တရသ။၏။၏။ ပဋိတို့သ အစိတ်အစိတ်၊ အစိတ်အပေါင်း နာမက္ခနာ ပစ္စယူပ်၍၏။၏။ ။ (အာရမ္မဏ ဝိဘင်းအတိုင်းဟော)။

အဟိတ် စိတ္တဇရုပ်၊ အဟိတ် ပဋိသန္တာကုံ့ရရုပ်၊ ဗာဟိရရုပ်၊ အာဟာရရုပ်၊ ဥတ္တဇရုပ်၊ အသည်သတ်ကမ္မဇရုပ်၊ ပဝတိကမ္မဇရုပ်။ ဉ်တရားတို့သည် ပစ္စည်းသုံးပါး၏ ပစ္စယူပွဲခမ္မ မဖြစ်ကုန်။ ထို့ကြောင့် ပစ္စနိုက်၌ “နဟေတုပစ္စယာ၊ နာရမ္မဏပစ္စယာ နာဓိပတိယာ ကော်”။၏။၏။ (ဒုကအတိုင်းကောက်။ ဝိဘင်းရွှေတံလေ)။

အဓိပတိပစ္စည်းကို ရသောအခါ အဓိပတိတရားကိုယ် ကြော်သော သာဓိပတိဇေားဆုံးရုံးနှစ်ခု နာမက္ခနာ။၍ တရားတို့သည် ဟေတဲ့ အာရမ္မဏ အဓိပတိပစ္စည်းသုံးပါး၏ ပစ္စယူပွဲခမ္မ ဖြစ်သော တရားမည်ကုန်၏။ ထို့ကြောင့် ထိုတရား

တိုက် အနုလုပ် “ဟေတုပစ္စယာ၊ အာရမူဏာပစ္စယာ အဓိပတိယာ တိဇိ”။၏။  
 (ကုသလပဒ၊ အကုသလပဒ၊ ဤနှစ်ပစ္စကို အဓိပတိအတိုင်းကောက်။ ဝိဘင်း  
 ရှုတ်)။ အေပျါးကတ်၌ အဓိပတ်ပစ္စည်းကို ရသောအခါ မဟာကြိယာရှုစ်ခု၊  
 ကော်ရသော မဟာဂုဏ်ကြိယာကိုးခဲ့၊ ဖိုလ်လေးခဲ့၏။ အငွေတိုံးပါ။ အဓိပတိ  
 တရားကိုယ်ကြည့်သော မဟာကြိယာရှုစ်ခု၊ ကော်ရသော မဟာဂုဏ်ကြိယာကိုးခဲ့၊  
 ဖိုလ်လေးခဲ့၏။ အငွေတိုံးသဲ အစိတ်အစိတ်ပါ။၏။ ဝိဘင်းကို “ပါပါကာ  
 ပျာကတဲ့ ကြိယာပျာကတဲ့ မော် ခန္ဓာပါ။ ဒွဲ ခန္ဓာ”ဟု ယောအပ်၏။

ဟေတူ အာရမ္မကမူ အနှစ်ရတိကြုံ [အာရမ္မကတွေးး မရှိ။] ။ထို့အတူငါင်၊  
အနှစ်ရတွေး မရှိ။] ။အနှစ်ရပုစ္စည်း၏ ပစ္စယူပုဇ္ဇနမွေသာ ဖြစ်၍ ဟေတူ၊  
အာရမ္မကမူပုစ္စည်းနှစ်ပါး၏ ပစ္စယူပုဇ္ဇနဓမ္မ မဖြစ်သော တရားမရှိသောကြောင့်  
ဟေတူ အာရမ္မက ပစ္စည်းနှစ်ပါး မတွေးးရသတည်။ ထို့ကြောင့် ပစ္စယူပုဇ္ဇန  
လောများ “နဟေတုပစ္စယာ၊ နာရမ္မကပစ္စယာ အနှစ်ရေ” အစရှိသည်ဖြင့် မဟောရ<sup>၁</sup>  
သတည်။။။ ဟေတူ အာရမ္မကမူပုစ္စည်းနှစ်ပါး၏ ပစ္စယူပုဇ္ဇနဓမ္မသာ ဖြစ်၍ အနှစ်ရ<sup>၂</sup>  
ပစ္စည်း၏ ပစ္စယူပုဇ္ဇနဓမ္မ မဖြစ်သောတရားလည်းမရှိ။ ထို့ကြောင့် အနှစ်လောမ ပစ္စ<sup>၃</sup>  
နိက်၍ “ဟေတုပစ္စယာ၊ အာရမ္မကမူပစ္စယာ နာနှစ်ရေ” အစရှိသည်ဖြင့် မဟောရ<sup>၄</sup>  
သတည်။။။ အဟိုတိစီတ္ထဇူပါ၊ အဟိုတိပဒ္ဒသန္တကမ္မဇူပါ၊ ဗာဟိုဇူပါ၊ အာဟာ  
ရဇူပါ၊ ဥတုဇူပါ၊ အသည်သတ်ကမ္မဇူပါ၊ ပဝတ္ထိကမ္မဇူပါ၊ ကြုံတရားတိသည်<sup>၅</sup>  
ပစ္စည်းသုံးပါ၏ ပစ္စယူပုဇ္ဇနဓမ္မ မဖြစ်ကုန်။ ထို့ကြောင့် ပစ္စနိက်၍ “နဟေတုပစ္စယာ<sup>၆</sup>  
နာရမ္မကပစ္စယာ နာနှစ်ရေ ကော်” ။၏။။ မောဟမူဖွေး၍ မောဟကြုံသော  
အလုံခို့သော သဟိုတိပဝတ္ထိ၊ ပဋိသန္တနာမကန္တာ လေးပါး။ ကြုံတရားတိသည်<sup>၇</sup>  
ပစ္စည်းသုံးပါ၏ ပစ္စယူပုဇ္ဇနဓမ္မ ဖြစ်သောတရားမည်ကုန်၏။ အနုလုံး “တိက်” ။၏။၏။

ဟေတုအရမှုကမူသဟာဏတတိကၢ် စိတ္တလရပ်၊ ပဒိသန္တကမ္မလရပ်မာဟိရရုပ်၊ အဘဟာရလရပ်၊ ဉာဏ်လရပ်၊ အသည်သတ်ကမ္မလရပ်၊ ပဝတ္ထိကမ္မလရပ်။ ဉြှုတရားတိုသည်။ပါ။ ပစ္စိယာနုလောမၢ် “ပဋ္ဌ”။၏။ ။[သဟာဏတတ္ထန်းမရှိ။]၊ အဟိတ်စိတ္တလရပ်၊ အဟိတ်ပဒိသန္တကမ္မလရပ်။ပါ။ ပဝတ္ထိကမ္မလရပ်။ ဟေတုအဘရမှုကပစ္စည်းနှစ်ပါးတွေး။ ပစ္စိယာနုလောမၢ် “ကံ့”။၏။ ။[သဟာဏတတ္ထန်းမရှိ။ အလွတ်ပစ္စနိက်မရှိ။]။ ။မောဟမူဖွေးၢ် မောဟကြုံသာ သဟိတ်ပဝတ္ထိ၊ ပဒိသန္တနှာမကွန်းလေးပါး။ ပစ္စည်းသုံးပါး။ပါ။ အနုလုံး။ “ဟေတုပစ္စယာအဘရမှုကပစ္စယာ သဟာဏတေ တိုက်”။၏။

## ပဋိစ္စဝါရ အနုလောမ တိကသချို့ဝါရ

၂၀၂

သတ်ကမ္မာ မဟာဘုတ်၊ ပတ္တိကမ္မာမဟာဘုတ်၊ ဟေတူ၊ အာရမ္မဏတ္ထုန်း၊  
ပစ္စနိယာနုလောမ်း “ကံ”။၏။ [အညမညတ္ထုန်းမရှိ]။ ။နာမက္ခာမျှ  
ထောက်သော အဟိတ်စိတ္တာရုပ်၊ ဟဒယဝတ္ထုမြတ်ပါး အဟိတ်ပဋိသန္တကမ္မာရုပ်၊  
မဟာဘုတ်မှထောက်သော အဟိတ်စိတ္တာရုပ်ပါ၏၊ အဟိတ်ပဋိသန္တကမ္မာရုပ်ပါ၏၊  
ဗာဟိရုပ်ပါ၏၊ အာဟာရမ္မညပါ၏၊ ဥတုဇ္ဈာပါ၏၊ အသည်သတ်ကမ္မာရုပ်ပါ၏၊  
ပတ္တိကမ္မာရုပ်ပါ၏။ ။ပစ္စနိက်၌။ “ကံ”။၏။ ။မောဟမူဒွေး၌ မောဟကြုံသော  
သဟိတ်ပတ္တိ၊ ပဋိသန္တ နာမက္ခာမျှလေးပါး အနုလုံး၌ “တိကီ”။၏။ ။(ဟေ  
တူ အာရမ္မဏမူ နိဿယတိကသည် သဟာတတိကနှင့်တူ၏။ ။ဥပန်ဿယတိက  
သည် အနှစ်ရတိကနှင့် တူ၏)။ ။

ဟေတူ အာရမ္မဏမူ ပုဂ္ဂလာတတိက်၌ [အာရမ္မဏတ္ထုန်း မရှိ]။ ပုဂ္ဂလာတ  
ခုကအာရမ္မဏကိုတ္ထုန်းမြဲ။ ။ဟေတူအာရမ္မဏတ္ထုန်း မရှိ]။ အရှုပပိုပိုက်လေးခု။  
အရှုပသု၌ဖြစ်သောအခါ မောဟမူဒွေး၌ မောဟကြုံသော လောဘမူ၊ မောဟမူ၊  
မဟာကုသိုလ်၊ မဟာကြိယာ၊ အရှုပကုသိုလ်၊ အရှုပကြိယာ၊ အထက်မဂ်သုံးခု၊  
ဖိုလ်လေးခု၊ သဟိတ်ပဋိသန္တ နာမက္ခာမျှလေးပါး။ ဟေတူပစ္စယာ၊ အာရမ္မဏပစ္စ  
ယူပွန်။ပါ။ ပုဂ္ဂလာတတ္ထုန်း၌ “တိကီ”။၏။ ။အဟိတ်စိတ္တာရုပ်။ပါ။ ပဝတ္ထိ  
ကမ္မာရုပ်။ ပစ္စနိက်၌။ “ကံ”။၏။ ။မောဟမူဒွေး၌ မောဟ၊ အရှုပပိုပိုက်  
လေးခု ကြုံသော ပွဲဝေါကာရသဟိတ်ပတ္တိ နာမက္ခာမျှလေးပါး။ ပစ္စည်း  
သုံးပါး၏ ပစ္စယူပွန်။၏။ အနုလုံး၌ “တိကီ”။၏။ (အကကိုမြှုပ်ကောက်။ဝိဘင်း  
ရွှေ့)။

ဟေတူ အာရမ္မဏမူ အသသဝနတိက်၌ [အာရမ္မဏတ္ထုန်းမရှိ]။ အသသဝန  
ခုကတ္ထုန်းမြဲ။ ။ဟေတူ အာရမ္မဏ နှစ်ပါးတ္ထုန်း မရှိ]။ ။မောဟမူဒွေး၌ မောဟ  
ကြုံသော အကုသိုလ်ဒါဒသ၊ မဟာကုသိုလ်၊ မဟာကြိယာ ပင့်မတော်။  
သဟိတ်ဝိပိုက်ပတ္တိ၊ ပဋိသန္တ နာမက္ခာမျှလေးပါး။ အသသဝနတ္ထုန်း၌ “တိကီ”။  
၏။ ။အဟိတ်စိတ္တာရုပ်။ပါ။ ပဝတ္ထိကမ္မာရုပ်။ ။ပစ္စနိက်၌။ “ကံ”။၏။ ။  
မောဟမူဒွေး၌ မောဟကြုံသော အကုသိုလ်ဒါဒသ၊ မဟာကုသိုလ်၊ မဟာကြိ  
ယာ ခုတိယာဒိဇ္ဇာ၊ မဟာဂုဏ်ကုသိုလ်၊ မဟာဂုဏ်ကြိယာ၊ မဂ်လေးခု နာမက္ခာမျှ။  
ပစ္စည်းသုံးပါး၏ ပစ္စယူပွန်။ပါ။ “တိကီ”။၏။

ဟေတူ အာရမ္မဏမူ ကမ္မာတိက်၌ [အာရမ္မဏနှင့် ကမ္မာ ခုကတ္ထုန်းမြဲ]။ ။  
အဟိတ်စိတ္တာရုပ်၊ အဟိတ်ပဋိသန္တကမ္မာရုပ်၊ အသည်သတ်ကမ္မာရုပ်၊ ပဝတ္ထိကမ္မာ  
ရုပ်။ ဟေတူ အာရမ္မဏတ္ထုန်း၌ “ကံ”။၏။ ။ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်၊ သဟိတ်  
ကြိယာစေတနာ။ ကမ္မာတ္ထုန်း၌ “တိကီ”။၏။ ။မာဟရရှိ၊ အာဟာရမ္မညပါ။ ဥတု  
ရုပ်၊ ပစ္စနိက်၌။ “ကံ”။၏။ ။မောဟမူဒွေး၌ မောဟ၊ ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်၊

၂၀၆

တိကပဋ္ဌသန်း အရကာက်

ကြိယာစေတနာ ကြုံသော သဟိတ်ပဝတ္ထီ၊ ပဋိသန္တ နာမက္ခန္ဓာလေးပါး၊ အနုလုံး၌။ “တိကီ” ။၏။

ဟေတ္တ အာရမ့်ဏူး ဝိပါကတိက၌ [အာရမ့်ဏုနှင့် ဝိပါကတ္ထန်းမြဲ]။ ဝိပါက ပြု အပ်သော အဟိတ်စိတ္ထဲဇူပ်၊ အဟိတ်ပဏ်သန္တကမ္မာဇူပ်။ ဟေတ္တအာရမ့်ဏုနှစ်ပါး တန်း။ “ကော်” ။၏။ မောဟမူဒွေး၌ မောဟကြုံသော ကူသိပ်၊ အကု သိုလ်သဟိတ်ကြိယာ နာမက္ခန္ဓာလေးပါး၊ ဝိပါကတ္ထန်း “တိကီ” ။၏။ ကြိယာ ပြုအပ်သော အဟိတ်စိတ္ထဲဇူပ်၊ ဗာဟိရရုပ်၊ အာဟာရဇူပ်၊ ဉာဏ်ဇူပ်၊ အသည်တကမ္မာဇူပ်၊ ပဝတ္ထီကမ္မာဇူပ်။ ပစ္စနိက်၌ “ကော်” ။၏။ ။ သဟိတ် ဝိပါက ပဝတ္ထီ၊ ပဋိသန္တနာမက္ခန္ဓာလေးပါး၊ အနုလုံး၌ “ကော်” ။၏။

ဟေတ္တ အာရမ့်ဏူး အာဟာရတိက၌ [အာရမ့်ဏုနှင့် အာဟာရဒုကတ္ထန်းမြဲ]။ အဟိတ်စိတ္ထဲဇူပ်၊ အဟိတ်ပဋိသန္တကမ္မာဇူပ်၊ အာဟာရဇူပ်၊ ဟေတ္တ အာရမ့်ဏုနှစ်ပါးတ္ထန်း “ကော်” ။၏။ ။ [အာဟာရတ္ထန်း မရှိ]။ ဗာဟိရရုပ်၊ ဉာဏ်ဇူပ်၊ အသည်တကမ္မာဇူပ်၊ ပဝတ္ထီကမ္မာဇူပ်။ ပစ္စနိက်၌ “ကော်” ။၏။ ။ မောဟမူဒွေး၌ မောဟကြုံသော သဟိတ်ပဝတ္ထီ၊ ပဋိသန္တ နာမက္ခန္ဓာလေးပါး၊ အနုလုံး၌ “တိကီ” ။၏။

ဟေတ္တ အာရမ့်ဏူး ကြိုးယတိက၌ [အာရမ့်ဏုနှင့် ကြိုးယ ဒုက တ္ထန်းမြဲ]။ အဟိတ်စိတ္ထဲဇူပ်၊ အဟိတ်ပဋိသန္တကမ္မာဇူပ်၊ ရပ်စိဝိတိနေ့ကြုံသော အသည်တကမ္မာဇူပ်၊ ပဝတ္ထီကမ္မာဇူပ်။ ဟေတ္တအာရမ့်ဏုနှစ်ပါးတ္ထန်း “ကော်” ။၏။ ။ [ကြိုးယတ္ထန်း မရှိ]။ ဗာဟိရရုပ်၊ အာဟာရဇူပ်၊ ဉာဏ်ဇူပ်၊ အသည်တကမ္မာဇူပ်၊ ရပ်စိဝိတိနေ့၊ ပဝတ္ထီကမ္မာဇူပ် ရပ်စိဝိတိနေ့။ ပစ္စနိက်၌ “ကော်” ။၏။ ။ မောဟမူဒွေး၌ မောဟကြုံသော သဟိတ် ပဝတ္ထီ၊ ပဋိသန္တနာမက္ခန္ဓာလေးပါး၊ အနုလုံး၌ “တိကီ” ။၏။

ဟေတ္တ အာရမ့်ဏူး ရျာနတိက၌ [ဒုကတ္ထန်းမြဲ]။ အဟိတ်စိတ္ထဲဇူပ်၊ အဟိတ်ပဋိသန္တကမ္မာဇူပ်၊ ဟေတ္တ အာရမ့်ဏုနှစ်ပါးတ္ထန်း “ကော်” ။၏။ ။ (ရျာနတ္ထန်း မရှိ)။ ဗာဟိရရုပ်၊ အာဟာရဇူပ်၊ ဉာဏ်ဇူပ်၊ ပဝတ္ထီကမ္မာဇူပ်။ ပစ္စနိက်၌ “ကော်” ။၏။ မောဟမူဒွေး၌ မောဟကြုံသော သဟိတ်ပဝတ္ထီ၊ ပဋိသန္တ နာမက္ခန္ဓာလေးပါး၊ အနုလုံး၌ “တိကီ” ။၏။

ဟေတ္တ အာရမ့်ဏူး မဂ္ဂတိက၌ (ဒုကတ္ထန်းမြဲ)။ ။ နှစ်ပါးတ္ထန်း မရှိ)။ ။ အဟိတ်စိတ္ထဲဇူပ်။ ပဝတ္ထီကမ္မာဇူပ်။ ပစ္စနိက်၌ “ကော်” ။၏။ မောဟမူဒွေး၌ မောဟကြုံသော သဟိတ်ပဝတ္ထီ၊ ပဋိသန္တနာမက္ခန္ဓာလေးပါး အနုလုံး၌ “တိကီ” ။၏။ (ဟေတ္တ အာရမ့်ဏူး သမ္မတတိကသည် အနှစ်ရတိကနှင့်တူ၏။)

ဟေတ္တ အာရမ္မဏမူ ဝိပ္ပယ့်တိကြီး [အာရမ္မဏနှင့် ဝိပ္ပယ့်တု ဒုကတ္ထန်းမြဲ] ။ အဟိတ်စိတ္တဇရပ်။ အဟိတ်ပဋိသန္တကမ္မဇရပ်။ ဟေတ္တ အာရမ္မဏတ္ထန်း “ကံ” ။ ၏။ အရှုပပဝိပါက်လေးခု ပဝတ္တိ၊ ပဋိသန္တနာမက္ခနာ။ အရှုပဘုံးဖြစ်သောအခါ မောဟမူဒွေး၌ မောဟကြုံသောလောဘူး၊ မောဟမူ၊ မဟာဘကုသိလို့၊ မဟာကြိယာ၊ အရှုပကုသိလို့၊ အရှုပကြိယာ၊ အထက်မဂ်သုံးခု၊ ပုံလိုလေးခု၊ နာမက္ခနာ။ ဝိပ္ပယ့်တ္ထန်း “တိကံ” ၏။ ဗုံးဟိရရပ်၊ အာဟာရဇရပ်၊ ဥတ္တဇရပ်၊ အသည်သတ်ကမ္မဇရပ်၊ ပဝတ္တိကမ္မဇရပ်။ ပစ္စနိက်၌ “ကံ” ၏။ မောဟမူဒွေး၌ မောဟ၊ အရှုပပဝိပါက်လေးခု ကြုံသော ပုံတောကာရ သဟိတ် ပဝတ္တိ၊ ပဋိသန္တ နာမက္ခနာလေးပါး။ အနုလုံး၌ “တိကံ” ၏။ ။(ဟေတ္တ အာရမ္မဏမူ အတ္ထိ အပိုဂတ်တိကသည် သဟာတ တိကန္ဒင့်တူ၏။ နတ္တိ ပိုဂတ် တိကသည် အနှစ်ရတိကနှင့် တူ၏)။ ။တိကပြီး၏။

### စတူကပစ္စည်းတ္ထန်း

တိကကို...၌ စတူကကို...၏။ ထို...လည်း ဟေတ္တ အာရမ္မဏ၊ အဓိပတီမူ အနှစ်ရ စတူကအစုံသောအားဖြင့် နှစ်ဆယ်အပြားရှုံး၏။ ထို...တွင် ဟေတ္တ အာရမ္မဏ၊ အဓိပတီမူ အနှစ်ရ စတူကကို ရွှေးဪးစွာ ဟောတော်မူ၏။ ထို...၌ (အဓိပတ်နှင့် အနှစ်ရ ဒုကတ္ထန်းမြဲ) ။ ဟေတ္တ အာရမ္မဏ၊ အဓိပတ်သုံးပါး တွင်မရှိ။ ။အနှစ်ရတ္ထန်းလည်းမရှိ) ။ အဟိတ်စိတ္တဇရပ်။ ပဝတ္တိကမ္မဇရပ်။ ပစ္စနိက်၌ “ကံ” ၏။ ။အဓိပတ်တရားကိုယ်ကြုံသော သာဓိပတ်ဇော ငါးဆုံးနှစ်ခု နာမက္ခနာ။ အနုလုံး “တိကံ” ၏။ ။

ဟေတ္တ အာရမ္မဏ၊ အဓိပတီမူ သဟာတ စတူက၌ (အဓိပတ်နှင့် သဟာတ ဒုကတ္ထန်းမြဲ) ။ အဟိတ်စိတ္တဇရပ်။ အဟိတ်ပဋိသန္တကမ္မဇရပ်။ ပဝတ္တိကမ္မဇရပ်။ ဟေတ္တ အာရမ္မဏ၊ အဓိပတ်သုံးပါးတွင်း။ “ကံ” ၏။ ၏။ (သဟာတတ္ထန်းမရှိ။ ပစ္စနိက်မရှိ) ။ အဓိပတ်တရားကိုယ်ကြုံသော သာဓိပတ်ဇောင်းဆုံးနှစ်ခု နာမက္ခနာ အနုလုံး “တိကံ” ၏။ ၏။

ဟေတ္တ အာရမ္မဏ၊ အဓိပတီမူ အညမညစတူက၌ (အဓိပတ်နှင့် အညမညဒုကတ္ထန်းမြဲ) ။ အဟိတ်ပဋိသန္တနာမက္ခနာမှထောက်သော ဟဒယဝတ္ထုအချင်းမှထောက်သော အဟိတ်စိတ္တဇမဟာဘုတ်။ အသည်သတ်ကမ္မဇမဟာဘုတ်။ ပဝတ္တိကမ္မဇမဟာဘုတ်။ သုံးပါးတွင်း “ကံ” ၏။ ။ (အညမညတ္ထန်းမရှိ) ။ နာမက္ခနာမှထောက်သော အဟိတ်စိတ္တဇရပ်။ ဟဒယဝတ္ထုမှတပါး အဟိတ်ပဋိသန္တကမ္မဇရပ်။ မဟာဘုတ်မှထောက်သော အဟိတ်စိတ္တဇ ဥပါဒါ။ ပဝတ္တိကမ္မဇပါဒါ။ ပစ္စနိက်၌ “ကံ” ၏။ ။အဓိပတ်တရားကိုယ်ကြုံ

သော သာဓိပတိဇ္ဈာ ငါးဆဲနှစ်ခု နာမက္ခန်း။ အနုလုံး။ “တိကီ”။၏။ (ဟေတူ၊ အာရမ့်က၊ အဓိပတိမူ နိဿယ စတုကြသည် သဟဇာတနှင့်တူ၏။ ဥပနိဿယ စတုကြသည် အနုနှင့် တူ၏။)

ဟေတူ အာရမ့်က၊ အဓိပတိမူ ပုဂ္ဂန္တာတ စတုကြ၍ (အဓိပတိနှင့် ပုဂ္ဂန္တာတ ခုက တွန်းမျှ။ သုံးပါးတွန်း မရှိ။)။ ॥အရှုပ်ဘုံး။ အဓိပတိပစ္စည်းကို ရသောအခါ အဓိပတိတရားကိုယ်ကြုံသော လောဘမူး၊ မဟာကုသိုလ်၊ မဟာကြိယာ၊ ကေန်ရသော အရှုပ်ကုသိုလ်၊ အရှုပ်ကြိယာ၊ အထက်မင်သုံးခုဖိုလ်လေးခု နာမက္ခန်း။ ပုဂ္ဂန္တာတတွန်း “တိကီ”။၏။ ॥အဟိတ် စိတ္တဇ္ဈာပ်၊ အဟိတ် ပဋိသန္တကမ္မဇ္ဈာပ်ပါ။ ပဝတ္တကမ္မဇ္ဈာပ်။ ပစ္စနိက်၍ “ကံ”။၏။ ॥ပဉာဏ် ကာရဘုံး။ အဓိပတိပစ္စည်းကို ရသောအခါ အဓိပတိတရားကိုယ်ကြုံသော သာဓိပတိဇ္ဈာ ငါးဆဲနှစ်ခု နာမက္ခန်း။ အနုလုံး “တိကီ”။၏။ ॥

ဟေတူ အာရမ့်က၊ အဓိပတိမူ အာသေဝနစတုကြ၍ (အဓိပတိနှင့် အာသေဝန တွန်းမျှ။ သုံးပါးတွန်းမရှိ။)။ ॥အဓိပတိပစ္စည်းကို ရသောအခါ အဓိပတိ တရားကိုယ် ကြုံသော လောဘမူး၊ ဒေါသမူး၊ မဟာကုသိုလ်၊ မဟာကြိယာ ပုဂ္ဂမဇ္ဈာ၊ ဖိုလ်လေးခု နာမက္ခန်း။ အာသေဝန တွန်း “တိကီ”။၏။ ॥ အဟိတ်စိတ္တဇ္ဈာပ်ပါ။ ပဝတ္တကမ္မဇ္ဈာပ်။ ပစ္စနိက် “ကံ”။၏။ ॥အဓိပတိပစ္စည်းကို ရသောအခါ အဓိပတိတရားကိုယ် ကြုံသော လောဘမူး၊ ဒေါသမူး၊ မဟာကုသိုလ်၊ မဟာကြိယာ ခုတံယာဒိဇ္ဈာ။ ကေန်ရသော မဟာဂုဏ်ကုသိုလ်၊ မဟာဂုဏ်ကြိယာ၊ မဂ်လေးခု နာမက္ခန်း။ အနုလုံး “တိကီ”။၏။

ဟေတူ အာရမ့်က၊ အဓိပတိမူကမ္မစတုကြ၍ [အဓိပတိနှင့် ကမ္မတွန်းမျှ]။ ॥ အဟိတ်စိတ္တဇ္ဈာပ်၊ အဟိတ်ပဋိသန္တကမ္မဇ္ဈာပ်၊ အသည်သတ်ကမ္မဇ္ဈာပ်၊ ပဝတ္တကမ္မဇ္ဈာပ်။ သုံးပါးတွန်း “ကံ”။၏။ သာဓိပတိ ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်၊ ကြိယာ စေတနာ။ ကမ္မတွန်း “တိကီ”။၏။ ॥မာဟိရရှုပ်၊ အာဟာရဇ္ဈာပ်၊ ဥတ္တဇ္ဈာပ်။ ပစ္စနိက်၍ “ကံ”။၏။ ॥အဓိပတိပစ္စည်းကို ရသောအခါ အဓိပတိတရားကိုယ်၊ ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်၊ ကြိယာစေတနာ ကြုံသော သာဓိပတိဇ္ဈာ ငါးဆဲနှစ်ခု နာမက္ခန်း။ အနုလုံး “တိကီ”။၏။ ॥

ဟေတူ အာရမ့်က၊ အဓိပတိမူ ပိပါက စတုကြ၍ (အဓိပတိနှင့် ပိပါကတွန်းမျှ)။ ပိပါကပြုအပ်သော အဟိတ်စိတ္တဇ္ဈာပ်၊ အဟိတ်ပဋိသန္တကမ္မဇ္ဈာပ်။ သုံးပါးတွန်း “ကံ”။၏။ ॥အဓိပတိပစ္စည်းကို ရသောအခါ အဓိပတိတရားကိုယ် ကြုံသော သာဓိပတိကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်၊ ကြိယာနာမက္ခန်း။ ပိပါကတွန်း “တိကီ”။၏။ ॥အဟိတ်ကြိယာပြုအပ်သော အဟိတ်စိတ္တဇ္ဈာပ်၊ မာဟိရရှုပ်ပါ။ ပဝတ္တကမ္မဇ္ဈာပ်။ ပစ္စနိက် “ကံ”။၏။ ॥အဓိပတိတရားကိုယ် ကြုံသော ဖိုလ်လေးခု နာမက္ခန်း။ အနုလုံး “ကံ”။၏။ ॥

ပဋိစ္စဝါရ အနုလောမ စတူကာသချံာဝါရ

၂၀၉

ဟေတ္တ အ ဘရမ္မက၊ အ ဓိပ တိမူ အ ဘဟ ဘရ စတူကြ၍ ( အ ဓိပ တိနှင့် အ ဘဟ ဘရ တွန်းမြဲ ) ॥ အ ဟိ တ်စိတ္တလရုပ်၊ အ ဟိ တ်ပဒ္ဒိသန္တကမ္မလရုပ်၊ အ ဘဟ ဘရလရုပ်၊ သုံးပါးတွန်း၊ “ကော်”၏။ ॥ ( အ ဘဟ ဘရတွန်းမရှိ ) ॥ ॥ ဗာဟိရရုပ်၊ ဉာဏ်ရုပ်၊ အ သည်သတ်ကမ္မလရုပ်၊ ပဝတ္ထိကမ္မလရုပ်။ ပစ္စနိက် “ကော်”၏။ ॥ အ ဓိပ တိတရားကိုယ် ကြော်သော သာ ဓိပ တိလောင်းဆဲနှစ်ခု နာမက္ခန္ာ။ အ နုလုံး။ “တိကို”၏။ ॥

ဟေတ္တ အ ဘရမ္မက၊ အ ဓိပ တိမူ ကြို ယ စတူကြ၍ ( အ ဓိပ တိနှင့် ကြို ယ တွန်းမြဲ ) ॥ အ ဟိ တ်စိတ္တလရုပ်၊ အ ဟိ တ်ပဒ္ဒိသန္တကမ္မလရုပ်၊ ရုပ်လိဝိတိနှေ့ ကြော်သော အ သည်သတ်ကမ္မလရုပ်၊ ပဝတ္ထိကမ္မလရုပ်၊ သုံးပါးတွန်း၊ “ကော်”၏။ ॥ ( ကြို ယ တွန်းမရှိ ) ॥ ॥ ဗာဟိရရုပ်၊ အ ဘဟ ဘရလရုပ်၊ ဉာဏ်ရုပ်၊ အ သည်သတ်ကမ္မလရုပ် လိဝိတိနှေ့၊ ပဝတ္ထိကမ္မလရုပ် လိဝိတိနှေ့။ ပစ္စနိက် “ကော်”၏။ ॥ အ ဓိပ တိပစ္စည်းကိုမှသာ အ ခါ အ ဓိပ တိတရားကိုယ် ကြော်သော သာ ဓိပ တိလောင်းဆဲနှစ်ခု နာမက္ခန္ာ။ အ နုလုံး။ “တိကို”၏။ ॥

ဟေတ္တ အ ဘရမ္မက၊ အ ဓိပ တိမူ ဖျာန စတူကြ၍ ( အ ဓိပ တိနှင့် ဖျာန ကိုတွန်းမြဲ ) ॥ အ ဟိ တ်စိတ္တလရုပ်၊ အ ဟိ တ်ပဒ္ဒိသန္တကမ္မလရုပ်။ သုံးပါးတွန်း “ကော်”၏။ ॥ ( ဖျာန တွန်းမရှိ ) ॥ ॥ ဗာဟိရရုပ်။ ပဝတ္ထိကမ္မလရုပ်၊ ပစ္စနိက် “ကော်”၏။ ॥ အ ဓိပ တိ တရားကိုယ် ကြော်သော သာ ဓိပ တိလောင်းဆဲနှစ်ခု နာမက္ခန္ာ။ အ နုလုံး။ “တိကို”၏။ ॥

ဟေတ္တ အ ဘရမ္မက၊ အ ဓိပ တိမူ မဂ္ဂ စတူကြ၍ ( အ ဓိပ တိနှင့် မဂ္ဂ တွန်းမြဲ ) ॥ သုံးပါးတွန်းမရှိ။ ॥ မဂ္ဂ တွန်းလည်းမရှိ။ ॥ အ ဟိ တ်စိတ္တလရုပ်။ ပဝတ္ထိကမ္မလရုပ်။ ပစ္စနိက် “ကော်”၏။ ॥ အ ဓိပ တိတရားကိုယ် ကြော်သော သာ ဓိပ တိလောင်းဆဲနှစ်ခု နာမက္ခန္ာ။ အ နုလုံး “တိကို”၏။ ॥ ( သမ္မယုတ္တ စတူကာသည် အ နှစ်ရစတူကြန်း တူ၏ ) ॥

ဟေတ္တ အ ဘရမ္မက၊ အ ဓိပ တိမူ ဝိပ္ပယုတ္တ စတူကြ၍ ( အ ဓိပ တိနှင့် ဝိပ္ပယုတ္တ တွန်းမြဲ ) ॥ အ ဟိ တ်စိတ္တလရုပ်၊ အ ဟိ တ်ပဒ္ဒိသန္တကမ္မလရုပ် သုံးပါးတွန်း၊ “ကော်”၏။ အ ရှုပ ဘ၌ အ ဓိပ တိပစ္စည်းကိုရသာ အ ခါ အ ဓိပ တိတရားကိုယ် ကြော်သော လောဘမှု၊ မဟာကုသိုလ်၊ မဟာကြိုယာ၊ ကေန်ရသော အ ရှုပ ကုသိုလ်၊ အ ရှုပ ကြိုယာ၊ အ ထက် မဂ္ဂ သုံးခဲ့၊ ဖိုလ်လေးခဲ့ နာမက္ခန္ာ။ ဝိပ္ပယုတ္တ တွန်း “တိကို”၏။ ॥ ဗာဟိရရုပ်။ ပဝတ္ထိကမ္မလရုပ်။ ပစ္စနိက် “ကော်”၏။ ॥ ပဉာဏ် ကာရဘ၌ အ ဓိပ တိပစ္စည်းကို ရသာ အ ခါ အ ဓိပ တိတရားကိုယ် ကြော်သော

သာဓိပတီလောင်းဆဲ့နှစ်ခု နာမက္ခန္တာ။ အနုလုံး “တိကို”။၏။ ။(အထွေး၊  
အဝိဂါတ စတူကြသည် သဟောတ စတူကြနှင့် တူ၏။ နတ္ထိ၊ ဝိဂါတ စကုက်သည်  
အနှစ်ရ စတူကြနှင့် တူ၏။)။ ။စတူကြ ပြီး၏။ ။

## ပဉာဏ်-ဆက်

စတူကြကို...၌ ပဉာဏ်ကို...၏။ ထို...လည်း ဟောတဲ့ အာရမ္မက၊ အဓိပတီ၊  
အနှစ်ရမူ သမန်နရပ္ပါဒ အစရှိသောအားဖြင့် တဆဲကိုပါး အပြားရှု၏။ထို...တွင်  
သမန်နရပ္ပါဒကို ရှေးဦးစွာ။၏။ ။(စတူကြအတိုင်းတွန်းလေ မထူးပြီ)။ ။  
ပဉာဏ်ပြီး၏။ ။ပဉာဏ်ကို ဟောတော်မူသည်၏ အခြားမျိုး ဆက်ကို ဟော  
တော်မူ၏။ ထို...၌ တုံးသော်လည်း ဟောတဲ့ အာရမ္မက၊ အဓိပတီ၊ အနှစ်ရ၊  
သမန်နရမူ သဟောတဆက် အစရှိသောအားဖြင့် တဆဲရှု၏ပါး အပြားရှု၏။  
ထို...တွင် သဟောတ ဆက်ကို ရှေးဦးစွာ ဟောတော်မူ၏။ ။(စတူကြနှင့်  
မထူးပြီ)။ ။ဆက်ပြီး၏။

## သတ္တက-အသက

ဆက်ကို ဟောတော်မူသည်၏ အခြားမျိုး သတ္တကကို ဟောတော်မူ၏။  
ထို...လည်း ဟောတဲ့ အာရမ္မက၊ အဓိပတီ၊ အနှစ်ရ၊ သမန်နရ၊ သဟောတမူ  
အညာမညသတ္တက အစရှိသောအားဖြင့် တဆဲခုနှစ်ပါး အပြားရှု၏။ ထို...တွင်  
အညာမညသတ္တကကို ရှေးဦးစွာ ဟောတော်မူ၏။ [ထို...၌သဟောတနှင့် အညာ  
မည့်ခုကတ္တန်းမြဲ။ ။ခြောက်ပါးတွန်းမရှိ။ ။အညာမညတွန်းလည်း မရှိ။ ။  
ပစ္စိက်လည်း မရှိ။] ။အဓိပတီ ပစ္စိည်းကိုရသောအခါ အဓိပတီတရားကိုယ်  
ကြော်သော သာဓိပတီလော ငါးဆဲ့နှစ်ခု နာမက္ခန္တာ။ အနုလုံး“တိကို”။၏။ ။  
(နှီးသာယသတ္တက၊ ဥပုံးနှီးသာယသတ္တက တို့လည်း မထူးပြီ)။ ။ပုံရော်တ သတ္တက  
နဲ့ [ခုကတ္တန်းမြဲ။ ခြောက်ပါးတွန်း မရှိ။] အရှုပ်ဘုံး၌ အဓိပတီပစ္စိည်းကိုရသော  
အခါ အဓိပတီတရားကိုယ်ကြော်သော လောဘမူ၊ မဟာကုသိုလ်၊ မဟာကြိယာ၊  
အရှုပ်ကုသိုလ်၊ အရှုပ်ကြိယာ၊ အထက်မင်သံးခု၊ ဖိုလ်လေးခု နာမက္ခန္တာ။  
ပုံရော်တတွန်းဗုံး “တိကို”။ ၏။ ။(ပစ္စိက်မရှိ။)။ ။ပဉာဏ်ပေါကာရဘုံး  
ဖြစ်သောအခါ အဓိပတီတရားကိုယ် ကြော်သော သာဓိပတီလော ငါးဆဲ့နှစ်ခု  
နာမက္ခန္တာ။ အနုလုံး “တိကို”။၏။ ။အာသေဝန်သတ္တက၌ [သဟောတ၊  
အာသေဝန်တွန်းမြဲ။ ။ခြောက်ပါးတွန်း မရှိ။] ။ အဓိပတီပစ္စိည်းကိုရသော  
အခါ အဓိပတီတရားကိုယ်ကြော်သော လောဘမူအော်သုမ္မာမဟာကုသိုလ် မဟာ  
ကြိယာ ပဋိမလော ဖိုလ်လေးခု နာမက္ခန္တာ။ အာသေဝန်တွန်း “တိကို”။၏။ ။  
(ပစ္စိက်မရှိ။)။ အဓိပတီပစ္စိည်းကိုရသောအခါ အဓိပတီတရားကိုယ်ကြော်သော

## ပဋိစ္စဝါရ အနုလောမ သတ္တက-ခသကသချုပါရ

၂၁၁

လောဘမူး ဒေါသမူး မဟာကုသိလ်၊ မဟာကြိယာ ဒုတိယာဒီဇော မဟဂျိတ်  
ကုသိလ်၊ မဟဂျိတ်ကြိယာ၊ မဂ်လေးခု နာမက္ခနာ။ အနုလုံ “တိကိ”။၏။ ॥  
ကမ္မသတ္တက္ခာ [ဒုကတ္ထန်းမြဲ] ॥ ။ခြောက်ပါးတွေ့မရှိ။ ။သာဓိပတိကုသိလ်  
အကုသိလ်၊ ကြိယာစေတနာ။ ကမ္မတွေ့န်း “တိကိ”။၏။ ။(ပစ္စနိက်မရှိ)။အဓိပတ်  
ပစ္စည်းကိုရသောအခါ အဓိပတ်တရားကိုယ်၊ ကုသိလ်၊ အကုသိလ်၊ ကြိယာ  
စေတနာကြောင်သော သာဓိပတ်ဇော ငါးဆဲနဲ့ခု နာမက္ခနာ။ အနုလုံ “တိကိ”။၏။  
ဝိပါကသတ္တက္ခာ [ဒုကတ္ထန်းမြဲ] ॥ ။ခြောက်ပါးတွေ့မရှိ။ ။အဓိပတ်ပစ္စည်းကို  
ရသောအခါ အဓိပတ်တရားကိုယ်ကြောင်သော သာဓိပတ်ကုသိလ်၊ အကုသိလ်၊  
ကြိယာ နာမက္ခနာလေးပါး။ ဝိပါကတွေ့န်း “တိကိ”။၏။ ။(ပစ္စနိက်မရှိ)။ ॥  
အဓိပတ်တရားကိုယ်ကြောင်သော ဖိုလ်လေးခု နာမက္ခနာ။ အနုလုံ၌ “ကံ”။၏။ ॥  
အာဟာရသတ္တက္ခာ [ဒုကတ္ထန်းမြဲ] ॥ ။ခြောက်ပါးတွေ့မရှိ။ ။အာဟာရတွေ့န်း  
မရှိ။ ။ပစ္စနိက်လည်း မရှိ။ ။အဓိပတ်တရားကိုယ်ကြောင်သော သာဓိပတ်  
ဇောင်းဆဲနဲ့ခု နာမက္ခနာ။ အနုလုံ၌ “တိကိ”။၏။ ။(လျှို့ယသတ္တကမ္မစျေး  
သမ္မယုတ္တသတ္တကတိုင်အောင် မထူးပြီ။ ။ဝိပုယုတ္တသတ္တကလည်း ပုရေဇာတ  
သတ္တကနှင့်တူ၏။ အတိုသတ္တက အစရှိသည့်တို့သည်လည်း အာဟာရသတ္တကနှင့်  
တူကုန်၏)။ ။သတ္တက ပြီး၏။

သတ္တကကို ဟောတော်မူသည်၏ အခြားမူး၌ အငွက်ကိုဟောတော်မူ၏။  
ထို....၌တုံးသော်လည်း ဟောတူ အာရမ္မဏ၊ အဓိပတ်၊ အနှစ်ရ၊ သမနှစ်ရ၊ သဟ  
၏၊ အညမညမူး နိသာယအငွက အစရှိသော အားဖြင့် တဆဲခြောက်ပါး။  
ထို....တွင် နိသာယအငွကကို ရွှေးဦးစွာ။ ၏။ ။သတ္တကနှင့် မထူးပြီ။ ॥  
အငွကပြီး၏။

အငွကကို ဟောတော်မူသည်၏ အခြားမူး၌ နဝကကို ဟောတော်မူ၏။  
ထို....၌တုံးသော်လည်း ဟောတူ အာရမ္မဏ၊ အဓိပတ်၊ အနှစ်ရ၊ သမနှစ်ရ၊ သဟ  
၏၊ အညမည၊ နိသာယ ဥပန်သာယ နဝကအစရှိသောအားဖြင့် တဆဲငါးပါး။  
ထို....တွင် ဥပန်သာယ နဝကကို ရွှေးဦးစွာ ဟောတော်မူ၏။ (ဤနဝကလည်း  
သတ္တကတို့နှင့် မထူးပြီ)။ ။နဝကပြီး၏။

နဝကကို ဟောတော်မူသည်၏ အခြားမူး၌ အသကကို ဟောတော်မူ၏။  
ထို....၌တုံးသော်လည်း ဟောတူ အာရမ္မဏ၊ အဓိပတ်၊ အနှစ်ရ၊ သမနှစ်ရ၊ သဟ  
၏၊ အညမည၊ နိသာယ ဥပန်သာယမူး ပုရေဇာတအသက အစရှိသောအားဖြင့်  
တဆဲလေးပါးအပြားရှိ၏။ ထို....တွင် ပုရေဇာတအသကကို ရွှေးဦးစွာ ဟောတော်  
မူ၏။ (ထိုအသကလည်း မထူးပြီ)။ ။အသကပြီး၏။

## ကောဒသက

အသကကို ဟောတော်မူသည်၏ အခြားမျှ၌ ကောဒသကကို ဟောတော်မူ၏။ ထို....၌ တံ့သော်လည်း ဟောတူ၊ အာရမ္မဏာပူ။ ပုဂ္ဂဇာတမူ အာသေဝန် ကောဒသက အစရှိသော အားဖြင့် တဆဲသုံးပါး အပြားရှိ၏။ ထို....တွင် အာသ ဝန် ကောဒသကကို ရေးဦးစွာ ဟောတော်မူ၏။ [အာသေဝန် ကောဒသက၏ ပုဂ္ဂဇာတနှင့် အာသေဝန်တွေးမြှုံး]။ ॥ပဉာဏ်ပါးတွေးမရှိ။ ॥ပဉာဏ်ပါးတွေးမရှိ။ ॥ပဉာဏ်ပါးတွေးမရှိ။ အဓိပတီပစ္စည်းကိုရသောအခါ အဓိပတီတရားကိုယ်ကြော်သော လောဘမူ၊ ဒေါသမူ၊ မဟာကုသိုလ်၊ မဟာကြိယာပဋ္ဌာန်းမြှုံးလေးခု နာမက္ခန္တာ၊ အာသေဝန်တွေးမြှုံး။ “တိကို”။၏။ ॥(ပစ္စနိက်မရှိ)။ ॥ပဉာဏ်ပါးတွေးမရှိ။ ॥ပဉာဏ်ပါးတွေးမရှိ။ အဓိပတီပစ္စည်းကိုရသောအခါ အားကုသိုလ်၊ အဓိပတီတရားကိုယ်ကြော်သော လောဘမူ၊ ဒေါသမူ၊ မဟာကုသိုလ်၊ မဟာကြိယာပဋ္ဌာန်းမြှုံးလေးခု နာမက္ခန္တာ၊ အနုလုံး။ “တိကို”။၏။ ॥ကမ္မ ကောဒသက၏ ခုကတ္တားမြှုံးမြှုံး။ ॥ဆယ်ပါးတွေးမရှိ။ ॥ပဉာဏ်ပါးတွေးမရှိ။ အဓိပတီပစ္စည်းကိုရသောအခါ သာ ဓိပတီကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်၊ ကြိယာဖော်နာ။ ကမ္မတ္တားမြှုံး။ “တိကို”။၏။ ॥(ပစ္စနိက်မရှိ)။ ॥ပဉာဏ်ပါးတွေးမရှိ။ အဓိပတီပစ္စည်းကိုရသောအခါ အဓိပတီတရားကိုယ်။ ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်၊ ကြိယာဖော်နာ။ သာဓိပတီလောင်းဆုံးနှင့်ခု နာမက္ခန္တာ၊ အနုလုံး။ “တိကို”။၏။ ॥ဝိပါကမကောဒသက၏ [ခုကတ္တားမြှုံးမြှုံး။ ॥ဆယ်ပါးတွေးမရှိ။ ॥ပဉာဏ်ပါးတွေးမရှိ။ အဓိပတီပစ္စည်းကိုယ်ကြော်သော သာဓိပတီကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်၊ ကြိယာနာမက္ခန္တာ။ ဝိပါ ကတ္တားမြှုံး။ “တိကို”။၏။ ॥(အလွတ်မရှိ)။ ॥ပဉာဏ်ပါးတွေးမရှိ။ ဖြစ်သောအခါ အဓိပတီတရားကိုယ်ကြော်သော ဖို့လေးခု နာမက္ခန္တာ၊ အနုလုံး။ “ကော်”။၏။ အာဟာရ ကောဒသက၏ [ခုကတ္တားမြှုံးမြှုံး။ ॥ဆယ်ပါးတွေးမရှိ။ ॥အာဟာရ တွေးလည်းမရှိ။ ॥အလွတ်မရှိ။ ॥ပဉာဏ်ပါးတွေးမရှိ။ အဓိပတီ တရားကိုယ်ကြော်သော သာဓိပတီလောင်းဆုံးနှင့်ခု နာမက္ခန္တာ၊ အနုလုံး။ “တိကို”။၏။ ॥(ကြိုးယ ကောဒသက အစရှိသည်တို့သည် အာဟာရ ကောဒသကနှင့် တူပြီ။ အနုလုံးသာရသည်)။ ॥ကောဒသကပြီး၏။

## ခွဲ့အသက

ကောဒသကကို ဟောတော်မူသည်၏ အခြားမျှ၌ ခွဲ့အသကကို ဟောတော်မူ၏။ ထို....၌ တံ့သော်လည်း ကမ္မဒ္ဒိအသက အစရှိသောအားဖြင့် တဆဲတပါး အပြားရှိ၏။ ထို....တွင် ကမ္မဒ္ဒိအသကကို ရေးဦးစွာ ဟောတော်မူ၏။ ထို....၌ [အာသေဝန်နှင့် ကမ္မခုကတ္တားမြှုံးမြှုံး။ ॥တဆဲတပါးတွေးမရှိ။ ॥ပဉာဏ်ပါးတွေးမရှိ။ အဓိပတီပစ္စည်းကိုရသောအခါ လောဘမူ၊ ဒေါသမူ၊ မဟာကုသိုလ်၊ မဟာ

## ပဋိစ္စဝါရ အနုလောမ တေရသက, ဓာဒသကသချုပ်ဝါရ. ၂၁၃

ကြိယာ ဒုတိယာဒီဇေား၊ မဟဂုတ်ကုသိုလ်၊ မဟဂုတ်ကြိယာ၊ မင်လေးချို့ရှုသောစေတနာ။ ကမ္မတန်း။ “တိဏီ”။ ၅။ (အလွတ်မရှိ)။ ပဉ္စဝါကာရဘုံး အဓိပတိပစ္စည်းကို ရသောအခါ အဓိပတိတရားကိုယ်, ကုသိုလ်, အကုသိုလ် ကြိယာ စေတနာကြို့သော လောဘမူး၊ ဒေါသမူး၊ မဟာကုသိုလ်၊ မဟာကြိယာ ဒုတိယာဒီဇေား၊ မဟဂုတ်ကုသိုလ်၊ မဟဂုတ်ကြိယာ၊ မင်လေးခု နာမက္ခနာ။ အနုလုံး။ “တိဏီ”။ ၅။ ၂၇၁။ ၂၈၁။ အာသေဝန်မူး။ (ဝိပါကမရ)။ [အာဟာရ ခွဲ့ဒေသကျိုး ခုကတ္ထန်းမြဲ။ ၂၈၁။ တဆဲတပါးတွန်းမရှိ။ ၂၈၁။ အာဟာရ တွန်းလည်းမရှိ။ ၂၈၁။ အသွတ်လည်းမရှိ။ ၂၈၁။ ပဉ္စဝါကာရဘုံး အဓိပတိပစ္စည်းကို ရသောအခါ အဓိပတိတရားကိုယ်ကြို့သော လောဘမူး၊ ဒေါသမူး၊ မဟာကုသိုလ်၊ မဟာကြိယာ ဒုတိယာဒီဇေား၊ မဟဂုတ်ကုသိုလ်၊ မဟဂုတ်ကြိယာ၊ မင်လေးခု နာမက္ခနာ။ အနုလုံး။ “တိဏီ”။ ၅။ ၂၈၁။ (လျှို့ယခွဲ့ဒေသက အစရှိသည်တို့သည် လည်း မထူးကုန်ပြီ)။ ၂၈၁။ ခွဲ့ဒေသကပြီး၏။

### တေရသက, ဓာဒသက

ခွဲ့ဒေသကကို ဟောတော်မူသည်၏ အခြားမူးမြှုံး တေရသကကိုဟောတော်မူ၏။ ထို....၅၇ တုံးသော်လည်း ဟောတဲ့။ ၂၈၁။ ကမ္မမူ အာဟာရ တေရသက အစရှိသော အားဖြင့် ဆယ်ပါး အပြားရှိ၏။ ထို....တွင် အာဟာရ တေရသကကို ရွှေ့ပီးစွာ ဟောတော်မူ၏။ ထို....၅၇ [ခုကတ္ထန်းမြဲ။ တဆဲနှစ်ပါးတွန်းမရှိ။ ၂၈၁။ အာဟာရတွန်းလည်းမရှိ။ ၂၈၁။ အလွတ်လည်းမရှိ။ ၂၈၁။ ပဉ္စဝါကာရဘုံး အဓိပတိပစ္စည်းကို ရသောအခါ အဓိပတိတရားကိုယ်, ကုသိုလ်, အကုသိုလ်, ကြိယာ စေတနာကြို့သော လောဘမူး၊ ဒေါသမူး၊ မဟာကုသိုလ်၊ မဟာကြိယာ ဒုတိယာ ဒီဇေား၊ မဟဂုတ်ကုသိုလ်၊ မဟဂုတ်ကြိယာ၊ မင်လေးခု နာမက္ခနာ။ အနုလုံး။ “တိဏီ”။ ၅။ ၂၈၁။ (လျှို့ယ အစရှိသည်တို့သည် မထူးကုန်ပြီ)။ ၂၈၁။ တေရသက ပြီး၏။

တေရသကကို ဟောတော်မူသည်၏ အခြားမူးမြှုံး ဓာဒသကကို ဟောတော် မူ၏။ ထိုစွဲ့ဒေသကျိုး တုံးသော်လည်း ဟောတဲ့။ အာဟာရမူး လျှို့ယဓာဒသက အစရှိသောအားဖြင့် ကိုပါး။ ထို....တွင် လျှို့ယ ဓာဒသကကို ရွှေ့ပီးစွာ ဟောတော်မူ၏။ ထို....၅၇ [ခုကတ္ထန်းမြဲ။ ၂၈၁။ တဆဲသုံးပါးတွန်းမရှိ။ ၂၈၁။ လျှို့ယတွန်းလည်းမရှိ။ ၂၈၁။ အလွတ်လည်းမရှိ။ ၂၈၁။ ပဉ္စဝါကာရဘုံး အဓိပတိပစ္စည်းကို ရသောအခါ အဓိပတိတရားကိုယ်, ကုသိုလ်, အကုသိုလ်, ကြိယာ စေတနာကြို့သော လောဘမူး ဒေါသမူး၊ မဟာကုသိုလ်၊ မဟာကြိယာ ဒုတိယာ ဒီဇေား၊ မဟဂုတ်ကုသိုလ်၊ မဟဂုတ်ကြိယာ၊ မင်လေးခု နာမက္ခနာ။ အနုလုံး။ “တိဏီ”။ ၅။ ၂၈၁။ (ရွှေ့နှင့် အစရှိသည်တို့သည် တူကုန်ပြီ)။ ၂၈၁။ ဓာဒသက ပြီး၏။

ပန္ဒရသက-ကောင်သက

စုစွဲသကကို ဟောတော်မူသည်၏ အခြားမျှ၌ ပန္ဒရသကကို ဟောတော်မူ၏။  
 ထို....၌ တုံးသော်လည်း ဟောတူ။ပါ။ ဉာဏ်ယမူ စုံနပန္ဒရသက အစရှိသောအားဖြင့်  
 ရှုစ်ပါးအပြားရှိ၏။ ထို....တွင် စုံနပါးပါ။၏။ ။(စုစွဲသကနှင့် အရမထူးပြီ)။ ။  
 ပန္ဒရသက ပြီး၏။ ။ပန္ဒရသကကို ဟောတော်မူသည်၏ အခြားမျှ၌ သောင့်-  
 သကကို ဟောတော်မူ၏။ ထို....၌ တုံးသော်လည်း ဟောတူ။ပါ။ စုံနမူ  
 မဂ္ဂသောင့်သက အစရှိသောအားဖြင့် ခုနှစ်ပါးအပြားရှိ၏။ ထို....တွင် မဂ္ဂ။၏။  
 ထို....၌ (စုစွဲသကနှင့် တူ၏။)။ ။သောင့်သက ပြီး၏။ ။သောင့်သကကို  
 ဟောတော်မူသည်၏ အခြားမျှ၌ သတ္တရသကကို ဟောတော်မူ၏။ ထို....၌  
 တုံးသော်လည်း ဟောတူ။ပါ။ မဂ္ဂမူ သမုတ္တ သတ္တရသက အစရှိသောအားဖြင့်  
 ခြောက်ပါးအပြားရှိ၏။ ထို....တွင် သမုတ္တ သတ္တရသကကို ရှေးဦးစွာ၏။၏။  
 ထို....၌ (အထူးမရှိပြီ)။ ။သတ္တရသက ပြီး၏။

သတ္တရသကကို ဟောတော်မူသည်၏ အခြားမျှ၌ အငြာရသကကို ဟောတော်  
 မူ၏။ ထို....၌ တုံးသော်လည်း ဟောတူ။ပါ။ သမုတ္တမူ ဝိပ္ပယုတ္တအငြာရသက အစ  
 ရှိသောအားဖြင့် ငါးပါးအပြားရှိ၏။ ထို....တွင် ဝိပ္ပယုတ္တ၏။၏။ (ကြို၌လည်း  
 အထူးမရှိ)။ ။အငြာရသက ပြီး၏။ ။အငြာရသကကို ဟောတော်မူသည်  
 ၏ အခြားမျှ၌။ပါ။ အထူး ကော်နှစ်သက အစရှိသောအားဖြင့် လေးပါးအပြား  
 ရှိ၏။ ။ထို....တွင် အထူးကော်နှစ်သကကို ရှေးဦးစွာဟောတော်မူ၏။၏။ (အထူး  
 မရှိပြီ)။ ။ကော်နှစ်သက ပြီး၏။ ။ကော်နှစ်သကကို ဟောတော်မူသည်၏။  
 အခြားမျှ၌ ဝိသကကို ဟောတော်မူ၏။ ထို....၌ တုံးသော်လည်း ဟောတူ။ပါ။ အထူးမူ  
 နှစ် ဝိသက အစရှိသောအားဖြင့် သုံးပါးအပြားရှိ၏။ ထို....တွင် နှစ်ဝိသကကို  
 ရှေးဦးစွာ ဟောတော်မူ၏။၏။ (ကြို၌လည်း မထူးပြီ)။ ။ဝိသကပြီး၏။၏။  
 ။ဝိသကကို ဟောတော်မူသည်၏ အခြားမျှ၌ ကော်နှစ်သကကို ဟောတော်မူ၏။၏။  
 ထို....၌ တုံးသော်လည်း ဟောတူ။ပါ။ နှစ်မူ ဝိကတ ကော်နှစ်သက အစရှိသောအားဖြင့်  
 ရှုစ်ပါးအပြားရှိ၏။ ထို....တွင် ဝိကတ၏။၏။ ။(ကြို၌လည်း အထူးမရှိ)။ ။  
 ကော်နှစ်သက ပြီး၏။

မသိသက

ကော်နှစ်သကကို ဟောတော်မူသည်၏ အခြားမျှ၌ မသိသကကို ဟောတော်  
 မူ၏။ ထိုဗာဝိသကသည် အဝိကတဗာဝိသကဟူ၍ တပါးသာတည်း။ [ခုကတ္တး  
 မရှိ]။ ဟောတူ။ပါ။ဝိကတနှစ်ခဲ့တပါး တွေးဗာဝိ။၏။ ။အဝိကတတန်းလည်း မရှိ။ ။  
 ပစ္စနိုက်လည်း မရှိ]။၏။ ။ပစ္စဝေါကာရှုဘုံး အဓိပတ္တစွဲည်းကို ရသောအခါ အငါ

ပဋိစ္စဝါရ အနုလောမ ဒကာဒိသချုပ်ဝါရ

६८

ပတိတရားကိုယ်၊ ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်၊ ကြိုယာစေတနာ ကြွော်သာ လေဘမှ၊  
ဒေါသမှ၊ မဟာကုသိုလ်၊ မဟာကြိုယာ ခုတံယာဒီဇော်၊ မဟာဂုဏ်ကုသိုလ်၊  
မဟာဂုဏ်ကြိုယာ၊ မင်္ဂလားခု နာမက္ခနား၊ အဆင့် “တိကိ” ။ ၆၁။

(၅၇) သည်ကား အာသေဝန္တ၏ ပိုကဗ္ဗစ္စည်း၌ အနုလုံး မရသောကြောင့်  
ပိုကဗ္ဗမပါသော ပါ၌တော်အစဉ်တည်း) ။ ပိုကဗ္ဗမပါသော ပါ၌တော်အစဉ်၌ကား  
ဟေတုပေ။ ပုဂ္ဂဇာတ ကျော်ပါကဗ္ဗအာဟာရ တေရသက အစရှိသောအားဖြင့်  
ဆယ်ပါးအပြား ရှိ၏။ ထို....တွင် အာဟာရ တေရသကကို ရွှေးစွာ ဟောတော်  
မှု၏။ ထို....၌ ဒုက္ခတ္ထုံးမြဲ။ ။ တဆုတ္ထုံးပါးတွေးမရှိ။ အာဟာရတွေးလည်း  
မရှိ။ ပစ္စနိုက်လည်း မရှိ။ ။ ပေါ်ပေါ်ကာရဘုံး၌ ဖြစ်သောအပါ အမိပတိ  
တရားကိုယ် ကြော်သော ဖိုလ်လေးခဲ့ နာမက္ခနား။ အနုလုံး “ကံ”။ ၏။

ဟေတူပါ။ ဝိပါက အာဟာရမူ ထည့်၍ လျှို့ယူစွဲသက စသည်၌လည်း  
 မထူးပြီ။ ။ဟေတူပါ။ ဝိပါက အာဟာရ လျှို့ယ်င်အောင်ထည့်၍ ဒုံ့နှုန်း  
 ပန္တရသက စသည်၌လည်း မထူးပြီ။ ။ဟေတူပါ။ ဒုံ့နှုန်းတိုင်အောင်ထည့်၍  
 မဂ္ဂသောင့်သက စသည်၌လည်း မထူးပြီ။ ။ဟေတူပါ။ ဒုံ့နှုန်းမဂ္ဂတိုင်အောင်  
 ထည့်၍ သမ္မတယုတ္တ သတ္တရသက စသည်၌လည်း မထူးပြီ။ ။ဟေတူပါ။  
 သမ္မတယုတ္တတိုင်အောင်ထည့်၍ ဝိပ္ပယုတ္တ အငြာရသက စသည်၌လည်း  
 မထူးပြီ။ ။ဟေတူပါ။ ဝိပ္ပယုတ္တကိုင်အောင် ထည့်၍ အတိုင် ကော်နံပါသက  
 စသည်၌လည်း မထူးပြီ။ ။ဟေတူပါ။ အတိုင်အောင် ထည့်၍ နတိုင်  
 ဝိသက စသည်၌လည်း မထူးပြီ။ ။ဟေတူပါ။ နတိုင်အောင် ထည့်၍  
 ဝိကတေကြာဝိသက စသည်၌လည်း မထူးပြီ။ ။ဟေတူပါ။ ဝိကတေတိုင်အောင်  
 ထည့်၍ အဝိကတေဘဝိသက စသည်၌လည်း မထူးပြီ။ ။ပူဇော်ကာရာဘုံး  
 ဖြစ်သောအခါ အဓိပ္ပာဇီးသမာန်၊ ကြော်သော ဖိုလ်လေး၊ နာမက္ခနာချည်းပင်  
 ရသည်။ ။ဟေတူပါကာဒီ ပြီး၏။

ପାଞ୍ଚଲେଖ

ଶାର୍ମିଳାଦେବୀ ପକ୍ଷପତିତିରେ

ဟေတုပစ္စည်း၏ ဒုကာခိုက် ဟောတော်မူသည်၏ အခြားမျှ၌ အာရမ့်က  
ပစ္စည်း၏ ဒုကာခိုက် ဟောတော်မူ၏။ ထိုအာရမ့်ကပ္ပန်ည်း၏ ဒုကာခိုက်  
တံ့သော်လည်း ဒက တိက စတုကြာပါ၊ ဗာဝါသက အားဖြင့် နှစ်ဆဲနှစ်ပါး အပြား  
ရှိ၏။ ထို....တွင် ဒုကကို ရှေ့ပြီးစွာဟောတော်မူ၏။ ထို....၌ တံ့သော်လည်း  
အာရမ့်ကမူ ဟေတုရှာက အစရှိသော အားဖြင့် နှစ်ဆဲနှစ်ပါးအပြား ရှိ၏။ ထို....တွင်  
အာရမ့်ကမူ ဟေတုရှာက ရှေ့ပြီးစွာ ဟောတော်မူ၏။ ။(တွင်းမြှု) အစိတ်

တိုင်အောင် တွန်းလေ)။ ။ဒုကကိုဟောတော်မူသည်၏ အခြားမျိုး တိကကို ဟောတော်မူ၏၊ ထို....၌ တုံးသော်လည်း အာရမ္မဏ ဟောတူမှ အဓိပတိတိက အစရှိသော အားဖြင့် နှစ်ဆဲ့တပါး အပြားရှိ၏။ ထို....တွင် အဓိပတိတိကကို ရှေးဦးစွာ ဟောတော်မူ၏။ ။(တွန်းမြဲ)။ အဝိဂတ တိုင်အောင် တွန်းလေ။ ဟောတူဒုကာဒိနှင့်မထူးပြီ။ အာရမ္မဏကို ရှေးဦးတည်သည်သာ ထူးသည်။ ။ စတူကု၊ ပုဇွားပါ။ ဗာဝိသကတိုင်အောင် ဟောတူဒုကာဒိအတိုင်း စစ်၍ဟောလေ)။ အာရမ္မဏဒုကာဒိ ပြီး၏။

အာရမ္မဏဒုကာဒိကို ဟောတော်မူသည်၏ အခြားမျိုး အဓိပတိ ဒုကာဒိကို ဟောတော်မူ၏။ ထိုအဓိပတိ ဒုကာဒိ၌ တုံးသော်လည်း ဒုက၊ တိက၊ စတူကု။ပါ။ ဗာဝိသကအားဖြင့် နှစ်ဆဲ့နှစ်ပါး အပြားရှိ၏။ ထို....တွင် ဒုကကို ရှေးဦးစွာ ဟောတော်မူ၏။ ထို....၌ တုံးသော်လည်း အဓိပတိမှ ဟောတူဒုက အစရှိသော အားဖြင့် နှစ်ဆဲ့နှစ်ပါး အပြားရှိ၏။ ထို....တွင် အဓိပတိမှ ဟောတူဒုကကို ရှေးဦးစွာ ဟောတော်မူ၏။ ။(အဝိဂတတိုင်အောင် တွန်းမြဲ)။ ။တိက၊ စတူကု။ပါ။ ဗာဝိသကနှုန်းလည်း မထူးပြီ။ ။ဟောတူ ဒုကာဒိ အတိုင်း စစ်၍ ဟောလေ။ အဓိပတိကို ရှေးဦးတည်သည်သာ ထူးသည်။ ။အနန္တရဒုကာဒိ၊ သမနနန္တရ ဒုကာဒိလည်း အတူတူစစ်မြဲ။ တွန်းမြဲ)။

သမနနန္တရ ဒုကာဒိကို ဟောတော်မူသည်၏ အခြားမျိုး သဟောတ ဒုကာဒိကို ဟောတော်မူ၏။ ထို....၌ တုံးသော်လည်း ဒုက၊ တိက။ပါ။ ဗာဝိသက အားဖြင့် နှစ်ဆဲ့နှစ်ပါး အပြားရှိ၏။ ထို....တွင် ဒုက။၏။ ထို....၌ တုံးသော်လည်း သဟောတ မူ ဟောတူဒုက အစရှိသော အားဖြင့် နှစ်ဆဲ့နှစ်ပါး အပြားရှိ၏။ထို....တွင် သဟောတ တမူ ဟောတူဒုကကို ရှေးဦးစွာ ဟောတော်မူ၏။ (နောက်က တွန်းမြဲပြီ။ အဝိဂတ တိုင်အောင် တွန်းလေ)။ ။ဒုကကို ဟောတော်မူသည်၏ အခြားမျိုး တိကကို ဟောတော်မူ၏။ ထို....၌ တုံးသော်လည်း သဟောတ ဟောတူမှ အာရမ္မဏတိက အစရှိသော အားဖြင့် နှစ်ဆဲ့တပါး အပြားရှိ၏။ ထို....တွင် သဟောတဟောတူမှ အာရမ္မဏ တိကကို ရှေးဦးစွာ ဟောတော်မူ၏။ ထို....၌ (အာရမ္မဏနှင့် ဟောတူ ဒုက တွန်းမြဲ)။ ။သဟောတ ဟောတူနှင့်ပါး တွန်းမရှိ)။ ။သဟိတ် စိတ္တလရုပ်။ သဟိတ် ပစိုးသန္တာ၌ အာရမ္မဏတူန္တာ။ “ပဉ္စ”။၏။ (အလွတ်မရှိ)။ ။ မောဟမူဒွေး၌ မောဟကြော်သော အလုံးစုံသော သဟိတ် ပဝတ္ထ်၊ ပစိုးသန္တာ နှာမက္ခနာ လေးပါး။ အနုလုံး “တိကို”။၏။ ။(ဟောတူ ဒုကာဒိကိုမျှ၍ အရ နည်းသည် များသည်ကို ထောက်၍ တွန်းလေ)။

သဟောတ ဒုကာဒိကို ဟောတော်မူသည်၏ အခြားမျိုး အညာမည ဒုကာဒိကို ဟောတော်မူ၏။ထို....၌ တုံးသော်လည်း....(စစ်မြဲ)။ဒုကကို နောက်က ဆိုခဲ့ပြီ)။ ။

## ပဋိစ္စဝါရ အနဲ့လောမ ဒုကာဒီသချုပ်

၂၃၂

အညာမည် ဟေတူ အဓိပတ် တိကျို (နှစ်ပါးတွေ့န်းမရှိ) အဓိပတ် ပစ္စည်းကို ရသောအခါ အဓိပတ်တရားကိုယ်၊ မရသောအခါ မောဟမူဒွေး၌ မောဟကြုံသော အကုသိုလ်ဒါဖသ၊ မဟာကုသိုလ်၊ မဟာကြိယာ၊ သဟိတ်လောကီဝိပါက် ပဝတ္ထ်၊ ပဋိသန္တနာမက္ခန္တနာလေးပါး၊ သဟိတ် ပဋိသန္တနာမာမှုထောက် သော ဟဒယဝတ္ထ်၊ အချင်းချင်းမှထောက်သော နိရာဓိပတ် သဟိတ် စိတ္တဇ မဟာဘုတ်၊ သဟိတ် ပဋိသန္တနာမာမှုထောက်သော နှစ်ပါး “တိဏ္ဍ” ၏။ ။နာမက္ခန္တနာမှုထောက်သော အဟိတ် စိတ္တဇရှုပ်၊ ဟဒယဝတ္ထ်မှုတပါး အဟိတ် ပဋိသန္တနာမာမှုထောက်သော အဟိတ်စိတ္တဇရှုပါဒါ၊ အဟိတ် ပဋိသန္တနာမာမှုထောက်သော အဟိတ်စိတ္တဇရှုပါဒါ၊ အာဟံရ၊ အာဟယရ၊ ဥတ္တ၊ အသည်သတ် ကမ္မဇရှုပါဒါ၊ ပဝတ္ထ်ကမ္မဇရှုပါဒါရှုပ်။ ပစ္စနိက်၌ “ကေ”။ ၏။ ။အဓိပတ် ပစ္စည်းကို ရသောအခါ အဓိပတ်တရားကိုယ်ကြုံသော သာဓိပတ်ဇော ငါးဆဲ နှစ်ခဲ နာမက္ခန္တနာ၊ အချင်းချင်းမှ ထောက်သော သာဓိပတ် စိတ္တဇမဟာဘုတ်။ အနုလု၌ “တိဏ္ဍ”။ ၏။ ။(ဤနည်းကိုမှုရှု ဟေတုဒုကာဒီနှင့် စိုးစုံတူးသည့် ကို ဆင်ခြင်ရှု တွေ့နှုန်းလေ။ နှစ်သူသော ဒုကာဒီလည်း သဟာဏာတရုကာဒီနှင့် တွေ့၏။ ဥပန်သူသော ဒုကာဒီလည်း အာရမ္မဏီရုကာဒီနှင့် တွေ့၏)။

ပုဂ္ဂိုလာတရုကာဒီ၌ (ပုဂ္ဂိုလာတမူ ဟေတုဒုက အစရှိသည်ကို နောက်က တွေ့န်းခဲ့ပြီ)။ ။ပုဂ္ဂိုလာတ ဟေတူမူ အဓိပတ် တိကျို (ဒုကဗွေ့န်းမြဲ)။ နှစ်ပါး တွေ့န်းမရှိ)။ ။ပဉာဏ်ကာာရဘုံး အဓိပတ်ပစ္စည်းကို ရသောအခါ အဓိပတ် တရားကိုယ်၊ မရသောအခါ မောဟမူဒွေး၌ မောဟကြုံသော အကုသိုလ် ဒ္ဓာဒ္ဓသ၊ မဟာကုသိုလ်၊ မဟာကြိယာ၊ အရှုပဝိပါက်ကြုံသော သဟိတ် လောကီဝိပါက် ပဝတ္ထ်နာမက္ခန္တနာလေးပါး၊ အဓိပတ် တွေ့န်း “ပုဂ္ဂိုလာတပစ္စယာ ဟေတုပစ္စယာ နာဓိပတ်ယာ တိဏ္ဍ”။ ၏။ ။အရှုပဘုံး၌ ဖြစ်သောအခါ မောဟ မူဒွေး၌ မောဟ၊ မနောဒ္ဓာရုရာဝဏ်း၊ အဟိတ် ပဋိသန္တနာမက္ခန္တနာ လေးပါး၊ အဟိတ်စိတ္တဇရှုပ်၊ အဟိတ်ပဋိသန္တနာမက္ခန္တနာရှုပ်။ ပဝတ္ထ်ကမ္မဇရှုပ်။ ပစ္စနိက်၌ “ဒေ”။ ၏။ ။ပဉာဏ်ကာာရဘုံး အဓိပတ်ပစ္စည်းကို ရသောအခါ အဓိပတ်တရားကိုယ်ကြုံကြုံသော သာဓိပတ်ဇော ငါးဆဲ နှစ်ပါးတွေ့န်း “ကေ”။ ၏။ ။ပုဂ္ဂိုလာတဟေတူမူ အာသေဝန်တိကျို (ဒုကဗွေ့န်းမြဲ)။ ။အရှုပဘုံး၌ ဖြစ်သောအခါ မောဟမူဒုတ္ထယာဒီဇော်ရှိသော မောဟ၊ နှစ်ပါးတွေ့န်း “ကေ”။ ၏။ ။ပဉာဏ်ကာာရဘုံး၌ ဖြစ်သောအခါ မောဟမူဒွေး၌ မောဟကြုံသော အကုသိုလ် ဒ္ဓာဒ္ဓသ၊ မဟာကုသိုလ်၊ မဟာကြိယာ ပဉာဏ်ဇော။ အရှုပဝိပါက် လေးခုကြုံသော သဟိတ်ဝိပါက် ပဝတ္ထ်နာမက္ခန္တနာလေးပါး၊ အာသေဝန်တွေ့န်း “တိဏ္ဍ”။ ၏။ ။အရှုပဘုံး၌ ဖြစ်သောအခါ မောဟမူ ပဉာဏ်ဇော၌ ရှိသော မောဟ၊ မနောဒ္ဓာရုရာဝဏ်း၊ အဟိတ်ပဋိသန္တနာ နာမက္ခန္တနာလေးပါး၊ အဟိတ်စိတ္တဇရှုပ်။ ပဝတ္ထ်ကမ္မဇရှုပ်။

ပစ္စနိက်၌ “ဒွေ”။၏။ ပည့်ဝါကာရသု၌ ဖြစ်သောအခါ မောဟမူဒွေး၌ မောဟ ကြော်သော အကုသိုလ် ဒ္ဓါသ၊ မဟာကုသိုလ်၊ မဟာကြိယာ ခုတံယာဒီဇား၊ မဟဂုတ်ကုသိုလ်၊ မဟဂုတ်ကြိယာ၊ မင်လေးခု နာမက္ခနား၊ အနုလုံး “တိကို”။၏။ ၍(၅၇နည်းကိုမျှ၍ စတုကဲ အစရှိသည်တိုကို တွေးလေ။ ။အာသေဝန် ခုကာဒို့ အာသေဝန်မူ ဟေတုပုက စသည်တိုကို နောက်ကတွန်းခဲ့ပြီ။ ။အာသေဝန် ဟေတုမူ အာရမုတ် တိကလွယ်ပြီ)။

အဓိပတီ တိက်၌ (ခုကတွန်းပြီ။ ။နှစ်ပါးတွန်းမရှိ။) အဓိပတီပစ္စည်းကို ရသောအခါ လောဘမူ၊ ဒေါသမူ၊ မဟာကုသိုလ်၊ မဟာကြိယာ ခုတံယာဒီဇား၊ ကေန်ရသော မဟဂုတ်ကုသိုလ်၊ မဟဂုတ်ကြိယာ၊ မင်လေးခု၌ ရှိသော အဓိပတီ တရားကိုယ်။ မရသောအခါ မောဟမူဒွေး၌ မောဟကြော်သော အကသိုလ်ဒီသ၊ မဟာကုသိုလ်၊ မဟာကြိယာ ခုတံယာဒီဇား၊ အဓိပတီတွန်း “တဲ့ကဲ”။၏။ ၄မောဟမူ ပဋိမဇ္ဈား၌ ရှိသော မောဟ၊ ဟသိတုပါ၌ ပဋိမဇ္ဈာ၊ ဟသိတုပါ၌ ကြော်သော အဟိတ်ပတ္တိ၊ ပုံးသန္တနာမက္ခနားလေးပါး။ အဟိတ်စိတ္တဇ္ဈာပုံးပါ။ အသညာသတ် ကမ္မဇရပ်၊ ပဝတ္တိကမ္မဇရပ်။ ပစ္စနိက်၌ “ဒွေ”။၏။ ။အာရုံး ပစ္စည်းကိုရသောအခါ အဓိပတီတရားကိုယ်ကြော်သော လောဘမူ၊ ဒေါသမူ၊ မဟာကုသိုလ်၊ မဟာကြိယာ ခုတံယာဒီဇား၊ မဟဂုတ်ကုသိုလ်၊ မင်လေးခု နာမက္ခနား၊ အနုလုံး “တိကို”။၏။ ၍(၅၇နည်းကိုမျှ၍ တိက စတုကဲ တွေးလေ)။

အာသေဝန်၊ ဟေတု၊ အာရမုတ်၊ အဓိပတီမူ ပုံရော့တပည့်ကြုံ [ခုကတွန်းပြီ။ ။လေးပါးတွန်းမရှိ။] အရှပဘုံး အဓိပတီပစ္စည်းကိုရသောအခါ အဓိပတီ တရားကိုယ် ကြော်သော လောဘမူ၊ မဟာကုသိုလ်၊ မဟာကြိယာ ခုတံယာဒီဇား၊ ကေန်ရသော အရှပကုသိုလ်၊ အရှပကြိယာ၊ အထက်မင်သုံးခု နာမက္ခနား၊ ပုံရော့တပည့်ကြုံ “တဲ့ကဲ”။၏။ ။အာဟိတ် စိတ္တဇ္ဈာပုံးပါ။ ပဝတ္တိကမ္မဇရပ်။ ပစ္စနိက်၌ “ကဲ့”။၏။ ၍ပည့်ဝါကာရသု၌ အဓိပတီပစ္စည်းကို ရသောအခါ အဓိပတီတရားကိုယ်ကြော်သော လောဘမူ၊ ဒေါသမူ၊ မဟာကုသိုလ်၊ မဟာကြိယာ ခုတံယာဒီဇား၊ မဟဂုတ်ကုသိုလ်၊ မဟဂုတ်ကြိယာ၊ မင်လေးခု နာမက္ခနား၊ အနုလုံး “တိကို”။၏။ ၍(၅၇နည်းကိုမျှ၍ အာသေဝန်မူ ကုန်အောင်တွန်းလေ)။ ။“အာသေဝန်မူလကေ ဝိပါကံ နှစ်”။ ။အာသေဝန်မူလကေအာသ ဝန် မူလကြုံ။ ဝိပါကံ၊ ဝိပါကံသည်။ နတ္တိ၊ မရှိ။ ။အာသေဝန်မူ၌ ဝိပါကံသည်းကိုထား၍ ကြော်သော ပစ္စည်းတို့ကို ထည့်လေ။ ။ကမ္မဒုကာဒို့ ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်ကြိယာ စေတနာကို ကြော်၍ ဟောလေ။ ။ဝိပါကံခုကာဒို့ ဝိပါကံမူ ဟေတုပုက အစရှိသည်တိုကို နောက်ကတွန်းခဲ့ပြီ။ ။ဝိပါကံဟေတုမူ အဓိပတီ တိက်၌ ခုကတွန်းပြီ။ ။ဝိပါကံဟေတုတွန်းမရှိ။ ။ဖိုလ်လေးခု၌ ရှိသော

## ပဋိစ္စဝါရ ပစ္စနိက ဝိဘဂ်ဝါရ

၂၁၉

အခိပတိတရားကိုယ်၊ သဟိတ်လောကီဝါပါက် ပဝတ္ထိ၊ ပဋိသန္ဓာ နာမက္ခန္ဓာ လေးပါး၊ သဟိတ် လောကီဝါပါက် ပြုအပ်သော သဟိတ်စိတ္တရုပ်။ သဟိတ် ပဋိသန္ဓာ ကမ္မာရုပ်။ အခိပတိတန်း “ကံ”။၏။ ။မောယမူဒွေး၌ မောယ၊ အဟိတ်ကြိယာ နာမက္ခန္ဓာ။ အဟိတ်ကြိယာပြုအပ်သော အဟိတ်စိတ္တရုပ်။ ဗာဟိရရုပ်။ပါ။ ပဝတ္ထိကမ္မာရုပ်။ ပစ္စနိကျွဲ့ “ခွဲ”။၏။ ။အခိပတိတရား ကိုယ်ကြိယာ ဖိုလ်လေးခု နာမက္ခန္ဓာ။ ဖိုလ်လေးခု ပြုအပ်သော စိတ္တရုပ်။ အနုလုံး “ကံ”။၏။ ။အာရမှာ အစရှိသော ဖစ္စည်းပါလျှင် အခိပတိ တရားကိုယ် ကြိယာ ဖိုလ်လေးခု နာမက္ခန္ဓာသာ ရသည်။ ။ပုဂ္ဂိုလာတု ပစ္စည်းပါလျှင် ပဉာဏ်ဝါကာရဘုံး၌ အခိပတိတရားကိုယ်ကြိယာ ဖိုလ်လေးခု နာမက္ခန္ဓာ။ ဤမျှသာ ထူးသည်။ ။“ပိုပါကမူလကေ အာသေဝန် နတ္ထိ”။ ။ ဤဝိပါကမူလကေ အာသေဝန်ပစ္စည်းကိုယား၍ ကြုံင်းသောပစ္စည်းကို သွင်းရှုတန်း လေး၊ အာဟာရ ပုကာဒီ။ပါ။ အဝိဂတုပုကာဒီ မူလကတ္ထိ၌ နောက်ကနည်းကိုမှုပ် တွန်းလေး။

အနုလုံပြီး၏။

## ပဋိစ္စဝါရ

### ပစ္စနိက ဝိဘဂ်ဝါရ

အနုလုံကို ဟောတော်မူသည်၏ အခြားမျိုး ပစ္စနိက်ကို ဟောတော်မူ၏။ ထိပစ္စနိက်ကြွေ့ တံ့သော်လည်း ဝိဘဂ်ဝါရ၊ သချို့သာဝါရအားဖြင့် နှစ်ပါးအပြားရှုံး၏။ ထိုနှစ်ပါးတို့တွင် ဝိဘဂ်ဝါရကို ရေးဦးစွာဟောတော်မူ၏။ ထိုဝိဘဂ်ဝါရကြွေ့ တံ့သော် လည်း နဟောတုပစ္စည်း၏ ဝိဘဂ်ဝါရ အစရှိသောအားဖြင့် နှစ်ဆယ် အပြားရှုံး၏။ ထို....တွင် နဟောတုပစ္စည်း၏ ဝိဘဂ်ဝါရကို ရွှေးဦးစွာဟောတော်မူ၏။ ထို....၌ တုံးသော်လည်း အကုသလပဒ၊ အဗျာကတပဒအားဖြင့် နှစ်ပါးအပြားရှုံး၏။ ထို....တွင် အကုသလပဒကို ရွှေးဦးစွာဟောတော်မူ၏။ ထိုအကုသလပဒသည် အကုသလပဒဝါသာန အားဖြင့် တပါးသာတည်း။ ပိုမို၊ အနုဝါဒအားဖြင့် နှစ်ပါး အပြားရှုံး၏။ ထို....တွင် ဝိခိုက်ရွှေးဦးစွာ ဟောတော်မူ၏။

### အကုသလေန အကုသလု

ဟောဟန်ကား “အကုသလု ဓမ္မ္မ ပဋိစ္စ အကုသလော ဓမ္မ္မ ဥပ္ပါဒိ နဟောတုပစ္စယာ” ဟူ သည်တည်း။ ဝိခိုက် ဟောတော်မူသည်၏အခြားမျိုး အနုဝါဒအကို ဟောတော်မူ၏။ ။ဟောဟန်ကား “ဝိစိကိုစွဲသဟဂကတေ ဥစွဲစွဲသဟ ကတေ ခန္ဓာ ပဋိစ္စ ဝိစိကိုစွဲသဟဂကတေ ဥစွဲစွဲသဟဂကတေ မောဟော”

ဟူ သည်တည်း။ ॥အကုသလံ၊ သော။ ဓမ္မာ၊ ကို။ ပဋိစ္စ၊ စွဲ၍။ တနည်းကား။  
ပဋိစ္စ-ပဋိကန္တာ၊ တက္ခဖြစ်ခင်း ဟုဆိုအပ်သော တူသောအဖြစ်ဖြင့်နောက်၍။  
အကုသလော၊ အကုသံလှု ဖြစ်သော။ ဓမ္မာ၊ တရားသည်။ နဟေတုပစ္စယာ-  
ဟေတုပစ္စယံ ဝိနာ အညေန ပစ္စယေန၊ ဟေတုပစ္စည်းကို ကြော်၍ တပါးသော  
ပစ္စည်းကြောင့်။ ဥပ္ဇာတီဖြစ်၏၊ ဝိစိကိစ္စသယဂ်တော့၊ ဝိစိကိစ္စဘန့်တက္ခဖြစ်  
ကုန်သော။ ဥပ္ဇာတီသယဂ်တော့၊ ဥပ္ဇာတီဘန့်တက္ခဖြစ်ကုန်သော။ ခနောခနာတို့ကိုပဋိစ္စ၊  
စွဲ၍။ ဝိစိကိစ္စသယဂ်တော့၊ ဝိစိကိစ္စဘန့်တက္ခဖြစ်သော။ ဥပ္ဇာတီသယဂ်တော့၊  
ဥပ္ဇာတီဘန့်တက္ခဖြစ်သော။ မောဟော၊ မောဟသည်။ နဟေတုပစ္စယာ ငြွပေတ္တာ  
ဟေတုပစ္စယံ အညေဟို အတ္ထနော့၊ အနရှုပစ္စယေဟို၊ ဟေတုပစ္စည်းကိုထား၍  
ဟေတုပစ္စည်းမှုတပါးကုန်သော မိမိအား လျှောက်ပတ်သောပစ္စည်းတို့ကြောင့်။  
ဥပ္ဇာတ်၊ ၏။

ဝိစိပါ၌တော်ပြု၍ “အကုသလော ဓမ္မာ”ဟူသော ကတ္တားပုဒ်၏အရကား  
ဝိစိကိစ္စသယဟရှုတ်၊ ဥပ္ဇာတီသယဟရှုတ်၊ ဇေတသီ၌ရှုနှုန်း အစိတ်အပေါင်း နာမက္ခာန္တာ  
ကိုစွဲ၍။ ဖြစ်သော ဝိစိကိစ္စသယဟရှုတ်၊ ဥပ္ဇာတီသယဟရှုတ်၌ရှုသော မောဟ ပစ္စယုပ္န်  
တရားရ၏။ ။ “နဟေတုပစ္စယာ”ဟူသော ဟိတ်ပါ၌၏အရကား ဟေတုပစ္စည်း  
ကိုထား၍ တပါးသောပစ္စည်းတို့၏ ယထာရဟာသတ္တိ ရ၏။ ။ တနည်းကား။  
“နဟေတုပစ္စယာ”ဟူသော ဟိတ်ပါ၌၏အရကား ဝိစိကိစ္စသယဟရှုတ်၊ ဥပ္ဇာတီ  
သယဟရှုတ်၊ မောဟအား တပ်သောလောကီစိတ် ကောသီတိ။ ခေါ် ဧရာဝဏ်သာ၊  
ရုပ်အန္တရီသ၊ ပညာတုဟု ဆိုအပ်သော အသရုံခြောက်ပါး ပစ္စည်းတရားတို့၏  
အာရမ္မဏသတ္တိ။ မရကာသန္တအခါ ဝိစိကိစ္စသယဟရှုတ်၊ ဥပ္ဇာတီသယဟရှုတ်၊ မောဟအား  
တပ်သော စုတိစိတ်မှုပြန်၍ ရေသော် တဆုံးခုနစ်ချက် ပြောက်သော စိတ်နှင့်အတူ  
ညပါ၌သောဟဒယဝတ္ထုဟု ဆိုအပ်သောဝတ္ထာရမ္မဏဖြစ်အံ့ဌာရမ္မဏ၊ ဝတ္ထာရမ္မဏ၊  
နိဿာ၊ အာရမ္မဏပုရော့တ၊ ဝတ္ထာရမ္မဏ ဝိပ္ပယတ္ထာ၊ အာရမ္မဏပုရော့တတ္ထာ၊  
အာရမ္မဏပုရော့တ အာရိုတ၊ ဤခြောက်ပစ္စယာသတ္တိ။ ဝိစိကိစ္စသယဟရှုတ်၊ ဥပ္ဇာတီ  
သယဟရှုတ်၊ မောဟအားတပ်သော သမ္မယုတ်ဖြစ်အား ဝိစိကိစ္စသယဟရှုတ်၊ ဥပ္ဇာတီ  
သယဟရှုတ်၊ အစိတ်အပေါင်း နာမက္ခာန္တာတို့၏ သယဇာတ်၊ အညေမည့်၊ သယဇာတ်  
နိဿာ၊ သမ္မယုတ်၊ သယဇာတ်တ္ထာ၊ သယဇာတ်အိုဂိုတ်၊ ဤခြောက်ပစ္စယာသတ္ထာ။  
သမ္မယုတ် ဖြစ်သော ဝိစိကိစ္စသယဟရှုတ်၊ ဥပ္ဇာတီသယဟရှုတ်၊ မောဟအားတပ်သော  
စေတနာဖြစ်အံ့ဌာရမ္မဏ၊ (ကမ္မ အာဟာရထည်၍) ရှုစုံပစ္စယာသတ္ထာ။ သမ္မယုတ် ဖြစ်သော  
ဝိစိကိစ္စသယဟရှုတ်၊ ဥပ္ဇာတီသယဟရှုတ်၊ မောဟအားတပ်သော စီရိတ်၊ စိတ်၊  
ဝေအနာ၊ ဝိရိယာ၊ ကောဂ္ဂတာဖြစ်အံ့ဌာရမ္မဏ၊ (လှိုက်ယည်၍) ခန်းပစ္စယာသတ္ထာ။  
သမ္မယုတ်။ ပါ။ ဝိတက်၊ ဝိစာရာ၊ ဝေအနာ၊ ကောဂ္ဂတာဖြစ်အံ့ဌာရမ္မဏ၊ (သျာနထည်၍)  
ခန်းပစ္စယာသတ္ထာ။ သမ္မယုတ်။ ပါ။ တပ်သောဝိတက်၊ ဝိရိယာ၊ ကောဂ္ဂတာဖြစ်အံ့ဌာရမ္မဏ၊ (မဂ္ဂ

ထည်၍) ခုနစ်ပစ္စယသတိ။ ၁ဝိစိကိစ္စာသဟဂုတ်၊ ဥမ္မစ္စသဟဂုတ် ပင့်မလော၍  
ရှိသော မောဟအားတပ်သော ဝုဒ္ဓာ၊ မနောဒ္ဓာဝါရာဝါရား ပစ္စည်းတရားတို့၏  
အနိတ်၊ သမနိတ်၊ အနိတ်ရပန်သာယ၊ နတိ၊ ဝိဂတ်၊ ဤငါးပစ္စယသတိ။  
နောက်နောက်သော ဝိစိကိစ္စာသဟဂုတ်၊ ဥမ္မစ္စသဟဂုတ်၊ မောဟအားတပ်သော  
ပင့်မ အစရှိသော ဝိစိကိစ္စာသဟဂုတ်၊ ဥမ္မစ္စသဟဂုတ်၏ဖြစ်အံ့။ (အာသေဝန်  
ထည်၍) ခြောက်ပစ္စယသတိ။ ပဉာဏ်ကာရသံ့၌ ဖြစ်သောအခါ နောက်နောက်  
သောဝိစိကိစ္စာသဟဂုတ်၊ ဥမ္မစ္စသဟဂုတ် မောဟအားတပ်သော ဝုဒ္ဓာ၊ မနော  
ဒ္ဓာဝါရာဝါရား အစရှိသော ရွှေးရွေးသောစိတ်နှင့် အတူဗြပ်ပို့သော ဟာပယဝါး။  
မရကာသန္တအခါ မောဟမူ မရကာသန္တ၏ငါးချက်၍ရှိသော မောဟအား တပ်  
သောစုတိစိတ်မှုပြန်၍ရောသ် တဆုံးခုနစ်ချက်မြောက်သောစိတ်နှင့်အတူ ဥပါဒ်  
သော ဟာပယဝါးပစ္စည်းတရားတို့၏ နိသာယ၊ ပုဂ္ဂဇာတ၊ ဝိပုယ့်တဲ့၊ အတို့၊  
အဝိဂတ်၊ ဤငါးပစ္စယသတိ။ ဝိစိကိစ္စာသဟဂုတ်၊ ဥမ္မစ္စသဟဂုတ်၊ မောဟအား  
တပ်သော ဗလဝါဖြစ်သော လောက်စိတ် ကောသီတိ၊ စေတသီက်ဒွေပညာသာ  
ရုပ်အနွှေ့သာ၊ ပညာတ်ပစ္စည်းတရားတို့၏ ပကတူပန်သာယသတို့ ရ၏။ ၂(ဤကား  
ယတာရဟသတို့ကို ထုတ်၍ကောက်သည်။ အခိုပတိပစ္စည်း ဝိပါကပစ္စည်းတို့ကို  
မရအပ်ကုန်)။

ထိန်စ်ပါးတိတွင် အရကား ပဋိနအားဖြင့် ကတ္တားသာတည်း။ ခန္ဓာဝါရကား  
တဆုံးငါးဝါရဖြစ်သတည်း။ တဆုံးငါးဝါရဟူသော်ကား ကောကလေးဝါရ၊ တိက  
လေးဝါရ၊ ခုကခြောက်ဝါရ၊ စတုက္ကတဝါရ၊ ဤသို့အားဖြင့် တဆုံးငါးဝါရဖြစ်  
သတည်း။ ကောကလေးဝါရဟူသော်ကား ဝိစိကိစ္စာသဟဂုတ်၏  
ခန္ဓာပဋိစ္စာပါး။ မောဟော။ ဟူ၍ ဟောတော်မူအပ်သော အနုဝါဒ ပါ့်တော်ပါ့်၍  
ဝိစိကိစ္စာပါး။ ခန္ဓာ၏ မာရကို ဝေးနာယျ၍ “ဝိစိကိစ္စာသဟဂုတ်တော့၊ ဥမ္မစ္စ  
သဟဂုတ်တော့ မောဟော”၏ အရကိုမာဟယျှော်တော်။ ဝိစိကိစ္စာပါး။ ခန္ဓာ၏  
အရကိုသညာယျှော်။။ မောဟော၏အရကို မောဟယျှော်တော်။။ ခန္ဓာ၏အရကို  
သံ့ရှုယျှော်။။ မောဟော၏အရကို မောဟယျှော်တော်။။ ခန္ဓာ၏အရကို  
ဝိညာဉ်ယျှော်။။ မောဟော၏အရကို မောဟယျှော် တော်။။ ဤသို့ ကောက  
လေးဝါရ ဖြစ်သတည်း။ ၃တိကလေးဝါရ ဟူသော်ကား။။ ခန္ဓာ၏အရကို  
ဝိညာဉ်ယျှော်။။ မောဟော၏အရကို မောဟယျှော်တော်။။ ခန္ဓာ၏အရကို  
ဝိညာဉ်ယျှော်တော်။။ ခန္ဓာ၏အရကို သံ့ရှုယျှော်၊ ဝိညာဉ်၊ ဝေးနာယျှော်။။ မောဟော၏  
အရကို မောဟယျှော်တော်။။ ခန္ဓာ၏အရကို ဝိညာဉ်။။ ခန္ဓာ၏အရကို ဝိညာဉ်၊ ဝေးနာ  
ယျှော်။။ မောဟော၏အရကို မောဟယျှော်တော်။။ ဤသို့ တိကလေးဝါရဖြစ်  
သတည်း။ ခုကခြောက်ဝါရ ဟူသော်ကား။။ ခန္ဓာ၏အရကိုဝေးနာ၊ သညာ

အေများကတေန အေများကတ်

အော်ကတ္ထာပါ။ “နှောကုပွဲယာ”ဟူ၍ ဂောက်သုတေသနပါ။ ပိဋ္ဌတော်ပင်၏ပတ္တိအခါ ကတ္ထားကား အဟိတ်စိတ်အငြာရသာ။ ဆန္ဒကြံသော အည

## ပဋိစ္စဝါရ ပစ္စနိက ဝိဘင်ဝါရ

၂၂၃

သမာန်းခွဲ့သ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခန္တာကိုစဲ၍ ဖြစ်သော အဟိတ်စိတ် အဋ္ဌာရသ ဆန္ဒကြုံသော အညာမာန်းခွဲ့သ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခန္တာ ထိနာ့မက္ခန္တာ ပြုအပ်သော စိတ္တဇရုပ် ပစ္စယူပုန်တရား ရ၏။ “နဟေတုပစ္စယာ” ဟူသော ဟိတ်ပါ၍၏ အရကား ဟေတုပစ္စည်းမှ တပါးသော ပစ္စည်း တရားတို့၏ ယထာရဟသတ္တိရ၏။ ။တနည်းကား “နဟေတုပစ္စယာ” ဟူသော ဟိတ်ပါ၍၏ အရကား စက္ခဝိညာဉ်ဒွေးအား တပ်သော ပစ္စပုန် ရျပါရုံးပါ။ ကာယဝိညာဉ်ဒွေးအား တပ်သော ပစ္စပုန်ဖောင့်များ၊ မနော ဓာတ်သုံးခုအား တပ်သော ပစ္စပုန်ပျော်များ၊ သန္တိရကသုံး၊ ဟသိတ္ထပိုဒ်အား တပ်သော ကာမစိတ် စတုပညာသာ။၁၈။ ဒွေးပညာသာ ရုပ်အငွေးသဟု ဆိုအပ် သော အာရုံခြောက်ပါး။ မနောဒ္ဓါရာဝါရာဝါရ်နှင့်အား တပ်သော စိတ်တခုတုတ် ကိုးဆယ်။၁၉။ ဒွေးပညာသာ ရုပ်အား နိမ္မာန်၊ ပညတ်ဟု ဆိုအပ်သော အာရုံခြောက်ပါးဖြစ်အုံ။ အာရမ္မက၊ ဝတ္ထာရမ္မကနိုင်သုယော၊ အာရမ္မကပုရော်၊ ဝတ္ထာရမ္မကဝိပုယ့်တု၊ ဝတ္ထာရမ္မက ပုရော်ဇာတု၊ ဝတ္ထာရမ္မက ပုရော်ဇာတု၊ အဝိဂါတ၊ ပစ္စည်းပုရားတို့၏ ယထာရဟသတ္တိ။ အချင်းချင်းအားငြင်း၊ အချင်းချင်း နာမက္ခန္တာ စိတ္တဇရုပ်အားငြင်း၊ တပ်သော အာဟိတ်ပဝတ္ထိ နာမက္ခန္တာဖြစ်အုံ၊ သဟဇာတာ၊ အညာမညာ၊ သဟဇာတနိသုယော၊ သဟဇာတကမ္မ၊ ဝိပါက၊ သဟဇာတာသာရ၊ သဟဇာတိနှင့်ယော၊ ရဲ့နာ၊ သမ္မာညွှာ၊ သဟဇာတာ၊ ဝိပုယ့်တု၊ သဟဇာတ္ထိ၊ သဟဇာတန္တိ၊ သဟဇာတအဝိဂါတ ပစ္စည်းတရားတို့၏ ယထာရဟသတ္တိ။ ။ အဟိတ် ပင့်မဘဝင် နာမက္ခန္တာအား တပ်သော အာဟိတ်ပဋိသန္ဓနနာမက္ခန္တာ။ ခုံတိယ အစရှိသော နောက်နောက်သော ဘဝင်နာမက္ခန္တာအား တပ်သော ပဋိမ အစရှိသော ရှေးရှေးသော ဘဝင်နာမက္ခန္တာ။ အာဝါရ်နှင့်အား တပ်သော ပွဲပေါကာရ ဘဝင်ပုဇွဲဒွေး တဆုံးပါးခုံ။ မနောဒ္ဓါရာဝါရာဝါရ်နှင့်အား တပ်သော အရှုပ်ဘဝင်ပုဇွဲဒွေး လေးခုံ။ ပွဲဝိညာဉ်အား တပ်သော ပွဲဒ္ဓါရာဝါရာဝါရ် ဝါရာဝါရ်နှင့်အား တပ်သော သမ္မာနိုင်း။ ဝိဇ္ဇာအား တပ်သော သန္တိရကာ။ ပရီတ္ထာရုပိတ္ထိဖြစ်အုံ၊ ခုံတိယ ဝိဇ္ဇာအား တပ်သော ပဋိမဝိဇ္ဇာ။ အဟိတ် ပင့်မဘဝင်အား တပ်သော ခုံတိယဝိဇ္ဇာ။ အတိယန္တာရုံ၊ မဟန္တာရုံ၊ ဝိဘူတာရုံ၊ အဝိဘူတာရုံ၊ ပိတ္ထိအုံ။ ဟသိတ္ထပိုဒ်၊ ပင့်မဇာတာအား တပ်သော ဝိဇ္ဇာ၊ မနောဒ္ဓါရာဝါရာဝါရ်နှင့်အား တပ်သော ပင့်မဇာတာ။၂၀။ သတ္တမဇာတာအား တပ်သော ဆဋ္ဌဇာဌာ။ ဟသိတ္ထပိုဒ် မဟာကြံဗိုယာ သောမနသု သဟဂက်တော်နောင် တဒါရုံကျသည်ဖြစ်အုံ။ သောမနသု သန္တိရက တဒါရုံအား တပ်သော ဟသိတ္ထပိုဒ်၊ မဟာကြံဗိုယာ သောမနသု သဟဂုတ် အဆုံးဇာဌာ။ မဟာကြံဗိုယာ ဥပေက္ခာသဟဂုတ်ဇာဌာနောင် တဒါရုံကျသည်ဖြစ်အုံ။ ဥပေက္ခာသန္တိရက တဒါရုံအား တပ်သော မဟာကြံဗိုယာ ဥပေက္ခာသဟဂုတ် အဆုံးဇာဌာ။ ဥပေက္ခာ

သန္တရဏ တပါဂုံဘဝင်အား တပ်သော ဒေါသမူအဆုံးလော့။ သန္တရဏတပါဂုံ  
သုံးခု၊ သန္တရဏဘဝင်နှစ်ခုအား တပ်သော လောဘမူ၊ မဟာဘမူ၊ မဟာကုသိုလ်  
အဆုံးလော့။ သန္တရဏ ခုတိယတပါဂုံအား တပ်သော ပဋိမတ္ထုရှုံး။ သန္တရဏ  
ဘဝင်နှစ်ခုအား တပ်သော ခုတိယတပါဂုံ။ မရဏဘသန္တအပါ တပါဂုံနောင် စုတိ  
ဖြစ်အုံ၊ ဥပေက္ခာသန္တရဏ စုတိအား တပ်သော သန္တရဏတပါဂုံသုံးခု။  
လောနောင် စုတိဖြစ်အုံ။ ဥပေက္ခာသန္တရဏ စုတိအား တပ်သော မဟာ  
ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်ပည့်မလော့၊ ဘဝင်နောင် စုတိဖြစ်အုံ။ ဥပေက္ခာ သန္တရဏ  
စုတိအား တပ်သော ဥပေက္ခာသန္တရဏ ဘဝင်ဖြစ်အုံ။ အနုန္တရ၊ သမနုန္တရ၊  
အနုန္တရပန်သုယာ နတ္တီ၊ ဝိဂတာ၊ ဤငါးပစ္စယသတ္တီ။ ॥ပဋိမလော ကြော်သော  
နောက်နောက်သော ဟသိတ္ထုပို့အား တပ်သော အဆုံးလော ကြော်သော  
ရွှေးရွှေးသော ဟသိတ္ထုပို့ဖြစ်ဖြစ်အုံ။ (အာသေဝန ထည့်၍) ဤခြောက်ပစ္စယ  
သတ္တီ။ အဟိတ်စိတ် အဋ္ဌာရသုအား တပ်သော ဗလဝါဖြစ်သော စိတ်တခုယုတ်  
ကိုးဆယ်။၏။၏။ ဒွေးပညာသာ ရုပ်အန္တိသာ ပည်ပစ္စည်းတရားတို့၏ ပကဗ္ဗာ  
နှုန္တသုယာ သတ္တီ။ အကုသာလ ဝိပါက်ခုန်ခုအား တပ်သော ဗလဝါဖြစ်သော  
အကုသိုလ်စွဲခါသစေနာ့။ အဟိတ်ကုသလဝါပို့ပါက်ရှစ်ခုအား တပ်သော ဗလဝါ  
ဖြစ်သော မဟာကုသိုလ်စေတနာတို့၏ ပါဘတူပ နာနာက္ခာကို သတ္တီ။ ခုဗ္ဗလ  
ဖြစ်သော အကုသိုလ်စေတနာ၊ မဟာကုသိုလ်စေတနာတို့၏ နာနာက္ခာကို  
ပည့်ဝါကာရာဘုံး၌ ဖြစ်သောအခါ ဒွေးပည်ပညာဉ်တဆယ် ကြော်သော နောက်  
နောက်သော အဟိတ်ဝိပါက် အဟိတ်ကြိယာ နာမကျွန္တအား တပ်သော ပဋိ  
သန္တ အစုံသော ရွှေးရွှေးသောစိတ်နှင့် အတူပါ၍သော ဟဒယဝတ္ထု ဖြစ်အုံ။  
နှုန္တသုယာ၊ ပုဇွဲရောာတ၊ ဝိပုယုတ်၊ အတ္ထီ၊ အဝိဂတာ၊ ဤငါးပစ္စယ သတ္တီ။ စက္ခာ  
ဝိညာဉ်ဒွေးအား တပ်သော မဖို့မာယုကဖြစ်၍ အတိတဘဝင်နှင့် ပါ၍  
ပိုင်သော စက္ခာဝတ္ထု။။။ ကာယာတ္ထု ဖြစ်အုံ။ နှုန္တသုယာ၊ ပုဇွဲရောာတ၊ လွှဲနှုန္တ၊  
ဝိပုယုတ်၊ အတ္ထီ၊ အဝိဂတာ။ ဤခြောက်ပစ္စယ သတ္တီ ရော်။ ထိုနှစ်ပါးတို့တွင်  
အရကား ပဋ္ဌာနအားဖြင့် ကဘ္ဗားသာဘည်း။ ॥ခန္ဓာဝါရကား နှစ်ရုံးကလည်  
ဖြစ်သတည်း။ ॥(ခန္ဓာဝါရကို အနုလုံကအတိုင်း လူညွှဲလေ။ ॥ပုံးသန္တ  
ရုပ်သက်သက်ကို ဤနည်းကိုမြှုပ်၍ ကောက်လေ)။ ॥နဟောတူ ပစ္စည်း၏  
ဝိဘာဝိပါရ ပြီး၏။

ଶ୍ରୀରାମଚନ୍ଦ୍ର

နေဟတ္တပစ္စည်း၏ ဝိဘင်္ဂပါရကို ဟောတော်မူသည့်၏ အခြားမျှေးနာရမ္မဏာ ပစ္စည်း၏ ဝိဘင်္ဂပါရကို ဟောတော်မူ၏။ ထိနာရမ္မဏပစ္စည်း၏ ဝိဘင်္ဂပါရ၏ ထုတေသနလည်း ကုသလပဒ၊ အကုသလပဒ၊ အပျောကတပဒ၊ ကုသလာ

## ပဋိစ္စဝါရ ပစ္စနိက ဝိဘဂ္ဂဝါရ

၂၅၅

မျှာကတပဒအကုသလာမျာကတပဒ အားဖြင့် ငါးပါးအပြားရှိ၏။ ထို....တွင် ကုသလပဒကို ရေးသီးစွာ ဟောတော်မူ၏။ ထိုကုသလပဒသည် အမျှာကတ ပဒဝါသာနအားဖြင့် တပါးသာ။ ဝိမိ အနိဝါဒအားဖြင့်နှစ်ပါးအပြားရှိ၏။ ထို.... တွင် ဝိမိကို ရွှေ့ပီးစွာ ဟောတော်မူ၏။ ဟောဟန်ကား “ကုသလံ မျှုပိုစ္စ အမျှာ ကတော ဓမ္မာ ရှုပွဲတဲ့ နာရမ္မဏပစ္စယာ” ဟူသည်တည်း။ ဝိမိကိုဟောတော် မူသည်၏ အခြားမျှုံး အနိဝါဒကို ဟောတော်မူ၏။ ဟောဟန်ကား “ကုသလေ ခန္ဓုပိုစ္စ စိတ္တသမုပ္ပါန် ရှုပံ့” ဟူသည်တည်း။ ။ကုသလံ သော။ ဓမ္မာ ကို။ ပိုစ္စ၊ ၍။ အမျှာကတောာ၊ အမျှာကတပြစ်သော်၊ ဓမ္မာ၊ သည်။ နာရမ္မဏ ပစ္စယာ-အာရမ္မဏပစ္စယံ ဝိနာ အညာန ပစ္စယောန၊ အာရမ္မဏ ပစ္စည်းကို ကြော်၍ တပါးသော ပစ္စည်းကြော်၍။ တနည်းကား။ နာရမ္မဏပစ္စယာ-ဌာပေတွာ အာရမ္မဏပစ္စယံ အညား အတ္ထနော အနုရှုပပစ္စယော်၊ အာရမ္မဏပစ္စည်းကို ထား၍ အာရမ္မဏပစ္စည်းမှ တပါးကုန်သော မိမိအား လျှောက်ပတ်ကုန်သော ပစ္စည်းတို့ကြော်၍။ ဥပုံဇ္ဈိတီ၊ ၏။ ။(ကြော်၍ကိုမျှုံး နောက်ဆိုလတဲ့ သော ပိုင်းတော်တွဲ၍ အနကယောဇာလ)။ ။“အမျှာကတောာ” ကတ္တားကား ပမ္တော်ကာာရ ဘုံး ဖြစ်သောအခါ ကုသိုလ်ကော်သာ။ ၈။ အင့်တို့သ အစိတ် အပေါင်း နာမက္ခာရှုံးကို စွဲ၍ဖြစ်သော စိတ္တလရုပ် ပစ္စယူပုန်။ ၏။ ။“နာရမ္မဏ ပစ္စယာ” ဟူသော ဟိတ်ပိုင်းကား စိတ္တလရုပ်အား တပ်သော ကုသိုလ်ကော်သာ။ ၈။ အင့်တို့သ၊ ပစ္စည်းတရားတို့၏ ဟောတဲ့ သဟဇာတာမိပတ် စသော ယထာ ရဟသတ္တိ ရ၏။

အာဒိဝန်ကား သဟဇာတ၊ သဟဇာတနိသာယ၊ သဟဇာတကမ္မ၊ သဟဇာတာရ၊ သဟဇာတိ၌ယ၊ စျာန၊ မဂ္ဂ။ သဟဇာတပိုပုယ့်တဲ့၊ သဟဇာတ တို့၊ သဟဇာတအစိတ် ဆယ်ပစ္စည်းတည်း။

(ကြော်၍အကျဉ်းမျှသာ။ အကျဉ်းကို ပစ္စည်းပိုင်း၊ ပစ္စယနိဒ္ဓာသ ကရိုက်း ပိုင်း။ အနုလုံး ဝိဘဂ္ဂဝါရ။ ဟိတ်ပိုင်းအရကို နှလုံးသွင်း၍ ယထာရဟ တပ်ကောင်း သည်ကို ဆင်ခြင်၍ ကောက်လ)။

ကုသလပဒကို ဟောတော်မူသည်၏ အခြားမျှုံး အကုသလပဒကို ဟောတော်မူ၏။ ။ဟောဟန်ကား “အကုသလံ။ပါ စိတ္တသမုပ္ပါန် ရှုပံ့” ဟူသည်တည်း။ (အနက်ပေးမြဲ)။ ။ကတ္တားကား ပမ္တော်ကာာရ ဘုံး ဖြစ်သောအခါ အကုသိုလ်ဒ္ဓာသာ။ ၈။ သတ္တိသ အစိတ်အပေါင်း နာမက္ခာရှုံးကို စွဲ၍ဖြစ်သော စိတ္တလရုပ်ပစ္စယူပုန်။ ၏။ ။“နာရမ္မဏပစ္စယာ” ဟူသော ဟိတ်ပိုင်း၏ အရကား အာရမ္မဏပစ္စည်းမှ တပါးသော ဟောတဲ့ အမိပတ်း၊ သဟဇာတ စသော ပစ္စည်းတို့၏ ယထာရဟသတ္တိ ရ၏။ (အာဒိဝန်ကား ကုသလပဒ အတိုင်း)။

အကုသလပဒကို ဟောတော်မူသည်၏ အခြားမျှ၌ အဓိုကတပဒကို ဟောတော်မူ၏။ ဟောဟန်ကား “အဓိုကတဝါပါ။ ပိုကာသုံးကတေ ကြိယာ သုံးကတေ ခန္ဓု ပဋိစ္စ စိတ္တသမွှောန် ရှုပါ။ ပဋိသန္တက္ခာ ပိုကာသုံးကတေ ခန္ဓု ပဋိစ္စ ကုဋ္ဌဘဏ္ဍာရှုပါ။ ခန္ဓု ပဋိစ္စ ဝဏ္ဍာ။ ကော် မဟာဘူတာဝါပါ။ မဟာဘူတာ ပဋိစ္စ စိတ္တသမွှောန် ရှုပါ ကုဋ္ဌဘဏ္ဍာရှုပါ။ ဘုရားရှုပါ။ အသည်တွောန် ကော်ပါ။ မဟာဘူတာ ပဋိစ္စ ကုဋ္ဌဘဏ္ဍာရှုပါ။ ဥပါဒါရှုပါ” ဟူသည်တည်း။ (အနက်လွယ်ပြီ)။ ပဝတ္ထာအခါ ကတ္တားကား ပဉာဏ်ကာရ ဘုံးဖြစ်သောအခါ အရှုပ်ပိုက်လေးခါ၊ ဒွေ့ပြုပို့ညာဉ် တဆယ်၊ ရဟန္တာတုံးစုံစိတ္တကြောင်သော ပိုက်ဗာဝါသာ၊ ကြိယာဝါသာ။ စေ။ အင့်တို့သ အစိတ်အပေါင်း နာမကွန်းကို စွဲ၍ဖြစ်သော စိတ္တဇာပ် ပစ္စယူပွန်တရား ရ၏။ ။ “နာရမှုကျပစွုယာ” ဟူသော ဟိတ်ပါ၍၏ အရကား အာရမှုကျပစွုည်းမှ တပါး ဟောတူ၊ သဟာဗာတာခံပတ် စသော ပစ္စည်းတို့၏ ယထာရဟာသတို့ ရ၏။ (အာဒိ ဝန်ကား ကုသလပဒအာဟိုင်းတွင် ပိုကာထည်၍ တဆဲတပစွဲည်း)။ ပဝတ္ထာန္တာအခါ ကတ္တားကား ပဉာဏ်ကာရ ပဋိသန္တပန္တရသာ။ စေ။ ပဝတ္ထာ့သ အစိတ် အပေါင်း နာမကွန်းကို စွဲ၍ဖြစ်သော ကုဋ္ဌဘဏ္ဍာရှုပ် ပစ္စယူပွန်၏ ၏။ ဟိတ်ပါ၍၏ အရကား ဟောတူ၊ သဟာဗာတာ စသော ပစ္စည်းတရားတို့၏ ယထာရဟာသတို့ ရ၏။ (ကြိုးအခိပ်တိကို မရ)။ ။ ရပ်သက်သက်၍ ကတ္တားကား ပဉာဏ် ကာရ ဘုံး ဖြစ်သောအခါ အရှုပ်ပိုက် လေးခါ၊ ဒွေ့ပြုပို့ညာဉ် တဆယ်၊ ရဟန္တာတုံးစုံစိတ္တကြောင်သော ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်၊ ပိုက်၊ ကြိယာ နာမကွန်းတို့သည် ယထာရဟာ ပြုအပ်သော စိတ္တဇာမဟာဘူတာ၊ ပဉာဏ်ကာရ ပဋိသန္တပန္တရသာတိနှင့် ယထာရဟာအတူ ဥပါဒါရှုပ်သော ပဋိသန္တကဗ္ဗာ မဟာဘူတာ၊ ဘာဟိုရ မဟာဘူတာ၊ အသည်တ်ကဗ္ဗာ၊ ပဝတ္ထာကဗ္ဗာ မဟာဘူတာကို စွဲ၍ဖြစ်သော ဘုတ်နှင့်တက္ခာသော စိတ္တဇာပါဒါ ပဋိသန္တကဗ္ဗာ ဥပါဒါ။ ပဝတ္ထာကဗ္ဗာ ဥပါဒါရှုပ် ပစ္စယူပွန်၏ ၏။ ဟိတ်ပါ၍၏ အရကား အာရမှုကျပစွုည်းမှ တပါး ဟောတူ၊ သဟာဗာတာခံပတ် စသော ပစ္စည်းတရား တို့၏ ယထာရဟာသတ္တာ ရ၏။

အဓိုကတပဒကို ဟောတော်မူသည်၏ အခြားမျှ၌ ကုသလာသုံးကတေ ပဒကို ဟောတော်မူ၏။ ဟောဟန်ကား “ကုသလွှာ အဓိုကတွော်။ အဓိုကတော့ ဓမ္မာ ဥပ္ပါဒ်တိ နာရမှုကျပစွုယာ။ ကုသလေ ခန္ဓုစ မဟာဘူတာစ ပဋိစ္စ စိတ္တသမွှောန် ရှုပါ။” ။ ကတ္တားကား ပဉာဏ်ကာရ ဘုံး ဖြစ်သော အခါ ကုသိုလ်ကော်သာ။ စေ။ အင့်တို့သ အစိတ်အပေါင်း နာမကွန်း မဟာဘူတာကို စွဲ၍ဖြစ်သော စိတ္တဇာပ် ပစ္စယူပွန်တရား ရ၏။ (ဟိတ်ပါ၍ ကောက်ပြီ)။ ။

## ပဋိစ္စဝါရ ပစ္စနိက ဝိဘင်္ဂဝါရ

၂၂၃

ကုသလာဗျာကတပဒကို ဟောတော်မူသည်၏ အခြားမျှ၌ အကုသလာဗျာကတပဒကို ဟောတော်မူ၏။ ။ဟောဟန်ကား “အကုသလွှဲ အဗျာကတည့် ပဋိစ္စ အဗျာကတော်”။ ။နာရမ္မဏေသစ္တယာ။ အကုသလေ ခန္ဓာ မဟာဘူတော် ပဋိစ္စ စိတ္တသမ္မဋ္ဌာန် ရှုပံ့။ ။ကတ္ထားကား ပဉာဏ်ကာရ ဘုရားဖြစ်သော အခါ အကုသိုလ်ချိဒါသ။ ။စော သတ္တိသ အစိတ်အပေါင်း နာမက္ခနာ၊ မဟာဘုတ်ကို၍ ဖြစ်သော စိတ္တလရုပ်ပစ္စယူပြန် တရားရ၏။ ။(ဟိတ်ပါ၍ အရကောက်မြှုံး။ ။  
ဤအကောက်ဝိဘင်းများကို ပစ္စည်းတွေးက ဆိုခဲ့ပြီ)။ ။

### နာခိပတ္တ

နာရမ္မဏေပစ္စည်း၏ ဝိဘင်္ဂဝါရကို ဟောတော်မူသည်၏အခြားမျှ၌ နာခိပတ္တပစ္စည်း၏ ဝိဘင်္ဂဝါရကိုဟောတော်မူ၏။(ကိုးချက်စစ်မြှုံး။ ။ဝိဘင်းထွက် အနုလုံသဟာတတိဘင်းအတိုင်းအကောက်သာထူးသည်)။ ။“ကုသလေ”ကတ္ထားကား အခိပတ္တပစ္စည်းကို ရသောအခါ မဟာကုသိုလ်ရှုစ်ခု၊ ကေန္တရသော မဟရှုတ်ကုသိုလ်ကိုးခု၊ မင်လေးခု။ ။အင္တတိုံသ အစိတ်အပေါင်း နာမက္ခနာကို၍ ဖြစ်သော အခိပတ္တတော်များကိုယ်။ မရသောအခါ မဟာကုသိုလ်ရှုစ်ခု။ ။စော အင္တတိုံသ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခနာကို၍ ဖြစ်သော မဟာကုသိုလ် ရှုစ်ခု။ ။အင္တတိုံသ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခနာ ပစ္စယူပြန်တရားရ၏။ “နာခိပတ္တပစ္စယာ”ဟူသော ဟိတ်ပါ၍၏အရကား အခိပတ္တပစ္စည်းမှတပါး ဟောတူ၊ အာရမ္မဏေ၊ အနုတ်ရစသော ပစ္စည်းတရားတို့၏ ယထာရဟသတ္တိုံးရ၏။ ။

(အခိပတ္တ၊ ပိပါက၊ ပစ္စာဗာတ၊ ဤသုံးပစ္စည်းမှတပါး နှစ်ဆဲတပစ္စည်းတို့၏ ယထာရဟသတ္တိုံးရ၏ သော်လည်းဆို)။ ။

ကုသလေန အဗျာကတ္တိုံး ကတ္ထားကား ပဉာဏ်ကာရဘုရား အခိပတ္တပစ္စည်းကို မရသောအခါ မဟာကုသိုလ်ရှုစ်ခု။ ။အင္တတိုံသ အစိတ်အပေါင်း နာမက္ခနာကို၍ ဖြစ်သော နိရာခိပတ္တတိတ္တလရုပ် ပစ္စယူပြန်တရားရ၏။ ။ဟိတ်ပါ၍၏အရကား အခိပတ္တပစ္စည်းမှ တပါး ဟောတူ၊ သဟာတတ်သောပစ္စည်းတရားတို့၏ ယထာရဟသတ္တိုံးရ၏။ ။(နာရမ္မဏေ ဟိတ်ပါ၍အတိုင်း)။

ကုသလာဗျာကတပဒါဝသာနှစ် ကတ္ထားကား ပဉာဏ်ကာရဘုရား အခိပတ္တပစ္စည်းကိုမရသောအခါ မဟာကုသိုလ်ရှုစ်ခု။ ။အင္တတိုံသ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခနာကို၍ ဖြစ်သော မဟာကုသိုလ်ရှုစ်ခု။ ။အင္တတိုံသ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခနာ။ ထိုနာမက္ခနာပြုအပ်သော နိရာခိပတ္တတိတ္တလရုပ် ပစ္စယူပြန်တရားရ၏။ ။ဟိတ်ပါ၍ကား အခိပတ္တမှတပါး ဟောတူ၊ အာရမ္မဏေ၊ အနုတ်ရစသော ပစ္စည်းတရားတို့၏ ယထာရဟသတ္တိုံးရ၏။

အကုသလေန အကုသလံ၌ ကတ္တ သားကား အဓိပတီပစ္စည်းကို ရသောအခါ လောဘမူရှစ်ခု၊ ဒေါသမူဖွေး၊ ဝိစိကိစ္စာကြော်သော စေတသို့ ဆုံးသ အစိတ် အပေါင်း နာမက္ခနာကိုစ္စာြို့ပြစ်သော အဓိပတီတရားရှိယ်။ မရသောအခါ အကုသံလှုပိုဒ်အသာ။ စေ။ သတ္တံသိ အစိတ်။ ပဲ။ ဆုံးပစ္စယူပြန်။ ၅။ ၁၇။ ၁၇။ အရကား အဓိပတီပစ္စည်း၊ ဝိပါကပစ္စည်း၊ ပစ္စာလာတပစ္စည်းမှတပါး နှစ်ခဲ့ တပစ္စည်းတို့၏ ယထာရဟသတ္တံ ရ၏။ ၁၇။ အကုသလေန အဗျာကတံ၌ အဗျာ ကတော ကတ္တ သားကား ပဋ္ဌဝေါကာရသံ၌ အဓိပတီပစ္စည်းကို မရသောအခါ အကုသံလှုပိုဒ်အသာ။ စေ။ သတ္တံသိ အစိတ်အပေါင်း နာမက္ခနာကိုစ္စာြို့ပြစ်သော နိရာဓိပတီစိတ္တာရပ်။ ၅။ ၁၇။ ၁၇။ အရကား အဓိပတီပစ္စည်းမှတပါး ဟေတ္တ၊ သဟလာတစသောပစ္စည်းတို့၏ ယထာရဟသတ္တံ ရ၏။ ၁၇။ အကုသလောစ အဗျာ ကတောစ ကတ္တ သားကား ပဋ္ဌဝေါကာရသံ၌ အဓိပတီပစ္စည်းကို မရသောအခါ အကုသံလှုပိုဒ်အသာ။ စေ။ သတ္တံသိ အစိတ်။ ပဲ။ ခန္ဓာ။ ထိုနာမက္ခနာပြုအပ်သော နိရာဓိပတီစိတ္တာရပ်။ ၅။ ၁၇။ ၁၇။ အရကား အဓိပတီမှတပါး ဟေတ္တ၊ အာရမ္မဏ၊ အနှစ်ရစသော ပစ္စည်းတရားတို့၏ ယထာရဟသတ္တံ ရ၏။

အဗျာကတော အဗျာကတံ၌ ကတ္တ သားကား အဓိပတီပစ္စည်းကို ရသောအခါ မဟာကြိယာရှစ်ခု၊ ကော်ရသော မဟဂုတ် ကြိယာကိုးခု၊ ဖို့လ်လေးခု။ စေ။ အဋ္ဌတိုးသ အစိတ်အပေါင်း နာမက္ခနာကိုစ္စာြို့ပြစ်သော အဓိပတီတရားကိုယ်။ မရသောအခါ အဟိတ်ကြိယာမဟာကြိယာလောကိုဝိပါက် ဗာတ္တံုံးသာ။ စေ။ ပဋ္ဌတိုးသ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခနာကိုစ္စာြို့ပြစ်သေားပဲ။ ခန္ဓာ။ ထိုနာမက္ခနာပြုအပ် သော နိရာဓိပတီစိတ္တာရပ်ပစ္စယူပါးတရားရ၏။ ၁၇။ အရကား အဓိပတီ ပစ္စည်းမှတပါး ဟေတ္တ၊ အာရမ္မဏ၊ အနှစ်ရစသော ပစ္စည်းတရားတို့၏ ယထာ ရဟသတ္တံ ရ၏။ ၁၇။ ပဋ္ဌသန္တအခါ (သဟလာတအတိုင်း။ ပဋ္ဌသန္တကောက်ရသာ။ ကဋ္ဌတာရှုပ်ကို အကုန်ကောက်)။ ၁၇။ အရကား အဓိပတီပါ၍ ဟေတ္တ၊ အာရမ္မဏ၊ အနှစ်ရ စသော ပစ္စည်းတရားတို့၏ ယထာရဟသတ္တံ ရ၏။ ၁၇။

(ပုရေဇာတ၊ ပစ္စာလာတ၊ အာသေဝန၊ အဓိပတီ၊ ကြိလေးပစ္စည်းမှတပါး ပစ္စည်းနှစ်ဆယ် ရသည်)။ ၁၇။

ရုပ်သက်သက်၌ ကတ္တ သားကား ပဋ္ဌဝေါကာရသံ၌ပြစ်သောအခါ အရှုပ်ပါက် လေးခု၊ ဒွှေ့ပဋ္ဌဝိညာဉ်တဆယ်၊ ရဟန္တာတို့ စုတိကြော်သော နိရာဓိပတီ ကုသံလှု၊ အကုသံလှု၊ ဝိပါက်၊ ကြိယာ နာမက္ခနာတုသံသည် ယထာရဟပြုအပ်သော စိတ္တာ မဟာဘုတ်၊ ပဋ္ဌဝေါကာရ ပဋ္ဌသန္တပန္နရသုန္တနှင့် ယထာရဟအတူ ဥပါဒ်သော ပဋ္ဌသန္တကမ္မဇာဘုတ်၊ ဗာဟိရ၊ အာဟာရ၊ ဥတ္တ၊ အသည်တက္ကာရာ၊ ပဝတ္တကမ္မဇာဘုတ်ကိုစ္စာြို့ပြစ်သော ဘုတ်နှင့်တက္ကာရသော နိရာဓိပတီစိတ္တာ

## ပဋိစ္စဝါရ ပစ္စနိက ဝိဘင်္ဂဝါရ

၂၂၉

ညပါဝါ ပဋိသန္ဓကမုဒ္ဒေပါဒါ၊ မာဟိရျေပါဒါ။ ပဝတ္ထိကမုဒ္ဒေပါဒါရှပ် ပစ္စယူပုန်။ ၎။ ၎ဟိတ်ပါ၌၏အရကား အခိပတိပစ္စည်းမှတပါး ဟေတ္တ၊ သဟလာတ၊ နိသာယ  
စသော ပစ္စည်းတရားတို့၏ ယထာရဟသတ္တု ရော်။ ၎။ ကုသလာဗျာကတေန  
အဗျာကတံ့၌ ကတ္တားကား ပဉာဏ်ကာရသု၌ အခိပတိပစ္စည်းကို မရသောအခါ  
မဟာကုသိုလ်ရှုစ်ခု၊ စေ။ အင့်တိုးသ အစိတ်အပေါင်း နာမကွန်ာ၊ မဟာဘုတ်ကို  
စွဲ၍ဖြစ်သော နိရာခိပတိစိတ္တာရုပ် ပစ္စယူပုန်တရားရော်။ ၎။ ဟိတ်ပါ၌၏အရကား  
အခိပတိပစ္စည်းမှတပါး ဟေတ္တ၊ သဟလာတ၊ စသော ပစ္စည်းတရားတို့၏ ယထာရဟ  
သတ္တုရော်။ ၎။ အကုသလာဗျာကတေန အဗျာကတံ့၌ ကတ္တားကား ပဉာဏ်  
ကာရသု၌ အခိပတိပစ္စည်းကို မရသောအခါ အကုသိုလ် ဒ္ဓိဒေသ၊ စေ။ သတ္တုသာ  
အစိတ်အပေါင်း နာမကွန်ာ၊ မဟာဘုတ်ကိုစွဲ၍ ဖြစ်သော နိရာခိပတိ စိတ္တာရုပ်  
ပစ္စယူပုန်တရားရော်။ ၎။ ဟိတ်ပါ၌၏အရကား အခိပတိပစ္စည်းမှတပါး ဟေတ္တ၊  
သဟလာတ စသောပစ္စည်းတရားတို့၏ ယထာရဟသတ္တုရော်။ ၎။ နာခိပတိပြီး၏။ ၎။  
(နာနန္တရ၊ နသမနန္တရ ဝိဘင်္ဂဝါရ၍လည်း နာရမ္မကိုဘင်းအတိုင်း ငါးချက်  
ထွက်၏။ နာရမ္မအတိုင်းဟောလေ။ ဟိတ်ပါ၌သာထူးသည်။ အနန္တရပစ္စည်းမှ  
တပါး၊ သမနန္တရပစ္စည်းမှတပါး ဟေတ္တ၊ သဟလာတ၊ အစရှိသော ပစ္စည်းတရား  
တို့၏ ယထာရဟသတ္တု ရော်ဟု ဆိုလေ)။

## နအညေး

နအညေးပည့်ဘင်္ဂဝါရ၍(ကုသလပဒ၊ အကုသလပဒ၊ နာရမ္မကုန်းအတူဟော)။  
အဗျာကတပစ္စ ဝိဘင်းကား “အဗျာကတံ့”၊ နအညေးပစ္စယာ။ ဝိပါကာ၊  
ဗျာကတေ ကြိယာဗျာကတေ ခန္ဓု ပဋိစ္စ စိတ္တသမင့်ဘန် ရှုပံ့။ ပဋိသနိက္ခကော်  
ဝိပါကာဗျာကတေ ခန္ဓု ပဋိစ္စ ကုဋ္ဌတာရှုပံ့။ မဟာဘုတ်တေ ပဋိစ္စ ဥပါဒါရှုပံ့။ ပုံ  
အသညသတ္တာန် မဟာဘုတ်တေ ပဋိစ္စ ကုဋ္ဌတာရှုပံ့၊ ဥပါဒါရှုပံ့”။ ၎။ (ပဝတ္ထိအခါ  
ကတ္တားကား နာရမ္မအတိုင်းကော်)။ ပဋိသန္ဓအခါ ကတ္တားကား ပဉာဏ်  
ဝိပါကာရ ပဋိသန္ဓပန္တရသာ။ စေ။ ပဉာဏ်းသ အစိတ်အပေါင်း နာမကွန်ာကိုစွဲ၍  
ဖြစ်သော ဟဒယဝဏ္ဏမှတပါး ကုဋ္ဌတာရုပ် ပစ္စယူပုန်။ ၎။ ဟိတ်ပါ၌၏အရကား  
အညေးပစ္စည်းမှတပါးသော ဟေတ္တ၊ သဟလာတစသော ပစ္စည်းတရားတို့၏  
ယထာရဟ သတ္တုရော်။ ၎။ ရှုပ်သက်သက်၌ ကတ္တားကား ပဉာဏ်ကာရသု၌  
ဖြစ်သောအော် အရှုပ်ဝိပါက်လေးခု။ ဒွေးပြုဝိညာဉ်တဆယ်။ ရဟန္တာတို့ စုတိ  
ကြုံသော ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်၊ ဝိပါက်၊ ကြိယာနာမကွန်ာတိုးသည် ယထာရဟ  
ပြုအပ်သော စိတ္တာမဟာဘုတ်။ ပဉာဏ်ကာရပုံသန္ဓသန္ဓရသတ္တုနှင့် ယထာရဟ  
အတူ ဥပါဒါသော ပဋိသန္ဓကမုဒ္ဒ မဟာဘုတ်။ ဗာဟိရ မဟာဘုတ်။ ပဝတ္ထိ  
ကမ္မာ မဟာဘုတ်ကိုစွဲ၍ ဖြစ်သော စိတ္တာရုပ်။ ပဋိသန္ဓကမုဒ္ဒပါဒါ။

ပဝတ္ထိကမ္မဇည်ပါဒါရပ် ပစ္စယူပွန်။၏။ ။ဟိတ်ပါ၍၏အရကား အညမညပစ္စ၍မှ  
တပါး ဟေတဲ့ သဟလာတာဆိပတိ၊ သဟလာတာ စသော ပစ္စ၍တရားတိ၏၏။  
ယယာရဟ သတ္တိရ၏။ ။(ကသလာများကတပဒ။ အကုသလာများကတပဒ။  
၍၏၍၏ပါးသည် နာရမ္မဏုနှင့်တ၏။ ။နာပနိသာယလည်း နာရမ္မဏုအတိုင်း ဝိဘင်း  
အကောက် တ၏။ ။ဟိတ်ပါ၍မှာ ဥပန်သာယမှတပါး ဆိုလေ)။

နပ်ရောင်းဘဏ်

နပုရေဇာတော်ဘင်္ဂဝါရ၏ “ကုသလဲပါပ္ပ၊ နပုရေဇာတပစ္စယာ။ အရှုပေ ကုသလ  
ကော် ခွဲ့ပိုစ္စ။ ပုဒ္ဓခွဲ့”။ ॥ အရှုပေအရှုပေဘုံး၍ ကုသလဲကုသလိုဖြစ်သော်ပါ။  
၏။ ကတ္တားကား အရှုပေဘုံးမဟာကုသလိုပြု၍ခဲ့။ အရှုပေကုသလိုလေးခဲ့။ အထက်  
မင်္ဂလား။ စေ။ ဆတ္တိသဲ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခာနာကိုရှုံး။ ပါ။ အစိတ်အစိတ်  
နာမက္ခာနာ ပစ္စယူပုန်။ ၏။ ॥ “နပုရေဇာတပစ္စယာ” ဟူသော ဟိတ်ပါ၌၏  
အရကား ပုရေဇာတ ပစ္စည်းမှတပါး ဟေတု၊ အာရမ္မဏေသော ပစ္စည်းတရား  
တို့၏ ယထာရဟယတ္တိရှုံး။ ॥ (ကုသလေန အဗျာကတံ့ နာရမ္မဏေအတိုင်း  
ကောက်)။ ॥ အကုသလေန အကုသလို့ “အရှုပေ အကုသလဲပါ။ ခွဲ့”။ ॥  
ကတ္တားကား အရှုပေဘုံး လောဘမူရှုံးခဲ့။ မောဟမူတွေး။ စေ။ တတိသဲ အစိတ်  
အစိတ်ပါ။ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခာနာ ပစ္စယူပုန်။ ၏။ ॥ ဟိတ်ပါ၌ကား ပုရေ  
ဇာတပစ္စည်းမှတပါး ဟေတု၊ အာရမ္မဏေ စသော ပစ္စည်းတရားတို့၏ ယထာရဟယ  
သတ္တိရှုံး။ ॥ (အကုသလေန အဗျာကတံ့ နာရမ္မဏေအတိုင်း)။ ॥ အဗျာကတေန  
အဗျာကတံ့ “အရှုပေ ပိုပါကာဗျာကတံ့ပါ။ ခန္ဓား။ ပိုပါကာဗျာကတေ ကြိယာ  
ဗျာကတေ ခင္း ပိုစ္စ စိတ္တသမှုပာနဲ့ ရှုပံ့”။ ॥ (ပိုစ္စသွေ့ ရုပ်သက်သက်ကို  
နာရမ္မဏေ အတိုင်းရှုတ်)။ ॥ ပပတ္တိအခါ ကတ္တားကား အရှုပေပိုပါက်လေးခဲ့။  
အရှုပေဘုံး ဖြစ်သောအခါ မနေ့ခွဲ့ရှိစုဝေ၏း၊ မဟာကြိယာရှုံးခဲ့။ အရှုပေကြိယာ  
လေးခဲ့ ဖူးလုလေးခဲ့။ စေ။ ဆတ္တိသဲ အစိတ်အစိတ်ပါ။ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခာနာ။  
ပမ္ပတော်ဘုံး ဖြစ်သောအခါ အရှုပေပိုက် လေးခဲ့။ ဒွေ့ပမ္ပတိညာဉ်  
တဆယ်။ ရဟန္တာတို့ စတိကြုံသော ပိုပါက်ဗာပိုသဲ။ ကြိယာဝိသဲ။ စေ။  
အဋီတိသဲ အစိတ်အပေါင်း နာမက္ခာနာကိုရှုံးဖြစ်သော စိတ္တာရုပ်ရှုံး။ ၂၁၅  
ပါ၌ကား ပုရေဇာဘုံးမှတပါး ဟေတု၊ အာရမ္မဏေ၊ အခိုပတိပစ္စည်း အစုံးသော  
ပစ္စည်းတရားတို့၏ ယထာရဟယ သတ္တိရှုံး။ ॥ (ပိုစ္စသွေ့ ရုပ်သက်သက်၌  
သဟဇာတ အတိုင်းကောက်)။ ॥ ဟိတ်ပါ၌ကိုလည်း ပုရေဇာတမှတပါး ဟေတု၊  
အာရမ္မဏေ အစုံးသော ပစ္စည်းတရားတို့၏ ယထာရဟယတ္တိရှုံးကောက်။ ॥

## ပဋိစ္စဝါရ ပစ္စနိက ဝိဘဂ်ဝါရ

၂၃၁

ပြီး၏။ ။နုပစ္စာလာတ ဝိဘဂ်ဝါရ အလုံးစုံသည် အနုလုံး သဟာတ ဝိဘဂ်ဝါရ အတိုင်း ဝိဘင်းထွက် အကောက် တူ၏။ ။နုပစ္စာလာတပစ္စယာ ဟူသော ဟိတ်ပါဉ်အရမှာ ပစ္စာလာတ ပစ္စည်းမှုတပါး နှစ်ဆဲသုံးပစ္စည်းတို့ကို ရုပ်နာမ် အလျောက် ရထိုက်သည်အားလျှော့စွာ ကောက်လေ)။

## နာသေဝန်

(နာသေဝန် ဝိဘဂ်ဝါရ၍ ကိုချက်ထွက်သည်။ အနုလုံး သဟာတ ဝိဘင်း အတိုင်းရှုတ်)။ ။ကုသလော ကတ္တားကား မဟာကုသိုလ် ပုဒ္ဓမဇေား။ စေ။ အငွေတိုးသာ အစိတ်အစိတ်။ပါ။ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခနာ ပစ္စယူပွန်။ ၏။ ။ ဟိတ်ပါဉ်ကား အာသေဝန် ပစ္စည်းမှုတပါး ဟောတူ အာရမွှော အစရုံသော ပစ္စည်းတရားတို့၏ ယထာရဟသတ္တိ ရ၏။ ။(ကုသလေန အဗျာကတံ့ ၌ နာရမွှော အတိုင်းကောက်)။ ။ကုသလေန ကုသလာဗျာကတံ့ ၌ ပူဇော်ကာရ ဘုံး၌ ဖြစ်သောအခါ မဟာကုသိုလ် ပုဒ္ဓမဇေား။ စေ။ အငွေတိုးသာ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခနာ။ စိတ္တဇရုပ်။ ၏။ ။(ဟိတ်ပါဉ် ကောက်မြဲ)။ ။ အကုသလော ကတ္တားကား အကုသိုလ်ဒါဒေသ ပုဒ္ဓမဇေား။ စေ။ သတ္တိုးသ ကိုကောက်။ ။(အကုသလေန အဗျာကတံ့ နာရမွှော အတိုင်းကောက်)။ ။ အကုသလေန အကုသလာဗျာကတံ့ အကုသိုလ်ဒါဒေသ ပုဒ္ဓမဇေား။ စိတ္တဇရုပ် ကိုကောက်။ ။အဗျာကတံ့၌ ကတ္တားကား ဟာသိတ္ထိုပါ၍ မဟာကြိယာ ပုဒ္ဓမဇေား အာဝဏ္ဏးဒွေး ပိုကိုသတ္တိုးသ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခနာကို စွဲ၍ ဖြစ်သော။ပါ။ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခနာ။ စိတ္တဇရုပ်။ ပူဇော်ကာရ ဘုံး၌ ဖြစ်သောအခါ ဟသိတ္ထိုပါ၍ မဟာကြိယာ ဒုတိယာဒီဇေား မဟုတ်ကြိယာ ကိုးခါ။ စေ။ ပူဇော်းသ အစိတ်အပေါင်း နာမက္ခနာကို စွဲ၍ ဖြစ်သော စိတ္တဇရုပ် ပစ္စယူပွန်။ ၏။ (ပဋိသန္တ ရုပ်သက်သက် သဟာတ အတိုင်းကောက်။ ။နောက်နှစ်ပဒေကိုလည်း နာရမွှော အတိုင်းကောက်။ ။ဟိတ်ပါဉ်မှု အာသေဝန်မှုတပါး ဆုံး၍ ကောက်)။

## နကမ္မ

နကမ္မ ဝိဘဂ်ဝါရ၍ “ကုသလံ။ပါ။ န ကမ္မပစ္စယာ။ ကုသလေ ခန္ဓု ပဋိစ္စ ကုသလာ စေတနာ”။ ။ကတ္တားကား ကုသိုလ်ကောဝိသ၊ စေတနာ ကြုံသော။ စေ။ သတ္တိုးသ အစိတ်အပေါင်း နာမက္ခနာကို စွဲ၍ ဖြစ်သော ကုသိုလ်စေတနာ ပစ္စယူပွန်။ ၏။ ။ဟိတ်ပါဉ်အရကား ကမ္မပစ္စည်းမှုတပါး ဟောတူ အာရမွှော၊ အခိုပတ်စသော ပစ္စည်းတရားတို့၏ ယထာရဟသတ္တိ ရ၏။ ခန္ဓုဝါရ တဆဲငါးဝါရ ဖြစ်သတည်း။ ။“အကုသလံ။ပါ။ အကုသလေ ခန္ဓု ပဋိစ္စ အကုသလာ

၂၂၂

## တိကပဋ္ဌသန်း အရကောက်

စေတနာ”။ ။ကတ္တားကား အကသိုလ်ဒါဒသ စေတနာ ကြော်သော့၊ စေ။ ဆူးသ အစိတ်အပေါင်း နာမက္ခနာကို စွဲ၍ဖြစ်သော အကုသိုလ်စေတနာ ပစ္စယူပါ။ ၏။ ။(ဟိတ်ပါ၍ကောက်မြဲ)။ ။“အဗျာကတံ့ပါ။ ကြိယာဗျာကတေ ခန္ဓု ပစ္စ္စ ကြိယာ စေတနာ။ ဗာဟိုရုံ၊ အာဟာရသမျှောနံ ဥတုသမျှောနံ ကော်ပါ။ မဟာဘူးတေ ပစ္စ္စ ဥပါဒါရူပံ့”။ ။ပဝတ္ထီအခါ ကတ္တားကား ကြိယာဝီသ၊ စေတနာ ကြော်သော့၊ စေ။ စတုတ္ထံသ အစိတ်အပေါင်း နာမက္ခနာကို စွဲ၍ဖြစ်သော စေတနာပစ္စယူပါ။ ၏။ ။(ဟိတ်ပါ၍အရကား ကောက်မြဲ)။ ။ရုပ်သက်သက်၌ ဗာဟိုရမဟာဘူးတ်၊ အာဟာရမဟာဘူးတ်၊ ဥတုဇမဟာဘူးတ်ကို စွဲ၍ဖြစ်သော ဘူးတ်နှင့်တက္ကသော ဗာဟိုရုပါဒါ၊ အာဟာရဇာ ဥပါဒါ၊ ဥတုဇ ဥပါဒါရုပ် ပစ္စယူပါ။ ၏။ ။ဟိတ်ပါ၍ အရကား သဟဇာတာနိသယ၊ ရုပ်အာဟာရ၊ သဟ ဇာတ္ထီ၊ သဟဇာတာအစိတ်၊ ကြုံပါးပစ္စည်းတို့၏ ယထာရဟသတ္ထီ ရ၏။ ။ နကမျှုပြီး၏။

### နိပါက

နိပါကဝိဘင်္ဂါရ၍ (ကိုးချက်ထွော်သည်။ ကိုးချက်တွင် ကုသလပဒ ဆုံးချက်။ အကုသလပဒ သုံးချက်။ ဤခြောက်ချက်ကို ဝိဘင်းထွက် အကောက် သဟဇာတာ အတိုင်း ရွှေတော်၊ ကောက်လော်၊ ဟိတ်ပါ၍ကိုလည်း ဝိပါကပစ္စည်း မုတပါး ဆို၍ကောက်)။

အဗျာကတံ့၌ ပဝတ္ထီအခါ ကတ္တားကား ကြိယာဝီသ။ စေ။ ပဋိတ္ထံသ အစိတ်အစိတ်။ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခနာ။ ကြိယာ ပြုအပ်သော စိတ္တာရုပ်။ ၏။ ။(ဟိတ်ပါ၍ကောက်မြဲ။ ။ပစ္စံသန္တမရ)။ ။ရုပ်သက်သက်၌ ကတ္တားကား ပာ့ောကာရဘူး၌ ဖြစ်သောအခါ ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်၊ ကြိယာ နာမက္ခနာ။ စွဲဗျာ် ယထာရဟပြုအပ်သော စိတ္တာရမဟာဘူးတ်၊ ဗာဟိုရုံ၊ အာဟာရဇာ ဥတုဇ၊ အသည်တ်ကမ္မာ မဟာဘူးတ်၊ ပဝတ္ထီကမ္မာ မဟာဘူးတ်ကို စွဲ၍ဖြစ်သော ဘူးတ်နှင့်တက္ကသော စိတ္တာရုပါဒါ၊ ဗာဟိုရုပါဒါ။ အသည်တ်ကမ္မာ ဥပါဒါ၊ ပဝတ္ထီကမ္မာဥပါဒါရုပ် ပစ္စယူပါ။ ၏။ ။ဟိတ်ပါ၍ကား ဟေတ္ထ၊ သဟဇာတာ ဝိပတ္ထီ၊ သဟဇာတာ စသော ပစ္စည်းတရားတို့၏ ယထာရဟသတ္ထီ ရ၏။ ။ (နောက်နှစ်ချက်ကို သဟဇာတာ အတိုင်းကောက်)။ ။နိပါက ပြီး၏။

### နအာဟာရ

နအာဟာရ၍ “အဗျာကတံ့ပါ။ နအာဟာရပစ္စယာ။ ဗာဟိုရုံ၊ ဥတု သမျှောနံ အသည်တ္တာနံ ကော်ပါ။ မဟာဘူးတေ ပစ္စ္စံပါ။ ဥပါဒါရူပံ့”။ ။

## ပဋိစ္စဝါရ ပစ္စနိက ဝိဘဂ်ဝါရ

၂၃၃

ကတ္တားကား ဗာဟိရမဟာသူတ်၊ ဥတုဇ္ဈမဟာသူတ်၊ အသည်တ်ကမ္မာ မဟာ  
သူတ်၊ ပဝတ္ထိကမ္မာဇ္ဈမဟာသူတ်ကိုစွဲ၍ ဖြစ်သော ဘုတ်နှင့်တက္ကသော ဗာဟိရ<sup>၁</sup>  
ဥပါဒါ။ပါ။ ပဝတ္ထိကမ္မာဇ္ဈေးပါဒါ၍ ပစ္စယူပွဲ။ ၅၈။ ။ဟိတ်ပါဉ်၏အရကား  
သဟာဗာတာ၊ သဟာဗာတနိသာယ၊ နာနာက္ကဏီက ကမ္မာ၊ ရူပေါ်ပိတ်၌၍ယ၊ သဟာဗာ  
တတ္ထိ၊ သဟာဗာတအပိုကာ၊ ၤ၇။ခြောက်ပစ္စည်းတို့၏ ယထာရဟ သတ္ထိ ရ၏။ ။  
နာဟာရ ပြီး၏။

## နုဏ္ဍိယ

နုဏ္ဍိယ၍ “အဗျာကတံ့ပါ။ နုဏ္ဍိယပစ္စယာ။ ဗာဟိရုံ၊ အာဟာရ<sup>၁</sup>  
သမ္မာန်။ ဥတုသမ္မာန်၊ ကော်။ပါ။ မဟာသူတော ပဋိစ္စ ဥပါဒါရူပံ့။ အသည်  
သတ္တာန် မဟာသူတော ပဋိစ္စ ရူပေါ်ပိတ်၌၍ယ”။ ။ကတ္တားကား ဗာဟိရမဟာသူတ်၊  
အာဟာရဇ္ဈမဟာသူတ်၊ ဥတုဇ္ဈမဟာသူတ်ကိုစွဲ၍ ဖြစ်သော ဘုတ်နှင့်တက္ကသော  
ဗာဟိရူပါဒါ၊ အာဟာရဇ္ဈေးပါဒါ၊ ဥတုဇ္ဈေးပါဒါ၊ အသည်တ်ကမ္မာဇ္ဈမဟာသူတ်၊  
ပဝတ္ထိကမ္မာဇ္ဈမဟာသူတ်ကိုစွဲ၍ ဖြစ်သော ရူပေါ်ပိတ်၌၍ ပစ္စယူပွဲ။ ။  
ဟိတ်ပါဉ်ကား သဟာဗာတာ၊ သဟာဗာတနိသာယ၊ နာနာက္ကဏီကကမ္မာ၊ အာဟာရ၊  
သဟာဗာတတ္ထိ၊ သဟာဗာတအပိုကာ၊ ၤ၇။ခြောက်ပစ္စည်းတို့၏ ယထာရဟသတ္ထိ  
ရ၏။ ။နုဏ္ဍိယ ပြီး၏။

## နစ္ာန

နစ္ာနဝိဘဂ်ဝါရ၍ “အဗျာကတံ့ပါ။ နစ္ာနပစ္စယာ။ ပဋိညာဏသဟ  
ဂတံ့ ကော် ခန့် ပဋိစ္စာပါ။ ဧဒ္ဒခန္ဓာ။ ဗာဟိရုံ၊ အာဟာရသမ္မာန်။ ဥတုသမ္မာန်  
အသည်သတ္တာန်။ ဥပါဒါရူပံ့”။ ။ပဝတ္ထိအခါ ကတ္တားကား ဧဒ္ဒပဏ္ဍာညာ်  
တဆယ်၊ သမ္မာစိတ္တသာဓာရဏာ။၈၈။ ခုနှစ်ခု။ အစိတ်အစိတ်။ပါ။ အစိတ်အစိတ်  
နာမက္ကနာ၏၏။ ။ရုပ်သက်သက်၍ ကတ္တားကား ဗာဟိရမဟာသူတ်၊ အာဟာ  
ရ၊ ဥတုဇ္ဈ၊ အသည်တ်ကမ္မာ၊ ပဝတ္ထိကမ္မာဇ္ဈမဟာသူတ်ကိုစွဲ၍ ဖြစ်သော  
ဘုတ်နှင့်တက္ကသော ဗာဟိရူပါဒါ။ပါ။ ပဝတ္ထိကမ္မာဇ္ဈေးပါဒါ၍ ပစ္စယူပွဲ။၏။  
ဟိတ်ပါဉ်ကား သဟာဗာတာ၊ သဟာဗာတနိသာယ၊ နာနာက္ကဏီကကမ္မာ။ အာဟာရ၊  
ရူပေါ်ပိတ်၌၍ယ၊ သဟာဗာတတ္ထိ၊ သဟာဗာတအပိုကာ၊ ၤ၇။ခုနှစ်ပစ္စည်းတို့၏ ယထာ  
ရဟသတ္ထိ ရ၏။ ။နစ္ာန ပြီး၏။

## နမဂ္ဂ

နမဂ္ဂ ဝိဘဂ်ဝါရ၍ “အဗျာကတံ့ပါ။ နမဂ္ဂပစ္စယာ။ အဟေတုကံ ဝိပါကာ  
ဗျာကတံ့ ကြံယာဗျာကတံ့ ကော်။ပါ။ ဧဒ္ဒခန္ဓာ စိတ္တသမ္မာန် ရူပံ့။ အဟေတုကံ

## တိကပဋ္ဌဘန်း အရကောက်

ပဋိသန္ဓိကျကော ဝိပါကာဗျာကတံ ကော်ပါ။ ဒွေခွန္တာ ကဋ္ဌတ္ထာစရှုံး။ ငော် မဟာ ဘူတ္တံပါ။ မဟာဘူတ္တံ ပဋိစ္စ ကဋ္ဌတ္ထာရှုံးပါ။ ဥပါဒါရှုံးပါ။ ဗာဟာရသမှ ဋ္ဌာန်း ဉာဏ်သမျှာန်း အသည်တ္ထာန်း။ မဟာဘူတ္တံ ပဋိစ္စ ကဋ္ဌတ္ထာရှုံး ဥပါဒါ ရှုံးပါ။” (ပဝတ္ထိအခါ ကတ္ထားကား နဲဟေတုကအတိုင်းကောက်။) ॥ပဋိသန္ဓ်၊ ရပ်သက်သက်လည်း အတူတူပင်)။ ॥နမဂ္ဂပစ္စယာ ဟူသော ဟိတ်ပါ၍၏။ အရကား မဂ္ဂပစ္စည်းမှ တပါးသော အာရမှုကာ၊ သဟဇာတ စသော ပစ္စည်း တရားတို့၏ ယထာရဟယတ္ထိ ရှုံး။ နမဂ္ဂပြီး၏။

## နသမ္မယုတ္ထ စသည်

နသမ္မယုတ္ထဝိဘင်း၌ ငါးချက်လုံး နာရမ္မကအတိုင်းကောက်လေ။ အတူတူ ပင်။ ॥နဝပ္ပယုတ္ထ၌ ကုသလပဒ၊ အကုသလပဒ၊ ဤနှစ်ပိုင်သည် နပုရေ ၁၁တအတိုင်း ဝိဘင်း၊ အကောက်တူ၏။ ॥“အဗျာကတံပါ။ အရှုပေ ဝိပါကာ ဗျာကတံ ကြိယာဗျာကတံ ငော် ခန်းပါ။ ဒွေခွန္တာ။ ဗာဟာရုံးပါ။ အာဟာရ သမျှာန်း ဉာဏ်သမျှာန်း။ အသည်တ္ထာန်း။ မဟာဘူတ္တံ ပဋိစ္စ ကဋ္ဌတ္ထာရှုံး ဥပါဒါရှုံးပါ။” ॥ပဝတ္ထိအခါ ကတ္ထားကား အရှုပဝိပါက်လေးခု၊ ပဝတ္ထိပဋိသန္ဓ် နာမက္ခနာ။ အရှုပဘုံး၌ ဖြစ်သောအခါ မနောဒ္ဒါရာဝင်း၊ မဟာကြိယာရှုံးခု၊ အရှုပကြိယာလေးခု၊ ဖိုလ်လေးခု။စေ။ ဆတ္ထိသ အစိတ်အစိတ်။ပါ။အစိတ်အစိတ် နာမက္ခနာ ပစ္စယူပိုင်တရား ရှုံး။ ॥ဟိတ်ပါ၍၏အရကား ပို့ယုတ္ထပစ္စည်းမှ တပါး ဟေတ္ထ၊ အာရမှုကာ၊ အခိုပတိ စသော ပစ္စည်းတရားတို့၏ ယထာရဟယတ္ထိ ရှုံး။ ॥(ရပ်သက်သက်၌ ဗာဟာရရှုပ် စသည်ကို ကောက်မြဲ)။ ॥နဝပ္ပယုတ္ထ ပြီး၏။ ॥(နောနထိုး၊ နောဝိုက်လည်း နာရမ္မကနှင့် တူပြီ)။

## ဝိဘင်းဝိရုံးပြီး၏

### ပဋိစ္စဝိရုံး

### ပဋိနိက သုဒ္ဓသချုံးဝိရုံး

ဝိဘင်းဝိရုံး ဟောတော်မူသည်၏ အခြားမဲ့၌ သချုံးဝိရုံး ဟောတော် မူ၏။ ထိုသချုံးဝိရုံးတံ့သော်လည်း သုဒ္ဓသချုံးဝိရုံး၊ ခုကာအီသချုံးဝိရုံးအားဖြင့် နှစ်ပါးအပြားရှုံး၏။ ထို....တွင် သုဒ္ဓသချုံးဝိရုံးကို ရှေးဦးစွာ ဟောတော်မူ၏။ ထိုသုဒ္ဓသချုံးဝိရုံးတံ့သော်လည်း နဲဟေတုပစ္စည်း၏ သုဒ္ဓသချုံးဝိရုံး၊ နာရမှုကာ ပစ္စည်း၏ သုဒ္ဓသချုံးဝိရုံး အစရုံသောအားဖြင့် နှစ်ဆယ်အပြားရှုံး၏။ ထို....တွင် နဲဟေတုပစ္စည်း၏ သုဒ္ဓသချုံးဝိရုံးကို ရှေးဦးစွာ ဟောတော်မူ၏။ ထိုနဲဟေတု

## ပဋိစ္စဝါရ ပစ္စနိက သုဒ္ဓသချုပ်ဝါရ

၂၃၅

ပစ္စည်း၏ သုဒ္ဓသချုပ်ဝါရ၏ မောဟမူဇ္ဈိုး၏ မောဟ၊ အဟိတ်ပတ္တိ၊ ပဋိသန္တနာမက္ခာန္တာလေးပါး၊ အဟိတ်စိတ္တဇ္ဇာရပ်၊ အဟိတ်ပစ္စနှောကမူဇ္ဇာရပ်၊ ဥတ္တဇ္ဇာရပ်၊ သညာသတ်ကမူဇ္ဇာရပ်၊ ပဝတ္တိကမူဇ္ဇာရပ်။ ဤတရားတိသည် နဟောတုပစ္စည်း၏ ပစ္စယူပဲနဲ့ ဓမ္မဖြစ်သော တရားမည်ကုန်၏။ ထို့ကြောင့် ထိုတရားတိကို ဤပစ္စနိက်၏၌ နယသိလိုက်၍၌၏၌၊ ဝါရသိလိုက်၍၌၏၌၊ တိက်ပုံ၏အရသိလိုက်၍၌၏၌၊ ကဲ့၊ ကတ္တား၊ နေဟန်သိ လိုက်၍၌၏၌၊ “န ဟေတယာ ဒွဲ”ဟု သချုပ်တပ်၍ ဟောအပ်ကုန်၏။ ။။ နဟောတုယာ၊ ဟောတုပစ္စည်းကိုကြောင့် တပါးသောပစ္စည်း၌၌၊ ဒွဲ၊ နှစ်ပါးကုန်သော၊ ဝိသုဇ္ဇနာနီ၊ အဖြေတိကို။ လူနှစ်၊ ရအပ်ကုန်၏။ ။။ ဒေါ်ဟူသော်ကား၊ “အကုသလေန အကုသလံ၊ အဖျာာကတန အဖျာာကတံ”ဟူသည်တည်း။ ။။ အကုသလေန အကုသလံ၌၌ ကတ္တားကား၊ ဝိစိ ကိစ္စာသဟဂုတ်၊ ဥစွဲသဟဂုတ်၏၌၌သော မောဟ ပစ္စယူပဲနဲ့ ပစ္စသော ဝိစိကိစ္စာသဟဂုတ်၊ ဥစွဲသဟဂုတ်၏၌၌သော မောဟ ပစ္စယူပဲနဲ့ ပစ္စသော။ ဝိစိကိစ္စာသဟဂုတ် ဥစွဲသဟဂုတ် ခနော ပဋိစ္စ ဝိစိကိစ္စာသဟဂုတ် ဥစွဲသဟဂုတ် မောဟော”ဟု ဟောအပ်၏။ ။။ (ဤကဲ့သို့ချည်း ဝိဘင်း ထုတ်၍ ဟောလေ။ ။။ အဖျာာကတန အဖျာာကတံ ကောက်မြဲ။ ။။ ဝိဘင်း ထုတ်၍ ဟောမြဲ)။ ။။

နာရမ္မက သုဒ္ဓသချုပ်ဝါရ၏ စိတ္တဇ္ဇာရပ်၊ ပဋိသန္တကမူဇ္ဇာရပ်၊ ဗာဟိရရပ်၊ အာဟာရဇ္ဇာရပ်၊ ဥတ္တဇ္ဇာရပ်၊ အသညာသတ်ကမူဇ္ဇာရပ်၊ ပဝတ္တိကမူဇ္ဇာရပ်၊ ဤတရားတိသည် နာရမ္မကပစ္စည်း၏ ပစ္စယူပဲနဲ့ ပစ္စဖြစ်သော တရားမည်ကုန်၏။ ထို့ကြောင့် ထိုတရားတိကို ဤပစ္စနိက်၏၌ “နာရမ္မက ပဉာ”ဟု သချုပ်တပ်၍ ဟောအပ်ကုန်၏။ ။။ ပဉာဟူသော်ကား，“ကုသလေန အဖျာာကတံ၊ အကုသလေန အဖျာာကတံ၊ အဖျာာကတံ၊ အဖျာာကတံ၊ အဖျာာကတံ၊ ကုသလာဖျာာကတန အဖျာာကတံ၊ အကုသလာဖျာာကတန အဖျာာကတံ”ဟူသည်တည်း။ ။။ (ကောက်မြဲ။ ဝိဘင်း ဟောမြဲ ဟောလေ)။

နာခိပတိ သုဒ္ဓသချုပ်ဝါရ၏ အခိပတိပစ္စည်းကို ရသောအခါ အခိပတိ တရားကို။ မရသောအခါ အကုသိလိုဒ္ဓိအသာ၊ အဟိတ်ကြိယာ၊ မဟာကုသိလို၊ မဟာကြိယာ၊ လောကိုဝိပါက် ပဝတ္တံ၊ ပဋိသန္တနာမက္ခာန္တာလေးပါး၊ နိဏ္မခိပတိစိတ္တဇ္ဇာရပ်၊ ပဋိသန္တနာမက္ခာန္တာလေးပါး၊ အာဟာရဇ္ဇာရပ်၊ ဥတ္တဇ္ဇာရပ်၊ အသညာသတ်ကမူဇ္ဇာရပ်၊ ပဝတ္တိကမူဇ္ဇာရပ်၊ ဤတရားတိသည် နာခိပတိပစ္စည်း၏ ပစ္စယူပဲနဲ့ ပစ္စဖြစ်သောတရားမည်ကုန်၏။ ထို့ကြောင့် ထိုတရားတိကို ဤပစ္စနိက်၏၌ “နာခိပတိ

၂၂၆

တိကပဋ္ဌာန်း အရကောက်

ယာ နဝ”ဟု သချို့ဘတ်၍ ဟောအပ်ကုန်၏။ ။နဝ ဟူသော်ကား “ကုသလန ကုသလံ၊ ပါ။ ကုသလာဗျာကတေန အဗျာကတံ အကုသလာဗျာကတေန အဗျာကတံ”ဟူသည်တည်း။ ။(ဝိဘင်းဝိအတိုင်းကောက်။ ဝိဘင်းရွတ်။ ။ နာနနဲ့ရယ္ဗ္ဗာ န သမနနဲ့ရ သုဒ္ဓကို နာရမ္မဏ သုဒ္ဓအတိုင်းဆိုလေ)။ ။

နအညာမညသုဒ္ဓ၍ နာမက္ခာမှထောက်သော စီတ္ထရုပ်။ ဟဒယဝတ္ထဗုမှတပါး ပုဂ္ဂိုသန္တကမ္မာရုပ်။ မဟာဘုရာ်မှထောက်သော စီတ္ထဇာပါဒါ ပုဂ္ဂိုသန္တကမ္မာ ဥပါဒါ မာဟိရုပါဒါ အာဟာရဇာပါဒါ ဥတုဇာပါဒါ အသညာသတ် ကမ္မာ ဥပါဒါ ပဝတ္ထကမ္မာဇာပါဒါရုပ်။ ၤ၈၈တရားတို့သည်။ပါ။ “နအညာမညာ ပည့်”။ ၅၇။ ပဉာဏ်သော်ကား “ကုသလန အဗျာကတံ”။ပါ။ အကုသလာဗျာကတေန အဗျာကတံ” ဟူသည်တည်း။ ။(ဝိဘင်းဝိအတိုင်းကောက်။ ။ဝိဘင်းကိုလည်း ရွတ်လေ)။ ။နညပနိသာယသုဒ္ဓလည်း နာရမ္မဏန္တ် တူ၏။ ။

နပုရေဇာတ သုဒ္ဓ၏ အရှပ်ပိပါက်လေးခု။ အရှပ်ဘုရာ် ဖြစ်သောအခါ လောဘ မူ့ မောဟာမူ့ မနောဘုရာ်ဝောင်းနဲ့ မဟာကုသိုလ်၏ မဟာကြိယာ၊ အရှပ်ပကုသိုလ်၏ အရှပ်ကြိယာ၊ အထက်မဂ်သုံးခု၊ ဖိုလ်လေးခု နာမက္ခာမှာ၊ ပဉာဏ်ကာာရ ပုဂ္ဂိုသန္တ နာမက္ခာမှာလေးပါး၊ စီတ္ထရုပ်။ ပုဂ္ဂိုသန္တကမ္မာဇာရုပ်၊ မာဟိရုပ်၊ အာဟာရဇာရုပ် ဥတုဇာရုပ်၊ အသညာသတ် ကမ္မာဇာရုပ်၊ ပဝတ္ထကမ္မာဇာရုပ်၊ ၤ၈၈တရားတို့သည် နပုရေ ဇာတာ၏၆၇။ ထို့ကြောင့် “နပုရေဇာတေ သထ္ထ”။၆၇။ (ကောက်မြဲ။ဝိဘင်း ရွတ်မြဲရွတ်)။ ။

နပစ္စာတသုဒ္ဓ၏ အလုံးစုံသော ပဝတ္ထံ၊ ပုဂ္ဂိုသန္တ နာမက္ခာမှာ လေးပါး။ စီတ္ထရုပ်၊ ပုဂ္ဂိုသန္တကမ္မာဇာရုပ်၊ မာဟိရုပ်၊ အာဟာရဇာရုပ်၊ ဥတုဇာရုပ်၊ အသညာသတ် ကမ္မာဇာရုပ် ပဝတ္ထကမ္မာဇာရုပ်၊ ၤ၈၈တရားတို့သည် နပစ္စာတာ၏၆၈။၆၉။ “နပစ္စာတေ န ဟောအပ်ကုန်၏။ ။နဝ ဟူသော်ကား “ကုသလန ကုသလံ၊ ပါ။ အကုသလာဗျာကတေန အဗျာကတံ” ဟူသည်တည်း။ ။ (ကောက်မြဲ။ ဝိဘင်းရွတ်မြဲ)။ ။

[ၤ၈၈ပစ္စနိနိက်၍ န ဟောတေ စသည်၍ န,သည် အညအနက်ကိုဟော၏။ ထို့ကြောင့် နပစ္စာတသုဒ္ဓုံးမှတပါး နှစ်ဆဲ့သုံးပစ္စည်း ကု ယူရမည်]။ ။

နာသေဝနသုဒ္ဓ၏ အကုသိုလ်ဒ္ဓိအသာ ဟသိတ္ထပို၍ မဟာကုသိုလ်၏ မဟာကြိယာ ပဉာဏ်ဇာ၊ အာဝင်းဒွေး၊ ဝိပါက်ဆတ္ထံ့သ ပဝတ္ထံ့၊ ပုဂ္ဂိုသန္တနာမက္ခာ

## ပဋိစ္စဝါရ ပစ္စနိက သူမြေသချုပ်ဝါရ

၂၃၃

လေးပါးစိတ္တဇူပ်ပေါ်သန္တကမ္မဇူပ်၊ ဗာဟာရဇူပ်၊ အာဘာရဇူပ်၊ ဥတ္တဇူပ်၊ အသည်ကမ္မဇူပ်၊ ပဝတ္ထိကမ္မဇူပ်။ ဤတရားတို့သည်။ ပါ။ “နာသေဝန် နဝ”။ ၏။ ။နဝဟူသော်ကား “ကုသလန ကုသလ” ပါ။ အကုသလာဗျာကတေန အဗျာကတံ” ဟူသည်တည်း။ ။ (ကောက်မြဲ၊ ဝိဘင်းရှုတ်မြဲ)။

နကမ္မသူမြေ၌ ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်၊ ကြိယာ စေတနာ။ ဗာဟိုရရှုပ်၊ အာဘာရဇူပ်၊ ဥတ္တဇူပ်။ ပါ။ “နကဓမ္မ တိုက်” ၏။ ။ (ကောက်မြဲ၊ ဝိဘင်းရှုတ်မြဲ)။ ။နဝပိုက သူမြေသချုပ်ရှုတ် ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်၊ ကြိယာ နာမကွန်ာ။ ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်၊ ကြိယာပြုအပ်သော စိတ္တဇူပ်၊ ဗာဟိုရရှုပ်၊ အာဘာရဇူပ်၊ ဥတ္တဇူပ်၊ အသည်သတ်ကမ္မဇူပ်ပေဝတ္ထိကမ္မဇူပ်။ ပါ။ “နဝပိုကေ နဝ” ဟု။ ၏။ ။ နဝဟူသော်ကား “ကုသလန ကုသလ” အစရှုသည်တည်း။ ။ (ကောက်မြဲ၊ ဝိဘင်းဟောမြဲ)။ ။နအာဘာရသူမြေ၌ ဗာဟိုရရှုပ်၊ ဥတ္တဇူပ်၊ အသည်သတ်ကမ္မဇူပ်၊ ပဝတ္ထိကမ္မဇူပ်။ ပါ။ “နအာဘာရေ ကံ” ၏။ ။ ကော်ဟူသော်ကား “အဗျာကတေန အဗျာကတံ” ဟူသည်တည်း။ ။ (ကောက်မြဲ၊ ဝိဘင်းရှုတ်မြဲ)။ ။ နဏ္ဏနိယသူမြေ၌ ဗာဟိုရရှုပ်၊ အာဘာရဇူပ်၊ ဥတ္တဇူပ်၊ အသည်သတ်ကမ္မဇူပ် ပိုတိန္တာ၊ ပဝတ္ထိကမ္မဇူ၊ ရုပ်ပိုတိန္တာ။ ပါ။ “နဏ္ဏယ ကံ” ၏။ ။ ကံ ဟူသော်ကား “အဗျာကတေန အဗျာကတံ” ဟူသည်တည်း။ ။ (ကောက်မြဲ၊ ဝိဘင်းဟောမြဲ)။

နစ္ာနသူမြေ၌ ဒွေပူဇ္ဈိညာဉ်တဆယ် နာမကွန်ာ။ ဗာဟိုရရှုပ်၊ အာဘာရဇူပ်၊ ဥတ္တဇူပ်၊ အသည်သတ်ကမ္မဇူပ်၊ ပဝတ္ထိကမ္မဇူပ်။ ပါ။ “နစ္ာနနေ ကံ” ၏။ (ကောက်မြဲ၊ ဝိဘင်းဟောမြဲ)။ ။ ။နမဂ္ဂသူမြေသချုပ်ရှုတ် အဟိတ် ပဝတ္ထိ၊ ပဋိသန္တ နာမကွန်ာလေးပါး၊ အဟိတ်စိတ္တဇူပ်၊ အဟိတ်ပဋိသန္တကမ္မဇူပ်၊ ဗာဟိုရရှုပ်။ ပါ။ “နမရွှေ ကံ” ၏။ ။ (ကောက်မြဲ၊ ဝိဘင်းဟောမြဲ)။ ။ နသမ္မယူတ္ထသူမြေ နာမမှတယသူမြေနှင့်တူ၏။ ။ နဝပုံယူတ္ထသူမြေအရှုပ် ဝိပိုက်လေးခု ပဝတ္ထိ၊ ပဋိသန္တ နာမကွန်ာလေးပါး၊ အရှုပ်ဘုံဖြစ်သောအခါ လောဘမူး၊ မောဘမူး၊ မနောဒီနာဝါထာန်း၊ မဟာကုသိုလ်၊ မဟာကြိယာ၊ အရှုပ်ကုသိုလ်၊ အရှုပ်ကြိယာ၊ အထက်မက်သုံးခု၊ ဖို့လ်လေးခု၊ နာမကွန်ာ၊ ဗာဟိုရရှုပ်၊ အာဘာရဇူပ်၊ ဥတ္တဇူပ်၊ အသည်သတ်ကမ္မဇူပ်၊ ပဝတ္ထိကမ္မဇူပ်။ ပါ။ “နဝပုံယူတ္ထ တိုက်” ၏။ ။ (နောနတ္ထ၊ နောဝိတ၊ ကြိန်ပါးသည် နာရမှုက နှင့်တူ၏။ ။ သူမြေသချုပ်ရှုပြုး၏။

၂၃၈

## တိကပဋ္ဌဘန်း အရကောက်

ပဋိစိဝါရ

ပစ္စနိက ဓမ္မကသချုံးဝါရ

သုခွဲသချုံးဝါရကို ဟောတော်မူသည်၏ အခြားမျှ၌ ဒုက္ခသီသချုံးဝါရကို ဟောတော်မူ၏။ ထိုဒုက္ခသီသချုံးဝါရ၏ တံ့သော်လည်း နေဟတုဒုက္ခသီ အစရှု သောအားဖြင့် နှစ်ဆယ်အပြားရှု၏။ ထိုတွင် နေဟတုဒုက္ခသီကို ရှေးဦးစွာဟော တော်မူ၏။ ထိုနေဟတုဒုက္ခသီ၏ တံ့သော်လည်း ဒုက တိက အစရှုသောအားဖြင့် တဆုံးကိုပါး အပြားရှု၏။ ထို....တွင် ဒုကကိုရှေးဦးစွာ ဟောတော်မူ၏။ ထိုဒုက္ခ တံ့သော်လည်း နေဟတုမူ နာရမ္မဏေကအစရှုသောအားဖြင့်တဆုံးပါးအပြား ရှု၏။ ထို....တွင် နေဟတုမူ နာရမ္မဏေ ဒုကကို ရှေးဦးစွာဟောတော်မူ၏။

နေဟတု နှာာရမ္မ

ထိုနေဟတုမူ နာရမ္မဏေကုန် သဟိတ်စိတ္တဇရုပ်။ သဟိတ်ပဋိသန္တကမ္မဇရုပ်။ ဤတရားတို့သည် နာရမ္မဏေပစ္စည်း၏ ပစ္စယူပုံနှင့်သာဖြစ်၍ နေဟတုပစ္စည်း၏ ပစ္စယူပုံနှင့် မဖြစ်သောကြောင့် နေဟတုပစ္စည်းဘုန်း၍ စင်ကုန်၏။ ထို့ကြောင့် ထိုတရားတို့ကို အနုလောမပစ္စနိုက်၍ “ဟောဘုံစွာယာ နာရမ္မဏေ ပုံ”ဟု သချုံးတပ်၍ ဟောအပ်ကုန်၏။ ။မောဟမူဒွေး၌ မောဟကြုံသော သဟိတ် ပဝတိ၊ ပဋိသန္တ နာမ္မဏေနှင့် လေးပါး။ ဤတရားတို့သည် နေဟတုပစ္စည်း၏ ပစ္စယူပုံနှင့် ဓမ္မသာဖြစ်၍ နာရမ္မဏေပစ္စည်း၏ ပစ္စယူပုံနှင့်သာကြောင့် နာရမ္မဏေ ပစ္စည်းတွန်း၍ စင်ကုန်၏။ ထို့ကြောင့် ထို့ဘုရားတို့ကို ပစ္စနိယာနှင့်လောမ၍ “နေဟတုပစ္စယာ အာရမ္မဏေ ဒွှေး”ဟု သချုံးတပ်၍ဟောတော်မူအပ်ကုန်၏။ ။မောဟမူဒွေး၌ မောဟကြုံသော သဟိတ် ပဝတိ၊ ပဋိသန္တ နာမ္မဏေနှင့် လေးပါး။ ဤတရားတို့သည် နေဟတုပစ္စည်း၊ နာရမ္မဏေပစ္စည်းနှင်းပါး၏ ပစ္စယူပုံနှင့် ဓမ္မမဖြစ်သော တရားမည်ကုန်၏။ ထို့ကြောင့် ထိုတရားတို့ကို အနုလုံး၍ “ဟော ပစ္စယာ အာရမ္မဏေ တိကို”။၏။ ။အဟိတ်စိတ္တဇရုပ် အဟိတ်ပဋိသန္တကမ္မဇရုပ်။ ဗာဟိရရုပ်။ အာဟာရဇရုပ်။ ဥက္ကဇရုပ်။ အသည်သတ် ကမ္မဇရုပ်။ ပဝတိကမ္မဇရုပ်။ ဤတရားတို့သည် နေဟတု၊ နာရမ္မဏေပစ္စည်း နှစ်ပါး၏ ပစ္စယူပုံနှင့်ဓမ္မဖြစ်သောတရား မည်ကုန်၏။ ထို့ကြောင့် ထိုတရားတို့ကို ပစ္စနိုက်၌ “နေဟတုပစ္စယာ နာရမ္မဏေ ကော်”။၏။

〔အနုလုံကတ္တန်းကည် အတိုင်း အထူးမတ္တန်းရပြီ။ 〕အနုလုံမှာ ပစ္စနိယာနှင့်လောမကို စဉ်တ္တန်းသည်။ပစ္စနိုက်မှာ အနုလောမ ပစ္စနိုက်ကို စဉ်တ္တန်းသည်။ အ ဘာသာပစ္စနိုက်မှာ ပစ္စနိုက်ကို စဉ်တ္တန်းသည်။ ပစ္စနိယာနှင့်လောမမှာ အနုလုံကိုစဉ်တ္တန်းသည်။ ဤသည်လျှင် အထူး တည်း။〕

## ပဋိစ္စဝါရ ပစ္စနိက ဒုကသချုပ်ဝါရ

၂၃၉

### နဟေတူ နာခံပတီ

နဟေတူမှ နာခံပတီ ဒုက၌ အဓိပတီပစ္စည်းကို ရဲသောအခါ အဓိပတီ  
တရားကိုယ်။ မရသောအခါ မောဟမူဒွေး၌ မောဟကြုံသော အကုသိုလ်  
ဖွဲ့စား။ မဟာကုသိုလ်။ မဟာကြုံယာ။ သဟိတ် လောကီဝိပါက် ပဝတ္ထိ၊  
ပဋိသန္တ နာမက္ခန္တသေးပါး။ နိရာခံပတီ သဟိတ်စိတ္တာရုပ်၊ သဟိတ်ပဋိ  
သန္တ ကမ္မဇရုပ်။ ဤတရားတို့သည် နာခံပတီပစ္စည်း၏ ပစ္စယူပုံနှင့်မွေ့သာ  
ဖြစ်၍ နဟေတူပစ္စည်း၏ ပစ္စယူပုံနှင့် မဖြစ်သောကြောင့် နဟေတူပစ္စည်း  
တိုး၍ စင်ကုန်။ ထိုကြောင့် အနုလောမ ပစ္စနိက်၍ “ဟေတူပစ္စယာ နာခံ  
ပတီယာ နာ”ဟု သချုပ်၍ ဟောအပ်ကုန်၏။ နဟေတူပစ္စည်း၏ ပစ္စယူပုံ  
မွေ့သာဖြစ်၍ နာခံပတီပစ္စည်း၏ ပစ္စယူပုံနှင့် မဖြစ်သော တရားကား မရ။  
ထိုကြောင့် ပစ္စနိယာနှင့်လောမ၏ “နဟေတူပစ္စယာ အဓိပတီယာ” အစုံသည်ပြင့်  
မဟာရသတည်း။ ။အဓိပတီတရားကိုယ် ကြုံသော သာခံပတီမောငါးများ  
နှစ်ခု နာမက္ခန္တသာ။ သာခံပတီစိတ္တာရုပ်။ ဤတရားတို့သည် နဟေတူ နာခံပတီ  
ပစ္စည်းနှစ်ပါး၏ ပစ္စယူပုံနှင့် မဖြစ်ကုန်။ ထိုကြောင့် အနုလုပ်၍ “ဟေတူပစ္စယာ  
အဓိပတီယာ နာ”။၏။ ။မောဟမူဒွေး၌ မောဟ။ အဟို၎င်ပဝတ္ထိ၊ ပဋိသန္တ  
နာမက္ခန္တသေးပါး။ အဟိတ်စိတ္တာရုပ်၊ အဟိတ်ပဋိသန္တ ကမ္မဇရုပ်၊ ဗာဟိရ<sup>၈</sup>  
ရုပ်။ပါ။ ပဝတ္ထိကမ္မဇရုပ်။ ဤတရားတို့သည် နဟေတူ နာခံပတီပစ္စည်းနှစ်ပါး၏  
ပစ္စယူပုံနှင့်၏။ထိုကြောင့် ထိတရားတို့ကို ပစ္စနိက်၍ “နဟေတူပစ္စယာ နာခံပတီယာ  
ဒွေး”ဟု၏။ ။(နာနှစ်ရု, နသမနနှစ်ရု ဒုကသည် နာရမ္မဏ္ဍကုန်င့် တူ၏)။

### နဟေတူ နအညေမည

နအညေမညခုက္ခာ နာမက္ခန္တသာမှ ထောက်သော သဟိတ်စိတ္တာရုပ်။ ဟဒယ  
ဝတ္ထိမှတပါး သဟိတ် ပဋိသန္တသန္တကမ္မဇရုပ်။ မဟာဘုတ်မှ ထောက်သော သဟိတ်  
စိတ္တာရုပါ့၊ သဟိတ်ပဋိသန္တ ကမ္မဇာပါဒါရုပ်။ ဤတရားတို့သည် နအညေမည  
ပစ္စည်း၏ ပစ္စယူပုံနှင့်မွေ့သာဖြစ်၍ နဟေတူပစ္စည်း၏ ပစ္စယူပုံနှင့် မဖြစ်သော  
ကြောင့် နဟေတူပစ္စည်းတုန်း၍ စင်ကုန်၏။ ထိုကြောင့် ထိတရားတို့ကို အနု  
လောမ ပစ္စနိက်၍ “ဟေတူပစ္စယာ နအညေမညာ ဟ္မ”ဟု သချုပ်၍ ဟောအပ်  
ကုန်၏။ ။မောဟမူဒွေး၌ မောဟ၊ အဟိတ် ပဝတ္ထိ၊ ပဋိသန္တ နာမက္ခန္တသာ  
လေးပါး၊ အဟိတ်ပဋိသန္တ နာမက္ခန္တသာမှ ထောက်သော ဟဒယဝတ္ထိ၊ အချင်း  
ချင်းမှထောက်သော အဟိတ်စိတ္တာ မဟာဘုတ်၊ အဟိတ်ပဋိသန္တ ကမ္မဇမဟာ  
ဘုတ်၊ ဗာဟိရမဟာဘုတ်၊ အာဟာရဇမဟာဘုတ်၊ ဥတုဇမဟာဘုတ်၊ အသည်  
သတ်ကမ္မဇမဟာဘုတ်၊ ပဝတ္ထိကမ္မဇမဟာဘုတ်။ ဤတရားတို့သည် နဟေတူ

ပစ္စည်း၏ ပစ္စယူပွဲခမ္မသာဖြစ်၍ နအညာမညာပစ္စည်း၏ ပစ္စယူပွဲခမ္မ မဖြစ်းသာ ကြောင့် နအညာမညာပစ္စည်းတိုး၍ စင်ကုန်၏။ထို့ကြောင့် ထိုတရားတို့ကို ပစ္စနိယာ နဲ့လောမ၌ “နဟေတုပစ္စယာ အညာမညာ ဒွှေ့ဟု သချို့တပ်၍” ဟောအပ်ကုန် ၏။ မောဟမူ ဒွေး၌ မောဟကြုံယာ အလုံးစုံသော သဟိတ်ပဝတီ၊ ပဆို သန္တာ နာမက္ခနာလေးပါး၊ သဟိတ်ပဒိုသန္တာ နာမက္ခနာမှ ထောက်သော ဟဒယ ဝထူး၊ အချင်းချင်းမှထောက်သော သဟိတ်စိတ္တာမဟာဘုတ်၊ သဟိတ်ပဒိုသန္တာ ကမ္မာမဟာဘုတ်။ ဤတရားတို့သည် နဟေတု နအညာမညာ ပစ္စည်းနှစ်ပါး၏ ပစ္စယူပွဲခမ္မ မဖြစ်ကုန်။ သို့ကြောင့် အနုလုံး “ဟောတုပစ္စယာ အညာမညာ တိုက်”၏။ ။နာမက္ခနာမှထောက်သော အဟိတ်စိတ္တာရုပ်၊ ဟဒယဝထူးမှုတပါး၊ အဟိတ်ပဒိုသန္တာကမ္မာရုပ်၊ မဟာဘုတ်မှ ထောက်သော အဟိတ်စိတ္တာပါဒါ၊ အဟိတ်ပဒိုသန္တာကမ္မာရုပ်ပါဒါ၊ ဗာဟိုရုပ်ပါဒါ အာဟာရရုပ်ပါဒါ၊ ဥတုလုပ်ပါဒါ၊ အသည်သတ်ကမ္မာရုပ်ပါဒါ၊ ပဝတီကမ္မာရုပ်ပါဒါရုပ်။ ဤတရားတို့သည် နဟေတု နအညာမညာပစ္စည်းနှစ်ပါး၏ ပစ္စယူပွဲခမ္မဖြစ်သော တရားမည်ကုန်၏။ ထို့ကြောင့် ထိုတရားတို့ကို ဤပစ္စနိကုန်၌ “နဟေတုပစ္စယာ နအညာမညာ ကော်”၏။ ။  
(နှုပနိယယခုကသည် နာရမ္မဏ္ဍာကနှင့် တူ၏)။

### နဟေတု နပုရေဇာတ

နပုရေဇာတဒက္ခာ အရှုပပိုက်လေးခါ အရှုပဘုံးဖြစ်သောအခါ မောဟမူ ဒွေး၌ မောဟကြုံသော လောဘမူ၊ မောဟမူ၊ မဟာကုသိုလ်၊ မဟာကြိယာ၊ အရှုပကုသိုလ်၊ အရှုပကြိယာ၊ အထက်မဂ်သုံးခါ၊ ဖိုလ်လေးခါ နာမက္ခနာ၊ သဟိတ် ပဋ္ဌေကာရပိုသန္တာ နာမက္ခနာလေးပါး။ သဟိတ်စိတ္တာရုပ်၊ သဟိတ်ပဒိုသန္တာ ကမ္မာရုပ်။ ဤတရားတို့သည် နပုရေဇာတ ပစ္စည်း၏ ပစ္စယူပွဲခမ္မသာဖြစ်ရှု နဟေတုပစ္စည်း၏ ပစ္စယူပွဲခမ္မ မဖြစ်သောကြောင့် နဟေတုပစ္စည်းတိုး၍ စင်ကုန်၏။ ထို့ကြောင့် ထိုတရားတို့ကို အနဲ့လောမ ပစ္စနိကုန် “ဟောတုပစ္စယာ နပုရေဇာတ သတ္တာ”ဟု၏။ ။ပဋ္ဌေကာရတုံးဖြစ်သောအခါ မောဟမူ ဒွေး၌ မောဟ၊ အဟိတ်ပဝတီ နာမက္ခနာလေးပါး၊ ဤတရားတို့သည် နဟေတုပစ္စည်း၏ ပစ္စယူပွဲခမ္မသာဖြစ်၍ နပုရေဇာတပစ္စည်း၏ ပစ္စယူပွဲခမ္မ မဖြစ်သောကြောင့် နပုရေဇာတပစ္စည်းတိုး၍ စင်ကုန်၏။ ထို့ကြောင့် ပစ္စနိယာနဲ့လောမ၌ “နဟေတုပစ္စယာ ပုရေဇာတ ဒွှေ့ဟု”၏။ ၅။ ။ပဋ္ဌေကာရဘုံး၌ ဖြစ်သောအခါ မောဟမူ ဒွေး၌ မောဟ၊ အရှုပပိုက်လေးခါ ကြုံသော သဟိတ်ပဝတီ နာမက္ခနာလေးပါး၊ ဤတရားတို့သည် နပုရေဇာတပစ္စည်းနှစ်ပါး၏ ပစ္စယူပွဲခမ္မ မဖြစ်ကုန်။ ထို့ကြောင့် အနုလုံး “အာရုပစ္စယာ ပုရေဇာတ တိုက်”၏။ ။ အရှုပဘုံးဖြစ်သောအခါ မောဟမူ ဒွေး၌ မောဟ၊ မနောဒ္ဓာဝါရာဝါဒန်း အဟိတ် ပဒိုသန္တာ နာမက္ခနာလေးပါး၊ အဟိတ်စိတ္တာရုပ်။ အဟိတ် ပဒိုသန္တာကမ္မာရုပ်။ ပ။

## ပဋိစိဝါရ ပစ္စနိက ဒုက္ခသချုံာဝါရ

၂၄၁

ပဝတ္ထိကမ္မဇရပ်။ ဉ် တရားတို့သည် နဟေတု၊ နပုရောာတ ပစ္စည်းနှစ်ပါး၏  
ပစ္စယူပွဲခွမ့်ဖြစ်သော တရားမည်ကုန်၏။ ထိုကြောင့် ဉ် ပစ္စနိက်၌ “နဟေတု  
ပစ္စယာ နပုရောာတေ ဒွေ”။၏။

### နဟေတု နပစ္စာဇာတ

နပစ္စာဇာတအကျိုး မောဟမူဒွေး၌ မောဟကြိုးသော သဟိတ်ပဝတ္ထိ၊ ပဋိသန္တာ  
နာမက္ခန္တာလေးပါး၊ သဟိတ်စိတ္တာရုပ်၊ သဟိတ်ပစ္စာနေ့နှေ့ကမ္မဇရပ်။ ဉ်တရားတို့  
သည် နပစ္စာဇာတပစ္စည်း၏ ပစ္စယူပွဲခွမ့်သာဖြစ်၍ နဟေတုပစ္စည်း၏ ပစ္စယူပွဲခွဲ  
ခွမ့် မဖြစ်သောကြောင့် နဟေတုပစ္စည်းတွန်း၏ စင်ကုန်၏။ ထိုကြောင့် ထိုတရား  
တို့ကို အနုလောမပစ္စနိက်၌ “ဟေတုပစ္စယာ နပစ္စာဇာတေ နဝ”။၏။

နဟေတုပစ္စည်း၏ ပစ္စယူပွဲခွမ့်သာ ဖြစ်၍ နပစ္စာဇာတပစ္စည်း၏ ပစ္စယူပွဲခွဲခွမ့်  
မဖြစ်သောတရားကားမရှိ။ ထိုကြောင့် ပစ္စနိယာနုလောမ၌ “နဟေတုပစ္စယာ  
ပစ္စာဇာတေ” အစရှိသည်ဖြင့် မဟောရသတည်း။ ။နဟေတု၊ နပစ္စာဇာတ  
ပစ္စည်းနှစ်ပါး၏ ပစ္စယူပွဲခွမ့် မဖြစ်သောတရားကား မရှိ။ ထိုကြောင့် အနုလုပ်၌  
“ဟေတုပစ္စယာ ပစ္စာဇာတေ” အစရှိသည်ဖြင့် မဟောရသတည်း။ ။မောဟ  
မူဒွေး၌ မောဟ၊ အဟိတ်ပဝတ္ထိ၊ ပဋိသန္တာနာမက္ခန္တာလေးပါး။ အဟိတ်စိတ္တာရုပ်၊  
အဟိတ်ပစ္စာနေ့နှေ့ကမ္မဇရပ်၊ ဗာဟိုရရှိပ်၊ ဥတုဇရပ်၊ အသည်တ်  
ကမ္မဇရပ်၊ ပဝတ္ထိကမ္မဇရပ်၊ ဉ်တရားတို့သည် နေ့နှေ့နာမက္ခန္တာပစ္စည်းနှစ်ပါး  
၏ ပစ္စယူပွဲခွမ့် ဖြစ်သောတရားမည်ကုန်၏။ ထို့ကြောင့် ဉ်ပစ္စနိက်၌ “နဟေတု  
ပစ္စယာ နပစ္စာဇာတေ ဒွေ”....ဟု သချုံာ၏။

### နဟေတု နာသေဝန်

နာသေဝန်အကျိုး မောဟမူဒွေး၌ မောဟကြိုးသော အကုသိုလ်ဒီဒေသ၊ မဟာ  
ကုသိုလ်၊ မဟာကြိုယာပဋိမဇေား။ သဟိတ်ဝိပါက်ပဝတ္ထိ၊ ပဋိသန္တာနာမက္ခန္တာလေး  
ပါး၊ သဟိတ်စိတ္တာရုပ်၊ သဟိတ်ပစ္စာနေ့နှေ့ကမ္မဇရပ်၊ နဟေတုတွန်း။ ။အနုလောမ  
ပစ္စနိက်၌ “ဟေတုပစ္စယာ နာသေဝန် နဝ”။၏။ မောဟမူဒွေး၌ အတိယာဒီဇေား  
ရှိသော မောဟ၊ ဟသိတ္ထိပိုဒ် အတိယာဒီဇေား၊ နာသေဝနတွန်း။ ပစ္စနိယာနုလော  
မ၌ “နဟေတုပစ္စယာ အာသေဝန် ဒွေ”။၏။ ။မောဟမူဒွေး၌ မောဟကြိုး  
သော အကုသိုလ်ဒီဒေသ၊ မဟာကုသိုလ်၊ မဟာကြိုယာ အတိယာဒီဇေား။ မဟရွှေတ်  
ကုသိုလ် မဟရွှေတ်ကြိုယာ၊ မင်္ဂလားခု နာမက္ခန္တာ၊ နှစ်ပါးလွှာ။ အနုလုပ်  
“တိုကို”။၏။ ။မောဟမူဒွေး၌ ပဋိမဇေားရှိသောမောဟ၊ ဟသိတ္ထိပိုဒ်  
ဟသိတ္ထိပိုဒ် ကြိုးသော အဟိတ်ပဝတ္ထိ၊ ပဋိသန္တာနေ့နှေ့နာမက္ခန္တာလေးပါး၊ အဟိတ်  
စိတ္တာရုပ်။ အဟိတ်ပစ္စာနေ့နှေ့ကမ္မဇရပ်။ ဗာဟိုရရှိပ်။ အာသာရဇရပ်။ ဥတုဇ

၂၄၂

## တိကပဋ္ဌန်း အရကောက်

ရုပ်။ အသည်သတ်ကမ္မဇရုပ်။ ပဝတ္ထိကမ္မဇရုပ်။ ဉြတရားတို့သည်။ပ။၍၍ပစ္စနိက်၌ “နဟေတုပစ္စယာ နာသေဝန် ဒွဲ”။၏။ ။

### နဟေတု နကမ္မ

နဟေတုမူ နကမ္မ၌ ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်၊ သဟိတ်ကြိယာ စေတနာ။ နဟေတု တုန်း။ အနုလောမပစ္စနိက်၌။ “တံတါး”၏။ ။မောဟမူဒွေး၌ မောဟာ။ ကြိယာစေတနာ ကြို့သော အယိတ်ပုပဏ္ဍာ၊ ပစ္စသန္တာ နာမက္ခနာလေးပါး။အယိတ် စိတ္တဇရုပ်၊ အယိတ်ပစ္စသန္တာကမ္မဇရုပ်။ အသည်သတ်ကမ္မဇရုပ်၊ ပဝတ္ထိကမ္မဇရုပ်၊ နကမ္မတုန်း။ ပစ္စနိယာနုလောမ၌ “နဟေတုပစ္စယာ ကမ္မ ဒွဲ”၏။ ။ မောဟမူဒွေး၌မောဟာ။ ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်၊ ကြိယာစေတနာ ကြို့သောသဟိတ် ပဝတ္ထ်၊ ပစ္စသန္တာ နာမက္ခနာလေးပါး။ သဟိတ်စိတ္တဇရုပ်၊ သဟိတ်ပစ္စသန္တာကမ္မဇရုပ်။ အလုတ်။အနုလုပ်။နှင်း၏။ ။အယိတ်ကြိယာစေတနာ။ ဗာဟိရရုပ်။အာ ဟာရဇရုပ်။ ဥတ္တဇရုပ်။ ဉြတရားတို့သည်။ပ။ ပစ္စနိက်၌။ ကော်ဟုသချာတပ်၍ ဟောအပ်ကုန်၏။

၍၍၍ပစ္စနိက်၌ ပစ္စည်းတွေးသည် အနုလုံကတ္တန်းသည်နှင့်အတူပင်။ ။ အနုလောမပစ္စနိက်ကိုစျေတွေး။မရလျော့မရသည်အလောက်ဆုံး။ နှစ်ကြိမ် မြောက် ပစ္စနိယာနုလောမကိုတွေး။ ။သုံးကြိမ်မြောက် အနုလုံကို အလုတ်ဆုံး။ ။လေးကြိမ်မြောက် ပစ္စနိက်။ ဉြတသည်လျှင်အနုလုံနှင့်အထူး တည်း။ ။၍၍နည်းကိုမြှုံး၍ နောက်နောက်သော ဒုက အစရှိသည်တို့ ကို တွေးလေ]။ ။

### နဟေတု နဝိပါက စသည်

“နဟေတုပစ္စယာ နဝိပါကေ ဒွဲ”။ ။မောဟမူဒွေး၌ မောဟာအယိတ်ကြိယာ နာမက္ခနာ။ အယိတ်ကြိယာ ပြုအပ်သော စိတ္တဇရုပ်။ ဗာဟိရရုပ်၊ အာဟာ ရဇရုပ်၊ ဥတ္တဇရုပ်၊ အသည်သတ်ကမ္မဇရုပ်၊ ပဝတ္ထိကမ္မဇရုပ်၌ ဉြတရားတို့သည် နဟေတု နဝိပါက ပစ္စယူပုံဖြစ်ကုန်၏။ “နဟေတုပစ္စယာ နဝိပါကေ ဒွဲ”၏။

“နဟေတုပစ္စယာ နအာဟာရရ ကော်”။၏။ ဗာဟိရရုပ်ဥတ္တဇရုပ်၊ အသည်သတ် ကမ္မဇရုပ်၊ ပဝတ္ထိကမ္မဇရုပ်။ ။ကော်။၏။ ။“နဟေတုပစ္စယာ နလျှို့ယေ ကော်”။၏။ ။ ဗာဟိရရုပ်၊ အာဟာရဇရုပ်၊ ဥတ္တဇရုပ်၊ အသည်သတ်ကမ္မဇရုပ်၌ ရုပ်ဇီဝတိနှုန်း။ ပဝတ္ထိကမ္မဇရုပ်၌ ရုပ်ဇီဝတိနှုန်း။ ။ကော်။၏။ ။“နဟေတုပစ္စယာ နစျောနေ ကော်”။။ ဒွဲပွဲ့ပြုသာ၌ တဆယ် နာမက္ခနာအာဟာရရုပ်၊ အာဟာရဇရုပ်၊ ဥတ္တဇရုပ်၊ အသည်သတ်ကမ္မဇရုပ်၊ ပဝတ္ထိကမ္မဇရုပ်။ ။ကော်။၏။ ။“နဟေတုပစ္စယာ နမဂ္ဂ ကော်”။အယိတ်ပဝတ္ထ်၊ ပစ္စသန္တာ နာမက္ခနာလေးပါး။ အယိတ်စိတ္တဇရုပ်။ ။

ပဋိစ္စဝါရ ပစ္စနိက တိကာဒိသချုပ်ဝါရ

J9R

ပဝတ္ထကမ္မဇရပ်။ ကော်။၏။ “နဟယတုပစ္စယာ နသမ္မယူတွေ ကော်”။ (နာရမ့်ကာအတိုင်း)။ “နဟယတုပစ္စယာ နဝိယူတွေ ခွဲ”။ အရှုပသုဒ္ဓဖြစ်သောအခါမောဟမူဒွေး၌ မောဟာ။ မနောဖိုရာငွှန်း။ ဘာဟိုရရှပ်။ အာဟာရဇရပ်။၂။ ပဝတ္ထကမ္မဇရပ်။ “ခွဲ”။၏။ “နောနတ္ထီယာ ကော်, နောဝိုကတေ ကော်”။ (နာရမ့်ကာအတိုင်းကောက်)။

ပေါ်နိုက်

တိကာဒိသချုပ်၁၀၆

နဟေတုပစ္စယာ၊ နာရမ္မကျပစ္စယာ နာခိပတိယာ ကော် (ဒုကအတိုင်း။ နာဝိဂကော်တိုင်အောင် ဒုကအတိုင်းပင်)။ ။နဟေတုပစ္စယာ၊ နာရမ္မကျ၊ နာခိပတိ နာနှစ်ရု၊ နာမနှစ်ရု၊ နအည်မည်ပစ္စယာ နာပန်သာယေ ကော်။ ။နာမက္ခာချွဲမှ ထောက်သော အဟိတ်စိတ္တဇူပူပါ။ ဟဒယဝတ္ထုမျှတပါး အဟိတ် ပဋိသန္ဓကမွဲ ဇူပ်။ မဟာဘာတ်မှထောက်သော အဟိတ်စိတ္တဇူပါဒါ။ အဟိတ်ပဋိသန္ဓကမွဲ ဇူပါဒါ။ ဗာဟိရူပါဒါ။ အာဟာရဇူပါဒါ။ အသည်သတ်ကမ္မဇူပါဒါ။ ပတ္တကမ္မဇူပါဒါရုပ်။ ကော်၏။ ။(နပုရေဇာဟု။ နပုစ္စာဇာတာ။ နာသေဝန်တိုင်အောင် တူ၏။)

နှေအညာမည့် တိုင်ဇော်တည်၍ နကမ္မထည့်ရှု၍ မဟာဘုတ်မှထောက်သော ဗာဟိရူပါဒီ။ အာဟာရလွှေပါဒီ။ ဥတုလျေပါဒီ။ ကံး။၏။ ။နှုပါကထည့်ရှု၍ နာမက္ခန္ဓာမှထောက်သော အဟိတ်ကြိယာ ပြုအပ်သော စိတ္တလျှပ်။ မဟာဘုတ်မှ ထောက်သော အဟိတ်ကြိယာပြုအပ်သော စိတ္တလျေပါဒီ။ ဗာဟိရူပါဒီ။ အာဟာရလွှေပါဒီ။ ဥတုလျေပါဒီ။ အသည်သတ်ကမ္မလွှေပါဒီ။ ပဝတ္တိကမ္မလွှေပါဒီရှုပ်။ ကံး။၏။ ။နှေအာဟာရထည့်ရှု၍ မဟာဘုတ်မှထောက်သော ဗာဟိရူပါဒီ။ ဥတုလျေပါဒီ။ အသည်သတ် ကမ္မလွှေပါဒီ။ ပဝတ္တိကမ္မလွှေပါဒီရှုပ်။ ကံး။၏။ ။နှုန္တိယထည့်ရှု၍ မဟာဘုတ်မှ ထောက်သော ဗာဟိရူပါဒီ။ အာဟာရလွှေပါဒီ။ ဥတုလျေပါဒီ။ အသည်သတ်ကမ္မ ရပ်လိုပါတီ၌။ ပဝတ္တိကမ္မ ရပ်လိုပါတီ၌။ ကံး။၏။ ။နတ္တာနထည့်ရှု၍ မဟာဘုတ်မှထောက်သော ဗာဟိရူပါဒီ။ ဥတုလျေပါဒီ။ အသည်သတ်ကမ္မလွှေပါဒီ။ ပဝတ္တိကမ္မလွှေပါဒီရှုပ်။ ကံး။၏။ ။နမဂ္ဂ၊ နသမ္မယုတ္တထည့်ရှု၍ နာမက္ခန္ဓာမှ ထောက်သော အဟိတ်စိတ္တလျှပ်။ ဟဒယဝတ္ထာမှ တပါး အဟိတ်ပဋိသန္တကမ္မလွှေပ်။ မဟာဘုတ်မှ ထောက်သော အဟိတ်စိတ္တလျေပါဒီ။ အဟိတ်ပဋိသန္တ ကမ္မလွှေပါဒီ။ ဗာဟိရ။ အာဟာရလွှေလွှေ။ အသည်သတ်ကမ္မလွှေပါဒီ။ ပဝတ္တိကမ္မလွှေပါဒီရှုပ်။ ကံး။၏။ နဝိုယုတ္တထည့်ရှု၍ မဟာဘုတ်မှထောက်သော ဗာဟိရ။

၂၂၄

## တိကပဋ္ဌာန်း အရေကောက်

ဥပါဒါ။ အာဟာရ။ ဥတု။ အသည်သတ်ကမ္မဇားပဝတ္ထိကမ္မဇား ဥပါဒါရှပ်။ ကော်။၏။ ။နောနတ္ထိ နောဝိဂါတ ထည့်ရှု၍ နသမ္မယုတ္ထ ထည့်သည်နှင့် တူ၏။ နကမ္မတိုင်အောင်တည်၍၊ နအာဟာရထည့်ရှု၍၊ မဟာဘုတ်မှ၊ ထောက်သော ဗာဟိရဥပါဒါ။ ဥတုဇားပါဒါရှပ်။ ကော်။၏။ ။နဲ့နှီယထည့်ရှု၍ မဟာဘုတ်မှ ထောက်သော ဗာဟိရဥပါဒါ။ အာဟာရဇားပါဒါ။ ဥတုဇားပါဒါ။ ကော်။၏။ ။  
နစုံ၊ နမဂ္ဂ၊ နသမ္မယုတ္ထ၊ နဝိပ္ပယုတ္ထထည့်ရှု၍ မဟာဘုတ်မှထောက်သော ဗာဟိရ ဥပါဒါ။ အာဟာရဇားပါဒါ။ ဥတုဇားပါဒါရှပ်။ ကော်။၏။ ။နောနတ္ထိ၊ နောဝိဂါတထည့်ရှု၍ အတူ။ ။နအာဟာရ တိုင်အောင်တည်၍ နဲ့နှီယထည့်ရှု၍ မဟာဘုတ်မှထောက်သော ဗာဟိရဥပါဒါ။ ဥတုဇားပါဒါရှပ်။ ကော်။၏။ ။နောဝိဂါတတိုင်အောင် စည်ရှု၍လည်း ဤ အတူ။ ။နဟေတုကစ္စ၍ နောနတ္ထိတိုင်အောင်တည်၍ နောဝိဂါတ ထည့်ရှု၍လည်း မဟာဘုတ်မှ ထောက်သော ဗာဟိရဥပါဒါ။ ဤတရားကိုပင် ရသည်။ ကော်။။

### နအာရမ္မဏူ

“နအာရမ္မဏေပစ္စယာ နဟေတုယာ ဒွေ”။ န ဟေတုမ္မအတိုင်း။ နခိုပတိယာ ပွဲ။ နိရုခိပတိ စိတ္တဇားပ်။ ပဋိသနေကမ္မဇားရှပ်။ ဗာဟိရရှပ်။ပ။ ပဝတ္ထိကမ္မဇားရှပ်။ ပ။၏။ ။နာနနှီး၊ နသမုန်နှီး နာရမ္မဏေသွေအတိုင်း။ နအည်မည်ပွဲ။ နအည်မည်သွေအတိုင်း။ နျပန်သွယ်၊ နပုရေဇာတ၊ နပစ္စဘဇာတ၊ နာသေဝန်။ နအရမ္မဏေသွေအတိုင်း။ နကမ္မ ကော်။ နကမ္မသွေအတိုင်း။ နဝိပါက ပွဲ။ ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်၊ ကြိယာပြုအပ်သော စိတ္တဇားပ်။ ဗာဟိရရှပ်။ပ။ ပဝတ္ထိကမ္မဇားရှပ်။ နအာဟာရမေ ကော်။ သွေအတိုင်း။ နစုံနေ ကော်။ ဗာဟိရရှပ်။ပ။ ပဝတ္ထိကမ္မဇားရှပ်။ ။နမဂ္ဂ ကော်။ အဟိတ်စိတ္တဇားပ်။ အဟိတ်ပဋိသနေကမ္မဇားရှပ်။ပ။ ပဝတ္ထိကမ္မဇားရှပ်။ ။နသမ္မယုတ္ထ၍ သွေအတိုင်း။ နဝိပ္ပယုတ္ထ၍ ဗာဟိရရှပ်။ပ။ ပဝတ္ထိကမ္မဇားရှပ်။ နောနတ္ထိ နောဝိဂါတ သစရှိသည်နှင့် မထူးပြီ။ ။နခိုပတိခုကာဒို နာနနှုန်းကု အစရှိသည်တို့၍ အစရှိသည်တို့၍လည်း အနုလုပ္ပွဲည်းတွန်းကို နှလုံးသွေး၍ ဟောလေ။

ပစ္စည်းပစ္စနိုင် ပြီး၏။

### ပဋိစိုင်ရ

အနုလောမပစ္စနိုင် ဒုကသံ့ာဝိ

ပစ္စည်းပစ္စနိုင်ကို ဟောတော်မူသည်၏ အခြားမဲ့၍ ပစ္စည်းအနုလောမပစ္စနိုင်ကို ဟောတော်မူ၏။ ထိအနုလောမပစ္စနိုင်၍ တုသော်လည်း

## ပဋိစိဝါရ အနုလောမပစ္စနိက ခုကသချောဝါရ ၂၅၅

ဟေတုဒကာဒီ အစရှိသောအားဖြင့် နှစ်ဆဲသုံးပါး အပြားရှိ၏။ (ပစ္စဘဏာတကို မရသောကြောင့် နှစ်ဆဲသုံးပါး)။ ထို....တွင် ဟေတုဒကာဒီကို ရှေးဦးစွာ ဟောတော်မူ၏။ ထို....၌ လည်း ခုက၊ တိက အစရှိသော အားဖြင့် နှစ်ဆဲနှစ်ပါး။ ထို....တွင် ခုကကို။ ၏။ ထို....၌ တံ့သော်လည်း ဟေတူမူ နာရမ္မဏေခုက အစရှိသော အားဖြင့် တဆဲ့းပါး။ ထို....တွင် ဟေတူမူ နာရမ္မဏေခုကကို ရှေးဦးစွာ ဟောတော်မူ၏။

### ဟေတု နအာရမ္မဏေ

ဟောဟန်ကား “ဟေတုပစ္စယာ နာရမ္မဏေ ပဉ္စ” ဟူသည်တည်း။ ထို ဟေတူမူ နာရမ္မဏေခုက၏ အဟိတ်စိတ္တာရှုပ်။ အဟိတ်ပဋိသန္တာကမ္မဇရှုပ်။ ဗာဟိရ ရုပ်။ပါ။ ပဝတ္ထိကမ္မဇရှုပ်။ ဤတရားတို့သည် နာရမ္မဏေပစ္စည်း၏ ပစ္စယူပုဇွဲ မဓာသာ ဖြစ်၍ ဟေတုပစ္စည်း၏ ပစ္စယူပုဇွဲမူ မဖြစ်သောကြောင့် ဟေတုပစ္စည်းတွန်း၌ စင်ကုန်၏။ ထို့ကြောင့် ပစ္စနိက်၍ “နဟေတုပစ္စယာ နာရမ္မဏေ ကော်”။၏။ ။မောဟုမူဒေး၌ မောဟာကြောသော သဟိတ် ပဝတ္ထိ ပဋိသန္တာ နာမက္ခနာ လေးပါး။ ဤတရားတို့သည် ဟေတုပစ္စည်း၏ ပစ္စယူပုဇွဲ မဓာသာ ဖြစ်၍ နာရမ္မဏေပစ္စည်း၏ ပစ္စယူပုဇွဲမူ မဖြစ်သောကြောင့် နာရမ္မဏေ ပစ္စည်းတွန်း၌ စင်ကုန်၏။ ထို့ကြောင့် အနုလုံး၌ “ဟေတုပစ္စယာ အာရမ္မဏေ တိုင်”။၏။ ။မောဟုမူဒေး၌ မောဟာ။ အဟိတ်ပဝတ္ထိ ပဋိသန္တာ နာမက္ခနာ လေးပါး။ ဤတရားတို့သည် ဟေတု၊ နာရမ္မဏေပစ္စည်း နှစ်ပါး၏ ပစ္စယူပုဇွဲမူ မဖြစ်ကုန်။ ထို့ကြောင့် ပစ္စနိယာနုလောမ၌ “နဟေတုပစ္စယာ အာရမ္မဏေ ဒွေ့”။၏။ သဟိတ်စိတ္တာရှုပ်။ သဟိတ်ပဋိသန္တာ ကမ္မဇရှုပ်။ ဤတရားတို့သည် ဟေတု၊ နာရမ္မဏေပစ္စည်း နှစ်ပါး၏ ပစ္စယူပုဇွဲမူ ဖြစ်ကုန်၏။ ထို့ကြောင့် ဤအနုလောမပစ္စနိက်၍ “ဟေတုပစ္စယာ နာရမ္မဏေ ပဉ္စ”။ ဟူ။၏။ ။(ဤအနုလောမပစ္စနိက်၍ ပစ္စနိယာနုလောမ အလွတ်)။

### ဟေတု နာခိပတိ

“ဟေတုပစ္စယာ နာခိပတိယာ နာ” ဟူသည်တည်း။ ထိုနာခိပတိခုက၌ မောဟုမူဒေး၌ မောဟာ။ အဟိတ်ပဝတ္ထိ ပဋိသန္တာ နာမက္ခနာ လေးပါး။ အဟိတ်စိတ္တာရှုပ်။ အဟိတ်ပဋိသန္တာ ကမ္မဇရှုပ်။ ပဝတ္ထိကမ္မဇရှုပ်။ ဤတရားတို့သည် နာခိပတိပစ္စည်း၏ ပစ္စယူပုဇွဲ။။။ ဟေတုပစ္စည်းတွန်း၌ စင်ကုန်၏။ ထို့ကြောင့် ပစ္စနိက်၌ “နဟေတုပစ္စယာ နာခိပတိယာ ဒွေ့”။၏။ အခိပတိတရားကိုယ်ကြောသော သာခိပတိလော ငါးဆဲနှစ်ခု နာမက္ခနာ။ သာခိပတိ စိတ္တာရှုပ်။ ဤတရားတို့သည် ဟေတုပစ္စည်း၏ ပစ္စယူပုဇွဲမူသာ ဖြစ်၍ နာခိပတိပစ္စည်း၏

ပစ္စယူပွဲခုမှု မဖြစ်သောကြောင့် နာခိပတိပစ္စည်းတ္ထုး၏ စင်ကုန်၏။ ထိုကြောင့် အနုလုံး၌ “ဟေတုပစ္စယာ အခိပတိယာ နံ” ...၏။ ဟေတု နာခိပတိပစ္စည်း နှစ်ပါး၏ ပစ္စယူပွဲခုမှု မဖြစ်သော တရားကား မရှိ။ ထို့ကြောင့် ပစ္စနှစ်ယာ နှလောများ “နဟေတုပစ္စယာ အခိပတိယာ” အစရှိသည်ဖြင့် မဟောရသတည်။ ။ အခိပတိပစ္စည်းကို ရသောအခါ အခိပတိတရားကိုယ်။ မရသောအခါ မောဟမှု ဒွေး၍ မောဟကြိုးသော အကုသိုလ်ဒီအသာ။ မဟောကုသိုလ်။ မဟောကြိုယာ။ သဟိတ်လောကိုဝိပါက် ပဝတ္တိ၊ ပစ္စသန္တာ နာမက္ခနာလေးပါး။ နိရာခိပတိ သဟိတ် စိတ္တဇူပြု။ သဟိတ် ပစ္စသန္တကဗ္ဗာဇူပြု။ ၍၍တရားဘိုသည်။ ဟေတု နာခိပတိ ပစ္စည်းနှစ်ပါး၏ ပစ္စယူပွဲခုမှု ဖြစ်ကုန်၏။ ထိုကြောင့် အနုလောမပစ္စနိက်း ၇ “ဟေတုပစ္စယာ နာခိပတိယာ နံ”။ ၏။ ။(နာနှစ်ရေ ပမ္ဗာ။ နသမနှစ်ရေ ပမ္ဗာ။ နာရမ္မဏာတိုင်း)။

ଶେଷ ଫାର୍ମିଲାନ୍

ပဋိစိဝါရ အနုလောမဟစိနိက ဒုကသချုပ်ဝါရ

၂၄၃

ဥပါဒီ သဟိတ် ပဋိသန္တကမ္မင ဥပါဒီရှပ်။ ဤတရားတိသည် ဟေတူနအညီမည်၊  
ပစ္စည်းနှစ်ပါး၏ ပစ္စယူပွဲခွမ့်ဖြစ်ကုန်၏။ ထို့ကြောင့် ဤအနုလောမဟစိနိက်၌  
“ဟေတုပစ္စယာ နအညီညေးပွဲ”။၏။ ။(န နိသယ မရ။ ။န ဥပန်သယ  
လည်း နာရမ့်အတိုင်း)။

### ဟေတု နပုရေဇာတ

“ဟေတုပစ္စယာ နပုရေဇာတေ သတ္တ”။ ။နပုရေဇာတုကြ၍ အရှုပဘုံး  
ဖြစ်သောအခါ မောဟမူဒွေး၌ မောဟ။ မနောဒါရာဝဏ်း။ အဟိတ်ပဋိသန္တ်  
နာမက္ခန္တာလေးပါး အဟိတ်စိတ္တလျှပ်။ အဟိတ်ပဋိသန္တကမ္မငရှပ်။ပါ။ ပဝတ္ထိ  
ကမ္မငရှပ်။ ဤတရားတိသည် နပုရေဇာတုပစ္စည်း၏ ပစ္စယူပွဲခွမ့်သာဖြစ်ရှုဟေတု  
ပစ္စည်း၏ ပစ္စယူပွဲခွမ့်ဖြစ်သောကြောင့် ဟေတုပစ္စည်းတွန်း၌ စင်ကုန်၏။ ထို့  
ကြောင့် ပစ္စနိက္ခာ “နဟေတုပစ္စယာ နပုရေဇာတေ ဒွဲ”။၏။ ပဉာဏ်ကာရဘုံး  
ဖြစ်သောအခါ မောဟမူဒွေး၌ မောဟ။ အရှုပပိုဂ်လေးခုကြော်သော သဟိတ်  
ပဝတ္ထိ နာမက္ခန္တာလေးပါး။ ဤတရားတိသည် ဟေတုပစ္စည်း၏ ပစ္စယူပွဲခွမ့်  
သာဖြစ်၍ နပုရေဇာတုပစ္စည်း၏ ပစ္စယူပွဲခွမ့်ဖြစ်သောကြောင့် နပုရေဇာတု  
ပစ္စည်းတွန်း၌ စင်ကုန်၏။ ထို့ကြောင့် ဤအနုလုံး၌ “ဟေတုပစ္စယာ ပုရေဇာ  
တေ တိကို”။၏။ ။ပဉာဏ်ကာရဘုံး ဖြစ်သောအခါ မောဟမူဒွေး၌ မောဟ။  
အဟိတ်ပဝတ္ထိ နာမက္ခန္တာလေးပါး။ ဤတရားတိသည် ဟေတု နပုရေဇာတုပစ္စည်း  
နှစ်ပါး၏ပစ္စယူပွဲခွမ့်ဖြစ်ကုန်။ ထို့ကြောင့်ပစ္စနိယာနုလောမ၌ “နဟေတုပစ္စယာ  
ပုရေဇာတေ ဒွဲ”။၏။ ။အရှုပဘုံး ဖြစ်သောအခါ မောဟမူဒွေး၌ မောဟ။  
အရှုပဘုံး ဖြစ်သောဘုံး၌ မောဟမူ။ မဟာကုသိုလ်။ မဟာကြိယာ။ အရှုပကုသိုလ်။ အရှုပ  
ကြိယာ။ အထက်မဂ်သုံးခု။ ဖိုလ်လေးခု။ သဟိတ်ပဋိသန္တ် နာမက္ခန္တာလေးပါး။  
သဟိတ်စိတ္တလျှပ်။ သဟိတ်ပဋိသန္တကမ္မငရှပ်။ ဤတရားတိသည် ဟေတု နပုရေ  
ဇာတုပစ္စည်းနှစ်ပါး၏ ပစ္စယူပွဲခွမ့်ဖြစ်ကုန်၏။ ထို့ကြောင့် အနုလောမဟစိနိက်၌  
“ဟေတုပစ္စယာ နပုရေဇာတေ သတ္တ”။၏။

### ဟေတု နပစ္စာဇာတ

“ဟေတုပစ္စယာ နပစ္စာဇာတေ နဝ”။ ။နပစ္စာဇာတုကြ၍ မောဟမူဒွေး၌  
မောဟ။ အဟိတ် ပဝတ္ထိ ပဋိသန္တ် နာမက္ခန္တာလေးပါး။ အဟိတ်စိတ္တလျှပ်။  
အဟိတ်ပဋိသန္တ် ကမ္မငရှပ်။ ဗာဟိရရှပ်။ အာဟာရဇရှပ်။ ဥတ္တရှပ်။ အသည်  
သတ် ကမ္မငရှပ်။ ပဝတ္ထိကမ္မငရှပ်။ ဤတရားတိသည် နပစ္စာဇာတုပစ္စည်း၏

ပစ္စယူပွန်ခမ္မသာဖြစ်၍ ဟေတုပစ္စည်း၏ ပစ္စယူပွန်ခမ္မ မဖြစ်သောကြောင့် ဟေတု  
ပစ္စည်းတဲ့န်း၍ စင်ကုန်၏။ထို့ကြောင့် ပစ္စနိုင်၍ “နဟေတုပစ္စယာ နပစ္စာလာ  
တေ ဒွှေ”၏။ ။ဟေတုပစ္စည်း၏ ပစ္စယူပွန်ခမ္မသာဖြစ်၍နပစ္စာလာတေပစ္စည်း၏  
ပစ္စယူပွန်ခမ္မဖြစ်သော တရားကားမရှိ။ ထို့ကြောင့်အနုလုံး၍ “ဟေတုပစ္စယာ  
ပစ္စာလာတေ” အစရှိသည်ဖြင့် မဟောရသတည်။ ။ဟေတု နပစ္စာလာတေ  
ပစ္စည်းနှစ်ပါး၏ ပစ္စယူပွန်ခမ္မဖြစ်သော တရားကားမရှိ။ ထို့ကြောင့် ပစ္စနိုင်ယာ  
နုလောမ၌ “နဟေတုပစ္စယာ ပစ္စာလာတေ”အစရှိသည်ဖြင့် မဟောရသတည်။  
မောဟမူဒွေး၌ မောဟကြို့သော သဟိတ်ပဝတ္ထုပဋိသန္တ နာမက္ခနာလေးပါး။  
သဟိတ်စိတ္တရုပ်။ သဟိတ် ပဋိသန္တကမ္မရုပ်။ ဤတရားတို့သည် ဟေတု  
နပစ္စာလာတေပစ္စည်းနှစ်ပါး၏ ပစ္စယူပွန်ခမ္မဖြစ်သော တရားမည်ကုန်၏။ ထို့  
ကြောင့် ဤအနုလောမပစ္စနိုင်၍ “ဟေတုပစ္စယာ နပစ္စာလာတေ နံ”။ ၏။  
(ဤနည်းကိုမြှင့် အနုလောမပစ္စနိုင်ကို အကုန်တွေးလေ)။

### ဟေတု နာသေဝန် စသည်

“ဟေတုပစ္စယာ နာသေဝန် နံ”။ ။နာသေဝန်ခုက္ခာ မောဟမူဒွေး၌  
မောဟကြို့သော အကုသိုလ်ဒါဒသ။ မဟာကုသိုလ်။ မဟာကြို့ယာပင့်မဏေ။  
သဟိတ်ဝိပါက်ပဝတ္ထုပဋိသန္တ နာမက္ခနာလေးပါး။ သဟိတ် စိတ္တရုပ်။ သဟိတ်  
ပဋိသန္တကမ္မရုပ်။ “ဟေတုပစ္စယာ နာသေဝန် နံ”။ ၏။ ။ “ဟေတုပစ္စယာ  
နကမ္မတီကို”။ ။နကမ္မခုက္ခာ ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်၊ သဟိတ်ကြို့ယာ စေတနာ။  
“ဟေတုပစ္စယာ နကမ္မတီကို”။ ၏။ ။ “ဟေတုပစ္စယာ နဝိပါကေ နံ”။ ။  
နဝိပါကေ ခုက္ခာမောဟမူဒွေး၌ မောဟကြို့သော ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်၊ သဟိတ်  
ကြို့ယာ နာမက္ခနာ။ ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်၊ သဟိတ်ကြို့ယာပြုအပ်သော သဟိတ်  
စိတ္တရုပ်။ “ဟေတုပစ္စယာ နဝိပါကေ နံ”။ ။ (နသမွှုပဲတွေ ပဉာဏ်  
အတိုင်း)။ ။ “ဟေတုပစ္စယာ နဝိပဲယူတွေ တီကို”။ ။ အရှုပဝိပါက်လေးခု။  
ပဝတ္ထုပဋိသန္တ နာမက္ခနာ။ အရှုပဘုံး၌ ဖြစ်သေသာအခါ မောဟမူဒွေး၌ မောဟ  
ကြို့သော လောဘမ္မ။ မောဟမ္မ။ မဟာကုသိုလ်။ မဟာကြို့ယာ။ အရှုပကုသိုလ်။  
အရှုပကြို့ယာ။ အဆက်မဂ်သုံးခု။ ဖိုလ်လေးခု နာမက္ခနာ။ ဤတရားတို့သည်  
“ဟေတုပစ္စယာ နဝိပဲယူတွေ တီကို”။ ၏။

[နောနတီ၊ နောဝိုက်၊ နာရမ္မကအတိုင်း။ ။ တဆုံးပစ္စည်းသာ  
ရသည်။ ။သဟာလာတေနှင့်သယယာ၊ အာဟာရ၊ ကြို့ယာ၊ ဖျောန၊ မဂ္ဂ၊ အထိုး  
အဝိုက်၊ ဤရှုပပစ္စည်းတို့ကို ဟေတုမ္မတည်၌ မရအပ်ကုန်]။

ပဋိစ္စဝါရ အဆုလောမပစ္စနိက တိကာဒိသချုပ်ဝါရ

J98

## အနုလေ့မပစ္စိက တိကာဒီသချုပ်ဝါရ

“ဟေတုပစ္စယာ အာရမ့်ကဗ္ဗာနှင့် နာခိပတိယာ တိကိ”။ ။အရကား အဓ  
ပတ်တရားကိုယ်၊ အခိပတ်ပစ္စည်းကို မရသောအခါ မောဟာမူဒွေး၌ မောဟာကြုံ  
သော အကုသိုလ်နှုန်းအသာ။ မဟာကုသိုလ်၊ မဟာကြိယာ၊ သဟိတ်လောကီပါဂ်  
ပဝတ္ထ်၊ ပဋိသွေးနှင့်ကဗ္ဗာလေးပါး။ “ဟေတုပစ္စယာ အာရမ့်ကဗ္ဗာနှင့်ပတ်  
ယာ တိကိ”။၏။ “ဟေတုပစ္စယာ အာရမ့်ကဗ္ဗာနှင့် နပုရေဇာတေ တိကိ”။ ။  
အရကား အရှုပပိပါဂ် လေးခု၊ အရှုပဘုံး၌ ဖြစ်သောအခါ မောဟာမူဒွေး၌  
မောဟာကြုံသော လောဘမှာ၊ မောဟာမှာ၊ မဟာကုသိုလ်၊ မဟာကြိယာ၊ အရှုပ  
ကုသိုလ်၊ အရှုပကြိယာ၊ အထက်မ်းသံခု၊ ဖိုလ်လေးခု၊ သဟိတ် ပဋိသွေး  
နှင့်ကဗ္ဗာနှုန်းအသာ။ “နပုရေဇာတေ တိကိ”။၏။

“နုပစ္စာလာတေ တိကို”။ ။အရှက်သား မောဟမူဖွေး၌ မောဟကြုံသော  
သဟိတ် ပဝတ္တိ၊ ပဋိသန္ဓာ နာကျွဲန္တာ လေးပါး၊ တိကို၏၏။ ။နာသေဝန္တ  
တိကို။ ။အရှက်သား မောဟမူဖွေး၌ မောဟကြုံသော အကုသိုလ်စွဲဒါသ၊ မဟာ  
ကုသိုလ်၊ မဟာကြိယာ ပဋိမလော့၊ သဟိတ်ပိုပိုက် ပဝတ္တိ၊ ပဋိသန္ဓာ နာမကွဲန္တာ  
လေးပါး၊ တိကို၏၏။ ။နှကမွေ တိကို။ ။အရှက်သား ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်၊  
သဟိတ်ကြိယာ စေတနာ။ တိကို၏၏။ ။နှပိုပိုကေ တိကို။ ။အရှက်သား မောဟ  
မူဖွေး၌ မောဟကြုံသော ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်၊ သဟိတ်ကြိယာ နာမကွဲန္တာ။  
တိကို၏၏။ ။နှပိုပိုထော တိကို။ ။အရှက်သား အရှပပိုပိုက် လေးခူး၊ ပဝတ္တိ၊  
ပဋိသန္ဓာ နာမကွဲန္တာ။ အရှပဘုံး၌ ဖြစ်သောအခါ မောဟမူဖွေး၌ မောဟကြုံ  
သော လောဘမှ၊ မောဟမှ၊ မဟာကုသိုလ်၊ မဟာကြိယာ၊ အရှပကုသိုလ်၊  
အရှပကြိယာ၊ အထက်မင်္ဂလားခဲ့ ဖိုလ်လေးခဲ့ နာမကွဲန္တာ။ တိကို၏၏။

[အာရမ္မဏသို့ လိုက်၍] နာမက္ခန္တသာ ရသောကြောင့် တိုက်သာ  
ထွက်သည်။ ဟေတူ၊ အာရမ္မဏတည်ရှု၍ အမိပတိ၊ ပုဂ္ဂဇာတာ၊ ပစ္စာ  
အာတာ။ အာသေဝနာ၊ ကမ္မ၊ ဝိပါက၊ ဝိပ္ပယုတ္တ၍၏ ခုနစ်ပစ္စည်ကို ရအပ်  
၏။ ကြံးသော ပစ္စည်းဖိုက် မရအပ်။]

ବୋଲୁପ୍ତିଯା ଆରମ୍ଭନପ୍ତିଯା ଆଶିପତିପ୍ତିଯା ଫୁଲରେଣାଟେ ତିକ୍କି ॥  
ଆରଗାଃ ଆରୁପଚ୍ଛିନ୍ନ ଆଶିପତିପ୍ତିନ୍ଦ୍ରିୟଙ୍କି ଧରେବାଅଥି ଆଶିପତି ତଥାଃଗ୍ରିଯ୍  
ଗ୍ରୂହିଯେବା ଲୋହାମୁଁ ମହାକାଳୀଳି ମହାଗ୍ରିଯାଙ୍କ ॥ ଗୋଟିଏବା ଆରୁ  
କାଳୀଳି ଆରୁପଗ୍ରିଯାଙ୍କ ॥ ଆତମରିମନ୍ଦିର୍ଯ୍ୟାଥେ ଉଠିଲେବେ ଫୁଲମୁକ୍ତକୁଣ୍ଡଳି ॥ ତିକ୍କି ॥  
ଶିଖି ॥ ଫୁଲରେଣାଟେ ତିକ୍କି ॥ ଆରଗାଃ ଆଶିପତି ତଥାଃଗ୍ରିଯ୍  
ଗ୍ରୂହିଯେବା

၂၃၀

## တိကပဋ္ဌာန်း အရကောက်

သာဓိပတိလော ငါးဆုံးရှစ်ခု နာမက္ခန္တာ။ တိကို။ ၏။ ။နာသေဝန် တိကို။ ။  
အရကား အဓိပတိတရားကိုယ် ကြုံသော လောဘမူး၊ ဒေါသမူး၊ မဟာကုသိုလ်၊  
မဟာကြိယာ ပဋိမလော။ ဖို့လေးခု နာမက္ခန္တာ။ တိကို။ ၏။ ။နကမ္မ  
တိကို။ ။အရကား သာဓိပတိ ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်၊ ကြိယာ စေတနာ။ တိကို။  
၏။ ။နိပါကေ တိကို။ ။အရကား အဓိပတိ တရားကိုယ် ကြုံသော သာဓိပတိ  
ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်၊ ကြိယာ နာမက္ခန္တာ။ တိကို။ ၏။

[နိပါယုလ္လာ တိကို။ နပုရော်တအတိုင်း။ ။ခြောက်ပစ္စည်းကိုသာ  
ရသည်။ ။ဟေတုပစ္စယာ အာရမ္မဏပစ္စယာ အဓိပတိပစ္စယာ အနန္တရ<sup>၁</sup>  
ပစ္စယာ သမန္တရပစ္စယာ သဟောတပစ္စယာ အညာမည်ပစ္စယာ နိဿယ  
ပစ္စယာ ဥပန်ဿယပစ္စယာ တိုင်အောင်တည်၍ နပုရော်တ အစရှိ  
သော ခြောက်ပစ္စည်း ထည့်ရှုံးလည်း စတူကျောင်းအတူတူပင်။ ။  
ဟေတု။ပါ။ ပုရော်တတိုင်အောင်တည်၍ “နပစ္စာလာတေ တိကို” အစရှိ  
သော လေးပစ္စည်း ထည့်ရှုံးလည်း စတူကျောင်း အတူတူ]။

ဟေတုပစ္စယာ။ပါ။ ဥပန်ဿယပစ္စယာ ပုရော်တပစ္စယာ နာသေဝန်  
တိကို။ ။အရကား ပဉ္စဝေါကာရဘုံး အဓိပတိပစ္စည်းကို ရသောအခါ အဓိပတိ  
တရားကိုယ် ကြုံသော လောဘမူး၊ ဒေါသမူး၊ မဟာကုသိုလ်၊ မဟာကြိယာ  
ပဋိမလော။ ဖို့လေးခု နာမက္ခန္တာ။ တိကို၏။ ။နကမ္မ တိကို။ ။အရကား  
ပဉ္စဝေါကာရဘုံး ဖြစ်သောအခါ သာဓိပတိ ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်၊ ကြိယာ  
စေတနာ။ နကမ္မ တိကို။ ၏။

နိပါကေ တိကို။ ။အရကား ပဉ္စဝေါကာရဘုံး အဓိပတိပစ္စည်းကို ရသော  
အခါ အဓိပတိတရားကိုယ် ကြုံသော သာဓိပတိ ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်၊ ကြိယာ  
နာမက္ခန္တာ။ တိကို။ ၏။ ။(လေးပစ္စည်းရသည်)။ ။ဟေတုပစ္စယာ။ပါ။  
ပုရော်တပစ္စယာ အာသေဝနပစ္စယာ နကမ္မ တိကို။ ။အရကား ပဉ္စဝေါကာရ<sup>၂</sup>  
ဘုံး အဓိပတိပစ္စည်းကို ရသောအခါ လောဘမူး၊ ဒေါသမူး၊ မဟာကုသိုလ်၊  
မဟာကြိယာ ဒုတိယာဖို့လော၊ မဟရှုတ်ကုသိုလ်၊ မဟရှုတ်ကြိယာ၊ မဂ်လေးခုံး  
ရှိသော စေတနာ။ တိကို။ ၏။ ။နိပါကေ တိကို။ ။အရကား ပဉ္စဝေါကာရ<sup>၃</sup>  
ဘုံး အဓိပတိပစ္စည်းကို ရသောအခါ အဓိပတိ တရားကိုယ် ကြုံသော  
လောဘမူး၊ ဒေါသမူး၊ မဟာကုသိုလ်၊ မဟာကြိယာ ဒုတိယာဖို့လော။ မဟရှုတ်  
ကုသိုလ်၊ မဟရှုတ်ကြိယာ၊ မဂ်လေးခုံး နာမက္ခန္တာ။ တိကို။ ၏။ ။(ပစ္စာလာတာ  
ကမ္မ၊ ဝိပါကာ။ သုံးပစ္စည်းသာ ရသည်)။ ။ဟေတုပစ္စယာ။ပါ။ ပုရော်တ  
ပစ္စယာ အာသေဝနပစ္စယာ ကမ္မပစ္စယာ နပစ္စာလာတေ တိကို။ ။အရကား

ပဋိစ္စဝါရ ပစ္စနိယာနှလောမ ဒုကသချိုာဝါရ

၂၅၁

ပဉ္စဝါကာရဘု၌ အဓိပတ္ထစည်းကို ရသောအခါ အဓိပတ္ထရားကိုယ်။ စေတနာ  
ကြောသော လောဘမှ၊ ဒေါသမှ၊ မဟာကုသိုလ်၊ မဟာကြိယာ ဒုတ္ထယာဖိဇာ။  
မဟရှုတ်ကုသိုလ်၊ မဟရှုတ်ကြိယာ၊ မဂ်လေးခု နာမကွန်ာ။ တိကို။ ၅၇။

[နိဝါဒကေ တိကို။ နပစ္စာဇာတအတိုင်း။ ။ဟေတူ။ပါ။ အာသေ  
ဝန်၊ ကမ္မ၊ အာဟာရ တိုင်အောင်တည်၍ နပစ္စာဇာတ၊ ဝိပါကထည့်။  
အတူတူပင်။ ။ဟေတူ။ပါ။ အဝိဂတ္ထုံးအောင်တည်။ နပစ္စာဇာတ  
တိကို။ နိဝါဒကေ တိကို။ ကမ္မ တိုင်အောင် တည်သည်နှင့် အတူတူပင်။ ။  
အာသေဝန်ကိုချု၍ ဝိပါကထည့်၍ တည်ရှု။]

ဟေတူပစ္စယာ။ပါ။ ပုဂ္ဂဇာတပစ္စယာ ကမ္မပစ္စယာ ဝိပါကပစ္စယာ နပစ္စာ  
ဇာတေ ကော်။ နာသေဝန် ကော်။ ။အာရကား ပဉ္စဝါကာရဘု၌ ဖြစ်သော  
အခါ အဓိပတ္ထရားကိုယ်ကြို့သော ဖိုလ်လေးခု၊ နာမကွန်ာ။ ကော်။ ၅၇။ ။  
ဟေတူ။ပါ။ အဝိဂတ္ထပစ္စယာ နပစ္စာဇာတေ ကော်။ နာသေဝန် ကော်။ ။တံရား  
ကိုယ် အရ အတူတူ။ အဓိပတ္ထရားကိုယ်ကြို့သော ဖိုလ်လေးခုပင်။ ။  
(အာရမွှောမှ၊ အဓိပတ္ထမှုအစရှိသည်တို့၏လည်း ဤနည်းကိုမြှင့် အနုလုပစ္စား  
တွန်းကို နှလုံးသွင်း၍ ဟောလေ)။

ပစ္စားအနှုလောမပစ္စနိုက် ပြီး၏။

ပဋိစ္စဝါရ

ပစ္စနိယာနှလောမ ဒုကသချိုာဝါရ

ပစ္စားအနှုလောမပစ္စနိုက်ကို ဟောတော်မှုသည်၏အခြားမြဲ့၍ ပစ္စားပစ္စနိ  
ယာနှုလောမကို ဟောတော်မူ၏။ ထို....၌ တံ့သော်လည်း နဟေတူ ဒုကာဒ်  
အစရှိသောအားဖြင့် နှစ်ဆယ်အပြားရှု၏။

[သဟဇာတ၊ နိဿာ၊ အတို့၊ အဝိဂတ္ထ ကြိုလေးပစ္စားတို့ကို ပစ္စနိယာ  
နှုလောမ၌ မရသောကြောင့် နှစ်ဆယ်ဖြစ်သတည်း။] ထိုနှစ်ဆယ်တို့တွင် နဟေ  
တူ ဒုကာဒ်ကို ရှေးဦးစွာဟောတော်မူ၏။ ထို....၌ တံ့သော်လည်း ဒုက၊ တိက၊  
စတုကြအစရှိသောအားဖြင့် တဆုံးကိုပါး အပြားရှု၏။ ထို....တွင် ဒုကကို  
ရှေးဦးစွာဟောတော်မူ၏။ ထို ဒုက၌ တံ့သော်လည်း နဟေတူမှု အာရမွှော  
ဒုကအစရှိသောအားဖြင့် နှစ်ဆုံးတပါး အပြားရှု၏။ ထို....တွင် နဟေတူမှု  
အာရမွှောဒုကကို ရှေးဦးစွာ ဟောတော်မူ၏။

## နဟေတူ အာရမ္မက

ဟောဟန်ကား “နဟေတုပစ္စယာ အာရမ္မကောင် ဒွှေ”ဟူသည်တည်း။ နဟေတူမှ အာရမ္မကြောင်း၌ မောဟမူဒွေး၌ မောဟာကြို့သော သဟိတ် ပဝတ္ထိ၊ ပဋိ-သန္ဓာ နာမက္ခန္တာ လေးပါး။ ဤတရားတို့သည် အာရမ္မကျပစ္စည်း၏ ပစ္စယူပွဲနဲ့မှ သာဖြစ်၍ နဟေတုပစ္စည်း၏ ပစ္စယူပွဲနဲ့မှဖြစ်သောကြောင့် နဟေတုပစ္စည်းတွေး၏ စင်ကုန်၏။ ထိုကြောင့် အနုလုံး၌ “ဟေတုပစ္စယာ အာရမ္မကောင် တိက္ခာ”၏။ အဟိတ်စိတ္တေဇူပ်၊ အဟိတ်ပဋိသန္ဓာနဲ့ကမ္မဇူပ်၊ ဗာဟိရရှပ်၊ အာဟာရဇူပ်၊ ဥတ္တဇူပ်၊ အသည်သတ်ကမ္မဇူပ်၊ ပဝတ္ထိကမ္မဇူပ် ဤတရားတို့သည် နဟေတူ ပစ္စည်း၏ ပစ္စယူပွဲနဲ့မှဖြစ်၍ အာရမ္မကျပစ္စည်း၏ ပစ္စယူပွဲနဲ့မှ မဖြစ်သော ကြောင့် အာရမ္မကျပစ္စည်းတွေး၏ စင်ကုန်၏။ ထိုကြောင့် ပစ္စနှိုက်၌ “နဟေတူ ပစ္စယာ နာရမ္မကောင် ကော”ဟု၏။ ၁၁၁။ သဟိတ်စိတ္တေဇူပ်၊ သဟိတ်ပဋိသန္ဓာနဲ့မှ ပစ္စယူပွဲနဲ့မှဖြစ်ကုန်။ ထိုကြောင့် အနုလောမပစ္စနှိုက်၌ “ဟေတုပစ္စယာ နာရမ္မကောင် ပါး”ဟု၏။ မောဟမူဒွေး၌ မောဟာ။ အဟိတ်ပဝတ္ထိ၊ ပဋိသန္ဓာ နာမက္ခန္တာလေးပါး။ ဤတရားတို့သည် နဟေတူ အာရမ္မက ပစ္စည်းနှစ်ပါး၏ ပစ္စယူပွဲနဲ့မှဖြစ်သော တရားမည်ကုန်၏။ ထိုကြောင့် ဤပစ္စနှိုက်သာနဲ့မှ “နဟေတုပစ္စယာ အာရမ္မကောင် ဒွှေ”၏။ (နဟေတူမှ အစိတ် မရ။ အနန္တရ၊ သမနန္တရ၊ အာရမ္မကျင်းတူပြ)။

## နဟေတူ သဟာတာ

နစ္ဟတူမှ သဟာတာတ ဒုက္ခာ မောဟမူဒွေး၌ မောဟာကြို့သော သဟိတ် ပဝတ္ထိ၊ ပဋိသန္ဓာ နာမက္ခန္တာ လေးပါး။ သဟိတ်စိတ္တေဇူပ်။ သဟိတ် ပဋိသန္ဓာကမ္မဇူပ်။ ဤတရားတို့သည် သဟာတာတပစ္စည်း၏ ပစ္စယူပွဲနဲ့မှသာဖြစ်၍ နဟေတုပစ္စည်း၏ ပစ္စယူပွဲနဲ့မှ မဖြစ်သောကြောင့် နဟေတုပစ္စည်းတွေး၏ စင်ကုန်၏။ ထိုကြောင့် အနုလုံး၌ “ဟေတုပစ္စယာ သဟာတာတ နဝါ”၏။

နဟေတုပစ္စည်း၏ ပစ္စယူပွဲနဲ့မှသာဖြစ်၍ သဟာတာတ ပစ္စည်း၏ ပစ္စယူပွဲနဲ့မှဖြစ်သောတရားကား မရ။ ထိုကြောင့်ပစ္စနှိုက်၌ “နဟေတုပစ္စယာ နသဟာတာတ အစုရှိသည်ဖြင့် မဟောရသတည်း။ နဟေတူ သဟာတာတပစ္စည်းနှစ်ပါး၏ ပစ္စယူပွဲနဲ့မှ မဖြစ်သော တရားကား မရ။ ထိုကြောင့် အနုလောမပစ္စနှိုက်၌ “ဟေတုပစ္စယာ နသဟာတာတ အစုရှိသည်ဖြင့် မဟောရသတည်း။ ၁၁၃။ မောဟမူဒွေး၌ မောဟာ။ အဟိတ် ပဝတ္ထိ၊ ပဋိသန္ဓာ နာမက္ခန္တာ လေးပါး။

## ပစ္စိဝါရ ပစ္စိယာနုလောမ ဒုကသချိုာဝါရ

၂၃၃

အဟိတ်စိတ္တဇရုပ်။ အဟိတ်ပစ္စိသန္တ ကမ္မဇရုပ်။ ဗာဟိရဇရုပ်။ ဥတုဇရုပ်။ အသည်တ်ကမ္မဇရုပ်။ ပဝတ္ထိကမ္မဇရုပ်။ ဤတရားတိသည် နဟေတူ သဟလာတ ပစ္စည်းနှစ်ပါး၏ ပစ္စယူပဲနဲ့ ဓမ္မဖြစ်သော တရားမည်ကုန်၏။ ထို့ကြောင့် ဤပစ္စိယာနုလောမ၏ “နဟေတုပစ္စယာ သဟလာတေ ဒွေ”၏။ ။ (ဤဝါရ၏ အနုလုဂိတ်ည်၍တွန်း။ အနုလောမ ပစ္စိကို အလွတ်ဆို။ ။ ရလျှင် ရလျောက်။ မရလျှင် မရလျောက်ကိုဆို။)

### နဟေတု အညုမည်

နဟေတုမှ အညုမည် ဒုက္ခာ မောဟမူန္တး၌ မောဟကြို့သော သဟိတ်ပဝတ္ထိ၊ ပစ္စိသန္တ နာမက္ခန္တာလေးပါး။ သဟိတ် ပဝတ္ထိ၊ ပစ္စိသန္တ နာမက္ခန္တာမှ ထောက်သော ဟဒယဝတ္ထိ။ အချင်းချင်းမှ ထောက်သော သဟိတ်စိတ္တဇမဟာဘုတ်။ သဟိတ်ပစ္စိသန္တကမ္မဇမဟာဘုတ်။ ဤတရားတိသည် အညုမည်ပစ္စည်း၏ ပစ္စယူပဲနဲ့ဓမ္မသာ ဖြစ်၍ နဟေတုပစ္စည်း၏ ပစ္စယူပဲနဲ့ဓမ္မ မဖြစ်သောကြောင့် နဟေတု ပစ္စည်းတွန်း၍ ငင်ကုန်၏။ ထို့ကြောင့် အနုလုပ်၌ “ဟေတုပစ္စယာ အညုမည် တော်”။ ၏။ ။နာမက္ခန္တာမှ ထောက်သော အဟိတ်စိတ္တဇရုပ်။ ဟဒယဝတ္ထိမှတပါး အဟိတ်ပစ္စိသန္တ ကမ္မဇရုပ်။ မဟာဘုတ် မှထောက်သော အဟိတ်စိတ္တဇ ဥပါဒါ။ အဟိတ်ပစ္စိသန္တကမ္မဇ ဥပါဒါ။ အာဟာရဇည်ပါဒါ။ ဥတုဇည်ပါဒါ။ အသည်သတ် ကမ္မဇည်ပါဒါ။ ပဝတ္ထိကမ္မဇ ဥပါဒါ။ ဤတရားတိသည် နဟေတုပစ္စည်း၏ ပစ္စယူပဲနဲ့ဓမ္မသာဖြစ်၍ အညုမည် ပစ္စည်းတွန်း၍ ငင်ကုန်၏။ ထို့ကြောင့် ပစ္စိကု၍ “နဟေတုပစ္စယာ နအညုမည် ကော်”။ ၏။ ။နာမက္ခန္တာမှ ထောက်သော သဟိတ်စိတ္တဇရုပ်။ ဟဒယဝတ္ထိမှတပါး သဟိတ်ပစ္စိသန္တကမ္မဇရုပ်။ မဟာဘုတ်မှထောက်သော သဟိတ်စိတ္တဇည်ပါဒါ။ သဟိတ်ပစ္စိသန္တ ကမ္မဇည်ပါဒါ ရုပ်။ ဤတရားတိသည် နဟေတု အညုမည်ပစ္စည်းနှစ်ပါး၏ ပစ္စယူပဲနဲ့ဓမ္မ မဖြစ်ကုန်။ ထို့ကြောင့် အနုလောမ ပစ္စိကု၍ “ဟေတုပစ္စယာ န အညုမည် ပြော”။ ၏။ ။ မောဟမူန္တး၌ မောဟ။ အဟိတ်ပဝတ္ထိ၊ ပစ္စိသန္တ နာမက္ခန္တာလေးပါး။ အဟိတ် ပစ္စိသန္တ နာမက္ခန္တာမှထောက်သော ဟဒယဝတ္ထိ။ အချင်းချင်းမှထောက်သော အဟိတ်စိတ္တဇမဟာဘုတ်။ အဟိတ်ပစ္စိသန္တ ကမ္မဇမဟာဘုတ်။ ဗာဟိရမဟာ ဘုတ်။ အာဟာရဇ။ ဥတုဇ။ အသည်သတ် ကမ္မဇမဟာဘုတ်။ ပဝတ္ထိကမ္မဇမဟာ ဘုတ်။ ဤတရားတိသည် နဟေတု အညုမည်ပစ္စည်းနှစ်ပါး၏ ပစ္စယူပဲနဲ့ဓမ္မ ဖြစ် သောတရားမည်ကုန်၏။ ထို့ကြောင့် ပစ္စိယာနုလောမ၏ “နဟေတုပစ္စယာ အညု မည် ဒွေ”ဟု၏။ ။ (နိဿယလည်း သဟလာတနှင့်တူ၏။ ဥပန်သယလည်း အာရမ္မဏန္တ် တူ၏)။

## နဟေတုပုဂ္ဂိုလ်

နဟေတုမူ ပုဂ္ဂိုလ်တုန္တကြုံ ပဉာဏ်ဝါကာရဘုံး၏ ဖြစ်သောအခါ မောဟမူဒွေး၏ မောဟယ။ အရှုပ်ပိပါက်လေးခါ ကြုံသော သဟိတ်ပဝတ္ထိ နာမက္ခနာလေးပါး။ ဤတရားတို့သည် ပုဂ္ဂိုလ်တုပစ္စည်း၏ ပစ္စယူပုန်ခမ္မသာဖြစ်၍ နဟေတုပစ္စည်း၏ ပစ္စယူပုန်ခမ္မ မဖြစ်သောကြောင့် နဟေတုပစ္စသုံးတွန်း၍ စင်ကုန်၏။ ထိုကြောင့် အနုလုံး၍ “ဟေတုပစ္စယာ ပုဂ္ဂိုလ်တေ တိကဲ”။ ၎။ ။အရှုပ်ဘုံးဖြစ်သော အခါ မောဟမူဒွေး၏ မောဟယ။ မနောဒ္ဓါရာဝါရွှေး။ အဟိတ်ပဋ္ဌာန်း နာမက္ခနာ လေးပါး။ အဟိတ်စိတ္တာရှုပ်။။ ပဝတ္ထိကမ္မလရှုပ်၊ ဤတရားတို့သည် နဟေတု ပစ္စည်း၏ ပစ္စယူပုန်ခမ္မသာဖြစ်၍ ပုဂ္ဂိုလ်တုပစ္စည်း၏ ပစ္စယူပုန်ခမ္မ မဖြစ်သော ကြောင့် ပုဂ္ဂိုလ်တုပစ္စသုံးတွန်း၍ စင်ကုန်၏။ ထိုကြောင့် ပစ္စနိုက်၍ “နဟေတု ပစ္စယာ နပုဂ္ဂိုလ်တေ ဒွှေး”။ ၎။ ။အရှုပ်ပိပါက် လေးခါ။ အရှုပ်ဘုံး ဖြစ်သော အခါ မောဟမူဒွေး၏ မောဟယ ကြုံသော လောဘမူး။ မောဟမူး။ မဟာကုသိလ်။ မဟာကြိယာ။ အရှုပ်ကုသိလ်။ အထက်မင်သုံးခါ။ ဖိုလ်လေးခါ။ သဟိတ်ပဋ္ဌာန်း နာမက္ခနာလေးပါး။ သဟိတ်စိတ္တာရှုပ်။ သဟိတ်ပဋ္ဌာန်း ကျမ္မလရှုပ်။ ဤတရားတို့သည် နဟေတု ပုဂ္ဂိုလ်တုပစ္စည်းနှင့်ပါး၏ ပစ္စယူပုန်ခမ္မ မဖြစ်ကုန်။ ထိုကြောင့် အနုလောမပစ္စနိုက်၍ “ဟေတုပစ္စယာ နပုဂ္ဂိုလ်တေ သတ္တာ”။ ၎။ ။ပဉာဏ်ဝါကာရဘုံး ဖြစ်သောအခါ မောဟမူဒွေး၏ မောဟယ။ အဟိတ်ပဝတ္ထိ နာမက္ခနာလေးပါး ကြုံတရားတို့သည် နဟေတု ပုဂ္ဂိုလ်တုပစ္စည်းနှင့်ပါး၏ ပစ္စယူပုန်ခမ္မဖြစ်ကုန်၏။ ထိုကြောင့် ဤပစ္စနိုယာနုလောမနှု “နဟေတု ပစ္စယာ ပုဂ္ဂိုလ်တေ ဒွှေး”။ ၎။

## နဟေတု အာသေဝန်

နဟေတုမူအာသေဝန္တကြုံ မောဟမူဒွေး၏ မောဟကြုံသော အကုသိလ် ခွဲခြသာ။ မဟာကုသိလ်။ မဟာကြိယာ ခုံသိယာဒိဇ္ဇာ။ မဟာရှုတ်ကုသိလ်။ မဟာရှုတ်ကြိယာ။ မင်လေးခါနာမက္ခနာ။ ဤတရားတို့သည် အာသေဝန္တပစ္စည်း၏ ပစ္စယူပုန်ခမ္မသာဖြစ်၍ နဟေတုပစ္စည်း၏ ပစ္စယူပုန်ခမ္မ မဖြစ်သောကြောင့် နဟေတု ပစ္စည်းတွန်းခါ စင်ကုန်၏။ ထိုကြောင့် အနုလုံး၍ “ဟေတုပစ္စယာ အာသေဝန် တိကဲ”။ ။မောဟမူ ပဉာဏ်ဝါရွှေးသော မောဟယ။ ဟသိတ္ထပါဒ် ပဋ္ဌာန်း ဟရီတ္ထပါဒ်ကြုံသာ အဟိတ်ပဝတ္ထိ ပဋ္ဌာန်း အဟိတ် စိတ္တာရှုပ်။ အဟိတ်ပဋ္ဌာန်း ကမ္မလရှုပ်။ ဗာဟိရရှုပ်။။ ပဝတ္ထိကမ္မလရှုပ်။ ဤတရားတို့သည် နဟေတုပစ္စည်း၏ ပစ္စယူပုန်ခမ္မသာဖြစ်၍ အာသေဝန္တပစ္စည်းတွန်း၏ မဖြစ်သောကြောင့် အာသေဝန္တပစ္စည်းတွန်း၍ စင်ကုန်၏။

## ပဋိကြောင် ပစ္စနိယာနုလောမ တိကာဒီသချုပါရ

၂၅၅

ထိုကြောင် ပစ္စနိကြွှု “နဟေတုပစ္စယာ နာသေဝန် ဒွှေ”။၏။မောဟ  
မူအေး၌ မောဟကြွှုသော အကုသိုလ်ဒါဒေသ။ မဟာကုသိုလ်။ မဟာကြိယာ  
ပဋိမငော။ သဟိတ်ဝိပါဂ်ပတ္တိ၊ ပဋိသန္တာ နာမက္ခာနာလေပါး။ သဟိတ်စိတ္တာ  
ရုပ်။ သဟိတ်ပဋိသန္တာန္တကမ္မာရုပ်။ ကြိတရားတိသည် နဟေတု၊ အာသေဝနဪပစ္စည်း  
နှစ်ပါး၏ ပစ္စယူပုဇ္ဇနမမူမဖြစ်ကုန်၊ ထိုကြောင် အနုလောမပစ္စနိကြွှု“ဟေတုပစ္စယာ  
နာသေဝန် နွေ”။၏။ မောဟမူ ခုတိယာဒီဇော် ရှိသော မောဟ။ ဟသိ  
တုပြို အုတိယာဒီဇော်။ ကြိတရားတိသည် နဟေတု၊ အာသေဝန် ပစ္စည်းနှစ်ပါး၏  
ပစ္စယူပုဇ္ဇနမမူဖြစ်သော တရားမဟုကုန်၏။ ထိုကြောင် ကြိပစ္စနိယာနုလောမ၍  
“နဟေတုပစ္စယာ အာသေဝန် ဒွှေ”။၏။ (ကြိနည်းကိုမို့၍ ဒုက၊ တိက,  
စတုက စသည်တို့၌ ရသင့်သည်အားလုပ်စွာ အနုလုံက တွန်းသည်ကို နှုလုံးသွင်း  
၍ တွန်းလေ။ အရရှိသာ ဆုံးပေါ့။)

### နဟေတု ကမ္မာစသည်

နဟေတုပစ္စယာ ကမ္မာ ဒွှေ။ အရကား မောမူအေး၌ မောဟ၊ ကြိယာ  
စေတနာကြွှုသော အဟိတ်ပတ္တိ၊ ပဋိသန္တာ နာမက္ခာနာလေပါး။ အဟိတ်စိတ္တာ  
ရုပ်။ အဟိတ်ပဋိသန္တာန္တကမ္မာရုပ်။ အသည်သတ် ကမ္မာရုပ်။ ပဝတ္တိကမ္မာရုပ်။  
ဒွှေ၏။ “နဟေတုပစ္စယာ ဝိပါကေ ကေ”။ အရကား အဟိတ်ဝိပါဂ် ပဝတ္တိ၊  
ပဋိသန္တာ နာမက္ခာနာလေပါး။ ဝိပါကြို့အပ်သော အဟိတ်စိတ္တာရုပ်။ အဟိတ်  
ပဋိသန္တာ ကမ္မာရုပ်။ ကေ၏။၏။ (အနုလုံက ရှေးဦးစွာ တွန်းသည့်တရားများ  
ပင်။ အထူးမရှုပြ)။ “အာဟာရေ ဒွှေ။ လှို့သေ ဒွှေ။ ရှုံးနေ ဒွှေ။ မရေ ကေ။ ။  
မောဟမူအေး၌ မောဟ။ ကေ။ သမ္မယုတေ ဒွှေ။ ဝိပ္ပယုတေ ဒွှေ။ အတိုယာ ဒွှေ။  
နတ္တိယာ ဒွှေ။ ဝိကတေ ဒွှေ။ အဝိကတေ ဒွှေ”။

### ပစ္စနိယာနုလောမ

### တိကာဒီသချုပါရ

“နဟေတုပစ္စယာ နာရမ္မာကပစ္စယာ သဟလာတေ ကေ”။ အဟိတ် စိတ္တာ  
ရုပ်။ပါ။ အသည်သတ်ကမ္မာရုပ်။ ပဝတ္တိကမ္မာရုပ်။ ကေ။၏။

“နဟေတုပစ္စယာ နာရမ္မာကပစ္စယာ အညာမညေ ကေ”။ အရကား အဟိတ်  
ပဋိသန္တာ နာမက္ခာနာမျှထောက်သော ဟဒ္ဒယတ္တာ။ အချင်းချင်းမျှထောက်သော  
အဟိတ် စိတ္တာမဟာဘုတ်။ အဟိတ်ပဋိသန္တာ ကမ္မာမဟာဘုတ်။ပါ။ အသည်  
သတ် ကမ္မာမဟာဘုတ်။ ပဝတ္တိကမ္မာမဟာဘုတ်။ ကေ။၏။ ။နဟေတုပစ္စယာ  
နာရမ္မာကပစ္စယာ နှီးသေ ကေ။ (သဟလာတနှင့်အတူ)။ ။ကမ္မာ ကေ။

အဟိတ်စိတ္ထဇူပ်။ အဟိတ်ပဋိသန္ဓာ ကမ္မာဇူပ်။ အသည်သတ် ကမ္မာဇူပ်။ ပဝတ္ထိ ကမ္မာဇူပ်။ ကော်။ ။ဝံပါကေ ကော်။ ။ဝံပါက်ပြုအပ်သော အဟိတ်စိတ္ထဇူပ်။ အဟိတ်ပဋိသန္ဓာ ကမ္မာဇူပ်။ ကော်။၏။ ။အာဟာရေ ကော်။ အဟိတ်စိတ္ထဇူပ်။ အဟိတ်ပဋိသန္ဓာ ကမ္မာဇူပ်။ အာဟာရဇူပ်။ ကော်။၏။ ။ကျွန်းယေ ကော်။ အဟိတ်စိတ္ထဇူပ်။ အဟိတ်ပဋိသန္ဓာ ကမ္မာဇူပ်။ ရပ်စိဝိတီကြွေ ကြုံသော အသည်သတ်ကမ္မာဇူပ်။ ပဝတ္ထိကမ္မာဇူပ်။ ကော်။၏။ ။စျောနေ ကော်။ အဟိတ်စိတ္ထဇူပ်။ အဟိတ်ပဋိသန္ဓာ ကမ္မာဇူပ်။ ကော်။၏။ ပိပ္ပါယူတွေ ကော်။ အတိုင်းယာ ကော်။ အဝိ ဂတေ ကော်။ (သဟလာတနှင့်အတူ။ ။နေဟေတု နာရမ္မာ နာခံပတ် နာနှစ်ရ နသမနန္တရသိုင်အောင် တည်လည်း မထူးပြ)။

“နေဟေတုပစ္စယာ၊ နာရမ္မာပစ္စယာ၊ နာခံပတ်ပစ္စယာ၊ နာနှစ်ရပစ္စယာ၊ နသမနန္တရပစ္စယာ၊ နအည်မည်ပစ္စယာ၊ သဟလာတေ ကော်”။ ။အရကား နာမက္ခာနာမှ ထောက်သော အဟိတ်စိတ္ထဇူပ်။ ဟဒယဝတ္ထုမှ တပါး အဟိတ် ပဋိသန္ဓာ ကမ္မာဇူပ်။ မဟာဘုတ်မှ ထောက်သော အဟိတ်စိတ္ထဇူပ်ပါ။ အဟိတ် ပဋိသန္ဓာကမ္မာဇူပ်ပါ။။ ပဝတ္ထိ ကမ္မာဇူပါဒါရုပ်။ ကော်။၏။ ။နေဟေတုပါ။ နအည်မည်ပစ္စယာ နိသယေ ကော်။ (သဟလာတအတိုင်း)။ ။ကမ္မာ ကော်။ နာမက္ခာနာမှ ထောက်သော အဟိတ်စိတ္ထဇူပ်။ ဟဒယဝတ္ထုမှတပါး အဟိတ် ပဋိသန္ဓာကမ္မာဇူပ်။ မဟာဘုတ်မှထောက်သော အဟိတ်စိတ္ထဇူပ်ပါ။ အဟိတ် ပဋိသန္ဓာ ကမ္မာဇူပ်ပါ။။ အသည်သတ် ကမ္မာဇူပါဒါ။ ပဝတ္ထိကမ္မာ ဥပါဒါရုပ်။ ကော်။၏။ ။နေဟေတုပါ။ နအည်မည်ပစ္စယာ ဝံပါကေ ကော်။ ။အရကား နာမက္ခာနာမှ ထောက်သော ဝံပါက်ပြုအပ်သော အဟိတ်စိတ္ထဇူပ်။ ဟဒယဝတ္ထုမှ တပါး အဟိတ် ပဋိသန္ဓာ ကမ္မာဇူပ်။ မဟာဘုတ်မှ ထောက်သော ဝံပါက်ပြုအပ်သော အဟိတ်စိတ္ထဇူပ်ပါ။။ အဟိတ် ပဋိသန္ဓာ ကမ္မာဇူပ်ပါ။။ အဟိတ် ပဋိသန္ဓာ ကမ္မာဇူပါဒါရုပ်။ ကော်။၏။ ။

နေဟေတုပါ။ နအသမည်ပစ္စယာ အာဟာရေ ကော်။ ။အရကား နာမက္ခာနာမှ ထောက်သော အဟိတ်စိတ္ထဇူပ်။ ဟဒယဝတ္ထုမှတပါး အဟိတ်ပဋိသန္ဓာ ကမ္မာ ရုပ်။ မဟာဘုတ်မှ ထောက်သော အဟိတ်စိတ္ထဇူပ်ပါ။ အဟိတ်ပဋိသန္ဓာ ကမ္မာ ဥပါဒါ။ အာဟာရဇူပ်ပါ။။ ကော်။၏။ ။ကျွန်းယေ ကော်။ ။အရကား နာမက္ခာနာမှ ထောက်သော အဟိတ်စိတ္ထဇူပ်။ ဟဒယဝတ္ထုမှတပါး အဟိတ်ပဋိသန္ဓာ ကမ္မာ ရုပ်။ မဟာဘုတ်မှ ထောက်သော အဟိတ်စိတ္ထဇူပ်ပါ။ အဟိတ်ပဏိသန္ဓာ ကမ္မာ ဥပါဒါ။။ ရပ်စိဝိတီကြွေ ကြုံသော အသည်သတ် ကမ္မာဇူပါဒါ။ ပဝတ္ထိကမ္မာ ဥပါဒါရုပ်။ ကော်။၏။

စျောနေ ကော်။ ။အရကား နာမက္ခာနာမှ ထောက်သော အဟိတ်စိတ္ထဇူပ်။ ဟဒယဝတ္ထုမှတပါး အဟိတ်ပဏိသန္ဓာ ကမ္မာဇူပ်။ မဟာဘုတ်မှ ထောက်သော အဟိတ်စိတ္ထဇူပ်ပါ။ အဟိတ်ပဏိသန္ဓာ ကမ္မာဇူပါဒါ။။ အဟိတ်ပဏိသန္ဓာ ကမ္မာဇူပါဒါရုပ်။ အေးး။၏။ ။

ပဋိစိဝါရ ပစ္စယာနုလောမ တိကာဒိသချုပ်ဝါရ

192

ဝိပ္ပယတ္ထေ ကော်။ (စျောနှင့်အဘူ) အထိယာ ကော်။ အဝိဂတေ ကော်။ (သဟလာတ အတိုင်း)။ ။သမ္ပတ္ထေ ကော်။ ။သမ္ပတ္ထေ၍။ ကော်၊ တခုသော ခန္ဓာတိရှု၏။ ။(နဟေ တူဗ္ဗာ။ န အညမညာ။ န ဥပန်သော်။ န ပစ္စာလုံတာ။ န ပစ္စာလုံတာ။ န သောဝန တိုင်အောင် တည်လည်း န အညမညာတိုင်အောင် တည်သည်နှင့် အတူတူပင်)။ ။  
“နဟေတူပစ္စာ။ နပစ္စာလာတပစ္စာ နပစ္စာလာတပစ္စာ န သောဝန ပစ္စာ နကမ္မပစ္စာ သဟလာတေ ကော်”။ ။အရကား မဟာဘုတ်မှတောက်သော ဗာဟိရည်ပါဒီ။ အာဟာရဇ ဥပါဒီ။ ဥတ္တုဇုပါဒီရှုပ်။ ကော်၏။ ။(နိသာယ အထိ အဝိဂတေလည်း သဟလာတအတိုင်း)။ ။အာဟာရဇ ကော်။ ။အရကား မဟာဘုတ်မှ တောက်သော အာဟာရဇ ဥပါဒီရှုပ်။ ကော်၏။ ။(ကမ္မတိုင် အောင် တည်သော ဤပစ္စာည်းကို ရသည်။ ။ထို့ကြောင့် ပေါ်ကြကာရွှေ ဆရာ မြတ်တိသည် “နကမ္မ ကဏ္ဍတေ ပဉာဏ် ဟော၍” ဟု ဆိုတော်မှကုန်၏။)

ပုဂ္ဂန္တဝါဒ ပြီး၏။



## သာမဏေဘဝရှင်

### အနုလောမ ဝိဘက်ဝါရ

ပဋိစ္စဝါရကို ဟောတော်မူသည်၏ အခြားမဲ့၌ သယောတဝါရကို ဟောဘော်  
မူ၏။ ထိုသယောတဝါရများ တုံးသော်လည်း ပစ္စည်းအနုလုံး ပစ္စည်းပစ္စနိက်၊ ပစ္စည်း  
အနုလောမပစ္စနိက်၊ ပစ္စည်းပစ္စနိယာနုလောမအားဖြင့် လေးပါးအပြားရှိ၏။  
ထို....တင် ပစ္စည်းအနုလုံကို ရွှေ့ပြုစွာ ဟောတော်မူ၏။ ထို....၌ တုံးသော်လည်း  
ဝိဘက်ဝါရ၊ သချို့ဝါရအားဖြင့် နှစ်ပါးအပြား ရှိ၏။ ထို....တွင် ဝိဘက်ဝါရကို  
ရွှေ့ပြီးစွာ ဟောတော်မူ၏။ ထို....၌ တုံးသော်လည်း ဟောတုပစ္စည်း၏ ဝိဘက်ဝါရ  
အစရှိသော အားဖြင့် နှစ်ဆုံးပါး အပြားရှိ၏။ ထို....တွင် ဟောတုပစ္စည်း၏  
ဝိဘက်ဝါရကို ရွှေ့ပြီးစွာ ဟောတော်မူ၏။ ထို....၌ တုံးသော်လည်း ကုသလပဒ  
အစရှိသော အားဖြင့် ငါးပါးအပြားရှိ၏။ ထို....တွင် ကုသလပဒကို ရွှေ့ပြီးစွာ  
ဟောတော်မူ၏။ ထို....၌ တုံးသော်လည်း ကုသလပဒဝါဝသာန အစရှိသော  
အားဖြင့် သုံးပါးအပြားရှိ၏။ ထို....တွင် ကုသလပဒဝါဝသာနကို ရွှေ့ပြီးစွာ  
ဟောတော်မူ၏။ ထိုကုသလပဒဝါဝသာန၏ တုံးသော်လည်း ဝိမိအနုဝါဒအားဖြင့်  
နှစ်ပါးအပြားရှိ၏။ ထို....တွင် ဝိမိကို ရွှေ့ပြီးစွာ ဟောတော်မူ၏။

ဟောယန်ကား “ကုသလုံ မဲ့ သယောတောာ ကုသလော မမွှာ ဉာဏ်တိ  
ဟောတုပစ္စယာ” ဟူသည်တည်း။ ။ဝိမိကို ဟောတော်မူသည်၏ အခြားမဲ့၌  
အနုဝါဒကို ဟောတော်မူ၏။ ။ဟောယန်ကား “ကုသလုံ ကော် ခွဲ့ သယ  
ဇာတာ တယော ခန္ဓား။ တယော ခန္ဓာ သယောတောာ ကောာ ခန္ဓာ။ ဒွေ  
ခန္ဓာ သယောတာ ဒွေခန္ဓာ” ဟူသည်တည်း။ ။ကုသလုံ၊ ကုသိုလ်ဖြစ်သေား  
မဲ့၊ တရားကို။ ပဋိစ္စ၊ စံရှုံး။ ပဋိစ္စ-ပဋိကန္တာ၊ တက္ခဖြစ်ခြင်းဟု ခိုအပ်သော  
တုံးသောအဖြစ်ဖြင့် ရောက်၍။ တေန၊ ထိုကုသိုလ်ခမ္မနှင့်။ သယောတောာ၊ တက္ခ  
ဖြစ်သေား၊ ကုသလော၊ သေား၊ မမွှာ၊ သည်။ ဟောတုပစ္စယာ၊ ကြောင့်၊  
ဉာဏ်တိ၊ ၏။ ကုသလုံ၊ ကုသိုလ်ဖြစ်သေား၊ ကော်၊ သေား၊ ခန္ဓာ၊ ခန္ဓာကို။ ပဋိစ္စ၊  
၍။ တေန၊ ထိုကုသိုလ်ခမ္မနှင့်။ သယောတာ၊ တက္ခဖြစ်ကန္တာသေား၊ တယော၊  
သုံးပါးကုန်သေား၊ ခန္ဓာ၊ တို့သည်။ ဟောတုပစ္စယာ၊ ကြောင့်၊ ဉာဏ်၏။  
တယော၊ ကုန်သေား၊ ခန္ဓာ၊ တို့ကို။ ပဋိစ္စ၊ ၍။ တေန၊ နှင့်။ သယောတောာ၊  
သေား၊ ကောာ၊ သေား၊ ခန္ဓာ။ သည်။ ဟောတုပစ္စယာ၊ ကြောင့်၊ ဉာဏ်တိ၊  
၏။ ဒွေ၊ ကုန်သေား၊ ခန္ဓာ၊ တို့ကို။ ပဋိစ္စ၊ ၍။ တေန၊ ထိုကုသိုလ်ခမ္မနှင့်။ သယ  
ဇာတာ၊ ကုန်သေား၊ ဒွေ၊ ကုန်သေား၊ ခန္ဓာ၊ တို့သည်။ ဉာဏ်၏။

ကတ္တားပုဇွန်၏ အရကား ကုသိုလ်ကောင်သာ။ စေ။ အင့်တို့သာ။ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခာနာရှင်တက္က ဖြစ်သော ကုသိုလ်ကောင်သာ။ စေ။ အင့်ကိုသာ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခာနာ ပုဂ္ဂယူပုန်ဘရားရ၏။ ။ [ကုသိုလ် ကောင်သာ။ စေ။ အင့်တို့သာ အစိတ် အစိတ် နာမက္ခာနာကို သဟဇာတာပစ္စည်းပြု၍ ဖြစ်သော ကုသိုလ်ကောင်သာ။ စေ။ အင့်တို့သာ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခာနာ ပစ္စယူပုန်ဘရားရ၏ သော်လည်းဆို။ ။ ဟိတ်ပါ၍ ကောက်ပြု။] ။ အဗျာဗာတပဒါဝယာနှင့် ကုသလေ၊ ကုန်သော။ ခဇ္ဇာ၊ ထိုကို။ ပဋိစ္စ၊ ၍။ တန်၊ ထို ကုသိုလ်မှုနှင့်။ သဟဇာတံ၊ တက္ကဖြစ်သော။ စိတ္တသမ္မာနံ၊ သော။ ရှုပံ့၊ ရုပ်သည်။ ဟေတုပစ္စယာ၊ ကြောင့်။ ဥပ္ဇာတီ၊ ၏။ ။ (ကုသလာဗျာကတပဒါဝယာနှု) ။ အကုသလပဒ သုချက် နည်းတူယော ဇနာလေ) ။ ။ အဗျာဗာတပဒ် ကို၊ သော။ မဟာဘူတံ ကို။ ပဋိစ္စ၊ ၍။ တန်၊ ထိုမဟာဘူတ်ရှင်း။ သဟဇာတာ၊ ကုန်သော။ တယော၊ ကုန်သော။ မဟာဘူတာ၊ တို့သည်။ ဟေတုပစ္စယာ၊ ကြောင့်။ ဥပ္ဇာတီ၊ ကုန်၏ပါ။ မဟာဘူတေ၊ မဟာ ဘူတ်ထိုကို။ ပဋိစ္စ၊ ၍။ တေဟီ၊ ထိုမဟာဘူဘုတ်ရှင်း။ သဟဇာတံ၊ သော။ စိတ္တသမ္မာနံ၊ သော။ ရှုပံ့၊ ရုပ်သည်ရင်း။ ကင္းတ္တာရှုပံ့၊ ရင်း။ ဟေတုပစ္စယာ၊ ကြောင့်။ ဥပ္ဇာတီ၊ ၏။

[၍။ သဟဇာတပဒါဝယ် ပဋိစ္စပါရနှင့် အရသော့ အတူတူပင်။ ထိုသို့ အတူတူဖြစ်လျက် အဘယ်ကြောင့် ဟောတော်မူပြန်သနည်း ဟူမူ ကား အချင်းချင်း အနက်ကိုမှတ်အုံသောင့် ဟောတော်မူသည်။]

အဘယ်သို့ မှတ်သနည်း ဟူမူကား “စက္ခာဉ် ပဋိစ္စ ရှုပေစ ဥပ္ဇာတီ” အစရိသည်တဲ့ စဲရှုပင်ဖြစ်သော်လည်း သဟဇာတမဖြစ်။ ဥပါဒါရပ် သည် ဘူတရုပ်နှင့်တက္က ဖြစ်သော်လည်း ဘူတရုပ်အား သဟဇာတ ပစ္စည်းမဖြစ်။ ထိုသို့ မဖြစ်သောကြောင့် ပဋိစ္စပါရဖြင့် သဟဇာတပစ္စည်း အဖြစ်ကို သဟဇာတပဒါဝယ်ဖြင့်လည်း ပဋိစ္စဟု၍ ဆုံးအပ်သော သဟဇာတ ပစ္စည်းအဖြစ်ကို မှတ်အုံသောင့် ၍။ ထိုကြောင့် အင့်ကထာ(၄၂၆)၌ “ပဋိစ္စတဲ့နာမ သဟ ဇာတ္တံ”၊ သဟဇာတ္တံနာမ ပဋိစ္စထွန်းကို ကဲဖံ့ဌံ့ ဥပ္ဇာတံ ပါရန် အတ္တာတော့ နိုင်းနာကရဏဘဘာဝသာနတဲ့ ဝတ္ထံ။ အတ္တာတော့ ဟို တော့ ဒွေးပဲ့ နိုင်းနာကရဏဘာ။ ပေးသနော်ပဲ့ အညမညသာ အတ္တာနိယာမနတဲ့ ဝတ္ထာ။ စက္ခာဉ် ပဋိစ္စ ရှုပေစတဲ့ အာဒီသု ဟို အသဟဇာတမ့်ပဲ့ ပဋိစ္စ ဥပ္ဇာတီတဲ့ ဝတ္ထံ။ သဟဇာတမ့်စ ဥပါဒါရှုပံ့ ဘူတရှုပေသာ ပစ္စယော နုဟောတဲ့ ဟို ပဋိစ္စပါရန် သဟဇာတပစ္စယာပဲ့၊ သဟဇာတ ဝါရေနစ ပဋိစ္စတဲ့ ဝတ္ထာ သဟဇာတဘာဝံ နိယာမေတံ ဥဘောပေတံ ဝတ္ထာ” ဟု မိန့်အပ်ပြီ။

သဟာတဝါရ အနုလောမ ဝိဘဂ်ဝါရ

၂၆၁

တနည်းလည်း ဝေနှယ်ဖျောသယ, ဒေသနာဝိလာသ အားဖြင့်  
ဟောတော် မူအပ်ကုန်၏။ ထိုကြောင့် အငွေကထာ၌ “အပိစ တထာ  
မျှော်ကာာနံ အဖျောသယဝသေန ဒေသနာဝိလာသသန နိရှုတိပဋိသန္တ<sup>၃</sup>  
ဒါပြေတေခြာနနဝသန စာပိ တော် ဥဘောပိ ဝုဇာတိ”ဟု မိန့်အပ်ပြီ။

သဟာတဝါရ ပြီး၏။



## ပစ္စယဝါရ

အနုလောမ ဟေတိဘင်္ဂါရ

သဟဇာတဝါရကို ဟောတော်မူသည်၏ အခြားမဲ့၌ ပစ္စယဝါရကို ဟောတော်မူ၏။ ထိပစ္စယဝါရ၌ တုံးသော်လည်း ပစ္စည်းအနုလုံး ပစ္စည်းပစ္စနိက်၊ ပစ္စည်းအနုလောမပစ္စနိက်၊ ပစ္စည်းပစ္စနိယာ့နှင့်လောမအားဖြင့် လေးပါးအပြား ရှုံး၏။ ထို....တွင် ပစ္စည်းအနုလုံးကို ရှေးဦးစွာဟောတော်မူ၏။ ထို....၌ တုံးသော်လည်း ဝိဘင်္ဂါရ၊ သချောတိရအားဖြင့် နှစ်ပါးအပြား ရှုံး၏။ ထို....တွင် ဝိဘင်္ဂါရကို ရှေးဦးစွာ ဟောတော်မူ၏။ ထို....၌ တုံးသော်လည်း ဟောတုပစ္စည်း၏ ဝိဘင်္ဂါရ၊ အာရမ္မဏပစ္စည်း၏ ဝိဘင်္ဂါရ အစရှိသော အားဖြင့် နှစ်ဆုံးသုံးပါး အပြား ရှုံး၏။ ထို....တွင် ဟောတုပစ္စည်း၏ ဝိဘင်္ဂါရကို ရှေးဦးစွာ ဟောတော်မူ၏။ ထို....၌ တုံးသော်လည်း ကုသလပဒ၊ အကုသလပဒ၊ အဗျာကတပဒ၊ ကသလာဗျာကတပဒ၊ အကုသလာဗျာကတပဒ အားဖြင့် ငါးပါးအပြား ရှုံး၏။ ထို....တွင် ကုသလပဒကို ရှေးဦးစွာ ဟောတော်မူ၏။ ထို....၌ တုံးသော်လည်း ကုသလပဒအိဝသာနအစရှိသော အားဖြင့် သုံးပါးအပြား ရှုံး၏။ ထို....တွင် ကုသလပဒအိဝသာနကို ရှေးဦးစွာ ဟောတော်မူ၏။ ထို....၌ တုံးသော်လည်း ဝိမံ အနုဝါဒအားဖြင့် နှစ်ပါးအပြား ရှုံး၏။ ထို....တွင် ဝိမံကို ရှေးဦးစွာ ဟောတော်မူ၏။

ဟောဟန်ကား “ကုသလုံးမံ့ပစ္စယာ ကုသလော ဓမ္မာ ဥပ္ပါးတို့ ဟောတုပစ္စယာ” ဟူသည်တည်း။ ဝိမံကို ဟောတော်မူသည်၏ အခြားမဲ့၌ အနုဝါဒအို ဟောတော်မူ၏။ ။ဟောဟန်ကား “ကုသလုံးကို ခန္ဓုံးပစ္စယာ တယော ခန္ဓား။ တယော ခန္ဓားပစ္စယာ ကောာ ခန္ဓား။ ဒွေ့ ခန္ဓားပစ္စယာ ဒွေ့ ခန္ဓား။” ဟူသည်တည်း။ ။ကုသလုံး ကုသိုလ်ဖြစ်သော။ မံ့မံ့ တရားကို။ ပစ္စယာ-နိသာယတ္ထနပစ္စယံ ကတ္ထာ၊ မို့ရုံဟူသောအနက်ဖြင့် အကြောင်းပြု၍။ ကုသလော၊ သော၊ ဓမ္မာ၊ သည်။ ဟောတုပစ္စယာ၊ ကြောင့်။ ဥပ္ပါးတို့၏ ၅။ ကုသလုံး၊ သော၊ ကောာ၊ သော၊ ခန္ဓားကို။ ပစ္စယာ-နိသာယတ္ထန ပစ္စယံ ကတ္ထာ၊ မို့ရုံဟူသော အနက်ဖြင့် အကြောင်းပြု၍။ တယော၊ ကုန်သော။ ခန္ဓားကို။ ပစ္စယာ-နိသာယတ္ထန ပစ္စယံ ကတ္ထာ၊ မို့ရုံဟူသော အနက်ဖြင့် အကြောင်းပြု၍။ ဒွေ့၊ ကုန်သော၊ ခန္ဓားကို။ ပစ္စယာ-နိသာယတ္ထန ပစ္စယံ ကတ္ထာ၊ မို့ရုံဟူသော အနက်ဖြင့် အကြောင်းပြု၍။ ဒွေ့၊ ကုန်သော၊ ခန္ဓားကို။ ဥပ္ပါးတို့၏ ၆။ ။(ကိုစုသုံးကိုမိုးကောစနာ အလောက် ယောဇာနာလ)။

ကုသလော ဓမ္မာ ဟူသော ကတ္တားပြ၏အရကား ကုသိုလ်ကောင်သာ။စေ၊ အင့်တို့သ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခန္တာကို သဟဇာတနိသယ ပစ္စည်းပြ၏ဖြစ်စသာ ကုသိုလ်ကောင်သာ။စေ။ အင့်တို့သ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခန္တာပစ္စယူပြန်တရားရ၏။ ॥ ဟောတုပစ္စယူဟူသော ဟိတ်ပါ၍၏အရကား သမ္မတယူတွေ့ခန္တာအား တပ်သော ကုသိုလ်ကောင်သာ။စေ။ အင့်တို့သ စိတ္တက္ခဏ တခုတခြုံရှိသော ဒီဟိတ်ဖြစ်အံ့။ အလောဘာ အဒေါသ၊ တိဟိတ်ဖြစ်အံ့။ အလောဘာ အဒေါသ၊ အမောဟ၊ ဤဟိတ် နှစ်ပါး သုံးပါး ပစ္စည်းတရားတို့၏ ဟောတုသတ္တိရ၏။ ထိနှစ်ပါးတို့တွင် အရကား ပဋ္ဌာနအားဖြင့် ကတ္တားသာတည်း။ ခန္တာဝါရကား တဆုံးလေးဝါရဖြစ် သတည်း။ ॥(ပဋ္ဌာနဝါရက ဟိတ်ပါ၍ခန္တာဝါရ၊ အတူတူပင်။ ॥ ဤပစ္စယဝါရ၊ နိသယဝါရနှစ်ပါးကား သဟဇာတနိသယ ပုဂ္ဂဇာတနိသယ နှစ်ပါးရကောင်း သည်ကို ရည်ရွယ် ဟောတော်မူသည်)။

“ကုသလံးပါ။အဗျာကတော်ပါ။ရှုပါ”။ ॥ကုသလောကုန်သော့ ခန္တော်တို့ကို။ ပစ္စယာ့နိသယတွေ့န ပစ္စယံကတ္တာ့ ရှိ။ ॥ကတ္တားကား ပုဂ္ဂဇာတော်ရသုံး ပြ၏ဖြစ်သောအခါ ကုသိုလ်ကောင်သာ။စေ။ အင့်တို့သ အစိတ်အပေါင်းနာမက္ခန္တာကို သဟဇာတနိသယပစ္စည်းပြ၏ဖြစ်စသာ စိတ္တင်ပို့ပါ၍ ခန္တာဝါရကား ပဋ္ဌာနဝါရအတိုင်း။ ॥ကုသလံးပါ၍ သုံးချက်။ အကုသလပဒ၌ သုံးချက်။ ပဋ္ဌာနဝါရနှင့် မထူးပြီ)။

(အဗျာကတော်ပဒ် အဗျာကတော်ပဒါဝသာန၊ ကုသလပဒါဝသာန၊ အကုသလ ပဒါဝသာနကုသလာ့အဗျာကတော်ပဒါဝသာန၊ အကုသလာ့အဗျာကတော်ပဒါဝသာန၊ အား ဖြင့်ငါးပါး။ ॥ထို...တွင် အဗျာကတော်ပဒါဝသာန၌ ပဝတ္ထိအခါ၊ ပဋ္ဌာနခွဲအခါ၊ ရပ်သက်သက် ပဋ္ဌာနဝါရက အတိုင်း။ အကောက်၊ ဟိတ်ပါ၍၊ ခန္တာဝါရတူပြီ)။ ॥ ဝတ္ထုကံ နေရာ၌ အဗျာကတော် ကတ္တားကား ပဋ္ဌာနခွဲ အစရို့သော ရွှေးရွှေး သော စိတ်နှင့်အတူ ဥပါ၍သော ဟဒယဝတ္ထု။ နိရောဓာမာပတ်မှ ထသောအခါ အနာဂတ်ဖို့လ်၊ အရဟတ္ထဖို့လ်အားတပ်သော ရွှေးစိတ္တက္ခဏ တချက်ခန့်ကာလ၌ ဖြစ်သော ဟဒယဝတ္ထု။ မရဏာသန္တအခါ စုတိစိတ်မှပြ၏ရှိရေသော် တဆုံးခုနစ်ချက် မြောက်သောစိတ်နှင့်အတူ ဥပါ၍သော ဟဒယဝတ္ထုကို ပုဂ္ဂဇာတနိသယပစ္စည်းပြ၏ဖြစ်သော ပုဂ္ဂဇာတော်ရသုံး ပြ၏ဖြစ်သောအခါ အရှုပ်ပိုက်လေးခု ကြုံသော သဟိတ်ပိုက် သတ္တရသာ။ သဟိတ်ကြုံယာ သတ္တရသာ။ စေ။ အင့်တို့သ။ အစိတ် အပေါင်း နာမက္ခန္တာ ပစ္စယူပြန်၏။ ॥ခန္တာဝါရတဲ့ပါးဝါရ။

ကုသလပဒါဝသာန၌ ကုသလော ဓမ္မာ ဟူသော ကတ္တားကား ဝုဒ္ဓာ၊ မနော ဒါရာဝွှန်း အစရို့သော ရွှေးရွှေးသော စိတ်နှင့်အတူ ဥပါ၍သော ဟဒယဝတ္ထု။ မရဏာသန္တအခါ စုတိစိတ်မှပြ၏ရှိရေသော် တဆုံးခုနစ်ချက်မြောက်သော စိတ်နှင့် အတူ ဥပါ၍သော ဟဒယဝတ္ထုကို ပုဂ္ဂဇာတနိသယ ပစ္စည်းပြ၏ဖြစ်သော

## ပစ္စယဝိရ အနုလောမ ဝိဘဂ်ဝိရ

ج

ပုဂ္ဂလိကဘရဘုံ၌ ဖြစ်သောအခါ ကုသိုလ်မကတီသာ။ဒေါ် အငွေတို့သ အစိတ်အပေါင်း နာမက္ခနာ ပစ္စယူပုံး ရ၏။

အကုသလပဒါဝသာနှင့် ကတ္တားကား ဝိဇ္ဇာ၊ မနေ့ခွဲရာဝါရာဝါဇ်နှင့် အစ  
ရှိသော ရွေးရွေးသော စိတ်နှင့်အတူ ဥပါဒ်သော ဟဒယဝတ္ထု။ မရကာသန္တအော်  
စုတိစုတ်မှ ပြန်စံရသော တဆုံးခုနှစ်အာက်ပြောက်သောစိတ်နှင့်အတူ ဥပါဒ်သော  
ဟဒယဝတ္ထုကို ပုဂ္ဂိုလာတနိသုယာ ပစ္စည်းပြု၍ဖြစ်သော အကုသိလဒါဝသာ။ မောဟ  
မူဒွေး၌ မောဟကြုံသော။ စေ။ သတ္တားသာ အစိတ်အပေါင်း နာမက္ခန္တာ  
ပစ္စယူပြန်၏။

ကုသလာဗျာကတပဒါဝသာန၌ “ဝတ္ထံ့ ပစ္စယာ ကုသလာ ခန္ဓာ။ မဟာ  
ဘူတေ ပစ္စယာ စိတ္တသမ္မဋ္ဌနာနဲ့ ရှုပဲ။ ဝတ္ထံ့ဟေသယဝတ္ထုကို၊ ပစ္စယာ-နီသယတ္တနဲ  
ပစ္စယံ ကတ္တာ၊ ၍။ မဟာဘူတေ၊ မဟာဘုတ်ဘုတ်၍၊ ပစ္စယာ-နီသယတ္တနဲ  
ပစ္စ ယံကတ္တာ၊ ၍။ ကတ္တားကား ဝင္းငြော၊ မနေ့ခွဲရာဝဏ်း အစရှိသော  
ရှေးရှေးသော စိတ်နှင့် အတူ ဥပါဒ်သော ဟဒယဝတ္ထု။ မရဏာသန္ဓာခါ  
စုတိစိတ်မှ ပြန်၍ရေသာ့ တဆုံးခုနစ်ချက် မြောက်သော စိတ်နှင့် အတူ  
ဥပါဒ်သော ဟဒယဝတ္ထုကို ပုဂ္ဂဇာတ နီသယ ပစ္စည်းပြု၍ ဖြစ်သော  
ကုသိုလ်ကော်သာ၊ ၈။ အင္တာတို့သ အစိတ်အပေါင်း နာမက္ခန္ဓာ။ ထိုနာမက္ခန္ဓာ  
ပြုအပ်သော မဟာဘုတ်ကို သဟဇာတနဲ့သယပစ္စည်းပြု၍ ဖြစ်သော စိတ္တရုပ်  
ပစ္စယာပြန်၍။ ။

အကုသလာဗျာကတပဒီဝသာန၏ ကတ္တားကား ဂုဏ္ဍာ၊ မနောဒ္ဒါရာဝဇ်နှင့် အစရိုဘာ ရွှေးရွှေးသောစိတ်နှင့်အတူ ဥပါဒ်သော ဟာပယဝတ္ထု။ မရဏာသန္တာ အခါ စုတိစိတ်မှုပြန်ရှုရသော တဆုတ္တန်ချက်မြောက်သော စိတ်နှင့်အတူ ဥပါဒ် သော ဟာပယဝတ္ထုကို ပုဂ္ဂလာတနိသာယပစ္စည်းပြု၍ ဖြစ်သော အကုသိုလ်ဒ္ဒါသ။ မောဟမူဒွေး၌ မောဟကြော်သော။၏။၏။ သတ္တာဝိသ အစိတ်အပေါင်း နာမက္ခာ။ ထိန်းမက္ခာ၌ ပြုအပ်သော မဟာဘုတ်ကို သဟလာတနိသာယပစ္စည်းပြု၍ ဖြစ်သော စိတ္တရှုပ် ပစ္စယူပို၍၏။၏။

နိသာယပစ္စည်းပြ၍ ဖြစ်သော ကုသိုလ် ကောင်းသူ။ အင့်တို့သာ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခန်းပစ္စယူပြန်။၏။ ။(အဗျာကတပဒါဝသာနှင့် ပစ္စစွဲဝါရ အတိုင်း ကောက်)။

ကုသာယပစ္စည်း ပဒါဝသာနှင့် ကတ္ထားကား ပွဲဝါကာရဘုံး၍ ဖြစ်သော အခါ ကုသိုလ်ကောင်းသူ။ အင့်တို့သာ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခန်းကို သဟဇာ တနိသာယပစ္စည်း။ ဝုဒ္ဓာ၊ မနောဒ္ဓရာဝဏ္ဏန်း အစရှိသော ရှေးရှေးသော စိတ်နှင့် အတူ ဥပါဒ်သော ဟဒယဝတ္ထု။ မရဏာသန္တအခါ စုတိစိတ်မှုပြန်၍ ရေသော တဆုံး ခုနှစ်ချက်မြောက်သော စိတ်နှင့်အတူ ဥပါဒ်သော ဟဒယဝတ္ထုကို ပုရေဇာတ နိသာယပစ္စည်းပြ၍ ဖြစ်သော ကုသိုလ် ကောင်းသူ။ အင့်တို့သာ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခန်း။ ထိနာမက္ခန်းပြုအပ်သော မဟာဘုတ်ကို သဟဇာတနိသာယပစ္စည်းပြ၍ ဖြစ်သော စိတ်နှင့်အတူ ဥပါဒ်၍ ဖြစ်သော စိတ္တဇရုပ် ပစ္စယူပြန်တရား ရ၏။ ။

အကုသာယပစ္စာကတပဒါဝသာနှင့် အကုသာလောကတ္ထားကား ပွဲဝါကာရဘုံး၍ အကုသာယပစ္စည်း အကုသိုလ်၍ ဖြစ်သော အခါ အကုသိုလ်၍ ဖြစ်သော သတ္တဝါသာ။ သတ္တဝါသာ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခန်းကို သဟဇာတ နိသာယပစ္စည်း။ ဝုဒ္ဓာ၊ မနောဒ္ဓရာဝဏ္ဏန်း အစရှိသော ရှေးရှေးသော စိတ်နှင့်အတူ ဥပါဒ်သော ဟဒယဝတ္ထု။ မရဏာသန္တအခါ စုတိ စိတ်မှုပြန်၍ ရေသော တဆုံးခုနှစ်ချက်မြောက်သော စိတ်နှင့်အတူ ဥပါဒ်သော ဟဒယဝတ္ထုကို ပုရေဇာတနိသာယပစ္စ ပစ္စည်းပြ၍ ဖြစ်သော အကုသိုလ်၍ ဖြစ်သော မောဟကြော်သော။ သတ္တဝါသာ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခန်း။ မောဟမူဒွေး၍ မောဟကြော် သော စေတသိက် သတ္တဝါသာ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခန်း။ ထိနာမက္ခန်းပြုအပ်သော မဟာဘုတ်ကို သဟဇာတပစ္စည်းပြ၍ ဖြစ်သော စိတ္တဇရုပ် ပစ္စယူပြန်။ အကုသာယပစ္စာ သုံးချက်။ အကုသာလောကတပဒါဝသာနှင့် ပါးချက်။ အကုသာယပစ္စာ သုံးချက်။ အကုသာယပစ္စာ သုံးချက်။ ပေါင်း သတ္တရသ တဆုံးခုနှစ်ချက်)။ ။ဟေတုပစ္စည်း၏ ဝိဘင်းဝါရပြီး၏။ ။

အကုသာယပစ္စာကတပဒါဝသာနှင့် ကတ္ထားကား ပွဲဝါကာရဘုံး၍ ဖြစ်သော အခါ အကုသိုလ်၍ ဖြစ်သော သတ္တဝါသာ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခန်းကို သဟဇာတ နိသာယပစ္စည်း။ ဝုဒ္ဓာ၊ မနောဒ္ဓရာဝဏ္ဏန်း အစရှိသော ရှေးရှေးသော စိတ်နှင့်အတူ ဥပါဒ်သော ဟဒယဝတ္ထု။ မရဏာသန္တအခါ စုတိစိတ်မှု ပြန်၍ ရေသော တဆုံး ခုနှစ်ချက်မြောက်သော စိတ်နှင့်အတူ ဥပါဒ်သော ဟဒယဝတ္ထုကို ပုရေဇာတ နိသာယပစ္စည်း ပြ၍ ဖြစ်သော အကုသိုလ်၍ ဖြစ်သော မောဟမူဒွေး၍ မောဟကြော် သော စေတသိက် သတ္တဝါသာ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခန်း။ ထိနာမက္ခန်းပြုအပ်သော မဟာဘုတ်ကို သဟဇာတပစ္စည်းပြ၍ ဖြစ်သော စိတ္တဇရုပ် ပစ္စယူပြန်။ အကုသာယပစ္စာ သုံးချက်။ အကုသာလောကတပဒါဝသာနှင့် ပါးချက်။ အကုသာယပစ္စာ သုံးချက်။ အကုသာယပစ္စာ သုံးချက်။ ပေါင်း သတ္တရသ တဆုံးခုနှစ်ချက်)။ ။ဟေတုပစ္စည်း၏ ဝိဘင်းဝါရပြီး၏။ ။

## အာရမ္မကဝိဘဂ်ဝိရ

ဟေတုပွဲည်း၏ ဝိဘဂ်ဝိရကို ဟောတော်မူသည်၏ အခြားမျှ၌ အာရမ္မက ပစ္စည်း၏ ဝိဘဂ်ဝိရကိုဟောတော်မူ၏။ ထို....၌ တံ့သော်လည်း ကုသလပဒ၊ အကုသလပဒ၊ အဗျာကသပဒ၊ ကုသလာဗျာကတပဒ၊ အကုသလာဗျာကတပဒ အားဖြင့် ငါးပါးအပြားရှိ၏။ ထို....တွင် ကုသလပဒကို ရေးဦးစွာဟောတော်မူ၏။ ထို....၌ ကုသလပဒအိဝသာနအားဖြင့် တပါးသာတည်း။ ။(ပဋိစ္စဝိရအတိုင်း ကောက်လေ)။ ။အကုသလပဒလည်း အကုသလပဒအိဝသာနအားဖြင့် တပါးသာတည်း။ (ပဋိစ္စဝိရအတိုင်း)။ ။အဗျာကတပဒ၌ အဗျာကတပဒအိဝသာန၊ ကုသလပဒအိဝသာန၊ အကုသလပဒအိဝသာန၊ အဗျာကတပဒအိဝသာနအားဖြင့် သုံးပါးအပြားရှိ၏။ ထို....တွင် အဗျာကတပဒအိဝသာနကို ရေးဦးစွာ ဟောတော်မူ၏။ ထို....၌ တံ့သော်လည်း ပဝတို့ ပဋိသန္တော်၊ ဝတ္ထုကံ နေရာအားဖြင့် သုံးပါးအပြားရှိ၏။ ထို....တွင် (ပဝတို့ ပဋိသန္တော်ကို ပဋိစ္စအတိုင်း ဟောလေ၊ ကောက်လေ)။ ။ဝတ္ထုကံ နေရာ၌ “စက္ခာယတန် ပစ္စယာ စက္ခာဝိညာဏ်၊ သောတာယတန် ပစ္စယာ သောတဝိညာဏ်၊ ယာနာယတန် ပစ္စယာ ယာန်ဝိညာဏ်၊ ဇို့ယတန် ပစ္စယာ ဇို့ဝိညာဏ်၊ ကာယာယတန် ပစ္စယာ ကာယဝိညာဏ်၊ ဝတ္ထု ပစ္စယာ ဝိပါကာဗျာကတာ ကြိယာဗျာကတာ ခန္ဓာ”။ ။စက္ခာယတန်ကံ့ကို။ ပစ္စယာနိသာယတ္ထန ပစ္စယာ၊ ကတ္ထာ၊ မို့နာဟူသော အနုက်ဖြင့် အကြောင်းပြု၍ စက္ခာဝိညာဏ်၊ သည်။ အာရမ္မကပစ္စယာ၊ ကြောင့်၊ ဥပ္ပါးတို့၏။

ဝတ္ထုကံ နေရာ၌ အဗျာကတော် ကတ္ထာ၊ ကာယာ၊ မဏီမာယုက ဖြစ်၍ အတိတာဝင်နှင့် ဥပါဒ်ပြိုင်သော စက္ခာဝတ္ထုကံ့ ပုဂ္ဂိုလာတနိသာယ ပစ္စည်းပြု၍ ဖြစ်သော စက္ခာဝိညာဉ်တွေး။ သဗ္ဗိုတ္ထသာမာရဏ စေတသိက်ခုနစ်ခု၊ အစိတ်အပေါင်းနာမက္ခန္တာ။ မဏီမာယုကဖြစ်၍ အတိတာဝင်နှင့် ဥပါဒ်ပြိုင်သော သောတဝတ္ထုကံ့ ပုဂ္ဂိုလာတနိသာယပစ္စည်းပြု၍ ဖြစ်သော သောတဝိညာဉ်တွေး။ သဗ္ဗိုတ္ထသာမာရဏ စေတသိက် ခုနစ်ခု အစိတ်အပေါင်း နာမက္ခန္တာ။ ။(ယာနာအစရုံသည်ကို အစဉ်အတိုင်းဆို) မဏီမာယုကဖြစ်၍ အတိတာဝင်နှင့် ဥပါဒ်ပြိုင်သော ကာယဝတ္ထုကံ့ ပုဂ္ဂိုလာတနိသာယပစ္စည်းပြု၍ ဖြစ်သော ကာယဝတ္ထုတွေး။ သဗ္ဗိုတ္ထသာမာရဏ စေတသိက် ခုနစ်ခု အစိတ်အပေါင်း နာမက္ခန္တာ။ ပဋိသန္တော် အစရုံသော ရေးရေးသော စိတ်နှင့်အတူ ဥပါဒ်သော ဟဒယဝတ္ထု။ နိရောဓသမာပတ်မှ ထသောအခါ အနုဂတ်မြို့လ်၊ အရဟတ္ထဖို့လ်အား တပ်သော ရေးစိတ္ထက္ခဏ တချက်ခန့် ကာလျှော်ဖြစ်သော ဟဒယဝတ္ထု။ မရဏသာသန္တာ စိတ်နှင့်အတူ ဥပါဒ်သော ဟဒယဝတ္ထုကံ့ ပုဂ္ဂိုလာတနိသာယပစ္စည်းပြု၍ ဖြစ်သော ပုဂ္ဂိုလာတနိသာယပစ္စည်းပြု၍

၂၆

## တိကပ်န္တာန်း အရကောက်

ဖြစ်သောအခါ အရှုပဝိပါက်လေးခါ၊ ဒွေ့ပဋိညာဉ်တဆယ် ကြို့သော ဝိပါက် ဗာဝိသာ။ ကြိုယာဝိသ အစိတ်အပေါင်း နာမက္ခာနာ ပစ္စယူပုံန်တရား ရ၏။

ကုသလပဒါဝသာနှင့် “ဝတ္ထု ပစ္စယာ ကုသလာ ခန္ဓာ”။ ။(ကုသလောကတ္ထား ကား ဟေတုက အတိုင်းကောက်)။ ။အကုသလပဒါဝသာနှင့် ကတ္ထားကား ဝိဇ္ဇာ၊ မနောဒ္ဓာဝိဇ္ဇာနှင့် အစရှိသော ရွှေးရွှေးသောစိတ်နှင့်အတူ ဥပါဒ်သော ဟဒယဝတ္ထု။ မရဏာသန္တာအခါ စုတိစိတ်မှုပြန်၍ ရေသော် တဆုံးခုနှစ်ချက် မြောက်သော စိတ်နှင့်အတူ ဥပါဒ်သော ဟဒယဝတ္ထုကို ပုဂ္ဂဇာတနီသယယ ပစ္စည်းပြ၍ ဖြစ်သော အကုသိုလ်ဒ္ဓိဝသာ။ ၈၈။ သတ္တိသ အစိတ်အပေါင်း နာမက္ခာနာ ပစ္စယူပုံန်။ ၇၅။ ။

ကုသလာဗျာကတ္ထု ကုသလော ကတ္ထားကား ပဋိကာရဘုံး၌ ဖြစ် သောအခါ ကုသိုလ်ကောဝိသာ။ ၈၉။ အငြေတို့သ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခာနာကို သဟဇာတနီသယယပစ္စည်း။ ဝိဇ္ဇာ၊ မနောဒ္ဓာဝိဇ္ဇာနှင့် အစရှိသော ရွှေးရွှေးသော စိတ်နှင့်အတူ ဥပါဒ်သော ဟဒယဝတ္ထုကို ပုဂ္ဂဇာတနီသယယပစ္စည်း ပြ၍ ဖြစ်သော ကုသိုလ်ကောဝိသာ။ ၈၉။ အငြေတို့သ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခာနာ ပစ္စယူပုံန်။ ၇၆။

(အကုသလာဗျာကတ္ထု အကုသလော ကတ္ထားကား ကုသလပဒကို မြှုပ်၍ကောက်။ ။ကုသလပဒတချက်။ အကုသလပဒတချက်။ အဗျာကတ္ထု သုံးချက်။ ကုသလာဗျာကတ္ထု အကုသလာဗျာကတ္ထု ပေါင်းသတ္တိခုနှစ်ချက် ဖြစ်သတ္တိည်း။)။ ။အာရမ္မကောက်ဝါရိ ပြီး၏။

### အဓိပတိဝိဘင်္ဂဝါရ

အာရမ္မကောပစ္စည်း၏ ဝိဘင်္ဂဝါရကို ဟောတော်မူသည်၏ အခြားမျိုး အဓိပတိပစ္စည်း၏ ဝိဘင်္ဂဝါရကို ဟောတော်မူ၏။ ထို့အဓိပတိပစ္စည်း၏ ဝိဘင်္ဂဝါရကို တုံးသော်လည်း (ပဒါးပါး၊ အဝသာန တဆုံးခုနှစ်ချက်။ ဟေတုဝိဘင်္ဂဝါရ အတိုင်း စစ်လေ။ ။ကုသလပဒသုံးချက်။ အကုသလပဒသုံးချက်။ ကြုံခြားက် ချက်ကို ပဋိစ္စဝါရအတိုင်း ကောက်လေ ဟောလေ။ ပဋိစ္စဝါရမှာစွဲ၍ ဖြစ်သော ဆုံးရာသည်။ ကြုံဝါရမှာ သဟဇာတနီသယယပစ္စည်း ပြ၍ ဖြစ်သော ဆုံးရာသည်သာ ထူးသည်။ အတူတူပင်)။

အဗျာကတ္ထု ငါးချက်တွင် အဗျာကတ္ထု ပဝတ္ထု ရပ် သက်သက်ကို ပဋိစ္စဝါရအတိုင်းဟောမြဲ။ ကောက်မြဲ။ ဝတ္ထုကံနေရာ၌ “ဝတ္ထု ပစ္စယာ ဝိပါကာဗျာကတာ ကြိုယာဗျာကတာ ခန္ဓာ”။ ။ဝတ္ထု က နေရာ၌

ကတ္တားကား ဝုဒ္ဓာ, မနောဒ္ဓာရှိရာဝဏ္ဏီး အစရှိသော ရှေးရှေးသော စိတ်နှင့်အတူ ဥပါဒ်သော ဟဒယဝတ္ထား။ နိရောဓသမသတ်မှ ထသောအခါ အနာဂတ်မိမိလ်, အရဟတ္ထိလ်အား တပ်သော ရှေးစိတ္တက္ခဏ တချက်ခန့်ကာလ၌ ဖြစ်သော ဟဒယဝတ္ထား။ မရဏာသန္တအခါ စုတိစိတ်မှပြန်၍ ရေသော် တဆုံးခုံနှင့်ချက် မြောက် သော စိတ်နှင့်အတူ ဥပါဒ်သော ဟဒယဝတ္ထားကို ပုရေဇာတနီသုယ ပစ္စည်းပြ၍ ဖြစ်သော ပုံဉာဏ်ကာရာဘုံး၌ အဓိပတ်ပစ္စည်းကို ရသောအခါ အဓိပတ်တရားကိုယ် ကြော်သောမဟာကြိယာရှုစ်ခု။ ကော်ရသော မဟာဂုဏ်ကြိယာကိုးခုံးဖိုလ်လေးခုံး။ အဲ။ အဋ္ဌတို့သ အစိတ်အပေါင်း နာမက္ခနာ ပစ္စယူပုန်တရား ရ၏။

ကုသလပဒါဝသာနှုံး “ဝတ္ထုံး ပစ္စယာ ကုသလာ ခန္ဓာ”။ ။ကတ္တားကား ဝုဒ္ဓာ, မနောဒ္ဓာရှိရာဝဏ္ဏီး အစရှိသော ရှေးရှေးသော စိတ်နှင့်အတူ ဥပါဒ်သော ဟဒယဝတ္ထား။ မရဏာသန္တအခါ စုတိစိတ်မှပြန်၍ ရေသော် တဆုံးခုံနှင့်ချက်မြောက် သော စိတ်နှင့်အတူ ဥပါဒ်သော ဟဒယဝတ္ထားကို ပုရေဇာတနီသုယပစ္စည်းပြ၍ ဖြစ်သော ပုံဉာဏ်ကာရာဘုံး၌ အဓိပတ်ပစ္စည်းကို ရသောအခါ အဓိပတ် တရားကိုယ် ကြော်သော မဟာကုသိုလ်ရှုစ်ခု။ ကော်ရသော မဟာဂုဏ်ကုသိုလ်ကိုးခုံး။ မဂ်လေးခုံး။ အဲ။ အစိတ်အပေါင်း နာမက္ခနာ ပစ္စယူပုန်တရား ရ၏။

အကုသလပဒါဝသာနှုံး “ဝတ္ထုံး ပစ္စယာ အကုသလာ ခန္ဓာ”။ ။ကတ္တားကား ဝုဒ္ဓာ, မနောဒ္ဓာရှိရာဝဏ္ဏီးပါ။ ဟဒယဝတ္ထား။ မရဏာသန္တအခါ စုတိစိတ်မှ ပြန်၍ ရေသော်ပါ။ ဟဒယဝတ္ထားကို ပုရေဇာတနီသုယ ပစ္စည်းပြ၍ ဖြစ်သော ပုံဉာဏ်ကာရာဘုံး၌ အဓိပတ် ပစ္စည်းကို ရသောအခါ အဓိပတ်ဟရားကိုယ် ကြော်သော မဟာကုသိုလ်ရှုစ်ခု။ ကော်ရသော မဟာဂုဏ်ကုသိုလ်ကိုးခုံး။ မဂ်လေးခုံး။ အဲ။ အစိတ်အပေါင်း နာမက္ခနာ ပစ္စယူပုန်။၏။

ကုသလာဗျာကုတပဒါဝသာနှုံး ကတ္တားကား ဝုဒ္ဓာ, မနောဒ္ဓာရှိရာဝဏ္ဏီး။ ဟဒယဝတ္ထား။ မရဏာသန္တအခါ။ ဟဒယဝတ္ထားကို ပုရေဇာတနီသုယပစ္စည်းပြ၍ ဖြစ်သော ပုံဉာဏ်ကာရာဘုံး၌ အဓိပတ်ပစ္စည်းကို ရသောအခါ အဓိပတ်တရားကိုယ် ကြော်သော မဟာကုသိုလ်ရှုစ်ခု။ ကော်ရသော မဟာဂုဏ်ကုသိုလ်ကိုးခုံး။ မဂ်လေးခုံး။ အဲ။ အစိတ်အပေါင်း နာမက္ခနာ။ ထိနှာမက္ခနာပြုအပ်သော မဟာဘုတ်ကို သဟဇာတနီသုယပစ္စည်းပြ၍ ဖြစ်သော သာဓိ ပတိစိတ္တဇာပ် ပစ္စယူပုန်။၏။

အကုသလာဗျာကုတပဒါဝသာနှုံး ကတ္တားကား ဝုဒ္ဓာ, မနောဒ္ဓာရှိရာဝဏ္ဏီး အစရှိသော်ပါ။ ဟဒယဝတ္ထား။ မရဏာသန္တအခါ။ ဟဒယဝတ္ထားကို ပုရေဇာတနီသုယပစ္စည်းပြ၍ ဖြစ်သော ပုံဉာဏ်ကာရာဘုံး၌ အဓိပတ်ပစ္စည်းကို ရသောအခါ အဓိပတ်တရားကိုယ်ကြော်သော မဟာဘုတ်ကို သဟဇာတနီသုယပစ္စည်းပြ၍ ဖြစ်သော သာဓိ

ဝိစိကိစ္စာကြို့သော့။၏။ ဆီးသ အစိတ်အပေါင်း နာမက္ခန္ဓာ့။ ထိနာမက္ခန္ဓာ့  
ပြုအပ်သော မဟာဘုတ်ကို သဟဇာတနိသာယ ပစ္ညးပြု၍ ဖြစ်သော သာခါ  
ပတီ စိတ္တဇူပုပ် ပစ္ယူပြန်တရား ရ၏။

ကုသလာဗျာကတန ကုသလော ကတ္တားကား ပဉာဏ်ကာရ  
ဘုံး အဓိပတီပစ္ညးကို ရသောအခါ မဟာကုသိုလ်ရှစ်ခု။ ကေန်ရသော  
မဟရှုတ်ကုသိုလ်ကိုးခု။ မဂ်လေးခု။၏။ အဋ္ဌတီးသ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခန္ဓာ့။  
ကို သဟဇာတနိသာယ ပစ္ညးပြု၍ ဖြစ်သော ရွှေးရွှေး  
သော စိတ်နှင့်အတူ ဥပါဒ်သော ဟဒယဝတ္ထာ့။ မရဏာသန္တအခါ။ပါ။ ဟဒယ  
ဝတ္ထာ့ကို ပျောဇာတနိသာယ ပစ္ညးပြု၍ ဖြစ်သော အဓိပတီတရားကိုယ  
ကြို့သော မဟာကုသိုလ်ရှစ်ခု။ ကေန်ရသော မဟရှုတ်ကုသိုလ်ကိုးခု၊ မဂ်လေးခု။  
၏။ အဋ္ဌတီးသ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခန္ဓာ့။ ပစ္ယူပြန်တရား ရ၏။ ။(ကုသ-  
လာဗျာကတန အဗျာကတံကား ပဋိစ္စဝါရအတိုင်း)။

ကုသလာဗျာကတန ကုသလာဗျာကတံ့၍ ကတ္တားကား ပဉာဏ်ကာရ  
ဘုံး အဓိပတီပစ္ညးကို ရသောအခါ မဟာကုသိုလ်ရှစ်ခု။ ကေန်ရသော  
မဟရှုတ်ကုသိုလ်ကိုးခု။ မဂ်လေးခု။၏။ အဋ္ဌတီးသ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခန္ဓာ့ကို  
သဟဇာတနိသာယ ပစ္ညးး။ ဂုဏ်း၊ မနောဒ္ဒါရာဝတ္ထာ့။ ဟဒယဝတ္ထာ့။  
မရဏာသန္တးပါ။ ဟဒယဝတ္ထာ့ကို ပျောဇာတနိသာယ ပစ္ညးပြု၍ ဖြစ်သော  
အဓိပတီတရားကိုယ ကြို့သော မဟာကုသိုလ်ရှစ်ခု။ ကေန်ရသော မဟရှုတ်  
ကုသိုလ်ကိုးခု။ မဂ်လေးခု။၏။ အဋ္ဌတီးသ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခန္ဓာ့။  
ထိနာမက္ခန္ဓာ့။ ပြုအပ်သော မဟာဘုတ်ကို သဟဇာတနိသာယ ပစ္ညးပြု၍  
ဖြစ်သော သာခါပတီ စိတ္တဇူပုပ် ပစ္ယူပြန်တရား ရ၏။

အကုသလာဗျာကတန အကုသလံ့၌ ကတ္တားကား ပဉာဏ်ကာရဘုံး  
အဓိပတီပစ္ညးကို ရသောအခါ လောဘမူရှစ်ခု။ ဒေါသမူဒွေး။ ဝိစိကိစ္စာ  
ကြို့သော။၏။ ဆီးသ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခန္ဓာ့ကို သဟဇာတနိသာယ  
ပစ္ညးး။ ဂုဏ်း၊ မနောဒ္ဒါရာပဋ္ဌး။ပါ။ ဟဒယဝတ္ထာ့။ မရဏာသန္တးခါ။ပါ။  
ဟဒယဝတ္ထာ့ကို ပျောဇာတနိသာယ ပစ္ညးပြု၍ ဖြစ်သော အဓိပတီတရားကိုယ  
ကြို့သော လောဘမူရှစ်ခု။ ဒေါသမူဒွေး။ ဝိစိကိစ္စာ ကြို့သော။၏။ ဆီးသ  
အစိတ်အစိတ် နာမက္ခန္ဓာ့။ ပစ္ယူပြန်တရား ရ၏။ ။(အကုသလာဗျာကတန  
အဗျာကတံ့၍ ကတ္တားကား ပဋိစ္စဝါရ အတိုင်းကောက်)။

အကုသလာဗျာကတန အကုသလာဗျာကတံ့၍ ကတ္တားကား ပဉာဏ်ကာရဘုံး  
အဓိပတီပစ္ညးကို ရသောအခါ လောဘမူရှစ်ခု။ ဒေါသမူဒွေး။ ဝိစိကိစ္စာ  
ကြို့သော။၏။ ဆီးသ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခန္ဓာ့ကို သဟဇာတ

နိသာယပစ္စည်း။ ပုံငြော, မနေ့သွှေ့ရှေ့ဝှေ့နှုံး။ပါ။ ဟဒယဝတ္ထု။ မရဏာသန္တအခါ။  
ပါ။ ဟဒယဝတ္ထုကို ပျရောဇာတနိသာယ ပစ္စည်းပြု၍ ဖြစ်သော အပတ်တရား  
ကိုယ် ကြော်သော လောဘမူရှစ်ခု။ ဒေါသမူဒွေး။ ဝိစိကိစ္စာ ကြော်သော။၈။  
ဆီးသ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခနာ။ ထိုနာမက္ခနာ ပြုအပ်သော မဟာဘုတ်ကို  
သဟောတနိသာယ ပစ္စည်းပြု၍ ဖြစ်သော စိတ္တာရပ် ပစ္စယူပုန်တရား ရ၏။ ။  
အခေတ်ဝိဘဂ်ဝါရ ပြီး၏။ ။(အနန္တရ, သမနန္တရ ဝိဘဂ်ဝါရသည် အာရမွှော  
ဝိဘဂ်ဝါရနှင့် တူ၏)။ ။

## သဟောတဝိဘဂ်ဝါရ

(သဟောတ ဝိဘဂ်ဝါရ၏ ဟောအတိုင်း တဆုံးခြနစ်ချက်တည်း။ ထို...တွင်  
ကုသလပဒ္ဒု သုံးချက်။ အကုသလပဒ္ဒုသုံးချက်။ ကြုံခြောက်ချက်ကို ပဋိစ္စဝါရ  
အတိုင်းဟောလေ။ ကောက်လေ။ ။အဗျာကတ ပဝတ္ထု၊ ပဋိသန္တ၊ ရပ်သက်  
သက်သည် ပဋိစ္စဝါရနှင့် တူ၏)။ ။

ဝတ္ထု ကံ နေရာ၌ “စက္ကာယတနဲ့ ပစ္စယာ စက္ကာဝိညာဏ်။ပါ။ကာယာယတနဲ့  
ပစ္စယာ ကာယဝိညာဏ်။ ဝတ္ထု ပစ္စယာ ဝိပါကာဗျာကတာ ကြိယာဗျာကတာ  
ခန္ဓာ”။ ။ကတ္ထားကား မျိုးမှာယုကဖြစ်၍ အတိတဘဝင်နှင့် ဥပါဒ်ပြိုင်သော  
စက္ကာဝတ္ထုကို ပျရောဇာတနိသာယပစ္စည်းပြု၍ ဖြစ်သော စက္ကာဝိညာဉ်ဒွေး။ သမ္မ  
စိတ္တသာဓာရက စေတသိက်ခုနှစ်ခု အစိတ်အပေါင်းနာမက္ခနာ။ပါ။ မျိုးမှာယုက  
ဖြစ်၍ အတိတဘဝင်နှင့် ဥပါဒ်ပြိုင်သော ကာယဝတ္ထုကို ပျရောဇာတနိသာယ  
ပစ္စည်းပြု၍ ဖြစ်သော ကာယဝိညာဉ်ဒွေး။ သမ္မစိတ္တသာဓာရကစေတသိက် ခန့်ခွဲ  
အစိတ်အပေါင်းနာမက္ခနာ။ ပဋိသန္တအစရှိသော ရွှေးရွှေးသော စိတ်နှင့်အတူ  
ဥပါဒ်သော ဟဒယဝတ္ထု။ နိဇာုဓမ္မသမ္မတိမှုထသောအခါ အနာဂါဓိဖို့။  
အရဟတ္ထိလ်အား တပ်သော ရွှေးစိတ္တက္ခဏ တချက်ခန့် ကာလျှော့ဖြစ်သော  
ဟဒယဝတ္ထု။ မရဏာသန္တအခါ။ပါ။ ဟဒယဝတ္ထုကို ပျရောဇာတနိသာယပစ္စည်း  
ပြု၍ ဖြစ်သော ပွဲဝေါကာရသွှေ့၌ ဖြစ်သောအခါ အရှုံးပိုက်လေးခါ။ ဒွဲပွဲ  
ဝိညာဉ် တဆယ်ကြော်သော နောက်နောက်သော ဝိပါက်ဗာဝိသာ ကြိယာဗီသာ  
စေတသိက်အငြော်ဘို့ သ အစိတ်အပေါင်း နာမက္ခနာ ပစ္စယူပုန်တရား ရ၏။

(အဗျာကတေန ကုသလံ့ ဟောတုံးကောက်။ အဗျာကတေန  
အကုသလံ့ အာရမွှောအတိုင်းကောက်။ ။အဗျာကတေန ကုသလာဗျာကတံ့  
း ဟောတုံးကောက်။ ။အဗျာကတေန အကုသလာဗျာကတံ့း ဟောတုံး  
အတိုင်းတွင် မောဟမူဒွေး၌ မောဟကိုမှုကြော်ဘဲကောက်လေ။ ။ကုသလာ

၂၇၂

## တိကဗ္ဗာန်း အရကောက်

ဗျာကတပဒသုံးချက်လုံး ဟေတုအတိုင်း။ ။အကုသလာဗျာကတပဒသုံးချက်  
လုံး ဟေတုအတိုင်းတွင် မောဟမူဒွေး၌ မောဟကိုမကြည့်ဘဲ ကောက်လေ)။ ။  
သဟဇာတ ဝိဘက်ပါရပြီးမျှ။

(အညုမည် ဝိဘက်ပါရ၌ အာရမ္မာ အတိုင်းခုနစ်ချက်။ ။နိသာယလည်း  
သဟဇာတအတိုင်း တဆုံးခုနစ်ချက်။ ။ဥပနိသာယလည်း အာရမ္မာအတိုင်း  
ခုနစ်ချက်)။ ။

## ပုဂ္ဂိုလ်ဘတိဘက်ပါရ

ပုဂ္ဂိုလ်ဘတိဘက်ပါရ၌ ကုသလံပါ။ ဝတ္ထု ပုဂ္ဂိုလ်ဘတုဖွယာ။ ပဋိစ္စဝါရ  
အတိုင်းကောက် အကုသလာပဒကိုလည်း ပဋိစ္စဝါရအတိုင်းကောက်။

အဗျာကတေန အဗျာကတံ့၌ “အဗျာကတံ့ပါ။ ဝတ္ထု ပုဂ္ဂိုလ်ဘတုဖွယာ။  
စက္ကာယတနဲ့ ပစ္စယာ စန္ဒုပိညာကြား။ ပါကာယာယတနဲ့ ပစ္စယာ ကာယပိညာကြား။  
ဝတ္ထု ပစ္စယာ ဝိပါကာဗျာကတာ ကြိုယာဗျာကတာ ခန္ဓား။ ဝတ္ထု ပုဂ္ဂိုလ်ဘတု  
ပစ္စယာ”။ ။ပဝတ္ထုအခါ ကတ္ထားကား ပဋိစ္စဝါရ အတိုင်းကောက်။ ။ဝတ္ထု  
ကံ နေရာ၌ အာရမ္မာ အတိုင်းကောက်။ ။အဗျာကတေန ကုသလံ။ အဗျာ  
ကတေန အကုသလံ။ ဤနစ်ချက်ကို အာရမ္မာအတိုင်းဟောလေ၊ ကောက်လေ။  
အဆုံး၌ ဝတ္ထု ပုဂ္ဂိုလ်ဘတုဖွယာ ဆိုသည်သာ ထူးသည်။ ။ခုနစ်ချက်လုံး  
အာရမ္မာအတိုင်း။ ။

## အာသေဝန်ိဘက်ပါရ

အာသေဝန်ိဘက်ပါရ၌ ကုသလပဒ။ အကုသလပဒ။ ပဋိစ္စဝါရအတိုင်း။ ။  
အဗျာကတပဒ၌ ပဝတ္ထုအခါ ကတ္ထားကံ ပဋိစ္စဝါရ အတိုင်းကောက်။ ။ဝတ္ထု  
ကံ နေရာ၌ ကတ္ထားကား ပဋိစ္စဝော အစရှိသော ရှေးရှေးသော စိတ်နှင့်အတူ  
ဥပါဒ်သော ဟာဒယဝတ္ထု။ မရကာသန္တအခါ စုတိစိတ်မှ ပြန်လည် တဆုံးခုနစ်  
ချက်မြောက်သောစိတ်နှင့်အတူ ဥပါဒ်သော ဟာဒယဝတ္ထုကံ ပုဂ္ဂိုလ်ဘန်းသာယ  
ပစ္စည်းပြု၍ ဖြစ်သော ဟာသိတ္ထုပြု၍ မဟာကြိုယာခုတိယာဖို့ဝော။ မဟာရှုတ်  
ကြိုယာကံးခု။ စေ။ ပဉာဏ်းသံ အစိတ်အပေါင်း နာမက္ခန်းပစ္စပန်တရား ရ၏။

အဗျာကတေန ကုသလံ၌ “ကုသလော ဓမ္မာ”ဟူသော ကတ္ထားကား ပဋိစ္စ  
ဝော အစရှိသော ရှေးရှေးသော စိတ်နှင့်အတူ ဥပါဒ်သော ဟာဒယဝတ္ထု။ မရကာ  
သန္တအခါ။ ပါ ဟာဒယဝတ္ထုကံ ပုဂ္ဂိုလ်ဘန်းသာယ ပစ္စည်းပြု၍ ဖြစ်သော မဟာ  
ကုသိုလ် ခုတိယာဖို့ဝော။ မဟာရှုတ်ကုသိုလ်ကံးခု။ မဂ်လေးခု။ နာမက္ခန်း  
ပစ္စယူပုန်တရား ရ၏။

## ပစ္စယဝိရ အနုလောမ ဝိဘက်ဝိရ

J2R

အဲများကတေန အကုသလံ၌ ကတ္တားကား ပွဲမလော အစရှိသော ရွှေးရွေး  
သော စိတ်နှင့်အတူညပါ၍သော ဟဒယဝတ္ထု။ မရဏာသန္တအခါ။ပါ။ဟဒယ ဝတ္ထု  
ကို ပုရေဇာတနိသုယပစ္စည်းပြု၍ဖြစ်သော အကုသိလှိုဒီသ ဒုတိယာစီမံခေါင်း။  
စော်သတ္တိသ အစိတ်အပေါင်း နာမက္ခနာ ပစ္စယူပုန်။ ၏။

ကုသလာဗျာကတော် ကုသလုံး ကတ္တာကား ပွဲဝေါကာရဘုံး ဖြစ်သော  
အခါ မဟာကုသိုလ် ဒုတိယာဒီဇော်။ မဟာဂုဏ်ကုသိုလ်ကိုးခဲ့၊ မင်လေးခဲ့၏။  
အငွေတို့သဲ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခနာကို သဟာာတန်သူယပ္ပါယ်း။ ပဋိမဇ္ဈာ  
အစရှိသော ရှေးချေးသောစိတ်နှင့် အတူပါဒ်သော ဟဒယဝတ္ထု။ မရဏာသူ၏။  
ပါ။ ဟဒယဝတ္ထုကို ပုံရောာတန်သူယပ္ပါယ်းပြု၍ ဖြစ်သော မဟာကုသိုလ်  
ဒုတိယာဒီဇော်။ မဟာဂုဏ်ကုသိုလ်ကိုးခဲ့၊ မင်လေးခဲ့၏။ အငွေတို့သဲ  
အစိတ်နာမက္ခနာ ပ္ပါယ်ပုံ၏။

ကမိန်ဘဂ်ဂါရ

ကမ္မား ကုသလပဒ သုံးချက်။ အကုသလပဒ သုံးချက်။ ပဋိစ္စဝါရအတိုင်း  
ကောက်။ ॥အဗျာကတပဒ၌ ပဝတီ၊ ပဋိသန္ဓာ၊ ရုပ်သက်သက် ပဋိစ္စဝါရ  
အတိုင်းကောက်။ ॥ဝတ္ထဲ ကံ နေရာ၌ အာရမ္မဏအတိုင်းတွင် ကြိယာဖေတနာကို  
ကြော်၍ကောက်။ ॥အဗျာကတန် ကုသလုံး အာရမ္မဏအတိုင်းတွင် ဖေတ  
နာကို ကြော်၍ကောက်။ ॥အဗျာကတန် အကုသလုံးလည်း ဖေတနာကို  
ကြော်၍ကောက်။ ॥အဗျာကတန် ကုသလာဗျာကတံ့။ အဗျာကတန်  
အကုသလာဗျာကတံ့၌ ဖေတနာကို ကြော်၍ကောက်။ ॥ကုသလာဗျာကတန်  
ကုသလုံး။ ကုသလာဗျာကတန် အဗျာကတံ့။ ကုသလာဗျာကတန် ကုသလာ  
ဗျာကတံ့ သုံးချက်။ အကုသလာဗျာကတံ့၌ သုံးချက်။ ॥ဖေတနာကို ကြော်၍  
ကောက်။ ॥ကမ္မားပြီး၏။

ဝိပါကဝိဘင်္ဂရဲ စသည်

ဝိပါကျွဲ။ ကော်။ ॥ပဝတ္ထီ၊ ပဋိသန္တာ၊ ရုပ်သက်သက် ပဋိစ္စဝါရ အတိုင်း  
ကောက်။ ॥ဝတ္ထုကံ နေရာ၌ စက္ခတ်ညာတဲ့ ဟူသော ကတ္ထားကား မလိုမာယုက  
ဖြစ်၍ အတိတဘဝင်နှင့် ဥပါဒ်ပြို့သော စက္ခတ္ထုကံ ပုဂ္ဂဇာတနိသာယပစ္စည်း  
ပြု၍ ဖြစ်သော စက္ခတ်ညာ၌ ဖွေး။ သမ္မတတ္ထသာမာရဏ စေတသိက် ခုနစ်ခု  
အစိတ်အပေါင်း နာမက္ခနာ။ ပုဂ္ဂဇာတနိသာယပစ္စည်း ပြု၍  
ဖြစ်သော ကာယ်ညာ၌ ဖွေး။ သမ္မတတ္ထသာမာရဏ စေတသိက် ခုနစ်ခု အစိတ်  
အပေါင်း နာမက္ခနာ။ ပဋိသန္တာ အစရှိသော ရှေးရှေးသော စိတ်နှင့်အာတွေပါ၍  
သော ဟဒယဝတ္ထု။ နိရောဓ သမားပတ်မှ ထသောအခါ အနာဂတ်ဖို့လဲ၊ အရဟတ္ထ  
ဖို့လဲအား တပ်သော ရှေးစိတ္ထက္ခဏ တချက်ခန်ကာလ၌ ဖြစ်သော ဟဒယဝတ္ထု။  
မရဏသန္တာအခါ။ ပုဂ္ဂဇာတနိသာယပစ္စည်း ပြု၍ ဖြစ်သော  
ပူဇော်ကာာရ ဘုံး၌ ဖြစ်သောအခါ အရှုပ်ပိုက် လေးခု။ ခွွှေပူဇော်ညာ၌  
တဆယ်ကြော်သော ဝိပါက်ဗာဝိသာ။ စော်အင့်တို့သ အစိတ်အပေါင်း နာမက္ခနာ  
ပစ္စယူပြန်တရား ရှုံး။ ဝိပါက ပြီး၏။ ॥(အာဟာရ၊ လူနှိုးယ ဝိဘင်္ဂဝါရသည်  
သဟားတအတိုင်း တဆဲခုခုံချက်တွေကို။ သဟားတ အတိုင်းကောက်။ ॥  
ဈာနိဘင်္ဂဝါရ၌လည်း တဆဲခုခုံနစ်ချက်။ ॥ထို....တွင် အဗျားကတေန အဗျား  
ကတံ တချက်သာ ခွွှေပူဇော်ညာ၌ တဆယ်ကြော်ရသည်သာ ထူးသည်။ ॥မဂ္ဂ  
ဝိဘင်္ဂဝါရ၌ ဟောတုံဘင်္ဂဝါရ အတိုင်းတွင် မောဟမူမွေး၌ မောဟကို မကြည့်  
မှု၍ ကောက်သည်သာ ထူးသည်။ ॥သမ္မယုတ္ထဝိဘင်္ဂဝါရလည်း အာရမှုကန်း  
တူပြီ။ ॥ဝိပုယုတ္ထ၌ တဆဲခုခုံချက်တွင် အဆုံး၌ “ဝတ္ထုံး ဝိပုယုတ္ထပစ္စယာ” ဟု  
ရှုံးသည်သာ ထူးသည်။ သဟားတနှင့် အတူးတည်း။ ဝတ္ထုကံ နေရာ၌ သဟားတ  
နှင့် အတူးကောက်လေး။ သည်မှုတပါးကို ပဋိစ္စဝါရ အတိုင်းကောက်လေး။ ॥  
အထူး၊ အပိုက် သဟားတနှင့် တူ၏။ နတ္ထီ၊ ဝိကတသည် အာရမှုကန်းတူ၏။ ॥

ମିଶ୍ରମ ପ୍ରକାଶନୀ ॥

ပစ္စယဝိရ-အနုလာမ

သုဒ္ဓသင်္ကဝါရ

ဝိဘင်္ဂဝါရကို ဟောတော်မူသည်၏ အခြားမျှော် သချို့ဝါရကို ဟောတော်  
မူ၏။ ထို....၌ တံ့သော်လည်း သွှေ့သချို့ဝါရ။ ဒုက္ခသီသချို့ဝါရ အားဖြင့်  
နှစ်ပါးအပြား ရှိ၏။ ထို....တွင် သွှေ့သချို့ဝါရကို ရှေးသီးစာ ဟောတော်မူ၏။  
ထို....၌ တံ့သော်လည်း ဟောတုပ္ပန္နီး၏ သွှေ့သချို့ဝါရ အစရှိသော အားဖြင့်

## ပစ္စယဝါရ အနုလောမ ဓုကာဒိသချုံးဝါရ

၂၃၅

နှစ်ဆုံးပါး အပြားရှိ၏။ ထို....တွင် ဟေတုပစ္စည်း၏ သူခွဲသချုံးဝါရကို ရွှေးဦးစွာ ဟောတော်မှု၏။

ထိုဟေတုပစ္စည်း၏ သူခွဲသချုံးဝါရ၏ မောဟမူဇ္ဈိုး၌ မောဟကြံ့သော သဟိတ်ပဝတ္ထ်ပဋိုံသန္တ နာမက္ခန္တာလေးပါး။ သဟိတ်စိတ္တရှပ်။ သဟိတ် ပဋိုံ သန္တက္ခန္တရှပ်။ ဤတရားတို့သည် ဟေတုပစ္စည်း၏ ပစ္စယူပန်ခမ္မ ဖြစ်ကုန်၏။ ထိုကြံ့ကြောင် ထိုတရားတို့ကို ဤအနုလုံး၌ နယသီလိုက်၍၏၏။ ဝါရသီလိုက်၍၏၏။ တိုက်ပု၏အရသီလိုက်၍၏။ ကံကဏ္ဍားနေဟန်သီလိုက်၍၏။ “ဟေတုယာ သတ္တရသ”ဟု သချုံးတပ်၍ ဟောအပ်ကုန်၏။ ။ဟေတုယာ၊ ဟေတုပစ္စည်း၌။ သတ္တရသ၊ တဆုံးခုန်ပါး ကုန်သော။ ဝိသာဇ္ဇနာနီ၊ အဖြေတို့ကို။ လူဗျား၊ ရအပ် ကုန်၏။ ။(သူခွဲသချုံးဝါရ သရပ် ဆိုရှုးကို ပဋိုံစွာပါရ အတိုင်းဆုံးလေ)။

“အာရမ္မကော သတ္တ၊ အဓိပတိယာ သတ္တရသ၊ အနှစ်ရေ သတ္တ၊ သမနှစ်ရေ သတ္တ၊ သဟားတေ သတ္တရသ၊ အညမညေ သတ္တ၊ နိသာယေ သတ္တရသ၊ ဥပ နိသာယေ သတ္တ၊ ပုရေားတေ သတ္တ၊ အာသေဝန် သတ္တ၊ ကမ္မ သတ္တရသ၊ ဝိပါ နက ကံ၊ အာဟာရေ သတ္တရသ၊ ကြိုးယေ သတ္တရသ၊ စျောနေ သတ္တရသ၊ မရေ သတ္တရသ၊ သမ္မယုတေ သတ္တ၊ ဝိပုယုတေ သတ္တရသ၊ အထိုယာ သတ္တရသ၊ နှစ်ဗျာ သတ္တ၊ ဝိဂေတေ သတ္တ၊ အဝိဂေတေ သတ္တရသ”။

[ဤနှစ်ဆုံးပစ္စည်းတို့တွင် သတ္တရသထုက်သည် တဆုံးနှစ်ပစ္စည်း။ သတ္တထုက်သည် ဆယ်ပစ္စည်း။ ကံထုက်သည် ဝိပါကတပစ္စည်းတည်း။ ။ ထိုကြံ့ကြောင် အငြေကထာ(၄၂၉)၌ “တေသ စွဲဒါသ သတ္တရသကာ။ ဒသ သတ္တကာ။ ကံ ကေကန္တိ” ဟု မိန့်အပ်ပြီ။]

## ဓုကာဒိသချုံးဝါရ

သူခွဲသချုံးဝါရကို ဟောတော်မူသည်၏ အခြားမျိုး ဓုကာဒိကို ဟောတော် မူ၏။ ထိုဓုကာဒိ၌ တုံးသော်လည်း ဟေတုဓုကာဒိ၊ အာရမ္မကောဒိ အစရှိသော အားဖြင့် နှစ်ဆုံးပါးအပြားရှိ၏။ ထို....တွင် ဟေတုဓုကာဒိကို ရွှေးဦးစွာ ဟောတော်မူ၏။ ထို....၌ တုံးသော်လည်း ဒုက၊ တိက၊ စတုက္က အစရှိသော အားဖြင့် နှစ်ဆုံးနှစ်ပါး အပြားရှိ၏။ ထို....တွင် ဓုကကို ရွှေးဦးစွာ ဟောတော် မူ၏။ ထို....၌ တုံးသော်လည်း ဟေတူမူ အာရမ္မကော် အစရှိသော အားဖြင့် နှစ်ဆုံးနှစ်ပါးအပြား ရှိ၏။ ထို....တွင် ဟေတူမူ အာရမ္မကော်ကို ရွှေးဦးစွာ ဟောတော်မူ၏။

ထိုဟေတူမှ အာရမ္မကဗျာကြုံ မောဟမူဒွေး၌ မောဟာ။ အပ်တ်ပဝတိ၊ ပဋိ  
သန္တ နာမျက္ခိုက်ဘလေးပါး။ ဤတရားထိုသည် အာရမ္မကဗျာပစ္စည်း၏ ပစ္စယူပြုဆုံးမြှုပ်  
သာဖြစ်၍ ငောတုပစ္စည်း၏ ပစ္စယူပြုခဲ့မှ မဖြစ်သောကြောင့် ငောတုပစ္စည်း  
တို့၏ စင်ကုန်၏။ ထို့ကြောင့် ထိုတရားထိုကို ပစ္စနိယာနှင့်လောမျှုံ “နယောကူ  
ပစ္စယာ အာရမ္မကော စတ္တာရီ”။၏။ ၁၈၁၂ ပစ္စဘာရီ ဟူသောကား “အကုသလန်  
အကုသလဲ။ အဗျာကတေန အဗျာကတံ။ အဗျာကတေန အကုသလဲ။ အကု  
သလာဗျာကတေန အကုသလဲ။” ဟူသည်တည်း။ ၁၈၁၃ (အကုသလန် အကု  
သလဲ၏ အရကို ပစ္စစွဲပါရအတိုင်းကောက်။ ဝိဘင်းရှတ်)။

အော်ကတေန အကုသလုပ် ကတ္တားကား ဂုဏ်, မနောဒ္ဒါနြားနှင့် အစရှိသော်။ပါ။ ဟဒယဝတူ။ မရကဗာသနအခါ။ပါ။ ဟဒယဝတူကို ပုဂ္ဂဇာတနှယ်ပစ္စည်ပြ၍ ဖြစ်သော ပို့ကိုစွဲသောကုတ်။ ဉာဏ်သောကုတ်၏ ရှိသော မောဟ ဖွံ့ဖြိုးနှင့်တရား ရ၏။ ထို့ကြောင့် ထိတရားတို့၏ ပို့ဝင်သင်းကို “အော်ကုဘီ။ပါ။ အကုသလော်။ပါ။ နဟယတုပစ္စယာ အာရမျှကယ့်ယာ။ ဝတ္ထုပစ္စယာ ပို့ကိုစွဲသောကုတ်တဲ့ မောဟယာ”ဟု ဟယာအပ်၏။

ଆଗ୍ରହିତାପ୍ରକାରଟାଙ୍କ ଆଗ୍ରହିଲ୍ଲେଖ ଗନ୍ଧିବାଃଗାଃ ଶିଥିଗିଛୁବାବୁଦ୍ଧି,  
ଦୁଇତିବୁଦ୍ଧି||ଦେ|| ଦ୍ୱାରା ଆଶିର୍ବାଦିତାପେଣିଃ କାମକୃଷ୍ଣବାଗି ବୁଦ୍ଧିବାତକିମ୍ବୁଦ୍ଧି

ပစ္စည်း။ ဝုဋ္ဌာ၊ မနေ့ခွဲစုစုပေါ်နှင့်။ ဟဒယဝတ္ထု။ မရဏာသန္တအခါ။ ပါ။ ဟဒယဝတ္ထုကို ပုဂ္ဂဇာတ နိသာယပစ္စည်းပြု၍ ဖြစ်သော ဝိစိကိစ္စသဟဂုတ်၊ ဉာဏ်သဟဂုတ်၏ ရှိသော မောဟပစ္စယူပုန်တရား ရ၏။ ၂။ ထို့ကြောင့် ထိုတရား တို့၏ ဝိမိဝိဘင်းကို “အကုသလွှာ အဗျာကတွေ မံ့ ပစ္စယာ အကုသလော။ ပါ။ နဟေတုပစ္စယာ အာရမ္မကာပစ္စယာ။ ဝိစိကိစ္စသဟဂုတ်တော့ ဉာဏ်သဟဂုတ်တော့ ခနောစ ဝုဏ်းစ ပစ္စယာ ဝိစိကိစ္စသဟဂုတ်တော့ ဉာဏ်သဟဂုတ်တော့ မောဟော” ဟု ဟောအပ်၏။ ၂။ သဟိတ်စိတ္ထုရုပ်၊ သဟိတ်ပဋိသန္ဓကမ္မဇရုပ်။ ၅၇၈တရား တို့သည် အာရမ္မကာပစ္စည်းတွေး၏ ဝင်ကုန်၏။ ထို့ကြောင့် အနုလောမပစ္စနိက်၌ “ဟေတုပစ္စယာ နာရမ္မကော ပြု”။ ၇။ ၂။ (ပဋိဟူသော်ကား ပဋိစွဲဝါရ အတိုင်းဆို)။ ၂။ အဟိတ်စိတ္ထုရုပ်၊ အဟိတ်ပဋိသန္ဓကမ္မဇရုပ်၊ ဗာဟိရရုပ်၊ အာဟာရဇရုပ်၊ ဉာဏ်ရုပ်၊ အသည်သတ်ကမ္မဇရုပ်၊ ပဝတ္ထုကမ္မဇရုပ်၊ ပစ္စနိက်၌။ ကော်၏။ ၂။ (ပဋိစွဲဝါရအတိုင်းကောက်။ ဝိဘင်းရှုတ်)။ ၂။ မောဟမ္မဇွေး၌ မောဟော၍ သဟိတ်ပဝတ္ထု၊ ပဋိသန္ဓာ နာမက္ခနာလေးပါး။ ၅၇၉တရား တို့သည် ဟေတု အာရမ္မကာပစ္စည်းနှစ်ပါး၏ ပစ္စယူပုန်ဓမ္မဖြစ်သော တရား မည်ကုန်၏။ ထို့ကြောင့် ထိုတရားတို့ကို ၅၈၀အနုလုပ်၌ “ဟေတုပစ္စယာ အာရမ္မကော သတ္တု”။ ၇။ (ကောက်မြဲ။ အာရမ္မကော ဝိဘင်းနှင့်တူ၏)။

ဟေတုမှ အခိုပတိဒုက္ခာ (ဟေတုတွေးမျိုး)။ ၂။ အခိုပတိပစ္စည်းကိုရသော အခါ အခိုပတိ တရားကိုယ် မရသောအခါ မောဟမ္မဇွေး၌ မောဟော၍ သော အကုသိုလ်ခိုဒသ။ မဟာကုသိုလ်၊ မဟာဗြိယာ၊ သဟိတ်လောကီဝိပါက် ပဝတ္ထု၊ ပဋိသန္ဓာ နာမက္ခနာလေးပါး။ နိရာခိုပတိ သဟိတ်စိတ္ထုရုပ်။ သဟိတ် ပဋိသန္ဓကမ္မဇရုပ်။ အခိုပတိတွေး။ “ဟေတုပစ္စယာ နာခိုပတိယာ သတ္တုရသ”။ ၇။ (ကုသလပဒ္ဓသုံးချက်။ အကုသလပဒ္ဓသုံးချက်)။

အဗျာကတပဒ္ဓ (ပဝတ္ထု၊ ပဋိသန္ဓာ၊ ရုပ်သက်သက်။ ၅၈၁အလုံးတို့သည် ပဋိစွဲဝါရနှင့်တူပြီ)။ ၂၀၈၈က နေရာ၌ ကတ္ထားကား ပဋိသန္ဓအစုံသော ရွှေးရွှေး သောစိတ်နှင့်အတွေ့ ဉာဏ်သော ဟဒယဝတ္ထု။ နိရာခုသမာပတ်မှ ထသောအခါ အနာဂတ်ဖိုလ်၊ အရဟတ္ထိုလ်အားတပ်သော ရွှေးစိတ္ထက္ခက တချက်ခန့်ကာလ ၏ဖြစ်သော ဟဒယဝတ္ထု။ မရဏာသန္တအခါ။ ဟဒယဝတ္ထုကို ပုဂ္ဂဇာတ နိသာယပစ္စည်းပြု၍ ဖြစ်သော ဟန္တဝါကာရဘုံး၏ အခိုပတိပစ္စည်းကို ရသောအခါ မဟာဗြိယာရှုစွဲ။ ကောက်ရသော မဟဂုတ်ဗြိယာကိုးခဲ့၊ ဖိုလ်လေးခုံးရှိသော အခိုပတ်တရားကိုယ်။ မရသောအခါ မဟာဗြိယာရှုစွဲ။ အရှုပဝိပါက်လေးခဲ့

၂၃၈

## တိကပဋ္ဌနှုန်း အရကောက်

အဗျာကတေန ကုသလုံးကား ဂုဏ်, မနောဒ္ဓါရာဝဏ္ဏန်း။ ပါ။ ဟဒယ  
ဝတ္ထဲ။ မရဏာသန္တအခါ။ ပါ။ ဟဒယဝတ္ထဲကို ပုဂ္ဂဇာတနိသုယုပစ္စည်းပြု၍  
ဖြစ်သော ပဉာဏ်ဝေါကာရဘုံး၍ အဓိပတီပစ္စည်းကို ရသောအခါ မဟာကုသိုလ်ရှစ်ခု။  
ကော်ရသော မဟာဂုဏ်ကုသိုလ်ကိုခဲ့။ မင်းလေးခုံရှိသော အဓိပတီတရားကိုယ်။  
မရသောအခါ မဟာကုသိုလ်ရှစ်ခု။ စေ။ အဋ္ဌတို့သ အစိတ်အပေါင်းနာမက္ခနာ  
ပစ္စယူပွုနှင့်တရား ရ၏။ ။

အဗျာကတေန အကုသလုံးကား ဂုဏ်, မနောဒ္ဓါရာဝဏ္ဏန်း။ ပါ။  
ဟဒယဝတ္ထဲ။ မရဏာသန္တအခါ။ ပါ။ ဟဒယဝတ္ထဲကို ပုဂ္ဂဇာတနိသုယုပစ္စည်း  
ပြု၍ ဖြစ်သော ပဉာဏ်ဝေါကာရဘုံး၍ အဓိပတီပစ္စည်းကိုရသောအခါ လောဘမူရှစ်ခု။  
ဒေါသမူးခွေး။ ဝိစိကိစ္စာကြော်သော။ စေ။ ဆုတ္တသိုလ်ရှိသော အဓိပတီတရားကိုယ်။  
မရသောအခါ အကုသိုလ်ခွဲ့အသာ။ မောဟမူးခွေး၌ မောဟကြော်သော။ စေ။  
သတ္တဝါသ အစိတ်အပေါင်း နာမက္ခနာ ပစ္စယူပွု။ ၏။ (ဝိဘင်းကို ဟေတု  
အတိုင်းဟော)။

အဗျာကတေန ကုသလာဗျာကတ်၍ ကတ္တားကား ဂုဏ်, မနောဒ္ဓါရာဝဏ္ဏန်း။  
ပါ။ ဟဒယဝတ္ထဲ။ မရဏာသန္တအခါ။ ပါ။ ဟဒယဝတ္ထဲကို ပုဂ္ဂဇာတနိသုယုပစ္စည်း  
ပြု၍ ဖြစ်သော ပဉာဏ်ဝေါကာရဘုံး၍ အဓိပတီပစ္စည်းကို မရသောအခါ မဟာ  
ကုသိုလ်ရှစ်ခု။ စေ။ အဋ္ဌတို့သ အစိတ်အပေါင်း နာမက္ခနာ။ ထိုနာမက္ခနာ ပြုအပ်  
သော မဟာဘုတ်ကို သဟာတနိသုယုပစ္စည်းပြု၍ ဖြစ်သော နိရာဓိပတီစိတ္တာ  
ရှုံးပစ္စယူပွု။ ၏။

[ကုသိုလ်လည်းဖြစ်၊ အဗျာကတလည်းဖြစ်၊ နှစ်ပါး စံဖြစ်သော  
ကြောင့် အဓိပတီတရားကိုယ်ကို မကောက်ရသည်။ ကောက်သော် ရုပ်  
သည် သာဓိပတီ စိတ္တာရပ်ဖြစ်ရှုံး။ ထို့ကြောင့် မကောက်ရသည်။]

အဗျာကတေန အကုသလာဗျာကတ်၍ ကတ္တားကား ဂုဏ်, မနောဒ္ဓါရာ  
ဝဏ္ဏန်း။ ပါ။ ဟဒယဝတ္ထဲ။ မရဏာသန္တအခါ။ ပါ။ ဟဒယဝတ္ထဲကို ပုဂ္ဂဇာတနိသုယု  
ပစ္စည်းပြု၍ ဖြစ်သော ပဉာဏ်ဝေါကာရဘုံး၍ အဓိပတီပစ္စည်းကို မရသောအခါ  
အကုသိုလ်ခွဲ့အသာ။ မောဟမူးခွေး၌ မောဟကြော်သော။ စေ။ သတ္တဝါသ အစိတ်  
အပေါင်း နာမက္ခနာ။ ထိုနာမက္ခနာ ပြုအပ်သော မဟာဘုတ်ကို သဟာတ  
နိသုယုပစ္စည်းပြု၍ ဖြစ်သော နိရာဓိပတီစိတ္တာရပ် ပစ္စယူပွု။ ၏။ (ဝိဘင်းဟော  
မျိုး)။ ။မောဟမူးခွေး၌ မောဟ။ အဟိတ်ပဝတ္ထာ ပရိသနာ နာမက္ခနာ လေး  
ပါး။ အဟိတ်ပဝတ္ထာရပ်။ အဟိတ်ပရိသနာရပ်။ ပဝတ္ထာရပ်။ ပစ္စနိက်

## ပစ္စယဝါရ အနုလောမ ဓုကာဒိသချို့ဝါရ

၂၃၃

ငါးဆဲနှစ်ခု နာမက္ခန္တာ။ သာဓိပတိစိတ္တဇရပ်။ ဤအနုလုံး “ဟေတုပစ္စယာ အဓိပတိယာ သတ္တရသ”ဟု သချို့တပ်၍ ဟောအပ်ကုန်၏။

[အဓိပတိဝိဘင်းအတိုင်း။ ပဋိစ္စဝါရနှင့် ဤပစ္စယဝါရ၏ ပစ္စည်းတွန်း တရားကိုယ် အထူးမရှိ။ အတူတူပင်။ သချို့သာ နာမက္ခန္တာ ရလျှင် ထူးသည်။ ရုပ်ပို့အထူးမရှိ။ ဤနည်းကိုမြင် ပဋိစ္စဝါရကအတိုင်း အဝိဂတ တိုင်အောင်တွန်းလေ။ ၂တွန်းပြီးလျှင် တွန်းစဉ်အတိုင်း သချို့ကို ဤသို့ရှတ်။]

နဟေတုပစ္စယာ အာရမ္မအေး စတ္တာရုံ။ အနုနှစ်ရေ စတ္တာရုံ။ သမုန္တနှစ်ရေ စတ္တာရုံ သဟာဝာတေ စတ္တာရုံ အညာမညေး စတ္တာရုံ။ နိသာယေ စတ္တာရုံ။ ဥပန်သာယေ စတ္တာရုံ။ ပုံရေဇာတေ စတ္တာရုံ။ အာသေဝနေ စတ္တာရုံ။ ကမ္မ စတ္တာရုံ။ ဝိပါ ကေ ကော်။ အာဟာရ စတ္တာရုံ။ ကြိုးယေ စတ္တာရုံ။ စျာနေ စတ္တာရုံ။ မဂ္ဂ တိုက်။ သမ္မယုလေး စတ္တာရုံ။ ဝိပုံယုလေး စတ္တာရုံ။ အတိုယာ စတ္တာရုံ။ နတ္တိယာ စတ္တာရုံ။ ဝိဂါတေ စတ္တာရုံ။ အဝိဂါတေ စတ္တာရုံ။

ဟေတုပစ္စယာ နာရမ္မအေး ပမ္မ။ နာဓိပတိယာ သတ္တရသ။ နာနုနှစ်ရေ ပမ္မ၊ နသမနုနှစ်ရေ ပမ္မ၊ နအညာမညေး ပမ္မ၊ နညာန်သာယေ ပမ္မ၊ နပုံရေဇာတေ သတ္တ၊ နပစ္စာဝာတေ သတ္တရသ၊ နသေဝနေ သတ္တရသ၊ နကမ္မ သတ္တ၊ နဝိပါကေ သတ္တရသ၊ နသမ္မယုလေး ပမ္မ၊ နဝိပုံယုလေး တိုက်။ ငနာနတ္တိယာ ပမ္မ၊ နောဝိဂါတေ ပမ္မ။

နကမ္မ သတ္တ ဟူသော်ကား “ကုသလေန ကုသလံ။ အကုသလေန အကုသလံ။ အဗျာကတေန အဗျာကတံ။ အဗျာကတေန ကုသလံ။ အဗျာကတေန အကုသလံ။ ကုသလာဗျာကတေန ကုသလံ။ အကုသလာဗျာကတေန အကုသလံ။” ဟူသည်တည်း။ ၂(ကုသလပဒ။ အကုသလပဒ။ အဗျာကတေပဒ။ ပဝတ္တီ ပဋိစ္စဝါရအတိုင်းကောက်လေ)။ ၂ဝတ္ထုကံ နေဖုံးကတ္တားကား ဝင်္ဂံာ၊ မနောဒ္ဒါရာဝင်္န်း အစရှိသော ရွှေးရွှေးသော စိတ်နှင့်အတူ ဥပါဒ်သော ဟဒယ ဝတ္ထု။ မရဏာသနအခါ။ ဟဒယဝတ္ထုကို ပုံရေဇာတန်သာယေပစ္စည်းပြု၍ ဖြစ်သော သဟိတ်ကြိုယာ သတ္တရသသို့ရှိသော စေတနာပစ္စယုပ်။၏။ ၂“ကြိုယာ ဗျာကတေ ခန္ဓု ပစ္စယာ ကြိုယာ စေတနာ”ဟု ဟောအပ်၏။

အဗျာကတေန ကုသလံ၌ ကတ္တားကား ဝင်္ဂံာ၊ မနောဒ္ဒါရာဝင်္န်း။ ဟဒယဝတ္ထု။ မရဏာသနအခါ။ ဟဒယဝတ္ထုကို ပုံရေဇာတန်သာယေပစ္စည်းပြု၍ ဖြစ်သော ပုံဝေါကာရသုံး ဖြစ်သောအခါ ကုသိုလ်ကေဝိသုံး ရှိသော စေတနာ ပစ္စယုပ်။၏။ ၂ဝိဘင်းကို “ဝတ္ထု ပစ္စယာ ကုသလာ စေတနာ”ဟု ဟောအပ်၏။ ၂(အဗျာကတေန အကုသလံ၌ ကောက်မြဲ။ ၂အကု

သို့လ်စေတနာကိုကောက်။ ဝိဘင်းကို “ဝတ္ထု ပစ္စယာ အကုသလာ စေတနာ”  
ဟု ဟော)။

ကသလာများကတေန ကုသလော ကတ္တားကား ပဋိကြောရ  
ဘုံး ဖြစ်သောအခါ ကုသိုလ်ကောင်းသာ။ စေတနာ ကြိုးသော။၏။ သတ္တတိသံ  
အစိတ်အပေါင်း နာမက္ခနာကို သဟောတနီသုယ ပစ္စည်း။ ဝင်္ဂါး၊ မနောဒ္ဓါရာ  
ဝင်္ဂါး။။ပါ။ ဟဒယလေတ္ထု။ မရဏာသန္တအခါ။။ပါ။ ဟဒယလေတ္ထုကို ပုဂ္ဂဇာတ  
နီသုယ ပစ္စည်းပြု၍ ဖြစ်သော စေတနာ ပစ္စယူပွဲ။၏။ ဝိဘင်းကို “ကုသလေ  
ခနေစ ဝတ္ထုစ ပစ္စယာ ကုသလာ စေတနာ” ဟု ဟောအပ်၏။ အကုသလာ  
များကတေန အကုသလ်၍ နည်းတူကောက်။

နဟောတုပစ္စယာ နာရမ္မကော ကော်။ နာခိပတိယာ စတ္တာရီ နာနှစ်ရေး ကော်  
နသမနှစ်ရေး ကော်၊ နအညာမညေး ကော်၊ နုပနီသုယေး ကော်၊ နပုဂ္ဂဇာတေး  
နပစ္စသာတေး စတ္တာရီ နသေဝန် စတ္တာရီ နကမ္မာ ကော်၊ နဝိပါကေး စတ္တာရီ၊  
နအာဟာရေး ကော်၊ နလျှို့ယေး ကော်၊ နစုံရေး နမရေး ကော်၊ နသမ္မယုံတ္ထေး ကော်၊  
နဝိပုယုံတ္ထေး နော်၊ နနာနတိုယာ ကော်၊ နနာဝိုင်တေး ကော်။

ဟောတုပစ္စယာ အာရမ္မကော သတ္တ၊ အခိပတိယာ သတ္တရသ၊ အနှစ်ရေး သတ္တ၊  
သမနှစ်ရေး သတ္တ၊ သဟောတေး သတ္တရသ၊ အညာမညေး သတ္တ၊ နီသုယေး  
သတ္တရသ၊ ဥပနီသုယေး သတ္တ၊ ပုဂ္ဂဇာတေး သတ္တ၊ အာသေဝန် သတ္တ၊  
ကမ္မာ သတ္တရသ၊ ဝိပါကော် ကော်၊ အာဟာရေး သတ္တရသ၊ လျှို့ယေး သတ္တရသ၊  
စုံရေး သတ္တရသ၊ မရေး သတ္တရသ၊ သမ္မယုံတ္ထေး သတ္တ၊ ဝိပုယုံတ္ထေး သတ္တရသ၊  
အတိယာ သတ္တရသ၊ နတိုယာ သတ္တ၊ ဝိုင်တေး သတ္တ၊ အဝိုင်တေး သတ္တရသ။

(တိုးပြီးလျှင် ဤသို့ ဝိဘင်းသချုပ်ရှုတ်လေ။ ။ပစ္စည်းတွေးမှုး ပဋိစိဝိရု  
နှင့် အထူးမရှုပြီ။ နာမက္ခနာရရှု၍ သချုပ်ဝိဘင်းထုက် ထူးသည်ကိုသာ  
ဆိုပေါ်ခဲ့ဗဲ့)။ ။ဟောတုပစ္စယာ အာရမ္မကောပစ္စယာ အခိပတိယာ သတ္တ။ ။အရကား  
အခိပတိတရားကိုယ်ကြိုးသော သချုပ်တိုော် ငါးဆဲနှစ်ခု နာမက္ခနာ။ ။  
ဟောတုပစ္စယာ အာရမ္မကောပစ္စယာ အနှစ်ရေး သတ္တ၊ သမနှစ်ရေး သတ္တ။ သဟ  
ောတေး သတ္တ၊ အညာမညေး သတ္တ၊ နီသုယေး သတ္တ၊ ဥပနီသုယေး သတ္တ။  
အရကား မောဟမူဒွေး၌ မောဟကြိုးသော သဟိတ်ပဝတ္ထိ၊ ပို့သန္တာ နာမက္ခနာ  
လေးပါး။ ။ပုဂ္ဂဇာတေး သတ္တ။ ။အရကား ပဋိကြောရသုံး ဖြစ်သော  
အခါ မောဟမူဒွေး၌ မောဟ။ အရှုပဝိပိုက်လေးခု ကြိုးသော သဟိတ်ပဝတ္ထိ  
နာမက္ခနာလေးပါး။

အာသေဝန် သတ္တ။ ။အရကား မောဟမူဒွေး၌ မောဟကြိုးသော အကု  
သိုလ်၌ အသိုဒ္ဓာ မဟာကုသိုလ်၊ မဟာကြိုးယာ ဒုတိယာပိုော်။ မဟာရှုတ်ကုသိုလ်၊

## ပစ္စယဝါရ အနုလောမ ခုကာဒီသချို့ဝါရ

၂၂၁

မဟဂုတ်ကြိယာ၊ မဂ်လေးခု နာမက္ခာ။ ။ကမ္မ သတ္တာ၊ အရကား မောဟ  
မူဒွေး၌ မောဟ။ ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်၊ ကြိယာစေတနာ ကြို့သော သဟိတ်  
ပဝတ္ထ် ပဋိသန္တာ နာမက္ခာလေးပါး။ ။ဝိပါကေ ကံး။ အရကား သဟိတ်  
ဝိပါက် ပဝတ္ထ် ပဋိသန္တာ နာမက္ခာလေးပါး။ ။အာဟာရေ သတ္တာ၊ လူ၌ဖော်  
သတ္တာ။ စုံနေ သတ္တာ။ မင္းရှု သတ္တာ။ သမ္မယ်တွေ သတ္တာ။ ။အရကား မောဟမူ  
ဒွေး၌ မောဟ ကြို့သော သဟိတ် ပဝတ္ထ် ပဋိသန္တာ နာမက္ခာလေးပါး။ ။  
ဝိပုယ်တွေ သတ္တာ။ အရကား မောဟမူ ဒွေး၌ မောဟ။ အရှုပဝိပါက်လေး၌  
ကြို့သော ပဉ္စဝါကာရ ပဝတ္ထ် ပဋိသန္တာ နာမက္ခာလေးပါး။ ။အတ္ထိယာ  
သတ္တာ။ နတ္ထိယာ သတ္တာ။ ဝိဂတေ သတ္တာ။ အဝိဂတေ သတ္တာ။ ။အရကား မောဟ  
မူဒွေး၌ မောဟ ကြို့သော သဟိတ်ပဝတ္ထ် ပဋိသန္တာ နာမက္ခာလေးပါး။ ။  
(အရမှာ ပဋိစ္စဝါရနှင့် မထူးပြီ၊ သချို့သာ ထူးသည်)

ဟေတုပစ္စယာ အာရမ္မဏပစ္စယာ အဓိပတ္တပစ္စယာ အနုန္တရေ သတ္တာ၊ သမန္တိ  
ရေ သတ္တာ၊ သဟာဇာတေ သတ္တာ၊ အညမညေ သတ္တာ၊ နိသာယေ သတ္တာ၊ ဥပန္မသာယေ  
သတ္တာ။ ။အရကား အဓိပတ္တတရားကိုယ် ကြို့သော သာဓိပတ္တဇာ ငါးဆဲ  
နှစ်ခု နာမက္ခာ။ ။ပုဂ္ဂဇာတေ သတ္တာ။ ။အရကား ပဉ္စဝါကာရဘု၌ ဖြစ်သော  
အခါ အဓိပတ္တတရားကိုယ် ကြို့သော သာဓိပတ္တဇာ ငါးဆဲနှစ်ခု နာမက္ခာ။ ။  
အာသေဝနေ သတ္တာ။ ။အရကားအဓိပတ္တပစ္စည်းကို ရသောအခါ အဓိပတ္တရား  
ကိုယ် ကြို့သော လောဘမူ၊ ဒေါသမူ မဟာကုသိုလ်၊ မဟာကြိယာ ခုတိယာ  
ဒီဇား။ ကေန်ရသော မဟဂုတ် ကုသိုလ်၊ မဟဂုတ် ကြိယာ၊ မဂ်လေးခု  
နာမက္ခာ။ ။ကမ္မ သတ္တာ။ ။အရကား အဓိပတ္တတရားကိုယ်၊ ကုသိုလ်၊  
အကုသိုလ်၊ ကြိယာစေတနာ ကြို့သော သာဓိပတ္တဇာ ငါးဆဲနှစ်ခု နာမက္ခာ။

ဝိပါကေ ကံး။ အရကား အဓိပတ္တတရားကိုယ် ကြို့သော ဖိုလ်လေးခု  
နာမက္ခာ။ ။အာဟာရေ သတ္တာ၊ လူ၌ဖော် သတ္တာ၊ စုံနေ သတ္တာ၊ မင္းရှု သတ္တာ၊  
သမ္မယ်တွေ သတ္တာ။ ။အရကား အဓိပတ္တတရားကိုယ် ကြို့သော သာဓိပတ္တဇာ  
ငါးဆဲနှစ်ခု နာမက္ခာ။ ။ဝိပုယ်တွေ သတ္တာ။ ။အရကား ပဉ္စဝါကာရ ဘု၌  
ဖြစ်သောအခါ အဓိပတ္တတရားကိုယ် ကြို့သော သာဓိပတ္တဇာ ငါးဆဲနှစ်ခု  
နာမက္ခာ။ ။အတ္ထိယာ သတ္တာ၊ နတ္ထိယာ သတ္တာ၊ ဝိဂတေ သတ္တာ၊ အဝိဂတေ  
သတ္တာ။ ။အရကား အဓိပတ္တတရားကိုယ် ကြို့သော သာဓိပတ္တဇာ ငါးဆဲနှစ်ခု  
နာမက္ခာ။ (ဟေတု အာရမ္မဏ၊ အဓိပတ္တ၊ အနုန္တရ၊ သမန္တိရ၊ သဟာဇာတေ၊  
အညမည၊ နိသာယေ၊ ဥပန္မသာယေ၊ တိုင်အောင်တည်လည်း မထူးပြီ)။ ။ဟေတု  
ပစ္စယာ။။ ဥပန္မသာယ်ပစ္စယာ ပုဂ္ဂဇာတေပစ္စယာ အာသေဝနေ တီစိုး။ ။အရ  
ကား။ ပဉ္စဝါကာရ ဘု၌ အဓိပတ္တပစ္စည်းကို ရသောအခါ အဓိပတ္တတရားကိုယ်  
ကြို့သော လောဘမူ၊ ဒေါသမူ မဟာကုသိုလ်၊ မဟာကြိယာ ခုတိယာဒီဇား။

မဟဂူတ် ကုသိလ်မဟဂူတ် ကြိယာ၊ မင်းလေးခု နာမက္ခန္ဓာ။ ၁၁၆၅ တီ၏။ အရကား ပဉ္စဝါကာရ ဘုံး၏ အဓိပတိပစ္စည်းကို ရသောအခါ အဓိပတိတရား ကိုယ်၊ ကုသိလ်၊ အကုသိလ်၊ ကြိယာ စေတနာ ကြို့သော သာဓပတိဇော ငါးဆဲ နှစ်ခု နာမက္ခန္ဓာ။ ၁၁၆၆ ပိုကေ ကော်။ ၁၁၆၇ အရကား ပဉ္စဝါကာရ ဘုံး၏ ဖြစ်သော အခါ အဓိပတိတရားကိုယ် ကြို့သော ဖိုလ်လေးခု နာမက္ခန္ဓာ။ ၁၁၆၈ အာဟာရေ သတ္တ၊ ကျွန်းယေ သတ္တ၊ စျောနေ သတ္တ၊ မရော သတ္တ၊ သမ္မာုလ္လတ္တ သတ္တ၊ ပိုပုယ်တ္တ သတ္တ၊ အတိုယာ သတ္တ၊ နှတ်ယာ သတ္တ၊ ပိုဂတ် သတ္တ၊ အပိုဂတ် သတ္တ။ ၁၁၆၉ အရကား ပဉ္စဝါကာရ ဘုံး၏ ဖြစ်သောအခါ အဓိပတိတရားကိုယ် ကြို့သော သာဓပတိဇော ငါးဆဲနှစ်ခု နာမက္ခန္ဓာ။ ၁၁၆၁ ဟေတုပစ္စယာ။ ပါ။ ပုရေဇာတပစ္စယာ အာသဝနပစ္စယာ ကမ္မာ သတ္တ။ ၁၁၆၂ အရကား ပဉ္စဝါကာရ ဘုံး၏ အဓိပတိပစ္စည်းကို ရသောအခါ အဓိပတိတရားကိုယ်။ စေတနာ ကြို့သော လောဘမူး။ ဒေါသမူး။ မဟာကုသိလ်၊ မဟာကြိယာ ဒုတိယာဒီဇော၊ မဟဂူတ်ကုသိလ်၊ မဟဂူတ်ကြိယာ၊ မင်းလေးခု နာမက္ခန္ဓာ။

ဟေတုပစ္စယာ။ ပုရေဇာတပစ္စယာ အာသဝနပစ္စယာ အာဟာရေ သတ္တ။ ၁၁၆၃ အပိုဂတ် သတ္တ၊ အရကား၏ ပဉ္စဝါကာရ ဘုံး၏ အဓိပတိပစ္စည်းကို ရသောအခါ အဓိပတိတရားကိုယ် ကြို့သော လောဘမူး။ မဟာကုသိလ်၊ မဟာကြိယာ ဒုတိယာဒီဇော၊ မဟဂူတ်ကုသိလ်၊ မဟဂူတ်ကြိယာ၊ မင်းလေးခု နာမက္ခန္ဓာ။ ၁၁၆၄ ဟေတုပစ္စယာ။ ပုရေဇာတပစ္စယာ အာသဝနပစ္စယာ ကမ္မာပစ္စယာ အာဟာရေ သတ္တ။ ၁၁၆၅ အပိုဂတ် သတ္တ၊ အရကား ပဉ္စဝါကာရ ဘုံး၏ အဓိပတိပစ္စည်းကို ရသောအခါ အဓိပတိတရားကိုယ်၊ စေတနာ ကြို့သော လောဘမူး။ ဒေါသမူး။ မဟာကုသိလ်၊ မဟာကြိယာ ဒုတိယာဒီဇော၊ မဟဂူတ် ကုသိလ်၊ မဟဂူတ်ကြိယာ၊ မင်းလေးခု နာမက္ခန္ဓာ။ ၁၁၆၆ ဟေတုပစ္စယာ။ ပုရေဇာတပစ္စယာ နှတ်ပစ္စယာ ပိုဂတ်ပစ္စယာ အပိုဂတ် သတ္တ။ အရတူပြီ။ ၁၁၆၇ ဟေတုပစ္စယာ။ ပုရေဇာတပစ္စယာ ကမ္မာပစ္စယာ အာဟာရေ သတ္တ။ ၁၁၆၈ အရကား ပဉ္စဝါကာရ ဘုံး၏ ဖြစ်သောအခါ အဓိပတိတရားကိုယ် ကြို့သော ဖိုလ်လေးခု နာမက္ခန္ဓာ။ ၁၁၆၉ ဟေတုပစ္စယာ။ ပိုပိုကာပစ္စယာ အာဟာရပစ္စယာ ကျွန်းယေ ပစ္စယာ။ ပိုဂတ်ပစ္စယာ အပိုဂတ် သတ္တ။ ၁၁၆၁ ပဉ္စဝါကာရ ဘုံး၏ ဖြစ်သောအခါ အဓိပတိတရားကိုယ် ကြို့သော ဖိုလ်လေးခု နာမက္ခန္ဓာ။ ၁၁၆၂ ဟေတုမူ ပြီး၏။

(အာရမှုက အဓိပတ် အစရှိသော မူတို့၏လည်း ပဋို့စ္စဝါရက အတိုင်းတွန်း၍ ပိုက်ဝါရကို မြို့၍ အကောက် ပို့သင်းကိုထုတ်၍ ဟောလေ)။

ပစ္စည်းအနုလုံးပြီး၏။

ပစ္စယဝါရ  
ပစ္စနိက နဟေတုဝိဘဂ်ဝါရ

ပစ္စည်းအနုလုကို ဟောတော်မူသည်၏ အခြားမျှ၌ ပစ္စည်းပစ္စနိက်ကို ဟောတော်မူ၏။ ထို....၌ တံ့သော်လည်း ဝိဘဂ်ဝါရ သချာဝါရ အားဖြင့် နှစ်ပါး အပြားရှိ၏။ ထို....တွင် ဝိဘဂ်ဝါရကို ရွှေးဦးစွာ ဟောတော်မူ၏။ ထို....၌ လည်း နဟေတုပစ္စည်း၏ ဝိဘဂ်ဝါရ အစရိတော့ အားဖြင့် နှစ်ဆယ်အပြားရှိ၏။ ထို....တွင် နဟေတုပစ္စည်း၏ ဝိဘဂ်ဝါရကို ရွှေးဦးစွာဟောတော်မူ၏။ ထို....၌ လည်း အကုသလပဒ၊ အဗျားကတပဒ၊ အကုသလာဗျားကတပဒ အားဖြင့် သုံးပါးအပြားရှိ၏။ ထို.... တွင် အကုသလပဒကို ရွှေးဦးစွာ ဟောတော်မူ၏။

ဟောဟန်ကား “အကုသလဲ မွဲ ပစ္စယာ။ပါ။ ဝိစိကိုစွဲသဟဂတေ ဉာဏ္ဍာသဟဂတေ ခန္ဓု ပစ္စယာ ဝိစိကိုစွဲသဟဂတေ၊ ဉာဏ္ဍာသဟဂတေ မောဟော” ဟူသည်တည်း။ ။(ပဋိနှစ်ဝါရအတိုင်းကောက်)။ ။အဗျားကတန် အဗျားကတံ့၌ (ပဝတ္ထု၊ ပဋိသန္ဓု၊ ရုပ်သက်သက်ကို ပဋိနှစ်ဝါရ အတိုင်းဟောလေ။ ကောက်လေ)။ ။ဝတ္ထုကံနေရာ၌ “စက္ခာယတနံပစ္စယာ စက္ခာဝိညာကံး။ပါ။ ဝတ္ထု ပစ္စယာ အဟောတုကံပါကာဗျားကတာ ကြိယာ ဗျာကတာ ခန္ဓာ”။ ။

ဝတ္ထု ကံနေရာ၌ ကတ္တားကား မဏီမာယုကြဖြစ်၍ အတိတဘဝင်နှင့် ဥပါဒ် ပြိုင်သော စက္ခာဝတ္ထုကံပါရောဇာတနံသယပစ္စည်းပြု၍ ဖြစ်သော စက္ခာဝိညာဉ် ဒွေး။ သူမှုစိတ္တသာဓာတေရာက်စေတသိက်ခုနှစ်ခု။ အစိတ်အပေါင်းနာမက္ခန္တာ။ပါ။ ကာယဝိညာဉ် ဒွေး။ သူမှုစိတ္တသာဓာတေရာက်စေတသိက် ခုနှစ်ခု။ အစိတ်အပေါင်းနာမက္ခန္တာ။ ပဋိသန္ဓုအစရှိသော ရွှေးရွှေးသောစိတ်နှင့်အတူ ဥပါဒ်သော ဟဒယဝတ္ထု။ မရှာဏာသန္တအခါ။ပါ။ ဟဒယဝတ္ထုကို ပုရောဇာတနံသယပစ္စည်းပြု၍ ဖြစ်သောအခါ ဒွေးပည်းညာဉ် သယ်ကြော်သော ပင်မဘဝင်အစရှိသော အဟိတ်ဝိပါက်။ အဟိတ်ကြိယာ။ အန္တကြော်သော အညသမာန်းဒွေးသာ။ အစိတ်အပေါင်းနာမက္ခန္တာ ပစ္စယူပြန်။၏။

အဗျားကတန် အကုသလုံး “ဝတ္ထု ပစ္စယာ ဝိစိကိုစွဲသဟဂတေ ဉာဏ္ဍာသဟဂတေ မောဟော”။ ။ကတ္တားကားဝါရွှေး၊ မနောဒ္ဓါရာဝါရွှေးအစရှိ သော ရွှေးရွှေးသော စိတ်နှင့်အတူ ဥပါဒ်သော ဟဒယဝတ္ထု။ မရှာဏာသန္တအခါ။ပါ။ ဟဒယဝတ္ထုကို ပုရောဇာတနံသယပစ္စည်းပြု၍ ဖြစ်သော ဝိစိကိုစွဲသဟဂတ်။ ဉာဏ္ဍာသဟဂတ်။၏။

အကုသလာဗျားကတန် အကုသလုံး ကတ္တားကား ဝိစိကိုစွဲသဟဂတ်။ ဉာဏ္ဍာသဟဂတ်။၏။ အစိတ်အပေါင်းနာမက္ခန္တာကိုသဟဇာတ

နာမိပတ္တဝါဘဏ်

အမျှာကတေန ကုသလဲ၌ ကတ္တားကား င့်ငြွှာ၊ မနောဒါရာဝင့်နှုန်းပါ။  
ဟဒယလတ္ထု၊ မရကာသန္တအခါ။ပါ။ ဟဒယလတ္ထုကိုပူရောတနီသယပစ္စည်းပြု၍  
ဖြစ်သော ပဋိပေါကာရုံး၌ အဓိပတ်ပစ္စည်းကိုရသောအခါ မဟာကုသိုလ်ရှုစ်ခု၊  
ကော်ရသော မဟရှုတ်ကုသိုလ်ကိုခဲ့။ မင်လေးရှုရှိသော အဓိပတ်တရားကိုယ်။  
မရသောအခါ မဟာကုသိုလ်ရှုစ်ခု။၏။ အငြွတ်ဘုရားအပေါင်း နာမက္ခန်း၏  
ပစ္စယူပန်တရားရ၏။

အေပါကတေန အကုသလုံး ကတ္တားကား ဂုဏ် မနောဒ္ဓရာဝဇ်နှီးပါ။  
ဟဒယဝတ္ထဲ။ မရကာသန္တအခါးပါ။ ဟဒယဝတ္ထဲကို ပုံရောင်တန်သယပစ္စည်းပြု။  
၌ဖြစ်သော ပဉာဏ်ကာရုံး၏ အစိပတ် ပစ္စည်းကို ရသောအခါ လောဘမူရှစ်  
ခု။ ဒေါသမူန္တဗျား။ ဝိစိကိစ္စာကြည်သေား။၈၈။ ဆွဲသု၍ရှိသော အစိပတ်  
တရားကိုယ်။ မရသောအခါ အကုသိုလ်ဒ္ဓရာဝဇ်သာ။၈၉။ သတ္တိသာ။ အစိတ်  
အပေါင်း နာမကန် ပစ္စယုံပြန်၏။၈၁။

ပစ္စယဝါရ ပစ္စနိက ပိဘဂ်ဝါရ

၂၈၂

အဗျာကတန ကုသလာဗျာကတံ့၌ ကတ္တားကား ဝိုင်္ခာ, မနေ့ခွဲဖဲ  
ဝိုင်း။ပါ။ ဟဒယဝတ္ထု။ မရဏာသန္တအခါ။ပါ။ ဟဒယဝတ္ထုကို ပုဂ္ဂဇာတ  
နိသာယပစ္ညးပြု၍ ဖြစ်သော ပဉ္စဝေါကာရာဘုံး အဓိပတိပစ္ညးကို မရအသော  
အခါ မဟာကုသိုလ်ရှစ်ခု။စေ။ အဋ္ဌတိုံး။ အစိတ်အပေါင်း နာမက္ခနား။ ထို့  
နာမက္ခနားပြုအပ်သော မဟာဘုတ်ကို သဟဇာတနိသာယ ပစ္ညးပြု၍ ဖြစ်သော  
နိရာဓိပတိစိတ္တာရုပ် ပစ္စယူပုံနှင့် ရှင်း။

【အဓိပတိတရားကိုယ်ကို ဤအရာ၌ မကောက်ရှု ကောက်သော်  
သာဓိပတိစိတ္တာရုပ် ဖြစ်ရှင်း။ ထိုကြောင့် မကောက်ရသည်】။

အဗျာကတန အကုသလာဗျာကတံ့၌ ကတ္တားကား ဝိုင်္ခာ, မနေ့ခွဲဖဲ  
ဝိုင်း။ပါ။ ဟဒယဝတ္ထု။ မရဏာသန္တအခါ။ပါ။ ဟဒယဝတ္ထုကို ပုဂ္ဂဇာတ  
နိသာယပစ္ညးပြု၍ ဖြစ်သော ပဉ္စဝေါကာရာဘုံး အဓိပတိပစ္ညးကို မရအသော  
အခါ အကုသိုလ်ဒိုဒီဒေ။ စေ။ သတ္တိုံး။ အစိတ်အပေါင်း နာမက္ခနား။ ထို့  
နာမက္ခနားပြုအပ်သော မဟာဘုတ်ကို သဟဇာတနိသာယ ပစ္ညးပြု၍ ဖြစ်  
သော နိရာဓိပတိ စိတ္တာရုပ် ပစ္စယူပုံ။၏။။

ကုသလာဗျာကတန ကုသလံ့၌ ကတ္တားကား ပဉ္စဝေါကာရာဘုံး အဓိပတိ  
ပစ္ညးကို ရသောအခါ မဟာကုသိုလ်ရှစ်ခု၊ ကေန်ရသော မဟာဘုတ်ကုသိုလ်ကိုးခု။  
မဂ်လေးခု။ စေ။ အဋ္ဌတိုံး။ အစိတ်အပေါင်း နာမက္ခနားကို သဟဇာတနိသာယ  
ပစ္ညးပြု၍ ဝိုင်္ခာ, မနေ့ခွဲဖဲဝိုင်း။ပါ။ ဟဒယဝတ္ထု။ မရဏာသန္တအခါ။ပါ။ ဟဒယ  
ဝတ္ထုကို ပုဂ္ဂဇာတားပါ။ အဓိပတိတရားကိုယ်။ မရသောအခါ မဟာကုသိုလ်ရှစ်ခု။  
စေ။ အဋ္ဌတိုံး။ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခနားကို သဟဇာတနိသာယပစ္ညးး။  
ဝိုင်္ခာ, မနေ့ခွဲဖဲဝိုင်း။ပါ။ ဟဒယဝတ္ထု။ မရဏာသန္တအခါ။ပါ။ ဟဒယဝတ္ထုကို  
ပုဂ္ဂဇာတနိသာယ ပစ္ညးပြု၍ ဖြစ်သော မဟာကုသိုလ်ရှစ်ခု။ စေ။ အဋ္ဌတိုံး။  
အစိတ်အစိတ် နာမက္ခနားပစ္စယူပုံ။၏။။ (ကုသလာဗျာကတန အဗျာ  
ကတံ့ အဗျာကတော့ ကတ္တားကား ပဋိစိဝါရအတိုင်း ကောက်)။။

ကုသလောစ အဗျာကတော့ ကတ္တားကား ပဉ္စဝေါကာရာဘုံး အဓိပတိ  
ပစ္ညးကိုမရသောအခါ မဟာကုသိုလ် ရှစ်ခု။ စေ။ အဋ္ဌတိုံး။ အစိတ်အစိတ်  
နာမက္ခနားကို သဟဇာတနိသာယပစ္ညးး။ ဝိုင်္ခာ, မနေ့ခွဲဖဲဝိုင်း။ပါ။ ဟဒယ  
ဝတ္ထု။ မရဏာသန္တအခါ။ပါ။ ဟဒယဝတ္ထုကို ပုဂ္ဂဇာတနိသာယပစ္ညးပြု၍  
ဖြစ်သော မဟာကုသိုလ် ရှစ်ခု။ စေ။ အဋ္ဌတိုံး။ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခနား။  
ထိုနာမက္ခနားပြုအပ်သော မဟာဘုတ်ကို သဟဇာတနိသာယပစ္ညးပြု၍ ဖြစ်  
သော နိရာဓိပတိစိတ္တာရုပ် ပစ္စယူပုံ။၏။။

အကုသလာဗျာကတန အကုသလံ့၌ ကတ္တားကား ပဉ္စဝေါကာရာဘုံး အဓိ  
ပတိပစ္ညးကိုရသောအခါ လောဘမူရှစ်ခု။ ဒေါသမူ ဒွေး။ ဝိုင်းကိုစွဲကြော်သော

အကုသလာဗျာကတေန အကုသလာဗျာကတံ့ခွဲ ကထ္ားကား ပွဲဝါ  
ကာရဘ်း၏ အမိပတိပစ္စည်းကို မရသောအခါ အကုသိုလ်ဒါဒသ။ စေ။ သတ္တိရှိသာ။  
အစိတ်အစိတ် နာမက္ခာနာကို သဟဇာတနိသယယပစ္စည်း။ ဂုဏ္ဍား၊ မနောဒီဇာ  
ဝဏ္ဏန်းဗုပ္ပါ။ ဟဒယယဝတ္ထု။ မရဏာသန္တအခါ။ပါ။ ဟဒယယဝတ္ထုကို ပုံရေဇာတနိသယ  
ပစ္စည်းပြု၍ဖြစ်သော အကုသိုလ်ဒါဒသ။ စေ။ သတ္တိရှိသာ။ အစိတ်အစိတ်  
နာမက္ခာနာ။ ထိုနာမက္ခာနာ ပြုအပ်သော မဟာဘုတ်ကို သဟဇာတနိသယ  
ပစ္စည်းပြု၍ဖြစ်သော နိုဝင်စိပတိစိတ္တဇရုပ် ပစ္စယူပုန်တရား ရ၏။ ။နာမိပတိ  
ပြီး၏။

နာသေဝန်ပိဘဂ်ဝါရ

(နာနှစ်ရာ နသမန္တရာ နအညေမညာ နှုပနိသယ ဝိဘင်္ဂဝါရသည် ငါးချက်၊  
ပဋိစ်ဝါရနှင့်တူပြီ)။ ။နုပုရောာတ ဝိဘင်္ဂဝါရလည်း ခုနှစ်ချက်။ ပဋိစ်ဝါရနှင့်  
တူပြီ)။ ။နာသေဝန်ပိဘင်္ဂဝါရ၌ (ကုသလပဒ၌ သုံးချက်။ အကုသလပဒ၌  
သုံးချက်။) အဲဗာကတပဒ၌ (ပဝတီ ပဋိသန္တ၊ ရုပ်သက်သက် ဤအလုံးဖိသည်  
ပဋိစ်ဝါရနှင့်တူပြီ)။ ။ဝတ္ထု ကံ နေရာ၌ “စက္းသတနံ ပစ္စယာ စက္းဝိညာင်းပဲ။  
ဝတ္ထု ပစ္စယာ ဝိပါကာယျာကတာ ကြိယာယျာကတာ ခန္ဓာ”။ ။ကတ္ထု ားကား  
မဏ္ဍာမသယုကဖြစ်၍ အတိတဘဝင်နှင့် ဥပါဒ်ပြိုင်သော စက္းဝတ္ထုကို ပုရောာတ  
နိသယပစ္စည်းပြ၍ ဖြစ်သော စက္းဝိညာဉ်ဒွေး။ သဗ္ဗိုတ္ထသာဓရဏ စေတသိက်  
ခုနှစ်ခု။ အစိတ်အပေါင်းနာမက္ခာနွဲ့။ပဲ။ ကာယာဝိညာဉ် ဒွေး။ သဗ္ဗိုတ္ထသာဓ  
ရဏ စေတသိက်ခုနှစ်ခု။ အစိတ်အပေါင်း နာမက္ခာနွဲ့။ ပဋိသန္တ အစရှိသော  
ရှေးရှေးသော စိတ်နှင့်အတူ ဥပါဒ်သော ဟဒယဝတ္ထု။မရဏသသန္တအား။ပဲ။ဟဒယ  
ဝတ္ထုကို ပုရောာတနိသယပစ္စည်းပြ၍ ဖြစ်သော ဟွေဝါကာရသုံး။ ဖြစ်သောအော်  
နှုန်းတုပ္ပါဒ်၊ မဟာကြိယာ ပင့်မလောာ။ အာဝဇ်န်းဒွေး။ အရှုပပိုပါက် လေးခု။

ဒွေးပူးတိညာဉ် တဆယ်ကြို့သော ဝိပါက်ပူးတိသာ။၏။ အငွေတိုံးသာ။ အစိတ်အပေါင်းနာမက္ခန်းပစ္စယူပြန်။၏။ ။

အဗျာကတေန ကုသလုံး ကတ္တားကား ဝုဒ္ဓာ, မနောဒ္ဒါရာဝဏ်းနှင့်အတူ ဥပါဒ်သော ဟဒယဝတ္ထု။ မရဏာသန္တအခါ။။ပါ။ ဟဒယဝတ္ထုကို ပုဂ္ဂဇာတနိသာယ ပစ္စည်းပြု၍ဖြစ်သော မဟာကုသိုလ် ပွဲမဇေား၏။။ အငွေတိုံးသာ။ အစိတ်အပေါင်းနာမက္ခန်းပစ္စယူပြန်တရား ရ၏။။

အဗျာကတေန အကုသလုံး ကတ္တားကား ဝုဒ္ဓာ, မနောဒ္ဒါရာဝဏ်းနှင့်အတူ ဥပါဒ်သော ဟဒယဝတ္ထု။ မရဏာသန္တအခါ။။ပါ။ ဟဒယဝတ္ထုကို ပုဂ္ဂဇာတနိသာယ ပစ္စည်းပြု၍ ဖြစ်သော အကုသိုလ် ပွဲမဇေား၏။။ သတ္တိုံးသာ။ အစိတ်အပေါင်းနာမက္ခန်းပစ္စယူပြန်တရား ရ၏။။

အဗျာကတေန ကုသလာဗျာကတ်း ကတ္တားကား ဝုဒ္ဓာ, မနောဒ္ဒါရာဝဏ်းနှင့်အတူ ဥပါဒ်သော ဟဒယဝတ္ထု။ မရဏာသန္တအခါ။။ပါ။ ဟဒယဝတ္ထုကို ပုဂ္ဂဇာတနိသာယယ ပစ္စည်းပြု၍ ဖြစ်သော မဟာကုသိုလ် ပွဲမဇေား၏။။ အငွေတိုံးသာ။ အစိတ်အပေါင်းနာမက္ခန်း။ ထိုနာမက္ခန်းပြုအပ်သော မဟာဘုတ်ကို သဟ လာတနိသာယယပစ္စည်းပြု၍ ဖြစ်သော စီတ္တာရုပ် ပစ္စယူပြန်။၏။ ။

အဗျာကတေန အကုသလာဗျာကတ်း ကတ္တားကား ဝုဒ္ဓာ, မနောဒ္ဒါရာဝဏ်းနှင့်အတူ ဥပါဒ်သော ဟဒယဝတ္ထု။ မရဏာသန္တအခါ။။ပါ။ ဟဒယဝတ္ထုကို ပုဂ္ဂဇာတနိသာယယ ပစ္စည်းပြု၍ ဖြစ်သော အကုသိုလ်ပွဲမဇေား၏။။ ပွဲမဇေား၏။။ သတ္တိုံးသာ။ အစိတ်အပေါင်းနာမက္ခန်း။ ထိုနာမက္ခန်းပြုအပ်သော မဟာဘုတ်ကို သဟ လာတနိသာယယပစ္စည်းပြု၍ ဖြစ်သော စီတ္တာရုပ် ပစ္စယူပြန်။၏။ ။

ကုသလာဗျာကတေန ကုသလုံး ကတ္တားကား ပွဲဝေါကာရဘုံး ဖြစ်သော အခါ မဟာကုသိုလ်ပွဲမဇေား၏။။ အငွေတိုံးသာ။ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခန်းကို သဟ လာတနိသာယယပစ္စည်း။ ဝုဒ္ဓာ, မနောဒ္ဒါရာဝဏ်းနှင့်အတူ ဥပါဒ်သော ဟဒယဝတ္ထု။ မရဏာသန္တအခါ။။ပါ။ ဟဒယဝတ္ထုကို ပုဂ္ဂဇာတနိသာယယပစ္စည်းပြု၍ ဖြစ်သော မဟာကုသိုလ် ပွဲမဇေား၏။။ အငွေတိုံးသာ။ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခန်းပစ္စယူပြန်။၏။ ။(ကုသလာဗျာကတေန အဗျာကတ်း ပဋိစ္စဝါရအတိုင်း ကောက်)။

ကုသလာဗျာကတေန ကုသလာဗျာကတ်း ကတ္တားကား ပွဲဝေါကာရဘုံး ဖြစ်သော အခါ မဟာကုသိုလ် ပွဲမဇေား၏။။ အငွေတိုံးသာ။ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခန်းကို သဟ လာတနိသာယယပစ္စည်း။ ဝုဒ္ဓာ, မနောဒ္ဒါရာဝဏ်းနှင့်အတူ

ညပါဒ်သော ဟဒယဝတ္ထု။ မရဏာသန္တအခါ။ပါ။ ဟဒယဝတ္ထုကို ပုရေဇာတနိသာယ  
ပစ္စည်းပြု၍ ဖြစ်သော မဟာကုသိုလ် ပဋ္ဌမဇော်။၁၈။ အင့်တိ သာ။ အစိတ်အစိတ်  
နာမက္ခာနာ။ ထိနာမက္ခာနာ ပြုအပ်သော မဟာဘုတ်ကို သဟဇာတနိသာယပစ္စည်း  
ပြု၍ ဖြစ်သော စိတ္တာရုပ် ပစ္စယူပုန်တရား၏။ ၁၉။

အကုသလာဗျာကတန် အကုသလုံး ကတ္တားကား အကုသိုလ်ဒ္ဓါဒသ။  
ပဋ္ဌမဇော်။၁၈။၁၉။ သတ္တားသာ။ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခာနာကိုသဟဇာတနိသာယပစ္စည်း။  
ဝုဒ္ဓာ၊ မနောဒ္ဓါရာဝတ္ထ်နှင့်အတူ ဥပါဒ်သော ဟဒယဝတ္ထု။ မရဏာသန္တအခါ။ပါ။  
ဟဒယဝတ္ထုကို ပုရေဇာတနိသာယပစ္စည်းပြု၍ ဖြစ်သော အကုသိုလ်ဒ္ဓါဒသ ပဋ္ဌမ<sup>၁၀</sup>  
ဇော်။၁၈။၁၉။ သတ္တားသာ။ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခာနာ ပစ္စယူပုန်၏။၁၉။ ၁၉။  
(အကုသလာဗျာကတန် အဗျာကတုံး ပဋ္ဌစွဲပါရန်းတူပြီ)။ ၁၉။

အကုသလာဗျာကတန် အကုသလာဗျာကတုံး ကတ္တားကား ပဉာဏ်ကာရု  
ဘုံး ဖြစ်သောအခါ။ အကုသိုလ်ဒ္ဓါဒသ ပဋ္ဌမဇော်။၁၈။၁၉။ သတ္တားသာ။ အစိတ်အစိတ်  
နာမက္ခာနာကို သဟဇာတနိသာယပစ္စည်း။ ဝုဒ္ဓာ၊ မနောဒ္ဓါရာဝတ္ထ်နှင့်အတူ<sup>၁၁</sup>  
ဥပါဒ်သော ဟဒယဝတ္ထု။ မရဏာသန္တအခါ။ပါ။ ဟဒယဝတ္ထုကို ပုရေဇာတ  
နိသာယပစ္စည်း ပြု၍ ဖြစ်သော အကုသိုလ်ဒ္ဓါဒသ ပဋ္ဌမဇော်။၁၈။၁၉။ သတ္တားသာ။  
အစိတ်အစိတ် နာမက္ခာနာ။ ထိနာမက္ခာနာ ပြုအပ်သော မဟာဘုတ်ကို သဟဇာတ  
နိသာယပစ္စည်းပြု၍ ဖြစ်သော စိတ္တာရုပ် ပစ္စယူပုန်၏။၁၉။ ၁၉။ နာသေဝန်ပြီး၏။

### နကမ္မာဂ်ဝါရ

နကမ္မာဂ်ဝါရ၏ (ကုသလပဒ၊ အကုသလပဒ ပဋ္ဌစွဲပါရန်းတူပြီ)။ ၁၉။  
အဗျာကတပဒ၌ (ပဝတီ၊ ရုပ်သက်သက် ပဋ္ဌစွဲပါရန်းတူပြီ)။ ၁၉။  
ဝတ္ထုကို နေရာ၌ “ဝတ္ထုး ပစ္စယာ ကြိယာဗျာကတာ စေတနာ”။ ၁၉။ ကတ္တားကား  
ဘဝိပဒ္ဒဒ အစရီသော ရွှေးရွှေးသော စိတ်နှင့်အတူ ဥပါဒ်သော ဟဒယဝတ္ထု။  
မရဏာသန္တအခါ။ပါ။ ဟဒယဝတ္ထုကို ပုရေဇာတနိသာယပစ္စည်း ပြု၍ ဖြစ်သော  
ကြိယာဝါသ်၌ ရှိသော စေတနာ ပစ္စယူပုန်၏။၁၉။ ၁၉။

အဗျာကတန် ကုသလုံး ကတ္တားကား ဝုဒ္ဓာ၊ မနောဒ္ဓါရာဝတ္ထ်နှင့်အတူ ဥပါဒ်  
ဟဒယဝတ္ထု။ မရဏာသန္တအခါ။ပါ။ ဟဒယဝတ္ထုကို ပုရေဇာတနိသာယပစ္စည်းပြု၍  
ဖြစ်သော ကုသိုလ်ကော်သို့ရှိသော စေတနာ ပစ္စယူပုန်၏။၁၉။ ၁၉။

အဗျာကတန် အကုသလုံး ကတ္တားကား ဝုဒ္ဓာ၊ မနောဒ္ဓါရာဝတ္ထ်နှင့်အတူ ဥပါဒ်  
ဟဒယဝတ္ထု။ မရဏာသန္တအခါ။ပါ။ ဟဒယဝတ္ထုကို ပုရေဇာတနိသာယပစ္စည်းပြု၍  
ဖြစ်သော အကုသိုလ် စွဲးသို့ရှိသော စေတနာ ပစ္စယူပုန်၏။၁၉။ ၁၉။

## ပစ္စယဝါရ ပစ္စနိက ဝိဘင်္ဂဝါရ

၂၉

ကုသလာပျောကတန် ကုသလုံး၌ “ကုသလေ ခန္ဓာစ ထဲတဲ့ ပစ္စယာ ကုသစာ ဖေတနာ”။ ။ကတ္တားကား ပဉာဏ်ကာရာဘုံး၌ ဖြစ်သောအခါ ကုသိုလ်ကော်သာ။ ဖေတနာကြို့သော။ စော်သတ္တိ သ အစိတ်အပေါင်း နာမက္ခနာကိုသယောတ နိယာယပစ္စည်း။ ဝုင္း၊ မနောဒ္ဓာဝိုင်းအစိုးသော။ ပါ။ ဟဒယဝတ္ထာ။ မရကာ သွေအခါ။ ပါ။ ဟဒယဝတ္ထာကို ပျောဇာတနိယာ ပစ္စည်းပြု၍ ဖြစ်သော ကုသိုလ် ကော်သွေရှိသော ဖေတနာ ပစ္စယူပြန်။ ၏။

အကုသလာပျောကတန် အကုသလုံး ကတ္တားကား ပဉာဏ်ကာရာဘုံး၌ ဖြစ်သောအခါ အကုသိုလ်ဖို့သာ။ ဖေတနာကြို့သော။ စော်သာ။ အစိတ် အပေါင်း နာမက္ခနာကို သယောတနိယာယပစ္စည်း။ ဝုင္း၊ မနောဒ္ဓာဝိုင်း။ မါ။ ဟဒယဝတ္ထာ။ မရကာသွေအခါ။ ပါ။ ဟဒယဝတ္ထာကို ပျောဇာတနိယာယပစ္စည်းပြု၍ ဖြစ်သော အကုသိုလ်ဖို့သွေရှိသော ဖေတနာ ပစ္စယူပြန်။ ၏။ နကမ္မာပြီးအော

### နဝိပါကဝိဘင်္ဂဝါရ

နဝိပါက၌ (ကုသလပဒ သုံးချက်။ အကုသလပဒ သုံးချက်။ သယောတ အတိုင်း)။ ။အပျောကတပဒ၌ (ပဝတ္ထိ၊ ရုပ်သက်သက် ပဋိစ္စဝါရအတိုင်း)။ ဝတ္ထု ကံနေရာ၌ “ဝတ္ထု ပစ္စယာ ကြိုယာပျောကတာ ခန္ဓာ”။ ။ကတ္တားကား ဘဝို ပစ္စဒအစိုးသော ရွှေးရွှေးသောစိတ်နှင့်အတူ ဥပါဒ်သော ဟဒယဝတ္ထာ။ မရကာ သွေအခါ။ ပါ။ ဟဒယဝတ္ထာကို ပျောဇာတနိယာယပစ္စည်းပြု၍ ဖြစ်သောကြိုယာဝိယာ။ ဖေတသိုက်ပဋိစ္စ သာ။ အစိတ်အပေါင်း နာမက္ခနာကို ပစ္စယူပြန်တရား ရ၏။

(၌၍အပျောကတပဒဝါဝယာန် ဘာတ္ထုသည်။ ၌၍မှုကြွင်းသွေ့ တဆုံးခြောက်ချက် ထံး သယောတ ဝိဘင်္ဂဝါရ အနုလုပ်နှင့်တု၏။ ၌၅အေသာရ နှုန်းယိုဝင်း ဝါရသည် ပဋိစ္စဝါရအတိုင်း။ အပျောကတန် အပျောကတ် တချက်သာ)။

### နပျောနဝိဘင်္ဂဝါရ

နပျောန၌ “ပဋိစ္စညာသယောတ မက်းပါ။ ဒွေ့ခန္ဓာ။ ဗာဟိရုံးပါ။ အသည့် သွေ့သွေ့နှုံးပါ။ ရှုပ်းပါ။ စက္ခာယတာန် ပစ္စယာ စက္ခာဝိညာက်းပါ။ ကာယဝိညာက်း”။ (ပဝတ္ထိ၊ ရုပ်သက်သက် ပဋိစ္စဝါရအတိုင်း)။ ဝတ္ထု ကံ နေရာ၌ ကတ္တားကား မဏိမှာယာဖြစ်၍ အတိတာဘဝ်နှင့် ဥပါဒ်ပြိုင်သော စက္ခာဝိညာက်း ပုံဇာဇာတ နိယာယ ပစ္စည်းပြု၍ ဖြစ်သော စက္ခာဝိညာသွေ့ဒွေ့၊ သွေ့စိတ္တုသာရာနာ ဖေတသိုက် ချုပ်၍၊ အစိတ်အပေါင်း နာမက္ခနာကို ပစ္စယူပြန်။ ၏။

(နမျှိုးဘ်ဆည်း ပဋိစ္စဝါရအတိုင်း တချက်တ္ထာ၌ ဝတ္ထုကံနေရာ၌ ဟောတ အတိုင်းကား။ ၌၇အေသာ။ ၌၈သွေ့ယွေ့သွေ့သည် ယွေ့ယွေ့ဝါရအတိုင်း

ଦିଃବୁର୍ଗତ୍ୟନ୍ ॥ ॥ ଫର୍ମିପୁରୁଷାର୍ଥିରାଣିଲବ୍ୟନ୍ ପଢ଼ିଥିବେଅର୍ଥିନ୍ଦିଃ ଯେହିଏବୁର୍ଗତ୍ୟନ୍ ॥  
ଫୋକାଟ୍ରୀ, ଫୋକାରିଗତା ପଢ଼ିଥିବେଅର୍ଥିନ୍ଦିଃ ଦିଃବୁର୍ଗତ୍ୟନ୍ ॥ ॥ ରିବାର୍ଦ୍ଦିବ୍ରିପ୍ରିଣ୍ଟିଂ ॥

ପତ୍ରିକା

ပစ္စိက သွန်ချုံး၏ရ

ဝိဘင်္ဂပါရကို ဟောတော်မှုသည်၏ အခြားမျိုး သချို့သာဝါရကိုဟောတော်မှု၏၊  
ထိသချို့သာဝါရကိုလည်း သွေ့သချို့သာဝါရ၊ ဒုက္ခသီသချို့သာဝါရ အားဖြင့် နှစ်ပါး အပြား  
ရှု၏။ ထို....တွင် သွေ့သချို့သာဝါရကို ရှေးဦးစွာ ဟောတော်မှု၏။ ထိုသွေ့သချို့သာချာ့  
ဝါရကိုတဲ့သော်လည်း နဟောတုပစ္စည်း၏ သွေ့သချို့သာဝါရ အစရုံသော အားဖြင့်  
နှစ်ဆယ် အပြားရှု၏။ ထို....တွင် နဟောတုပစ္စည်း၏ သွေ့သချို့သာဝါရကို ရှေးဦးစွာ  
ဟောတော်မှု၏။ ထိုနှင့် ဟောတုပစ္စည်း၏ သွေ့သချို့သာဝါရကို မောဟမူဖွေးဪမောဟာ။  
အဟိတ် ပဝတို့ ပစ္စသန္တနာမက္ခန္တနာ လေးပါး။ အာဟိတ်စိတ္တာရပ်။ပ။ ပဝတို့  
ကမ္မဇာရပ်။ ဤတရားထိသွေ့သည် နဲ့ ဟောတုပစ္စည်း၏ ပစ္စယူပွဲဆုံးမှု ပြု၍သော တရား  
မည်ကို၏။ ထိုကြောင့် ထိုတရားတိုကို ဤပစ္စနိက်၌ နယသိုလိုက်ရှိရင်း၊ ပါရသို  
လိုက်ရှိရင်း၊ တိုက်ပုံ၏အရသို လိုက်ရှိရင်း၊ ကံ ကတ္တားနေဟန်သို့ လိုက်ရှိရင်း၊  
“နဟောတုယာ စတ္တာရှိ”ဟု သချို့တပ်၍ ဟောအပ်ကုန်၏။ ။(သွေ့သချိုး  
တရားကိုယ်အရ ပဋိစ္စဝါရကုန်အတူ တချက်တည်း သချို့သာ ကဲသည်။) ။  
“နာရမ္မကော ပမ္မာ။ နာမိပတ်ယာ သတ္တရသာ။ နာနန္တရေ ပမ္မာ။ နယမနန္တရေ ပမ္မာ။  
နအညာမညော ပမ္မာ။ နညပနိသာယေ ပမ္မာ။ နပုံရောငာတေ သတ္တ။ နပစ္စာ၁၉၀တေ  
သတ္တရသာ။ နာသေပနေ သတ္တရသာ။ နကမ္မ သတ္တ။ နဝိပါကေ သတ္တရသာ။  
နအာဟာရေ ကော်။ နဏ္ဍာနိယေ ကော်။ နစျောနေ ကော်။ နမဂ္ဂရေ ကော်။ နသမ္မယုတေ  
ပမ္မာ။ နဝိပုယုတေ တိကို။ နာနတိယာ ပမ္မာ။ နောဝိဂေတေ ပမ္မာ။ ။သွေ့သချိုး၏။

အုကာသီသချို့ ၁၀၄

သွေ့ကို ဟောတော်မှုသည်၏ အခြားမျှ၌ ဒကားကိုဟောတော်မှု၏။ ထို...၌ တံ့သွေ့လည်း နေဟယမူဖွေး၏ ဒကားအစရှိသောအားဖြင့် နစ်ဆယ်အပြား ရှုံး၏။ ထို...တွင် နေဟယတုပ္ပါဒ်၏ ဒကားကို ရှေ့ပြီးစွာဟောတော်မှု၏။ ထို...၌ တံ့သွေ့လည်း ဒုက္ခ၊ တိက အစရှိသောအားဖြင့် တဆဲကိုပါးအပြားရှုံး၏။ ထို...တွင် ဒုက္ခကို ရှေ့ပြီးစွာ ဟောတော်မှု၏။ ထို...၌ တံ့ဓသွေ့လည်း နေဟယတုမှု နာရမ့်က္ခဒုကအစရှိသောအားဖြင့် တဆဲကိုပါးအပြားရှုံး၏။ ထို...တွင် နေဟယတုမှု နာရမ့်က္ခဒုက၌ သဟိတ်စိတ္ထဇရုံ၏။ သထိတ်ပစ္စိသန္တကမ္မဇရုပ်၏။ ဤတရားတို့သည် နာရမ့်က္ခပစ္စိ၏ ပစ္စိယူပွဲခွဲများဖြစ်၍ နေဟယတုပ္ပါဒ်၏ ပစ္စိယူပွဲနဲ့ မဖြစ်

ပစ္စယဝါရ ပစ္စနိက သုခြသချုပ်ဘဝါရ

JG3

သောကြောင့် နဟေတုပစ္စည်း တွန်း၍ စ်စက်နှင့်။ ထို့ကြောင့် ထိုတရားဟိုကို အနုလောမပစ္စနိုက်၍ “ဟေတုပစ္စယာ နာရမူကော ပဉာဏ်”။၏။။ မောဟမူဒွေး၌ မောဟ။ အဟိုတ်ပဝတီ၊ ပဋိသန္တေ နာမက္ခာ၏ လေးပါး။ ဤတရားတို့သည် နာရမူကောတွန်း၍ စ်စက်နှင့်။ ထို့ကြောင့် ပစ္စနိုယာနှင့်လောမ၌ “နဟေတုပစ္စယာ အာရမူကော စတ္တာရီ”။၏။။ မောဟမူဒွေး၌ မောဟကြည်သော သဟိုတ် ပဝတီ၊ ပဋိသန္တေ နာမက္ခာ၏ လေးပါး။ ဤတရားတို့သည် နဟေတု၊ နာရမူကောပစ္စည်း နှစ်ပါး၏ ပစ္စယူပျော်ဓမ္မ မဖြစ်ကုန်။ ထို့ကြောင့် အဆဲလုံး၌ “ဟေတုပစ္စယာ အာရမူကော သတ္တာ”။၏။။ အဟိုတ် စိတ္တဇရုပ်။ အဟိုတ် ပဋိသန္တကဗျာမူဇရပ်။ ဗာဟံရပ်။ အာဟာရဇရပ်။ ဥတ္တဇရပ်။ အသည်သတ်ကဗျာချုပ်။ ပဝတီကဗျာချုပ်။ ဤတရားတို့သည် နဟေတု၊ နာရမူကောပစ္စည်း နှစ်ပါး၏ ပစ္စယူပျော်ဓမ္မ ဖြစ်ကုန်၏။ ထို့ကြောင့် ဤပစ္စနိုက်၌ “အဟေတုပစ္စယာ နာရမူကော ကော”။၏။။ (ပဋိစ္စဝါရနှင့် ပစ္စည်းတွေး မထူးပြီ။ ပဋိစ္စဝါရအတိုင်း တွေးလေ)။

“နေဟယုံးမွှေ့ယာ နားပိတ်ယာ စတ္တာရီ။ နာနှစ်ရေ ကော်။ နသမှန်နှစ်ရေ ကော်။ နအညာမလေ့ ကော်။ နူပနိသုယေ ကော်။ နပုဂ္ဂဇာတေ ဒွေ။ နပစ္စာလာ တေ စတ္တာရီ။ နသသေဝနေ စဲ့ဗာရီ။ နကမ္မာ ကော်။ နပိပါကေ စဲ့ဗာရီ။ နအာဟာရေ ကော်။ နကြိုးယေ ကော်။ နဝါးသေ ကော်။ နမရှုံး ကော်။ နသမှ ယူတော် ကော်။ နပိုယုံတော် ဒွေ။ ငနာနှစ်ယာ ကော်။ နော်ကတေ ကော်”။ ။  
 (ပဋိစိဝါရအတိုင်း အရချို့။ “နဟယတူ၊ နာရမ္မာ၊ နားပိတ်၊ နာနှစ်ရုံ၊ နသမ နှစ်ရတိုင်အောင် တည်လည်း အတူတူ အဟိတ်ရှုပ်ပင်)။ ။ “နဟယတူ ပစ္စယာ”။ ။ နအညာမညပစ္စယာ နူပနိသုယေပစ္စယာ နပုဂ္ဂဇာတေပစ္စယာ နပစ္စာလာတေ ကော်”။ ။ နာမကျန်းမှ ထောက်သာ အဟိတ်စိတ္တေရှုပ်။ ဟဒယဝတ္ထုမှုတာပါး အဟိတ်ပဋိသွေးကမ္မာရှုပ်။ မဟာဘုတ်မှ ထောက်အပ် သာ အဟိတ်စိတ္တေ ဥပါဒါ အဟိတ်ပဋိသွေးကမ္မာ ဥပါဒါ။ ပဝတ္ထုကမ္မာ ဥပါဒါရှုပ်။ ။(ပဋိစိဝါရကအတိုင်း အရှေ့မရှိပြီ)။ ။ “နဟယတူမှ ပြီး၏။ ။ (နာရမ္မာမှုလည်း ပဋိစိဝါရကအတိုင်း အရသချာ တူပြီ)။ ။

“နာမိပတိပစ္စယာ နေယတုယာ စတ္တာရီ။ နာရမ့်ကော ပဉ္စ။ နာနှစ်ရေ  
ပဉ္စ။ နသမနှစ်ရေ ပဉ္စ။ နအညာမညော ပဉ္စ။ နှေပနိသာယေ ပဉ္စ။ နပူရေဇာတေ  
သတ္တာ။ နပစ္စာဇာတေ သတ္တာရသာ။ နာသဝန် သတ္တာရသာ။ နကမ္မ သတ္တာ။  
နဝိပါကေ သတ္တာရသာ။ နအာဟာရေ ကံး။ နကြိုင်ယေ ကံး။ နစျာနေ ကံး။  
နမဂ္ဂ ကံး။ နသမ္မယုတ္တာ ပဉ္စ။ နဝိပ္ပယုတ္တာ တိကို။ နောနတ္တာ ပဉ္စ။  
နာဝိဂါတေ ပဉ္စ”။ ။(နာနှစ်ရေ၊ နသမနှစ်ရေမှုလည်း နာရမ့်ထုနှင့်တူပြီ။ ။  
နအညာမညာမှုလည်း ပဋိစ်ဝါရုနှင့်တူပြီ။ ။နှေပနိသာယုမှုလည်း နာရမ့်အာတိုင်း။  
နပူရေဇာတုမှုလည်း ပဋိစ်ဝါရ အတိုင်း)။

“နာသေဝန်ပစ္စယာ နံဟေတုယာ စတ္တာရီ”။ ။(အရကား။ ပဋိစ္စတိရ အတင်း)။ “နာသေဝန်ပစ္စယာ နာရမ္မကော ပျော့ နာခိပတိယာ သတ္တရသ”။ ။ အရကား အခိပတိပစ္စည်းကို ရသောအခါ ထောသမူ၊ ဒေါသမူ၊ မဟာကုသိတ်၊ မဟာကြိယာ ပဋိမလော၊ ဖိုလ်လေးချုပ် ရှိသော အခိပတိတရားကိုယ်။ မရသော အခါ အကုသိလ်ခွဲ့အသာ၊ ဟသိတ္ထပါဒ်၊ မဟာကုသိလ်၊ မဟာကြိယာ ပဋိမလော၊ အာဝဇ္ဇားအွေး။ လောကိုပိုက် ပဝတ္ထိ၊ ပဋိသန္တာ နာမက္ခနာ လေးပါး။ နိရာ မိပတိစိတ္တရုပ်။ ပဋိသန္တာကမ္မလရုပ်။ မာဟိုရုပ်။ အာဟာရလရုပ်၊ ဥတ္တရုပ်၊ အသည့်သတ်ကမ္မလရုပ်။ ပဝတ္ထိကမ္မလရုပ်။ (အရမှာအတူပင်။ အရရှုံး နှုန်း သွေး၍ ကောက်လေ)။ ။ “နာသေဝန်ပစ္စယာ နာနှစ်ရေ ပျော့ နသမနှစ်ရေ ပျော့ နအည်မည် ပျော့ နည်နိသာယေ ပျော့ နပုရေလာတေ သတ္တာ။ နပစ္စာလာတေ သတ္တရသ”။ ။အရကား အကုသိလ်ခွဲ့အသာ၊ ဟသိတ္ထပါဒ်။ မဟာကုသိလ်။ မဟာကြိယာ ပဋိမလော။ အာဝဇ္ဇားအွေး၍ ရှိသော စေတနာ။ မာဟိုရုပ်။ အာဟာရလရုပ်။ ဥတ္တရုပ်။ ။(ကမ္မပစ္စနိက ဝိဘင်းကို ထောက်၍ ကောက်လေ)။ ။ နာသေဝန် ပစ္စယာ နဝိပါကေ သတ္တရသ။ နအာဟာရရ ကော်။ နကျိန်းထေ ကော်။ နချောနေ ကော်။ နမဂ္ဂ ကော်။ နသမ္မယုတ္တေ ပျော့။ နဝိယုတ္တေ ပျော့။ နိုယ်တိတ္တေ တိကို။ နောနှစ်ဦးယာ ပျော့။ နောဝိဂေတေ ပျော့။ နကမ္မပစ္စယာ နံဟေတုယာ ကော်။ နာရမ္မထေ ကော်။ နာခိပတိယာ သတ္တာ။ ပုံ။ နပုရေလာတေ တိကို။ နပစ္စာလာတေ သတ္တာ။ နာသေဝန် သတ္တာ။ နဝိပါကေ သတ္တာ။ (နအာဟာရစသည်တိကား ပဋိစ္စတိရှုံး တူပြီ)။ “နဝိပါကေပစ္စယာ နံဟေတုယာ စတ္တာရီ” (သွှေ့သချုံအတင်း။ ။ နအာဟာရ၊ နကျိန်းထေ သသည်တိသည် ပဋိစ္စတိရှုံး တူပြီ)။

ပစ္စည်းပစ္စနိက် ပြီး။

### ပစ္စယ်ရု

#### အနုတော့မဖစ္စနိကဆုံးပါ၍

ပစ္စည်းပစ္စနိက်ကို ဟောတော်မသည်၏ အခြားများများ၏ ပစ္စည်းအနုလောမ ပစ္စနိက်ကို ဟောတော်မ၏။ ။(ပဋိစ္စတိရက စိမ့်မာတိုင်းစစ်၍ တက်လေ)။ ဟောတုမူ နာရမ္မကုတ်ကုတ် အယိတ်စိတ္တရုပ်။ အယိတ် ပဏိသန္တာကမ္မလရုပ်။ပုံ၊ ပတ္တိကမ္မလရုပ်။ ဤတရားတိသည် နာရမ္မကုပ္ပန်း၏ ပစ္စယုပ္ပန်လွှာသာ ဖြစ်၍ ဟောတုပစ္စည်း၏ ပစ္စယုပ္ပန်လွှာ မဖြစ်သောမကြောင့် ဟောတုပစ္စည်း တူန်း၍ စင်ကုန်၏။ တို့ဝကြောင့် ပစ္စနိက်၌ “နံဟေတုပစ္စယာ နာရမ္မကေ ကော်”။ ၏။ မောဟမူဓာတ္ထူး၍ မောဟကြောင်သော သယိတ် ပဝတ္ထိ၊ ပဋိသန္တာ နာမက္ခနာ

ပစ္စယဝါရ အနဲလေ့မဟစွန်က သချာဝါရ

၂၉၃

လေးပါး။ ဤတရားတိသည် ဟေတုပစ္စ်း၏ ပစ္စယူပွန်ခမ္မသာ ဖြစ်၍ နာရမ္မက  
ပစ္စ်း၏ ပစ္စယူပွန်ခမ္မ မဖြစ်သောကြောင့် နာရမ္မကပစ္စ်း တွန်း၍ စင်ကုန်၏။  
ထိုကြောင့် အေဇုံး “သတ္တ”။၏။ မောဟမ္မဒေး၌ မောဟ။ အဟိတ်ပဝတိ၊  
ပဋိသင့် နာမက္ခနာလေးပါး။ ဤတရားတိသည် ဟေတု၊ နာရမ္မက ပစ္စ်း  
နှစ်ပါး၏ ပစ္စယူပွန်ခမ္မ မဖြစ်ကုန်။ ထိုကြောင့် ပစ္စနိယာနဲလေ့မ၍ “နဟေတု  
ပစ္စယာ အားရမ္မကော စတ္တာရီ”ဟု သချာတုပု၍ ဟောအပ်ကုန်၏။ ။သဟိတ်  
စိတ္တာရပ်။ သဟိတ်ပို့သန္တကမ္မလျပ်။ ဤတရားတိသည် ဟေတု၊ နာရမ္မက  
ပစ္စ်းနှစ်ပါး၏ ပစ္စယူပွန်ခမ္မ ဖြစ်ကုန်၏။ ထိုကြောင့် ထိုတရားတို့ကို ဤအနဲ  
လေ့မပစ္စနိကုန်၌ “ဟေတုပစ္စယာ နာရမ္မကော ပူး”။ ။[ပစ္စ်းတွန်းမှာ  
ပဋိစိဝါရနှင့် မထူးပြီ။ ပဋိစိဂါရအတိုင်း တွန်းလေ။ သချာမူကား ရသင့်သည်  
အလောက် ထူးသည်။]

“ဟေတုပစ္စယာ နာဓိပတိယာ သတ္တရသာ။ နာနှစ်ရေ ပူးပါ။ နှုပန်းသေး  
ယေ ပူး။ နပုရေဇာတေ သတ္တ။ နပစ္စာဇာတေ သတ္တရသာ။ နာသေဝန် သတ္တ။  
သတ္တရသာ။ နကမ္မ သတ္တ”။ (ပဋိစိဝါရနှင့် တူပြီ)

“အာရမ္မကပစ္စယာ နဟေတုယာ စတ္တာရီ။ နာဓိပတိယာ သတ္တ။ နပုရေ  
ဇာတေ တို့၏ နပစ္စာဇာတေ သတ္တ။ နာသေဝန် သတ္တ။ နကမ္မ သတ္တ။  
နိပါကေ သတ္တ။ နစ္စာနေ ကော်။ နမဂ္ဂ ကော်။ နဝိပ္ပယုတ္တ တို့၏”။ (ပဋိစိ  
ဝါရနှင့် အတူ။ အကောက်မှာ ဝိဘဂ်ဝါရကို မိုး၍ကောက်လေ)

“အဓိပတိပစ္စယာ နာရမ္မကော ပူး။ နာနှစ်ရေ ပူးပါ။ နှုပန်းသေး ပူး။  
နပုရေဇာတေ သတ္တ။ နပစ္စာဇာတေ သတ္တရသာ။ နာသေဝန် သတ္တရသာ။  
နကမ္မ သတ္တ။ နိပါကေ သတ္တရသာ။ နသမ္မယုတ္တ ပူး။ နဝိပ္ပယုတ္တ တို့၏။  
နောနတိယာ ပူး။ နောဝိဂေတေ ပူး”။ ။(အနှစ်ရ။ သမနှစ်ရ။ အညမည။  
ဉာဏ်သေးသူ အာရမ္မက္ခနာ တူပြီ)။

“ပုရေဇာထဲပစ္စယာ နဟေတုယာ စတ္တာရီ။ နာဓိပတိယာ သတ္တ။ နပစ္စာ  
ဇာတေ သတ္တ။ နာသေဝန် သတ္တ။ နကမ္မ သတ္တ။ နိပါကေ သတ္တ။  
နစ္စာနေ ကော်။ နမဂ္ဂ ကော်”။

“အာသေဝနပစ္စယာ နဟေတုယာ စတ္တာရီ။ နာဓိပတိယာ သတ္တ။ နပုရေ  
ဇာတေ တို့၏ နပစ္စာဇာတေ သတ္တ။ နကမ္မ သတ္တ။ နိပါကေ သတ္တ။  
နမဂ္ဂ ကော်။ နဝိပ္ပယုတ္တ တို့၏”။

“ကမ္မပစ္စယာ နဟေတုယာ စတ္တာရီ၊ နာရမ္မကော ပဉ္စ၊ နာခိပတိယာ သတ္တ  
ရသူ။ပါ။နောနတိယာ ဟူး၊ နောဝိဂတ္တ ဟူး”။ ။(အရမှာ ပဋိစ္စဝါရနှင့် မထူး  
ကြပါ။ ။သချာစိုးစဉ်း ထူးသည်ကို နှလုံးသွင်း၍ ကောက်လေ)။

ပစ္စည်း အနုလောမပစ္စနိုက် ပြီး၏။

### ပစ္စယဝါရ

#### ပစ္စနိယာနုလောမ သချာဝါရ

ပစ္စည်းအနုလောမပစ္စနိုက်ကို ဟောတော်မူသည်၏ အခြားမူး၌ ပစ္စည်း  
ပစ္စနိယာနုလောမကို ဟောတော်မူ၏။ ထိုပစ္စည်း ပစ္စနိယာနုလောမ၌ တုံးသော်  
လည်း (ပဋိစ္စဝါရ အတိုင်းစစ်လ)။ ။နဟေတုမူ အာရမ္မကျကျ မောဟမူ  
ဒွေး၌ မောဟာကြော်သော အလုံးစုံသော သဟိတ်ပဝတ္ထိ၊ ပဋိသန္တ နာမက္ခနာ  
လေးပါး။ ဤတရားတို့သည် အာရမ္မကျပစ္စည်း၏ ပစ္စယူပဲခွမ့်သာာ ဖြစ်၍  
နဟေတုပစ္စည်း၏ ပစ္စယူပဲခွမ့် မဖြစ်သောကြောင့် နဟေတု ပစ္စည်းတွန်း၍  
စင်ကုန်၏။ ထို့ကြောင့် ထိုတရားတို့ကို အနုလုံး၌ “ဟောတုပစ္စယာ အာရမ္မကော  
သတ္တု”။ ၏။ ။အဟိတ်စိတ္တဇူပ်၊ အဟိတ်ပဋိသန္တကျကျလရုပ်၊ ဗာဟိရရုပ်၊  
အာဟာရဇူပ်၊ ဥတုဇူပ်၊ အသည်သတ် ကမ္မဇူပ်၊ ပဝတ္ထိကမ္မဇူပ်၊ ဤတရား  
တို့သည် နဟေတုပစ္စည်း၏ ပစ္စယူပဲခွမ့်သာာ ဖြစ်၍ အာရမ္မကျပစ္စည်း၏ ပစ္စယူပဲ  
ခွမ့် မဖြစ်သောကြောင့် အာရမ္မကျ ပစ္စည်းတွန်း၍ စင်ကုန်၏။ ထို့ကြောင့်  
ပစ္စနိက်၌ “နဟေတုပစ္စယာ နာရမ္မကော ကေား”၏။ ။သဟိတ်စိတ္တဇူပ်၊  
သဟိတ်ပဏီသန္တ ကမ္မဇူပ်၊ ဤတရားတို့သည် နဟေတု၊ အာရမ္မကျပစ္စည်း  
နှစ်း၏ ပစ္စယူပဲခွမ့် မဖြစ်ကုန်၊ ထို့ကြောင့် အနုလောမ ပစ္စနိက်၌  
“ဟောတုပစ္စယာ အာရမ္မကော စတ္တာရီ”ဟု။ ၏။ ။မောဟမူဒွေး၌ မောဟာ၊ အဟိတ်  
ပဝတ္ထိ၊ ပဋိသန္တ နာမက္ခနာလေးပါး။ ဤတရားတို့သည် နဟေတု၊ အာရမ္မကျ  
ပစ္စည်းနှစ်း၏ ပစ္စယူပဲခွမ့် ဖြစ်ကုန်၏။ ထို့ကြောင့် ပစ္စနိယာနုလောမ၌  
“နဟေတုပစ္စယာ အာရမ္မကော စတ္တာရီ”၏။ ။(ဤနည်းကိုမှု၍ အကုန်  
တွန်းလေ။ ပဋိစ္စဝါရနှင့် အတွန်း မထူးပြီ)။

“နဟေတုပစ္စယာ အာရမ္မကော စတ္တာရီ အနှစ်ရေ စတ္တာရီ သမနှစ်ရေ  
စတ္တာရီ၊ သမ္မတ္ထ စတ္တာရီ၊ ဝိပါကေ ကေား၊ မရော တိုက္ခ”။

တိုကိုဟူသော်ကား “အကုသလေန အကုသလံ။ အဗျာကတေန အကု  
သလံ။ အကုသလာဗျာကတေန အဗုသလံ” ဟူသည်တည်း။ ။(အကု  
သလေန အကုသလံ၌ ပဋိစ္စဝါရ အတိုင်းကောက်)။

## ပစ္စယ ပစ္စနိယာနုလောမ သချိုဝါရ

၂၉၅

အဗျာကတေန အကုသလံ့၌ ကတ္တားကား ဂုဏ်၊ မနောဒ္ဒိရာဝါရာဝါရ်။ပါ။  
ဟဒယဝတ္ထု။ မရဏာသန္တအခါ။ပါ။ ဟဒယဝတ္ထုကို ပုဂ္ဂရဇာတနိသုယပစ္စည်း  
ပြု၍ ဖြစ်သော ဝိစိကိစ္စာသဟဂုတ်။ ဥစွစသဟဂုတ်၌ရှိသော မောဟ  
ပစ္စယူပြန်။၏။ ။ဝိဘင်းကို “ဝတ္ထု ပစ္စယာ ဝိစိကိစ္စာသဟဂုတ် ဥစွစသဟ  
ဂုတ် မောဟော”။၏။ ။အကုသလာဗျာကတေန အကုသလံ့၌  
ကတ္တားကား ပစ္စနိက်၌ ကောက်မြှုတိုင်း ကောက်လေ။

“နာရမ္မကပစ္စယာ ဟေတုယာ ပဲ့။ အဓိပတီယာ ပဲ့”။ပဋိစ္စဝါရအတိုင်း။  
နာနန္တရာ နသမနန္တရာ နအညမညာ၊ နာပနိသုယာ၊ နပုဂ္ဂရဇာတာ၊ ကြိမ့်များသည်  
ပဋိစ္စဝါရနှင့်တူပြီ။ ။နပစ္စာဇာတပစ္စယာ ဟေတုယာ သတ္တရသ၊ အာရမ္မကော  
သတ္တာ။ အနုလုသုဒသချိုဝါရအတိုင်း။ ။နာသဝန်မှုလည်း အနုလုသုဒသချို့  
အတိုင်း။ ။နကမ္မပစ္စယာ ဟေတုယာ သတ္တာ။ အာရမ္မကော သတ္တာ။ အဓိ  
ပတီယာ သတ္တာ။ အနုလုသတ္တချည်းပင်။ ။နဝိပါကပစ္စယာ ဟေတုယာ  
သတ္တရသ။ အာရမ္မကော သတ္တာ။ အနုလုသုဒသချိုဝါရအတိုင်း။ ။  
နအာဟာရပစ္စယာ သဟဇာတေ ကော်ပဋိစ္စဝါရ ပစ္စနိယာနုလောမအတိုင်း။ ။  
နကြိုးယာပစ္စယာ၊ နလျှောနပစ္စယာ၊ နမဂ္ဂပစ္စယာ၊ နသမ္မယုတ္တပစ္စယာ၊ နဝိပါယုတ္တ  
ပစ္စယာ၊ နောနတ္ထုပစ္စယာ၊ နောဂိဂတ္တပစ္စယာ၊ ကြိအလုံးစိုးသည် ပဋိစ္စဝါရ  
ပစ္စနိယာနုလောမအတိုင်း မထူးပြီ။ ။ပစ္စည်းပစ္စနိယာနုလောမ ပြီး၏။

ပစ္စယဝါရ ပြီး၏။



## နိသာယဝါရ

အနုလောမ ဝိဘင်္ဂပါရ

ပစ္စယဝါရကို ဟောတော်မူသည်၏ အခြားမျွှေး နိသာယဝါရကို ဟောတော်မူ၏၊ ထိနိသာယဝါရ၏ တုံးသော်လည်း ပစ္စည်းအနုလုံး ဖွဲ့ည်းပစ္စနိုင်၊ ပစ္စည်းအနုလောမမပစ္စနိုင်၊ ပစ္စည်းပစ္စနိုင်ယာနုလောမ အားဖြင့် လေးပါးအပြားနှင့်။ ထို....တွင် ပစ္စည်းအနုလုံးကို ရှေးပို့စွာ ဟောတော်မူ၏။ (စစ်မြေ)။ ॥ဟောယန်ကား ကုသလ် မဲ့ နိသာယ ကုသလော ဓမ္မာ ဉာဏ်တဲ့ ဟောတုပစ္စယာ။ ကုသလ် ကံး ခန့် နိသာယ တယော ခန္ဓား၊ တယော ခန္ဓာ နိသာယ ငြော ခန္ဓား။ ဒွေး ခန္ဓာ နိသာယ ဒွေး ခန္ဓာ” ဟူသည်တည်း။ ॥ကုသလ်၊ ကုသိုလ် ပြန်သော။ မဲ့၊ တရားကို။ နိသာယ-ပတိဋ္ဌဇ္ဈာန ပစ္စယံကတွား၊ မို့ရှာဟူသော အနက်ဖြင့် ပစ္စည်းကိုပြု၍။

[ဤသို့ အစရိုသော အားဖြင့် အနက်ယောဇနာလေ။ ဆိုရိုးသရုပ်သချို့အလုံးစုံကို ပစ္စယဝါရအတိုင်း ဆိုလေ။ အထူးမရှိပြီ။ ထိုကြောင့် “ပစ္စယတ္ထနာမ နိသာယတ္ထာ”နိသာယတ္ထာမ ပစ္စယတ္ထာ”ဟု ပေါ်တွကာရှုံးဆရာတို့ ပေါ်ရေးထားကုန်သတည်း။ ॥ပစ္စယတ္ထနာမ၊ ပစ္စယသွေ့၏ အနက်မည်သည်ကား။ နိသာယတ္ထာ၊ နိသာယသွေ့၏အနက်တည်း။ နိသာယသွေ့၊ နိသာယသွေ့၏အနက်တည်း။ ॥ထိုသို့အထူးမရှိဘဲလျက် အဘယ့်ကြောင့် ဟောတော်မူလေသနည်း ဟူမှုကား ဝေနေယျှောသယ၊ ဒေသနာ ဝိလာသ အားဖြင့် ဟောတော်မူသည်။]

နိသာယဝါရ ပြီး၏။



သီရိသနပုဂ္ဂ

ଆନ୍ଦୋଳାମ ପିତାଙ୍କୀର୍ଣ୍ଣ

နိသယဝါရကို ဟောတော်မူသည်၏ အခြား၌ သံသဋ္ဌဝါရကို ဟောတော်မူ၏။ ထို....၌ တုံး၌ တုံး၌ လည်း ပစ္စည်းအနုလုံး၊ ပစ္စည်းပစ္စနိက်၊ ပစ္စည်းအနုလောမပစ္စနိက်၊ ပစ္စည်းပစ္စနိယာနုလောမအားဖြင့် လေးပါးအပြား ရှိ၏။ (စ်မြဲ) ။။။  
ဟောတုံးပစ္စည်း၏ ဝိဘက်ဝါယက် ဟောတော်မူ၏။ ထို....၌ တုံး၌ လည်းကောင်း၊ ကသလပဒ၊ အကုသလပဒ၊ အများကတုပဒ အားဖြင့် သံးပါးအပြား ရှိ၏။  
ထို....တွင် ကသလပဒကို ရွှေးဦးစွာ ဟောတော်မူ၏။

ହେବାହନ୍ତିଗାଃ “କୁଳାଲ ମୁଁ ଯୁଦ୍ଧକୁ କୁଳାଲେବା ରେମୁକା ଦ୍ୱାରା ପରିବର୍ତ୍ତନ ହେବାହନ୍ତିଯାବା । କୁଳାଲ କିମ୍ ଏହି ଯୁଦ୍ଧକୁ ତଥୀବା ଏହିକା । ତଥୀବା ଏହିକୁ ଯୁଦ୍ଧକୁ ରେମୁକା ଏହିକା । ଏହି ଏହିକୁ ଯୁଦ୍ଧକୁ ରେମୁକା” ହୁଏବିଲୁଗନ୍ତବିନ୍ଦୁ ॥

ଗୁରୁତ୍ୱାଳୀ ହେବା ॥ ମଧୁଁ କିନ୍ତୁ ॥ ଯଶ୍ଚଦ୍ରୋଵା ଗୋପ୍ତିତିଲଙ୍ଘନାହ୍ୟାହେବା  
 ସମ୍ମଦ୍ୟାଗ ଯତ୍ତେବାତ୍ମାଃପ୍ରିଂ ପଢୁନ୍ତିଃକିନ୍ତୁପ୍ରିଣ୍ଟି ॥ ତନନ୍ଦିଃଗବାଃ ॥ ଗୁରୁତ୍ୱାଳୀହେବା  
 ମଧୁଁ କିନ୍ତୁ ॥ ପଦ୍ମିତ୍ରା ଶ୍ରୀ ॥ ତେଥା ଯୁଦ୍ଧାଲ୍ଲଭମୁକ୍ତିଃ ॥ ଯଶ୍ଚଦ୍ରୋଵା ଗୋପ୍ତିତି ଆଶ  
 ଶ୍ରୀହେବା ଲଙ୍ଘନାଲେବିଃକୁଣ୍ଡିଃଫ୍ରେଣାହେବା ॥ ଗୁରୁତ୍ୱାଲୋବା ହେବା ॥ ମଧୁଁବା  
 ହନ୍ତି ॥ ହେତୁପଦ୍ମାଲୋବା ଗ୍ରେନ୍ଵାର୍ଦ୍ଦି ॥ ଉପ୍ରତ୍ତିନୀତି ଶିଳ୍ପି ॥ ଗୁରୁତ୍ୱାଲୀ ହେବା ॥ ଅଗମି  
 ଏକିଂକିନ୍ତୁ ॥ ଯଶ୍ଚଦ୍ରୋଵା-ସମ୍ମଦ୍ୟାଲ୍ଲଭମୁକ୍ତିଃ ପ୍ରିଣ୍ଟିକିନ୍ତୁପ୍ରିଣ୍ଟି ॥ ତଥେବା  
 ଗୁରୁତ୍ୱାଲୀହେବା ॥ ଏକ୍ଷାଵା ତୃତୀଯନ୍ତି ॥ ହେତୁପଦ୍ମାଲୋବା ଗ୍ରେନ୍ଵାର୍ଦ୍ଦି ॥ ଉପ୍ରତ୍ତିନୀତି ଗୁରୁତ୍ୱାଲୀ ॥  
 ତନନ୍ଦିଃଗବାଃ ॥ ଏକିଂ କିନ୍ତୁ ॥ ପଦ୍ମିତ୍ରା ଶ୍ରୀ ॥ ତେଥା ଯୁଦ୍ଧାଲ୍ଲଭମୁକ୍ତିଃ ॥ ଯଶ୍ଚଦ୍ରୋଵା ଗୋପ୍ତିତି  
 ଆଶର୍ଵିହେବା ଲଙ୍ଘନାଲେବିଃକୁଣ୍ଡିଃଫ୍ରେଣାଗୁରୁତ୍ୱାହେବା ॥ ତଥେବା ଗୁରୁତ୍ୱାଲୀହେବା ॥  
 ଏକ୍ଷାଵା ତୃତୀଯନ୍ତି ॥ ହେତୁପଦ୍ମାଲୋବା ହେତୁପଦ୍ମାଲୋବିଃଗ୍ରେନ୍ଵାର୍ଦ୍ଦି ॥ ଉପ୍ରତ୍ତିନୀତି ପ୍ରିଣ୍ଟିକିନ୍ତୁଶିଳ୍ପି ॥  
 ତଥେବା ଗୁରୁତ୍ୱାଲୀହେବା ॥ ଏକ୍ଷେତ୍ରାତ୍ମିକିନ୍ତୁ ॥ ଯଶ୍ଚଦ୍ରୋଵା-ସମ୍ମଦ୍ୟାଲ୍ଲଭମୁକ୍ତିଃ ଗତ୍ତ୍ଵା ସମ୍ମଦ୍ୟାଲ୍ଲ  
 ମୁକ୍ତିଃପ୍ରିଣ୍ଟି ॥ ତନନ୍ଦିଃଗବାଃ ॥ ଏକ୍ଷେତ୍ରା ତୃତୀକିନ୍ତୁ ॥ ପଦ୍ମିତ୍ରା ଶ୍ରୀ ॥ ତେଥାକୁଣ୍ଡି ॥ ଯଶ୍ଚଦ୍ରୋଵା  
 ଗୋପ୍ତିତିଆଶର୍ଵିହେବା ଆଶାଃପ୍ରିଂକୁଣ୍ଡିଃଫ୍ରେଣାହେବା ॥ ଏକ୍ଷେତ୍ରା ହନ୍ତି ॥  
 ହେତୁପଦ୍ମାଲୋବା ଗ୍ରେନ୍ଵାର୍ଦ୍ଦି ॥ ଉପ୍ରତ୍ତିନୀତିଶିଳ୍ପି ॥ ପ୍ରେସ୍ଟାଗୁରୁତ୍ୱାହେବା ॥ ଏକ୍ଷେତ୍ରା ତୃତୀକିନ୍ତୁ ॥  
 ଯଶ୍ଚଦ୍ରୋଵା-ସମ୍ମଦ୍ୟାଲ୍ଲଭମୁକ୍ତିଃଗତ୍ତ୍ଵା ସମ୍ମଦ୍ୟାଲ୍ଲଭମୁକ୍ତିଃପ୍ରିଣ୍ଟିକିନ୍ତୁଶିଳ୍ପି ॥ ତନନ୍ଦିଃଗବାଃ ॥  
 ଏକ୍ଷେତ୍ରା ତୃତୀକିନ୍ତୁ ॥ ପଦ୍ମିତ୍ରା ଶ୍ରୀ ॥ ତେଥା କୁଣ୍ଡି ॥ ଯଶ୍ଚଦ୍ରୋଵା ଗୋପ୍ତିତିଆଶର୍ଵିହେବା ଆଶାଃପ୍ରିଂ  
 କୁଣ୍ଡିଃଫ୍ରେଣାଗୁରୁତ୍ୱାହେବା ॥ ପ୍ରେସ୍ଟାଗୁରୁତ୍ୱାହେବା ॥ ଏକ୍ଷାଵା ତୃତୀଯନ୍ତି ॥ ହେତୁପଦ୍ମାଲୋବା ଗ୍ରେନ୍ଵାର୍ଦ୍ଦି ॥  
 ଉପ୍ରତ୍ତିନୀତିଗୁରୁତ୍ୱାଶିଳ୍ପି ॥

“ကုသလ် မဲ့ သံသင်္ကာ ကုသလော မေ့မှာ ဉာဏ်တိ ဟေတုပစ္စယာ”ဟူ၍  
ဟောတော်မူအပ်ဘော ဝိမိပါ၍တော်ပါ၍၏ “ကုသလောမေ့မှာ”ဟူဘော ကတ္ထား  
ပါ၍၏အရကား ကုသံလ်ကောရီသ။ စေ။ အင့်တို့သ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခာနာကို  
နှီးနော်၍ဖြစ်သောကုသံလ်ကောရီသ။ စေ။ အင့်တို့သ။ အစိတ်အစိတ်နာမက္ခာနာကို  
ပစ္စယူပွဲ၍၏။ “ဟေတုပစ္စယာ”ဟူဘော ဟိုတိပို၏အရကား သမ္မယုတ္တအန္တာ  
အား တပ်သောကုသံလ်ကောရီသ။ စေ။ အင့်တို့သ စံတ္ထက္ခာ တခုတချို့သော  
ဒုံးပါ၍ဖြစ်အံ့။ အလောဘ၊ အပေါ့သ၊ တိဟိုတိပြုအံ့။ အလောဘ၊ အပေါ့သ၊  
အမေ့သ၊ ဤဟိုတ်နှစ်ပါးသုံးပါးပစ္ည်းတရားတို့၏ ဟေတုသတ္တိရ၏။ ထို့နှစ်ပါး  
တို့တွင် အရကား ပဋ္ဌာနအားဖြင့် ကတ္ထားသာတည်း၊ ခန့်ဝါရာ တဆုံးလေးဝါရာ  
ပြုသည်။ ။ (အကုသလေန အကုသလ် အကုသလ် ကတ္ထားကား ပရိုစွာအတိုင်း)။

အဗျာကတေန အဗျာကတ်၌ ပဝတ္ထိအခါ ကတ္ထားကား သဟိတ်ဝိပါက်  
ကောရီသ။ သဟိတ်ကြိယာသတ္တိရသ။ စေ။ အင့်တို့သ အစိတ်အစိတ်နာမက္ခာနာကို  
နှီးနော်၍ဖြစ်သော သဟိတ်ဝိပါက်ကောဝသ။ သဟိတ်ကြိယာ သတ္တိရသ။ စေ။  
အင့်တို့သ အစိတ်အစိတ်နာမက္ခာနာ ပစ္စယူပွဲနာရားရ၏။ ။ပစ္စသန္တအခါ  
ကတ္ထားကား သဟိတ် ပရိုသန္တသတ္တိရသ။ စေ။ ပဉ္စတို့သ အစိတ်အစိတ်  
နာမက္ခာနာကို နှီးနော်၍ဖြစ်သော သဟိတ်ပရိုသန္တသတ္တိရသ။ စေ။ ပဉ္စတို့သ  
အစိတ်အစိတ် နာမက္ခာနာ ပစ္စယူပွဲနာရားရ၏။ ။(ဟေတုပစ္ည်းမှစ၍ အလုံးစုံ  
သော ပစ္ည်းဘို့သည် သုံးချက်။ဝိပါကပစ္ည်း တချက်ထွက်သည်)။ ။

အာရမ္မဏီ၌(ကုသလေန ကုသလ်။အကုသလေန အကုသလ်။ကောက်မြဲ)။ ။  
အဗျာကတ်၌ (ပတ္တိအခါဝိပါက်ဆုံးဦးသ၊ ကြိယာ ဝီသအကုန်ကောက်)။ ။  
ပရိုသန္တအခါ ပရိုသန္တ ကောနှစ်ရသ။ စေ။ ပဉ္စတို့သ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခာနာ  
ကိုနှီးနော်၍ ဖြစ်သော ပရိုသန္တကောနှစ်ရသ။ စေ။ ပဉ္စတို့သ အစိတ် အစိတ်  
နာမက္ခာနာ ပစ္စယူပွဲ၏။၏။ (အနှစ်ရသမဏန္တရားသဟာတာအညာမည်၊ နိယေသ၊  
ဥပုပ္ပသ၊ အာဟာရ၊ လျှို့ယာ၊ သမ္မယုတ္တအတ္ထိနှတ္ထိဝိဂါတ၊ အဝိဂါတ၊ ကြိုပစ္ည်း  
တို့သည် အာရမ္မဏေပစ္စည်းနှင့် တူကုန်၏။ ။အခိုပတ်တရားကိုယ် ကြိုသော  
သာခိုပတ်လောကို ကောက်။ ။ပူဇော်တ်၌ ပဉ္စဝေါကာရဘုံး၌ ပဝတ္ထိအခါ  
အရှုပ်ပိုက်လေးခု ကြို၍ကောက်။ ။အာသေဝန်၌ ပဋ္ဌမလော၊ ဖိုလ်လော  
ကြိုသော အောက်ပညာသကို ကောက်။ ။ကမ္မ၌ ကုသံလ်၊ အကုသံလ်၊  
ကြိယာစေတနာကြိုသောနာမက္ခာနာကို ကောက်။ ။ဝိပါက္ခာ၌ ဝိပါက်ဆုံးဦးသ  
ကို ကောက်။ ။စျောနှံ၌ ဒွေပဉ္စဝိညာ်၌ တဆုံးကြိုသော နာမက္ခာနာကို  
ကောက်။ ။မဂ္ဂ၌ သဟိတ်အကာသတ္တတိကို ကောက်။ ။ဝိယုတ္တ၌ အရှုပ်  
ဝိပါက်လေးခု ကြိုသော ပဉ္စဝေါကာရဘုံး၌ နာမက္ခာနာကို ကောက်။ ။ ။  
ဝိဘာ်ဝါရာ ပြီး၏။

## သံသဋ္ဌဝါရ

ဝိဘင်္ဂပါရကိုဟောတော်မူသည်၏ အခြားမျိုးသံသံ၏ပါရကို ဟောတော်မူ၏  
ထိုသံသံ၏ပါရကို တုံးသော်လည်း သူဒွဲသချို့ပါရ ခုကာဒီသချို့ပါရအားဖြင့်  
နှစ်ပါးအပြား ရှိ၏။ ထို....တွင် သူဒွဲသချို့ပါရကို ရှေ့လွှာစွာ ဟောတော်မူ၏  
ထို....၌ တုံးသော်လည်း ဟောတုပစ္စည်း၏ သူဒွဲသချို့ပါရ အဆရှိသောအားဖြင့်  
နှစ်ဆဲသုံးပါး အပြားရှိ၏။ ထို....တွင် ဟောတုပစ္စည်း၏ ဘုရားသချို့ပါရကို ရှေ့လှိုး  
စွာ ဟောတော်မူ၏။ ထိုဟောတုပစ္စည်း၏ သူဒွဲသချို့ပါရကို မောဟမူဒွေး၌  
မောဟကြော်သော အလုံးစုံသော သဟိတ်ပတ္တော်၊ ပဋိသဇ္ဇနာမက္ခနာလေးပါး။  
၌တရားတို့သည် ဟောတုပစ္စည်း၏ ပစ္စယောက်မြှုပ်ဖြစ်သော တရားမည်ကုန်၏။  
ထိုကြောင့် ထိုတရားတို့ကိုအနုလုပ်၍ပါ။ “ဟောတယာ တိကို”၏။။အာရမ္မက  
သူဒွဲသချို့ပါရကို အလုံးစုံသော ပတ္တော်၊ ပဋိသဇ္ဇနာမက္ခနာလေးပါး။။ပါ။  
“အာရမ္မကော တိကို”၏။ အဓိပတိသွေး၌ အဓိဖိတ်ရာရေးကိုယ် ကြော်သော  
သာဓိပတ်လော ငါးဆဲ့စုံစုံနာမက္ခနာ။ ၌တရားတို့သည်၏ပါ။ “အဓိပတိယာ  
တိကို”၏။။ (အနှစ်ရာ သမန်စိရာ သဟာတာ။ အညာမညာ နိယာယ၊  
ဥပန်ယာယ၊ အာရမ္မကောသွေးအတိုင်းဆို။ နာမက္ခနာသွေး)။

ပုဂ္ဂလာတသုဒ္ဓန ပဉာဏ်ကြောရသုဒ္ဓန အရှုပဝိပါက်လေးခုကြုံသော ပထုံး  
နာမက္ခနာလေးပါး။။။ “ပုဂ္ဂလာတတ တိကို”။။။ အာသေဝနသုဒ္ဓနပွဲမင်္ဂလာ၊  
လိုလေးကြုံသော နောက်အနာက်သောင်း ကျပညာသီ။။။ “အာသေဝန  
တိကို”။၏။ ၂၈။။ ကုသုဒ္ဓန ကုသိုလ်၊ အံကုသိုလ်၊ ကြိယာထေတနာ ကြုံသော  
အထုံးစုံသော ပထုံး၊ ပစိုသန္တနာမက္ခနာ လေးပါး။။။ “ကမ္မာ တိကို”။၏။။  
ဝိပါကြောရုံး အထုံးစုံသော ဝိပါက်ပထုံး၊ ပစိုသန္တနာမက္ခနာ ထေးပါ့သူ။  
“ဝိပါကဗော်”။၏။။ ရွှေသနသုဒ္ဓန ဒွေးပွဲပြီညာဉ် တဆယ်ကြုံသော အထုံးစုံ  
သော ပထုံး၊ ပစိုသန္တနာမက္ခနာ လေးပါး။။။ “ရွှေသန တိကို”။၏။။  
မဂ္ဂသုဒ္ဓန သဟိုပေတ္တာ၊ ဖွံ့ဖြိုးသန္တနာမက္ခနာ လေးပါး။။။ “မဂ္ဂ တိကို”။၏။။  
၂၉။။ ဝိပွဲယဉ်ဘုံး၌ အရှုပဝိပါက်လေးခုကြုံသော ပဉာဏ်ကြောရ ပထုံး၊  
ပစိုသန္တနာမက္ခနာ လေးပါး။။။ “ဝိပွဲယဉ်တော် တိကို”။၏။။ သူ၏

အကာခိုသံ၏၃၀၅  
ဟန္တဘာ၏မြှေ

သူတေသနပုဂ္ဂန်များကို ဖော်တော်မှုလည်၏ အခြားမြို့၏ ဒုက္ခ၊ သံဃာဝါရီ၏  
ဖော်တော်များ၏။ ထို့ကြောင့်သံဃာဝါရီ၏ တုံးသော်လည်း ဖော်တော်များကို အစွမ်း

သောအားဖြင့် နှစ်ဆုံးပါး အပြားရှု၏။ ထို....တွင် ဟေတုဒုကာခိုက် ရှေးဦး  
စွာ ဟောတော်မူ၏။ ထိုဟောတု ဒုကာခိုက် တံသော်လည်း ဒုက တိကအစရှိသော  
အားဖြင့် နှစ်ဆုံးပါးအပြားရှု၏။ ထို....တွင် ဒုကကို ရှေးဦးစွာ ဟောတော်မူ၏။  
ထိုကျော် တံသော်လည်း ဟေတုမူ အာရမ္မဏဒုက အစရှိသောအားဖြင့် နှစ်ဆုံး  
သုံးပါးအပြားရှု၏။ ထို....တွင် ဟေတုမူ အာရမ္မဏဒုကကို ရှေးဦးစွာဟောတော်  
မူ၏။ ထိုဟောတုမူ အာရမ္မဏဒုက၏ မောဟမူဒွေး၌ မောဟ။ အယိတ်  
ပဝတီ၊ ပဋိသန္တာ နာမက္ခန္တာ လေးပါး။ ဤတရားတို့သည် အာရမ္မဏပစ္စည်း၏  
ပစ္စယူပဲ၌ ဓမ္မသာ ဖြစ်ရှု ဟေတုပစ္စည်း၏ ပစ္စယူပဲ၌ ဓမ္မ မဖြစ်သောကြောင်  
ဟေတုပစ္စည်းတွေနံ့၍ စင်ကုန်၏။ ထို့ကြောင့် ထိုတရားတို့ကို ပစ္စနိယာနှင့်လောများ  
“နဟေတုပစ္စယာ အာရမ္မဏေ ဧဒ္ဒ”ဟု သချာတ်ရှု ဟောအပ်ကုန်၏။ ။  
ဟေတုပစ္စည်း၏ ပစ္စယူပဲ၌ ဓမ္မသာ ဖြစ်ရှု အာရမ္မဏပစ္စည်း၏ ပစ္စယူပဲ၌ ဓမ္မ<sup>၁</sup>  
မဖြစ်သော တရားကားမရှိ။ ထို့ကြောင့် အနုလောမပစ္စနိကုန် “ဟေတုပစ္စယာ  
နာရမ္မဏေ” အစရှိသည်ဖြင့် မဟောရသတည်။ ။ဟေတု၊ အာရမ္မဏ ပစ္စည်း  
နှစ်ပါး၏ ပစ္စယူပဲ၌ ဓမ္မ မဖြစ်သောတရားကား မရှိ။ ထို့ကြောင့် ပစ္စနိကုန်  
“နဟေတုပစ္စယာ နာရမ္မဏေ” အစရှိသည်ဖြင့် မဟောရသတည်။ ။မောဟ  
မူဒွေး၌ မောဟကြောင်သော သဟိတ်ပဝတီ၊ ပဋိသန္တာ နာမက္ခန္တာ လေးပါး။  
ဤတရားတို့သည် ဟေတု၊ အာရမ္မဏပစ္စည်းနှစ်ပါး၏ ပစ္စယူပဲ၌ ဓမ္မ ဖြစ်သော  
တရားမည်ကုန်၏။ ထို့ကြောင့် ဤအနုလုပ်၌ “ဟေတုပစ္စယာ အာရမ္မဏေ  
တိကို”။ ၏။ ။(နာမ်သက်သက်ကိုသာ တွေ့န်းလေ)။

### ဟေတု-အဓိပ္ပာ

ဟေတုမူ အဓိပတိခုကုန် ဟေတုတွေ့န်းအပ်သော တရားမရှိ။ ။အဓိပတိ  
ပစ္စည်းကိုရသောအခါ အဓိပတိတရားကိုယ်။ မရာသောအခါ မောဟမူဒွေး၌  
မောဟကြောင်သော အကုန်သိုလ်ခွဲအသာ။ မဟာကုန်သိုလ်၊ မဟာကြိယာ၊ သယိတ်  
လောကိုဝိုက် ပဝတီ၊ ပဋိသန္တာ နာမက္ခန္တာ လေးပါး။ ဤတရားတို့သည်  
အဓိပတိ ပစ္စည်းတွေ့န်းချုပ်စင်ကုန်၏။ ထို့ကြောင့် အနုလောမပစ္စနိကုန် “ဟေတု  
ပစ္စယာ နာခိုပတ်ယာ တိကို”။ ၏။ ။မောဟမူဒွေး၌ မောဟ။ အဟိတ်  
ပဝတီ၊ ပဋိသန္တာ နာမက္ခန္တာ လေးပါး။ ဤတရားတို့သည် ဟေတု၊ အဓိပတိ  
ပစ္စည်းနှစ်ပါး၏ အစ္စယူပဲ၌ ဓမ္မ မဖြစ်ကုန်။ ထို့ကြောင့် ပစ္စနိကုန်  
“နဟေတု  
ပစ္စယာ နာခိုပတ်ယာ ဧဒ္ဒ”။ ၏။ ။အဓိပတိတရားကိုယ် ကြောင်သော သာဓိပတိ  
လော ငါးဆဲ့နှင့် နာမက္ခန္တာ။ ဤတရားတို့သည် ဟေတု၊ အဓိပတိပစ္စည်းနှစ်ပါး  
၏ ပစ္စယူပဲ၌ ဖြစ်ကုန်၏။ ထို့ကြောင့် အနုလုပ် “ဟေတုပစ္စယာ အဓိပတ်ယာ  
တိကို”။ ၏။ ။(အနှစ်ရ၊ သမန်စရိတ်၊ အစရှိသည်တို့သည် အာရမ္မဏေက  
နှင့် အားလုံးတူပြီ)။ ။

## သံသဋ္ဌဝါရ ရွှေကာဒီသချုပ်ဝါရ

၃၀၃

### ဟေတု-ပုဂ္ဂနာတ

ဟေတုမှ ပုဂ္ဂနာတဒုက္ခိုက် ပည့်ဝေါကာရဘုံ၌ ဖြစ်သောအခါ မောဟမူဒွေး၌ မောဟာ။ အဟိတ် ပဝတ္ထိ နာမက္ခိုက် လေးပါး။ ဤတရားတို့သည် ပုဂ္ဂနာတ ပစ္စည်၏ ပစ္စယူပန်ဓမ္မသာဖြစ်၍ ဟေတုပစ္စည်း၏ ပစ္စယူပန်ဓမ္မ ဖြစ်သော ကြောင့် ဟေတုပစ္စည်းတန်း၍ စင်ကုန်၏။ ပစ္စနိယာနှင့်လောမ၌ “နဟေတု ပစ္စယာ ပုဂ္ဂနာတတေ ဒွှေး”၏။ အရှုပ်ပိုက်လေးခုအရှုပ်ဘုံ၌ ဖြစ်သောအခါ မောဟမူဒွေး၌ မောဟာကြောသော လောဘမှ၊ မောဟမှ၊ မဟာကုသိုလ်၊ မဟာကြိယာအရှုပ်ကုသိုလ်။ အရှုပ်ကြိယာအထက်မဟုသုံးချိုလ်လေးခု၊ သဟိတ်ပဋိ သန္တနာမက္ခိုက် ဖြစ် “ဟေတုပစ္စယာ နပုဂ္ဂနာတတေ တိကို”၏။ အရှုပ်ဘုံ၌ ဖြစ်သောအခါ မောဟမူဒွေး၌ မောဟာ။ မနောဒ္ဓါရာဝါဇာန်း။ အဟိတ်ပဋိသန္တနာမက္ခိုက် ဖြစ်သော လေးပါး။ ဤတရားတို့သည်။ပါ။ ပစ္စနိကု၌ “နဟေတုပစ္စယာ နပုဂ္ဂနာတတေ ဒွှေး”။ ၏။ ပည့်ဝေါကာရဘုံ၌ ဖြစ်သောအခါ မောဟမူဒွေး၌ မောဟ၊ အရှုပ်ပိုက် လေးခုကြောသော သဟိတ် ပဝတ္ထိ နာမက္ခိုက် လေးပါး။ ဤအနုလုံး၌ “ဟေတု ပစ္စယာ ပုဂ္ဂနာတတေ တိကို”၏။ ၏။

### ဟေတု-အာသေဝန်

ဟေတုမှ အာသေဝန်ရုက္ခိုက် မောဟမူဒုတိယာဒီလော၌ရှိသော မောဟာ။ ဟသိတုပါ၍ ဒုတိယာဒီလော။ ဟေတုတန်း။ “နဟေတုပစ္စယာ အာသေဝန် ဒွှေး”၏။ မောဟမူဒွေး၌ မောဟာကြောသော အကုသိုလ်ဒ္ဓိအသာ။ မဟာကုသိုလ်၊ မဟာကြိယာ ပဋိမလော၊ သဟိတ်ပိုက် ပဝတ္ထိ၊ ပဋိသန္တနာမက္ခိုက် လေးပါး။ အာသေဝန်တန်း။ “ဟေတုပစ္စယာ နာသေဝန် တိကို”၏။ မောဟမူပဋိမလော၌ ရှိသော မောဟာ။ ဟသိတုပါ၍ ပဋိမလော၊ ဟသိတုပါ၍ ကြောသော အဟိတ်ပဝတ္ထိ၊ ပဋိသန္တနာမက္ခိုက် လေးပါး။ ပစ္စနိကု၌ “နဟေတုပစ္စယာ နာသေဝန် ဒွှေး”၏။ မောဟမူဒွေး၌ မောဟာကြောသော အကုသိုလ်ဒ္ဓိအသာ။ မဟာကုသိုလ်၊ မဟာကြိယာအုတိယာဒီလော။ မဟရှုတ်ကုသိုလ်၊ မဟရှုတ်ကြိယာ။ မဂ်လေးခု နာမက္ခိုက် လေးပါး။ ဤအနုလုံး၌ “ဟေတုပစ္စယာ အာသေဝန် တိကို”၏။

### ဟေတု-ကမ္မ

ဟေတုမှ ကမ္မရုက္ခိုက် မောဟမူဒွေး၌ မောဟာ။ အဟိတ်ကြိယာ စေတနာ ကြောသော အဟိတ်ပဝတ္ထိ၊ ပဋိသန္တနာမက္ခိုက် လေးပါး။ ဟေတုတန်း။ “နဟေတုပစ္စယာ ကမ္မ ဒွှေး”၏။ ၏။ ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်၊ သဟိတ်ကြိယာ စေတနာ။ ကမ္မ တန်း။ “ဟေတုပစ္စယာ နကမ္မတိကို”၏။ အဟိတ်ကြိယာ

၃၀၄

## ထိကပဋ္ဌာန်း အရကောက်

စေတနာ။ ဖုန္ဓိနိက်၌ “နဟေတုပစ္စယာ နကမ္မာ ကော်”။ ။မောဟမူဒွေး၌ မောဟ၊ ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်၊ ကြိယာစေတနာ ကြုံသော သဟိတ် ပထဲ့၊ ပဋ္ဌာသန္တာ နာမက္ခန္တာ လေးပါး။ အနုလုံး “ဟေတုပစ္စယာ ကမ္မာ တိုင်း”။ ၏

### ဟေတုပိုက

ဟေတုမူ ပိုက ခုက်၌ အဟိတ်ပိုက ပထဲ့၊ ပဋ္ဌာသန္တာ နာမက္ခန္တာ လေးပါး။ ဤတရားတို့သည် ဟေတုပစ္စယာ ပိုက ကော်”။ ။မောဟမူဒွေး၌ မောဟကြုံသော ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်၊ သယ်၍ ကြိယာ နာမက္ခန္တာ လေးပါး။ ပိုက တွဲ့။ ။မောဟမူဒွေး၌ မောဟ၊ အဟိတ်ကြိယာ နာမက္ခန္တာ လေးပါး။ ပစ္စနိက်၌ “နဟေတုပစ္စယာ နပိုက ကွဲ”။ ၏။ ။သဟိတ်ပိုက ပထဲ့၊ ပဋ္ဌာသန္တာ နာမက္ခန္တာ လေးပါး။ အနုလုံး “ဟေတုပစ္စယာ ပိုက ကော်”။ ၏။ ။(ဟေတုမူ အာဟာရ၊ အာနိယရုက္ခဏရှင့် တူပြီ)။

### ဟေတုချော့

ဟေတုမူ ချာနခုက်၌ မောဟမူဒွေး၌ မောဟ။ ဒွေးပွဲပိုညာဉ်တဆုံး ကြုံသော အဟိတ်ပထဲ့၊ ပဋ္ဌာသန္တာ နာမက္ခန္တာ လေးပါး။ ဟေတု တွဲ့။ “နဟေတုပစ္စယာ ချာနခု ဒွဲ”။ ။ချာနတွဲးမရှိ။ ။ဒွေးပွဲပိုညာဉ်တဆုံး နာမက္ခန္တာ။ ပစ္စနိက်၌ “နဟေတုပစ္စယာ နချာနခု ကော်”။ ၏။ ။မောဟမူ ဒွဲ့၌ မောဟကြုံသော သဟိတ်ပထဲ့ ပဋ္ဌာသန္တာ လေးပါး။ ဤအနုလုံး “ဟေတုပစ္စယာ ချာနခု တိုင်း”။ ၏။

### ဟေတုမရှိ

မရှိခုက်၌ မောဟမူဒွေး၌ မောဟ။ ဟေတုတွဲ့။ “နဟေတုပစ္စယာ မရှိ ကော်”။ မရှိတွဲးမရှိ။ ။အဟိတ်ပထဲ့၊ ပဋ္ဌာသန္တာ နာမက္ခန္တာ လေးပါး။ ပစ္စနိက်၌ “နဟေတုပစ္စယာ နမရှိ ကော်”။ ။မောဟမူဒွေး၌ မောဟကြုံသော သဟိတ်ပထဲ့၊ ပဋ္ဌာသန္တာ နာမက္ခန္တာ လေးပါးပါး။ အနုလုံး “ဟေတုပစ္စယာ မရှိ တိုင်း”။ ၏။

### ဟေတုပို့ယော

ဟေတုမူ ပို့ယော၌ ဟေတုတွဲ့၌ ပြုပို့ယောရ ဘုံး ပြုပို့ယောအား မောဟမူဒွေး၌ အောဟ၊ ပဋ္ဌာသန္တာ နာမက္ခန္တာ လေးပါး။ ဟေတုတွဲ့။ “နဟေတု ပို့ယောတွဲ့ ဒွဲ”။ ၏။ ။အရှုပ်ပိုက ထောက် ပထဲ့၊ ပဏ္ဍာသန္တာ နာမက္ခန္တာ လေးပါး။ အရှုပ်ဘုံးပြုပို့ယောအား မောဟမူဒွေး၌ မောဟကြုံသော ထောဟု၊ မောဟု၊ အယာကုသိုလ်၊ အယာကြိယာ၊ အရှုပ်ကုသိုလ်၊ အရှု

## သံသနတိရ ဓမ္မကာဒီသချောင်းရ

၃၀၅

ကြိယာ။ အထက်မင် သုံးခု။ ဖိုလ်လေးခု နာမက္ခာနာ။ ပိုပူယူတွေ့နှုန်း။ “ဟေတု  
ပစ္စယာ နိပ္ပူယူတွေ့ တိကို”။ ၈။ ၂။ အရှုပ်ဘုံး၌ ပြစ်သောအခါ မောဟမူဒွေး၌  
မောဟာ။ မနောဒ္ဒိန္ဒိဝဇ္ဇာန်း။ပါ။ ပစ္စနိက်၌ “နဟေတုပစ္စယာ နိပ္ပူယူတွေ့  
နွဲ”။ ၈။ ၂။ မောဟမူဒွေး၌ မောဟာ၊ အရှုပ်ပိုက်လေးခု ကြိုးသော ပွဲဝေါ  
ကာရ သဟိတ် ပဝတိ၊ ပစ္စသန္တနာ နာမက္ခာနာ လေးပါး။ ဤတရားတို့သည်။ပါ။  
အနုလုံး၌ “ဟေတုပစ္စယာ ပိုပူယူတွေ့ တိကို”။ ၈။

### အာရမ္မဏူ

အာရမ္မဏူ အဓိပတိအုကြုံ အာရမ္မဏေတွေး မရှိ။ ၂။ အဓိပတိ ပစ္စည်းကို  
ရှုသောအခါ အဓိပတိတရားကိုယ်။ မရသောအခါ အကုသိုလ်ဒါဝသာ။ အယိတ်  
ကြိယာမဟာကုသိုလ်မဟာကြိယာ၊ လောက်ပိုက် ပဝတိ၊ ပစ္စသန္တနာမက္ခာနာ  
လေးပါး။ အဓိပတိတွေး။ပါ။ အနေလောမပစ္စနိက်၌ “အာရမ္မဏေပစ္စယာ နာမိ  
ပတိယာ တိကို”။ ၈။ ၂။ ပစ္စနိက်အပွဲတ်မရှိ။ ၂။ အဓိပတိတရားကိုယ် ကြိုးသော  
သာဓိပတိဇာဝ ငါးခဲ့နှစ်ခု နာမက္ခာနာ။အနုလုံး၌ “အာရမ္မဏေပစ္စယာ အဓိပတိယာ  
တိကို”။ ၈။

အာရမ္မဏူ ပုဂ္ဂဇာကရုကြုံ အာရမ္မဏေတွေး မရှိ။ ၂။ အရှုပ်ပိုက် လေးခု။  
အရှုပ်ဘုံး၌ ပြစ်သောအခါ လောဟမူ၊ မောဟမူ၊ မနောဒ္ဒိန္ဒိဝဇ္ဇာန်း၊ မဟာကုသိုလ်။  
မဟာကြိယာ။ အရှုပ်ကုသိုလ်။ အရှုပ်ကြိယာ။ အထက်မင် သုံးခု။ ဖိုလ်လေးခု။  
ပစ္စသန္တနာမက္ခာနာ လေးပါး။ ပုဂ္ဂဇာကရုကြုံ။ပါ။ “အာရမ္မဏေပစ္စယာ နပုရေ  
ဇာတေ တိကို”။ ၈။ ၂။ ပစ္စနိက်အလွတ် မရှိ။ ၂။ အရှုပ်ပိုက် လေးခု ကြိုးသော  
ပွဲဝေါကာရ ပဝတိနာမက္ခာနာ လေးပါး။ အနုလုံး၌ “အာရမ္မဏေပစ္စယာ အဓိပတိ  
ယာ တိကို”။ ၈။

အာရမ္မဏူ အာသေစနုအုကြုံ အာရမ္မဏေတွေး မရှိ။ အကုသိုလ်ဒါဝသာ။  
ဟသိတ္ထပါဒ်။ မဟာကုသိုလ်။ မဟာကြိယာ ပွဲမဇေား။ အာဝဇ္ဇာန်းဒွေး။ ပိုက်  
ဆတို့သ ပဝတိ၊ ပစ္စသန္တနာမက္ခာနာ လေးပါး။ အာသေဝနတွေး။ “အာရမ္မဏေ  
ပစ္စယာ နာသေဝနေ တိကို”။ ၈။ ၂။ ပစ္စနိက်မရှိ။ ၂။ အကုသိုလ်ဒါဝသာ။ ဟသိ  
တ္ထပါဒ်။ မဟာကုသိုလ်။ မဟာကြိယာ ခုံတိယာဒီဇေား။ မဟာဂုဏ်ကုသိုလ်၊ မဟာဂုဏ်  
ကြိယာ။ မင်လေးခု နာမက္ခာနာ။ အနုလုံး၌ “အာရမ္မဏေပစ္စယာ အာသေဝနေ  
တိကို”။ ၈။ ၂။

အာရမ္မဏူ ကမ္မဒုကြုံ အာရမ္မဏေတွေးမရှိ။ ၂။ ကုသိုလ်အကုသိုလ်၊ ကြိယာ  
ဇောနာ။ ကမ္မဒုန်း။ “အာရမ္မဏေပစ္စယာ နကမ္မ တိကို”။ ၈။ ၂။ အလွတ်မရှိ။  
ကုသိုလ်အကုသိုလ်၊ ကြိယာ ဇောနာကြိုးသော အလုံးစုံသော ပဝတိ၊ ပစ္စသန္တ<sup>န</sup>  
နာမက္ခာနာ လေးပါး။ အနုလုံး၌ “တိကို”။ ၈။ ၂။

အာရမ္မကဗ္ဗူးပို့ကာဒုက္ခာ အာရမ္မကဗ္ဗူးမရှိ။ ကုသိုလ်အကုသိုလ်၊ ကြိယာနာမက္ခာန္တာလေးပါး။ ဝိပါကာဘွှဲး။ “အာရမ္မကဗ္ဗူးယာ နိဝိယော တံတံ”။ ၎။ အလွတ်မရှိ။ အလုံးစုံသော ဝိပါက်ပဝတ္ထာ၊ ပဋိသန္ဓာ နာမက္ခာန္တာလေးပါးအနုလုံး၏။

အာရမ္မကဗ္ဗာ စျောနှင့်ကျိုး အာရမ္မကဗ္ဗတ္ထား မရှိ။ ။၁၆ပြုပြုပြုသွေးတဆယ်  
နာမက္ခနား။ စျောနှင့်နှုံး။ “အာရမ္မကဗ္ဗပစ္စယာ နစျောနေး ကော်”။ ၈။ ၁၇ပစ္စနိုင်  
အလွတ်မရှိ။ ။၁၆ပြုပြုပြုသွေးတဆယ်ကြိုးသော အလုံးစုံသော ပဝတ္ထိ၊ ပရို  
သန္တာ နာမက္ခနားလေးပါး။ အနဲ့ပြု။ တိတော်။၈။

အာရမ္မဏေမူ မဂ္ဂဒုက္ခု အာရမ္မဏေတိုးမရှိ။ ။အဟိတ် ပဝတ္ထာ၊ ပဋိသန္ဓာ နာမျက္ခွန်ဘလေးပါး၊ မဂ္ဂတိုး။ အေနလောမပစ္စနိကုံး “အာရမ္မဏေဆွဲယာ နုပရေ ကော်”။ ၎။ ။အလုပ်မရှိ။ ။သဟိတ်စိတ် ကေသတ္တတိ ပဝတ္ထာ၊ ပဋိသန္ဓာ နာမျက္ခွန်ဘလေးပါး၊ အနုလုံး။တီဟိ။၎။ ။

အာရမ္မကဗ္ဗူး ပိုပုံတ္ထခြက်၏ အာရမ္မကဗ္ဗူးနှင့် မရှိ။ ။အရှုပ်ပိုပ်ကော်လေး၊  
ပဝတိ၊ ပဋိသန္ဓာ နာမက္ခန္ဓာ။ အရှုပ်ဘုံး၏ ဖြစ်သောအခါ လောဘမူး၊ မောဘမူး၊  
မနောရွှေ့ရာဝဏ္ဍား။ မဟာဘကုသိုလ်။ မဟာဘကြိယာ။ အရှုပ်ကုသိုလ်။ အရှုပ်ကြိယာ။  
အထက်မဂ်သံးခဲ့။ ဖိုလ်လေးခဲ့ နာမက္ခန္ဓာ၏လေးပါး၊ ဝိပုံတ္ထတုံး။ “အာရမ္မကဗ္ဗူး  
ပစ္စယာ နှစ်ပုံယုံတော် တိကို”။၏။ ။အလွတ်မရှိ။ ။အရှုပ်ပိုပ်က် လေးခုံးကြည့်  
သော ပဋိပေါကာရ ပဝတိ၊ ပဋိသန္ဓာ နာမက္ခန္ဓာ၏လေးပါး၊ အနဲလှံးတိကို၏၏။  
သဗ္ဗာတ္ထ တိကို၏၏။ ။ဝိပါကေ ကော်။

အခိုပတ္တမ

(အခိုပတ်မှု အနာဂတ်ရဒ်ကတိသည်ကား အာရမ္မဏေနင့်တူပြီ)

အခိုပတိမှု ပုဂ္ဂရောတန္တကြုံ ပုဂ္ဂတေါကာရသုံး အခိုပတ်ပစ္စည်းကို ရသော အခါ အခိုပတ်တရားကိုယ်။ မရသောအခါ အကုသုလိဒ္ဓိဒသ၊ အဟိတ်ကြိယာ၊ မဟာကုသုလ်၊ မဟာကြိယာ၊ အရှုပပိုပါက်လေးခု၊ ကြိုင်သော လောက်ပိုပါက် ပတ္တိ နာမက္ခနာလေးပါး၊ အခိုပတ်ထွန်း။ “နှုခိုပတ်ပစ္စယာ ပုဂ္ဂရောတေ တိကို”။ ၏။ အရှုပဘုံး အခိုပတ်ပစ္စည်းကို ရသောအခါ အခိုပတ်တရား ကိုယ်ကြိုင်သော လောဘမူး၊ မဟာကုသုလ်၊ မဟာကြိယာ၊ အရှုပကုသုလ်၊ အရှုပပြုယာ၊ အထက်မင်သုံးခု၊ ဖိုလ်လေးခု နာမက္ခနာလေးပါး၊ ပုဂ္ဂရောတွန်း။ “အခိုပတ်ပစ္စယာ နုပုဂ္ဂရောတေ တိကို”။ ၏။ အရှုပပိုပါက်လေးခု၊ အရှုပဘုံး အခိုပတ်ပစ္စည်းကို ရသောအခါ အခိုပတ်တရားကိုယ်။ မရသောအခါ လောဘမူး၊ မောဟမူး၊ မနောဒ္ဓိရာဝဏ္ဏ်း၊ မဟာကုသုလ်၊ မဟာကြိယာပစ္စသန္တ်

နာမက္ခနာလေးပါး၊ ပစ္စိုက်။ တိကို၏။ ॥ပဉာဏ်ကာရဘု၌ အဓိပတိပစ္စည်းကိုရသောအခါ အဓိပတိတရားကိုယ် ကြည့်သော သာဓိပဘီဇာ ငါးဆဲနှစ်ခု နာမက္ခနာလေးပါး၊ အနုလုံး။ တိကို၏။

အဓိပတိမူ အာသေစနှုက္ခာ။ အဓိပတိပစ္စည်းကို ရသောအခါ လောဘမူးဒေါသမူ၊ မဟာကုသိုလ်၊ မဟာကြိယာ ခုတိယာဘီဇာ။ ကေန်ရသော မဟဂုတ်ကုသိုလ်၊ မဟဂုတ်ကြိယာ၊ မဂ်လေးချွှေရှုသော အဓိပတိတရားကိုယ်။ မရသောအခါ အကုသိုလ်နှီးသာ၊ ဟသိတ္ထပါ်၊ မဟာကုသိုလ်၊ မဟာကြိယာ ခုတိယာဘီဇာ။ အဓိပတိတန်း။ “နာဓိပတိပစ္စယာ အာသေဝန် တိကို”။ ၅၇။ ॥အခိုပတိပစ္စည်းကို ရသောအခါ အီပိတိတရားကိုယ် ကြည့်သော လောဘမူးဒေါသမူ၊ မဟာကုသိုလ်၊ မဟာကြိယာ ပဋိမဇာ၊ ဖိုလ်လေးချွှေရှုသော အဓိပတိတရားကိုယ်။ မရသောအခါ အကုသိုလ်နှီးသာ၊ ဟသိတ္ထပါ်၊ မဟာကုသိုလ်၊ မဟာကြိယာ ပဋိမဇာ၊ အာဝဇ္ဈ်န်းဖွေး၊ လောကိုဝိပါက် ပဝတ္ထီ၊ ပဋိသင့် နာမက္ခနာလေးပါး။ ॥ပစ္စိုက်။ တိကို၏။ ॥အခိုပတိပစ္စည်းကို ရသောအခါ အပိုတိတရားကိုယ်ကြည့်သော လောဘမူးဒေါသမူ၊ မဟာကုသိုလ်၊ မဟာကြိယာ ခုတိယာဘီဇာ၊ မဟဂုတ်ကုသိုလ်၊ မဟဂုတ်ကြိယာ ပိုလိုက် ပဝတ္ထီ၊ ပဋိသင့် နာမက္ခနာလေးပါး၊ အဓိပတိတန်း။ “နာဓိပတိပစ္စယာ ကမ္မာ တိကို”။ ၅၈။ သာဓိပတိကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်၊ ကြိယာဘေတနာကြည့်သော အကုသိုလ်နှီးသာ၊ အဟိတ်ကြိယာ၊ မဟာကုသိုလ်၊ မဟာကြိယာ၊ လောကိုဝိပါက် ပဝတ္ထီ၊ ပဋိသင့် နာမက္ခနာလေးပါး၊ အဓိပတိတန်း။ “နာဓိပတိပစ္စယာ ကမ္မာ တိကို”။ ၅၉။ သာဓိပတိကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်၊ ကြိယာဘေတနာ။ ကမ္မာန်း။ “အဓိပတိပစ္စယာ နာမက္ခနာလေးတိကို”။ ၆၀။ နိရာဓိပတိကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်၊ ကြိယာဘေတနာ။ ပစ္စိုက်။ ၆၁။ တိကို၏။ အဓိပတိတရားကိုယ်။ ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်၊ ကြိယာဘေတနာ ကြည့်သော သာဓိပတိဇာငါးဆဲနှစ်ခု နာမက္ခနာလေး၊ အနုလုံး။ တိကို၏။

အဓိပတိမူ ကမ္မာက္ခာ။ အဓိပတိပစ္စည်းကိုရသောအခါ အဓိပတိတရားကိုယ်။ မရသောအခါ ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်၊ ကြိယာဘေတနာကြည့်သော အကုသိုလ်နှီးသာ၊ အဟိတ်ကြိယာ၊ မဟာကုသိုလ်၊ မဟာကြိယာ၊ လောကိုဝိပါက် ပဝတ္ထီ၊ ပဋိသင့် သန္တနာ နာမက္ခနာလေးပါး၊ အဓိပတိတန်း။ “နာဓိပတိပစ္စယာ ကမ္မာ တိကို”။ ၆၂။ နိရာဓိပတိကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်၊ ကြိယာဘေတနာ။ ပစ္စိုက်။ ၆၃။ တိကို၏။ အဓိပတိတရားကိုယ်။ ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်၊ ကြိယာဘေတနာ ကြည့်သော သာဓိပတိဇာငါးဆဲနှစ်ခု နာမက္ခနာလေး၊ အနုလုံး။ တိကို၏။

အဓိပတိမူ ဝိပါက္ခနာက္ခာ။ ဖိုလ်လေးချွှေရှုသော အဓိပတိတရားကိုယ်။ လောကိုဝိပါက် ပဝတ္ထီ၊ ပဋိသင့် နာမက္ခနာလေးပါး၊ အဓိပတိတန်း။ “နာဓိပတိပစ္စယာ ဝိပါက္ခနာက္ခာ”။ ၆၄။ အဓိပတိတရားကိုယ်ကြည့်သော သာဓိပတိကုသိုလ်အကုသိုလ် ကြိယာ နာမက္ခနာလေး၊ ဝိပါက္ခနာက္ခာ။ တိကို၏။ ၆၅။ ॥ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်၊ ကြိယာဘေတနာ အဓိပတိတရားကိုယ်။ အဓိပတိပစ္စည်းကို မရသောအခါ အကုသိုလ် နှီးသာ၊ အဟိတ်ကြိယာ၊ မဟာကုသိုလ်၊ မဟာကြိယာ နာမက္ခနာလေးပါး။

ပစ္စနိက်။ တိကို။ ၅။ အဓိပတိတရားကိုယ်ကြုံသော ဖိုလ်လေးခု နာမက္ခန္တာ  
လေးပါး၊ အနုလုံး၊ ကော်။ ၆။

အဓိပတိမူ ဝိပ္ပယုတ္တခုကျွဲ ပြောပေါ်ကာရဟု၍ အဓိပတိပစ္စည်းကို ရသောအခါ  
အဓိပတိတရားကိုယ်။ မရသောအခါ အကုသိုလ်စွဲအသ အဟိုတ်ကြိယာ၊ မဟာ  
ကုသိုလ်၊ မဟာကြိယာ၊ အရှုပဝိပါက်လေးခုကြုံသော လောကိုပါက် ပဝတ္ထိ၊  
ပစ္စသေနွေ နာမက္ခန္တာလေးပါး။ အဓိပတိတူန်း။ တိကို။ ၇။ ၁။ အရှုပဘု၍  
အဓိပတိပစ္စည်းကို ရသောအခါ အဓိပတိတရားကိုယ် ကြုံသော လောဘူး၊  
မဟာကုသိုလ်၊ မဟာကြိယာ။ ကေန့်ရသော အရှုပကုသိုလ်၊ အရှုပကြိယာ၊  
အထက်မဂ်သုံးခု၊ ဖိုလ်လေးခု နာမက္ခန္တာ။ ဝိပ္ပယုတ္တန်း။ တိကို။ ၈။ ၁။  
အရှုပဝိပါက်လေးခု ပဝတ္ထိ၊ ပစ္စသေနွေ နာမက္ခန္တာလေးပါး။ အရှုပဘု၍ အဓိပတိ  
ပစ္စည်းကိုရသောအခါ အဓိပတိတရားကိုယ်။ မရသောအခါ လောဘူး၊ မောဘူး၊  
မနောဒ္ဓါရာဝဏ္ဏန်း၊ မဟာကုသိုလ်၊ မဟာကြိယာ၊ နာမက္ခန္တာလေးပါး။ ပစ္စနိက်။  
တိကို။ ၉။ ပြောပေါ်ကာရဟု၍ အဓိပတိပစ္စည်းကိုရသောအခါ အဓိပတိတရား  
ကိုယ်ကြုံသော သာဓိပတ်ဇာ ငါးဆဲနှစ်ခု နာမက္ခန္တာ။ အနုလုံး တိကို။၏။

(အနှစ်ရာ၊ သမနှစ်ရာ၊ သဟဇာတ၊ အညာမညာနှင့်သယာ၊ ဥပန်သယာ၊ အာဟာရ၊  
လူ၍ယာ၊ သမ္မယူတ္ထာ၊ အထိုး၊ အဂိုတာ၊ ဤပစ္စည်းတို့သည် ဝါရသို့လိုက်၍ နာမက္ခန္တာ  
သာရသောကြုံင့် အာရှုပကုမ္ပဏီ တူကုန်၏။ ၂။ နာမက္ခန္တာ အကုန်မရသော  
ဟောတူ၊ အဓိပတ်၊ ပုရေဇာတ၊ အာသေဝန်၊ ကဗျာ၊ ဝိပါက၊ ရဲ့နာ၊ မရှာ၊ ဝိပ္ပယုတ္ထာ၊  
ဤပစ္စည်းတို့သည်သာလျှင် အချင်းချင်း တူကုန်၏)။

### ပုရေဇာတဗု

(ပုရေဇာတဗု အဓိပတ်ခုကျွဲ အဓိပတ်က တွန်းမြို့တိုင်းတွန်း)။

ပုရေဇာတဗု အာသေဝန်ခုကျွဲ အရှုပဘု၍ဖြစ်သောအခါ လောဘူး၊ မောဘူး၊  
မဟာကုသိုလ်၊ မဟာကြိယာ ခုတိယာဒိဇာုံး၊ အရှုပကုသိုလ်၊ အရှုပကြိယာ၊  
အထက်မဂ်သုံးခု နာမက္ခန္တာ။ ပုရေဇာတွန်း။ တိကို။ ၁။ ၁။ ပြောပေါ်ကာရဟု၍  
ဖြစ်သောအခါ အကုသိုလ်စွဲအသ၊ ဟသံတူပါ်၊ မဟာကုသိုလ်၊ မဟာကြိယာ  
ပင်မဇာုံး၊ အာဝဏ္ဏန်းအွေး။ အရှုပဝိပါက်လေးခုကြုံသော ဝံပါက်ပဝတ္ထိနာမက္ခန္တာ  
လေးပါး။ အာသေဝနတွန်း။ တိကို။ ၁။ ၁။ အရှုပဝိပါက်လေးခု အရှုပဘု၍  
ဖြစ်သောအခါ လောဘူး၊ မောဘူး၊ မဟာကုသိုလ်၊ မဟာကြိယာ ပင်မဇာုံး၊ မဟာကုသိုလ်၊  
ခွဲရာဝဏ္ဏန်း၊ ပစ္စသေနွေ နာမက္ခန္တာလေးပါး၊ ပစ္စနိက်၍ တိကို။ ၁။ ၁။ ပြောပေါ်ကာရ  
ဘု၍ ဖြစ်သောအခါ အကုသိုလ်စွဲအသ၊ ဟသံတူပါ်၊ မဟာကုသိုလ်၊ မဟာကြိယာ

## သံသဋ္ဌဝါရ အနုလောမဒုကာဒိသချို့ဝါရ

၃၀၉

အုတိယာဒီဇော်၊ မဟဂူတ်ကုသိုလ်၊ မဟဂူတ်ကြိယာ၊ မင်လေးခု နာမက္ခား။  
အနုလုံး။ တိကို။ ၅။ ၁။

ပုဂ္ဂိုလ်ဘမူးကုသိုလ် အရှုပဝါပါက်လေးခု။ အရှုပဘုံး၌ ဖြစ်သောအခါ  
ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်၊ ကြိယာစေတနာကြုံသော လောဘမူ၊ မောဟမူ၊ မနော  
ဒါရာဝါဇ်န်း၊ မဟာကုသိုလ်မဟာကြိယာ၊ အရှုပကုသိုလ်၊ အရှုပကြိယာ၊ အထက်  
မင်သုံးခု၊ ဖိုလ်လေးခု၊ ပဋိသန္ဓနာမက္ခားလေးပါး။ ပုဂ္ဂိုလ်ဘတုန်း။ တိကို။  
၅။ ပုဂ္ဂိုလ်ကုရာရုံး၌ ဖြစ်သောအခါ ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်၊ ကြိယာစေတနာ။  
ကမ္မတန်း။ တိကို။ ၅။ အရှုပဘုံး၌ ဖြစ်သောအခါ ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်၊  
ကြိယာစေတနာ။ ပစ္စနိက်။ တိကို။ ၅။ ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်၊ ကြိယာစေတနာ၊  
အရှုပဝါပါက်လေးခု ကြုံသော ပုဂ္ဂိုလ်ကုရာ ပဝတ္ထနာမက္ခားလေးပါး။ အနု  
လုံး။ တိကို။ ၅။ ၁။

ပုဂ္ဂိုလ်ဘမူ ဝိပါကုခုကု၌ အရှုပဝါပါက်လေးခု။ အရှုပဘုံး၌ ဖြစ်သောအခါ  
ဖိုလ်လေးခုနာမက္ခား။ ပဋိသန္ဓနာမက္ခားလေးပါး။ ပုဂ္ဂိုလ်ဘတုန်း။ ကော်။  
၅။ ပုဂ္ဂိုလ်ကုရာရုံး၌ ဖြစ်သောအခါ ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်၊ ကြိယာနာမက္ခား  
လေးပါး။ ဝိပါကုတုန်း။ တိကို။ ၅။ အရှုပဘုံး၌ ဖြစ်သောအခါ လောဘမူ၊  
မောဟမူ၊ မနောဒါရာဝါဇ်န်း။ မဟာကုသိုလ်၊ မဟာကြိယာ၊ အရှုပကုသိုလ်၊  
အရှုပကြိယာ၊ အထက်မင်သုံးခု နာမက္ခား။ ပစ္စနိက်။ တိကို။ ၅။ အရှုပ  
ဝါပါက်လေးခုကြုံသော ပုဂ္ဂိုလ်ကုရာ ပဝတ္ထနာမက္ခားလေးပါး။ အနုလုံး။  
ကော်။ ၅။ (ပုဂ္ဂိုလ်ဘမူ စုံသုန်၊ မရှိ ဒုကလ္လာယုပြီ)

ပုဂ္ဂိုလ်ဘမူ ဝိပုံယူတွဲခုကု၌ ပုဂ္ဂိုလ်ကုရာ ပဋိသန္ဓနာမက္ခားလေးပါး။  
ပုဂ္ဂိုလ်ဘတုန်း။ ကော်။ ၅။ ဝိပုံယူတွဲတုန်းမရှိ။ ၁။ အရှုပဝါပါက်လေးခု ပဝတ္ထိ၊  
ပဋိသန္ဓနာမက္ခား။ အရှုပဘုံး၌ ဖြစ်သောအခါ လောဘမူ၊ မောဟမူ၊ မနောဒါရာ  
ဝါဇ်န်း၊ မဟာကုသိုလ်၊ မဟာကြိယာ၊ အရှုပကုသိုလ်၊ အရှုပကြိယာ၊ အထက်မင်  
သုံးခု၊ ဖိုလ်လေးခု နာမက္ခား လေးပါး။ ပစ္စနိက်။ တိကို။ ၅။ အရှုပဝါပါက်  
လေးခုကြုံသော ပုဂ္ဂိုလ်ကုရာ ပဝတ္ထနာမက္ခားလေးပါး။ အနုလုံး။ တိကို။ ၅။

### အာသေဝန်မူ

အာသေဝန်မူ ကမ္မခုကု၌ ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်၊ ကြိယာစေတနာကြုံသော  
အကုသိုလ်ဒ္ဓါဒ္ဓဒီဒေသ၊ ဟသီတုပြီဒီ၊ မဟာကုသိုလ်၊ မဟာကြိယာ ပဋိမဇော်။ အာ  
ဝါဇ်န်းဒ္ဓါဒ္ဓဒီဒေပါက်ပတ္တိ၊ ပဏိသန္ဓနာမက္ခားလေးပါး၊ အာသေဝန်တုန်း။ တိကို။ ၅။  
အကုသိုလ်ဒ္ဓါဒ္ဓဒီဒေသ၊ ဟသီတုပြီဒီ၊ မဟာကုသိုလ်၊ မဟာကြိယာ ခုတိယာဒီဇော်  
မဟဂူတ်ကုသိုလ်၊ မဟဂူတ်ကြိယာ၊ မင်လေးခုကြုံရှုံးသော စေတနာ။ ကမ္မတန်း။  
တိကို။ ၅။ အကုသိုလ်ဒ္ဓါဒ္ဓဒီဒေသ၊ ဟသီတုပြီဒီ၊ မဟာကုသိုလ်၊ မဟာကြိယာ

ပဋ္ဌမဇောအာဝင့်န်းဒွေး၌ ရှိသော စေတနာ။ ပစ္စနိက်။ တိကို။ ၅။ ၂၇၈၁နာ  
ကြော်သော အကုသိုလ်ဒ္ဓါဒသ၊ ဟသိတ္ထပါ၍ မဟာကုသိုလ်၊ မဟာကြိယာ  
ဒုတိယာဒီဇော၊ မဟဂုတ်ကုသိုလ်၊ မဟဂုတ်ကြိယာ၊ မဂ်လေးခု နာမက္ခာန္တာ  
လေးပါး။ အနုလုံး။ တိကို။ ၅။ ၂၇၉၂ကန့်၏ မတ္တန်းရ။ ၆။ (ဤနည်းကိုမျှ၍  
ပဋ္ဌစိဝါရအတိုင်း ရုပ်ကိုချုပ် ဒုကအကုန် တ္တန်းလေ)။

### တိကာဒီသချုပ်ဝါရ

ဟေတ် အာရမ္မဏူ အဓိပတ် တိကျွဲ အာရမ္မဏူနှင့် အဓိပတ် ဒုကတ္တန်းများ။ ၇။  
နှစ်ပါးတ္တန်း မရှိ။ ၈။ အဓိပတ်ပစ္စည်းကိုရသောအခါ အဓိပတ်တရားကိုယ်။ မရသော  
အခါ မောဟမူဒွေး၌ မောဟကြော်သော အကုသိုလ်ဒ္ဓါဒသ၊ မဟာကုသိုလ်၊ မဟာ  
ကြိယာ၊ သဟိတ်လောကိုဝိပါက် ပဝတ္တိ၊ ပဋ္ဌသန္တာ နာမက္ခာန္တာလေးပါး။ အဓိပတ်  
တ္တန်း။ တိကို။ ၅။ ပစ္စနိက်မရှိ။ ၆။ (အာရမ္မဏေသိုလုံးကို မရသည်)။ ၇။ အဓိပတ်  
တရားကိုယ်ကြော်သော သာဓိပတ်ဇော ငါးဆဲ့နှစ်ခု နာမက္ခာန္တာ။ အနုလုံးတိကို။ ၈။  
(ဤနည်းကိုမျှ၍ ပဋ္ဌစိဝါရအတိုင်းတဲ့ ရုပ်ကိုချုပ် တိကအရှိသည့်တိုကို အကုန်  
တ္တန်းလေ)။ ၉။ ဤမျှသောနည်းဖြင့် ဤပါရွှေ ပစ္စည်းတ္တန်းကို သိကောင်းတော့  
သည်)။ ၁၀။ အနုလုံးအရကိုသာ ဆုံးပေါ့။ ၁၁။ “ဟေတ် အာရမ္မဏူ အဓိပတ်  
ပစ္စယာ ပုဂ္ဂဇားတော့ တိကို”။ ၁၂။ အရကား ပဉာဏ်ကာရာဘုံးဖြစ်သောအခါ  
အဓိပတ် တရားကိုယ်ကြော်သော သာဓိပတ်ဇော ငါးဆဲ့နှစ်ခု နာမက္ခာန္တာ။ တိကို။ ၁၃။  
(ပဋ္ဌစိဝါရ အတိုင်းပင်)။ ၁၄။ အာရမ္မဏေပစ္စည်း ပါသောကြောင့် တူသည်)။ ၁၅။  
“ဟေတ် အာရမ္မဏူ၊ အဓိပတ်ပစ္စယာ အာရသောဝန် တိကို”။ ၁၆။ အရကား အဓိပတ်  
ပစ္စည်းကိုရသောအခါ အဓိပတ်တရားကိုယ် ကြော်သော လေဘာမူ။ ဒေသမူ။  
မဟာကုသိုလ်၊ မဟာကြိယာ၊ ဒုတိယာဒီဇော။ မဟဂုတ်ကုသိုလ်။ မဟဂုတ်  
ကြိယာ။ မဂ်လေးခု နာမက္ခာန္တာ။ တိကို။ ၁၇။ (ပဋ္ဌစိဝါရနှင့် အထူးမရှိပြီ)။ ၁၈။  
[ဒုကတ္တန်းမှာ ရုပ်မပါ၊ နာမ်သက်သက်ကို တ္တန်းရှုံး ထူးသည်။ စတူကာ ပဉာဏ်  
အစုံသည်တို့လည်း အာရမ္မဏူ အစုံသော နာမ်သက်သက် ပစ္စယူပုံး ရှိသော  
ပစ္စည်း ပါသောကြောင့် အနုလုံး အနုလေးမပစ္စနိက်အရ မထူးပြီ။ ၁၉။ ပဋ္ဌစိ  
ဝါရကိုမျှ၍ အနုလုံးကုန်အောင် ဟောလေ]။

ပစ္စည်းအနုလုံးပြီး၏

သံသဋ္ဌဝါရ

. ပစ္စနိက ဝိဘဂ်ဝါရ

ပစ္စည်းအနုလုံးကို ဟောတော်မူသည်၏ အခြားမျိုး ပစ္စည်း ပစ္စနိက်ကို  
ဟောတော်မူ၏။ ထိုပစ္စည်းပစ္စနိက်၏ တံ့သော်လည်း ဝိဘဂ်ဝါရ သံသဏ္ဌဝါရ

## သံသန္တဝါရ ပစ္စနိက ဝိဘင်္ဂဝါရ

200

အားဖြင့် နှစ်ပါးအပြားရှိ၏။ ထို....တွင် ဝိဘက်ဝါရကို ရှေးဦးစွာဟောတော်မှု၏။  
ထို....၌ တုံ့သော်လည်း နဟောတုပစ္စည်း၏ ဝိဘက်ဝါရ၊ နာခံပတိပစ္စည်း၏ ဝိဘက်ဝါရ  
အစဉ်သောအားဖြင့် ဆယ်ပါအပြားရှိ၏။ ထို....တွင် နဟောတုပစ္စည်း၏ ဝိဘက်  
ဝါရကို ရှေးဦးစွာ ဟောတော်မှု၏။ ထို....၌ တုံ့သော်လည်း အကုသလပဒ။ အဗျာ  
ကတပဒအားဖြင့် နှစ်ပါး အပြားရှိ၏။ ထို....တွင် အကုသလပဒကို ရှေးဦးစွာ  
ဟောတော်မှု၏။

ဟောဟန်ကား “အကုသလဲ ဓမ္မ သံသင့်ဘ အကုသလောပါ။ နဟေတူ  
ပစ္စယာ။ ပိုစိကိစ္စသံသယဂတေ ဉာဏ္ဍသံသယဂတေ ခန္ဓု သံသင့်ဘ ပိုစိကိစ္စသံသယ  
ဂတေက ဉာဏ္ဍသံသယဂတေ၊ မောဟော” ဟူသည်တည်း။ ။ (အနက်ဒယာလန်ပြု)။  
ကထ္တားကား ပိုစိကိစ္စသံသယဂရတ်။ ဉာဏ္ဍသံသယဂရတ်။ စော၊ ဉုဏ်သာ။ အစိတ်အပေါင်း  
နာမက္ခနာကို နှီးနှော၍ ဖြစ်သော ပိုစိကိစ္စသံသယဂရတ်။ ဉာဏ္ဍသံသယဂရတ်၌ ရှိသော  
မောဟ ပစ္စယျိုးပို့တရား ရ၏။

ထိုနောင် အဗျာကတပဒကိုလောတော်မူ၏။ ဟောဟန်ကား “အဗျာကတဲ့ မဲ့  
သံသင္တာ အဗျာကတောာ့ပဲ။ နှောတုပစ္စယာ။ အေဟေတုကံ ဝိပါကာဗျာကတဲ့  
ကြိယာဗျာကတဲ့ ငက် ခန့်။။ ဒွေ့ ခန့်ဘာ။ အေဟေတုကပို့သုန္တိက္ခာကော်ပို့  
ကတဲ့ ငက် ခန့် သံသင္တာ။။ ဒွေ့ ခန့်ဘာ။” ဟူသည်တည်း။ ။ ပေတ္တိအခါ ကတ္တားကား  
အဟိတ်စိတ်အငွေ့ရသာ။ ဆန္ဒကြုံသော အညာမာန်း ဖို့သာ။။ ခန့်ဘရ၏။ ။  
ပို့သုန္တိအခါ အဟိတ်ပို့သုန္တိနှစ်ခု။ ဆန္ဒပီတိဝီရိယာ ကြုံသော အညာမာန်း  
စေတသိုက် တဆယ်၊ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခာနာကို နှီးနှော၍ ဖြစ်သေား။။  
ရ၏။ ။ (နောတုဝိဘင်းရီရိုး၏)။

နာဂတ်ပိုင်ဘက်ဝါရ

နာမိပတိ၌ “ကုသလဲ မဲ့ သံသင္တာ ကုသလော်ပါ။ ဧည့် ခန္ဓာ”။ ။  
ကတ္တားကား အမိပတိပစ္စည်းကို ရသောအာခါ မဟာကုသိုလ်ရှစ်ခု။ ကေန်ရသော  
မဟာဂုဏ်ကုသိုလ်ကိုးခဲ့။ မဂ်လေးခဲ့။ စေတသိက်အထွေးသ အစိတ်အပေါင်း  
နာမက္ခာနာကို နှီးနော၍ ဖြစ်သော အမိပတိတရားကိုယ်။ မရသောအာခါ မဟာ  
ကုသိုလ်ရှစ်ခု။ အထွေးသ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခာနာကို နှီးနော၍ ဖြစ်သော  
မဟာကုသိုလ်ရှစ်ခု။ အထွေးသ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခာနာ။ ပါ၏။

“ଆଗ୍ନିବଳେ ମୁଁ ସମ୍ବନ୍ଧୀ ଆଗ୍ନିଲେବା॥ପି ୱେ ଏଣ୍ଟିବା” ॥ ॥ (ଆଶିବତିତଥା  
କର୍ମକୁଣ୍ଡ ଭରିବେବାଅବି ଆଗ୍ନିବଳୀଯ ପ୍ରିୟବାଗ୍ନିକୋର) ॥ ॥ “ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକତା  
ଚମ୍ପିଦ୍ଵା ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକତାରେବା॥ପି ୱିଷିକ୍ରିୟାଧ୍ୟାତ୍ମିକତା  
କ୍ରିୟାଧ୍ୟାତ୍ମିକତାରେ ଗେବ ॥ପି ୱେ ଏଣ୍ଟିବା” ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥

ရသော မဟဂုတ်ကြံးယာကိုးခဲ့။ ဖိုလ်လေးခု၌ ရှိသော အဓိပတိတရားကိုယ်။ မရသောအခါ အဟိတ်ကြံးယာသုံးခဲ့။ မဟာကြံးယာရှစ်ခု။ လောကိုပါက် ဗာတ္ထိးသာ။၏။ ပဉ္စတိးသာ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခနာကို နှီးနှော၍ ဖြစ်သောဗျာ။၏။ နန္ဒာ၏။ ပဋိသန္တအခါ ကတ္ထားကား ပဋိသန္တစိတ် ကျေနပိုသာ။၏။ ပဉ္စတိးသာ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခနာကိုးပဲ။ ပစ္စယူပွှုံး၏။ နာဓိပတိ ပြီး၏။

### နပုဇ္ဇာတ ဝိဘာ်ပါရ

နပုဇ္ဇာတ၏ “ကုသလံ ဓမ္မံ သံသင္တာ ကုသလောဗျာ။၏။ အရှုပေ ကုသလံ ကော် ခန္ဓာ သံသင္တာ။၏။ ဒွေးခန္ဓာ”။ ၅ကတ္ထားကား အရှုပေဘုံး၌ ဖြစ်သောအခါ မဟာ ကုသံုလ်ရှုံးခဲ့။ အရှုပေကုသံုလ်လောဗျာ။ အထက်မဟုတ်သုံးခဲ့။ ဆတ္ထိးသာ အစိတ် အစိတ် နာမက္ခနာကို နှီးနှော၍ ဖြစ်သောဗျာ။၏။ ခန္ဓာ ပစ္စယူပွှုံး၏။ “အကု သလံ ဓမ္မံ သံသင္တာ အကုသလောဗျာ။၏။ အရှုပေ အကုသလံ။၏။ ခန္ဓာ”။ ၅။ ၅ကတ္ထားကား အရှုပေဘုံး၌ ဖြစ်သောအခါ လောဘမူရှင်း။ မောဟမူရွှေး။၏။ ကောင်းသံုပါ။ ရော်။ ၆။ “အဗျားကတံု ဓမ္မံ သံသင္တာ အဗျားကတောဗျာ။၏။ အရှုပေ ဝိပါကာဗျာကတံု ကြံးယာဗျာကတံု။၏။ ခန္ဓာ။ ပဋိသန္တက္ခာကော် ဝိပါကာဗျာကတံု ကော် ခန္ဓာ။၏။ ဒွေးခန္ဓာ”။ ၆။ ပစ္စတိးသာ ကတ္ထားကား အရှုပေဝိပါက် လောဗျာ။ အရှုပေဘုံး၌ ဖြစ်သောအခါ မနောဒ္ဓရာဝါစ္စား။၏။ မဟာကြံးယာရှစ်ခု။ အရှုပေကြံးယာလေးခဲ့။ ဖိုလ်လေးခဲ့။၏။ ဆတ္ထိးသာ အစိတ်အစိတ်။၏။ ခန္ဓာ။၏။ ပဏီသန္တအခါ ကတ္ထားကား ပဏီသန္တ ကျေနပိုသာ။၏။ ပဉ္စတိးသာ အစိတ်အစိတ်။၏။ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခနာ ပစ္စယူပွှုံးတရား ရော်။ ၆။ နပုဇ္ဇာ ၁၁တ ပြီး၏။

နပ္စ္စာတ၏ ကုသလံ ကုသလောဗျာ။၏။ အကုန်ကောက်။ ၇။ အကုသလံ အကုသလောလည်း အကုန်ကောက်။ ၈။ အဗျားကတံု အဗျားကတောဗျာဝိပါက် ကြံးယာ အကုန်ကောက်။ ပဋိသန္တအခါ။ ပဋိသန္တစိတ် ကျေနပိုသကိုကောက်။ နပစ္စာတ ပြီး၏။

နာသေဝန္တ၏ ကုသလံ ကုသလော ကတ္ထားကား မဟာကုသံုလ် ပဋိမဇ္ဇာ။၏။ ၉။ အဋ္ဌတိးသကိုကောက်။ ၁၀။ အကုသလံ အကုသလော ကတ္ထားကား အကုသံုလ်ခြုံသာ ပဋိမဇ္ဇာကိုကောက်။ ၁၁။ အဗျားကတံု အဗျားကတောဗျာ၌ ပဝါးအခါ ကတ္ထားကား ဟသံုပွှုံး။ မဟာကြံးယာ ပဋိမဇ္ဇာ။ အာဝဇ္ဇား ဒွေး။ ဝိပါက်ဆတ္ထိးသာ။၏။ အဋ္ဌတိးသကိုကောက်။ ၁၂။ ပဏီသန္တအခါ ပဏီ သန္တစိတ် ကျေနပိုသကိုကောက်။ ၁၃။ နာသေဝန္တ ပြီး၏။

နကမ္မာ၏ ကုသလံ ကုသလော ကတ္ထားကား ကုသံုလ်ကောင်းသာ။၏။ စေတနာ ကြံးယာ။၏။ သတ္ထတိးသာ။၏။ အစိတ်အပေါင်း နာမက္ခနာကို နှီးနှော၍

သံသဋ္ဌဝါရ ပစ္စနိက သုဒသချုပ်ဝါရ

८८

နှစ်ဗုံးနှင့် အဲပျောကတံ အဲပျောကတော့ တချက်သာ။ ၁၂၁၃  
ပိဉာၢ်တဆယ်။ သမ္မတိတ္ထသာဓာရဏ ဖေတသိုက် ခုနစ်ခုကိုကောက်။ ၁၂၁၄  
နှစ်ဗုံးနှင့်<sup>ပြီး၏</sup>။

နှမရှုံး အပျောကတဲ့ အပျောကတော့ တချက်သာ။ ပဝတ္ထိအခါ ကတ္တားကား  
အဟိတ်စိတ် အငွေ့ရသကိုကောက်။ ပပို့သင့်အခါ အဟိတ်ပပို့သန္တာ  
နှစ်ခုကိုကောက်။ နှမရှုံးပြီး၏။

နိဝိယူတွေ့၍ ကုသလဲ ကုသလော။ အကုသလဲ အကုသလော။ အရှုပဘုံး  
ပုဂ္ဂဇာတအတိုင်း ကောက်။ ။အဗျာကတံ အဗျာကတော ကတ္တားကား  
အရှုပပိုပါက်လေးခု ပတ္တိ၊ ပဋိသန္တာ နာမက္ခာ။ အရှုပဘုံး ပြစ်သောအခါ  
မနောဒ္ဓရာဝတ္ထုး။ မဟာကြိယာရှုစဲ။ အရှုပကြိယာလေးခု။ ဖိုလ်လေးခု။  
စေ။ ဆုံးသကိုကောက်။ ။(အရှုပဘုံး ပိုရတိကား လောက္တာရတိသာ။  
လောကိုရတိမရှိ။ အပွဲမညာကား အချင်းချင်းပေါ်သိမ်းပင် မရှိသည်ကိုထောက်၍  
စေသိကိုကောက်)။ ။ဝိဘင်္ဂါရ ပြီး၏။

သံသင္တိဇ်

ପଠକିଳ ଯୁଦ୍ଧଚର୍ଚ୍ଚାନ୍ତିର

ဝိဘင်္ဂရကို ဟောတော်မူသည်၏ အခြားမဲ့၌ သချို့ဝါရကိုဟောတော်မူ၏။ ထို....၍ သုဒ္ဓတုသေသနလည်း သုဒ္ဓ၊ ဒုက္ခဘီဘားဖြင့် နှစ်ပါးအပြားရှိ၏။ ထို....တွင် သူ၏သချို့ဝါရကို ရှေ့ပြီးစွာ ဟောတော်မူ၏။ ထို....၌ တုသေသနလည်း နဟယတုသုဒ္ဓသချို့ဝါရ၊ နာခံပတ်သုဒ္ဓသချို့ဝါရ အစရှိသော အားဖြင့် ဆယ်ပါးအပြားရှိ၏။ ထို....တွင် နဟယတုသုဒ္ဓသချို့ဝါရကို ရှေ့ပြီးစွာ ဟောတော်မူ၏။ ထိုနဟယတုသုဒ္ဓသချို့ဝါရ၏ မောဟာမူဖွေး၌ မောဟ၊ အဟိတ်ပဝတ္ထိ၊ ပဂ္ဂိုလ်နှင့် နာမက္ခနာလေးပါး၊ ဤတရားတို့သည် နဟယတုပူစ္စည်း၏ ပစ္စယူပွဲ မျှော်ဗြာ၏။ ထို ကြော်ထုတေနားတို့ကို ဤပစ္စနိက်ချိ နယသူ့လိုက်၍ ငါး ဝါရသူ့လိုက်၍ ငါး၊ တိက်ပုဒ်၏အခုံလိုက်၍ ငါး၊ ကံကဗ္ဗား နေဟန်သူ့လိုက်၍ ငါး၊ “နဟယတုယာ ဧ”ဟု သချို့တပ်၍၊ ဇားအပ်ကုန်၏။ ။နာခံပတ်သုဒ္ဓသွေး

အခိပတိပစ္စည်းကိုရသောအခါ အခိပတိတရားကိုယ်။ မရသောအခါ အကုသိုလ် ဖွဲ့စီသာ။ အဟိတ်ကြံယာ။ မဟာကုသိုလ်။ မဟာကြံယာ။ လောကိုဝိပါက် ပဝတ္ထု၊ ပဋိ သန္တနာမက္ခနာလေးပါး။ နာခိပတိပစ္စည်း၏ ပစ္စယူပုန်ဓမ္မဖြစ်ကုန်၏။ “နာခါ ပတိယာ တိကျို”၏။ ။နပုရောဇာတသုဒ္ဓဗုဒ္ဓ အရှုပဝိပါက်လေးခု။ အရှုပဘုဒ္ဓ ဖြစ်သောအခါ လောဘမှု၊ မောဘမှု၊ မနောဒ္ဓဗုဒ္ဓရှုပုံနှင့် မဟာကုသိုလ်။ မဟာကြံယာ။ အရှုပကုသိုလ်။ အရှုပကြံယာ။ အထက်မဂ်သုံးခု။ ဖိုလ်လေးခု နာမက္ခနာ။ ပဋိသန္တနာမက္ခနာလေးပါး။ “နပုရောဇာတေ တိကျို”၏။ ။နပ္စာဘုဒ္ဓတသုဒ္ဓဗုဒ္ဓ အလုံးစုံသော ပဝတ္ထု၊ ပဋိသန္တနာမက္ခနာလေးပါး။ တိကျို၏။ ။နပ္စာဘုဒ္ဓတသုဒ္ဓဗုဒ္ဓ အလုံးစုံသောကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်၊ ကြံယာ နာမက္ခနာလေးပါး။ တိကျို၏။ ။နကဗ္ဗာသုဒ္ဓဗုဒ္ဓ ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်၊ ကြံယာ စေတနာ။ တိကျို၏။ နဝိပါကသုဒ္ဓဗုဒ္ဓ အလုံးစုံသောကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်၊ ကြံယာ နာမက္ခနာလေးပါး။ တိကျို၏။ ။နစုံသုဒ္ဓဗုဒ္ဓ ဇ္ဈာပ္ဇာတ္တသုဒ္ဓ နာမက္ခနာလေးပါး။ ကော်၏။ ။နမဂ္ဂသုဒ္ဓဗုဒ္ဓ အဟိတ်ပဝတ္ထု၊ ပဋိသန္တနာမက္ခနာလေးပါး။ ကော်၏။ ။နဝိပုယုတ္တသုဒ္ဓဗုဒ္ဓ အရှုပဝိပါက်လေးခု ပဝတ္ထု၊ ပဋိသန္တနာမက္ခနာလေးပါး။ အရှုပဘုဒ္ဓ ဖြစ်သောအခါ လောဘမှု၊ မောဘမှု၊ မနောဒ္ဓဗုဒ္ဓရှုပုံနှင့် မဟာကုသိုလ်၊ မဟာကြံယာ၊ အရှုပကုသိုလ်၊ အရှုပကြံယာ။ အထက်မဂ်သုံးခု။ ဖိုလ်လေးခု။ နာမက္ခနာလေးပါး။ “နဝိပုယုတ္တ တိကျို”၏။ ။သုဒ္ဓသုချုပ် ဝါရျှုပြီး၏။ ။

### အုကာဒီသချုပ်ဝါရ

သုဒ္ဓသုချုပ်ဝါရကို ဟောတော်မူသည်၏အခြားမြို့ အုကာဒီသချုပ်ဝါရကိုဟောတော်မူ၏။ ထို...၌တုံးတုံးသောလည်း နဟေတု အုကာဒီ အစရှိသောအားဖြင့် ဆယ်ပါးအပြားရှိ၏။ ထို...၌တွင်နဟေတုအုကာဒီကို ရှေးဦးစွာဟောတော်မူ၏။ ထို...၌တုံးတုံးသောလည်း ဒုက၊ တိကားပါ။ ခသကအားဖြင့် ဆယ်ပါးအပြားရှိ၏။ ထို...၌တွင် အုကာဒီရှေးဦးစွာဟောတော်မူ၏။ ထိုအုကာဒီ တုံးတုံးသောလည်း နဟေတုမူ နာခိပတိဒုက အစရှိသောအားဖြင့် ကိုပါးအပြားရှိ၏။ ထို...၌တွင် နဟေတုမူ နာခိပတိဒုကကို ရှေးဦးစွာ ဟောတော်မူ၏။

ထိန်ဟောတုမူ နာခိပတိဒုက၏။ အခိပတိပစ္စည်းကိုရသောအခါ အခိပတိတရားကိုယ်။ မရသောအခါ မောဘမူဒ္ဓဗုဒ္ဓ မောဟာကြံ့သောအကုသိုလ်ဖွဲ့စီသာ၊ မဟာကုသိုလ်၊ မဟာကြံယာ၊ သဟိတ် လောကိုဝိပါက် ပဝတ္ထု၊ ပဋိသန္တနာမက္ခနာလေးပါး၊ ကြံတရားတို့သည်နာခိပတိပစ္စည်း၏ ပစ္စယူပုန်ဓမ္မသာ ဖြစ်၍ နဟေတုပစ္စည်း၏ ဟစ္စယူပုန်ဓမ္မ မဖြစ်သောကြောင့် နဟေတုပစ္စည်းတွေး၍ စင်

## သံသဋ္ဌဝါရ ခုကာဒီသချောင်း

၃၁၅

ကုန်၏။ ထိုကြောင့် အနုလောမပစ္စနိက်၌ “ဟေတုပစ္စယာ နာဓိပတိယာ တိဏ္ဍာ”။ ။၏။ ။နဟေတုပစ္စည်း၏ ပစ္စယူပွဲနဲ့မေ့သာဖြစ်၍ နာဓိပတိပစ္စည်း၏ပစ္စယူပွဲနဲ့မေ့သာ မဖြစ်သောတရားကား မရှိ။ ထိုကြောင့် ပစ္စနိယာနုလောမ၌ “နဟေတုပစ္စယာ အဓိပတိယာ”အစရှိသည်ဖြင့် မဟောရသတည်။ ။အဓိပတိတရားကိုယ်ကြိုးသော သာဓိပတ်ဇော ငါးဆဲနှစ်ခု နာမက္ခန္တ။ ဤတရားတို့သည် နဟေတုနာဓိပတ်ပစ္စည်းနှစ်ပါး၏ ပစ္စယူပွဲနဲ့မေ့သာ မဖြစ်ကုန်။ ထိုကြောင့် အနုလုပ်၌ “အဓိပတ်ပစ္စယာ ဟေတုယာ တိဏ္ဍာ”။ ။၏။ ။မောဟူမူးခွေး၌ မောဟာ။ အဟိတ်ပဝတိ၊ ပဋိသန္တ နာမက္ခန္တသေးပါး။ ဤတရားတို့သည် နဟေတု၊ နာဓိပတိ ပစ္စည်းနှစ်ပါး၏ ပစ္စယူပွဲနဲ့မေ့သာဖြစ်ကုန်၏။ ထိုကြောင့် ဤပစ္စနိယာ “နဟေတုပစ္စယာ နာဓိပတ်ယာ” ဖြစ်သောအပ်ကျော်။

နဟေတူမူ နပုဂရောတဒုက်၏ အရှုပပတ်ပါက်လေချေ အရှုပဘုံး၌ ဖြစ်သောအခါ မောဟူမူးခွေး၌ မောဟာကြိုးသော တောသမူ၊ မောဟူမူ၊ မဟာကုသိုလ်၊ မဟာကြိုယာ၊ အရှုပကုသိုလ်၊ အရှုပကြိုယာ၊ အထက်မဂ်သုံးခု၊ ဖိုလ်လေးခု နာမက္ခန္တ။ သဟိတ်ပဋိသန္တန္တန္တန္တသေးပါး။ ဤတရားတို့သည်နပူရောတပစ္စည်း၏ ပစ္စယူပွဲနဲ့မေ့သာဖြစ်၍ နာဓိပတ်ပစ္စည်း၏ ပစ္စယူပွဲနဲ့မေ့သာဖြစ်သောကြောင့် နဟေတု ပစ္စည်းတွေန်း။ ။“ဟေတုပစ္စယာ နပုဂရောတေ တိဏ္ဍာ”။ ။၏။ ။ပဉာဏ်ဝါကာရ ဘုံး၌ ဖြစ်သောအခါ မောဟူမူးခွေး၌ မောဟာ။ အဟိတ်ပဝတိ ပဝတ္ထိနာမက္ခန္တ လေးပါး။ ဤတရားတို့သည် နပုဂရောတပစ္စည်း တွေန်း၌ စင်ကုန်၏။ ထိုကြောင့် ပစ္စနိယာနဲ့မေ့သာ “နဟေတုပစ္စယာ ပုဂရောတေ ခွဲ”။ ။၏။ ။ပဉာဏ်ဝါကာရ ဘုံး၌ ဖြစ်သောအခါ မောဟူမူးခွေး၌ မောဟာ။ အရှုပပါက်လေးခု ကြိုးသော သဟိတ်ပဝတိ နာမက္ခန္တ လေးပါး။ နဟေတု နပုဂရောတေ ပစ္စည်းနှစ်ပါး၏ ပစ္စယူပွဲနဲ့မေ့သာဖြစ်၍ ထိုကြောင့် အနုလုပ်၌ “ဟေတုပစ္စယာ နာသေဝန် တိဏ္ဍာ”။ ။၏။ ။မောဟူမူးခွေး၌ အတိယာဒီဇော်၌ ရှိသော မောဟာ။ ဟသိတ္ထုပါဒ် အတိယာဒီဇော်။ နာသေဝန် တွေန်း။ ပစ္စနိယာနဲ့မေ့သာဖြစ်၌ “နဟေတုပစ္စယာ အသေဝန် ခွဲ”။ ။၏။ ။မောဟူမူးခွေး၌ မောဟာကြိုးသော အကုသိုလ် ဒ္ဓိဒီသ၊ မဟာကုသိုလ်၊ မဟာကြိုယာ အတိယာဒီဇော်၌ ရှိသော မောဟာ။ မဟာရှုတ်ကုသိုလ်၊ မဟာရှုတ်ကြိုယာ၊ မဂ်လေးခု နာမက္ခန္တ။ အလွတ်။ အနုလုပ်၌ တိဏ္ဍာ”။ ။၏။

နဟေတူမူ နာသေဝန်ကုန် မောဟူမူးခွေး၌ မောဟာကြိုးသော အကုသိုလ် ဒ္ဓိဒီသ၊ မဟာကုသိုလ်၊ မဟာကြိုယာ ပဉာဏ်ဇော်၊ သဟိတ်ပပါက် ပဝတ္ထိ၊ ပဋိသန္တန္တန္တန္တသေးပါး။ နဟေတုတွေန်း။ အနုလောမပစ္စနိက်၌ “ဟေတုပစ္စယာ နာသေဝန် တိဏ္ဍာ”။ ။၏။ ။မောဟူမူးခွေး၌ အတိယာဒီဇော်၌ ရှိသော မောဟာ။ ဟသိတ္ထုပါဒ် အတိယာဒီဇော်။ နာသေဝန် တွေန်း။ ပစ္စနိယာနဲ့မေ့သာဖြစ်၌ “နဟေတုပစ္စယာ အသေဝန် ခွဲ”။ ။၏။ ။မောဟူမူးခွေး၌ မောဟာကြိုးသော အကုသိုလ် ဒ္ဓိဒီသ၊ မဟာကုသိုလ်၊ မဟာကြိုယာ အတိယာဒီဇော်၌ ရှိသော မောဟာ။ မဟာရှုတ်ကုသိုလ်၊ မဟာရှုတ်ကြိုယာ၊ မဂ်လေးခု နာမက္ခန္တ။ အလွတ်။ အနုလုပ်၌ တိဏ္ဍာ”။ ။၏။

၃၁၆

တိကပဋ္ဌသန်း အရကောက်

မောဟမူ ပဋိမဇ္ဇာ၌၍သော မောဟ။ ဟသိတ္ထပါ၌ ပဋိမဇ္ဇာ။ ဟသိတ္ထပါ၌ ကြုံသော အဟိတ်ပဝတ္ထိ၊ ပဋိသန္တာ နာမက္ခန္တာ လေးပါး။ ပစ္စနိက်။ ဒွေး။ ၈၇။

နဟေတူမူ နကမ္မခက်၌ ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်၊ သဟိတ်ကြိယာ စေတနာ။ နဟေတုတ္ထန်း။ အနဲလောမ ပစ္စနိက်၌၍ တိကို။ ၈၇။ ၂။ မောဟမူဒွေး၌ မောဟ။ ကြိယာစေတနာ ကြုံသော အဟိတ်ပဝတ္ထိ၊ ပဋိသန္တာ နာမက္ခန္တာ လေးပါး။ နကမ္မတ္ထန်း။ ပစ္စနိယာနဲလောမ၌ “နဟေတုပစ္စယာ ကမ္မာ ဒွေး”။ ၈၇။ ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်၊ ကြိယာစေတနာ ကြုံသော အလုံးစုံသော သဟိတ်ပဝတ္ထိ၊ ပဋိသန္တာ နာမက္ခန္တာ လေးပါး။ အနုလုံး၌၍ တိကို။ ၈၇။ ၂။ အဟိတ်ကြိယာ စေတနာ။ ပစ္စနိက်။ ကော်။ ၈၇။ ၂။ “အဟေတုကြိယာဗျာကတေ ခန္တာ သံသဋ္ဌာ အဟေတုကြိယာဗျာကတာ စေတနာ”ဟု ဟောအပ်၏။

နဟေတူမူ နဝိပါကခုက်၌ မောဟမူဒွေး၌ မောဟကြုံသော ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်၊ သဟိတ်ကြိယာ နာမက္ခန္တာ လေးပါး။ နဟေတုတ္ထန်း။ အနဲလောမ ပစ္စနိက်၌ “ဟေတုပစ္စယာ နဝိပါကေ တိကို”။ ၈၇။ ၂။ အဟိတ်ပဝပိက် ပဝတ္ထိ၊ ပဋိသန္တာ နာမက္ခန္တာ လေးပါး။ နဝိပါက တ္ထန်း။ “နဟေတုပစ္စယာ ဝိပါကေ ကော်”။ ၈၇။ ၂။ သဟိတ်ပဝပိက် ပဝတ္ထိ၊ ပဋိသန္တာ နာမက္ခန္တာ လေးပါး။ အနုလုံး၌၍ ကော်။ ၈၇။ ၂။ မောဟမူဒွေး၌ မောဟ။ အဟိတ်ကြိယာ နာမက္ခန္တာ လေးပါး။ ပစ္စနိက်၌၍ ဒွေး။ ၈၇။

နဟေတူမူ နစ္ော့နဒက်၌ နဟေတုတ္ထန်း မရှိ။ ၂။ မောဟမူဒွေး၌ မောဟ။ ဧပ္ပါလ္လာဦးတဆယ်ကြုံသော အဟိတ်ပဝတ္ထိ၊ ပဋိသန္တာ နာမက္ခန္တာ လေးပါး။ နစ္ော့နတ္ထန်း။ “နဟေတုပစ္စယာ စုံနေ ဒွေး”။ ၈၇။ ၂။ မောဟမူဒွေး၌ မောဟကြုံသော သဟိတ်ပဝတ္ထိ၊ ပဋိသန္တာ နာမက္ခန္တာ လေးပါး။ အလွတ်။ အနုလုံး၌၍ တိကို။ ၈၇။ ၂။ ဧပ္ပါလ္လာဦးတဆယ်နာမက္ခန္တာ လေးပါး။ ပစ္စနိက်၌ “နဟေတုပစ္စယာ နစ္ော့နေ ကော်”။ ၈၇။

နဟေတူမူ နမဂ္ဂခက်၌ နဟေတုတ္ထန်း မရှိ။ မောဟမူဒွေး၌ မောဟ။ နမဂ္ဂတ္ထန်း။ “နဟေတုပစ္စယာ မရော ကော်”။ ၈၇။ ၂။ မောဟမူဒွေး၌ မောဟကြုံသော သဟိတ်ပဝတ္ထိ၊ ပဋိသန္တာ နာမက္ခန္တာ လေးပါး။ အလွတ်။ အနုလုံး၌၍ တိကို။ ၈၇။ ၂။ အဟိတ် ပဝတ္ထိ၊ ပဋိသန္တာ နာမက္ခန္တာ လေးပါး။ ပစ္စနိက်၌၍ ကော်။ ၈၇။

နဟေတူမူ နဝိပါယုတ္ထခက်၌ အရှုပဝပိက်လေးခု ပဝတ္ထိ၊ ပဋိသန္တာ နာမက္ခန္တာ။ အရှုပဘုံး၌၍ ဖြစ်သောအခါ မောဟမူဒွေး၌ မောဟကြုံသော လောဘူး၊ မောဟမူး၊ မဟာကုသိုလ်၊ မဟာကြိယာ၊ အရှုပကုသိုလ်၊ အရှုပကြိယာ၊ အထက် မင်သုံးခု၊ ဖိုလ်လေးခု နာမက္ခန္တာ။ နဟေတုတ္ထန်း။ “ဟေတုပစ္စယာ နဝိပါယုတ္ထ”

တိက္ခ” ။ ၅။ ၂။ ပဉာဏ်ဝါကာရ ဘုံး၌ ဖြစ်သောအခါ မောဟမူဒွေး၌ မောဟု။ အဟိတ် ပဝတ္ထိ၊ ပဋိသန္တ နာမက္ခန္တာ လေးပါး။ နိပ္ပုယုတ္တ တွန်း။ ပစ္စိယာ နဲ့လောများ “နဟောတုပစ္စယာ ပိပ္ပုယုတ္တ ဒွေး” ။ ၆။ ၂။ မောဟမူဒွေး၌ မောဟ၊ အရှုပဝိပါက်လေးခု ကြိုးသော ပဉာဏ်ဝါကာရ ပဝတ္ထိ၊ ပဋိသန္တ နာမက္ခန္တာ လေးပါး။ အလွတ်။ အရှုလုံး၌ တိက္ခ” ၇။ ၂။ အရှုပဘုံး၌ ဖြစ်သောအခါ မောဟ မူဒွေး၌ မောဟု။ မနောဒ္ဓါရာဝါရာ။ နာမက္ခန္တာ လေးပါး။ ပစ္စိကို၌ ဒွေး ၈။ ၂။ နဟောတုမူ ခုက ပြီး၏။ ၂။ (ကြိုးနည်းကိုမြှုံး၌ တိကာ၊ စတုက္ကာစာစရိတ်သည် တို့၌ လေးချက်ရှု တွန်းလေ) ။

“နဟောတု၊ နာခိပတိပစ္စယာ နပုရေဇာတေ ဒွေး” ။ ၂။ အရကား အရှုပဘုံး၌ ဖြစ်သောအခါ မောဟမူဒွေး၌ မောဟု၊ မနောဒ္ဓါရာဝါရာ။ အဟိတ် ပဋိသန္တ နာမက္ခန္တာ လေးပါး။ ဒွေး ၉။ ၂။ “နဟောတု၊ နာခိပတိပစ္စယာ နပစ္စာဇာတေ ဒွေး” ။ ၂။ အရကား မောဟမူဒွေး၌ မောဟု။ အဟိတ် ပဝတ္ထိ၊ ပဋိသန္တ၊ နာမက္ခန္တာ လေးပါး။ ပစ္စိကို၌ “နဟောတု နာခိပတိပစ္စယာ နပစ္စာဇာတေ ဒွေး” ။ ၁၀။ ၂။ (ခုကနှင့်အရ အတူတူပင်) ။ ၂။ “နဟောတု၊ နာခိပတိ၊ နပုရေဇာတုပစ္စယာ နပစ္စာ ဇာတေ ဒွေး” ။ ၂။ အရကား အရှုပဘုံး၌ မောဟမူဒွေး၌ မောဟု။ မနောဒ္ဓါရာဝါရာ။ အဟိတ်ပဋိသန္တ နာမက္ခန္တာ လေးပါး။ ဒွေး ၁၁။ ၂။ “နဟောတု၊ နာခိပတိ၊ နပုရေဇာတုပစ္စယာ နာသေဝန် ဒွေး” ။ ၂။ အရကား အရှုပဘုံး၌ ဖြစ်သောအခါ မောဟမူ ပငြုမလောဒ္ဓိရှိသော မောဟု။ မနောဒ္ဓါရာဝါရာ။ အဟိတ်ပဋိသန္တ နာမက္ခန္တာ လေးပါး။ ဒွေး ၁၂။ ၂။ “နဟောတု၊ နာခိပတိ၊ နပုရေဇာတုပစ္စယာ နာသေဝန် ရှိသော စေတနာ။ ကံ” ။ ၂။ အရကား အရှုပဘုံး၌ မနောဒ္ဓါရာဝါရာ။ ဒွေး ၁၃။ ၂။ “နဟောတု၊ နာခိပတိ၊ နပုရေဇာတုပစ္စယာ နာသေဝန် ရှိသော စေတနာ။ ကံ” ။ ၂။ အရကား အရှုပဘုံး၌ မောဟမူဒွေး၌ မောဟု၊ မနောဒ္ဓါရာဝါရာ။ ဒွေး ၁၄။ ၂။ “နဟောတု၊ နာခိပတိ၊ နပုရေဇာတုပစ္စယာ နာသေဝန် ရှိသော စေတနာ။ ကံ” ။ ၂။ အရကား အရှုပဘုံး၌ မောဟမူ ပငြုမလောဒ္ဓိရှိသော မောဟု၊ မနော ဒ္ဓါရာဝါရာ။ အဟိတ်ပဋိသန္တ နာမက္ခန္တာ လေးပါး။ ဒွေး ၁၅။ ၂။ (စတုက္ကာနှင့်အရ တူ၏) ။ ၂။ “နဟောတု၊ နာခိပတိ၊ နပုရေဇာတု၊ နပစ္စာဇာတု၊ နာသေဝန ပစ္စိယာ နကမ္မာ ကံ” ။ ၂။ အရကား အရှုပဘုံး၌ မနောဒ္ဓါရာဝါရာ။ ရှိသော စေတနာ။ ကံ” ။ ၂။ “နရိပါကေ ဒွေး” ။ ၂။ အရကား အရှုပဘုံး၌ မောဟမူ

“နမဂ္ဂ ကံ” ။ ၂။ အရကား အရှုပဘုံး၌ မနောဒ္ဓါရာဝါရာ။ အဟိတ်ပဋိသန္တ နာမက္ခန္တာ လေးပါး။ ၂။ “နဟောတု၊ နာခိပတိ၊ နပုရေဇာတုပစ္စယာ နပိပ္ပုယုတ္တ ဒွေး” ။ ၂။ အရကား အရှုပဘုံး၌ မောဟမူဒွေး၌ မောဟု။ မနောဒ္ဓါရာဝါရာ။ ဒွေး ၁၇။ ၂။ “နဟောတု၊ နာခိပတိ၊ နပုရေဇာတု၊ နပစ္စာဇာတုပစ္စယာ နာသေဝန ရှိသော စေတနာ။ ကံ” ။ ၂။ အရကား အရှုပဘုံး၌ မနောဒ္ဓါရာဝါရာ။ ဒွေး ၁၈။ ၂။ (စတုက္ကာနှင့်အရ တူ၏) ။ ၂။ “နဟောတု၊ နာခိပတိ၊ နပုရေဇာတု၊ နပစ္စာဇာတု၊ နာသေဝန ပစ္စိယာ နကမ္မာ ကံ” ။ ၂။ အရကား အရှုပဘုံး၌ မနောဒ္ဓါရာဝါရာ။ ရှိသော စေတနာ။ ကံ” ။ ၂။ “နရိပါကေ ဒွေး” ။ ၂။ အရကား အရှုပဘုံး၌ မောဟမူ

ပဋိမလော၌ရှိသော မောဟ။ မနောဒ္ဓါရာဝဏ္ဏ်း။ ဒွေ။ ၏။ ။ “နဲ့ဟောတူ, နာခိ  
ပံ့တီ, နပုံရောငာတ, နပစ္စာဇာတ, နာသေဝနပစ္စယာ နမဂ္ဂ ကော်”။ ။အရကား  
အရှုပ်ဘုံး မနောဒ္ဓါရာဝဏ္ဏ်း။ အဟိတ်ပစ္စာ၌ နာမက္ခနာ လေးပါး။ ကော်။  
၏။ ။ “နံပိုပုလွှာ ဒွေ”။ ။အရကား အရှုပ်ဘုံး မောဟမူ ပဋိမလော၌  
ရှိသော မောဟ။ မနောဒ္ဓါရာဝဏ္ဏ်း။ ဒွေ။ ၏။ ။ “နဲ့ဟောတူ, နာခိပံ့တီ, နပုံရေ  
ာငာတ, နပစ္စာဇာတ, နာသေဝန, နကမ္မပစ္စယာ နပိပါက ကော်”။ ။အရကား  
အရှုပ်ဘုံး မနောဒ္ဓါရာဝဏ္ဏ်း၌ရှိသော စေတနာ။ ကော်။ ၏။ ။ “နဲ့ဟောတူ”ပါ။  
နကမ္မပစ္စယာ နမဂ္ဂ ကော်”။ ။အရှုပ်ဘုံး မနောဒ္ဓါရာဝဏ္ဏ်း၌ရှိသော စေတနာ။ ။  
(နံပိုပုလွှာထည့်လည်း အတူ)။ ။ “နဲ့ဟောတူ”ပါ။ နကမူ, နပိပါက, နမဂ္ဂပစ္စယာ  
နပိုပုလွှာ ကော်”။ ။အရကား အရှုပ်ဘုံး မနောဒ္ဓါရာဝဏ္ဏ်း၌ရှိသော စေတနာ။  
ကော်။ ၏။ ။နဲ့ဟောတူမူ ဒုက္ခဘိ ပြီး၏။

“နာခိပံ့ပစ္စယာ နဲ့ဟောတူ ဒွေ”။ အရတူပြီး။ ။ “နာခိပံ့ပစ္စယာ  
နပုံရောငာတ တိကို”။ ။အရကား အရှုပ်ပိုပါက်လေးခု။ အရှုပ်ဘုံး အခိပ်တီ  
ပစ္စာ်းကို ရသောအခါ အခိပ်တီတရားကိုယ်။ မရသောအခါ လောဘမူ၊ မောဟ  
မူ။ မနောဒ္ဓါရာဝဏ္ဏ်း။ မဟာကုသိုလ်၊ မဟာကြံ့ယာအဟိတ်ပစ္စာ၌ နာမက္ခနာ  
လေးပါး၊ တိကို၏။ ။ “နာခိပံ့ပစ္စယာ နပစ္စာဇာတ တိကို”။ ။အရကား  
အခိပ်တီပစ္စာ်းကို ရသောအခါ အခိပ်တီတရားကိုယ်။ မရသောအခါ အကုသိုလ်  
၌ရှိသာ၊ အဟိတ်ကြံ့ယာ။ မဟာကုသိုလ်၊ မဟာကြံ့ယာ၊ လောကိုပိုက် ပဝတ္တိ,  
ပစ္စာ၌ နာမက္ခနာ လေးပါး၊ တိကို၏။ ။ “နာခိပံ့ပစ္စယာ နာသေဝနေ  
တိကို”။ ။အရကား အခိပ်တီ ပစ္စာ်းကို ရသောအခါ လောဘမူ၊ ဒေါသမူ၊  
မဟာကုသိုလ်၊ မဟာကြံ့ယာပဋိမလော့၊ ဖိုလ်လေးချွဲရှိသောအခိပ်တီတရားကိုယ်။  
မရသောအခါ အကုသိုလ်၌ရှိသာ၊ ဟသိုတူပူ့။ မဟာကုသိုလ်၊ မဟာကြံ့ယာ  
ပဋိမလော့အားဝဏ္ဏ်းဒွေး၊ လောကိုပိုက် ပဝတ္တိ၊ ပစ္စာ၌ နာမက္ခနာ လေးပါး၊  
တိကို၏။ ။ “နာခိပံ့ပစ္စယာ နကမူ တိကို”။ ။အရကား နိရာခိပ်တီ  
ကုသိုလ် အကုသိုလ် ကြံ့ယာ စေတနာ။ တိကို၏။ ၏။ ။ “နာခိပံ့ပစ္စယာ နပိ  
ပါက် တိကို”။ ။အရကား ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်၌ရှိသာ၊ အဟိတ်ကြံ့ယာ၊ မဟာကုသိုလ်။  
မဟာကြံ့ယာ။ နာမက္ခနာ။ တိကို၏။ ။ “နာခိပံ့ပစ္စယာ နစ္စာနေ ကော်”။  
ဒွေပဋိညာဉ်တဆယ်။ ကော်။ ၏။ ။ “နာခိပံ့ပစ္စယာ နမဂ္ဂ ကော်”။ ။အဟိတ်  
ပဝတ္တိ၊ ပစ္စာ၌ နာမက္ခနာ။ ကော်။ ။ “နာခိပံ့ပစ္စယာ နပိုပုလွှာ တိကို”။ ။  
အရကား အရှုပ်ပိုပါက်လေးခု ပဝတ္တိ၊ ပစ္စာ၌ နာမက္ခနာ လေးပါး၊ အရှုပ်ဘုံး  
အခိပ်တီပစ္စာ်းကို ရသောအခါ အခိပ်တီတရားကိုယ်။ မရသောအခါ လောဘမူ၊  
မဟာဟမူ၊ မနောဒ္ဓါရာဝဏ္ဏ်း၊ မဟာကုသိုလ်၊ မဟာကြံ့ယာနာမက္ခနာ။ တိကို၏။ ၏။

## သံသဋ္ဌဝါရ အနုလောမပစ္စနိက သချိုဝါရ

၃၁၉

(**ဉ်နည်းကိုမြှုပြ၍** တိက, စတူကဗ အစရှိသည်တိကို ဟောလေ။ ॥နပုရေဇာတမူ။ နပစ္စ ၁၃၁တမူ။ နာသေဝန်မူ။ နကမူမူ။ နစ်ပါကမူ။ နစ္စာနီး။ နမဂ်မူ။ နဝိပ္ပါယူတမူ။ ကြိမ်တို့၏ ကြိမ်စွဲနိက်၍ ရသော ဆယ်ပစ္စည်းချည်းမှုတည်၍ ဒက, တိက အစရှိသည်တိကို ဟောလေ။ ॥ပဋိစွဲဝါရအတိုင်းတွင် ရုပ်ကိုချုန်၍ နာမ်သက် သက်ကိုကြည့်၍ ဟောလေ။ အထူးမရှုပြီ။ ॥ပဋိစွဲဝါရကို နိုင်လျှင် ဉ်သံသဋ္ဌဝါရ သည် အတွင်းဝင်၍ နိုင်ကောင်းတော့သည်)။ ॥

ပစ္စည်းပစ္စနိက် ပြီး၏။

## သံသဋ္ဌဝါရ

### အနုလောမပစ္စနိက သချိုဝါရ

ပစ္စည်းပစ္စနိက်ကို ဟောတော်မူသည်၏ အခြားမူး၌ ပစ္စည်းအနုလောမ ပစ္စနိက်ကို ဟောတော်မူ၏။ ထို....၌ တံ့သော်လည်း (ပဋိစွဲဝါရက အပိုင်းစစ် လေ)။ ॥ဟောတူမူ နာခိပ်တိအကွား မောဟမူဒွေး၌ မောဟာ။ အဟိတ်ပတ္တိ, ပဋိသန္ဓာ နာမက္ခနာ လေးပါး။ ဉ်တရားတိသည် နာခိပ်ပစ္စည်း၏ ပစ္စ ယူပွဲခွမ့်သာဖြစ်၍ ဟောတူပစ္စည်း၏ ပစ္စယူပွဲနဲ့မူ မဖြစ်သောကြောင့် ဟောတူ ပစ္စည်း တွန်း၍ စင်ကုန်၏။ ပစ္စနိက်၍ “နဟောတူပစ္စယာ နာခိပ်တိယာ ဒွေး” ၏။ ၏။ ॥အခိပ်တိတရားကိုယ် ကြော်သော သာခိပ်တိလော ငါးဆဲ့စ်ခဲ နာမက္ခနာ။ ဟောတူပစ္စည်း၏ ပစ္စယူပွဲခွမ့်သာ ဖြစ်၍ နာခိပ်တိပစ္စည်း၏ ပစ္စယူပွဲခွမူ မဖြစ်သောကြောင့် နာခိပ်တိပစ္စည်းတွန်း၍ စင်ကုန်၏။ အနုလုပ်၍ တိအုံ။ ॥ဟောတူ နာခိပ်တိပစ္စည်း နှစ်ပါး၏ ပစ္စယူပွဲခွမူ မဖြစ်သော တရားမရှု။ ထို့ကြောင့် ပစ္စနိယာအနုလောမ၍ “နဟောတူပစ္စယာ အခိပ်တိယာ” အစရှိသည်ဖြင့် မဟောရသတည်း။ ॥အခိပ်တိပစ္စည်းကို ရသောအခါ အခိပ်တိတရားကိုယ်။ မရ သောအခါ မောဟမူဒွေး၌ မောဟာကြော်သော အကုသိုလ်ဒါးသာ။ မဟာကုသိုလ်။ မဟာကြိယာ။ သို့တ် လောကီပိုက် ပဝတ္တိ, ပဋိသန္ဓာ နာမက္ခနာ လေးပါး။ “အနုလောမပစ္စနိက်၍ “ဟောတူပစ္စယာ နာခိပ်တိယာ တိအုံ” ၏။ ဉ်နည်းမြှုပြ၍ နာမ်သက်သက် ရသင့်သရှု အကုန်တွန်းလေ။ ॥ဉ်အနုလောမ ပစ္စနိက်၍ အနုလောမ ခံသည့်ပစ္စည်းကား ပစ္စာဇာတာပစ္စည်းမှ တပါး နှစ်ဆဲ့သုံး ပစ္စည်း ရသည်။ ပစ္စနိက်ခံသည့်ပစ္စည်းကား ဟောတူ၊ အခိပ်တိ၊ ပုရေဇာတာ၊ ပစ္စာဇာတာ၊ အာသေဝနာ၊ ကမ္မ၊ ဝိပါကာ၊ စျာန၊ မရှု၊ ဝိပ္ပယုတ္တ၊ ဉ်ဆယ်ပစ္စည်းတည်း။ ဉ်ဆယ်ပစ္စည်းကို ပစ္စယူပွဲ မကုန်သောကြောင့် ရသည်)။

“ဟောတူပစ္စယာ အာရမ္မဏေပစ္စယာ အခိပ်တိပစ္စယာ အနုတ္ထရပစ္စယာ သမန်နှစ်ရပစ္စယာ သဟာဇာတာပစ္စယာ အညီညြပစ္စယာ နိုယာပစ္စယာ

ဥပန်သယပစ္စယာ နပုရေဇာတေ တိကို”။ ၎။ အရကား အရှုပဘုံး အဓိပတိ  
ပစ္စည်းကို ရသောအခါ အဓိပတိတရားကိုယ် ကြို့သော လောဘမှု။ မဟာ  
ကုသိုလ်။ မဟာကြိုယား အဆျုပကုသိုလ်။ အရှုပကြိုယား အထက်မင် သုံးခု။  
ဖိုလ်လေးခု နာမက္ခနား၊ (အဓိပတိသုံးလိုက်၍ သာဓိပတိပင်။ အနုလောမက  
ခံသည်ကို နှလုံးသွင်း၍ အကုန်ဟောလ)။ ။ “ဟောတူပါ။ ပုရေဇာတပစ္စယာ  
နာသေဝနေ တိကို”။ ။ပဋ္ဌဝါကာရဘုံး အဓိပတိပစ္စည်းကို ရသောအခါ  
အဓိပတိတရားကိုယ် ကြို့သော လောဘမှု၊ ဒေါသမှု၊ မဟာကုသိုလ်၊ မဟာ  
ကြိုယာ ပဋ္ဌမဇေား၊ ဖိုလ်လေးခု နာမက္ခနား။ ၎။ ။(ကြို့လည်း ပုရေဇာတသုံး  
လိုက်၍ ပဋ္ဌဝါကာရဘုံး သာဓိပတိဇော ရသည်ကို နှလုံးသွင်း၍ အကုန်  
ပေား။ အသေဝန်တိုင်အောင် တည်လျှင်လည်း ပဋ္ဌဝါကာရ တို့၍ သာဓိပတိ  
ကုသိုလ်။ အကုသိုလ်။ ကြိုယာခုတိယာခီဇောကိုပင် ရသည်။ ။ပဋ္ဌစွဲဝါရ  
အတိုင်းတွင် ရုပ်ကိုချိန်၍ နာမ်သက်သက်ကို ဟောရသည်သာ ထူးသည်)။

အနုလောမပစ္စနိုက် ပြီး၏။

### သံသဋ္ဌဝါရ

#### ပစ္စနိုယာနှင့်လာမ သချိုာဝါရ

ပစ္စည်းအနုလောမပစ္စနိုက် ဟောတော်မူသည်၏ အခြားမျိုး ပစ္စည်း  
ပစ္စနိုယာနှင့်လာမကို ဟောတော်မူ၏။ ထို...၌ တုံးသံသည်း (ပစ္စိုဝါရ  
အတိုင်းစစ်)။ နဟောတူမှု အာရမ္မတ္ထာက္ခနား မောဟမူဒွေး၌ မောဟကြို့သော  
သဟိတ်ပတ္တီးပစ္စိုဝါရ နာမက္ခနား လေးပါး။ ၌တရားတို့သည် အာရမ္မတ္  
ပစ္စည်း၏ ပစ္စယူပွဲမွှေသာ ဖြစ်၍ နဟောတုပစ္စည်း၏ ပစ္စယူပွဲနဲ့မှ မဖြစ်သော  
ကြောင့် နဟောတုပစ္စည်း တန်း၍ စင်ကုန်၏။ ထို့ကြောင့် အနုလုံး၌ “ဟော  
ပစ္စယာ အာရမ္မတ္ထာက္ခနားတိကို”။ ။နဟောတုပစ္စည်း၏ ပစ္စယူပွဲမွှေသာ  
ဖြစ်၍ အာရမ္မတ္ထာပစ္စည်း၏ ပစ္စယူပွဲမှု မဖြစ်သောတရားကား မရှိ။ ထို့ကြောင့်  
ပစ္စနိုက်၌ “နဟောတုပစ္စယာ နာရမ္မတ္ထာက္ခနား” အစရှိသည်ဖြင့် မဟောရသတည်း။ ။  
နဟောတုံးအာရမ္မတ္ထာပစ္စည်း နှစ်ပါး၏ ပစ္စယူပွဲမှု မဖြစ်သောတရားကား မရှိ။  
ထို့ကြောင့် အနုလောမပစ္စနိုက်၌ “ဟောတုပစ္စယာ နာရမ္မတ္ထာက္ခနား” အစရှိသည်ဖြင့်  
မဟောရသတည်း။ ။မောဟမူဒွေး၌ မောဟ။ အာဟိတ်ပတ္တီးပစ္စိုဝါရ နာမက္ခနား  
လေးပါး။ ၌တရားတို့သည် နဟောတုံး အာရမ္မတ္ထာပစ္စည်း နှစ်ပါး၏  
ပစ္စယူပွဲမှု ဖြစ်ကုန်၏။ ထို့ကြောင့် ပစ္စနိုယာနှင့်လာမျိုး နာမက္ခနား  
အာရမ္မတ္ထာက္ခနား ဝေး”။ ၎။ ။(အနှစ်ရအစရှိသော ပစ္စည်းနည်းတူ တွန်းလေ)။ ။  
၌တရားတို့သည် ပစ္စနိုက်ခံသည် ဟောတုံး အဓိပတိ စသော နာမ်တရား မကုန်သော

သံသဋ္ဌဝါရ ပစ္စနိယာနုလောမ သချ်ဝါရ

၃၂။

ဆယ်ပစ္စည်း။ အနုလောမခံသည့် ပစ္စာဇာတာ။ ဉှုပစ္စည်းမှာပါး နှစ်ဆဲသုံး  
ပစ္စည်းတည်း)။

“နဟေတူ နာခိပတိပစ္စယာ အာရမ္မကော ဒွေ့”။ ။(ဒကအတိုင်းပင်)။ ။  
“နဟေတူ နာခိပတိ၊ နပုရဇာတပစ္စယာ အာရမ္မကော ဒွေ့”။ ။အရကား အရှုပ  
ဘုံးမောဟမူဇ္ဈိုး၍ မောဟာ။ မနောဒ္ဓါရာဝဇ်း။ အဟိတ်ပဋိသန္တာနက္ခာ  
လေးပါး။ ။“နဟေတူ နာခိပတိ၊ နပုရဇာတာ၊ နပစ္စာဇာတာ၊ နာသေဝန်  
ပစ္စယာ အာရမ္မကော ဒွေ့”။ ။အရကား အရှုပဘုံး၍ ဖြစ်သောအခါ မောဟမူ  
ပဋိမဇ္ဇာ၍ရှိသော မောဟာ။ မနောဒ္ဓါရာဝဇ်း။ အဟိတ်ပဏီသန္တာနက္ခာ  
လေးပါး။ ၁။“နဟေတူ နာခိပတိ၊ နပုရဇာတာ၊ နပစ္စာဇာတာ၊ နာသေဝန်  
နက္ခာမူပစ္စယာ အာရမ္မကော ကော့”။ ။အရကား အရှုပဘုံး၍ မနောဒ္ဓါရာဝဇ်း၍  
ရှိသော စေတနား။ ၇၅။။ ၆။ ။(နိပါက၊ နမဂ္ဂ၊ နပိုပုလ္လာ တိုင်အောင်  
တည်သော်လည်း အရှုပဘုံး၍ မနောဒ္ဓါရာဝဇ်း စေတနားပင် ရသည်)။ ။  
နဟေဟူ၍ ခုကား၍ ပြု၏။

“နာခိပတိပစ္စယာ ဟေတုယာ တိက္ခာ”။ လည်း၍၍ဘုံး။ “အာရမ္မကော  
တိက္ခာ”။ ။အရကား အခိုပတိတာများကိုယ်။ အခိုပတိပစ္စည်းကို မရသောအခါ  
အကုသိုလ္လားပါသာ။ အဟိတ်ကြိုယာ။ မဟာကုသိုလာ။ မဟာကြိုယာ။ လောကို  
ဝိပါက်ပဝတ္ထိုံး၊ ပဋိသန္တာ နာမက္ခာနာတေးပါး၊ တိဇ္ဇာ၏။ ။(ပဋိစ္စဝါရ ဆုရိုး  
အရေကောက် အတိုင်းတွင် ရုပ်ကိုချုပ်၍ ဒုက၊ တိက အစရှိသည်တို့ကို အကုန်  
ဟောလေ။ ။နပုရဇာတာ။ နပစ္စာဇာတာ။ နာသေဝန်။ နက္ခာ။ နပိုပါက။  
နချော့။ နမဂ္ဂ။ နပိုပုလ္လာ၍ ဒုကာအတိုက် ပဋိစ္စဝါရ ဆုရိုးအရေကောက်  
အတိုင်းတွင် ရုပ်ကိုချုပ်၍ အကုန်ဟောလေ)။ ။ပစ္စည်းပစ္စနိယာလောမ  
ပြီးပြီး။ ။သံသဋ္ဌဝါရပြီး၏။ ။(သမ္မယုတ္တဝါရလည်း သံသဋ္ဌဝါရနှင့် တူပြီး)  
။

သမ္မယုတ္တဝါရ အရေကောက်ပြီး၏။



၁၀၀၆

## ଆଖିଲୋକ ହେତୁପରିଚୟ

သမ္မတတိရကို ဟောတော်မူသည်၏ အခြားမျှ၌ ပါဉာဏ်ရကို ဟောတော်  
မူ၏။ ထိုပါဉာဏ်ရကို တုံးသော်လည်း ပစ္စည်းအနုလုံး ပစ္စည်းပစ္စနိက်၊ ပစ္စည်း  
အနုလောမပစ္စနိက်၊ ပစ္စည်းပစ္စနိယာနုလောမ အားဖြင့် လေးပါးအပြား ရှုံး၏။  
ထိုလေးပါးတို့တွင် ပစ္စည်းအနုလုံကို ရှုံး၌စွာ ဟောတော် မူ၏။ ထိုပစ္စည်း  
အနုလုံး တုံးသော်လည်း ဝိဘားဝါရဲ၊ သချာဝါရအားဖြင့် နှစ်ပါးအပြား ရှုံး၏။  
လှိုင်ပို့သိတွင် ဝိဘားဝါရကို ရှုံး၌စွာ ဟောတော်မူ၏။ ထိုဝိဘားဝါရကို  
တုံးသော်လည်း သာကဗ္ဗပစ္စည်း၏ ဝိဘားဝါရ အစိုးသောအားဖြင့် နှစ်ဆုံးလေးပါး  
အပြားရှုံး၏။ ထို....တွင် ဟောတုပ္ပန်း၏ ဝိဘားဝါရကို ရှုံး၌စွာ ဟောတော်  
မူ၏။ ထိုဟောတုပ္ပန်း၏ ဝိဘားဝါရမျှ တုံးသော်လည်း ကုသလပဒ၊ အကုသလ  
ပဒ၊ အများကတေပဒ အားဖြင့် သုံးပါးအပြားရှုံး၏။ ထို....တွင် ကုသလပဒကို  
ရှုံး၌စွာ ဟောသော် မူ၏။ ထို....၌ တုံးသော်လည်း ကုသလပဒပါဝယာနဲ့  
အများကတေပဒပါဝယာနဲ့ ကုသလာသံကတေပဒပါဝယာနဲ့ အားဖြင့် သုံးပါးအပြား  
ရှုံး၏။ ထို....တွင် ကုသလပဒပါဝယာနဲ့ကို ရှုံး၌စွာ ဟောတော်မူ၏။ ထို....၌  
တုံးသော်လည်း ဝိဓိ၊ အနုဝါဒအားဖြင့် နှစ်ပါးအပြား ရှုံး၏။ ထို....တွင် ဝိဝိကို  
ရှုံး၌စွာ ဟောတော်မူ၏။

## ଗୁରୁତ୍ବ ଗୁରୁତ୍ବ

ဟောဟန်ကား “ကုသလာ ဓမ္မာ ကုသလသာ ဓမ္မသာ ဟေတုပစ္စယန်  
ပစ္စယော” ဟူသည်တယ်း။ ။ဂိုမိကို ဟောတော်မူသည့်၏ အခြားမျှေး  
အနဲ့ဝါဒကို ဟောတော်မူ၏။ ။ဟောဟန်ကား “ကုသလာ ဟေတူ သမ္မယဏ္ဏ  
ကာနဲ့ ခန္ဓာနဲ့ ဟေတုပစ္စယန် ပစ္စယော” ဟူသည်း။

ကုသလော၊ အပြစ်မရှိ ကောင်းကျိုးကို ပေးခြင်းလက္ခဏာရှိသော။ ဓမ္မာ-  
နိသတ္တ နိုံးဝ သဘာဝေါ၊ သတ္တလည်းမဟုတ်၊ ဇိုလည်းမဟုတ်သော သဘော-  
တရားသည်။ ကုသလယာ၊ အပြစ်မရှိ ကောင်းကျိုးကိုပေးခြင်းလက္ခဏာရှိသော  
ဓမ္မသု-နိသတ္တ နိုံးဝ သဘာဝယာ၊ သတ္တလည်းမဟုတ်၊ ဇိုလည်းမဟုတ်သော  
သဘောတရားအား။ ဇောတုပစ္စယော၊ ဇောတုပစ္စယသတ္တဖြင့်။ ပစ္စယော-  
ဥပကာရကော၊ ကျေးဇူးပြုသည်။ နေဟာတိ၊ ၏။ ကုသလော၊ ကုသိုလ်ဖြစ်ကုန်  
သော။ ဇောတု၊ ဟိုတုလိုသည်။ သမ္မယုတ္တကာနံ၊ သမ္မယုတ်ဖြစ်ကုန်သော  
ခန္ဓာန်၊ ကုသိုလ် ကောဝီသ၊ စေတသိုက်အငွော်၏သ နာမက္ခနာတိအား။ ဇောတု

ပစ္စယော ဂေတုပစ္စယသူ့ဖြင့်။ ပစ္စယော-ဥပကာရကော ကျေးဇူးပြုသည်။  
ဟောတို့ ၏။

### အခိုပြုယ်ကား—

ကုသိုလ်ဝမ္မသည် ကုသိုလ်ဓမ္မအား ပေါ်ပစ္စယော ပစ္စယော ပြုပေ၏။  
အာယ်သို့ ကျေးဇူးပြုသည်။ ကုသိုလ်ကိုယ်။ ကုသိုလ်ကိုယ်။ စေတသိုက်  
အင့်တို့သာ။ စိတ္တကူး၊ တရာ့အုပ်ရှိသော အလောဘသည်။ အဒေါသသည်။  
အမောဟသည်။ အလောဘ၊ အဒေါသသည်။ အလောဘ၊ အမောဟသည်။  
အဒေါသ၊ အမောဟသည်။ အလောဘ၊ အဒေါသ၊ အမောဟသည် သမ္မယုတ္တ  
ခန္ဓာအား ဂေတုသူ့ဖြင့် ကျေးဇူးပြုပေ၏။

“ကုသေလာ မမွှာ ကုသလာသ ဓမ္မသ ပေါ်ပစ္စယော ပစ္စယော” ဟူ၍  
ဟောတော်မှအပ်သော ပိမ့်ပါ၌ကော်ပါ၌ “ကုသေလာ မမွှာ。” ဟူသော  
ကတ္တးပုံပို့စီအရှင်း၊ သမ္မယုတ္တခန္ဓာအား တပ်သော ကုသိုလ် ကော်သာ။  
စေတသိုက်အင့်တို့သာ။ စိတ္တကူး၊ အလောဘ၊ အဒေါသ၊ အမောဟ၊ ဤဟိတ်နှစ်ပါး  
သုံးပါးပစ္စည်းတရား ရ၏။ ၅ “ကုသလာသ ဓမ္မသ” ဟူသော သမ္မယုတ္တပုံပို့စီ  
အရာကား ကုသိုလ်ကော်သာ။ စေတသိုက်အင့်တို့သ သမ္မယုတ္တခန္ဓာ ပစ္စယူပုံ  
တရား ရ၏။ ၆ “ဟောပစ္စယော” ဟူသော ကရိုက်ပါ၌အရာကား သမ္မယုတ္တခန္ဓာ  
အားထပ်သော ကုသိုလ်ဟိတ် သုံးပါးဖြစ်အဲ။ တပိုင်နှက်ယထာရဟ တပ်ကောင်း  
သော ဟောတ္တ၊ အခိုပတ်၊ သဟာတ္တ၊ အညာမည်နှင့်သယ်၊ လှန်း၊ မရှု၊ သမ္မယုတ္တ၊  
အထွေး၊ အဝိုင်တာ၊ ဤဆယ်ပစ္စယ သတ္တုစို့တွင် ဟောတုသတ္တုဟု ဆုံးအပ်သော သတ္တု  
ပို့သော ရ၏။ ထိုသုံးပါးတို့တွင် အရာကား ပဋိနအားဖြင့် ကတ္တားသာတည်း။

### ခန္ဓာဝါရကား—

“ကုသလာ ဟောဘ သမ္မယုတ္တကာနဲ့ ခန္ဓာနဲ့” ဟူ၍ ဟောတော်  
မှုအပ်သော အနှစ်ပေါ်ပါ၌တော်ပါ၌ ဦးဟို့ဖြစ်အဲ။ “ကုသလာ ဟောတု”၏ အရာကို  
အလောဘဟူ၍ “သမ္မယုတ္တကာနဲ့ ခန္ဓာနဲ့”၏ အရကို သမ္မယုတ္တခန္ဓာယူ၍ တဝါရာ။  
ထိုအတူ အဒေါသ သမ္မယုတ္တခန္ဓာယူ၍ တဝါရာ။ အလောဘ၊ အဒေါသ သမ္မယုတ္တ  
ခန္ဓာယူ၍ တဝါရာ။ တိဟိတ်ဖြစ်အဲ။ “ကုသလာ ဟောတု”၏ အရကို အလောဘဟူ၍  
“သမ္မယုတ္တကာနဲ့ ခန္ဓာနဲ့”၏ အပုကို သမ္မယုတ္တခန္ဓာယူ၍ တဝါရာ၊ ထိုအတူ  
အဒေါသ သမ္မယုတ္တခန္ဓာယူ၍ တဝါရာ။ အမောဟ သမ္မယုတ္တခန္ဓာယူ၍ တဝါရာ။  
အလောဘ၊ အဒေါသ သမ္မယုတ္တခန္ဓာယူ၍ တဝါရာ။ အလောဘ၊ အမောဟ သမ္မယုတ္တခန္ဓာယူ၍ တဝါရာ။

ပဉာဏ်ရ အနေလောမ ဟေတုပစ္စည်း

၃၂၅

အလောဘ၊ အဒေါသ၊ အမောဘ သမ္မယုတ္တ ခန္ဓာယူ၍တဝါရာ။ ဤဆိုဒီဟိတ်  
ဖြစ်အဲ၊ သုံးဝါရာ။ တိဟိတ်ဖြစ်အဲ၊ ခန်စိဝါရလျှင် သမ္မယုတ္တခန္ဓာအား ဟေတု  
သတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုသော အဖြစ်ကို “ဟေတုပစ္စအယန ပစ္စယော” ဟူ၍ ဟော  
တော်မူ၏။

ပစ္စည်းတပ်ဟန်ကား—

လောကီစိတ်ကောသီတိ။ စေတသိက်ဒွေပညာသာ။ ရုပ်အငွေဝီသာ။ ပည်ဟု  
ဆိုအပ်သော အာရုံခြောက်ပါးတို့တွင် တပါးပါးကိုအာရုံပြု၍ မဟာကုသိုလ်ဥာဏ  
ဝိပ္ပယုတ်လော ဝိထို့တွေပြု၍ဖြစ်လိုလ်တော်သော် မိမိပဋိသန္တစိတ်နှင့် ဘူမိ၊ အာတိ၊  
သမ္မယုတ္တဓမ္မ၊ သံဃာရှိ၊ အာရုံအားဖြင့်တူသော ဘဝင်ကျော်ဝိသတ္တိတွင် တခုခုသည်  
မိမိပဋိသန္တစိတ်၏ အာရုံနှင့်တူသော က၊ ကမ္မန်မိတ်၊ ဂတိန်မိတ်အားဖြင့် သုံးပါး  
တင် တပါးပါးကိုအာရုံပြု၍ ဘဝင်စလန်၊ ဘဝင်ပစ္စအဲ ဟူဘဝင်ကိုစွဲဖြစ်၍ ချုပ်၏။  
ထို့နောင် လောကီစိတ်ကောသီတိ။ စေတသိက်ဒွေပညာသာ။ ရုပ်အငွေဝီသာ။ ပည်  
ဟုဆိုအပ်သော အာရုံခြောက်ပါးတို့တွင် တပါးပါးကို အာရုံပြု၍ မနောခွဲရှိ  
ဝဲနှင့်။ ထို့နောင် မဟာကုသိုလ် ဥာဏဝိပ္ပယုတ် လေးခုတို့တွင် တခုခုသည် လော  
ကိုစွဲနေကြိမ်ဖြစ်၍ ချုပ်၏။ ထို့နောင် ဝိဘာတာရုံဝိထိုဖြစ်အဲ၊ တဒါရုံကေားသေ  
တို့တွင် တခုခုသည် တပါရုံကိုစွဲ နှစ်ကြိမ်ဖြစ်၍ ချုပ်၏။ ထို့နောင် ကာမဘဝင်  
တဆယ်တို့တွင် တခုခုသည် ဘဝင်ကိုစွဲဖြစ်ထိုက်သရွှေ့ဖြစ်၏။ ။အပိဘူတာရုံဝိထို  
ဖြစ်အဲ။ ဘဝင်ကျော်ဝိသတ္တိတွင် တခုခုသည် ဘဝင်ကိုစွဲဖြစ်ထိုက်သရွှေ့ဖြစ်၏။

ထို့သိဖြစ်သောအခါ အနုဂါပါ၌တော်ပါ၌၌ “ကုသလာ ဟေတု”၏ အရဖြစ်  
သော မဟာကုသိုလ် ဥာဏဝိပ္ပယုတ် ပွဲမလော အရေးသော စိတ္တကွာက တခုခုသုံး  
ရှိသော အလောဘကို၊ အဒေါသကို၊ အလောဘ၊ အဒေါသကို ပစ္စည်း၏ အဖြစ်  
ဖြင့်ယူတော်မူ၍ ဝိစိန် “ကုသလာ ဓမ္မာ”ဟု၊ အနုဂါပါ၌တော်ပါ၌၌ “သမ္မ  
ယုတ္တကာန် ခန္ဓာန်”၏ အရဖြစ်သော သမ္မယုတ္တအန္ဓာကို ပစ္စယူပုန်အဖြစ်ဖြင့်  
ယူတော်မူ၍။ ဝိခိုခိုင်း “ကုသလာ ဓမ္မသု”ဟု ဤဟိတ်တပါး၊ နှစ်ပါးသည်  
သမ္မယုတ္တခန္ဓာအား ဟေတုသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုသောအဖြစ်ကို “ဟေတု  
ပစ္စယောန ပစ္စယော”ဟု ဟောတော်မူ၏။

မဟာကုသိုလ် ဥာဏသမ္မယုတ်ဖြစ်အဲ။ အရဟတ္တမင်၊ အရဟတ္တဖိုလ် ကြံ့  
သော စိတ္တရှုစွဲဆဲခန်စ်ခဲ့၍ စေတသိက် ဒွေပညာသာ။ ရုပ်အငွေဝီသာ။ နိမ္မာန်ပည်ဟု  
ဆိုအပ်သော အာရုံခြောက်ပါးတို့တို့တွင် တပါးပါးကိုအာရုံပြု၍ မဟာကုသိုလ်  
ဥာဏသမ္မယုတ်လော ဝိထို့တွေပြု၍ ဖြစ်လိုလ်တော်သော် မိမိပါပာပစ္စသန္တစိတ်နှင့်။ ပါ  
ဘဝင်စလန်၊ ဘဝင်ပစ္စအဲ အရဟတ္တမင်၊ အရဟတ္တဖိုလ် ကြံ့သော စိတ္တရှုစွဲဆဲခန်ခဲ့၍။ စွဲပညာသာ၊ ရုပ်အငွေဝီသာ၊ နိမ္မာန် ပည်ဟုဆိုအပ်သော

အာရုံပြောက်ပါးတို့တွင် တပါးပါးကိုအာရုံပြု၍ မနောဒ္ဓိရှိဝါဒန်း။ ထိုနောင် မဟာကုသိုလ် ဥာဏာသမ္မယ်တေးခုတို့တွင် တခုခုသည် ဇောက်စွာခန့်ကြိုး။ ထိုနောင် ပိုဘူတာရုံ ပိုထိဖြစ်အဲ။ တဒါရုံကောက်သတို့တွင် တခုခုသည် တဒါရုံ ကိုစွာန်ကြိုး။ ထို့နောင် ကာမဘာဝ်။ အပိုဘူတာရုံ ပိုထိဖြစ်အဲ။ ဘဝ်ကျွန်းပိုသ တို့တွင် တခုခုသည် ဘဝ်ကိုစွာဖြစ်ထိုက်သရွှေ့ဖြစ်၏။

ထိုသို့ဖြစ်သောအခါ အနုဝါဒပါ၌တော်ပါ၌၌ “ကုသလာ ဟေတု”၏ အရ ဖြစ်သော မဟာကုသိုလ် ဥာဏာသမ္မယ် ပုဂ္ဂမဇာ အစရှိသော စိတ္တက္ကာ တခု တခု၌ ရှိသော အလောဘကို။ အဒေါသကို၊ အမောဟကို၊ အလောဘ၊ အဒေါသကို၊ အလောဘ၊ အမောဟကို၊ အဒေါသ၊ အမောဟကို၊ အလောဘ၊ အဒေါသ၊ အမောဟကိုဖြစ်ဖြင့် ယူတော်မူ၍။ ပိုမို၌ “ကုသလာ ဓမ္မာ”ဟု၊ အနုဝါဒပါ၌တော်ပါ၌၌ “သမ္မယုတ္တကာနာနံ ခန္ဓာနံ”၏ အရ ဖြစ်သော သမ္မယုတ္တ ခန္ဓာကို ပစ္စယုပ္ပန်အဖြစ်ဖြင့် ယူတော်မူ၍ ပိုမို၌၌ “ကုသလသု ဓမ္မသု” ဟု ကြိုးပိုတိတပါး နှစ်ပါး၊ သုံးပါးသည် သမ္မယုတ္တခန္ဓာအား ဟေတုသတို့ဖြင့် ကျေးဇူးပြုသောအဖြစ်ကို “ဟေတုပစ္စယေန ပစ္စယော”ဟု ဟောတော်မူ၏။

(ဉြှိနည်းကိုမြှုပ် မဟာဂုဏ်ကုသိုလ်၊ လောက္တာရာကုသိုလ်တိုကို ရာသီစက အတိုင်းချလေ)။

### ကုသလော အဗျာကတသု

ကုသလပဒါဝသာနကို ဟောတော်မူသည်၏။ အခြားမဲ့၌ အဗျာကတပဒါဝသာနကို ဟောတော်မူ၏။ ထို....၌လည်း ပိုမို၊ အနုဝါဒအားဖြင့် နှစ်ပါးအပြားရှိ၏။ ထို....တွင် ပိုမိုကိုရှေးဦးစွာ ဟောတော်မူ၏။ ။ဟောဟန်ကား “ကုသလာ ဓမ္မာ အဗျာကတသု ဓမ္မသု ဟေတုပစ္စယေန ပစ္စယော” ဟူသည် တည်း။ ပိုမိုကို ဟောတော်မူသည်၏ အခြားမဲ့၌ အနုဝါဒကို ဟောတော်မူ၏။ ။ဟောဟန်ကား “ကုသလာ ဟေတု စိတ္တသမ္မယာနာနံ ရုပါနံ ဟေတုပစ္စယေန ပစ္စယော” ဟူသည်တည်း။ ။

ကုသလော၊ သော၊ ဓမ္မာသည်။ အဗျာကတသု၊ သော၊ ဓမ္မသု၊ အား။ ဟေတုပစ္စယေနအဖြင့်။ ပစ္စယော-ဥပကာရကောသည်။ ဟောတိ၏။ ကုသလာ၊ ကုသိုလ်ဖြစ်ကုန်သော။ ဟေတုတွဲသည်။ စိတ္တသမ္မယာနာနံ၊ ကုန်သော။ ရုပါနံ တွဲအား။ ဟေတုပစ္စယေနအဖြင့်။ ပစ္စယော-ဥပကာရကောသည်။ ဟောတိ၏။

အခြားပို့ယ်ကား—

ကုသိုလ်ဓမ္မသည် အဗျာကတဓမ္မအား ဟေတုသတို့ဖြင့် ကျေးဇူးပြုပေ၏။ အဘယ်သို့ ကျေးဇူးပြုသနည်း ဟူမှုကား၊ ပွဲပေါကာရဘုံး ဖြစ်သောအခါ

## ပဋိတေရ အနဲလာမ ဟေတုပစ္စည်း

၃၂

ကုသိလ်ကေဝိသာ။ ဒေါ အင့်တို့ သ စိတ္တက္ကဏာ တခုတ္တရှိသော အလောဘသည်။ အဖေါသသည်။ အမောဟသည်။ အလောဘ၊ အဖေါသသည်။ အလောဘ၊ အဖေါသ၊ အမောဟသည်။ အမောဟသည်။ အဖေါသ၊ အမောဟသည်။ အလောဘ၊ အဖေါသ၊ အမောဟသည်။ အဖေါသ၊ အမောဟသည်။ စိတ္တဇရုပ်အား ဟေတုသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုပေ၏။

ဝိမိပါ၌တော်ပါ၌၌ “ကုသော ဓမ္မာ”ဟူသော ကတ္တားပု၏၏ အရကား စိတ္တဇရုပ်အားတပ်သော ပဉာဏ်ကာရဘုံး၌ ဖြစ်သောအား ကုသိလ်ကေဝိသာ။ စေတသိုက် အင့်တို့သာ။ စိတ္တက္ကဏာ တခု တခုရှိရှိသော ခိုဟိတ်ဖြစ်အုံ။ အလောဘ၊ အဖေါသာ။ တိဟိတ်ဖြစ်အုံ။ အလောဘ၊ အဖေါသ၊ အမောဟာ။ ၍၅၁။ ဟိုဟိတ်နှစ်ပါး၊ သုံးပါး ပစ္စည်းတရားရ၏။ ၆၇၁။ “အများကတသာ ဓမ္မသု”ဟူသော သမ္မဒါန်ပု၏အရ ကား ကုသိလ်ပြုအပ်သောစိတ္တဇရုပ် ပစ္စယူပုန်တရားရ၏။ ၆၇၂။ “ဟေတုပစ္စယော”ဟူသောကရှိုးပါ၌၏အရကား စိတ္တဇရုပ်အားတပ်သော ကုသိလ်ဟိုဟိတ်သုံးပါး ဖြစ်အုံ။ တပိုင်နက် ယထာရဟ တပ်ကောင်းသော ဟေတု အဓိပတ္တိ၊ သဟ အာတ၊ နိသာယ၊ ကြိုးယူ၊ မဂ္ဂ၊ ပိုးယူတဲ့ အထိုး၊ အဝိဂတ္တ။ ၍၅၂။ ၍၅၃။ ဟိုကို ပစ္စယူသတ္တိတို့တွင် ဟေတုသတ္တိဟုဆိုအပ်သော သတ္တိုံးသေသ ရ၏။

(၆၇၄။ ကုသော ကုသိလ်ပဒါဝသာနှင့် အတိုင်းချေလေ။ အနုဝါဒ် သမ္မဒါန်ကိုစိတ္တဇရုပ်ယူသည်သာထူးသည်။)

### ကုသော ကုသိလ်ပဒါဝသာနှင့်

အများကတပဒါဝသာနှင့် ဟောတော်မူသည်၏ အခြားမူး၌ ကုသော ပျောကတပဒါဝသာနှင့် ဟောတော်မူ၏။ ထို...၌တုံးသော်လည်းပိစီ၊ အနုဝါဒအား ဖြင့် နှစ်ပါးအပြား ရှိ၏။ ထို...တွင် ဝိမိကို ရွှေးဦးစွာဟောတော်မူ၏။ ၆၇၃။ ဟောဟန်ကား “ကုသော ဓမ္မာ ကုသော သမ္မဒါန်သာ အများကတသာ ဓမ္မသု ဟေတုပစ္စယော ပစ္စယော” ဟူသည်တည်း။ ဝိမိကို ဟောတော်မူသည်၏ အခြားမူး၌ အနုဝါဒကို ဟောတော်မူ၏။ ၆၇၄။ ဟောဟန်ကား “ကုသော ဟေတု သမ္မယူတွေကာနဲ့ ခန္ဓာနဲ့ စိတ္တသမ္မဇာနာနဲ့ ရှုပါနဲ့ ဟေတုပစ္စယော ပစ္စယော” ဟူသည်တည်း။

သမ္မယူတွေကာနဲ့ သမ္မယူတွေကုသိလ်ဖြစ်ကုန်သော်။ ခန္ဓာနဲ့ ခန္ဓာတ္တိအားငြင်း။ စိတ္တသမ္မဇာနာနဲ့ စိတ္တသမ္မဇာနာနဲ့ စိတ္တသမ္မဇာနာနဲ့ စိတ္တသမ္မဇာနာနဲ့ စိတ္တသမ္မဇာနာနဲ့ စိတ္တသမ္မဇာနာနဲ့ အောင်။ ၆၇၅။ ဟေတုပစ္စယော ပစ္စယော ဥပကာရကားသည်။ ဟောတိ၏။

အဓိပါယ်ကား—

ကုသိလ်ဓမ္မသည် ကုသိလ်အများကတဓမ္မအား ဟေတုသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုပေ၏။ ၆၇၆။ အဘယ်သို့ကျေးဇူးပြုသနည်းဟူမှုကား ပဉာဏ်ကာရဘုံး၌ ဖြစ်သော

အခါ ကုသိုလ်ကောင်သာ။ စေတသိုက် အင့်တိ သာ။ စီတ္ထက္ထဏာခုတုခု, ၅၇ ရှိသော အလောဘသည်။ ပါ။ အလောဘ၊ အဒေါသ၊ အမောဟသည် သမ္မယုတ္ထခန္ဓာ၊ စီတ္ထ ရုပ်တူးအား ဟောတုသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုပေ၏။

ဝိစိပိဋ္ဌတော်ပါဉ်၌ “ကုသလော ဓမ္မာ” ဟူသော ကတ္ထားပုဂ္ဂ၏ အရကား သမ္မယုတ္ထခန္ဓာ၊ စီတ္ထရုပ်အားတပ်သော ပွဲဝေါကာရသု၌ဖြစ်သောအခါ ကုသိုလ် ကောင်သာ။ စေတသိုက်အင့်တိ သာ စီတ္ထက္ထဏာခုတုခုခု၌ရှိသော ဒုံးဟိတ်ဖြစ်အုံ။ အလောဘ၊ အဒေါသ၊ တိဟိတ်ဖြစ်အုံ။ အလောဘ၊ အဒေါသ၊ အမောဟ၍ ဟိတ်ဖြစ်အုံ။ အလောဘ၊ အဒေါသ၊ အရကား “ကုသိုလ်ကောင်သာ။ စေတသိုက် အင့်တိ သာ။ သမ္မယုတ္ထခန္ဓာ၊ စီတ္ထရုပ် ပစ္စယူပုစ်တရားရ၏။” ။ “ကုသလည် အများကတ္ထသုတ္ထ ဓမ္မသာ” ဟူသော ကရိုက်ပါဉ်၏အရကာ သမ္မယုတ္ထခန္ဓာ၊ စီတ္ထရုပ်အားတပ်သော ပွဲဝေါကာရ ဘုံး ဖြစ်သောအခါ ကုသိုလ်ဟိတ်သုံးပါးဖြစ်အုံ။ တပြိုင်နက် ယထာရဟတ် ကောင်းသော ဟောတုအစိတ်၊ သဟာဘတ်၊ နိသာယ၊ ဗြို့ယ၊ မဂ္ဂ၊ အတ္ထာ၊ အပိုက်တာ။ ဤရှုပ်ပစ္စယူ သတ္တိတူးတွင် ဟောတုသတ္တိဟု ဆိုအပ်သော သတ္တိဝိယေသ ရ၏။

[ပစ္စည်းတပ်ဟန်ဝိထိကို ကုသလပဒါဝသာနကအတိုင်း ဆိုလေ။ ကုသိုလ်လည်းဖြစ်၊ အများကတ္ထလည်းဖြစ်၍၊ ဤနှစ်ပါးစုံသောကြောင့် ပွဲဝေါကာရ သာ။ စတုဝေါကာရ မရသင့်]။

### အကုသလော အကုသလည်

ကုသလပဒကို ဟောတော်မူသည်၏ အခြားမဲ့၌ အကုသလပဒကို ဟောသာမူ၏။ ထိုအကုသလပဒ၌ တံ့သော်လည်း အကုသလ ဖော်ဝါသာန၊ အများကတ္ထပဒါဝသာန၊ အကုသလာများကတ္ထပဒါဝသာန အားဖြင့် သုံးပါး အပြားရှု၏။ ထို....တွင် အကုသလပဒါဝသာနကို ရှေးငြေးစွာ ဟောတော်မူ၏။ ဟောဟန်ကား “အကုသလော ဓမ္မာ အကုသလည်ပါ။ ပစ္စယော”။

အကုသလောအပြစ်နှင့်တက္ခ မကောင်းကျိုးကိုပေးခြင်း လက္ခဏာရှိသေား ဓမ္မာ၊ သည်။ အကုသလည်၊ သသာ။ ဓမ္မသာ၊ အား။ ဟောတုပစ္စယောန၊ ဖြင့်။ ပစ္စယော-ဥပကာရုကောာ၊ ကျေးဇူးပြုသည်။ ဟောတိ၊ ၅။ အကုသလော ကုန်သေား။ ဟောတု၊ တူးသည်။ သမ္မယုတ္ထကာန်၊ သမ္မယ်ဖြစ်ကုန်သေား ခန္ဓာန်။ အကုသိုလ်ရွှေ့အသာ၊ မောဟမူဒွေး၌ မောဟကြောင်းသော စေတသိုက် သတ္တိဝိယ နာမက္ခန္ဓာ တို့အသား။ ဟောတုပစ္စပေန၊ ဖြင့်။ ပစ္စယော-ဥပကာရုကောာ၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၅။

အဓိပါယ်ကား—

အကုသိုလ်ဓမ္မသည် အကုသိုလ်ဓမ္မအား ဟေတုသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုပေ၏။ အဘယ်သို့ ကျေးဇူးပြုသနည်း ဟူမှုကား အကုသိုလ်ဒါဒေသ။ စေတသိုက် သတ္တိရီသ၊ စိတ္တက္ခဏ တခုတခုရှုံးရှုံးသော လောဘမူ ဖြစ်အံ့။ လောဘ၊ မောဟာ၊ ဒေါသမူ ဖြစ်အံ့၊ ဒေါသ၊ မောဟာ။ မောဟမူ ဖြစ်အံ့၊ မောဟာ။ ဤ ဟိတ်တပါး၊ နှစ်ပါးသည် အကုသိုလ်ဒါဒေသ။ မောဟမူခွေး၌ မောဟာကြည့်သော။ စောသတ္တိရီသ သမ္မတုတ္ထခန္ဓာအား ဟေတုသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုပေ၏။

ဝိစိပိဋ္ဌတော်ပါ၌၌ “အကုသလော ဓမ္မဗ္ဗ” ဟူသော ကတ္တားပုံစံ၏ အရ ကား သမ္မတုတ္ထခန္ဓာအား တပ်သော အကုသိုလ်ဒါဒေသ။ စေတသိုက် သတ္တိရီသ။ စိတ္တက္ခဏ တခုတခုရှုံးရှုံးသော လောဘမူ ဖြစ်အံ့။ လောဘ၊ မောဟာ၊ ဒေါသမူ ဖြစ်အံ့။ ဒေါသ၊ မောဟာ။ မောဟမူ ဖြစ်အံ့၊ မောဟာ။ ဤ ဟိတ်တပါး၊ နှစ်ပါး ပစ္စည်းတရား ရ၏။ ။“အကုသလသု ဓမ္မသု” ဟူသော သမ္မဒိန်ပုံစံ၏ အရ ကား အကုသိုလ်ဒါဒေသ။ မောဟမူခွေး၌ မောဟာကြည့်သော စေတသိုက် သတ္တိရီသ၊ သမ္မတုတ္ထခန္ဓာ ပစ္စယူပုန်ကရာရား ရ၏။ ။“ဟေတုပစ္စယေန” ဟူသော ကရိုက်းပါ၌၌ အရကား သမ္မတုတ္ထခန္ဓာအား တပ်သော အကုသိုလ်ဟိတ် သုံးပါးဖြစ်အံ့။ တပိုင်နက် တပ်ဆကာင်းသော ဟေတု၊ သယောတု၊ အညာမည်၊ နိသာယ၊ သမ္မတုတ္ထ၊ အထိုး၊ အပိုက်၊ ဤခုနစ်ပစ္စယေသတ္တိ တို့တွင် ဟေတုသတ္တိဟု ဆိုအပ်သော သတ္တိရီသသော ရ၏။ ။ထိုသုံးပါးတို့တွင် အရကား ပဋိနအား ဖြင့် ကတ္တားသာတည်း။

ခန္ဓာဝါရကား “အကုသလာ ဟေတု သမ္မတုတ္ထကာနံ ခန္ဓာနံ” ဟူ၍ ဟောတော်မူအပ်သော အနုဝါဒပိဋ္ဌတော်ပါ၌၌ လောဘမူ ဖြစ်အံ့။ “အကုသလာ ဟေတု”၏ အရကို လောဘယူ၍ “သမ္မတုတ္ထကာနံ ခန္ဓာနံ”၏ အရကို သမ္မတုတ္ထခန္ဓာယူ၍ တဝါရ။ ထို့အတူ မောဟ သမ္မတုတ္ထခန္ဓာယူ၍ တဝါရ။ လောဘ၊ မောဟ သမ္မတုတ္ထခန္ဓာ ယူ၍ တဝါရ။ ဒေါသမူဖြစ်အံ့။ “အကုသလာ ဟေတု”၏ အရကို ဒေါသယူ၍ “သမ္မတုတ္ထကာနံ ခန္ဓာနံ”၏ အရကို သမ္မတုတ္ထ ခန္ဓာယူ၍ တဝါရ။ ထို့အတူ မောဟ သမ္မတုတ္ထခန္ဓာယူ၍ တဝါရ။ ဒေါသ၊ မောဟ သမ္မတုတ္ထခန္ဓာယူ၍ တဝါရ။ မောဟမူ ဖြစ်အံ့၊ “အကုသလာ ဟေတု”၏ အရကို မောဟယူ၍ “သမ္မတုတ္ထကာနံ ခန္ဓာနံ”၏ အရကို သမ္မတုတ္ထခန္ဓာယူ၍ တဝါရ။ ဤသုည်းလောဘမူ ဖြစ်အံ့။ သုံးဝါရ။ ဒေါသမူ ဖြစ်အံ့။ သုံးဝါရ။ မောဟမူ ဖြစ်အံ့။ တဝါရ။ ဤသုည်းလောဘနံ သမ္မတုတ္ထခန္ဓာအား ဟေတုသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုပေ၏။

ပစ္စည်းတပ်ဟနကား—

လောကိုစိတ် မကာသီတိ။ စေတသိုက် ခွွဲပညာသ။ ရုပ်အဋ္ဌရီသ။ ပညာတုဟု ဆိုအပ်သော အာရုံခြောက်ပါး တို့တွင် တပါးပါးကို အာရုံပြု၍ အကုသိုလ်

၃၁။ ဝိထိန္တ္တုပြီ၏ ဖြစ်လိုလတ်သော် မိမိပဋိသန္တု စိတ်နှင့်တူသော ဘဝင်ကျော်  
ရီ သတ္တုတင် တခုခုသည်။။။ ဘဝင်စလန်။ ဘဝင့်ပုဇွဲး။ ထို့နောင် လောက်  
စိတ်အကာသီတီ။။။ အာရုံခြောက်ပါး တို့တွေ့ တပါပါးကို အာရုံပြု၍ မနော  
ခွဲရောတွေး။ ထို့နောင် အကုသိုလ်စိတ်ဒါးသတ္တုတင် တခုခုသည် အောကွဲ  
ချုပ်ပြု၏ပြု၍ ချုပ်၏။ ထို့နောင် ဝိဘူတာရုံ ဝိထိဖြစ်အံ့။ တဒါရုံခေါ်အသာ  
တို့တင် တခုခုသည် တဒါရုံကိုစွဲနှစ်ကြိမ်။ ထို့နောင် ကာမဘဝင်။ အိုဘူတာရုံ  
ဝိထိဖြစ်အံ့။ ဘဝင်ကျော်ရီသုတ္တုတင် တခုခုသည် ဘဝင်ကိုစွဲ ဖြစ်ထိုက်သန္တု၊  
ဖြစ်၏။

ထိုသို့ဖြစ်သောအခါ အနုဝါဒပါ၌တော်ပါ၌၏ “အကုသလာ ဟေတဲ”၏  
အရဖြစ်သော အကုသိုလ်ဒ္ဓဒေသ ပဋိမဇ္ဇာ အစရှိသော စံတ္ထက္ခက တခုခုချုံ  
ရှိသော လောဘမျှဖြစ်အံ့၊ လောဘ၊ မောဟ၊ ဒေါသမျှဖြစ်အံ့၊ ဒေါသ၊ မောဟ၊  
မောဟမျှ ဖြစ်အံ့။ မောဟကို စစ်ညီအဖြစ်ဖြင့် ယူတော်မျှ၍ ဝိမိန့် “အကု  
သလာ ဓမ္မာ” ဟု အနုဝါဒပါ၌တော်ပါ၌၏ “သမ္မယုတ္တကာနံ ခန္ဓာနံ”၏  
အရဖြစ်သော သမ္မယုတ္တခန္ဓာကို ပစ္စယူပုန် အဖြစ်ဖြင့် ယူတော်မျှ၍။ ဝိမိန့်၏၊  
“အကုသလာ ဓမ္မသီ”ဟု။ ဤဟိတ်တပါး၊ နှစ်ပါးသည် သမ္မယုတ္တခန္ဓာအား  
ဟေတဲသုတ္တြိပြု ကျေးဇူးပြုသော အဖြစ်ကို “ဟေတဲပစ္စယေန ပစ္စယော”  
ဟု၍ ဟောတော်မှု၏။

## အကုသဇ္ဈာ အပျောကတီ

အကုသလပဒါဝသာနကို ဟောတော်မူသည်၏ အခြားမျှ၌ အဗျာကတပဒါဝသာနကို ဟောတော်မူ၏။ ၂၇ဟောဟန်ကား “အကုသလော မေမ့်ဘဲ အဗျာကတထဲယူပါ၊ ပစ္စယော” ဟူသည်တည်း။ (အန်ဂုဏ်ပြု)

## အမိပါယ်ကား—

အကုသိုလ်ဓမ္မသည် အများကတမ္မအား ဟေတုသိုဖြင့် ကျေးဇူးပြုပေ၏။  
အဘယ်သို့ ကျေးဇူးပြုသနည်းဟုမှုကား ပုဂ္ဂိုလ်ဝါကာရဟု၍ ဖြစ်သောအခါ အကု  
သိုလ်ပွဲဖသာ။စေ။ သူတူဝါသ၊ စိတ္တက္ခဏ တခုတခု၌ ရှိသော လောဘမူဖြစ်အံ့။  
လောဘ၊ မောဟာ။ ဒေါသမူဖြစ်အံ့။ ဒေါသ၊ မောဟာ။ မောယမူဖြစ်အံ့။ မောဟာ။  
ကျိုဟိုတပါး၊ နှစ်ပါးသည် စိတ္တဇရုပ်အား ဟေတုသိုဖြင့် ကျေးဇူးပြုပေ၏။

ପିଲିଦ୍ଵିତେବ୍ ପିନ୍ଦ୍ର୍ “ଆଗୁଖଲେବ ଥମ୍ବା” ହେବେ କଟ୍ଟିବାଣିଜୀବିକାଙ୍କ କାବୀ ଶିତ୍ତାଳର୍ପିତାଙ୍କାରେ ତବ୍ରିତିକାରୀର୍ପିନ୍ଦ୍ର୍ ପ୍ରିତିଯେବାରେ ଆଗୁଖିଲ୍ଲିଙ୍କ କ୍ଷୋଇଯା॥ ଫେତାମିଗ୍ନିବିତ୍ତାର୍ଥିଯା॥ ଶିତ୍ତାଳଗ୍ରାମ ତାହାରେକ୍ଷିଯେବା ଲେବାମ୍ବୁପ୍ରିତିଅୁଥିଲାଏ, ମେବାହୁ॥ ଦେଖିଯାମ୍ବୁପ୍ରିତିଅୁଥିଲାଏ, ଦେଖିଯା, ମେବାହୁ॥ ମେବାହୁମ୍ବୁପ୍ରିତିଅୁଥିଲାଏ, ମେବାହୁ।

## ပညာဝါရ အနုလောမ ဖေတုပစ္စည်း

۲۲۳

ဤဟိတ် တပါး နှစ်ပါး ပစ္စည်းတရား ရ၏။ ။ “အဲများကတယော ဓမ္မယော”  
ဟူသော သမ္မဖိန့်ပုံဒဏ်အရကား အကုသိုလ်ပြုအပ်သော စိတ္တဇ်ရပ် ပစ္စယုပ်နှင့်  
တရား ရ၏။ ။ “ဟောတုပစ္စယောန” ဟူသော ကရိစ်ပါင်းအရကား စိတ္တဇ်  
ရပ်အား တပ်သော အကုသိုလ်ဒါဝသွေး ရှုံးသော ဟိတ်သုံးပါးဖြစ်အံ့။ တပြီးနက်  
တပ်ကောင်းသော ဟောတုပစ္စယော နိုယ်၊ ပိုယူတ္ထာ၊ အထိုး၊ အဝိဂုတ်၊  
ဤခြောက်ပစ္စယ သတ္တိတ္ထိတ် ဟောတုသတ္တိဟု ဆိုအပ်သော သတ္တိပိုမိုသေသ  
ရ၏။ ။ထိုသုံးပါးတိတ္ထ် အရကား ပဋိနာနားဖြင့် ကတ္တားသာတည်း၊  
(ခန္ဓာဝါရ ယူမြဲ)။

အကုသလေ အကုသလာ

အာရုံးကတပဒါဝသာန်ကို ဟောတော်မူသည်၏ အခြားမျှ၌ အကုသလာ  
ပျုံးကတပဒါဝသာန်ကို ဟောတော်မူ၏။ ၁၆ဟာသဟန်ကား “အကုသလော  
ဓမ္မာ အကုသလာသုစ အာရုံးကတထုစ ဓမ္မသုပါပါ။ ပစ္စယော”။ ၂၇(အန်  
အခိုပါယ်လွယ်ပြ)။

## ଓଡ଼ିଆ କ୍ଷମତା ଓ ପରିଚୟ

အကာသလပဒကို ဟောတော်မူသည်၏ အခြားမျှ၌ အဗျာကတပဒကို  
ဟောတော်မူ၏ထိအဗျာကတပဒသည် အဗျာကတပဒဝါဝယာနအားဖြင့် တပါး  
သာတည်း။ ဝိမိအနုပါဒားဖြင့်ကား နှစ်ပါးအပြား ရှိ၏။ ထို...တွင် ဝိမိကို  
ရှုံးလို့စွာ ဟောတော်မူ၏။ ။ဟောဟန်ကား “အဗျာကတော် ဓမ္မာ့ အဗျာ့  
ကတသူ ဓမ္မသူ ဟောတုပစ္စယော ပစ္စယော” ဟူသည်တည်း။ ။ဝိမိကို

ဟောတော်မူသည်၏ အခြားမျိုး အနုတိပါကို ဟောတော်မူ၏။ ဟောယန်ကား “ဝိပါကာဗျာကတာ ကြိယာဗျာကတာ ဟောတူ သမ္မယုတ္တကာန် ခန္ဓာန် စိတ္တ သမ္မယာနာနာန္တ ရှုပါန် ဟောတုပစ္စယော ပစ္စယော၊ ပဋ္ဌသန္တက္ခဏေ ဝိပါကာ ဗျာကတာ ဟောတူ သမ္မယုတ္တကာန် ခန္ဓာန် ကုဋ္ဌတာစ ရှုပါန် ဟောတုပစ္စယော ပစ္စယော” ဟူသည်တည်း။ ၁(အနုက်လွှဲယုံ၍)။

အမိပါယ်ကား—

အဗျာကတဓမ္မသည် အဗျာကတဓမ္မအား ဟောတုသတ္တဖြင့် ကျေးဇူးပြုပေ၏။ အဘယ်သို့ ကျေးဇူးပြုသနည်း ဟူမူကား-ပဝတ္တအခါ သဟိတ်ဝိပါက် ကောင်းသာ။ သဟိတ်ကြိယာ သတ္တရသာ။ စိတ္တက္ခဏ တခု တခုချိရှိသော ဒုဟိတ် ဖြစ်အံ့၊ အလောဘ၊ အဒေါသ၊ တိဟိတ်ဖြစ်အံ့၊ အလောဘ၊ အဒေါသ၊ အမောဟ သည် သမ္မယုတ္တခန္ဓာအားငြင်း သမ္မယုတ္တခန္ဓာ၊ စိတ္တဇရုပ်အားငြင်း၊ ဟောတုသတ္တဖြင့် ကျေးဇူးပြုပေ၏။

ပဋ္ဌသန္တအခါ စတုခိုကာရ ပဋ္ဌသန္တလေးချိရှိသော ဟိတ်သုံးပါးသည် သမ္မယုတ္တခန္ဓာအား၊ ဟူဝေါကာရ သဟိတ်ပဋ္ဌသန္တတေရသုံး ရှိသော ဟိတ် နှစ်ပါး သုံးပါးသည် သမ္မယုတ္တခန္ဓာ၊ ကုဋ္ဌတာရုပ်တို့အား ဟောတုသတ္တဖြင့် ကျေးဇူးပြုပေ၏။

ဝိဝါပိဋ္ဌတော်ပါဂြင့် အဗျာဂျာတသည်ပဝတ္တ၊ ပဋ္ဌသန္တအားဖြင့် နှစ်ပါးအပြား ရှိ၏။ထိနှစ်ပါးတိတွင် ပဝတ္တအခါ “အဗျာကတော်” ကတ္တ ားကား၊ သမ္မယုတ္တခန္ဓာ အားငြင်း၊ သမ္မယုတ္တခန္ဓာ စိတ္တဇရုပ်အားငြင်း တပ်သော သဟိတ်ဝိပါက် ကေ ဝီသာ။ သဟိတ်ကြိယာ သတ္တရသာ။ စေတသိုက် အင့်တိုးသာ။ စိတ္တက္ခဏ တခုတချိ ရှိသော ဒုဟိတ်ဖြစ်အံ့၊ အလောဘ၊ အဒေါသ။ တိဟိတ်ဖြစ်အံ့၊ အလောဘ၊ အဒေါသ၊ အမောဟ။ ကြုံဟိတ်နှစ်ပါး၊ သုံးပါးပစ္စည်းသရုံးရှိ၏။ ၂“အဗျာကတသူ ဓမ္မသု”ဟူသော သမ္မယိန်ပုဒ်၏ အရကား သဟိတ်ဝိပါက် ကေဝီသာ။ သဟိတ် ကြိယာ သတ္တရသာ။ စေတသိုက်အင့်တိုးသ သမ္မယုတ္တခန္ဓာ၊ စိတ္တဇရုပ် ပစ္စယုပ် တရုံးရှိ၏။ ၃“ဟောတုပစ္စယော”ဟူသော ကရိုက်ပါဂြင့်၏အရကား သမ္မယုတ္တ ခန္ဓာအားငြင်း၊ သမ္မယုတ္တခန္ဓာစိတ္တဇရုပ်အားငြင်း တပ်သော ဝိပါက်ကြိယာဟိတ် သုံးပါးဖြစ်အံ့။ တပြိုင်နက် ယထာရဟတပ်ကောင်းသော ဟောတု အခိုပတ္တ၊ ဓဟ အာတ၊ အညာမညာ၊ နီသယ၊ ဝိပါက၊ ကြုံနှိပ်၊ မဂ္ဂ၊ သမ္မယုတ္တ၊ ပိုပုယုတ္တ၊ အထို၊ အဝိုကတ၊ ကြုံတဆဲနှစ်ပစ္စယာသတ္တတွင် ဟောတုသတ္တဟု ဆိုအပ်သော သတ္တဝိသော ရှိ၏။ ၄ထိုသုံးပါးတို့တွင် အရကား ပဋ္ဌာနအားဖြင့် ကတ္တားသာတည်း။ ၅(ခန္ဓာဝါရကား ဆိုမြဲ)။

## ပစ္စည်းတပ် ဟန်ကား—

ကာမစိတ် စတုပညာသာ။ စောဒွေပညာသာ။ ရှုပ်အငြောင်းသဟု ဆိုအပ်သောအာရုံးခြောက်ပါးထိုတွင် တပါးပါးကိုအာရုံးပြု၍ မဟာဝိပါက် ဘဝင်ကိစ္စ၊ တဒါရိကိစ္စ ဖြစ်လိုလတ်သော် မိမိပတ္တိသန္တစ်တွင် တော်သည် ကံ၊ ကမ္မနီမိတ်၊ ဂတ္တနီမိတ် အားဖြင့် သုံးပါးထိုတွင် တာခုသည် ကံ၊ ကမ္မနီမိတ်၊ ဂတ္တနီမိတ် အားဖြင့် သုံးပါးထိုတွင် တာခုသည်။ ထို့နောင် ကာမစိတ်စတုပညာသာ။ ပါ။ အာရုံးပြု၍ မနေ့ခုကျော်မှတ်နှုန်း။ ထို့နောင် ကာမဇော တခုယုတ်သုံးဆယ်ထိုတွင် တာခုသည် ဇောကိစ္စခန်စြုံကြုံမဖြစ်ရှုချုပ်၏။ ထို့နောင်မဟာဝိပါက်ရှုစ်ခုထိုတွင် တာခုသည် တဒါရိကိစ္စနှုန်းကြိမ်။ ထို့နောင် ကာမဝိပါက်ရှုစ်ခုထိုတွင် တာခုသည် ဘဝင်ကိစ္စ ဖြစ်ထိုက်သရွေ့ဖြစ်၏။

ထိုသို့ဖြစ်သောအောက် အနုဝါဒပါဌိုတော်ပါဉ်၌ “ဝိပါကာဗျာကတာ ဟေတူ”၏ အရဖြစ်သော မဟာဝိပါက်ဘဝင် တဒါရိ စိုးက္ခဏ တခုတုချုပ်ရှိသော ခိုးဟိုတ် ဖြစ်အုံအလောဘ၊ အဒေါသာ။ တိဟိုတ်ဖြစ်အုံ။ အလောဘ၊ အဒေါသာ၊ အမောဟာ၊ ဤဟိုတ်နှုန်ပါး သုံးပါးကို ပစ္စည်းအဖြစ်ဖြင့် ယူတော်မူ၍ “ဝိဓိ၌ အဗျာကတော ဓမ္မာ”ဟု အနုဝါဒပါဌိုတော်ပါဉ်၌ “သမ္မယုတ္တကာနဲ့ ခန္ဓာနဲ့ စိတ္တသမ္မယုတ္တနာနာ နဲ့ ရှုပါနဲ့”၏ အရဖြစ်သော သမ္မယုတ္တခန္ဓာ၊ စိတ္တဇော်ကို ပစ္စယူပုန်အဖြစ်ဖြင့် ယူတော်မူ၍ ဝိဓိ၌၏ “အဗျာကတော ဓမ္မသာ”ဟု၊ ဤဟိုတ်နှုန်ပါး၊ သုံးပါးသည် သမ္မယုတ္တခန္ဓာ၊ စိတ္တဇော် တို့အား ဟေတုသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုသော အဖြစ်ကို “ဟေတုပစ္စယေန ပစ္စယော” ဟု ဟောတော်မူ၏။ ။

[စုတိကိစ္စ တပ်ဟန်ကို ရာသီစုက မရကာသန္တဝိထိကို မှုရှုချေလေ။ ။ မဟာကြိယာ၊ မဟာဂုဏ်ကြိယာ၊ မဟာဂုဏ်ဝိပါက်၊ လောကုတ္တရာဝိပါက် တို့ကိုလည်း ရာသီစုက အတိုင်းချေလေ။]

ပစ္စသန္တအောက် “အဗျာကတော” ကတ္တားကား သမ္မယုတ္တခန္ဓာအားငြင်း၊ သမ္မယုတ္တခန္ဓာ ကဋ္ဌတ္တာရုပ်အားငြင်း တပ်သော သဟိုတ်ပတ္တိသန္တသတ္တရသာ။ စေတသိက် ပဉာဏ်ဘဲ သ စိတ္တက္ခဏ တခုတုချုပ်ရှိသော ခိုးဟိုတ်ဖြစ်အုံ၊ အလောဘ၊ အဒေါသာ။ တိဟိုတ်ဖြစ်အုံ။ အလောဘ၊ အဒေါသာ၊ အမောဟာ၊ ဤဟိုတ်နှုန်ပါး သုံးပါးပစ္စည်းတရားရ၏။ ။ “အဗျာကတော ဓမ္မသာ”ဟူသော သမ္မခါန်ပုဒ်၏ အရ ကား သဟိုတ်ပတ္တိသန္တသတ္တရသာ။ စေတသိက်ပဉာဏ်ဘဲ သ သမ္မယုတ္တခန္ဓာ၊ ကဋ္ဌတ္တာ ရုပ် ပစ္စယူပုန်တရားရ၏။ ။ “ဟေတုပစ္စယေန”ဟူသော ကရိုက်းပါဉ်၏အရကား သမ္မယုတ္တခန္ဓာအားငြင်း၊ သမ္မယုတ္တခန္ဓာ ကဋ္ဌတ္တာရုပ်အားငြင်း တပ်သော သဟိုတ်ပတ္တိသန္တ သတ္တရသာရှိသော ဟိုတ်သုံးပါးဖြစ်အုံ၊ တပြုနှုန် ယထာ ရဟ တပ်ကောင်းသော ဟေတု၊ သဟာတာ၊ အညမည၊ နိယယာ၊ ဝိပါက၊ ကျိုး။

## မစုသိုးတာပ်ဟန်ကား—

ကာမတဆုံးတော်မှုစွတော်ကာမသူဂတ္တန်စံသို့ဖြစ်လတဲ့၊ သော ပုဂ္ဂိုလ်အား  
တန်ရှုံးနောင်စုဘီ၊ ဇော်နာ်စုဘီ၊ ဘဝ် နော် စုတိအားဖြင့် သုံးပါးအပြား  
ရှုံး၏၊ ယုံသုံးပါးတို့တွင်ထာပါရှုံးနှုံးနှုံးဖြစ်ဟန်ကား။ ထွင်ရှုံးရှုံးသော ဘဝ်မှုရွှေ၊  
လျှောသော အားဖြင့် ပစ္စာပြန်ဘဝ်အား စုတိဖြစ်လိုလတ်သော် မိမိပစ္စာ  
ကာမဘဝ်တဆယ်တို့တင်ဘခုသည်ဘာဟိုစလန့်၊ ဘဝ်ပုံပစ္စာအယုံနှုံးနှုံးနှုံး  
နှုံးမိတ်၊ ကတိနိမိတ်အားဖြင့်သုံးပါးတို့တွင်ဘပါးပါးကို အာရုံပြု၍မနော့ခါမာဝါးနှုံး၊  
မရကာသန္တဇော်ပါးကြို့မ်း၊ တာ့ကို ကိုစုန်ဖြော်ပြုပြစ်ရှုံးချုပ်၏။ ထို့နောင်ကာမစုတိ  
တဆယ်တို့တွင် အခုံခုသည်ကို ကမ္မာနိမိတ်၊ ကတိနိမိတ်။။ စုတိကိစ္စဘြှော်ပြုပြစ်ရှုံး  
ချုပ်၏။ထို့နောင်အခို့စွာသန္တယယည်ပြုရအပ်သောတက္ဌာနသယလျှင်မူလရှုံးသော  
သခဲ့ရဟု ဆိုအပ်သော အေကကံသည် ဖြစ်စေအပ်သော မိမိနှင့်သူ့ယုံယုံတိဖြစ်ကုန်  
ဓာတ်၊ တရားတို့သည် ခြုံရ၍ ယူအပ်သော မိမိနှင့်တက္ဌာနကိုဖြစ်ကုန်သော တရားတို့  
၏တည်ရှုဖြစ်၍ပြဋ္ဌာန်းသောရှုံးနောက်ဖြစ်သော ဘဝ်အာတုံးကို တစပ်ဘည်းကဲ့သူ့  
စပ်တတ်သော မဟာဝိပါက် ပစ္စာသန္တရှစ်ခုတို့တွင် တခဲ့ခုသည် မနော့ခါရဖြင့် မရ  
ကာသန္တဇော်သည် ယူအပ်သော ကို ကမ္မာနိမိတ် ကတိနိမိတ် အားဖြင့်သုံးပါး တို့တွင်  
တပါးပါးကို အာရုံပြု၍ ပစ္စာသန္တကို တကြံ့မ်သာဖြစ်ရှုံးချုပ်၏။ ထို့နောင်  
ဘဝ်တဆယ့်တွင်၍ တရားခြောက်ကိုကြံ့မြှော်ဖြစ်ရှုံးချုပ်၏။ ထို့နောင် ဘဝ်သစ်ဟု  
ဆိုအပ်သော မဟာဝိပါက် ပစ္စာသန္တနှုံးမက္ခာနှုံး၊ ကုဋ္ဌတာရုပ်ကို အာရုံပြု၍ မနော့  
ခါမာဝါးနှုံး၊ ဘဝ်သစ်၍ ပြင်စွာဘဝ်တပ်တတ်သော ဘဝ်ကနိုက်လောဘဇ္ဇာ  
ခုနှစ်ကြံ့မ်၊ ထို့နောင် မဟာဝိပါက်ရှစ်ခုတို့တွင် တခဲ့ခုသည် ဘဝ်ကို ဖြစ်ထိုက်  
သရေ့ဖြစ်၏။

ထိန္ဒိဖြစ်သောအခါ အနုဝါဒပါဌိတ်ပါ၌၌ “ဝိပါကာဗျာကတာ ဟော” ၏ အရဖြစ်သော မဟာဝိပါက်ပုဂ္ဂသန္တ စီတွေ့ကျ တခုတခု၌ ရှိသော နှီဟိတ်ဖြစ်အံ့။ အလောဘ၊ အဇော်၊ တိဟိတ်ဖြစ်အံ့။ အလောဘ၊ အဇော်၊ အမောဘ။ ဤဟိတ်နှစ်ပါး၊ သုံးပါးကို ပစ္စည်းအဖြစ်ဖြင့် ယူတော်မျှ၏ ဝိမိ၌ “အဗျာကတာ ဓမ္မာ”ဟု၊ အနုဝါဒပါဌိတ်ပါ၌၌ “သမ္မယုတ္တကာနဲ့ ခန္ဓာနဲ့ ကုတ္တာစ ရှုပါနဲ့” ၏ အရဖြစ်သော သမ္မယုတ္တခန္ဓာ၊ ကုတ္တာစပုပ်ကို ပစ္စယုပ်အဖြစ်ဖြင့် ယူတော် မျှ၏ ဝိမိ၌၌။ “အဗျာကတာသာ ဓမ္မသာ”ဟု ဤဟိတ်နှစ်ပါး၊ သုံးပါးသည် သမ္မ-

## ပ္ပါယဝါရ အနဲလောမ ဟေတုပစ္စည်း

၃၃၅

ယုတ္တခန္ဓာ, ကဋ္ဌတ္ထာရုပ်တိအား ဟေတုသတိဖြင့် ကျေးဇူးပြုသော အဖြစ်ကို “ဟေတုပစ္စယန ပစ္စယော”ဟု ဟောတော်မူ၏။

[ရှုပ, အရှုပဘုမ္မ စုတေ၍ ကာမယိုကတိ ခုနစ်ဘုံးဖြစ်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏ ဝိတိ။ ကာမယိုကတိ ခုနစ်ဘုံးမူစုတေ၍ ရှုပ, အရှုပဘုံးဖြစ်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏ ဝိတိ။ ရှုပ, အရှုပဘုံးအောင်းချင်း၌ ဖြစ်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏ ဝိတိ။ ဤဝိထိ တွိကို ရာသီစုက ဆုံးခြုံပြီးသော နည်းအတိုင်းချလေ။]

ဆဝါရ၏ ပစ္စယုပ္န်ကို ပဋ္ဌာနအားဖြင့် ဟောတော်မူသည်။ ဤပဋ္ဌာ ဝါရ၏ ပစ္စည်းကို ပဋ္ဌာနအားဖြင့် ဟောတော်မူသည်။ ထို့ကြောင့် “ကုသလော”ကား ပစ္စည်းတည်း။ “ကုသလသု”ကား ပစ္စယုပ္န်တည်း။ ထို “ကုသလသု”ဟူသော သမ္မဒါနပုပ်၏အရကို ဆဝါရ၏ ပစ္စစွဲ၍၊ သဟဇာတဝါရ၊ သံသဋ္ဌဝါရ၊ သမ္မယုတ္တဝါရ ဖြစ်အံ့ “ကုသလေန ကုသလု”၌ ဟောအပ်၏။ ပစ္စယဝါရ၊ နိသာယဝါရ ဖြစ်အံ့။ “ကုသလေန ကုသလု”၊ အဗျာကတေန ကုသလု၊ အဗျာကတေန ကုသလသုံးကတေန ကုသလသုံးကတေန တစိတ်။ “ကုသလသုံးကတေန ကုသလု၊ ကုသလသုံးကတေန ကုသလသုံးကတေန ကုသလသုံးကတေန”၌ တစိတ်။ ဤဝါးချက်ကိုထုတ်၍ ဟောအပ်၏။

“ကုသလော အဗျာကတသု”၌ “ကုသလော”ကားပစ္စည်း။ “အဗျာ ကတသု”ကား ပစ္စယုပ္န်တည်း။ ထို “အဗျာကတသု” အရဖြစ်သော ပစ္စယုပ္န် စိတ္တဇရုံးကို ဆဝါရ၏ ပစ္စစွဲ၍၊ သဟဇာတဝါရ၊ ဖြစ်အံ့၊ “ကုသလေန အဗျာကတံ့၊ ကုသလသုံးကတေန အဗျာကတံ့” ဤနှစ် ချက်ကိုထုတ်၍ ဟောအပ်၏။ ပစ္စယဝါရ၊ နိသာယဝါရ ဖြစ်အံ့။ “ကုသလေန အဗျာကတံ့၊ ကုသလသုံးကတေန အဗျာကတံ့၊ ကုသလသုံးကတေန ကုသလသုံးကတေန”၌ တစိတ်။ ဤသံးချက်ကိုထုတ်၍ ဟောအပ်၏။ အကုသလပဒ၊ အဗျာကတပဒတို့၌လည်း ဤနည်းကို မှုပ်၍ကြံလေ။

ပစ္စယနိဒ္ဓသဝါရ၏၌ကဲ့သို့ “ဟေတု ဟေတုသမ္မယုတ္တကာနံ ဓမ္မဘန်”ဟု ဟောတော်မူဘဲ အဘယ့်ကြောင့် ဟေတုသမ္မယုတ္တကာနံ ခန္ဓာန် ဟု ခန္ဓာသဒ္ဓိ၌ ဟောတော်မူအပ်လေသနည်း။ ပစ္စစွဲ၍ အစရှိသော ဝါရတို့၌ ခန္ဓာ၏ အစမ်းအားဖြင့် ပစ္စယုပ် ဒေသနာကိုတင်တော် မူ၏။ ထိုသို့ဟောတော်မူသော အစဉ်အားဖြင့် ဤပဋ္ဌာဝါရ၏လည်း ဒေသနာကို တင်တော်မူအပ်၏။ ထို့ကြောင့် “ဓမ္မဘန်”ဟု ဟော တော်မူဘဲ “ခန္ဓာန်”ဟု ဟောတော်မူအပ်၏။ ပစ္စစွဲ အစရှိသော ဝါရ တို့၌ အဘယ့်ကြောင့် ခန္ဓာအားဖြင့် ဟောတော် မူအပ်သနည်း ဟူမှု ကား မရောရှုက်သောအားဖြင့် ခွဲဝေခြင်းကို ပြုအံ့သောင့် ဟော

၃၃၆

တိကာပဋ္ဌာန်း အရကောက်

တော်မူအပ်၏။ “ကော်မူ ပစ္စို့ ပစ္စို့ သေသာ မမှာ” အစရို့သည်ဖြင့်  
ဟောတော်မူသည်၍ရှိသော် ခဲ့ပေါ်မြင်းပိုဒေသသမ္မတ် ရောဂျာကျေသည်။ခန္ဓာ  
သုဒ္ဓနှင့် ဟောတော်မူမှ ခဲ့ပေါ်မြင်းပိုဒေသဖြစ်သည် ဟူလိုသည်။ ။  
ထို့ကြောင့် အဋ္ဌကယာ(ရှာရ)၏“ပစ္စို့ဝါရာခီသု ဝါ ခန္ဓကသန ပစ္စို့ပုံဆု  
ဒေသနာ အာရုံးတဲ့ တေနေဝါကြမ်မန လူခာပါ အာရုံးတဲ့” ကယာ  
ပနေတေသု မတ်အာရုံးတဲ့။ အသက်ရတော် ဝိဘာဂဇာနှုတ်” အစ  
ရှိသည်ကို မိန့်အပ်ပြီ။

ଶେତ୍ରପାତ୍ରଙ୍କୁ ବିଚାରିବାକୁ ପ୍ରମାଣିତ ହେଲା

အာရာမြတ်ပန်း

ବେଳାପଦ୍ମନାଭଙ୍କ ଶିଖରୀଙ୍କ ହେବାତେବାମୁଖନ୍ଦ୍ରଙ୍କ ଆଶ୍ରମର୍ମୁଖ ଆବଶ୍ୟକ  
ପଦ୍ମନାଭଙ୍କ ଶିଖରୀଙ୍କ ହେବାତେବାମୁଖନ୍ଦ୍ରଙ୍କ ॥ ଯେତେବେଳନ୍ଦ୍ରଙ୍କ ଗୁରୁଲଭ,  
ଆଶ୍ରମଲଭ, ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକଭାବରେ ଆଶ୍ରମର୍ମୁଖ ସଂପର୍କରେ ଆଶ୍ରମର୍ମୁଖ ॥ ଯେତେବେଳନ୍ଦ୍ରଙ୍କ ଗୁରୁଲଭ  
ପଦ୍ମନାଭଙ୍କ ଶିଖରୀଙ୍କ ହେବାତେବାମୁଖନ୍ଦ୍ରଙ୍କ ॥ ଯେତେବେଳନ୍ଦ୍ରଙ୍କ ଗୁରୁଲଭାବରେ ଆଶ୍ରମର୍ମୁଖ  
ଆଶ୍ରମର୍ମୁଖ ସଂପର୍କରେ ଆଶ୍ରମର୍ମୁଖ ॥ ଯେତେବେଳନ୍ଦ୍ରଙ୍କ ଗୁରୁଲଭାବରେ ଆଶ୍ରମର୍ମୁଖ  
ଆଶ୍ରମର୍ମୁଖ ସଂପର୍କରେ ଆଶ୍ରମର୍ମୁଖ ॥

ଗୁରୁତ୍ବାଳେ କୁରୁଲୀଯୀ

ଭୋବାର୍ହାଙ୍ଗିଙ୍ଗାଃ “କୁଳାଳଲୁବ୍ଦ ଏବମ୍ବା କୁଳାଳଜୟ ମଧ୍ୟରେ ତାରମୁଖପଦ୍ମରେ  
ପଦ୍ମରେ” ଭୂତବ୍ୟନ୍ତର୍ଭୟନ୍ତିଃ । ରିଷିଗ୍ରୀ ଭୋବାର୍ହାଙ୍ଗିଙ୍ଗାର୍ହାଙ୍ଗିଙ୍ଗାନ୍ତିଃ ଅନ୍ତର୍ମୁଖର୍ଭୟନ୍ତିଃ । ଅନ୍ତର୍ମୁଖର୍ଭୟନ୍ତିଃ  
ଭୋବାର୍ହାଙ୍ଗିଙ୍ଗାନ୍ତିଃ । ଭୋବାର୍ହାଙ୍ଗିଙ୍ଗାଃ “ଶିଥ୍ର ପଦ୍ମା ସିଂହାଶ୍ଚିଂଦ୍ରା, ରାପେନିଵାଯ  
କମ୍ପ କାଟ୍ରା, ତାଙ୍ଗା ପଦ୍ମରେ” ଭୂତବ୍ୟନ୍ତର୍ଭୟନ୍ତିଃ ।

ଗୁରୁତ୍ବିଲ୍ଲାଙ୍କିତ ପ୍ରତିକାଳୀନ ମହାଦେଶରେ ଏହା ପରିଚୟ କରିବାକୁ ପରିଚାରିତ କରିଛି ।

ဒါန်-ဒေသယျာဓမ္မ၊ လျှိုအစ်သော ဒါန်ဝတ္ထုကို၊ ဒတ္ထာ-စလိတ္ထာ၊ စန်း၍။ (တနည်းကား) ဒါန်၊ လျှိုဝက္ခာင်းဖြစ်သော ဒါန်ဖေတနာကို။ ဒတ္ထာ-ပရိယောဒါပေတ္ထာ ပိဿံခုံကတာ၊ လင်္ကာယ်ခြင်းကိုပြု၍။ တဲ့ ထိပ်ရုံးစွာခေတနာ၊ ပိသောဓန ဖေတနာပြဋ္ဌာန်းသော ကာမကုသိုလ်ကို။ ပစ္စဝေကုတ်၊ ဆင်ခြင်၏။

## ပဉာဏ်ရှင် အနုလောမ အာရမ္မဏပစ္စည်း

၃၃၇

သီလံ-ပဋိက်ဒသကိုဖြစ်သေန နိစ္စသီလံ၊ ပဋိက်ဒသကိုသီလံ အစရှိသည်တို့၏  
အစွမ်းအားဖြင့် ဖြစ်သော နိစ္စသီလကို။ သမာဓိယိတ္ထာ-ကယိတ္ထာ၊ ကောင်းစွာ  
ယူဗျာဆောက်တည်ပြီး၍။ တဲ့ ထိပ္ပါးဘုရားသီလံ၊ အသက်သီလံ အစရှိသည်တို့၏ အစွမ်း  
အားဖြင့် ဖြစ်သော နိစ္စသီလကို။ ပစ္စဝေက္ခတီ၊ ဆင်ခြင်၏။

ဥပါသထာများ ဥပါသနေ့နှင့် သုံးအပ်သော အဋ္ဌားဥပါသကို။ ကတ္ထာ၊  
ဆောက်တည်ပြီး၍။ တဲ့ ထိပ္ပါးဘုရားသီလံ ပြဋ္ဌာန်းသော ကာမ  
ကုသိုလ်ကို။ ပစ္စဝေက္ခတီ၊ ၏။

ပုံမွေ၊ ရှေး၍။ သုစိဏ္ဍာနီ၊ ကောင်းစွာ အလေ့အကျက် ပြုအပ်ကုန်ပြီးသော  
ဒါန၊ သီလံ၊ အဋ္ဌားဥပါသထေတနာ ပြဋ္ဌာန်းသော ကာမကုသိုလ်တို့ကို။ ပစ္စ  
ဝေက္ခတီ၊ ဆင်ခြင်၏။

ချောနာ၊ ချောန်မှု။ ဝှုံဟိတ္ထာ၊ ထ၍။ ချောန်၊ ချောန်ကို။ ပစ္စဝေက္ခတီ၊ ဆင်ခြင်  
၏။ သေက္ခာ၊ သေက္ခာဟုဆိုအပ်သော သေဘာပန် ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်။ ဂေါ်ကြုံ၊  
သေဘာပတ္တိမင်၏ ရှေးဂေါ်ကြုံကို။ ပစ္စဝေက္ခန္တီ၊ ဆင်ခြင်ကုန်၏။ [ကြုံခြုံခြုံကို  
ငဲ့၍ ဗဟိုဝှစ်ယားသည်]။ သေက္ခာ၊ သေက္ခာဟု ဆိုအပ်ကုန်သော သကဒါဂါမိ၊  
အနာဂတ် ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်။ ဂေါ်အိုး၊ သကဒါဂါမိမင်၊ အနာဂတ်မိမင်၏ ရှေး  
ဂေါ်အိုးကို။ ပစ္စဝေက္ခန္တီ၊ ဆင်ခြင်ကုန်၏။ သေက္ခာသေက္ခာဟု ဆိုအပ်ကုန်သော  
သေဘာပန်၊ သကဒါဂါမိ၊ အနာဂတ်ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်။ မဂ္ဂါ၊ မဂ္ဂိုး။ ဝှုံဟိတ္ထာ၊  
ထ၍။ မဂ္ဂါ၊ မဂ္ဂတရားကို။ ပစ္စဝေက္ခန္တီ၊ ကုန်၏။ သေက္ခာဝါ၊ သေက္ခာပုဂ္ဂိုလ်  
တို့သည်င်း။ ပုထုဇ္ဇနာဝါ၊ ပုထုဇ္ဇာပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်င်း။ ကုသလံ၊ တေဘူမက  
ကုသိုလ်ကို။ အနိစ္စတော့အနိစ္စဗုံးကုတ်၊ အနိစ္စဟု၍ င်း။ ခုက္ခတော့-ခုက္ခတ် ကုတ်၊  
ခုက္ခတ်ဟု၍ င်း။ အနှာတော့-အနှာတ် ကုတ်၊ အနှာတ်ဟု၍ င်း။ တန်ည်းကား  
အနိစ္စတော့-အနိစ္စဝါမ်းအားဖြင့်င်း။ အနှာတ်တော့-ခုက္ခတ်သေန၊  
ခုက္ခတ်အစ်မ်းအားဖြင့် င်း။ အနှာတ်တော့-အနှာတ်ဝါမ်းအားဖြင့်  
င်း။ ဝိပဿန္တီ၊ ဝိပဿနာပြုကုန်၏။

သေက္ခာဝါ၊ တို့သည်င်း။ ပုထုဇ္ဇနာဝါ၊ တို့သည်င်း။ စေတေသပရိယ  
ဥာဏေန၊ သူတပါးတို့၏စိတ်ကို ပိုင်းခြား၍ သိသော စော့ပရိယအသိညာဉ်  
ဖြင့်။ ကုသလံတို့သမဂ္ဂသာ၊ ကုသိုလ်စိတ်နှင့် ပြည့်စုံသော ပုဂ္ဂိုလ်၏။ စိတ်၊  
စိတ်ကို။ ဇာနန္တီ၊ သိကုန်၏။ အာကာသာန္တာယတနကုသလံ၊ ကြုံဘဝ၊  
ရှေးဘဝ အော်တာသန၏နှစ်ဖြစ်ဘူးသော အာကာသာန္တာယတန ကုသိုလ်သည်။  
ဝိညာဏ္ဍာယတနကုသလံ၊ ဖြစ်ဆဲသော ဝိညာဏ္ဍာယတန ကုသိုလ်အား။  
အာရမ္မဏပစ္စယေန၊ ဖြင့်။ ပစ္စယော-ဥပကာရကော၊ သည်။ ဟောတီ၊ ၏။  
အာက္ခာယတနကုသလံ၊ ကြုံဘဝ၊ ရှေးဘဝ အော်တာသန၏နှစ်ဖြစ်ဘူးသော

အာကံဉားယတန ကုသိုလ်သည်။ နေဝသညာနာသညာယတနသာ ဖြစ်ဆဲသော နေဝသညာနာသညာယတန ကုသိုလ်အား၊ အာရမ္မာကပစ္စယန၊ ဖြင့်၊ ပစ္စယော- ဥပကာရကော၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၅။ ကသလာ၊ ကုသိုလ်ဖြစ်ကုန်သော။ ခနာ၊ ခန္ဓာတိသည်။ ဉ္စီးပို့ကြောကျသာ၊ ဉ္စီးပို့ကြောကျအား ငှင့်။ စေတောပရိယ ဥာဏသာစ၊ စေတောပရိယဥာဏအား ငှင့်။ ပုံမွှန်ပို့သာနှင့်တိဥာဏသာစ၊ ပုံမွှန်ပို့သာနှင့်တိဥာဏအားငှင့်။ ယထာကမ္မာပဂ္ဂ ဥာဏအားငှင့်။ အနာဂတ်သ ဥာဏသာစ၊ အနာဂတ်သဥာဏအားငှင့်။ အာရမ္မာကပစ္စယသို့ဖြင့်။ ပစ္စယော- ဥပကာရကော၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၆။

“ဒါတဗ္ဗနီ ဒါနီ”။ ။အယျေမွှဒါနဝတ္ထုရစေ။ ။“ဒိယတိ တောယာ တိဒါနီ”။ ။ဒါနစေတနာရစေ။ ။“ကုသလာ ခန္ဓာ ဉ္စီးပို့ကြောကျ” အစရိသည်ကား ဓမ္မာခို့ကြာန်ဒေသနာ။ “စေတောပရိယဥာဏန်” အစရိသည်ကား ပုဂ္ဂလာခို့ကြာန်ဒေသနာ။ ထို့ကြောင့်အငွေကထာ (၄၂၅)၏ “ကုသလာ ခန္ဓာ ဉ္စီးပို့ကြောကျသာတိအားဖို့ ပုဂ္ဂလုံ အနာမသိတ္ထာ ဓမ္မဝယန ဒသေတိ။ တေနေဝတ္ထု ဟောင့် ဂဟိုတ္ထာ စေတောပရိယဥာဏံ ပုန် ဝတ္ထာ” ဟု ဆိုအပ်ပြု။

### အဓိပါယ်ကား—

ကုသိုလ်ဓမ္မသည် ကုသိုလ်ဓမ္မအား အာရမ္မာကသို့ဖြင့် ကျေးဇူးပြုပေ၏။ အဘယ်သို့ ကျေးဇူးပြုသနည်းဟူမှုကား အန္တ၊ ပါနအစရိသော ဒါနဝတ္ထုကို လူ၏ပြီး၍ ပရိစ္စာဂစေတနာ၊ ပိသောနစေတနာ၊ ပြဋ္ဌာန်းသော ကာမကုသိုလ် ကို ဆင်ခြင်သောအခါ ပရိစ္စာဂစေတနာ၊ ပိသောနစေတနာ၊ ပြဋ္ဌာန်းသော ကာမကုသိုလ်သည်ဆင်ခြင်သော ကာမကုသိုလ်အား အာရမ္မာကသို့ဖြင့် ကျေးဇူးပြုပေ၏။ အုဒ္ဓရုပုသို့ဆောက်တည်ပြီး၍ အုဒ္ဓရုပုသို့ စေတနာပြဋ္ဌာန်းသော ကာမကုသိုလ်ကို ဆင်ခြင်သော အခါ အုဒ္ဓရုပုသို့ စေတနာပြဋ္ဌာန်းသော ကာမကုသိုလ်သည် ဆင်ခြင်သော ကာမကုသိုလ်အား အာရမ္မာကသို့ဖြင့် ကျေးဇူးပြုပေ၏။

ပုဂ္ဂရ်သီလ၊ အသိသီလကို ဆောက်တည်ပြီး၍ ပုဂ္ဂရ်သီလ၊ အသိသီလ စေတနာ ပြဋ္ဌာန်းသော ကာမကုသိုလ်ကို ဆင်ခြင်သောအခါ ပုဂ္ဂရ်သီလ၊ အသိသီလစေတနာပြဋ္ဌာန်းသော ကာမကုသိုလ်သည် ဆင်ခြင်သောကာမကုသိုလ်အား အာရမ္မာကသို့ဖြင့် ကျေးဇူးပြုပေ၏။ အုဒ္ဓရုပုသို့ဆောက်တည်ပြီး၍ အုဒ္ဓရုပုသို့ စေတနာပြဋ္ဌာန်းသော ကာမကုသိုလ်သည် ဆင်ခြင်သော ကာမကုသိုလ်အား အာရမ္မာကသို့ဖြင့် ကျေးဇူးပြုပေ၏။

ရွှေးဦးအလေ့အကျက်ပြုအပ်ကုန်ပြီးသော ဒါန်, သီလ, အင့် ဥပါသထ  
စေတနာ ပြဋ္ဌာန်းသော ကာမကုသိုလ်ကို ဆင်ခြင်သောအခါ ရွှေးဦးအလေ့  
အကျက်ပြုအပ်ကုန်ပြီးသော ဒါန်, သီလ, အင့် ဥပါသထစေတနာ ပြဋ္ဌာန်းသော  
ကာမကုသိုလ်သည် ဆင်ခြင်သောကာမကုသိုလ်အား အာရမ္မဏသတ္တိဖြင့် ကျေး  
လူးပြုပေ၏။ မဟရှုတ် ကုသိုလ်စျောန်မှုထဲ၍ မဟရှုတ်ကုသိုလ်စျောန်ကို ဆင်ခြင်  
သောအခါ မဟရှုတ်ကုသိုလ်စျောန်သည် ဆင်ခြင်သောကာမကုသိုလ်အား အာ  
ရမ္မဏသတ္တိဖြင့် ကျေးလူးပြုပေ၏။

သေက္ခ ဟူဆိုအပ်သော သောတာပန် ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် သောတာပတ္တိမ်ရှု  
ဂါဌာဘုရာ် ဆင်ခြင်သောအခါ ဂါဌာဘုရာ်စုစုတပ်သော ကာမကုသိုလ်သည်  
ဆင်ခြင်သော ကာမကုသိုလ်အား။ ပါ။၏။ သေက္ခဟူဆိုအပ်သော သကဒါဂါမိ,  
အနာဂတ်ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် သကဒါဂါမိမင်, အနာဂတ်ပါမင်၏ ရွှေးဝါန်ကို ဆင်ခြင်  
သောအခါ ဝါဒါန်ကိုစုစုတပ်သော ကာမကုသိုလ်သည် ဆင်ခြင်သောကာမ  
ကုသိုလ်အား။ ပါ။၏။ သေက္ခဟူဆိုအပ်သော သောတာပန်, သကဒါဂါမိ, အနာ  
ဂတ်ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် မိမိတို့ရသောမင်မှုထဲ၍ မိမိရသောမင်ကိုဆင်ခြင်သောအခါ  
မိမိရသောမင်သည် ဆင်ခြင်သောကာမကုသိုလ်အား အာရမ္မဏသတ္တိဖြင့် ကျေး  
လူးပြုပေ၏။ သေက္ခ, ပုထုဇ်ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် တေဘုမ္မကကုသိုလ်ကိုအန်စ်, ခုက္ခ,  
အနတ္ထဟု ဝိပဿနာပြုအပ်သောအခါ တေဘုမ္မကကုသိုလ်သည် ဝိပဿနာပြု  
သော ကာမကုသိုလ်အား။ ပါ။၏။

သေက္ခ, ပုထုဇ်ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်စေတာပရီယအဘိညာ်ဖြင့်လွန်လေပြီးသော  
ခုနစ်ရက်မှုစဉ် လာလတ္တံ့။ သော ခုနစ်ရက်တိုင်အောင် ကာလသုံးပါး၌ တည်သော  
အရဟတ္တံမင်ကြော်သော သူတပါးတို့၏ ကုသိုလ်ဝိသကို ပိုင်းခြား၍ သိသောအခါ  
သူတပါးတို့၏ကုသိုလ် ဝိသသည် စေတာပရီယအဘိညာ်။ ထိအဘိညာ်  
နောက်၌ဖြစ်သော ကာမကုသိုလ်အား။ ပါ။၏။ ဤဘဝ, ရွှေးဘဝ အာဇာတ္တသနာန်  
၌ဖြစ်သူးသော အာကာသာန္တာယတန ကုသိုလ်သည် ဖြစ်ဆဲသော ဝိညာ်  
ကျောယတနကုသိုလ်အား။ ဤဘဝ, ရွှေးဘဝအာဇာတ္တသနာန်၌ ဖြစ်သူးသော  
အာကိုညာ်ယတနကုသိုလ်သည် ဖြစ်ဆဲသော နောသညာနာသညာယတန  
ကုသိုလ်အား။ ပါ။၏။ ပါဒာဖြစ်သော ရူပါဝစရကုသိုလ် ပွဲမစွာန်သည် လူစိုး  
ဝိဓကုသိုလ်အဘိညာ်အား။ လွန်လေပြီးသော ခုနစ်ရက်မှုစဉ် လာလတ္တံ့။ သော  
ခုနစ်ရက်တိုင်အောင် ကာလသုံးပါး၌ တည်သော အရဟတ္တံမင်ကြော်သော သူ  
တပါးတို့၏ ကုသိုလ်ဝိသသည် စေတာပရီယကုသိုလ်အဘိညာ်အား။ ပုဇွဲ  
နိုဝင်ဖြစ်သော အရဟတ္တံမင်ကြော်သော ကုသိုလ် ဝိသသည် ပုဇွဲနိုဝင်သောနှယ်တိ  
ကုသိုလ်အဘိညာ်အား။ အတိတ်ဖြစ်သောလောက်ကုသိုလ်ကံသည် ယထာ

ကမ္မပဂကုသိုလ်အဘိညာ်အား။ အနာဂတ်ဖြစ်သောအရဟတ္ထမဂ ကြံ့သော ကုသိုလ်စီသသည် အနာဂတ်သကုသိုလ်အဘိညာ်အား အာရမ္မကသတ္ထီ။ပါ၏။

ဝိမိ ပါ၌တော်ပါ၌၌ “ကုသလော ဓမ္မာ” ဟူသော ကတ္တားပုဒ်၏အရ ကား အံရဟတ္ထမဂ ကြံ့သောကုသိုလ် ဝိသီ။ စေတသိက် အဗ္ဗတ္ထီ။ သ ပစ္စည်း တရားရ၏။

“ကုသလော ဓမ္မာ” ဟူသော သမ္မဒါန်ပုဒ်၏ အရကား မဟာ ကုသိုလ်ရှစ်ခု။ ဝိညားဏ္ဍာယတန ကုသိုလ်။ နေဝသညာနာသညာယတန ကုသိုလ်။ ဣ၌ဝိမိ၊ စေတော်ပရိယ၊ ပုံမွန်ဝိသာနှယ်တီ၊ ယထာကမ္မပဂ၊ အနာဂတ်သ ကုသိုလ်အဘိညာ်။ ဝိရတီ၊ အဗ္ဗမညာကြံ့သော စေတသိက် တော်းသ နာမက္ခနာ ပစ္စယူပုန်တရား ရ၏။ (ကြံ့ကားအကျဉ်းတည်း)။ ။

### တနည်းကား—

ကတ္တားပုဒ်၏အရကား မဟာကုသိုလ် ဥုဏ်ပို့ယုတ်လေးခု အားတပ်သော လောကီကုသိုလ် သတ္တရသာ။ မဟာကုသိုလ် ဥာဏာသမ္မယုတ်လေးခုအားတပ် သော အရဟတ္ထမဂ ကြံ့သော ကုသိုလ်ရှစ်သီ။ ဝိညားဏ္ဍာယတန ကုသိုလ်အား တပ်သော ကြံ့ဘဝ၊ ရွှေးဘဝ အဗ္ဗတ္ထသန္တာန်း၌ ဖြစ်ဘူးသော အာက္ခိုညားယတနကုသိုလ်။ နေဝသညာနာသညာယတနကုသိုလ်အား တပ်သော ကြံ့ဘဝ၊ ရွှေးဘဝ အဗ္ဗတ္ထသန္တာန်း၌ ဖြစ်ဘူးသော အာက္ခိုညားယတနကုသိုလ်။ ဣ၌ဝိမိ ကုသိုလ် အဘိညာ်အားတပ်သော ပါဒကဖြစ်သော ရူပါဝစရကုသိုလ်ဟွမ်ရာ၏။ စေတော်ပရိယကုသိုလ် အဘိညာ်အားတပ်သော လွန်လေပြီးသော ခုနစ်ရက်မှ စ၍ လာလတ္ထုံးသော ခုနစ်ရက်တိုင်အောင် ကာလသုံးပါးခဲ့ တည်းသော အရဟတ္ထမဂ ကြံ့သော သူတပါးတို့၏ ကုသိုလ်ဝိသီ။ ပုံမွန်ဝိသာ နှယ်တီ ကုသိုလ် အဘိညာ်အားတပ်သော ပုံမွန်ဝိသီ၌ဖြစ်သော အရဟတ္ထမဂ ကြံ့သိုလ်ရှစ်သီ။ယထာကမ္မပဂကုသိုလ်အဘိညာ်အားတပ်သော အတိတ်ဖြစ်သော လောကီကုသိုလ်ကံး။ အနာဂတ်သ ကုသိုလ်အဘိညာ်အားတပ်သော အနာဂတ် ဖြစ်သော အရဟတ္ထမဂ ကြံ့သော ကုသိုလ်ဝိသီ။ စေတသိက်အဗ္ဗတ္ထီ။ သ ပစ္စည်းတရား ရ၏။ (သမ္မဒါန်ပုဒ်၏အရကား ကောက်မြဲ)။ ။ “အာရမ္မဏေပစ္စ ယော” ဟူသော ကရိုက်းပါ၌၏အရကား တပြုင်နက် ယထာရဟ တပ်ကောင်း သော အာရမ္မဏေ၊ အာရမ္မဏေခံပတ်၊ အာရမ္မဏေပန်သယာကြုံသုံးပစ္စယသတ္ထီတွင် အာရမ္မဏေသတ္ထီ ဟုဆိုအပ်သော သတ္ထီဝိသီ ရ၏။ ထိုသုံးပါးတို့တွင် အရကား ပဋ္ဌာန်အားဖြင့် ကတ္တားသာတည်း။

“ဒါန် ဒတာ တံ့ဖွေဝက္ခတီ”ဟူ၍ဟောတော်မှုအပ်သော အနုဝါဒပါ၌တော် ပါ၌၌ “ဒါန်”၏ အရကို အန္တ၊ ပါနအစိုးသော ဒါနဝတ္ထု စေတနာကိုယျှော် “ဒတာ တံ့”၏ အရကို ပရိစွာဖေတနာ၊ ဝိသောဓနဖေတနာ၊ ပြုသောဓနဖေတနာ ပြုသော

## ပ္ပါယဝါရ အနုလောမ အာရမ္မဏပစ္စိုး

၃၄၁

ကာမကုသိုလ်ယူ၍ “ပစ္စဝေက္ခတီ”၏ အရကို ဆင်ခြင်သော ကာမကုသိုလ်ယူ၍  
ပရိစ္စဘဇ္ဇနာ ဝိသောဓနဘဇ္ဇနာ ပြဋ္ဌာန်းသော ကာမကုသိုလ်သည်  
ဆင်ခြင်သော ကာမကုသိုလ်အား အာရမ္မဏ သတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုပေ၏။

### ပစ္စည်းတပ်ဟန်ကား—

အန္ဒ, ပါန, ယရ, ဝတ္ထု အစရှိသော ဒါနဝတ္ထုကို လူ။လိုလတ်သည်ရှိသော်  
ထိုးယကာ၏ ပဋိသန္တစိတ်နှင့်တူသောစိတ်သည် ကံ, ကမ္မနိမိတ်, ဂတိနိမိတ်  
အားဖြင့် သုံးပါးတို့တင် တပါးပါးကို အာရုံပြု၍ ဘဝဂံစလန်၊ ဘဝဂံပဇ္ဇိုးဟု  
ဘဝင်ကိစ္စဖြစ်၍ ချုပ်၏။ ထိုနောင် အန္ဒ, ပါန, ယရ, ဝတ္ထု အစရှိသော ဒါနဝတ္ထုကို  
ဆင်ခြင်တတ်သော မနေ့ခွဲရာဝဏ္ဏီး၊ ထိုနောင် မဟာကုသိုလ် ရှစ်ခုတို့တင်  
တခုဗ္ဗသည် ဇောကိစ္စ ခုနစ်ကြိမ်ဖြစ်၍ချုပ်၏။ ထိုနောင် ဝိဘူတာရုံ၊ ဝိထိ  
ဖြစ်အုံ၊ “တဒါရုံကိစ္စ နှစ်ကြိမ်။ ထိုနောင် ကာမဘဝင်ဖြစ်ထိုက်သရွှေ့ ဖြစ်၏။  
အဝိဘူတာရုံပို့ဖြစ်အုံ။ ပည့်ဝေါကာရာဘဝင် တဆုံးပါးခုတုံးတွင် တခုဗ္ဗသည်  
ဘဝင်ကိစ္စဖြစ်ထိုက်သရွှေ့ဖြစ်၏။ ဤဝိထိထိုးတွေပြုပို့ဖြစ်အုံဖြင့် အန္ဒ, ပါန အစရှိသော  
ဒါနဝတ္ထုကို လူ၏။ ထိုနောင် ထိုးဒါနဝတ္ထုကိုအာရုံပြု၍ တဒုဗ္ဗဝတ္ထာမနေ့ခွဲရာ  
ဝိထိ တို့သည် ဖြစ်ကုန်၏။ ။

အန္ဒ, ပါန, ယရ, ဝတ္ထုအစရှိသော ဒါနဝတ္ထုကို လူ။ပြီးသောဒါယကာသည်  
ပရိစ္စဘဇ္ဇနာ ဝိသောဓန ဘဇ္ဇနာ ပြဋ္ဌာန်းသော ကာမကုသိုလ်ကို ဆင်ခြင်  
လိုလတ်သော် မိပိပဋိသန္တစိတ်နှင့် တူသောစိတ်သည် ကံ, ကမ္မနိမိတ်, ဂတိနိမိတ်  
အားဖြင့် သုံးပါးတို့တင် တပါးပါးကိုအာရုံပြု၍ ဘဝဂံစလန်၊ ဘဝဂံပဇ္ဇိုးဟု  
ဘဝင်ကိစ္စ ဖြစ်၍ချုပ်၏။ ထိုနောင် ပရိစ္စဘဇ္ဇနာ, ဝိသောဓနဘဇ္ဇနာ,  
ပြဋ္ဌာန်းသော ကာမကုသိုလ်ကို အာရုံပြု၍ မနေ့ခွဲရာဝဏ္ဏီး၊ ထိုနောင် မဟာ  
ကုသိုလ် ရှစ်ခုတို့တင် တခုဗ္ဗသည် ဇောကိစ္စ ခုနစ်ကြိမ်။ ထိုနောင် ဝိဘူတာရုံပို့  
ဖြစ်အုံ၊ တဒါရုံကိစ္စနှစ်ကြိမ်။ ထိုနောင် ကာမဘဝင်။ အဝိဘူတာရုံပို့ဖြစ်အုံ။  
ပည့်ဝေါကာရ ဘဝင်ဖြစ်ထိုက်သရွှေ့ဖြစ်၏။ ထိုနောင် ပရိစ္စဘဇ္ဇနာ, ဝိသောဓန  
ဘဇ္ဇနာ ပြဋ္ဌာန်းသော ကာမကုသိုလ်ကိုအာရုံပြု၍ တဒုဗ္ဗဝတ္ထာမနေ့ခွဲရာ  
တို့သည် များစွာဖြစ်ကုန်၏။ ။

ထိုဗျိုဖြစ်သောအခါ “ဒတ္ထာ တံ”၏ အရဖြစ်သော ပရိစ္စဘဇ္ဇနာ, ဝိသော  
ဓနဘဇ္ဇနာ ပြဋ္ဌာန်းသော ကာမကုသိုလ်ကို ပစ္စည်းအဖြစ်ဖြင့် ယူတော်မှုရှု ဝိဓို့  
“ကုသလော ဓမ္မာ”ဟု အနုဝါဒပို့တော်ပါဉို့ “ပစ္စဝေက္ခတီ” အရဖြစ်သော  
ဆင်ခြင်သော ကာမကုသိုလ်ကို ပစ္စယူပုန်အဖြစ်ဖြင့် ယူတော်မှုရှုဝိဓို့၏ “ကုသ  
လသာ ဓမ္မသာ” ဟု ပရိစ္စဘဇ္ဇနာ, ဝိသောဓန ဘဇ္ဇနာ ပြဋ္ဌာန်းသော ကာမ

ကုသိုလ်သည် ဆင်ခြင်သော ကာမကုသိုလ်အား အာရမှုဏသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြု သောအဖြစ်ကို “အာရမွှေးပစ္စယော ပစ္စယော”ဟု ဟောတော်မူ၏။

“သီလံ သမာဒီယိတာ တံပစ္စဝေက္ဗတီ” ဟူ၍ ဟောတော် မူအပ်သော အနု ဝါဒပါဋ္ဌတော်ပါ၌၌ “သီလံ”၏ အရကို ပမ္ဂိုလ်သီလံစေတနာ ပြဋ္ဌာန်းသော ကာမကုသိုလ်ယူ၍ “ပစ္စဝေက္ဗတီ”၏အရကို ဆင်ခြင်သော ကာမကုသိုလ်ယူ၍၌၌။ ပမ္ဂိုလ်သီလံစေတနာ ပြဋ္ဌာန်းသော ကာမကုသိုလ်သည် ဆင်ခြင်သောကာမ ကုသိုလ်အား အာရမှုဏသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုပေ၏။

ပစ္စည်းတပ်ဟန်ကား—

ပါကာတိပါတ အစရှိသော ကံးပါးမှ ကြံ့လိုလတ်သည်ရှိသော် မိမိ ပဋိသန္တ ပိတ်နှင့်တူသော စိတ်သည်ပါ၏။ ဘဝ်စလနာ ဘဝ်ပဲစွဲတဲ့ ဘဝ်ကိုဖြုံဖြုံ၍ ချုပ်၏။ ထို့နောင် ပါကာတပါတမှကြံ့လတ်သည်ဖြစ်အံ့။ ရုပ်ဇိုံ တိနှုန်ကိုင်း။ ထိုရုပ်ဇိုံတိနှုန်ကို အာရုံပြု၍ ဖြစ်သော အကုသိုလ်စေတနာ ပြဋ္ဌာန်းသော ဒေါသမူ၊ မောဟမူစိတ္တပြု၍။ ထိုစိတ္တပြု၍ကြောင့် ဖြစ်သော ကာယပိည်တကိုင်း အာရုံပြု၍....အခိန္ဒာဒါနမှကြံ့လတ်သည်ဖြစ်အံ့။သူ့ညွှန်ကိုင်း။ ထိုညွှန် အာရုံပြု၍ဖြစ်သော အကုသိုလ်စေတနာ ပြဋ္ဌာန်းသော အကုသိုလ် ဒွါးသ ငိုးပြု၍။ ထိုစိတ္တပြု၍ကြောင့် ဖြစ်သော ကာယပိည်တကိုင်း၊ အာရုံပြု၍ ကာမေသမ္မတ္တာစာရမှ ကြံ့လတ်ဖြစ်အံ့။ မာတရရက္ဗတီ အစရှိသော မိန့်းမကို သော်င်း။ ထိုမိန့်းမကို အာရုံပြု၍ဖြစ်သော အကုသိုလ်စေတနာ ပြဋ္ဌာန်းသော လောဘမူ၊ မောဟမူ စိတ္တပြု၍။ ထိုစိတ္တပြု၍ကြောင့် ဖြစ်သော ကာယပိည်တကိုင်း အာရုံပြု၍....မသာဝါးအေးမှကြံ့လတ်ဖြစ်အံ့။ မဟုတ်မမှန်သော ဝတ္ထုကိုင်း။ ထိုမဟုတ်မမှန်သော ဝတ္ထုကို အာရုံပြု၍ ဖြစ်သော အကုသိုလ်ဒွါးသ စိတ္တပြု၍။ ထိုစိတ္တပြု၍ကြောင့် ဖြစ်သော ကာယပိည်တ်၊ စိတ်သာတကိုင်း၊ အာရုံပြု၍... သူရေမေရယ မ နွှေပမာဒ္ဓာနမှ ကြံ့လတ်ဖြစ်အံ့။ ယစ်မျိုးကိုင်း။ ထိုယစ်မျိုးကို အာရုံပြု၍ ဖြစ်သော အကုသိုလ်စေတနာ ပြဋ္ဌာန်းသော လောဘမူ၊ မောဟမူ စိတ္တပြု၍။ ထိုစိတ္တပြု၍ကြောင့် ဖြစ်သော ကာယပိည်တကိုင်း၊ အာရုံပြု၍.... မနောဒ္ဓာရာဇ်၏။ မဟာကုသိုလ် ရှုံးခုတိတ္ထု တခုခုသည် ဇောကိုစွဲ ခုနှစ် ကြံ့မြှေဖြင့် ချုပ်၏။ ထို့နောင် တဒါရု ကောဒသတ္ထုတ္ထု တခုခုသည် တဒါရုကိုစွဲ နစ်ကြံ့မြှေဖြင့် ချုပ်၏။ ထို့နောင်ဘဝ် ဖြစ်ထိုက်သရွှေ့ ဖြစ်၏။ ကြုံရိုးစိတ္တပြု၍ကိုဖြင့် ပါကာတိပါတ အစရှိသော အမှုမှကြံ့လို၏။ ထို့နောင် ထိုအာရုံပြု၍ တဒန်ဝတ္ထက မနောဒ္ဓာရု ဝိထိ ဖြစ်ထိုက်သရွှေ့ ဖြစ်၏။ ပါကာတိပါတ အစရှိသော အမှုမှကြံ့လိုးသာ ပုဂ္ဂိုလ်သည် ပမ္ဂိုလ်သီလံ စေတနာ ပြဋ္ဌာန်းသော ကာမကုသိုလ်ကို ဆင်ခြင်လိုလတ်သော် မိမိပစ္စသန္တာ။ပါ။ ဘဝ်စလနာ။ ဘဝ်ပဲစွဲဖြစ်၍ ချုပ်၏။ ထို့နောင် ပမ္ဂိုလ်သီလံစေတနာ

## ပဋိဝဏ္ဏ အနုလောမ အာရမ္မဏပစ္စ်း

၃၄၃

ပဋိဝဏ္ဏ်းသော ကာမကုသိုလ်ကို အာရုပြု၍ မနေ့ခွဲရာဝါဇီန်း။ မဟာကုသိုလ် ရှစ်ခုတိတွင် တခုခုသည် ဇောကိုစွာခုစွာဖြစ်၍ ချုပ်၏။ ထို့နောင် ဝိဘုတာရုံ ဝိယိုဖြစ်ဖူး။ တဒါရုံကောဒသတိတွင် တခုခုသည် တဒါရုံကိုစွဲနှစ်၍ ပြုမဲ့။ ထို့နောင် ကာမဘဝ်။ အဝိဘုတာရုံ ဝိယိုဖြစ်ဖူး။ ကာမဘဝ်ဖြစ်ထိုက်သရွှေ့၍ ဖြစ်၏။ ဤဝိထိုဘုပြုမြတ်ဖြင့် ပဋိသီလစေတနာ ပဋိဝဏ္ဏ်းသော ကာမကုသိုလ်ကို ဆင်ခြင်၏။ ထို့နောင် ထိုအာရုပြု၍ အာရုပြု၍ တအနုဝတ္ထကမနေ့ခွဲရုပိတိ ဖြစ်ထိုက်သရွှေ့၍ ဖြစ်၏။

ထိုသူ့ ဖြစ်သောအခါ အနုဝပါ၌တော်ပါ၌၌ “သီလံ သမာဒီယိုတွာ တံ”၏ အရဖြစ်သော ပဋိသီလစေတနာ ပဋိဝဏ္ဏ်းသော ကာမကုသိုလ်ကို ပစ္စ်းအဖြစ် ဖြင့် ယူတော်မူ၍။ ဝိဓိ၌ “ကုသလော ဓမ္မာ”ဟု၊ အနုဝပါ၌ ပါ၌တော်ပါ၌၌ “ပစ္စ်ဝေကွေတံ”၏ အရဖြစ်သော ဆင်ခြင်သော ကာမကုသိုလ်ကို ပစ္စ်ယုပ္ပန်အဖြစ် ဖြင့် ယူတော်မူ၍ ဝိဓိ၌၌ “ကုသလယာ ဓမ္မသာ”ဟု ပဋိသီလ စေတနာ ပဋိဝဏ္ဏ်းသော ကာမကုသိုလ်သည် ဆင်ခြင်သော ကာမကုသိုလ်အား အာရမ္မဏ သတိဖြင့် ကျေးဇူးပြုသောအဖြစ်ကို “အာရမ္မဏပစ္စ်ယောန ပစ္စ်ယော”ဟု ဟောတော်မူ၏။ (ဤဝိထိုကား ပဋိသီလသူ့)။

“သီလံ သမာဒီယိုတွာ တံ ပစ္စ်ဝေကွေတံ”ဟူ၍ ဟောတော်မူအပ်သော အနု ပါ၌ပါ၌တော်ပါ၌၌ “သီလံ သမာဒီယိုတွာ တံ”၏ အရကို အသိသီလစေတနာ ပဋိဝဏ္ဏ်းသော ကာမကုသိုလ်ယူ၍ “ပစ္စ်ဝေကွေတံ”၏ အရကို ဆင်ခြင်သော ကာမ ကုသိုလ်ယူ၍ အသိသီလစေတနာ ပဋိဝဏ္ဏ်းသော ကာမကုသိုလ်သည် ဆင်ခြင် သော ကာမကုသိုလ်အား အာရမ္မဏာပါ၏။

### ပစ္စ်းတပ်ဟန်ကား—

ပါကာတိပါတ အစရှိသော ကံဆယ်ပါးမှ ကြဉ်လိုလတ်သော် မိမိ ပစ္စ် သန္တာပါ၍ ဘဝ်စလနှု ဘဝ်ပမ္မာဒ္ဓာ။ ထို့နောင် ပါကာတိပါတမှ ကြဉ်သည် ဖြစ်အဲ။ (သို့မြဲ။ အာရုပ်နှာဒါနသို့မြဲ)။ အာပြဟ္မာစရိယာမှ ကြဉ်သည်ဖြစ်အဲ။ သူတော်ကောင်းတို့သည် စက်ဆုပ်အပ်သော မေတ္တန် အကျင့်ကိုသော်၌။ ထိုအကျင့်ကို အာရုပြု၍ ဖြစ်သော အကုသိုလ်စေတနာ ပဋိဝဏ္ဏ်းသော လောဘမူး၊ မောဟမူး စိတ္တပြုမြတ်ကို၌၌ အာရုပြု၍....မူသာဝါဒ၊ ပိသုကာဝါစာ၊ ဖရာသ ဝါစာ၊ သမ္မပ္ပလာပမှ ကြဉ်သည် ဖြစ်အဲ။ လောဘမူး၊ ဒေါသမူး၊ မောဟမူးစိတ္တပြု၏။ သဝိညာတို့က စိတ္တဘေးသွာဟု ဆုံးအပ်သော ဝစ်စိညာတ်ကို၌။ ထိုဝစ်စိညာတ်ကို အာရုပြု၍ ဖြစ်သော အကုသိုလ်စေတနာ ပဋိဝဏ္ဏ်းသော အကုသိုလ်နှုံးအသ စိတ္တပြုမြတ်ကို၌၌ အာရုပြု၍....(သုရာမေရယမ္မာပဋိဝဏ္ဏနာကို သို့မြဲ)။ ။

ဝိကာလဘောဇနမှ ကြံ့သည်ဖြစ်အံ။ ဘောဇုံးတည်သော ရူပါရုံ အစရှိသော အစိတ်အပေါင်း ရုပ်ကိုင်း။ ထိုဘောဇုံး တပ်သော လောဘပြဋ္ဌာန်းသော စိတ္တာပြီးကိုင်း အာရုံပြု၍...နှစ်၊ ဂိုဏ်၊ ဝါဒိတ်၊ ဝိသူကဲ၊ အသနမှ ကြံ့သည် ဖြစ်အံ။ ကခြင်း၊ သီခြင်း၊ တီးမူတ်ခြင်း အစရှိသောရူပါရုံ၊ သွှေ့ပါရုံကိုင်း။ ထိုအာရုံအား တပ်သော လောဘပြဋ္ဌာန်းသော စိတ္တာပြီးကိုင်း အာရုံပြု၍.... မာလာကန္တာ၊ ဝိလေပန်၊ ဓာရဏ၊ မဏန္တာ၊ ဝိဘူသနနှင့်မှ ကြံ့သည်ဖြစ်အံ။ နှုံသာယ်း အစရှိသည်ဖြင့် ဆင်ယင်ခြင်း အစရှိသော ရူပါရုံ၊ ဂန္ဓာရုံ၊ ဖော်ဗြာဗုံးကိုင်း။ ထိုအာရုံ၌ တပ်သော လောဘပြဋ္ဌာန်းသော စိတ္တာပြီးကိုသော်လုံး အာရုံပြု၍... ဉာဏ်သယန မဟာသယနမှ ကြံ့သည်ဖြစ်အံ။ မြင်သောနေရာ မြတ်သောနေရာ၌ တည်သော ရူပါရုံ၊ ဖော်ဗြာဗုံးရုံကိုင်း။ ထိုအာရုံ၌ တပ်သော လောဘပြဋ္ဌာန်းသော စိတ္တာပြီးကိုသော်လုံး အာရုံပြု၍... ၉၁၁၁၈၂၂၈၂၇၃။ ထို့နောက် မဟာကုသိလ် ရှစ်ခုတို့တွင် တရုခုသည် ဇောကိစ္စခုနစ်ကြိမ်။ ထို့နောက် ဝိဘူတာရုံ ဝိထိဖြစ်အံ။ တဒါရုံ ကော ဓသတ္တာတင် ထရုခုသည် တဒါရုံကိစ္စခုနစ်ကြိမ်။ ထို့နောက် ကာမဘဝင်။ အစိဘူတာရုံထိဖြစ်အံ။ ဘဝင်ဖြစ်ထိုက်ရွှေ့ဖြစ်၏။ ၅၇၅၆၎ထိတ္တာပြီးတို့ဖြင့် ပါကာ-တိပါတ အစရှိသောအဗုံမှ ကြံ့၏။ ထို့နောက် ထိုအာရုံကို အာရုံပြု၍ တဒုန်ဝတ္ထာ မနောဒ္ဓိရပိတ္ထိုက်သရွေ့ ဖြစ်၏။

ပါကာတိပါတ အစရှိသောအဗုံမှ ကြံ့ပြီးသော ပုဂ္ဂိုလ်သည် ဒသဂံသီလ စေတနာ ပြဋ္ဌာန်းသော ကာမကုသိလ်ကို ဆင်ခြင်လိုလတ်သော် မေ့ပိဋ္ဌသရွေ့ပါ။ ဘတ်စလန်၊ ဘဝင်ပုံစွဲဒေါ်ဘူတာ ဘဝင်ကိစ္စဖြစ်၍ ချုပ်၏။ ထို့နောက် ဒသဂံသီလ စေတနာ ပြဋ္ဌာန်းသော ကာမကုသိလ်ကို အာရုံပြု၍ မနောဒ္ဓိရပုံစွဲ။ ထို့နောက် မယာကုသိလ်ရှစ်ခုတို့တွင် တရုခုသည် ဇောကိစ္စခုနစ်ကြိမ် ဖြစ်၍ ချုပ်၏။ ထို့နောက် ဝိဘူတာရုံထိဖြစ်အံ။ တဒါရုံ ကောဓသတ္တာတင် တရုခုသည် တဒါရုံကိစ္စခုနစ်ကြိမ်။ ထို့နောက် ကာမဘဝင်။ အစိဘူတာရုံထိဖြစ်အံ။ ဘဝင် ဖြစ်ထိုက်သရွေ့ ဖြစ်၏။ ၅၇၅၆၎ထိတ္တာပြီး ဒသဂံသီလစေတနာ ပြဋ္ဌာန်းသော ကာမကုသိလ်ကို ဆင်ခြင်၏။ ထို့နောက် ထိုအာရုံကို အာရုံပြု၍ တဒုန်ဝတ္ထာ မနောဒ္ဓိရပိတ္ထိုက်သရွေ့ ဖြစ်ထိုက်၏။

ထိုသို့ဖြစ်သောအခါ အနုဝါဒ ပါ့မိတော်ပါ၌၌ “သီလ သမာဓိယတာ တံ” ၏ အရဖြစ်သော ဒသဂံသီလစေတနာ ပြဋ္ဌာန်းသော ကာမကုသိလ်ကို ပစ္စည်း အဖြစ်ဖြင့် ယူတော်မူ၍။ ဝိမိန့် “ကုသလော ဓမ္မာ”ဟု၊ အနုဝါဒပါ့မိတော်

## ပဉာဏ်ရှင် အနုလောမ အာရမ္မဏပစ္စည်း

၃၄၂

ပါဌြ်၏ “ပစ္စဝေကွဲတိ”၏ အခြေဖြစ်သော ဆင်ခြင်သော ကာမကုသိုလ်ကို  
ပစ္စယူပုန်အဖြစ်ဖြင့် ယူတော်မျှ၍ ဝိမိန်ရင်း “ကုသလသူ ဓမ္မသု”ဟု ဒသဂ်  
သီလစေတနာပြဋ္ဌာန်းသော ကာမကုသိုလ်သည် ဆင်ခြင်သော ကာမကုသိုလ်  
အား အာရမ္မဏသာတိဖြင့် ကျေးဇူးပြုသော အဖြစ်ကို “အာရမ္မဏပစ္စယေန  
ပစ္စယော”ဟု ဟောတော်မျှ၏။ ။(ဤရိတ်ကား ဒသဂ်သီလဘို့)။

“ဥပါသထက္မံ ကတ္တာ တံ ပစ္စဝေကွဲတိ” ဟူ၍ ဟောတော်မူအပ်သော  
အနုဝါယပါဌြ်တော်ပါဌြ်၏ “ဥပါသထက္မံ ကတ္တာ တံ”၏ အရကို အငြောက်  
ဥပါသထစေတနာပြဋ္ဌာန်းသော ကာမကုသိုလ်ကိုယူ၍ “ပစ္စဝေကွဲတိ”၏ အရ  
ကို ဆင်ခြင်သော ကာမကုသိုလ်ကိုယူ၍ အငြောက်ဥပါသထစေတနာ ပြဋ္ဌာန်း  
သော ကာမကုသိုလ်သည် ဆင်ခြင်သော ကာမကုသိုလ်အား အာရမ္မဏသာတိ  
ဖြင့် ကျေးဇူးပြုပေ၏။

**ပစ္စည်းတပ်ဟန်ကား—**

ပါကာတိပါတ အစရှိသော ကံရှုစ်ပါးမှ ကြော်လိုလတ်သည်ရှိသော် မိမိ။ပါ  
ဘဝ်စလန်၊ ဘဝ်ပံပစ္စဗ္ဗာ။ ထို့နောင် (ပါကာတိပါတ ဆုံးမြှုံး၊ အဖိန္ဒာဒါနဆုံးမြှုံး၊  
အပြဟ္မာရုံယာဆုံးမြှုံး၊ မူသာဝါဒါ၊ ပိဿာဝါစာ၊ ဖရသဝါစာ၊ သမ္မပ္ပလားဆုံးမြှုံး၊  
သုရာမေရယဆုံးမြှုံး၊ ဝိကာလဘောဇာဆုံးမြှုံး)။ နစ်၊ ဂိတ်၊ ဝိခိုက၊ ဒသန၊  
မာလာဂန်၊ ဝိလေပန်၊ မာရဏ၊ မဏ္ဍာန်၊ ဝိဘုသနနှင့်မှ ကြော်သည်ဖြစ်အုံ။ကခြင်း။ပါ။  
ကိုင်း။ နံသာပန်း အစရှိသည်ဖြင့် ဆင်ယင်ခြင်း။ပါ။ ကိုင်း။ အာရမ္မပြု၍....  
ဥစ္စသယန်၊ မဟာသယန်။ပါ။ ကိုင်း အာရမ္မပြု၍ မနောဒ္ဒါနဝါရာဝါရ်း။ မဟာ  
ကုသိုလ် ရှုစ်ခုတိတိုင် တခုခုသည် ဇောကိစ္စခုနစ်ကြော်မြှုံး။ ထို့နောင် ဝိဘုတာရုံ  
ဝိထိဖြစ်အုံ။ တဒါဂုံ၊ ဘဝ်။ အဝိဘုတာရုံ ဝိထိဖြစ်အုံ။ ဘဝ်ဖြစ်ထိုက်သရွှေ့  
ဖြစ်၏။ ဤရိတ်စိတ္တုပြုတိဖြင့် ပါကာတိပါတ အစရှိသော အဗုံမှုကြော်၏။  
(အကြော်းဒသဂ် ဆုံးရှင့်တူပြု။ ဒသဂ်သီလကို အငြောက်သီလဟု လည်းရှုံးသည်  
သာ ထူးသည်။ ဤရိတ်ကား အငြောက်သီလဘို့)။

[ပဉာဏ်သီလကား လူတို့၏ ဒသဂ်သီလကား သာမဏေတို့၏ နိစ္စသီလ  
တည်း။ အာခိဝိန်ကား ရဟန်းပဉာဏ်းတို့၏ စတုပါရိုသူ့နှင့်သီလ၊ ဝတ္ထုသီလ  
တို့ကို ယူဖော်၏။ အငြောက်သီလကား ဥပါသထက္မံတည်း။ စွမ်းနိုင်လျှင် နောတိုင်းမပြတ်ပင် ဆောက်တည်  
အပ်၏။]

“ပုံမြေ သုစိဏ္ဍာန် ပစ္စဝေကွဲတိ” ဟူ၍ ဟောတော်မူအပ်သော အနုဝါယပါဌြ်  
တော်ပါဌြ်၏ “ပုံမြေ သုစိဏ္ဍာန်”၏ အရကို ရှေးချွှေးအလွှာအကျက် ပြုအပ်ကုန်ပြီး

သော ဒါန, သီလ, အငြောက်ဥပါသထစေတနာ ပြဋ္ဌန်းသော ကာမကုသိုလ်ယူ၍ “ပစ္စဝေကုတ်” ၏အရကို ဆင်ခြင်သော ကာမကုသိုလ်ယူ၍။ ရှေးဦးအလေ့အကျက် ပြုအပ်ကုန်သော ဒါန, သီလ, အငြောက်ဥပါသထစေတနာ ပြဋ္ဌန်းသော ကာမ ကုသိုလ်သည် ဆင်ခြင်သော ကာမကုသိုလ်အားပေ။ ၏။

### ပစ္စုံတပ်ဟန်ကား—

ရှေးဦးအလေ့အကျက် ပြုအပ်ကုန်သော ဒါန, သီလ, အငြောက်ဥပါသထစေတနာ ပြဋ္ဌန်းသော ကာမကုသိုလ်ကို ဆင်ခြင်လိုလတ်သော် မီးမိပစ္စုံသန္တာ။ ဘတ် စလန့်, ဘဝရုပွေ့ဒ္ဓာ။ ထိုနောင် ရှေးဦးအလေ့အကျက် ပြုအပ်ကုန်သော ဒါန, သီလ, အငြောက်ဥပါသထစေတနာ ပြဋ္ဌန်းသော ကာမကုသိုလ်ကို အာရုံပြု၍ မနောဒ္ဓဖိန္တာ။ ထိုနောင် မဟာကုသိုလ် ရှစ်ခုထိုတွင် တခုခုသည် အောက်စွဲ ခုနှစ်ကြိမ်ဖြစ်၍။ ထိုနောင် ဝိဘူတာရုံ ဝိထိဖြစ်အံ့။ တတိရုံ၊ ကာမဘဝင်။ အဝိဘူတာရုံ ဝိထိဖြစ်အံ့။ ဘဝဖြစ်ထိုက်သရွှေ့။ ဤဝိထိစိတ္တပါဒ်တို့ဖြင့် ရှေးဦးအလေ့အကျက် ပြုအပ်ကုန်ပြီးသော ဒါန, သီလ, အငြောက်ဥပါသထစေတနာ ပြဋ္ဌန်းသော ကာမကုသိုလ်ထိုကို ဆင်ခြင်၏။ ထို့နောင် ထိုအာရုံထိုကို အာရုံပြု၍ တဒန်ဝတ္ထက မနောဒ္ဓရ ဝိထိဖြစ်ထိုက်သရွှေ့။ ဖြစ်၏။

ထိုသိုဖြစ်သောအခါ အနုဝါဒပါဉ္စတော်ပါဉ္စ “ပုံမွေ သုစိဏ္ဍာန်” ၏ အရဖြစ်သော ရှေးဦးအလေ့အကျက် ပြုအပ်ကုန်ပြီးသော ဒါန, သီလ, အငြောက်ဥပါသထစေတနာ ပြဋ္ဌန်းသော ကာမကုသိုလ်ကို ပစ္စုံသုံးအဖြစ်ဖြင့် ယူတော်မှ၍။ ဝိမိခု “ကုသလော မမွှာ” ဟုအနုဝါဒပါဉ္စတော်ပါဉ္စ “ပစ္စဝေကုတ်” ၏ အရဖြစ်သော ဆင်ခြင်သော ကာမကုသိုလ်ကို ပစ္စုံပွုန်အဖြစ်ဖြင့် ယူတော်မှ၍ ဝိမိရှင်း “ကုသလသာ မမွှာ” ဟု ရှေးဦးအလေ့အကျက် ပြုအပ်ကုန်ပြီးသော ဒါန, သီလ, အငြောက်ဥပါသထစေတနာ ပြဋ္ဌန်းသော ကာမကုသိုလ်သည် ဆင်ခြင်သော ကာမကုသိုလ်အား အာရုံမွှာသတိဖြင့်ပေ။ ၏။

ဝိရတိကား တစ်တယောက်သော သူ၏ အထူး မဆောက်တည်မှ၍ မီးအလိုလို ပါကာတိပါတ အစရှိသည်မှ ကြော်ရှောင်သော သမ္မတ္ထိရတိ၊ တစ်တယောက်သော သူ၏ အထူး ဆောက်တည်၍ ကြော်ရှောင်သော သမာဒါနရတိ၊ မဂ်ဖြင့် ကိုလေသာကို ဖြတ်ခြင်းဟု ဆိုအပ်သော သမ္မတ္ထိရတိဟူ၍ သုံးပါးတို့တွင် “သီလ သမာဒါနရတိ” ပြော၍ အသိသီလသီဝသန နိစ္စသီလ ကိုတူဘူးမိနာ သမာဒါနရတိယော အသိတာ” ဟု အငြေကထာ(ရှုံး)၏ ဆိုသောကြောင့် သမာဒါနရတိကို ယူအပ်၏။ “သမ္မတ္ထိရတိ သမ္မတ္ထိရတိယော ပန် လောက် သီလနှီး

အပါကဋ္ဌတာ နုတာ။ ကိုယာပိ နုတာ။ အာရမ္မဏပစ္စယာ ပန ဟောနှီး  
ယေဝ”။ အငြကထာပါ၍ (၄၅)။ အခို့ပြု၍ သမ္မတ္ထိရတဲ့  
သမ္မဇ္ဇာဒိရတဲ့ တိုကို လောက္ခာ သံလဟူ၍ မထင်ရှားသောကြောင့်  
ကြို့မဟောအပ်ကုန်။ တို့သိပိုပင် မဟောအပ်ကုန်သော်လည်း အာရမ္မဏ  
ပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏ ဟူလိုသည်။ “တတ္ထ သမ္မဇ္ဇာဒိရတဲ့ သေက္ခာနံယေဝ  
ကုသလသာ အာရမ္မဏံ ဟောတဲ့ နုဏာရေသံ”ဟု အငြကထာ(၄၅)၏  
ဆုံးသောကြောင့် သေက္ခာပုဂ္ဂိုလ်အား သမ္မဇ္ဇာဒိရတဲ့သည် အာရမ္မဏ  
ပစ္စည်း [ဖြစ်၏]။

“ဈာနာ ဝဋ္ဌဟိတ္ထာ ဈာနံ ပစ္စဝေက္ခာတိ” ဟူ၍ ဟောတော်မှုအပ်သောအနုဝါဒ  
ပို့တော်ပို့၍ “ဈာနံ”၏ အရကို မဟာဂုတ်ကုသိုလ်ဈာနံ ကိုးခုယူ၍။  
“ပစ္စဝေက္ခာတိ”၏ အရကို ဆင်ခြင်သော ကာမကုသိုလ်ယူ၍။ မဟာဂုတ်ကုသိုလ်  
ဈာနံကိုးခုသည် ဆင်ခြင်သော ကာမကုသိုလ်အား။ အာရမ္မဏာပါ။ ၏။

### ပစ္စည်းတပ်ဟန်ကား—

ပွဲမစျောန်ကို ရလတ္ထံသော တိဟိတ်ကာမပုဂ္ဂိုလ်သည် ပထမိကသိုက်း  
အစရှိသော ပညတ်ပဋ္ဌဘာကနိမိတ်ကို အာရုံပြု၍ ပထဝီ၊ ပထဝီအစရှိသော  
အားဖြင့် စီးဖြန်းသနများ၍ ပွဲမစျောန်ကို ရလိုလတ်သော် မိမိပဋ္ဌသန္တာ။။  
ဘဝံစာလန်၊ ဘဝံပွဲမွော်။၏။ ထို့နောင် ပထဝီအစရှိသော ပညတ် ပဋ္ဌဘာဂ  
နိမိတ်ကို အာရုံပြု၍ မနောဒ္ဓါရာဝါး။။ ထို့နောင် မဟာကုသိုလ် ပွဲမွော်းတို့တွင်  
တခုခုသည် မန္တ၊ တိက္ခအားလော်စွာ ပရိကံ၊ ဥပစာ၊ အနုလုံး၊ ဂေါ်ပြုဘူးဟု  
လေးကြိမ်၊ သုံးကြိမ် ဖြစ်၍ ချုပ်၏။ ထို့နောင် တိက္ခပညာပုဂ္ဂိုလ်အား  
လေးကြိမ်မြောက်။ မန္တပညာပုဂ္ဂိုလ်အား ငါးကြိမ်မြောက်။ ဈာန်အင်းငါးပါးနှင့်  
ပြည့်စုံသော ရွှေပါဝစရကုသိုလ် ပွဲမစျောန်သည် အာဒိကမ္မာက ဖြစ်၍ တကြိမ်သာ  
အပွဲ့နာ သမာဓိလော ကိုစွဲဖြစ်၍ ချုပ်၏။ ထို့နောင် ကာမတိဟိတ် ဘဝံလေးခု  
တို့တွင် တခုခုသည် ဘဝံကိုဖြစ်ဖို့ကို ဖြစ်၍။

ပွဲမစျောန်ကိုရပြီးသော တိဟိတ်ကာမ၊ ရှုပုဂ္ဂိုလ်သည် ပွဲမစျောန်၏ အကျိုး  
ဝင်သော ဝိတက်ကို ဆင်ခြင်လိုလတ်သော် မိမိပဏ္ဍာသန္တာ။။ ဘဝံစာလန်၊  
ဘဝံပွဲမွော်။၏။ ထို့နောင် ဝိတက်ကို အာရုံပြု၍ မနောဒ္ဓါရာဝါး။။ ထို့နောင်  
မဟာကုသိုလ်ရှုစုံတွင် တခုခုသည် ပစ္စဝေက္ခာကောကိုစွဲ ခုနှစ်ကြိမ်၊  
လေးကြိမ်၊ ငါးကြိမ် ဖြစ်၍ ချုပ်၏။ ထို့နောင် ဘဝံပြုစုံတို့ကိုသရွှေ့။ ဖြစ်၏။  
ကြို့ဝိဖြင့် ငါရသော ပွဲမစျောန်ကား ဝိတက်ဟူသော စုံနှင့် ရှုံးမြောက်။ သိ၏။

ထိုအတူ ဝိစာရကို ဆင်ခြင်သည် တရိတိ၊ ပိတိကိုဆင်ခြင်သည် တရိတိ၊ သုခကို ဆင်ခြင်သည် တဝိတိ၊ ကောဂုတာကိုဆင်ခြင်သည် တရိတိ၊ အပေါင်းကိုဆင်ခြင်သည် တရိတိ။ ဤသို့လျှင် ပွဲမစျောန်၌ ပစ္စဝေက္ခဏာ ခြောက်ဝိထိဖြစ်သတည်း။

ထိုသို့ဖြစ်သောအခါ အနုဝါဒပါဋ္ဌာန် “စျောန်”၏ အရဖြစ်သော ပွဲမ စျောန်ကို ပစ္စည်းအဖြစ်ဖြင့် ယူတော်မူ၍ ဝိခို့ “ကုသလော ဓမ္မာ”ဟု အနုဝါဒ ပါဋ္ဌာန်ပါ၌ “ပစ္စဝေက္ခတိ”၏ အရဖြစ်သော ဆင်ခြင်သော ကာမကုသိုလ်ကို ပစ္စယူပွဲအဖြစ်ဖြင့် ယူတော်မူ၍ ဝိခို့၌ ပစ္စဝေကုသိုလ် “ကုသလသာ ဓမ္မသာ”ဟု ရှုပါဝင်ရ ပွဲမစျောန် ကုသိုလ်သည် ဆင်ခြင်သော ကာမကုသိုလ်အား အာရမ္မကသတ္တိ ဖြင့်။ပါ၏။

ပွဲမစျောန်ကိုရပြီးသော တိဟိတ် ကာမ၊ ရှုပ ပုထုဇူး၊ သေက္ခာပုဂ္ဂိုလ်သည် ဝသီဘော်ငါးပါးတို့ဖြင့် အလေ့အလာပြ၍ ပွဲမစျောန်ကို ဝင်စားလိုလတ်သော်မိမိ ပဋိသန္တာ။ ဘဝံစာန၊ ဘဝံပဇ္ဇား၏။ ထို့နောင် ပထိ ကသိုက်း အစ ရှိသော ပညာတ် ပုဂ္ဂိုလ်ကို အာရုံပြ၍ မနောဒ္ဒါရာဝ္မာန်း။ ထို့နောင် မဟာကုသိုလ် ပွဲမခေါ်တို့တွင် တခုခုသည် မန္တ၊ တိက္ခအား လျှော့စွာ ပရိကံ၊ ဥပစာ၊ အနုလုံး၊ ဂေါ်တွေ့ဟု လေးကြိမ်၊ သုံးကြိမ်ဖြစ်၍ ချုပ်၏။ ထို့နောင် တိက္ခပညာပုဂ္ဂိုလ်အား လေးကြိမ်မြောက်။ မန္တပညာပုဂ္ဂိုလ်အား ငါးကြိမ် မြောက်။ စျောန်အား ငါးပါးနှင့်ပြည့်တို့သော ရှုပါဝင်ရကုသိုလ် ပွဲမစျောန်သည် ဘဝံအယဉ်ကဲ့သို့ အလိုရှိသောအတိုင်း အပွဲနာသမာဓိဇာကိစ္စ များစွာဖြစ်၍ ချုပ်၏။ ထို့နောင် ကာမတိဟိတ် ဘဝံလေးခါ၊ ရှုပဘဝ်ငါးခုတို့တွင် တခုခု သည် ဘဝံကိစ္စ ဖြစ်ထိုက်သရွှေ့ ဖြစ်၏။

ပွဲမစျောန်ကို ဝင်စားပြီးသော တိဟိတ်ကာမ၊ ရှုပပုဂ္ဂိုလ်သည် ပွဲမစျောန်၌ အကျိုးဝင်သော ဝိတက်ကို ဆင်ခြင်လိုလတ်သော် မိမိပဋိသန္တာ။ ဘဝံစာန၊ ဘဝံပဇ္ဇား၏။ ထို့နောင် ဝိတက်ကို အာရုံပြ၍ မနောဒ္ဒါရာဝ္မာန်း။ မဟာကုသိုလ်ရှုစုတို့တွင် တခုခုသည် ပစ္စဝေက္ခဏာ ဇောကိစ္စခုနှစ်ကြိမ်၊ လေးကြိမ်၊ ငါးကြိမ်ဖြစ်၍ ချုပ်၏။ ထို့နောင် ကာမတိဟိတ် ဘဝံလေးခါ၊ ရှုပဘဝ်ငါးခုတို့တွင် တခုခုသည် ဘဝံကိစ္စ ဖြစ်ထိုက်သရွှေ့ ဖြစ်၏။ ဤပို့ဖြင့် ငါဝင်စားသော ပွဲမစျောန်ကား ဝိတက်ဟူသော စျောန်အား ရှိ၏။ ထို့အတူ ဝိစာရကို ဆင်ခြင်သည် တရိတိ၊ ပိတိကိုဆင်ခြင်သည် တရိတိ၊ သုခကို ဆင်ခြင်သည် တရိတိ၊ ကောဂုတာကိုဆင်ခြင်သည် တရိတိ၊ အပေါင်းကိုဆင်ခြင် သည် တရိတိ။ ဤသို့လျှင် ပစ္စဝေက္ခဏာ ခြောက်ဝိထိ ဖြစ်သတည်း။

ထိုသို့ဖြစ်သောအား အနုဝါဒပါဋ္ဌာန်ပါ၌ “စျောန်”၏ အရဖြစ်သော ပွဲမစျောန်ကို ပစ္စည်းအပြစ်ဖြင့် ယူတော်မူ၍ ဝိခို့ “ကုသလော ဓမ္မာ”ဟု

အနိဝါဒပါဋ္ဌတော်ပါဋ္ဌ၌ “ပစ္စဝေက္ခတီ”၏ အရဖြစ်သော ဆင်ခြင်သော ကာမ ကုသိလ်ကို ပစ္စယူပုန်အဖြစ်ဖြင့် ယူတော်မူ၍ ဝိမိန္ဒိုင်း “ကုသလသု ဓမ္မသု” ဟု ရွှေပါဝစရ ကုသိလ် ပဋ္ဌမစျောန်သည် ဆင်ခြင်သော ကာမကုသိလ်အား အာရမ္မဏသတ္တိဖြင့်ပါ။၏။

[“ရဲ့နှင့် ဝှုံဟိတ္တာ၊ ရဲ့နာ့ ဝှုံဟိတ္တာ” နှစ်ချက်တွင် တချက်ချက် ရှိသင်၏။ ထို့ကြောင့် အဋ္ဌကထာ(ရှား)၌ “ရဲ့နှင့် ဝှုံဟိတ္တာတိ ရဲ့နာ့ ဝှုံဟိတ္တာ အယမေဝဝါ ပါဋ္ဌ”ဟု မိန့်အပ်၏။။ “ရဲ့နှင့်” အရကို အာဒိ ကမ္မာကယူသော် “ဝှုံဟိတ္တာ” အရကို ဘဝင်ယူလေ။ ထို့နောင် ပစ္စ ဝေက္ခဏာ။ ၂၀၁၅။ “ရဲ့နှင့်” အရကို သမာပဇ္ဇနယူ၍ “ဝှုံ ဟိတ္တာ” အရကို ဘဝင်ရှင်းယူ။ ထို့နောင် ပစ္စဝေက္ခဏာဝိထိ။ ၅၇၈ နှစ်နှုန်း ယူလေ]။

ပဋ္ဌမစျောန်ကို ရပြီးသော တိဟိတ်ကာမ၊ ရွှေပဟိုလ်သည် ဂါရသော ပဋ္ဌမ စျောန်ကား နိုဝင်ရဏဟူသော နီးသောရန်သူ ရှိ၏။ ဝိတက်ဟူသော ရှိရှင်း သောအင်ဂျိခြင်းကြောင့် ဖျောန်အင်း၏၏ အားသည်နည်း၏ဟု ပဋ္ဌမစျောန်၌ အပြစ်ကိုမြင်၍ ပဋ္ဌမစျောန်၌ တပ်ခြင်းကိစ္စနှင့် ခုတိယရဲ့နှင့်သည် ပြီမ်သက်၏ဟု နှစ်းသွင်း၍ ပထဝိကသိုက်းအစရှိသော ပည်တ် ပဋ္ဌာဂနိမိတ်ကို အာရုံပြု၍ ပထဝိ၊ ပထဝိ အစရှိသောအားဖြင့် စီးပွားသနများ၍ ခုတိယရဲ့နှင့် ရလိုလတ် သော်....

[အဘိဓာတ္ထသို့ဟု၊ ရာသိစုတို့ ချသည့်အတိုင်း မဟရှုတ် ကုသိလ် ရဲ့နှင့် အကုန်ချု၍ ပစ္စဝေက္ခဏာ ဝိထိကိုလည်း ပဋ္ဌမစျောန်ကိုမြှင့် အတိယရဲ့နှင့်ဖြစ်အံ့ ဝိစာရ အစရှိသည်ကို ဆင်ခြင်း။ တတိယရဲ့နှင့် ဖြစ်အံ့၊ ပိတိအစရှိသည်ကို ဆင်ခြင်း။ စတုတွေရဲ့နှင့်ဖြစ်အံ့၊ သုခဲ့ အစ ရှိသည်ကို ဆင်ခြင်း။ ပုံမဏေရဲ့နှင့်ဖြစ်အံ့၊ ဥပေက္ခာ အစရှိသည်ကို ဆင်ခြင်း။ အရွှေပစျောန်ဖြစ်အံ့၊ ဥပေက္ခာ အစရှိသည်ကို ဆင်ခြင်း။၅၇၉ အသီးအသီး ဆင်ခြင်သော ပစ္စဝေက္ခဏာဝိထိတို့ကို ချလေ]။

“သေက္ခာ ဂေါ်တြေဘုံ ပစ္စဝေက္ခနီ”ဟူ၍ ဟောတော်မူအပ်သော အနိဝါဒ ပါဋ္ဌ တော်ပါဏ္ဍုံ “ဂေါ်တြေဘုံ”၏၏ အရကို သောတာပတ္တိမ်း၏ရွေး ဂေါ်တြေဘုံ ကိစ္စ တပ်သော မဟာကုသိလ် ပဋ္ဌမအေး၊ တတိယအေးယူ၍ “သေက္ခာ ပစ္စဝေက္ခနီ” အရကို သောတာပန် သန္တာန်းဖြစ်သော ဆင်ခြင်သော ကာမကုသိလ်ယူ၍

၁။ သာ့-ခ ရှိက် ဆွဲမှု၏ ရဲ့နှင့် ဝှုံဟိတ္တာတိ ရဲ့နာ့ ဝှုံဟိတ္တာ အယမေဝဝါ ပါဏ္ဍုံ-ဟို၏။

ဂေါ်ကြဘူကိစ္စတပ်သော မဟာကုသိလ်ပဋ္ဌမဒွေး၊ တတိယဒွေးသည် ဆင်ခြင်သော ကာမကုသိလ်အား အာရမ္မဏာ။၏။

**ပစ္စည်းတပ်ဟန်ကား—**

သောတာပတ္တီမင် သောတာပတ္တီဖိုလ်ကို ရလတ္တံသော တိဟိတ်ကာမ၊ ရှုပုဂ္ဂိုလ်သည် တေဘုမ္မက သခဲ့ရတိုကို “သမ္မ သခဲ့ရာ အနိစ္စာ” ဟူ၍၍င်း “သမ္မ သခဲ့ရာ ခုက္ခာ” ဟူ၍၍င်း “သမ္မ မဗ္ဗာ အနတ္တာ” ဟူ၍၍င်း၊ စီးဖြေးသန် များ၏ သောတာပန် အဖြစ်ကို ရလိုလတ်သော်.... (ဤသို့အစရှိသည်ဖြင့် ရာသိစုအတိုင်း သောတာပတ္တံ မဂ္ဂိုလ်ကို ချလေ)။

သောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ်သည် သောတာပတ္တီမင်၏ရွေး ဂေါ်ကြဘူကို ဆင်ခြင်လို လတ်သော် ပိမိပတ္တီသန္တိစိတ်နှင့် တုသောစိတ်သည်။ပါ။ ဘဝဂုဏ်၊ ဘဝဂု ပစ္စာ၏။ ထိုနောင် သောတာပတ္တီမင်၏။ ရွေးဂေါ်ကြဘူကို အာရပြု၍ မနော ဒ္ဓရာဝါးနှင့်၊ ထို့နောင် မဟာကုသိလ်ရှစ်ခုတို့တွင် တခုခုသည် ပစ္စဝေက္ခဏာ ဒောက်စွာ ခုနှစ်ကြိုးဖြစ်၍ ချပ်၏။ ထို့နောင် ပွဲဝေါကာရ တိဟိတ် ဘဝ ကိုးခုတို့တွင် တခုခုသည် ဘဝင်ကိစ္စဖြစ်ထိုက်သရွေးဖြစ်၏။

ထိုသို့ဖြစ်သောအခါ အနဂါဒပါ၌တော်ပါ၌၌ “ဂေါ်ကြဘူ”၏ အရဖြစ်သော သောတာပတ္တီမင်၏ ရွေးဂေါ်ကြဘူကိစ္စတပ်သော မဟာကုသိလ် ပဋ္ဌမဒွေး၊ တတိယဒွေးကို ပစ္စည်းအဖြစ်ဖြင့် ယူတော်မူ၍ ဝိမိ၌ “ကုသလော ဓမ္မာ”ဟု အနဂါဒပါ၌တော်ပါ၌၌ “ပစ္စဝေက္ခန္တ”၏ အရဖြစ်သော ဆင်ခြင်သော ကာမ ကုသိလ်ကို ပစ္စယူပွဲအဖြစ်ဖြင့် ယူတော်မူ၍ ဝိမိ၌၌၍င်း “ကုသလော ဓမ္မသာ”ဟု ဂေါ်ကြဘူကိစ္စတပ်သော မဟာကုသိလ် ပဋ္ဌမဒွေး၊ တတိယဒွေးသည် ဆင်ခြင်သော ကာမကုသိလ်အား။ အာရမ္မဏာ၏။

“သက္ကာ ဝေါဒါနံ ပစ္စဝေက္ခန္တ”ဟု၍ ဟောတော်မူအပ်သော အနဂါဒပါ၌တော်ပါ၌၌ “ဝေါဒါနံ”၏ အရကို သက္ကဒါဂါမိမင် အနာဂတ်မိမင်၏ ရွေး ဝေါဒါနံကိစ္စတပ်သော မဟာကုသိလ် ပဋ္ဌမဒွေး၊ တတိယဒွေးယူ၍။ “သက္ကာ ပစ္စဝေက္ခန္တ”အရကို သက္ကဒါဂါမ်း၊ အနာဂတ်မိသန္တာနှင့် ဖြစ်သော ဆင်ခြင်သော ကာမကုသိလ်ယူ၍။ ဝေါဒါနံကိစ္စတပ်သော မဟာကုသိလ် ပဋ္ဌမဒွေး၊ တတိယ ဒွေးသည် ဆင်ခြင်သော ကာမကုသိလ်အား။ အာရမ္မဏာ၏။

**ပစ္စည်းတပ်ဟန်ကား—**

သက္ကဒါဂါမိမဂ္ဂိုလ်လို အနာဂတ်မိမဂ္ဂိုလ်လို ရာသိစုက အတိုင်းချု။ သက္ကဒါဂါမ်း၊ အနာဂတ်မိမဂ္ဂိုလ်သည် သက္ကဒါဂါမိမင် အနာဂတ်မိမင်၏ရွေး ဝေါဒါနံ ကိစ္စ တပ်သော မဟာကုသိလ် ပဋ္ဌမဒွေး၊ တတိယဒွေးကို ဆင်ခြင်လိုလတ်သော် မိမိ။ပါ။ ဘဝဂုဏ်၊ ဘဝဂုပုစ္စာ။ ထို့နောင် ဝေါဒါနံကိစ္စတပ်သော မဟာ

## ပဉာဂါရ အနုလောမ အာရမ္မဏပစ္စည်း

၃၅၁

ကုသိုလ် ပဋိမဇ္ဈ်း၊ တတိယဇ္ဈ်းကို အသုပြ၍ မနောဒ္ဓါရဝိဇ္ဇ်း။ ထိုနောင် မဟာကုသိုလ် ရှစ်ခုတိတွင် တခုခုသည် ပစ္စဝေက္ခကာ လောကိစ္စ ခုနှစ်ကြံမဖြစ်၍ ချုပ်၏။ ထို့နောင် တိဟိတ်ဘဝ်တောရသတိတွင် တခုခုသည် ဘဝ်ဖြစ်ထိုက် သရွေ့ဖြစ်၏။

ထိုသိုဖြစ်သောအခါ အနုဝါဒပါဉိုတော်ပါဉွှဲ ဝေါဒိန်း အရဖြစ်သော ဝေါဒိန်းကိစ္စတ်ပေါ်သော မဟာကုသိုလ် ပဋိမဇ္ဈ်း၊ တတိယဇ္ဈ်းကို ပစ္စည်းအဖြစ်ဖြင့် ယူတော်မူ၍ ဝိမိန် “ကုသလော ဓမ္မ္မ”ဟု၊ အနုဝါဒပါဉိုတော်ပါဉွှဲ “သေက္ခာ ပစ္စဝေက္ခနီး”၏ အရဖြစ်သော သကဒါဂါမဲ့၊ အနာဂတ် သန္တာနှင့် ဖြစ်သော ဆင်ခြင်သော ကာမကုသိုလ်ကို ပစ္စယူပုန်အဖြစ်ဖြင့် ယူတော်မူ၍ ဝိမိန်ဝင်း “ကုသလသာ ဓမ္မသာ”ဟု ဝေါဒိန်ကိစ္စတ်ပေါ်သော မဟာကုသိုလ် ပဋိမဇ္ဈ်း၊ တတိယဇ္ဈ်းသည် ဆင်ခြင်သော ကာမကုသိုလ်အား။ အာရမ္မဏာပ္ပါယ်၏။

“သေက္ခာ မဂ္ဂိုဝှက်ဟိတာ မဂ္ဂု ပစ္စဝေက္ခနီး”ဟူ၍ ဟောတော်မူအပ်သော အနုဝါဒပါဉိုတော်ပါဉွှဲ “မဂ္ဂု”၏ အရကို အောက်မဂ်သုံးခုယျာ “သေက္ခာ ပစ္စဝေက္ခနီး”၏ အရကို သောတာပန်၊ သကဒါဂါမဲ့၊ အနာဂတ် သန္တာနှင့် ဖြစ်သော ဆင်ခြင်သော မဟာကုသိုလ် ဥာဏသမ္မယုတ်ယူ၍။ အောက်မဂ်သုံးခုသည် ဆင်ခြင်သော မဟာကုသိုလ် ဥာဏသမ္မယုတ်လေးခုအား။ အာရမ္မဏာပ္ပါယ်၏။

### ပစ္စည်းတပ်ဟန်ကား—

သောတာပတ္တိမဂ်၊ သောတာပတ္တိဖိုလ်ကိရလတ္တံ့သော တိဟိတ်ကားမ၊ ရွှေပုဂ္ဂိုလ်သည် တေဘာ့မာက သုခိုရှုကို အသုပြ၍ “သမ္မ သုခိုရှု အနိစ္စ”ဟူ၍ ဝင်း၊ “သမ္မ သုခိုရှု ခုက္ခ”ဟူ၍ ဝင်း၊ “သမ္မ ဓမ္မ္မ အနတ္တ”ဟူ၍ ဝင်း စီးဖြန်းသန်များ၍ သောတာပန်အဖြစ်ကို ရလိုလတ်သော် ဘဝ်စလန်၊ ဘဝ်ပဇ္ဇ်ဒ....(အစိုးသည်ဖြင့် ရုသံစုကုအတိုင်း သောတာပတ္တိမဂ်ဝိထိကို ချလေ)။

သောတာပတ္တိမဂ်၊ သောတာပတ္တိဖိုလ်ကို ရပြီးသော သောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ် သည် သောတာပတ္တိမဂ်ကို ဆင်ခြင်လိုလတ်သော် မိမိပိဋ္ဌာနေးပ္ပါယ်။ ဘဝ်စလန်၊ ဘဝ်ပဇ္ဇ်ဒ....၊ ထို့နောင် သောတာပတ္တိမဂ်ကို အသုပြ၍ မနောဒ္ဓါရဝိဇ္ဇ်း။ ထို့နောင် မဟာကုသိုလ်ဥာဏသမ္မယုတ် လေးခုတိတွင် တခုခုသည် ပစ္စဝေက္ခကာ လောကိစ္စ ခုနှစ်ကြံမဖြစ်၍ ချုပ်၏။ ထို့နောင် ပဉာဏ်ကာာရ တိဟိတ် ဘဝ် ဖြစ်ထိုက်သရွေ့ဖြစ်၏။

ထိုသို ဖြစ်သောအား အနုဝါဒပါဉိုတော်ပါဉွှဲ “မဂ္ဂု”၏ အရဖြစ်သော သောတာပတ္တိမဂ်ကို ရွှေသုံးအဖြစ်ဖြင့် ယူတော်မူ၍ ဝိမိန် “ကုသလော ဓမ္မ္မ”ဟု၊ အနုဝါဒပါဉိုတော်ပါဉွှဲ “ပစ္စဝေက္ခတိ”၏ အရဖြစ်သော ဆင်ခြင်

३७५

## တိကပ်ဋ္ဌာန်း အရကောက်

သော ကာမကုသိလ်ကို ပစ္စယူပွန်အဖြစ်ဖြင့် ယူတော်မှု၍ ဝိခိုး၏ ပိုမိုး၏ “ကုသလသာ ဓမ္မသု”ဟု သောတာသပတ္တီမင်သည် ဆင်ခြင်သော ကာမကုသိလ်အား။ အာရမ္မာ အေ။ ၅၁။

သက္ကတိဂါမိမင်း၊ သက္ကတိဂါမိဖိုလ်ဂို့ ရလတ္တံ့သော တိဟိတ်ကာမ၊ ရှူး၊ အရှူပုဂ္ဂိုလ်သည် တေဘာ့မှုကသာခဲ့ရနိုင် အာရုံပြု၏ “သမ္မာ သာခဲ့ရာ အနိစ္စာ” ဟုပြုငြင်း....(ကြုံသုံး အလျှော့သည်ဖြင့် ရာသီးစွာတိုင်း သက္ကတိဂါမိ မရှုပိစိုက်ချေလေ)။

သကဒါဂါမိမင်း၊ သကဒါဂါမိလိုလိုကို ရပြီးသော သကဒါဂါမ် ပုဂ္ဂိုလ်သည်  
သကဒါဂါမိမင်းကို ဆင်ခြင်လိုလိုတော်သော် မိမိပါပ္ပါ၊ ဘဝင်းစလန့်၊ ဘဝရှုပ်ဖွေဗျာ။ ၏။  
ထို့နောင် သကဒါဂါမိမင်းကို အာရုံပြု၍ မနေ့ခွဲရှိရှုဝဏ်နှင့်။ ထို့နောင် မဟာ  
ကုသိုလ်ဘဏာသမ္မတုတ် လေးခတိတွင် တခုခုသည် ပစ္စပေကျကာဇားကိစ္စ ခုနှစ်  
ကြုံမ်ဖြစ်၍ ချုပ်၏။ ထို့နောင် တိဟိတ်ဘဝင်းတေရသတိတွင် တခုခုသည် ဘဝင်  
ဖြစ်ထိုက်သရေး ဖြစ်၏။

ထိုသူ့ဖြစ်သောအခါ အနုဝင်ပါ၍တော်ပါ၌၌....(သောတာပတ္တိပင် အတိုင်း ဆိုလေ)။ ။အနာဂတ်မင်္ဂလာည်း မရှိတိကို ရာသီးနှာအတိုင်း ချုပြုး၍ ပစ္စဝေဗာ ကာာရိတိကို ချေလေ)။ “ရုတ်ဟိုတဲ့” အရကား ဖိုလ်နောင်ဘဝင်ကို ယူလေ)။

“သေက္ခာ ဝါ ပုဂ္ဂဇိန် ဝါ။ပါဝိပသ္ထိ”ဟူ၍ဟောတော်မှအပ်သော အနိတိပါ၌တော်ပါ၌၌ “ကသလဲ”၏ အရကို တေဘာ့မှက ကုသိုလ်ယူ၍ “သေက္ခာဝါ ပုဂ္ဂဇိန်ဝါ၌ ပိပသ္ထိ”၏ အရကို သေက္ခာ၊ ပုဂ္ဂဇိန် သန္တာနှင့် ဖြစ်သော အနိစိ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တဟု ပိပသ္ထုနှင့်ပြုသော ကာမကုသိုလ်ယူ၍ တေဘာ့မှကကုသိုလ်သည် အနိစိ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တဟု ပိပသ္ထုနှင့်ပြုသော ကာမကုသိုလ်အား။ အာရမှုအ သတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုပေ၏။

## **ပစ္စည်းတပ်ဟန်ကား—**

သေက္ခ၊ ပုဂ္ဂလ်မြို့သည် တေဘာ့မှုကကုသိုလ်ကို အာရုံပြ၍။ အနိစ္စ၊  
ဒုက္ခ၊ အနတ္ထဟု ပိပသနာ စီးပြန်းလိုလတ်သော် မိမိပါ။ ဘဝဂုဏ်၊ ဘဝဂုဏ်  
ပစ္စာ။ ထို့နောင် တေဘာ့မှုကသံ့ရဲကို အာရုံပြ၍ မဇန်ဘဒ္ဒါနာဝါယာနှင့်  
ထို့နောင် မဟာကုသိုလ်ရှုခံတိတ်င် တရာ့ခုသည် ပိပသနာဖောက္ခာ ခန်စ်ကြိမ်  
ဖြစ်၍ ချုပ်၏။ ထို့နောင် တိဟိုတိဘဝဂုဏ် တေရသတိတ်င် တရာ့ခုသည် ဘဝဂုဏ်ဖြစ်  
ထိုက်သရေး။ ဖြစ်၏။ ၁၅၂၄ များစွာသော ပိထိစိတ္တာဖြုတ္ထာဖြင့် ပိပသနာ  
စီးပြန်း၏။

ထိုသို့ ဖြစ်သောအခါ အနင်းပေါ်တော်ပါ၌၌ “ကုသလ္”၏ အရဖြစ်သော တော့မှုကုသိုလ်ကို ပစ္စည်းအဖြစ်ဖြင့် ယူတော်မှု၏ ဝိမိန္ဒာ “ကုသလော

## ပြောတိရ အနုလောမ အာရမ္မဏေစွည်း

၃၅၃

ဓမ္မာ”ဟု၊ အနုဝါဒပါဋ္ဌတော်ပါဉြင်၏ “သေက္ဗာ ဝါ ပုဂ္ဂိုဇ်နာဝါ ဝိပယ္နိ”၏ အရ ဖြစ်သော အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနုတ္ထဟု ဝိပယ္နာပြုသော ကာမကုသိုလ်ကို ပစ္စယူပျော် အဖြစ်ဖြင့် ယူတော်မှုပြု ဝိခိကိုင်း “ကုသလသာ ဓမ္မာ”ဟု တေဘုမ္မကာကုသိုလ် သည် ဝိပယ္နာပြုသော ကာမကုသိုလ်အား။ အာရမ္မဏေ။၂။၏။

“သေက္ဗာ ဝါ ပုဂ္ဂိုဇ်နာဝါ စေတော်ပရီယဉ်ဥာဏေ ကုသလံ။၂။၏၁။နှစ်”ဟူ၍ ဟောတော်မှုအပ်သော အနုဝါဒ ပါဋ္ဌတော်ပါဉြင် “ကုသလစိတ္တသမဂ္ဂိုယ် စိတ္တံ”၏ အရကို လွန်လေပြီးသော ခုနှစ်ရက်မှုစဉ် လာလတ္တံသော ခုနှစ်ရက် တိုင်အောင် ကာလသုံးပါး၌၍ တည်သော သူတပါးတို့၏ အရဟတ္တမင် ဉြင်သော ကုသိုလ်ဝိသယ္ဗျာ၍ “သေက္ဗာ ဝါ ပုဂ္ဂိုဇ်နာဝါ စေတော်ပရီယဉ်ဥာဏေ ၁၁၄နှစ်”၏ အရကို သေက္ဗာ၊ ပုထဲဗုတ္တသနာန်ဖြစ်သော စေတော်ပရီယကုသိုလ် အဘိညာဦး၊ ထိအဘိညာဦးနောက်ဖြစ်သော ကာမကုသိုလ်ယ္ဗျာ၍။ အရဟတ္တမင် ဉြင်သော သူတပါးတို့၏ ကုသိုလ်ဝိသသည် စေတော်ပရီယကုသိုလ် အဘိညာဦး၊ ထိအဘိညာဦးနောက်ဖြစ်သော ကာမကုသိုလ်အား။ အာရမ္မဏေ။၏။

### ပစ္စည်းတပ်ဟန်ကား—

စေတော်ပရီယကုသိုလ် အဘိညာဦးနှင့် ပြည့်စုံသော သေက္ဗာ၊ ပုထဲဗုတ္တ ပူရှိလိုက် တို့သည် လွန်လေပြီးသော ခုနှစ်ရက်မှုစဉ် လာလတ္တံသော ခုနှစ်ရက်တိုင်အောင် ကာလသုံးပါး၌၍ တည်သော အရဟတ္တမင် ဉြင်သော သူတပါးတို့၏ ကုသိုလ်ဝိသကို ပြုခြင်းတို့ အလိုရှိသည် ဖြစ်၍။ ရူပါဝစရကုသိုလ် ပည့်စုံသော ဝင်စားလို လတ်သော် မိမိ။၂။ ဘဝဂ်စလန်၊ ဘဝဂ်ပဇ္ဇား။ ထို့နောက် အာလောက ကသိုက်းကို အာရုံပြု၍ မနောဒ္ဒါနရာဝါး။ ထို့နောက် မဟာကုသိုလ် တတိယဒွေး တို့တွင် တခုခုသည် မနဲ့၊ တိက္ခအားလေ့ရှိသော လေးကြိမ်၊ သုံးကြိမ် ဖြစ်၍ ချုပ်၏။ ထို့နောက် တိက္ခပညာပုဂ္ဂိုလ်အား လေးကြိမ်မြောက်၊ မန္တပညာပုဂ္ဂိုလ်အား ဝါးကြိမ်မြောက်။ ရွှေ့အားလုံးအား ရူပါဝစရကုသိုလ် ပည့်စုံသော ရူပါဝစရကုသိုလ် ပည့်စုံသည် ဘဝင်အယဉ်ကဲ့သို့ အလိုရှိသောအတိုင်း များစွာဖြစ်၍ ချုပ်၏။

ထို့နောက် “ကြုမသာ ကုသလစိတ္တံ ၁၁၄နာမီ၊ ကြုမသာ ကုသလစိတ္တံ ၁၁၅နာမီ” ဟု အဓိဋ္ဌာန်သောအားဖြင့် အဓိဋ္ဌာန်၏ ဝိထိစိတ္တံပြုခြင်းလိုလတ်သော် မိမိ။၂။ ဘဝဂ်စလန်၊ ဘဝဂ်ပဇ္ဇား။ ထို့နောက် အဓိဋ္ဌာန်ကို အာရုံပြု၍ မနောဒ္ဒါနရာဝါး။ ထို့နောက် မဟာကုသိုလ်ရှုစုံတို့တွင် တခုခုသည် အဓိဋ္ဌာန်၏ ကိစ္စ ခုနှစ်ကြိမ်ဖြစ်၍ ချုပ်၏။ ထို့နောက် ဘဝဂ်ဖြစ်ထို့ကိုသရွေ့ ဖြစ်၏။

ထို့နောက် စေတော်ပရီယကုသိုလ်အဘိညာဦး၏ အခြေဖြစ်သော ရူပါဝစရ ကုသိုလ် ပည့်စုံသော ဝင်စားလို လတ်သော် မိမိ။၂။ ဘဝဂ်စလန်၊ ဘဝဂ်ပဇ္ဇား။

## တိကပဋ္ဌာန် အရပေါ်

၃၅၅

ထို့နောင် အာလောက ကသိယ်ပည်တို့ အာရုံပြု၍ မနောဒ္ဒါရာဝါရာဝါရာ။  
ထို့နောင် မဟာကုသိယ် တတိယဒ္ဓိတ် တခုဥ္တသည် မန္တ၊ တိက္ခအား  
လျော့စွာ လေးကြိမ်၊ သုံးကြိမ်ဖြစ်၍ ချုပ်၏။ ထို့နောင်တိက္ခပညာ ပုဂ္ဂိုလ်အား  
လေးကြိမ်မြောက်။ မန္တပညာပုဂ္ဂိုလ်အား ငါးကြိမ်မြောက်။ ရျာနှုန်းအိုဒ်ပါးနှင့်  
ပြည့်စုံသော ရူပါဝစရကုသိယ် ပုံမဏေသုန္တသည် ဘဝ်အယဉ်ကုံးဆုံး အလိုရှိသော  
ပြည့်စုံသော ရူပါဝစရကုသိယ် ပုံမဏေသုန္တသည် ဘဝ်အယဉ်ကုံးဆုံး အလိုရှိသော  
အတွင်း များစွာဖြစ်၍ ချုပ်၏။ ထို့နောင်ဘဝ်ဖြစ်ထိုက်သရေးဖြစ်၏။

ထို့နောင်လွန်လေပြီးသော ခုနစ်ရက်မှစ၍ လာလတ္ထံ သော ခုနစ်ရက်တိုင်  
အောင် ကာလသုံးပါး၌ တည်သော အရဟတ္ထမ်းကြော်သော သူတပါးတို့၏  
ကုသိယ်ရိသကိုအာရုံပြု၍။ စေတာပရီယကုသိယ် အသိညာဉ်ဇော် ပိဿာပြီး  
ဖြစ်လိုလတ်သော် မိမိပါ။ ဘဝ်စလန်၊ ဘဝ်ပုံပစ္စာ။ ထို့နောင် အရဟတ္ထမ်း  
ကြော်သော သူတပါးတို့၏ ကုသိယ်ရိသကို အာရုံပြု၍ မနောဒ္ဒါရာဝါရာ။ ထို့  
နောင်မဟာကုသိယ် တတိယဒ္ဓိတ် တခုဥ္တသည် မန္တ၊ တိက္ခအားလျော့စွာ  
လေးကြိမ်၊ သုံးကြိမ်ဖြစ်၍ ချုပ်၏။ ထို့နောင် တိက္ခပညာ ပုဂ္ဂိုလ်အား  
လေးကြိမ်မြောက်။ မန္တပညာပုဂ္ဂိုလ်အား ငါးကြိမ်မြောက်။ ရျာနှုန်းအိုဒ်ပါး  
ပြည့်စုံသော ရူပါဝစရကုသိယ် ပုံမဏေသုန္တသည် စေတာပရီယ အသိညာဉ်  
နှင့် အောင်လွန် ဘဝ်ပုံပစ္စာ။ ထို့နောင် ဘဝ်ဖြစ်ထိုက်သရေးဖြစ်၏။  
ဇော်စ တကြိမ်သာဖြစ်၍ ချုပ်၏။ ထို့နောင် ဘဝ်ဖြစ်ထိုက် စေတာပရီယ ကုသိယ်  
အသိညာဉ်၏ အာရုံဖြစ်သော အရဟတ္ထမ်းကြော်သော သူတပါးတို့၏ ကုသိယ်  
ရိသကို အာရုံပြု၍ မနောဒ္ဒါရာဝါရာ။ ထို့နောင် မဟာကုသိယ်ရှစ်ခုတို့တိုင်  
တခုဥ္တသည် ဇော်စခန်းကြိမ်ဖြစ်၍ ချုပ်၏။ ထို့နောင် ဘဝ်။ ၂။ (ဤပိဿာ  
သူတပါးတို့၏ ကုသိယ်ရိသကို သိ၏)။

ထို့သို့ ဖြစ်သောအခါ အနုဝါဒ ပါ့ဗိုတော်ပါ့ဗို၌ “ကုသလစီတာမံ့သာ  
စိတ္တံ့၏ အရဖြစ်သော ကာလသုံးပါး၌ တည်သော အရဟတ္ထမ်းကြော်သော  
သူတပါးတို့ ကုသိယ်ရိသကို ပစ္စားအရဖြစ်ဖြင့် ယူတော်မျှ၍ ဝိခို့ “ကုသလော  
မေ့”ဟု အနုဝါဒပါ့ဗိုတော်ပါ့ဗို၌ “သေကွာ ဝါ ပုံထွန် ဝါ စေတာပရီယ-  
မေ့”ဟု အနုဝါဒပါ့ဗိုတော်ပါ့ဗို၌ အရဖြစ်သော စေတာပရီယ ကုသိယ်၊ အသိညာဉ်၊  
ဥာဏေန ဇာန်နှင့် အရဖြစ်သော စေတာပရီယ ကုသိယ်ရိသကို ပစ္စားအဖြစ်ပြင့် ယူတော်  
ထိုအသိညာဉ်နောက်၌ ဖြစ်သော ကာမကုသိယ်ကို ပစ္စားအဖြစ်ပြင့် ယူတော်  
မျှ၍ ဝိခို့၌ အသိညာဉ်။ “ကုသလသာ မေ့သာ”ဟု ကာလသုံးပါး၌ တည်သော အရ-  
ဟတ္ထမ်းကြော်သော သူတပါးတို့၏ ကုသိယ်ရိသသည် စေတာပရီယ ကုသိယ်  
အသိညာဉ်၊ ထိုအသိညာဉ်နောက်၌ ဖြစ်သော ကာမကုသိယ်အား အာရမ္မဏာ  
ပေါ်၏။

## ပွဲဘဝါရ အန္တလောမ အာရမ္မကျစွဲည်း

၃၅၂

“အာကာသာန္တာယတနကုသလံ ဝိညာဏ္ဍာယတနကုသလဿ”ဟု ဟောတော်မူအပ်သော အနိဂုံးပါင့်တော်ပါ၌၌ “အာကာသာန္တာယတနကုသလံ” ၏ အရကို ဤဘဝ၊ ရှေးဘဝ အဣ္မ္တာသန္တာန္တာဖြစ်ဘူးသော အာကာသာ-န္တာယတနကုသိုလ်ယူ၍ “ဝိညာဏ္ဍာယတနကုသလဿ” ၏ အရ ဖြစ်ဆဲသော ဝိညာဏ္ဍာယတနကုသိုလ်ယူ၍ ဤဘဝ၊ ရှေးဘဝ အဣ္မ္တာသန္တာန္တာဖြစ်ဘူး သော အာကာသာန္တာယတနကုသိုလ်သည် ဖြစ်ဆဲသော ဝိညာဏ္ဍာယတနကုသိုလ်အား အာရမ္မကျ॥ပေ॥၏။

### ပစ္စည်းတပ်ဟန်ကား—

အာကာသာန္တာယတနကုသိုလ်စျောန်ကို ရုပြီးသော တိဟိတ်ကာမ၊ ရှုပ်၊ အာကာသာန္တာယတနပုဂ္ဂိုလ်သည် ဝိညာဏ္ဍာယတနစျောန်ကို ရလို၍ “ငါရ သော အာကာသာန္တာယတနစျောန်သည်ကား ရှုပါဝစရ ဟူသော နီးသော ရန်သူရှု၏”ဟု အာကာသာန္တာယတနစျောန်၌ အပြစ်ကိုမြင်၍၊ ထိအားသာသာန္တာယတနစျောန်၌ တပ်ခြင်းကိုစွဲ၍ “ဝိညာဏ္ဍာယတနစျောန်သည် ဒြိမ်သက်၏”ဟု နှလုံးသွင်း၍ အတိတ်ဖြစ်သော အာကာသာန္တာယတနကုသိုလ် စျောန်ကို “ဝိညာဏ် အနှစ်၊ ဝိညာဏ် အနှစ်” ဟု စီးဖြန်းဘန်များ၍ ဝိညာဏ္ဍာယတနကုသိုလ်စျောန်ကို ရရှိလတ်သော် မိမိ။ ဘဝဂုဏ်၊ ဘဝဂုဏ်ပစ္စာ။ ထို့နောင် ဤဘဝ အဣ္မ္တာသန္တာန္တာဖြစ်၍ ဖြစ်ဘူးသော အာကာသာန္တာယတနကုသိုလ်ကို အာရမ္မပြု၍ မနောဒ္ဒိရာဝါရာဝါရာ။ ထို့နောင် မဟာကုသိုလ် တတိယဇ္ဈာန် တို့တွင် တခုခုသည် မန္တပညာဖြစ်အံ့။ ပရိကံ၊ ဥပစာ၊ အနုလုံး၊ ဂေါ်တွေ့ဘုံ၊ လေးကြေမှု၊ တိုက္ခပညာဖြစ်အံ့။ ဥပစာ၊ အနုလုံး၊ ဂေါ်တွေ့ဘုံ သုံးကြေမှု၊ သမာဓိဇားကိုစွဲဖြစ်၍ ချုပ်၏။ ထို့နောင် တိုက္ခပညာပုဂ္ဂိုလ်အား လေးကြေမှု မြောက်၍ မန္တပညာပုဂ္ဂိုလ်အား ငါးကြိမ်မြောက်၍ ချုပ်အကိုစွဲဖြစ်ပါးနှင့် ပြည့်စုံသော ဝိညာဏ္ဍာယတနကုသိုလ်စျောန်သည် အာဒိကမ္မာပြစ်၍ တကြိမ်သာ အဣ္မ္တာသမာဓိဇားကိုစွဲဖြစ်၍ ချုပ်၏။ ထို့နောင် ပွဲပေါကာရ တိဟိတ်ဘဝဂုဏ်၊ အာရမ္မဘဝဂုဏ်၊ အာကာသာန္တာယတနကုသိုလ်စျောန်သည် ဘဝဂုဏ်ဖြစ်ထိုက်သရွှေ့ဖြစ်၏။

ဝိညာဏ္ဍာယတနကုသိုလ်စျောန်ကို ရုပြီးသော တိဟိတ် ကာမ၊ ရှုပ်၊ အာကာသာန္တာယတနကုသိုလ်၊ ဝိညာဏ္ဍာယတနပုဂ္ဂိုလ်သည် ထိုဝိညာဏ္ဍာယတနကုသိုလ်စျောန်ကို ဝသိဘော်အားဖြင့် အလေ့အလာပြု၍ ဝင်စားလိုလတ် သော် မိမိ။ ဘဝဂုဏ်၊ ဘဝဂုဏ်ပစ္စာ။ ထို့နောင် ဤဘဝ၊ ရှေးဘဝ အဣ္မ္တာသန္တာန္တာဖြစ်ဘူးသော အာကာသာန္တာယတနကုသိုလ်ကို အာရမ္မပြု၍ မနောဒ္ဒိရာဝါရာဝါရာ။ ထို့နောင် မဟာကုသိုလ် တတိယဇ္ဈာန် တို့တွင် တခုခုသည်

၃၂၆

တိက္ခပဋ္ဌာန်း အရကောက်

မန္ဒာပညာဖြစ်ခဲ့၏ ပရိကံ၊ ဥပစာ၊ အနုလုံး ဂေါ်တွေ့ဘူဟု လေးကြိမ်။ တိက္ခပညာ ဖြစ်ခဲ့၏ ဥပစာ၊ အနုလုံး ဂေါ်တွေ့ဘူဟု သုံးကြိမ် ဥပစာရသမာဓိတောက်စွဲ ဖြစ်၍ ချုပ်၏။ ထို့နောင် တိက္ခပညာပုဂ္ဂိုလ်ချေား လေးကြိမ်မြောက်။ မန္ဒာပညာ ပုဂ္ဂိုလ်အား ဝါးကြိမ်မြောက်။ စျော်အင်းနှင့် ပြည့်စုံသော ဝိဉာဏ္ဍာ ယတန် ကုသိုလ်စျော်သည် ဘဝင်အယ်ကုသိုလ် အလုပ်ရှုသောအတိုင်း အပွဲနာ သမာဓိတောက်စွဲများစွာဖြစ်၍ ချုပ်၏။ ထို့နောင် ပွဲဝေါကာရ ကိုဟိတ် ဘဝင် ကိုးခဲ့။ အာကာသာန္တာယတန်၊ ဝိဉာဏ္ဍာယတန် ဘဝင်ထို့တွင် တခုခုသည် ဘပင်ကိုဖြစ်ဖိုက်သရွေ့ ဖြစ်၏။

ထိုသို့ ဖြစ်သောအခါ အနုဝါဒပါ့ဌီတော်ပါ့ဌီ၌ “အာကာသာန္တာယတန် ကုသလုံး”၏ အရပြုဖြစ်သော ဤဘဝ၊ ရှေးဘဝ အဆွဲတာသန၏နှစ် ဖြစ်သူးသော အာကာသာန္တာယတန် ကုသိုလ်ကို ပစ္စည်းအဖြစ်ဖြင့် ယူတော်မျှ၏ ဝိမိန္ဒာ “ကုသလော မေးမွှာ”ဟုအနုဝါဒပါ့ဌီတော်ပါ့ဌီ၌“ဝိဉာဏ္ဍာယတန်ကုသလုံး”၏ အရပြုဖြစ်သော ဖြစ်ဆုံးဖြစ်သော ဝိဉာဏ္ဍာယတန် ကုသိုလ်ကို ပစ္စယူပွန် အဖြစ်ဖြင့် ယူတော်မျှ၏။ ဝိမိန္ဒာ၏င်း “ကုသလသု မေးသု”ဟု ဤဘဝ၊ ရှေးဘဝ အဆွဲတာသန၏နှစ်ဖြစ်ဘူးသော အာကာသာန္တာယတန်ကုသိုလ်သည်ဖြစ်သော ဝိဉာဏ္ဍာယတန် ကုသိုလ်အား။ အာရမွှေးဘာ။၏။

[ ဤ နှစ်ဝါယို့တွင် အာကိုမ္မာက္ခာ၌ ဝိဉာဏ္ဍာယတန် ပုဂ္ဂိုလ်ကို မရအပ်။ သမာပဇ္ဇနသာ ရအပ်သည်။ သမာပဇ္ဇနရီယို့လည်း ရှေးဘဝ အောက်ဘုံကဖြစ်ဘူးသော အာကာသာန္တာယတန်ကုသိုလ်ကို အာရုံးပြုသည်။ ဤဘဝတုံးမရအပ်။ အဘုံးကြောင့်နည်း ဟူမှာကား ဝိဉာဏ္ဍာယတန်ဘုံး အာကာသာန္တာယတန်ကုသိုလ် မရှိသောကြောင့်တည်း။။။ “အာကိုမ္မာယတန်ကုသလုံး နေဝယ်နာသညာယတန် ကုသလသု” နှင့် ဤနည်းကိုမျှ၏ ဆုံးလေ ]။

“ကုသလာ ခန္ဓာ ကြိုဝိုဝါယာကသာ”ဟူ၍ ဟောတော်မှုအပ်သော အနုဝါဒ ပါ့ဌီတော်ပါ့ဌီ၌ “ကုသလာ ခန္ဓာ”၏ အရကို ပါဒကဖြစ်သော ရုပါဝစရကုသိုလ် ပွဲမစျော်နှင့် ယူ၍ “ကြိုဝိုဝါယာကသာ”၏ အရကို ကြိုဝိုဝါယာကုသိုလ် အဘိဉာဏ် ယူ၍ ပါဒကဖြစ်သော ရုပါဝစရ ပွဲမစျော်သည် ကြိုဝိုဝါယာကုသိုလ် အဘိဉာဏ် အား။ အာရမွှေးဘာ။၏။

ပစ္စည်းတပ်ဟန်ကား—

သတ်သဟသာ စသော နိမ့်တရုပ်ကို ဘန်ဆင်းခြင်းငါ့ အလုပ်ရှုသည်ဖြစ်၍ ရုပါဝစရကုသိုလ် ပွဲမစျော်ကို ဝင်စားလိုလတ်သော် မိမိ။ ဘဝေးစလန်၊

ဘဝိပုဒ္ဓဒ္ဓအူ။၏။ ထို့နောင် ပထဝိကသိုက်းပညာတ် ပဋိဘာဂနိမိတ်ကို အာရုံပြ၍ မနေ့ခွဲရှိရာဝေ့ဇ္ဇန်း။ ထို့နောင် မဟာကသီလ် တတိယဒ္ဓးတို့တွင် တခုခုသည် မန္တ၊ တိက္ခ အားလျော်စွာ လေးကြိမ်၊ သုံးကြိမ်ဖြစ်၍ ချုပ်၏။ ထို့နောင် တိက္ခပညာ ပုဂ္ဂိုလ်အား လေးကြိမ်မြောက်မန္တပညာပုဂ္ဂိုလ်အား ငါးကြိမ်မြောက် ရှာ့နှုန်းအား နှစ်ပါးနှင့် ပြည့်စုံသော ရွှေပါဝစရကုသိုလ် ပွဲ့မစျောန်သည် ဘဝိအယဉ်ကဲ့သို့ အလိုက်သောအတိုင်း များစွာဖြစ်၍ ချုပ်၏။ ထို့နောင်ဘဝိ။

ထို့နောင် “သတ် ဟောမီ၊ သဟသံ ဟောမီ” အစရှိသည်ဖြင့် အဓိဋ္ဌာန်သော အားဖြင့် အဓိဋ္ဌာန်ဇော်ပို့ထိ စိတ္တုပြိုဒ်ဖြစ်လိုလတ်သော် မိမိ။ ဘဝိစလန်၊ ဘဝိပုဒ္ဓဒ္ဓအူ။ ထို့နောင် အဓိဋ္ဌာန်ကို အာရုံပြ၍ မနေ့ခွဲရှိရာဝေ့ဇ္ဇန်း။ ထို့နောင် မဟာကသီလ်ရှုစွဲတို့တွင် တခုခုသည် အဓိဋ္ဌာန်ဇော်ကိစ္စ ခန်းကြိမ်။ ထို့နောင် ဘဝိ။

ထို့နောင် ကြိုဒီဝကုသိုလ် အဘိုးသာ်၏ အခြေဖြစ်သော ရွှေပါဝစရကုသိုလ် ပွဲ့မစျောန်ကို ဝင်စားလိုလတ်သော် မိမိ။ ဘဝိစလန်၊ ဘဝိပုဒ္ဓဒ္ဓအူ။ ထို့နောင် ပထဝိကသိုက်း ပညာတ် ပဋိဘာဂနိမိတ်ကို အာရုံပြ၍ မနေ့ခွဲရှိရာဝေ့ဇ္ဇန်း။ ထို့နောင် မဟာကသီလ် တတိယဒ္ဓးတို့တွင် တခုခုသည် မန္တ၊ တိက္ခအားလျော်စွာ လေးကြိမ်၊ သုံးကြိမ်ဖြစ်၍ ချုပ်၏။ ထို့နောင် တိက္ခပညာပုဂ္ဂိုလ်အား ငါးကြိမ်မြောက်၊ မန္တပညာပုဂ္ဂိုလ်အား ငါးကြိမ်မြောက် ရှာ့နှုန်းအား နှစ်ပါးနှင့် ပြည့်စုံသော ရွှေပါဝစရကုသိုလ် ပွဲ့မစျောန်သည် အလိုက်သောအတိုင်း များစွာဖြစ်၍ ချုပ်၏။ ထို့နောင်ဘဝိ။

ထို့နောင် ပါဒကဖြစ်သော ရွှေပါဝစရကုသိုလ် ပွဲ့မစျောန်ကို အာရုံပြ၍ ကြိုဒီဝကုသိုလ် အဘိုးသာ်ဇော် ဝိထိစီတ္တုပြုဒ်ဖြစ်လိုလတ်သော် မိမိ။ ဘဝိစလန်၊ ဘဝိပုဒ္ဓဒ္ဓအူ။ ထို့နောင် ပါဒကဖြစ်သောရွှေပါဝစရကုသိုလ်ပွဲ့မစျောန်ကို အာရုံပြ၍ မနေ့ခွဲရှိရာဝေ့ဇ္ဇန်း။ ထို့နောင်မဟာကသီလ်တတိယဒ္ဓးတို့တွင် တခုခုသည် မန္တ၊ တိက္ခအားလျော်စွာ လေးကြိမ်၊ သုံးကြိမ်ဖြစ်၍ ချုပ်၏။ ထို့နောင် တိက္ခ ပညာပုဂ္ဂိုလ်အား လေးကြိမ်မြောက်၊ မန္တပညာ ပုဂ္ဂိုလ်အား ငါးကြိမ်မြောက် ရှာ့နှုန်းအား နှစ်ပါးနှင့် ပြည့်စုံသော ရွှေပါဝစရကုသိုလ် ပွဲ့မစျောန်သည် ပါဒက ဖြစ်သော ရွှေပါဝစရကုသိုလ် ပွဲ့မစျောန်ကို အာရုံပြ၍။ သတ်၊ သဟသံ အစရှိ သော နိမ့်တရုပ်ကိုဖြစ်စေလျက် ကြိုဒီဝအဘိုးသာ်ဇော် ဇော်ကိစ္စတွက်ဖြစ်သောဖြစ်၍ ချုပ်၏။ ထို့နောင်ဘဝိ ပြည့်စုံတို့ကိုသရွှေ့ဖြစ်၏။ ။ထို့နောင် ထိုအာရုံကို အာရုံပြ၍ တဒန်ဝေ့က မနေ့ခွဲရှိထို့ကိုသည် ဖြစ်ကုန်၏။

ထိုသိုဖြစ်သောအခါ အနုဂါဒပါဋ္ဌာတော်ပါဉ်၌ “ကုသလာခန္ဓာ” ၏အာရုံဖြစ်သော ရွှေပါဝစရကုသိုလ် ပွဲ့မစျောန်ကို ပစ္စည်းအဖြစ်ဖြင့် ယူတော်မှု၍ ဝိခို့၌ “ကုသ

၃၅၁

တိကပ္ပါဒ်သုံး အရကောက်

လော မမွှာ”ဟု အနုပါဒ်ပါင့်၌ “ကုမ္ပဏီစည်သူကျော်”၏အရဖြစ်သော ကုမ္ပဏီစည်ကုသိုလ်အဘိညာ်ကို ပစ္စယူပွဲအဖြစ်ဖြင့် ယူတော်မူ၍ ဝိမိန်၍ “ကုသလသုဓမ္မသု”ဟုပါဒကဖြစ်သောရှုပါဝစရကုသိုလ် ပဉာဏ်သုည် ကုသိုလ်အဘိညာ်အား။ အာရမ္မဏာ၏။

“ကုသလာ ခန္ဓာ စေတောပရီယဉ်ဥာကျော်”ဟူ၍ ဟောတော်မူအပ်သော အနုပါဒ်ပါင့်တော်ပါင့်၌ “ကုသလာ ခန္ဓာ”၏အရကို လွန်လေပြီးသောခန်းရုံးမှုစုစုပါသော ရုံးမှုစုစုပါသော ခုံးရုံးတိုင်အောင် ကာလသုံးပါး၌တည်သော အရဟတ္ထမ်းကြော်သော သူတာပါးတို့၏ ကုသိုလ်ဝိသကိုယူ၍ “စေတောပရီယဉ်ဥာကျော်”၏ အာရကို စေတောပရီယကုသိုလ်အဘိညာ်ယူ၍။ ကာလသုံးပါး၌ တည်သော အရဟတ္ထမ်းကြော်သော သူတာပါးတို့၏ ကုသိုလ်ဝိသသည် ၈၈ တော်ပရီယကုသိုလ်အဘိညာ်အား။ အာရမ္မဏာ၏။ ။ ဝိထိချုပြု။

“ကုသလာ ခန္ဓာ ပုံမွန်ဝိသာနသုတိဥာကျော်”ဟူ၍ ဟောတော်မူအပ် သော အနုပါဒ်ပါင့်တော်ပါင့်၌ “ကုသလာ ခန္ဓာ”၏ အာရကို ပုံမွန်ဝိဇ္ဇာဖြစ် သော အရဟတ္ထမ်းကြော်သော ကုသိုလ်ဝိသယူ၍ “ပုံမွန်ဝိသာနသုတိဥာကျော်”၏အာရကို ပုံမွန်ဝိသာနသုတို့၌ ကုသိုလ်အဘိညာ်ယူ၍ ပုံမွန်ဝိဇ္ဇာဖြစ် သော အရဟတ္ထမ်းကြော်သော ကုသိုလ်ဝိသသည် ပုံမွန်ဝိသာနသုတိကုသိုလ် အဘိညာ်အား။ အာရမ္မဏာ၏။ ။(ပစ္စည်းတပ်ဟန်ဝိထိကို ရှာသီစုက အတိုင်းချေလေ)။

“ကုသလာ ခန္ဓာ ယထာကမ္မပဂ္ဂာကျော်”ဟူ၍ ဟောတော်မူအပ်သော အနုပါဒ်ပါင့်တော်ပါင့်၌ “ကုသလာ ခန္ဓာ”၏အာရကို အတိတ်ဖြစ်သော လောက် ကုသိုလ်ကုပ္ပါယူ၍ “ယထာကမ္မပဂ္ဂာကျော်”၏ အာရကို ယထာကမ္မပဂ္ဂာက ကုသိုလ် အဘိညာ်ယူ၍ အတိတ်ဖြစ်သော လောက်ကုသိုလ်ကုသသည် ယထာကမ္မပဂ္ဂာက ကုသိုလ် အဘိညာ်အား။ အာရမ္မဏာ၏။ ။(ဝိထိ ရှာသီစုကအတိုင်း ချေ)။

“ကုသလာ ခန္ဓာ အနာဂတ်သုံာကျော်”ဟူ၍ ဟောတော်မူအပ်သော အနုပါဒ်ပါင့်တော်ပါင့်၌ “ကုသလာ ခန္ဓာ”၏ အာရကို အနာဂတ်ဖြစ်သော အရဟတ္ထမ်းကြော်သော ကုသိုလ်ဝိသယူ၍ “အနာဂတ်သုံာကျော်”၏ အာရကို အနာဂတ်သုံး ကုသိုလ် အဘိညာ်ယူ၍ အနာဂတ်ဖြစ်သော အရဟတ္ထမ်းကြော် သော ကုသိုလ်ဝိသသည် အနာဂတ်သုံး ကုသိုလ် အဘိညာ်အား အာရမ္မဏာ သတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုပေ၏။ ။(ဝိထိ ရှာသီစုကအတိုင်း ချေလေ)။

## ပွဲသတ္တရ အနုလောမ အာရမ္မဏပစ္စည်း

၃၅၉

### ကုသလာ အကုသလသ

ကုသလပဒါဝသာနကို ဟောတော်မူသည်၏ အခြားမျှေး အကုသလပဒါဝသာနကို ဟောတော်မူ၏။ ။ဟောဟန်ကား “ကုသလော ဓမ္မာ အကုသလသ ဓမ္မသ အာရမ္မဏာပါ၊ ပစ္စယော” ဟူသည်တည်း။

ကုသလော သော။ ဓမ္မာ သည်။ အကုသလသ၊ သော။ ဓမ္မသ အား။ အာရမ္မဏပစ္စယောန၊ ဖြင့်။ ပစ္စယော သည်။ ဟောတို့၏။ ဒါနံ-ဒေယျများ လူ။ အပ်သောဒါနတ္ထာကို။ ဒတ္ထာ-စလိတ္ထာ၊ စွဲ၍။ (တန်ည်းကား) ဒါနံလူ။ ကြောင်းဖြစ်သောဒါနစေတနာကို။ ဒတ္ထာ-ပရီယောဒါပေတ္ထာ ဝိသူခံ ကတ္ထာ၊ စင်ကြယ်ခြင်းကျို၍။ တံ၊ ထိုပုရိစ္စာဂ စေတနာ၊ ဝိသောဓန စေတနာ ပြဋ္ဌာန်း သော ကာမကုသိုလ်ကို။ အသာဒေတိ၊ သာယာ၏။ အဘိန္ဒုတိ၊ နှစ်သက်၏။ တံထိုပုရိစ္စာဂ စေတနာ၊ ဝိသောဓန စေတနာ ပြဋ္ဌာန်းသောကာမကုသိုလ်ကို။ အာရွှေအာရုပ်၍။ ရာဂါရာဂါရာဂါရာ။ ဥပ္ဇာတိ၊ ၏။ ဒိမ္မာဒိမ္မာသည်။ ဥပ္ဇာတိ၊ ၏။ ဝိစ္စားသည်။ ဥပ္ဇာတိ၊ ၏။ ဒေါမနသုံး၊ ဒေါမနသုသည်။ ဥပ္ဇာတိ၊ ၏။ သီလံ-ပဋ္ဌာန်းသို့ ဒီဝိသော နိုစ္စသီလကို။ သမာ ဒီယိုတ္ထာ-ဂက္ဗိုတ္ထာ၊ ကောင်းစွာယူး၊ ဆောက်တည်း၍။ တံ၊ ထိုပဋ္ဌာန်းသီလ၊ ဒလ်သီလစေတနာ ပြဋ္ဌာန်းသော ကာမကုသိုလ်ကို။ အသာဒေတိ၏။ ပြဋ္ဌာန်းသော ကာမကုသိုလ်ကို။ အသာဒေတိ၏။ ပြဋ္ဌာန်းသော ကာမကုသိုလ်ကို။ အသာဒေတိ၏။ ပြဋ္ဌာန်းသော အလေ့အကျက်ပြုအပ်ကုန်ပြီးသော ဒါန၊ သီလ၊ အဋ္ဌာ ဥပ္ပါသထ စေတနာပြဋ္ဌာန်းသောကာမကုသိုလ်တို့ကို။ အသာဒေတိသာယာ၏။ အဘိန္ဒုတိ၊ နှစ်သက်၏။ တံ-တာနို၊ ထိုဒါန၊ သီလ၊ အဋ္ဌာဥပ္ပါသထစေတနာ ပြဋ္ဌာန်းသော၊ ကာမကုသိုလ်တို့ကို။ (စစနံပိုလှာသကြံ)။ ။ (တန်ည်းလည်း) တံ၊ ထိုဒါန၊ သီလ၊ အဋ္ဌာဥပ္ပါသထစေတနာ၊ ပြဋ္ဌာန်းသော ကာမကုသိုလ်ကို။ (အာယ်ကို၍။ အာယ်ကို၍။) ။ အာရွှေ၍။ ပြုပ္ဇာတိ၊ ၏။ အျောနာဒျောနှုန်းမှု၊ ဝုဒ္ဓယိုတ္ထာ၊ ထျောန်း၊ အသာဒေတိ၏။ ။ စျောနေ့စျောန်းသည် ပရီဟီနေ၊ ယုတ်သည်ရှိသော်။ ဝိပ္ပါဒီသရီယာ၊ ဂါးအားမြတ်သော တရားသည်။ အပျောက်ခဲ့ပြီဟုနှလုံးမသာရှိသောသူအား၊ ဒေါမနသုံး၊ ဒေါမနသုသည်။ ဥပ္ဇာတိ၊ ၏။

### အပို့ယ်ကား—

ကုသိုလ်ဓမ္မသည် အကုသိုလ်ဓမ္မအား အာရမ္မဏသို့ဖြင့် ကျေးဇူးပြုပေ၏။ အဘယ်သို့...ကား အန္တာ၊ ပါန်၊ ယူရ၊ ဝတ္ထအစုံသော ဒါနတ္ထကို လူ။ ပြီး၍

ဖုဒ္ဓာဂစေတနာ၊ ဝိသောဓနစေတနာ ပြဋ္ဌာန်းသော ကာမကုသိလ်ကို သာယာ သောအခါ လောဘမူ သောမနထဲသဟရှုတ်အား....နှစ်သက်သော အခါ လောဘမူ သောမူပိုတိသဟရှုတ်အား....တပ်သောအခါ ရှိ ပြဋ္ဌာန်းသော လောဘမူ ရှုတ်ခုအား.... အမြင်များသောအခါ ရို့ရို့ဂတသမွယုတ်လေးခုအား.... မဆုံးဖြတ် နှင့်သောအခါ ဝိစိကိစ္စသဟရှုတ်အား....ပျုံလွှင့်သောအခါ ဥခွဲသဟရှုတ်အား နှင့်မသာသောအခါ ဒေါမနထဲသဟရှုတ်အား အသရမှုကာပ္ပါယ်။

ပွဲ့ဗုံးသီလ၊ အသင်းသီလကို ဆောက်တည်ပြီး၍ ပွဲ့ဗုံးသီလ အသင်းသီလ စေတနာ ပြဋ္ဌာန်းသော ကာမကုသိလ်ကို သာယာသောအခါ၊ လောဘမူသောမနထဲ သဟရှုတ်လေးခုအား....(ဆိုမြဲ)။ ။အနွှဲ့ဗုံးသီလကို ဆောက်တည်ပြီး၍ အနွှဲ့ဗုံး အပေါ်သထ စေတနာ ပြဋ္ဌာန်းသော ကာမကုသိလ်ကို သာယာသောအခါ (ဆိုမြဲ)။ ။ရှုံး၌ အလေ့ဗုံးအကျက်ပြုအပ်ကုန်ပြီးသော ဒါနဲ့ သီလ၊ အနွှဲ့ အပေါ်သထ စေတနာ ပြဋ္ဌာန်းသော ကာမကုသိလ်ကို သာယာသောအခါ....(ဆိုမြဲ)။ ။မဟရှုတ်ကုသိလ်ဖျားနှင့်မှတ်၍ မဟရှုတ် ကုသိလ်ဖျားနှင့်ကို သာယာ သောအခါ....(ဆိုမြဲ)။ ။တစ်တော်ခုမလျှောက်ပတ်သော အကြောင်းကြောင် လျှောက်သော လောကီဖျားနှင့် အသရပြု၍ “ဒါ အား မြတ်သောတရားသည် ပြောက်မဲ့ပြု”ဟု နှစ်းမသာရှုံးသောအခါ ပရိဘိန့်ဖြစ်သော လောကီကုသိလ် ဂျာန်သည် ဒေါသူမူဇ္ဈိုးအား အသရမှုကာပ္ပါယ်။

ဝိစိပါဋ္ဌာတော်ပါဉ်၍ “ကုသလော မေ့ဗာ” ကတ္တားကား လောကီကုသိလ် သတ္တရသာ၊ စေတသီက်အနွှဲတို့သ ပစ္စည်းတရား ရ၏။

“အကသလသာ ဓမ္မသာ”ဟူသော သမ္မဒါနပုဒ်၏အရကား အကုသိလ်ဒါအသာ စေတသီက်သတ္တရိသ ပစ္စယူပန်။၏။

“အသရမှုထဲပစ္စယော”ဟူသော ကရိုတ်းပါဉ်၏အရကား တပြိုင်နက် ယထာ ရဟ တပ်ကောင်းသော အသရမှုကာ၊ အသရမှုအံပတီ၊ အသရမှုကူနိသူယဲ ၏၍ သံးပစ္စယသတ္တိတို့တွင် အသရမှုကာသတ္တိဟခံ့အပ်သော သတ္တိဝိသေသ ရ၏။ ။ ထိုသံးပါးတို့တွင် အရကား ပဋ္ဌာန်အားဖြင့် ကတ္တားသာတည်း။

“ဒါနံ အတ္တာ တံ အသာအော်” အစရှိယည်ဖြင့် ဟောတော်မှုအပ်သော အနဲ့ ဝိပါဏ်တော်ပါဉ်၍ “ဒါနဲ့၏အရကို ဒါနံဝတ္ထာ၊ ဒါနံစေတနာယူ၍” “အတ္တာ တံ”၏ အရကို ပရိစွာဂစေတနာ၊ ဝိသောဓနစေတနာပြဋ္ဌာန်းသော ကာမကုသိလ်ယူ၍

## ပုဂ္ဂိုလ်မှူးအနာဂတ်

၁၆၁

“အသာဇေတ်”၏ အရကို လောဘမူ သောမန်သာသဟရှုတ် လေးခုတိတ္ထ်  
တခုခုယျာ “အဘိန္ဒတ်”၏အရကို လောဘမူ ပံာတိသဟရှုတ် လေးခုတိတ္ထ်  
တခုခုယျာ “အာရွှေ ဖုဂ္ဂိုလ်”၏အရကို ရှာပြန်သန်းသော လောဘမူ  
ရှုစုတိတ္ထ် တခုခုယျာ “ခိုင့် ဥပဇ္ဇိ”၏ အရကို စိုင်ကတသမ္မယူတ် လေးခု  
တိတ္ထ် တခုခုယျာ “ဝိုင်ကိစ္စာ ဥပဇ္ဇိ”၏ အရကို ဝိုင်ကိစ္စာသဟရှုတ်ယူ၍  
“ဥပစ္စ် ဥပဇ္ဇိ”၏ အရကို ဥပစ္စ်သဟရှုတ်ယူ၍ “ဒေါမန်သု ဥပဇ္ဇိ”၏အရကို  
ဒေါမန်သာသဟရှုတ်ယူ၍ ပရိစ္စာကစေနာ၊ ဝိသောဇာနေတနာ ပြဋ္ဌာန်းသော  
ကမာကသိုလ်သည် အကုသိုလ်ဒါဒသအား အာရမ္မကာ၏၊

ပစ္စည်းတပ်ဖန်ကား—

ထို့ပြုတော်ခါ အနိဝါဒပဋိတော်ပါ၌ “အတွေ့တဲ့”၏ အရဖြစ်သော  
ပရီစ္စာဂဇ္ဇနာ၊ ပိုသောစနေတော်နာ ပြေားနှံသော ကာမကုသိလ်ကို ဖွံ့ဖြိုး  
အဖြစ်ပြင် ယူတော်မျှ၏ ပိုမို “ကုသလော ဓမ္မာ”ဟု အနိဝါဒပဏ္ဍာတော်ပါ၌  
“အသာဇာတဲ့”အစိုးာဉ်၏ အရဖြစ်သော အကုသိလ်ဒါဒသကို ပစ္စုပ္ပနာဖြစ်  
ဖြင့် ယူတော်မျှ၏ ပိုမိုရှင်း “အကုသလသာ ဓမ္မသာ”ဟု ပရီစ္စာဂဇ္ဇနာ၊ ပိုသော  
မေ တော်နာ ပြေားနှံသော ကာမကုသိလ်သည် အကုသိလ်အား အာရမ္မာဏာ၏။

“သိထံ သမာနိယိတ္တာ တဲ့ အသောကတော်” အစရှိသည်ဖြင့် ဟောတော်မှုအပ်သော အနိတ်ပါဒီတော်ပါဉ်မှ “သီလံ”၏အရကို ပုဂ္ဂိုလ်သီလံ အသက်သီလံစေနာ

၃၆၂

တိကပဋ္ဌာန်း အရကောက်

ပြဋ္ဌာန်းသော ကာမကုသိုလ်ယူ၍ “အသာဒေတီ” ၏အရကို လောဘမူ သော-  
မနာသယဟရတ်လေးခုတို့တွင် တခုခုယူ၍ “အဘန္တဗုတီ”အစရှိသည်၏ အရကို....  
(နောက်ကယူမြဲ) ပေါ်လိုပါလဲ၊ ဒေတနာပြဋ္ဌာန်းသော ကာမကုသိုလ်  
သည်အကုသိုလ်ချိုးသေား အာရမ္မဏာ၏၏။ ။(ပစ္စည်းထပ်ဟန်ကား“ဒါနံ ဒတ္ထာ  
တံ အသာဒေတီ”ကို မို့၍ ဆိုလေ)။ ။

“ဥပါသထကမ္မံ ကတ္ထာ တံ အသာဒေတီ” အစရှိသည်ဖြင့် ဟောတော်မူ  
အပ်သော အနုဝါယပါ၌တော်ပါ၌၍ “ဥပါသထကမ္မံ တံ”၏အရကို အင်္ဂါးပေါ်  
သစ် ဒေတနာပြဋ္ဌာန်းသော ကာမကုသိုလ်ယူ၍ “အသာဒေတီ”အစရှိသည်၏  
အရကို....(ယူ မြဲ) ဝိထိကိုလည်း “ဒါနံ ဒတ္ထာ”ကို မို့၍ချေလေ။ ။

“ပုံမွေ သုစိဏာနံ အသာဒေတီ” အစရှိသည်ဖြင့် ဟောတော်မူအပ်သော  
အနုဝါယပါ၌တော်ပါ၌၍ “ပုံမွေ သုစိဏာနံ တံ”၏အရကို ရွှေးခွဲအလေ့အကျက် ပြု  
အပ်ကုန်ပြီးသော ဒါနံ၊ သီလံ၊ အင်္ဂါးပေါ်သထဇ္ဇာနာ ပြဋ္ဌာန်းသော ကာမ  
ကုသိုလ်ယူ၍ “အသာဒေတီ” အစရှိသည်၏ အရကို (နောက်ကယူမြဲ)။ ။ဝိထိ  
ချေမြဲ)။ ။

“စျောနာ ဝဋ္ဌဟိတ္ထာ စျောနံ အသာဒေတီ” အစရှိသည်ဖြင့် ဟောတော်မူအပ်  
သော အနုဝါယပါ၌တော်ပါ၌၍ “စျောနံ”၏ အရရကို မဟရှုတ်ကုသိုလ်ကိုချုပ်၍  
“အသာဒေတီ”အစရှိသည်၏အရကို....(ယူ မြဲ) ။ ။ဝိထိချေမြဲ)

“စျောနာ ပရီဟီနေ့ ပိပ္ပါးသာရိသာ ဓေါမနာသံ ဥပ္ပါးတီ”ဟူ၍ ဟောတော်မူ  
အပ်သော အနုဝါယပါ၌တော်ပါ၌၍ “စျောနာ ပရီဟီနေ့၏”၏အရရကို ပရီဟီနှဖြစ်  
သော မဟရှုတ်ကုသိုလ်စျောနံယူ၍ ပိပ္ပါးသာရိသာ ဓေါမနာသံ ဥပ္ပါးတီ”၏အရရကို  
“ငါအား မြတ်သော တရားသည် ပျောက်ခဲ့ပြီ”ဟု နှလုံးမသာ ရှုသောသူအား  
ဓေါမနာသံ သဟရှုတ်ယူ၍ ပရီဟီနှဖြစ်သော မဟရှုတ် ကုသိုလ်စျောနံသည်  
ဓေါသမူဒ္ဓားအား အာရမ္မဏာ၏၏။ ။

ပစ္စည်းထပ်ဟန်ကား—

တစ်တရာ့ မလျောက်ပတ်သောအကြောင်းကြောင့် လျောကျသောစျောန်ကို  
အာရမ္မပြု၍ ဓေါသမူဒ္ဓားထိစိတ္တာပါ၍ ဖြစ်လိုလတ်သော် မိမိပစ္စာနှစ်တိနှင့်  
တူသော ကာမတိဟိတ်ဘဝင်လေးခုတို့တွင် တခုခုသည် ဘဝင်စလနာဘဝင်ပစ္စာ။  
၏။ ထို့နောင် ပရီဟီနှဖြစ်သော မဟရှုတ်ကုသိုလ်စျောန်ကို အာရမ္မပြု၍ မနော

ဒ္ဓနာဂုဏ်။ ထိုနောင် ဒေါသမူဒွေးတို့တွင် တခုခုသည် ဒေါသဇာကိစ္စ ခုနှစ် ကြိမ်ဖြစ်ရှုချုပ်၏။ ထိုနောင် ဥပေက္ခာသဟဂုတ်ဖြင့် ပဋိသန္တနေသသူဖြစ်အံ့၊ ကာမတိယိတ် ဥပေက္ခာဘဝင်နှစ်ခုတို့တွင် တခုခုသည် ဘဝင်ကိစ္စဖြစ်ရှုချုပ်၏။ သောမနာသဟဂုတ်ဖြင့် ပဋိသန္တနေသသူဖြစ်အံ့၊ ရှေးဗြားလေကျက်ခဲ့သူးသော ကာမ အာရုံကို အာရုံပြု၍ ဥပေက္ခာသနှီရဏသည် ဘဝင်ကိစ္စဖြစ်ရှု ချုပ်၏။ ထိုနောင် ဥပေက္ခာသနှီရဏဘဝင်မှုအန္တရာခိုပစ္စည်းကိုရှု၍ ကာမတိယိတ် သော မနာသဘဝင်နှစ်ခုတို့တွင် တခုခုသည် ဘဝင်ကိစ္စဖြစ်ထိုက်သရွှေ့ဖြစ်၏။။

ထိုသိဖြစ်သောအခါ အနုဝါဒပါဌို့တော်ပါဉွှေ့ “စျောနှင့် ပရီဟီနှင့်”၏အရ ပရီဟီနှုန်ဖြစ်သော မဟရှုတ်ကုသိုလ်ချုပ်နှင့် ပစ္စည်းအဖြစ်ဖြင့် ယူတော်မှု၍ ဝိမိန္ဒာ “ကုသလော ဓမ္မော”ဟု၊ အနုဝါဒပါဌို့တော်ပါဉွှေ့ “ဝိပ္ပါဒီသာရသူ ဒေါမနာသု ဉာဏ်ဇ္ဈာတီ”၏အရဖြစ်သော “ငါအား မြတ်သောတရားသည် ပျောက်ခဲ့ပြု”ဟန်ထံး မသာရှိသောသူအား ဒေါသမူဒွေးကို ပစ္စယူပုန်အဖြစ်ဖြင့် ယူတော်မှု၍ ဝိမိန္ဒာရေး “အကုသလသု ဓမ္မော”ဟု ပရီဟီနှုန်ဖြစ်သော မဟရှုတ်ကုသိုလ်ချုပ်သည် ဒေါသမူဒွေးအား အာရမ္မဏ၏။။

### ကုသလော အဗျာကဝ သူ

အကုသလပဒါဝသာနကို ဟောတော်၏သည်၏ အခြားဆုံး အဗျာကဝ ပဒါဝသာနကို ဟောတော်မှု၏။ ဟောသနကား “ကုသလော ဓမ္မော အဗျာကဝ တသေ ဓမ္မသု အာရမ္မဏ။။ အာရမ္မဏပစ္စယန် ပစ္စယော”ဟု သည်တည်း။။

အရဟော၊ ရဟန်သပုဂ္ဂိုလ်သည်။ မရှိ၊ အရဟတ္ထမဂ်မှု။ ဓုက္ခာဟိုတာ၊ ထၣ်၊ မရှိ၊ အရဟတ္ထမဂ်ကို။ ပစ္စဝေက္ခာတိ၊ ဆင်ခြင်၏။ ပုံမွှေ၊ ရှေး၍။ သုစိဏ္ဍာနီ၊ ဂောင်းစွာ၊ အလေ့အကျက်ပြုအပ်ကုန်သော ဒါနီ၊ သီလု၊ အင်္ဂားပေါ်သထ စေတနာ ပြုစွာန်း သော ကာမကုသိုလ်တိကို။ ပစ္စဝေက္ခာတိ၊ ဆင်ခြင်၏။ ။ကုသလံ၊ တေဘုမ္မက ကုသိုလ်ကို။ အနိစ္စတော့အနိစ္စ လူတိ၊ အနိစ္စဟူ၍ရှင်း၊ ခုက္ခာတော့-ခုက္ခာ ဗျာတိ၊ ခုက္ခာဟူ၍ရှင်း။ အနတ္ထတော့ အနတ္ထာလူတိ၊ အနတ္ထဟူ၍ရှင်း၊ ဝိပသာတိ၏။ စေတော့ပရီယားရော့နော့၊ သူတပါးတို့၏တိကို ပိုင်းခြား၍ သိတ်ဆော စေတော့ပရီယားရော့နော့၊ ကုသလံထိုလ်သမဂ္ဂသု၊ ၏။ စိတ္ထံးကို။ ၏။ အနာတိ၊ ၏။ သေက္ခာဝါး သည်ရှင်း။ ပုံထွေနာဝါး သည်ရှင်း။ ကုသလံ၊ တေဘုမ္မက ကုသိုလ်ကို။ အနိစ္စတော့-အနိစ္စ လူတိ၊ ရှင်း။။ပါ။ ဝိပသာတိ၏။ ဝိပသာပြုကုန်၏။ ကုသလော၊ ကုသိုလ်သည်။ နှစ်မွှေ၊ ချုပ်သည်ရှိသော်။ ဝိပါကော် ကာမာ ဝစရ ဝိပါကိုရော်သည်။ တဒါရမ္မဏတာ-တဒါရမ္မဏတာယ၊ တဒါရုံ၏။ အဖြစ်ဖြင့်၊ ဥပ္ဇာတ်၏။ ကုသလံ၊ မဟာကုသိုလ်ကို။ အယားအော်၊ ၏။။ အကုသလော

သည်။ နိဂုံးမြောက်၊ ပျော်သည်ရှိသော်။ ဝိပါကော်၊ ကာမာဝစရဝိပါက်သည်။  
တအေရမ္မာကတာ-တဒါရမ္မာကတာယာဖြင့်။ ဥပုဇွဲတိ၊ ၏။

အာကာသာန္တာယတန ကုသလဲ၊ ရွှေးဘဝ အမျှတ္ထသန္တ၏၏ ဖြစ်ဘူးသော  
အာကာသာန္တာယတန ကုသလိုလ်သည်။ ဝိညာဏ္တာယတန ဝိပါကသာ အသာ။  
အာကာသာန္တာယတန ကုသလဲ၊ ဤဘဝ၊ ရွှေးဘဝ အမျှတ္ထသန္တ၏၏ ဖြစ်ဘူး  
သော အာကာသာန္တာယတန ကုသလိုလ်သည်။ ဝိညာဏ္တာယတန၏၏ကြံယသာ  
အသား....(အာကိုချောယတနကုသလုံ၏၏ နည်းတူပေး)။ ကုသလာ၊ ကုန်သော။  
ခန္ဓာဌာန္တာယတနကုသလုံ၏၏ နည်းတူပေး။ ကုသလာ၊ ကုန်သော။  
စွဲတာပရီယဉ်ဥက္ကသာစ၊ စွဲတာပရီယဉ်ဥက္ကသာစ၊ င်း။ ပုံမွေ  
နိုဝင်းသာနှစ်ယိုဥက္ကသာစ၊ င်း။ ယထာကမူပံ့ဂါဥက္ကသာစ၊ င်း။ အနာဂတ်  
သာဥက္ကသာစ၊ င်း။ အာရမူယပစ္စယော၊ ပြင်း။ ပစ္စယောသည်။ ဟောတို့။  
အာဝဇ္ဇာယ၊ တပါးပါးသော မနောင့်ရှိတို့၏ အကျိုးဝင်သော မနောဒ္ဓာရာ  
ဝဇ္ဇားအသား။ အာရမူကျပစ္စယော၏၏ပြင်း။ ပစ္စယော၊ သည်။ ဟောတို့။၏။

## အခိုပါယ်ကား—

ပဋိတိရ အနုလောမ အကရမ္မကပစ္စည်း

၃၆၅

“ଆରହା ମନ୍ତ୍ରୀ ଦେଖିଲୁବା ମଧ୍ୟ ପଢ଼ିବେଳୁଟି” ଗୁଣ୍ଠା ହୋଇଲା ମୁଖରେ ଆଖିତିପିଣ୍ଡିତେବୁଲାକୁ “ମଧ୍ୟ” ଏଣିଆରନ୍ତି ଆରହାତ୍ମମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କୁ “ଆରହା ପଢ଼ିବେଳୁଟି” ଏଣି ଆରନ୍ତି ବୁଝାନ୍ତିକା ବାକ୍ତାକୁ ପ୍ରତିବନ୍ଦିତ କାମକୁଣ୍ଡିଯାଇଲୁଛନ୍ତି ଆରହାତ୍ମମନ୍ତ୍ରୀ ଆରହାତ୍ମମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କୁ ବୁଝାନ୍ତିକା ବାକ୍ତାକୁ ପ୍ରତିବନ୍ଦିତ କାମକୁଣ୍ଡିଯାଇଲୁଛନ୍ତି ॥

## ပန္တည်းတပ်ဟန်ကား—

(အရဟတ္ထမဂ္ဂဝိတိကို ရာသီစုက အတိုင်းချ)။ ရဟန္တာပုဂ္ဂလ်သည် အရဟတ္ထမဂ္ဂကို ဆင်ခြင်လိုလတ်သော် မိမိပါ။ ဘဝ်စလန်။ ဘဝ်ပုပဖွေး။ ထိုနောင်အရဟတ္ထမဂ္ဂကိုအာရုံပြ၍ မနောဒ္ဓါရာဝဏ္ဏ်း။ ထိုနောင် မဟာကြိယာ ဘဏ်သမ္မတ် လေးခုတိတဲ့ တာခုသည် ပုစ္စဝေကျကာ ဇာကိစ္စ ခန်းကြိမ်ဖြစ်၍ ချုပ်၍။ ထိုနောင် ဘဝ်။

ထို့နှင့်ဖော်ဆိုတော်ပါ၍ “မဂ္ဂ”၏အရဖြစ်သော အရဟတ္တေသနကို ပစ္စည်းအဖြစ်ဖြင့် ယူတော်မှု၍ ဝိခိုင် “ကုသလော ဓမ္မာ”ဟု၊ အနိဂုံပါ၍တော်ပါ၍ “အရဟာ ပစ္စဝေကုတ်”၏ အဖြစ်သော ဆင်ခြင်သော

၃၆၆

## တိကပဋ္ဌသန်း အရကောက်

ကာမကြိယာကို ပစ္စယူပုန်အဖြစ်ဖြင့် ယူတော်မျှ၍ ဝိမိန်င်း “အဗျာကတဲ့ မွေ့သ”ဟု အရဟတ္ထမင်သည် ဆင်ခြင်သော ကာမကြိယာအား အာရမ့်ကာ၏။

“ပုံမံ သုစိဏာန် ပစ္စဝေက္တီ”ဟူ၍၊ ပုံမံ ပစ္စဝေက္တီ” အရကို ဆင်ခြင်သော ကာမကြိယာယူ။ ဝိထိချုပြု။ ။ “ကုသလံ အနိစ္စတော်” အစရှိသည်၏ အရကိုလည်း ယူမြှုံး။ စေတော်ပိုယူမှုသည်း ကြိယာအဘိညာဉ် ယူသည်သာ ထူးသည်။

“သေက္ဗာဝါ ပုထွေနာဝါ ကုသလံ အနိစ္စတော်၊ ပုံစိဏာရှုမှု၊ ဥပ္ဇာတ်” ဟူ၍ ဟောတော်မူအပ်သော အနုဝါဒပို့တော်ပါ၌၌ “ကုသလံ”၏အရကို ကာမကုသိုလ်ယူ၍ “သေက္ဗာဝါ ပုထွေနာဝါ အနိစ္စတော် ဒုက္ခတော် အနတ္ထတော် ဝိပဿာ။ ကုသလေ နိရုဇ္ဍ ဝိပါကော တဒါရမှုတော် ဥပ္ဇာတ်”၏ အရကို အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္ထဟု ဝိပဿနာပြုသော ကာမကုသိုလ်ဇောနောင် တဒါရုံ ကောဒသယူ၍ ကာမကုသိုလ်သည် တဒါရုံ ကောဒသအား၊ ပုံမံ။

### ပစ္စည်းတပ်ဟန်ကား—

ကာမကုသိုလ်ကို အာရုံပြု၍ ဝိပဿနာဇောနောင် တဒါရုံကိုစွဲ ဖြစ်လိုလတ် သော် မိမိ။ ပာဝင်စလန်သာဝရုပ်ဖွေ့အတိနောင် ကာမကုသိုလ်ကို အာရုံပြု၍ မနေ့ခုနှစ်ရှုံးရှုံးတွေနဲ့။ ထိုနောင် မဟာကုသိုလ် ရှုံးခုံးတို့တွင် တခုခုသည် ဝိပဿနာ ဇောကိုစွဲ ခုနှစ်ကြိမ်။ ထိုနောင် တဒါရုံ ကောဒသတို့တွင် တခုခုသည် တဒါရုံကိုစွဲ နှစ်ကြိမ်။ ထိုနောင် ကာမသဝင်ဖြစ်ထိုက်သရွေ့ ဖြစ်၏။

ထိုသိုဖြစ်သောအခါ အနုဝါဒပို့တော်ပါ၌၌ “ကုသလံ”၏ အရဖြစ်သော ကာမကုသိုလ်ကို ပစ္စည်းအဖြစ်ဖြင့် ယူတော်မျှ၍ ဝိမိန် “ကုသလော ဓမ္မာ”ဟု၊ အနုဝါဒပို့တော်ပါ၌၌ “ဝိပါကော တဒါရမှုတော် ဥပ္ဇာတ်”၏ အရဖြစ်သော တဒါရုံ ကောဒသကို ပစ္စယူပုန်အဖြစ်ဖြင့် ယူတော်မျှ၍ ဝိမိန်င်း “အဗျာကတဲ့ မွေ့သ”ဟု ကာမကုသိုလ်သည် တဒါရုံ ကောဒသအား၊ ပုံမံ။

“ကုသလံ အသာဇောတီ”။ ဥပ္ဇာတ်”ဟူ၍ ဟောတော်မူအပ်သော အနုဝါဒပို့တော်ပါ၌၌ “ကုသလံ”၏အရကို ကာမကုသိုလ်ယူ၍ “အသာဇောတီ အကုသလေ နိရုဇ္ဍ ဝိပါကော တဒါရမှုတော် ဥပ္ဇာတ်”၏ အရကို လောဘမူ သောမနသာသဟဂုတ် ဇောနောင် တဒါရုံ ကောဒသယူ၍ “အဘိနှစ်တီ အကုသလေ နိရုဇ္ဍ ဝိပါကော တဒါရမှုတော် ဥပ္ဇာတ်” အရကို သွေ့တိကတ္ထာ ပြဋ္ဌာန်းသော လောဘမူ သောမနသာသဟဂုတ် ဇောနောင် တဒါရုံ ကောဒသယူ၍ “ရှာဂါ ဥပ္ဇာတ် အကုသလေ”။ ပုံမံ အရကို ရှာပြဋ္ဌာန်းသာ

## ဟ္မာဝါရီ အနုလောမ အာရမ္မဏပစ္စည်း

၃၆၇

လောဘူး ဇောနောင် တဒါရိ ကောဒသ ယူ၍ “ဒိဋ္ဌ ဉာဏ်တိ။ပါ။တဒါရမ္မဏတာ ဉာဏ်တိ”၏အရကို ဒိဋ္ဌကို ဒိဋ္ဌကို တောနောင် တဒါရိ ကောဒသ ယူ၍ “ဒိဋ္ဌ ကိုစွာ ဉာဏ်တိ။ပါ။ ဉာဏ်တိ”အရကို ဝိစိကိုစွာသာဟာရတ် ဇောနောင် တဒါရိ ကောဒသ ယူ၍ “ဉာဏ်တိ။ပါ။ ဝိပါကော တဒါရမ္မဏတာ ဉာဏ်တိ”၏အရကို ဉာဏ်သာဟာရတ်ဇောနောင် တဒါရိ ကောဒသယူ၍ “ဒေါမနသုံး ဉာဏ်တိ။ပါ။ ဉာဏ်တိ”၏ အရကို ဒေါသမူဇောနောင် ဉာဏ်ကြောက်ခုယူ၍ ကာမ ကုသိုလ်သည် တဒါရိ ကောဒသအား အာရမ္မဏ၏။

### ပစ္စည်းတပ်ဟန်ကား—

ကာမကုသိုလ်ကို အာရုပြ၍ အသာဒန်၊ အဘိန္ဒန် အစရှိသော အားဖြင့် အကုသိုလ်ဇောနောင် တဒါရိကိုဖြုပြစ်လိုလတ်သော် ဘဝဂုဏ်လန်။ ဘဝဂုဏ်ပစ္စာ။ ထိုနောင် ကာမကုသိုလ်ကိုအာရုပြ၍ သာယာသည်ဖြစ်အုံ၊ လောဘူးသောမနသု သာဟာရတ် လေးခုတုံးတွင် တခုခုသည်...နှစ်သာက်သည်ဖြစ်အုံ၊ သုပ္ပါတီကတယာ့ ပြဋ္ဌာန်းသော လောဘူး သောမနသု သာဟာရတ် လေးခုတုံးတွင် တခုခု သည်...တပ်သည်ဖြစ်အုံ၊ ရာဂုဏ်ပြဋ္ဌာန်းသော လောဘူး ရှစ်ခုတုံးတွင် တခုခု သည်...အမြင်မှားသည် ဖြစ်အုံ၊ ဒိဋ္ဌကိုစွာသာဟာရတ်သည်...ပုံလွင့်သည် ဖြစ်အုံ၊ ဉာဏ်သာဟာရတ်သည်...နလုံးမသာသည် ဖြစ်အုံ၊ ဒေါသမူခွေးတို့တွင် တခုခုသည်...ဇောကိုစွာခုန်းကြမ်ဖြစ်၍ ချုပ်၏။ ထို့နောင် တဒါရိကောဒသ တို့တွင် တခုခုသည် တဒါရိကိုစွာနှစ်ကြိုး။ ထို့နောင် ကာမဘဝ်။

ထိုသို့ဖြစ်သောအခါ၊ အနုဝါဒပါဋ္ဌတော်ပါဉွှဲ “ကုသလံ”၏ အရဖြစ်သော ကာမကုသိုလ်ကို ပစ္စည်းအဖြစ်ဖြင့် ယူတော်မူ၍ ဝိခို့ “ကုသလော ဓမ္မာ”ဟု အနုဝါဒပါဋ္ဌတော်ပါဉွှဲ “အသာဒောတီ။ပါ။” အကုသလေ နိရုဒ္ဓ ဝိပါကော တဒါရမ္မဏတာ ဉာဏ်တိ”၏ အရဖြစ်သော အကုသိုလ်ဇောနောင် တဒါရိ ကောဒသကို ပစ္စယူပွဲနှင့်အဖြစ်ဖြင့် ယူတော်မူ၍ ဝိခို့၏င်း “အများကတယာ ဓမ္မသု”ဟု ကာမကုသိုလ်သည် အကုသိုလ်ဇောနောင် တဒါရိ ကောဒသအား။ ပါ၏။

“အာကာသာန္တာယတနကသလံ ဝိညာဏ္တာယတနဝိပါကသု” ဟူ၍ ဟောတော်မူအပ်သော အနုဝါဒပါဋ္ဌတော်ပါဉွှဲ “အာကာသာန္တာယတန ကုသလံ”၏ အရကို ရှေးဘဝ အဣ္မာတ္ထသန် သန်၌ ဖြစ်သူးသော အာကာသာန္တာ ယတန ကုသိုလ်ယူ၍ “ဝိညာဏ္တာယတနဝိပါကသု” ၏အရကို ဝိညာဏ္တာ

၃၆၈

## ထိကပဋ္ဌနှင့် အရကာ၏

ယတန ပဋ္ဌသန္တ၊ ဘဝ်၊ စုတိယူ၍ ရေးဘဝ အဲမြတ္တသန္တနှင့် ဖြစ်ဘူးသော အာကာသာန္တာယတနကုသိုလ်သည် ဝိညာဏ္တာယတနဝိပါက်အား။၏။

### ဖွံ့ဖြိုးတပ်ဟန်ကား—

ကာမသုဂတ် ခုနှစ်ဘုံး၊ ဝေဟပိုလ်တိုင်အောင်သော ရူပါဝစရ ဆယ်ဘုံး၊ အာကာသာန္တာယတန ဘုံမှုစုတေ၍ ဝိညာဏ္တာယတနဘုံး၍ ဖြစ်လတ္တံ့သော ပုဂ္ဂိုလ်အား ဇောနောင်စုတ်၊ ဘဝ်နောင်စုတ်အားဖြင့် နှစ်ပါးအပြား ရှိ၏။ ထို....တွင် ဇောနောင် စုတိဖြစ်ဟန်ကား ထင်ရှားရှိသောဘဝမှ ရွှေ့ပျော်သောအားဖြင့် ပစ္စပါ်ဘဝအဆုံး စုတိဖြစ်လိုလတ်သော် မိမိပဋ္ဌသန္တ ခိုတ်နှင့် ဘူသော ပွဲပေါကာရ တိဟိတ်ဘဝင်ကိုးခုံ၊ အာကာသာန္တာယတနဘဝ် တွဲတွင် တခုခုသည် ကံ-ကမ္မနီမိတ်-ကတိနီမိတ်အားဖြင့် သုံးပါးတို့တွင် တပါးပါးကို အာရုံပြု၍ ဘဝ်ပြောဒ္ဓဝါရာဝွန်း။ ထိုနောင် ရေးဘဝ အဲမြတ္တသန္တနှင့် ဖြစ်ဘူးသော အာကာသာန္တာယတန ကုသိုလ်ဟူသော ကမ္မနီမိတ် ကို အာရုံပြု၍ မနောဒ္ဓဝါရာဝွန်း။ ထိုနောင် ပွဲပေါကာရ တိဟိတ်စုတိကိုးခုံ၊ အာကာသာ န္တာယတန စုတိတို့တွင် တခုခုသည် ကံ-ကမ္မနီမိတ်-ကတိနီမိတ် သုံးပါးတို့တွင် တပါးပါးကို အာရုံပြု၍ စုတိကိုစွဲတကြိုမ်ဖြစ်၍ ချုပ်၏။ ထို့နောင် ဆိုအပ် ပြီးသော အခြင်းအရာရုံးသော ဝိညာဏ္တာယတနဝိပါက်သည် မနောဒ္ဓဝါရဖြင့် မရဏာသန္တာလောသည် ယူအပ်သော ရေးဘဝ အဲမြတ္တသန္တနှင့် ဖြစ်ဘူးသော အာကာသာန္တာယတန ကုသိုလ်ဟူသော ကမ္မနီမိတ်ကို အာရုံပြု၍ ပဋ္ဌသန္တ ကိုစွဲ တကြိုမ်ဖြစ်၍ ချုပ်၏။ ထို့နောင် မိမိပဋ္ဌသန္တာပါး ဝိညာဏ္တာယတန ဝိပက်သည် ဘဝင်ကို့စွဲ တဆုံးကြိုမ်၊ တဆုံးခြောက်ကြိုမ်ဖြစ်၍ ချုပ်၏။ ထို့နောင် ဘဝသစ်ဟု ဆိုအပ်သော ဝိညာဏ္တာယတန ပဋ္ဌသန္တ နာမက္ခနာကို အာရုံပြု၍ မနောဒ္ဓဝါရာဝွန်း။ ထို့နောင် ဘဝသစ်၍ ပြုးစွာတပ်သော ဘဝနိကန္တာလောဘလော ခုနှစ်ကြိုမ်ဖြစ်၍ ချုပ်၏။ ထို့နောင် ဝိညာဏ္တာယတန ဘဝ် ဖြစ်ထိုက်သရွှေ့ ဖြစ်၍ ချုပ်၏။

[ဤဝိထိကား ပဋ္ဌသန္တ ဘဝ်နှစ်ပါး ရသည်။ ဝိညာဏ္တာယတန ဘုံးချင်းချင်း မရဏာသန္တဝိထိကို ချေသော ပဋ္ဌသန္တ၊ ဘဝ်၊ စုတိသုံးပါး ကို ရ၏။ ဤနည်းကို မြှုပ် ချေလေ။]

ထို့သုံးဖြစ်သောအခါ အနုဝါဒပို့တော်ပါဉ္စ၍ “အာကာသာန္တာယတန ကုသလံ”၏ အရဖြစ်သော ရေးဘဝအဲမြတ္တသန္တနှင့် ဖြစ်ဘူးသော အာကာသာန္တာယတန ကုသိုလ်ကို ပစ္စည်း အဖြစ်ဖြင့် ယူတော်မှု၍ ဝိဓို့ “ကုသလော

## ပုဂ္ဂိုလ်မ အာရမ္မဏပစ္စည်း

၃၄၆

မမွှာ”ဟု၊ အနုပါဒီတော်ပါင်း၌ “ဝိညာဏ္ဍာယတနပိပါကသု”၏ အရ ဖြစ်သော ဝိညာဏ္ဍာယတန ပဋိသန္တာ၊ ဘဝံ၊ ဓာတ်ကို ပစ္စယူပွန်အဖြစ်ဖြင့် ယူတော်မူ၍ ဝိခိုး၏ “အများကတသာ ခမ္မသု”ဟု ရှေးဘဝ အဲဖွေတ္ထသန္တာ၏ ဖြစ်သူးသော အာကာသာန္တာယတန ကုသိုလ်သည် ဝိညာဏ္ဍာယတနပိပါက အား အာရမ္မဏ။၏။

“အာကာသာန္တာယတန ကုသလ ဝိညာဏ္ဍာယတန ကြိယသု” ဟူ၍ ဟောတော် မူအပ်သော အနုဝါဒပါဒီတော်ပါင်း၌ “အာကာသာန္တာယတန ကုသလ”၏ အရကို ဤဘဝ၊ ရှေးဘဝ အဲဖွေတ္ထသန္တာ၏ ဖြစ်သူးယော အာကာသာန္တာယတန ကုသိုလ်ယူ၍ “ဝိညာဏ္ဍာယတန ကြိယသု”၏ အရကို ဖြစ်ဆဲသော ဝိညာဏ္ဍာယတန ကြိယသူ၍ ဤဘဝ၊ ရှေးဘဝအဲဖွေတ္ထသန္တာ၏ ဖြစ်သူးသော အာကာသာန္တာယတန ကုသိုလ်သည် ဝိညာဏ္ဍာယတန ကြိယသာအား အာရမ္မဏ။၏။

### ပစ္စည်းတပ်ဟန်ကား—

ကိဟတ် ကာမ၊ ရှုပ အာကာသာန္တာယတန အနာဂတ်ပုဂ္ဂိုလ်သည် ရဟန္တာအဖြစ်သို့ ရောက်၍ အာကာသာန္တာယတန ကြိယသူ၏နှင့် မဝင်စားမီ ပဋိလောမအားဖြင့် နေဝယညာနာသညာယတနကြိုးသူ၏နှင့်၊ အာကိုန္တာယတနစွဲ၏ကို ဝင်စားပြီး၍ ဝိညာဏ္ဍာယတနကြိယသူ၏နှင့် ဝင်စားလိုလတ်သော်၏၌၊ ကော်ပိုကအားဖြင့် ရှုပါဝစရကြိယသပြုမစွဲ၏နှင့်၊ တပိုယသူ၏၊ ပုံးမစွဲ၏ကိုဝင်စားပြီး၍ ဝိညာဏ္ဍာယတနကြိယသူ၏ကို ဝင်စားလိုလတ်သော်၏၌။ မြို့မြို့၊ ဘဝရှုံး၊ ဘဝရှုံးရွှေး။ ထို့နောင် ဤဘဝ အဲဖွေတ္ထသန္တာ၏ ဖြစ်သူးသော အာကာသာန္တာယတန ကုသိုလ်ကိုအသုပ္ပန် မနေ့ခွဲရာထွန်း။ ထို့နောင် မဟာကြိယာ တတိယဒွေးတို့တွင် တခုခုသည် မန္တပညာဖြစ်အံ့၊ ပရိကံ၊ ဥပစာ၊ အနုလုံး၊ ဂေါ်ပြုဘုဟ္မာလေးကြိုးမီ။ တိက္ခပညာဖြစ်အံ့၊ ဥပစာ၊ အနုလုံး၊ ဂေါ်ပြုဘုဟ္မာကြိုးမီ။ ဥပစာရ သမာဓိလောကံဖြစ်၍ ချုပ်၏။ ထို့နောင် တိက္ခပညာပုဂ္ဂိုလ်အားလေးကြိုးမြောက်၊ မန္တပညာပုဂ္ဂိုလ်အား ငါးကြိုးမြောက် စုံ၏အိုးနှင့် ပြည့်စုံသော ဝိညာဏ္ဍာယတန ကြိယာ သည် ဘဝအယဉ်ကဲ့သို့ အလို့ရှိသောအတိုင်း များစွာဖြစ်၍ ချုပ်၏။ ထို့နောင် ဘဝဖြစ်ထိုက်သရွှေ့ဖြစ်၏။

(ဤရိုးဘား ပုဂ္ဂိုလ် သေက္ခသန္တာ၏ သမာပတ် ရှုပါးနှင့် ပြည့်စုံသော ပုဂ္ဂိုလ်ဘိုရည်၍ ချေသော ဝိထိတည်း)။

ပုဂ္ဂိုလ်, သေက္ခသန္တသန်း အာကာသာန္တာယတန္တာန်ကို မရဘူးသော ကာ မာဝစရ ရဟန္တသပုဂ္ဂိုလ်သည် ရဟန္တအဖြစ်သို့နောက်မှုရ၍ ပဋိလောမားအီးဖြင့် နေဝယ်သာနာသညာယတန်, အာကိုညာယတန်ကြံယာစျာန်ကို ဝင်စားပြီး ၍ ဝိညာဏ္ဍာယတန် ကြံယာစျာန်ကို ဝင်စားလိုလတ်သော်ငင်း (ကေန္တရိက ဆိုမြဲ) မိမိပါ။ ဘဝဂုံစလန်။ ဘဝဂုံပစ္စာဗျာ။ ထို့ နောင် ရွှေးဘဝ အဲဖွေသန္တသန် သို့ဖြစ်သူးသော အာကာသာန္တာယတန် ကုသိုလ်ကို အာရုံပြု၍ မနောဒ္ဓရာဝတ္ထ်။ ထို့နောင် မဟာကြံယာ တတိယဒ္ဓိတ္ထ် တခုခုသည် မန္တ၊ တိက္ခအားလျော်စာ လေးကြိမ်, သုံးကြိမ်ဖြစ်၍ ချုပ်၏။ ထို့ နောင် တိက္ခပညာပုဂ္ဂိုလ်အား လေး ကြိမ်မြောက်။ မန္တပညာ ပုဂ္ဂိုလ်အား ငါးကြိမ်မြောက်။ စျာန်အဂ်နှစ်ပါးနင် ပြည့်စုံသော ဝိညာဏ္ဍာယတန်ကြံယာစျာန်သည် ဘဝင်အယဉ် ကဲသို့ အလိုရှိ သောအတိုင်း များစွာဖြစ်၍ ချုပ်၏။ ထို့ နောင်ဘဝ။

[ဤပိတေသန ပုဂ္ဂိုလ်, သေက္ခသန္တသန်း သမာပဝါကို မရဘူး သော, ရဟန္တဖြစ်မှုရသော ပုဂ္ဂိုလ်ကိုရည်၍ ချေသော ပိဿာတည်း။ ထို့ ကြောင် ရွှေးသာဝကဖြစ်သူးသော အာကာသာန္တာယတန် ကုသိုလ်ကို အာရုံပြုရသည်။ ပဋိလောမ ကေန္တရိကအားဖြင့်ဝင်စားမှုလည်း ကုသိုလ် ကိုအာရုံပြုရှင်မှ အနေလောမအားဖြင့် ဝင်စားမေသော မိမိသန္တသန်း အာကာသာန္တာယတန် ကြံယာစျာန် ဥပါဒ်တူပြီးဖြစ်သောကြောင် အာကာသာန္တာယတန်ကြံယာကို အာရုံပြုရသည်။]

ဝိညာဏ္ဍာယတန် ရဟန္တသပုဂ္ဂိုလ်သည် ဝိညာဏ္ဍာယတန် ကြံယာစျာန်ကို ဝင်စားလိုလတ်သော် မိမိပါ။ ဘဝင်စလန်။ ဘဝဂုံပစ္စာဗျာ။ ထို့ နောင်ရွှေးဘဝ အဲဖွေသန္တသန်ဖြစ်သူးသော အာကာသာန္တာယတန် ကုသိုလ်ကို အာရုံပြု၍ မနောဒ္ဓရာဝတ္ထ်။ မဟာကြံယာ တတိယဒ္ဓိတ္ထ် တခုခုသည် မန္တ၊ တိက္ခ အားလျော်စာလေးကြို့, သုံးကြိမ်ဖြစ်၍ ချုပ်၏။ ထို့ နောင် တိက္ခပညာပုဂ္ဂိုလ် အား လေးကြိမ်မြောက်။ မန္တပညာပုဂ္ဂိုလ်အား ငါးကြိမ်မြောက် စျာန်အဂ်။ နှစ်ပါးနင် ပြည့်စုံသော ဝိညာဏ္ဍာယတန် ကြံယာစျာန်သည် ဘဝင်အယဉ် ကဲသို့ အလိုရှိသောအတိုင်း များစွာဖြစ်၍ ချုပ်၏။ ထို့ နောင်ဘဝ။

[ဤပိတေသန ပုံးမိမိဘုံး အာကာသာန္တာယတန်ကြံယာ မရှိသော ကြောင် အောက်ဘုံး ဖြစ်သူးသော အာကာသာန္တာယတန်ကုသိုလ်ကို အာရုံပြုရသည်။]

ထိုသို့ဖြစ်သောအခါ အနုဝါဒပါ့်တော်ပါ့်၏ “အာကာသာန္တာယတန် ကုသလံ”၏ အာရုံဖြစ်သော အာကာသာန္တာယတန်ကုသိုလ်ကို ပစ္စည်းအဖြစ်ဖြင့် ယူတော်မှု၍ ဝိမို့ကုသလော ဓမ္မာ”ဟု အနုဝါဒပါ့်တော်ပါ့်၏ “ဝိညာ

ပန္တဝါရ အနဲာမ အကြော်ပစ္စုး

229

ကျော်ယတန် ကြိုယသီ”၏ အရပြုသူသာ ဂိဉာဏ်ဘယတန်ကြိုယာကိုပစ္စ ယူပွန်အဖြစ်ဖြင့် ယူတော်ပွဲ၍ ဝိမ့်ချင်း “အပျောကတသီ ဓမ္မသီ”ဟု လှိုဘဝ ရျေးဘဝ အဖွဲ့အောင်၏ ဖြစ်ဘူးသော အာကာသာနှုန်းယတန် ကုသိုလ်သည် ဝိဉာဏ်ဘယတန် ကြိုယာအား အာရမ္မဏာ၏။ ။ (“အာကိဉာဏ်ဘယတန်ကုသိုလ် အနေသည်နာသည်ဘယတန်ကြိုယာပါကသီ ကြိုယသီ”၌လည်း ဤနည်းဆိပ်၍ ဆိုလေ)။

“ပဋိလောမတောဝါ ကော်ရှိကဝယ်နံပါတီ ဝဒ၏ အနုလောမတောသမာပဇ္ဇန် ယော်ယျုံ အားသန္တသမာပတ္တိယာအာရမ္မာကာဘာဝါ ဒသိတောတိ ဒင့်မွှော။ ယထာပန် ပဋိလောမတော ကော်ရှိကဝယ်နစ် သမာပဇ္ဇန်သု အနာသန္တသုပါ သမာပတ္တိအာရမ္မာကံ ဟောတိ။ ၂၀ အနုလောမတော သမာပဇ္ဇန်သုပါ ဘဝယျာတိ” (၄၅ကာ)။ ပဋိလောမတောဝါ ကော်ရှိကဝယ်နဝါတီဟူ၍။ ဝဒ၏ အိုးသော အငြာဏာယာ ဆရာသည်။ အနုလောမတော၊ အနုလောမအားဖြင့်။ သမာပဇ္ဇန်၊ ၁၀ စားသည်၍သော်။ ယော်ယျုံအားဖြင့်။ အာသန္တသမာပတ္တိယာ၊ နှီးသောသမာပတ်၏။ အာရမ္မာကာဘာဝါ၊ အာရမံ၏ အဖြစ်ကို။ ဒသိတော၏။ကြတိဘုံး။ ဒင့်မွှော၏။ပန်ဝိသေသာ၊ အထူးကား။ပဋိလောမတောစ၊ ၄၃။ ခေါ်ရှိကဝယ်နစ် ၄၃း။ သမာပဇ္ဇန်သု၊ ၏။ အနာသန္တသု၊ မန်း။ ၂၁ ။ သမာပတ္တိပါ၊ သည်လည်း။ အာရမ္မာကံ၊ သည်။ ဟောတိယထားဘုံး။ ဝောတ်ယာတာ၊ အနုလောမတော၏။ သမာပဇ္ဇန်သုပါ၏။အာသည်း။ ဘဝယျာ၍။၏။ ကြတိ၊ သီး။ ဒင့်မွှော၍။၏။

“ကုသလာ ခန္ဓာ စေတောဟရိယဉ်ာဏ်” ဟူ၍ ဟောတော်မူအပ်သော အနုဝါဒ ပါဋ္ဌာတော်ပါငြှာ “ကုသလာ ခန္ဓာ”၏ အရကို လွန်လေပြီးသော်ပါ။ ကာလဆုံးပါး၌ တည်သော သူဘပါးတိ၏ ကုသိုလ်ကောင်းသယူ၍ “စေတော်ပရိယဉ်ာဏ်”၏ အရကို စေတောဟရိယ ကြိယာအဘိညာ်ယူ၍ ကာလ သုံးပါး၌ တည်သော သူဘပါးတိ ကုသိုလ် ကောင်းသည် စေတော်ပရိယကြိယာအဘိညာ်အား အာရမ္မဏာ၏။ ॥(ကုသိုလ် အဘိညာ်ကအတိုင်း ကြိယာအဘိညာ်ကိုလည်း လျဉ်းချုပ်)။ ॥

“ကုသလာ ခန္ဓာ ပုံမွန်ဝါသာနှုန်းတိုာဏ်” ဟူ၍ ဟောတော်မူအပ်သော အနုဝါဒပါဋ္ဌာတော်ပါငြှာ “ကုသလာ ခန္ဓာ”၏အရကို ပုံမွန်ဝါဌာဖြစ်သော ကုသိုလ် ကောင်းသယူ၍ “ပုံမွန်ဝါသာနှုန်းတိုာဏ်”၏ အရကို ပုံမွန်ဝါသာနှုန်းတိ ကြိယာအဘိညာ်ယူ၍ ပုံမွန်ဝါဌာဖြစ်သော ကုသိုလ် ကောင်းသည် ပုံမွန်ဝါသာနှုန်းတိ ကြိယာအဘိညာ်အား။ ၏။ ॥

“ကုသလာ ခန္ဓာ ယထာကမွဲပဂ္ဂာဏ်” ဟူ၍ ဟောဓာတ်မူအပ်သော်ပါ။ ၍ “ကုသလာ ခန္ဓာ”၏အခကို အဘိတ်ဖြစ်သော လောကီကုသိုလ်ကံယူ၍ “ယထာကမွဲပဂ္ဂာဏ်”၏အရကို ယထာကမွဲပဂ ကြိယာအဘိညာ်ယူ၍ အတိတ်ဖြစ်သော လောကီ ကုသိုလ်ကံသည် ယထာကမွဲပဂကြိယာအဘိညာ်အား။၏။ ၏။

“ကုသလာ ခန္ဓာ အနာဂတ်သူ့ာဏ်” ဟူ၍။ပါ၍။ “ကုသလာ ခန္ဓာ”၏ အရကို အနာဂတ်ဖြစ်သော ကုသိုလ်ကောင်းကိုယူ၍ “အနာဂတ်သူ့ာဏ်”၏အရကို အနာဂတ်သကြိယာ အဘိညာ်ယူ၍ အနာဂတ်ဖြစ်သော ကုသိုလ်ကံသည် အနာဂတ်သ ကြိယာအဘိညာ်အား။၏။ ॥(ဝိထိကို ရာသီစုက အတိုင်းချုပ်)။ ॥

“ကုသလာ ခန္ဓာ အာဝဇာနာယ” ဟူ၍။ပါ၍။ “ကုသလာ ခန္ဓာ”၏ အရကို ကုသိုလ် ကောင်းသယူ၍ “အာဝဇာနာယ”၏ အရကို အမှတ်မှ တပါးပါးသော မနောဒ္ဓရပိထို့ အကျိုးဝင်သော မနောဒ္ဓရပိထိုးယူ၍ ကုသိုလ်ကောင်းသည် မနောဒ္ဓရပိထိုးအား။၏။ ॥

ပွဲည်းတပ်ဟန်ကား—

အရဟတ္တဗ် ကြို့သော ကုသိုလ်ရီသကို အာရုံပြု၍ မဟာကုသိုလ် ဥာဏ သမ္မယုတ်စော ဝိထိစိတ္တပြုပါ်ဖြစ်လိုလတ်သော် မိမိ။ဘပဂ်စလနာ့ဘဝဂ်ပြစွာ။ ထိုနောင် အရဟတ္တဗ်ကြို့သော ကုသိုလ်ရီသကို အာရုံပြု၍ မနောဒ္ဓရပိထိုး။ ထိုနောင် မဟာကုသိုလ် ဥာဏသမ္မယုတ် လေးခုတိတွင် တရာခုသည် ဇောကိစ္စ ခုနှစ်ကြိမ်။ ထိုနောင်ဘဝဂ် ဖြစ်ထိုက်သရွှေ့ ဖြစ်၏။ ॥(ထိုသို့ဖြစ်သောအခါ အနုဝါဒ။ပါ။ဆိုပြု)။ ॥

ပုဂ္ဂိုလ် အနေဖြင့် အမှုကြပစွဲ။

222

[ଶ୍ରୀକୃତିଃଆତ୍ମ ଆନୁଷ୍ଠାନିକଣେ, ବ୍ୟାଙ୍ଗପ୍ରଥମୀର୍ଦ୍ଧ ମହାକୃତିର,  
କ୍ରିୟାଣେ ତୃତୀୟିକ୍ରମେ] ॥ମହାକ୍ରିୟା ବ୍ୟାଙ୍ଗପ୍ରଥମୀର୍ଦ୍ଧମୁକ୍ତା  
କୃତିରେଣୁହିମକ୍ରମର୍ଦ୍ଧ ॥]

## အကုသလောက အကုသလသာ

ကုသလပဒကို ဟောတော်မူသည်၏ အခြားမျိုး အကုသလပဒကို ဟောတော်မူ၏။ထို....၌ တုံးသော်လည်း အကုသလပဒပါဝါသာန၊ ကုသလပဒပါဝါသာန၊ အမျှောကာပဒပါသာန အားဖြင့် သုံးပါးအပြားရှု၏။ ထို....တွင် အကုသလပဒပါဝါသာနကို ရွှေးဦးစွာ ဟောတော်မူ၏။ ဟောဟန်ကား “အကုသလော ဓမ္မာ အကုလသာ ဓမ္မသာ အာရမ္မဏပစ္စယော ပစ္စယော”ဟူသည်တည်း။။

အကုသလော။သော။ပါ။ပစ္စယောသည်။ဟောတိ၏။ရှင်၊ ရှဂပြဋ္ဌာန်းသော  
လောဘမူ့စီတ္ထပါ်ကို။ အသာဒေတိ၏။အသိနှစ်တိ။၏။တံ့ရာပြဋ္ဌာန်းသော  
လောဘမူ့စီတ္ထပါ်ကို။အာရွှေ၍။ ရာဂါးသည်။ဉာဏ်တိ၏။ခြံးသည်။ဉာဏ်တိ  
၏။ ဝိစိကိစ္စာ၊ သည်။ ဉာဏ်တိ၏။ဉာဏ်စုံသည်။ ဉာဏ်တိ၏။ဒေမနသုံးသည်။  
ဉာဏ်တိ၏။အိုး။ ဒီပြဋ္ဌာန်းသော ဒီဇိုက်တသမုပ္ပါယ်စီတ္ထပါ်ကို။ အသာဒေတိ၏။  
၏။ပါ။ဒေမနသုံး ဒေမနသုံးသည်။ ဉာဏ်တိ၏။၏။ ဝိစိကိစ္စာ သဟရှု  
စီတ္ထပါ်ကို။ အာရွှေ၊ ၍။။ ဒေမနသုံး သည်။ ဉာဏ်တိ၏။ ဉာဏ်စုံ။ ဉာဏ်  
သဟရှု စီတ္ထပါ်ကို။ ဒေမနသုံး။။ ဒေမနသုံး သဟရှု စီတ္ထပါ်ကို။။ ဉာဏ်စုံ။ ဉာဏ်  
သဟရှု စီတ္ထပါ်ကို။ ဒေမနသုံး။။ ဒေမနသုံး သဟရှု စီတ္ထပါ်ကို။။ ဉာဏ်စုံ။

## အမိပိုယ်ကား—

အကသိလ်ဓမသု။ အကသိလ်ဓမဘား။၏။

၃ အဘယ်သို့...ကား ရှဂါပြောန်းသော လောဘမူ စီတွေပြုခိုက္ခ အာရုံပြု၍  
၁ သယာယာသောအခါ လောဘမူ သောမနသုသဟဂုတ်လေးခုအား...နှစ်သက်သော  
အခါ လောဘမူ ပိတ္တသဟဂုတ် လေးခုအား...တပ်ခသာအခါ ရှဂါပြောန်းသော  
လောဘမူရှုံးခုအား...အမြင်မှားသောအခါ၊ ဒီဇိုင်တသမွှုယုတ်လေးခုအား...မဆုံး  
ဖြတ်နိုင်သောအခါ ဝိစိနိစွဲသဟဂုတ်အား...ပျုလွင့်သောအခါ၊ ဥစွဲသဟဂုတ်  
အား....နှလုံးမသယာယာသောအခါ ဒေသမူဒွေးအား...အာရုံပြု၏။ ၅။ ၂။  
[“ဒီဇိုင်” အသာဖော် “အစရုံသော ပါ၌၏အရ၊ အဓိပ္ပာယ်ကို ယခင်နည်းကိုမြှု၍  
ဆိုလေ။]

ଦିଇପିଲ୍ଲିତେବୁପିନ୍ଧ୍ୟ ଗନ୍ଧ୍ୟଃଗାଃ ଆଗ୍ନ୍ୟହିନ୍ଦ୍ରିୟିଓତ୍ସା॥ ଫେତାହିନ୍ଦ୍ର ବାତ୍ରୀହିତ୍ସା॥  
ବଧୁନ୍ଦ୍ରଃତଥାଃରଣ୍ଣ॥ ॥ଯମ୍ପତିଞ୍ଜିଗାଃ ଆଗ୍ନ୍ୟହିନ୍ଦ୍ରିୟିଓତ୍ସା॥ ଫେତାହିନ୍ଦ୍ରବାତ୍ରୀହିତ୍ସା॥

ပစ္စယူပြန်၍။ ။ကရိုက်ကာသား အာရမ္မဏ၊ အာရမ္မဏာမိပသိ၊ အာရမ္မဏာပန့် သူယ  
သုံးပစ္စယသတ္တိတ္တိတွင် အာရမ္မဏာပါ။ သတ္တိ ရ၏။

“ရှား အသာဇေတ်” အစရိုသည်ဖြင့် ဟောတော်မူအပ်သော အနုဝါဒပါ၍  
“ရှား”၏ အရကို ရာဂပြဋ္ဌန်းသော လောဘမူ စီတ္ထပါဌ်ယူ၍ “အသာဇေတ်”၏  
အရကို သာယာသောအခါ ရောဘမူ သောမနသုသဟရှုတ်ယူ၍ “အသိနှစ်တိ”  
၏ အရကို သုပ္ပါတိက တက္ကာပြဋ္ဌန်းသော လောဘမူ သောမနသုသဟရှုတ်ယူ၍  
[“ရာဂါ ဥပ္ဇာတ်” အစရိုသည်ကိုယူမြဲ] ။ရာဂပြဋ္ဌန်းသော လောဘမူ စီတ္ထပါဌ်  
သည် အကုသံပိုဒ်အသား၏။ ။ (ပစ္စည်းတပ်ဟန်ကား ပိတ်ကို “ကုသလော  
အကုသလသု” ကို မြှင့်ဆုံးလေ)။

“ဒိဋ္ဌ အသာဇေတ်” အစရိုသည်ဖြင့် ဟောတော်မူအပ်သော အနုဝါဒ  
ပါဌ်တော်ပါဌ်၍ “ဒိဋ္ဌ”၏အရကို စီဌ်ဂတသမုယ်စီတ္ထပါဌ်ယူ၍ “အသာဇေတ်”  
အစရိုသည်၏ အရကို ... (ယူမြဲ)။ ။ပိတ်ကို အာရွှေပါ။ ပါဌ်၍ “ပိတ်ကို”၏  
အရကို ပိတ်ကိုစွာသဟရှုတ်ယူ၍ “အာရွှေ ပိတ်ကိုစွာ ဥပ္ဇာတ်” စသည်ကို  
ယူမြဲ။ ။ “ဥပ္ဇာတ်”၏ အရကို ဥပ္ဇာတသဟရှုတ် ယူ၍ “အာရွှေ ဥပ္ဇာတ် ဥပ္ဇာတ်”  
စသည်ကို ယူမြဲ။ ။ “ဒေါမန်သု”၏ အရကို ဒေါသမူဇေး စီတ္ထပါဌ် ယူ၍။  
နောက်ကိုယူမြဲ။ ။ (ပိတ်ကို ကုသလော အကုသလသုကို မြှင့်ဆုံးလေ)။

### အကုသလော ကုသလသု

အကုသလပဒါဝသာနကို ဟောတော် မူသည်၏ အခြားမျှ၍ ကုသလပဒါ  
ဝသာနကို ဟောတော်မူ၏။ ဟောဟန်ကား “အကုသလော ဓမ္မာ ကုသလသု  
ဓမ္မသု”ပါ။ အာရမ္မဏပစ္စယန် ပစ္စယော”ဟူသည်တည်း။

အကုသလော၊ သေား၊ ဓမ္မာ၊ သည်။ ကုသလသု၊ သေား၊ ဓမ္မသု၊ အား။  
အာရမ္မဏပစ္စယန်၊ ဖြင့်။ ပစ္စယောသည်။ ဟောတိုး၏။ သေက္ခာ၊ သေက္ခာဟု  
ဆိုအပ်ကုန်သော သောတာပန်၊ သကဒါဂါမ်၊ အနာဂတ်မူ ပုဂ္ဂိုလ်တ္ထိသည်။ ပဟိုဒေါ  
မ်မ် မ်ဖြင့် ပယ်အပ်ကုန်ပြီးသေား၊ ကိုလေသေ၊ ကိုလေသာတ္ထိကို။ ပစ္စဝေကုန်း  
ဆင်ခြင်ကုန်၏။ ပိက္ခာမြို့တော်။ မိမိ မ်ဖြင့် ပယ်ခွဲအပ်ကုန်သေား၊ ကိုလေသေ၊  
တ္ထိကို။ ပစ္စဝေကုန်း၊ ကုန်၏။ ။ (“ပဟိုနကိုလေသေ ပိက္ခာမြို့တော်သေား”ဟု  
တသမာသုထည်းလည်း ရှုံး၏)။ ။သေက္ခာ၊ တ္ထိသည်။ ပုဂ္ဂိုလ်၌။ သမုပဒ္ဒန်း  
အလေ့အကျက် ပြုအပ်ကုန်ပြီးသော့။ ကိုလေသေ၊ တ္ထိကို။ လာနန္တိ၊ ကုန်၏။  
သေက္ခာဝါ၊ တ္ထိသည်၌။ ပုထုဇာနာဝါ၊ တ္ထိသည်၌။ ပုထုဇာနာဝါ၊ တ္ထိသည်၌။ စေတော်ပရိယ  
ဉာဏ်နော် ဖြင့်ပါ။ အနာန္တိ၊ ကုန်၏။ အကုသလော၊ ကုန်သေား၊ ခန္ဓာ တ္ထိသည်း

စေတော်ပရီယဉ်ဘဏ်သစ်အားငြင်း။ ပုမွေးနိုင်သာနှင့်တိ ဉာဏ်သစ်အားငြင်း။ ယထာကဗုံးပကုန်ဘဏ်သစ်အားငြင်း။ အနာဂတ်သာနှင့်အားငြင်း။ အာရမ္မဏပစ္စယောန၊ ဖြင့်။ ပစ္စယော၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။

အခို့ပါယ်ကား—

အကုသိုလ် ဓမ္မသည် ကုသိုလ် ဓမ္မအား။၏။

အာယ်သို့...ကား သောတာပန် ပုဂ္ဂိုလ်သည် သောတာပတ္တိ မက်သည် ပယ်အပ်သော ဒိုင့် ဝိစိကိစ္စာ ဟူ၍သော ကိုလေသာ နှစ်ပါးကို ဆင်ခြင်သောအခါ ပယ်အပ်သော ကိုလေသာသည် ဆင်ခြင်သော ကာမကုသိုလ်အား...သကဒါဂါမိပုဂ္ဂိုလ်သည် သကဒါဂါမိမင်သည် ခေါင်းပါးစေအပ်သော ရှုနှုန်းရင်းသော ရှာ, ဒေါသာ, မောဟာ ဟူ၍သော ကိုလေသာ သုံးပါးကို ဆင်ခြင်သောအခါ ပယ်အပ်သော ကိုလေသာသည် ဆင်ခြင်သော ကာမကုသိုလ်အား...အနာဂတ်ပုဂ္ဂိုလ်သည် အနာဂတ်မင်သည် ပယ်အပ်သော ကာမရာဂဟု ဆိုအပ်သော လောဘ တစိတ်၊ ပျောပါဒဟု ဆိုအပ်သော ဖေါသကို ဆင်ခြင်သော အခါ ပယ်အပ်သော ကိုလေသာသည် ဆင်ခြင်သော ကာမကုသိုလ်အား...၏။

သောတာပန် ပုဂ္ဂိုလ်သည် သောတာပတ္တိမင်သည် မပယ်အပ်သော လောဘ, ဒေါသာ, မောဟာ, မာန, ထိန်, ဥခွစ်, အဟိရိက, အနောတ္ထပ္ပဟူ၍သော ကိုလေသာ ရှုစ်ပါးကို ဆင်ခြင်သောအခါ ကြုံးသော ကိုလေသာသည် ဆင်ခြင်သော ကာမကုသိုလ်အား....။ ။သကဒါဂါမိပုဂ္ဂိုလ်သည် မပယ်အပ်သော သီမံမွှေးသော ရှာ, ဒေါသာ, မောဟာ, မာန, ထိန်, ဥခွစ်, အဟိရိက, အနောတ္ထပ္ပဟူ၍သော ကိုလေသာ ရှုစ်ပါးကို ဆင်ခြင်သောအခါ ကြုံးသော ကိုလေသာသည် ဆင်ခြင်သော ကာမကုသိုလ်အား....။ ။အနာဂတ်ပုဂ္ဂိုလ်သည် အနာဂတ်မင်သည် မပယ်အပ်သော ရှုပရာ, အရှုံးရာဂဟု ဆိုအပ်သော လောဘ တစိတ်၊ မောဟာ မာန, ထိန်, ဥခွစ်, အဟိရိက, အနောတ္ထပ္ပဟူ၍သော ကိုလေသာ ခုန်ပါးကို ဆင်ခြင်သောအခါ ကြုံးသောကိုလေသာသည် ဆင်ခြင်သော ကာမကုသိုလ်အား....။ ။သေက္ခ, ပုထော်ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် အကုသိုလ်ကို အာရုံပြု၍ အနိစ္စ, ဒုက္ခ, အနတ္ထဟု ဝိပသနာ ပြုသောအခါ အကုသိုလ်သည် ဝိပသနာ ပြုသော ကာမကုသိုလ်အား....။ ။သေက္ခ, ပုထော်ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် စေတော်ပရီယဉ် အာယ်ကုသိုလ် အဘိညာ်ဖြင့် လွန်လေပြီးသော ခုန်စုရက်။ပါ။ အကုသိုလ်ကို သိသောအခါ သူတဲ့ပါးတို့ အကုသိုလ်သည် စေတော်ပရီယဉ်ကုသိုလ် အဘိညာ်, ထို အဘိညာ်နှင့်နောက်၍ ဖြစ်သော ကာမကုသိုလ်အား....။ ။လွန်လေပြီးသောဗာ။ သူတဲ့ပါးတို့ အကုသိုလ်သည် စေတော်ပရီယဉ်ကုသိုလ် အဘိညာ်

၃၂၆

တိကပဋ္ဌာန်း အရကောက်

အား....။ ။ပုံမွန်ဝိုင် ဖြစ်သော အကုသိုလ်သည် ပုံမွန်ဝါသာနှယ်တိ  
ကုသိုလ်အဘိညာ်အား....။ ။အတိဟ်ဖြစ်သော အကုသိုလ်ကံသည် ယထာ  
ကမ္မပကကုသိုလ်အဘိညာ်အား....။ ။အနာဂတ် ဖြစ်သော အကုသိုလ်သည်  
အနာဂတ်သကုသိုလ် အဘိညာ်အား....အာရမ္မဏီ။။။၏။

ကတ္တားကား အကုသိုလ်ဒါဒေသ။ စေ။ သတ္တိသာ။ ပစ္စည်းကရားရ၏။ ။သမ္မဝါဒ  
ကား မဟာကုသိုလ်ရှုစ်ခု။ စေဓတားပရီယာ။ ပုံမွန်ဝိုင် အား အနာဂတ်  
အနာဂတ်သကုသိုလ် အဘိညာ် အပူမညာ၍ ကြည့်သော။ စေ။ ဆတ္တိုံး။ ပစ္စ  
ယုပ္နကရားရ၏။ ။ကရိတ်ပါဉ်၏အရကား အာရမ္မဏီသွေ့ ရ၏။

“သေကာ့ ပဟိန့် ကိုလေသေ ပစ္စဝေကွန်း”ဟု၍ ဟောတော်မူအပ်သောဗာဗာ  
ပါဉ်၍ သောတားပန်ဖြစ်အဲ “ပဟိန့် ကိုလေသေ”၏ အရကုဒိုဒ်၊ ဝိစိကိုစွဲသူမျှတေသာ  
ကိုလေသာနှစ်ပါးယူ၍ “သေကာ့ ပစ္စဝေကွန်း”၏ အရကုဒ်သောတားပန်သွေ့၍  
ဖြစ်သော ဆင်ခြင်သော ကာမကုသိုလ်ယူ၍ ပယ်အပ်သော ကိုလေသာသည်  
သောတားပန်သွေ့၍ ဖြစ်သော ကာမကုသိုလ်အား.... အာရမ္မဏီ။၏။

ပစ္စည်းတပ်ဟန်ကား—

သောတားပန်ယုဂ္ဂိုလ်သည် သောတားပတ္တိမ်းတို့မ်းတို့မ်း  
သာကို ဆင်ခြင်လိုလတ်သော် မိမိုံးပါ။ ဘဝဂုံပျော်ံး။ ထို့နောင်  
ဒို့ ဝိစိကိုစွဲသူ မူသော ကိုလေသာနှစ်ပါးကို အာရုံပြု၍ မနောဒ္ဓရာဇ်နှင့်  
ထို့နောင် မဟာကုသိုလ်ရှုစ်ခုတို့တွင် တစ္ဆေးသည် ပစ္စဝေကွောဇူးကိုစွဲ  
ခုနှစ် ကြိမ်ဖြစ်၍ ချုပ်၏။ ထို့နောင် ဘဝပြောတို့ကိုသရေး ဖြစ်၏။ ။ထို့နောင်  
တစ္ဆေးရတ္တကား။ ဤပိတ်ဖြင့် ငါရသော သောကားပလ္လာမ်းတို့မ်းတို့မ်း  
ကိုလေသာကား ဤရွှေ့ရွှေ့ပျော် သီသတည်း။ ထို့သွေ့ ဖြစ်သောအောင်.... (ဆုံးမြှု)

သကဒါဂါမြို့ဖြစ်အဲ သကဒါဂါမြို့မဂ်သည် ခေါင်းပါးစေအပ်သော ရှုနှုန်းတို့  
ရာဂါဒေါသာမောဟယူ၍ “သေကာ့ ပစ္စဝေကွန်း”၏ အရကုသိုလ်သာနှစ်  
ဖြစ်သော ဆင်ခြင်သော ကာမကုသိုလ်ယူ၍ ပယ်အပ်သော ကိုလေသာသည်  
ဆင်ခြင်သော ကာမကုသိုလ်အား....၏။

ပစ္စည်းတပ်ဟန်ကား—

သကဒါဂါမြို့ ပျို့လ်သည် သကဒါဂါမြို့မဂ်သည် ခေါင်းပါးစေအပ်သော  
ကိုလေသာကို ဆင်ခြင်လိုလတ်သော် (ယခင်နည်းကိုမြှုပ် ဝိထိချု)။ ။အနာ  
ဂါမြို့ဖြစ်အဲ “ပဟိန့် ကိုလေသေ”၏ အရကုအနာဂတ်မဂ်သည် ပယ်အပ်သော

ကာမရာဂဟု ဆိုအပ်သော လောဘတစ်တဲ့ ပျောပါဒဟု ဆိုအပ်သော ဒေါသယူ၍ “သေက္ဌာ ပစ္စဝေက္ခိန္ဒံ”၏အရကို အနာဂတ်မှာ၏၌ ဆင်ခြင်သော ကာမ ကုသိုလ်ကိုယူ၍ ပယ်အပ်သော ကံလေသာသည် ဆင်ခြင်သော ကာမကုသိုလ် အား အာရမ္မဏ။ ၏။ ၁။ [ဤည်းတော်း ဝိထိကို ယခင်နည်းကိုမျှ၍ချလေ။]

“သေက္ဌာ ဝိက္ခိုးတော်း ကံလေသော ပစ္စဝေက္ခိန္ဒံ”ဟူ၍ ဟောတော်။၂။ ပါဉွှေ့သောတာပန် ဖြစ်အဲ “ဝိက္ခိုးတော်း ကံလေသော”၏ အရကို သောတာပတ္တိ မဂ်သည် မယ်အပ်သော လောဘ၊ ဒေါသ၊ မောဟ၊ မာန၊ ထိန်းဥစ္စ၊ အဟိရိက၊ အနောတ္ထဗ္ဗာ ဟူသော ကံလေသာ ရှုစ်ပါးယူ၍ “သေက္ဌာ ပစ္စဝေက္ခိန္ဒံ”၏ အရကို သောတာပန် သန္တာနှင့် ဖြစ်သော ဆင်ခြင်သော ကာမကုသိုလ်ယူ၍ ကြင်းသော ကံလေသာသည် ဆင်ခြင် သော ကာမကုသိုလ်အား။ ၏။

ပစ္စည်းတပ်ဟန်ကား—

သောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ်သည် ကြင်းသောကံလေသာကို ဆင်ခြင် လို့လတ်သော ဘဝ်စလန်။ဘဝ်ပုပ္ပါဒ္ဒ္ဒာ။ ထိုနောင်သောတာပတ္တိမဂ်သည် မယ်အပ်သော ကံလေသာရှုစ်ပါးကို အာရုံပြု၍ မနေ့ခုံရာဝါရာဝန်း။ ထိုနောင် မဟာကုသိုလ် ရှုစ်ခုတို့ကွင် တခုခုသည် ပစ္စဝေက္ခိဏာ ဇောကိုစွဲခန်းကြုံမ်း။ ထိုနောင်ဘဝ်။ ထိုနောင် တအန်ဝတ္ထက်။ ဤ၏ဝိထိဖြင့်ကြင်းသော ကံလေသာကား ဤမျှဟု သီသတည်း။ ထိုသို့ဖြစ်သောအခါ (ချို့မြှု)။

သကဒါဂါမြိုဖြစ်အဲ “ဝိက္ခိုးတော်း ကံလေသော”၏အရကို သကဒါဂါမြိုဖို့မဂ်သည် မခေါင်းပါးစေအပ်သော သမ်္မားမွေး သော ရူဂုံ၊ ဒေါသ၊ မောဟ၊ မာန၊ ထိန်းဥစ္စး၊ အဟိရိက၊ အနောတ္ထဗ္ဗာ ဟူသော ကံလေသာရှုစ်ပါးယူ၍ “သေက္ဌာ ပစ္စဝေက္ခိန္ဒံ”၏အရကို သကဒါဂါမြိုသန္တာနှင့် ဖြစ်သော ဆင်ခြင်သော ကာမကုသိုလ်ယူ၍။ ၁။ (ရွှေးကို ရှေးနည်းကို မြှုပ်၍ချလေ။)

အနာဂတ်မြိုဖြစ်အဲ “ဝိက္ခိုးတော်း ကံလေသော”၏ အရကို အနာဂတ်မြိုဖို့မဂ်သည် မယ်အပ်သော ရူပရူဂုံ၊ အရူပရုံကုသိုလ်အပ်သော လောဘတစ်တဲ့။ မောဟ၊ မာန၊ ထိန်းဥစ္စး၊ အဟိရိက၊ အနောတ္ထဗ္ဗာ ဟူသော ကံလေသာ ခုနှစ်ပါးယူ၍ “သေက္ဌာ ပစ္စဝေက္ခိန္ဒံ”၏ အရကို အနာဂတ်မြိုသန္တာနှင့် ဖြစ်သော ဆင်ခြင်သော ကာမကုသိုလ်ယူ၍။ (ဤည်းတော်း ဝိထိကို ရှေးနည်းကိုမြှုပ်၍ချလေ။)

ပုံမွေ သမုဒ္ဒိဝိဇ္ဇာ ကံလေသော ဇာနန္ဒံးပါ။” ပါဉွှေ့ “ပုံမွေ သမုဒ္ဒိဝိဇ္ဇာ ကံလေသော”၏ အရကို ရှေး၍ အလေ့အကျက်ပြုအပ်ကုန်သော ကံလေသာ

၄၃၁

## တိကပဋ္ဌာန်း အရကောက်

ဆယ်ပါးယူ၍ “အနှစ်”၏အရကို သိသော ကာမကုသိုလ် ယူ၍ အလေ အကျက်ပြုအပ်ကုန်သော ကိုလေသာတို့သည် သိသော ကာမကုသိုလ်အား။၏။ (ဝိထိချမှု)။

သေကွာဝါ ပုထဲဇန်ဝါ အကုသလံ။ပါ။ ဝိပသ္ထိ”ဟူ၍ ဟောတော်။ပါ။ပါ၍၌ “အကုသလံ”၏အရကို အကုသိုလ်ဒ္ဓိအသု၍၌ သေကွာဝါ။ပါ။ ဝိပသ္ထိ၌ အရကို ဝိပသ္ထိနာ ပြုသော ကာမကုသိုလ်ယူ၍၌ အကုသိုလ်သည်ဝိပသ္ထိနာ ပြုသော ကာမကုသိုလ်အား၏။

“သေကွာဝါ။ အနှစ်”ဟူ၍ ဟောတော်။ပါ။ ပါ၍၌ “အကုသလိုတဲ့ သမဂ္ဂီသ စိတ္တံ”၏ အရကို လွန်လေပြီးသော ခုနှစ်ရက်။ပါ။ သူတပါးတို့၏ အကုသိုလ်ဒ္ဓိအသု၍၌ “သေကွာဝါ။ အနှစ်”၏အရကို စေတောပရိယ ကုသိုလ် အဘိညာဦး၊ တို့အဘိညာဦးနောက်၍ဖြစ်သော ကာမကုသိုလ်ယူ၍၌ ကာလ ထုံးပါး၍တည်သော သူတားတို့၏ အကုသိုလ်ဒ္ဓိအသုသည် စေတောပရိယကုသိုလ် အဘိညာဦး၊ တို့အဘိညာဦးနောက်၍ဖြစ်သော ကာမကုသိုလ်အား၏။၏။ (ဝိထိကို “ကုသလော ကုသလသာ”ကိုမှုပြုချလေ)။

“အကုသလာ ခန္ဓာ စေတောပရိယညာဏသာ”ဟူ၍၌ပါ၍၌ “အကုသလာ ခန္ဓာ”၏အရကို လွန်လေပြီးသော။ပါ။ ကာလထုံးပါး၍ တည်သော သူတပါးတို့အကုသိုလ်ဒ္ဓိအသု၍၌ “စေတောပရိယညာဏသာ”၏အရကို စေတောပရိယ ကုသိုလ်အဘိညာဦးယူ၍၌။၏။ “အကုသလာခန္ဓာ”၏အရကိုပုံမွန်ရှုံးဖြစ်သော အကုသိုလ်ဒ္ဓိအသု ယူ၍၌ ပုံမွန်ဝါသာနသို့သာဏသာ”၏အရကိုပုံမွန်ဝါသာနသို့သာဏသာ”၏။ “အကုသလာ ခန္ဓာ”၏ အရကို အတိတ်ဖြစ်သော အကုသိုလ်ကံယူ၍၌ “ယထာကမွှေပဂ္ဂညာဏသာ”၏ အရကို ယထာကမွှေပဂ္ဂကုသိုလ် အဘိညာဦးယူ၍၌ အတိတ်ဖြစ်သော အကုသိုလ်ကံသည် ယထာကမွှေပဂ္ဂကုသိုလ်အဘိညာဦးအား။၏။၏။ “အကုသလာ ခန္ဓာ”၏အရကို အနာဂတ်ဖြစ်သော အကုသိုလ်ဒ္ဓိအသု၍၌ “အနာဂတ်သညာဏသာ”၏ အရကို အနာဂတ်သုကုသိုလ်အဘိညာဦးယူ၍၌။၏။၏။ (ဝိထိချမှု)။

### အကုသလော အများကတသာ

ကုသလပဒါဝသာနကို ဟောတော်မှုသည်၏ အခြားမဲ့၌ အများကတပဒါဝသာနကိုဟောသတ်မှု၏။ ဟောဟန်ကား “အကုသလော ဓမ္မာ အများကတသာ ဓမ္မာ” အများကတသာ ဓမ္မာသား။။

အကုသလော သော။ ဓမ္မာ သည်။ အများကတသာ သော။ ဓမ္မာသား။။ အာရမ္မာဏပစ္စယော ဖြင့်။ ပစ္စယော သည်။ ဟောတို့ အရဟာ့။

## ပဋိတိရ အနုလောမ အာရမ္မကပစ္စည်း

P2E.

အခိုပါယ်ကား—

အကုသိလ်ဓမ္မသည် အဲချောကတဓမ္မအောင် အာရမ္မဏီ။ ။

အဘယ်သို့....ကား ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်သည် အရဟန္တဗုဏ်သည် ပယ်အပ်သော  
ရုပ်ရှာ၊ အချုပ်ရှာဟု ဆိုအပ်သော လောဘတစ်ဦး မောဟ၊ မာန၊ ထိန်၊ ဥဇ္ဈိ၊  
အဟိရိက၊ အနောတ္ထပူဟူသော ကံလေသာခုနှစ်ပါးကို ဆင်ခြင်သောအာခါ ပယ်  
အပ်သောကံလေသာသည် ဆင်ခြင်သော ကာမ်းကြံယာအား အာရုဏ္ဏ။  
၏။ ရှေးဦးအလေ့အကျက်ပြုအပ်ကုန်ပြီးသော ကံလေသာတို့ကို သိပေးသာ  
အခါ ရှေးဦး အလေ့အကျက်ပြုအပ်ကုန်ပြီးသော ကံလေသာတို့သည်  
သိသော ကာမ်းကြံယာအား....(ကြင်းသော အဓိပါယ် လွယ်ပြီ။ ရှေးနည်းကို  
မြှုပ်နည်း။)

အကုသလော ကတ္တားပွဲ၏အရကား အကုသိုလ်ဖို့သာ။ စေတသိက် သတ္တိသာ။ ပစ္စည်းတရား ရ၏။ ။အဗျားကတေသာ ဟူသော သမ္မဝါန်ပွဲ၏အရကား တဒါရို ငေားသာ။ ပဋိခြားထုတ္တား ကြုံသော ကာမ်းကြိယာတဆယ်။ စေတော် ပရီယာ၊ ပုံမြေနိုဝင်းသာနှင့်သာတိ၊ ယထာကမျှ ပဂါ၊ အနှာဂတ်သာ ကြိယာ အဘိဉာဏ်၊ ပိရတိ၊ အဗျာမညာ ကြုံသော စေတသိက် တော်းသာ နာမက္ခာနာ ပစ္စယူပွဲ၏တရား ရ၏။ ။ကရိုက်းပိုင်းအရကား အာရမ္မဏေသတ္တိ ရ၏။

“အရဟာ ပဟိန္ဒ ကိုလေသာ ပစ္စဝက္ခတီ” ဟူ၍။ပါ၌၌ “ဟံ၌န္ဒ ကိုလေသာ”၏ အရကို အရဟာတ္ထမ်းသည် ပယ်အပ်သော ရှုပရာ၊ အရှုပရာင်ဟု ဆိုအပ်သော လောဘတစိတ်၊ မော်၊ မာန၊ ထိန်၊ ဥစ္စာ၊ အဟိုရာ အနောတ္ထပ္ပါ ဟု ဆိုအပ်သော ကိုလေသာခုနှစ်ပါး ယူ၍ “အရဟာ ပစ္စဝက္ခတီ”၏ အရကို ရဟန်သာန်နှင့်သော ဆင်ခြင်သော ကာမ်းကိုယာ ယူ၍ ပယ်အပ်သော ကိုလေသာသည် ဆင်ခြင်သော ကာမ်းကိုယာအား အာရမဗုဏ္ဍ၏။

၃၈၀

## တိကပဋ္ဌာန်း အရကောက်

(ပစ္စည်းတပ်ဟန်ကား။ ။ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်သည် ပယ်အပ်သော ကံလေသာကို ဆင်ခြင်လှုပ်သော်....နောက်နည်းကိုမျှ၍ချလော်။ ။ပုံမွေ သမုဒ္ဒရီလျှော်”၏လည်း ယူမြဲ။ ။ဝိထိချမြဲ။“အကုသလံ အနိစ္စတော်”အစရှိသည်တို့၏လည်း လွှယ်ပြီ။ ။နောက်ကနည်းနှင့် တူပြီ)။

### အဗျာကတော် အဗျာကတသော

အကုသလပဒကို ဟောတော်မူသည်၏ အခြားမျိုး အဗျာကတပဒကို ဟောတော် မူ၏။ ထို....၌ တုံးသော်လည်း အဗျာကတပဒဝါဝသာန အစရှိသော အားဖြင့် သုံးပါးအပြား ရှိ၏။ ထို....တွင် အဗျာကတပဒဝါဝသာနကို ရှေးဦးစွာ ဟောတော် မူ၏။ ဟောဟန်ကား “အဗျာကတော် ဓမ္မာ အဗျာကတသော။ပါ။ အာရမ့်ကျပစ္စယောန ပစ္စယော” ဟူသည်တည်း။

အရဟာ၊ သည်။ ဖလံ၊ အရဟာတ္ထိုလ်ကို။ ပစ္စဝေကွဲတို့၊ ၏။ နိုဗာနံ၊ ကို။ ပစ္စဝေကွဲတို့၊ ၏။ နိုဗာနံ၊ နိုဗာန်သည်။ပလသာ၊ ပိုလ်လေးခုအား။အာဝဇ္ဇနာယာ၊ မနောဒ္ဓာဝဇ္ဇန်းအား။ အာရမ့်ကျ၊ ပါ၏။ အရဟာ၊ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်သည်။စက္ခို၊ စက္ခုပသာဒကို။ပါ။ ရူပေ၊ ရူပါရုံးတို့ကို။ပါ။ ဖော်မွေ၊ တို့ကို။ ဝတ္ထု၊ ဟဒယဝတ္ထုကို။ ဝိပသာတို့၊ ၏။ ဝိပါကာဗျာကတော်၊ ဝိပါက်အဗျာကတ ဖြစ်ကုန်သော်။ ကြိယာဗျာကတော်၊ ကုန်သော်။ ခန္ဓာ၊ တို့ကို။ ပါ။ ဝိပသာတို့၊ ၏။ ဒီမွေန၊ နတ်၌ ဖြစ်သော်။ စက္ခုနာ၊ အဘိညာ်ဟူသော မျက်စိဖြင့်။ ရူပံ၊ ကို။ ပသာတို့၊ ၏။ ဒိုဗာယာ၊ နတ်၌ ဖြစ်သော်။ သောတဓမ္မယာ၊ သောတဓမ္မဟူသော အဘိညာ်ဖြင့်။ သုဒ္ဓံ၊ ကို။ သုဏာတို့၊ ၏။ ။စေတော်ရိယဉာဏေန၊ ဖြင့်။ ဝိပါကာဗျာကတော်၊ ကြိယာဗျာကတော် စိတ္တသမဂ္ဂသာ၊ ဝိပါက်အဗျာကတော်၊ ကြိယာဗျာကတော်၊ အဗျာကတစိတ္တနှင့် ပြည့်စုံသောသူ၏စိတ္တံ၊ ကို။ၢာနာတို့၊ သံ၏။ ။[နောက်၌ အနက်လွှယ်ပြီ]။

### အမိပိုယ်ကား—

အဗျာကတဓမ္မသည် အဗျာကတဓမ္မအား အာရမ့်ကျ။ ၏။

အဘယ်သူ့....ကား ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်သည် အရဟာတ္ထိုလ်ကို ဆင်ခြင်သော အခါ အရဟာတ္ထိုလ်သည် ဆင်ခြင်သော မဟာကြိယာ ဥာဏသမ္မယုတ်အား။၏။ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်သည် နိုဗာန်ကို ဆင်ခြင်သောအခါ နိုဗာန်သည် ဆင်ခြင်သော မဟာကြိယာ ဥာဏသမ္မယုတ်အား....မဂ္ဂဝိထိ၊ ဖလသမာပတ္ထိဝိထိ ဖြစ်သောအခါ နိုဗာန်သည် ဖိုလ်လေးခုအား....ပစ္စဝေကွဲကာတိထိ ဖြစ်သောအခါ နိုဗာန်သည်

မနေ့ဒါရာဝဇ်နီးအား....ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်သည် စက္ခုပသာဒကို အနိစိ၊ ခုက္ခ၊ အနတ္ထဟု ဝိပသာနာပြုသောအခါ စက္ခုပသာဒသည် ဝိပသာနာပြုသော ကာမ ကြိယာအား....သောတ၊ သာနာ။ပါ။ ရှုပါရုံ။ပါ။ ဖော်မွှာရုံ။ ဟဒယဝတ္ထု။ လောကီဝိပါက်ကြိယာ ခန္ဓာတ္ထကို။ပါ။ ဝိပသာနာပြုသောအခါ သောတ၊ သာနာ။ ပါ။ ခန္ဓာတ္ထသည် ဝိပသာနာပြုသော ကာမကြိယာအား....ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်သည် ဒိမ္မစက္ခုကြိယာအားသိညာဦးဖြင့် ဒူရ၊ ပဋိစန္ဒ၊ သဏ္ဌ၊ သုခုမ၊ ပစ္စိပွန်၊ သဏ္ဌ၊ သုခုမ၊ ပစ္စိပွန်ရှုပါရုံသည် ဒိမ္မစက္ခုကြိယာ အဘိညာဦးအား....ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်သည် ဒိမ္မသောတကြိယာအားသိညာဦးဖြင့် ဒူရ၊ ပဋိစန္ဒ၊ သဏ္ဌ၊ သုခုမ၊ ပစ္စိပွန် သုခုရှုကို ကြားသောအခါ ဒူရ၊ ပဋိစန္ဒ၊ သဏ္ဌ၊ သုခုမ၊ ပစ္စိပွန် သုခုရှုသည် ဒိမ္မသောတကြိယာအားသိညာဦးအား....၏။ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်သည် စေတောပရုယာ ကြိယာအားသိညာဦးဖြင့် လှန်လျေပြီးသော ခုနှစ်ရက် မှတ်စုံ လာလတ္ထုံးသော ခုနှစ်ရက်တိုင်အောင်။ပါ။ သူတပါးတို့၏ ဝိပါက်၊ ကြိယာစိတ်ကိုပိုင်းခြား၍ သိသောအခါ သူဝါပါးတို့၏ ဝိပါက်၊ ကြိယာစိတ်သည် စေတောပရုယာကြိယာအားသိညာဦး၊ ထိုအဘိညာဦးနောက်၌ ဖြစ်သော ကာမကြိယာအား.... ဝိညာဏ္ဍာယတန် ကြိယာစျောန်ကို ရသောအခါ ဝင်စားသောအခါ ဤဘဝ အမျှတေသန္တာနှင့် ဖြစ်ဘူးသော အာကာသာန္တာယတန်ကြိယာသည် ဝိညာဏ္ဍာယတန်ကြိယာအား....(အာကိုညာာ) ဆိုမြှုံး။ ။ရှုပါယတန် စသည်၏ အဓိပါယ် လွယ်ပြီ)။

“အဗျာကတော” ဟူသော ကတ္ထားပုံစံ၏အရကား ဝိပါက်ဆတ္ထိုံးသဲ ကြိယာ ဝိသ၊ ရုပ်အငွေဝိသ၊ နီးမွှာန် ပစ္စုံသေးတရား ရ၏။ ။သမ္မခိုက်ကား ကာမဝိပါက် တော်းသဲ။ ကာမကြိယာ ကောဒသဲ။ ဝိညာဏ္ဍာယတန်ကြိယာ။ နေဝသညာ နာသညာယတန်ကြိယာ။ ဒိမ္မစက္ခု။ ဒိမ္မသောတ၊ စွဲစိဝ်၊ စေတောပရုယာ၊ ပုံမွှာန်ဝိသာနှင့်တို့၊ အနာဂတ်သဲ၊ ကြိယာအားသိညာဦး၊ ဖိုလ်လေးခု၊ အပဗ္ဗညာ ကြိုးသော စေတော်းဆတ္ထိုံးသဲ။ နာမကွန်း ပစ္စိပွန်တရား ရ၏။

တန်သား—

ကတ္ထားကား စက္ခုဝိညာဦးဒွေးအား တပ်သော ပစ္စိပွန်ရှုပါရုံ။ သောတ ဝိညာဦးဒွေးအား တပ်သော ပစ္စိပွန်သုခုရှုံးပါ။ပါ။ မနေ့ဓာတ်သုံးခုအား တပ်သော ပစ္စိပွန်ပူးသုံးရုံ။ တတိုံးကောဒသဲ၊ ဟသိတ္ထပိုဒ်အား တပ်သော ကာမကြိယာ ကောဒသဲ။ ရုပ်အငွေဝိသ။ မဟာကြိယာ ဥာဏ်ပိုယ် လေးခုအား တပ်သော လောကီဝိပါက် ဗာတ္ထိုံးသဲ။ ကြိယာဝိသ။ ရုပ်အငွေဝိသ။ မဟာကြိယာ ဥာဏ်သမ္မယ်တ် လေးခု။ မနေ့ဓာတ်ဖြစ်နောက်အား တပ်သော ဝိပါက် ဆတ္ထိုံးသဲ၊ ကြိယာဝိသ၊ ရုပ်အငွေဝိသ၊ နီးမွှာန်။ ဝိညာဏ္ဍာယတန် ကြိယာအား

တပ်သော ဤဘဝ အဖွဲ့တဲ့သန်၏ဖြစ်ဘူးသော အာကာသာနဉာဏ်တန် ကြိယာ။ နေဝသညာနာသညာယတန်ကြိယာအား တပ်သော ဤဘဝ အဖွဲ့တဲ့သန်၏ဖြစ်ဘူးသော အာက်မြညာယတန်ကြိယာ။ ဒီမြစ်ကျေကြိယာ အသညာဉ်အား ထပ်သော ဒုရှု, ပရိစ္ဆာ, သဏ္ဌာ, သချုပ်, ပစ္စပန်ရှုပါရှု။ ဒီမြစ်သောတ ကြိယာအဘိညာဉ်အား တပ်သော ဒုရှု, ပရိစ္ဆာ, သဏ္ဌာ, သချုပ်, ပစ္စပန်သခြားရှု။ စေတောပရိယ ကြိယာ အဘိညာဉ်အား တပ်သော လွန်လေပြီးသောဗုပ္ပါ သုတပါးတို့၏ ဝိပါက် ဆိုးသဲ။ ကြိယာဝိသဟု ဆိုအပ်သော ဓမ္မာရုံ။ လွှဲခိုင်ခ ကြိယာအဘိညာဉ်အား တပ်သော ပါဝကဖြစ်သော ရွှေ့ပါဝဝရကြိယာ ပူဗ္ဗမစ်၏။ သတ်သယသမာနသော နိမ့်တရုပ်ဟု ဆိုအပ်သော အာရုံခြောက်ပါး၊ ပုံမွှန်ဝိသော နှယ်ကြိယာ အဘိညာဉ်အား တပ်သော ပုံမွှန်ဝှင့်ဖြစ်သော ဝိပါက်ဆိုးသဲ။ ကြိယာဝိသဲ။ ရပ်အငွေ့သဟု ဆိုအပ်သော ခန္ဓာဝါးပါးမှ လျောက်၍သိသော နိမ့်ဘုရားဟု ဆိုအပ်သော အာရုံခြောက်ပါး။ အနာဂတ်သ ကြိယာ အဘိညာဉ်အား တပ်သော အနာဂတ်ဖြစ်သော ဝိပါက်ဆိုးသဲ။ ကြိယာဝိသဲ။ ရပ်အငွေ့သဟု ဆိုအပ်သော ခန္ဓာဝါးပါးမှ လျောက်၍သိသော နိမ့်ဘုရားဟု ဆိုအပ်သော အာရုံခြောက်ပါး။ ဖိုလ်လေးခုအား တပ်သော နိမ့်ဘုရားပစ္စည်းတရား ရ၏။ 〔သမ္မဝါန် ကောက်မြဲ〕

ကရိုက်းပါ၌၏ အရကား အာရမ္မဏာ အာရမ္မဏာဝံပံပတီ၊ ဝတ္ထာရမ္မဏိသယာ၊ အာရမ္မဏာပန်သယာ၊ အာရမ္မဏာ ပုံမောင်ဘာ၊ ဝတ္ထာရမ္မဏ ဝံပံပတီ၊ အပိုဂတ် ဤရှုစ်ပစ္စယသွေးတို့တွင် အာရမ္မဏသတ္တိ။ ပါ။ သ၊ ရ၏။ (၅၇) ရှုစ်ပစ္စည်းကား အာရမ္မဏာ တမျိုးတည်း)

“အရဟာ ဖလံ ပစ္စဝေကွဲတီ”ဟျှေး ဟောတော်။ပါ၌၏ ပါ၌ “ဖလံ”၏ အရကို အရဟာတွေ့လှုရှု၏ “အရဟာ ပစ္စဝေကွဲတီ”၏ အရကို ရဟန်၏ သန္တာနှင့် ဖြစ်သော ဆင်ခြင်သော မဟာကြိုယာဉာဏ်သမ္မယုတ် လေးခုတို့တွင် တခုခု ယုရှု အရဟာတွေ့လှုလုပ်သည် ဆင်ခြင်သော မဟာကြိုယာ ဉာဏသမ္မယုတ် လေးခု အား။ ၅၇။

ပစ္စည်းတပ်ဟန်ကား—

ရဟန်သပုဂ္ဂိုလ်သည် အရဟာတွေ့လှုလုပ်ကို ဆင်ခြင်လိုလတ်သော် ဘဝရံစလန်။ ဘဝရံပစ္စား။ ထို့နောင် အရဟာတွေ့လှုလုပ်ကို အာရုံပြု၍ မနောခါရာဝဇ်း။ ထို့နောင် မဟာကြိုယာဉာဏသမ္မယုတ် လေးခုတို့ဘွဲ့ တခုခုသည် ပစ္စဝေကွဲ အာဇာ ခုနှစ်၌။ ထို့နောင် ဘဝ။ ထို့နောင် တအနိုဝတ္ထကာ။ ထို့သိ ဖြစ်သောအခါ (ဆိုမြဲ)။

ပဋိသိဒ္ဓရ အနုလောမ အာရမ္မဏပစ္စည်း

၃၈၉

“နိမ္မာန် ပစ္စဝေက္ခတ်”။ပါ၍ “နိမ္မာန်”၏ အရကို နိမ္မာန်ယူ၍ “အရဟာ ပစ္စဝေက္ခတ်”၏ အရကို ဆင်ခြင်သော မဟာကြိယာဉာဏသမ္မာယုတ် လေးခု တို့တွင် တခုခုယူ၍ နိမ္မာန်သည် ဆင်ခြင်သော မဟာကြိယာ ဉာဏသမ္မာယုတ် အား။၏။ [ပစ္စည်းတပ်ဟန် ဝီထိကို ယခင်နည်းကိုယူ၍ ချလေ]။

“နိမ္မာန် ဖလဿ”ဟု။ပါ၍ “နိမ္မာန်”၏ အရကို နိမ္မာန်ယူ၍ “ဖလဿ”၏ အရကို ဖိုလ်လေးခု ယူ၍ နိမ္မာန်သည် ဖိုလ်လေးခုအား။၏။

ပစ္စည်းတပ်ဟန်ကား—

သောတာပန် ပုဂ္ဂိုလ်သည် သောတာပတ္တိဖိုလ်ကို ဝင်စားလိုလတ်သော် ဘဝင်စလနာ၊ ဘဝဂုံပစ္စော်။ ထို့နောင် တေဘုမ္မကသခဲ့ရကို အာရုံပြ၍ မနော ခွဲ့ရှုံးရှုံးရှုံး။ ထို့နောင် မဟာကုသိုလ် ပင့်မဇ္ဈိုးတို့တွင် တခုခုသည် တေဘုမ္မက သခဲ့ရကို အာရုံပြ၍။ မန္ဒာပညာ ဖြစ်အံး၊ အနုလုံး၊ အနုလုံး၊ ဟု လေးကြိမ်။ တိုက္ခပညာ ဖြစ်အံး၊ အနုလုံး၊ အနုလုံး၊ ဟု သုံးကြိမ် ဇောက်စွဲဖြစ်၍ ချုပ်၏။ ထို့နောင် တိုက္ခပညာအား လေးကြိမ်မြောက်၊ မန္ဒာပညာ ပုဂ္ဂိုလ်အား ငါးကြိမ် မြောက်၊ ရွှေသနအက်ဗိုလီးပါးနှင့် ပြည့်စုံသော သောတာပတ္တိဖိုလ် ပင့်မချုပ်သည် ငြင်း၊ လေးပါး၊ သုံးပါး၊ နှစ်ပါးနှင့် ပြည့်စုံသော သောတာပတ္တိဖိုလ်။ ခုတိယ၊ တတိယ၊ စတုတွေ့ရွှေသနစိတ်သည်ငြင်း၊ အနုလုံသည် မဟာကုသိုလ် တတိယအေး တို့တွင် တခုခုဖြစ်၍ ရွှေသနအက်ဗိုလီးနှင့် ပြည့်စုံသော သောတာပတ္တိဖိုလ် ပဋ္ဌာ ရွှေသနစိတ်သည်ငြင်း၊ ဘဝင်အယဉ်ကဲသူ့အလုံးရှုံးသောအတိုင်း နိမ္မာန်ကိုအာရုံပြ၍ များစွာဖြစ်၍ ချုပ်၏။ ထို့နောင်ဘဝင်။ ထိုသို့ဖြစ်သောအခါ (ဆိုမြဲ)။ ။[သကဒါဂါမိဖိုလ်၊ အနုဂါမိဖိုလ်လည်းနည်းတူ ချု။ ။အရဟာတ္တိဖိုလ်၍ မဟာ ကြိယာဉာဏသမ္မာယုတ်ကို အနုလုံချုသည်သာ ထူးသည်။]

“နိမ္မာန်အာဝါးနှာယ”ဟူ၍ ဟောတော်မူအပ်သော အနုဝါဒ၍။ “နိမ္မာန်”၏ အရကိုနိမ္မာန်ယူ၍ “အာဝါးနှာယ”၏ အရကို မနောခွဲ့ရှုံးရှုံးရှုံး နိမ္မာန် သည် မနောခွဲ့ရှုံးရှုံးရှုံးအား။၏။

ပစ္စည်းတပ်ဟန်ကား—

ရဟန်သုဂ္ဂိုလ်သည် နိမ္မာန်ကို ဆင်ခြင်လိုလတ်သော် ဘဝင်စလနာ၊ ဘဝဂုံပစ္စော်။ ထို့နောင်နိမ္မာန်ကို အာရုံပြ၍။ မနောခွဲ့ရှုံးရှုံးရှုံး။ ထို့နောင် မဟာကြိယာ ဉာဏသမ္မာယုတ်လေးခုတို့တွင် တခုခုသည် ပစ္စဝေက္ခကာဇာကိုစုံခုံနိုင်၍။ ထို့နောင် ဘဝင်။ ထိုသို့ဖြစ်သောအခါ (ဆိုမြဲ)။ ။[အောက်ဖလွှာန် ဝီထိလည်း နည်းတူချု]။

“အရဟာဝက္ခု”။ပါ၍ “ဝပ်သာတိ”ဟူ၍။ပါ၍ “စက္ခု”၏ အရကို စက္ခုပြသာဒု ယူ၍ “အရဟာဝ”။ပါ၍ “ဝပ်သာတိ”၏ အရကို ဝပ်သာနာပြသော မဟာကြိယာဇ္ဇာ။

ယဉ်စက္ခုပသာဒသည် ဝိပဿနာပြုသောမဟာကြိယံ၊ အား [သောတံအစွဲသည်ကို နည်းတူယူ]။ “ရှုပေ”၏ အရကိုစတုသမ္မတာနိကရပ်၍ အကျိုးဝင်သောရှုပါရှုယျာ “သဇ္ဈာ” အရကို ဒီသမ္မတာနိကရပ်၍ အကြံးဝင်သော သွေ့ပါရှု ယဉ် “ဂန္ဓာ၊ ရသော၊ ဖော်မြေ” အရကို စတုသမ္မတာနိကရပ်၍ အကျိုးဝင်သော ဂန္ဓာရုံ၊ ရသာရုံ၊ ဖော်မြေရုံယျာ “ဝတ္ထု”၏ အရကို ကမ္မဏရပ်၍ အကျိုးဝင်သော ဟာတ်ယောကဗောကတေ”၏ အရကိုလောကိုပါက် ဗာတို့သယျာ “ကြိယာမျာာကတေ”၏ အရကို ကြိယာဝိသယျာ (“အနိစ္စတေ”စသည်ကို ယူမြဲ)။

[စက္ခုအစရှိသည်ကို ကမ္မဏသာဖြစ်သောကြောင့် ဝကုစိတားသည်။ ရူပအစရှိသည်ကို စတုသမ္မတာနိက ဒီသမ္မတာနိက ဖြစ်သောကြောင့် ဗဟိုဝှစ်ထားသည်။ ဤမျှသောပါ၌ဖြင့် ရပ်သည် မကုန်တကားဟူမှ ကား။ နိဒဿနနည်းနာနနှင့်ရိကနည်းအားဖြင့် ဟောတော်မူသည်။ ထို့ကြောင့် ဗဟိုဝှစ်ထားသည် ဟူ၍လည်း ယူရမည်]။

“ဒီမြေန စက္ခုနာ ရှုပံ့ ပသာတိ” ပါ။ ပါ၌၌။ “ရှုပံ့”၏ အရကို ဗုရု, ပရိုစိန္တာ, သက္က, သုခုမ, ဖစ္စပြန်ရှုပါရှုယျာ “ဒီမြေန စက္ခုနာ ပသာတိ”၏ အရကို ဒီမြေစက္ခုကြိယာ အဘိညာ်ယျာ၍ (ဒိထိကို ရှာသူစွာ ချုံဖြို့)။

“ဒီမြာယ သောတမာတုယာ သွေ့ သုကာတိ” ပါ။ ပါ၌၌။ “သွေ့”၏ အရကို ဗုရု, ပရိုစိန္တာ, သက္က, သုခုမပစ္စပြန်သူ၌ရှုပါရှုယျာ “ဒီမြာယ သောတမာတုယာ သုကာတိ”၏ အရကို ဒီမြာယသောကြိယာ အဘိညာ်ယျာ၍ ဗုရု, ပရိုစိန္တာ, သက္က, သုခုမ, ဖစ္စပြန်သွာ်ရှုပါရှုယျာ ဒီမြာယသောကြိယာ အဘိညာ်အားပါ။၏။ (စေတော့ပရိုယူဘဏ် စသည်၍ယူမြဲ)။ “ရှုပါယတန်”၏ အရကို ပစ္စပြန်ရှုပါရှုယျာ “စက္ခုဝိညာ်သာ”၏ အရကို စက္ခုဝိညာ်ဇွေးယျာ (စက္ခုခွဲရရှိထဲ ချလေ။ သွေ့ပါယတန်ဖော်ကို နည်းတူယူ)။

“အမျာာကတာ ခန္ဓာ လူမြို့ဝိဓညာဏသာ”ဟူ၍ပါ။ ပါ၌၌။ “အမျာာကတာ ခန္ဓာ”၏ အရကို ပါအကဖြစ်သော ရှုပါဝါစကြိယာ ပစ္စပော်သတ္တ၊ သဟာ၊ သဟာသာ စသော နိမ့်တရှုပါရှုယျာ “လူမြို့ဝိဓညာဏသာ”၏ အရကိုလူမြို့ဝိဓညာဏသာ အဘိညာ်ယျာ (ဆိုမြဲ)။ “အမျာာကတာ ခန္ဓာ”၏ အရကို လွန်လေပြီးသော ခုနှစ်ရက်။ပါ။ သူတပါးတိ၏ ဝိပါက်ဆတို့သာ။ ကြိယာဝိသယျာ။။၏။၏။ “စေတော့ပရိုယူ ဥာဏသာ”၏ အရကို စေတော့ပရိုယူကြိယာ အဘိညာ်ယျာ။။၏။၏။ “အမျာာကတာ ခန္ဓာ”၏ အရကို ပုံမြေနိဝါဒဖြစ်သော ဝိပါက်ဆတို့သာ။ ကြိယာဝိသာ။ စေ။ အထွေးတို့သာ။ ရပ်အထွေးသဟု ဆိုအပ်သော ခန္ဓာဝါးပါးမှ လျောက်၍ သိသောနိမြာန်ယျာ “ပုံမြေနိဝါသာနှုန်သာ”၏ အရကို

ပဉာဏ်ရှင် အနုလောမ အာရမ္မကပစ္စည်း

၃၈၅

ပုံမွန်ဝါသာနသိတ် ကြိယာအဘိညာဦးယူ၍။ပါ။၏။ (အနာဂတ်သမှာလည်း  
နည်းတူယူ။ အနာဂတ် ဆိုသည်သာ ထူးသည်)။ ။ “အဗျာကတာ ခန္ဓာ  
အာဝဇ္ဇနာယ”။ပါ၌၌ “အဗျာကတာ ခန္ဓာ”၏ အရကို ဝိပါက်ဆတို့သ,  
ကြိယာဝိသ, ရုပ်အဋ္ဌဝိသ ယူ၍ “အာဝဇ္ဇနာယ”၏ အရကို မနောဒ္ဒါရာဝဇ္ဇန်း  
ယူ၍။ပါ။၏။ ဝိထိချုပြု။ (ပုထိုင်, သေက္ခသန္တာန်ဝိထိကို ချလေ)။

အဗျာကတာ ကုသလသု

အဗျာကတာပဒါဝသာနကို ဟောတော်မူသည်၏ အခြားမူး၌ ကုသလပဒါ  
ဝသာနကို ဟောတော်မူ၏။ ဟောဟန်ကား “အဗျာကတာ မဓမ္မာ ကုသ  
လသု။ပါ။အာရမ္မကပစ္စယေန ပစ္စယော”ဟူသည်တည်း။ ။သေက္ခာသေက္ခာဟု  
ဆိုအပ်သောသောတာပန်, သက္ကတိကို, အနာဂတ်, ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်။ ဖော်  
အောက်ဖို့ယူ သုံးခုကိုပုစ္စဝင်ကွဲ၍ကုန်၏။ (အနက်လွှာပြု၌)။

အဓိပါယ်ကား—

အဗျာကတမ္မသည် ကုသိုလ်မုံအား။ အာရမ္မကားပါ။၏။ အဘယ်....ကား  
ဝသက္ခာဟု ဆိုအပ်သော သောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ်သည် သောတာပတ္တိဖို့လ်ကို....  
သက္ကတိကိုမူးပုဂ္ဂိုလ်သည် သက္ကတိကိုမူးပုဂ္ဂိုလ်သည် အနာဂတ်  
ဖို့လ်ကို ဆင်ခြင်သောအခါ အောက်ပုဂ္ဂိုလ်သုံးခုသည် ဆင်ခြင်သော ကာမ  
ကုသိုလ်အား.... သေက္ခာဟုဆိုအပ်သော သောတာပန်, သက္ကတိကိုမူး  
အနာဂတ်ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် နိဗ္ဗာန်ကို ဆင်ခြင်သောအခါ နိဗ္ဗာန်သည် ဆင်  
ခြင်သော မဟာကုသိုလ် ဥုဏသမ္မယ်အား.... နိဗ္ဗာန်သည် ဂေါတ္တု  
ဝေါဒိန် ကိစ္စတပ်သော မဟာကုသိုလ် ဥုဏသမ္မယ်တဲ့၊ မဂ်လေးခုအား....  
[သေက္ခာဝါ စသည်တို့၌ အဓိပါယ်လွှာပြု၌။ အောက်ကနည်းကို မြှုပ်ဆုံးလေ]။

ဝိပါက်ပါ၌၌ ကတ္တားကား အရဟတ္တိဖို့လ်ကြုံသော ဝိပါက်ပွဲတို့သာ  
ကြိယာဝိသာ။ စေတသိက် အဋ္ဌတို့သာ။ ရုပ်အဋ္ဌဝိသာနိဗ္ဗာန် ပစ္စည်းတရား ရ၏။ ။  
သမ္မဒါန်ကား မဟာကုသိုလ်ရှစ်ခု၊ ဒီမွေစွဲ၊ ဒီမွေသောတာ၊ လူခြေခံစာ၊ စေတာပရိယ၊  
ပုံမွန်ဝါသာနသိတ်၊ အနာဂတ်သုံး ကုသိုလ်အဘိညာဦး မဂ်လေးခု။ အပွဲမညာ  
ကြုံသော စောသိက် ဆတို့သာ။ ပစ္စယျိုး၏။၏။

တနည်းအကျင်ကား—

မဟာကုသိုလ် ဥုဏဝိပုယ်လေးခုအား တပ်သော လောကိုဝိပါက်မာတို့သ  
ကြိယာဝိသ ရုပ်အဋ္ဌဝိသ မဟာကုသိုလ် ဥုဏသမ္မယ်လေးခုအား တပ်သော  
အရဟတ္တိဖို့လ်ကြုံသော ဝိပါက်ပွဲတို့သာ။ ကြိယာဝိသာ၊ ရုပ်အဋ္ဌဝိသ၊ နိဗ္ဗာန်၊

ဒီမွှေ့ကုသိုလ်အဘိညာဉ်အားတပ်သော ဒူရ, ပစိစန, သက္က, သုခုမ, ပစ္စပ်ရွှေပါရုံ၊ ဒီမွှေ့သောတ ကုသိုလ်အဘိညာဉ် အားတပ်သော ဒူရ, ပစိစန, သက္က, သုခုမ, ပစ္စပ်သွေးရုံ၊ ကုသိုလ်ဝကုသိုလ်အဘိညာဉ်အားတပ်သော သတ, သဟာသော နိမ့်တရုပ်ဟုဆိုအောင်သော အားရုံခြောက်ပါး၊ စေတောပရိယ ကုသိုလ်အဘိညာဉ် အားတပ်သော လှန်လေပြီးသော်ပါ၊ အရဟတ္ထိုလ်ကြုံသော ဝိပါက်ပ္မာတိ သူ။ ကြိယာဝိသဟု ဆိုအပ်သော ဓမ္မာရုံ၊ ပုံမွှေ့နိုင်ဖြစ်သော အရဟတ္ထိုလ်ကြုံသော ဝိပါက်ပ္မာတိ သူ။ ကြိယာဝိသ၊ ရှုပ်အငွေဝိသဟုဆိုအပ်သော ခန္ဓာဝါးပါး၊ ထိုခန္ဓာဝါးပါးမှလျှောက်၍ သိသော နိမ့်ဘုရားအုပ်သော အာရုံခြောက်ပါး (အနာဂတ်သမှာ အနာဂတ်ဖြစ်သောဆုံး) ပစ္စည်းတရား ရ၏။ ॥[သမ္မဒါန်ကား ကောက်မြဲ]။

ကရိုးပါ၍၏ အရကား တပြိုင်နက် ယထာရဟ တပ်ကောင်းသော အာရမ္မ ကမျိုး ရှုပ်ပစ္စယသတ္တိတိတွင် အာရမ္မကသတ္တိဟု ဆိုအပ်သော သတ္တိဝိသသ ရ၏။

“သက္ကာ ဖလံ ပစ္စဝေကွို့”ဟူ၍၊ ပါ၍၊ သောတာပန်ဖြစ်အံ့၊ “ဖလံ”၏ အရကို သောတာပတ္တိဖြောက်၍ “သက္ကာ ပစ္စဝေကွို့”၏ အရကို သောတာပန် သန္တာနှင့် ဆင်ခြောက်သော မဟာကုသိုလ် ဉာဏသမ္မယ်တေးခုဟုတ္တိတွင် တခုခုယူ၍ သောတာပတ္တိဖြောက်၍ “သက္ကာ ပစ္စဝေကွို့”၏ အရကို သက္ကာ ပတ္တိဖြောက်၍ “ဖလံ”၏ အရကို သက္ကာ ဂါမိဖိုလ်ယူ၍ “သက္ကာ ပစ္စဝေကွို့”၏ အရကို သက္ကာ ဂါမိသန္တာနှင့် ဆင်ခြောက်သော မဟာကုသိုလ် ဉာဏသမ္မယ်တေးခုဟုတ္တိတွင် တခုခုယူ၍၊ ပါ၍၊ အနာဂတ်ဖြစ်အံ့၊ “ဖလံ”၏ အရကို အနာဂတ်ဖိုလ်ယူ၍ (“သက္ကာ ပစ္စဝေကွို့”၏ အရကို ယူမြဲ၊ ဝိထိကို ပစ္စဝေကွေကာဝိထိချေလေ)။ “နိမ့်ဘုရား” အရကို နိမ့်ဘုရား၍ “သက္ကာ ပစ္စဝေကွို့”၏ အရကို မဟာကုသိုလ် ဉာဏသမ္မယ်ယူ၍၊ ပါ၍၊ (ကြိုးပစ္စဝေကွေကာ ဝိထိချေလေ)။ “နိမ့်ဘုရား”၏ အရကို နိမ့်ဘုရား၍ “ဂေါ်တြာဘုသာ”၏ အရကို ဂေါ်တြာဘုသာကို စိတ်ချေလေ)။ “နိမ့်ဘုရား”၏ အရကို နိမ့်ဘုရား၍ “ဂေါ်တြာဘုသာ”၏ အရကို ဂေါ်တြာဘုသာကို စိတ်ချေလေ)။ “မဂ္ဂသာ”၏ အရကို မဂ္ဂလေးခုယူ၍ နိမ့်ဘုရား၍ “ဂေါ်တြာဘုသာ”၏ မဂ္ဂလေးခုယူ၍ မဂ္ဂရိတ်ချေလေ။ ॥ (ပစ္စည်းတပ်ဘန်ဝိထိကို မဂ္ဂရိတ်ချေလေ)။ ॥

“သက္ကာ ဝါ ပုံဇာနာ ဝါ စက္ခာ” အစရှိသည်ကို “အများကတော အများကတော” နှင့်နည်းတူယူလေ။ ॥ကုသိုလ်၏ ယူသည်သာ ထူးသည်)။ ॥

### အများကတော အကုသလသာ

ကုသလပဒါဝသာနကို ဟောတော်မူသည်၏ အခြားမူး၌ အကုသလပဒါဝသာနကို ဟောတော်မူ၏ ဟောဟန်ကား “အများကတော ဓမ္မာ အကုသလသာ” သလသာ။ အာရမ္မယ်ပစ္စသွေးယန် ပစ္စယော”ဟူသည်တည်း။ (အန်ဂုဏ်လွယ်ပြီ)။

## အဓိပါယ်ကား—

အဓိပ္ပာကတမ္မသည် အကုသိုလ်မ္မအား အာရမ္မဏေ၏။အဘယ်သို့...ကား၊ စက္ခုပေသာဒကို အာရုပြု၍ သာယာသောအခါ လောဘမူ သောမနသာ သဟရတ် အား...နှစ်သက်သောအခါ သပိုတိကတဏာပြဋ္ဌာန်းသောလောဘမူ သောမနသာ သဟရတ် လေးခုအား...တပ်သောအခါ စုပြဋ္ဌာန်းသော လောဘမူ ရှစ်ခု အား...အမြင်များသောအခါ ဒီဇိုကတသမ္မယုတ် လေးခုအား...မဆုံးဖြတ်နိုင်သော အခါ ပိစိက္ခာ သဟရတ်အား...ပုံလွှင့်သောအခါ ဥစ္စသဟရတ်အား...နှလုံး မသာသောအခါ ဒေါသမူန္တေးအား...အာရမ္မဏေ၏။ (အကြင်းလွယ်ပြီ)။ ။

ကတ္တားပုံစံ၏အရကား လောကိုပိုက် ဗာတ္ထိုံသာ။ ကြိုယာဝီသာ။ စေတ သိုက် ပဲ့တိုံသာ။ ရုပ်အွှုံးတရား ရု၏။ ။သမ္မဒါန်ကား အကုသိုလ် ခွါဒသာ။ စေတသိုက် သတ္တိုံသာ ပစ္စယူပုန်တရား ရု၏။ ။ကရိုက်းကား ရှုစ်ပစ္စယ သတ္တိုံတိုံတွင် အာရမ္မဏေသတ္တိုံဟုချို့အပ်သော သတ္တိုံသေသ ရု၏။ ။

(“စက္ခု အသာဖေတီ”အစရှိသည်ပြင့် ဟောတော်မ္မအပ်သော အနုဝါဒ။ပါ။ ပါ၌၌ “စက္ခု”၏အရကို စက္ခုပေသာဒယူ၍ “အသာဖေတီ”အစရှိသည်၏ အရ ကိုအောက်က ယူမြှုတုံးယူလေ။ ဝိထိကုလည်း ချုမြှု)။ ။အာရမ္မဏေဝီဘက်ဝါရ ပြီး။

## အဓိပတ္ထွေး

## ကုသဝတာ ကုသလသာ

အာရမ္မဏေပစ္စွား၏ ဝိဘက်ဝါရကို ဟောတော်မ္မသည်၏ အခြားမွှေ့၏ အဓိပတ္ထွေး၏ ဝိဘက်ဝါရကို ဟောတော်မ္မ၏။ ထို...၌ တုံးသော်လည်း ကုသလဟာ၊ အကုသလဟာ၊ အဓိပ္ပာကတပဒ အားဖြင့် သုံးပါးအပြားရု၏။ ထို...တွင် ကုသလ ပဒကု ရှေးဦးစွာဟောတော်မ္မ၏။ ထို...၌ တုံးသော်လည်း ကုသလပဒဝါဝသာန အစရှိသောအားဖြင့် လေးပါး အပြားရု၏။ ထို...တွင် ကုသလပဒဝါဝသာနကို ရှေးဦးစွာ ဟောတော်မ္မ၏။ ဟောဟန်ကား “ကုသလော ဓမ္မာ”။ အဓိပတ္ထွေး ဟန္တွေဟန ပစ္စယော”ဟူသည်တည်း။

ကုသလော သော။ ဓမ္မာ သည်။ ကုသလသာ သော။ ဓမ္မသာ အား။ အဓိပတ္ထွေးဟန ဖြင့်။ ပစ္စယော သည်။ ဟောတိုံ၏။ အဓိပတ္ထိုံ သည်။ အာရမ္မဏေအဓိပတ္ထိုံ အာရမ္မဏေအဓိပတ္ထွင်း။ သဟဇာတာအဓိပတ္ထိုံ သဟဇာတာအဓိပတ္ထွင်း။ လူတိုံ သုံး။ ခုံဝိခေါာ နှစ်ပါးအပြားရု၏။ တေသုံးထိုနှစ်ပါးတိုံတွင်း။ အာရမ္မဏေအဓိပတ္ထိုံ အာရမ္မဏေအဓိပတ္ထိုံ။ ဝံး သုံး။ ဒွှေ့ဗာ မှတ်အပ်၏။ ဒါနိ-

ဒေသျေဓမ္မ၊ လူ။အပ်သော ဒါနဝတ္ထုကို။ ဒတ္ထာ-စဲတ္ထာ၊ စွန်၍။ တန်ညီးကား။ ဒါနီ၊ လူ။ကြောင်းဖြစ်သော ဒါနစေတနာကို။ ဒတ္ထာ-ပရီယောဒါပေတ္ထာ ဝိသုခုံ ကတ္ထာ၊ ရှုံး။ တံ့၊ ထိုပရီစွာဂဇ္ဇနတနေစေတနာ၊ ဝိသောဓနစေတနာ ပြဋ္ဌာန်းသော ကာမာ ကုသိုလ်ကို။ ရရှုကတ္ထာ၊ အလေးအမြတ်ပြု၍။ ပစ္စဝေကွေတိ၊ ၇၏။ 〔အကြောင်း အနုက်လွှာယုံပြီ〕။ ။သဟလာတာခံပတိ၊ သဟလာတာခံပတိကို။ ၁၄။ သူ့။ အဋ္ဌား၊ မိမိနှင့်သမ္မယုတ်ဖြစ်ကုန်သေား။ ခန္ဓာနံ၊ ထို့အား။ အခံပတိပစ္စယေန၊ ဖြင့်။ ပစ္စယော၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၇၏။ 〔အခံပြုယုံလွှာယုံပြီ〕။

### အာရမ္မကာခံပတိ

ကုသလေားပါ။ပါ၍။အာရမ္မကာခံပကြဖြစ်အံ့။ “ကုသလော ဓမ္မာ”ဟူသော ကတ္ထားပုဒ်၏အရကား အလေးအမြတ်ပြုအပ်သော အရဟတ္ထာမ်း ကြော်သော ကုသိုလ်ရီသာ။ စေတသိုက် အဋ္ဌား၊ ပစ္စည်းတရား ရ၏။

(တန်ညီးကား) အလေးအမြတ်ပြုတတ်သော မဟာကုသိုလ် ဥာဏ္ဍဝိပ္ပယုတ် လေးခွာအားတပ်သော အလေးအမြတ်ပြုအပ်သော လောကီကုသိုလ် သတ္တရသာ။ အလေးအမြတ်ပြုတတ်သော မဟာကုသိုလ်ဥာဏာသမ္မယုတ်လေးခွာအားတပ်သော အရဟတ္ထာမ်းကြော်သော ကုသိုလ်ရီသာ၊ ၈။ အဋ္ဌား၊ ပစ္စည်းတရားရ၏။

သမ္မဝါန်ကား အလေးအမြတ်ပြုတတ်သော မဟာကုသိုလ်ရှစ်ခု၊ ဝိရတိ၊ အပ္ပ မညာကြော်သော စေတသိုက် တေတ္ထိုံးသာ။ ပစ္စယူပြန်၏၅၏။ ။ကရိုက်းပါ၍။ အရကား တပြိုင်နှက် ယထာရဟတ်ကောင်းသော အာရမ္မကာခံပတိ၊ အာရမ္မကာ၊ အာရမ္မကုန်သုယာ။ ၍။ သမ္မသုံးပစ္စယသ္ထိတို့တွင် အာရမ္မကာခံပတိသတ္တိုံးအပ်သော သတ္တိုံးသော ရ၏။

“ဒါနီ ဒတ္ထာ တံ့ ရရှုကတ္ထာ ပစ္စဝေကွေတိ”ဟူ၍ ဟောတော်မူအပ်သော အနုဝါဒ ပါ၍။ တော်ပါ၍။ “ဒါနီ”၏အရကို အန္တ၊ ပါန၊ ဟရ၊ ဝတ္ထ အစရှိသော ဒါနဝတ္ထု၊ ဒါနစေတနာယူ၍ “ဒတ္ထာ တံ့”၏ အရကို ပရီစွာဂဇ္ဇနတနေနာ၊ ဝိသော ဓနစေတနာ ပြဋ္ဌာန်းသော ကာမကုသိုလ်ယူ၍ “ရရှုကတ္ထာ ပစ္စဝေကွေတိ”၏ အရကို အလေးအမြတ်ပြု၍ ဆင်ခြင်သော ကာမကုသိုလ်ယူ၍။ ပရီစွာဂဇ္ဇနတနေနာ၊ ဝိသောဓနစေတနာ ပြဋ္ဌာန်းသော ကာမကုသိုလ်သည် အလေးအမြတ် ပြု၍ ဆင်ခြင်သော ကာမကုသိုလ်ဘား၊ ပါ၍။ ။[ပစ္စည်းတပ်ဟန် ဝိထိကို အာရမ္မကာ အတိုင်းချေလေ]။

“သီလံ သမာဒိယိုံး တံ့ ရရှုကတ္ထာ ပစ္စဝေကွေတိ” ဟူ၍ ဟောဟော မူအပ်သေားပါ၍။ ပါ၍။ “သီလံ သမာဒိယိုံး တံ့”၏ အမှကို ဟ္မာဂျာသုံး၊ အသင်

ပုဂ္ဂနိုင်ရှင် အနေလောမ ကျိုးတိပစ္စသိုး

208

သီလဒဂေါ်၊ ပြဋ္ဌာန်းသော ကာမကုသိုလ်ယူ၍ “ဂရုဏ္တာ ပစ္စဝက္ခတိ”၏  
အရှင် အလေးအမြတ် ပြု၍ ဆင်ခြင်သော ကာမကုသိုလ်ယူ၍။ ပုံရှင်သီလ၊  
အသကိုလ် ဖေတနာ ပြဋ္ဌာန်းသော ကာမကုသိုလ်သည် အလေး အမြတ် ပြု၍  
ဆင်ခြင်သော ကာမကုသိုလ်အား။အာရမ္မဏာစိပတ်ပါပဲ၏။ ၂၆၎ထိအာရမ္မဏန္တ်  
နည်းတဲ့ ချလေ။ ၂၆၇ “သံလံ သမာဓိယိတ္တာ တံ ငရုဏ္တာ” အစရှိသည်တဲ့၏  
အရှင် အာရမ္မဏာစိပတ်ပါပဲ။

## သဟାଳାତାର୍ଥିପତୀ

သဟဇာတာခိပတ္တိဖြစ်အောင်။ ကတ္တားကား သမုပ္ပန္တခန္ဓာအား တပ်သော အခိပတ္တိ ပစ္စည်းကို ရသောအခါ မဟာကုသိုလ်ရှစ်ခု၊ မဂ်လေးခု၊ ကေနံရသော မဟာဂျုတ်ကုသိုလ်ကိုးခု၊ မဂ်လေးခု။ စေတသိုက် အငြေတိ သာ။ စိတ္တက္ကဏာ တရုတ်ခု ၌ရှိသော အခိပတ္တိတရာန်ကိုယ် သုံးပါး၊ လေးပါးတို့တွင် တပါးပါး ပစ္စည်းတရာန်၏။ သမုပ္ပန္တခန္ဓာအား အခိပတ္တိတရာန်ကိုယ်ကြည့်သော သမုပ္ပန္တခန္ဓာ ပစ္စယူပြန်တရာန်၏။ ကရိုက်းကား တပြုပြန်က် ယထာရဟတ်ကောင်းသော အခိပတ္တိ၊ ပေါတ္တိ၊ သဟဇာတာ၊ အညာမညာ၊ နှိမ်သယ၊ အာဟာရ၊ ကြိုးသယ၊ မဂ်၊ သမုပ္ပန္တ၊ အထိုး၊ အပိုကတာ။ ကြိုးတဆုံးပစ္စယာတ္ထိတို့တွင် သဟဇာတာခိပတ္တိသို့ဟု ဆုံးအပ်သော သထိုဝီသေသာ ရောင်။ ထိုသုံးပါတို့တွင် အာရကား ပဋိနအားဖြင့် ကတ္တားသာတော်း။

ခန္ဓာဝါရကား “သဟောတာစိပတ် ကုသလာစိပတ် သမ္မယုတ္တကာနံ ခန္ဓာနံ” ဟူ၍ ဟောတော်မူအပ်သော အနိဂုင်ပါဉီတော်ပါဉွှဲ “ကုသလာစိပတ်” ၏ အရာကို အမဲပတ် ထာရားကိုယ် သုံးပါး၊ လျေးပါးတို့တွင် တပါးပါးယူ၍ “သမ္မယုတ္တကာနံ ခန္ဓာနံ” ၏ အဆရား သမ္မယုတ္တခန္ဓာယူ၍ တဝါရလျှင် သမ္မယုတ္တခန္ဓာအား သဟောတာစိပတ် သတ္တြုဖြင့် ကျေးဇူးပြုသော အဖြစ်ကို “အခိုပတ်ပစ္စယေန ပစ္စယော” ဟု ဟောတော်မူ၏။

## ကုသလော အကုသလသာ

ကုသလပဒါဝသာနကို ဟောတော်မူသည်၏အခြားမဲ့၌ အကုသလ ပဒါဝသာန  
ကို ဟောတော်မူ၏။ ဟောဟန်ကား “ကုသလော ဓမ္မာ အကုသလသာ။။  
အခိုပတိပစ္စယော ပစ္စယော”ဟူသည်တည်း။ (အနက်လွှာဗြိ)။

၃၉၀

## တိကပဋ္ဌာန်း အရကောက်

အခို့ယ်ကား—

ကုသိုလ်မွေသည် အကုသိုလ်မွေအား အာရမ္မဏာခံပတ်သတ္တိ။၏။အဘယ်သို့...  
ကား အနှစ်၊ ပါန့်၊ ယရ့၊ ဝတ္ထာ အစရို့သော ရီနှင့်တူကို လျှပြု၍ ပရိစွာဂေဇ္ဇနာ၊  
ပိသောဓနဖေတနာ ပြဋ္ဌာန်းသောကာမကုသိုလ်ကို အလေးအမြတ်ပြု၍ သာယာ  
သောအခါ ပရိစွာဂေဇ္ဇနာ၊ ပိသောဓနဖေတနာ ပြဋ္ဌာန်းသော ကာမကုသိုလ်  
သည် လောဘမူ သောမန်သာဟရှုတ် လေးခုအား....နှစ်သာက်သောအခါ  
သပ္ပါတီကဗာတဗာ ပြဋ္ဌာန်းသော လောဘမူသောမန်သာဟရှုတ် လေးခုအား....  
တပ်သောအခါ ရာပြဋ္ဌာန်းသော လောဘမူ ရှုစွဲအား....အမြင်မူးသောအခါ  
ခိုင်ကဗာသမ္မယုတ် လေးခုအား....(၅၇၁၌။ကိုမြှု၍ ဆိုလေ)။

ကတ္တားကား အလေးအမြတ် ပြုအပ်သော လောကီကုသိုလ် သတ္တရသာ။  
ပစ္စည်းတရားရ၏။ သမ္မမြိုက်ကား အလေးအမြတ် ပြုတတ်သော လောဘမူရှုတ်။  
ပစ္စယူပြန်တရား ရ၏။ ကုရိုက်းကား တပြိုင်နက် ယထာရဟ တပ်ကောင်းသော  
အာရမ္မဏာ၊ အာရမ္မဏာခံပတ် အာရမ္မဏာပနီသာ သုံးပစ္စယာတ္ထိတွင်  
အာရမ္မဏာခံပတ်သတ္တိယု ဆိုအပ်သော သတ္တိရိုးသေသ ရ၏။

“ဒါနံ” ဒတ္ထာ တံ အသာဇေတ်” အစရို့သည်ဖြင့် ဟောတော်မူအပ်သော။ပါ၍  
ပါ၍ (ဒါနံ အရယူမြှု) “ဒတ္ထာ တံ”၏ အရကို ပရိစွာဂေဇ္ဇနာ၊ ပိသောဓန  
ဖေတနာ ပြဋ္ဌာန်းသော ကာမကုသိုလ်ယူ၍ “ဂရုကဗုတ္ထာ အသာဇေတ်”၏  
အရကို အလေးအမြတ်ပြု၍ သာယာသော လောဘမူ သောမန်သာဟရှုတ်  
ယူ၍ “အဘိန္ဒန္တံ”၏ အရကို အလေးအမြတ်ပြု၍ နှစ်သာက်သော လောဘမူ  
ပတ္တသာဟရှု၍။ (အထက်ကိုယူမြှု)။ ပရိစွာဂေဇ္ဇနာ၊ ပိသောဓနဖေတနာ  
ပြဋ္ဌာန်းသော ကာမကုသိုလ်သည် အလေးအမြတ် ပြုတတ်သော လောဘမူ  
ရှုစွဲခုအား။၏။။ (ပိတ်ချုပြု။။။ သိလံ သမာဒိယုတ္ထာ” အစရို့သည်၏ အရကို  
အာရမ္မဏာ က “ကုသလော အကုသလသာ”ကိုမြှု၍ ဆိုလေ)။

### ကုသလော အဗျာကတသာ

အကုသလပဒါဝသာနကို ဟောတော်မူသည်၏ အခြားမူး၌ အဗျာကတ ပဒါ  
ထာနကို ဟောတော်မူ၏။ ။ဟောဟန်ကား “ကုသလော ဓမ္မား အဗျာ  
တသာ။ပါ။ အခို့ပတ်ပစ္စယန် ပစ္စယော” ဟူသည်တည်း။ ။ကုသလောသော။  
ဓမ္မား သည်။ အဗျာကတသာ၊ သော။ ဓမ္မသာ အား။ (အနက်လွှာပြီ)။

အခို့ယ်ကား—

ကုသိုလ်မွေသည် အဗျာကတဓမ္မအား အာရမ္မဏာခံပတ်သတ္တိ။၏။  
အဘယ်သို့....ကား ရဟန်ပုဂ္ဂိုလ်သည် အရဟတ္ထမင်မှုသရှု အရဟတ္ထမင်ကို

## ပဉာဏ်ရု အနုလောမ အဓိပတ္ထပစ္ည်း

၃၉၁

အလေးအမြတ်ပြု၍ ဆင်ခြင်သောအခါ အရဟတ္ထမင်သည် အလေးအမြတ်ပြု၍ ဆင်ခြင်သော မဟာကြိယာဉာဏသမ္မယ်တ် လေးခုအား။ အာရမ္မဏီပတ္တိ။ ၎။ သဟဇာတာဓိပတ္တိ၌ ပဉာဏ်ကြိုကာရဘုံး၌ အဓိပတ္ထပစ္ည်းကိုရသောအခါ မဟာကုသိလ်ရှုစ်ခု။ ကေန်ရသော မဟဂူဗုတ်ကုသိလ်ကိုချုံခြင်း။ မင်လေးခုံ့ရှိသော အဓိပတ္တိတရားကုံး၌ သုံးပါး၊ လေးပါးတို့တွင် တပါးပါးသည် သာဓိပတ္ထိတ္ထုလရုပ်အား သဟဇာတာဓိပတ္ထသွေး။ ၎။

### အာရမ္မဏီပတ္တိ

အာရမ္မဏီပတ္ထဖြစ်အုံ၊ “ကုသလော” ကတ္ထားကား အလေးအမြတ်ပြုတတ်သော မဟာကြိယာဉာဏသမ္မယ်တ်လေးခုအားတပ်သော အရဟတ္ထမင်ပစ္ည်းတရား ရှု။ ။သမ္မဒါနကား အလေးအမြတ်ပြုတတ်သော မဟာကြိယာဉာဏသမ္မယ်တ်လေးခု။ ဝိရတိ၊ အပွဲမညာကြုံသော။ စေတသိက် တေတ္ထိသာ။ ပစ္စယူပွဲန်တရားရှု။ ။ကရိုက်းကား အာရမ္မဏီ၊ အာရမ္မဏီပတ္တိ၊ အာရမ္မဏီပနိသုယ် သုံးပစ္စယသွေးတို့တွင် အာရမ္မဏီပတ္ထသွေးဟု ဆိုအပ်သော သတ္တိဝိသော ရှု။

“အရဟာ မရှိ ဝဋ္ဌဟိတ္ထာ” အစရှိသော အနုဝါဒယူမြှုံး။ ဝိထိချမြှုံး။ ။ရဟန်သပုဂ္ဂရှိလ်သည် အရဟတ္ထမင်ကို အလေးအမြတ်ပြု၍ ဆင်ခြင်သော ဝိထိချလော့။

### သဟဇာတာဓိပတ္တိ

သဟဇာတာဓိပတ္ထဖြစ်အုံ။ ကတ္ထားကား သာဓိပတ္ထိတ္ထုလရုပ်အား တပ်သောပဉ္ဇာဝါကာရဘုံး၌ အဓိပတ္ထပစ္ည်းကို ရသောအခါ မဟာကုသိလ်ရှုစ်ခု၊ ကေန်ရသော မဟဂူဗုတ်ကုသိလ်ကိုချုံခြင်း။ မုန်လေးခု၊ စေတသိက် အားဖြတ်သံ စံတ္ထက္ခဏ တခုတခုချုံရှိသော အဓိပတ္တရားကုံး၌ သုံးပါး၊ လေးပါးတို့တွင် တပါးပါးပစ္ည်းတရား ရှု။ ။သမ္မဒါနကား သာဓိပတ္ထိတ္ထုလရုပ် ပစ္စယူပွဲန်တရား ရှု။ ။ကရိုက်းကား တပြုင်န်က် ယထာရဟ တပ်ကောင်းသော အဓိပတ္တိ၊ ဟေတ္တိ၊ သဟဇာတာ၊ နိသုယ်၊ အာဟာရ၊ လူနှိုးယ်၊ မရှိ၊ ဝိပွဲယူတ္တိ၊ အတ္တိ၊ အပိုက်တ္တိ၊ ဆယ်ပစ္စယသွေးတို့တွင် သဟဇာတာဓိပတ္ထသွေးဟု ဆိုအပ်သော သတ္တိဝိသော ရှု။

[ မဟာကြိယာဉာဏဝိပွဲယ်တ် လေးခုသည် ဉာဏ်ကင်းသောကြောင့် လောကုတ္ထရာတရားကို အာရုံပြုနိုင်သည်ဖြစ်၍ အာရမ္မဏီပတ္ထပစ္စယူပွဲန်မဖြစ်။ လောကိုတရားကို အဘယ်ကြောင့်အလေးအမြတ်မပြုသနည်းဟူမှုကား အထွေထွေအမြတ်သွေးရှုရောက်သော ရဟန်သပုဂ္ဂရှိလ်

သည် လောကီတရားကို အလေးအမြတ်မပြု။ လောကုတ္ထရာကိုသာ အလေးအမြတ်ပြုသည်။ ။ဒေါသမူလည်း အလေးအမြတ်မပြု။အဘယ် ကြောင့်နည်းဟူမှာကား ပြဋ္ဌာန်သော အမျက်ထွက်သော သသည် တစုံတခုသော တရားကိုမျှအလေးမပြုသောကြောင့်တည်း။ ထိုကြောင့် “န ဟိ ဒုဇွာ ကို ရု ကရောတိ”ဟု အင့်ကထာ မိန့်အပ်၏။ ။မောဟ မူလည်းအလေးအမြတ်မပြု။အဘယ်ကြောင့်နည်းဟူမှာကား မိုက်မဲတွေဂေ သောသူသည်လည်း တစုံတခုသော တရားကိုမျှ အလေးအမြတ် မပြုသော ကြောင့်တည်း။။

### ကုသလော ကုသလာဗျာကတသေ

ကုသလော ကုသလာဗျာကတယဉ်၍ ကတ္တားကား သမ္မတုတ္ထခွဲ့၊ သာဓိပတိ မိတ္တာရုံးတပ်သော ပွဲဝေါကာရှား၍ အဓိပတိပစ္စည်းကို ရသသာအခါ မဟာ ကုသိုလ်ရှုစ်ခု။ ကော်ရသော မဟရှုတ်ကုသိုလ်ကိုးခု။ မင်လေးချုပ်ရှိသော အဓိ ပတိတရားကိုယ်သုံးပါးလေးပါးတို့တွင် တပါးပါးပစ္စည်းတရား ရ၏။ သမ္မတိနိုကား အဓိပတိတရားကိုယ်ကြောင်သော သမ္မတုတ္ထခွဲ့၊ သာဓိပတိစိတ္တာရုံးပစ္စယူပြန် ပစ္စယူပြန် တရားရ၏။ ။ကရိုက်းကား တပြိုင်နက် ယထာရဟတပ်ကောင်းသော အဓိပတိ၊ ဟောတူ၊ သဟလာတူ၊ နိသုယ်၊ အာဟာရ၊ လျှို့ယူ၊ မရှု၊ အထိုး၊ အပိုက်တ ရှုံးကိုး ပစ္စယူသတ္တိတွင် သဟလာတူဓိပတိသတ္တိ ဟုဆိုအပ်သော သတ္တိပို့သေသ ရ၏။ (အနုဝါဒ္ဓိမြို့မြို့)။

### အကုသလော အကုသလသေ

ကုသလပဒကို ဟောတော်မူသည်၏ အခြား၍ အကုသလပဒကိုဟောတော် မူ၏။ ထူ...၍၍ တုံးသော်လည်း အကုသလပဒါဝသာနှ အစရှိသောအားဖြင့်သုံးပါး အပြားမျှ၏။ ထို...တွင် အကုသလပဒါဝသာနကို ရှေးဦးစွာ ဟောတော်မူ၏။ ဟောဟန်ကား“အကုသလော ဓမ္မာ အကုသလသေ။ပါ။ အဓိပတိပစ္စယောန ပစ္စယော”ဟူသည်တည်း။ (အနုက်လွှုယ်ပြီ)။

### အဓိပ္ပာယ်ကား—

အကုသိုလ်ဓမ္မသည်။။ ရာဂြိုင်သန်းသော လောဘမူ စိတ္တာပြီးကို အလေး အမြတ်ပြု၍ သာယာသောအခါ ရာဂြိုင် ပြဋ္ဌာန်းသော လောဘမူစိတ္တာပြီးသည် အလေးအမြတ်ပြု၍ သာယာသော လောဘမူ သောမနထုသဟရှုတ်လေးခု အား....နှစ်သက်သောအခါ သပိုတိကတော်ပြဋ္ဌာန်းသော လောဘမူ သော မနထု သဟရှုတ် လေးခုအား....အလေးအမြတ် ပြုတတ်သောအခါ ရာဂြိုင်သန်း သော လောဘမူအား....အမြင်မှားသောအခါ ဒို့ကိုတော် သမ္မတုတ္ထလေးခုအား

## ပဋိတေသန အနုလောမ အဓိပတိပစ္စည်း

၃၄၃

အာရုဏာဓိပတိ၊ ပါ၏။ ။သဟဇာတာဓိပတိ၌ အဓိပတိပစ္စည်းကိုရသောအခါ  
လောဘမူရှစ်ခု၊ ဒေါသမူ အေး၊ ဝိစိကိစ္စာကြောသော။ စော ဆုံးသာ။ ။စိတ္တက္က  
တခု တခု၌ ရှိသောအဓိပတိတရားကိုယ်သုံးပါးတို့တွင် တပါးပါးသည် သမ္မတုတ္ထ  
ခန္ဓာအား သဟဇာတာဓိပတိ၏။

### အ ၁၄၆၉၈၁ အ ပတိ

အာရုဏာဓိပတိဖြစ်အုံ။ “အကုသလော ကတ္တားကား အလေးအမြတ် ပြ  
တတ်သော လောဘမူရှစ်ခုအား တပ်သော အလေးအမြတ်ပြုအပ်သော လော  
ဘမူရှစ်ခု ပစ္စည်းတရား ရ၏။ ။သမ္မတိန်ကား အလေးအမြတ် ပြုတတ်သော  
လောဘမူရှစ်ခု။ စောသိကိုဗာရီသာ။ ပစ္စယူပွန်၏။ ။ကရိုက်းကား တပြိုင်နှင်  
ယထာရဟ တပ်ကောင်းသော အာရုဏာ၊ အာရုဏာဓိပတိ၊ အာရုဏာပန္နယ်  
ကြုံသုံးပစ္စယသတ္တိတို့တွင် အာရုဏာဓိပတိသတ္တိဟုဆိုအပ်သော သတ္တိဝိသေသ  
ရ၏။

[“ရာဂံ ကရုံကတ္တာ အသာဇာတိ”အစရှိသည်ဖြင့် ဟောတော်မူအပ်  
သော။ ပါ၌၌ အာရုဏာက နည်းကိုမို့၍ အနုဝါဒကိုဆိုလေ။ စိတ္တ  
ချလေ]။

### သဟဇာတာဓိပတိ

သဟဇာတာဓိပတိဖြစ်အုံ။ “အကုသလော”ကတ္တားကား သမ္မတုတ္ထခန္ဓာအား  
တပ်သော အဓိပတိပစ္စည်းကိုရသောအခါ လောဘမူရှစ်ခု၊ ဒေါသမူနွေး။ ဝိစိ  
ကိစ္စာကြောသော။ စော ဆုံးသာ။ စိတ္တက္ကတခုခုခု၌ ရှိသော အဓိပတိတရားကိုယ်  
သုံးပါးတို့တွင်တပါးပါးပစ္စည်းတရား ရ၏။ ။သမ္မတိန်ကား အဓိပတိတရားကိုယ်  
ကြောသောသမ္မတုတ္ထခန္ဓာပစ္စယူပွန်၏။ ။ကရိုက်းပါ၌ဗားတပြိုင်နှင်  
ယထာရဟ တပ်ကောင်းသော အဓိပတိ၊ သဟဇာတာ၊ အညုမည်၊ နိယ်ယ၊ အာဟာရ၊ လျှို့ယ်၊  
မဂ္ဂ၊ သမ္မတုတ္ထ၊ အတ္ထိ၊ အဝိဂက ကြုံဆယ်ပစ္စယသတ္တိတို့တွင် သဟဇာတာဓိပတိ  
သတ္တိဟုဆိုအပ်သော သတ္တိဝိသေသ ရ၏။ ။(အနုဝါဒဆိုပြ)။

### အကုသလောအဗျာကတသု

အကုသလော အဗျာကတသု၌ ကတ္တားကား သာဓိပတိ စိတ္တဇရပ်အား  
တပ်သော ပဉာဏ်ကာရုံး၌ အဓိပတိပစ္စည်းကို ရသောအခါ လောဘမူရှစ်ခု  
ဒေါသမူနွေး။ ဝိစိကိစ္စာကြောသော။ စောသိကို ဆုံးသာ။ စိတ္တက္ကတ တခုခုခု၌  
ရှိသော အဓိပတိတရားကိုယ်သုံးပါးတို့တွင် တပါးပါးပစ္စည်းတရား ရ၏။ ။သမ္  
မ္မတိန်ကား သာဓိပတိ စိတ္တဇရပ်။ ပစ္စယူပွန်၏။ ။ကရိုက်းကား တပြိုင်နှင်  
ယထာရုံးတပ်ကောင်းသော အဓိပတိ၊ သဟဇာတာ၊ နိယ်ယ၊ အာဟာရ၊ လျှို့ယ်။

၃၉၄

## တိကပဋ္ဌာန်း အရာကာာက်

မဂ္ဂ၊ ဝိပ္ပယုတ္တ၊ အထိုး၊ အပိုကတ ဉူးကိုပစ္စယသတ္တိတို့တွင် သဟဇာတာဓိပတီသတ္တိ  
ဟုဆိုအပ်သော သတ္တိပို့သော ရ၏။ ။(အနုဝါဒဆိုမြဲ)။

### အကုသလော အကုသလာဗျာကတသု

အကုသလော အကုသလာဗျာကတသု၍ ကဗ္ဗားကား သမ္မယုတ္တခန္ဓာ၊  
သာဓိပတီ စိတ္တဇရှုပ်အားတပ်သော ပဉာဏ်ကာရဘုံး၍ အဓိပတီပစ္စည်းကို ရ<sup>၁</sup>  
သောအခါ လောသမရှုစ်ခု။ ဒေါသမူဒွေး။ ဝိစိကိစ္စာကြော်သော။ စေတသို့  
ဆုံးသာ။ စိတ္တကွာက တခုတခုချုပ်ရှိသော အဓိပတီတရားကိုယ်သုံးပါးတို့တွင် တပါး  
ပါး ပစ္စည်းတရား ရ၏။ ။သမ္မဖိန်ကား သမ္မယုတ္တခန္ဓာ၊ သာဓိပတီစိတ္တဇရှုပ်။  
ပစ္စယူပုန်တရား ရ၏။ ။ကရိုဏ်းကား တပြုင်နက် ယဟာရဟတပ်ကောင်းသော  
အဓိပတီ၊ သဟဇာတ၊ နိဿာ၊ အာဟာရ၊ ကြိုးကြိုး၊ မဂ္ဂ၊ အထိုး၊ အပိုကတ ဉူးရှုံး  
ပစ္စယသတ္တိတို့တွင်သဟဇာတာ ဓိပတီသတ္တိဟုဆိုအပ်သော သတ္တိပို့သော ရ၏။  
(အနုဝါဒဆိုမြဲ)

### အဗျာကတော အဗျာကတသု

အကုသလပဒကို ဟောတော်မူသည်။ အခြားမျှ၍ အဗျာကတပဒကိုဟော  
တော်မူ၏။ ပါ။ ဟောဟန်ကား “အဗျာကတော ဓမ္မာ အဗျာကတသု။ ပါ။ အဓိ  
ပတီပစ္စယေန ပစ္စယော” ဟူသည်တည်း။ ။[အနက်လွှာယ်ပြီ]

### အဓိပ္ပာယ်ကား—

အဗျာကတဓမ္မသည် အဗျာကတဓမ္မအား။ ပါ။ အဘယ်သို့...ကား ရဟန္တာ  
ပုဂ္ဂိုလ်သည် အရဟတ္ထိုလ် နိုဗ္ဗာန်ကို အလေးအမြတ်ပြု၍ ဆင်ခြင်သောအခါ  
အရဟတ္ထိုလ် နိုဗ္ဗာန်သည် အလေးအမြတ်ပြု၍ ဆင်ခြင်သော မဟာကြိယာ  
ဉာဏသမ္မယုတ် လေးခုအား။ နိုဗ္ဗာန်သည် ဖို့လေးခုအား။ အာရမ္မဏီ  
ပတီ၏။ ။သဟဇာတာဓိပတ္တိ အဓိပတီပစ္စည်းကို ရသောအခါ မဟာကြိယာ  
ရှုံးခု။ ။ကော်ရသော မဟာဂုတ်ကြိယာကိုးခု။ ဖို့လေးခု။ စိတ္တကွာက တခုတခု  
ရှုံးသော အဓိပတီတရားကိုယ် သုံးပါး၊ လေးပါးတို့တွင် တပါးပါးသည် သမ္  
မယုတ္တခန္ဓာ၊ သာဓိပတီ စိတ္တဇရှုပ်တို့အား။၏။

### အာရမ္မဏီပတီ

အာရမ္မဏီပတီ ပြုစွာ။ အဗျာကတော ကဗ္ဗားကား အလေးအမြတ်  
ပြုတော်သော မဟာကြိယာ ဉာဏသမ္မယုတ် လေးခုအား တပ်သော အလေး  
အမြတ်ပြုအပ်သော အရဟတ္ထိုလ်၊ နိုဗ္ဗာန်။ ဖို့လေးခုအား တပ်သော နိုဗ္ဗာန်  
ပစ္စည်းတရား ရ၏။ ။သမ္မဖိန်ကား မဟာကြိယာ ဉာဏသမ္မယုတ်လေးခု။ ဖို့လ်

## ပရာဝါရ အနဲလောမ အဓိပတီပစ္စည်း

၃။၅

သေးခု။ စေတသိက်ဆတ္ထိုံးသူ။ ပစ္စယူပြန်၏။ (အပ္ပမညာ ကြံ့သည်)။ ၁။  
ကရိုက်းကား အာရမ္မကျ၊ အာရမ္မကျအဓိပတီ၊ အာရမ္မကျပန်သေး သုံးပစ္စယ  
သတ္တိတ္ထိတွင် အာရမ္မကျအဓိပတီ သတ္ထိုပါ၏။၏။

“အရဟာ ဖလံ”ပါ။ ပစ္စဝေက္ခိတီ” ဟူ၍ဟောပါ။ ပါ၌၌ “ဖလံ”  
၏ အရကို အရဟာတ္ထိုလ်ယူ၍ “အရဟာ ပစ္စဝေက္ခိတီ”၏ အရကို  
ရဟန်သန္တာနှင့် ဆင်ခြင်သော မဟာကြံယာ ဉာဏသမ္မယုတ်လေးခု  
ယူ၍ အာရမ္မကျနည်းကိုမျှ၍ ဆိုလေ။ ။ရိတ်ချလေ။

### သဟဇာတာအဓိပတီ

သဟဇာတာအဓိပတီ ဖြစ်အေး။ ကတ္တားကား သမ္မယုတ်ခန္ဓာ၊ သာအဓိပတီ စိတ္တာ  
ရှုပ်အား တပ်သော အဓိပတီပစ္စည်းကို ရသောအခါ မဟာကြံယာရှစ်ခု၊ ကေန်း  
ရသော မဟာဂျာတ်ကြံယာကိုးခု၊ ဖို့လုပ်လေးခု။ စေတသိက်အဗ္ဗာတုံးသုံး  
တခုတခုရှုပ်သော အဓိပတီတရားကိုယ် သုံးပါး၊ လေးပါးတို့တွင် တပါးပါး ပစ္စည်း  
တရား ရ၏။ ။သမ္မဒါန်းကား သမ္မယုတ်ခန္ဓာ၊ သာအဓိပတီ စိတ္တာရှုပ် ပစ္စယူပြန်တရား  
ရ၏။ ။ကရိုက်းကား တပြိုင်နှက်ယတာရဟ တပ်ကောင်းသော အဓိပတီ၊ ဟေတု၊  
သဟဇာတာ၊ အညမညာ၊ နှုန်သေး၊ ဝိပါက၊ အာဟာရ၊ ဉှုန်းယ၊ မရှု၊ သမ္မယုတ်၊  
ဝိပ္ပယုတ်၊ အတ္ထိုံး၊ အရိဂါတ ဤတဆုံးပစ္စယာသတ္တိတ္ထိတွင် သဟဇာတာအဓိပတီ  
သတ္တိဟု ဆိုအပ်သော သတ္တိုံးသေသ ရ၏။ ။[အနုဝါဒ ဆိုမြဲ]။

### အဗျာက်တောာ ကုသလသူ

အဗျာက်တောာ ကုသလသူ၌ ကတ္တားကား အလေးအမြတ်ပြုတတ်သော  
မဟာကုသိုလ်ဉာဏသမ္မယုတ်လေးခုအား တပ်သော အောက်ဖို့လ်သုံးခု၊ နိုဗာန်း။  
မဂ်လေးခုအား တပ်သော နိုဗာန်း ပစ္စည်းတရား ရ၏။ ။သမ္မဒါန်းကား မဟာ  
ကုသိုလ် ဉာဏသမ္မယုတ်လေးခု။ မဂ်လေးခု ပစ္စယူပြန်။ ၏။ ။ကရိုက်းကား  
အာရမ္မကျ၊ အာရမ္မကျအဓိပတီ၊ အာရမ္မကျပန်သေး သုံးပစ္စယာ။ပါ။ အာရမ္မကျ  
ဓိပတီ သတ္တိုံးသေသ ရ၏။

“သေက္ခာ ဖလံ ဂရု ကတ္တာ ပစ္စဝေက္ခို”။ပါ။ ပါ၌၌ “ဖလံ”၏ အရကို  
အောက်ဖို့လ်သုံးခုယူ၍ “သေက္ခာ ဂရု ကတ္တာ ပစ္စဝေက္ခို”၏ အရကို အလေး  
အမြတ်ပြု၍ ဆင်ခြင်သော မဟာကုသိုလ် ဉာဏသမ္မယုတ်လေးခု ယူ၍ပါ။ ၏။

(ပစ္စည်းတပ်ဟန်းကား သောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ်သည် သောတာပတ္တိုံးကို  
အလေးအမြတ်ပြု၍ ဆင်ခြင်လိုလ်တ်သော ဤဘို့အစရုံသည်ဖြင့် ပစ္စဝေက္ခိုကာ  
ဒီထိုကို အာရမ္မကျအတိုင်း ချလေ။ ။“နိုဗာန်း” အရကို နိုဗာန်းယူ၍ “ဂေါ်

၃၉၆

## တိကပဋ္ဌာန်း အရကောက်

ဘုသာ” အရကို ဂေါ်တွေဘုက္ခစိတ်တပ်သော မဟာကုသိယ် ပင်မဏ္ဍား တတိယဏ္ဍား ယူ၍ “ဝေါဒါနသာ” ယူမြှုပြု။ ။ “မဂ္ဂသာ”၏ အရကို မဂ္ဂလေးခု ယူ၍ ဆိုမြှုပြု။ ဝိထိ ကို မဂ္ဂဝိထိ ချလေ)။

### အများကတော့ အကုသလသာ

အများကတော့ အကုသလသာ၌ (အနက်လွှာယိုပြီ။ ။ အဓမ္မပြုယ်ကိုလည်း ဆိုမြှုပြု)။ ။ ကတ္တားကား အလေးအမြတ် ပြုတတ်သော လောဘမူရှစ်ခုအား တပ်သော အလေးအမြတ်ပြုအပ်သော လျှပ်ဖြစ်သော နိုဒ်နှင့်အနွားရသာ။ ဒုက္ခ သဟဂုတ် ကာယဝိညာဉ် ကြုံတ်သော လောကိဝိပါက် ကေတိုံသာ။ ကြုံယာဝိသာ။ စေတသိက် ပုံးတိုံသာ။ ပစ္စည်းတရား ရ၏။ ။ သမွဒါန်ကား လောဘမူရှစ်ခု။ စေတသိက် ဗာဝိသာ။ ပစ္စယူပြုပြုပြု။ ပြု၏။ ။ ကရိုက်းကား အာရမ္မဏာ၊ အာရမ္မဏာ ဓိပတ်၊ နိုသာယ၊ ဥပန်သာယ၊ ပုံရေဇာတ်၊ ဝိပုံယူတဲ့၊ အတိုံ၊ အဝိဂတ ဤရှစ် ပစ္စယသွေးတိုံတွင် အာရမ္မဏာဓိပတ်သွေး။ ပြု။ ရ၏။

“စက္ခု ဂရုံကတ္တာ အသာအေးတိ” အစရိုသည်ဖြင့် ဟောတော်။ ပါ၌ ပါ၌ “စက္ခု”၏ အရကို အလေးအမြတ် ပြုအပ်သော လျှပ်ဖြစ်သော စက္ခု ပသာဒ ယူ၍ “ဂရုံကတ္တာ အသာအေးတိ”၏ အရကို အလေးအမြတ် ပြုတတ် သော ဓလာဘမူ သောမနသာသဟဂုတ် ယူ၍ “အသိနှစ်တိ”၏ အရကို အလေးအမြတ်ပြုတတ်သော သပိုတိကတော်ပြဋ္ဌာန်းသော သောမနသာ သဟဂုတ်ယူ၍ “ရှာဂါ ဥပ္ပါဒ္ဓာ”၏ အဂုံကို အလေးအမြတ် ပြုတတ်သော ရာဂုဏ်ပြဋ္ဌာန်းသော လောဘမူယူ၍ “ဒိဋ္ဌ ဥပ္ပါဒ္ဓာ”၏ အရကို အလေးအမြတ် ပြုတတ်သော ဒိဋ္ဌဂတသမ္မယူတဲးခုကိုယူ၍ အလေးအမြတ် ပြုအပ်သော လျှပ်ဖြစ်သော စက္ခုပသာအသည် အလေးအမြတ် ပြုတတ်သော လောဘမူအား ပြု၏။ [“သောတိ” အစရိုသည်၌လည်း နည်းတူးသူလေ] အရကောက်ကို နှုလုံးသွင်း၍ အနုဝါဒဆို။

အဓိပတ် ပြီး၏။

### အနန္တရ ပစ္စည်း

#### ကုသလော ကုသလသာ

အဓိပတ်ပစ္စည်း၏ ဝိဘင်္ဂဝိရကို ဟောတော်မူသည်၏ အခြားမူးမူး အနန္တရ ပစ္စည်း၏ ဝိဘင်္ဂဝိရကို ဟောတော်၏။ (စို့မြှုပြု)။ ။ ဟောဟန်ကား “ကုသလော ဓမ္မာ ကုသလသာ”ပြု။ အနန္တရပစ္စယေန ပစ္စယော” ဟူသည် တည်း။ ။ ကုသလော၊ သော၊ ဓမ္မာ၊ သည်။ ကုသလသာ၊ သော၊ ဓမ္မသာ၊ အား။ အနန္တရပစ္စယေနအဖြင့်။ ပစ္စယော။ ပြု၏။ ပုံရိမာ ပုံရိမာ၊ ရေးရေး၌

## ပုဂ္ဂိုလ်အနှစ်ရပစ္စည်း

၃၄၇

ဖြစ်ကုန်သော။ ကုသလာ၊ ကုန်သော။ ခန္ဓာ၊ အဆုံးလောကြို့သော လောကီ ကုသိုလ်သတ္တရသ နာမက္ခနာ တို့သည်။ ပစ္စီမာန် ပစ္စီမာန်၊ ကုန်သော။ ကုသလာန်၊ ကုန်သော။ ခန္ဓာန်၊ ပဋိမလောကြို့သော ကုသိုလ် ကောဝါသ နာမက္ခနာတို့အား။ အနှစ်ရပစ္စယန်ဖြင့်။ ပစ္စယော၊ သည်။ ဟောတို့၏။ အနှစ်လောမ်၊ သခံရတရားလျှင် အာရုံရှုံးသော အနုလုံကိစ္စ တပ်သော မဟာ ကုသိုလ် ပဋိမဒွေး၊ တတိယဒွေး သည်။ ဂေါ်ကြော့သူသာ၊ နိမ္မာန်လျှင်အာရုံရှုံးသော ဂေါ်ကြော့ကုစ္စတပ်သော မဟာကုသိုလ် ပဋိမဒွေး၊ တတိယဒွေးအား။ အနှစ်လောမ်၊ သခံရတရားလျှင် အာရုံရှုံးသော အနုလုံကိစ္စတပ်သော မဟာကုသိုလ် ပဋိမဒွေး၊ တတိယဒွေးသည်။ ဂေါ်ဒါနသာ၊ နိမ္မာန်လျှင် အာရုံရှုံးသော ဂေါ်ဒါနကိစ္စတပ်သော မဟာကုသိုလ် ပဋိမဒွေး၊ တတိယဒွေးအား။ ဂေါ်ကြော့၊ နိမ္မာန်လျှင်အာရုံရှုံးသော ဂေါ်ကြော့ကုစ္စတပ်သော မဟာကုသိုလ် ပဋိမဒွေး၊ တတိယဒွေးသည်။ မဂ္ဂသာ၊ သောတာပတ္တိမ်အား။ ဂေါ်ဒါန၊ နိမ္မာန်လျှင် အာရုံရှုံးသော ဂေါ်ဒါနကိစ္စတပ်သော မဟာကုသိုလ် ပဋိမဒွေး၊ တတိယဒွေးသည်။ မဂ္ဂသာ၊ အထက်မင်သုံးခုံအား။ အနှစ်ရပစ္စယန်၊ ဖြင့်။ ပစ္စယော၊ သည်။ ဟောတို့၏။

### အပို့ယ်ကား—

ကုသိုလ်ဓမ္မသည် ကုသိုလ်ဓမ္မအား အနှစ်ရ၍၏။ အဘယ်....ကား၊ အဆုံးလောကြို့သော ရှေးရှေးသောလောကီကုသိုလ် သတ္တရသသည် ပဋိမလောကြို့သော နောက်နောက်သော ကုသိုလ် ကောဝါသအား အနှစ်ရ၍ပါ၏။

ကတ္တားကား အဆုံးလောကြို့သော ရှေးရှေးသော လောကီကုသိုလ် သတ္တရသ ပစ္စည်း။၏။ သမ္မဝါန်ကား ပဋိမလောကြို့သော နောက်နောက်သော ကုသိုလ် ကောဝါသ။ ပစ္စယူပွဲ၏။၏။

### တနည်းကား—

ကတ္တားကား မဟာကုသိုလ် ခုတိယလောအား တပ်သော ပဋိမလော၍ပါ။ သတ္တရမလောအားတပ်သော ဆင့်လော။ မဟာရှုတ်ကုသိုလ် သောမနဿသဟရှုတ် လေးခု၊ မဂ်သောမနဿသဟရှုတ် တဆဲခြောက်ခုအား တပ်သော ဂေါ်ကြော့၊ ဂေါ်ဒါန ကိစ္စတပ်သော မဟာကုသိုလ် ပဋိမဒွေး။ မဟာရှုတ်ကုသိုလ် ဥပေါက္ာ သဟရှုတ် ငါးခု၊ မဂ်ဥပေါက္ာသဟရှုတ် လေးခုအား တပ်သော ဂေါ်ကြော့၊ ဂေါ်ဒါန ကိစ္စတပ်သော မဟာကုသိုလ် တတိယဒွေး။ သမာပဇ္ဇန်ထိုံးနောက် နောက်သော မဟာရှုတ်ကုသိုလ်အား တပ်သော ရှေးရှေးသော လောကဗျာ။ မဟာရှုတ်ကုသိုလ် ပစ္စည်းတရားရ၏။ သမ္မဝါန်ကား မဟာကုသိုလ် ခုတိယား လောကဗျာ။ မဟာရှုတ်ကုသိုလ် ကိုးခု၊ မဂ်လေးခု ပစ္စယူပွဲ၏။၏။

၃၉၈

## တိကပဋ္ဌာန်း အရက္ခာက်

ကရိယ်ကား တပြိုင်နက် ယထာရဟ တပ်ကောင်းသော အန္တရ၊ သမန္တရ၊ ရှုပ်နိယ်ယ၊ အာသယဝန်၊ နတ္တီ၊ ဝိဂတ ဤခြားက်ပစ္စယသတ္တိတို့တွင် အန္တရ၊ သတ္တိဟု ဆိုအပ်သော သတ္တိရှိသော ရှုံး။

“ပုဂ္ဂိမာ ပုဂ္ဂိမာ ကုသလာ ဓမ္မာ ပစ္စမာန် ပစ္စမာန် ကုသလာန်”။ပါ။ ပါ၌၌ “ပုဂ္ဂိမာ ပုဂ္ဂိမာ ကုသလာ ဓမ္မာ” ဤသောပါ၌၌၏အရကို မဟာကုသိုလ် ခုတိယ ဇောအား တပ်သော ပွဲမဇော။ပါ။ သတ္တုမဇောအား တပ်သော ဆဋ္ဌဇော။ မဟာဂုဏ်ကုသိုလ် သောမနှယ်သဟရှုံးခဲ့။ မင်သောမနှယ်သဟရှုံးတဆုံး ခြားက်ခုအားတပ်သော ဂေါ်တြေဘူး ဝေါဒိန်ကိုစွဲတပ်သော မဟာကုသိုလ်ပွဲမ ဇွေး။ မဟာဂုဏ်ကုသိုလ် ဥပေကွာသဟရှုံး ဝါးခဲ့။ မင်ဥပေကွာသဟရှုံး လေးခုအားတပ်သော ဂေါ်တြေဘူး ဝေါဒိန်ကိုစွဲတပ်သော မဟာကုသိုလ် တထိယ ဇွေး။ သမာပဋ္ဌနရီထိ၌ နောက်နောက်သော မဟာဂုဏ် ကုသိုလ်အား တပ်သော ရွှေးရွှေးသော ဇောတူ မဟာဂုဏ်ကုသိုလ်ယူ၍ “ပစ္စမာန်”။ပါ။ ပါ၌၌၏အရကို မဟာကုသိုလ် ခုတိယာခိုဇော၊ မဟာဂုဏ်ကုသိုလ် ကိုးခဲ့ မင် လေးခုယူ၍ အဆုံးဇောကြော်သော ရွှေးရွှေးသော လောကီကုသိုလ် သတ္တရသ သည် ပွဲမဇောကြော်သော နောက်နောက်သော ကုသိုလ်ကော်သအား အန္တရ။၏။

“အနုလောမ ဂေါ်တူဘယ်”။ပါ။ ပါ၌၌ “အနုလောမ”၏ အရကို သခ်ဗျာ တရားလျှင်အာရုံရှိသော အနုလုံကိုစွဲတပ်သောမဟာကုသိုလ် ပွဲမဇွေး တတိယ ဇွေးယူ၍ “ဂေါ်တူဘယ်”၏ အရကို နိဗ္ဗာန်လျှင်အာရုံရှိသော ဂေါ်တူဘုံး တပ်သော မဟာကုသိုလ် ပွဲမဇွေး၊ တတိယဇွေး ယူ၍ အနုလုံ ကိုစွဲတပ်သော မဟာကုသိုလ် ပွဲမဇွေး၊ တတိယဇွေးအား အန္တရ၏။

“အနုလောမ ဝေါဒိန်သ”ယူ၍။ပါ။ ပါ၌၌ “အနုလောမ”၏ အရကို သခ်ဗျာ လျှင်အာရုံရှိသော အနုလုံကိုစွဲတပ်သော မဟာကုသိုလ် ပွဲမဇွေး၊ တတိယဇွေး ယူ၍ “ဝေါဒိန်သ”၏ အရကို နိဗ္ဗာန်လျှင်အာရုံရှိသော ဝေါဒိန်ကိုစွဲတပ်သော မဟာကုသိုလ် ပွဲမဇွေး၊ တတိယဇွေးယူ၍။ အနုလုံကိုစွဲတပ်သော။ပါ။ အား။ အန္တရ သတ္တိ။၏။

“ဂေါ်တူဘူး မဂ္ဂယ်”ယူ၍။ပါ။ ပါ၌၌ “ဂေါ်တူဘူး”၏ အရကိုနိဗ္ဗာန်လျှင်အာရုံရှိသော ဂေါ်တူဘုံး တပ်သော မဟာကုသိုလ် ပွဲမဇွေး၊ တတိယဇွေး ယူ၍ “မဂ္ဂယ်”၏ အရကို သောတာပတ္တိမ် ယူ၍ ဂေါ်တူဘုံး တပ်သော။ပါ။၏။

“ဝါဒါန် မဂ္ဂသ” ဟူ၍၊ ပါ၌၌ “ဝါဒါန်”၏ အရကို နိမ္မာန်လျှင်၊ အာရုံးရှုံးသော ဝါဒါန်ကိုစွဲ တပ်သော မဟာကုသိလ် ပွဲမဖွေး၊ တတိယဖွေး ယူ၍ “မဂ္ဂသ”၏ အရကို အထက်မက်သုံးခု ယူ၍ ဝါဒါန်ကိုစွဲ တပ်သော်။

[ဤ] “ကုသလော ကုသလသ”၏ “ပုရိမာပုရိမာ”အစရိသော ပါ၌ကို ကား ဘုတ္တေ၊ ဘုပြား ဖြစ်ကုန်သော ကုသိလ်နာမက္ခနာတို့ကို တပေါင်း တည်းပြု၍ ဟောတော်မူသည်။ ထိုသို့ဟောတော်မူလျှင် ကုသိလ်သည် ကုသိလ်ချင်းအား အနှစ်ရသွှေ့ဖြင့်ကျေးဇူးပြုသောတရားသည် ကုန်ပြီး လျက် “အနုလောမံ ဂေါ်ပြောသုံး၊ အနုလောမံ ဝါဒါနသုံး”ဟု ဟောတော်မူပြန်သည်ကား ဘုတ္တေချင်းပင် ဖြစ်သော်လည်း နာနာရမ္မဏ ဖြစ်သောတရားသည် နာနာရမ္မဏတရားအား ကျေးဇူးပြုရသလော၊ မပြုရသလော ဟူသော ယုံမှားသက်ာကို နစ်စေခြင်းငါး ဟောတော် မူသည်။ ။ “ဂေါ်ပြော မဂ္ဂသ၊ ဝါဒါန် မဂ္ဂသ” တို့ကိုကား နာနာ ဘုမ္မအားဖြင့် ဟောတော်မူသည်။]

### ကုသလော အဓိကတသု

“ကုသလော အဓိကတသု”၏ ကုသလံ၊ လောကိုကုသိလ် သတ္တရသ အဆုံးလောသည်။ ဝှုံးနသု၊ တဒါရုံ၊ ဘဝ်အား။ မဂ္ဂါ၊ မဂ်လေးခုသည်။ ဖလသု၊ ဖိုလ်လေးခုအား။ အနုလောမံ၊ သခံ့ရတရားလျှင် အာရုံးရှုံးသော အနုလုံကိုစွဲ တပ်သော မဟာကုသိလ် ပွဲမဖွေး၊ တတိယဖွေးသည်။ သေက္ခာယ၊ သေက္ခာဖြစ်သော်။ ဖလသမာပတ္တိယ၊ ဖလသမာပတ်အား။ နိရောဓ၊ နိရောဓ သမာပတ်မှု။ ဝှုံးဟန္တသု၊ ထသောအနာဂတ်ပုဂ္ဂိုလ်၏။ နေဝသညာနာသညာ ယတနုကုသလံ၊ သည်။ ဖလသမာပတ္တိယ၊ အနာဂတ်ပုဂ္ဂိုလ်ဟု ဆိုအပ်သော ဖလသမာပတ်အား။

### အဓိပါယ်ကား—

ကုသိလ်မဓုသည် အဓိကတဓမ္မအား အနှစ်ရှာ၏။ အဘယ်သို့...ကား လောကိုကုသိလ်သတ္တရသ အဆုံးလောသည် တဒါရုံ၊ ဘဝ်အား....မဂ်လေးခု သည် ဖိုလ်လေးခုအား....နိရောဓသမာပတ်မုယသောအခါ နေဝသညာ နာသညာယတနုကုသလံ၊ သည်။ ဖလသမာပတ္တိယ၊ အနာဂတ်ပုဂ္ဂိုလ်အား....အနှစ်ရှာပါ၏။

ကတ္တားပုံ၏အရကား လောကိုကုသိလ်သတ္တရသ အဆုံးလော၊ မဂ်လေးခု ပစ္စည်းတရား ရ၏။ ။သမ္မပါန်ကား သန္တိရဏသုံးခု။ မဟာဝိပါက်ရှုစ်ခု။ မဟရှုတ်ဝိပါက်ကိုးခု။ ဖိုလ်လေးခု။ ပစ္စယူပုံ၏။

တနည်းကား—

မဟာကုသိုလ်ဇောနောင် တဒါရိကျသည်ဖြစ်အဲ၊ တဒါရိကောဒသ။ မကျသည်ဖြစ်အဲ၊ ဘဝ်ဓကူန်ခီသအား တပ်သော မဟာကုသိုလ် အဆုံးဇေား။ အောက်ဖိုလ် သောမျှသာသဟဂုတ် တဆုံးဖြစ်အားတပ်သော အနုလုပ်စိစ္စ တပ်သော မဟာကုသိုလ်ပဋ္ဌာန်ဖွေး၊ အောက်ဖိုလ် ဉာဏ်ကျသဟဂုတ် သုံးခုအားတပ်သော အနုလုပ်စိစ္စတပ်သော မဟာကုသိုလ် တတိယဖွေး။ ပဋ္ဌဝါကာရ တိဟိတ်ဘဝ်ကိုးခုအားတပ်သော ရုပ်ဝါစရ် ကုသိုလ်အဆုံးဇေား။ ပဋ္ဌဝါကာရ တိဟိတ်ဘဝ်ကိုးခု။ အာကာသာန္တာယတန် ဘဝ်အား တပ်သော အာကာသာန္တာယတန်ကုသိုလ် အဆုံးဇေားပါ။ တိဟိတ်ဘဝ်တောရသ။ နိရောဓာမာပတ်မှ ထပောအခါ အနာဂတိဖိုလ်အား တပ်သော နေဝါယဉ်ာသာန္တာယတန်ကုသိုလ် အဆုံးဇေား။ သောတာပတ္တိဖိုလ်အား တပ်သော သောတာပတ္တိမ်းပါ။ အရဟတ္တိဖိုလ်အားတပ်သော အရဟတ္တိမ်းပါ။ ပဋ္ဌည်းတရား ရ၏။ (သွေ့ခိုက်မြို့)။

ကရိုစ်းကား တပိုင်နှက် ယထာရုဟတပ်ကောင်းသော အနှစ်ရ၊ သမန်စရ်၊ ဥပန်းယယ်၊ ကမ္မ၊ နှစ်း၊ ဝိုက် ဉာဏ်ပစ္စယသွေ့တိတုင် အနှစ်ရသွေ့ပါ။ ရ၏။

“ကုသလံ ဝိုင်းနှစ်”။ပါ။ ပါ၍၌ “ကုသလံ”၏ အရကို လောကီကုသိုလ် သတ္တရသ၊ အဆုံးဇောယူ၍ “ဝိုင်းနှစ်”၏ အရကို သိနိုင်သုံးခဲ့၊ မဟာဝိုင်ပိုက် ရွှေ့ခဲ့၊ မဟာဂုတ်ပိုက်ကိုချယ်၍ လောကီကုသိုလ် သယ္ယူရသ အဆုံးဇောသည် တဒါရိ၊ ဘဝ်အား အနှစ်ရ၏၏။ ၂“မဂ္ဂါ ဖလသာ” ဟူ၍၌။ ပါ၍၌ “မဂ္ဂါ”၏ အရကို မဂ္ဂါလေးခု ယူ၍၌ “ဖလသာ”၏ အရကို ဖိုလ်ခလေးခု ယူ၍၌ မဂ္ဂါလေးခလေးသည်ဖိုလ်လေးခုအား။၏။ ၂“အနှစ်လောမံ သေက္ခာယ ဖလသမာ ပတ္တိယာ”။ပါ။ ၃၌ “အနှစ်လောမံ”၏ အရကို သခ်ဗြာတရားလျှင် အာရုံရှိသော အနုလုပ်စိစ္စ တပ်သော မဟာကုသိုလ် ပဋ္ဌာန်ဖွေး၊ တတိယဖွေး ယူ၍၌ “ဖလသမာ ပတ္တိယာ”၏ အရကို အောက်ဖိုလ်သုံးခု ယူ၍၌ အနုလုပ်စိစ္စတပ်သော။ပါ။ အောက်ဖိုလ်သုံးခုအား အနှစ်ရ၏၏။ ၂“နိရောဓာ ဝိုင်ဟန္တာယ နေဝါယဉ်ာသာန္တာယတန်သာယလံ ဖလသမာပတ္တိယာ” ဟူ၍၌။ ပါ၍၌ “နေဝါယဉ်ာသာန္တာယတန်သာယလံ”၏ အရကို နိရောဓာမာပတ်မှ ထသောအခါ ငန် သည်နာသည်ာယတန်သာယလံ ယူ၍၌ “ဖလသမာပတ္တိယာ”၏ အရကို အနာဂတ်ဖိုလ်ဟု ဆိုအပ်သော ဖလသမာပတ် ယူ၍၌ နေဝါယဉ်ာနာသည်ာယတန်သာယလံ အနာဂတ်ဖိုလ်အား။၏။

## ပဋိတိရ အနုလောမ အနှစ်ပစ္စည်း

၄၀၀

### အကုသလော အကုသလသု

“အကုသလော ဓမ္မာ အကုသလသု။ပါ။ အနှစ်ရ ပစ္စယော ပစ္စယော”  
 (အနက်လွယ်ပြု)။ ။

### အဓိပါယ်ကား—

အကုသိုလ်ဓမ္မသည် အကုသိုလ်ဓမ္မအား။ အနှစ်။ပါ။၏။ အဘယ်သို့...ကား  
 အကုသိုလ်ခွဲဗီဒ္ဓဘာသု ပဋိတောသည် အုတိယတောအား။ပါ။ ဆဋ္ဌတောသည် သတ္တမ  
 တောအား အနှစ်ရ။ပါ။၏။။

ကတ္တားကား အဆုံးတောကြုံသော ရွှေးရွှေးသော အကုသိုလ်ခွဲဗီဒ္ဓဘာ  
 ပစ္စည်းတရား ရ၏။ ။သမုဒိန်ကား ပဋိတောကြုံသော နောက်နောက်သော  
 အကုသိုလ်ခွဲဗီဒ္ဓဘာသု ပစ္စယူပွဲန်တရား ရ၏။။

### တန်ည်ကား—

အကုသိုလ် အုတိယတောအား တပ်သော ပဋိတော။ပါ။ သတ္တမတောအား  
 တပ်သော ဆဋ္ဌတော။ ပစ္စည်းတရားရ၏။ ။သမုဒိန်ကား အကုသိုလ်ခွဲဗီဒ္ဓဘာ  
 အုတိယာဒီတော ပစ္စယူပွဲန်တရားရ၏။ ။ကရိုက်းပါဌ်ကား တပြိုင်နှက် တပ်ကောင်း  
 .သော အနှစ်ရ၊ သမနှစ်ရ၊ ဉာဏ်ထိသုယော၊ အာသေဝန်၊ နတ္တိ၊ ပိုက် ကျိုခြောက်  
 ပစ္စယာတ္ထိတ္ထိတ္ထိ အနှစ်ရသတ္တိဟုဆုံးအပ်သော သတ္တိဝသေသ ရ၏။ ။အနာဂတ်  
 ပတ္တုံး“ပုရိမာ ပုရိမာ အကုသလာ ဓမ္မာ”ဟူသောပါဌ်၏အရကို အဆုံးတောကြုံ  
 သော ရွှေးရွှေးသော အကုသိုလ်ခွဲဗီဒ္ဓယူ၍ “ပစ္စမာန်။ပါ။ ဓမ္မာန်” အရကို  
 ပဋိတောကြုံသော နောက်နောက်သော အကုသိုလ်ခွဲဗီဒ္ဓယူ၍ ရွှေးရွှေး  
 သော။ပါ။၏။

### အကုသလော အများကတသု

“အကုသလော အများကတသု”၌ အကုသလု၊ အကုသိုလ်ခွဲဗီဒ္ဓဘာသု အဆုံး  
 တောသည်။ ဝဋ္ဌာနသု၊ တဒါရိ၊ ဘဝ်အား။

### အဓိပါယ်ကား—

အကုသိုလ်ဓမ္မသည် အများကတ ဓမ္မအား။ပါ။၏။ အဘယ်သို့...ကား  
 လောဘမူး၊ မောဘမူးတောနောင် တဒါရိ ကျသည်ဖြစ်အုံ၊ အဆုံးတောသည်  
 တဒါရိကောဒသအား...မကျသည်ဖြစ်အုံ၊ ဘဝ်ကျန်ဝိသအား...ဒေသမူးတော  
 နောင် တဒါရိကျသည်ဖြစ်အုံ၊ အဆုံးတောသည် ဉာပေကွာတဒါရိခြောက်ခုအား....  
 မကျသည်ဖြစ်အုံ၊ ကာမျာပေကွာဘဝ် ခြောက်ခုအား....အနှစ်ရ။၏။။

၄၀၂

## တိကပဋ္ဌာန်း အရကောက်

ကတ္တားကား အကုသိလ်ဒ္ဓါဒသ အဆုံးလောပစ္စည်းတရား ရ၏။ ၂၁၅၁၁၍  
ကား သန္တီရဏသုံးခု။ မဟာဝိပါက်ရှစ်ခု၊ မဟာရှုတိပါက်ကိုးခု၊ ပစ္စယူပုံ။၏။

တနည်းကား—

ကတ္တားကား လောဘမူ၊ မောဟမူလောနောင် တဒါရုံကျသည် ဖြစ်အံ့၊  
တဒါရုံကောဒသ။ မကျသည်ဖြစ်အံ့၊ ဘဝ်ကောနရိသအားတပ်သောလောဘမူ၊  
မောဟမူအဆုံးလော။ ဒေါသမူလောနောင် တဒါရုံကျသည်ဖြစ်အံ့၊ ဥပေကွာတ  
ဒါရုံခြောက်ခု။ မကျသည်ဖြစ်အံ့ ကာမဘဝ် ဥပေကွာခြောက်ခုအားတပ်သော  
ဒေါသမူ အဆုံးလောပစ္စည်းတရား ရ၏။ (သမ္မဒါနကောက်ပြု)။

ကရိုက်းကား တပြိုင်နက်တပ်ကောင်းသော အနန္တရ၊ သမနန္တရ၊ ဥပန်းသုသ၊  
နတ္တီ၊ ဝိဂတ် ဉ်းပစ္စယသတ္တိတ္ထိတွင်။ပ။သ ရ၏။

### အဗျာကတော့ အဗျာကတသု

“အဗျာကတော့ အဗျာကတသု”၌ ဘဝ်။ ဘဝ်သည်။ အာဝဇ္ဇနာယ၊  
အာဝဇ္ဇန်းဒွေးအား။ ကြိယံ၊ ကြိယာအင္ကာရသအဆုံးလော၊ ခုတီယရုံငွောသည်။  
ဝုဇ္ဇနသု၊ တဒါရုံ၊ ဘဝ်အား။ အရဟတော့၊ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်၏။ အနုလောမံ၊  
အနုလုံသည်။ ဖလသမာပတ္တိယာ၊ ဖလသမာပတ်အား။ နိရောဓာ၊ နိရောဓာ  
သမာပတ်မှု။ ဝုဇ္ဇဟန္တသု၊ ထသောပုဂ္ဂိုလ်၏။ နေဝသညာနာသညာယတန်ကြိယံ၊  
နေဝသညာနာသညာယတန်ကြိယာသည်။ ဖလသမာပတ္တိယာ၊ အရဟတ္ထဖိုလ်  
အား။ အနန္တရပစ္စယော့၊ ဖြင့်။ ပစ္စယော့၊ သည်။ ဟောတို့၏။

အဓိပါယ်ကား—

အဗျာကတဓမ္မသည် အဗျာကတဓမ္မအား ၂၂။ ၅၏။ အဘယ်သို့...ကား  
ရဟန္တာတ္ထိ စုတိကြုံသော ရှေးရှေးသော ဝိပါက်၊ ကြိယာ နာမကွန်ာတ္ထိသည်  
ရဟန္တာတ္ထိနှင့်တက္ခ နောက်နောက်သော ဝိပါက်၊ ကြိယာ နာမကွန်ာအား....  
ပွဲဝေါကာရ ဘဝ်ပစ္စဒွေး တဆုံးပွဲးဦးခုသည် အာဝဇ္ဇန်းဒွေးအား....အရှုပဘဝ်  
ပစ္စဒွေး လေးခုသည် မနောဒ္ဒါဂရာဝဇ်န်းအား....ကြိယာအင္ကာရသ အဆုံးလော  
ခုတီယရုံငွောသည် တဒါရုံ၊ ဘဝ်အား....အနုလုံကိုစွဲတပ်သော မဟာကြိယာ  
ပဒ္ဒမွေး၊ တတိယွေးသည် အရဟတ္ထဖိုလ်အား....နိရောဓာသမာပတ်မှ ထသော  
အခါ နေဝသညာနာသညာယတန်ကြိယာ အဆုံးလောသည် အရဟတ္ထဖိုလ်  
အား၏။၏။

ကတ္တားကား ရဟန္တာတ္ထိတိကြုံသော ရှေးရှေးသော ဝိပါက်ဆတ္ထိုံသာ  
ကြိယာဝိသပစ္စည်းတရား ရ၏။ ၂၁၅၁၁၍ကား ရဟန္တာတ္ထိတိနှင့်တက္ခ နောက်  
နောက်သော ဝိပါက်ဆတ္ထိုံသာ ပစ္စယူပုံ။၏။

## ပဉာဏ်ရုပ္ပါယ်

၄၀၃

**တန်ည်းကား—**

ကတ္တားကား ပင့်မဘဝင်နာမက္ခန္တာအားတပ်သော ပဋိသန္တနာမက္ခန္တာ။ ဒုက္ခနာက်နောက်သော ဘဝင်နာမက္ခန္တာအားတပ်သော ပင့်မ အစရှိသော ရှေးရှေးသော ဘဝင်နာမက္ခန္တာ။ အာဝဇ္ဇာန်းဒွေးအားတပ်သော ပဉာဏ်ကောရာဝိပုဒ္ဓဒေါဒတဆဲးခဲ့။ မနောဒ္ဓိရာဝိအားတပ်သော အရှုပ ဘဝင်ပုဒ္ဓဒေါဒလေးခဲ့။ ပဉာဏ်ညာဉ်အားတပ်သော ပဉာဏ်ရာဝိအားတပ်သော အမျှနိစိုင်းအားတပ်သော ပဉာဏ်ရာဝိ။ သနီရဏအားတပ်သော သမျှနိစိုင်း။ ဂုဏ္ဍာ အားတပ်သော သနီရဏ...ပရိတ္တာရုံ ဝိထိဖြစ်အံ့၊ ဒုတိယရုဏ္ဍာအားတပ်သော ပင့်မရုဏ္ဍာ။ ပဉာဏ်ကောရာဝင် တဆဲးခဲးခုအားတပ်သော ဒုတိယရုဏ္ဍာ။ အတိမဟန္တာရုံ၊ မဟန္တာရုံ၊ ဝိဘုတ္တာရုံ၊ အဝိဘုတ္တာရုံဝိထိဖြစ်အံ့၊ ဟသိတုပါ၍မဟာ ကြိယာ ပင့်မဇောအားတပ်သော ဝုဏ္ဍာ၊ မနောဒ္ဓိရာဝိအားတပ်သော ဒုတိယဇောအားတပ်သော ပင့်မဇော။ပါ။ သတ္တမဇောအားတပ်သော ဆင့်ဇော၊ ဟသိတုပါ၍ ဇောနောင် တဒါရုံကျသည်ဖြစ်အံ့၊ သောမနသုတေသနဒါရုံငါးခဲ့။ မကျသည်ဖြစ်အံ့ပဉာဏ်ကောရတိဟိတ် ဘဝင်ကိုးခုအားတပ်သော ဟသိတုပါ၍ အဆုံးဇော။မဟာကြိယာ သောမနသုသဟရှုတ် ဇောနောင် တဒါရုံကျသည်ဖြစ်အံ့သောမနသုတေသနဒါရုံငါးငါးခဲ့။ မကျသည်ဖြစ်အံ့၊ တိဟိတ်ဘဝင်တရသအားတပ်သော မဟာကြိယာ သောမနသုသဟရှုတ်အဆုံးဇော။ မဟာကြိယာ ဥပောက္ဌသဟရှုတ် ဇောနောင် တဒါရုံကျသည်ဖြစ်အံ့၊ ဥပောက္ဌသတဒါရုံခြားခုမကျသည်ဖြစ်အံ့၊ တိဟိတ်ဘဝင် တရသအားတပ်သော မဟာကြိယာ ဥပောက္ဌသဟရှုတ်အဆုံးဇော။ ဒုတိယ တဒါရုံအားတပ်သော ပင့်မတဒါရုံ။ ကာမဘဝင်တဆယ်အားတပ်သော ဒုတိယ တဒါရုံ၊ မဟာဂူဗုတ်ကြိယာသောမနသုသဟရှုတ် လေးခဲ့၊ အရဟတ္တဖိုလ်သောမနသုသဟရှုတ် လေးခုအားတပ်သော ဂေါ်တွေ့ဘူး၊ အနုလုံကိစ္စတပ်သော မဟာကြိယာ ပဉာဏ်ဖွေး။ မဟာဂူဗုတ်ကြိယာ ဥပောက္ဌသဟရှုတ် ငါးခဲ့၊ အရဟတ္တဖိုလ် ဥပောက္ဌသဟရှုတ် တခုအားတပ်သော ဂေါ်တွေ့ဘူး၊ အနုလုံကိစ္စတပ်သော မဟာကြိယာ တတိယဖွေး။ သမာပဋိန်ဝိထိ၍ နောက်နောက်သော မဟာဂူဗုတ်ကြိယာအားတပ်သော ရှေးရှေးသော ဇောတဗုံးရှုတ်ကြိယာ။ ပဉာဏ်ကောရတိဟိတ်ဘဝင်ကိုးခုအားတပ်သော ရွှေပါဝစရကြိယာ အဆုံးဇော။ ပဉာဏ်ကောရတိဟိတ်ဘဝင်ကိုးခဲ့၊ အာကာသာနှုံးယတနာဝင်အားတပ်သော အာကာသာနှုံးယတနာကြိယာ အဆုံးဇော။ပါ။ တိဟိတ်ဘဝင်တရသ၊ နိရောဓာမာပတ်မှု ထသောအခါ အရဟတ္တဖိုလ်အားတပ်သော နေဝသညာနာသညာယတနာကြိယာ အဆုံးဇော။ နောက်နောက်သော ဖို့လ်လေးခုအားတပ်သော ရှေးရှေးသောဇောတူ ဖို့လ်လေးခဲ့။ တိဟိတ်ဘဝင် တရသအားတပ်သော ဖို့လ်လေးခဲ့ အဆုံးဇော။ မရကာသန္တအခါ တဒါရုံနောင်စုတိဖြစ်အံ့။ ကာမစုတိ

တဆယ်အား တပ်သော့ခုတိယတေဒါရု။ ဇောနောင် စုတိဖြစ်အံ့၊ တိဟိတ်စုတိ တေရသအားတပ်သော မဟာကြံယာ ပျော်ဇော။ (ပရဏာသန္တအော် မဟာဂုဏ်ဇော၊ ဟသီဘူပါဒ်ဇောတိုကို မရသည့်)။ ဘဝင်နောင် စုတိဖြစ်အံ့၊ စုတိ ကော်ရီသအားတပ်သော ဘဝင်ကော်ရီသ။ ကာမုပ္ပါယွန့် တဆယ်အား တပ်သော ခြိုဟိတ်၊ အဟိတ်စုတိ။ ပဋိသန္တကော်ရီသအားတပ်သော ကာမ တိဟိတ်စုတိလေးခု။ သဟိတ်ပဋိသန့်သတ္တရသအားတပ်သော ရှုပုစုတိပါးခု။ ကာမတိဟိတ် ပဋိသန္တလေးခု၊ အရှုပ် ပဋိသန္တလေးခုအားတပ်သော အာကာသာန္တာယတနုစုတိ။ ကာမတိဟိတ် ပဋိသန္တလေးခု၊ အာကာသာ န္တာယတန် ကြံ့သော အရှုပ် ပဋိသန္တသုံးခုအားတပ်သော ဝိညာဉာဏ် ယတနုစုတိ။ ကာမတိဟိတ် ပဋိသန္တလေးခု၊ အာက်မျည်သာယတန်၊ နေဝသညာ နာသညာယတန် ပဋိသန္တအားတပ်သော အာက်မျည်သာယတနုစုတိ။ ကာမ တိဟိတ်ပဋိသန္တလေးခု၊ နေဝသညာနာသညာယတနုစုတိ ပဋိသန္တအားတပ်သော နေဝသညာနာသညာယတနုစုတိ။ သမ္မဒါနကား ရဟန်၏ စုတိ စုတိနှင့်တက္က နောက်နောက်သော ဝိပါက်သတ္တုံးသကြံယာစီသ ပစ္စုပ္ပန် တရားရ၏။

ကရိုက်းကား တြိုင်နက် ယယာရဟတ်ကောင်းသော အန္တိရ, သမန္တိရ,  
ဥပဒ္ဒသာယ, အာသေဝန်, နတ္ထိ, ပိုက ၏ခြောက်ပစ္စာ သတိတိတဲ့ အန္တိရ  
သတိ။၏။

“ပုဂ္ဂိမာ ပုဂ္ဂိမာ ဝိပါကာဗျာကတာ ခန္ဓာ ပစ္စီမာနံ ပစ္စီမာနံ ဝိပါကာ ဗျာကတာနံ”။ပါ၌၍ “ပုဂ္ဂိမာ ပုဂ္ဂိမာ ဝိပါကာဗျာကတာ ခန္ဓာ”၏ အရကို ရဟန်သဲ့ စုတိ ဘဝရုပ်ဖွေဒ် ကြော်သော ရွှေးရွှေးသော ဝိပါက်ဆတ္တို့သာ နာမက္ခာနာယူ၍ “ပစ္စီမာနံ ပစ္စီမာနံ ဝိပါကာဗျာကတာနံ”၏ အရကို ရဟန်သဲ့ စုတိနှင့်တက္က နောက်နောက်သော ဝိပါက်ဆတ္တို့သာ နာမက္ခာနာယူ၍ ရွှေးရွှေးသော ဝိပါက်ဆတ္တို့သာ နာမက္ခာနာသည်။ပါ၌၍

## ပဋိဝါရ အနုလောမ အနန္တရပ္ပည်း

၀၅

“ဘဝံ” အာဝဏ္ဏနာယ”ပါ၌၌ “ဘဝံ”၏ အရကို ဘဝံပဇ္ဇိ တဆဲကိုးခဲ့  
ယူ၍ “အာဝဏ္ဏနာယ”၏ အရကို အာဝဏ္ဏးဒွေး ယူ၍။ပါ၌၏။ ။“ကြိယံ ဝှုံး  
နယ်”။ပါ၌၌ “ကြိယံ” အရကို ကြိယာအငွာရသ အဆုံးလော ဒုတိယ  
ဝှုံး ပဉ္စဒ္ဓရာဝဏ္ဏး ယူ၍ “ဝှုံးနယ်”၏ အရကို သနီရကသုံးခဲ့။ မဟာ  
ဝိပါက်ရှစ်ခု၊ မဟာဂုဏ်ပိုပါက် ကိုးခဲ့။ ဒွေးပွဲပိုပြုသုံးတဆယ် ယူ၍။ပါ၌၏။ ။  
“အရဟတော အနုလောမံ ဖလသမာပတ္တိယာ”။ပါ၌၌ “အနုလောမံ”၏ အရကို အနုလုံကိုစွဲ တပ်သော မဟာကြိယာ ပဋိမဇ္ဇိုး တတိယွေး ယူ၍  
“ဖလသမာပတ္တိယာ”၏ အရကို အရဟတ္ထိုလ် သမားပိုပြု၍။ပါ၌၏။ ။  
“နိရောဓ ဝှုံးဟန္တသု နေဝါသညာနာသညာယတနာကြိယံ ဖလသမာပတ္တိ  
ယာ”။ပါ၌၌ “နိရောဓ ဝှုံးဟန္တသု နေဝါသညာနာသညာယတနာကြိယံ”၏ အရကို နိရောဓသမာပတ္တ်မှ ထသောအခါ နေဝါသညာနာသညာယတနာ ကြိယာ  
ယူ၍ “ဖလသမာပတ္တိယာ”၏ အရကို အရဟတ္ထိုလ်ဖလသမာပိုပြု၍။ပါ၌၏။

[အဗျာကတော အဗျာကတသု၍ ဝိပါက်သည် ဝိပါက်ချင်းအား၊  
ကြိယာသည် ကြိယာချင်းအား၊ ဝိပါက်သည် ကြိယာအား၊ ကြိယာ  
သည် ဝိပါက်အား ကျေးဇူးပြုသည်ကို ပြေတော်မူ၏။ ထို့ကြောင့်  
အဋ္ဌကထာ (ရှုံး)၌ “ဝိပါကာဗျာကတာ ကြိယာဗျာကတာတို့ တွေ့  
ဝိပါကာဗျာကတာ ဝိပါကာဗျာကတာနည်း ကြိယာဗျာကတာ  
ကြိယာဗျာကတာနည်းဝေး ဝေးတွေ့ပွဲ။ ဘဝံ အာဝဏ္ဏနာယာတိအာခါ  
ဝေးမြို့သာဝေးနှင့် ဝှုံးတို့”ဟု မိန့်အပ်ပြု။]

### အဗျာကတော ကုသလသု

“အဗျာကတော ကုသလသု”၌ အာဝဏ္ဏနာ၊ ဝှုံး မနေ့ခွဲရာဝဏ္ဏးသည်။  
ကုသလာနံ၊ သေား၊ ခန္ဓာနံ၊ မဟာကုသိုလ်ပဋိမဇ္ဇိုး နာမကွန်းတုံးအား။ပါ၌၏။

### အဓိပ္ပာယ်ကား—

အဗျာကတသုမွှုသည် ကုသိုလ်မွှုအား။၏။ အဘယ်သွေး...ကား ဝှုံး၊ မနေ့  
ခွဲရာဝဏ္ဏးသည် မဟာကုသိုလ် ပဋိမဇ္ဇိုးအား။၏။

ကတ္တားကား ဝှုံး၊ မနေ့ခွဲရာဝဏ္ဏး ပစ္စည်းတရား ရ၏။ ။သမ္မဒါနကား  
မဟာကုသိုလ် ပဋိမဇ္ဇိုး ပစ္စယူပြန် တရားရ၏။ ။ကရိယ်းကား တပြိုင်နက်  
တပ်ကောင်းသော အနန္တရ၊ သမနန္တရ၊ ဥပန္တသုယ်၊ နတိ၊ ဝိဂါတ ဤငါးပစ္စယာ။ပါ၌။  
အနန္တရ သတ္တိ ဝိသေသ ရ၏။ ။“အာဝဏ္ဏနာ ကုသလာနံ ခန္ဓာနံ” အစုံသော  
ပါ၌၌ “အာဝဏ္ဏနာ”ဟုသော ပါ၌၏။ အရကို ဝှုံး၊ မနေ့ခွဲရာဝဏ္ဏးယူ၍  
‘ကုသလာနံ ခန္ဓာနံ’၏ အရကို မဟာကုသိုလ်ပဋိမဇ္ဇိုးယူ၍။ပါ၌၏။

၄၀၆

## တိကပဋ္ဌာန်း အရကောက်

(“အဗျာကတော အကုသလသု”၌ အနက်၊ အဓိပါယ်၊ အရကောက်၊ အနှင့်  
ဝါဒအတူတူ။ အကုသိပ်စီဒေသ ပဋိမဇ္ဈာ နာမက္ခနာ ယူသည်သာထူးသည်။  
သမနှစ်ရ တူပြီ။)

သမနှစ်ရ ပြီးပြီ။

### သဟားတပစွည်း

#### ကုသလော ကုသလသု

သမနှစ်ရပစွည်း၏ ဝိဘင်္ဂပါရကို ဟောတော်မှသည်၏ အခြားမျှ၌ သဟားတပစွည်း၏ ဝိဘင်္ဂပါရကို ဟောတော်မှ၏။ (စစ်မြေ) ကုသလော ကုသလသု၌  
(အနက်လွယ်ပြီ။)

အဓိပါယ်ကား—

ကုသိုလ်ဓမ္မသည် ကုသိုလ်ဓမ္မအား သဟားတသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုပေ၏။  
အသယ်သွေး...ကား ကုသိုလ်ကော်သီ။ စေတသိုက် အဋ္ဌတိုံသီ။ နာမက္ခနာ  
လေးပါးတို့တွင် တပါး၊ တပေးသော နာမက္ခနာသည် သုံးပါး၊ သုံးပါးသော  
နာမက္ခနာအား။ သုံးပါး၊ သုံးပါးသော နာမက္ခနာသည် တပါး၊ တပါး  
သော နာမက္ခနာအား။ နှစ်ပါး၊ နှစ်ပါးသော နာမက္ခနာသည် နှစ်ပါး၊ နှစ်ပါး  
သော နာမက္ခနာအား။ သဟားတ။ ၅။

“ကုသလော” ကတ္တားကား အဗျာင်းချင်းအားတပ်သော ကုသိုလ်ကော်သီ။  
စေတသိုက် အဋ္ဌတိုံသီ။ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခနာ ပစ္စားတရား ရ၏။ ၇  
သမ္မဒါန်ကား ကုသိုလ်ကော်သီ။ စေတသိုက် အဋ္ဌတိုံသီ။ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခနာ  
ပစ္စားနှင့်တရား ရ၏။ ၈ ကရိုက်းကား တပြုပြနက်တပ်ကောင်းသော သဟားတ,  
အညာညာ၊ နိသယု၊ သမ္မယုတ္တာ၊ အတို့၊ အဝိုက် ကြိုခြောက်ပစ္စာ သတ္တိတို့တွင်  
သဟားတသတ္တိဟု ဆိုအပ်သော သတ္တိရိသေသ ရ၏။ ၉ ထိုသုံးပါးတို့တွင် အရကား  
ပဋိမဇ္ဈာနအားဖြင့် ကတ္တားသာတည်း။ ၁၀ (ခန္ဓာဝရကား တဆဲ့လေးဝါရ ဖြစ်သ  
တည်း။ ၁၁ ပဋိစိုဝါရက လျှည့်သည်အတိုင်း လျှည့်လေ။ ပဋိစိုဝါရမှာ ကံ၊  
ကတ္တား။ ကြိုခြောက်းကတ္တား၊ သမ္မဒါန်း၊ ကြိုမျှသာ ထူးသည်။)

#### ကုသလော အဗျာကတသု

“ကုသလော အဗျာကတသု”၌ ကုသလော၊ ကုန်သော။ ခန္ဓာ၊ အစိတ်  
အပေါင်း နာမက္ခနာတိုံသည်။ စိတ္တသမ္မထာနာ့နံ၊ စိတ်လျှင်ဖြစ်ကြောင်း ရှိက်၍  
သော။ ရှုပါန်၊ တို့အား။

ပွဲ့စာဝိရှိ အနုလောမ သဟဇာတ်ပစ္စည်း ၄၀၂

## အခိုပါယ်ကား—

ကုသိလ်ဓမ္မသည် အဗျာကတမ္မအား။ပၢ၏။ ။အဘယ်သို့...ကား ကုသိလ်  
ကောင်သာ။ စေတသိက် အငွေတိသာ။ နာမက္ခနာလေးပါးတို့တွင်တပါး၊ တပါးသော  
နာမက္ခနာသည် စိတ္တဇရုပ်တိအား။ သုံးပါး၊ သုံးပါးသောနာမက္ခနာသည်  
စိတ္တဇရုပ်တိအား။ နှစ်ပါး၊ နှစ်ပါးသော နာမက္ခနာသည် စိတ္တဇရုပ်တိအား  
လေးပါးသော နာမက္ခနာသည် စိတ္တဇရုပ်တိအား သဟဇာတာ။ ၇။

“ကုသလော” ကတ္တားကား စိတ္တဇရပ်အားတပ်သော ပွဲဝောရဘုံး  
ဖြစ်သောအခါ ကုသိုလ်ကောင်သာ။ စေတသိက်အင့်ထိုးသာ။ အစိတ်အပေါင်း  
နာမက္ခန္ဓာပစ္စည်းတရား ရ၏။ ၁။ သမ္မဒါန်ကား စိတ္တဇရပ် ပစ္စယူပုန်တရား ရ၏။ ၂။  
ကရိုက်းကား တပြိုင်က် တပ်ကောင်းသော သဟဇာတ၊ နိသာယ၊ ပိုပုဂ္ဂ၊  
အထိုး၊ အဝိဂတ ကြိုင်းပစ္စယ သတ္တိတိတ္ထုံး သဟဇာတသတ္တိုး၏။ ၃။ (ခန္ဓာ  
ဝါရကား နှစ်ရုံးနှစ်ဆုံးဝါရာ။ ၄။ ပေါ်စိုးဝါရ အတိုင်းလျဉ်လေ)။

## ଗ୍ୟାଲିକ ଗ୍ୟାଲାପ୍ରିକଟିଭ୍

“ကုသလော ကုသလာဘျာကတသု”၌ (အနှက်, အဓမ္မပါယ် လွှာယြိ)။  
 ကတ္တားကား၊ အချင်းချင်း နာမက္ခာနာ၊ စီတ္တာရှုပ်အားတပ်သော ပည့်ဝေကာရ  
 ဘုံးဖြစ်သောအခါ ကုသိုလ်ကောင်သာ။ ဓမ္မသိုက်အငွေတိ သာ။ အစိတ်အစိတ်,  
 အစိတ်အပေါင်း နာမက္ခာနာ ပစ္စည်းတရား ရော်။ သမ္မဒါန်ကား ကုသိုလ်ကောင်သာ။  
 စေတသိုက် အငွေတိ သာ။ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခာနာ၊ စီတ္တာရှုပ် ပစ္စယူပြန်တရား  
 ရော်။ ကရိစ္စားကား တပြိုင်နှက်တပ်ကောင်းသော သဟလာတ၊ နှီသယ်၊ အထို,  
 အပိုကတ ဤလေးပစ္စယာတိတိတဲ့ ပါ။ သ ရော်။ (အကုသလာပဒ သုံးချက်  
 လည်း နည်းတူပြီ။ ကုသလာပဒကို မိုး၍ ကောက်)။

## အမျိုကတော် အမျိုကတေသာ

“ଆଖ୍ୟାକଣତେବୁ ଆଖ୍ୟାକଣତୟୁ”ଦ୍ଵୀ (ଆଫର୍ ଆପିଲ୍‌ବିଲ୍‌ଲ୍ୟୁଡ୍‌ପ୍ରି) ॥ ॥୧୦୭୯  
ଜୀବି କଟ୍ଟାବାଃଗାଃ ଆଏର୍ଦ୍ଦିଃଆବ୍ରଦ୍ଦିଃ ଆଏର୍ଦ୍ଦିଃଏର୍ଦ୍ଦିଃ ଫାମଗ୍ନ୍ତ୍ଵାତିଷ୍ଟାଳବ୍ୟୁତ୍ତିଃ  
ଆବ୍ରଦ୍ଦିଃ ତବ୍ଦିତେବ ପିପିଗ୍ରହତ୍ତେଃ ଯା । କ୍ରିୟାର୍ଥିତା ॥ ଫେତାଯିଗ୍ରହିତା ॥  
ଆପିଲ୍‌ବିଲ୍‌ଲ୍ୟୁଡ୍‌ପ୍ରିତିର୍କାଃ ଆପିଲ୍‌ବିଲ୍‌ଲ୍ୟୁଡ୍‌ପ୍ରିତିର୍କାଃ ଫାମଗ୍ନ୍ତ୍ଵାପତ୍ରନ୍ତ୍ଵାଃ ରଣ୍ଣି ॥ ଚମ୍ପାତିର୍କାଃ  
ପିପିଗ୍ରହତ୍ତେଃ ଯା ॥ କ୍ରିୟାର୍ଥିତା ॥ ଫେତାଯିଗ୍ରହିତା ॥ ॥ ଆପିଲ୍‌ବିଲ୍‌ଲ୍ୟୁଡ୍‌ପ୍ରିତିର୍କାଃ  
ତିଷ୍ଟାଳର୍ବିପ୍ରିତିର୍କାଃ ପତ୍ରଯୁପ୍ତିର୍କାଃ ରଣ୍ଣି ॥ ॥ ଗର୍ବିତିର୍କାଃ ତପ୍ରିଲ୍‌ଫରି ଯତାରତା ତବ୍ଦି  
ଗୋଦିଃତେବ ଯତାରତା, ଆନ୍ତରିକାନ୍ତରିକା, ଫିଲ୍‌ଲ୍ୟୁଡ୍‌ପ୍ରିତିର୍କା, ଚମ୍ପାତିର୍କା, ପିପିଗ୍ରହିତା,

၄၀၈

## တိကပဋ္ဌာန်း အရကောက်

အပိုကဗ္ဗ ဤရှစ်ပစ္စယ သတ္တိတိတွင် သဟဇာတာပါရ၏။ ။ခန္ဓာဝါရ နှစ်ရာ့  
တဆယ်။။

ပဋ္ဌာန်းအခါ ကတ္တားကား အချင်းချင်းအားငြင်း၊ အချင်းချင်း နာမက္ခာနာ  
ကုဋ္ဌတ္ထာရပ်တိအားငြင်း တပ်သော ပဋ္ဌာန်းအပိုကဗ္ဗရီသာ ဖေတသိကိုပွဲတို့သာ  
အစိတ်အစိတ်၊ အစိတ်အပေါင်း နာမက္ခာနာ၊ ဟဒယဝဏ္ဍာ ပစ္စည်းတရား ရ၏။ ။  
သမ္မဒါန်းကား ပဋ္ဌာန်းအပိုကဗ္ဗရီသာ ဖေတသိကိုပွဲတို့သာ အစိတ်အစိတ်၊ အစိတ်  
အပေါင်း နာမက္ခာနာ၊ ကုဋ္ဌတ္ထာရပ် ပစ္စယူပုံနှင့် တရား ရ၏။ ။ကရိုက်းကား တပြိုင်  
နှင်း ယထာရဟ တပ်ကောင်းသော သဟဇာတာ အညမည၊ နီသယ၊ ပိပါက၊ သမ္မ  
ယုတ္တ၊ ပိပုယုတ္တ၊ အတ္တိ၊ အပိုကဗ္ဗ ဤရှစ်ပစ္စယ သတ္တိတိတွင် သဟဇာတာသတ္တိပို့သော  
ရ၏။ ။(ခန္ဓာဝါရကား နှစ်ရာ့လေးဆယ်ဖြစ်သတည်း)။

ရပ်သက်သက်၍ ကတ္တားကား အချင်းချင်းအားငြင်း၊ ဥပါဒါရပ်အားငြင်း  
တပ်သော စိတ္တာမဟာဘုတ်၊ ပဋ္ဌာန်း ကမ္မာမဟာဘုတ်၊ ဗာဟိရမဟာဘုတ်၊  
အာဟာရမဟာဘုတ်၊ ဥတုမဟာဘုတ်၊ အသည်တ်ကမ္မာမဟာဘုတ်၊ ပဝတ္ထာ  
ကမ္မာမဟာဘုတ် ပစ္စည်းတရား ရ၏။ ။သမ္မဒါန်းကား ဘုတ်နင့်တက္ခသာစိတ္တာ  
ဥပါဒါ၊ ပဋ္ဌာန်းကမ္မာများပါဒါ၊ ဗာဟိရများပါဒါ၊ အာဟာရများပါဒါ၊ ဥတုများပါဒါ၊ အသ  
ည်တ်ကမ္မာများပါဒါ၊ ပဝတ္ထာစိတ္တာများပါဒါ၊ ပစ္စယူပုံနှင့် တရား ရ၏။ ။ကရိုက်းကား  
တပြိုင်နှင်း ယထာရဟ တပ်ကောင်းသော သဟဇာတာ အညမည၊ နီသယ၊ အတ္တိ  
အပိုကဗ္ဗ ဤရှင်းပစ္စယ သတ္တိတိတွင်။။သ ရ၏။ ခန္ဓာဝါရကား တရာ့ဝါဒါရဖြော  
သတည်း။ ။[ပဋ္ဌာန်းပစ္စယ သတ္တိတိတွင်။။သ ရ၏။ ခန္ဓာဝါရကား တရာ့ဝါဒါရဖြော  
သတည်း]။ ။[ပဋ္ဌာန်းပစ္စယ အတိုင်း လှည့်လေ]။

## ကုသလာဗျာကတော့ အဗျာကတသု

“ကုလာလာဗျာကတော့ အဗျာကတသု”၌ ကုသလော့သော့။ ခမောစာင်း။  
အဗျာကတော့သော့။ ခမောစာင်း။ ဖေတေ ဓမ္မာတ္ထိသည်းပါ။ ကုသလာ့ကုန်သော့။  
ခန္ဓာဝါရ အစိတ်အပေါင်း နာမက္ခာနာတ္ထိသည်းငြင်း။ မဟာဘုတ္တတာစာ အစိတ်  
အပေါင်း မဟာဘုတ္တတ္ထိသည်းငြင်း။ ။(အခိုပါယ် လွယ်ပြီ)။

ကတ္တားကား စိတ္တာရပ်အားတပ်သော ပဋ္ဌာန်းရဘု၍ ဖြစ်သောအခါ  
ကုသိုလ်ကောဝါသ၊ ဖေတသိကို အင့်တို့သာ၊ အစိတ်အပေါင်း နာမက္ခာနာ၊ အစိတ်  
အပေါင်းမဟာဘုတ္တပစ္စည်းတရားရ၏။ ။သမ္မဒါန်းကား စိတ္တာရပ်ပစ္စယူပုံနှင့် တရား  
ရ၏။ ။ကရိုက်းကား တပြိုင်နှင်း တပ်ကောင်းသော သဟဇာတာ၊ နီသယ၊ အတ္တိ၊  
အပိုကဗ္ဗ ဤလေးပစ္စယ သတ္တိတိတွင် သဟဇာဝါသတ္တိပို့သောရ၏။ ခန္ဓာဝါရကား  
နှစ်ရာ့နှစ်ရာ့။ ဝါရဖြစ်သတည်း။ ။(“အကုသလာဗျာကတော့ အဗျာကတသု”  
၌ နှစ်ရာ့နှစ်ရာ့။ နည်းတူ)။ ။သဟဇာတာပြီးပြီ။ ။

ပဉာဏ်ရ အနဲလောမ အညမညပစ္စုံ

၄၀၉

အညမညပစ္စုံ

အဗျာကတော အဗျာကတေသာ

(အညမည၏ ကုသလပဒေအကုသလဒပ၊ အနက်၊ အဓိပါယ်၊ အရကောက်၊ ခန္ဓာ ဝါရ အားလုံးပင် သဟဇာတန္တု တူပြီ) ။ ။

အဗျာကတ္တု ပဝတ္ထီအခါ “အဗျာကတော ဓမ္မာ” ဟူသော ကတ္တားကား အချင်းချင်းအားတပ်သော ပိပါက်ဆတ္ထီ သာ ကြိယာဝိသာ စေတသိက်အဋ္ဌတိ သာအစိတ်အစိတ်၊ အစိတ်အပေါင်း နာမက္ခနာ ပစ္စုံတရား ရှု၏။ ။သမ္မဒါန်ကား ပိပါက်ဆတ္ထီ သာ ကြိယာဝိသာ စေတသိက်အဋ္ဌတိ သာ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခနာ ပစ္စုံပုံန်တရား ရှု၏။ ။ကရိုက်းကား အချင်းချင်းအားတပ်သော ပိပါက်ဆတ္ထီ သာ ကြိယာဝိသာ စေတသိက်အဋ္ဌတိ သာ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခနာဖြစ်အုံ။ တပြိုင် နက် ယထာရဟတပ်ကောင်းသော သဟဇာတ၊ အညမည၊ နိဿာ၊ ပိပါက၊ သမ္မ ယုတ္တ၊ အထိုး၊ အပိုကတ ဤခုနစ် ပစ္စုသတ္တိတို့တွင် အညမညသတ္တိပါ။ ။ရှု၏။ ။

[ခန္ဓာဝါရကား တဆုံးဝါရ ပြစ်သတ္တိုး။]

ပဋိသန္ဓာအခါ ကတ္တားကား အချင်းချင်း နာမက္ခနာ၊ ဟဒယဝတ္ထုအားတပ် သော ပဋိသန္ဓာစိတ် ကျော်ရှု၏သာ စေတသိက်ပဋ္ဌတိ သာ။ အစိတ်အစိတ်၊ အစိတ်အ ပေါင်းနာမက္ခနာ၊ ဟဒယဝတ္ထု ပစ္စုံတရား ရှု၏။ ။သမ္မဒါန်ကား ပဋိသန္ဓာစိတ် ကျော်ရှု၏သာ စေတသိက်ပဋ္ဌတိ သာ အစိတ်အစိတ်၊ အစိတ်အပေါင်း နာမက္ခနာ၊ ဟဒယ ဝတ္ထု ပစ္စုံပုံန်တရား ရှု၏။ ။ကရိုက်းကား တပြိုင်နက် ယထာရဟ တပ် ကောင်းသော သဟဇာတ၊ အညမည၊ နိဿာ၊ ပိပါက၊ သမ္မယုတ္တ၊ ပို့ယုတ္တ၊ အထိုး၊ အပိုကတ ဤရှုံးရွှေ့ပစ္စုသတ္တိတို့တွင် အညမညသတ္တိပါသေသ ရှု၏။ ။

[ဤ၌ ပိပါက၊ သမ္မယုတ္တ၊ ပို့ယုတ္တ ဤသုံးပစ္စုံကို အကုန်မရ၊ အစိတ်မျှဝင်သောကြောင်း ယထာရဟ တပ်ကောင်းသေ ဟူ၍ ပိသေ သနလောင်းရသည်။ ဤနည်းကိုမျှ၍ ယထာရဟ ပိသေသန ရသင့်၊ မရသင့်ကို နှလုံးသွင်း၍ ဆုံးလေ။]

ရုပ်သက်သက်၏ ကတ္တားကား အချင်းချင်းအားတပ်သော စိတ္တေမဟာ ဘုတ်၊ ပဋိသန္ဓာကမ္မေမဟာဘုတ်၊ မာဟိရမဟာဘုတ်၊ အာာဟာရမဟာဘုတ်၊ ဥတ္တေမဟာဘုတ်၊ အသည်တကမ္မေမဟာဘုတ်၊ ပဝတ္ထီကမ္မေမဟာဘုတ် ပစ္စုံတရား ရှု၏။ ။သမ္မဒါန်ကား ခုန်ခုသော မဟာဘုတ်ငြင်း ပစ္စုံပုံ တရား ရှု၏။ ။ကရိုက်းကား တပြိုင်နက် တပ်ကောင်းသော သဟဇာတ၊ အည မည၊ နိဿာ၊ အထိုး၊ အပိုကတ ဤဝါးပစ္စုသတ္တိတို့တွင် အညမညသတ္တိ

၄၁၀

## တိကပဋ္ဌာန်း အရကောက်

ဝိသေသ ရ၏။ ။ [ခန္ဓာဝါရကား ကိုးဆဲရှစ်ဝါရ ဖြစ်သတည်း]။ ။ (ပဋိစ္စ  
ဝါရက အတိုင်းလျဉ်းလေ)။ ။ အညမည ပြီး၏။

### နိသာယပစ္စည်း

အဗျာကတော့ အဗျာကတသော

(နိသာယ၌ ကုသလပဒသုံးချက်။ အကုသလပဒသုံးချက်။ ॥သဟာဗာတက  
အတိုင်း ဟောလေ။ ॥အဗျာကတပစ္စ်အန်က်၊ အဓိပါယ်လွှုပြီ။ ॥နိသာယ  
သည် သဟာဗာတနိသာယ၊ ပုဂ္ဂဇာတနိသာယအားဖြင့် နှစ်ပါးအပြားရှိ၏။ ထိ....  
တွင် သဟာဗာတနိသာယသည် သဟာဗာတနှင့် တူပြီ)။

ပုဂ္ဂဇာတနိသာယဖြစ်အံ့။ “အဗျာကတော့” ကတ္တားကား စက္ခာဝိညာဉ်ဒွေး  
အားတပ်သော မဏီမာယုကဖြစ်၍ အတိတဘဝင်နှင့် ဥပါဒ်ပြိုင်သော စက္ခာ  
ဝတ္ထု။ပေါ် ကာယဝိညာဉ်ဒွေးအားတပ်သော မဏီမာယုကဖြစ်၍ အတိတဘဝင်  
နှင့် ဥပါဒ်ပြိုင်သော ကာယဝတ္ထု။ ပုဂ္ဂဇာတော့ရှုံးဖြစ်သောအခါ အရှုပပတ်ပါက်  
လေးခု ဒွေးပုဂ္ဂဇာတိညာဉ်တဆယ် ကြိုးသော ပုဂ္ဂမဘဝင် အစရှိသော နောက်  
နောက်သော ဝိပါက်ဗာဝိသာ၊ ကြိုးယာဝိသအားတပ်သော ပုဂ္ဂသန္တအစရှိသော  
ရှေးရှေးသောစိတ်နှင့်အတူ ဥပါဒ်သော ဟဒယဝတ္ထု။ နှစ်ရောမသမာပတ်မှု  
ထသောအခါ အနာဂတ်မြို့လ်၊ အရဟတ္ထို့လ်အားတပ်သော ရှေးစိတ္ထက္ခက  
တချက်ခန္ဓာလ်ဖြစ်သော ဟဒယဝတ္ထု။ မရဏာသန္တအခါ ပုဂ္ဂဇာတော့ရ  
ဘဝင် တဆဲ့ဝါးခု။ အားဝါးနှင့်ဒွေးး။ သမ္မတို့စိုင်းဒွေးး။ သန္တိရဏသုံးခု။ ဝုဒ္ဓား။  
မရဏာသန္တလောင်းချက်။ တဒါရုံ၊ စုတိအားတပ်သော စုတို့တ်မှ ပြန်၍  
ရေသော တဆဲ့ခုနစ်ချက်မြောက်သော စိတ်နှင့်အတူဥပါဒ်သော ဟဒယဝတ္ထု  
ပစ္စည်းတရား ရ၏။ ॥သမ္မဒါနကား ပုဂ္ဂဇာတော့ရှုံးဖြစ်သောအခါ အရှုပပတ်ပါက်  
လေးခု ကြိုးသော ပုဂ္ဂမဘဝင် အစရှိသော နောက်နောက်သော ဝိပါက်  
ဗာဗြို့သာ၊ ကြိုးယာဝိသာ။ ပစ္စယူပုံးတရား ရ၏။ ॥ကရိုက်းကား တပြိုင်နက်  
ယထာရဟ တပ်ကောင်းသော နိသာယ၊ အာရမ္မက၊ ပုဂ္ဂဇာတ်၊ လူ၌ဦးယာ၊  
ဝိယူတ္ထာ၊ အတ္ထာ၊ အဝိဂတ် ဤခုနစ်ပစ္စယ သတ္တိတ္ထိတွင် နိသာယသတ္တိ ဝိသေသ  
ရ၏။

ခန္ဓာဝါရကား ကိုးအ ဖြစ်သတည်း။ ကိုးဆယ် ဟူသော်ကား စက္ခာယတန်  
တဆဲ့ဝါးဝါရ။ပေါ် ဟဒယဝတ္ထု၌ တဆဲ့ဝါးဝါရ။ ဤသို့အားဖြင့် ကိုးဆယ်  
ဖြစ်သတည်း။

## ပဉာဂါရ အနုလောမ နိသာယပစ္စည်း

၄၁၁

### အဗျာကတော့ ကုသလသဲ

“အဗျာကတော့ ကုသလသဲ”၌ (အန်း၊ အဓိပါယ်လွယ်ပြီ)။ ။ကတ္ထားကား ပဉာဂါရာရာဘုံး၌ ဖြစ်သောအခါ နောက်နောက်သော ကုသိုလ်ကောင်သာ အားတပ်သော ဝုင္း၊ မနောဒ္ဒါရာဝဏ္ဏ်း အစရှိသော ရှေးရှေးသော စိတ်နှင့် အတူဗြပ်ပြီသော ဟဒယဝတ္ထု။ မရဏာသန္တကုသိုလ်ဇော ငါးချက်အား တပ်သော စုတိစိတ်မှ ပြန်ရှုရေဆို တဆဲခုနှစ်ချက်မြောက်သော စိတ်နှင့် အတူ ဥပါ၍သော ဟဒယဝတ္ထု ပစ္စည်းတရား ရ၏။ ။သမ္မခါနကား ပဉာဂါရာရုံးဖြစ်သောအခါ နောက်နောက်သော ကုသိုလ်ကောင်သာ ပစ္စယူပွန်၏။၏။ ကရိုက်းကား တပြိုင်နှက် ယထာရုဟ တပ်ကောင်းသော နိသာယ၊ အာရမ္မဏ၊ ပုရေဇာတ၊ ဝိပ္ပယုတ္ထ၊ အတ္ထိ၊ အပိုဂတ ဤမြောက်ပစ္စယ သတ္တိတ္ထိတ္ထု နိသာယ သတ္တိ ဝိသေသ ရ၏။ ။ခန္ဓာဝါရကား တဆဲပါးဝါရ ဖြစ်သတည်း။

### အဗျာကတော့ အကုသလသဲ

“အဗျာကတော့ အကုသလသဲ”၌ [အန်း၊ အဓိပါယ် လွယ်ပြီ]။ ။ကတ္ထားကား ပဉာဂါရာရာဘုံး၌ ဖြစ်သောအခါ နောက်နောက်သော အကုသိုလ် ဒါဒသအား တပ်သော ဝုင္း၊ မနောဒ္ဒါရာဝဏ္ဏ်း အစရှိသော ရှေးရှေးသော စိတ်နှင့်အတူ ဥပါ၍သော ဟဒယဝတ္ထု။ မရဏာသန္တ အကုသိုလ်ဇော ငါးချက် အားတပ်သော စုတိစိတ်မှ ပြန်ရှုရေဆို တဆဲခုနှစ်ချက်မြောက်သော စိတ်နှင့်အတူ ဥပါ၍သော ဟဒယဝတ္ထု ပစ္စည်းတရား ရ၏။ ။သမ္မခါနကား နောက်နောက်သော အကုသိုလ်ဒါဒသ ပစ္စယူပွန်၏။၏။ ကရိုက်းကား တပြိုင် နှက် ယထာရုဟ တပ်ကောင်းသော နိသာယ၊ အာရမ္မဏ၊ အာရမ္မဏာခိပတ္ထ၊ အာရမ္မဏပနိသာယ၊ ပုရေဇာတ၊ ဝိပ္ပယုတ္ထ၊ အတ္ထိ၊ အပိုဂတ ဤရှုရစ်ပစ္စယသတ္တိတ္ထု နိသာယသတ္တိဝိသေသ ရ၏။

### ကုသလာဗျာကတော့ ကုသလသဲ

“ကုသလာဗျာကတော့ ကုသလသဲ”၌ [အန်း၊ အဓိပါယ်လွယ်ပြီ]။ ။ကတ္ထားကား အချင်းချင်းအားတပ်သော ပဉာဂါရာရာဘုံး၌ ဖြစ်သောအခါ ကုသိုလ်ကောင်သာ၊ စေတသိက်အဋ္ဌတိသာ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခနာ။ ဝုင္း၊ မနောဒ္ဒါရာဝဏ္ဏ်း အစရှိသော ရှေးရှေးယော စိတ်နှင့်အတူ ဥပါ၍သော ဟဒယဝတ္ထု ပစ္စည်းတရား ရ၏။ ။သမ္မခါနကား ကုသိုလ်ကောင်သာ၊ စေတသိက် အဋ္ဌတိသာ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခနာ ပစ္စယူပွန်တရား ရ၏။ ။ကရိုက်းကား တပြိုင်နှက် တပ်ကောင်းသော နိသာယ၊ အတ္ထိ၊ အပိုဂတ ဤယုံးပစ္စယသတ္တိ

၄၁၂

## တိကပဋ္ဌာန်း အရကောက်

တိတွင် နိသယာပါ။ ၏။ (“အကုသလာဗျာကတော အကုသလသ”၌လည်း  
နည်းတူ ဟောလေ)။

နိသယ ပြီး၏။

## ဥပနိသယပစ္စည်း

ကုသလော ကုသလသော

ဥပနိသယ၍။ ။အာရမ္မဏ္ဍပနိ သယောစ၊ ငှုံး။ အနန္တရှုပနိသယောစ  
ငှုံး။ ပကတူပနိသယောစ ငှုံး။ လူတိ၊ ဤသို့။ ဥပနိသယော၊ ဥပနိသယသည်။  
တိဝိခေါ်၊ ၏။ တေသု၊ ထိသုံးပါးတိတွင်။ အာရမ္မဏ္ဍပနိသယော၊ ကို။ ဝေါ  
ဤသို့။ ဒင္မ္မာ၊ ၏။ ဒါနံ-ဒေယူမျိုး၊ ကို။ [အာရမ္မဏ္ဍခိပတိက အတိုင်း  
အနက်ပေးလေ။] အနန္တရှုပနိသယော၊ ကို။ ဝေါ၊ သူ့။ ဒင္မ္မာ။ ၏။ ။  
[အနန္တရက အတိုင်းပေးလေ]။

ပကတူပနိသယော၊ ကို။ ဝေါ ဤသို့။ ဒင္မ္မာ။ ၏။ သုံး သွှဲခြင်းနှီး  
(တနည်းကား)၊ ကံ၊ ကံ၏ အကျိုး၊ ဤပစ္စပန်လောက၊ တမလွန်လောက အစ  
ရှုသည်တို့၏ ယုံကြည်ခြင်းကို။ ဥပနိသယာယ-ဥပနိသယယံကတ္တာ၊ အမှုပြ၍။ ဒါနံ၊  
အလျှောကို။ ဒေတီ၊ ပေး၏။ သီလံ၊ သီလကို။ သမာဒိယတိ၊ ဆောက်တည်၏။  
ဥပေါသထက္မ္မာ၊ ဥပုသန္တ၏။ ဆောက်တည်အပ်သော အငြောင်ဥပုသ်ကို။ ကရောတိ၊  
ဆောက်တည်၏။ စျောနံ၊ စျောန်ကို။ ဥပ္ပါဒေတီ၊ ၏။ ဝိပယ်နံ၊ ကို။ ဥပ္ပါဒေတီ  
၏။ မဂ္ဂံ၊ ကို။ ဥပ္ပါဒေတီ၊ ၏။ အဘို့သံ၊ ကို။ ဥပ္ပါဒေတီ၊ ၏။ သမာပတ္တံ၊ ကို။  
ဥပ္ပါဒေတီ၊ ၏။ သီလံ၊ သီလကို။ ဥပနိသယာယရှု။ပါ။ သမာပတ္တံ၊ ကို။ ဥပ္ပါဒေတီ  
၏။ သုတံ၊ အကြားအမြင်ကို။ ဥပနိသယာယ၊ ၍။ပါ။ သမာပတ္တံ၊ ကို။ ဥပ္ပါဒေတီ  
၏။ စာဂံ၊ စွန့်ကြုခြင်းကို။ ဥပနိသယာယ၊ ၍။ပါ။ သမာပတ္တံ၊ ကို။ ဥပ္ပါဒေတီ  
၏။ ပညံ၊ ပညာကို။ ဥပနိသယာယရှု။ပါ။ သမာပတ္တံ၊ ကို။ ဥပ္ပါဒေတီ၊ ၏။ သွှဲ  
သွှဲသည်။ သွှဲဖိုယာ၊ သွှဲအား။ သီလသာ၊ အား။ သုတံသာ၊ အား။ ပညာသာ၊  
အား။ စာဂံသာ၊ စွန့်ကြုခြင်းအား။ ပညာသာ၊ ပညာအား။ ဥပနိသယယပစ္စယောန၊  
ဖြင့်။ ပစ္စယော၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ သီလံ၊ သည်။ပါ။ သုတံ၊ သည်။ပါ။ စာဂံ၊  
သည်။ပုညာ၊ သည်။ပညာသာ၊ အား။ ဥပနိသယယပစ္စယောန၊ ဖြင့်။  
ပစ္စယော၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ပင္မယာ၊ သော။ စျောနသာ၊ အား။ပါ။ ပင္မံ၊ သော။  
စျောနံ-သည်။ ခုတိယဖြစ်သော။ စျောနသာ၊ အား။ပါ။ ဖီဗ္ဗသာ၊  
နှုတ်မြှုပ်ဖြစ်သော။ စက္ခာသာ၊ ပညာစက္ခာ၏။ ပရီကမ္မာ၊ ပုံဗ္ဗသာ၊ ပရီကမ္မာ၊

## ပဉာဏ်ဝရ အနုလောမ ဥပဒေသယပစ္စည်း

၄၁၃

ဒီမှုသာ၊ သော၊ စက္ခုသာ၊ အား၊ (အကြံးသည် လွယ်ပြီ)။ သေက္ခာ၊ သေက္ခာဟု ဆိုအပ်ကုန်သော သောတာပန်၊ သကဒါဂါမ်၊ အနာဂတ် ပုဂ္ဂိုလ်တိ သည်။ မဂ္ဂ၊ မိမိရအပ်သော မဂ်ကို။ ဥပဒေသယာယ၊ ၅။ အနုပ္ခနဲ့ မဖြစ်သေးသော။ တနည်းကား၊ အကျော်ယဉ် မနောက်သေးသော။ သမာပတ္တိုး၊ ကို။ ဥပါဒေနှင့် ကုန်၏။ (တနည်းကား) အကျော်ယဉ် နောက်စေကုန်၏။ ဥပ္ပနဲ့၊ ဖြစ်ပြီးသော သမာပတ်ကို။ သမာပလ္လာနှင့် ဝင်စားကုန်၏။ သခံရေး၊ သခံရဲတရား တို့ကို။ ပါ။ ဝိပယ်နှင့် ကုန်၏။ မဂ္ဂ၊ အောက်မဂ္ဂသုံးခုသည်။ သေက္ခာနဲ့၊ တို့အား၊ အထူးပို့ သမ္မားပို့ပို့၊ ပို့တော်၏။ အန်က်ကို သိသော အတပို့သမ္မားပို့၏ ဥပ္ပနဲ့အား။ မမ္မားပို့သမ္မားပို့ပို့၊ မာဂလဓဘာသာသာ ပို့ဟူသော သခ္စာကုန်သို့ သိသော မမ္မားပို့ပို့ပို့ပို့၊ မာဂလဓဘာသာသာ သခ္စာကုန်သို့ သိသော နိရိတိပို့ပို့သမ္မားပို့ပို့၊ အေရပ်သူတို့၏။ ဘာသာဟူသော သခ္စာကို သိသော နိရိတိပို့ပို့သမ္မားပို့ပို့၊ ဥပ္ပနဲ့အား။ ပုံးဘာနပ္ပနဲ့သမ္မားပို့ပို့၊ အန်က်သခ္စာ ဘာသာသုံးပါးကို သိသော ပုံးဘာနပ္ပနဲ့သမ္မားပို့ပို့၊ ဥပ္ပနဲ့အား။ ဌာနာဌာန ကောသလ္လသာ၊ အရဟုတ်သည် မဟုတ်သည်၍ လိမ္မာသော ဌာနာဌာန ကောသလ္လာ၏အား။ ပါ။ ၆။ ॥[အခိုပြုယ်ကား ပိုင်လျှောက်ဆုံး]။

ပကတူပန်သယုယ်ဖြစ်အံ့။ ကတ္တားကား ဗလဝဖြစ်သော အရဟတူမဂ် ကြုံသို့လိုပို့သာ။ စေတသိုက်အဋ္ဌတို့သာ။ ပစ္စည်းတရားရ၏။ ။ သမ္မားပို့ကား ကုသိုလ်မြက်တို့သာ။ စေတသိုက်အဋ္ဌတို့သာ။ ပစ္စယူပို့တရား ရ၏။ ။ ကရိုက်းကား ပကတူပန်သယုယ်တို့ ရ၏။

အနုဝါဒ၏ “သခ္စာ”၏ အရကို ကံ၊ ကံ၏ အကျိုး၊ ပစ္စာနှင့် တမလ္လန်ဘာ အစရိုသည်တို့၏ ယုံကြည်သော သခ္စာပြုနှင့်သော မဟာကုသိုလ် ရှစ်ခု စိတ္တာပြီး ယူ၍ “ဒါနံ”၏ အရကို အနှံ၊ ပါန၊ ယရ၊ ဝတ္ထ အစရိုသော ဒါနဝတ္ထ၊ ဒါန စေတနာယူ၍ “ဥပန်သယာယ ဒါနံ ဇေတ်”၏ အရကို ဒါနစေတနာ၊ ပြနာနှင့်သော နောက်ပြုတို့၏ မဟာကုသိုလ်စိတ္တာပြီး ယူ၍ သခ္စာပြုနှင့်သော ကာမ ကုသိုလ်သည် ဒါနစေတနာပြနာနှင့်သော ကာမကုသိုလ်အား ပကတူပန်သယုယ် သတိဖြင့် ကျေးဇူးပြုပေ၏။

### ပစ္စည်းတပ်ဟန်ကား—

ရေကိုအလိုဂျိသော ယောကျိုးသည် ဤမြေထည်း၏ ရေသည် စင်စစ်လျှင် ရှိ၏ဟု ယုံကြည်သည်ဖြစ်၍ မြေကိုတူးသကုသုံး လှင့်ဘုံကို ခံစားခြင်းကို အလို ရှိသောသူသည် လှင့်ဘုံသည်ကား အလှုပေးခြင်း စေတနာ၏ အကျိုးလျှင် တည်းဟု အကျိုးရင်းအကျိုးဆက်ကို ယုံကြည်သည်ဖြစ်၍ အလှုပေးလို လတ်သော် ဘဝကံလန်။ ဘဝကံပွေ့ဗောင် အနှံ၊ ပါန၊ ယရ၊ ဝတ္ထ

အစရှိသော ဒါနဝတ္ထုကို အာရုံပြု၍ မနောဖွံ့ဖြိုးပြန်။ ထို့နောင် မဟာကုသိုလ် ရှစ်ခုတိတဲ့ တာခုခုသည် ဇောကိစ္စ ခုနစ်ကြံဗုံ။ ထို့နောင် ဝိဘူတာရုံ ဝိထိဖြစ်ခဲ့၊ တဒါခုခုနစ်ကြံဗုံ။ ထို့နောင် ကာမဘဝ်။ အဝိဘူတာရုံ ဝိထိဖြစ်ခဲ့။ ပဉာဏ်ဝေါကာရဘဝ်။ (ယဉ်ကာရပြုဟွာ၊ သဟမှတ်ပြုဟွာတိကိုထောက်၍ ရုပါစာရ ရသင့်၍ ပဉာဏ်ဝေါကာရ ဘဝ်ချသည်။ ထို့နောင် ပစ္စဝေက္ခကာချမှု။ ထို့ဖြစ်သောအခါ ဆုံးမြှုံး)

“သုဒ္ဓံ ဥပန်သာယ သီလံ သမာဒီယတီ” အစရှိသည်ဖြင့် ဟောတော် မူအပ်သော အနုဝါယပါ၌တော်ပါ၌၌ “သုဒ္ဓံ”၏ အရကို ကံ၊ ကံ၏အကျိုး၊ ပစ္စပွန်ဘဝ်၊ တမလွှန်ဘဝ် အစရှိသာည်တို့ ယုံကြည်သော သွှဲပြဋ္ဌာန်းသော မဟာကုသိုလ်ရှစ်ခု စိတ္တုပြု၍ သုပန်သာယ သီလံ သမာဒီယတီ”၏ အရ ကို ပဉာဏ်သီလံ၊ အသိခါသီလ စေတနာ ပြဋ္ဌာန်းသော ကာမကုသိုလ်ယူ၍ “ဥပါသထက္ခာ ကရောတီ”၏ အရကို အငြင်္ခာပေါ်သထ စေတနာပြဋ္ဌာန်း သော ကာမကုသိုလ်ယူ၍ “စုံသနံ ဥပါဒေတီ”၏ အရကို မဟာရှုတကုသိုလ်ယူ၍ “အဘိညံ ဥပါဒေတီ”၏ အရကို ကုသိုလ် အဘိညာ်းပါးယူ၍ “သမာပတ္တံ ဥပါဒေတီ”၏ အရကို ကုသိုလ် သမာပတ်ရှုစ်ပါးယူ၍ သွှဲပြဋ္ဌာန်းသော ကာမကုသိုလ်သည် သီလံ၊ အငြင်္ခာပေါ်သထ၊ စုံသနံ၊ ဝိပိသနာ့ မင်း၊ အဘိညာ်း၊ သမာပတ်အား ပကတူပန်သာယာပါ။ ၏။ (ဒါနံ ဒေတီကဲ့သို့ အသီးအသီးသော်လည်းဆုံး ဝိထိကိုလည်း ရှေးနည်းကိုမြှုံးချလေ)။

“သီလံ ဥပန်သာယ ဒါနံ ဒေတီ” အစရှိသည်ဖြင့်။ ပါ၌၌ “သီလံ”၏ အရကို ပဉာဏ်သီလံ၊ အသိခါသီလ စေတနာပြဋ္ဌာန်းသော ကာမကုသိုလ်ယူ၍ “ဒါနံ ဒေတီ”၏ အရကို ဒါနံစေတနာပြဋ္ဌာန်းသော ကာမကုသိုလ်ယူ၍.... (“သီလံ သမာဒီယတီ” အစရှိသည်တို့မြှုံး)။ “သုတံ”၏ အရကို သုတံ မယူဘ်ပြဋ္ဌာန်းသော ကာမကုသိုလ် ဥာကသမ္မတယူ၍ “စာဂံ”၏ အရကို အလောဘာ ပြဋ္ဌာန်းသော ကာမကုသိုလ်ယူ၍ “ပည့်”၏ အရကို ပည့် ပြဋ္ဌာန်းသော မဟာကုသိုလ် ဥာကသမ္မတ စိတ္တုပြု၍။ ။ (“ဒါနံ ဒေတီ” အစရှိသည်တို့၏ အရကိုယူမြှုံး)။ ။သွှဲ့၊ သံလံ၊ သုတံ အစရှိသည်တို့မြှုံး စက်လှေ့ည့်၍သုံးမြှုံး)။

“ပဋ္ဌာန်း စုံသနံ ပရီကမ္မာ”။။ ပါ၌၌ “ပဋ္ဌာန်း စုံသနံ ပရီကမ္မာ”၏ အရ ကို ပဋ္ဌာန်းကို ရမိမ့်သော်၍။ ပယဝံ၊ ပထဝံ အစရှိသည်ဖြင့် စီးဖြန်းသော ပရီကံဇောကိစ္စတပ်သော ကာမကုသိုလ်ယူ၍....။

## ပုဂ္ဂိုလ်အနဲ့များ

६०७

[ထိုကြောင့် အငွေကထာ (၄၄၃)၌ “ပရိကမ္မနီ အနှစ်ရုံ အဂ္ဂ ဟေတ္တာ ပူဗ္ဗာဘက ပရိကမ္မ ကဟေတ္တု”ဟု မိန့်အပ်၏။ ပပရိက၊ ညပစာ၊ အနုလုံ၊ ဂေါ်ကြော်တင် ပရိကံကို မထူသင့် ဆိုလိုသည်။]

“ပဋိမသာ စျောနသု”၏ အရကို ပဋိမဓာတ်နှင့် ယူ၍ ပဋိမဓာတ်၏ ပရိကံလောကိစ္စတပ်သော ကာမဏေသိုလ်သည် ပဋိမဓာတ်အသားပေါ်၏။ (အကြောင်းလွှာယူပြီ။ နည်းတူဆုံး)။ ။ “ပင်မော မဂ္ဂို”၏ အရကို သောတာပတ္တိမင်္ဂလာ၏ “ခုတိယသာ မဂ္ဂသု”၏ အရကို သကဒါဂါမိမင်္ဂလာ၍ (အကြောင်းနည်းတဲ့)။

“သေက္ာာ မဂ်”။ပါ။ ပါဋ္ဌ၍ “မဂ်”၏ အရကို အောက်မင်သုံးခုယျာ၍ “သေက္ာာ”၏ အရကို အောက်ဖလှောန်သုံးယောက်ယူ၍ “ဥပန်သာယ အနုပ္ပါ သမာပတ္တိ” ဥပ္ပါဒေါ်၏ အရကို အနုပ္ပါသမာပတ်ယူ၍ “ဥပန် သမာပဇ္ဇို့”၏ အရကို ဥပ္ပါသမာပတ်ရှုစ်ပါးယူ၍ အောက်မင်သုံးခုသည် သမာပတ်အား။ (သေက္ာာ မဂ် ယူမြဲ)။ “သာ့ရေ အနိစွတော ဒုက္ခတော အနတ္တတော ဝိပသုန္တိ”၏ အရကို သာ့ရေတရားတိုကို အနိစွာ, ဒုက္ခ, အနတ္တဟ ဝိပသုနာပြုသော ကာမကုသိုလ်ယူ၍။ ။ “မဂ္ဂို သေက္ာာန် အတ္ထပ္ပါသမ္မာ ပါယ” အစရိသည်ဖြင့် ဟောတော်မူအပ်သော အနိဝါဖပါဏ် “မဂ္ဂို”၏ အရကို အောက်မင်သုံးခုယျာ၍ “သေက္ာာနံ အတ္ထပ္ပါသမ္မာပါယ”၏ အရကို အောက်ဖလှောန်ပုဂ္ဂိုလ် သုံးယောက်တိုအား ပါဏ်တော်၏ အနက်ကိုသိသော အတ္ထပ္ပါသမ္မာပါသာ၍ “ဓမ္မပုဂ္ဂိုသမ္မာပါယ”၏ အရကို မဘဝဘာသာပါဏ်ဟုသော သုဒ္ဓကိုသိသော ဓမ္မပုဂ္ဂိုသမ္မာပါသာ၍ “နံရတိပုဂ္ဂိုသမ္မာပါယ”၏ အရကို အရပ်သုတိ၏ ဘာသာဟုသော သုဒ္ဓကိုသိသော နံရတိပုဂ္ဂိုသမ္မာပါသာ၍ “ပဋိဘာနုပါသမ္မာပါယ”၏ အရကို အနက်, သုဒ္ဓ, ဘာသာ သုံးပါးကိုသိသော ပဋိဘာနုပါသမ္မာပါသာ၍ “ဌာနာဌာနကောသလ္လာ”၏ အရကို အရဟုတ်သည် မဟုတ်သည်၍ လိမ္မာသော ဌာနာဌာနကောသလ္လာ ဥက္ကာ၍ အောက်မင်သုံးခုသည် ပဋိသမ္မာပါလေးပါး၊ ဌာနာဌာနကောသလ္လာ ဥက္ကာအား။။။ ၏။ (ပဋိသမ္မာပါသာ၏ အရကား မင်္ဂလာ၏, ကာမာစစရ ကုသိုလ်ဥက္ကာတည်း)။

## ကသလာ အကသလာ

“ଗୁରୁଲୋକ ଆଗୁରୁଲଙ୍ଘ” ସ୍ଵର୍ଗ ମାନ୍ଦି ମାନ୍ଦିଗାନ୍ତି । ଅପ୍ରେଟି-ପଂଦ୍ରେହି । ଫ୍ରିଂଟେ  
ଣି । ଶିଦ୍ଧି । ମୁଖେଚେଳ ଆଯୁଗି । ଗଣ୍ଯାତି । ଯୁଣି । ॥ ଯତ୍ତି । ଯତ୍ତି ॥ ଧୀରି  
ଜାହାଗି । ପତ୍ରକାଳୀ ଗାଠିଯାଇଲୁଛି, କୋବିତିମୁହୂର୍ତ୍ତିଗି ତୋର୍ଦୂରାଯେବା ଲେବାନ  
ଜାହାଗି ।

အခို့ယ်ကား—

ကသိုလ်ဓမ္မသည် အကုသိုလ်ဓမ္မအား။ပါ။ ၎။ ။အဘယ်သို့...ကား သခ္စာ  
ခြင်းကို အမှုပြ၍ “ငါသာလျှင် သဒ္ဓါတရားနင် ပြည့်စုံသော သူတည်း”ဟု မိမိ  
ကိုယ်ကို ထောင်လွှားသောသူအား မာနဖြစ်၏။ ထိုထိုသို့သော စကားတို့၏  
ယုံကြည်တတ်သော အားဖြင့် အနက်အမိပါယ်ကို မစုစုမဲး မဆင်ခြင်မှုပြ၍  
မှားသောအယူရှိသောသူအား ဒီဋ္ဌဖြစ်၏။ သီလ, သုတ, စာဂ, ပညာတရားကို  
အမှုပြ၍ “ငါသာလျှင် သီလ, သုတ, စာဂ, ပညာနင် ပြည့်စုံသောသူတည်း”ဟု  
မိမိကိုယ်ကို ထောင်လွှားသောသူအား မာနဖြစ်၏။ မှားသောအယူရှိသော  
သူအား ဒီဋ္ဌဖြစ်၏။ သဒ္ဓါတ, သီလ, သုတ, စာဂ, ပညာကြံတရားတို့သည် ကြံတရား  
ပါးပါးနင် ပြည့်စုံသည်ဟု၍ မိမိကိုယ်ကို ခါးမြှောက်သောအခါ၌ ရာကအား....  
သူတပါးကို နှိပ်စက်သောအခါ၌ ဒေါသအား.... ရာဂ, ဒေါသနင် ယဉ်သော  
အခါ၌ မောဟအား.... သဒ္ဓါတစိုးသည်တို့နင် ပြည့်စုံခြင်းကို အမှုပြ၍ ဘဝ  
သမ္မတို့၊ ဘောကသမ္မတို့ကို တော်တသောအခါ၌ ပတ္တနားအား.... ပကတူပ  
နိသာယသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုပေ၏။

ကတ္တားဟု၍ အရကား ဗလဝါဖြစ်သော လောကီကသိုလ်သတ္တရသ ပစ္စည်း  
တရား ရ၏။ ။သမ္မဒါန်ကား အကုသိုလ်ဒါဝသ။ စေတသိုက်သတ္တရသ ပစ္စယူနှုန်း  
တရား ရ၏။ ။ကရိုက်းကား ပကတူပနိသာယသတ္တိ ရ၏။

[သန္တာ၊ ပဏီတ၊ ဥက္ကမဖြစ်သော လောကုတ္တရားသည် အကုသိုလ်  
ကို ဖျက်ဆီးသည်။ အကုသိုလ်ကို မဖြစ်စေ။ ထို့ကြောင့် အငွေကထာ  
(၄၄၄)၌ “ဝဝမေတ္တ လောကီယကုသလျော် ဒသံတံ။ လောကုတ္တရုံ ပန  
သန္တာ ပဏီတ ဥက္ကမ အကုသလပ်စံသန်။” တသ္တာ စန္ဒာဝိယ အန္တကာရ  
တမာန် န အကုသလသာ ဥပန်သာယော ဟောတိတိ နဂါဟိတ်”ဟု  
မိန့်အပ်၏။]

“သဒ္ဓါတသာယ မာန ဇူပ္ပတ်” အစရိသည်ဖြင့်။ပါ ပါန္တာ “သဒ္ဓါတ်”၏  
အရကို သဒ္ဓါပြုပြုသားသော ကာမကုသိုလ်ယူ၍ “မာန ဇူပ္ပတ်”၏ အရကို  
ငါသာလျှင် သဒ္ဓါတရားနင်ပြည့်စုံသော သူတည်းဟု မိမိကိုယ်ကို ထောင်လွှား  
သောအခါ ဒီဋ္ဌဂတ်ပိုယ်တေးခ စိတ္တုပြုအို၍ “ဒို့ဝို့ ဂဏ္ဍာတိ”၏ အရကို  
ထိုထိုသို့သော စကားငို့၏ ယုံကြည်တတ်သောအားဖြင့် အနက်အမိပါယ် မစုစုမဲး  
မဆင်ခြင်မှုပြ၍ မှားသောအယူရှိသောအခါ ဒီဋ္ဌဂတ်သမ္မယ်စိတ္တုပြုအို၍  
သဒ္ဓါပြုသားသော ကာမကုသိုလ်သည် လောဘမှားအား။ပါ။ ၎။ ။(သီလ၊  
သုတ၊ စာဂ၊ ပညာ၊ အရကို ယူမြှုံး။ မာန ဇူပ္ပတ်။ ဒီဋ္ဌ့ဝို့ ဂဏ္ဍာတိ။ ယူမြှုံး)

## ပဋိတ္ထရ အနုလာမ ဥပန်သယပစ္စည်း

१८८

“သွို့၊ သီလံ၊ သူတံ၊ စာင်း၊ ပညာ၊ ရှဂဿ” ॥ပ။ ပါ၌၌ “သွို့၊ သီလံ၊ သူတံ၊  
စာင်း၊ ပညာ”၏ အရကို သွို့၊ သီလံ၊ သူတံ၊ စာင်း၊ ပညာ ပြဋ္ဌာန်းသော  
လောက်ကုသိုလ်ယူ၍ “ရှဂဿ”၏ အရကို ၤ၈တရားပါးပါးနှင့် ပြည့်စုံသည့်  
ဟူ၍ မိမိကိုယ်ကို ချီးမြောက်သောအခါ ရာဂပြဋ္ဌာန်းသော လောဘမှစိတ္တာပြီ၍  
ယူ၍ “ဒေါသသု”၏ အရကို သူတပါးကို နှိပ်စက်သောအခါ ဒေါသမှစိတ္တာပြီ၍  
ယူ၍ “မောဟသု”၏ အရကို အတ္ထကုလံသန၊ ပရဏဇ္ဇန မိမိကိုယ်ကို ချီးမြောက်  
ခြင်း၊ သူတပါးကို နှိပ်စက်ခြင်း နှစ်ပါး ဖြစ်သောအခါ မောဟပြဋ္ဌာန်းသော  
အကုသိုလ်စိတ္တာပြီ၍ ယူ၍ လောက် ကုသိုလ်သည့် အကုသိုလ်အား။  
ပကဗ္ဗပါ။။။ ၏။

## କ୍ଵାଲେଚ ଆପ୍ରିଳିଙ୍ଗମ

ကုသလော အဲများကတသည့်။ ။အတ္ထာနံ၊ မိမိကိုယ်ကို။အာတာပေတီ၊ ပူပန်  
စေ၏။ ပရိတာပေတီ၊ ထက်ဝင်းကျင်မှ ပူပန်စေ၏။ ပရိယိုဇ္ဇိုလေကံ၊ ရှာမြို့ခြင်း  
လျင် အရင်းရှိသော။ ဒုက္ခာ၊ ဆင်းရှုကို။ ပစ္စနဲဘောတီ၊ ခံစား၏။ပါ။ ကာယံကသာ၊  
ကာယံမြို့သော။ သုခသာ၊ သုခေါ်ဝန်အား။ ကာယံကသာ၊ သော။ ဒုက္ခာသာ၊  
ဒုက္ခာဝေးနာအား။ ဖလသမာပလ္လိုယာ၊ အား။ပါ။ ကုသလံ၊ သော။ ကမ္မာ၊ သည်။  
ဝံပိုကသာ၊ ကုသလံဝံပိုက် ကော်နတ်သအား။ ဥပန်သယယပစ္စယေန၊ ဖြင့်။  
ပစ္စယေန၊ သည်။ ဟောတီ၊ ၏။ပါ။

အခိုပါယ်ကား—

ကုသိလ်မဲ့သည် အများကတစဲမှုအားပါ။ ။ အဘယ်သို့...ကား သွေ့  
တရားနှင့် ပြည့်စုံသောသူသည် သဒ္ဓိခြင်းကို အမြိုပြ၍ အလွန်ချမ်းသည်၊ အလွန်  
ပူသည်ဟု မဆုတ်မှု၍ အထူးထူး အပြားပြားသော အမှုသစ် အမှုကြီးယော  
အစုရုသည်တို့ကို ပြသည့်ရှိသော် မိမိကိုယ်ကို ပူပန်စေ၏။ ဉာဏ် စည်းမိမ်တို့ကို  
ဖြစ်စေ၍ အလျောက်မှုတို့ကို ပြအုံဟု ဉာဏ်စည်းမိမ်တို့ကို ရှာမြို့ခြင်း အရင်း  
ရှိသော ဆင်းရဲကို ခံစား၏။ ။သိလ်ရှုပြည့်စုံသော သူသည်လည်း သိလ်ကို  
စောင့်ရှုဗ်အုံသောင့် လုပ်တီးခေါင်း၌ နေခြင်းအစရှိသော အစွမ်းဖြင့် မိမ်  
ကိုယ်ကို ပူပန်စေ၏။ ပံ့ကြပါတ် ဆောက်တည်သော အစွမ်းဖြင့် ဆွမ်းကိုရှာမြို့  
ခြင်း အရင်းရှိသော ဆင်းရဲကို ခံစား၏။ ။အကြားအမြင်နှင့် ပြည့်စုံသော  
သူသည်လည်း အကြားအမြင် များသည်နှင့်လျဉ်းစွာ ကျင့်အုံဟူ၍ အလွန်  
ချမ်းသည် အလွန်ပူသည် ဟူ၍ မဆုတ်မှု၍ အထူးထူး အပြားပြားသော  
အမှုသစ် အမှုကြီးယော စသည်တို့ကို ပြသည့်ရှိသော် မိမ်ကိုယ်ကို ပူပန်စေ၏။ ။  
ပံ့ကြပါတ်ခုတင် ဆောက်တည်ခြင်း အစရှိသည်တို့၏ အစွမ်းဖြင့် ဆွမ်းကိုရှာမြို့  
ခြင်း အရင်းရှိသော ဆင်းရဲကို ခံစား၏။ ။စွဲ့ကြခြင်းနှင့် ပြည့်စုံသော  
သူသည်လည်း လွှာတွဲတွန်ကြခြင်းရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့် မိမ်၊ များ

လောက်ရုံသော ဝတ္ထုပစ္စည်းတိုက် မချွင်းမှု၍ စွန့်ကြဲသော်လည်း၊ ခြေလက် စသော အကိုကြီးငယ်ကို စွန့်ကြဲသော်လည်း မိမိကိုယ်ကို ပူပန်ဖော်။ စွန့်ကြဲ အပ်သော ဝတ္ထုကို ဖြစ်စီမံသော့တဲ့ ပစ္စည်းဝတ္ထုကို ရှာမှုးခြင်းလျှင် အရင်း ရှိသော ဆင်းရုံကို ခံစား၏။ ။ပညာနင်ပြည့်စုံသော သူသည်လည်း အဆင်ဆင် ပညာကို ပိုးစေအော်ဟု ပညာရှုံးသောအားဖြစ်ကို အမျိုပြု၍အများအမျိုးအပူအစုံသည်တိုက် မရောတဲ့ကိုမျှ၍ သရဏ္ဌာယ်ခြင်း နဲ့သွေးခြင်းတို့၏ လုံးလက်ပြသည်ရှိသော် မိမိ ကိုယ်ကိုပူပန်ဖော်။ မြစ်ဘီဝို့ အပြစ် သမ္မာဘီဝို့ အကျိုးကိုမြှင့်၍ မြစ်ဘီဝို့ ပယ်၍စင်ကြယ်သောသမ္မာဘီဝို့ဖြင့် အသက်သမ္မာခြင်းကို ရှာမှုးသည်ရှိသော် ရှာမှုး ခြင်းလျှင် အရင်းရှိသော ဆင်းရုံကိုခံစား၏။ ။သဒ္ဓါဒ္ဓာစုံသောတရားနှင့်ပြည့်စုံ ခြင်းကို အမျိုပြု၍ နဲ့သာယာခြင်းလျှင် အရင်းရှိသော ပိတိပါမောဇာကြောင့် ဖြစ်သော ရုပ်ပြင်တွေသော ကိုယ်ရှိသောသူအား၊ ကာယိုကသူခအား၊ ဆုံးခြံးပြီး သောနည်းဖြင့်ဆင်းရဲ့သာအခါ ကာယိုက ဒုက္ခအား။ ဖိုလ်ဝင်စုံသောအခါ ဖလသမာပတ်အား။ ဗလဝပြစ်သော ကုသိုလ်ကောင်းသ စေတနာသည် ကုသလ ဝိပါက် ကျော်နှင့်သာအား... (အကြောင်းပါ၍လျှောက်ဆိုလေ။ ။“သာ ပန် ဗလဝ စေတနာပ လုပ္ပတီန ခုံ့လာ”အဋ္ဌကာယာ-၄၄၄)။

ကတ္တားကား ဗလဝပြစ်သော ကုသိုလ်ကောင်းသ။ စေတသိုက် အင္တာတို့သ ပစ္စည်းတရားရ၏။ ။သမ္မာနိုင်ကား ဝိပါက်ဆိုးသ။ ကြုယာရီသ။ စေတသိုက် အင္တာတို့သ ပစ္စယူပုန်တရား ရ၏။ ။ကရိုက်းကား ပဂ္ဂတုပန်သယသတ္တာ ရ၏။

“သုဒ္ဓာရီသယာယ” အစရိုးသည်ဖြင့် ဟောတော်မူအပ်သော အနုဝါယပါ၌ တော်ပါ၌ “သုဒ္ဓာရီသယာယ”၏ အရကိုသုဒ္ဓာရီပြဋ္ဌာန်းသော ကာမကုသိုလ်ယူ၍ “အတ္တာန်း အာဘားပေတီးပဲ။ ဒုက္ခုပစ္စနှင့်သာတို့”၏ အရကို ဒုက္ခုသဟရှုတ် ကာယိုသညာ၌ ယူ၍ သဒ္ဓါပြဋ္ဌာန်းသောကာမကုသိုလ်သည် ဒုက္ခုသဟရှုတ်ကာယိုသညာ၌ အား။ ပကတုပန်သယယဲ့ဖြင့် အကျော်ပြုပေ၏။ ။(သီလံ၊ သတံ၊ စာဂံ၊ ပည့်၏ အရကိုယူမြှုမြှု)အတ္တာန်း အာဘားပေတီးအစရိုးသည်၏အရကိုယူမြှုမြှု)။ ။“ကာယို ကသာ သုသသ”၏ အရကို သုခသဟရှုတ် ကာယိုသညာ၌ယူ၍ “ကာယိုကသာ ဒုက္ခသ”၏ အရကို ဒုက္ခုသဟရှုတ်ကာယိုသညာ၌ယူ၍ “ဖလသမာပတ္တာယာ”၏ အရကို ဖလသမာပတ်ယူ၍။ “ကသလံ ကမ္မာ”၏ အရကို ဗလဝပြစ်သော ကုသိုလ်ကောင်းသစေတနာယူ၍။ “ဝိပါကသာ”အရကို ကုသလဝပါက် ကျော်တို့သယူ၍။

“အရဟားမဂ္ဂီးပါ၍ပါ၍”၏ မဂ္ဂီးအရကို အရဟတ္တမဂ္ဂီးယူ၍။ ။အကြောင်းနည်းတူ။ “မရှိ အရဟတော့”၏လည်း မရှိ၏အရကိုအရဟတ္တမဂ္ဂီးယူ၍ “ဖလသမာပတ္တာယာ”၏ အရကို ဖလသမာပတ်ယူ၍။ “ကသလံ ကမ္မာ”၏ အရကို ဗလဝပြစ်သော ကုသိုလ်ကောင်းသစေတနာယူ၍။ “ဝိပါကသာ”အရကို ကုသလဝပါက် ကျော်တို့သယူ၍။

## ၃၇၁၎ရ အနဲ့လောမ ဥပန္တသုယပစ္စည်း

၄၁၉

### အကုသလော အကုသလသု

အကုသလော အကုသလသု။ ။ရာဂံရာဂကို။ ဥပန္တသုယာယ၊ ၍။ ပါအံ  
သူ၏အသက်ကို။ဟန်တိ၊ သတ်၏။အာဒ္ဓံ။အာရှင်သည် ကိုယ်နှုတ်ဖြင့် မပေးသော  
သူ၏ဉာဏ်ကို။အာဒ္ဓံယတိယူ၏။ မုသာချေတ်လွှဲသောစကားကို။ဘဏ်တိ၊ ဆို၏။  
ပံ့သဏ္ဌာန်ပြစ်သောစကားကို။ဘဏ်တိ၏။ဖရာသံ၊ ကြမ်းကြုတ်သောစကားကို။  
ဘဏ်တိ၏။ သမ္မာနိရှုတ်ကို။ အကျိုးမရှိပြန်ဖျင့်သော စကားကို။ ပလပတိ၊  
ပြောဟော၏။ သန္တံ့။ အိမ်ခြုံစပ်ကို။ ဆိုနှုတ်တိ၊ ဖြတ်၏။ နိလျှောပံ့နိလီယိတ္ထာ  
ပုံး၍။ဟရတိ၊ ဆောင်၏။ ကောဂံရာကံတိ၊ တအိမ်ထည်းခြုံရသည်ကို။ ကရောတိ၏။  
ပရိပန္တာ၊ ခရီးလမ်း၍။ တိုင်တိ၊ ရပ်၏။ ပရာဝရာ့သူ့၊ မယာ့သူ့။ ဂစ္စတိ၊ သွား၏။  
ဂါမယာတိ၊ ရွှေဖျက်ခြင်းကို။ ကရောတိ၊ ၏။ နိဂုံဖျက်ခြင်းကို။  
ကရောတိ၏။မာဟရာအိမ်ကို။ ဇိုင်တာ၊ အသက်မှု။ ဝေါရောပေါ် ချု၏ပံ့ပတရုံ  
ကို။ ဇိုင်တာမှု။ ဝေါရောပေါ်၏။ အရှေ့ဟန္တာကို။ ဇိုင်တာမှု။ ဝေါရောပေါ်၏။  
အုဇွန်ပြစ်မှားလို့သော။ စိတ္တနာ၊ စိတ္တြိုင်း၊ တထာဂတသု၏။ လောဟိုဘုံ၊  
သွားကို။ ဥပ္ပါဒေတိ၊ ၏။ သံယံ၊ သံလျာကို။ ဘိန္ဒတ်ခွဲ၏။ ဒေါသံကို။ မောဟံကို။  
မာနံကို။ အိမ်း၊ ကို။ ပဋိနာ၊ တော်တွေ့တြိုင်းကို။ ။(အကြင်းလွယ်ပြီ)။ ။  
ပါကာတိပါတသာ၊ ပါကာတိပါတသု။ ပါကာတိပါတသု၊ အား။ပူ။ မိစ္စာ  
အိုယာ၊ အား။ အာဒ္ဓံန္တာအိုန္တာ၊ သည်။ အာဒ္ဓံန္တာအိုန္တာ၊ အား။ပူ။ မိစ္စာဒို့  
ပါကာတိပါတသာ၊ အား။ အာဒ္ဓံန္တာအိုန္တာ၊ အား။။ (ကြုနည်းအတူ မိစ္စာဒို့တိုင်  
အောင် ဆိုပြီးမှုပါကာတိပါတသည်ကိုလည်၍ စက်လျဉ်းဗွဲစက်တည်း)။ ။  
မိစ္စာဒို့သည်။ မိစ္စာဒို့ယာ၊ အား။ပူ။ ပါကာတိပါတသာ၊ အား။ပူ။ များပါဒ်သု၊  
အား။ပူ။၏။ ။မာတုလာတိကုံး၊ မာတုလာတိကုံး။ မာတုလာတိကုံး၊ အား။ပူ။ နိယတမိစ္စာဒို့ယာ၊ အား။  
အား။ပံ့တုလာတိကုံး၊ အား။ပူ။ ။

### အပိုပါယကား—

အကုသိုလ်မွေ့သည် အကုသိုလ်မွေ့အား။ပူ။၏။ အဘယ်သို့... ကား တပ်ခြင်း  
ရာကန်းပြုသုံးသော သူသည် ရာဂကံ အပိုပြု၍ သု၏ အသက်ကို သတ်၏။  
(ပါဉ်လျောက်ဆီ)။ ။ဒေါသနှင့် ပြည့်စုံသော ပုဂ္ဂိုလ်သည် ငါ၏ အကျိုး  
မံကို ကျင့်လေပြီ၊ အစရှိသည်ဖြစ်သော ဒေါသကိုအမြှုပြ၍ သူ၏အသက်ကို  
သတ်၏။ပူ။ (ပါဉ်လျောက်ဆီ)။ ။မောဟနှင့် ပြည့်စုံသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်  
ပါကာတိပါတ အစရှိသည်ဘူး။ အပြုကို ဖုံးလျမ်းတတ်သော မောဟကို  
အနှံပြ၍ သူ၏အသက်ကို သတ်၏။ပူ။ (ပါဉ်လျောက်ဆီ)။ ။မာနှင့်

ပြည့်စုံသော ပုဂ္ဂိုလ်သည် ငါသည် သတ်အုံသောင့် မတတ်နိုင်သတတ်၊ ယူအံသောင့် မတတ်နိုင်သတတ်ဟု ယူတ်သော မာန်ကို အမှုပြ၍ သူ၏အသက်ကို သတ်၏။ပါ။ မြစ်ဘဒိနှင့်ပြည့်စုံသောသူသည် ယွဲပူဇော်ခြင်းအစရှိသည်ဟု့၌ ပုဏားအစရှိသော သူတိုက်ဘုံးမြစ်ဘဒိကိုအမှုပြ၍ သူ၏အသက်ကိုသတ်၏။ပါ။ တောင်တခြင်းနှင့် ပြည့်စုံသောသူသည် ငါအား ကြုံမည်သော အကျိုးသည် ပြည့်စုံလတ္ထံ။ ထိုသို့ပြည့်စုံသည့်ရှုံးသော ကြုံမည်သော ပူဇော်သက္ကရ ဗလ္လကဗ္ဗာ ပြုအံဟု၍ နတ်တိအား တောင်းပန်ခြင်း အစရှိသည်ဟု ဆိုအပ်သော ပတ္တနာကို အမှုပြ၍ သူ၏အသက်ကို သတ်၏။ (အကြောင်းပါ၍လျှောက်ဆိုလေ။ သီသာ၌)။

ကတ္တားကား ဗလဝ်၊ ဒုပ္ပလဖြစ်သော အကုသိုလ်ဒါဒသ။ စေတသိက်သတ္တိသ  
ပစ္စည်းတနား ရှင်။ ။(သမ္မဒါန်လည်း အတူ)။ ။ကရိုက်းကား ပကတူပန်သယ  
သတ္တိ ရှင်။

[“မလ်ခုံမြှေးလသူ ခုံမြှေးလ၌ မလဝသာပါ ဥပန္တသူယော ဟောတိ  
ယောဝါ၊ ယုံပန်ပစ္စယိုဘက်သူ ဥပြောဝဏ္ဏနာယ် ဝတ္ထုံး။ မလဂကာရက  
ငြော ဥပန္တသူယော ဟောတိတိ။ တံကာရဏသာဝသေဝ မလဝတာယ  
ဝတ္ထုံး။ နှဥပန္တသူယပစ္စယမွှာနဲ့ကမ္မာကိုလေသာဟို မလဝန္တာ၏သိုံး  
မလဝကာရကုံး ဟောနိုင်ယောဝ” အငြကထာ-ငြုံး။]

ပဋိဝင်ရာ အနုလောမ ဥပန်သယုပစ္စည်း

၄၂၁

ဒေါသမူ စိတ္ထပြုပြုသူ၍ “ဒုဇွန်နာပူ။ ဥပ္ပါဒေတီ”၏ အရကို လောဟိတ္ထပြုဒက  
ဖြစ်သော ဒေါသမူစိတ္ထပြုပြုသူ၍ “သံသံ ဘိန္ဒတီ”၏ အရကို သံသံတောဒက  
ဖြစ်သော ဒေါသမူစိတ္ထပြုပြုသူ၍ ရာဂပြုပြုသုန်းသော လောဘမူ စိတ္ထပြုပြုသည်  
အကုသိုလ်ဒ္ဓိဒသအားပူ။ ပူ။ ၏။

“ဒေါသံ”၏ အရကို ဒေါသပြုပြုသုန်းသော ဒေါသမူ စိတ္ထပြုပြုသူ၍ “မောဟံ”  
၏ အရကို မောဟံပြုပြုသုန်းသော အကုသိုလ်ဒ္ဓိဒသ စိတ္ထပြုပြုသူ၍ “မာနံ”၏ အရ  
ကို မာနပြုပြုသုန်းသော ဒီဋီဂတဝပ္ပါယုတ်စိတ္ထပြုပြုသူ၍ “ဒုဋီဝံ”၏ အရကို  
ဒီဋီဂတဝပ္ပါယုတ် စိတ္ထပြုပြုသူ၍ “ပတ္တနံ”၏ အရကို  
ဘဝသမ္မတီ၊ ဘောဂသမ္မတီကို တောင်တသော လောဘမူ စိတ္ထပြုပြုကိုယူ၍....  
(ပါကံ ဟန်တီ စသည်ကို ယူမြှုံး။ ။ “နာဂါ၊ ဒေါသာ” အစရှိသည်ကုလည်း  
ယူမြှုံး။)

“ပါကာတိပါတော”၏ အရကို ပါကာတိပါတဖြစ်သော ဒေါသမူ၊ မောဟံ  
စိတ္ထပြုပြုသူ၍ “ပါကာတိပါတသု”၏ အရကို ပါကာတိပါတ ဖြစ်သော  
ဒေါသမူ၊ မောဟံမူ စိတ္ထပြုပြုသူ၍။ “အဖိန္ဒာဒနသု”၏ အရကို အဖိန္ဒာဒိန်  
ဖြစ်သော အကုသိုလ်ဒ္ဓိဒသ စိတ္ထပြုပြုသူ၍။ “ကာမေသု မိစ္စာစာရသု”၏  
အရကို ကာမေသုမိစ္စာစာရဖြစ်သော လောဘမူ၊ မောဟံမူ စိတ္ထပြုပြုသူ၍  
“မုသာဝါသု”၏ အရကို မုသာဝါဒဖြစ်သော အကုသိုလ်ဒ္ဓိဒသ စိတ္ထပြုပြုသူ၍  
“ပိသုကာယ ဝါစာယ”၏ အရကို ပုသုဏေ့စာဖြစ်သော အကုသိုလ်ဒ္ဓိဒသ  
စိတ္ထပြုပြုသူ၍ “ဖရုသာယ ဝါစာယ”၏ အရကို ဖရုသာဝါစာ ဖြစ်သော ဒေါသမူ၊  
မောဟံ စိတ္ထပြုပြုသူ၍ “သမ္မပုလာပသု”၏ အရကို သမ္မပုလာပဖြစ်သော  
အကုသိုလ်ဒ္ဓိဒသ စိတ္ထပြုပြုသူ၍။ “အဘိန္ဒာယ”၏ အရကို အဘိန္ဒာဖြစ်သော  
လောဘမူ စိတ္ထပြုပြုသူ၍ “ဗျာပါဒသု”၏ အရကို ဗျာပါဒဖြစ်သော ဒေါသမူ  
စိတ္ထပြုပြုသူ၍ “မိစ္စာဒိန္ဒာယ”၏ အရကို မိစ္စာဒိန္ဒာဖြစ်သော ဒီဋီဂတသမ္မယုတ်  
စိတ္ထပြုပြုသူ၍ပူ။၏။ (လျဉ်၍ ဆိုလေ)။ ။

[“တေသုပါကာတိပါတော ဖရုသာဝါစာ” စသော အဘိမ္မတသုဂ္ဂိုလ်  
ပိုင်ကို နှလုံးသွင်း၍ ဆိုလေ]။

“မာတုယာတိကုံး”၏ အရကို ဖြေပြား၊ သဏ္ဌာန်ပြားသော မာတု  
ယာတက ကံ၊ ရှေးဘဝသုတဲ့ဘူးသော မာတုယာတက ကံ၊ ဤဘဝတွင် အဖန်  
တလဲလဲစော်သတ်စေသော မာတုယာတက ကံ၊ နှစ်ကြိမ်ရိုက်ဆော်၍ သတ်သော  
မာတုယာတက ကံယူ၍ “မာတုယာတိကုံးသု”၏ အရကို ဖြစ်လဲသော မာတု  
ယာတက ကံ ယူ၍ “ပိတုယာတိကုံး”၏ အရကို ပိတုယာတက ဖြစ်သော  
ဒေါသမူဒွေး သတ္တမော စိတ္ထပြုပြုသူ၍ “ပိတုယာတိကုံးသု”၏ အရကို

ပိတုယာတကဖြစ်သော ဒေါသမူဒ္ဓး သတ္တမလော စိတ္တပြို ယူ၍။ (သံ  
ဘေးကာကိတ်၏အာင် နည်းတဲ့)။ “နိယတမိစ္စာဖို့ယာ”၏ အရကို နိယတ  
မိစ္စာဖို့ဖြစ်သော ခိုင်တသမ္မယ်လေးခု သတ္တမလော စိတ္တပြို ယူ၍။

[“နိယတမိစ္စာဖို့ယာ နာမ အဟောတုကဝါဒ အကိရိယဝါဒ နတိ  
က ဝါဒေသ အညာတရာ”။] (အဋ္ဌသာလိနိ)။ “နတိပိန္တိ နတိ ယို့”  
အစရိသည်ဖြင့် ပေးအပ်သော အလျော်အကျိုးသည် မရှိ။ သုံးအပ်  
သော သီတင်းအကျိုး မရှိဟု အယူရှိသော နတိက ဝါဒ အစရိသော  
သုံးပါးကို နိယတမိစ္စာဖို့ယာည်။] “မာတုယာတိကမူး မာတုယာတိ  
ကမ္မယာတိ အညံးမာတရု ဟန်၏ ဒီသွား၊ ဝန်တိ ဝံ ကာတု၏။  
အတ္ထနာ မာတရု ဟန်ယာဝါ၊ ကေသို့ ဘဝေ ဟန္တာ၊ အပရသူမှု  
ဟန် ဝသနာဝါ၊ ကေသို့ ယော ဘဝေ ဂါး မေ မာတရု ဟနာဟု  
တိ ပုန့်ပုန့် အာဏာပါ ဝသနာဝါ၊ ဒီဟို ပယာရပေါ် နိယတမရကာယ  
အုတိယုပယာရပါန ဝသနာ ၅ မာတုယာတိကမူး မာတုယာတိကမ္မယာ  
ဥပန်ယော ဟောကို”။ [အဋ္ဌကထာ-၄၄၆။]

အကုသလော ကုသလသူ

အကုသလော ကုသလသူ။ ။ရှာဂံ တပ်ခြင်းရှာဂါး။ ဥပန်ယာယာ ၍။  
ပါကံ၊ သူ၏အသက်ကို။ ဝါ၊ ရှုပ်စီဝိတိနှောကို။ ဟန္တာ၊ ၍။ ဝါ၊ သတ်မိသော  
ကြောင့်။ တသာ၊ ထိပါကာတိပါတ စေတနာ၏။ (မလသာ၊ အစွမ်းကို။ ဝိပါ  
ကသာ၊ အကျိုးကို)။ ပဋိယာတတ္တာယာ၊ ဖျောက်ခြင်း၍။ သမာပတ္တံး၊ ကို။  
ဥပ္ပါဒေတိ၊ ၏။ အခိုန်း၊ အရှင်မပေးသော သူ၏ဥစ္စာကို။ အာခိုယိတ္တာ၊ ယူ၍။  
ဝါ၊ ကြောင့်။ မုသာ၊ ချော်လွှာသောစကားကို။ ဘဏ္ဍာတ္တာ၊ ဆို၍။ ဝါ၊ ကြောင့်။  
(မုသာကား နိပါတ်ပုပ်တည်း။ ထို့ကြောင့် အုတိယာ ဝိဘတ်ကြ၍ မုသာဟု  
အာကာရန္တနှင့် ရှိသည်)။ ။ပိသက်၊ ချော်ပြုသောကေားကို၊ ဘဏ္ဍာတ္တာ၍။  
ဖရုသံ၊ ကြမ်းကြောတ်သောစကားကို။ ဘဏ္ဍာတ္တာ၊ ၍။ သမ္မံ၊ ပြန်ဖျော်းသော  
စကားကို။ ပလပိတ္တာ၊ ပြော၍။ သန္တံး၊ ခြုံစပ်ကို။ ဆိုတ္တာ၊ ဖျက်၍။ နိလျောပံ့  
နိလိယိတ္တာ၊ ပုန်း၍။ ဟရိတ္တာ၊ ဆောင်၍။ ကောဂါရိကို၊ တအီမတည်းခြုံ  
သည်ကို၊ ကရိတ္တာ၊ ၍။ ပရိပြန္တာ၊ ခရီးဆံ့၍။ ဌာတ္တာ၊ ၍။ ပရဒါရံ၊ သူ၏မယား  
ကို။ ဂန္တာ၊ ၍။ ဂါမယာတံး၊ ရှာ့ဖျောက်ခြင်းကို။ ကရိတ္တာ၊ ၍။ နိဂမယာတံး  
နိဂုံးဖျောက်ခြင်းကို။ ကရိတ္တာ၊ ၍။ တသာ၊ ထိနိဂမယာတံးစေတနာ၏။ (မလသာ၊  
အစွမ်းကို။ ဝိပါကသာ၊ အကျိုးကို)။ ပဋိယာတတ္တာယာ၊ အျောက်ခြင်း၍။ ဒါနံ  
ကို။ ဒေတိ၊ ၏။ သမာပတ္တံး၊ ကို။ ဥပ္ပါဒေတိ၊ ၏။ မာတရု၊ အမိကို။ စိုးတာ၊  
အသက်မှု။ ဝေါရွှေပေတ္တာ၊ ချု၍။ ဝါ၊ ကြောင့်။ ဒါနံ၊ ကို။ ဒေတိ၊ ၏။ ဥပ္ပါ  
ဥပေါသထကမ္မံ၊ ကို။ ကရောတံး၊ ၏။ (လွယ်ပြီ)။

## ပဋိတေရ အန္တလောမ ဥပန်သယ်ပစ္စည်း

၄၂၃

အမိပို့ယ်ကား—

အကုသိုလ်ဓမ္မသည် ကုသိုလ်ဓမ္မအားအပါ၏။ ။အဘယ်သို့...ကား သိဂတီ ဘဝစ်းစိမ်ချမ်းသာ၌ တပ်မော်သာ သူသည် တပ်ခြင်းနှင့် အမိပြု၍ အလှု။ ပေး၏။ သံလသီတင်း ဆောက်တည်၏။ (ပါဉ်လျောက်ဆို)။

ကတ္တားကား အကုသိုလ်ဒ္ဓိဒ္ဓာ။ စေတသိုက် သတ္တားသုပစ္စည်းတရား ရ၏။ ။ သူဗို့ကြို့ကား ကုသိုလ်ကော်သာ။ စေတသိုက် အငွေးတို့သု ပစ္စယူပုံန်တရား ရ၏။ ။ ကရိုက်းကား ပကတူပန်သယ်သတ္တား ရ၏။

“ရား ဥပန်သယ်” အစုရှိသည်ဖြင့်ပါ။ ပါဉ်ချုပ် ဗုဏ်အရကို ရားပြဋ္ဌာန်း သော လောဘမူ စိတ္ထဗျို့ ယူ၍ “ဥပန်သယ် ဒါနံ ဒေတီ”၏ အရကို ဒါန စေတနာပြဋ္ဌာန်းသော ကာမကုသိုလ် ယူ၍။ (အကြောင်းယူမြှုပ်)။ “ပါကံ ဟန္တာ တသာ ပစ္စားသာဘွားသု ဒါနံ ဒေတီ” အစုရှိသည်ဖြင့်ပါ။ ပါဉ်ချုပ် “ပါကံ ဟန္တာ တသာ”၏ အရကို ပါကားတိပါတစေနာ ပြဋ္ဌာန်းသော ဒေသမူ စိတ္ထဗျို့ ယူ၍ “ပစ္စားသာဘွားသု ဒါနံ ဒေတီ”၏ အရကို ဒါနစေတနာ ပြဋ္ဌာန်း သော ကာမကုသိုလ် ယူ၍ (အကြောင်းယူမြှုပ်)။ (“အဒိန္ဒာ အာဒိယိတ္တာ” အစုရှိသည်ကိုလည်း အကုသလော အကုသလယ်ကို မျှ၍ယူလ)။

### အကုသလော အဗျာကတသာ

အကုသလော အဗျာကတသာ၌။ ။ရား၊ ကို။ ဥပန်သယာယာ ၍။ အတ္တာနံး ကိုယ်ကို။ အာတာပေတီ ပူပန်စေ၏။ (တူဖြိုး။ အမိပို့ယ်ကား ပါဉ်လျောက်ဆို)။

ကတ္တားကား အကုသိုလ်ဒ္ဓိဒ္ဓာ။ စေတသိုက် ရာတ္တားသုပစ္စည်းတရား ရ၏။ ။ သူဗို့ကြို့ကား ဝိပါက်ဆတ္တားသာ။ ကြို့ယာဝီသာ။ စေတသိုက် အငွေးတို့သု ပစ္စယူပုံန်တရား ရ၏။ ။ ကရိုက်းကား ပကတူပန်သယ်သတ္တား ရ၏။

“ရား ဥပန်သယ် အတ္တာနံး အာတာပေတီ” အစုရှိသည်ဖြင့် ဟောတော်။ ပါ၍ ပါဉ်ချုပ် “ရား”၏ အရကို ရားပြဋ္ဌာန်းသော လောဘမူ စိတ္ထဗျို့ ယူ၍ “အတ္တာနံး အာတာပေတီ”။ ပါ၍ ပစ္စနှေားတို့၏ အရကို ခုက္ခသဟရှုတ် ကာယဝိညာဉ် ယူ၍ (အကြောင်းယူမြှုပ်)။ ။“အကုသလံ ကဲ့”၏ အရကို ဗလဝ ဖြစ်သော အကုသိုလ်ဒ္ဓိဒ္ဓာ ယူ၍ “ပိပါကသာ”၏ အရကို အကုသလ ဝိပါက် ခုနစ်ခု ယူ၍။

### အဗျာကတော် အဗျာကတသာ

အဗျာကတော် အဗျာကတသာ၌ (အနက်လွှာဖြိုး။ အမိပို့ယ်လည်း ပါဉ်လျောက်)။ ။ ကတ္တားကား ဝိပါက်ဆတ္တားသု ကြို့ယာဝီသာ စေတသိုက် အငွေးတို့သာ။ ရုပ်အငွေးတို့သု ပစ္စည်းတရား ရ၏။ ။ သူဗို့ကြို့ကား ဝိပါက်ဆတ္တားသာ။

ကြိယာဝံသ။ စေတသိက် အငွေတို့သ ပစ္စယူပွန်တရား ရ၏။ ။ကရိုက်းကား ပကတူပနိသယသဲ့ ရ၏။

“ကာယိက် သူ”၏ အရကို သူခသဟဂုတ် ကာယိဉာဏ်တိတ္ထပါ၍ ယူ၍ (“ကာယိကသ သူခသ”၏ အရကိုလည်း။ ၄၇းယူ။ ။“ပုရိမံ ပစ္စမသု ဥပန်သယော ဟောတဲ့”။ ။အငွေကထာ-၄၄၃)။ ။“ကာယိကသ ဒုက္ခသ”၏ အရကို ဒုက္ခသဟဂုတ် ကာယိဉာဏ် စိတ္ထပါ၍ယူ၍။ ။(“သိတာဒီသ ပန့်အရိုသန္တာပနာဒီနိ အတိသေဝန်သု ပုံမှုဘာဂေ သူခံ အပရဘာဂေ ဒုက္ခသ” ၄၇းအငွေကထာ-၄၄၃)။ ။ဥတု၏အရကို လျောက်ပတ်သော အချမ်းအပူဟူသော ဥတုယူ၍။ (“ကာယိကသ သူခသ”၏ အရကို ယူမြဲ။ ။ဥတု၏ အရကို မလျောက်ပတ်သော အချမ်းအပူဟူသော ဥတုယူ၍ “ကာယိကသ ဒုက္ခသ”၏ အရကို ယူမြဲ။ ။“ဘောဇ်”၏ အရကို လျောက်ပတ်သော ဘောဇ်ယူ၍ “ကာယိကသ သူခသ”၏ အရကို ယူမြဲ။ ။“ဘောဇ်”၏ အရကို မလျောက်ပတ်သော ရောာဇ်ယူ၍။ “ကာယိကသ ဒုက္ခသ”၏ အရကို ယူမြဲ။ ။“သေနာသန်”၏ အရကို လျောက်ပတ်သော ကျောင်းအစရှိသော အိပ်ရာနေရာ ယူ၍ “ကာယိကသ သူခသ”၏ အရကို ယူမြဲ။ ။“သေနာသန်”၏ အရကို မလျောက်ပတ်သော ကျောင်းအစရှိသော အိပ်ရာနေရာယူ၍ “ကာယိကသ ဒုက္ခသ”၏ အရကို ယူမြဲ။ ။ဖလသမာပတ်မှာ လျောက်ပတ်သော ဥတဲ့ ဘောဇ် စသည်ကိုယူ။ ။အကြောင်းလွှာယူပြီ။ ရှေးနည်းကိုမြှုပ်နှံ ဆိုလေ)။

### အဗျာကတော့ ကုသလသု

အဗျာကတော့ ကုသလသု၍။ ။ကာယိကံ၊ သော့၊ သုခံ၊ ကို။ ဥပန်သယာယာ ၍။အနိုင်းကို။အတိုင်း။ (အနက်လွှာယူပြီ)။

### အဓိပ္ပာယ်ကား—

အဗျာကတာ မမှသည် ကုသိုလ်မမှအားးပါ၏။ ။အဘယ်သို့...ကား စည်းစိမ် ချမ်းသာ ရှိသည်ဖြစ်၍ ကာယိကသသူခနှင့် ပြည့်စုံသောသူသည် ဤစည်းစိမ်ချမ်းသာတို့သည် မယုတ်စေသေတည်း ဟူ၍ ၄၇းနောင်အခါ၍ ဤသို့သောရှိသော စည်းစိမ်ချမ်းသာသို့ ရောက်စေသေတည်း ဟူ၍ ၄၇း အလူ။ပေး၏။ သီလဆောက် တည်၏။ (အကြောင်းဆိုမြဲ)။ ။စည်းစိမ်ချမ်းသာ မရှိသည်ဖြစ်၍ ကာယိကအုက္ခန့် ပြည့်စုံသော သူသည် ဆင်းရှုခြင်းတို့သည် မဖြစ်စေသေတည်း ဟူ၍ ၄၇းနောင် အခါ၍ ဤသို့ သောရှိသော ဆင်းရဲတို့သို့ မရောက်စေသေတည်း ဟူ၍ ၄၇း အလူ။ပေး၏။ သီလဆောက်တည်၏။ (အကြောင်းဆိုမြဲ။ ပါဌ္မာလျောက်)။

အဗျာကတော့ ကုတ္တားကား အရဟတ္တိုလ် ကြိုးသော ဝိပါက်ပွဲတို့သ။ ကြိယာဝံသ။ရှုပ်အငွေဝံသပစ္စည်းတရား ရ၏။ ။သမ္မတနိုင်းကား ကုသိုလ် ကေဝံသ။

## ပွဲဝါရ အနုလောမ ပုဂ္ဂိုလ်ဘတပစ္စည်း

၄၂၅

စေတသိက်အဋ္ဌတိသ ပစ္စယူပွဲန်တရား ရ၏။ ၂ကရိုက်းကား ပကတူပနိသယသတိ ရ၏။

“ကာယိကံ သခံ ဥပန်သယာယ ဒါနံ ဒေတီ” အစရှိသည်ဖြင့်ပါ။ ပါင်း  
“ကာယိကံ သခံ”၏ အရကို သုခသဟရှုတ် ကာယိညာဉ်စိတ္ထပြီး ယူ၍ “ဒါနံ ဒေတီ”အစရှိသည်တို့၏ အရကို ယူမြှုံး။ ၂(အကြံးလွှာယ်ပြီ)။

### အဗျာကတော အကုသလသု

အဗျာကတော အကုသလသု ၌။ ၂ကာယိကံ သော် သုခံ ကို။ ဥပ န်သယာယ၊ ရှုံး။ ပါကံ၊ ကို။ ဟန်တီ၊ ၏။ ၂(အကြံးလွှာယ်ပြီ)။ အဓိပ္ပာယ်ကို  
ပါင်းလျောက်ဆို)။

ကတ္တားကား လောကီပိုက် မာတ္တိသ။ ၂ကြိယာဝိသ။ ရုပ်အန္တိသ ပစ္စည်း  
တရား ရ၏။ ၂သူ့ခိုက်ကား အကုသိုလ်ဒါဒသ။ စေတသိက်သတ္တဝါသ ပစ္စယူပွဲန်  
တရား ရ၏။ ၂ကရိုက်းကား ပကတူပနိသယသတိ ရ၏။ (အနိဝင်ကိုလည်း  
ယူမြှုံး။ လွှာယ်ပြီ)။

၂၌ဥပန်သယသဘဏ္ဍာဇိယ် “ကုသလော ကုသလသု”၌ သုံးပါး။  
“ကုသလော အကုသလသု”၌ နှစ်ပါး။ “ကုသလော အဗျာကတသု”၌  
သုံးပါး။ “အကုသလော အကုသလသု”၌ သုံးပါး။ “အကုသလော  
ကုသလသု”၌ တပါး။ “အကုသလော အဗျာကဲတသု”၌ နှစ်ပါး။  
“အဗျာကတော အဗျာကတသု”၌ သုံးပါး။ “အဗျာကတော ကုသ  
လသု”၌ သုံးပါး။ “အဗျာကတော အကုသလသု”၌ သုံးပါး။ ၂  
“တော်သတိရိစေန ဥပန်သယော ဘာလိတော” အဋ္ဌကထာ-၄၄၉]။

ဥပန်သယ ပြီး၏။

### ပုဂ္ဂိုလ်ဘတပစ္စည်း

#### အဗျာကတော အဗျာကတသု

အဗျာကတော အဗျာကတသု၌။ ၂ပုဂ္ဂိုလ်ဘတ် သည်။ အာရမ္မဏပုဂ္ဂ  
၃ဘတ်၊ ၄င်း။ ၁၀တ္ထုပုဂ္ဂိုလ်ဘတ်။ ၂၈၈တီ၊ သိုံး။ ၆၇၀ဝံ၊ ၁၅၇၀၈။ တေသု  
ထို့နှစ်ပါးတို့တွင်။ အာရမ္မဏပုဂ္ဂိုလ်ဘတ်၊ ကို။ ၆၀၁၊ သိုံး။ ၁၅၇၆၊ ၇၅။ အရဟာ့  
သည်။ ၁၇၅၁၊ ၁၇၅၂ပုဂ္ဂိုလ်ဘတ်။ (အနှက်လွှာယ်ပြီ)။ အဓိပ္ပာယ်လည်း  
လွှာယ်ပြီ။

အဗျာကတော အဗျာကတသု၌ ပုဂ္ဂိုလ်ဘတသည် အာရမ္မဏပုဂ္ဂိုလ်ဘတ်၊  
၁၀၈၂ပုဂ္ဂိုလ်ဘတ် အားဖြင့် နှစ်ပါးအပြား ရှိ၏။ ထို....တွင် အာရမ္မဏပုဂ္ဂိုလ်ဘတ်

ဖြစ်အံ့၊ ကတ္တားကား စက္ခတိညာဉ်ဒွေးအား တပ်သော ပစ္စပုန်ရူပါရုံးပါ။ ကာယ်ညာဉ်ဒွေးအား တပ်သော ပစ္စပုန်ဖော်ပွဲဘရုံး။ မနောဓာတ် သုံးခုအား တပ်သော ပစ္စပုန်ပွဲဘရုံး။ မနောဓာတ်ဝန်း။ ကာမကြိယာလော ကိုးခါ၊ တော်ရှု ကောဒသအား တပ်သော ပစ္စပုန်ပွဲရုပ် အဋ္ဌာရသာ။ ဒီမွာစက္ခတိကြိယာ အဘိညာဉ်အား တပ်သော ဗုရု, ပဋိစ္စနဲ့, သဏ္ဌာ, သုခုမ ပစ္စပုန်သုခုရု ပစ္စည်းတရား ရ၏။ ။သမ္မဝါန်ကား ကာမပိုံပိုံကို တော်သာ။ ကာမကြိယာ ကောဒသာ။ ဒီမွာစက္ခတိ, ဒီမွာသောတ ကြိယာအဘိညာဉ်။ ပိုရတိ, အပွဲမညာ ကြိုးသော စေတသိက် တော်သာ။ ပစ္စပုန်တရား ရ၏။ ။ကရိုက်းကား တပြိုင်နှင် ယထာရဟ တပ်ဒကောင်းသော အာရမ္မက, နိသာယ, ပုရေဇာတ, ဝိယုတ္တ, အထို, အဝိဂတ ဤခြောက်ပစ္စယ သတ္တိဘိုတ္တ ပုရေဇာတသတ္တ ဝိသေသ ရ၏။ ။(အနုဝါဒကို အာရမ္မကာကိုမိုးရှု၍ နည်းတူ။ ။ဝတ္ထုပုရေဇာတ ဖြစ်အံ့။ ပုရေဇာတနိသာယအဘိုင်း ကောက်လေ)။

[ ပုရေဇာတ၌ “စက္ခ အနိစွဲတော့” အစရိုသည်တို့ကို ရှုနှင့်ရင်းသော သိမှာရိုက်ရပ် အစုစ်းဖြင့် သိလှယ်စေခြင်းငါ ဟောတော်မူအပ်ကုန်။ အာပေါ့ အစရိုသော သုခုမုရှုပ်သည်လည်း ပုရေဇာတပစ္စည်းတပ်ကုန်၏။ ။ထို့ကြောင့် အငွေကထာ-ငုရွှေနှင့် ပုရေဇာတော့ စက္ခားနှင့် ပြော ရိုက်ဝသန ဝိတ္ထာန။ အာပေါ့ခေါ်အားဖို့ ပန် ပုရေဇာတာ ရမ္မကာန် ဟောနှင့် ယေဝ”ဟု မိန့်အပ်ပြီ။ ]

အများကတော့ ကုသလသာ

အများကတော့ ကုသလသာ ၌ (အန်, အမို့ပို့ယ်လွှယ်ပြီ)။ ။

အာရမ္မကုပုရေဇာတဖြစ်အံ့—

ကတ္တားကား မဟာကုသိုလ်ရှုစ်ခုအားတပ်သော ပစ္စပုန်ပွဲရုပ် အဋ္ဌာရသာ။ ဒီမွာစက္ခတိကြိယာ အဘိညာဉ်အား တပ်သော ဗုရု, ပဋိစ္စနဲ့, သဏ္ဌာ, သုခုမ, ပစ္စပုန် ရူပါရုံး။ ဒီမွာသောတ ကုသိုလ် အဘိညာဉ်အားတပ်သော ဗုရု, ပဋိစ္စနဲ့, သဏ္ဌာ, သုခုမ, ပစ္စပုန် သုခုရုံးပစ္စည်းတရား ရ၏။ ။သမ္မဝါန်ကား မဟာကုသိုလ်ရှုစ်ခု ဒီမွာစက္ခတိ, ဒီမွာသောတ ကုသိုလ်အဘိညာဉ်, အပွဲမညာကြိုးသော စေတသိက် ဆတ္တိသာ။ ပစ္စပုန်တရား ရ၏။ ။(အပွဲမညာကို ပညာရမ္မကောနဖြစ်ရှု ကြိုးသည်)။ ။ကရိုက်းပါင့်၏အရကား တပြိုင်နှင် ယထာရဟတပ်ဒကောင်းသော အာရမ္မက, နိသာယ, ပုရေဇာဘာ, ဝိယုတ္တ, အထို, အဝိဂတ ဤခြောက်ပစ္စယ အာရမ္မက, နိသာယ, ပုရေဇာဘာ, ဝိယုတ္တ, အာရမ္မကာက်ပွဲရုပ်

ပဋိဘဝါရ အနုလောမ ပစ္စာပတ္တည်း

၄၂၇

သတ္တိဘိတ္တိတွင် ပုဂ္ဂိုလာတ သတ္တိဘိသေသ ရ၏။ ။(ဝတ္ထုပူဒရောတကို ဝတ္ထုပူဒရ<sup>၁</sup>  
၃၁တ နိသာယအတ်င်း ကောက်လေ။ အနုဝါဒကိုလည်း ယူမြှု)။

အဗျာကတော့ အကုသလသာ

အဗျာကတော့ အကုသလသာ၌ (အန်း၊ အဓိပါယ်လွယ်ပြီ)။ ။

အာရမ္မာပုဂ္ဂိုလာတပြစ်အုံ—

ကတ္တားကား ပစ္စာပြန် နိပ္ပါန္တရုပ် အငြားရသ ပစ္စာည်းတရား ရ၏။ ။သမ္မခါန်ကား  
အကုသိုလ် ဖွဲ့စာသ။ စေတသိုက် သတ္တိဘိသ ပစ္စာပုပ္ပန်တရား ရ၏။ ။ကရိုက်းကား  
တပြိုင်န်းကို ယထာရဟ တပ်ကောင်းသော အာရမ္မာများ ရှုစ်ပစ္စာသတ္တိဘိတွင်  
အာရမ္မာ ပုဂ္ဂိုလာတ သတ္တိဘိသေသ ရ၏။ ။(ဝတ္ထုပူဒရောတကို ပုဂ္ဂိုလာတ  
နိသာယအတ်င်း ကောက်လေ)။ ။

ပုဂ္ဂိုလာတ ပြီး၏။

ပဋိဘဝါရ အဗျာကတော့

ကုသလော အဗျာကတော့

ပစ္စာလာတ၌။ ။ကုသလော အဗျာကတော့ (အန်း၊ အဓိပါယ်လွယ်ပြီ)  
ကတ္တားကား ဝင်္ဂာ၊ မနောဒ္ဓာဝါရာဝါရား အစရှိသော ရှေးဖြစ်သော စိတ်နှင့်  
အတူ ဥပါဒ်၍ ရုပ်၏ ဤသို့သော တို့၊ စတုလကာယအား တပ်သော  
ပဋိဘဝါရဘုံး၌ ဖြစ်သောအခါ နောက်ဖြစ်သော ကုသိုလ် ကော်သ။  
စေတသိုက် အငြာတို့သ။ ပစ္စာည်းတရား ရ၏။ ။ သမ္မခါန်ကား ဝင်္ဂာ၊ မနော  
ဒ္ဓာဝါရာဝါရား အစရှိသော ရှေးဖြစ်သော စိတ်နှင့်အတူ ဥပါဒ်၍ ရုပ်၏ဤသို့ ရောက်  
သော တဲ့၊ စတုလကာယ ပစ္စာပုပ္ပန်တရား ရ၏။ ။ကရိုက်းကား တပြိုင်န်း  
တပ်ကောင်းသော ပစ္စာလာတ၊ ပို့ယုတ္တ၊ အထိုး၊ အဝိုင်တ ကြိုလေးပစ္စာသ သတ္တိ  
တို့တ်င်း ပစ္စာလာတသတ္တိဘိသေသ ရ၏။ ။(အကုသလော အဗျာကတော့  
လည်း နည်းတူ)။

အဗျာကတော့ အဗျာကတော့

အဗျာကတော့ အဗျာကတော့ (အန်း၊ အဓိပါယ်လွယ်ပြီ)။ ။ကတ္တားကား  
ပဋိဘဝါရာ၌ အစရှိသော ရှေးဖြစ်သော စိတ်နှင့်အတူ ဥပါဒ်၍ ရုပ်၏သို့သော  
ကော်၊ စို့ဗ္ဗာ၊ တို့၊ စတုလကာယအား တပ်သော ပဋိဘဝါရဘုံး၌ ဖြစ်သော  
အခါ အရှုပဝါက်လေးခါ ကြိုလေးသော ပွဲမဘဝ် အစရှိသော နောက်ဖြစ်သော  
ဝိပါက်ဘာ်သ။ စေတသိုက် အွှေတို့သ။ ပစ္စာည်းတရား ရ၏။ ။  
သမ္မခါန်ကား ပဋိဘဝါရာ၌ အစရှိသော ရှေးချေးသော စိတ်နှင့်အတူ ဥပါဒ်၍ ရုပ်၏  
ဤသို့သော တော်၊ စို့ဗ္ဗာ၊ တို့၊ စတုလကာယ ပစ္စာပုပ္ပန်တရား ရ၏။

၄၂၈

## တိကပဋ္ဌာန်း အရကောက်

ကရိစ်းကား တပြိုင်နှက် တပ်ကောင်းသော ပစ္စာလာတ၊ ဝိပ္ပယုတ္တ၊ အထိ၊  
အဝိဂတ ဉူးလေးပစ္စာ သတ္တိတိတ္တာင် ပစ္စာလာတ သတ္တိဝိသေသ ရ၏။

[ ဉူးပစ္စာလာတ သတ္တိကား ဥပထမဗာသ သတ္တိတည်း။ ။ထို့ကြောင့်  
အငွေကထာ-၄၄၉ ၌ “ ဥပထမဗာသ ပစ္စာလာတတော ဟုတ္တာ  
ပစ္စာယော ဥပထမဗာငွောင့် ပစ္စာယ္တာယေဝ ယေသ ပစ္စာလာတပစ္စာ  
ယော ”ဟု မြန်အပ်ပြ ]။ ။

ပစ္စာလာတ ပြီး၏။

### အာသေဝန်ပစ္စာ

အပျောကတော အဗျာကတသေ

အာသေဝန်။ ။(ကုသလော ကုသလသေ၊ အကုသလော အကုသလသု၌  
ဉူးနှစ်ချက်သည် အနန္တရနှင့် အလုံးတဲ့)။

အပျောကတော အဗျာကတသု၌ ကတ္တားကား နောက်နောက်သော  
ကြိုယာလော အငွောရသအား တပ်သော အဆုံးလောကြုံသော ရှေးရှေးသော  
ကြိုယာလော အငွောရသ ပစ္စာည်းတရား ရ၏။ ။သမ္မဒါနပ်၏အရကား ပင့်မလော  
ကြုံသော နောက်နောက်သော ကြိုယာလော အငွောရသ ပစ္စာယုပ်နတရား ရ၏။

တနည်းကား-

ကတ္တားကား ဟသိတ္ထုပြီးမဟာကြိုယာ ဓုတ္ထယာလောအား တပ်သော ပင့်မ  
လေားပါ။ သတ္ထမလောအား တပ်သော ဆွဲလေား။ မဟာဂုဏ်ကြိုယာ သောမနသေ  
သဟရှုတ်လေးခုအား တပ်သော ဂေါ်တွေ့ဘုက္ခိုတ်ပေါ်သော မဟာကြိုယာ ပင့်မ  
ဖွေး။ မဟာဂုဏ်ကြိုယာ ဥပော်သဟရှုတ်ပါးခုအား တပ်သော ဂေါ်တွေ့ဘုက္ခို  
တပ်သော မဟာကြိုယာ တတိယဖွေး။ သမာပဋ္ဌနရီထိ၌ နောက်နောက်သော  
မဟာဂုဏ်ကြိုယာအား တပ်သော ရှေးရှေးသော ဇောတူ မဟာဂုဏ်ကြိုယာ  
ပစ္စာည်းတရားရ၏။ ။သမ္မဒါနကား ဟသိတ္ထုပြီး မဟာကြိုယာဓုတ္ထယာဒီလေား။  
မဟာဂုဏ်ကြိုယာကိုးခု ပစ္စာယုပ်နတရားရ၏။ ။ကရိစ်းကား တပြိုင်နှက်တပ်  
ကောင်းသော အနန္တရု၊ သမာနန္တရု၊ ဥပန်သော၊ အာသေဝန်၊ နတ္တာ၊ ပိုက  
ဉူးခြောက်ပစ္စာယာတ္တိတ္တာင် အာသေဝနသတ္တိဝိသေသ ရ၏။ ။

အာသေဝန်ပြီး၏။

### ကမ္မပစ္စာ

ကုသလော ကုသလသေ

ကမ္မ၌။ ။ကုသလော ကုသလသု၌ ကတ္တားကား သမ္မယုတ္တခန္ဓာအား  
တပ်သော ကုသိုလ်ကောဝိသု၌၍သော စေတနာပစ္စာည်းတရား ရ၏။ ။သမ္မဒါနကား

## ပဉာဏ် အနုလောမ ကမ္မပစ္စည်း

၄၂၉

ကုသိုလ်ကောင်းသာ စေတနာကြုံသော စေတသိက်သတ္တို့သ ပစ္စယူပုန်တရားရ၏။ ။ကရိုက်းကား တပိုင်နက်တပ်ကောင်းသော သဟဇာတ၊ အညာမညာ၊ နှုန်သာယ၊ ကမ္မ၊ အာဟာရ၊ သမ္မယုတ္တ၊ အထိုး၊ အပိုဂတ ဤရှုစ်ပစ္စယသတ္တို့တွင် ကမ္မသတ္တိ။ ပါ။ ၅၏။

### ကုသလော အမျှောကတသု

ကုသလော အမျှောကတသု၌ သဟဇာတဖြစ်အုံ။ ကတ္တားကား စီတ္တာရုပ်အား တပ်သော ဟနေဝါကာရာဘုံး ဖြစ်သောအခါ ကုသိုလ်ၢာဂီဂျာရှိသော စေတနာ ပစ္စည်းတရားရ၏။ ။သမ္မတနိုက်းကား ကုသိုလ်ပြုအပ်သော စီတ္တာရုပ်ပစ္စယူပုန် တရားရ၏။ ။ကရိုက်းကား တပိုင်နက်တပ်ကောင်းသော သဟဇာတ၊ နှုန်သာယ၊ ကမ္မ၊ အာဟာရ၊ ပိုပ္ပယုတ္တ၊ အထိုး၊ အပိုဂတ ဤရှုစ်ပစ္စယသတ္တို့တွင် ကမ္မသတ္တိ။ ၅၏။

နနာက္ခတီကကမ္မဖြစ်အုံ။ ကတ္တားကား ကုသလဝိပါက် ဧကူသနတို့သ နာမက္ခန္ဓာ၊ ကဋ္ဌတ္တာရုပ်အား တပ်သော အတိတ်ဖြစ်သော ကုသိုလ်ကောင်သု၌ ရှုသောစေတနာ ပစ္စည်းတရားရ၏။

### တန်ည်းကား—

အဟိတ်ကုသလဝိပါက်ရှုစ်ခု၊ မဟာဝိပါက်ရှုစ်ခုနာမက္ခန္ဓာ၊ ကဋ္ဌတ္တာရုပ်အား တပ်သော တံ့သိတ်ဥက္ကဋ္ဌ မဟာကုသိုလ်စေတနာ။ အဟိတ်ကုသလဝိပါက်ရှုစ်ခု၊ မဟာဝိပါက် ဥာဏ်ပိုပုတ်လေးခု နာမက္ခန္ဓာ၊ ကဋ္ဌတ္တာရုပ်အား တပ်သော တိဟိတ်ဥာမက၊ ဒီဟိတ်ဥက္ကဋ္ဌမဟာကုသိုလ် စေတနာ။ အဟိတ်ကုသလဝိပါက် ရှုစ်ခု နာမက္ခန္ဓာ၊ ကဋ္ဌတ္တာရုပ်အား တပ်သော ဒီဟိတ်ဥာမက မဟာကုသိုလ် စေတနာ။ ပဋိမစုံနှုန်ပိုပါက် နာမက္ခန္ဓာ၊ ကဋ္ဌတ္တာရုပ်အား တပ်သော ပဋိမစုံနှုန် ကုသိုလ်စေတနာ။ အာကာသာနာညာတန ဝိပါက်နာမက္ခန္ဓာအား တပ်သော အာကာသာနာညာတန ကုသိုလ်စေတနာ။ ပါ။ နေဝသညာနာသညာ ယတန ဝိပါက်နာမက္ခန္ဓာအား တပ်သော နေဝသညာနာသညာယတန ကုသိုလ်စေတနာ။ သောတာပတ္တိဖိုလ်အား တပ်သော သောတာပတ္တိမှုဂ်စေတနာ။ ပါ။ အရဟတ္တိဖိုလ်အား တပ်သော အရဟတ္တိမှုဂ်စေတနာ ပစ္စည်းတရားရ၏။

သမ္မတနိုက်းကား ကုသလဝိပါက်ကူးနတ်တို့သ နာမက္ခန္ဓာ၊ ကဋ္ဌတ္တာရုပ် ပစ္စယူပုန် တရားရ၏။ ။ကရိုက်းကား တပိုင်နက် ယထာရဟတပ်ကောင်းသော ကမ္မ၊ အနှစ်ရ၊ သမနှစ်ရ၊ ဥပန်သာယ၊ နှိုး၊ ဝိုက် ဤရှုခြောက်ပစ္စယ သတ္တို့တွင် နာနာက္ခဏီက ကမ္မသတ္တိ ရ၏။

၄၃၀

## တိကပဋ္ဌာန်း အာရကာက်

### ကုသလော ကုသလာဗျာကတသု၌ ကတ္တားကား

ကုသလော ကုသလာဗျာကတသု၌ ကတ္တားကား သမ္မယူတ္ထခန္ဓာ၊ စိတ္တရုပ်အားတပ်သော ပဉာဏ်ကာရသု၌ ဖြစ်သောအခါ အကုသိုလ်ကောင်သု၌ရှိသော စေတနာ ပစ္စည်းတရား ရ၏။ ။သမ္မဒါန်ကား သမ္မယူတ္ထခန္ဓာ၊ စိတ္တဇူပ်ပစ္စယူပွဲ တရား ရ၏။ ။ကရိုက်းကား တပြိုင်နက် တပ်ကောင်းသော သဟဇာတ၊ နိဿာ၊ ကမ္မ၊ အာဟာရ၊ အတ္ထီ၊ အဝိဂတ ဤခြောက်ပစ္စယ သတ္တိတို့တွင် သဟဇာတ ကမ္မသတ္တို့ဝိသေသ ရ၏။

### အကုသလော အကုသလသု

အကုသလော အကုသလသု၌ ကတ္တားကား သမ္မယူတ္ထခန္ဓာအား တပ်သော အကုသိုလ်ဒ္ဓါဒသု၌ရှိသော စေတနာပစ္စည်းတရား ရ၏။ ။သမ္မဒါန်ကား အကုသိုလ်ဒ္ဓါဒသာ စေတနာကြုံသော စေတသိက်ဆမ္မာ။ ပစ္စယူပွဲနတရား ရ၏။ ။ကရိုက်းကား တပြိုင်နက်တပ်ကောင်းသော သဟဇာတ၊ အညမည၊ နိဿာ၊ ကမ္မ၊ အာဟာရ၊ သမ္မယူတ္ထ၊ အတ္ထီ၊ အဝိဂတ ဤရှုစ်ပစ္စယသတ္တိတို့တွင် သဟဇာတ ကမ္မသတ္တိ ရ၏။

### အကုသလော အဗျာကတသု

အကုသလော အဗျာကတသု၌ သဟဇာတကမ္မပြိုစ်အုံ။ ကတ္တားကား စိတ္တဇူပ်အားတပ်သော ပဉာဏ်ကာရသု၌ ဖြစ်သောအခါ အကုသိုလ်ဒ္ဓါဒသု၌ရှိသော စေတနာ ပစ္စည်းတရား ရ၏။ ။သမ္မဒါန်ကား အကုသိုလ်ပြုအပ်သော စိတ္တဇူပ် ပစ္စယူပွဲနတရား ရ၏။ ။ကရိုက်းကား တပြိုင်နက် တပ်ကောင်းသော သဟဇာတ၊ နိဿာ၊ ကမ္မ၊ အာဟာရ၊ ဝိပ္ပယူတ္ထ၊ အတ္ထီ၊ အဝိဂတ ဤခြုစ်ပစ္စယသတ္တိတို့တွင် သဟဇာတကမ္မသတ္တိ ရ၏။ ။

နာနာကွ္နာကိုကကမ္မဖြစ်အုံ။ ကတ္တားကား အကုသလပိုက် ခုနစ်ခု နာမက္ခနာ၊ ကုဋ္ဌာရုပ်အား တပ်သော အကုသိုလ်ဒ္ဓါဒသ စေတနာ ပစ္စည်းတရား ရ၏။ ။ မှုမ္မဒါန်ကား အကုသလပိုက်ခုနစ်ခု နာမက္ခနာ၊ ကုဋ္ဌာရုပ် ပစ္စယူပွဲနတရား ရ၏။ ။ကရိုက်းကား တပြိုင်နက် ယထာရဟ တပ်ကောင်းသော ကမ္မ၊ ဥပန်ဿာ ဤရှုစ်ပစ္စယ သတ္တိတို့တွင် နာနာကွ္နာကကမ္မသတ္တို့ဝိသေသ ရ၏။ ။

### အကုသလော အကုသလာဗျာကတသု

အကုသလော အကုသလာဗျာကတသု၌ ကတ္တားကား သမ္မယူတ္ထခန္ဓာ၊ စိတ္တရုပ်အား တပ်သော ပဉာဏ်းဥပုံးများ ဖြစ်သောအခါ အကုသိုလ်ဒ္ဓါဒသု၌ရှိသော စေတနာပစ္စည်းတရားရ၏။ ။သမ္မဒါန်ကား အကုသိုလ်ဒ္ဓါဒသာ စေတနာ

ကြိုးသော စေတသိုက် သမ္မတ သမ္မယုတ္တခန္ဓာ, စိတ္တလျှပ် ပစ္စုပ္ပန်တရား ရ၏။ ၂  
ကရိုက်းကား တပြိုင်နက် တပ်ကောင်းသော သဟဇာတ, နိသာယ, ကမ္မ, အာဟာ  
ရ, အထိ, အဝိဂတ ဤခြောက်ပစ္စယသတ္တိတို့တွင် သဟဇာတကမ္မသတ္တိ ရ၏။

### အဗျာကတော့ အဗျာကတသု

အဗျာကတော့ အဗျာကတသု၌ ပဝတ္ထိအခါ ကတ္တားကား သမ္မယုတ္တခန္ဓာ  
အားငြုံးသမ္မယုတ္တခန္ဓာ, စိတ္တလျှပ်အားငြုံး တပ်သော ဝိပါက်ဆတ္တိုံးသာ။ ကြိုယာ  
ဝိသု၌ ရှိသော စေတနာ ပစ္စုံးတရား ရ၏။ ၂ သမ္မ-၅၇၁၁ား ဝိပါက်ဆတ္တိုံးသာ။  
ကြိုယာဝိသာ။ စေတနာကြိုးသော စေတသိုက် သတ္တိတ္တိုံးသာ သမ္မယုတ္တခန္ဓာ, စိတ္တ<sup>၁</sup>  
ရှုပ် ပစ္စုပ္ပန်တရား ရ၏။ ၂ကရိုက်းကား သမ္မယုတ္တခန္ဓာအားငြုံး၊ သမ္မယုတ္တ<sup>၂</sup>  
ခန္ဓာ, စိတ္တလျှပ်အားငြုံး တပ်သော ဝိပါက်ဆတ္တိုံးသာ။ ကြိုယာဝိသာ စေတနာဖြစ်  
အုံ၊ တပြိုင်နက် ယထာရဟ တပ်ကောင်းသော သဟဇာတ, အညမည, နိသာယ,  
ကမ္မ, ဝိပါက, အာဟာရ, သမ္မယုတ္တ, ပို့ယုတ္တ, အထိ, အဝိဂတ ဤချယ်ပစ္စယ  
သတ္တိတို့တွင် သဟဇာတ ကမ္မသတ္တိ ရ၏။ ၂

ပဋိသန္ဓာအခါ ကတ္တားကား သမ္မယုတ္တခန္ဓာအားငြုံး၊ သမ္မယုတ္တခန္ဓာ၊  
ကဋ္ဌတ္တာရှုပ်အားငြုံး တပ်သော ပဋိသန္ဓာကျေနှင့်သူ့သော စေတနာ ပစ္စုံး  
တရား ရ၏။ ၂သမ္မဝါန်ကား ပဋိသန္ဓာကျေနှင့်သူ့ စေတနာကြိုးသော စေတ  
သိုက်ဆတ္တိုံးသာ သမ္မယုတ္တခန္ဓာ, ကဋ္ဌတ္တာရှုပ် ပစ္စုပ္ပန်တရား ရ၏။ ၂ကရိုက်း  
ကား တပြိုင်နက် ယထာရဟတပ်ကောင်းသော သဟဇာတ, အညမည, နိသာယ,  
ကမ္မ, ဝိပါက, အာဟာရ, သမ္မယုတ္တ, ပို့ယုတ္တ, အထိ, အဝိဂတ ဤချယ်ပစ္စယ  
သတ္တိတို့တွင် သဟဇာတ ကမ္မသတ္တိ ရ၏။ ၂

“ပဋိသန္ဓာကော် ဝိပါကာဗျာကတာ စေတနာ သမ္မယုတ္တကာနဲ့  
ခန္ဓာနဲ့ ကဋ္ဌတ္တာစ ရှုပါနဲ့” ဟု ဟောတော်မူရှုံး ဝတ္ထုလည်း ကဋ္ဌတ္တာ  
ရှုပ်ပင် ဖြစ်သောကြောင့် ပြီးကောင်းလျှက် “စေတနာ ဝတ္ထုသူ” ဟူ၍  
အထူးဟောပြန်ခြင်းသည်ကား ပဋိသန္ဓာအခါ ဟဒယဝတ္ထုသည် နာမ်  
တရားတို့အား သဟဇာတစသော ပစ္စုံးတပ်၏။ ထိုသို့ပင်တပ်သော်  
လည်း စေတနာသည်လည်း ဟဒယဝတ္ထုအား ပစ္စုံးတပ်သော  
အဖြစ်ကို သိစေခြင်းငါး ဟောတော်မူပြန်သည်။ ၂ထို့ကြောင့် အငွေ့  
ကထာ-ငွေ့မြို့ “စေတနာ ဝတ္ထုသာတို့ ကို့ဗာပို့ ပဋိသန္ဓာကော်  
ဝတ္ထု ပတို့တာ့၊ အံရှုပမ္မာ ဝတ္ထုပစ္စယာ ဝတ္ထုနှိုး” စေတနာ ပန်  
ဝတ္ထုသာပို့ ပစ္စုံယာတို့ အသေးတုံး ဝတ္ထု” ဟု မိန္ဒာပ်ပြု။ ၂

ကမ္မပြီး၏။

ဝိပါကပစ္စည်း

## အပျောက်တော်၊ အပျောက်တသ္ထ

ပိပါကျွဲ့။ ။ပေတ္တာအခါ ကတ္တားကား အချင်းချင်းအားလုံး၊ အချင်းချင်း နာမက္ခာနှာ၊ စိတ္တရုပ်အားလုံး တပ်သော ပိပါက်ဆတ္တာ့။ စေတသိက် အငြေတို့။ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခာနှာပစ္စည်းတရား ရ၏။ ။သမုဒ္ဓနကား ပိပါက်ဆတ္တာ့။ စေတသိက်အငြေတို့။ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခာနှာ၊ စိတ္တရုပ် ပစ္စယူပုန်တရား ရ၏။ ။ကရိုက်းကား တပြိုင်နှက် ယထာရဟတ်ကောင်းသော သဟဇာတ၊ အညမည၊ နှီးသာယ၊ ပိပါက၊ သမုဒ္ဓတ္ထ၊ ပုံယုတ္ထ၊ အတ္ထာ၊ အပိုဂတ ဤရှစ်ပစ္စယသတ္တိတို့တွင် ပိပါကသတ္တာ့ ရ၏။

ပဋိသန္ဓာခါကတ္ထားကား အချင်းချင်းအားလုံး၊ အချင်းချင်းနာမက္ခန္ဓာ၊  
ကဋ္ဌတ္ထာရုပ်အားလုံး တပ်သော ပဋိသန္ဓာစိတ် ကော်နှစ်သီ။ စေတသိက်  
ပူဇ္ဈာတို့သဲ အစိတ်အစိတ်၊ အစိတ်အပေါင်း နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စည်းတရား ရ၏။ ။  
သွေခါန်ကား ပဋိသန္ဓာစိတ်ကော်နှစ်သီ။ စေတသိက်ပူဇ္ဈာတို့သဲ အစိတ်အစိတ်  
နာမက္ခန္ဓာ၊ ကဋ္ဌတ္ထာရုပ် ပစ္စယုပ္ပါန်တရား ရ၏။ ။ကရိုက်ကား တပြိုင်နက်  
ယထာရဟတပ်ကောင်းသော သဟာာတ၊ အညဗညာ၊ နိဿာ၊ ဝိပါက၊ သမ္မယုတ္တ၊  
ဝိပုယုတ္တ၊ အတ္ထိ၊ အဝိဂါတ ဉာဏ်ပစ္စယသတ္တိတ္ထိတ္ထိ ဝိပါကသတ္ထိ ရ၏။ ။  
ဝိပါကပိုး၏။

အသကရပစ္စည်း

ଗୁରୁତ୍ବ ଗୁରୁତ୍ବମ୍

ଆହାର୍ବ୍ୟା ॥ ଗୁରୁତ୍ବରେ କୃତିଲାଯାନ୍ତ କଟ୍ଟିବାକାଃ ସମ୍ମଦ୍ୟତ୍ତାଏକାତ୍ମାଃ  
ତର୍ପନେବା ଗୁର୍ବ୍ୟାଲ୍ଲଙ୍ଘନଗର୍ଭିଵା ॥ ଫେତାଵୀର୍ଗ ଆଚ୍ଛତିଃ ସମ୍ମଦ୍ୟା ଶ୍ରୀଦେବା ଅଥ,  
ଦିଲ୍ଲୀର୍ବ୍ୟା କୁର୍ମଭାବାର ସ୍ଵର୍ଗପିଃ ପଦ୍ମନାଭଃ ତଥାଃ ବୁଦ୍ଧଃ ॥ ॥ ସମ୍ମଦ୍ୟାପିନୀକାଃ ଗୁର୍ବ୍ୟାଲ୍ଲ  
ଗର୍ଭିଵା ॥ ଫେତାଵୀର୍ଗ ଆଚ୍ଛତିଃ ସମ୍ମଦ୍ୟତ୍ତାଏକଃ ପଦ୍ମପଦ୍ମନାଭଃ ରଣ୍ଜିତଃ ॥ ॥  
ଗର୍ବିନ୍ଦିନୀକାଃ ସମ୍ମଦ୍ୟତ୍ତାଏକାତ୍ମାଃ ତର୍ପନେବା କୁର୍ମଭାବାର ସ୍ଵର୍ଗପିଃ ପ୍ରତ୍ଯେଷ୍ଠାଃ  
ତପ୍ରିୟନାର୍ଥିନ ଯତ୍ତାବୁଦ୍ଧ ତର୍ପନଗୋପନିଃଦେଵା ଆମ୍ବିପତିଃ ସହାରାତା, ଆମ୍ବାମନ୍ଦି,  
କୁମାରୀ, ଗମ୍ଭୀରା, ଆମ୍ବାଗାମା, ଗୁର୍ବ୍ୟାଲ୍ଲଙ୍ଘନାର୍ଥିନ, ସମ୍ମଦ୍ୟତ୍ତା, ଆତ୍ମି, ଆର୍ଦ୍ଦିଗତ ଗ୍ରୂପାଯନପଦ୍ମବୀଦ୍ୱାରା  
ତୀର୍ତ୍ତିର୍ଦିନ ଆମ୍ବାବୁଦ୍ଧବୀତି ବୁଦ୍ଧଃ ॥

ବ୍ୟାକ ଆପିକ୍ ଡାଟା

## ပုဂ္ဂိုရ အနုလောမ အာဟာရပစ္စည်း

၄၃၃

ဖယ်၊ စေတနာ၊ ဝိဉာဏ်နှုမအာဟာရသုံးပါး ပစ္စည်းတရား ရ၏။ ။သမ္မဒါန်  
ကား ကုသိုလ်ပြုအပ်သော စိတ္တဇရုပ် ပစ္စယူပွန်တရား ရ၏။ ။ကရိုက်းကား  
တပြိုင်နှုက် ယထာရာတပ်ကောင်းသော အခြားတိ၊ သဟဇာတ၊ နိသယ၊ ကမ္မ၊  
အာဟာရ၊ ဗျို့ကြိုး၊ ပို့ယူတဲ့၊ အထိုး၊ အပိုကတ ဤကိုပစ္စယသတ္တိတွင် အာဟာရ  
သတ္တိ ရ၏။

### ကုသလော ကုသလာဗျာကတသု

ကုသလော ကုသလာဗျာကတသု၌ ကတ္တားကား သမ္မယုတ္တခန္ဓာ၊ စိတ္တ<sup>၁</sup>  
ရုပ်အား တပ်သော ပွဲပေါကာရသုံး ဖြစ်သောအခါ ကုသိုလ် ကော်သာ။  
စေတသိုက် အငြုတီးသုံးရှုသော နှုမအာဟာရသုံးပါး ပစ္စည်းတရား ရ၏။ ။  
သမ္မဒါန်ကား ကုသိုလ်ကော်သာ။ စေတသိုက် အငြုတီးသ သမ္မယုတ္တခန္ဓာ၊ စိတ္တဇရုပ်  
ပစ္စယူပွန်တရား ရ၏။ ။ကရိုက်းကား တပြိုင်နှုက် ယထာရာတပ်ကောင်းသော  
အခြားတိ၊ သဟဇာတ၊ နိသယ၊ ကမ္မ၊ အာဟာရ၊ ဗျို့ကြိုး၊ အထိုး၊ အပိုကတ ဤရှု  
ပစ္စယ သတ္တိတွင် အာဟာရသတ္တိ ရ၏။

(အကုသလပဒသုံးချက်ကိုလည်း ကုသလပဒသုံးချက်အတိုင်းဟောလေ)။

### အဗျာကတော အဗျာကတသု

အဗျာကတော အဗျာကတသု၌ နှုမအာဟာရဖြစ်ဖူး၊ ပတ္တိအခါ  
ကတ္တားကား သမ္မယုတ္တခန္ဓာအားရှင်း၊ သမ္မယုတ္တခန္ဓာ၊ စိတ္တဇရုပ်အားရှင်း  
တပ်သော ဝိပါက်ဆတ္တီးသ။ ကြိုယာဝိသုံးရှုသော နှုမအာဟာရ သုံးပါး  
ပစ္စည်းတရား ရ၏။ ။သမ္မဒါန်ကား ဝိပါက်ဆတ္တီးသ။ ကြိုယာဝိသ။ စေတသိုက်  
အငြုတီးသ သမ္မယုတ္တခန္ဓာ၊ စိတ္တဇရုပ် ပစ္စယူပွန်တရား ရ၏။ ။ကရိုက်းကား  
တပြိုင်နှုက် ယထာရာတပ်ကောင်းကော အခြားတိ၊ သဟဇာတ၊ အညမည၊  
နိသယ၊ ကမ္မ၊ ပို့ပါက၊ အာဟာရ၊ ဗျို့ကြိုး၊ သမ္မယုတ္တ၊ ပို့ယူတဲ့၊ အထိုး၊ အပိုကတ  
ဤတဆဲနှစ်စွဲယ သတ္တိတွင် အာဟာရသတ္တိ ရ၏။

ပဋိသန္ဓာအခါ ကတ္တားကား သမ္မယုတ္တခန္ဓာအားရှင်း၊ သမ္မယုတ္တခန္ဓာ၊  
ကဋ္ဌတာရုပ်အားရှင်း တပ်သော ပဋိသန္ဓာ ကျေနဝိသ။ စေတသိုက် ပွဲတီးသုံး  
ရှုသော နှုမအာဟာရသုံးပါး ပစ္စည်းတရား ရ၏။ ။သမ္မဒါန်ကား ပဋိသန္ဓာ  
ကျေနဝိသ။ စေတသိုက် ပွဲတီးသ သမ္မယုတ္တခန္ဓာ၊ ကဋ္ဌတာရုပ် ပစ္စယူပွန် တရား  
ရ၏။ ။ကရိုက်းကား တပြိုင်နှုက် ယထာရာတပ်ကောင်းသော သဟဇာတ၊  
အညမည၊ နိသယ၊ ကမ္မ၊ ပို့ပါက၊ အာဟာရ၊ ဗျို့ကြိုး၊ သမ္မယုတ္တ၊ ပို့ယူတဲ့၊ အထိုး၊  
အပိုကတ ဤတဆဲတပစ္စယ သတ္တိတွင် အာဟာရသတ္တိ ရ၏။

ရုပ်အာဟာရဖြစ်စွာ။ ကတ္တားကား ကလာပ်တူ, ကလာပ်ပြား ဖြစ်သော စတုသမ္မတနိကရုပ်အား တပ်သော ဉာဏ်ပစ္စည်းတရား ရ၏။ ။သမ္မခါန်ကား ကလာပ်တူ, ကလာပ်ပြား ဖြစ်သော စတုသမ္မတနိကရုပ် ပစ္စယူပွန်တရား ရ၏။ ။ ကရိုက်းကား တပြုင်နက် တပ်ကောင်းသော အာဟာရ, အတ္ထိ, အပိုဂတ် ဉာဏ်ပစ္စယ်သတ္တိတ္တိတွင် အာဟာရသတ္တိ ရ၏။

[ဤရုပ်အာဟာရ၏ ကမိုကာရ အာဟာရသည် အာဟာရဇာပ် အား ဇနကသတ္တိ။ ကြင်းသော တံကောယအား ဥပတ္တမ္မကသတ္တိ တပ်သည်။ ။ထိုကြောင့် အငွောကထု၊ ငါးငါး အာဟာရပစ္စယေ လူမသ ကာယသားထိ လူမသိုံး စတုသန်တိဝင်သန ပဝေါး စာတုမဟာ ဘူတိကကာယေ အာဟာရသမ္မတနှင့် ဇနကဝသန, သေသသေ ဥပတ္တမ္မကဝသန အာဟာရပစ္စယေန ပစ္စယော” ဟု မိန့်အပ်ပြ]။

အာဟာရ ပြီး၏။

### လူမြို့ယပစ္စည်း

#### ကုသလော ကုသလသော

လူမြို့ယ်။ ။ကုသလော ကုသလသော ကတ္တားကား သမ္မယူတ္တခန္ဓာအား တပ်သော ကုသိုလ်ကေဝသူရှိသော ဖိုဝင်, စိတ်, ဝေဒနာ, သဒ္ဓါ, ဝိရိယ, သတိ, ကော်တာ, ပညာ ဟု ဆိုအပ်သော နာမ်လူမြို့ရှုစ်ပါး ပစ္စည်းတရား ရ၏။ ။ သမ္မခါန်ကား ကုသိုလ်စိတ် ကေဝိသာ။ စေတသိုက် အငွောတို့သ သမ္မယူတ္တခန္ဓာ ပစ္စယူပွန်တရား ရ၏။ ။ကရိုက်းကား တပြုင်နက် ယထာရဟ တပ်ကောင်းသော ဟေတ္တ အဓိပတ်, သဟဇာတ အညမည, နိသယ, အာဟာရ, လူမြို့ယ, စူာန, မဂ္ဂ, သမ္မယူတ္တ, အတ္ထိ, အပိုဂတ် ဉာဏ်ဆဲနှစ်ပစ္စယ သတ္တိတ္တိတွင် လူမြို့ယ သတ္တိ ရ၏။

#### ကုသလော အဗျာကတသော

ကုသလော အဗျာကတသော ကတ္တားကား စိတ္တဇာပ်အား တပ်သော ပဋိဘေးကာရသုံး ဖြစ်သောအခါ ကုသိုလ်ကေဝိသ စေတသိုက် အငွောတို့သူရှိ ရှိသော နာမ်လူမြို့ရှုစ်ပါး ပစ္စည်းတရား ရ၏။ ။သမ္မခါန်ကား ကုသိုလ် ပြုအပ်သော စိတ္တဇာပ် ပစ္စယူပွန်တရား ရ၏။ ။ကရိုက်းကား ယခင် တဆဲနှစ် ပစ္စည်းတွင် အညမည, သမ္မယူတ္တကိုယ်၊ ဝိပ္ပယူတ္တကိုသွေးရှု တဆဲတပစ္စယ သတ္တိတ္တိတွင် လူမြို့ယသတ္တိ ရ၏။

## ပဋိတိရ အနုလောမ ဏူး၏ယပစ္စည်း

၄၃၅

### ကုသလော ကုသလာဗျာကတသု၌ ကတ္တားကား သမ္မတုတ္ထခန္ဓာ၊ စိတ္တဇ်

ရုပ်အား တပ်သော ကုသိုလ် ကော်သီ၊ စေတသိုက် အင့်တို့သူ၏ ရှိသော နာမ်ကြေး၏ပြိုးပိုးပါး ပစ္စည်းတရား ရ၏။ ။သမ္မဒါနကား သမ္မတုတ္ထခန္ဓာ၊ စိတ္တဇ်ရုပ် ပစ္စယူပုန်တရား ရ၏။ ။ကရိုက်းကား (ယခင် တဆုံးရုပ် ပစ္စည်းတွင် အညေမည့်နှင့် သမ္မတုတ္ထ ပစ္စည်းကိုချုပ်၍) ဆယ်ပစ္စယသတ္တိတို့တွင် ဏူး၏ယပစ္စယ သတ္တိ ရ၏။

### အကုသလော အကုသလသု

အကုသလော အကုသလသု၌ ကတ္တားကား သမ္မတုတ္ထခန္ဓာ အား တပ်သော အကုသိုလ် ဒ္ဓါဒသ၏ ရှိသော ဇီဝတ်၊ စိတ်၊ ဝေဒနာ၊ ဝိရိယ၊ ကေဂုတာ ဟု ဆိုအပ် သော နာမ်ကြေး၏ပြိုးပိုးပါး ပစ္စည်းတရား ရ၏။ ။သမ္မဒါနကား အကုသိုလ်စိတ် ဒ္ဓါဒသ၊ စေတသိုက် သတ္တဝါသ သမ္မတုတ္ထခန္ဓာ ပစ္စယူပုန်တရား ရ၏။ ။ ကရိုက်းကား တပြီးနှင့် ယထာရဟ တပ်ကောင်းသော အခိုပတ်၊ သဟာတ၊ အညေမည့်၊ နိသာယ၊ အာဟာရ၊ ဏူး၏ယ၊ ချာန၊ မဂ္ဂ၊ သမ္မတုတ္ထ၊ အတ္ထိ၊ အဝိဂါတ ကြိုတဆုံးပစ္စယသတ္တိတို့တွင် ဏူး၏ယပစ္စယ သတ္တိ ရ၏။

### အကုသလော အဗျာကတသု

အကုသလော အဗျာကတသု၌ ကတ္တားကား စိတ္တဇ်ရုပ်အား တပ်သော ပဋိဝါကာရဘုံး၌ ဖြစ်သောအခါ အကုသိုလ်ဒ္ဓါဒသ၊ စေတသိုက် သတ္တဝါသ၌ ရှိသော နာမ်ကြေး၏ပြိုးပိုးပါး ပစ္စည်းတရား ရ၏။ ။သမ္မဒါနကား အကုသိုလ် ပြုအပ်သော စိတ္တဇ်ရုပ် ပစ္စယူပုန်တရား ရ၏။ ။ကရိုက်းကား (ယခင် တဆုံးတပစ္စည်းတွင် အညေမည့်၊ သမ္မတုတ္ထပယ်၊ ဝိပုယုတ္ထ သွေး၍) ဆယ်ပစ္စယ သတ္တိတို့တွင် ဏူး၏ယပစ္စယ သတ္တိ ရ၏။

### အကုသလော အကုသလာဗျာကတသု

အကုသလော အကုသလာဗျာကတသု၌ ကတ္တားကား သမ္မတုတ္ထခန္ဓာ၊ စိတ္တဇ်ရုပ်အား တပ်သော အကုသိုလ်ဒ္ဓါဒသ၊ စေတသိုက် သတ္တဝါသ၌ ရှိသော နာမ်ကြေး၏ပြိုးပိုးပါး ပစ္စည်းတရား ရ၏။ ။သမ္မဒါနကား သမ္မတုတ္ထခန္ဓာ၊ စိတ္တဇ်ရုပ် ပစ္စယူပုန်တရား ရ၏။ ။ကရိုက်းကား (ယခင် တဆုံးတပစ္စည်းတွင် အညေမည့်၊ သမ္မတုတ္ထပစ္စည်းကို ချုပ်၍) ကိုပစ္စယ သတ္တိတို့တွင် ဏူး၏ယပစ္စယ သတ္တိ ရ၏။

## အမျိုကတော် အမျိုကတော်သီ

အဲ အဲ ကတေသာ အဲ ပျောကတာသု၌ နာမ်လူ၏ ဖြစ်အံး။ ပေးထွေအခါ ကတ္တား၊  
ကား သမ္မတယုတ္တခန္ဓာအားငြင်း၊ သမ္မယုတ္တခန္ဓာ၊ စိတ္တဇရုပ် အားငြင်း တပ်သော  
ပိုဂါ်နီဆတ္တီးသာ။ ကြိယာဝါသ။ စေတသိက် အင့်တိ သု၌ရှိသော နာမ်လူ၏၌  
ရှစ်ပါး ပစ္စည်းတရား ရ၏။ သမ္မဒါနကား ပိုဂါ် ဆတ္တီးသာ။ ကြိယာဝါသ။  
စေတသိက် အင့်တိ သ သမ္မယုတ္တခန္ဓာ စိတ္တဇရုပ် ပစ္စယူပုန်တရား ရ၏။ ။  
ကရိုက်ကား (ယင် တဆုံးနှစ် ပစ္စည်းတွင် ပိုဂါ်၊ ပို့ယုတ္တ ထည့်၍) တဆုံးလေး  
ပစ္စယာသတ္တိတ္တိဘင်း ကြနိုယာသတ္တိ ရ၏။

ပဋိသန္တအခါ ကတ္တားကား သမ္မယုတ္တခန္ဓာအားငြုံး၊ သမ္မယုတ္တခန္ဓာ၊  
ကဋ္ဌတ္ထာရုပ်အားငြုံး တပ်သော ပဋိသန္တစိတ် ကော်နံ့သာ စေတသိက်  
ပူဇ္ဈိုံးသု၍ ရှိသော နာမ်လျှောက်ရှုပါး ပစ္စည်းတရား ရ၏။ ။သမ္မဒါနကား  
ပဋိသန္တစိတ် ကော်နံ့သာ စေတသိက် ပူဇ္ဈိုံးသ သမ္မယုတ္တခန္ဓာ၊ ကဋ္ဌတ္ထာရုပ်  
ပစ္စယပ်နတရား ရ၏။ ။ကရိုက်ကား (ပဝတ္ထိ တဆုံးလေး ပစ္စည်းတွင်  
အဓိပတိကို ချုပ်၍) တဆုံးသုံး ပစ္စယသတ္တိတို့တွင် လျှောက်ယသတ္တိ ရ၏။

ပုဂ္ဂန္တဘာတိန္ဒြယ်ဖြစ်အောင်။ ။ကတ္ထားကား စက္ခတိညာဉ်ဒွေးအား တပ်သာ  
မဏီမာယုံကဖြစ်ရှု အတိတဘဝင်နှင့် ဥပါဒ်ပြုင်သော စက္ခန္တိပါး။ ကာယိုနှင့်  
ဖွေည်းတရား ရ၏။ ။သမ္မဒါနကား ဆွဲပွဲပိုညာဉ် တဆယ်၊ သမ္မထိုစာသာရဏ  
စေတသိက် ခုနစ်ခုပစ္စယုပ်နာရား ရ၏။ ။ကရိုက်းကား တပြုင်နက် တပ်  
ကောင်းသော နိုယ်၊ ပုဂ္ဂန္တဘာတိ၊ ကျိုးယ်၊ ဝိုယ်တ္ထ၊ အထိုး၊ အစိုက်၊  
ကြိုခြားက်ပစ္စယ် သတိတိတင် ပုဂ္ဂန္တဘာတိန္ဒြယ်သတ္တိ ရ၏။

ရုပ်စိတ္ထိနှင့်ယြွှေ့အံး။ ။ကတ္တားကား ကလာပ်တဲ့ ကမ္မဇရုပ် ကိုခဲ့အား  
တပ်သော ရုပ်စိတ္ထိနှင့် ပစ္စည်းတရား ရော်။ ။သမ္မဒါနကား ရုပ်စိတ္ထိနှင့်  
ကြည့်သော ကလာပ်တဲ့ ကမ္မဇရုပ်ပစ္စယူပုန်တရား ရော်။ ။ကရိုက်းကား ကျွန်ုပ်၊  
အတို့, အပိုဂတ် ကြုံသုံးပစ္စယ သတ္တိတုံးတွင် ကြန့်ယသတို့ ရော်။

၃၄၂။ မြန်မာတိဘုရား၏ မြတ်ချက်ပေါင်တူ ကမ္မဇလရှုပ်အား ပါလန်သတ္တိ တပ်သတည်။

ବ୍ୟାକ୍ ପ୍ରିସନ୍

୧୨୮

## ଗୁରୁତ୍ବା ଗୁରୁତ୍ବି

၃၁၁၆။ ။ကုသလော ကုသလသို့ ကတ္တားကား သယုယ္တေခန္ဓာအား  
တပ်သော ကုသိုလ်မက်စီသာ။ ဖေတသိုက် အဋ္ဌတို့သွေ့ရှိသော ပိတ်က်,

## ပဉာဏ်ရ အနဲလောမ စျာနပစ္စည်း

၄၃၂

ဝိစာရ, ပီတိ, ကေဂုတာ, ဝေဒနာ ဟု ဆိုအပ်သော စျာနင်တရားကိုယ်ငါးပါး  
ပစ္စည်းတရား ရ၏။ ။သမ္မဒ ဒိုကား ကုသိုလ် ကော်သာ။ စေတသိက် အဋ္ဌတိ၊ သ  
သမ္မယူတ္ထခန္ဓာ ပစ္စယူပွန်တရား ရ၏။ ။ကရိုက်းကား တပြိုင်နက် ယထာရဟ  
တပ်ကောင်းသော သဟဇာတ, အညာမညာ, နိသာယ, လျှို့ယ, စျာန, မဂ္ဂ, သမ္မယူတ္ထ,  
အတ္ထံ, အပိုက်တ ဤကိုပစ္စယ သတ္တိတ္ထိတ် စျာနသတ္ထံ ရ၏။

### ကုသလော အဗျာကတသု

ကုသလော အဗျာကတသု၌ ကတ္တာကား စိတ္တော်ပါး တပ်သော  
ပဉာဏ်ကာာရဘု၌ ဖြစ်သောအခါ ကုသိုလ်ကော်သာ။ စေတသိက် အဋ္ဌတိုံးသူ  
ရှိသော စျာနင်တရားကိုယ်ငါးပါး ပစ္စည်းတရား ရ၏။ ။သမ္မဒ ဒိုကား ကုသိုလ်  
ပြုအပ်သော စိတ္တော်ပါး ပစ္စယူပွန်တရား ရ၏။ ။ကရိုက်းကား တပြိုင်နက်  
ယထာရဟ တပ်ကောင်းသော သဟဇာတ, နိသာယ, လျှို့ယ, စျာန, မဂ္ဂ, ဒိုပ္ပယူတ္ထ,  
အတ္ထံ, အပိုက်တ ဤရှုစ်ပစ္စယသတ္တိတ္ထိတ် စျာနသတ္ထံ ရ၏။

### ကုသလော ကုသလာဗျာကတသု

ကုသလော ကုသလာဗျာကတသု၌ ကတ္တားကား သမ္မယူတ္ထခန္ဓာ, စိတ္တော်ပါး  
အား တပ်သော ပဉာဏ်ကာာရဘု၌ ဖြစ်သောအခါ ကုသိုလ် ကော်သာ။ စေတသိက်  
အဋ္ဌတိုံးသူ ရှိသော စျာနင်တရားကိုယ်ငါးပါး ပစ္စည်းတရား ရ၏။ ။  
သမ္မဒ ဒိုကား ကုသိုလ် ကော်သာ။ စေတသိက် အဋ္ဌတိုံးသ သမ္မယူတ္ထခန္ဓာ,  
စိတ္တော်ပါး ပစ္စယူပွန်တရား ရ၏။ ။ကရိုက်းကား တပြိုင်နက် ယထာရဟ  
တပ်ကောင်းသော သဟဇာတ, နိသာယ, လျှို့ယ, စျာန, မဂ္ဂ, အတ္ထံ, အပိုက်တ  
ဤချုပ် ပစ္စယသတ္တိတ္ထိတ် စျာနသတ္ထံ ရ၏။ ။(အကုသလပဒ သုံးချက်  
လည်း တူပြီ)။

### အဗျာကတော အဗျာကတသု

အဗျာကတု၌ ပဝတ္တိအခါ ကတ္တားကား သမ္မယူတ္ထခန္ဓာအားငြင်း၊ သမ္မယူတ္ထ  
ခန္ဓာ, စိတ္တော်ပါးငြင်း တပ်သော ဇွဲပျော်ညာ်တဆယ်ကြိုးသော ဝိပါက်  
ဆုံးသာ။ ကြိုယာဝိသာ။ စေတသိက် အဋ္ဌတိုံးသူ ရှိသော စျာနင်တရားကိုယ်  
ငါးပါး ပစ္စည်းတရား ရ၏။ ။သမ္မဒ ဒိုကား ဇွဲပျော်ညာ် တဆယ်ကြိုးသော  
ဝိပါက် ဆုံးသာ။ ကြိုယာဝိသာ။ စေတသိက် အဋ္ဌတိုံးသ သမ္မယူတ္ထခန္ဓာ,  
စိတ္တော်ပါး ပစ္စယူပွန်တရား ရ၏။ ။ကရိုက်းကား တပြိုင်နက် ယထာရဟ တပ်ကောင်း  
သော သဟဇာတ, အညာမညာ, နိသာယ, ဝိပါက, လျှို့ယ, စျာန, မဂ္ဂ သမ္မယူတ္ထ,  
ဒိုပ္ပယူတ္ထ, အတ္ထံ, အပိုက်တ ဤသနပစ္စယ သတ္တိတ္ထိတ် စျာနသတ္ထံ ရ၏။

ပဋိသန္ဓာအခါ ကတ္တားကား သမ္မယူတ္ထခန္ဓာအားငြင်း၊ သမ္မယူတ္ထခန္ဓာ,  
ကုသတ္ထာရုပ်အားငြင်း တပ်သော ပဋိသန္ဓာစိတ် ကော်ပိသာ။ စေတသိက်

၄၃၈

## တိကပဋ္ဌာန်း အရကောက်

ပဉ္စတိဝါသ၏ စျောနှင့်တရားကိုယ် ငါးပါး ပစ္စည်းတရား ရ၏။ ။သမ္မဒါန်  
ကား ပဒိသန္တကြောနဝိသ။ စေတသိက် ပဉ္စတိဝါသ သမ္မယုတ္တခန္ဓာ၊ ကရဲတ္ထာရုပ်  
ပစ္စယူပွန်တရား ရ၏။ ။(ကရိုက်းကား ပဝတ္ထိနှင့် နည်းတူ)။ ။

စျောန်ပြီး၏။

မဂ္ဂပစ္စည်း

ကုသလော ကုသလသော

မဂ္ဂ။ ။ကုသလော ကုသလသော၌ ကတ္ထားကား သမ္မယုတ္တခန္ဓာအား  
တပ်သော ပညာ၊ ဝိတက်၊ ဝိရတိသုံးချို့ ဝိရိယ်၊ သတိ၊ ကောဂုတာဘုံသော  
မဂ္ဂနှင့်တရားကိုယ်ရှုစ်ပါး ပစ္စည်းတရား ရ၏။ ။သမ္မဒါန်ကား ကုသိုလ်မကဝိသ။  
စေတသိက် အဋ္ဌတိဝါသ သမ္မယုတ္တခန္ဓာ ပစ္စယူပွန်တရား ရ၏။ ။ကရိုက်းကား  
သမ္မယုတ္တခန္ဓာအား တပ်သော မဂ္ဂရှုစ်ပါးဖြစ်အုံ။ တပြိုင်နက် ယဘာရဟ  
တပ်ကောင်းသော ဟောတူ၊ အခိုပတ်၊ သဟောတဗ္ဗာ၊ အညမည၊ နိသယ၊ ကြိုးကြိုး၊  
ကျောန်၊ မဂ္ဂ၊ သမ္မယုတ္တ၊ အတ္ထိ၊ အပိုကတ ကြုံတဲ့တပစ္စယသူးတို့တွင် မဂ္ဂသတ္တိ  
ရ၏။

ကုသလော အဗျာကတသော

ကုသလော အဗျာကတသော၌ စိတ္တဇူပ်အား တပ်သော မဂ္ဂရှုစ်ပါး  
ကောက်ပြီ။ ။သမ္မဒါန်ကား စိတ္တဇူပ်။ ။ကရိုက်းကား ယခင်တဆဲတပစ္စည်း  
တွင် အညမည၊ သမ္မယုတ္တကိုပယ်ရှိ ဝိယုတ္တထည်း။ ဆယ်ပစ္စည်း။ ။

ကုသလော ကုသလသာဗျာကတသော

ကုသလော ကုသလသာဗျာကတသော၌ သမ္မယုတ္တခန္ဓာ၊ စိတ္တဇူပ်အား တပ်  
သော မဂ္ဂရှုစ်ပါးကိုကောက်။ ။သမ္မဒါန်ကား သမ္မယုတ္တခန္ဓာ၊ စိတ္တဇူပ်ကို  
ကောက်။ ။ကရိုက်းကား ယခင်တဆဲတပစ္စည်းတို့တွင် အညမည၊ သမ္မယုတ္တ  
ပယ်။ ကိုးပစ္စည်း။

(အကုသလပဒ သုံးချက်၌ ကတ္ထားကို ဝိတက်၊ ဝိရိယ်၊ ကောဂုတာ၊ စိုး  
မဂ္ဂရှုစ်ပါးကိုကောက်။ ။ကရိုက်းကို ယခင်တဆဲတပစ္စည်းတွင်  
ဟောတူချုပ်ရှိ ယထာရဟ ကောက်)။ ။

အဗျာကတော အဗျာကတသော

အဗျာကတော အဗျာကတသော၌ ပဝတ္ထိအား ကတ္ထားကား သမ္မယုတ္တ<sup>၁</sup>  
ခန္ဓာအားရှင်း၊ သမ္မယုတ္တခန္ဓာ၊ စိတ္တဇူပ်အားရှင်း တပ်သော သဟိတ်ဝိပါက်

## ပွဲသတ္တုရ အနုလောမ ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စည်း

၄၃၉

ကောင်းသ။ သဟိတ်ကြိယာ သတ္တုရသွှေ့ ရှိသော မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး ပစ္စည်းတရား ရုရှိ။ ။သမ္မဒါန်ကား သဟိတ်ဝိပါက် ကောင်းသ။ သဟိတ်ကြိယာသတ္တုရသ။ စေတသိက်အဋ္ဌတိုံးသ သမ္မယုတ္တခန္ဓာ, ဓိတ္ထဇရပ် ပစ္စယုပ္ပန်တရား ရုရှိ။ ။ ကရိုက်းကား ယခင် တဆုံးတပ္ပစ္စည်းတွင် ဝိပါက, ဝိပ္ပယုတ္တထည့်၍ တဆုံးသုံး ပစ္စည်း။

ပဋိသန္ဓာအခါ ကတ္တားကား သမ္မယုတ္တခန္ဓာအားငြင်း၊ သမ္မယုတ္တခန္ဓာ, ကဋ္ဌတ္ထာရှပ်အားငြင်း တပ်သော သဟိတ်ပဋိသန္ဓာ သတ္တုရသွှေ့ရှိသော ပညာ, ပိတက်, ပိုရိယ, သတိ, ကောဂုတာ ဟူသော မဂ္ဂင်တရားကိုယ်ပါးပါး ပစ္စည်းတရား ရုရှိ။ ။သမ္မဒါန်ကား သဟိတ်ပဋိသန္ဓာ သတ္တုရသ။ စေတသိက် ပဋိုံးသ သမ္မယုတ္တခန္ဓာ, ကဋ္ဌတ္ထာရှပ် ပစ္စယုပ္ပန်တရား ရုရှိ။ ။ကရိုက်းကား တပြိုင်နက် ယထာရဟ တပ်ကောင်းသော ဟေတ္တ, သဟားတ, အညမည, နိသာ, ဝိပါက, လျှို့ယ, ရွှာန, မဂ္ဂ, သမ္မယုတ္တ, ဝိပ္ပယုတ္တ, အထို, အဝိုကတ ဤတဆုံးနှစ်ပစ္စယသတ္တိတို့တွင် မဂ္ဂသတ္တိ ရုရှိ။ ။

မဂ္ဂပြီး၏

## သမ္မယုတ္တပစ္စည်း

### အဗျာကတော့ အဗျာကတသု

သမ္မယုတ္တ၌။ ။(ကုသလော ကုသလသု, အကုသလော အကုသလသု သဟားတအတိုင်း ကောက်လ)။ ။အဗျာကတော့ အဗျာကတသု၌ ပဝတ္တိအခါ ကတ္တားကား အချင်းချင်းအားတပ်သော ဝိပါက်ဆတ္တိုံးသ။ ကြိယာ ဝိုသ။ စေတသိက်အဋ္ဌတိုံးသ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခာနာ ပစ္စည်းတရား ရုရှိ။ ။ သမ္မဒါန်ကား ဝိပါက်ဆတ္တိုံးသ။ ကြိယာဝိုသ။ စေတသိက်အဋ္ဌတိုံးသ။ အစိတ် အစိတ် နာမက္ခာနာ ပစ္စယုပ္ပန်တရား ရုရှိ။ ။ကရိုက်းကား တပြိုင်နက် ယထာရဟ တပ်ကောင်းသော သဟားတ, အညမည, နိသာ, ဝိပါက, သမ္မယုတ္တ, အထို, အဝိုကတ ဤခုနှစ်ပစ္စယသတ္တိတို့တွင် သမ္မယုတ္တသတ္တိ ရုရှိ။

(ပဋိသန္ဓာအခါ၌လည်း နည်းတူ။ ပဋိသန္ဓာ ကုန်ဝိသကို ကောက်)။ ။

သမ္မယုတ္တ ပြီး၏

## ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စည်း

### အဗျာကတော့ အဗျာကတသု

ဝိပ္ပယုတ္တ၌။ ။(ကုသလော အဗျာကတသု၌ သဟားတ, ပစ္စားတ အားဖြင့် နှစ်ပါးတို့တွင် သဟားတ ဝိပ္ပယုတ်ကို သဟားတအတိုင်း ကောက်)။ ။

၄၄၀

## တိကပဋ္ဌာန်း အရကောက်

ပစ္စာဇာတဝိပွယ့်တိ ပစ္စာဇာတအတိုင်း ကောက်။ ။အကုသလော အဗျာ  
ကတလည်း နည်းတူ)။

အဗျာကတော အဗျာကတသု၌ သဟဇာတ, ပုဂ္ဂဇာတ, ပစ္စာဇာတ  
အားဖြင့် သုံးပါးအပြားရှု၏။ ထို...တွင်။ ။သဟဇာတဖြစ်အံး။ ။  
ပဝတ္ထီအခါ ကတ္တားကား စိတ္တဇရုပ်အားတပ်သော ပွဲဝေါကာရုံး၌ ဖြစ်  
သောအခါ အောပဝိပါက်လေးခု။ ဒွေပွဲဦးညာဉ်တဆယ်။ ရဟန္တာတို့ စုတိကြုံ  
သော ဝိပါက်ဗာဝိသာ။ ကြံယာဝိသာ။ စေတသိက် အဗုံတိုးသ အစိတ်  
အပေါင်းနာမကွန္း ပစ္စာ်းတရား ရ၏။ ။သမ္မခါနကား ဝိပါက်, ကြံယာပြုအပ်  
သော စိတ္တဇရုပ် ပစ္စုပွန်တရား ရ၏။ ။ကရိုက်းကား တပြုံ့နှက် ယထာ  
ရဟ တပ်ကောင်းသော သဟဇာတ, နိသာယ, ဝိပါက်, ဝိပွယ့်တူ, အတို့ အစိတ်  
ကြုံခြောက်ပစ္စာ သတိတို့တွင် ဝိပွယ့်တူသတို့ ရ၏။

ပုံးသန္တအခါ ကတ္တားကား ကဋ္ဌတ္တာရုပ်အား တပ်သော ပွဲဝေါကာရ  
ပရိသန္တ ပန္တရသာ။ စေတသိက် ပွဲတိုးသ အစိတ်အပေါင်းနာမကွန္း။ အချင်း  
ချင်းအားတပ်သော ပွဲဝေါကာရ ပရိသန္တပန္တရသာ။ စေတသိက် ပွဲတိုးသ။  
အစိတ်အပေါင်းနာမကွန္း ယာယဝတ္ထု ပစ္စာ်းတရား ရ၏။ ။သမ္မခါနကား  
ပွဲဝေါကာရပရိသန္တ ပန္တရသာ စေတသိက် ပွဲတိုးသ အစိတ်အပေါင်း  
နာမကွန္း, ကဋ္ဌတ္တာရုပ် ပစ္စုပွန်တရား ရ၏။ ။ကရိုက်းကား တပြုံ့နှက် ယထာ  
ရဟ တပ်ကောင်းသော သဟဇာတ, အညမည, နိသာယ, ဝိပါက်, ဝိပွယ့်တူ, အတို့,  
အစိတ်က ကြုံခြောက်ပစ္စာ သတိတို့တွင် ဝိပွယ့်တူသတို့ ရ၏။

(ပုဂ္ဂဇာတဝိပွယ့်တိ ပုဂ္ဂဇာတအတိုင်းကောက်လေ။ ။ပစ္စာဇာတ  
ဝိပွယ့်တိ ပစ္စာဇာတအတိုင်း ကောက်လေ။ အဗျာကတော ကုသလသာ,  
အဗျာကတော အကုသလသု၌ ကြုံနှစ်ချက်ကို ပုဂ္ဂဇာတနိသာယ အတိုင်း  
ကောက်လေ)။ ။

ဝိပွယ့်တူပြီးပြီ။

### အတို့ပစ္စာ်းစသည်

အတို့။ ။(ကုသလပဒ သုံးချက်၊ အကုသလသဒသုံးချက်။ ကြုံခြောက်ချက်  
ကို သဟဇာတ အဟိုင်းကောက်လေ။ ။အဗျာကတော အဗျာကတသု၌  
သဟဇာတတို့ကို သဟဇာတအတိုင်းကောက်။ ပုဂ္ဂဇာတတို့ကို ပုဂ္ဂဇာတ  
အတိုင်းကောက်။ ပစ္စာဇာတတို့ကို ပစ္စာဇာတအတိုင်း ကောက်လေ။ အာဟာ-  
ရတို့ကို ရုပ်အာဟာရ အတိုင်း ကောက်။ လူ့နိယတို့ကို ရုပ်စီဝိတို့၌ အတိုင်း  
ကောက်။ ။အဗျာကတော ကုသလသာကို ပုဂ္ဂဇာတ အတိုင်းကောက်။ ။

## ပဉာဏ်ရ အနုလောမ အတိပစ္စည်းစသည်

၄၄၁

အများကတော အကုသလသကိုလည်း ပုဂ္ဂိုလ်တ အတိုင်းကောက်။ ။  
“ကုသလာများကတော ကုသလသ”ကို သဟဇာတပုဂ္ဂိုလ်တမိသာက နိသယ  
က အတိုင်းကောက်)။

### ကုသလာများကတော အများကတသူ

ကုသလာများကတော အများကတသူ၍ သဟဇာတ, ပစ္စာဇာတ အာဘာရ  
မိသာက, ပစ္စာဇာတကြ၌ယမိသာက ဟူ၍ သံဃားပါး၊ ထို...တွင် (သဟဇာတကို  
သဟဇာတ အတိုင်းကောက်)။

ပစ္စာဇာတအာဘာရမိသာက ဖြစ်အံး။ ကတ္တားကား ဝုဒ္ဓာ, မနောဒ္ဒါ  
ရာတွန်း အစရှိသော ရွှေးရွှေးသောစိတ်နှင့်အတူဥပါဒ်၍ ရုပ်၏ ဤသို့ရောက်သော  
တို့, စတုလုပ်ကာယအား ကာလတူ တပြိုင်နှင်း တပ်ကောင်းသော ပဋိဝါကာရ  
ဘုရားဖြစ်သောအော် နောက်ဖြစ်သော ကုသိုလ်ကောဝီသာ။ စေတသိုက် အဲ၍  
အစိတ်အပေါင်းနာမက္ခာ၍။ ဝုဒ္ဓာ, မနောဒ္ဒါရာဝါဇာန်း အစရှိသော ရွှေးရွှေးသော  
စိတ်နှင့်အတူဥပါဒ်၍ ရုပ်၏ ဤသို့ရောက်သော ၂၅၈၁ ပစ္စည်းတရား ရ၏။ ။  
သမ္မဒါန်ကား ဝုဒ္ဓာ, မနောဒ္ဒါရာဝါဇာန်း အစရှိသော ရွှေးရွှေးသော စိတ်နှင့်  
အတူဥပါဒ်၍ ရုပ်၏ ဤသို့ရောက်သော တို့, စတုလုပ်ကာယ ပစ္စယူပုန်တရား ရ၏။

ပစ္စာဇာတ ကြ၌ယမိသာက ဖြစ်အံး။ ကတ္တားကား ဝုဒ္ဓာ, မနောဒ္ဒါရာဝါဇာန်း  
အစရှိသော ရွှေးရွှေးသောစိတ်နှင့်အတူ ဥပါဒ်၍ ရုပ်၏ ဤသို့ရောက်သော ကမ္မဇ  
ကာယအား ကာလတူ တပြိုင်နှင်း တပ်ကောင်းသော ပဋိဝါကာရဘုရား  
အော် နောက်ဖြစ်သော ကုသိုလ်ကောဝီသာ စေတသိုက် အဲ၍ အစိတ်  
အပေါင်း နာမက္ခာ၍။ ဝုဒ္ဓာ, မနောဒ္ဒါရာဝါဇာန်း အစရှိသော ရွှေးရွှေးသော  
စိတ်နှင့်အတူ ဥပါဒ်၍ ရုပ်၏ ဤသို့ရောက်သော ရုပ်ဗိုံးတို့၏ ပစ္စည်းတရား  
ရ၏။ ။သမ္မဒါန်ကား ဝုဒ္ဓာ, မနောဒ္ဒါရာဝါဇာန်း အစရှိသော ရွှေးရွှေးသော  
စိတ်နှင့်အတူ ဥပါဒ်၍ ရုပ်၏ ဤသို့ရောက်သော ရုပ်ဗိုံးတို့၏ ကြုံကြုံသော ကမ္မဇ  
ကာယ ပစ္စယူပုန်တရား ရ၏။ ။ကရိုက်းကား တပြိုင်နှင်းသော  
အတ္ထိ, အပိုကတ ဤနှစ်ပစ္စယတွင် အတ္ထိ။သာ။၏။ ။(အကုသလာများကတပဒ  
လည်း နည်းတူ)

အတ္ထိပြီး၏။

နှစ်း, ပိုကတ ဤနှစ်ပစ္စည်းတ္ထိသည် အနှစ်ရနှင့် အားလုံးတူ ကုန်၏။ ။  
အပိုကတသည် အတ္ထိနှင့် တူ၏။)

ဝိဘင်္ဂိုရ ပြီး၏။

## သုဒ္ဓသၢ် ၁၀၅

ဝိဘာဝိရက္ခါဟောတော်မူသည်၏ အခြားမူး၌ သချို့ဝါရက္ခါ ဟောတော်မူ၏၊ ထိုသချို့ဝါရ၌တုံးသော်လည်း သုဒ္ဓသၢ်ဝါရက္ခါ၊ မိဿကသချို့ဝါရအားဖြင့် နှစ်ပါး အပြားရှုံး၏။ ထို....တွင် သုဒ္ဓသၢ်ဝါရက္ခါ ရွှေးဦးစွာဟောတော်မူ၏။ ထိုသုဒ္ဓသၢ်ဝါရ၌တုံးသော်လည်း ဟောတုပုစ္စည်း၏ သုဒ္ဓသၢ်ဝါရက္ခါ၊ အာရမ္မဏပုစ္စည်း၏ သုဒ္ဓသၢ်ဝါရ၌ အစရှိသောအားဖြင့် နှစ်ဆုံးပါးအပြားရှုံး၏။ ထို....တွင် ဟောတုပုစ္စည်း၏ သုဒ္ဓသၢ်ဝါရက္ခါ ရွှေးဦးစွာ ဟောတော်မူ၏။

## ဟောတုသုဒ္ဓ

ထိုဟောတုပုစ္စည်း၏ သုဒ္ဓသၢ်ဝါရ၌ သမ္မယုတ္တခန္ဓာ သဟိတ်စိတ္တလရုပ် သဟိတ်ပနိုင်သွေးကမ္မဇရုပ်အား တပ်သော ဟိတ်ခြောက်ပါး။ ဂျိတရားတို့သည် ဟောတုပုစ္စည်းတပ်သော တရားမည်ကုန်၏။ ထို့ကြောင့် ထိုတရားတို့ကို ဂျိအနုလုံးနယ်သို့လိုက်၍ရှုံးရှင်း ဝါရသို့လိုက်၍ရှုံးရှင်း၊ တိက်ပုဒ်၏ အာရသို့လိုက်၍ရှုံးရှင်း၊ ကတ္တား သမ္မဇီန်နေဟန်သို့ လိုက်၍ရှုံးရှင်း “ဟောတုယာ သတ္တာ”ဟု သချို့တပ်၍ဟောအပ် ကုန်၏။ ။ဟောတုယာ-ဟောတုပုစ္စယော၊ ဟောတုပုစ္စည်း၏။ သတ္တာ၊ ခုန်ပါးကုန် သေား။ ဝိဿဗုဒ္ဓနာရို့ အဖြေတို့ကို။ လူဗုဒ္ဓနီး၊ ရအပ်ကုန်၏။ ။သတ္တာ ဟူသော်ကား “ကုသလော ကုသလယာ”အစရှိသည်တည်း။

ကုသလော ကုသလယာ ၌ ကတ္တားကား သမ္မယုတ္တခန္ဓာအားတပ်သော ကုသိုလ် ကောင်းသာ။ စေတသိုက် အငွေတို့သာ။ စိတ္တကုဏာခုတုချုပ်ရှိသော ဒီဟိတ်ဖြစ်အုံး၊ အလောဘ၊ အဇော်သာ။ တိုဟိတ်ဖြစ်အုံး၊ အလောဘ၊ အဇော်သာ၊ အမောဟ ဂျိဟိတ်နှစ်ပါး သုံးပါး ပစ္စည်းတရား ရ၏။ ။သမ္မဇီန်ကား ကုသိုလ်ကောင်းသာ။ စေတသိုက် အငွေတို့သာ သမ္မယုတ္တခန္ဓာ ပစ္စယူပုန်တရား ရ၏။ ။(ကရိုက်းကား ကောက်မြဲ)။ ။ထို့ကြောင့် ထိုတရားတို့၏ ဝိဘာဝိသုဒ္ဓနာရို့ ကုသလော ဓမ္မာ ကုသလယာ ဓမ္မာသာ ဟောတုပုစ္စယောန ပစ္စယော။ ။ကုသလာ ဟောတုံးသမ္မယုတ္တကားနဲ့ ခန္ဓာနဲ့ ဟောတုပုစ္စယောန ပစ္စယော”ဟု ဟောအပ်၏။ ။(ဂျိကဲ့သို့ ဝိဘာဝိရက္ခါ အတိုင်းကောက်၍ ဝိဘာဝိဟောလ)။

## အာရမ္မဏသုဒ္ဓ

အာရမ္မဏသုဒ္ဓသၢ်ဝါရ၌ ကာမစိတ် စတုပညာသာ။ ဝိညာဏ္ဍာယတန် စိတ်သုံးခု၊ နေဝါသညာနာသညာယတန်စိတ်သုံးခု၊ အဘိညာဉ်ဒွေး၊ လောကုတ္တရားတိတ် ရှုစ်အားတပ်သော စိတ်တုယုတ်ကိုးဆယ်။ စေတသိုက် ဒွေးပညာသာ။ ရပ်အငွေတို့သာ။ နိမ္မာန်။ ဂျိတရားတို့သည် အာရမ္မဏပုစ္စည်းတပ်သော တရားမည်ကုန်၏။ ထို့ကြောင့် ထိုတရားတို့ကို ဂျိအနုလုံး၏ပါး။ “အာရမ္မဏ

နဝ”ဟဲ သချံ့တပ်၍ ဟောအပ်ကုန်၏။ ။အာရမ္မတော့ အာရမ္မဏေစွဲည်း၌။ နဝ၊ ကိုးပါးကုန်သော့။ ဝိသာဇ္ဈာနာနဲ့ တို့ကို။ လူဗြို့ ကုန်၏။ ။နဝဟူသော် ကား “ကုသလော ကုသလသ” အစရှိသည်တည်း။

ကုသလော ကုသလသ၌ ကတ္တားကား အရဟတ္တာမင် ကြံ့သောကုသိုလ် ဝိသ ပစ္စည်းတရား ရ၏။ ။သမ္မဒါန်ကား မဟာကုသိုလ်ရှုစ်ခု၊ ဝိညာဏဉာဏ်သန ကုသိုလ်။ နေဝသညာနာသညာယတန ကုသိုလ်။ လူဗြို့ဝဲ၊ စေတောပရှုယ်၊ ပုံမွှန်ပို့သာနှယာတိ၊ ယာထာကမ္မာပဂ်၊ အနာဂတ်သကုသိုလ် အဘိညာ၌။ ဝိရတိ၊ အပုံမှညာကြံ့သော စေတသိုက် တေတ္တားသ ပစ္စယူပြန်။ ၅၏။ ။ကရိုက်းကား အာရမ္မဏေသတ္တား ရ၏။ ။ထို့ကြောင့် ထို့တရားတို့၏ ဝိဓာတ်သင်းကို “ကုသလော ဓမ္မာ ကုသလသာ”ပါ။ ဒါန် ဒတ္ထာ သီလံ သမာန်ယိတ္ထာ”ပါ။ အာရမ္မဏေပစ္စယော ပစ္စယော”ဟဲ ဟောအပ်၏။ (ကြိုက္ခာသို့ကောက်၍ ဝိဘင်း စွဲအောင် ဟောလေ)။

### အဓိပတ္တသွေ့

အဓိပတ္တသွေ့သချံ့ရဲ၏ အလေးအမြတ်ပြုတတ်သော လောဘမူရှုစ်ခု၊ မဟာကုသိုလ်ရှုစ်ခု၊ မဟာကြိုယာ ဥာဏသမ္မာယုတ်လေးခု၊ လောကုတ္တာရာစိတ်ရှုစ်ခုအားတပ်သော အလေးအမြတ်ပြုအပ်သော လူဗြို့ဖြစ်သော နိပ္ဇာရုပ် အဋ္ဌာရသာ။ ဒေါသမူပွေး၊ မောဟမူပွေး၊ ဒုက္ခသဟရုတ် ကာယဝိညာ၌ကြံ့သောစိတ်ရှုစ်ဆဲလေးခု၊ ဒေါသ၊ လူသာ၊ မစ်ရှုယ၊ ကက္ခန၊ ဝိစိက္ခစာကြံ့သော စေတသိုက် လေးဆဲခန်းခု၊ နိမ္မာန် ဟုဆိုအပ်သော အာရမ္မဏေအပတ္တပစ္စည်း၊ သမ္မယုတ္တနနဲ့၊ သာဓာတ္တာနဲ့အားတပ်သော အဓိပတ္တရားကိုယ်သုံးပါး၊ လေးပါးတို့တွင် တပါးပါးဟုဆိုအပ်သော သဟဇာတာအပတ္တပစ္စည်း၊ ကြိုပစ္စည်းတရားနှစ်ပါးတို့သည် အဓိပတ္တပစ္စည်းတပ်သော တရားမည်ကုန်၏။ ထို့ကြောင့် ထို့တရားတို့ကို ကြိုအနုလုံး၌ နယသို့လိုက်၍ငြင်းပါ။ “အဓိပတ္တယာ ဒသ” ၆၏။ ။ “ဒသ” ဟူသော်ကား “ကုသလော ကုသလသ” အစရှိသည်တည်း။

ကုသလော ကုသလသ၌ အဓိပတ္တသည် အာရမ္မဏေအဓိပတ္တ၊ သဟဇာတာ ဓိပတ္တအားဖြင့် နှစ်ပါးအပြားရှိ၏။ ထို....တွင်။

အရမ္မဏေအဓိပတ္တပြုစွဲ—

ကုသလော ကတ္တားကား အလေးအမြတ်ပြုတတ်သော မဟာကုသိုလ်ဥာဏ ပို့ယုတ်လေးခုအား တပ်သော အလေးအမြတ်ပြုအပ်သော လောကီ ကုသိုလ်သတ္တရသာ။ အလေးအမြတ်ပြုတတ်သော မဟာကုသိုလ် ဥာဏသမ္မာယုတ်လေးခုအားတပ်သော အလေးအမြတ်ပြုအပ်သော အရဟတ္တာမင်ကြံ့သော ကုသိုလ်ဝိသ ပစ္စည်းတရား ရ၏။ ။သမ္မဒါန်ကား အလေးအမြတ်ပြုတတ်သော

၄၄၄

## တိကပဋ္ဌာန်း အရကောက်

မဟာကုသိုလ်ရှစ်ခု၊ ပစ္စယူပွဲန်တရားရှင်။ ။ကရိုက်းကား အာရမ္မဏာဓိပတီသတ္တိရှင်။

သဟဇာတာဓိပတီဖြစ်အံး—

ကတ္တားကား သမုပ္ပါဒ္ဓခန္ဓာအားတပ်သော အဓိပတီပစ္ည်းကို ရသောအခါ မဟာကုသိုလ်ရှစ်ခု။ ကေန်ရသော မဟာဂျိတ်ကုသိုလ်ကိုးခု။ မင်လေးခု။ စေတ သိုက် အငြွတ်းသ စိတ္တက္ကတ တခုတချိရှိသော အဓိပတီတရားကိုယ်သုံးပါး၊ လေးပါးတုံးတွင် တပါးပါးပစ္ည်းတရား ရှင်။ ။သမ္မဒါနကား အဓိပတီတရား ကိုယ် ကြော်သော သမုပ္ပါဒ္ဓခန္ဓာ ပစ္စယူပွဲန်တရား ရှင်။ ။ကရိုက်းကား သဟဇာ တာဓိပတီ သတ္တိ ရှင်။ ။ထို့ကြောင့် ထိုတရားတုံး။ ဝိဓိဝိဘင်းကို “ကုသလော ဓမ္မားပါ။ အာရမ္မဏာဓိပတီ၊ သဟဇာတာဓိပတီ။ ။အာရမ္မဏာဓိပတီ၊ ဒါန် ဒတ္တားပါ။ အဓိပတီပစ္စယေန ပစ္စယော”ဟူ၍ ဟောတော်မူအပ်။ ။(ဤကဲ့သို့ ချဉ်း ဝိဘင်းကိုရှိက အတိုင်းကောက်၍ ဝိဘင်းအကုန်ဟောလေ)။

## အနှစ်ရသုဒ္ဓ

အနှစ်ရသုဒ္ဓသချုပ်၁၀၅၍ ရဟန်းတို့ စုတိစိတ်နှင့်တက္က နောက်နောက်သော နာမက္ခန္ဓာအားတပ်သော ရဟန်းတုံးတို့ကြော်သော အလုံးစုံသော စိတ်တုံးယုတ် ကိုးဆယ်။ စေတသိုက် ဒွေပညာသ နာမက္ခန္ဓာ လေးပါး။ ကြုံတရားတုံးသည် အနှစ်ရပစ္ည်း တပ်သော တရားမည်ကုန်၏။ ထို့ကြောင့် ထိုတရားတုံးကို ကြုံအနုလုပ်၍ပါ။ “အနှစ်ရေ သတ္တိ”။၏။ ။သတ္တိ ဟူသောကား “ကုသလော ကုသလသ” အစရှိသည်တည်း။

ကုသလော ကုသလသ၌ ကတ္တားကား ပင္းမဇော ကြော်သော နောက်နောက် သောကုသိုလ်ကော်းသအား တပ်သော အဆုံးဇော်ကြော်သော ရှေးရှေးသော လောက်ကုသိုလ် သတ္တိရသ ပစ္စည်းတရား ရှင်။ ။သမ္မဒါနကား ပင္းမဇော ကြော်သော နောက်နောက်သော ကုသိုလ်ကော်းသ ပစ္စယူပွဲန်တရား ရှင်။ ။ ကရိုက်းကား အနှစ်ရသတ္တိ ရှင်။ ထို့ကြောင့် ထိုတရားတုံးတို့။ ဝိဓိဝိဘင်းကို “ကုသလော ဓမ္မား ကုသလသ ဓမ္မသ အနှစ်ရပစ္စယေန ပစ္စယော”၊ ပုဂ္ဂိမာ ပုဂ္ဂိမာ၍ပါ။ အနှစ်ရပစ္စယေန ပစ္စယော”ဟု ဟောအပ်။ (ဤကဲ့သို့ ဝိဘင်းကိုရှိတိုင်းကောက်၍ ဝိဘင်း စွဲအောင် ဟောလေ။ ။သမနှစ်ရ တူပြီ)။

## သဟဇာတသုဒ္ဓ

သဟဇာတသုဒ္ဓသချုပ်၁၀၅၇ အချင်းချင်းအားငြင်း၊ အချင်းချင်း နာမက္ခန္ဓာ စိတ္တရရုပ်, ပစ္စသန္တ ကမ္မာရုပ်အားငြင်း တပ်သော အလုံးစုံသော ပဝတ္တိ, ပစ္စသန္တ

နာမက္ခန္တာလေးပါး။ အချင်းချင်းအားငြင်း။ ဥပါဒါရှုပ်အားငြင်း တပ်သော စိတ္တဲ့၊ ပဋိသန္တကမ္မား၊ ဗာဟာရုံ၊ ဥတ္တဲ့၊ အသည်တ်ကမ္မား၊ ပဝတ္တီကမ္မား အားဖြင့် မဟာဘုတ်လေးပါး။ အချင်းချင်းအား တပ်သော ဟန္တဝါကာာရ ပဋိသန္တာ နာမက္ခန္တာ၊ ဟဒယာဝတ္ထု။ ဤတရားတို့သည် သဟားတပစ္စည်း တပ်သော တရားမည်ကုန်၏။ ထို့ကြောင့် ထိုတရားတို့ကို ဤအနုလုပ်။ ပါ။ “သဟားတော် နှစ်”။၏။ ။နှစ် ဟူသော်ကား “ကုသလော ကုသလသု” အစရှိသည်တည်း။

ကုသလော ကုသလသု၌ ကတ္တားကား အချင်းချင်းအားတပ်သော ကုသိုလ်ကော်သူ။ စေတသိုက် အငြွတ်တို့သူ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခန္တာ ပစ္စည်းတရား ရ၏။ ။သမ္မဒါန်ကား ကုသိုလ်ကော်သူ စေတသိုက် အငြွတ်တို့သူ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခန္တာ ပစ္စယူပွဲတရား ရ၏။ ။ကရိုက်းကား သဟားတသူ့ရ၏။ ။(ကရိုက်း နောက်က အကျော်ဆုံးပြ)။ ။ထို့ကြောင့် ထိုတရားတို့ကို ဤအနုလုပ်။ ပါ။ “သဟားတော် ပစ္စယော”ဟု ဟောအပ်၏။ ။ (ဤကဲ့သို့ချည်း ပိဘင်းဝါရက အတိုင်းကောက်၍ ပိဘင်းဟောလေ)။

အညာမညသူ့ခြုံ အချင်းချင်းအားတပ်သော အလုံးစုံသော ပဝတ္တီ ပဋိသန္တာ နာမက္ခန္တာလေးပါး။ အချင်းချင်းအားတပ်သော မဟာဘုတ်လေးပါး။ အချင်းချင်းအားတပ်သော ဟန္တဝါကာာရ ပဋိသန္တာ နာမက္ခန္တာ၊ ဟဒယာဝတ္ထု။ ဤတရားတို့သည် အညာမညပစ္စည်းတပ်သော တရားမည်ကုန်၏။ ထို့ကြောင့် ထိုတရားတို့ကို ဤအနုလုပ်။ ပါ။ “အညာမညော တိုက်”။၏။ ။တိုက် ဟူသော်ကား “ကုသလော ကုသလသု” အစရှိသည်တည်း။ ။(ကောက်မြဲ။ ဂိဘင်းဆွဲတ်မြဲ)။

နိမ္မယသူ့ခြုံ (သဟားတနိမ္မယကို သဟားတအတိုင်းဆို)။ ဟန္တဝါကာာရဘုံး၌ ဖြစ်သောအခါ အရှုပ်ပိုက်လေးခု ကြုံသော သတ္တဝါညာဏာတ် အား တပ်သော ဆေတ္တုဟု ဆုံးအပ်သော ပုရေဇာတနိမ္မယပစ္စည်း။ ဤတရားတို့သည် နိမ္မယပစ္စည်းတပ်သော တရားမည်ကုန်၏။ ထို့ကြောင့် ထိုတရားတို့ကို ဤအနုလုပ်။ ပါ။ “နိမ္မယ ဝောရသ”။၏။၏။ ။တောရသ ဟူသော်ကား “ကုသလော ကုသလသု” အစရှိသည်တည်း။ ။(ပိဘင်းဝါရ အတိုင်းကောက်၍ ပိဘင်းဟောလေ)။

ဥပန်မ္မယသူ့ခြုံ (အာရမ္မဏ္မပန်မ္မယကို အာရမ္မဏ္မအိပ်တိ အတိုင်းဆို။ အနန္တရှုပ်နိမ္မယကို အနန္တရ အတိုင်းဆို)။ ။စိတ်တခုယုတ်ကိုးဆယ်။ စေတသိုက် ဒွေပညာသအားတပ်သော ဗလဝဖြစ်သော စိတ်တခုယုတ်ကိုးဆယ်။ စေတသိုက် ဒွေပညာသ။ ရှုပ်အနွှုတီသုဟုတ်အပ်သော ပကတ္တုပန်မ္မယပစ္စည်း။ ဤပစ္စည်းတရားတို့သည် ဥပန်မ္မယပစ္စည်းတပ်သော တရားမည်ကုန်၏။ ထို့ကြောင့် ထိုတရားတို့ကို။ ပါ။ “ဥပန်မ္မယ နှစ်”။၏။ ။နှစ် ဟူသော်ကား

“ကုသလော ကုသလသု” အစရှိသည်တည်း။ (ဝိဘဂ်ဝိရက အတိုင်းကောက်၏ ဝိဘင်းရွက်လေ)။

ပုဂ္ဂိုလ်ဘတ္တသန၏ ကာမစိတ် စတုပညာသီ။ ဒီမွှေးကျိုး၊ ဒီမွှေးသောတ အဘို့  
ညာဉ်အားတပ်သော ပစ္စုပွဲနှင့် နိုပ်ဆူပဲ အငြောရသဟု ဆိုအပ်သော အာရမ္မက  
ပုဂ္ဂိုလ်ဘတ္တပစ္စုည်း။ ပွဲဝါကာရုံး၏ အချုပ်ပိုက်လေးခု ကြုံသော သတ္တု  
ဝိယာဏ်ဓာတ်အားတပ်သော ဆဝတ္ထုဟု ဆိုအပ်သော ဝတ္ထုပုဂ္ဂိုလ်ဘတ္တပစ္စုည်း။  
ကြုံတရားထိုသည် ပုဂ္ဂိုလ်ဘတ္တပစ္စုည်း တပ်သော တရားမည်ကုန်၏။ ထို့ကြောင်  
ထိုတရားထိုကို ကြုံအနုလုပ်၍ပါ။ “ပုဂ္ဂိုလ်ဘတ္တ တိကို”၏။ ။တိကို ဟူသော  
ကား “အဗျာကတော့ အဗျာကတသီ” အစရှိသည်တည်း။ ။(ဝိဘင်္ဂ<sup>၁</sup>  
ဝိရအတိုင်းကောက်။ ဝိဘင်းရွတ်)။

ပစ္စာလာတသုဒ္ဓန ပဋိသင်္က အစရှိသော ရွှေးဖြစ်သော စိတ်နှင့်အတူ ညပါ၏  
၍ ရုပ်ပို့နှိမ်ရောက်သော ကော်, နီးဗျာ, တိုင်, စတုလကာယအားတပ်သော ပဋိ  
ဝေါကာ့ရဟု၍ ပြုသောအား အရှေ့ပတ်ပိုက်လေးကြော်သော ပုဂ္ဂမသဝင်အစ  
ရှိသော နောက်ဖြစ်သော နာမက္ခနာလေးပါး။ ဉ်တရားတို့သည် ပစ္စာလာတ  
ပစ္စည်းတပ်သော တရားမည်ကုန်၏။ ထိုကြောင့် ထိုတရားတို့ကို။ ပ။ “ပစ္စာ  
လာတေ တို့”။၏။

## ပဉာဏ်ရ အနဲလောမ သုဒ္ဓသံဃာဝါရ

၄၄၃

နာမက္ခနာလေးပါး။ ဟဒယဝတ္ထုအား တပ်သော ပဉာဏ်ကဗျာရပိဋ္ဌသန္တာ  
နာမက္ခနာလေးပါး။ ဤတရားတို့သည် ဝိပါကပစ္စည်းတပ်သော တရားမည်  
ကုန်၏။ ထို့ကြောင့် ထိုတရားတို့ကို။ပါ။ “ဝိပါက ကံ”။၏။ ။ကံဟူ  
သော်ကား “အဗျာကတော အဗျာကတော” ဟူသည်တည်း။ (ကောက်မြှုံး  
ဝိဘင်းရွတ်မြှုံး)။

အာဟာရသုဒ္ဓ၌ သမုပုတ္ထခန္ဓာ၊ စိတ္တဇရပ်၊ ပိဋ္ဌသန္တကမ္မဇရပ်အားတပ်  
သော ဖသာ၊ စေတနာ၊ ဝိညာဉ်ဟုဆိုအပ်သော နာမ်အာဟာရပစ္စည်း။ ကုလာပ်  
တူ ကုလာပ်မြှုံးဖြစ်သော စတုသမုပ္ဂာနိကရှပ်အားတပ်သော ဉာဏ်လူဆို  
အပ်သော ရှပ်အာဟာရပစ္စည်း။ ဤတရားတို့သည် အာဟာရပစ္စည်းတပ်သော  
တရားမည်ကုန်၏။ ထို့ကြောင့် ထိုတရားတို့ကို ဤအနုလ်။ပါ။ “အာဟာရေ  
သတ္တ”။၏။ ။သတ္တဟူသော်ကား “ကုသလော ကုသလသာ” စသည်တည်း။  
(ကောက်မြှုံး။ ဝိဘင်းရွတ်မြှုံး)။

လျှို့ယသုဒ္ဓ၌ သမုပုတ္ထခန္ဓာ၊ စိတ္တဇရပ်၊ ပိဋ္ဌသန္တကမ္မဇရပ်အားတပ်သော  
နာမ်လျှို့ရှုစ်ပါးဟု ဆိုအပ်သော သဟာတို့၌ယပစ္စည်း။ ပဉာဏ်ညာဉ်အားတပ်  
သော ပဉာဏ်တူဟု ဆိုအပ်သော ပုရေဇာတို့၌ယပစ္စည်း။ ရုပ်ဇိုင်တို့၌ကြုံ  
သော ကုလာပ်တူကမ္မဇရပ်ကိုခုအားတပ်သော ရုပ်ဇိုင်တို့ဟု ဆိုအပ်သော  
ရွှေပုံး၌တို့၌ယပစ္စည်း။ ဤတရားတို့သည် လျှို့ယပစ္စည်းတပ်သော တရားမည်  
ကုန်၏။ ထို့ကြောင့် ထိုတရားတို့ကို။ပါ။ “လျှို့ယေ သတ္တ” ဟု သချာတပ်၍  
ဟောအပ်ကုန်၏။ ။သတ္တဟူသော်ကား “ကုသလော ကုသလသာ”အစရိုသည်  
တည်း။ (ကောက်မြှုံး။ ဝိဘင်းရွတ်မြှုံး)။

ချောနသုဒ္ဓ၌ သမုပုတ္ထခန္ဓာ၊ စိတ္တဇရပ်၊ ပိဋ္ဌသန္တကမ္မဇရပ်အားတပ်သော  
ဝိတက်၊ ဝိစာရ၊ ပိတ္တ၊ ဝေဒနာ ကေဂုတာဟုဆိုအပ်သော ချောနင်တရားကိုယ်  
ငါးပါး။ ဤတရားတို့သည် ချောနပစ္စည်းတပ်သော တရားမည်ကုန်၏။ ထို့  
ကြောင့် ထိုတရားတို့ကို။ပါ။ “ချောနေ သတ္တ”။၏။ ။သတ္တဟူသော်ကား  
“ကုသလော ကုသလသာ”စသည်တည်း။ ။(ကောက်မြှုံး။ ဝိဘင်းရွတ်မြှုံး)။

မဂ္ဂသွေ့၌ သမုပုတ္ထခန္ဓာ သဟိတ်စိတ္တဇရပ်၊ သဟိတ်ပိဋ္ဌသန္တကမ္မဇရပ်  
အားတပ်သော ပညာ၊ ဝိတက်၊ ဝိရတိသုံးခု၊ ဝိရီယ၊ သတိ၊ ကေဂုတာ၊ ဒီဇို့ဟု  
ဆိုအပ်သော မဂ္ဂတရားကိုယ်ကိုးပါး။ ဤတရားတို့သည် မဂ္ဂပစ္စည်းတပ်သော  
ထရားမည်ကုန်၏။ ထို့ကြောင့် ထိုတရားတို့ကို။ပါ။ “မဂ္ဂ သတ္တ”။၏။ ။သတ္တ<sup>၁</sup>  
ဟူသော်ကား “ကုသလော ကုသလသာ”စသည်တည်း။ ။(ကောက်မြှုံး။ ဝိဘင်း  
ရွတ်မြှုံး)။

သမဗ္ဗယုတ္တသနခြင်း အချင်းချင်းအားတပ်သော အလုံးစုံသော ပဝတ္ထိ၊ ပဋ္ဌာန်းနှာမက္ခနာလေးပါး။ ၅၅၈တရားတို့သည် သမဗ္ဗယုတ္တပစ္စည်း တပ်သော တရားမည်ကုန်၏။ ထို့ကြောင့် ထိုတရားတို့ကို။ပါ။ “သမဗ္ဗယုတ္တ တိကို”၏။ ၅၅၉တိကို ဟူသော်ကား “ကုသလော ကုသလသု” စသည်တည်း။ ၅၆၀(ကောက်မြဲ၊ ဝိဘင်းရွှေတ်မြဲ)။

ဝိပဗ္ဗယုတ္တသနခြင်း စိတ္တဇူပ်၊ ပဋ္ဌာန်နကမ္မဇရပ်အားတပ်သော ပဉာဏ်ကာရဘုံး၌ ဖြစ်သောအခါ အရှုပဝိပါက်လေးခါ။ ဒွေ့ပဉာဏ်ညာဉ်တဆယ်။ ရဟန်းဘုံးတို့ကြောင်သော ပဝတ္ထိ၊ ပဋ္ဌာန်နာမက္ခနာလေးပါး။ အချင်းချင်းအားတပ်သော ပဉာဏ်ကာရပဋ္ဌာန်နာမက္ခနာ၊ ဟဒယဝတ္ထုဟု ဆိုအပ်သော သဟလာတရပိုပဗ္ဗယုတ္တပစ္စည်း။ ပဉာဏ်ကာရဘုံး၌ ဖြစ်သောအခါ အရှုပဝိပါက်လေးခါ ကြောင်သော သတ္တိညာဏာဓာတ်အားတပ်သော ဆာတ္တုဟုဆိုအပ်သော ပုဂ္ဂရဇာတရပိုပဗ္ဗယုတ္တပစ္စည်း။ ၅၆၁ပစ္စာလာတရပိုပဗ္ဗယုတို့ကို ပစ္စာလာတ အတိုင်းဆိုလေ)။ ၅၅၉တရားတို့သည် ဝိပဗ္ဗယုတ္တပစ္စ်းတပ်သော တရားမည်ကုန်၏။ ထို့ကြောင့် ထိုတရားတို့ကို။ပါ။ “ဝိပဗ္ဗယုတ္တ ပဉာဏ်”။ ၅၆၂။ ပဉာဏ်ဟူသော်ကား “ကုသလော အဗျာကတသု” စသည်တည်း။ (ကောက်မြဲ၊ ဝိဘင်းရွှေတ်မြဲ)

အတို့သနခြင်း (သဟလာတတို့ကို သဟလာတအတိုင်းဆို။ ပုဂ္ဂရဇာတတို့ကို ပုဂ္ဂရဇာတအတိုင်းဆို။ ပစ္စာလာတတို့ကို ပစ္စာလာတအတိုင်းဆို။ အသဟာရအတိုင်းရုပ်အာဟာရအတိုင်းဆို။ လူ၌ယတ္ထုကို ရုပ်စိတ်၌ယအတိုင်းဆို။) ၅၅၉တရားငါးပါးသည် အတို့ပစ္စ်းတပ်သော တရားမည်ကုန်၏။ ထို့ကြောင့် ထိုတရားတို့ကို။ပါ။ “အတို့ယာ တေရသ”ဟု သချို့တပ်၍ ဟောအပ်၏။ ၅၆၃တေရသဟူသော်ကား “ကုသလော ကုသလသု” အစရှိသည်တည်း။ (ကောက်မြဲ၊ ဝိဘင်းဟောမြဲ။ ၅၆၄တို့၊ ဝိဂါတသည် အနန္တရနှင့် တူ၏။ အဝိဂါတသည် အတို့နှင့် တူ၏)။ ။

သူမြေသချို့ဝါရီ ပြီး၏။

### မိသာဓာရီ

#### ဟေတုသဘာဂ (၁၁)

သူမြေသချို့ဝါရီ ဟောတော်မူသည်၏ အခြားမြှုံး မိသာဓာရီ မိသာဓာရီ ဟောတော်မူ၏။ ထို့ မိသာဓာရီရှုံး တုံးသော်လည်း ဟေတုပစ္စည်း၏ မိသာဓာရီ အစရှိသောအားဖြင့် နှစ်ဆုံးလေးပါး အပြားရှုံး၏။ ထို့...တွင် ဟေတုပစ္စည်း၏ မိသာဓာရီ အစရှိသောအားဖြင့် ရွှေးဦးစွာ ဟောတော်မူ၏။ ထို့...၏ တုံးသော်လည်း သဘာဂ၊ ယုန္ပနာအားဖြင့် နှစ်ပါးအပြားရှုံး၏။ ထို့...တွင် သဘာဂ

ကို ရှေးဦးစွာ ဟောတော်မူ၏။ ထိသဘာကြုံ တုံးသော်လည်း ဟောတူမှ အဓိပတီ သဘာဂုဏ်၊ ဟောတူမှ သဟာဗာတသဘာဂုဏ်၊ အညုမည်သဘာဂုဏ်၊ နှစ်သူယုယသဘာဂုဏ်၊ ပိပါက သဘာဂုဏ်၊ တူးနှစ်ယုယသဘာဂုဏ်၊ မရှိသဘာဂုဏ်၊ သမ္မတယူတွေသဘာဂုဏ်၊ ဝိပ္ပယူတွေသဘာဂုဏ်၊ အထိသဘာဂုဏ်၊ အဓိကတသဘာဂုဏ် အားဖြင့် တဆုတပါး အပြေားရှိ၏။ ထိ....တွေ ဟောတူမှ အဓိပတီသဘာဂုဏ်ကို ရှေးဦးစွာ ဟောတော်မူ၏။

### ဟောတူမှ အဓိပတီသဘာဂုဏ်

ထိဟောတူမှ အဓိပတီသဘာကြုံ—

(၁) အလေးအမြတ်ပြုတတ်သော လောဘမှစိတ်ရှုစ်ခု။ မဟာကုသိုလ်ရှုစ်ခု။ မဟာကြိယာ ဥာဏသမ္မတယူတွေလေးခု။ လောကုတွေရာ စိတ်ရှုစ်ခုအား တပ်သော အလေးအမြတ်ပြုအပ်သော လွှာဖြစ်သော နှိပ်ရှုပ်အားဖြာရသာ။ ဒေါသမူဒွေး၊ မောဟမူဒွေး၊ ဒုက္ခသဟဂုဏ် ကာယလို့သာ်ကြောင်းသော စိတ်ရှုစ်ခဲ့လေးခု။ ဒေါသ၊ ကျေသ၊ မစွဲရုံယ၊ ကက္ခန၊ ဝိစိန္တာ၊ ကိုယ်တွေ့ကြောင်းသော စေတသိက် လေးခဲ့ခဲ့ရှုစ်ခု။ နိမ္မာန်ဟု ဆိုအပ်သော အာရမ္မဏာအဓိပတီပစ္စည်း။ သမ္မတယူတွေခန္ဓား၊ သာဓိပတီ စိတ္တလုပ်အား တပ်သော ဝိမံသာဓိပတီမှုတပါး အဓိပတီတရားကိုယ် သုံးပါး တို့တွင် တပါးပါးဟု ဆိုအပ်သော သဟာဗာတသမ္မတယူတွေန်း။ ကျိုတရားတို့သည် အဓိပတီပစ္စည်းသာတပ်ရှု ဟောတုပစ္စည်းမတပ်သောကြောင့် ဟောတုပစ္စည်းတွေး၍ စင်ကုန်၏။ ထို့ကြောင့် ထိုတရားတို့ကို ပစ္စနိယာန်လောများ “နဟောတုပစ္စယာ အဓိပတီယာ ဒေသ”ဟုသံ့သာတပ်ရှု ဟောအပ်ကုန်၏။ (ဒသဟူသော ကား အဓိပတီက အတိုင်းဟောလေ)။

(၂) သမ္မတယူတွေခန္ဓား၊ သဟိတ်စိတ္တလုပ်၊ သဟိတ်ပစ္စသေး ကာမ္မာရှုပ်အား တပ်သော ဝိမံသာဓိပတီမှုတပါး ဟိတ်ခြောက်ပါး။ (အဓိပတီပစ္စည်း မတပ်ခိုက် အမောဟကိုယူရှု ခြောက်ပါးရသည်)။ ။ကျိုတရားတို့သည် ဟောတုပစ္စည်းသာ တပ်ရှု အဓိပတီပစ္စည်း မတပ်သောကြောင့် အဓိပတီပစ္စည်းတွေး၍ စင်ကုန်၏။ ထို့ကြောင့် ထိုတရားတို့ကို အနုလောမပစ္စနှုံးကြုံ “ဟောတုပစ္စယာ နာဓိပတီယာ သတ္တု”ဟု သချို့သတ်ရှု ဟောအပ်ကုန်၏။ ။သတ္တုဟူသောကား (ဟောမြဲ။ ဝိမံ သာဓိပတီကို ကြော်ရှုကောက်လေ)။

(၃) အလေးအမြတ် မပြုတတ်သော ကာမစိတ်စတုပညာသာ။ ဝိညာဏ္ဍာ ယုတန် စိတ်သုံးခု။ နှုဝယ်ယူသုံးခု။ အဘို့သုံးခု။ အဘို့သုံးခု။ အလေးအမြတ် မပြုအပ်သော စိတ်တခုယုတ်ကိုးဆယ်။ စေတသိက် နွေပညာသာ။ ရှုပ်အားဖြာဝါသာ။ နိမ္မာန်ဟု ဆိုအပ်သော အာရမ္မဏာပစ္စည်း။ [လောကုတွေရာ

စိတ် အာရမ္မဏာဓိပတီ ကော် ပစ္စယုပ္ပန်]။ ။အချင်းချင်းအားငြင်း၊ အချင်းချင်း  
နာမက္ခနာ စီတ္ထာရပ်, ပဋိသန္ဓကမ္မလျပ်အားငြင်း တပ်သော ဟိတ်ခြောက်  
ပါး။ အဓိပတီတရားကိုယ် လေးပါးမှ တပါး အလုံးစုံသော ပဝတ္ထိ, ပဋိသန္ဓာ  
နာမက္ခနာလေးပါး။ အချင်းချင်းအားငြင်း၊ ဥပါဒါရုပ်အားငြင်း တပ်သော  
မဟာဘုတ်လေးပါး။ အချင်းချင်းအားတပ်သော ပဋိသန္ဓာ ဟိတ်သုံးခုမှတပါး  
ပဋ္ဌဝေါကာ့ရ ပဋိသန္ဓနာမက္ခနာ, ဟဒယဝတ္ထုဟု ဆိုအပ်သော သဟဇာတ  
ပစ္စည်း။ ။ရဟန်ာတို့စုံတိနှင့်တက္ခ နောက်နောက်သော နာမက္ခနာအား  
တပ်သော ရဟန်ာတို့စုံတိကြုံသော ရွှေးရွှေးသော စိတ် စေတသိုက် နာမက္ခနာ  
ဟု ဆိုအပ်သော အနှစ်ရုပ်နိသာယပစ္စည်း။ စိတ်တုယုတ်ကိုးဆယ်။ စေတသိုက်  
ဧွေပညာသားတပ်သော ဗလဝပြုစ်သော စိတ်တုယုတ်ကိုးဆယ်။ စေတသိုက်  
ဧွေပညာသာ။ ရုပ်အွှေ့စိုးသုဟု ဆိုအပ်သော ပကတ္ထပနိသာယပစ္စည်း။ ။(၅၅)  
နှစ်ပါးကို တပေါ်းတည်း ဥပန်သာယပစ္စည်းယူ)။ ။ပဋ္ဌဝေါကာရာဘုံး၌ အရှုပ်  
ဝိပါက်လေးခုကြုံသော သတ္တဝါညာဏာဓာတ်အားတပ်သော ဆဝတ္ထုဟု ဆိုအပ်  
သော ဝတ္ထုပူရေဇာတပစ္စည်း။ ။ပဋိသန္ဓအစရှိသော ရေးရေးသောစိတ်နှင့်  
အတူညားရှု ရုပ်၏၌ ရုပ်၏၌ သို့ပေါက်သော ကောဇ, ဒီးဇ, တိုးဇ, စတုဇကာယအား  
တပ်သော ဟူဇဝေါကာရာဘုံးဖြစ်သောအခါ အရှုပ်ဝိပါက်လေးခုကြုံသော ပဒ္မ<sup>၁</sup>  
ဘဝ် အစရှိသော နောက်ဖြစ်သော နာမက္ခနာလေးပါးဟု ဆိုအပ်သော ပစ္စာ  
၃၁တပစ္စည်း။ ။ဝိပါက်ဆတ္တိုးသာ စေတသိုက်အွှေ့တိုးသနာမက္ခနာ, ကဋ္ဌတ္ထာ  
ရုပ်တို့အားတပ်သော နာနာက္ခနာတို့က စေတနာဟု ဆိုအပ်သော ကမ္မပစ္စည်း။ ။  
ကလာပ်တူ ကလာပ်ပြားဖြစ်သော အဲ့အဲ့ စတုသမ္မတာန်းကရုပ်အားတပ်သော  
အဲ့အဲ့, မဟိုဒ်ပြုလာဟု ဆိုအပ်သော ရုပ်အာဟာရပစ္စည်း။ ။ကလာပ်တူ  
ကမ္မလျပ် ကိုးအေားတပ်သော ရုပ်၏ဝိတိန္တာဟု ဆိုအပ်သော ရူပလီဝိတိန္တာ  
ပစ္စည်း။ ။၍ပစ္စည်းတရား ရှုစ်ပါးတို့သည် ဟေတ္ထ၊ အဓိပတီပစ္စည်း နှစ်ပါးမတပ်  
ကုန်၏။ ထို့ကြောင့် ထိုတရားတို့ကို ပစ္စနိက်၌ “နဟေတ္ထပစ္စယာ နာဓိပတီယာ  
ပန္တရာ”ဟု သချုပ်တပ်၍ ဟောအပ်ကုန်၏။ ။(ပန္တရာ သရုပ်အရကောက်ကို  
ပစ္စယူဒိုရ ပစ္စနိက်ကို ဟောသောအခါမှ မြင်နိုင်မည်။ ပစ္စယူဒိုရ ပစ္စနိက်မှာမှ  
ဆိုလတ္ထုး.)။

(၄) သမ္မယုတ္ထခန္ဓာ၊ သာဓိပတီစီတ္ထလျပ်အားတပ်သော ဝိမံသာဓိပတီ  
ပစ္စည်း။ ၍၅၈တရားတို့သည် ဟေတ္ထ၊ အဓိပတီပစ္စည်းနှစ်ပါးတပ်သော တရားမည်  
ကုန်၏။ ထို့ကြောင့် ထိုတရားတို့ကို ၍၅၉အနုလုံး နယားလိုက်ရှုင်း၊ ဝါရသုံး  
လိုက်ရှုင်း၊ တိုက်ပုံ၏ အရသုံးလိုက်ရှုင်း၊ ကတ္ထား၊ သမ္မဒါန် နေဟန်သုံး  
လိုက်ရှုင်း၊ “ဟေတ္ထပစ္စယာ အဓိပတီယာ စတ္တာရီ”ဟု သချုပ်တပ်၍ ဟောအပ်  
ကုန်၏။ စတ္တာရီဟူသောကား “ကုသလော ကုသလသာ, ကုသလော အဗျာ

## ပဋိတိရ အနုလောမ မိသကသချို့ဝါရ

၄၅၁

ကတသု, ကုသလော ကုသလာများကတသု, အများကတော အများကတသု”  
ဟူသည်တည်း။

“ကုသလော ကုသလသု”၌ ကတ္တားကား သမွှယုတ္တခန္ဓာအားတပ်သော  
အဓိပတိပစ္စည်းကို ရသောအခါ မဟာကုသိုလ်ဉာဏသမွှယုတ်လေးခဲ့။ ဇကန်  
ရသော မဟဂုတ်ကုသိုလ်ကိုးခဲ့။ မင်လေးချွှဲရှုံးသော ဝိမံသာဓိပတိ ပစ္စည်း  
တရား ရ၏။ ။သမွှမြန်ကား အဓိပတိတရားဘုံးကြိုးကြိုးသော သမွှယုတ္တခန္ဓာ  
ပစ္စယူပွန်တရား ရ၏။ ။ထို့ကြောင့် ထိုတရားဘုံးဝိမံဗိုလ်ကို “ကုသလော  
ဓမ္မာ ကုသလသု ဓမ္မသု ဟေတုပစ္စယေန ပစ္စယော။ အဓိပတိပစ္စယေန  
ပစ္စယော။ ကုသလာ ဝိမံသာ သမွှယုတ္တကာနဲ့ ခန္ဓာနဲ့ ဟေတုပစ္စယေန ပစ္စယော။  
အဓိပတိပစ္စယေန ပစ္စယော”ဟု ဟောအပ်၏။ ။(အဋ္ဌကထာ၌ ဤဝိဘင်း  
ထုတ်နည်းကိုဆို၏)။

“ကုသလော အများကုတသု”၌ ကတ္တားကား သာဓိပတိစိတ္တဇရုပ်အား  
တပ်သော ပဋိဓါတ်ကာရဘုံး အဓိပတိပစ္စည်းကိုရသောအခါ မဟာကုသိုလ်  
ဉာဏသမွှယုတ်လေးခဲ့။ ဇကန်ရသော မဟဂုတ်ကုသိုလ်ကိုးခဲ့။ မင်လေးချွှဲ  
ရှုံးသော ဝိမံသာဓိပတိပစ္စည်းတရား ရ၏။ ။သမွှမြန်ကား သာဓိပတိစိတ္တဇရုပ်  
ပစ္စယူပွန်တရား ရ၏။ ။ထို့ကြောင့် ထိုတရားဘုံးဝိမံဗိုလ်ကို “ကုသလော  
ဓမ္မာ အများကုတသု ဓမ္မသု ဟေတုပစ္စယေန ပစ္စယော။ အဓိပတိပစ္စယေန  
ပစ္စယော။ ကုသလာ ဝိမံသာ စိတ္တသမွှာနာနဲ့ ရုပါနဲ့ ဟေတုပစ္စယေန ပစ္စယော။  
အဓိပတိပစ္စယေန ပစ္စယော”ဟု ဟောအပ်၏။

“ကုသလော ကုသလာများကုတသု”၌ ကတ္တားကား သမွှယုတ္တခန္ဓာ၊  
သာဓိပတိ စိတ္တဇရုပ်အားတပ်သာ ပဋိဓါတ်ကာရဘုံး အဓိပတိပစ္စည်းကို  
ရသောအခါ [ကောက်ပြု]။ ။“ကုသလာ ဝိမံသာ သမွှယုတ္တကာနဲ့ ခန္ဓာနဲ့ စိတ္တ<sup>၂</sup>  
သမွှာနာနဲ့ ရုပါနဲ့ ဟေတုပစ္စယေန ပစ္စယော။ အဓိပတိပစ္စယေန ပစ္စယော”  
ဟု ဟောအပ်၏။

“အများကတော အများကုတသု”၌ ကတ္တားကား သမွှယုတ္တခန္ဓာအား  
ငြင်း၊ သမွှယုတ္တခန္ဓာ၊ စိတ္တဇရုပ်အားငြင်း တပ်သော အဓိပတိပစ္စည်းကို ရသော  
အခါ မဟာကြိုးယာဉာဏသမွှယုတ်လေးခဲ့။ ဇကန်ရသော မဟဂုတ်ကြိုးယာ  
ကိုးခဲ့။ ဖိုလ်လေးချွှဲရှုံးသော ဝိမံသာဓိပတိပစ္စည်းတရား ရ၏။ ။သမွှမြန်ကား  
သမွှယုတ္တခန္ဓာ၊ သာဓိပတိစိတ္တဇရုပ် ပစ္စယူပွန်တရား ရ၏။ ။ထို့ကြောင့်  
“အများကတော”ပါ။ ဝိပါကာများကတာ ကြိုးယာများကတာ ဝိမံသာဓိပတိ

၄၅၂

## တိကပဋ္ဌာန်း အရကောက်

သမုပုလူတဲ့ကာနဲ့ ခန္ဓာနဲ့ စိတ္တသမုပ္ဒာနာနှင့် ရုပါနဲ့ ဟေတုပစ္စယောန ပစ္စယော။  
အခိုပိတီပစ္စယောန ပစ္စယော”ဟဲ ဟောအပ်၏။

### ဟေတုမှ သဟာတသဘာဂ

(၁) ဟေတုမှ သဟာတသဘာဂ၏ အချင်းချင်းအားငြင်း အချင်း  
ချင်း နာမက္ခနာ စိတ္တရုပ်, ပဋိသန္တကမ္မဇရုပ်အားငြင်း တပ်သော ဟိတ်  
ခြောက်ပါးမှ တပါး အလုံးစုံသောပဝတ္ထိ, ပဋိသန္တနာမက္ခနာလေးပါး၊ အချင်း  
ချင်းအားငြင်း။ ဥပါဒါရုပ်အားငြင်း ဘပ်သောမဟာဘုတ်လေးပါး။ အချင်း  
ချင်းအားတပ်သော ပဋိသန္တဟိတ်မှုတပါး ပဉာဏ်ကာရ ပဋိသန္တနာမက္ခနာ,  
ဟဒယဝတ္ထုဟဲ ဆိုအပ်သော သဟာတပစ္စည်း။ ကြုတရားတို့သည် သဟာတ  
ပစ္စည်းသာတပ်၍ ဟေတုပစ္စည်း အတပ်သောကြောင့် ဟေတုပစ္စည်းတွေ့၍  
စင်ကုန်၏။ ထို့ကြောင့် ထိုတရားတို့ကို ပစ္စနိယာနှင့်လာမည့် “နှုဟေတုပစ္စယာ  
သဟာတတေ နဝ”၏။ (နဝယရပ်အရကောက် ဝိဘင်းကို သဟာတ  
အတိုင်း ဟိတ်ခြောက်ပါးကို ကြည်၍ ကောက်လေ)။

(၂) ဟေတုပစ္စည်းသာတပ်၍ သဟာတပစ္စည်း မတပ်သော တရားကား  
မရှိ။ ထို့ကြောင့် အနုလာမပစ္စနိက်၍ “ဟေတုပစ္စယာ န သဟာတတေ” အစ  
ရှိသည်ဖြင့် မဟောရသတည်။

(၃) ကာမစိတ် စတုပညာသာ။ အဘိညာဦး၍ ဝိညာဏ္ဍာယတနဲ့စိတ်  
သုံးခဲ့။ နေဝယ်သနာသညာယတနဲ့စိတ်သုံးခဲ့။ လောက္ခာရှုစိတ် ရှစ်ခုအား  
တပ်သော စိတ်တခုယုတ်ကိုသယ်။ စေတာသိက်ဒွေပညာသာ။ ရုပ်အငွေပီသာ။ နှဲဗျာနဲ့  
ဖူးဆိုအပ်သော အာရမ့်ဓမ္မပစ္စည်း။ အနန္တရုပ်, ပကတူပန်းသုယာပစ္စည်း။  
ဝတ္ထုပူရော်တပစ္စည်း။ ပစ္စာတော်တပစ္စည်း။ နာနာက္ခာကိုကာက္ခာပစ္စည်း။ ရုပ်  
အာဟာရပစ္စည်း။ ရုပ်ပိုဝင်းနှိန်းယပစ္စည်း။ ကြုံပစ္စည်းတရား ခုနစ်ပါးတို့သည်  
ဟေတု သဟာတ ပစ္စည်းတရားနှစ်ပါး မတပ်ကုန်။ ထို့ကြောင့် ပစ္စနိကုန်  
“နှုဟေတုပစ္စယာ နသဟာတတေ ကောဒသ”၏။ (ကောဒသ သရုပ်အရ  
ကောက်ကို ပစ္စယူခြပစ္စနိက်၍ ဟောမှ သိနိုင်မည်)။

(၄) သမုပုလူတဲ့ခန္ဓာ သဟိတ်စိတ္တရုပ်, သဟိတ်ပဋိသန္တ ကမ္မဇရုပ်အား  
တပ်သော ဟိတ်ခြောက်ပါး။ ကြုတရားတို့သည် ဟေတု သဟာတပစ္စည်း  
နှစ်ပါးတပ်သော တရားမည်ကုန်၏။ ထို့ကြောင့် ထိုတရားတို့ကို ကြုံအနုလံ့ချုံ  
“ဟေတုပစ္စယာ သဟာတတေ သတ္တ”၏။ (သတ္တဟူသောကား ဟေတု  
အတိုင်းပင် ကောက်၍ ဟောလေ)။

## ပဉာဂါရ အနုလောမ မိသကသံချုပါရ

၄၅၃

### ဟေတူမှ အညမညသဘာဂ

(၁) ဟေတူမှ အ. ဗုမညသဘာဂ၌။ အချင်းချင်းအား တပ်သော ဟိတ်ခြာက်ပါးမှတပါး အလုံးစုံသော ပဝတ္ထ်ပဋိသန္တ နာမက္ခနာ လေးပါး။ အချင်းချင်းအားတပ်သော မဟာဘုတ်လေးပါး၊ အချင်းချင်းအားတပ်သော ပဋိသန္တဟိတ်မှတပါး၊ ပဉာဂါကာရ ပဋိသန္တ နာမက္ခနာ၊ ဟဒယဝတ္ထ်။ ဤတရားတို့သည် အညမညပစ္စည်းသာ တပ်၍ ဟေတုပစ္စည်းမတပ်သောကြောင့် ဟေတုပစ္စည်းတွန်း၍ စင်ကုန်၏။ ထို့ကြောင့် ထိုတရားတို့ကို ပစ္စနိယာနုလောမ၌ “နဟေတုပစ္စယာ အညမညော တို့”။၏။၏။ (အညမညအကောက် အတိုင်း မှာ ဟိတ်ခြာက်ပါးကိုနှစ်)။

(၂) သဟိတ် ဓိတ္ထရုပ်။ ဟဒယဝတ္ထ်မှတပါး သဟိတ် ပဋိသန္တကမ္မာ ရုပ်အားတပ်သော ဟိတ်ခြာက်ပါး။ ဤတရားတို့သည် ဟေတုပစ္စည်းသာ တပ်၍ အညမညပစ္စည်းမတပ်သောကြောင့် အညမညပစ္စည်းတွန်း၍ စင်ကုန်၏။ ထို့ကြောင့် အားလားမဖွံ့ဖိုက်၌ “ဟေတုပစ္စယာ နအညမညော တို့” ဟု သချို့ကပ်၍ ဟောအပ်ကုန်၏။ ၂၁၈၈။ ဟူသော်ကား “ကုသလော အဗျာကတသု၊ အကုသလော အဗျာကတသု၊ အဗျာကတော အဗျာကတသု” ဟူသည်တည်း။၏။ (အကျော်ဆုံးမြှုမြှု)။

(၃) အလုံးစုံသော အာရမ္မဏပစ္စည်း။ ဓိတ္ထရုပ်။ ဟဒယဝတ္ထ်မှတပါး ပဋိသန္တကမ္မာရုပ်အားတပ်သော ဟိတ်ခြာက်ပါးမှတပါး၊ အလုံးစုံသော ပဉာဂါကာရပတ္ထ်း၊ ပဋိသန္တနာမက္ခနာလေးပါး။ ဥပါဒါရုပ်အားတပ်သော မဟာဘုတ်လေးပါးဟု ဆိုအပ်သော သဟားတပစ္စည်း။ အနန္တရုပ်၊ ပကတူပ နိယယပစ္စည်း။ ဝတ္ထုပုရေဇာတပစ္စည်း။ ပစ္စားတပစ္စည်း။ နာနာက္ခကိုက ကမ္မပစ္စည်း။ ရုပ်အာဟာရပစ္စည်း။ ရုပ်ဇိုရီတို့၌ ယပစ္စည်း။ ဤပစ္စည်းတရား ရှုပ်ပါးတို့သည် ဟေတု အညမည ပစ္စည်းနှစ်ပါး မတပ်ကုန်။ ထို့ကြောင့် ထိုတရားတို့ကို ပစ္စနိက်၌ “နဟေတုပစ္စယာ နအညမညော ကောဇာ”ဟု သချို့ကပ်၍ ဟောအပ်ကုန်၏။

(၄) သမ္မယုတ္ထခွဲ့ ဟဒယဝတ္ထ်အားတပ်သော ဟိတ် ခြာက်ပါး။ ဤတရားတို့သည် ဟေတု အညမညပစ္စည်းနှစ်ပါးတပ်သော တရားတည်ကုန်၏။ ထို့ကြောင့် ထိုတရားတို့ကို ဤအနုလုံး၍ “ဟေတုပစ္စယာ အညမညော တို့”။၏။ ၂၁၉၈။ တို့ဟူသော်ကား “ကုသလော ကုသလသု၊ အကုသလော အကုသလသု”

၄၅၄

## တိကပဋ္ဌာန်း အရကောက်

အများကတော့ အများကတသဲ” ဟူသည်တည်း။ ။ “ကုသလော ကုသလသာ၊ အကုသလော အကုသလသာ”၌။ (ဟေတုဝိဘင်္ဂဝါရအတိုင်း)။

“အများကတော့ အများကတသဲ”၌ (ပထိအခါ သမ္မယုတ္တခန္ဓာအား တပ်သော ပိပါက်, ကြိုယာ ဟိတ်သံးပါးကိုကောက်)။ ။ပဋ္ဌသန္တအင် သမ္မယုတ္တခန္ဓာ၊ ဟဒယဝတ္ထာအားကပ်သော သဟိတ်ပဋ္ဌသန္တ သတ္တရသံး ရှိသော ဟိတ်သံးပါး ပစ္စည်းတရား ရ၏။ ။သမ္မခြိကားသမ္မယုတ္တခန္ဓာ၊ ဟဒယဝတ္ထာ ပစ္စယူပြန်တရား ရ၏။ ။ထို့ကြောင့် “ပိပါကာများကတော့ ကြိုယာ များကတော့ ဟေတူ သမ္မယုတ္တကာနဲ့ ခန္ဓာနဲ့ ဟေတူပစ္စယေန ပစ္စယေားအညေညာပစ္စယေန ပစ္စယေား၊ ပဋ္ဌသန္တကြောင် ပိပါကာများကတော့ ဟေတူ သမ္မယုတ္တကာနဲ့ ခန္ဓာနဲ့ ဝတ္ထုသေ ဟေတူပစ္စယေန ပစ္စယေား၊ အညေညာပစ္စယေန ပစ္စယေား”ဟု ဟောအပ်၏။

### ဟေတူမှု နိသာသတ္တ

(၁) ဟေတူမှု နိသာသတ္တကြုံ ဟိတ်ခြောက်ပါးမှတပါး သဟဇာတ နိသာသပစ္စည်း။ အရှုပ်ပိပါက်လေးခု ကြုံသော သတ္တဝိညာဏ ဓာတ်အား ကပ်သော ဆထွေဟုဆိုအပ်သော ပုရေဇာတနိသာသပစ္စည်း။ ကြိုတရား တို့သည် နိသာသပစ္စည်းသာ တပ်၍ ဟေတူပစ္စည်း မတပ်သောကြောင့် ဟေတူပစ္စည်းတွေနှင့် စင်ကုန်၏။ ထို့ကြောင့် ပစ္စနိယာနုလောမ၌ “နဟေတူ ပစ္စယာ နိသာသပေါ်တရား”။၏။

(၂) ဟေတူပစ္စည်းသာတပ်၍ နိသာသပစ္စည်း မတပ်သောတရားကားမရှိ။ ထို့ကြောင့် အနုလောမပစ္စနိက်၌ “ဟေတူပစ္စယာ န နိသာသပေါ်တရား” အစရှိသည်ဖြင့် မဟောရသတည်း။

(၃) ဝတ္ထာရမ္မဏမှတပါး အလုံးစုံသော အာရမ္မဏပစ္စည်း။ အနှစ်ရှုပ် ပကတူပန်သာသပစ္စည်း။ ပစ္စာဇာတပစ္စည်း။ နာနာကွဲကိုက ကမ္မပစ္စည်း။ ရပ် အာဟာရပစ္စည်း။ ရုံးဇိုင်တို့ကိုယာပစ္စည်း။ ကြိုပစ္စည်းတရား ခြောက်ပါးတို့သည် ဟေတူ, နိသာသပစ္စည်းနှင့်ပါး မတပ်ကုန်။ ထို့ကြောင့် ပစ္စနိက်၌ “န ဟေတူ ပစ္စယာ န နိသာသပေါ်တရား”ဟု သချုပ်ကုန်၏။

(၄) သမ္မယုတ္တခန္ဓာ၊ သဟိတ် စိတ္တဇရုပ်, သဟိတ် ပဋ္ဌသန္တကမ္မဇရုပ်အား တပ်သော ဟိတ်ခြောက်ပါး။ ကြိုတရားတို့သည် ဟေတူ, နိသာသပစ္စည်းနှင့်ပါး တပ်သော တရားမည်ကုန်၏။ ထို့ကြောင့် ထိုတရားတို့ကို ကြိုအနုလုံး၌ “ဟေတူ ပစ္စယာ နိသာသပေါ်တရား”။၏။ (ဟေတူ အတိုင်း)။

## ပဉာဏ်ရှင် အနုလောမ မိသကသချိုဝါရ

၄၅၅

### ဟေတူမူ ဝိပါကသဘာက

(၁) ဟေတူမူ ဝိပါကသဘာက၏ အချင်းချင်းအားငြင်း၊ အချင်းချင်း နာမက္ခာ့၊ ဝိပါက်ပြုအပ်သော စီတွေ့ရှုပ်၊ ပဋိသန္ဓကမူးရှုပ်အားငြင်း တပ်သော ဝိပါက်ဟိတ် သုံးခုမှုတပါး အလုံးစုံသော ဝိပါက်ပုံတို့၊ ပဋိသန္ဓနာမက္ခာ့ လေးပါး၊ ဟဒယဝတ္ထုအား တပ်သော ပဋိသန္ဓဟိတ်သုံးပါးမှုတပါး ပွဲ ဝေါကာရပုံသန္ဓနာ နာမက္ခာ့လေးပါး။ ၍၈၈တရားတို့သည် ဝိပါကပစ္စည်းသာ တပ်၍ ဟေတူပစ္စည်း မတပ်သောကြောင့် ဟေတူပစ္စည်း တွန်း၍ စင်ကုန်၏။ ထိုကြောင့် ပစ္စနိယာနုလောမ၌ “နဟေတူပစ္စယာ ဝိပါကေ ကော်”။၏။

(၂) သမုပ္ပါတ္တခန္ဓာ၊ သဟိတ်စိုးရှုပ်အားတပ်သော ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်၊ ကြိယာ ဟိတ်ခြောက်ပါး။ ၍၉၀တရားတို့သည် ဟေတူပစ္စည်းသာတပ်၍ ဝိပါက ပစ္စည်း မတပ်သောကြောင့် ဝိပါကပစ္စည်းတွန်း၍ စင်ကုန်၏။ ထိုကြောင့် အနုလောမပစ္စနိက်၌ “ဟေတူပစ္စယာ န ဝိပါကေ သတ္တ”။၏။

(၃) အလုံးစုံသော အာရမှုကျပစ္စည်း၊ အချင်းချင်းအားငြင်း၊ အချင်းချင်း နာမက္ခာ့၊ စီတွေ့ရှုပ်အားငြင်း တပ်သော ဟိတ်ခြောက်ပါးမှုတပါး ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်၊ ကြိယာ နာမက္ခာ့လေးပါး။ အချင်းချင်းအားငြင်း တပ်သော မဟာဘုတ်လေးပါး။ ပွဲဝေါကာရ ပဋိသန္ဓနာမက္ခာ့အား တပ်သော ဟဒယဝတ္ထုဟု ဆိုအပ်သော သဟဇာတပစ္စည်း။ (သဟဇာတတု့င် ဟေတူ၍ ဝိပါက နှစ်ပစ္စည်းကို နှစ်သည်။)။ ။အနှစ်ရှုပ်၊ ပကတူပနိယယ ပစ္စည်း။ ဝတ္ထုပူရေဇာတပစ္စည်း။ ပစ္စာဇာတပစ္စည်း။ နာနာကျကို ကမ္မပစ္စည်း။ ရုပ်အာဟာရပစ္စည်း။ ရုပ်လိုပို့နှုန်းပစ္စည်း။ ၍၉၁ပစ္စည်းတရား ရှစ်ပါး တို့သည် ဟေတူ၊ ဝိပါက ပစ္စည်းနှစ်ပါး မတပ်ကုန်။ ထိုကြောင့် ပစ္စနိက်၌ “နဟေတူပစ္စယာ န ဝိပါကေ ပန္တရာ”။၏။

(၄) သမုပ္ပါတ္တခန္ဓာ၊ သဟိတ်ပဋိသန္ဓနာ ကမ္မဇူးရှုပ်အား တပ်သော ဝိပါက်ဟိတ်သုံးပါး။ ၍၉၂တရားတို့သည် ဟေတူ၊ ပုံပါက ပစ္စည်းနှစ်ပါး တပ်ကုန်၏။ ထိုကြောင့် ထိုတရားတို့ကို ၍၉၃အနုလုံး၌ “ဟေတူပစ္စယာ” ဝိပါကေ ကော်”။၏။ ။ကော် ဟူသောကား “အဗျာကတောာ အဗျာကတောာ” ဟူသည် တည်း။

ပဝတ္ထိအခါ ကတ္တားကား သမုပ္ပါတ္တခန္ဓာ၊ သဟိတ်ပဋိသန္ဓနာ အား တပ်သော သဟိတ်ဝိပါက ကေဝိသုံးရှုသော ဟိတ်သုံးပါး ပစ္စည်းတရား ရှု၏။ ။

၄၅၆

တိကပဋ္ဌသန်း အရကောက်

သမ္မဒါနကား သမ္မယုတ္တခန္ဓား၊ သဟိတ်စိတ္တဇရပ် ပစ္စယူပွန်၏၏။ ပစ္စီသန္တ္တ အခါ ကတ္တားကား သမ္မယုတ္တခန္ဓား၊ ကင့်တ္တာရှုပ်အားတပ်သော သဟိတ် ပစ္စီသန္တ္တ သတ္တရသည်ရှိသော ဟိတ်သုံးပါး ပစ္စည်းတရား ရ၏။ သမ္မဒါနကား သမ္မယုတ္တခန္ဓား၊ ကင့်တ္တာရှုပ် ပစ္စယူပွန်၏၏။ ထို့ကြောင့် ထိုတရားတို၏ ဝိမိ ဝိဘင်းကို “အဗျာကတောာ ဓမ္မာ့” အဗျာကတောာ ဓမ္မာ့ အဗျာကတောာ ဓမ္မသူ ဟေတုပစ္စယေန ပစ္စယော။ ပိုပါကပစ္စယေန ပစ္စယော။ ပိုပါကအဗျာကတောာ ဟေတု သမ္မယုတ္တကာန်း ခန္ဓာန်း စိတ္တသမ္မခြားနာနှစ် ရူပါန် ဟေတုပစ္စယေန ပစ္စယော။ ပိုပါကပစ္စယေန ပစ္စယော။ ပစ္စီသန္တ္တကော ပိုပါကအဗျာကတောာ ဟေတု သမ္မယုတ္တကာန်း ခန္ဓာန်း ကင့်တ္တာစ ရူပါန် ဟေတုပစ္စယေန ပစ္စယော။ ပိုပါကပစ္စယေန ပစ္စယော”ဟု ဟောအပ်၏။

ဟေတုမူ လူ၏။ လူ၏။

(၁) ဟေတုမူ လူ၏။ သမ္မယုတ္တခန္ဓား၊ စိတ္တဇရပ်၊ ပစ္စီသန္တ္တကမ္မာ ရှုပ်အားတပ်သော ပညာမှ တပါး နာမ်လူ၏။ ခုစ်ပါးဟု ဆိုအပ်သော သဟ အတိ၌၌ယပစ္စည်း။ ပွဲစိညာဏေဓာတ်အားတပ်သော ပညာဝတ္ထုဟုဆိုအပ်သော ပူရေဇာတိ၌၌ယပစ္စည်း။ ကလာပ်တူကမ္မာဇရပ် ကိုးအေားတပ်သော ရုပ်လိုပိုတိ၌၌ ဟု ဆိုအပ်သော ရူပိုလိုတိ၌၌ယပစ္စည်း။ ဤတရားတို့သည် လူ၏။ လူ၏။ ယပစ္စည်းသာ တပ်၍ ဟေတုပစ္စည်း မတပ်သောကြောင့် ဟေတုပစ္စည်းတွန်း၍ စင်ကုန်၏။ ထို့ကြောင့် ထိုတရားတို့ကို ပစ္စနိယာနှလောမ၌ “န ဟေတုပစ္စယာ လူ၏။ ယတ္တ”။၏။

(၂) သမ္မယုတ္တခန္ဓား၊ သဟိတ်စိတ္တဇရပ်၊ သဟိတ်ပစ္စီသန္တ္တ ကမ္မာရှုပ်အား တပ်သော အမောဟမတပါး ဟိတ်ငါးပါး။ ဤတရားတို့သည် ဟေတုပစ္စည်းသာ တပ်၍ လူ၏။ လူ၏။ ယပစ္စည်းမတပ်သောကြောင့် လူ၏။ လူ၏။ ယပစ္စည်းတွန်း၍ စင်ကုန်၏။ ထို့ကြောင့် အနုလောမ ပစ္စနိက်၍ “ဟေတုပစ္စယာ န လူ၏။ ယတ္တ”။၏။

(၃) အလုံးစုံသော အာရမ္မာပစ္စည်း။ အချင်းချင်းအားရှင်း အချင်းချင်း နာမက္ခာန်း၊ စိတ္တဇရပ်၊ ပစ္စီသန္တ္တ ကမ္မာရှုပ်အားရှင်း တပ်သော ဟိတ် ခြောက်ပါး။ နာမ်လူ၏။ ရှုစ်ပါးမှုတပါး အလုံးစုံသော ပဝတ္ထု ပစ္စီသန္တ္တ နာမက္ခာန်းပေးပါး။ အချင်းချင်းအားရှင်း အားရှင်း ဥပါဒါရှုပ်အားရှင်း တပ်သော မဟာဘုတ်လေးပါး။ အချင်းချင်းအား တပ်သောဟိတ်သုံးပါး၊ နာမ်လူ၏။ ရှုစ်ပါးမှုတပါး ပညာဝတ္ထု ပစ္စီသန္တ္တ နာမက္ခာန်း၊ ဟာဒယဝတ္ထုဟု ဆိုအပ်သော သဟလာတပစ္စည်း။ အနှစ်ရှုပ်၊ ပကင့်ပနိသာယာရှုည်း။ အတ္ထုပူရေဇာတပစ္စည်း။ တပစ္စည်း။ နာနာကုဏ်ကက္ခာပစ္စည်း။ ရှုပ်အာဟာရပစ္စည်း။ ဤပစ္စည်း

## ပဋိတိရ အနုလောမ မိသကသချိုံဝါရ

၄၅၃

တရား ခုစ်ပါးတို့သည် ဟေတဲ့၊ ဉာဏ်ယပစ္စည်း နှစ်ပါး မတပ်ကုန်။ ထို့ကြောင့် ထိတရားတို့ကို ဉူးပစ္စနိက်၌ “န ဟေတုပစ္စယာ နဉာဏ်ယေးပန္နရသ”။၏။

(၄) သမုပုတ္ထခန္ဓာ သဟိတ် စိတ္တာရုပ်, သဟိတ် ပဋိသန္ဓကမ္မဇရုပ်အား တပ်သော အမောဟာ။ ဉူးတရားတို့သည် ဟေတဲ့ ဉာဏ်ယပစ္စည်းနှစ်ပါး တပ်သော တရားမည်ကုန်၏။ ထို့ကြောင့် ထိတရားတို့ကို ဉူးအနုလုပ္ပါး “ဟေတဲ့ ပစ္စယာ ဉာဏ်ယေးစတ္တာရီ”။၏။ ။စတ္တာရီ ဟူသော်ကား “ကုသလော ကုသလသာ, ကုသလော အဗျာကတသာ, ကုသလော ကုသလာဗျာကတသာ, အဗျာကတတော အဗျာကတသာ” ဟူသည်တည်း။

“ကုသလော ကုသလသာ”၌ ကတ္တားကား သမုပုတ္ထခန္ဓာအားတပ်သော မဟာဂုဏ်သို့လဲ ဥာဏသမုပုတ္ထလေးခါ။ မဟာဂုဏ် ကုသုလ်ကိုးခါ။ မဂ်လေးခါ။ စိတ္တက္ခဏတခုတချုပ်ရှိသော အမောဟာ ပစ္စည်းတရား ရ၏။ ။သမ္မဒါနကား သမုပုတ္ထခန္ဓာ ပစ္စယူပုန်တရား ရ၏။ ထို့ကြောင့် ထိတရားတို့၏ ဝိဓိဝိဘင်းကို “ကုသလော”ပါ။ ကုသလာ ဟေတဲ့ သမုပုတ္ထကားနံ ခန္ဓာနံ ဟေတုပစ္စယေးန ပစ္စယေး။ ဉာဏ်ယပစ္စယေးန ပစ္စယေး”ဟူ ဟောတော်မူအပ်၏။ ။(အကြောင်း သုံးချက်ကိုလည်း နည်းတူကောက်၍ ဟောလေ)။

### ဟေတုမူ မဂ္ဂသဘာဂ

(၁) ဟေတုမူ မဂ္ဂသဘာဂ၌ သမုပုတ္ထခန္ဓာ သဟိတ်စိတ္တာရုပ်, သဟိတ် ပဋိသန္ဓကမ္မဇရုပ်အား တပ်သော အမောဟာမှုတပါး မဂ္ဂဇူစ်ပါး။ ဉူးတရားတို့သည် မဂ္ဂပစ္စည်းသာ တပ်၍ ဟေတုပစ္စည်း မတပ်သောကြောင့် ဟေတဲ့ ပစ္စည်းတွေး၌ စင်ကုန်၏။ ထို့ကြောင့် ထိတရားတို့ကို ပစ္စနိယာနုလောမ၌ “နဟေတုပစ္စယာ မဂ္ဂ သတ္တာ”။၏။

(၂) သမုပုတ္ထခန္ဓာ သဟိတ်စိတ္တာရုပ်, သဟိတ် ပဋိသန္ဓကမ္မဇရုပ်အား တပ်သော အမောဟာမှုတပါး ဟိတ်ငါးပါး။ ဉူးတရားတို့သည် ဟေတုပစ္စည်းသာ တပ်၍ မဂ္ဂပစ္စည်း မတပ်သောကြောင့် မဂ္ဂပစ္စည်း တွေး၌ စင်ကုန်၏။ ထို့ကြောင့် ထိတရားတို့ကို အနုလောမပစ္စနိက်၌ “ဟေတုပစ္စယာ န မဂ္ဂ သတ္တာ”။၏။

(၃) အလုံးစုံသော အာရမ္မဏပစ္စည်း။ အချင်းချင်းအားငြင်း အချင်းချင်း နာမက္ခာန္ဓာ, စိတ္တာရုပ်, ပဋိသန္ဓကမ္မဇရုပ်အားငြင်း တပ်သော ဟိတ်ခြောက်ပါး, မဂ္ဂကိုးပါးမှုတပါး အလုံးစုံသော ပဝတ္ထိ, ပဋိသန္ဓ နာမက္ခာန္ဓာ

၄၂၈

## တိကပဋ္ဌာန်း အရကောက်

လေးပါး၊ အချင်းချင်းအားငြင်း၊ ဥပါဒါရုပ်အားငြင်း တပ်သော မဟာဘုတ် လေးပါး၊ အချင်းချင်းအား တပ်သော ပဋိသန္ဓာ ဟိတ်သုံးပါး၊ မဂ္ဂင်းပါးမှ တပါး ပဉာဏ်ကာရ ပဋိသန္ဓာ နာမက္ခန္ဓာ၊ ဟွယဝတ္ထုဟု ဆိုအပ်သော သယောတပစ္စည်း၊ အနှစ်ရှုပ်၊ ပကတူပန်းသယယပစ္စည်း၊ ဝတ္ထုပုရေဇာတပစ္စည်း၊ ပစ္စာတာတပစ္စည်း၊ နာနာက္ခန္ဓာက ကမ္မပစ္စည်း၊ ရုပ်အာဟာရပစ္စည်း၊ ရှုပ်ခိုးတိန္ဒြယ်ပစ္စည်း၊ ဤပစ္စည်းတရား ရှုပါးတိသည် ဟေတ္တ၊ မဂ္ဂပစ္စည်း တရားနှစ်ပါး မတပ်ကုန်။ ထို့ကြောင့် ထိုတရားတို့ကို ဤပစ္စနိက်၏ “နဟေတ္တ ဖွံ့ဖြာ န မရေးပန္တရသ”။၏။

(၄) သမ္မယုတ္တခန္ဓာ၊ သဟိတ်စိတ္တရုပ်၊ သဟိတ်ပဋိသန္ဓာကမ္မဇာရုပ်အား တပ်သော အမောဟာ။ ဤတရားတိသည် ဟေတ္တ၊ မဂ္ဂပစ္စည်းနှစ်ပါး တပ်ကုန်၏။ ထို့ကြောင့် ထိုတရားတို့ကို ဤအနုလုံး၏ “ဟေတ္တပစ္စယာ မရေးစတ္တရ”။၏။ ၁။ (စတ္တရှိကား ဆိုမြဲ)

### ဟေတ္တမှ သမ္မယုတ္တသဘာက

(၅) ဟေတ္တမှ သမ္မယုတ္တသဘာက၏ အချင်းချင်းအား တပ်သော ဟိတ်ခြောက်ပါးမှုတပါး အလုံးစုံသော ပဝတ္တီ၊ ပဋိသန္ဓာ နာမက္ခန္ဓာလေးပါး၊ ဤတရားတိသည် သမ္မယုတ္တပစ္စည်းသာ တပ်၍၊ ဟေတ္တပစ္စည်း မတပ်သောကြောင့် ဟေတ္တပစ္စည်း တွန်း၍ စင်ကုန်၏။ ထို့ကြောင့် ထိုတရားတို့ကို ပစ္စနိယာ နုလောမ၏ “နဟေတ္တပစ္စယာ သမ္မယုတ္တ တို့”။၏။

(၆) သဟိတ် စိတ္တရုပ်၊ သဟိတ် ပဋိသန္ဓာကမ္မဇာရုပ်အား တပ်သော ဟိတ်ခြောက်ပါး၊ ဤတရားတိသည် ဟေတ္တပစ္စည်းသာ တပ်၍ သမ္မယုတ္တပစ္စည်း မတပ်သောကြောင့် သမ္မယုတ္တပစ္စည်း တွန်း၍ စင်ကုန်၏။ ထို့ကြောင့် အနုလောမ ပစ္စနိက်၏ “ဟေတ္တပစ္စယာ န သမ္မယုတ္တ တို့”။၏။

(၇) အလုံးစုံသော အာရမ္မဏပစ္စည်း၊ စိတ္တရုပ်၊ ပဋိသန္ဓာကမ္မဇာရုပ်အား တပ်သော ဟိတ်ခြောက်ပါးမှုတပါး ပဉာဏ်ကာရ ပဝတ္တီ၊ ပဋိသန္ဓာ နာမက္ခန္ဓာ လေးပါး၊ အချင်းချင်းအားငြင်း၊ ဥပါဒါရုပ်အားငြင်း တပ်သော မဟာဘုတ် လေးပါး၊ အချင်းချင်းအား တပ်သော ပဋိသန္ဓာ ဟိတ်သုံးပါးမှုတပါး ပဉာဏ်ကာရ ပဋိသန္ဓာ နာမက္ခန္ဓာ၊ ဟွယဝတ္ထုဟု ဆိုအပ်သော သယောတပစ္စည်း၊ အနှစ်ရှုပ်၊ ပကတူပန်းသယယပစ္စည်း၊ ဝတ္ထုပုရေဇာတပစ္စည်း၊ ပစ္စာတာတပစ္စည်း၊ နာနာက္ခန္ဓာက ကမ္မပစ္စည်း၊ ရုပ်အာဟာရပစ္စည်း၊ ရှုပ်ခိုးတိန္ဒြယ်ပစ္စည်း၊ ဤပစ္စည်းတရား ရှုပါးတိသည် ဟေတ္တ၊ သမ္မယုတ္တပစ္စည်း

## ပဋိဘဝါရ အနုလောမ မိသုကသချုပ်ဘဝါရ

११८

နှစ်ပါး မတပ်ကုန်။ ထို့ကြောင့် ထိတရားတို့ကို ဤပစ္စနိက်၏ “နဟေတုပစ္စယာ နဲ့ သမ္မတုတေသာ ကောဘသ” ၏။

(၄) သမ္မယုတ္တခန္ဓာအား သာတပ်သော ဟိတ်ခြောက်ပါး ဤတရားတို့သည်  
ဟေတု သမ္မယုတ္တပစ္စုံ နှစ်ပါးတပ်ကုန်၏။ ထို့ကြောင့် ထိုတရားတို့ကို ဤအနဲ  
လုံး “ဟေတုပစ္စုံသမ္မယုတ္တ တိဂုံ”။၏။ ။တိဂုံဟူသောကား “ကုသလော  
ကုသလသာ၊ အကုသလော အကုသလသာ၊ အဗျာကတော အဗျာကတသာ”ဟု  
သည်တည်း။ ။(ကောက်မြဲ)။

ଶେତ୍ରପାଳ ରିପ୍ରେସନ୍ସ କୋମିଶନ

(၁) ဟေတုမှ ဝိပုယ့်တ္ထသဘာကြံး စီတ္ထရှပ်, ပဋိသန္ဓကမူလရှပ်အား တ်သော ဟိတ်ခြောက်ပါများတဲ့ပါး ပွဲဝေါကာရ ပတ္တိး, ပဋိသန္ဓနာမက္ခနာလေးပါး၊ အချင်းချင်းအားတပ်သော ပဋိသန္ဓဟိတ်သုံးပါများတဲ့ပါး ပွဲဝေါကာရ ပဋိသန္ဓနာမက္ခနာ၊ ဟဒယဝတ္ထုဟုဆိုအပ်သော သဟဇာတ ဝိပုယ့်တ္ထပစ္စည်း၊ အရှုပ်ပိုက်လေးခု ကြော်သော သတ္တိပို့သာကေမာတ်အားတပ်သော ဆဝတ္ထုဟုဆိုအပ်သော ပုဂ္ဂဇာတ ဝိပုယ့်ပစ္စည်း၊ ပစ္စာဇာတ ဝိပုယ့်တ္ထပစ္စည်း၊ ကြုံတရားတို့သည် ဝိပုယ့်တ္ထပစ္စည်းသာတပ်၍ ဟေတုပစ္စည်းမတပ်သောကြောင့် ဟေတုပစ္စည်းတွေနဲ့ ၏ စင်ကို၏။ ထို့ကြောင့် ထိုတရားတို့ကို ပစ္စနိယာနှလောမျှ “နဟောတုပစ္စယာ ဝိပုယ့်တ္ထပြာ”၏။

(J) သမုပ္ပါဒ္ဓခန္ဓာဇားတပ်သော ဟိတ်ခြာက်ပါး၊ ဉှုတရားတိသည့် ဟောပစ္စည်းသာတပ်၏ ပိုပုလ္လာပစ္စည်းမတပ်သောကြောင့် ပိုပုလ္လာပစ္စည်းတွေး၏ ၏ စင်ကုန်၏။ ထို့ကြောင့် အနုလောမပစ္စနိက်၌ “ဟောပစ္စယာ နံပါးပုလ္လာ တို့” ။၅။

(၃) ဝတ္ထာရမှုကမ္မတပါး အလုံးစုံသော အာရမှုကျပစွဲည်း။ အချင်းချင်းအား တပ်သော ဟိတ်ခြောက်ပါးမှုတပါး အောင့်စုံသော ပင်တို့၊ ပဋိသန္ဓာမကွန်းသော လေးပါး။ အချင်းချင်းအားရှင်းရှင်း ပြပါဒါရှုပ်အားရှင်း တပ်သော မဟာဘုတ် လေးပါးဟု ဆိုအပ်သော သယေဇာတပစွဲည်း။ အနှစ်ရှုပ်၊ ပကတုပနိယူယ ပစွဲည်း။ နာနာကွာကိုကကမှုပစွဲည်း။ ရှုပ်အာဟာရပစွဲည်း။ ရှုပ်စီရိတိ၌ယပစွဲည်း။ ၅၇

(၄) သဟိတ်စိတ္တာရုပ်, သဟိတ်ပဋိသန္ဓာ ကမ္မဇာပ်အား ထပ်သော ဟိတ်ခြောက်ပါး။ ဤတရားတို့သည် ဟောတူ, ဝိပုယ့်တဲ့ ပစ္စည်းနှစ်ပါး တပ်ကုန်၏။

၄၆၀

## တိကပဋ္ဌာန်း အရကောက်

ထို့ကြောင့် ထိုတရားတို့ကို ဤအနုလုံး “ဟေတုပစ္စယာ ဝိပ္ပယူတော် တိကို”။၏။ တိကိုဟူသော်ကား “ကုသလော အဗျာကတသု၊ အကုသလော အဗျာကတသု၊ အဗျာကတော အဗျာကတသု” ဟူသည်တည်း။ ။(ကောက်မြဲ)

### ဟေတုမှ အတိုးသဘာဝ

(၁) ဟေတုမှ အတိုးသဘာက်၍ ဟိတ်ခြောက်ပါးမှတပါး သဟလာတတ္ထာပစ္စည်း။ ပုဂ္ဂလာတတ္ထာပစ္စည်း။ ပစ္စာလာတတ္ထာ။ အာဟာရတ္ထာ။ ဉာဏ်ယတ္ထပစ္စည်း။ ဤတရားတိုးသည် အတိုးပစ္စည်းသာတပ်၍ ဟေတုပစ္စည်း မတပ်သောကြောင့် ဟေတုပစ္စည်းတွန်း၍ စင်ကုန်၏။ ထို့ကြောင့် ထိုတရားတို့ကို ပစ္စနိယာနုလောမ၍ “နဟေတုပစ္စယာ အတိုးယာ ငတရာသု”။၏။

(၂) ဟေတုပစ္စည်းသာတပ်၍ အတိုးပစ္စည်းမတပ်သော တရားကားမရှိ။ ထို့ကြောင့် အနုလောမပစ္စနိက်၍ “ဟေတုပစ္စယာ နော နတိုယာ” အစ ရှိသည်ဖြင့် မဟောရသတည်း။

(၃) အာရမ္မကဗ္ဗရဇ္ဇာတမှတပါး အလုံးစုံသော အာရမ္မကဗ္ဗပစ္စည်း။ အနှစ်ရှိ ပကတ္ထပနိသုယပစ္စည်း။ နာနာကွေကိုကကွေမပစ္စည်း။ ဤပစ္စည်းတရားသုံးပါးသည် ဟေတု၊ အတိုးပစ္စည်းနှစ်ပါးမတပ်ကုန်။ ထို့ကြောင့် ထိုတရားတို့ကို ဤပစ္စနိက်၍ “နဟေတုပစ္စယာ နောအတိုးယာ နဝါ”။၏။

(၄) သမ္မယုတ္ထခန္ဓာ၊ သဟိတ်စိတ္ထဇာပ်၊ သဟိတ်ပဋိသန္ဓာ ကမ္မဇာပ်အား တပ်သော ဟိတ်ခြောက်ပါး။ ဤတရားတိုးသည် ဟေတု အတိုးပစ္စည်းနှစ်ပါးတပ် ကုန်၏။ ထို့ကြောင့် ထိုတရားတို့ကို ဤအနုလုံး “ဟေတုပစ္စယာ အတိုးယာ သတ္ထ”။၏။ ဟေတုအတိုင်း။ ။[အပိုဂတလည်း အတိုးသဘာက်နှင့် တူပြီ]။

### ဟေတုသူဇ္ဈနာ (၂၄)

#### သာမညာအပိုက (၄)ချက်

သဘာကို ဟောတော်မူသည်၏ အခြားမူးမြှုမူ ယမ္မနာကို ဟောတော်မူ၏။ ထို ယမ္မနာ၏၍ တုံးသော်လည်း သာမညာသူနာ၊ သဉာဏ်ယမဂ္ဂယူနာ၊ သာခိုပတ် ဉာဏ်ယမဂ္ဂယူနာအားဖြင့် သုံးပါးအပြားရှိ၏။ ထို....တွင် သာမညာယူနာကို ရှေးဦးစွာ ဟောတော်မူ၏။ ထို....၌ တုံးသော်လည်း အပိုပိုက ယူနာ၊ သပိုပိုက ယူနာအားဖြင့် နှစ်ပါးအပြားရှိ၏။ ထို....တွင် အပိုပိုကယူနာကို ရှေးဦးစွာ ဟောတော်မူ၏။ ထို....၌ တုံးသော်လည်း သမ္မဇာနိကယူနာ၊ သအညာမည်

ဟန္တနာ၊ သအည်မည်သမ္မယုတ္တယူနာ၊ သဝိပ္ပယုတ္တယူနာအားဖြင့် လေးပါး အပြားရှိ၏။ ထို....တွင် သမ္မဋ္ဌာန်ကယူလွန်ဘက် ရှေးဦးစွာ ဟောတော်မူ၏။

(၁) ထိုသမ္မဋ္ဌာန်ကယူလွန်ဘက် သမ္မယုတ္တခန္တ၊ သဟိတ်စိတ္တဇရပ်၊ သဟိတ်ပဋိသန္တကမ္မဇရပ်အားတပ်သော ဟိတ်ခြောက်ပါး။ ဉ်တရားတို့သည် ဟောတု၊ သဟောတ၊ နိသယ၊ အတိုး၊ အပိုဂတ ဉ်ခါးပစ္စည်းတပ်သော တရားမည်ကုန်၏။ ထို့ကြောင့် ထိုတရားတို့ကို ဉ်အနုလုံး “ဟောတု သဟောတ နိသယ အတွဲ အပိုဂတနှီး သ္တာ”ဟု သချုပ်တပ်၍ ဟောအပ်ကုန်၏။ ။ဟောတု သဟောတ နိသယ အတွဲ အပိုဂတနှီးပါ။ ဟူ၍။ အတေသု၊ ထို့ငါးပါးသောပစ္စည်းတို့ကို။ ဟနိတေသု၊ ပေပါဒ်းအပ်ကုန်သည်ရှိသော်။ ဟောတုပစ္စယော၍။ ဝတ္ထာနိုး၊ ကုန်သေား။ သတ္တဝေ၊ ကုန်သေား။ ဝိသယ်နာနှီး တို့ကို။ လဗ္ဗာနိုး၊ ကုန်၏။ ။(သစ္စဟူသော် ကား ဟောတုက အတိုင်းကောက်လေ)။

(၂) သမ္မဋ္ဌာန်ကယူလွန်ဘက် ဟောတော်မူသည်၏ အခြားမျိုး သအည်မည် ဟန္တနာကို ဟောတော်မူ၏။ ထိုသအည်မည်သမ္မယုတ္တခန္တ၊ ဟာပ ဝတ္ထာအား တပ်သော ဟိုတ်ခြောက်ပါး။ ဉ်တရားတို့သည် ဟောတု၊ သဟောတ၊ အည်မည်၊ နိသယ၊ အတိုး၊ အပိုဂတ ဉ်ခြောက်ပစ္စည်းတပ်သော တရားမည်ကုန်၏။ ထို့ကြောင့် ထိုတရားတို့ကို ဉ်အနုလုံး “ဟောတု သဟောတ အည်မည် နိသယ အတွဲ အပိုဂတနှီး တို့ကို”ဟု သချုပ်တပ်၍ ဟောအပ်ကုန်၏။ ။(သအည်မည်မှာ “အည်မည်” အာဓာရထည့်လေ။ ။တိုကို ဟူသော်ကား အည်မည်သဘာက အတိုင်း)။

(၃) ထို့နောင် သအည်မည်သမ္မယုတ္တယူနာကို ဟောတော်မူ၏။ ထိုသအည်မည်သမ္မယုတ္တယူနာ၏ သမ္မယုတ္တခန္တအားသာ တပ်သော ဟိုတ်ခြောက်ပါး။ ဉ်တရားတို့သည် ဟောတု၊ သဟောတ၊ အည်မည်၊ နိသယ၊ သမ္မယုတ္တ၊ အတိုး၊ အပိုဂတ ဉ်ခြောက်ပစ္စည်း တပ်သော တရားမည်ကုန်၏။ ထို့ကြောင့် ထိုတရားတို့ကို ဉ်အနုလုံး “ဟောတု သဟောတ အည်မည် နိသယ သမ္မယုတ္တ အတိုး အပိုဂတနှီး တို့ကို”ဟု သချုပ်တပ်၍ ဟောအပ်ကုန်၏။ ။(တိုကာ ဟူသော်ကား သမ္မယုတ္တသဘာကအတိုင်း ဟောလေ)။

(၄) ထို့နောင် သဝိပ္ပယုတ္တယူနာကို ဟောတော်မူ၏။ ထိုသဝိပ္ပယုတ္တယူနာ၏ သဟိတ်စိတ္တဇရပ်၊ သဟိတ်ပဋိသန္တကမ္မဇရပ်အား တပ်သော ဟိုတ်ခြောက်ပါး။ ဉ်တရားတို့သည် ဟောတု၊ သဟောတ၊ နိသယ၊ ဝိပ္ပယုတ္တ၊ အတိုး၊ အပိုဂတ ဉ်ခြောက်ပစ္စည်း တပ်သော တရားမည်ကုန်၏။ ထို့ကြောင့် ထိုတရားတို့ကို ဉ်အနုလုံး “ဟောတု သဟောတ နိသယ ဝိပ္ပယုတ္တ အတွဲ

၄၆၂

## တိကပဋ္ဌာန်း အရကောက်

အဝိဂတနှင့် တိကို”။ ၅။ ၇။(တိကို ဟူသော်ကား ဝိပ္ပယုတ္တသဘာဂဏာတိုင်း  
ဟောလေ)။ ၈။အဝိပါက လေးချက်။

### သာမဏေဆင်ပါက (၅) ချက်

(၁) အဝိပါကဓမ္မနာကို ဟောတော်မူသည်၏ အခြားမူး၌ သဝိပါကဓမ္မ  
နာကို ဟောတော်မူ၏။ ထို....၌ တုံးသော်လည်း သမ္မင်္ဂာနိကပည့်နာ၊ သအည်  
မည်ယ့်နာ၊ သအည်မည်သမ္မယုတ္တယ့်နာ၊ သဝိပ္ပယုတ္တယ့်နာ၊ သအည်မည်  
ဝိပ္ပယုတ္တယ့်နာ အားဖြင့် ငါးပါးအပြား ရှုံး၏။ ထို....တွင် သမ္မင်္ဂာနိကပည့်နာကို  
ရှုံး၌ဦးစွာ ဟောတော်မူ၏။ ထိုသမ္မင်္ဂာနိကပည့်နာ၌ သမ္မယုတ္တခန္ဓား၊ သဟိတ်  
စိတ္တဇ္ဇာပ်၊ သဟိတ် ပုဂ္ဂိုလ်ကမ္မဇာပ်အား တပ်သော ဝိပါက်ဟိတ် သုံးပါး။  
၍၍၍တရားတို့သည် ဟောတူ၊ သဟောတ၊ နိဿာ၊ ဝိပါက၊ အတိုး၊ အဝိဂတ  
၍၍၍ခြားက်ပစ္စည်း တပ်သော တရားမည်ကုန်၏။ ထို့ကြောင့် ထိုတရားတို့ကို  
၍၍၍အနုလုံး “ဟောတူ သဟောတ၊ နိဿာ ဝိပါက အတိုး အဝိဂတနှင့် ကော်ဟူ  
သချုပ်တပ်၍ ဟောအပ်ကုန်၏။ ၉။(ကော်ဟူသော်ကား ဝိပါက သဘာဂ<sup>အတိုင်း</sup>)။

(၂) ထို့နောင် သအည်မည်ယ့်နာကို ဟောတော်မူ၏။ ထိုသအည်မည်  
ယ့်နာ၌ သမ္မယုတ္တခန္ဓား၊ ဟာဒယ်အတ္ထား တပ်သော ဝိပါက်ဟိတ်သုံးပါး။  
၍၍၍တရားတို့သည် ဟောတူ၊ သဟောတ၊ အည်မည်၊ နိဿာ၊ ဝိပါက၊ အတိုး၊  
အဝိဂတ ၍၍၍ခုနှစ်ပစ္စည်း တပ်သော တရားမည်ကုန်၏။ ထို့ကြောင့် ထိုတရား  
တို့ကို ၍၍၍အနုလုံး “ဟောတူ သဟောတ အည်မည် နိဿာ ဝိပါက အတိုး အဝိဂတ  
တနှင့် ကော်ဟူ သချုပ်တပ်၍ ဟောအပ်ကုန်၏။ ၉။ကော်ဟူသော်ကား “အမျှာ  
ကတော အမျှားကတသာ” ဟူသည်တည်း။

(၃) ထို့နောင် သအည်မည်သမ္မယုတ္တယ့်နာကို ဟောတော်မူ၏။ ထိုသ<sup>အည်မည်သမ္မယုတ္တယ့်နာ၌</sup> သမ္မယုတ္တခန္ဓားအား တပ်သော ဝိပါက်ဟိတ်  
သုံးပါး။ ၍၍၍တရားတို့သည် ဟောတူ သဟောတ၊ အည်မည်၊ နိဿာ၊ ဝိပါက၊  
သမ္မယုတ္တ၊ အတိုး၊ အဝိဂတ ၍၍၍ရှစ်ပစ္စည်း တပ်သော တရားမည်ကုန်၏။  
ထို့ကြောင့် ထိုတရားတို့ကို ၍၍၍အနုလုံး “ဟောတူ သဟောတ အည်မည် နိဿာ  
ဝိပါက သမ္မယုတ္တ အတိုး အဝိဂတနှင့် ကော်”။ ၅။။

(၄) ထို့နောင် သဝိပ္ပယုတ္တယ့်နာကို ဟောတော်မူ၏။ ထိုသဝိပ္ပယုတ္တ  
ယ့်နာ၌ သဟိတ်စိတ္တဇ္ဇာပ်၊ သဟိတ်ပုဂ္ဂိုလ်ကမ္မဇာပ်အား တပ်သော  
ဝိပါက်ဟိတ်သုံးပါး။ ၍၍၍တရားတို့သည် ဟောတူ သဟောတ၊ နိဿာ၊ ဝိပါက၊

ပဉာဂါရ အနုလောမ မိသကသချာဝါရ

၄၆၃

ဝိယူတ္ထ, အတိ, အဝိဂတ ဤခုနစ်ပစ္စည်း တပ်သော တရားမည်ကုန်၏။ ထို့ကြောင့် ထိုတရားတို့ကို ဤအနုလုံး “ဟေတု သဟဇာတ နိသယ ဝိပါက ဝိယူတ္ထ အတိ အဝိဂတနှီး ကေ”။ ၏။

(၅) ထို့နောင် သအည်မည ဝိယူတ္ထယူဇူနာကို ဟောတော်မူ၏။ ထိုသ အည်မညဝိယူတ္ထယူဇူနာ၌ ဟဒယဝတ္ထုအား တပ်သော ပဋိသန္ဓ်ဟိတ သုံးပါး။ ဤတရားတို့သည် ဟေတု သဟဇာတ, အည်မည, နိသယ ဝိပါက, ဝိယူတ္ထ, အတိ, အဝိဂတ ဤခုနစ်ပစ္စည်း တပ်သော တရားမည်ကုန်၏။ ထို့ကြောင့် ထိုတရားတို့ကို ဤအနုလုံး “ဟေတု သဟဇာတ အည်မည နိသယ ဝိပါက ဝိယူတ္ထ အတိ အဝိဂတနှီး ကေ”။ ၏။ ။ “ပဋိသန္ဓ်ကွော ဝိပါကာဗျာကတာ ဟေတု ဝတ္ထုသုံးပါ။ အဝိဂတပစ္စယော ပစ္စယော”ဟု ဟောအပ်၏။ ။  
သာမညယူဇူနာ ကိုချက်ပြီး၏။

### သဏ္ဌာနိယမဂ္ဂယူဇူနာ (၆)

အဝိပါက (၄) ချက်

သာမညယူဇူနာကို ဟောတော်မူသည်၏ အခြားမဲ့၌ သဏ္ဌာနိယမဂ္ဂယူဇူနာကို ဟောတော်မူ၏။ ထိုသဏ္ဌာနိယမဂ္ဂယူဇူနာ၌ တုံသော်လည်း အဝိပါကယူဇူနာ၊ သဝိပါကယူဇူနာ အားဖြင့် နှစ်ပါးအပြားရှိ၏။ ထို....တွင် အဝိပါကယူဇူနာကို ရေးဦးစွာ ဟောတော်မူ၏။ ထိုအဝိပါကယူဇူနာ၌ တုံသော်လည်း သဗ္ဗားနိက ယူဇူနာ၊ သအည်မညယူဇူနာ၊ သအည်မည သမ္မယူတ္ထယူဇူနာ၊ သဝိယူတ္ထယူဇူနာ အားဖြင့် လေးပါးအပြားရှိ၏။ ထို....တွင် သဗ္ဗားနိကယူဇူနာကို ရေးဦးစွာ ဟောတော်မူ၏။

(၆) ထို....၌ သမ္မယူတ္ထခန္ဓာ၊ သဟိတ်စိတ္ထဇရုပ်, သဟိတ်ပဋိသန္ဓ် ကမ္မဇ ရုပ်အား တပ်သော အမောဟာ။ ဤတရားတို့သည် ဟေတု သဟဇာတ, နိသယ, ဏ္ဍာနိယ မဂ္ဂ, အတိ, အဝိဂတ ဤခုနစ်ပစ္စည်းတပ်သော တရားမည်ကုန်၏။ ထို့ကြောင့် ထိုတရားတို့ကို ဤအနုလုံး “ဟေတု သဟဇာတ နိသယ ဏ္ဍာနိယ မဂ္ဂ အတိ အဝိဂတနှီး စတ္တာရီ”ဟုသချာတပ်၍ ဟောအပ်ကုန်၏။ ။(စတ္တာရီဟူသော ကား ဏ္ဍာနိယသဘာဂအတိုင်း)။

(၇) ထို့နောင် သအည်မညယူဇူနာကို ဟောတော်မူ၏။ ထိုသအည်မည ယူဇူနာ၌ သမ္မယူတ္ထခန္ဓာ၊ ဟဒယဝတ္ထုအား တပ်သော အမောဟာ။ ဤတရား တို့သည် ဟေတု သဟဇာတ, အည်မည, နိသယ, ဏ္ဍာနိယ မဂ္ဂ, အတိ အဝိဂတ ဤခုနစ်ပစ္စည်းတပ်သော တရားမည်ကုန်၏။ ထို့ကြောင့် ထိုတရားတို့ကို “ဟေတု သဟဇာတ အည်မည နိသယ ဏ္ဍာနိယ မဂ္ဂ အတိ အဝိဂတနှီး ဒွေ”။ ၏။ ။၁၆၄

၄၆၄

တိကပဋ္ဌန်း အရာကောက်

ဟူသော်ကား “ကုသလော ကုသလည်၊ အများကတော အများကတသု”ဟူ သည်တည်း။

(၃) ထို့နောင်သအည်မည်သမ္မယုတ္တယူဇ္ဈနာကို ဟောတော်မူ၏။ ထို့...၌ သမ္မယုတ္တခန္ဓာအားတပ်သော အမောဟာ။ ၍၍တရားတို့သည်။ပါ။ “ဟောတု သဟာဗာတ အည်မည် နိသာယ လူ၌ယ မဂ္ဂ သမ္မယုတ္တ အတ္ထိ အပိုဂတန္တိ ဖွေ”။၏။

(၄) ထို့နောင် သဝိပ္ပယုတ္တယူဇ္ဈနာကို ဟောတော်မူ၏။ ထိုသဝိပ္ပယုတ္တ သဉ္ဇနာ၌ သဟိတ်စိတ္တာရုပ်၊ သဟိတ်ပနိုသန္ဓကမ္မလရုပ်အား တပ်သော အမောဟာ။၍၍တရားတို့သည်။ပါ။ “ဟောတု သဟာဗာတ နိသာယ လူ၌ယ မဂ္ဂ ဝိပ္ပယုတ္တ အတ္ထိ အပိုဂတန္တိ ဖွေ”။၏။ ။၅၇ဟူသော်ကား “ကုသလော အများ ကတသု၊ အများကတော အများကတသု”ဟူသည်တည်း။။

### သဝိပ္ပက (၅) ချက်

(၁) ထို့နောင် သဝိပ္ပကယူဇ္ဈနာကို ဟောတော်မူ၏။ထိုသဝိပ္ပကယူဇ္ဈနာ၌ တုသော်လည်း သမ္မ၌ဌာနိကယူဇ္ဈနာ၊ သအည်မည်ယူဇ္ဈနာ၊ သအည်မည်သမ္မယုတ္တ ယူဇ္ဈနာ၊ သဝိပ္ပယုတ္တယူဇ္ဈနာ၊ သအည်မည်ဝိပ္ပယုတ္တယူဇ္ဈနာ၊ အားဖြင့် ငါးပါး အပြားရှိ၏။ ထို့...တွင်သမ္မ၌ဌာနိကယူဇ္ဈနာကို ရွှေးဦးစွာ ဟောတော်မူ၏။ ထို သမ္မ၌ဌာနိကယူဇ္ဈနာ၌ သမ္မယုတ္တခန္ဓာ သဟိတ်စိတ္တာရုပ်၊ သဟိတ်ပနိုသန္ဓကမ္မလရုပ်အားတပ်သောဝိပ္ပက်၌ ရှိသော အမောဟာ။၍၍တရားတို့သည်။ပါ။ “ဟောတု သဟာဗာတ နိသာယ ဝိပ္ပက လူ၌ယ မဂ္ဂ အတ္ထိ အပိုဂတန္တိ ကော်”။၏။ ။၅၈ကော် ဟူသော်ကား “အများကတော အများကတသု” ဟူသည်တည်း။

(၂) ထို့နောင် သအည်မည်ယူဇ္ဈနာကို ဟောတော်မူ၏။ ထို့...၌ သမ္မယုတ္တခန္ဓာ ဟဒယဝတ္ထုအားတပ်သောဝိပ္ပက်၌ ရှိသော အမောဟာ။ပါ။ “ဟောတု သဟာဗာတ အည်မည် နိသာယ ဝိပ္ပက လူ၌ယ မဂ္ဂ သမ္မယုတ္တ အတ္ထိ အပိုဂတန္တိ ကော်”။၏။

(၃) ထို့နောင် သအည်မည်သမ္မယုတ္တယူဇ္ဈနာကို ဟောတော်မူ၏။ ထို့...၌ သမ္မယုတ္တခန္ဓာအားသားသာ တပ်သော ဝိပ္ပက်၌ ရှိသော အမောဟာ။ပါ။ “ဟောတု သဟာဗာတ အည်မည် နိသာယ ဝိပ္ပက လူ၌ယ မဂ္ဂ သမ္မယုတ္တ အတ္ထိ အပိုဂတန္တိ ကော်”။၏။

(၄) ထို့နောင် သဝိပ္ပယုတ္တယူဇ္ဈနာကို ဟောတော်မူ၏။ ထိုသဝိပ္ပယုတ္တယူဇ္ဈနာ၌ သဟိတ်စိတ္တာရုပ်၊ သဟိတ်ပနိုသန္ဓကမ္မလရုပ်အားတပ်သော ဝိပ္ပက်၌

ပွဲဝါရ အန္တလာမ မိသကသချုပ်ဝါရ

၄၆၅

ရှိသော အမောဟာပါ။ “ဟေတု သဟလာတ နိသယ ပိပါက လူ၌ယ မဂ္ဂ ဝိပ္ပယုတ္တ အတ္ထိအပိုကတန္တိ ကော်”။၏။

(၅) ထို့နောင် သအညမညပိပ္ပယုတ္တယုဇ္ဇနာကို ဟောတော်မူ၏။ထိုသအည မညပိပ္ပယုတ္တယုဇ္ဇနာ၍ ဟဒယဝတ္ထုအား တပ်သော ပဋိသန္တု ရှိသော အမောဟာ။ၢဤတရားတို့သည်။ပါ။ “ဟေတု သဟလာတ အညမည နိသယ ပိပါက လူ၌ယ မဂ္ဂ ဝိပ္ပယုတ္တ အတ္ထိအပိုကတန္တိ ကော်”။၏။ ။အကြံ ဟူသော်ကား “အချာ ကတော အချာ့ကာတသု” ဟူသည်တည်း။ ။ကတ္တားကား ဟဒယဝတ္ထုအား တပ် သော တိဟိတ်ပုဇ္ဇဝါကာရ ပဋိသန္တုကိုးခုံ၌ရှိသော အမောဟာပစ္စည်းတရား ရ၏။ ။သမ္မဒါန်ကား ဟဒယဝတ္ထု ၏။ထို့ကြောင့်။ပါ။ “ပဋိသန္တုက္ခက္ခဏပိုကာ ဗျာကတာ ဟေတု ဝတ္ထုသု ဟောတုပစ္စယော ပစ္စယောပါ။ အပိုကတပစ္စယော ပစ္စယော”။၏။ ။သလူ၌ယမဂ္ဂ ယုဇ္ဇနာ ပြီး၏။

သာဓိပတ္တူ၌ယမဂ္ဂ ယုဇ္ဇနာ (၆)

သလူ၌ယမဂ္ဂယုဇ္ဇနာကို ဟောတော်မူသည၏အခြားမဲ့၌ သာဓိပတ္တူ၌ယ မဂ္ဂယုဇ္ဇနာကိုဟောတော်မူ၏။ထို့...၌တုံးတုံးသော်လည်း အပိုပါကယုဇ္ဇနာ၊ သပိပါက ယုဇ္ဇနာအားဖြင့် နှစ်ပါးအပြားရှိ၏။ ထို့...တွင် အပိုပါကယုဇ္ဇနာကို ရှေးဦးစွာ ဟောတော်မူ၏။ ထို့...၌တုံးတုံးသော်လည်း သမ္မဒါနကယုဇ္ဇနာ၊ သအညမည သမ္မယုတ္တယုဇ္ဇနာ၊ သဝိပ္ပယုတ္တယုဇ္ဇနာအားဖြင့် သုံးပါးအပြားရှိ၏။ ထို့...တွင် သမ္မန္တန်က ယုဇ္ဇနာကို ရှေးဦးစွာ ဟောတော်မူ၏။

(၁) ထို့...၌ သမ္မယုတ္တခုန္တာ၊ သာဓိပတ္တူ၌တုံးရုပ်အား တပ်သော ဝိမံသာခိုပတိ။ၢဤတရားတို့သည်။ပါ။ “ဟေတု အဓိပတ္တ သဟလာတ နိသယ လူ၌ယ မဂ္ဂ အတ္ထိအပိုကတန္တိ စတ္တာရီ”။၏။

(၂) ထို့ောင် သအညမညသမ္မယုတ္တယုဇ္ဇနာကို ဟောတော်မူ၏။ထို့...၌ သာဓိပတ္တူ၌တုံးအား တပ်သော ဝိမံသာခိုပတိ။ ၢဤတရားတို့သည်။ပါ။ “ဟေတု အဓိပတ္တ သဟလာတ အညမည နိသယ လူ၌ယ မဂ္ဂ သမ္မယုတ္တ အတ္ထိအပိုကတန္တိ ဖွေ”။၏။

(၃) ထို့ောင် သဝိပ္ပယုတ္တယုဇ္ဇနာကို ဟောတော်မူ၏။ထို့...၌ သာဓိပတ္တူ၌တုံးအား တပ်သော ဝိမံသာခိုပတိ။ ၢဤတရားတို့သည်။ပါ။ “ဟေတု အဓိပတ္တ သဟလာတ နိသယ လူ၌ယ မဂ္ဂ ဝိပ္ပယုတ္တ အတ္ထိအပိုကတန္တိ ဖွေ”။၏။

(၄) ထို့ောင် သဝိပ္ပယုတ္တယုဇ္ဇနာကို ဟောတော်မူ၏။ထို့...၌တုံးသော်လည်း သမ္မန္တန်ကယုဇ္ဇနာ၊ သအညမညသမ္မယုတ္တယုဇ္ဇနာ၊ သဝိပ္ပယုတ္တယုဇ္ဇနာအားဖြင့်

၄၆၆

## တိကပဋ္ဌနှင့် အရကာက်

သုံးပါး အပြားရှိ၏။ ထို....တွင် သမ္မတာနိက ဟန္တနာကို ရှေးဦးစွာ ဟောတော်များ။ ထို....၌ သမ္မယုတ္တခန္ဓာ သာဓိပိတ္ထတ္ထလရှုပ်အား တပ်သာ ဖိုလ်လေးခုံ၏ရှိသော ဝိမံသာဓိပိတ္ထ။ ၍၍တရားတို့သည် ဟောတဲ့ အဓိပတ္ထ သဟ ၃၁၁၊ နိသာ ဝိပါက လူ၏ယ် မဂ္ဂ၊ အတ္ထိ အပိုက ၍၍ကိုပစ္စားတပ်သော တရားမည်ကုန်၏။ ထို ကြောင့် ထိုတရားတို့ကို။ ပါ “ဟောတဲ့ အဓိပတ္ထ သဟ၏တ နိသာ ဝိပါက လူ၏ယ် မဂ္ဂ အတ္ထိ အပိုကတို့ ကော်”။ ၏။

(၅) ထို နောင် သအညဗညသမ္မယုတ္တဆန္တနာကို ဟောတော်များ။ ထို....၌ သမ္မယုတ္တခန္ဓာအားသာ တပ်သာ ဖိုလ်လေးခုံ၏ရှိသော ဝိမံသာဓိပိတ္ထ။ “ဟောတဲ့ အဓိပတ္ထ သဟ၏တ အညဗည နိသာ ဝိပါက လူ၏ယ် မဂ္ဂ သမ္မယုတ္တ အတ္ထိ အပိုကတို့ ကော်”။ ၏။

(၆) ထို နောင် သဝိပ္ပယုတ္တဆန္တနာကို ဟောတော်များ။ ထို....၌ သာဓိပတ္ထတ္ထလရှုပ်အား တပ်သာ ဖိုလ်လေးခုံ၏ရှိသော ဝိမံသာဓိပိတ္ထ။ ၍၍တရားတို့သည်။ ပါ “ဟောတဲ့ အဓိပတ္ထ သဟ၏တ နိသာ ဝိပါက လူ၏ယ် မဂ္ဂ ဝိပ္ပယုတ္တ အတ္ထိ အပိုကတို့ ကော်”။ ၏။ ။ “ဝိပါကဘျာကတာ ဝိမံသာ စီတွေ သမ္မဋ္ဌာနာနဲ့ ရှုပါနဲ့ ဟောတုပစ္စယော ပစ္စယော” ပါ။ အပိုကတုပစ္စယောန ပစ္စယော” ဟု ဟောတော်များအပ်၏။ ။ ဟောတဲ့သဘာဂတဆဲတပါး။ ဟန္တနာ နှစ်ပဲ့ လေးပါး။

ဟောတဲ့ပြီး၏။

## အာရမ္မဏ သဘာဂ (၂)

ဟောတဲ့မိသာကို ဟောတော်များသည်၏ အခြားများ၏ အာရမ္မဏမိသာကို ဟောတော်များ။ ထိုအာရမ္မဏမိသာကျွဲ့ တုံးသော်လည်း သဘာဂ၊ ဟန္တနာ အားဖြင့် နှစ်ပါးအပြားရှိ၏။ ထို....တွင် သဘာဂကို ရှေးဦးစွာ ဟောတော်များ။ ထိုသဘာဂကျွဲ့ တုံးသော်လည်း အာရမ္မဏမူ အဓိပတ္ထသဘာဂ၊ နိသာ သဘာဂ၊ ဉာဏ်သာ သဘာဂ၊ ပုဂ္ဂဇာတသဘာဂ၊ ဝိပ္ပယုတ္တသဘာဂ၊ အတ္ထိသဘာဂ၊ အပိုကသဘာဂ အားဖြင့် ခုံနှစ်ပါးအပြားရှိ၏။ ထို....တွင် အဓိပတ္ထသဘာဂကို ရှေးဦးစွာ ဟောတော်များ။

(၇) ထို....၌ အလေးအမြတ် ပြုတတ်သော လောဘမူရှုစ်ခု၊ မဟာကုသိုလ်ရှုစ်ခု၊ မဟာကြံးယာ ဥာဏာမူယုတ်လေးခု။ လောကုတ္ထရာစိတ် ရှုစ်ခုအား ထပ်သာ အလေးအမြတ် ပြုအပ်သော လူ၏ဖြစ်သော နိပ္ပန္နရှုပ်အငွာရသ၊ ဒေါသမူဇ္ဈား၊ မောဟမူဇ္ဈား၊ ခုံက္ခသဟရှုတ် ကာယဝိညာဉ်ကြုံသော စိတ်ရှုစ်ခု လေးခု၊ ဒေါသ၊ လူသာ၊ မစ္စရုံး၊ ကုက္ခစ္စ၊ ဝိစိကိစ္စာ ကြုံသော စေတသိုက် လေးခုနှစ်ခု။ နိဗ္ဗာန်ဟု ဆိုအပ်သော အာရမ္မဏအဓိပတ္ထည်း။ ၍၍တရား

## ပဋိသန္တ၊ အန္တလောမ မိသုကသန္တာရ

၄၆၂

တို့သည် အာရမ္မတ၊ အာရမ္မတအိပ်ပါ ပစ္စည်းနှစ်ပါး ထော်သော တရားမည် ကုန်၏။ထို့ကြောင့် ထိုတရားတို့ကို အနုလုပ်။ပါ။ “အာရမ္မတပစ္စယာ အမိပတိယာ သတ္တု”၊ အာရမ္မတပစ္စယာ သတ္တု။ သတ္တုဟူသောကား “ကုသလော ကုသလသာ” အစရှိသည်တည်း။ ဝိဘ်ပါရမှ အာရမ္မတအိပ်တို့ ကြည့်၍ ဟောလေ။

(j) နိသုယ သဘာက၌ မနောဒ္ဓါရာဝါရာဝါရာ။ မရဏာသန္တလော ငါးချက်၊ တဒါဂို အားတပ်သော စုတိစိတ်မှုပြန်၍ ရေသိ၍ ကဆဲခုန်ချက်မြောက်သော စိတ်နှင့် အတူ ဥပါဒ်သော ဟရဟာတ္ထုဟု ဆီအပ်သော ဝတ္ထာရမ္မတပစ္စည်း။ ဤတရား တို့သည် အာရမ္မတ၊ နိသုယပစ္စည်း နှစ်ပါးတပ်ကုန်၏။ ထို့ကြောင့်။ပါ။ “အာရမ္မတပစ္စယာ နိသုယယ တို့”။ ၅၏။ ၁။ တိုကို ဖူးသော်ကား အဗျာ ကတော့ အဗျာကတာသာ၊ အဗျာကဟော ကုသလသာ၊ အဗျာကအတာ အကု သလသာ။ ဖူးသည်တည်း “အဗျာကတော့ အဗျာကတာသာ”၌ ကတ္ထားကား မနောဒ္ဓါရာဝါရာ။ မရဏာသန္တကြယာအောင်းချက်၊ တဒါဂံအား တပ်သော စုတိစိတ်မှုပြန်၍ ရေသိ၍ ကဆဲခုန်ချက်မြောက်သော စိတ်နှင့် အတူ ဥပါဒ်သော ဟရယဝတ္ထုပစ္စည်း။၅၏။ ၁။ သမ္မတိန်ကား မနောဒ္ဓါရာဝါရာ။ မရဏာသန္တကြယာ အောင်းချက်၊ တဒါဂံ၊ ပစ္စယူနှစ်တရား ၅၏။ ၁။ ထို့ကြောင့် ထိုတရားတို့၏ ဝိမိ ဝိဘ်းကို “အဗျာကတော့ ဓမ္မာ အဗျာကတာသာ ဓမ္မာ အာရမ္မတပစ္စယေန ပစ္စယော”၊ နိသုယပစ္စယေန ပစ္စယော။ ဝတ္ထု ဝိပါကာဗျာကတာနံ ကြိယာ ဗျာကတာနံ ခန္ဓာနံ။ အာရမ္မတာပါ။ ပစ္စယော” ဟု ဟောအပ်၏။ ၃။ အဗျာ ကတော့ကုသလသာ၌ မရဏာသန္တကုသိလ်၏။ ငါးချက်အား ထပ်သော မုတ္တာ။ပါ။ ဝတ္ထု။၅၏။ ၂။ အဗျာကတော့ အကုသလသာ၌ မရဏာသန္တအကုသိလ် ၏။ ငါးချက်အား တပ်သော။ပါ။ ဝတ္ထုကိုကောက်။ ၁။ ဝိဘ်းကို “ဝတ္ထု ကုသလာနံ၊ ဝတ္ထု အကုသလာနံ” ဟု ဟောလေ။

(k) ဥပါဒ်သုသ သဘာသန္တု အမိပတိသဘာဝနှင့် အလုံးတူပြီ။

(l) ပုဇွန်တ သဘာက၌ ကာမစိတ် စတုပညာသာ အသိည်းစွေးအား တပ်သော ပစ္စပြန်နို့ပွဲကြပ်အင္းရသဟု ဆုံးအပ်သော အာရမ္မတပုဇွန်တ ပစ္စည်း။ ဤတရားတို့သည် အာရမ္မတ၊ ပုဇွန်တ ပစ္စည်းနှစ်ပါးတပ်သော တရားမည်ကုန်၏။ ထို့ကြောင့်။ပါ။ “အာရမ္မတပစ္စယာ ပုဇွန်တတော် တို့”။ ၅၏။ ၁။ ထိုတို့ ဟူသောကား အဗျာကတော့ အဗျာကတာသာ၊ အဗျာကတော့ ကုသလသာ၊ အဗျာကတော့ အကုသလသာ။ ဟူသည်တည်း။ ၂။ (အရကောက ဝိဘ်းကို ပုဇွန်တမှာ အာရမ္မတပုဇွန်တ အကောက် ဝိဘ်းအတိုင်း

၄၆၈

တိကပဋ္ဌာန်း အရကောက်

(၅) အာရမ္မဏဝိပ္ပယုတ္တသဘာက္ခာ မနေ့ခါစာဝါတွေန်း၊ မရဏာသန္တလော  
ငါးချက်၊ တဒါဂုံအား တပ်သော စုတိစိတ်မှ ပြန်၍ရေသော တဆဲခုနစ်ချက်  
မြောက်သော စိတ်နှင့်အတူ ဥပါဒ်သော ဟဒယဝတ္ထု ဆိုအပ်သော ဝတ္ထာ  
ရမ္မဏဝိပ္ပယုတ္တပစ္စည်း။ ဤတရားတို့သည် အာရမ္မဏ၊ ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စည်းနှစ်ပါး  
တပ်ကုန်၏။ ထို့ကြောင့်ပါ။ “အာရမ္မဏပစ္စယာ ဝိပ္ပယုတ္တ တိကို”၏။ ။  
(နိသာယသဘာကန့် အတူကောက်လေ)။

(၆-၃) အတိုသဘာဂ၊ အဝိဂတသဘာဂ။ ဤနှစ်ပါး ပုဂ္ဂဇာတသဘာကန့်  
တူပြ)။ ။

[ပစ္စည်းတွန်းကိုဟောတုသဘာဂ ပစ္စည်းတွန်းကို နည်းမျှ၍ ရသင့်  
သည့်အလျောက် တွန်းလေ။ ။သဟာဝာတမျိုးဖြစ်လျှင် သဟာဝာတ  
အလျောက်၊ အာရမ္မဏမျိုးဖြစ်လျှင် အာရမ္မဏအလျောက်၊ အနုလုံကို  
နှုလုံးသင့်ထား၍ တွန်းလေ]။

### အာရမ္မဏ ယဉ်နာ (၅)

သဘာကကို ဟောတော်မူသည်၏ အခြားမဲ့၌ ယဉ်နာကို ဟောတော်မူ၏။  
ထိုယဉ်နာ၏ တုံးသော်လည်း အဓိပတီဥပနိသာယယ်လွန်၊ ပုဂ္ဂဇာတအတိုး  
အဝိဂတယ်လွန်၊ သနိသာယဝိပ္ပယုတ္တယ်လွန်၊ သာဓိပတီဥပနိသာယယ်လွန်၊  
သာဓိပတီ နိသာယ ဥပနိသာယ ဝိပ္ပယုတ္တ ယဉ်နာ အားဖြင့် ငါးပါးအပြား ရှုံး၍  
ထို....တွင် အဓိပတီဥပနိသာယယ်လွန်ကို ရှေးဦးစွာ ဟောတော်မူ၏။

(၁) ထို အဓိပတီဥပနိသာယ ယဉ်နာ၏ အလေးအမြတ် ပြုတတ်သော  
လောဘမူရှုံး၊ မဟာကုသိလ်ရှုံး၊ မဟာကြိယာ ဥာဏသမ္မယုတ်လေး၏။  
လောကုတ္ထရာစိတ် ရှုံးခဲ့အား တပ်သော အလေးအမြတ် ပြုအပ်သော လွှာ  
ဖြစ်သော နိပ္ပန္နရုပ် အငွေးရသာ။ ဒေါသမူဒွေး၊ မောဟမူဒွေး၊ ခုက္ခသဟရုတ် ကာယ  
စိုသာ၏ကြော်သော စိတ်ရှုံးလေးခု၊ ဒေါသမူဒွေး၊ လှသား၊ မစ္စရိယ၊ ကုက္က္ခ၊ ဝိစိကိစ္စာ  
ကြော်သော စေတသိက် လေးခုံးရှုံး၍။ နိမ္မာန်။ ဤတရားတို့သည် အာရမ္မဏ၊  
အဓိပတီ၊ ဥပနိသာယ။ ဤသုံးပစ္စည်း တပ်သော တရားမည်ကုန်၏။ ထို့ကြောင့်  
ထိုတရားတို့ကို ဤအနုလုံး “အာရမ္မဏ အဓိပတီ ဥပနိသာယအို သတ္တ”ဟု  
သချို့သတပ်၍ ဟောအပ်ကုန်၏။ ။အာရမ္မဏ အဓိပတီ ဥပနိသာယအို  
အာရမ္မဏ အဓိပတီ ဥပနိသာယ ဟူ၍။ တော့သူ တိသုံး ပစ္စယေသူ၊ ထိုသုံးပစ္စည်း  
တို့ကို၊ သုံးတေသာ၊ ပေါင်းအပ်ကုန်သည်ရှိသော်။ အဓိပတီယာ၊ အဓိပတီပစ္စည်း  
၏။ ဝိစိသာန်း၊ ဟောအပ်ကုန်သော်။ သတ္တဝါ၊ ခုနစ်ပါးသာလျှင် ဖြစ်ကုန်သော်။  
ဝိသာယွန်းန်း၊ တို့ကို၊ လွှာအို။ ကုန်၏။

ပွဲဝါရ အနုလာမ မိသကသချိုဝါရ

၄၆၉

(၂) ထို့နောင် ပုဂ္ဂိုလာတ အထူး အပိုက် ဖောက်တော်မူ၏။ ထိုပုဂ္ဂိုလာတ အထူး အပိုက် ဖောက်တော်မူ စတုပညာသာ၊ ဒီမွှေ့စွဲ၊ ဒီမွှေ့သောတ အဘိုးသူ၏အား တပ်သော ပစ္စာပြန် နိဗ္ဗာရာသဟု ဆိုအပ် သော အာရမ္မဏ ပုဂ္ဂိုလာတပစ္စည်း။ ဤတရားတို့သည် အာရမ္မဏ၊ ပုဂ္ဂိုလာတ၊ အတို အပိုက် ပစ္စည်း တပ်ကုန်၏။ “အာရမ္မဏ ပုဂ္ဂိုလာတ အတူး အပိုက်နှင့် တို့”။ ၅။ ပုဂ္ဂိုလာတ သဘာဂအတိုင်း။

(၃) ထို့နောင် သနိသယ ဝိပ္ပယုတ္တယွန်ာကို ဖောက်တော်မူ၏။ ထို....၌ မနောဒ္ဒိရာဝါဒ်နှင့်။ မရဏာသန္တလော ငါးချက်။ တဒါရိအား တပ်သော စုတ် စိတ်မှ ပြန်၍ ရေသ် တဆဲခုနစ်ချက်မြောက်သော စိတ်နှင့်အတူ ဥပါဒ်သော ဟဒယဝတ္ထုဟု ဆိုအပ်သော ဝတ္ထာရမ္မဏ ပစ္စည်း။ ဤတရားတို့သည် အာရမ္မဏ၊ နိသယ၊ ပုဂ္ဂိုလာတ၊ ဝိပ္ပယုတ္တာ၊ အထူး၊ အပိုက် ပစ္စည်းတပ်ကုန်၏။ ထို့ကြောင့် ထိုတရားတို့ကို။ ပြုအာရမ္မဏ နိသယ ပုဂ္ဂိုလာတ ဝိပ္ပယုတ္တ အထူး အပိုက်နှင့် တို့”။ ၆။ နိသယသဘာဂအတိုင်း။

(၄) ထို့နောင် သာခိပတီ ဥပန်းသယ ယဉ်နာကို ဖောက်တော်မူ၏။ ထို....၌ အလေးအမြတ် ပြုတတ်သော လောဘူးမူ ရှုံးခုအား တပ်သော လျှော့ဖြစ်သော ပစ္စာပြန် နိဗ္ဗာရာပ် အာရမ္မရသ။ ဤတရားတို့သည်း။ ပြုအာရမ္မဏ အခိပတီ ဥပန်းသယ ပုဂ္ဂိုလာတ၊ အထူး အပိုက်နှင့် ကော်”။ ၇။ ၈။ ကော်ဟူသော်ကား “အဗျာကတော့ အကုသလသု” ဟူသည်တည်း။

(၅) ထို့နောင် သာခိပတီ နိသယ ဥပန်းသယ ဝိပ္ပယုတ္တ ယဉ်နာကို ဖောက်တော်မူ၏။ ထို....၌ အလေးအမြတ် ပြုတတ်သော လောဘူးမူ မရဏာသန္တလော ငါးချက်အား တပ်သော စုတ်စိတ်မှ ပြန်၍ ရေသ် တဆဲခုနစ်ချက်မြောက်သော စိတ်နှင့်အတူ ဥပါဒ်သော အလေးအမြတ် ပြုအပ်သော ဟဒယဝတ္ထု ပစ္စည်းတရား ရ၏။ ၁၁။ သပ္ပဒိန်ကား အလေးအမြတ် ပြုတတ်သော လောဘူးမူ မရဏာသန္တလော ငါးချက် ပစ္စည်းတရား ရ၏။ ၁၂။ ထို့ကြောင့် ထိုတရားတို့၏ ဝိခိုဘား ကို “အဗျာကတော့ ဓမ္မာ အကုသလသု ဓမ္မသု အာရမ္မဏပစ္စယေန ပစ္စယော့ ပါ။ အပိုက်ပစ္စယေန ပစ္စယော့ ဝတ္ထား ကရုံကတ္တာ အသားဖော် အဘိုးနှုန်းတို့”။

၁၇၀

## တိကပဋ္ဌနှင့် အရကောက်

တံကု ကတ္တာ ရှာဂါ ဥပ္ပါဒီ။ ဒိမ့် ဥပ္ပါဒီ” ဟု ဟောအပ်၏။ ။အာရမ္မဏ  
သဘာဂ ခုနစ်ပါး။ ယဉ်နာဝါးပါး။

အာရမ္မဏ ပြီး၏။

### အမိပတီ သဘာက (၁)

အာရမ္မဏမိသကကို ဟောတော်မူသည်၏ အခြားမျှ၌ အမိပတီမိသကကို  
ဟောတော်မူ၏။ ထို....၌ တုံးသော်လည်း သဘာဂ၊ အရွန်၊ အာဖြင့် နှစ်ပါး  
အပြားရှိ၏။ ထို....တွင် သဘာဂကို ရှေးဦးစွာ ဟောတော်မူ၏ ရှိအားကျုံ  
တုံးသော်လည်း အမိပတီမူ ဟောတုသဘာဂ၊ အာရမ္မဏသဘာဂ၊ သံဃားစာထ  
သဘာဂ၊ အညာမည်သဘာဂ၊ နိသာယသဘာဂ၊ ဥပန်သာယသဘာဂ၊ ပုရေ  
၏တသဘာဂ၊ ဝိပါကသဘာဂ၊ အာဟာရသဘာဂ၊ ဗြို့ယသဘာဂ၊ မရှု  
သဘာဂ၊ သမုပ္ပါတ္တသဘာဂ၊ ဝိပုပ္ပါတ္တသဘာဂ၊ အထိုသဘာဂ၊ အပိုကတသဘာဂ  
အာဖြင့် တဆုံးပါး အပြားရှိ၏။ ထို....တွင် အမိပတီမူ ဟောတုသဘာဂကို  
ရှေးဦးစွာ။၏။

(၁) ထို....၌ သမုပ္ပါတ္တခွဲ့၊ သာမိပတီ စိတ္တဇရမြို့ဗား တပ်သော ဝိမ့်  
သာဆုံး၏။ ဤတရားတို့သည်းပါ။ “အမိပတီပစ္စယာ ဟောတုယာ စတ္တာရိ”။၏။

(၂) အမိပတီမူ အာရမ္မဏ သဘာဂ၏ အလုံးစုံသော အာရမ္မဏမိပတီ  
ပစ္စည်းပါ။ “အမိပတီပစ္စယာ အာရမ္မဏ သတ္တ”။၏။

(၃) သယောက သဘာဂ၏ သမုပ္ပါတ္တခွဲ့၊ သာမိပတီ စိတ္တဇရမြို့ဗား  
တပ်သော အမိပတီတရားကိုယ် သုံးပါး၊ လေးပါး တို့တွင် တပါးပါးဟု ဆိုအပ်  
သော သဟဇာတာမိပတီပစ္စည်းပါ။ “အမိပတီပစ္စယာ သဟဇာတေ သတ္တ”။၏။

(၄) အညာမည် သဘာဂ၏ သမုပ္ပါတ္တခွဲ့၊ သာမိပတီ တပ်သော အမိပတီ  
တရားကိုယ် သုံးပါး၊ လေးပါး တို့တွင် တပါးပါးဟု “အမိပတီပစ္စယာ အညာ  
မည် တို့”။၏။

(၅) နိသာယ သဘာဂ၏ အလုံးစုံသော ဟာဇာမှာမိပတီပစ္စည်း၊ အဆောင်  
အမြတ် ပြုတတ်သော လောဘမူမရဏန္တန္တကော် ငါးချော်အား တပ်သော  
စုတိစိတ်မှုပြန်ရှုပေါ် တဆုံးခုနှစ်အား ကျော်သော စိတ္တနှင့်အတူ ဥပါ၍  
သော အလေးအမြတ် ပြုအပ်သော ဟာဇာမူမှုန္တန္တ သုံးအပ်သော ဝတ္ထာရမ္မဏ  
ပစ္စည်း။ ဤတရားတို့သည်းပါ။ “အမိပတီပစ္စယာ နိသာယ အင့်”။၏။

## ပုဂ္ဂိုလ်မှူးကသချိန်

၅၃၁

(၃) ပုဂ္ဂဇာတ သဘာကြံ အလေးအမြတ် ပြုတတ်သော လောဘမူ ရှစ်ခု၊ အား တပ်သော အလေးအမြတ် ပြုအပ်သော လူငြာဖြစ်သော ပစ္စပန်းပန္တရုပ် အင္ကရသဟု ဆိုအပ်သော အာရမ္မဏ ပုဂ္ဂဇာတပစည်းပါ။ “အခိုပတ်ပစ္စယာ ပုဂ္ဂဇာတ ကော်”။ ၅။

(က) ဝိပါက သဘာကြု သမ္မတခန္ဓာ၏သာမိပတိစိတ္တရှုပ်အား တပ်သော ဖိုလ်လေးခုံ၌ရှိသော အဓိပတိတရားကိုယ် လေးပါးတို့တွင် တပါးပါးပါ။ “အဓိ ပတ်ပစ္စယာ ဝိပါကော ကော”။ ၎။

(୯) ଆହ୍ୟାର୍ ଯହାକୁ ଯମ୍ପୁତ୍ତେଏଣ୍ଟିକୁ ଓ ଯାହାମିବିତି ଶିତ୍ତଲର୍ବ୍ୟାପିକାଃ  
ତଥିଲେବା ଶିତ୍ତଲାମିବିତି॥ପା॥ “ଆମିବିତିପଦ୍ୟରୁ ଆହ୍ୟାର୍ ଯତ୍ତ”॥ ଶି॥

(୧୦) ଲକ୍ଷ୍ମୀଯ ବନ୍ଦାର୍କ୍ ବନ୍ଦୁଯୁଦ୍ଧରେଣ୍ଟା ବାନ୍ଦିପତି ଶିଳ୍ପାଳର୍ବାନ୍ଦା  
ତବ୍ରତେବା ଶିତ୍ତ, ରିଧିଯ, ରିମ୍ବନ ଆହାଫ୍ରିଂ ଆମିପତିତର୍ବାନ୍ଦିଗିର୍ଯ୍ୟ ସଂପିତିତ୍ବର୍ଦ୍ଧ  
ତବିଃପିଃ॥ପ॥ “ଆମିପତିତର୍ବା ଲକ୍ଷ୍ମୀଯ ବନ୍ଦା” ॥ଟିକି ॥

(၁၂) သမ္မတ သဘာက္က သမ္မတခန္ဓာဇားသာ တပ်သော အမိပတိ  
ဆရားကိုယ် သုံးပါး၊ လေးပါး တို့တင် တပါးပါး။ပ “အမိပတိပစ္စယာ သမ္မ  
တကြေ တို့”။၏။

(၁၄-၁၅) အထို သဘာက္ပါ အလုံးစံသော သဟဇာတာမိပတိပစ္စည်း။  
အလေးအမြတ် ပြုတတ်သော လောဘမူ ရှစ်ခုအား တပ်သော အလေးအမြတ်

၄၂၂

## တိကပဋ္ဌာန်း အရကောက်

ပြုအပ်သော ပစ္စပြန်ပွဲနှင့် အဋ္ဌာရသဟု ဆိုအပ်သော အာရမ္မဏာဓိပတီ  
ပစ္စည်း။ ဤတရားတို့သည်။ “အဓိပတီပစ္စယာ အတိုယာ အဋ္ဌာ၊ အဝိဂတေ  
အဋ္ဌာ”။၏။

အဓိပတီ ယဉ်နာ (၃၀)

မိသက ယဉ်နာ (၃)

သဘာကကို ဟောတော်မူသည်၏ အခြားမူး သူနှာကို ဟောတော်မူ၏။  
ထို....၌ တံ့သော်လည်း မိသကယူဇူနာ၊ ပက်ဇူကယူဇူနာ၊ သဟောတယူဇူနာ  
အားဖြင့် သုံးပါး။၏။ ထို....တွင် မိသကယူဇူနာကို ရှေးဦးစွာ ဟောတော်မူ  
၏။ ထို....၌ တံ့သော်လည်း အတိုအဝိဂတယူဇူနာ၊ သနိသာယူဇူနာ၊ သနိသာယ  
ဝိပ္ပယူတယူဇူနာ အားဖြင့် သုံးပါး။၏။ ထို....တွင် အတိုအဝိဂတယူဇူနာကို  
ရှေးဦးစွာ ဟောတော်မူ၏။

(၁) ထိုအတို အဝိဂတ သူနှာ၏ သမုပ္ပယူတော်ခန္ဓာ သာဓိပတီစိတ္တာရုပ်အား  
တပ်သော အဓိပတီတရားကိုယ်သုံးပါး၊ လေးပါးတို့တွင် တပါးပါးဟု ဆိုအပ်  
သော သဟောတယာဓိပတီပစ္စည်း။ အလေးအမြတ်ပြုတတ်သော လောဘမူရှုစ်ခု  
အားတပ်သော အလေးအမြတ်ပြုအပ်သော လူမြှုဖြစ်သောနို့ပွဲရုပ် အဋ္ဌာရသဟု  
ဆိုအပ်သော အာရမ္မဏာဓိပတီပစ္စည်း။ ဤတရားတို့သည် အဓိပတီ၊ အတို အဝိ  
ဂတ ပစ္စည်းတပ်သော တရားမည်ကုန်၏။ ထိုကြောင့် ထိုတရားတို့ကို “အဓိပတီ  
အတို အဝိဂတနှင့် အဋ္ဌာ”ဟုသော်ချုပ်တော်၍ ဟောအပ်ကုန်၏။ အဋ္ဌာဟူသော်ကား  
“ကုသလပဒသုံးချက်၊ အကုသလပဒသုံးချက်၊ အဗျာကတောာ အဗျာကတောာ၊  
အဗျာကတောာ အကုသလသုံး”ဟုသည်တည်း။ (ရေးခုနစ်ချက် သဟောတယာဓိပတီ  
ပစ္စည်းကိုကောက်။ အဗျာကတောာ အကုသလသုံး အာရမ္မဏာဓိပတီ ပစ္စည်းကို  
ကောက်။ ဝိဘင်းဟော)။

(၂) ထိုနောင် သနိသာယ သူနှာကို ဟောတော်မူ၏။ ထိုသနိသာယယူဇူနာ၏  
အလုံးစုံသော သဟောတယာဓိပတီပစ္စည်း။ အလေးအမြတ်ပြုတတ်သော လောဘမူ  
မရကာသန္တာလော ငါးချက်အား တပ်သော စုတိစိတ်မှ ပြန်၍ရေသာ်  
တဆုံးခုနစ်ချက်မြောက်သော စိတ်နှင့်အတူညာပါ၍သော အလေးအမြတ်ပြုအပ်  
သော ဟဒယဝတ္ထာဟု ဆိုအပ်သော ဝတ္ထာရမ္မဏာပစ္စည်း။ ဤတရားတို့သည်။။  
“အဓိပတီ နိသာယ အတို အဝိဂတနှင့် အဋ္ဌာ”။၏။ အဋ္ဌာဟူသော်ကား (ယခင်  
အဋ္ဌာအတိုင်း။) အဗျာကတောာ အကုသလသုံး အလေးအမြတ်ပြုတတ်သော  
လောဘမူ မရကာသန္တာလော ငါးချက်အားတပ်သော စုတိစိတ်မှပြန်၍ရေသာ်

ပုဂ္ဂိုလ်မှူးကသချိန်တိရိစ္ဆာ

92R

(၃) ထိန်းနှင့် သနိသာယ ဝိပ္ပယုတ္တ ယဉ်နာကို ဟောတော်မူ၏။ထိသနိသာယ  
ဝိပ္ပယုတ္တသန့်နှင့် သာခံပတိစီတွေလရုပ်အားတပ်သော အခံပတိတရားကိုယ်သုံးပါး၊  
လေပါးတိုင် တပါးပါးဟုဆိုအပ်သော သယောတာခံပတ်ပစ္ည်း။ အလေး  
အမြတ်ပြုတတ်သောလောဘမှ မရဏာသန့်လော။ပါ။ ဟဒယင္တ္တဟူ ဆိုအပ်  
သော ဝတ္ထာရမ္မကပါစွဲ။ ၅၅၍ တရားတို့သည်။ပါ။ “အခံပတိ နိသာယ ဝိပ္ပယုတ္တ<sup>၁</sup>  
အထိ အပိုင်တန္တိ စတ္တာရ”။၏။ ၁၁၁၈ စတ္တာရဟူသော်ကား “ကုသလော အဗျာ  
ကတသာ၊ အကုသလော အဗျာကတသာ၊ အဗျာကတောာ အဗျာကတသာ၊  
အဗျာကတောာ အကုသလေသာ”ဟူသည်တည်း။။ (အဗျာကတောာ အကုသ  
လသု၌ ယခင်အကောက်အတိုင်း။ အလေးအမြတ်ပြုအပ်သော ဝတ္ထာရမ္မကပို့  
ကောက်)။ ၁၁၁၉ မိသာက သုံးချက်ပြု၏။

ပကိုယ်က ယဉ်နာ(၃)

မိသုကလ္လာနှာကို ပေါ်တော်မူသည်၏အခြားများများ ပကိုဏ္ဏက ယဉ်နာကို  
ဟောတော်မူ၏။ ထို....၌ တံ့သော်လည်း အာရမ္မက ဥပဒါသယ ယဉ်နာ၊  
သပုရေဇာတ အထိုး အဝိဂါတ ယဉ်နာ၊ သနံသယ ပုရေဇာတ ပိုပုဇွဲ အထွေ  
အဝိဂါတ ယဉ်နာ အားဖြင့် သုံးပါးအပြေားရှိ၏။ ထို....တွင် အာရမ္မက ဥပဒါသယ  
ယဉ်နာကို ရှေးဦးစွာ ဟောတော်မူ၏။

(၁) ထို...၌အလုံးစုံသော အာရမ္မကာခံပတ်ပစ္စည်း။ ဉှဲတရားတို့သည်။။  
“အခံပတ် အာရမ္မကာ ဥပန္မီယယ်နှင့် သတ္တု”။၏။

(J) ထိန်း၏ သပ္ပရဇာတ အထိ အပိုက် ဖုန်းနာကို ဟောတော်မူ၏။ ထိ...၌ အလေးအမြတ်ပြုတတ်သော လောဘမူရှင်းအားတပ်သော အလေး အမြတ်ပြုအပ်သော ကျွန်းဖြစ်သော ပစ္စပန်းပန္နရပ် အငြားရသာ၍ တရားတို့၏ သည်။ပါ။ “အမိပတ် အာရမ္မာ ဥပန်သော ပုဂ္ဂဇာတ အထိ အပိုက်၏။

(၃) ထိန်းသာင် သနိမုယ ပုဂ္ဂဇာတ စိပ္ပယူတဲ့ ဗုဒ္ဓနာကို ဟောတော်မူ၏။ ထို....၌ အလေးအမြတ်ပြတ်သော လောဘမူ မရဏာသန္တာ ငါးချက်အား တပ်သော စုတိစိတ်မှ ပြန်ရှုရေသာ် တဆုံးခုန်ချက်မြောက်သော စိတ်နှင့်အတူ ညပါ၍သော အလေးအမြတ်ပြအပ်သာ့ ဟဒယဝါဘုဆိုအပ်သော ဝတ္ထာ

ရမ္မာပစ္စည်း။ ဉြှတရားတိသည်။ပါ။ “အဓိပတီ အာရမ္မက နိသယ ဥပနိသယ ပုရေဇာတ ဝိပ္ပယုတ္တ အဖွံ့ အဓိကတန္တီ ကော်”။၏။ ။(ကောက်ပြီ။ ဝိဘင်း ဟောမြဲ)။ ။ပော်လျှက သုံးချက်ပြီး၏။

### သဟာတ ယဉ်နာ (၂၄)

#### ဆန္ဒာဓိပတီ (၆) ချက်

ပကိုဏ်ကယူဇူနာကို ဟောတော်မူသည်၏အခြားမြှုပ် သဟာတ ယဉ်နာကို ဟောတော်မူ၏။ ထို....၌ တုံးသော်လည်း ဆန္ဒာဓိပတီယဉ်နာ၊ စိတ္တာဓိပတီယဉ်နာ၊ ဝိရိယာဓိပတီယဉ်နာ၊ ဝိမံသာဓိပတီယဉ်နာ၊ အားဖြင့်လေးပါး အပြားရှိ၏။ ထို....တွင်ဆန္ဒာဓိပတီ ယဉ်နာကို ရွှေးဦးစွာ ဟောတော်မူ၏။ ။ထို....၌တုံးသော်လည်း အဓိပါကယူဇူနာ၊ သပိပါကယူဇူနာအားဖြင့် နှစ်ပါးအပြားရှိ၏။ ထို....တွင် အဓိပါကယူဇူနာကို ရွှေးဦးစွာ ဟောတော်မူ၏။ ထိုအဓိပါကယူဇူနာ၌တုံးသော်လည်း သမ္မတာနိကယူဇူနာ၊ သအည်မည် သမ္မယုတ္တ ယဉ်နာ၊ သဝိပ္ပယုတ္တ ယဉ်နာ၊ အားဖြင့် သုံးပါးအပြားရှိ၏။ ထို....တွင် သမ္မတာနိက ယဉ်နာကို ရွှေးဦးစွာ ဟောတော်မူ၏။

(၁) ထို....၌သမ္မယုတ္တခန္ဒာ၊ သာဓိပတီစိတ္တရှုပ်အားတပ်သော ဆန္ဒာဓိပတီ၌ ဉြှတရားတိသည်။ပါ။ “အဓိပတီ သဟာတ နိသယ အဖွံ့ အဓိကတန္တီ သတ္တ”။၏။ (သတ္တသရုပ် သဟာတတာဓိပတီအတိုင်း)။

(၂) ထိုနောင် သအည်မည်သမ္မယုတ္တ ယဉ်နာကို ဟောတော်မူ၏။ ထို....၌ သမ္မယုတ္တခန္ဒာအားသာ တပ်သော ဆန္ဒာဓိပတီ။ပါ။ “အဓိပတီ သဟာတ အည်မည် နိသယ သမ္မယုတ္တ အဖွံ့ အဓိကတန္တီ တီးကို”။၏။

(၃) ထိုနောင် သဝိပ္ပယုတ္တယဉ်နာကို ဟောတော်မူ၏။ ထို....၌ သာဓိပတီစိတ္တရှုပ်အား တပ်သော ဆန္ဒာဓိပတီ။ပါ။ “အဓိပတီ သဟာတ နိသယ ဝိပ္ပယုတ္တ အဖွံ့ အဓိကတန္တီ တီးကို”။၏။ ။(အဓိပါကသုံးချက်)။

(၄) အဓိပါကယူဇူနာကို ဟောတော်မူသည်၏ အခြားမြှုပ် သပိပါကယူဇူနာကို ဟောတော်မူ၏။ ထို....၌ တုံးသော်လည်း သမ္မတာနိကယူဇူနာ၊ သအည်မည် သမ္မယုတ္တယဉ်နာ၊ သဝိပ္ပယုတ္တယဉ်နာ ဟူ၍၊ သုံးပါးအပြားရှိ၏။ ထို....တွင် သမ္မတာနိက ယဉ်နာက ရွှေးဦးစွာ ဟောတော်မူ၏။ ထို....သမ္မတာနိက ယဉ်နာ၌ သမ္မယုတ္တခန္ဒာ၊ သာဓိပတီစိတ္တရှုပ်အားတပ်သော ဖို့၍လေးချုပ်ရှိသော ဆန္ဒာဓိပတီ။ပါ။ “အဓိပတီ သဟာတ နိသယ ဝိပါက အဖွံ့ အဓိကတန္တီ ကော်”။၏။

## ပဋိနတ်ရ အနုဆလာမ မိသကသချိုဝါရ

၄၃၅

(၅) ထိနောင် သအည်မည့် သမ္မယုတ္တယူဇ္ဈနာကို ဟောတော်မူ၏။ ထိ...၌ သမ္မယုတ္တခန္ဓာအားသာတပ်ဆော့ ဖို့လေးခုံ့ရှိသော ဆန္ဒာဓိပတီ။ပါ။ “အဓိပတီ သဟလာတ အည်မည့် နိဿာယ ဝိပါက သမ္မယုတ္တ အထို အပိုဂတန္တီ ကော်”။၏။

(၆) ထိနောင် သဝိပယုတ္တယူဇ္ဈနာကို ဟောတော်မူ၏။ ထိ...၌ သာဓိပတီ စိတ္တဇရုပ်အားတပ်သော ဖို့လေးခုံ့ရှိသော ဆန္ဒာဓိပတီ။ပါ။ “အဓိပတီ သဟလာတ နိဿာယ ဝိပါက ပို့ယုတ္တ အထို အပိုဂတန္တီ ကော်”။၏။ ။(သဝိပါက သုံးချက်။ ပေါင်းဆန္ဒာဓိပတီယူဇ္ဈနာ ခြောက်ချက်)။

### စိတ္တာဓိပတီ (၆) ချက်

ဆန္ဒာဓိပတီ ယူဇ္ဈနာကို ဟောတော်မူသည်၏ အခြားမဲ့၌ စိတ္တာဓိပတီ ယူဇ္ဈနာကို ဟောတော်မူ၏။ ထိ...၌ တံ့သော်လည်း အပိုပါကယူဇ္ဈနာ၊ သဝိပါက ယူဇ္ဈနာအားဖြင့် နှစ်ပါးအပြားရှိ၏။ ထိ...၌တွင် အပိုပါကယူဇ္ဈနာကို ရှေးဦးစွာ ဟောတော်မူ၏။ ထိ...၌ တံ့သော်လည်း သမ္မဇားနိကယူဇ္ဈနာ၊ သအည်မည့် သမ္မယုတ္တယူဇ္ဈနာ၊ သဝိပု့ယုတ္တယူဇ္ဈနာ အားဖြင့် သုံးပါးအပြားရှိ၏။ ထိ...၌တွင် သမ္မဇားနိက ယူဇ္ဈနာကို ရှေးဦးစွာ ဟောတော်မူ၏။

(၇) ထိ...၌ သမ္မယုတ္တခန္ဓာ၊ သာဓိပတီစိတ္တဇရုပ်အားတပ်သော စိတ္တာ ဓိပတီ။ပါ။ “အဓိပတီ သဟလာတ နိဿာယ အာဟာရ ကြွဲနှိုယ အထို အပိုဂတန္တီ သတ္တု”။၏။

(၈) ထိနောင် သအည်မည့်သမ္မယုတ္တ ယူဇ္ဈနာကို ဟောတော်မူ၏။ ထိ...၌ သမ္မယုတ္တ ခန္ဓာအားသာတပ်သော စိတ္တာဓိပတီ။ပါ။ “အဓိပတီ သဟလာတ အည်မည့် နိဿာယ အာဟာရ ကြွဲနှိုယ သမ္မယုတ္တ အထို အပိုဂတန္တီ တိကို”။၏။

(၉) ထိနောင် သဝိပယုတ္တ ယူဇ္ဈနာကို ဟောတော်မူ၏။ ထိ သဝိပု့ယုတ္တ ယူဇ္ဈနာ၌ သာဓိပတီစိတ္တဇရုပ်အားတပ်သော စိတ္တာဓိပတီ။ပါ။ “အဓိပတီ သဟလာတ နိဿာယ အာဟာရ ကြွဲနှိုယ ပို့ယုတ္တ အထို အပိုဂတန္တီ တိကို”။၏။ [အပိုပါက သုံးချက်]။

(၁၀) ထိနောင် သဏိပါက ယူဇ္ဈနာကို ဟောတော်မူ၏။ ထိ...၌ တံ့သော်လည်း သမ္မဇားနိကယူဇ္ဈနာ၊ သအည်မည့်သမ္မယုတ္တယူဇ္ဈနာ၊ သဝိပု့ယုတ္တယူဇ္ဈနာ အားဖြင့် သုံးပါးအပြားရှိ၏။ ထိသုံးပါးတို့တွင် သမ္မဇားနိကယူဇ္ဈနာကို ရှေးဦးစွာ ဟောတော်မူ၏။ ထိ...၌ သမ္မယုတ္တခန္ဓာ သာဓိပတီ စိတ္တဇရုပ်အား တပ်သော ဖို့လေးပို့တို့တွင် သမ္မဇားနိကယူဇ္ဈနာကို ရှေးဦးစွာ ဟောတော်မူ၏။ “အဓိပတီ သဟလာတ နိဿာယ ဝိပါက အာဟာရ ကြွဲနှိုယ အထို အပိုဂတန္တီ ကော်”။၏။

၄၃၆

တိကပဋ္ဌသန်း အရကောက်

(၅) ထိနောင် သအည်မည် သမ္ပုယုတ္တယူဇူနာကို ဟောတော်မူ၏။ ထို....၌ သမ္ပုယုတ္တခန္ဓာအားသာ တပ်သော ဖိုလ်စိတ်လေးခုဟု ဆိုအပ်သော စိတ္တာ ဓိပတီ။ပါ။ “အဓိပတီ သဟာာတ အည်မည် နိသာယ ဝိပါက အာဟာရ ကျွန်ုပ် သမ္ပုယုတ္တ အထူး အပိုဂတန္တာ ကော်”။၏။

(၆) ထိနောင် သဝိပုယုတ္တ ယူဇူနာကိုဟောတော်မူ၏။ ထို....၌ သာဓိပတီ စိတ္တာရှုပ်အားတပ်သော ဖိုလ်စိတ်လေးခုဟု ဆိုအပ်သော စိတ္တာဓိပတီ။ပါ။ “အဓိပတီ သဟာာတ နိသာယ ဝိပါက အာဟာရ ကျွန်ုပ် အထူး အပိုဂတန္တာ ကော်”။၏။ ။[သဝိပါက သုံးချက်]။ ။စိတ္တာဓိပတီခြောက်ချက်။

ဝိရယာဓိပတီ (၆) ချက်

စိတ္တာဓိပတီယူဇူနာကို ဟောတော်မူသည်၏ အခြားမဲ့၌ ဝိရယာဓိပတီ ယူဇူနာကို ဟောတော်မူ၏။ ထို....၌ တုံးသော်လည်း အဝိပါက ယူဇူနာ၊ သဝိပါက ယူဇူနာ အားဖြင့် နှစ်ပါးအပြားရှိ၏။ ထို....တွင် အဝိပါကယူဇူနာကို ရှုံးဦးစွာ ဟောတော်မူ၏။ ထို....၌ တုံးသော်လည်း သမ္ပုဋ္ဌာန်ကယူဇူနာ၊ သအည်မည် သမ္ပုယုတ္တယူဇူနာ၊ သဝိပုယုတ္တယူဇူနာ အားဖြင့် သုံးပါးအပြားရှိ၏။ ထို....တွင် သမ္ပုဋ္ဌာန်က ယူဇူနာကို ရှုံးဦးစွာ ဟောတော်မူ၏။

(၇) ထို....၌ သမ္ပုယုတ္တခန္ဓာ သာဓိပတီစိတ္တာရှုပ်အားတပ်သော ဝိရယာ ဓိပတီ။ပါ။ “အဓိပတီ သဟာာတ နိသာယ ကျွန်ုပ် မဂ္ဂ အထူး အပိုဂတန္တာ သတ္တ”။၏။

(၈) ထိနောင် သဝိပုယုတ္တယူဇူနာကို ဟောတော်မူ၏။ ထို....၌ သာဓိပတီ စိတ္တာရှုပ်အားတပ်သော ဝိရယာဓိပတီ။ပါ။ “အဓိပတီ သဟာာတ နိသာယ ကျွန်ုပ် မဂ္ဂ သမ္ပုယုတ္တ အထူး အပိုဂတန္တာ တို့၏”။၏။ [အဝိပါက သုံးချက်]။

(၉) ထိနောင် သဝိပုယုတ္တယူဇူနာကို ဟောတော်မူ၏။ ထို....၌ သာဓိပတီ စိတ္တာရှုပ်အားတပ်သော ဝိရယာဓိပတီ။ပါ။ “အဓိပတီ သဟာာတ နိသာယ ကျွန်ုပ် မဂ္ဂ ဝိပုယုတ္တ အထူး အပိုဂတန္တာ တို့၏”။၏။

(၁၀) အဝိပါကယူဇူနာကို ဟောတော်မူသည်၏ အခြားမဲ့၌ သဝိပါက ယူဇူနာကို ဟောတော်မူ၏။ ထို....၌ တုံးသော်လည်း သမ္ပုဋ္ဌာန်ကယူဇူနာ၊ သအည်မည်သမ္ပုယုတ္တယူဇူနာ၊ သဝိပုယုတ္တယူဇူနာအားဖြင့် သုံးပါးအပြားရှိ၏။ ထို....တွင် သမ္ပုဋ္ဌာန်က ယူဇူနာကို ရှုံးဦးစွာ ဟောတော်မူ၏။ ထို....၌ သမ္ပုယုတ္တခန္ဓာ သာဓိပတီ စိတ္တာရှုပ်အားတပ်သော ဖိုလ်လေးခုံ့ရှိသော ဝိရယာဓိပတီ။ပါ။ “အဓိပတီ သဟာာတ နိသာယ ဝိပါက ကျွန်ုပ် မဂ္ဂ အထူး အပိုဂတန္တာ ကော်”။၏။

(၅) ထို့နောင် သအည်မည်၊ သမ္မယုတ္တုသူဇ္ဈနာကို ဟောတော်မူ၏။ ထို...၌ သမ္မယုတ္တုခန္ဓာအားသာ တပ်သော ဖိုလ်လေးခုံ့ရှိသော ဝိရိယာခံပတီ။ “အဓိပတီ သဟာတ အည်မည် နိဿာ ဝိပါက လျှို့ယ မဂ္ဂ သမ္မယုတ္တ အတ္ထာ အပိုကတန္တိ ကော်”။၏။

(၆) ထို့နောင် သဝိပ္ပယုတ္တုသူဇ္ဈနာကို ဟောတော်မူ၏။ ထို...၌ သာခံပတီ စိတ္တရုပ်အားတပ်သော ဖိုလ်လေးခုံ့ရှိသော ဝိရိယာခံပတီ။ “အဓိပတီ သဟာတ နိဿာ ဝိပါက လျှို့ယ မဂ္ဂ ဝိပ္ပယုတ္တ အတ္ထာ အပိုကတန္တိ ကော်”။၏။ (သဝိပါက သုံးချက်။) ဝိရိယာခံပတီသူဇ္ဈနာ ခြောက်ချက်ပြီး၏။

### ဝိမံသာခံပတီ (၆) ချက်

ဝိရိယာခံပတီစိတ္တရုပ်အားတပ်သော ဖို့ ပို့ဆုံး ဝိမံသာခံပတီ သူဇ္ဈနာကို ဟောတော်မူ၏။ ထို...၌ တံ့သော်လည်း အဝိပါကသူဇ္ဈနာ၊ သဝိပါက သူဇ္ဈနာအားဖြင့် နှစ်ပါးအပြားရှိ၏။ ထို...၌တွင် အဝိပါကသူဇ္ဈနာကို ရှေးဦးစွာ ဟောတော်မူ၏။ ထို...၌ တံ့သော်လည်း သမ္မဋ္ဌာနိကသူဇ္ဈနာ၊ သအည်မည် သမ္မယုတ္တသူဇ္ဈနာ၊ သဝိပ္ပယုတ္တသူဇ္ဈနာ အားဖြင့် သုံးပါးအပြားရှိ၏။ ထို...တွင် သမ္မဋ္ဌာနိကသူဇ္ဈနာကို ရှေးဦးစွာ ဟောတော် မူ၏။

(၇) ထို့နောင် သအည်မည်သမ္မယုတ္တသူဇ္ဈနာကို ဟောတော်မူ၏။ ထို...၌ သမ္မယုတ္တခန္ဓာအားသာတပ်သော ဝိမံသာခံပတီ။ “အဓိပတီ ဟောတ သဟာတ အည်မည် နိဿာ လျှို့ယ မဂ္ဂ အတ္ထာ အပိုကတန္တိ စွဲ”။၏။

(၈) ထို့နောင် သဝိပ္ပယုတ္တသူဇ္ဈနာကို ဟောတော်မူ၏။ ထို...၌ သာခံပတီ စိတ္တရုပ်အားတပ်သော ဝိမံသာခံပတီ။ “အဓိပတီ ဟောတ သဟာတ နိဿာ လျှို့ယ မဂ္ဂ ဝိပ္ပယုတ္တ အတ္ထာ အပိုကတန္တိ စွဲ”။၏။ (အဝိပါက သုံးချက်)။

(၉) အဝိပါကသူဇ္ဈနာကို ဟောတော်မူ၏သည်၏ အခြားမူး၌ သဝိပါက သူဇ္ဈနာကို ဟောတော်မူ၏။ ထို...၌ သမ္မဋ္ဌာနိကသူဇ္ဈနာ၊ သအည်မည်သမ္မယုတ္တ သူဇ္ဈနာ၊ သဝိပ္ပယုတ္တသူဇ္ဈနာအားဖြင့် သုံးပါးအပြားရှိ၏။ ထို...တွင် သမ္မဋ္ဌာနိက သူဇ္ဈနာကို ရှေးဦးစွာ ဟောတော်မူ၏။ ထို...၌ သမ္မယုတ္တခန္ဓာအားသာ သာခံပတီစိတ္တ

(၅) ထိုနောင် သအညုမည သမ္မယတ္ထလ္လန္ဒန္းကို ဟောတော်မူ၏။ ထို....၌ သမ္မယတ္ထခန္ဓာဒားသာတပ်သာ ဖိုလ်လေးချုပ်ရှိသာ ဝီမံသာမီပတ်ပါ။ “အမီပတ် ဟောတဲ့ သဟလာတ အညုမည နှိမ်ယ ဝိပါက ဣ၌၍ယ မဂ္ဂ သမ္မယတ္ထ အတို့ အပိုဂတန္ဒိ ကော်”။၏။

(၆) ထို့နောင် သဝိပ္ပယုတ္တယူဇူနာကို ယောမတ်ဖူး။ ထို....၌ သာမီပတိ စိတ္တဇရုပ်အား တပ်သော ဖိုလ်လေးချွဲခြားသော ဒီးသာမီပတိ။ပါ “အမိပတိ ဂောကု သဟလာတ နှစ်ယယ် ဝိပါက လူ၏၌ယ မရှိ ပိုပ္ပယုတ္တ အဖွဲ့ အဝိဂတ္တ၌ ကော်”။၏။ ။(သဝိပါကသုံးချက်။ ။ပေါင်းရိမ်သာမီပတိယူဇူနာခြောက်ချက်။ သဘာဝတ္ထုံး။ ။ယူဇူနာမီယာကသုံးချက်။ ပက္ကားသုံးချက်-သဟလာတ နှစ်ဆဲ့လေးချက်။ ပေါင်းယူဇူနာသုံးဆယ်)။ ။အမိပတိ ပြီး၏။

ଆଫିଲ୍ଲାର ବିବାହ (୩)

အမိယတိမီသကကို, ဟောတော်မူသည်၏ အခြော့မျှ၌ အနှစ်ရမိသကကို ဟောတော်မူ၏။ ထို....၌ တံ့သော်လည်း သဘာဂ, ယဉ်နှာအသဖြင့် နှစ်ပါး အပြားရှိ၏။ ထို....တွင် သဘာဂကို ရွှေးပိုးစွာ ဟောတော်မူ၏၊ ထို....၌ တံ့သော်လည်း အနှစ်ရမူးသမန္တရသာဂ, ဥပန်သယ်သာစာဂ, အာသေဝနသာဂ, ကမ္မသာဂ, နတ္တံသာဂ, ဝိဂတသာဂအားဖြင့် ခြောက်ပါး အပြားရှိ၏။

(၁-၂) ထို....တွင်သမနန္တရသာကကိုရှေးဦးစွာပောက်မှု၏။ထိုသမနန္တရသာကကျေ ရဟန္တာတိ စုတိစိတ်နှင့်တက္က နောက်နောက်သော နာမက္ခာန္တာအား တပ်သော ရဟန္တာတိ စုတိကြော်သော ရှေးရှေးသော နာမက္ခာန္တာလေးပါး။ ၅၅ တရားတို့သည် အနှစ်ရ၊ သမနန္တရပုဂ္ဂိုလ်နှစ်ဦး တပ်ကုန်၏။ ထိုကြောင့် “အနှစ်ရပုဂ္ဂိုလ်သမနန္တရရေ သလ္ာ”၏။ (ဥပန်သူယ သဘာဝလည်းနည်းတူ)။

(၃) အာသဝနသဘာကို ပဋိမဇ္ဈ၊ ဦးကျော်သွေ့သာ နောက်နောက်  
သွေ့ တောက်ပညာသအားတပ်သွေ့ အဆုံးဇ္ဈာကြုံသွေ့ ရှုံးရှုံးသွေ့  
လောက်ဇ္ဈာ သတ္တစ်ကြားဖြစ်သူဗုပ္ပ။ “အနှစ်ပုပ္ပယာ အာသဝန တိကို” လောက်

(၄) ကမ္မသံ အရှင်နှစ်ရပိုလေးခုအားတော်သော မရှိစေတနာ॥ပ॥  
“အနှစ်ပူဇားက ဘဲ ဘဲ”။။ (ပရေါ ဖလသာ ဝိဘင်းယော)။ ။

( ୨-୮ ) (ଫଳ୍ପିତାର କାମକାରୀ ପ୍ରିୟଙ୍କିତାର୍ଥୀରେ ଯଏହାକାର  
ଫର୍ଦ୍ଦ ଦ୍ୱାରାଫର୍ମିଲାମାର୍କିପି) ॥

### အနှစ်ရ ယဉ်စာ (၃)

သဘာဂကို ဟောတော်မူသည်၏ အခြားမွှဲ့၌ ယဉ်နာကို ဟောတော်မူ၏။  
ထို....၌ တံ့သံ့လည်း သမနှစ်ရ ဥပန်းသုယ နှစ်း ပိုကဗ္ဗနာ၊ သာသေဝန  
သူနာ၊ သကမ္မယူနာ အားဖြင့် သုပါးအပြားရှိ၏။ ထို....တွင် သမနှစ်ရ ဥပ  
န်းသုယ နှစ်း ပိုကဗ္ဗ ယဉ်နာကို ရှုံးဦးစွာ ဟောတော်မူ၏။

(၁) ထို....၌ အလုံးစုံသော အနှစ်ရပုစ္စည်း။ (၅၅ကား အကျဉ်းဆိုနည်း။  
အကျယ်သဘာဂအတိုင်းဆို) ပါ။ “အနှစ်ရ သမနှစ်ရ ဥပန်းသုယ နှစ်း ပိုကဗ္ဗ၌  
သတ္တ”။၏။

(၂) ထိုနောင် သာသေဝနယဉ်နာကို ဟောတော်မူ၏။ ထို....၌ အလုံးစုံသော  
ဘာသေဝနပုစ္စည်းပါ။ “အနှစ်ရ သမနှစ်ရ ဥပန်းသုယ အာသေဝန နှစ်း ပိုကဗ္ဗ၌  
တိကို”။၏။

(၃) ထိုနောင် သကမ္မယူနာကို ဟောတော်မူ၏။ ထို....၌ မဂ္ဂနှစ်ရ ဖိုလ်  
လေးခုအားတပ်သော မဂ္ဂစေတနာ။ပါ။ “အနှစ်ရ သမနှစ်ရ ဥပန်းသုယ ကမ္မ နှစ်း  
ပိုကဗ္ဗ၌ ကော်”။၏။ (သဘာဂခြောက်ချက်)။ ။ (ယဉ်နာ သုံးချက်)။ ။  
(သမနှစ်ရလည်းနည်းတူ)။

အနှစ်ရ ပြီး၏။

### သဟာတ သဘာဂ (၁၄)

သမနှစ်ရမိသကကို ဟောတော်မူသည်၏ အခြားမွှဲ့၌ သဟာတမိသက  
ကိုဟောတော်မူ၏။ ထို....၌ တံ့သံ့လည်း သဘာဂ၊ ယဉ်နာအားဖြင့် နှစ်ပါး  
အပြားရှိ၏။ ထို....တွင် သဘာဂကို ရှုံးဦးစွာ ဟောတော်မူ၏။ ထို....၌ တံ့သံ့  
လည်း သဟာတမူ ဟေတုသဘာဂ၊ အဓိပတီသဘာဂ၊ အညာမညာသဘာဂ၊ နှီးသုယ  
သဘာဂ၊ ကမ္မသဘာဂ၊ ဝိပါကသဘာဂ၊ အာဟာရသဘာဂ၊ ဇူနှိုင်သဘာဂ၊ စျာန  
သဘာရာ အဂ္ဂသဘာဂ၊ သမ္မယူတ္ထသဘာဂ၊ ဝိပုယူတ္ထသဘာဂ၊ အတ္ထသဘာဂ၊ အဝိဂတ  
သဘာဂ အားဖြင့် တဆုံးပေးပါး အပြားရှိ၏။ ထို....တွင် သဟာတမူ ဟေတု  
သဘာဂကို ရှုံးဦးစွာ ဟောတော်မူ၏။

(၁) ထို....၌ သမ္မယူတ္ထခန္ဓာ၊ သဟိတ်စိတ္ထဇူပ်၊ သဟိတ်ပဋိသန္ဓကမ္မဇူပ်  
အားတပ်သော ဟိတ်ခြောက်ပါး၊ ၅၅တရားတို့သည်။ပါ။ “သဟာတပုစ္စယာ  
ဟေတုယာ သတ္တ”။၏။

(၂) အဓိပတီသဘာဂ၌ အလုံးစုံသော သဟာတသာဓိပတီပစ္စည်း(အကျယ်  
ဆိုမြဲ)။ပါ။ “သဟာတပုစ္စယာ အဓိပတီယာ သတ္တ”။၏။

၄၀

## တိကပ္ပဋ္ဌာန်း အရကောက်

(၃) အညမညသဘာကြုံ အလုံးစုံသော အညမညပစ္စည်း။ပါ။ သဟဇာတ ပစ္စယာ အညမညေ တိကို”။၏။

(၄) နိသာယသဘာကြုံ အလုံးစုံသော သဟဇာတ နိသာယပစ္စည်း။ပါ။ “သဟဇာတပစ္စယာ နိသာယေ နှင့်”။၏။

(၅) ကမ္မသဘာကြုံ သမဗယုတ္တခန္ဓာ၊ စိတ္တဇရုပ်, ပဋိသန္ဓကမ္မဇရုပ် အား တပ်သော စေတနာဟုဆိုအပ်သော ဗဟဇာတကမ္မပစ္စည်း။ပါ။ “သဟဇာတပစ္စယာ ကမ္မသတ္တ”။၏။

(၆) ဝိပါကသဘာကြုံ အချင်းချင်းအားငြင်း၊ အချင်းချင်းနာမက္ခနာ၊ စိတ္တဇရုပ်, ပဋိသန္ဓကမ္မဇရုပ်အားငြင်း တပ်သော အလုံးစုံသော ဝိပါက်ပဝတ္ထိ, ပဋိသန္ဓနာမက္ခနာလေးပါး။ ဟဒယဝတ္ထိအားတပ်သော ပရာဝေါကာရ ပဋိသန္ဓနာမက္ခနာလေးပါး။ပါ။ “သဟဇာတပစ္စယာ ဝိပါကေ ကော်”။၏။

(၇) အာဟာရသဘာကြုံ သမဗယုတ္တခန္ဓာ၊ စိတ္တဇရုပ်, ပဋိသန္ဓကမ္မဇရုပ် အားတပ်သော ဖသာ, စေတနာ, ဝိညာဉ်။ ဂုဏ်တရားဘို့သည်။ပါ။ “သဟဇာတပစ္စယာ အာဟာရေ သတ္တ”။၏။

(၈) ကျွန်ုယသဘာကြုံ သမဗယုတ္တခန္ဓာ၊ စိတ္တဇရုပ်, ပဋိသန္ဓကမ္မဇရုပ်အား တပ်သော နာမ်ကြောနရှုပါးဟုဆိုအပ်သော သဟဇာတတိကျွန်ုယပစ္စည်း။ပါ။ “သဟဇာတပစ္စယာ ကျွန်ုယေ သတ္တ”။၏။

(၉) ရျာနသဘာကြုံ သမဗယုတ္တခန္ဓာ၊ စိတ္တဇရုပ်, ပဋိသန္ဓကမ္မဇရုပ်အား တပ်သော ရျာနင်တရားကိုယ် ငါးပါး။ပါ။ “သဟဇာတပစ္စယာ ရျာနန သတ္တ”။၏။

(၁၀) မရှုသဘာကြုံ သမဗယုတ္တခန္ဓာ၊ သဟိတ်စိတ္တဇရုပ်, သဟိုပပဋိသန္ဓကမ္မဇရုပ်အားတပ်သော မရှုင်တရားကိုယ်ကိုးပါး။ပါ။ “သဟဇာတပစ္စယာ မရှု သတ္တ”။၏။

(၁၁) သမဗယုတ္တသဘာကြုံ အလုံးစုံသော သမဗယုတ္တပစ္စည်း။ပါ။ “သဟဇာတပစ္စယာ သမဗယုတ္တ တိကို”။၏။

(၁၂) သဟဇာတာမူးပြုယုတ္တသဘာကြုံ အလုံးစုံသော သဟဇာတပဝါယုတ္တပစ္စည်း။ပါ။ “သဟဇာတာမူးပြုယုတ္တ တိကို”။၏။

(၁၃-၁၄) (အတ္ထသဘာ၊ အပိုကသဘာကြုံ သဟဇာတအတိုင်း) “သဟဇာတပစ္စယာ အတ္ထိယာ နှင့်အပိုကတေ နှင့်”။၏။

## ပဉာဂါရ အန္တလာမ မိသကသချုပ်ဂါရ

၄၈

### သဟဇာတ ယဉ်နာ (၁၀)

သဘာကကို ဟောတော်မူသည်၏ အခြားမူ၌ ယဉ်နာကို ဟောတော်မူ၏။ ထို....၌ တုံးသော်လည်း အဝိပါက ယဉ်နာ သဝိပါက ယဉ်နာအားဖြင့်နှစ်ပါးအပြား ရှု၏။ ထို....တွင် အဝိပါက ယဉ်နာကို ရှုံးစွာ ဟောတော်မူ၏။ ထို....၌ တုံးသော်လည်း သမ္မတာနိက ယဉ်နာ သအည်မည် ယဉ်နာ၊ သအည်မည် သမ္မယုတ္တ ယဉ်နာ၊ သဝိပါယုတ္တ ယဉ်နာ၊ သအည်မည်ပုံယုတ္တယဉ်နာ အားဖြင့် ငါးပါးအပြားရှု၏။ ထို....တွင် သမ္မတာနိက ယဉ်နာကို ရှုံးစွာ ဟောတော်မူ၏။ ။

(၁) ထို....၌ အချင်းချင်းအားငြင်းအချင်းချင်းချင်းနာမက္ခာနာ၊ စီတ္ထာရှုပုံပဋိသန္တကမ္မလရှုံးအားငြင်းတပ်သော အလုံးစုံသော ပဝတ္တိ၊ ပဋိသန္တနာမက္ခာနာလေးပါး၊ အချင်းချင်းအားငြင်း၊ ဥပါဒါရှုပါအားငြင်း တပ်သော မဟာဘုတ်လေးပါး၊ အချင်းချင်းအားတပ်သော ပဉာဏ်ကောရ ပဋိသန္တနာမက္ခာနာ၊ ဟဒယဝတ္ထူ။ ဤတရားတို့သည်။ပါ။ “သဟဇာတ နိသာယ အတ္ထိ အဝိဂတန္တိ နံဝါ”။၏။

(၂) ထို့နောင် သအည်မည် ယဉ်နာကို ဟောတော်မူ၏။ ထို....၌ အချင်းချင်းအားတပ်သော အလုံးစုံသော ပဝတ္တိ၊ ပဋိသန္တနာမက္ခာနာလေးပါး၊ အချင်းချင်းအားတပ်သော မဟာဘုတ်လေးပါး။ အချင်းချင်းအားတပ်သော ပဉာဏ်ကောရ ပဋိသန္တနာမက္ခာနာ၊ ဟဒယဝတ္ထူ။ပါ။ “သဟဇာတ အည်မည် နိသာယ သမ္မယုတ္တ အတ္ထိ အဝိဂတန္တိ တိကို”။၏။

(၃) ထို့နောင် သအည်မည် သမ္မယုတ္တ ယဉ်နာကို ဟောတော်မူ၏။ ထို....၌ စီတ္ထာရှုပ်၊ ပဋိသန္တကမ္မလရှုပ်အားတပ်သော အရှုပပိပါက်လေးခါ၊ ဒွေ့ပဉာဏ်သာ၍ တဆယ်၊ ရဟန်ဘတ္တိ စုတိကြော်သော ပဉာဏ်ကောရ ဟာတ္တိ၊ ပဋိသန္တနာမက္ခာနာလေးပါး။ အချင်းချင်းအားတပ်သော ပဉာဏ်ကောရ ပဋိသန္တနာမက္ခာနာ၊ ဟဒယဝတ္ထူ။ပါ။ “သဟဇာတ နိသာယ ဝိပ္ပယုတ္တ အတ္ထိ အဝိဂတန္တိ တိကို”။၏။

(၄) ထို့နောင် သအည်မည် ဝိပ္ပယုတ္တ ယဉ်နာကို ဟောတော်မူ၏။ ထို....၌ စီတ္ထာရှုပ်၊ ပဋိသန္တကမ္မလရှုပ်အားတပ်သော ပဉာဏ်ကောရ ပဋိသန္တနာမက္ခာနာ၊ ဟဒယဝတ္ထူ။ပါ။ “သဟဇာတ အည်မည် နိသာယ ဝိပ္ပယုတ္တ အတ္ထိ အဝိဂတန္တိ ကော်”။၏။ [အဝိပါက ငါးချက်]။

သင်ပါက(၅) ချက်

အဝိပါက ယဉ်နာကို ဟောတော်မူသည်၏ အခြားမျှေး သဝိပါက ယဉ်နာကို ဟောတော်မူ၏။ ထို....၌ တုံးသော်လည်း သုဇွှောနိကယဉ်နာ၊ သအညာမည့် ယဉ်နာ၊ သအညာမည့်သမ္မတုတ္ထ ယဉ်နာ၊ သဝိပ္ပယုတ္ထ ယဉ်နာ၊ သအညာမည့်ဝိပ္ပယုတ္ထ ယဉ်နာအားဖြင့် ဂါးပါးအပြားရှု၏။ ထို....တွင် သုဇွှောနိက ယဉ်နာကို ရှေ့နီးစွာ ဟောတော်မူ၏။

(၁) ထိသဗ္ဗာဗျာနှင့်က ပူဇ္ဈနာ၌ အချင်းချင်းအားလုံး၊ အချင်းချင်းနာမက္ခာနာ၊ စီတ္ထဇာပ်၊ ပစ္စာသနေကမ္မားရုပ်အားလုံးတပ်သော အလုံးစုံသော ဝိပါက် ပဝတ္ထာ၊ ပစ္စာသနေ နာမက္ခာနာလေးပါး ဟဒယဝတ္ထာအားတပ်သော ပေါ ဝေါကာရ ပစ္စာသနေနာမက္ခာနာလေးပါးပါ။ “သဟာဏာတ နှိသာယ ဝိပါက အထွ အပိုကတန်း ကော်”။ ၆၅။

(J) ထို့နောင် သအည်မည် ယဉ်နာကို ယောတော်မူ၏။ ထို....၌  
အချင်းချင်းအားတပ်သော အလုံးစုံသော ဝိပါက် ပတ္တိ၊ ပဋိသန္တ နာမက္ခနာ  
လေးပါး၊ ဟဒယဝတ္ထုမှားတပ်သော ပုဂ္ဂဝါကာရပါနိသန္တ နာမက္ခနာ  
လေးပါး၊ပါ။ “သဟာတာ အည်မည် နိသာယ ဝိပါက အတ္ထ အပိုကတန္ထိ  
ကော်”။၏။

(၃) ထို့နောက် သအည်မည် သမ္မုယူတဲ့ ပုဂ္ဂနာကို ယောတော်မူ၏။ ထို....၌ အချင်းချင်းအားတပ်သော အလုံးစုံသော ဝိပါက် ပဝတ္ထု ပရိုသန္တေ နာမဏ္ဍာန္တာ လောပါး။ပါ။ “သဟလာတ အည်မည် နိသယ ဝိပါက သမ္မုယူတဲ့ အထွေ အပိုတော် ကော်”။ ၏။

(၄) ထို့နောင် သဝိပ္ပယုဂ္ဂ ယူရနှာကို ယောတော်မြဲ၏။ ထို...၌ စီအွှေးလျပ်  
ပဋိသန္တာ ကမ္မဇာရုပ်အားတပ်သော ပညောကာရ ဝိပါက် ဝတ္ထိ ပဋိသန္တာ  
နှုန်းမက္ခာနှုန်းလေးပါ။ ဟဒယဝဏ္ဏအားတပ်သော ပညောကာရ ပဋိသန္တာ  
နှုန်းမက္ခာနှုန်းလေးပါးပါ။ “သဟဇာတ နိသာယ ဝိပါက ဝိပ္ပယုဂ္ဂ အထိ အပိုကတန္တ  
ကော်”။ ၏။

(၅) ထို့နောင် သအည်မည့် ပို့ယူတ္ထ သူဇ္ဈနာကို ဟောတော်မူ၏။  
 ထို....၌ ဟဒယဝတ္ထုအားတပ်သော ပဋိတောကာရ ပစိုးသွေ့ နာမက္ခနား၍။  
 “သဟာတာ အည်မည့် နိသာယ ပိုပါက ပို့ယူတ္ထ အတ္ထိ အပိုဂတန္တိ ကော်”။  
 ၏။ [သပိပါကြီးချက်။ ။သဘာဂတဆွဲလေးချက်။ ။သူဇ္ဈနာဆယ်  
 ချက်။] ။သဟာတာပြီး၏။

### အညမညသဘာဂ (၁၄) ချက်

သဟဇာတမိသကကို ဟောတော်မူသည်၏အခြားမူး၌ အညမညမိသကကို ဟောတော်မူ၏။ ထို....၌ တုံးသော်လည်း သဘာဂ, ယဉ်နာအားဖြင့် နှစ်ပါး အပြားရှိ၏။ ထို....တွင် သဘာကဂို။ ၏။ ထို....၌ တုံးသော်လည်း အညမညမူ ဟောတုသဘာဂ, အဓိပတိသဘာဂ, သဟဇာတသဘာဂ, နှီးသယသဘာဂ, ကမ္မသဘာဂ, ဝိပါကသဘာဂ, အာဟာရသဘာဂ, ဗြို့ယသဘာဂ, စျောန-သဘာဂ, မဂ္ဂသဘာဂ, သမ္မယူတ္ထသဘာဂ, ဝိပြယူတ္ထသဘာဂ, အဆိုသဘာဂ, အစိဂတသဘာဂ, အားဖြင့် တဆုံးလေးပါး အပြားရှိ၏။

(၁) ထို....တွင် ယော်ဆုံးသဘာကဂို ရွှေးဦးစွာ ဟောတော်မူ၏။ ထို....၌ သမ္မယူတ္ထခန္ဓာ၊ ဟဒယဝတ္ထအားတပ်သော ဟိတ်ခြောက်ပါး။။ပါ။ “အညမည-မူယာ ဟောတုယာ တိကို”။၏။

(၂) အဓိပတိ သဘာကျို သမ္မယူတ္ထခန္ဓာအားတပ်သော အဓိပတိတစ္ဆေးကိုယ် ဆုံးပါး၊ လေးပါးတို့၌၍ တပါးပါး။။ပါ။ “အညမညပစ္စယာ အဓိပတိယာ တော်”။၏။

(၃၄) သဟဇာတ သဘာကျို အလုံးစုံသော အညမည-နွှည်း။။ပါ။ “အည-မညပစ္စယာ သဟိအာတေ တိကို”။၏။ နှီးသယေ တူပြီ။

(၅) ကမ္မ သဘာကျို သမ္မယူတ္ထခန္ဓာ ဟဒယဝတ္ထအား ဘပ်သော အောနာ။။ပါ။ “အညမညမူယာ ကမ္မ တော်”။၏။

(၆) ဝိပါက သဘာကျို အချင်းမျင်းအား တပ်သော အလုံးစုံသော ပို့ကို ပဝတ္ထု ပစ္စသန္တ နာမက္ခာန္တာလေးပါး။။ ဟဒယဝတ္ထအားတပ်သော ပဋိဓါတ် ကာရ ပစ္စသန္တ နာမက္ခာန္တာ။။ပါ။ “အညမညပစ္စယာ ဝိပါကေ ကော်”။၏။

(၇) အာဟာရ သဘာကျို သမ္မယူတ္ထခန္ဓာ၊ ဟဒယဝတ္ထအား တပ်သော နာမ် အားအာဟာရသုံးပါး။။ပါ။ “အညမညပစ္စယာ အာဟာရေ တိကို”။၏။

(၈) ဗြို့ယ သဘာကျို သမ္မယူတ္ထခန္ဓာ၊ ဟဒယဝတ္ထအား တပ်သော နာမ် လွှဲနှုန်းပါး။။ပါ။ “အညမညပစ္စယာ ဗြို့ယ တိကို”။၏။

(၉) စုံးနှုန်း သဘာကျို သမ္မယူတ္ထခန္ဓာ၊ ဟဒယဝတ္ထအား တပ်သော စျောန် တစ္ဆေးကိုယ်ငါးပါး။။ပါ။ “အညမညပစ္စယာ စုံးနှုန်း”။၏။

(၁၀) မဂ္ဂ သဘာကျို သမ္မယူတ္ထခန္ဓာ၊ ဟဒယဝတ္ထအား တပ်သော မဂ္ဂ၏ တစ္ဆေးကိုယ် ကိုးပါး။။ပါ။ “အညမညပစ္စယာ မဂ္ဂ ဟိတ်”။၏။

## တိကပဋ္ဌန်း အရကောက်

(၁) သမ္မယုတ္တ သဘာဂါ၍ အချင်းချင်းအားတပ်သော အလုံးစုံသော ပဝတ္ထိ  
ပဋိသန္ဓာ နာမက္ခန္ခာလေးပါး။ပါ။ “အညမညပစ္စယာ သမ္မယုတ္တ တိကို”။၏။

(၂) ဝိပ္ပယုတ္တ သဘာဂါ၍ အချင်းချင်းအားတပ်သော ပွဲဝေါကာရ  
ပဋိသန္ဓာ နာမက္ခန္ခာလေးပါး၊ ဟဒယဝတ္ထူ။ပါ။ “အညမညပစ္စယာ ဝိပ္ပယုတ္တ  
ကံ”။၏။ ။(ပဋိသန္ဓာကော ခန္ဓာ ထွေ့သာ ဝတ္ထု ခန္ဓာန်။ ဝိဘင်းဟော)။

(၃-၄) အထိ သဘာဂါ၊ အပိုကတသဘာဂါ၊ ဤနှစ်ပါးကို အညမညအတိုင်း  
ဟော။ တိကို။၏။ ။သဘာဂါ ပြီး၏။

## အညမည ယဉ်နာ (၅) ချက်

သဘာဂါ၍ ဟောတော်မူသည်၏ အခြားမဲ့၌ ယဉ်နာကို ဟောတော်မူ၏။  
ထို....၌ တုံးသော်လည်း အပိုက ယဉ်နာ၊ သဝိပါက ယဉ်နာအားဖြင့် နှစ်ပါး  
အပြားရှိ၏။ ထို....တွင် အပိုက ယဉ်နာကို ရှေးဦးစွာ ဟောတော်မူ၏။ ထို....၌  
တုံးသော်လည်း သမ္မဋ္ဌာန်က ယဉ်နာ၊ သသမ္မယုတ္တ ယဉ်နာ၊ သဝိပ္ပယုတ္တ ယဉ်နာ  
အားဖြင့် သုံးပါးအပြားရှိ၏။ ထို....တွင် သမ္မဋ္ဌာန်က ယဉ်နာကို ရှေးဦးစွာ  
ဟောတော်မူ၏။

(၁) ထို....၌ အချင်းချင်းအားတပ်သော အလုံးစုံသော ပဝတ္ထိ ပဋိသန္ဓာ  
နာမက္ခန္ခာလေးပါး၊ အချင်းချင်းအားတပ်သော မဟာဘုတ်လေးပါး၊ အချင်းချင်း  
အားတပ်သော ပွဲဝေါကာရ ပဋိသန္ဓာနာမက္ခန္ခာ၊ ဟဒယဝတ္ထူ။ပါ။ “အညမည  
သဟာတ နိသာယ အထွေး အပိုကတန္တ တိကို”။၏။

(၂) ထို့နောင် သသမ္မယုတ္တ ယဉ်နာကို ဟောတော်မူ၏။ ထို....၌ အချင်း  
ချင်းအားတပ်သော အလုံးစုံသော ပဝတ္ထိ ပဋိသန္ဓာ နာမက္ခန္ခာ၊ ဟဒယဝတ္ထူ။ပါ။  
“အညမည သဟာတ နိသာယ သမ္မယုတ္တ အထွေး အပိုကတန္တ တိကို”။၏။ (အပိုက  
သုံးချက် ပြီး၏။)

## သဝိပါက (၃) ချက်

အပိုက ယဉ်နာကို ဟောတော်မူသည်၏ အခြားမဲ့၌ သဝိပါက ယဉ်နာကို  
ဟောတော်မူ၏။ ထို....၌ တုံးသော်လည်း သမ္မဋ္ဌာန်က ယဉ်နာ၊ သသမ္မယုတ္တ ယဉ်နာ၊  
သဝိပ္ပယုတ္တ ယဉ်နာအားဖြင့် သုံးပါးအပြား ရှိ၏။ ထို....တွင် သမ္မဋ္ဌာန်က ယဉ်နာ  
ကို ရှေးဦးစွာ ဟောတော်မူ၏။

## ပဋိတိရ အနုလော့ မိသကသချို့တိရ

၄၀၅

(c) ထို....၌ အချင်းချင်းအားတပ်သော အလုံးစုံသော ဝိပါက် ပဝတ္ထိ  
ပဋိသန္ဓာ နာမက္ခန္ဓာလေးပါး။ ဟဒယဝတ္ထုအားတပ်သော ပဋိဝေါကာရ ပဋိသန္ဓာ  
နာမက္ခန္ဓာလေးပါးပါ။ “အညမည သဟာတ နိသယ ဝိပါက အတ္ထိ အပိုဂတန္တိ  
ကော်”။၏။

(j) ထို့နောင် သသမွယ့်တ္ထ ယဉ်နာကို ဟောတော်မူ၏။ ထို....၌ အချင်းချင်း  
အားတပ်သော အလုံးစုံသော ဝိပါက် ပဝတ္ထိ ပဋိသန္ဓာ နာမက္ခန္ဓာလေးပါးပါ။ ပါ။  
“အညမည သဟာတ နိသယ ဝိပါက သမွယ့်တ္ထ အတ္ထိ အပိုဂတန္တိ  
ကော်”။၏။

(k) ထို့နောင် သဝပ္ပါယ့်တ္ထ ယဉ်နာကို ဟောတော်မူ၏။ ထို....၌ ဟဒယ  
ဝတ္ထုအားတပ်သော ပဋိဝေါကာရ ပဋိသန္ဓာ နာမက္ခန္ဓာလေးပါးပါ။ ပါ။ “အညမည  
သဟာတ နိသယ ဝိပါက ဝပ္ပါယ့်တ္ထ အတ္ထိ အပိုဂတန္တိ ကော်”။၏။ (သဝပ္ပါက  
သုံးချက် ပေါင်းခြားက်ချက်။ ။သဘာဂ တဆဲလေးချက်။ ယဉ်နာခြားက်  
ချက်)။ ။အညမည ပြီး၏။

### နိသယ သဘာဂ (၁၃)

အညမညမိသယကို ဟောတော်မူသည်၏ အခြားမျှ၌ နိသယ မိသကကို  
ဟောတော် မူ၏။ ထို....၌ တံ့သော်လည်း သဘာဂ, ယဉ်နာအားဖြင့် နှစ်ပါး  
အပြားရှိ၏။ ထို....တွင် သဘာဂကို ရွှေးဦးစွာ ဟောတော်မူ၏။ ထို....၌  
တံ့သော်လည်း နိသယမူ ဟောတုသဘာဂ, အာရမ္မဏသဘာဂ, အဓိပတိသဘာဂ,  
သဟာတသဘာဂ, အညမညသဘာဂ, ဥပန်သယသဘာဂ, ပုရေဇာတသဘာဂ,  
ကမ္မသဘာဂ, ဝိပါကသဘာဂ, အာဟာရသဘာဂ, အဲနှိုးသဘာဂ, စျောနသ  
ဘာဂ, မဂ္ဂသဘာဂ, သမွယ့်တ္ထသဘာဂ, ဝပ္ပါယ့်တ္ထသဘာဂ, အတ္ထိသဘာဂ,  
အပိုဂတသဘာဂအားဖြင့် တဆဲခုနှစ်ပါး အပြားရှိ၏။ ထို....တွင် နိသယမူ  
ဟောတုသဘာဂကို ရွှေးဦးစွာ ဟောတော်မူ၏။

(c) ထို....၌ သမွယ့်တ္ထခန္ဓာ သဟိတ်စိတ္ထလရုပ်, သဟိတ်ပဋိသန္ဓာကမ္မလရုပ်  
အားတပ်သော ဟိတ်ခြားက်ပါးပါ။ “နိသယပစ္စယာ ဟောတုယာ သတ္ထ”။၏။

(j) အာရမ္မဏသဘာဂ၏ မနောဒ္ဓာဂျာဝါး မရဏာသန္ဓာလောင်းချက်၊  
တဒါရိအားတပ်သော စုတိစိတ်မှပြန်ရှိရေသာ် တဆဲခုနှစ်ချက် မြောက်သော  
၁၁၈ ၁၁၉

(၃) အမိပတိသဘာဂါ၍ သမ္မယုတ္တခန္ဓားသာမိပတိစိတ္တလရှုပ်အားတပ်သော အမိပတိတရားကိုယ်သုံးပါး၊ လေးပါးဟု ဆိုအပ်သော သဟ ၏တာဝန်မှုတိပိုဒ္ဓည်း။ အလေးအမြတ် ပြုတတ်သော လောဘမူ မရကာသန္တလောင့် ချက်အားတပ်သော။ပါ။ အလေးအမြတ် ပြုအပ်သော ဟဒယဝတ္ထုဟု ဆိုအပ် သော ဝတ္ထာရမွှေ့ကဗျာပစ္စည်း။ပါ။ “နိသာယပစ္စယာ အမိပတိယ၊ အငြွှေ”။၏။

(၄) သဟဇာတသဘာဂါ၍ အလုံးစုံသော သဟလာတပစ္စည်း။ (အကျယ် ဆိုမြှေ့မြှေ့)။ပါ။ “နိသာယပစ္စယာ သဟလာတေ နှစ်”။၏။

(၅) အညမညသဘာဂါ၍ အလုံးစုံသော အညမညပစ္စည်း။ပါ။ “နိသာယ ပစ္စယာ အညမညေ တီကို”။၏။

(၆) ဥပနိသာယသဘာဂါ၍ အလေးအမြတ် ပြုတတ်သော လောဘမူ မရကာသန္တလောင့် ချက်အားတပ်သော။ပါ။ အလေးအမြတ် ပြုအပ်သော ဟဒယဝတ္ထုဟု ဆိုအပ်သော ဝတ္ထာရမွှေ့ကဗျာပစ္စည်း။ပါ။ “နိသာယပစ္စယာ ဥပနိသာယ ကော်”။၏။

(၇) ပုဂ္ဂရလာတသဘာဂါ၍ ပွဲဝေါကာရား၌ အရှပဝိပိုက်လေးခုကြုံသော သတ္တဝါညာဏာတ်အားတပ်သော ဆဝတ္ထုဟု ဆိုအပ်သော ပုဂ္ဂရလာတ နိသာယ ပစ္စည်း။ပါ။ “နိသာယပစ္စယာ ပုဂ္ဂရလာတေ တီကို”။၏။

(၈) ကမ္မသဘာဂါ၍ အလုံးစုံသော သဟလာတကမ္မပစ္စည်း။ပါ။ နိသာယ ပစ္စယာ ကမ္မ သတ္တ”။၏။

(၉) ပိပါကသဘာဂါ၍ အလုံးစုံသော ပိပါကပစ္စည်း (အကျယ်ဆိုမြှေ့မြှေ့)။ပါ။ “နိသာယပစ္စယာ ပိပါကေ ကော်”။၏။

(၁၀) အာဟာရသဘာဂါ၍ အလုံးစုံသော သဟလာတ အာဟာရပစ္စည်း။ပါ။ “နိသာယပစ္စယာ အာဟာရေ သတ္တ”။၏။

(၁၁) ဣ၌ယသဘာဂါ၍ အလုံးစုံသော သဟလာတ၌၌ယ၊ ပုဂ္ဂရလာတ၌၌ယ ပစ္စည်း။ပါ။ “နိသာယပစ္စယာ ဣ၌ယ သတ္တ”။၏။

(၁၂) ဈာနသဘာဂါ၍ အလုံးစုံသော ဈာနပစ္စည်း။ ဉြတရားတို့သည်။ပါ။ “နိသာယပစ္စယာ ဈာနေ သတ္တ”။၏။

(၁၃) မဂ္ဂသဘာဂါ၍ အလုံးစုံသော မဂ္ဂပစ္စည်း။ပါ။ “နိသာယပစ္စယာ မဂ္ဂ သတ္တ”။၏။

(၁၄) သမ္မယုတ္တသဘာဂါ၍ အလုံးစုံသော သမ္မယုတ္တပစ္စည်း။ပါ။ “နိသာယ ပစ္စယာ သမ္မယုတ္တ တီကို”။၏။

ပဉာဏ်ရှိ အနုလောမ မိသာကသချုပ်၏ရှိ

၄၈၃

(၁၅) ဝိပ္ပယုတ္တသဘာကြုံ အလုံးစုံသော သဟဇာတဝိပ္ပယုတ္တ, ပုဂ္ဂဇာတ၊ ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စည်းပါ။ “နိသာယပစ္စယာ ဝိပ္ပယုတ္တ ပဉာဏ်”။၏။

(၁၆-၁၇) အတ္ထာသဘာကြုံ အလုံးစုံသော သဟဇာတနိသာယ, ပုဂ္ဂဇာတ-နိသာယပစ္စည်းပါ။ “နိသာယပစ္စယာ အတ္ထိယာ တေရသ”။၏။ ။အပိုဂတ်လည်းအတူ ။သဘာကပြီး၏။

နိသာယ ယဉ်နာ (၂၀)

မိသာက (၆)

သဘာကကို ဟောတော်မူသည်၏အခြားမဲ့၌ ယဉ်နာကို ဟောတော်မူ၏။ ထို....၌ တံ့သော်လည်း မိသာကယဉ်နာ, ပက်ကြက ယဉ်နာ, သဟဇာတ ယဉ်နာ အားဖြင့် ဆုံးပါးအပြားရှိ၏။ ထို....တွင် မိသာက ယဉ်နာကို ရှေးဦးစွာ ဟောတော်မူ၏။ ထို....၌ တံ့သော်လည်း အတ္ထိ အပိုဂတ် ယဉ်နာ, သာခိပတ် ယဉ်နာ, သဏ္ဌာန်၌ယ ယဉ်နာ, သဝိပ္ပယုတ္တ ယဉ်နာ, သာခိပတ် ဝိပ္ပယုတ္တ ယဉ်နာ, သဏ္ဌာန်၌ယ ဝိပ္ပယုတ္တ ယဉ်နာ အားဖြင့် ခြောက်ပါးအပြားရှိ၏။ ထို....တွင် အတ္ထိ အပိုဂတ် ယဉ်နာကိုရှေးဦးစွာ ဟောတော်မူ၏။

(၁) ထို....၌ အလုံးစုံသော သဟဇာတနိသာယပစ္စည်း။ ပုဂ္ဂဇာတနိသာယ-ပစ္စည်း။ ကြုံတရားတို့သည်းပါ။ “နိသာယ အတ္ထိ အပိုဂတ်နှင့် တေရသ”။၏။

(၂) ထို့နောင် သာခိပတ် ယဉ်နာကို ဟောတော်မူ၏။ ထို....၌ အလုံးစုံ သော သဟဇာတာခိပတ်ပစ္စည်း။ အလေးအမြတ်ပြုတတ်သော လောဘမူ မရဏာသန္တဇော ငါးချက်အားတပ်သော။ပါ။ ဟဒယုဝတ္ထုဟု ဆိုအပ်သော ဝတ္ထာရမ္မဏပစ္စည်းပါ။ “နိသာယ အခိပတ် အတ္ထိ အပိုဂတ်နှင့် အဋ္ဌ”။၏။

(၃) ထို့နောင် သဏ္ဌာန်၌ယ ယဉ်နာကို ဟောတော်မူ၏။ ထို....၌ အလုံးစုံ သော သဟဇာတို့၌ယပစ္စည်းပါ။ “နိသာယ ဏ္ဏ၌ယ အတ္ထိ အပိုဂတ်နှင့် သတ္တ”။၏။

(၄) ထို့နောင် သဝိပ္ပယုတ္တ ယဉ်နာကို ဟောတော်မူ၏။ ထို....၌ အလုံးစုံ သော သဟဇာတဝိပ္ပယုတ္တ, ပုဂ္ဂဇာတဝိပ္ပယုတ္တပစ္စည်းပါ။ “နိသာယ ဝိပ္ပယုတ္တ အတ္ထိ အပိုဂတ်နှင့် ပဉာဏ်”။၏။

(၅) ထို့နောင် သာခိပတ် ဝိပ္ပယုတ္တ ယဉ်နာကို ဟောတော်မူ၏။ ထို....၌ သာခိပတ် စီတ္ထဇူပ်အားတပ်သော အခိပတ်တရားကိုယ် သုံးပါး လေးပါးတို့တွင် တပါးပါးဟု ဆိုအပ်သော သဟဇာတာခိပတ်ပစ္စည်း။ အလေးအမြတ်ပြုတတ်

၄၈၈

## တိကပဋ္ဌနှင့် အရကောက်

သော လောဘမူ မရဏာသန္တဝေ၏ ငါးချက်အားတပ်သော်ပါ။ အလေးအမြတ် ပြုအပ်သော ဟဒယဝတ္ထုဟု ဆိုအပ်သော ဂတ္တာရမ္မဏပစ္စည်းပါ။ “နိသာယ အဓိပတီ ဝိပ္ပယုတ္တ အတ္ထံ အပိုကတန္တိ စတ္တာရီ”။ ၇၅။

(၆) ထို့နောင် သလု၌ယ ဝိပ္ပယုတ္တ ယဉ်နာကို ဟောတော်မူ၏။ ထို့၌၍ စိတ္တေရုပ်, ပဋိသန္တကမ္မဏရုပ်အား တပ်သော နာမ်လူ၌၍ရှင်ပါးဟု ဆိုအပ်သော သဟဇာတိ၌ယ ပစ္စည်း, ပုရေဇာတိ၌ယပစ္စည်းပါ။ “နိသာယ လူ၌ယ ဝိပ္ပယုတ္တ အတ္ထံ အပိုကတန္တိ တိုက်”။ ၇၆။ ၂၁။ (မိသာယခြာက်ချက်ပြီး၏)

### ပကိုဏ္ဏ ယဉ်နာ (၄)

မိသာယယဉ်နာကို ဟောတော်မူသည်၏ အခြားမူး၌ ပကိုဏ္ဏ ယဉ်နာကို ဟောတော်မူ၏။ ထို့၌၍ လည်း ပုရေဇာတဲ့ ဝိပ္ပယုတ္တ အတ္ထံ အပိုကတဲ့ ယဉ်နာ၊ သာရမ္မဏယဉ်နာ၊ သာရမ္မဏအံပတီ ဥပန္မသာယ ယဉ်နာ၊ သလု၌ယ ယဉ်နာ အားဖြင့် လေးပါးအပြားရှု၏။ ထို့...တင် ပုရေဇာတဲ့ ဝိပ္ပယုတ္တ အတ္ထံ အပိုကတ ယဉ်နာကို ရွှေးဦးစွာ ဟောတော်မူ၏။

(၇) ထို့၌၍ အလုံးစွာသော ပုရေဇာတဲ့ နိသာယပစ္စည်းပါ။ “နိသာယ ပုရေဇာတဲ့ ဝိပ္ပယုတ္တ အတ္ထံ အပိုကတန္တိ တိုက်”။ ၇၇။

(၈) ထို့နောင် သာရမ္မဏ ယဉ်နာကို ဟောတော်မူ၏။ ထို့၌၍ မနော ခွဲ့ရှုတွေ့န်း။ မရဏာသန္တဝေ၏ငါးချက်။ တဒါရိအား တပ်သော စုတိစိတ်မူပြန်၍ ရေသာ် တဆုံးခုနစ်ချက်ပြောက်သော စိတ်နှင့်အတူ ဥပါဒ်သော ဟဒယဝတ္ထုဟု ဆိုအပ်သော ဝတ္ထာရမ္မဏပစ္စည်း။ (ဝတ္ထာရမ္မဏ ဟူသမျှ ဤကဲ့သို့ချည်းဆိုလေ)။ပါ။ “နိသာယ အာရမ္မဏ ပုရေဇာတဲ့ ဝိပ္ပယုတ္တ အတ္ထံ အပိုကတန္တိ တိုက်”။ ၇၈။

(၉) ထို့နောင် သာရမ္မဏ အဓိပတီ ဥပန္မသာယ ယဉ်နာကို ဟောတော်မူ၏။ ထို့၌၍ အလေးအမြတ် ပြုတတ်သာ့သာ လောဘမူ မရဏာသန္တဝေ၏ ငါးချက်အား တပ်သော်ပါ။ အလေးအမြတ် ပြုအပ်သော ဟဒယဝတ္ထုဟု ဆိုအပ်သော ဝတ္ထာရမ္မဏပစ္စည်းပါ။ “နိသာယ အာရမ္မဏ အဓိပတီ ဥပန္မသာယ ပုရေဇာတဲ့ ဝိပ္ပယုတ္တ အတ္ထံ အပိုကတန္တိ ကော်”။ ၇၉။

(၁၀) ထို့နောင် သလု၌ယ ယဉ်နာကို ဟောတော်မူ၏။ ထို့၌၍ ပည့်သွားအားတပ်သော ပူးတွေ့ဗု ဆိုအပ်သော ပုရေဇာတိ၌ယပစ္စည်းပါ။ “နိသာယ ပုရေဇာတဲ့ လူ၌ယ အုံးမှုတ္တ အတ္ထံ အပိုကတန္တိ ကော်”။ ၇၁။ [ပကိုဏ္ဏ လေးချက်။]

သဟဇာတ ယဉ်နာ (၁၀)

ပကိဏ္ဏကသဋ္ဌနာကို ဟောတော်မူသည်၏အခြားမဲ့၌ သဟဇာတ သဋ္ဌနာကို ဟောတော်မူ၏။ ထို...၌ တုံး၌ တုံးသော်လည်း အဝိပါက ယဋ္ဌနာ၊ သဝိပါက ယဋ္ဌနာ၊ အားဖြင့် နှစ်ပါးအပြားရှိ၏။ ။(သဟဇာတ ဆယ်ချက်အတိုင်းဟောလေ။ ။ မိသုကခြားက်ချက်။ ပကိဏ္ဏးလေးချက်။ သဟဇာတဆယ်ချက်။ ပေါင်းနှစ်ဆယ်။ ။သဘာဂ တဆဲခွန်ချက်)။ ။နိသုယ ပြီး၏။

ဥပန်သုယ သဘာဂ (၁၁)

နိသုယမိသုကကို ဟောတော်မူသည်၏ အခြားမဲ့၌ ဥပန်သုယ မိသုကကို ဟောတော်မူ၏။ ထို...၌ တုံးသော်လည်း သဘာဂ၊ ယဋ္ဌနာအားဖြင့် နှစ်ပါးအပြားရှိ၏။ ထို...တွင် သဘာဂကို ရှေးဦးစွာ ဟောတော်မူ၏။ ထို...၌ တုံးသော်လည်း ဥပန်သုယမူ အာရမ္မကသဘာဂ၊ အဓိပတိသဘာဂ၊ အနန္တရ သဘာဂ၊ သမနန္တရသဘာဂ၊ နိသုယသဘာဂ၊ ပုံရေဇာတသဘာဂ၊ အာသေဝန သဘာဂ၊ ကမ္မသဘာဂ၊ ဝိပုယုတ္တသဘာဂ၊ အတိသဘာဂ၊ နတိသဘာဂ၊ ဒိဂတသဘာဂ၊ အဝိဂတသဘာဂ အားဖြင့် တဆဲသုံးပါးအပြားရှိ၏။ ထို...တွင် ဥပန်သုယမူ အာရမ္မကသဘာဂကို ရှေးဦးစွာ ဟောတော်မူ၏။

(၁-၂) ထို...၌ အလုံးစုံသော အာရမ္မကုပ္ပန်သုယပစ္စည်း။ပါ။ “ဥပန်သုယ-ပစ္စယာ အာရမ္မကော သတ္တ”။၏။ ။(အဓိပတိသဘာက်လည်း အတူ။ သတ္တ။၏။)။  
(၃-၄) အနန္တရ သဘာဂ၌ အလုံးစုံသော အနန္တရုပ္ပန်သုယပစ္စည်း။ပါ။ “ဥပန်သုယပစ္စယာ အနန္တရ သတ္တ”။၏။ (သမနန္တရသဘာဂုဏ်လည်းအတူ။ သတ္တ။၏။)

(၅) နိသုယ သဘာဂ၌ အလေးအမြတ်ပြုတတ်သော လောဘမူ မရဏာ-သန္တဇော်းချက်အား တပ်သော။ပါ။ အလေးအမြတ်ပြုအပ်သော ဟဒယဝတ္ထုဟု ဆိုအပ်သော ဝတ္ထာရမ္မကုပ္ပန်း။ပါ။ “ဥပန်သုယပစ္စယာ နိသုယော ကော်”။၏။

(၆) ပုံရေဇာတ သဘာဂ၌ အလေးအမြတ် ပြုတတ်သော လောဘမူ ရှုစ်ခုအားတပ်သော အလေးအမြတ်ပြုအပ်သော ကုဋ္ဌဖြစ်သော ပစ္စပိန့်ပန္နလုပ် အဋ္ဌာရသဟု ဆိုအပ်သော အာရမ္မကုပ္ပန်ဇာတပစ္စည်း။ပါ။ “ဥပန်သုယပစ္စယာ ပစ္စယာ ပုံရေဇာတ ကော်”။၏။

(၇) အာသေဝန သဘာဂ၌ အလုံးစုံသော အာသေဝန ပစ္စည်း။ပါ။ “ဥပန်သုယပစ္စယာ အာသေဝန တိုက်”။၏။

(ဂ) ကမ္မသဘာက် ဝိပါက်ဆဲ့သအားတပ်သော ဗလဝဖြစ်သော ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်စေတနာ။ပါ။ “ဥပန်သယပစ္စယာ ကမ္မ ဒွှု”။၏။

(၄) ဝိပုယုတ္တသဘာက် အလေးအမြတ်ပြုတတ်သော လောဘမူ မရဏာ-သန္တော် ငါးချက်အားတပ်သော။ပါ။ အလေးအမြတ်ပြုအပ်သော ဟဒယ ဝတ္ထုဟု ဆိုအပ်သောဝတ္ထာရမ္မဏပစ္စည်း။ပါ။ “ဥပန်သယပစ္စယာ ဝိပုယုတ္တ ကော်”။၏။

(၁၀) အတ္ထိသဘာက် အလေးအမြတ် ပြုတတ်သော လောဘမူရှစ်ခုအား တပ်သော အလေးအမြတ်ပြုအပ်သော လူဌြုပြစ်သော ပစ္စပြန်နိုပ်အငြာ-ရသဟု ဆိုအပ်သော အာရမ္မဏပုရေဇာတတ္ထပစ္စည်း။ပါ။ “ဥပန်သယပစ္စယာ အတ္ထိယာ ကော်”။၏။

(၁၁) နတ္ထိသဘာက် အလုံးစံသော အနန္တရှပ နိ-ရယပစ္စည်း။ပါ။ “ဥပန်သယပစ္စယာ နတ္ထိယာ သတ္တု”။၏။ ((ပိဂတလည်းအပူး။ သတ္တု။၏။))  
 (၁၂-၁၃) အပိုဂတလည်း အတ္ထိအတိုင်း။ ကော်၏။ ။သဘာဂ ပြီ၏။

## ဥပန်သယ ယဉ်နာ (၂)

သဘာကို ဟောတော်မူသည်၏အခြားမျှော် ယဉ်နာကို ဟောတော်မူ၏။ ထို...၍၍ တုံးသော်လည်း အာရမ္မဏ အဓိပတ် ရာဗ္ဗနာ၊ သပုရေဇာတ အတ္ထိ အပိုဂတ ယဉ်နာ၊ သန်သယ ပုရေဇာတ ဝိပုယုတ္တ အတ္ထိ အပိုဂတ ယဉ်နာ၊ အနန္တရ သမနန္တရ နတ္ထိ ပိဂတ ယဉ်နာ၊ သာသေဝနယဉ်နာ၊ ကမ္မယဉ်နာ၊ အနန္တရ သမနန္တရ နတ္ထိ ပိဂတ ယဉ်နာ အားဖြင့် ခန်စိုးအပြား ရှိ၏။ ထို...တွင် အာရမ္မဏအဓိပတ် ယဉ်နာကို ရှေးဦးစွာ ဟောတော်မူ၏။

(၁) ထို...၍၍ အလုံးစံသော အာရမ္မဏပန်သယပစ္စည်း။ပါ။ “ဥပန်သယ အာရမ္မဏအဓိပတ်ယာ သတ္တု”။၏။

(၂) ထိုနောင် သပုရေဇာတ အတ္ထိ အပိုဂတ ယဉ်နာကို ဟောတော်မူ၏။ ထို...၍၍ အလေးအမြတ် ပြုတတ်သော လောဘမူ ရှစ်ခုအားတပ်သော အလေး အမြတ် ပြုအပ်သော လူဌြုပြစ်သော ပစ္စပြန်နိုပ်အငြာရသဟု ဆိုအပ်သော အာရမ္မဏ ပုရေဇာတပစ္စည်း။ပါ။ “ဥပန်သယ အာရမ္မဏ အဓိပတ် ပုရေဇာတ အတ္ထိ အပိုဂတနဲ့ ကော်”။၏။

(၃) ထိုနောင် သန်သယ ပုရေဇာတ ဝိပုယုတ္တ အတ္ထိ အပိုဂတ ယဉ်နာကို ဟောတော်မူ၏။ ထို...၍၍ အလေးအမြတ်ပြုတတ်သော လောဘမူ မရဏာသန္တော်

ଦିଃଶ୍ଵରଙ୍କାବାଃ ତର୍ପନେତା॥ପ॥ ଆଲେଃଅମ୍ବିତ୍. ପ୍ରିଆର୍ପନେତା ଗପଯିଂତ୍ରୁହ୍ୟ  
ଶ୍ଵରଙ୍କାବନେତା ଠିକ୍କାରମ୍ଭପଢୁଣ୍ଡନ୍ତିର୍ଥୀ॥ପ॥ “ସପ୍ତକିମ୍ବୁଦ୍ଧ ଆରମ୍ଭନ ଅଳ୍ପପରି ଫିରୁଥାଯ  
ପ୍ରିଆର୍ପନାତ ଦ୍ରିଷ୍ଟିଯୁକ୍ତ କାହିଁ ଅର୍ଦ୍ଦନାତକ୍ଷିଣି ହେବୁ”॥ଖିରି॥

(၄) ထို့နောက် အနှစ်ရ သမနှစ်ရ နှစ် ပိုက လူဇာကို ဟောတော်မှု၏။  
 ထို့၏ အလုံးလုံသော အနှစ်ရုပ် နှုန်းသမနှစ်ရုပ်။ ပြန်သေယာ အရန်ရ  
 သမနှစ်ရ နှစ် ပိုက အနှစ်ရုပ် သတ္တု”၏။

(၅) ထို့နောက် သာသေဝန် ယူငွေနာကို ဟောတော်မြဲ၏။ ထို....၌ အလုံး  
စုသော အာသေဝန်ပစ္စာ့မှု၏။ “ဥပန်သုယ် အနှစ်ရ သမန်စီရ အာသေဝန်  
နှစ် ပိုဂတ်နီ တါကီ”၏။

(၆) ထို့နောင် ကမ္မ ယဉ်ဆိုင် ဟောတော်မှု၏။ ထို....၌ ဝိပါက်ဆွဲ့းသ အားတပ်သာ ဗလဝဖြစ်သာ ကုသိလ်၊ အကုသိလ်၊ စေတနာဟု ဆိုအပ် သော နာနာဘုရားက ကမ္မပစ်သူးပါ။ “ ဥပန်သူယ ကမ္မအို ဒွဲ ”။၏။

(၃) ထို့နောက် အနိဒါရ သမနိရ နှစ် ပိုက် ဆူဇ္ဈနာကို ဟောတော် ဖြင့်။ ထို့ပြု မဂ္ဂနှစ်ရဖိုလ် လေးခွဲအား တပ်သော မဂ်ဖေတနာ။ပါ။ “ဥပုန္တသုယေ အနိဒါရ သမနိရ ကဗျာ နှစ် ပိုက်တို့ ကော်”။၏။ (သဘာဝ တဆုံးသုံး၊ ယူဇ္ဈနာ ခုနှစ်ပျက်)။ ။ဥပုန္တသုယေ ပြီး၏။

ପୁରେଣାତ ଯାହାର (୧)

ဥပန်သုယေသကကို ဟောတော်မူသည်၏အခြားမျှ၌ ပုဂ္ဂန္တာတ မိသုကကို  
ဟောတော်မူ၏။ ထို....၌ တုံးသော်လည်း သဘာဝ၊ ယဉ်နာ အားဖြင့် နှစ်ပါး  
ရပြားရှိ၏။ ထိုတွင် သဘာဝကို နေ့ဦးစွာ ဟောတော်မူ၏။ ထို....၌ တုံးသော်  
လည်း ပုဂ္ဂန္တာတမူ အာရမ္မကသဘာဝ၊ အပိုပတီသဘာဝ၊ နိသုယသဘာဝ၊  
ဥပန်သုယသဘာဝ၊ ကြိုးပဲသဘာဝ၊ ဝိပုဇွဲတ္ထသဘာဝ၊ အတ္ထိသဘာဝ၊  
အဝိဂတသဘာဝ အားဖြင့် ချေပါး အပြား ရှိ၏။

(၁) ထိုတွင် ပုဂ္ဂိုလာတမူ အာရမ့်ကသဘာဂကို ရွှေးပြီးစွာ ဖောက်တော်မှု၏။ ထို....၌ အလုံးခံသော အာရမ့်က ပုဂ္ဂိုလာတပစွည်းပါ။ “ပုဂ္ဂိုလာတပစွယ်၊ အာရမ့်ကော တဲ့လဲ”၌။

၄၅၂

## တိကပဋ္ဌသန်း အရကောက်

(၃) ထို့နောင် နိဿယသဘာဂကို ဟောတော်မူ၏။ ထို....၌ အလုံးစုံသော ပုဂ္ဂဇာတနိဿယပစ္စည်း။ပါ။ “ပုဂ္ဂဇာတပစ္စယာ နိဿယ တီကို”။၏။

(၄) ဥပန်ဿယသဘာဂ၌ (အဓိပတိနှင့်အတူ)။ “ပုဂ္ဂဇာတ ပစ္စယာ ဥပန်ဿယ ကော်”။၏။

(၅) ကျိုးယသဘာဂ၌ အလုံးစုံသော ပုဂ္ဂဇာတိကြိုးယပစ္စည်း။ပါ။ “ပုဂ္ဂဇာတပစ္စယာ ကျိုးယ ကော်”။၏။

(၆) ဝိပ္ပယုတ္တသဘာဂ၌ အလုံးစုံသော ပုဂ္ဂဇာတဝိပ္ပယုတ္တပစ္စည်း။ပါ။ “ပုဂ္ဂဇာတပစ္စယာ ဝိပ္ပယုတ္တ တီကို”။၏။

(၇-က) အတ္ထိသဘာဂ၌ အလုံးစုံသော အာရမ္မဏပရေဇာတ, ဝတ္ထုပုဂ္ဂဇာတပစ္စည်း။ပါ။ “ပုဂ္ဂဇာတပစ္စယာ အတ္ထိယာ တီကို”။၏။ (အပိုဂတလည်းအတူ တီကို။၏။) သဘာဂ ပြီး၏။

### ပုဂ္ဂဇာတ ယဉ်နာ (၂)

သဘာဂကို ဟောတော်မူသည်၏ အခြားမျိုး ယဉ်နာကို ဟောတော်မူ၏။ ထို....၌ တုံးသော်လည်း အတ္ထိ အပိုဂတယဉ်နာ, သနိဿယဝိပ္ပယုတ္တယဉ်နာ, သာရမ္မဏယဉ်နာ, သာရမ္မဏနိဿယ ဝိပ္ပယုတ္တယဉ်နာ, သာရမ္မဏအပိုပတ်နိဿယယဉ်နာ, သနိဿယ ကျိုးယဝိပ္ပယုတ္တယဉ်နာ အားပြင့် ခုနှစ်ပါးအပြား ရှုံး၏။ ထို....တွင် အတ္ထိအပိုဂတယဉ်နာကို ရွှေးဦးစွာ ဟောတော်မူ၏။

(၁) ထို....၌ အလုံးစုံသော အာရမ္မဏ ပုဂ္ဂဇာတ ဝတ္ထုပုဂ္ဂဇာတပစ္စည်း။ပါ။ “ပုဂ္ဂဇာတ အတ္ထိ အပိုဂတနှင့် တီကို”။၏။

(၂) ထို့နောင်ကို သနိဿယ ဝိပ္ပယုတ္တယဉ်နာကို ဟောတော်မူ၏။ ထို....၌ အလုံးစုံသော ဝတ္ထုပုဂ္ဂဇာတပစ္စည်း။ပါ။ “ပုဂ္ဂဇာတ နိဿယ ဝိပ္ပယုတ္တ အတ္ထိ အပိုဂတနှင့် တီကို”။၏။

(၃) ထို့နောင် သာရမ္မဏယဉ်နာကို ဟောတော်မူ၏။ ထို....၌ အလုံးစုံသော အာရမ္မဏ ပုဂ္ဂဇာတပစ္စည်း။ပါ။ “ပုဂ္ဂဇာတ အာရမ္မဏ အတ္ထိ အပိုဂတနှင့် တီကို”။၏။

(၄) ထို့နောင် သာရမ္မဏနိဿယ ဝိပ္ပယုတ္တယဉ်နာကို ဟောတော်မူ၏။ ထို....၌ အလုံးစုံသော ဝတ္ထုအာရမ္မဏပစ္စည်း။ပါ။ “ပုဂ္ဂဇာတအာရမ္မဏ နိဿယ ဝိပ္ပယုတ္တ အတ္ထိ အပိုဂတနှင့် တီကို”။၏။

## ပဋိတိရ အနုလောမ မိသကသချိုဝါရ

၄၉၃

(၅) ထို့နောင် သာရမ္မဏာဓိပတီ ဥပနိသာယ ညာဉာဏာကို ဟောတော်မူ၏။  
ထို....၌ အလေးအမြတ်ပြုတတ်သော လောဘမူ ရှုစ်အားတပ်သော အလေး  
အမြတ် ပြုအပ်သော ကြွေ့ဖြစ်သော ပစ္စာပန်းပန်ရုပ် အဋ္ဌာရသဟု ဆိုအပ်သော  
အာရမ္မဏုပုရော်တပါစွား။ပါ။ “ပုရော်တ အာရမ္မဏ အဓိပတီ ဥပနိသာယ  
အတို့ အပိုဂတနှီး ကော်”။၏။

(၆) ထို့နောင် သာရမ္မဏာဓိပတီ နိသာယ ဥပနိသာယ ဝိပ္ပယုတ္တ ညာဉာဏာကို  
ဟောတော်မူ၏။ထို....၌ အလေးအမြတ်ပြုတတ်သော လောဘမူမရဏာသန္တလော  
ငါးချက်အားတပ်သော။ပါ။ အလေးအမြတ်ပြုအပ်သော ဟဒယဝတ္ထုဟုဆိုအပ်  
သော ဝတ္ထုရမ္မဏပစွား။ပါ။ “ပုရော်တ အာရမ္မဏ အဓိပတီ နိသာယ  
ဥပနိသာယ ဝိပ္ပယုတ္တ အတို့ အပိုဂတနှီး ကော်”။၏။

(၇) ထို့နောင် သနိသာယ ကြွေ့ယ ဝိပ္ပယုတ္တ ညာဉာဏာကို ဟောတော်မူ၏။  
ထို....၌ အလုံးစုံသော ပုရော်တို့ယပစွား။ပါ။ “ပုရော်တ နိသာယ ကြွေ့ယ  
ဝိပ္ပယုတ္တ အတို့ အပိုဂတနှီး ကော်”။၏။ ။(သဘာဂ ရှုစ်ချက်။ညာဉာဏာ ခုနစ်ချက်)  
ပုရော်တပြီး၏။

## ပစ္စာတ သဘာဂ (၈)

ပုရော်တမိသကကို ဟောတော်မူသည်၏ အခြားမျှ၌ ပစ္စာလာတမိသကကို  
ဟောတော်မူ၏။ထို....၌ တုံးသော်လည်း သဘာဂ၊ ညာဉာဏာ အားဖြင့် နှစ်ပါး  
အပြားရှိ၏။ထို....တွင် သဘာဂကို ရှေးဦးစွာ ဟောတော်မူ၏။ထို....၌ တုံးသော်  
လည်း ပစ္စာလာတမူ ဝိပ္ပယုတ္တ သဘာဂ၊ အတို့သဘာဂ၊ အပိုဂတသဘာဂ အားဖြင့်  
သုံးပါးအပြားရှိ၏။

ထို....တွင် ဝိပ္ပယုတ္တသဘာဂ၌ အလုံးစုံသော ပစ္စာလာတပစွား။ပါ။ “ပစ္စာ  
လာတပစွာယာ ဝိပ္ပယုတ္တ တိုက်၊ အတို့ယာ တိုက်၊ အပိုဂတတော် တိုက်”။၏။

## ပစ္စာလာတ ညာဉာဏာ (၉)

သဘာဂကို ဟောတော်မူသည်၏ အခြားမျှ၌ ညာဉာဏာကို ဟောတော်မူ၏။  
ထို....၌ အလုံးစုံသော ပစ္စာလာတပစွား။ပါ။ “ပစ္စာလာတ ဝိပ္ပယုတ္တ အတို့  
အပိုဂတနှီး တိုက်”။၏။ ။(သဘာဂ သုံးချက်။ ။ညာဉာဏာတချက်) ။  
ပစ္စာလာတပြီး၏။ ။

အာသဝန သဘာဂ (၅)

ပစ္စာဇာတမိသကကို ဟောတော်မူသည်၏ အခြားမျှ၌ အာသဝန မိသကကို ဟောတော်မူ၏။ ထို....၌ တုံးသော်လည်း သဘာဂ, ယဉ်နာအားဖြင့် နှစ်ပါးအပြားရှိ၏။ ထို....တွင် သဘာဂကို ရှေးဦးစွာ ဟောတော်မူ၏။ ထို....၌ တုံးသော်လည်း အာသဝနမူ အနန္တရသဘာဂ, သမနန္တရသဘာဂ, ဥပန်သယ်သဘာဂ, နှစ်သဘာဂ, ပိုက်သဘာဂ အားဖြင့် ငါးပါးအပြားရှိ၏။ ထို....တွင် အနန္တရသဘာဂကို ရှေးဦးစွာ ဟောတော်မူ၏။

ထို....၌ အလုံးစုံသော အာသဝနပစ္စာ အနန္တရ တိုက်' ။၏။ (သမနန္တရ အေရှိသည်တို့လည်းအတူ)။ "သမနန္တရ တိုက် ဥပန် သယ် တိုက်, နှစ်ယာ တိုက်, ပိုက်တေ တိုက်" ။၏။

အာသဝန ယဉ်နာ (၁)

သဘာဂကို ဟောတော်မူသည်၏ အခြားမျှ၌ ယဉ်နာကို ဟောတော်မူ၏။ ထို....၌ အလုံးစုံသော အာသဝနပစ္စာ အနန္တရ သမနန္တရ ဥပန် သယ် နှစ် ပိုက်တို့ တိုက်' ။၏။ (သဘာဂ ငါးချက်။ ။ယဉ်နာ တေချက်) အာသဝန ပြီး၏။

ကမ္မ သဘာဂ (၁၄)

အာသဝနမိသကကို ဟောတော်မူသည်၏ အခြားမျှ၌ ကမ္မမိသကကို ဟောတော်မူ၏။ ထိုကဗျာမိသက၌ တုံးသော်လည်း သဘာဂ, ယဉ်နာ အားဖြင့် နှစ်ပါးအပြားရှိ၏။ ထို....တွင် သဘာဂကို ရှေးဦးစွာ ဟောတော်မူ၏။ ထို....၌ တုံးသော်လည်း ကမ္မမူ အနန္တရသဘာဂ, သမနန္တရသဘာဂ, သဟာဏတသဘာဂ, အညမညသဘာဂ, နှစ်သယ်သဘာဂ, ဥပန်သယ်သဘာဂ, ပိုက်သဘာဂ, အာဟာရသဘာဂ, သမုပ္ပါယုတ္တသဘာဂ, ပိုပုယုတ္တသဘာဂ, အတ္ထားသဘာဂ, နှစ်သဘာဂ, ပိုက်သဘာဂ, အပိုက်သဘာဂ, အပိုပိုက်သဘာဂ အားဖြင့် တဆဲလေးပါး အပြားရှိ၏။

(၁-၂) ထို....တွင် ကမ္မမူ အနန္တရသဘာဂကို ရှေးဦးစွာ ဟောတော်မူ၏။ ထိုအနန္တရသဘာဂ၌ မဂ္ဂနှစ်ရ ဖို့အားတပ်သော မဂ္ဂစေတနာ။ပါ။ "ကမ္မ ပစ္စာ အနန္တရ ကော်" ၏။ (သမနန္တရလည်းအတူ။အကံ။၏။)

(၃) သဟာဏတသဘာဂ၌ အလုံးစုံသော သဟာဏတကမ္မပစ္စာ အားဖြင့် သမုပ္ပါယုတ္တသဘာဂ၊ သမုပ္ပါယုတ္တသဘာဂ သတ္တ" ၏။

## ပဉာဏ်ပါရ အနဲလောမ မိသကသချို့ပါရ

၄၉၅

(၄၅) အညမညသဘာဂြိ သမ္မယုတ္တခန္ဓား ဟဒယဝတ္ထုအား တပ်သော စေတနာ။လူ။ကမ္မပစ္စယာ အညမညာ တိက္ခ”။၏။ ။(နိသာ သဘာဂသည် သဟဇာတနှင့် အတူ။ သတ္တ”၏။)

(၆) ဥပန်သာ သဘာဂြိ ပိပါက် ဆတ္တိသအား တပ်သော မလဝ ဖြစ်သော ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်စေတနာ။ပူ။ “ကမ္မပစ္စယာ ဥပန်သာ ယေ ဒွှေ”။၏။

(၇) ပိပါကသဘာဂြိ သမ္မယုတ္တခန္ဓား စိတ္တဇရပ်၊ ပဋိသန္တကမ္မဇရပ်အား တပ်သော ပိပါက်၍၍သော စေတနာ။ပူ။ “ကမ္မပစ္စယာ ပိပါကေ ကော်”။၏။

(၈) အာဟာရသဘာဂြိ သမ္မယုတ္တခန္ဓားစိတ္တဇရပ်၊ ပဋိသန္တ ကမ္မဇရပ် အားတပ်သော စေတနာ။ပူ။ “ကမ္မပစ္စယာ အာဟာရေ သတ္တ”။၏။ ။

(၉) သမ္မယုတ္တသဘာဂြိ သမ္မယုတ္တခန္ဓာအားသာတပ်သော စေတနာ။ပူ။ “ကမ္မပစ္စယာ သမ္မယုတ္တ တိက္ခ”။၏။

(၁၀) ပိပ္ပယုတ္တသဘာဂြိ စိတ္တဇရပ်၊ ပဋိသန္တကမ္မဇရပ်အား တပ်သော စေတနာ။ပူ။ “ကမ္မပစ္စယာ ပိပ္ပယုတ္တ တိဂါး”။၏။

(၁၁) အတ္တိသဘာဂြိ အလုံးစုံသော သဟဇာတကမ္မပစ္စည်း။ပူ။ “ကမ္မပစ္စယာ အတ္တိယာ သတ္တ”။၏။

(၁၂-၁၄) နတ္တိသဘာဂြိ မဂ္ဂန္တရုပိုလ်အားတပ်သော မဂ်စေတနာ။ပူ။ “ကမ္မပစ္စယာ နတ္တယာ ကော်”။၏။(ပိဂါတလည်း နတ္တိ နှင့် အတူ။ကော်”၏။ အပိဂါတလည်း အတ္တိ နှင့် အတူ။သတ္တ”၏။)။ ။

### ကမ္မ ယဉ်နာ(၁၁)

#### ပကိုဏ်က(J)

သဘာဂကို ဟောတော်မူသည်၏ အခြားမျှ၌ ယဉ်နာကို ဟောတော်မူ၏။ ထို....၌ တံ့သော်လည်း ပကိုဏ်က ယဉ်နာ၊ သဟဇာတ ယဉ်နာအားဖြင့် နှစ်ပါး အပြားရှိ၏။ ထို....တွင် ပကိုဏ်က ယဉ်နာကို ရှေးဦးစွာ ဟောတော်မူ၏။ ထို....၌ တံ့သော်လည်း ဥပန်သာ ယဉ်နာ သအန္တရ သမန္တရ ဥပန်သာ နတ္တိ ပိဂါတ ယဉ်နာအားဖြင့် နှစ်ပါးအပြားရှိ၏။ ထို....တွင် ဥပန်သာ ယဉ်နာကို ရှေးဦးစွာ ဟောတော်မူ၏။

(၁) ထို....၌ ပိပါက် ဆတ္တိသအား တပ်သော မလဝဖြစ်သော ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ် စေတနာ။ပူ။ “ကမ္မ ဥပန်သာ ယို့ ဒွှေ”။၏။

(၂) ထို....၌ သအန္တရ သမန္တရ ဥပန်သာ နတ္တိ ပိဂါတ ယဉ်နာကို ဟောတော်မူ၏။ ထို....၌ မဂ္ဂန္တရုပိုလ်အား တပ်သော မဂ်စေတနာ။ပူ။ “ကမ္မ

၄၅၆

## တိကပ္ပါဒ်၏ အရကောက်

အနှစ်ရ သမနှစ်ရ ဥပန်းသုယေ နတ္ထိ ဝိဂါဘန္တိ ကော်”။၏။ ပကိုဏ္ဏကလူနာ၊ နှစ်ချက်။။

### သဟောတ အဝိပါက သဋ္ဌနာ(၄)

ပကိုဏ္ဏက သဋ္ဌနာကို ဟောတော်မူသည်၏ အခြားမျိုး သဟောတ သဋ္ဌနာ ကို ဟောတော်မူ၏။ ထို....၌ တံ့သော်လည်း အဝိပါက သဋ္ဌနာ၊ သဝိပါက သဋ္ဌနာ အားဖြင့် နှစ်ပါး အပြားရှိ၏။ ထို....တွင် အဝိပါက သဋ္ဌနာကို ရှေးဦးစွာ ဟော တော်မူ၏။ ထိုအဝိပါက သဋ္ဌနာ၏ တံ့သော်လည်း သမ္မတာနိက သဋ္ဌနာ၊ သအည် မည် သဋ္ဌနာ၊ သအည်မည် သမ္မယုတ္တ သဋ္ဌနာ၊ သဝိပါယုတ္တ သဋ္ဌနာ ဟျှ၍ လေးပါး အပြားရှိ၏။ ထို....တွင် သမ္မတာနိက သဋ္ဌနာကို ရှေးဦးစွာ ဟောတော်မူ၏။

(၁) ထို....၌ သမ္မယုတ္တခွဲ့၊ စီတ္တလျှပ်၊ ပဋိသန္ဓကမူလရှုပ်အားတပ်သော စေတနာ။ပါ။ “ကမ္မ သဟောတ နိသုယေ အာဟာရ အတ္ထိ အဝိဂတန္တိ သတ္တ”။၏။

(၂) ထို။နောင် သအည်မည်သဋ္ဌနာကို ဟောတော်မူ၏။ ထို....၌ သမ္မယုတ္တ ခွဲ့၊ ဟာတယဝတ္ထုအားတပ်သော စေတနာ ။ပါ။ “ကမ္မ သဟောတ အည်မည် နိသုယေ အာဟာရ အတ္ထိ အဝိဂတန္တိ တိကို”။၏။

(၃) ထို။နောင် သအည်မည် သမ္မယုတ္တ သဋ္ဌနာကို ဟောတော်မူ၏။ ထို....၌ စီတ္တလျှပ်၊ သမ္မယုတ္တခွဲ့အား တပ်သော စေတနာ။ပါ။ “ကမ္မ သဟောတ နိသုယေ အာဟာရ သမ္မယုတ္တ အတ္ထိ အဝိဂတန္တိ တိကို”။၏။

(၄) ထို။နောင် သဝိပါယုတ္တ သဋ္ဌနာကို ဟောတော်မူ၏။ ထို....၌ စီတ္တလျှပ်၊ ပဋိသန္ဓကမူလရှုပ်အားတပ်သော စေတနာ။ပါ။ “ကမ္မ သဟောတ နိသုယေ အာဟာရ ဝိယုတ္တ အတ္ထိ အဝိဂတန္တိ တိကို”။၏။ ။[အဝိပါကလေးချက်]

### သဝိပါက သဋ္ဌနာ (၅)

အဝိပါက သဋ္ဌနာကို ဟောတော်မူသည်၏ အခြားမျိုး သဝိပါက သဋ္ဌနာကို ဟောတော်မူ၏။ ထိုသဝိပါက၌ တံ့သော်လည်း သမ္မတာနိက သဋ္ဌနာ၊ သအည်မည် သဋ္ဌနာ၊ သအည်မည် သမ္မယုတ္တ သဋ္ဌနာ၊ သဝိပါယုတ္တ သဋ္ဌနာ၊ သအည်မည်ဝိယုတ္တ သဋ္ဌနာ အားဖြင့် ငါးပါးအပြားရှိ၏။ ထို....တွင် သမ္မတာနိကသဋ္ဌနာကို ရှေးဦးစွာ စွာ ဟောတော်မူ၏။

(၁) ထိုသမ္မတာနိက သဋ္ဌနာ၌ သမ္မယုတ္တခွဲ့၊ စီတ္တလျှပ်၊ ပဋိသန္ဓကမူလရှုပ်အား တပ်သောဝိပါကို၌ သူ၏သာ စေတနာ။ပါ။ “ကမ္မ သဟောတ နိသုယေ ဝိပါက အာဟာရ အတ္ထိ အဝိဂတန္တိ ကော်”။၏။

(၂) ထို့နောင် သအည်မည်ယဉ်နာကို ဟောတော်မူ၏။ ထို....၌ သမ္မယုတ္တ ခန္ဓာ၊ ဟဒယဝတ္ထုအားတပ်သာ ဝိပါက်၌ရှိသော စေတနာ။ပါ။ “ကမ္မ သဟ ၏၁၈ အည်မည် နိသယ ဝိပါက အာဟာရ အတ္ထိ အပိုဂတန္တိ ကော်”။၏။

(၃) ထို့နောင် သအည်မည်သမ္မယုတ္တယဉ်နာကို ဟောတော်မူ၏။ ထို....၌ သမ္မယုတ္တ ခန္ဓာအားသာ တပ်သာ ဝိပါက်၌ရှိသောစေတနာ။ပါ။ “ကမ္မ သဟ ၏၁၈ အည်မည် နိသယ ဝိပါက အာဟာရ သမ္မယုတ္တ အတ္ထိ အပိုဂတန္တိ ကော်”။၏။

(၄) ထို့နောင် သဝိပ္ပယုတ္တယဉ်နာကို ဟောတော်မူ၏။ ထို....၌ စိတ္တဇရပ်၊ ပဋိသန္ဓကမ္မဇရပ်အားတပ်သာ ဝိပါက်၌ရှိသောစေတနာ။ပါ။ “ကမ္မ သဟ ၏၁၈ နိသယ ဝိပါက အာဟာရ ဝိပ္ပယုတ္တ အတ္ထိ အပိုဂတန္တိ ကော်”။၏။

(၅) ထို့နောင် သအည်မည်ဝိပ္ပယုတ္တယဉ်နာကို ဟောတော်မူ၏။ ထို....၌ ဟဒယဝတ္ထုအား တပ်သာ ပုဂ္ဂဂိုကာရ ပဋိသန္ဓာ၌ရှိသော စေတနာ။ပါ။ “ကမ္မ သဟ ၏၁၈ အည်မည် နိသယ ဝိပါက အာဟာရ ဝိပ္ပယုတ္တ အတ္ထိ အပိုဂတန္တိ ကော်”၏။ ။[သဝိပါက ငါးချက်။ သဘာဂတဆဲလေးချက်။ ။ပကိုက်းနှစ် ချက်။ ။သဟ၏၁၈ ကိုးချက်]။ ။ကမ္မပြီး၏။ ။

### ဝိပါကသဘာဂ(၁၄)

ကမ္မမိသကကို ဟောတော်မူသည်၏ အခြားမျှ၌ ဝိပါကမိသကကို ဟော တော်မူ၏။ ထို....၌ တံ့သော်လည်း သဘာဂ, ယဉ်နာအားဖြင့် နှစ်ပါး အပြား ရှိ၏။ ထို....တွင် သဘာဂကို ရွှေးဦးစွာ ဟောတော်မူ၏။ ထို....၌ တံ့သော်လည်း ဝိပါကမူ ဟောတုသဘာဂ, အဓိပတ္ထသဘာဂ, သဟ၏၁၈ အည်မည် သဘာဂ, နိသယသဘာဂ, ကမ္မသဘာဂ, အာဟာရသဘာဂ, ဗြိုဟသဘာဂ, စျောနသဘာဂ, မဂ္ဂသဘာဂ, သမ္မယုတ္တသဘာဂ, ဝိပ္ပယုတ္တသဘာဂ, အတ္ထိ သဘာဂ, အပိုဂတသဘာဂ အားဖြင့် တဆဲလေးပါး။၏။

(၁) ထို....တွင် ဝိပါကမူ ဟောတုသဘာဂကို ရွှေးဦးစွာ ဟောတော်မူ၏။ ထို....၌ သမ္မယုတ္တခန္ဓာ၊ သဟိတ်စိတ္တဇရပ်၊ သဟိတ်ပဋိသန္ဓာ ကမ္မရှုပ်အား တပ် သော ဝိပါက်ဟိတ်သုံးပါး။ပါ။ “ဝိပါကပစ္စယာ ဟောတုသာ ကော်”။၏။

(၂) အဓိပတ္ထသဘာဂ၌ သမ္မယုတ္တခန္ဓာ၊ သဘာဂတ္ထုစိတ္တဇရပ်အား တပ် သောဖိုလ်လေးချုံ၌ရှိသော အဓိပတ္ထရားကိုယ် လေးပါးတို့တွင် တပါးပါး။ပါ။ “ဝိပါကပစ္စယာ အဓိပတ္ထယာ ကော်”။၏။

(၃) သဟ၏၁၈ သဘာဂ၌ အချင်းချင်းအားငြုံး၊ အချင်းချင်း နာမက္ခနာ၊ စိတ္တဇရပ်၊ ပဋိသန္ဓကမ္မဇရပ်အားငြုံး တပ်သော အလုံးစုံသော

ဝိပါက်ပဋ္ဌသန္တ နာမက္ခန္တသန္တလေးပါး။ ဟဒယဝတ္ထုအား တပ်သော ပဉာဏ်ဝါကာရ ပဋ္ဌသန္တ နာမက္ခန္တသန္တလေးပါး။ပါ။ “ဝိပါကပစ္စယာ သဟဇာတေ ကော်”။၏။

(၄၅) အညှမည်သဘာကျွဲ အချင်းချင်းအားတပ်သော အလုံးစုံသော ဝိပါက်ပဝတ္ထီ ပဋ္ဌသန္တနာမက္ခန္တသန္တလေးပါး။ ဟဒယဝတ္ထုအား တပ်သော ပဉာဏ်ဝါကာရ ပဋ္ဌသန္တ နာမက္ခန္တသန္တ။ပါ။ “ဝိပါကပစ္စယာ အညှမည် ကော်”။၏။ (နိယယ သဘာဂသည် သဟဇာတနှင့်အတူ။ ကော်။၏။)

(၆) ကမ္မသဘာကျွဲ သမ္မယုတ္တခန္တသန္တ၊ စိတ္တဇရုပ်၊ ပဋ္ဌသန္တ ကမ္မဇရုပ်အား တပ်သော ဝိပါက်၍ရှိသော ဖေတနာ။ပါ။ “ဝိပါကပစ္စယာ ကမ္မ ကော်”။၏။

(၇) အာဟာရသဘာကျွဲ သမ္မယုတ္တခန္တသန္တ၊ စိတ္တဇရုပ်၊ ပဋ္ဌသန္တကမ္မဇ ရုပ်အား တပ်သော ဝိပါက်၍ရှိသော နာမ်အာဟာရသုံးပါး။ပါ။ “ဝိပါကပစ္စယာ အာဟာရ ကော်”။၏။

(၈) လျှိုက်ယသဘာကျွဲ သမ္မယုတ္တခန္တသန္တ၊ စိတ္တဇရုပ်၊ ပဋ္ဌသန္တ ကမ္မဇရုပ် အားတပ်သော ဝိပါက်၍ရှိသော နာမ်လျှိုက်၍ရှိပါး။ပါ။ “ဝိပါကပစ္စယာ လျှိုက် ကော်”။၏။

(၉) ဓာနသဘာကျွဲ သမ္မယုတ္တခန္တသန္တ၊ စိတ္တဇရုပ်၊ သဟိတ်စိတ္တဇရုပ်၊ သဟိတ်ပဋ္ဌသန္တ ကမ္မဇရုပ်အား တပ်သော ဝိပါက်၍ရှိသော ဓာန်တရားကိုယ်ငါးပါး။ပါ။ “ဝိပါကပစ္စယာ ဓာန ကော်”။၏။

(၁၀) မဂ္ဂသဘာကျွဲ သမ္မယုတ္တခန္တသန္တ၊ သဟိတ်စိတ္တဇရုပ်၊ သဟိတ်ပဋ္ဌသန္တ ကမ္မဇရုပ်အား တပ်သော ဝိပါက်၍ရှိသော မဂ္ဂ်တရားကိုယ်ရှုစ်ပါး။ပါ။ “ဝိပါကပစ္စယာ မဂ္ဂ ကော်”။၏။

(၁၁) သမ္မယုတ္တသဘာကျွဲ အချင်းချင်းအား တပ်သော အလုံးစုံသော ဝိပါက်ပဝတ္ထီ ပဋ္ဌသန္တနာမက္ခန္တသန္တလေးပါး။ပါ။ “ဝိပါကပစ္စယာ သမ္မယုတ္တ ကော်”။၏။

(၁၂-၁၄) ဝိပါက်ပဝတ္ထီ ပဋ္ဌသန္တကမ္မဇရုပ်အားတပ်သော ဝိပါက်ပဝတ္ထီ ပဋ္ဌသန္တ နာမက္ခန္တသန္တလေးပါး။ ဟဒယဝတ္ထုအားတပ်သော ပဉာဏ်ဝါကာရ ပဋ္ဌသန္တ နာမက္ခန္တသန္တလေးပါး။ပါ။ “ဝိပါကပစ္စယာ ဝိပါကပစ္စယာ ပဏ္ဏ ကော်”။၏။ (အထို အဝိုက် သဘာဂသည် သဟဇာတနှင့် တူပြီ)။။ သဘာဂပြီး၏။

### ဝိပါကယဋ္ဌနှာ (၅)

သဘာဂကို ဟောတော်မူသည်၏ အခြားမျှေး ယဉ်နာကို ဟောတော်မူ၏။ ထို့...၌ တုံးသော်တည်း သွေ့ခွဲနှိုက်ယဉ်နာ၊ သအညှမည်ယဉ်နာ၊ သအညှမည်

သမ္မယုတ္တသူနာ၊ သဝိပ္ပယုတ္တသူနာ၊ သအညမည်ပ္ပယုတ္တသူနာ ဟျှော်  
ငါးပါးအပြားရှိ၏။ ထို....တွင် သမ္မခြားနိကဗားလူနာကို ရှေးဦးစွာ ဘောတော်  
မှု၏။ [သဟာဗာတသူနာ ဆယ်ချက်တွင် သဝိပ္ပကဗားချက်အတိုင်း ဝိပ္ပကဗား  
အလျင်ထည့်၍ ဟောလေး။ သဘာဂတသဲ့လေး။ သူနာငါးချက်။] ။

ဝိပ္ပကဗြိုး၏။

**အာဟာရသဘာဂ (၁)**

ဝိပ္ပကမိသုကို ဟောတော်မူသည်၏ အခြားမူး၌ အာဟာရမိသုကို  
ဟောတော်မူ၏။ ထို....၌ တုံးသော်လည်း သဘာဂ၊ ယဉ်နာအားဖြင့် နှစ်ပါး  
အပြားရှိ၏။ ထို....တွင် သဘာဂကို ရှေးဦးစွာဟောတော်မူ၏။ ထို....၌ တုံးသော်  
လည်း အာဟာရမူ အဓိပတ္တသဘာဂ၊ သဟာဗာတသဘာဂ၊ အညမညသဘာဂ၊  
နိသုယသဘာဂ၊ ကမ္မသဘာဂ၊ ဝိပ္ပကသဘာဂ၊ လျှို့ယသဘာဂ၊ သမ္မယုတ္တ  
သဘာဂ၊ ဝိပ္ပယုတ္တသဘာဂ၊ အတွို့သဘာဂ၊ အဝိဂတသဘာဂ အားဖြင့် တဆုံး  
တပါးအပြားရှိ၏။

(၁) ထို....တွင် အာဟာရမူ အဓိပတ္တသဘာဂကိုရှေးဦးစွာ ဟောတော်  
မူ၏။ ထို....၌ သမ္မယုတ္တခန္ဓား၊ သာဓိပတ္တတွေရှုပ်အား တပ်သော စိတ္တာ  
ဓာတ်ပါးပါ။ “အာဟာရပစ္စယာ အဓိပတ္တယာ သတ္တာ”။၏။

(၂) သဟာဗာတသဘာဂ၏ သမ္မယုတ္တခန္ဓား၊ စိတ္တဇရှုပ်၊ ပဋိသန္ဓာ  
ကမ္မဇရှုပ်အားတပ်သော ဖယ်၊ စေတနာ၊ ဝိညာဉ်ဟုဆိုအပ်သော နာမ်အာဟာရ  
သုံးပါးပါ။ “အာဟာရပစ္စယာ သဟာဗာတသ သတ္တာ”။၏။

(၃-၄) အညမညသဘာဂ၏ သမ္မယုတ္တခန္ဓား ဟဒယဝတ္ထာအား တပ်သော  
နာမ်အာဟာရသုံးပါးပါ။ “အာဟာရပစ္စယာ အညမညာ တိုက္ခ”။၏။ (နိသုယ  
သဘာဂသည် သဟာဗာတနှင့် တူပြီ)။

(၅) ကမ္မသဘာဂ၏ အလုံးစုံသော သဟာဗာတကမ္မပစ္စည်းပါ။ “အာဟာရ<sup>၁</sup>  
ပစ္စယာ ကမ္မ သတ္တာ”။၏။

(၆) ဝိပ္ပကသဘာဂ၏ သမ္မယုတ္တခန္ဓား၊ စိတ္တဇရှုပ်၊ ပဋိသန္ဓာကမ္မဇရှုပ်အား  
တပ်သော ဝိပ္ပကဗြိုးရှိသော နာမ်အာဟာရသုံးပါးပါ။ “အာဟာရပစ္စယာ ဝိပ္ပက  
ကံ”။၏။

(၇) လျှို့ယသဘာဂ၏ သမ္မယုတ္တခန္ဓား၊ စိတ္တဇရှုပ်၊ ပဋိသန္ဓာကမ္မဇရှုပ်  
အားတပ်သော မနိ၍။၏။ “အာဟာရပစ္စယာ လျှို့ယ သတ္တာ”။၏။

(က) သမ္မတသာက်၏ သမ္မတခန္ဓာအားသာတပ်သော နာမ်အာဟာရသုံးပါးပါ။ “အာဟာရပစ္စယာ သမ္မတဗျာတွေ တီကီ”။

(၁၀-၁၁) အတ္ထိသဘာကျွေ အလုံးစုံသော နာမ်အာပဲ့ရ, ရုပ်အာဟု့ရ<sup>၁၁</sup>  
ပစ္စည်းပါ။ “အာဟာရပါစုံသာ အတ္ထိသာ သတ္တာ”၏။။ (အဝိဂတလည်း အတူ။  
သတ္တာ။၏)။ ။သဘာကြီး၏။

ଆବାଧିରୁଦ୍ଧକ୍ଷା (୨୭)

ମିଶନ (୧)

သဘာဂကို ဟောတော်မူသည်၏ အခြားမျှ၌ ယဉ်နာကို ဟောတော်မူ၏။  
 ထို....၌ တံ့သော်လည်း မိသာကဗျာဇ္ဈာနာ၊ သဟဇာတသယဉ်နာ အားဖြင့် နှစ်ပါး  
 အပြားရှိ၏။ ထို....တွင် မိသာကဗျာဇ္ဈာနာကို ရွှေးဦးစွာဟောတော်မူ၏။ ထို....၌  
 အလုံးစုံသော နာမ်အာဟာရ၊ ရုပ်အာဟာရပါ၍။ “အာဟာရ အထူး အဝိ  
 ဂတ္တိ သတ္တ”။၏။

## သဟଳାତବ୍ୟାଖ୍ୟା ଅଧିପିକ ( ୯ )

ထိုနောင် သဟ၏တယူဇ္ဈနာကို ရှေးဦးစွာဟောတော်မူ၏။ ထို....၌ တုံးသော  
လည်း သာမည်ယူဇ္ဈနာ၊ သက္ကမ္မယူဇ္ဈနာ၊ သဏ္ဌာန်ယူဇ္ဈနာ၊ သာမပိတ်ကြိုးယ  
ဗျာဇ္ဈနာအားဖြင့် လေးပါးအပြား ရှိ၏။ ထို....တွင် သာမည်ယူဇ္ဈနာကို ရှေးဦးစွာ  
ဟောတော်မူ၏။ ထို....၌ တုံးသောလည်း အဝိပါကုယူဇ္ဈနာ၊ သဝိပါကုယူဇ္ဈနာ  
အားဖြင့် နှစ်ပါးအပြားရှိ၏။ ထို....တွင် အဝိပါကုယူဇ္ဈနာကို ရှေးဦးစွာဟော  
တော်မူ၏။ ထို....၌ တုံးသောလည်း သဗ္ဗာဗိုကုယူဇ္ဈနာ၊ သအောမည်ယူဇ္ဈနာ၊ သအော  
မည်သမ္မယူဇ္ဈနာ၊ သဝိပုယုတ္တယူဇ္ဈနာ အားဖြင့်လေးပါးအပြားရှိ၏။ ထို....တွင်  
သဗ္ဗာဗိုက ယူဇ္ဈနာကို ရေးသီးစာ ဟောတော်မူ၏။

(၁) ထို....၌ သမ္မတုတ္ထခန်း၊ စီတ္တဇရုပ်၊ ပဋိသနောကမ္မဇရုပ် အားတပ်သော နာမ်အာဟာရသုံးပါးပဲ။ “အာဟာရ သဟာဝာတ နိယာ အထိ အပိုကတန္တာ သတ္တ”။၏။

(J) ထိုနောင် သအည်ပည့်လွန်ကို ဟောတော်မူ၏။ ထို...၌ သမ္မယုတ္တ ခန္ဓာ၊ ဟဒယဝတ္ထု အားတပ်သော နာမ်အာဟာရုသံဃိုးပါးပါ။ “အာဟာရ သဟ ၉၁၈ အည်မည် နှိမ်သုယ် အတွေ့ အပိုက်တန္ထိ တိကို”၏။

(၃) ထိနောင် သအည်မည် သမ္မယုတ္တ ယဉ်နာကို ဟောတော်မူ၏။ ထိ....၌ သမ္မယုတ္တခန္ဓာအားသာတပ်သော နာမ်အာဟာရသုံးပါး။ပါ။ “အာဟာရ သဟ ၂၁၁ အည်မည် နိသယ သမ္မယုတ္တ အတို့ အဝိဂတနှီး တိကို”၏။

(၄) ထိနောင် သဝိပ္ပယုတ္တ ယဉ်နာကို ဟောတော်မူ၏။ ထိ....၌ စိတ္တ၉၈၂၍ အား တပ်သော နာမ်အာဟာရသုံးပါး။ပါ။ “အာဟာရ သဟ၏၁၁၁ နိသယ ဝိပ္ပယုတ္တ အတို့ အဝိဂတနှီး တိကို”၏။ ။[အဝိပါက လေးချက်]။

### သဝိပါက ယဉ်နာ (၅)

(၁) အဝိပါက ယဉ်နာကို ဟောတော်မူ၏သည်၏ အခြားမျှ၌ သဝိပါက ယဉ်နာကို ဟောတော်မူ၏။ထိ....၌တုံးသော်လည်း သမ္မဇာန်က ယဉ်နာ၊ သအည် မည်ယဉ်နာ၊ သအည်မည် သမ္မယုတ္တ ယဉ်နာ၊ သဝိပ္ပယုတ္တ ယဉ်နာ သအည်မည် ဝိပ္ပယုတ္တယဉ်နာ အားဖြင့် ပါးပါးအပြား ရှိ၏။ ထိ....၌တွင် သမ္မဇာန်ကယဉ်နာကို ရှုံးဦးစွာဟောတော်မူ၏။ ထိ....၌ သမ္မယုတ္တခန္ဓာ၊ စိတ္တ၉၈၂၍ ပဋိသန္တကမ္မ၈၇၍ အားတပ်သော ဝိပါက၏ရှိသော နာမ်အာဟာရသုံးပါး။ပါ။ “အာဟာရ သဟ ၁၁၁ နိသယ ဝိပါက အတို့ အဝိဂတနှီး ကော်”၏။

(၂) ထိနောင် သအည်မည် ယဉ်နာကို ဟောတော်မူ၏။ထိ....၌ သမ္မယုတ္တ ခန္ဓာ၊ ဟဒယဝတ္ထု အားတပ်သော ဝိပါက၏ရှိသော နာမ်အာဟာရသုံးပါး။ပါ။ “အာဟာရ သဟ၏၁၁၁ အည်မည် နိသယ ဝိပါက အတို့ အဝိဂတနှီး ကော်”၏။

(၃) ထိနောင် သအည်မည် သမ္မယုတ္တ ယဉ်နာကို ဟောတော်မူ၏။ထိ....၌ သမ္မယုတ္တခန္ဓာ အားသာတပ်သော ဝိပါက၏ရှိသော နာမ်အာဟာရသုံးပါး။ပါ။ “အာဟာရ သဟ၏၁၁၁ အည်မည် နိသယ ဝိပါက အတို့ အဝိဂတနှီး ကော်”၏။

(၄) ထိနောင် သအည်မည် ဝိပ္ပယုတ္တယဉ်နာကို ဟောတော်မူ၏။ ထိ....၌ ဟဒယဝတ္ထု အားတပ်သော ပဋိသန္တကမ္မ၈၇၍ ပဋိသန္တ၏ရှိသော နာမ်အာဟာရသုံးပါး။ပါ။ “အာဟာရ သဟ၏၁၁၁ အည်မည် နိသယ ဝိပါက ဝိပ္ပယုတ္တ အတို့ အဝိဂတနှီး ကော်”၏။ ။[သဝိပါက ငါးချက်။ပေါင်း သာမညယဉ်နာကိုချက်]။

(၅) ထိနောင် သအည်မည် ဝိပ္ပယုတ္တယဉ်နာကို ဟောတော်မူ၏။ ထိ....၌ ဟဒယဝတ္ထု အားတပ်သော ပဋိသန္တ၏ရှိသော နာမ်အာဟာရသုံးပါး။ပါ။ “အာဟာရ သဟ၏၁၁၁ အည်မည် နိသယ ဝိပါက ဝိပ္ပယုတ္တ အတို့ အဝိဂတနှီး ကော်”၏။ ။[သဝိပါက ငါးချက်။ပေါင်း သာမညယဉ်နာကိုချက်]။

၁၀၂

## တိကပဋ္ဌနာန်း အရကောက်

### သကမ္မ ယဉ်နာ (၉)

သာမည ယဉ်နာကို။ပါ သကမ္မ ယဉ်နာကို ဟောတော်မူ၏။ ထို့...တဲ့သော်လည်း အဝိပါက ယဉ်နာ၊ သဝိပါက ယဉ်နာအားဖြင့် နှစ်ပါးအပြားရှိ၏။ ထို့...တွင် အဝိပါက ယဉ်နာကို။ပါ၏။ ထို့...၌ ၌ တဲ့သော်လည်း (သမ္မာနိကစာသည်၏မြဲ)။ပါ။ ထို့...၌ သမ္မယုတ္တခွန်ာ၊ စိတ္တဇရပ်၊ ပဋိသန္ဓာကမ္မဇရပ်အားတပ်သော ဇေတနာ အာဟာရာ။ပါ။ “အာဟာရ သဟာဗာတ နိသာယ ကမ္မ အတ္ထိ အဝိဂတန္တိ သတ္တ”။၏။ [အကြံးသုးချက်၌ အညမညအစရှိသည်ကိုထည့်၍ ဟောမြဲ။။ အဝိပါက လေးချက်]။

ထို့နောင် သဝိပါကယဉ်နာကို။ပါ။ ထို့...၌ သမ္မယုတ္တခွန်ာ၊ စိတ္တဇရပ်၊ ပဋိသန္ဓာကမ္မဇရပ်အားတပ်သော ဝိပါက၌ရှိ၏သော ဇေတနာ အာဟာရာ သဟာဗာတ နိသာယ ကမ္မ ဝိပါက အတ္ထိ အဝိဂတန္တိ ကော်”။၏။ (အကြံးလေးချက်၌ အညမည အစရှိသည်ကိုထည့်၍ ဟောမြဲ။။ သဝိပါက ငါးချက်။။ ပေါင်းသကမ္မယဉ်နာ ကိုးချက်။။ ကမ္မက အတိုင်းမထူးပြီ။။)

### သဏ္ဌာနိယဉ်နာ (၉)

သကမ္မယဉ်နာကို။ပါ သဏ္ဌာနိယ ယဉ်နာကို ဟောတော်မူ၏။ ထို့...၌ တဲ့သော်လည်း အဝိပါက ယဉ်နာ၊ သဝိပါက ယဉ်နာ။ပါ။ အဝိပါကယဉ်နာကို။ပါ။ ထို့...၌ တဲ့သော်လည်း (သမ္မာနိကယဉ်နာ အစရှိသည်ကိုစ်မြဲ)။ ထို့...၌ သမ္မယုတ္တခွန်ာ စိတ္တဇရပ်၊ ပဋိသန္ဓာကမ္မဇရပ်အား တပ်သော ဝိညာဏာဟာရာ။ပါ။ “အာဟာရ သဟာဗာတ နိသာယ ဏဲ့၌ အတ္ထိ အဝိဂတန္တိ သတ္တ”။၏။ [အကြံးသုးချက်၌ အညမည အစရှိသည်တို့ကို ထည့်၍ ဟောမြဲ။။ အဝိပါကလေးချက်]။

ထို့နောင် သဝိပါကယဉ်နာကို။ပါ။ ထို့...၌ သမ္မယုတ္တခွန်ာ၊ စိတ္တဇရပ်၊ ပဋိသန္ဓာကမ္မဇရပ်အား တပ်သော ဝိပါကဟုဆိုအပ်သော ဝိညာဏာဟာရာ။ပါ။ “အာဟာရ သဟာဗာတ နိသာယ ဝိပါက ဏဲ့၌ အတ္ထိ အဝိဂတန္တိ ကော်”။၏။ [အကြံးလေးချက်၌ အညမည အစရှိသည်ကိုထည့်၍ ဟောမြဲ။။ သဝိပါကငါးချက်။။ ပေါင်းသဏ္ဌာနိယဉ်နာ ကိုးချက်)။

### သာဓိပတိဏ္ဌာနိယဉ်နာ (၆)

ထို့နောင် သာဓိပတိဏ္ဌာနိယဉ်နာကို ဟောတော်မူ၏။ ထို့...၌ တဲ့သော်လည်း အဝိပါကယဉ်နာ၊ သဝိပါကယဉ်နာအားဖြင့် နှစ်ပါး။ ထို့...တွင် အဝိပါကယဉ်နာကို။ပါ။ ထို့...၌ တဲ့သော်လည်း သမ္မာနိကယဉ်နာ၊ သအညမညသမ္မယုတ္တယဉ်နာ၊ သပိမ္မယုတ္တယဉ်နာ အားဖြင့် သုံးပါး။ ထို့...တွင် သမ္မာနိကဘူး။

## ပဉာဏ်ရေး အနုလောမ မိသုကသချို့ဝါရ

၅၀၃

၏။ထို....၌ သမ္မတုတ္ထခန္ဓာ သာဓိပတိစိတ္တဇရုပ်အား တပ်သော စိတ္တာဓိပတိ။ပါ။ “အာဟာရ အဓိပတိ သဟဇာတ နိသုယ ကြိုးယ အတ္ထိ အပိုဂတန္တာ သတ္တ”။၏။ (အကြင်းနှစ်ချက်၌ အညမည သမ္မတုတ္ထတချက်။ ဝိပ္ပယတုတ္ထတချက်တည့်၍ ဟောလေ။ ။အဓိပါကသုံးချက်။)

ထိုနောင် သစိပါကဗုဒ္ဓန ဘက္ကို။ပါ။ ထို....၌ သမ္မတုတ္ထခန္ဓာ သာဓိပတိ စိတ္တဇရုပ်အား တပ်သော ဖို့လ်စိတ်လေးခုဟုဆိုအပ်သော စိတ္တာဓိပတိ။ပါ။ “အာဟာရ အဓိပတိ သဟဇာတ နိသုယ ဝိပါက ကြိုးယ အတ္ထိ အပိုဂတန္တာ ကော်”။၏။ (အကြင်းနှစ်ချက်၌ အညမည သမ္မတုတ္ထတချက်။ ဝိပ္ပယတုတ္ထတချက်တည်၍ ဟောလေ။ ။သစိပါကသုံးချက်။ ပေါင်း သာဓိပတိကြိုးယ သူ့နှင့် ခြောက်ချက်။ သဘဇာတ သုံးဆုံးသုံးချက်။ ပေါင်း သုံးဆုံးလေးချက်။)။ ။အာဟာရ ပြီး၏။

### ကြိုးယသဘာဂ (၁၄)

အာဟာရ မိသုကကို။ပါ။ ကြိုးယမိသုကကို ဟောတော်မူ၏။ ထို....၌ တုသော်လည်း သဘာဂ၊ သူ့နှင့်အားဖြင့် နှစ်ပါးအပြားရှိ၏။ ထို....တွင် သဘာဂကို ရွှေးဦးစွာ ဟောတော်မူ၏။ ထို....၌ တုသော်လည်း ကြိုးယမူ ဟောတုသဘာဂ၊ အဓိပတ္တသဘာဂ၊ သဟဇာတသဘာဂ၊ အညမညသဘာဂ၊ နိသုယသဘာဂ၊ ပုရေဇာတ သဘာဂ၊ ဝိပါက သဘာဂ၊ အာဟာရ သဘာဂ၊ ရျာန သဘာဂ၊ မရှိ သဘာဂ၊ သမ္မတုတ္ထသဘာဂ၊ ဝိပ္ပယတုတ္ထသဘာဂ၊ အတ္ထိသဘာဂ၊ အပိုဂတသဘာဂ အားဖြင့် တဆုံးလေးပါး အပြားရှိ၏။

(၁) ထို....တွင် ကြိုးယမူ ဟောတု သဘာဂကို ရွှေးဦးစွာ ဟောတော်မူ၏။ ထို....၌ သမ္မတုတ္ထခန္ဓာ သဟိတ်စိတ္တဇရုပ်၊ သဟိတ်ပဋိသန္တာ ကမ္မဇရုပ် အား တပ်သော အမောဟာ။ပါ။ “ကြိုးယပစ္စယာ ဟောတုယာ စတ္တာရှိ”။၏။

(၂) အဓိပတ္တ သဘာဂ၌ သမ္မတုတ္ထခန္ဓာ သာဓိပတ်စိတ္တဇရုပ်အား တပ်သော စိတ္တ၊ ဝိရိယ၊ ဝိမံသာဓိပတ်အားဖြင့် သုံးပါးတို့တွင် တပါးပါး။ပါ။ “ကြိုးယပစ္စယာ အဓိပတ္တယာ သတ္တ”။၏။

(၃) သဟဇာတ သဘာဂ၌ အလုံးစုံသော သဟဇာတိကြိုးယ ပစ္စည်း။ပါ။ “ကြိုးယပစ္စယာ သဟဇာတ သတ္တ”။၏။

(၄) အညမညသဘာဂ၌ သမ္မတုတ္ထခန္ဓာ ဟာဒယဝတ္ထုအားတပ်သော နာမ်ကြော်ရှုပါး။ပါ။ “ကြိုးယပစ္စယာ အညမည တိယို”။၏။

(၅) နိသုယသဘာဂ၌ အလုံးစုံသော သဟဇာတိကြိုးယ၊ ပုရေဇာတိကြိုးယ ပစ္စည်း။ပါ။ “ကြိုးယပစ္စယာ နိသုယေ သတ္တ”။၏။

၅၀၄

## တိကပဋ္ဌာန်း အရကာက်

(၆) ပုဂ္ဂဇာတ သဘာကြုံ အလုံးစုံသော ပုဂ္ဂဇာတိ၌ ပစ္စည်း။ ပ။ “**လျှို့ယပစ္စယာ ပုဂ္ဂဇာတေ ကော်**”။၏။

(၇) ဝိပါကသဘာကြုံ သမ္မယုတ္တခန္ဓာ စိတ္တဇရပ်, ပဋိသန္ဓာကမ္မဇရပ်အား တပ်သော ဝိပါက၌ရှိသော နာမ် လူ၌၌ရှုံးပါးပ။ “**လျှို့ယပစ္စယာ ဝိပါက ကော်**”။၏။

(၈) အာဟာရသဘာကြုံ သမ္မယုတ္တခန္ဓာ စိတ္တဇရပ်, ပဋိသန္ဓာကမ္မဇရပ် အားတပ်သော ဝိညာဏာဟာရာ။ပ။ “**လျှို့ယပစ္စယာ အာဟာရ သတ္တ**”။၏။

(၉) ရျာနသဘာကြုံ သမ္မယုတ္တခန္ဓာ စိတ္တဇရပ်, ပဋိသန္ဓာကမ္မဇရပ်အား တပ်သော ဝေဒနာ, ကေဂုတာ။ပ။ “**လျှို့ယပစ္စယာ ရျာန သတ္တ**”။၏။

(၁၀) မဂ္ဂသဘာကြုံ သမ္မယုတ္တခန္ဓာ စိတ္တဇရပ်, ပဋိသန္ဓာ, ကမ္မဇရပ်အား တပ်သော ဝိရိယ, သတိ, ကေဂုတာ, ပညာ။ပ။ “**လျှို့ယပစ္စယာ မဂ္ဂ သတ္တ**”။၏။

(၁၁) သမ္မယုတ္တသဘာကြုံ သမ္မယုတ္တခန္ဓာအားသာ တပ်သော နာမ်လူ၌၌ ရှုံးပါးပ။ “**လျှို့ယပစ္စယာ သမ္မယုတ္တ တိကို**”။၏။

(၁၂) ဝိပုယုတ္တသဘာကြုံ စိတ္တဇရပ်, ပဋိသန္ဓာကမ္မဇရပ်အား တပ်သော နာမ် လူ၌၌ရှုံးပါးဟု ဆုံးအပ်သော သဟဇာတိ၌၌ယပစ္စု, ပုဂ္ဂဇာတိ၌ ပစ္စည်း။ပ။ “**လျှို့ယပစ္စယာ လျှို့ယာ သတ္တ**”။၏။

(၁၃-၁၄) အတ္ထိသဘာကြုံ အလုံးစုံသော သဟဇာတိ၌၌ယတ္ထိ, ပုဂ္ဂဇာတိ၌၌ယတ္ထိ, ရွှေပဲ၌၌တိ၌၌ယတ္ထိပစ္စုည်း။ပ။ “**လျှို့ယပစ္စယာ အတ္ထိယာ သတ္တ**”။၏။ (အပိုဂတလည်းအတူ။သတ္တ။၏။) ။သဘာဂြို့ဗြို့။၏။

## လျှို့ယပဋ္ဌာန် (၃၆)

### မိသက (၃)

(၁) သဘာဂကို ဟောတော်မူသည်၏ အခြားမူးမူး ယဉ်နာကို....၏။ ထို....၏။ တံ့သော်လည်း မိသကယဉ်နာ, ပကိုက္ခကယဉ်နာ, သဟဇာတယဉ်နာအားဖြင့် သုံးပါးအပြား ရှိ၏။ ထို....တွင် မိသကယဉ်နာကို ရှေးဦးစုံသာ ဟောတော်မူ၏။ ထို....၏။ တံ့သော်လည်း အတ္ထိအပိုဂတယဉ်နာ, သနိသာယဉ်နာ, သနိသာယ ဝိပုယုတ္တ ယဉ်နာအားဖြင့် သုံးပါးအပြားရှိ၏။

ထို....တွင် အတ္ထိအပိုဂတယဉ်နာကို၏။ ထို....၏။ အလုံးစုံသော သဟဇာတိ၌၌ယ, ပုဂ္ဂဇာတိ၌၌ယ, ရွှေပဲ၌၌တိ၌၌ယ ပစ္စည်း။ပ။ “**လျှို့ယ အတ္ထိ အပိုဂတန္တ သတ္တ**”။၏။

(၂) ထို....နောင် နိသာယဉ်နာ၏။ ထို....၏။ အလုံးစုံသော သဟဇာတိ၌၌ယ, ပုဂ္ဂဇာတိ၌၌ယ ပစ္စည်း။ပ။ “**လျှို့ယ နိသာယ အတ္ထိ အပိုဂတန္တ သတ္တ**”။၏။

(၃) ထို့နောင် သနိသယ ဝိပ္ပယုတ္တသူနာ။ ၏။ ထို....၌ စီတ္တဇရုပ်, ပဋိသန္တ ကမ္မာဇရုပ်အား တပ်သော နာမ်ဗြို့ရှုစ်ပါးဟု ဆိုအပ်သော သဟာဗာတိ၌ယပစ္စား, ပုဂ္ဂရောဗာတိ၌ယပစ္စားပါ။ “ကြိုးယ နိသယ ဝိပ္ပယုတ္တ အထို အပိုဂတန္တိ တိုက္ခိ”။ ၏။ ။[မိသကသူနာ သုံးချက်]။

### ပကိုဏ္ဏကသူနာ (၁၁)

ထို့နောင် ပကိုဏ္ဏကသူနာကို။ ၏။ ထို....၌ ပဋိညာဏဓာတ်အား တပ်သော ပဋိသူန္တဗုပါ။ “ကြိုးယ နိသယ ပုဂ္ဂရောဗာတ ဝိပ္ပယုတ္တ အထို အပိုဂတန္တိ ကံး”။ ၏။ (ပကိုဏ္ဏကသူနာတချက်)။

### သဟာဗာတသူနာ (၂၂)

#### သာမည အပိုပါက (၄)

ထို့နောင် သဟာဗာတသူနာကို ဟောတော်မူ၏။ ထို....၌ တုံးသော်လည်း သာမည်သူနာ, သမဂ္ဂသူနာ, သဖျာနသူနာ, သဖျာနမဂ္ဂသူနာ, သာဟာရ- သူနာ, သာခိုပတ်အာဟာရသူနာ, သာခိုပတ်မဂ္ဂသူနာ, သာဟောတုံးမဂ္ဂ- သူနာ, သာဟောတုံးအိုပတ်မဂ္ဂသူနာ အားဖြင့်ကိုးပါး။ ထို....တွင် သာမည်- သူနာကို။ ၏။

(၁) ထို....၌ သမ္မယုတ္တခန္တာ စီတ္တဇရုပ်, ပဋိသန္တ ကမ္မာဇရုပ်အားတပ်သော နာမ်ဗြို့ရှုစ်ပါးပါ။ “ကြိုးယ သဟာဗာတ နိသယ အထို အပိုဂတန္တိ သတ္တ”။ ၏။

(၂) ထို့နောင် သအည်မည်သူနာကို။ ၏။ ထို....၌ သမ္မယုတ္တခန္တာ ဟဒယဝတ္တအား တပ်သော နာမ်ဗြို့ရှုစ်ပါးပါ။ “ကြိုးယ သဟာဗာတ အည်မည် နိသယ အထို အပိုဂတန္တိ တိုက္ခိ”။ ၏။

(၃) ထို့နောင် သအည်မည်သမ္မယုတ္တသူနာကို ဟောတော်မူ၏။ ထို....၌ သမ္မယုတ္တခန္တာအားသာတပ်သော နာမ်ဗြို့ရှုစ်ပါးပါ။ “ကြိုးယ သဟာဗာတ အည်မည် နိသယ အထို အပိုဂတန္တိ တိုက္ခိ”။ ၏။

(၄) ထို့နောင် သဝိပ္ပယုတ္တသူနာကို။ ၏။ ထို....၌ စီတ္တဇရုပ်, ပဋိသန္တ ကမ္မာဇရုပ်အား တပ်သော နာမ်ဗြို့ရှုစ်ပါးပါ။ “ကြိုးယ သဟာဗာတ နိသယ ဝိပ္ပယုတ္တ အထို အပိုဂတန္တိ တိုက္ခိ”။ ၏။ ။(အပိုပါက လေးချက်)။

### သပိုပါကသူနာ (၅)

(၁) ထို့နောင် သပိုပါကသူနာကို ဟောတော်မူ၏။ ထို....၌ တုံးသော် လည်း (သမ္မဋ္ဌာန်ကသူနာ, သအည်မည်သူနာ, စသည်ကို စဉ်မြေ) ထို....၌

၅၀၆

တိကပဋ္ဌဘန်း အရကောက်

သမ္မယုတ္တခန္ဓား၊ စီတ္ထဇူပ်၊ ပဋိသန္ဓကမူဇူပ်အား တပ်သော ဝိပါက်၌ ရှုံးသောနာမ် လျှော့ ရှုံးပါး၊ ပါး၊ “လျှော့ယ သဟဇာတ နိသာယ ဝိပါက အတ္ထိ အပိုဂတန္တိ ကော်”။ ၈၏။

(၂) ထို့နောင် သအညာမညာယဉ်နာကို ဟောတော်မူ၏။ ထို့၌ သမ္မယုတ္တခန္ဓားအားသာ ဟဒယဝတ္ထုအား တပ်သော ဝိပါက်၌ ရှုံးသော နာမ်လျှော့ ရှုံးပါး၊ ပါး၊ “လျှော့ယ သဟဇာတ အညာမညာ နိသာယ ဝိပါက အတ္ထိ အပိုဂတန္တိ ကော်”။ ၈၏။

(၃) ထို့နောင် သအညာမညာသမ္မယုတ္တယဉ်နာကို ဟောတော်မူ၏။ ထို့၌ သမ္မယုတ္တခန္ဓားအားသာ တပ်သော ဝိပါက်၌ ရှုံးသော နာမ်လျှော့ ရှုံးပါး၊ ပါး၊ “လျှော့ယ သဟဇာတ အညာမညာ နိသာယ ဝိပါက သမ္မယုတ္တ အတ္ထိ အပိုဂတန္တိ ကော်”။ ၈၏။

(၄) ထို့နောင် သအညာမညာပြုယုတ္တယဉ်နာကို ဟောတော်မူ၏။ ထို့၌ စီတ္ထဇူပ်၊ ပဋိသန္ဓကမူဇူပ်အား တပ်သော ဝိပါက်၌ ရှုံးသော နာမ်လျှော့ ရှုံးပါး၊ ပါး၊ “လျှော့ယ သဟဇာတ အညာမညာ နိသာယ ဝိပါက ပြုယုတ္တ အတ္ထိ အပိုဂတန္တိ ကော်”။ ၈၏။

(၅) ထို့နောင် သအညာမညာပြုယုတ္တယဉ်နာကို ဟောတော်မူ၏။ ထို့၌ ဟဒယဝတ္ထုအား တပ်သော ပွဲဝေါကာရ ပဋိသန္ဓက၌ ရှုံးသော နာမ်လျှော့ ရှုံးပါး၊ ပါး၊ “လျှော့ယ သဟဇာတ အညာမညာ နိသာယ ဝိပါက ပြုယုတ္တ အတ္ထိ အပိုဂတန္တိ ကော်”။ ၈၏။ (သဝိပါက ငါးချက်။ ပေါင်း သာမညာယဉ်နာကိုးချက်)။

သမဂ္ဂယဉ်နာ (၉)

ထို့နောင် သမဂ္ဂယဉ်နာ။ ၈၏။ ထို့၌ လည်း အပိုပါကယဉ်နာ၊ သဝိပါက-ယဉ်နာ အားဖြင့် နှစ်ပါးအပြားရှိ၏။ ထို့၌တွင် (အပိုပါကယဉ်နာကို။ ၈၏။ ထို့၌ တံ့သော်လည်း (သမ္မယုတ္တနာ၊ သအညာမညာယဉ်နာ စသည်ကို စစ်မြေ)။ ပါး၊ ထို့၌ သမ္မယုတ္တခန္ဓား သဟိတ် စီတ္ထဇူပ်၊ သဟိတ်ပဋိသန္ဓကမူဇူပ်အား တပ်သော ဝိရှိယ၊ သတိ၊ ကောဂိုဏာ၊ ပညာ၊ ပါး၊ “လျှော့ယ သဟဇာတ နိသာယ မဂ္ဂ အတ္ထိ အပိုဂတန္တိ သတ္တ”။ ၈၏။ ။(အကြောင်းသုံးချက်၌ အညာမညာထည့်၍ တချက်။ အညာမညာသမ္မယုတ္တထည့်၍ တချက်။ ဝိပြုယုတ္တထည့်၍ တချက်။ သာမညာယဉ်နာအတိုင်းဟောလေ)။

ထို့နောင် သဝိပါကယဉ်နာကိုဗုပါ။၈၏။ ထို့၌ တံ့သော်လည်း (သမ္မယုတ္တ-ယဉ်နာ စသည်စစ်မြေ)။ ပါး၊ ထို့၌ သမ္မယုတ္တခန္ဓား သဟိတ်စီတ္ထဇူပ်၊ သဟိတ်

ပဋိသန္တကမ္မာရုပ်အား တပ်သော ဝိပါက်၌ရှိသော ဝိရိယ,သတိ, ကေဂုတာ, ပညာ॥ပါ။ “လျှို့ယ သဟာတ နိသာယ ဝိပါက မဂ္ဂ အတ္ထိ အပိုဂတ္ထိ ကေး”။ ၏။ (အကြံင်းလေးချက်၌ အညမညသည့်၍ တချက်။ အညမည-သမ္မယုတ္ထသည့်၍ တချက်။ ဝိပုယုတ္ထသည့်၍ တချက်။ အညမညဝိပုယုတ္ထသည့်၍ တချက်။ အသီးအသီးဟောလေ။ ။သဝိပါက္ခာငါးချက်။ ။သမဂ္ဂလုဏ်နာပေါင်း ကိုးချက်)။

၅၀၃

### သစ္ာနယဉ်နာ (၉)

ထို့နောင် သစ္ာနယဉ်နာကို ဟောတော်မူ၏။ ထို...၌ တုံးသော်လည်း အဝိပါကယဉ်နာ၊ သဝိပါကယဉ်နာ။ပါ။ ထို...တွင် အဝိပါကယဉ်နာကို။ပါ။ ၏။ ထို...၌ တုံးသော်လည်း (သမ္မဇာန်က, သအညမည စသည်ကို စစ်မြှုံး) ။ပါ။ ထို...၌ သမ္မယုတ္ထခန္ဓာ စီတ္ထရုပ်, ပဋိသန္တကမ္မာရုပ်အား တပ်သော ဝေဒနာ, ကေဂုတာ။ပါ။ “လျှို့ယ သဟာတ နိသာယ စျာန အတ္ထိ အပိုဂတ္ထိ သတ္ထ”။ ၏။ ။(အကြံင်းသုံးချက်၌ အညမညသည့်၍ တချက်။ အညမည-သမ္မယုတ္ထသည့်၍ တချက်။ ဝိပုယုတ္ထသည့်၍ တချက်။ အသီးအသီး ဟောလေ။

ထို့နောင် သဝိပါကယဉ်နာကို ဟောတော်မူ၏။ ထို...၌ တုံးသော်လည်း (သမ္မဇာန်က သအညမည စသော ငါးချက်ကို စစ်မြှုံး)။ပါ။ ထို...၌ သမ္မယုတ္ထခန္ဓာ စီတ္ထရုပ်, ပဋိသန္တကမ္မာရုပ်အားတပ်သော ဝိပါက်၌ရှိသော ဝေဒနာ, ကေဂုတာ။ပါ။ “လျှို့ယ သဟာတ နိသာယ ဝိပါက စျာန အတ္ထိ အပိုဂတ္ထိ ကေး”။ ၏။ (အကြံင်းလေးချက်၌ အညမညသည့်၍ တချက်။ အညမညသမ္မယုတ္ထသည့်၍ တချက်။ ဝိပုယုတ္ထသည့်၍ တချက်။ အညမညဝိပုယုတ္ထသည့်၍ တချက်။ အသီးအသီး ဟောလေ။ ။သဝိပါက ငါးချက်။ ။သစ္ာနယဉ်နာ ပေါင်းကိုးချက်)။

### သစ္ာနမဂ္ဂယဉ်နာ (၉)

ထို့နောင် သစ္ာနမဂ္ဂယဉ်နာကို ဟောတော်မူ၏။ ထို...၌ တုံးသော်လည်း အဝိပါကယဉ်နာ၊ သဝိပါကယဉ်နာအားဖြင့် နှစ်ပါးအပြားရှိ၏။ ထို...တွင် အဝိပါကယဉ်နာကို။ပါ။ ထို...၌ တုံးသော်လည်း (သမ္မဇာန်က ယဉ်နာစသည် လေးပါးကို စစ်မြှုံး)။ပါ။ ထို...၌ သမ္မယုတ္ထခန္ဓာ သဟိတ်စီတ္ထရုပ်, သဟိတ်ပဋိ သန္တကမ္မာရုပ်အားတပ်သော ကေဂုတာ။ပါ။ “လျှို့ယ သဟာတ နိသာယ စျာန မဂ္ဂ အတ္ထိ အပိုဂတ္ထိ သတ္ထ”။၏။ ။(အကြံင်းသုံးချက်၌ အညမည ထည့်၍ တချက်။ အညမည သမ္မယုတ္ထသည့်၍ တချက်။ ဝိပုယုတ္ထသည့်၍ တချက်။ ဟောမြို့)။

၅၈

## တိကပဋ္ဌနှင့် အရကာက်

ထို့နောင် သဝိပါကယဉ်နာကို ဟောတော်မူ၏။ ထို....၌ တုံးသော်လည်း (သဗ္ဗာနိကစသည် ငါးပါးကို စစ်မြှု)။ပါ။ ထို....၌ သမွုတ္ထခန္ဓာ သဟိတ်စီတ္ထ ဇရပ်၊ သဟိတ်ပုဂ္ဂိုသန္တကမ္မာဇရပ်အားတပ်သော ဝိပါက်၌ရှုံးသော ကေဂုတာ။ပါ။ “လျှို့ယ သဟားတ နိသယ ဝိပါက စျောန မဂ္ဂ အတ္ထိ အပိုကတန္တိ ကော်”။၏။ (အကြောင်းလေးချက်၌ အညမညထည့်၍ တချက်။ အညမညသမွုတ္ထထည့်၍ တချက်။ ဝိပုဂ္ဂိုတ္ထထည့်၍ တချက်။ အညမညဝိပုဂ္ဂိုတ္ထထည့်၍ တချက်။ ဟောမြဲ ဟောလေ။ ။သဝိပါက ငါးချက်။ ။သချောနမဂ္ဂယဉ်နာ ပေါင်းကိုချက်။)

### သာဟာရယဉ်နာ (၉)

ထို့နောင် သအာဟာရယဉ်နာကို၏၏။ ထို....၌ တုံးသော်လည်း အပိုပါက ယဉ်နာ၊ သဝိပါကယဉ်နာအားဖြင့် နှစ်ပါးအပြားရှုံး၏။ထို....တွင် အပိုပါကယဉ်နာ ကို ရှေးဦးစွာ ဟောတော်မူ၏။ ထို....၌ တုံးသော်လည်း (သဗ္ဗာနိက သအည မည စသည်တိကို စစ်မြှု)။ပါ။ ထို....၌ သမွုတ္ထခန္ဓာ စီတ္ထဇရပ်၊ ပုဂ္ဂိုသန္တကမ္မာဇရပ်အား တပ်သော ဝိညာဏာဟာရာ။ပါ။ “လျှို့ယ သဟားတ နိသယ အာဟာရ အတ္ထိ အပိုကတန္တိ သတ္တိ”။၏။ (အကြောင်းသုံးချက်၌ အညမညထည့်၍ တချက်။ အညမညသမွုတ္ထထည့်၍ တချက်။ အညမညသမွုတ္ထထည့်၍ တချက်။ ဝိပုဂ္ဂိုတ္ထထည့်၍ တချက်။ ဟောလေ)။ ။

ထို့နောင် သဝိပါကယဉ်နာကိုပါ။မူ၏။ထို....၌ တုံးသော်လည်း (သဗ္ဗာနိက ယဉ်နာ သအညမညစသော ငါးပါးကို စစ်မြှု)။ပါ။ ထို....၌ သမွုတ္ထခန္ဓာ စီတ္ထဇရပ် ပုဂ္ဂိုသန္တကမ္မာဇရပ်အားတပ်သော ဝိပါက်ဟုဆိုအပ်သော ဝိညာဏာ ဟာရာ။ပါ။ “လျှို့ယ သဟားတ နိသယ ဝိပါက အာဟာရ အတ္ထိ အပိုကတန္တိ ကော်”။၏။ (အကြောင်းလေးချက်၌ အညမညထည့်၍ တချက်။ အညမညသမွုတ္ထထည့်၍ တချက်။ အညမညသမွုတ္ထထည့်၍ တချက်။ ဝိပုဂ္ဂိုတ္ထထည့်၍ တချက်။ အညမညဝိပုဂ္ဂိုတ္ထထည့်၍ တချက်။ အသီးအသီးဟောလေ။ ။သဝိပါက ငါးချက်။ ။သအာဟာရယဉ်နာ ပေါင်းကိုချက်။)

### သာခိပတိအာဟာရယဉ်နာ (၆)

ထို့နောင် သာခိပတိအာဟာရယဉ်နာကို ဟောတော်မူ၏။ ထို....၌ တုံးသော်လည်း အပိုပါကယဉ်နာ၊ သဝိပါကယဉ်နာအားဖြင့် နှစ်ပါး အပြားရှုံး၏။ ထို....တွင် အပိုပါကယဉ်နာကိုပါ။၏။ ထို....၌ သမွုတ္ထခန္ဓာ သာခိပတိစီတ္ထ ဇရပ်အားတပ်သော စီတ္ထခိပတိ။ပါ။ “လျှို့ယ အာခိပတိ သဟားတ နိသယ အာဟာရ အတ္ထိ အပိုကတန္တိ သတ္တိ”။၏။ (အကြောင်းနှစ်ချက်၌ အညမညသမွုတ္ထထည့်၍ တချက်။ ဝိပုဂ္ဂိုတ္ထထည့်၍ တချက်။ ဟောလေ)။

ပဋိတိရ အနုလောမ မိသကသချိုဝါရ

၅၀၉

ထို့နောင် သဝိပါကယဉ်နာကို॥ပ॥ ထို...၌ သမ္မယူတ္ထခန္ဓား၊ သာဓိပတီ  
စိတ္တဇူပ်အားတပ်သော ဖိုလ်စိတ်လေးခုဟုဆုံးအပ်သော စိတ္တာပိတီ॥ပ॥ “ကြိုးကြို  
အဓိပတီ သဟာဗာတ နိဿာယ ဝိပါက အာဟာရ အတိ အပိုဂတန္တာ ကော်”။၏။  
(အကြောင်းနှစ်ချက်၌ အညေမညသမ္မယူတ္ထထည့်၍ တချက်။ ဝိပုယူတ္ထထည့်၍ တချက်။  
ဟောမြဲဟောလေ။ သာဓိပတီအားဟာရ လူနာပေါင်း ခြောက်ချက်။)

### သာဓိပတီမဂ္ဂယဉ်နာ (၆)

ထို့နောင် သာဓိပတီမဂ္ဂယဉ်နာကို॥ပ॥ ၏။ ထို...၌ တုံးသော်လည်း အဝိပါက  
ယဉ်နာ၊ သဝိပါကယဉ်နာအားဖြင့် နှစ်ပါးအပြားရှိ၏။ ထို...တွင် အဓိပါက  
ယဉ်နာ။ပါ။ ၏။ ထို...၌ သမ္မယူတ္ထခန္ဓား၊ သာဓိပတီစိတ္တဇူပ်အား တပ်သော  
ဝိရိယာဓိပတီ။ပါ။ “ကြိုးကြို အဓိပတီ သဟာဗာတ နိဿာယ ဝဂ္ဂ အတိ အပိုဂတန္တာ  
သတ္တာ”။၏။ (အကြောင်းနှစ်ချက်၌ အညေမညသမ္မယူတ္ထထည့်၍ တချက်။ ဝိပုယူတ္ထ  
ထည့်၍ တချက်။ ဟောမြဲ။ ။သာဓိပတီမဂ္ဂ လူနာပေါင်း ခြောက်ချက်။)

ထို့နောင် သဝိပါကယဉ်နာကို ဟောတော်မူ၏။ ထို...၌ သမ္မယူတ္ထခန္ဓား၊  
သာဓိပတီ စိတ္တဇူပ်အား တပ်သော ဖိုလ်လေးခု၌ ရှိသော ဝိရိယာဓိပတီ။ပါ။  
“ကြိုးကြို အဓိပတီ သဟာဗာတ နိဿာယ ဝိပါက မဂ္ဂ အတိ အပိုဂတန္တာ ကော်”။၏။  
(အကြောင်းနှစ်ချက်၌ အညေမညသမ္မယူတ္ထထည့်၍ တချက်။ ဝိပုယူတ္ထထည့်၍  
တချက်။ ဟောမြဲ။ ။သာဓိပတီမဂ္ဂ လူနာပေါင်း ခြောက်ချက်။)

### သဟောတုံးမဂ္ဂယဉ်နာ (၇)

ထို့နောင် သဟောတုံးမဂ္ဂယဉ်နာကို ဟောတော်မူ၏။ ထို...၌ တုံးသော်  
လည်း အဝိပါကယဉ်နာ၊ သဝိပါကယဉ်နာအားဖြင့် နှစ်ပါးအပြားရှိ၏။ ထို...တွင်  
အဝိပါကယဉ်နာ ကို။ ၏။ ထို...၌ တုံးသော်လည်း (သမ္မာန်က စသည်ကို  
စစ်မြဲ)။ပါ။ ထို...တွင် သမ္မာန်က။ပါ။ ထို...၌ သမ္မယူတ္ထခန္ဓား သဟိတ်စိတ္တဇူပ်၊  
သဟိတ်ပဋိသန္ဓာကမ္မဇူပ်အားတပ်သော အမောဟာ။ပါ။ “ကြိုးကြို ဟောတုံး  
သဟာဗာတ နိဿာယ မဂ္ဂ အတိ အပိုဂတန္တာ စတာရ”။၏။ ။(အကြောင်းသုံးချက်ကို  
ဟောတုံးယဉ်နာအတိုင်း ဟောလေ)။

ထို့နောင် သဝိပါကယဉ်နာကို ဟောတော်မူ၏။ ထို...၌ တုံးသော်လည်း  
(သမ္မာန်က စသည်ငါးချက်ကို စစ်မြဲ)။ပါ။ ထို...၌ သမ္မယူတ္ထခန္ဓား၊ သဟိတ်  
စိတ္တဇူပ်၊ သဟိတ်ပဏိသန္ဓာကမ္မဇူပ်အား တပ်သော ဝိပါက်ရှိသော အမော  
ဟာ။ပါ။ “ကြိုးကြို ဟောတုံးသဟာဗာတ နိဿာယ ဝိပါက မဂ္ဂ အတိ အပိုဂတန္တာ ကော်”။

၂၃၀

## တိကပဋ္ဌာန်း အရကောက်

၏။ ။(အကြောင်း လေးချက်ကို ဟောတူကအတိုင်း ဟောလေ။ သဟောတူ မရ ယဉ်နာပေါင်း ကိုးချက်)။

သဟေတုအခိပတ်မဂဂ္ဂယဉ်နာ (၆)

ଲକ୍ଷ୍ମୀ ପ୍ରିୟ||

ପ୍ରକାଶକାଳୀଣ (୧୦)

ကြိုးပိုမိုသာကကို ဟောတော်မူသည်၏ အခြားမျိုး၏ စုနှစ်မိုးသာကကို ဟောတော်မူ၏။ ထို....၌ တုံးသော်လည်း သဘာဝ၊ ပုဂ္ဂနာအားဖြင့် ရှုန်ပါးအပြားရှိ၏။ ထို....တွင် သဘာဝကို ရှုံးလိုးစွာဟောတော်မူ၏။ ထို....၌ တုံးသော်လည်း စုနှစ်မူ သဟဇာတသဘာဝ၊ အညာမညာသဘာဝ၊ နိသာယသဘာဝ၊ ပိုပါကသဘာဝ၊ ကြိုးပိုမိုသာက၊ မဂ္ဂသဘာဝ၊ သမ္မာယဉ်သဘာဝ၊ ပိုပုယဉ်သဘာဝ၊ အထိုသဘာဝ၊ အပိုဂတသဘာဝ အားဖြင့် ဆယ်ပါး အပြားရှိ၏။

(၂၃) ထို့နောင် အညေမည့်သဘာဂကို။ပါ။ ထို...၌ သမ္မတဗျာခွန့်၏ ဟဒယ  
ဝတ္ထုအားတပ်သော စျောနှင့် ငါးပါး။ပါ။ “ချောနပစ္စယာ အညေမည့် တိကို”။  
၏။ “နိဿယသဘာဂကသည် သဟဇာတနှင့် တူးပြီ”။

## ပဋိတိရ အနုလောမ မိသကသခံရတိရ

၅၁၁

(၄) ဝိပါကသဘာကြုံ သမ္မယုတ္တခန္ဓာ စိတ္တဇရပ်, ပဋိသန္ဓကမူဇရပ်အားတပ်သော ဝိပါက်ဉှုရှုသော စျောနှင်ငါးပါး။ပါ။ “စျောနပစ္စယာ ဝိပါကကော်”။၏။

(၅) ဣ၌ယသဘာကြုံ သမ္မယုတ္တခန္ဓာ စိတ္တဇရပ်, ပဋိသန္ဓကမူဇရပ်အားတပ်သော ဝေဒနာ, ကေဂုတာ။ပါ။ “စျောနပစ္စယာ ဣ၌ယသတ္တ”။၏။

(၆) မရှုသဘာကြုံ သမ္မယုတ္တခန္ဓာ သဟိတ်စိတ္တဇရပ်, သဟိတ်ပဋိသန္ဓကမူဇရပ်အားတပ်သော ဝိတက်, ကေဂုတာ။ပါ။ “စျောနပစ္စယာ မရှုသတ္တ”၏။

(၇) သမ္မယုတ္တသဘာကြုံ သမ္မယုတ္တခန္ဓာအားသာတပ်သော စျောနှင်ငါးပါး။ပါ။ “စျောနပစ္စယာ သမ္မယုတ္တ တီကီ”။၏။

(၈-၁) ဝိပ္ပယုတ္တသဘာကြုံ စိတ္တဇရပ်, ပဋိသန္ဓကမူဇရပ်အားတပ်သော စျောနှင်ငါးပါး။ပါ။ “စျောနပစ္စယာ ဝိပ္ပယုတ္တ တီကီ”။၏။ ။(အထိ, အဝိဂတသဘာကန်ပါးသည် သဟောတန်င့်တူပါ။ သတ္တ။၏။ ။သဘာကပြီး၏။

## စျောနယူဇ္ဈနာ (၃၆)

### သာမဏေအဝိပါက (၄)

သဘာကကို ဟောတော်မူသည်၏ အခြားမူးမြှု သူဇ္ဈနာကို ဟောတော်မူ၏။ ထို....၌ တုံးသော်လည်း သာမဏေယူဇ္ဈနာ, သလ္း၌ယယူဇ္ဈနာ, သမ္မယုတ္တယူဇ္ဈနာအားဖြင့် လေးပါးအပြားရှု၏။ ထို....တွင် သာမဏေယူဇ္ဈနာကို။ပါ၏။ ထို....၌ တုံးသော်လည်း။ အဝိပါကယူဇ္ဈနာ, သဝိပါကယူဇ္ဈနာအားဖြင့် နှစ်ပါး။ ထို....တွင် အဝိပါကယူဇ္ဈနာကို။၏။

(၁) ထို....၌ တုံးသော်လည်း (သမ္မယုတ္တနိက စသည်ကိုစစ်မြဲ)။ပါ။ ထို....၌ သမ္မယုတ္တခန္ဓာ စိတ္တဇရပ်, ပဋိသန္ဓကမူဇရပ်အားတပ်သော စျောနှင်ငါးပါး။ပါ။ “စျောန သဟောတ နိသာယ အထိ အဝိဂတနှိုး သတ္တ”။၏။

(၂) သအညာမည်ယူဇ္ဈနာ၌ သမ္မယုတ္တခန္ဓာ ဟဒယဝထ္ထအားတပ်သော စျောနှင်ငါးပါး။ပါ။ “စျောန သဟောတ အညာမည် နိသာယ သမ္မယုတ္တ အထိ အဝိဂတနှိုး တီကီ”။၏။

(၃) သအညာမည် သမ္မယုတ္တ၌ သမ္မယုတ္တခန္ဓာအားသာ တပ်သော စျောနှင်ငါးပါး။ပါ။ “စျောန သဟောတ အညာမည် နိသာယ သမ္မယုတ္တ အထိ အဝိဂတနှိုး တီကီ”။၏။

(၄) သဝိပ္ပယုတ္တ၌ စိတ္တဇရပ်, ပဋိသန္ဓကမူဇရပ်အားတပ်သော စျောနှင်ငါးပါး။ပါ။ “စျောန သဟောတ နိသာယ ဝိပ္ပယုတ္တ အထိ အဝိဂတနှိုး တီကီ”။၏။

သဝိပါကယဉ်နာ (၅)

(၁) ထို့နောင် သဝိပါက၏၏။ ထို....၌ တုံးသော်လည်း (သမ္မဇာနိကစသည် ကိုစိမ့်မြှု)။ပါ။ သမ္မယုတ္တခန္ဓာ စိတ္တလရုပ်, ပဋိသန္ဓကမ္မာဇူပ်အား တပ်သော ဝိပါက်၌ရှိသော စျောနှင်းပါး။ပါ။ “စျောန သဟာတ နိသာယ ဝိပါက အတ္ထိ အပိုကတန္တိ ကော်”။၏။

(၂) သအညာမည်၌ သမ္မယုတ္တခန္ဓာ ဟဒယဝတ္ထုအားတပ်သော ဝိပါက၌၌ ရှိသော စျောနှင်းပါး။ပါ။ “စျောန သဟာတ အညာမည် နိသာယ ဝိပါက အတ္ထိ အပိုကတန္တိ ကော်”။၏။

(၃) ထို့နောင် သအညာမည် သမ္မယုတ္တယဉ်နာ။ပါ။ သမ္မယုတ္တခန္ဓာအားသာ တပ်သော စျောနှင်းပါး။ပါ။ “စျောန သဟာတ အညာမည် နိသာယ ဝိပါက သမ္မယုတ္တ အတ္ထိ အပိုကတန္တိ ကော်”။၏။

(၄) သဝိပါယုတ္တ၌ စိတ္တလရုပ်, ပဋိသန္ဓကမ္မာဇူပ်အားတပ်သော ဝိပါက၌၌ ရှိသော စျောနှင်းပါး။ပါ။ “စျောန သဟာတ နိသာယ ဝိပါက ဝိပါယုတ္တ အတ္ထိ အပိုကတန္တိ ကော်”။၏။

(၅) သအညာမည်ဝိပါယုတ္တ၌ ဟဒယဝတ္ထုအားတပ်သော ပွဲဝေါကာရ ပဋိသန္ဓက၌ရှိသော စျောနှင်းပါး။ပါ။ “စျောန သဟာတ အညာမည် နိသာယ ဝိပါက ဝိပါယုတ္တ အတ္ထိ အပိုကတန္တိ ကော်”။၏။ ။(ပေါင်း သာမည်ယဉ်နာ ကိုးချက်)။

သဏ္ဌာနိယယဉ်နာ (၆)

ထို့နောင် သဏ္ဌာနိယ ယူဇာနာကို ဟောတော်မူ၏။ ထို....၌ တုံးသော်လည်း (အဝိပါက သဝိပါက စသည်ကို စိမ့်မြှု)။ အဝိပါက၌၌ သမ္မယုတ္တခန္ဓာ စိတ္တလရုပ်, ပဋိသန္ဓကမ္မာဇူပ်အားတပ်သော ဝေဇာနာ, ကောဂုတာ။ပါ။ “စျောန သဟာတ နိသာယ လူ၌ယ အတ္ထိ အပိုကတန္တိ သတ္တု”။၏။ (အကြောင်းသုံးချက်၌ အညာမည် ထည့်၍တချက် ။အညာမည်သမ္မယုတ္တထည့်၍တချက်။ ဝိပါယုတ္တထည့်၍တချက်။ သာမည်ယဉ်နာကဲ့သို့ဟောလေ)။

သဝိပါက၌၌ သမ္မယုတ္တခန္ဓာ စိတ္တလရုပ်, ပဋိသန္ဓကမ္မာဇူပ်အားတပ်သော ဝိပါက၌၌ရှိသော ဝေဇာနာ, ကောဂုတာ။ပါ။ “စျောန သဟာတ နိသာယ ဝိပါက လူ၌ယ အတ္ထိ အပိုကတန္တိ ကော်”။၏။ ။(အကြောင်းလေးချက်၌ သာမည်ယဉ်နာ ကဲ့သို့ နည်းတူထည့်၍ဟောလေ။ သဏ္ဌာနိယ ယူဇာနာပေါင်း ကိုးချက်)။

### သမဂ္ဂယဋ္ဌနာ (၉)

ထိနောင် သမဂ္ဂယဋ္ဌနာကို။၏။ ထို....၌ တုံးသော်လည်း (အဝိပါက သဝိပါက ကို စစ်မြဲ)။ အဝိပါက၌ သမ္မယုတ္တခန္ဓာ၊ သဟိတ် စီတ္တာရုပ်၊ သဟိတ် ပဋိ  
သန္တာ ကမ္မဇရုပ်အားတပ်သော ဝိတက်၊ ကေဂ္ဂတာ။ပါ။ “၂၁၁ သဟာတ  
နိသာယ မဂ္ဂ အတွှုံး အဝိဂတန္တာ သတ္တ”။၏။ အကြောင်းသုံးချက်၌ အညမည  
စသည်ကိုထည့်၍ ဟောမြဲ။

သဝိပါက၌ သမ္မယုတ္တခန္ဓာ၊ သဟိတ် စီတ္တာရုပ်၊ သဟိတ် ပဋိသန္တာ ကမ္မဇ  
ရုပ်အားတပ်သော ဝိပါက၌ ရှုံးသော ဝိတက်၊ ကေဂ္ဂတာ။ပါ။ “၂၁၁ သဟာတ  
နိသာယ ဝိပါက မဂ္ဂ အတွှုံး အဝိဂတန္တာ ကော်”။၏။ အကြောင်းလေးချက်၌  
အညမညစသည်ကိုထည့်မြဲ ထည့်၍ ဟောလေ။ သမဂ္ဂယဏ္ဍနာပေါင်း ကိုးချက်။

### သဏ္ဌာန္တယမဂ္ဂယဏ္ဍနာ (၉)

ထိနောင် သဏ္ဌာန္တယမဂ္ဂယဏ္ဍနာကို။ပါ။၏။ ထို....၌ (အဝိပါက စသည်ကိုစစ်မြဲ)။  
အဝိပါက၌ သမ္မယုတ္တခန္ဓာ၊ သဟိတ်စီတ္တာရုပ်၊ သဟိတ် ပဋိသန္တာ ကမ္မဇရုပ်အား  
တပ်သော ကေဂ္ဂတာ။ပါ။ “၂၁၁ သဟာတ နိသာယ ဏ္ဌာန္တယ မဂ္ဂ အတွှုံး အဝိဂတန္တာ  
သတ္တ”။၏။ (အညမည စသည်ကိုထည့်၍ ဟောမြဲ။)

သဝိပါက၌ သမ္မယုတ္တခန္ဓာ၊ သဟိတ်စီတ္တာရုပ်၊ သဟိတ် ပဋိသန္တာ ကမ္မဇရုပ်  
အားတပ်သော ဝိပါက၌ ရှုံးသော ကေဂ္ဂတာ။ပါ။ “၂၁၁ သဟာတ နိသာယ  
ဝိပါက ဏ္ဌာန္တယ မဂ္ဂ အတွှုံး အဝိဂတန္တာ ကော်”။၏။ အကြောင်းလေးချက်၌  
အညမည အစရှိသည်ကိုထည့်၍ ဟောမြဲဟောလေ။ သဏ္ဌာန္တယမဂ္ဂ သဋ္ဌနာပေါင်း  
ကိုးချက်။သဘာဝ ဆယ်ချက်။ ယဉ်နာ သုံးဆုံးခြောက်ချက်။ ၂၁၁၏ပြီး၏။

### မဂ္ဂသဘာဝ (၁၂)

၂၁၁ မိသာဓရ၏ ဟောတော်မူသည်၏ အခြားမူး၌ မဂ္ဂမိသာဓရ၏ ဟော  
တော်မူ၏။ ထို....၌ တုံးသော်လည်း သဘာဝ၊ ယဉ်နာအားဖြင့် နှစ်ပါးအပြားရှိ  
၏။ ထို....တွင် သဘာဝကို ရှေးဦးစွာ ဟောတော်မူ၏။ ထို....၌ တုံးသော်လည်း  
မဂ္ဂမူ ဟောတုံးသဘာဝ အဓိပိုဒ်သဘာဝ၊ သဟာတဘာသဘာဝ၊ အညမညသဘာဝ၊  
နိသာယသဘာဝ၊ ဝိပါကသဘာဝ၊ ဏ္ဌာန္တယသဘာဝ၊ ရှားနသဘာဝ၊ သမ္မယုတ္တ  
သဘာဝ၊ ဝိပါကသဘာဝ၊ အတွှုံးသဘာဝ၊ အဝိဂတသဘာဝ၊ အစရှိသဘာဝ၊ အစိတသဘာဝအားဖြင့် တဆုံး  
နှစ်ပါးအပြားရှိ၏။ ထို....တွင် ဟောတုံးသဘာဝကို။၏။

၁၁၄

## တိကပဋ္ဌန်း အရကောက်

- (၁) ထို....၌ သမ္မယူတ္ထခန္ဓာ၊ သဟိတ် စိတ္တဇရုပ်၊ သဟိတ် ပဋိသန္တာ၊ ကမ္မဇရုပ်အား တပ်သော အမောဟာ။ပါ။ “မရှိပစ္စယာ ဟေတုယာ စတ္တာရီ”။၏။
- (၂) အဓိပတ္တသဘာဂျာ၌ သမ္မယူတ္ထခန္ဓာအား အဓိပတ္တစိတ္တဇရုပ်အား တပ်သော ဝိရိယ၊ ဝိမံသာဓိပတ္တ။ပါ။ “မရှိပစ္စယာ အဓိပတ္တယာ သတ္တာ”။၏။
- (၃) သဟာဗာတသဘာဂျာ၌ သမ္မယူတ္ထခန္ဓာ၊ သဟိတ် စိတ္တဇရုပ်၊ သဟိတ် ပဋိသန္တာ ကမ္မဇရုပ်အား တပ်သော မရှိတရားကိုယ် ကိုးပါး။ ပါ။ “မရှိပစ္စယာ သဟာဗာတသ သတ္တာ”။၏။
- (၄) အညာမညာသဘာဂျာ၌ သမ္မယူတ္ထခန္ဓာ။ ဟဒယဝတ္ထာအား တပ်သော မရှိ ကိုးပါး။ပါ။ “မရှိပစ္စယာ အညာမညာ တိကို”။၏။
- (၅) (နိသာယသဘာဂျာ၌ သဟာဗာတအတိုင်း ဟောလေ)။
- (၆) ဝိပါကသဘာဂျာ၌ သမ္မယူတ္ထခန္ဓာ၊ သဟိတ် စိတ္တဇရုပ်၊ သဟိတ် ပဋိသန္တာ ကမ္မဇရုပ်အား တပ်သော ဝိပါကခြားသော မရှိရှုစုပါး။ပါ။ “မရှိပစ္စယာ ဝိပါကေ ကော်”။၏။
- (၇) လူ၌ယသဘာဂျာ၌ သမ္မယူတ္ထခန္ဓာ၊ သဟိတ် စိတ္တဇရုပ်၊ သဟိတ် ပဋိသန္တာ ကမ္မဇရုပ်အား တပ်သော ဝိရိယ၊ သတိ၊ ကေဂုတာ၊ ပညာ။ပါ။ “မရှိ ပစ္စယာ လူ၌ယယ သတ္တာ”။၏။
- (၈) စျောနသဘာဂျာ၌ သမ္မယူတ္ထခန္ဓာ၊ သဟိတ် စိတ္တဇရုပ်၊ သဟိတ်ပဋိသန္တာ ကမ္မဇရုပ်အား တပ်သော ဝိတက်၊ ကေဂုတာ။ပါ။ “မရှိပစ္စယာ စျောန သတ္တာ”။၏။
- (၉) သမ္မယူတ္ထသဘာဂျာ၌ သမ္မယူတ္ထခန္ဓာအားသာတပ်သော မရှိကိုးပါး။။ပါ။ “မရှိပစ္စယာ သမ္မယူတွေ တိကို”။၏။
- (၁၀) ဝိပုယူတ္ထသဘာဂျာ၌ သဟိတ်စိတ္တဇရုပ်၊ သဟိတ်ပဋိသန္တာ ကမ္မဇရုပ်အား တပ်သော မရှိကိုးပါး။ပါ။ “မရှိပစ္စယာ ဝိပုယူတွေ တိကို”။၏။
- (၁၁-၁၂) (အဘို့သဘာဂျာ၌ သဟာဗာတအဘိုင်းဆို။ အဝိဂတလည်းအဘူး)။

မရှိယဉ်နာ (၅၃)

သာမညာ (၉)

သဘာဂျာ၌ ဟောတော်မူသည်၏ အခြားမျှ၌ သမ္မနာကို ဟောတော်မူ၏။  
 ထို....၌ တံ့သော်လည်း သာမညာယဉ်နာ၊ သက္ကိုယ်ယဉ်နာ၊ သချာနယဉ်နာ၊  
 သတ္တိ၌ယစျောနယဉ်နာ၊ သာခိပတ္တိက္ကိုယ်ယဉ်နာ၊ သဟေတက္ကိုယ်ယဉ်နာ၊

## ပဉာတ် အနုလောမ မိသကသချိုင်းပါရ

၅၁၅

သဟောတ္ထအပိတိကြိုးယူဇူနာ အားဖြင့် ခုနစ်ပါးအပြားရှိ၏။ ထို....တွင် သာမည်ယူဇူနာကို ရွှေးဦးစွာဟောဝော်မူ၏။ထို....၌ တံသော်လည်း (အပိပါက၊ သပိပါက စသည်ကိုစိမ့်မြဲ)။

အပိပါက၌ သမ္မယုတ္ထခန္ဓာ သဟိတ်စိတ္တာရုပ်၊ သဟိတ်ပဋိသန္တာ ကမ္မာရုပ် အားတပ်သော မဂ်ကိုးပါးပါ။ “မဂ္ဂ သဟောတ နိသာယ အတ္ထိ အပိဂတန္တိ သတ္တိ”။၏။ ။(အကြောင်းသုံးချက်၌ အညာမည် အစရှိသည်ကို ထည့်၍ဟောလေ)။

သပိပါက၌ သမ္မယုတ္ထခန္ဓာ သဟိတ်စိတ္တာရုပ်၊ သဟိတ်ပဋိသန္တာ ကမ္မာရုပ် အား တပ်သော ပိပါက်၌ရှိသော မဂ်ရှုစ်ပါးပါ။ “မဂ္ဂ သဟောတ နိသာယ ပိပါက အတ္ထိ အပိဂတန္တိ ကော်”။၏။ ။(အကြောင်းလေးချက်၌ အညာမည် စသည်ကို ထည့်၍ဟောလေ။ ။သာမည်ယူဇူနာ ပေါင်း ကိုးချက်)။

## သက္ကိုယူဇူနာ ၃

သက္ကိုယူဇူနာ၌။ (အပိပါက သပိပါက စသည်ကိုစိမ့်မြဲ)။ အပိပါက၌ သမ္မယုတ္ထခန္ဓာ သဟိတ်စိတ္တာရုပ်၊ သဟိတ်ပဏီသန္တာ ကမ္မာရုပ်အား တပ်သော ဂိရိယ၊ သတိ၊ ကောဂုတာ၊ ပညာပါ။ “မဂ္ဂ သဟောတ နိသာယ ကြိုးယ အတ္ထိ အပိဂတန္တိ သတ္တိ”။၏။ ။(အကြောင်းသုံးချက်၌ အညာမည် စသည်ကို ထည့်၍ဟောမြဲ)။

သပိပါက၌ သမ္မယုတ္ထခန္ဓာ သဟိတ်စိတ္တာရုပ်၊ သဟိတ်ပဏီသန္တာ ကမ္မာရုပ် အား တပ်သော ပိပါက်၌ရှိသော ပိရိယ၊ သတိ၊ ကောဂုတာ၊ ပညာပါ။ “မဂ္ဂ သဟောတ နိသာယ ပိပါက ကြိုးယ အတ္ထိ အပိဂတန္တိ သတ္တိ”။၏။ ။(အကြောင်းလေးချက်၌ အညာမည် အစရှိသည်ကို ထည့်၍ဟောမြဲ)။

## သချိန်ယူဇူနာ ၃

ထို့နောင် သစ္ာနယူဇူနာကို ဟောတော်မူ၏။ ထို....၌ အပိပါက၊ သပိပါက စသည်ကို စိမ့်မြဲ)။ အပိပါက၌ သမ္မယုတ္ထခန္ဓာ၊ သဟိတ်စိတ္တာရုပ်၊ သဟိတ်ပဏီသန္တာ ကမ္မာရုပ်အား တပ်သော ပိတေက်၊ ကောဂုတာပါ။ “မဂ္ဂ သဟောတ နိသာယ စုံသာ အတ္ထိ အပိဂတန္တိ သတ္တိ”။၏။ ။(အကြောင်းသုံးချက်၌ အညာမည် စသည်ကိုထည့်၍ဟောမြဲ)။

ထို့နောင် သပိပါက ယူဇူနာကို။၏။ ထို....၌ သမ္မယုတ္ထခန္ဓာ သဟိတ်စိတ္တာရုပ်၊ သဟိတ်ပဏီသန္တာ ကမ္မာရုပ်အား တပ်သော ပိပါက်၌ရှိသော ပိတေက်၊ ကောဂုတာပါ။ “မဂ္ဂ သဟောတ နိသာယ ပိပါက သချိန် အတ္ထိ အပိဂတန္တိ သတ္တိ”။၏။ ။(အကြောင်းလေးချက်၌ အညာမည် စသည်ကိုထည့်၍ဟောမြဲ)။ ။  
သချိန်ယူဇူနာ ပေါင်း ကိုးချက်)။

၅၁၆

## တိကပဋ္ဌာန်း အရကောက်

### သဏ္ဌာန်းယဉ်ယဉ် (၉)

သဏ္ဌာန်းယဉ်ယဉ် (အဝိပါက သဝိပါက စသည်ကိုစ်မြဲ)။ အဝိပါက၏  
သမ္မယုတ္တခန္ဓာ၊ သဟိတ်စိတ္တဇူပ်၊ သဟိတ် ပဋိသန္တာ ကမ္မဇရုပ်အား တပ်သော  
ကေဂါတာဘာပါ။ “မဂ္ဂ သဟလာတ နီသယ ဏ္ဌာန် အတ္ထိ အဝိဂတန္တိ သတ္တ”။  
၏။ ၍(အကြံးသုံးချက်၏ အညမည အစရှိသည်ကိုထည့်၍ ဟောမြဲ)။

သဝိပါက၏ သမ္မယုတ္တခန္ဓာ၊ သဟိတ်စိတ္တဇူပ်၊ သဟိတ်ပဋိသန္တာ ကမ္မဇရုပ်  
အား တပ်သော ဝိပါက်၍ရှိသော ကေဂါတာဘာပါ။ “မဂ္ဂ သဟလာတ နီသယ ဝိပါက  
ဏ္ဌာန် အတ္ထိ အဝိဂတန္တိ ကော်”၏။ ၍(အကြံးလေးချက်၏ အညမည  
အစရှိသည်ကို ထည့်၍ဟောလေ)။ ၍သဏ္ဌာန်းယဉ်ယဉ်နာ ပေါင်းကိုးချက်)။

### သဝိပါတီ ဏ္ဌာန်းယဉ်ယဉ် (၆)

သဝိပါတီဏ္ဌာန်းယဉ်ယဉ် (အဝိပါက သဝိပါက စသည်ကိုစ်မြဲ)။ ။  
အဝိပါက၏ သမ္မယုတ္တခန္ဓာ၊ သဝိပါတီစိတ္တဇူပ်အား တပ်သော ဝိရိယာဝိပါတီ။  
“မဂ္ဂ အဝိပါတီ သဟလာတ နီသယ ဏ္ဌာန် အတ္ထိ အဝိဂတန္တိ သတ္တ”၏။ ။  
(အကြံးနှစ်ချက်၏ အညမည သမ္မယုတ္တခန္ဓာ၊ ဝိပုယုတ္တခန္ဓာ ချက် ထည့်၍  
ဟောလေ)။

သဝိပါက၏ သမ္မယုတ္တခန္ဓာ၊ သဝိပါတီစိတ္တဇူပ်အား တပ်သော ဖိုလ်လေး  
ချို့ရှိသော ဝိရိယာဝိပါတီ။ “မဂ္ဂ အဝိပါတီ သဟလာတ နီသယ ဝိပါက ဏ္ဌာန်းယဉ်ယဉ်  
အတ္ထိ အဝိဂတန္တိ ကော်”၏။ ၏။ (အကြံးနှစ်ချက်၏ အညမည သမ္မယုတ္တခန္ဓာ ချက်  
ဝိပုယုတ္တခန္ဓာ ထည့်၍ဟောလေ)။

### သဟေတဗုဏ္ဌာန်းယဉ်ယဉ် (၉)

ထို့နောင် သဟေတဗုဏ္ဌာန်းယဉ်ယဉ်ကို ဟောတော်မှု၏။ ထို့....၍ (အဝိပါက  
သဝိပါက စသည်စ်မြဲ)။ ။အဝိပါက၏ သမ္မယုတ္တခန္ဓာ၊ သဟိတ်စိတ္တဇူပ်၊  
သဟိတ်ပဋိသန္တာ ကမ္မဇရုပ်အား တပ်သော အမောဟာ။ပါ။ “မဂ္ဂ ဟေတု သဟ  
လာတ နီသယ ဏ္ဌာန် အတ္ထိ အဝိဂတန္တိ စတာာရိ”၏။ ၏။ (အကြံးသုံးချက်၏  
အညမည စသည်ကိုထည့်၍ဟောမြဲ)။

သဝိပါက၏ သမ္မယုတ္တခန္ဓာ၊ သဟိတ် စိတ္တဇူပ်၊ သဟိတ်ပဋိသန္တာ ကမ္မဇရုပ်အား  
တပ်သော ဝိပါက်၍ရှိသော အမောဟာ။ပါ။ “မဂ္ဂ ဟေတု သဟလာတ နီသယ  
ဝိပါက ဏ္ဌာန် အတ္ထိ အဝိဂတန္တိ ကော်”၏။ ။(အကြံးလေးချက်၏ အည  
မည အစရှိသည်ထည့်၍ဟောလေ)။ ။သဟေတု ဏ္ဌာန်းယဉ်ယဉ် ပေါင်းကိုးချက်)။

## အန္တလောမ မိသကသချုပါရ

၅၃၃

### သဟေတုအဓိပတီကြိုးယဉ်နာ (၆)

သဟေတုအဓိပတီကြိုးယဉ်နာ၍။ (စစ်မြဲ)။ အဝိပါကျွေ သမုတ္တခန္ဓာ သာဓိပတီစိတ္တရှုပ်အား တပ်သော ဝိမံသာဓိပတီ။ပါ။ “မဂ္ဂ ဟေတု အဓိပတီ သဟေတု နိသာယ ကြိုးယ အတ္ထိ အဝိဂတန္တိ စတ္တာရီ”၏။ (အကြောင်းနှစ်ချက်၍ အညမည သမုတ္တထည့်၍ တချက်၊ ဝိပုယ္တထည့်၍ တချက် ဟောလေ)။

သဝိပါကျွေ သမုတ္တခန္ဓာ သာဓိပတီ စိတ္တရှုပ်အားတပ်သော ဖိုလ်လေးချွေ ရှိသော ဝိမံသာဓိပတီ။ပါ။ “မဂ္ဂ ဟေတု အဓိပတီ သဟေတု နိသာယ ဝိပါက ကြိုးယ အတ္ထိ အဝိဂတန္တိ ကော်”၏။ (အကြောင်းနှစ်ချက်၍ အညမညသမုတ္တထည့်၍တချက်ဟောလေ။ ။သဟေတုအဓိပတီကြိုးယ ယဉ်နာပေါင်း ခြောက်ချက်။ ။သဘာဂ၊ တဆုံး၍။ ။ယဉ်နာ ငါးဆုံးခုစွဲ၍။)။

မဂ္ဂ ပြီး၏။

### သမုတ္တသဘာဂ (၁၃)

မဂ္ဂမိသကကိုဟောတော်မူသည့်၏ အခြားခဲ့၍သမုတ္တမိသကကိုဟောတော်မူ၏။ ထို....၌ တုံးသော်လည်း သဘာဂ၊ ယဉ်နာအားဖြင့် နှစ်ပါးအပြားရှိ၏။ ထို....တွင် သဘာဂကို ရွှေးဦးစွာ ဟောတော်မူ၏။ ထို....၌ တုံးသော်လည်း သမုတ္တမူ ဟောတုသဘာဂ၊ အဓိပတီသဘာဂ၊ သဟေတုသဘာဂ၊ အညမည သဘာဂ၊ နိသာယသဘာဂ၊ ကမ္မသဘာဂ၊ ဝိပါကသဘာဂ၊ အာဟာရသဘာဂ၊ ကြိုးယသဘာဂ၊ စျောနသဘာဂ၊ မဂ္ဂသဘာဂ၊ အတ္ထိသဘာဂ၊ အဝိဂတသဘာဂ အားဖြင့် တဆုံးသုံးပါးအပြားရှိ၏။

(၁) ထို....တွင် ဟောတုသဘာဂကို၏။ ထို....၌ သမုတ္တခန္ဓာအားသာ တပ်သော ဟံတ်ခြောက်ပါး။ပါ။ “သမုတ္တပစ္စယာ ဟောတုယာ တီကီ”၏။

(၂) အဓိပတီသဘာဂ၌ သမုတ္တခန္ဓာအားသာ တပ်သော အဓိပတီ တရားကိုယ် သုံးပါး လေးပါး တို့တွင် တပါးပါး။ပါ။ “သမုတ္တပစ္စယာ အဓိပတီယာ တီကီ”၏။

(၃-၁) သဟေတုသဘာဂ၌ အချင်းချင်းအား တပ်သော အလုံးစုံသော ပဝတ္ထိ ပဋိသဇ္ဈ နာမက္ခာန္တာလေးပါး။ပါ။ “သမုတ္တပစ္စယာ သဟေတုတေ တီကီ”၏။ (အညမည၊ နိသာယလည်း အတူ။ တီကီ၏။)။

(၃) ကမ္မသဘာဂ၌ သမုတ္တခန္ဓာအားသာ တပ်သော စေတနာ။ပါ။ “သမုတ္တပစ္စယာ ကမ္မ တီကီ”၏။

၁၃၈

တိကပဋ္ဌာန်း အရကောက်

(၂) ဝိပါကသဘာကြုံ အချင်းချုံ။ တပ်သော ဝိပါက်ပဝတီး၊ ပဋ္ဌာန်းနာမက္ခန္ဓာလေးပါး။ပါ။ “သမ္မယုတ္တပစ္စယာ ဝိပါကေ ကေ”။၏။

(၃) အာဟာရသဘာကြုံသမ္မယုတ္တခန္ဓာအားသာ တပ်သောနာမ်အာဟာရ သုံးပါး။ပါ။ “သမ္မယုတ္တပစ္စယာ အာဟာရေ တိကို”။၏။

(၄) လူနှိုယ်သဘာကြုံ သမ္မယုတ္တခန္ဓာအားသာ တပ်သော နှုန်းလူ၌၍ ရှစ်ပါး။ပါ။ “သမ္မယုတ္တပစ္စယာ လူနှိုယ် တိကို”။၏။

(၅) စျောန်သဘာကြုံ သမ္မယုတ္တခန္ဓာအားသာ တပ်သော စျောန်ငါးပါး။ပါ။ “သမ္မယုတ္တပစ္စယာ စျောန် တိကို”။၏။

(၆-၁၃) မဂ်သဘာကြုံ သမ္မယုတ္တခန္ဓာအားသာ တပ်သော မဂ်င်တရား ကိုယ်ကိုးပါး။ပါ။ “သမ္မယုတ္တပစ္စယာ မဂ်ရေ တိကို”။၏။

(အထိုသဘာဂ၊ အပိုဂတသဘာဂသည် သဟဇာတနှင့်တူပြီ။ ။တိကို။ ။၏။ သဘာဂ ပြီး၏။

### သမ္မယုတ္တယဉ်နာ (၂)

သဘာကကို ဟောတော်မူသည်၏ အခြားမူး၌ ယဉ်နာကို။၏။ ထို....၌ တုံးသော်လည်း အပိုပါက၊ သပိပါကအားဖြင့် နှစ်ပါးအပြား ရှိ၏။ ထို....တွင် အပိုပါကယဉ်နာကို။၏။ ထို....၌အချင်းချုင်းအား တပ်သောအလုံးစုံသော ပဝတီး၊ ပဋ္ဌာန်းနာမက္ခန္ဓာလေးပါး။ပါ။ “သမ္မယုတ္တ သဟဇာတ အညေမည့် နိဿာ အထို အပိုဂတနှိုး တိကို”။၏။

သပိပါကယဉ်နာ၌ အချင်းချုင်းအား တပ်သော အလုံးစုံသော ဝိပါက် ပဝတီး၊ ပဋ္ဌာန်းနာမက္ခန္ဓာလေးပါး။ပါ။ “သမ္မယုတ္တ သဟဇာတ အညေမည့် နိဿာ ဝိပါက အထို အပိုဂတနှိုး ကေ”။၏။ ။(သဘာဂ တဆုံးသုံး။ ယဉ်နာနှစ်ချက်)။ ။သမ္မယုတ္တ ပြီး၏။

### ဝိပါယုတ္တသဘာဂ (၁၃)

သမ္မယုတ္တမိဿာကို ဟောတော်မူသည်၏ အခြားမူး၌ ဝိပါယုတ္တမိဿာကို ဟောတော်မူ၏။ ထို....၌ တုံးသော်လည်း သဘာဂ၊ ယဉ်နာအားဖြင့် နှစ်ပါးအပြား ရှိ၏။ ထို....တွင် သဘာဂကို။၏။ ထို....၌ တုံးသော်လည်း ဝိပါယုတ္တမူ ဟောတုံးသဘာဂ၊ အာရမ္မဏသဘာဂ၊ အဓိပတ္တသဘာဂ၊ သဟဇာတသဘာဂ၊ အညေမည့်သဘာဂ၊ နိဿာသဘာဂ၊ ဥပန်ဿာသဘာဂ၊ ပုဂ္ဂဇာတသဘာဂ၊

ပဉာဂါရ အနုလောမ မိသကာချုပါရ

၅၁၉

ပစ္စာဇာတသဘာဂ, ကမ္မသဘာဂ, ဝိပါကသဘာဂ, အာဟာရသဘာဂ, ဏု၌  
ယသဘာဂ, ဒုသနသဘာဂ, မဂ္ဂသဘာဂ, အတ္ထသဘာဂ, အပိုဂတသဘာဂ<sup>၁၁</sup>  
အားဖြင့် တဆဲခုနစ်ပါးအပြား ရှုံး၏။

(၁) ထို....တင် ဟေတုသဘာဂကို ရွှေးဦးစွာ ဟောတော်မူ၏။ ထို....၌  
သဟိတ် စိတ္တဇူပ်, သဟိတ်ပဋိသန္တ ကမ္မဇူပ်အား တပ်သော ဟိတ်ခြာက်  
ပါးပါ။ “ဝိပုယုတ္တပစ္စယာ ဟေတုယာ တိုက်”။၏။

(၂) အာရမ္မဏသဘာဂကို မနောဒ္ဓရာဝတ္ထ်။ မရဏာသန္တလော ငါးချက်။  
တဒါရုံအား တပ်သော စုတိစိတ်မှ ပြန်၍ရေသာ် တဆဲခုနစ်ချက်  
မြောက်သော စိတ်နှင့်အတူ ဥပါ၍သော ဟဒယဝတ္ထုဟု ဆိုအပ်သော ဝတ္ထာ  
ရမ္မဏပစ္စည်းပါ။ “ဝိပုယုတ္တပစ္စယာ အာရမ္မဏ တိုက်”။၏။

(၃) ဝိပုယုတ္တမူ အဓိပတ်သဘာကို သာဓိပတ် စိတ္တဇူပ်အား တပ်သော  
အဓိပတ်တရားကိုယ် သုံးပါး လေးပါးတို့တင် တပါးပါးယု ဆိုအပ်သော သဟ  
ဇာတာဓိပတ်ပစ္စည်း။ အလေးအမြတ် ပြုတတ်သော လောဘမူ မရဏာသန္တ<sup>၁၂</sup>  
လော ငါးချက်အား တပ်သော စုတိစိတ်မှ ပြန်၍ရေသာ်။ပါ။ ဟဒယဝတ္ထုဟု  
ဆိုအပ်သောဝတ္ထာရမ္မဏပစ္စည်းပါ။ “ဝိပုယုတ္တပစ္စယာ အဓိပတ်ယာ စတ္တာရီ”။၏။

(၄) သဟဇာတသဘာဂကို အလုံးစုံသော သဟဇာတ ဝိပုယုတ္တပစ္စည်းပါ။  
“ဝိပုယုတ္တပစ္စယာ သဟဇာတ တိုက်”။၏။

(၅) အညမညသဘာဂကို အချင်းချင်းအားတပ်သော ပဉာဂါကာရ ပဋိ  
သန္တ နာမက္ခန္တာ, ဟဒယဝတ္ထု။ပါ။ “ဝိပုယုတ္တပစ္စယာ အညမညော ကော်”။၏။

(၆) နိသာယသဘာဂကို အလုံးစုံသော သဟဇာတ ဝိပုယုတ္တ, ပုရေဇာတ  
ဝိပုယုတ္တပစ္စည်းပါ။ “ဝိပုယုတ္တပစ္စယာ နိသာယေ ပဉာဂါ”။၏။

(၇) ဥပန်သာယသဘာဂကို အလေးအုံသော အဥပန်သာယေ ပုရေဇာတဝိပုယုတ္တ<sup>၁၃</sup>  
ပစ္စည်းပါ။ “ဝိပုယုတ္တပစ္စယာ ဥပန်သာယေ ကော်”။၏။

(၈) ပစ္စာဇာတသဘာဂကို အလုံးစုံသော ပစ္စာဇာတဝိပုယုတ္တပစ္စည်းပါ။  
“ဝိပုယုတ္တပစ္စယာ ပုရေဇာတ တိုက်”။၏။

(၉) ပစ္စာဇာတသဘာဂကို စိတ္တဇူပ်, ပဋိသန္တကမ္မဇူပ်အားတပ်သောစေတနာ  
ဟုဆိုအပ်သော သဟဇာတကမ္မပစ္စည်းပါ။ “ဝိပုယုတ္တပစ္စယာ ကမ္မ တိုက်”။၏။

(၁၀) ကမ္မသဘာဂကို စိတ္တဇူပ်, ပဋိသန္တကမ္မဇူပ်အားတပ်သောစေတနာ  
ဟုဆိုအပ်သော သဟဇာတကမ္မပစ္စည်းပါ။ “ဝိပုယုတ္တပစ္စယာ ကမ္မ တိုက်”။၏။

(၁၁) ဂိပါကယသဘာဂကို စိတ္တဇူပ်, ပဋိသန္တနာမက္ခန္တာလေးပါး။ ဟဒယဝတ္ထုအားတပ်သော ပဉာဂါ  
ကာရပိုသန္တနာမက္ခန္တာလေးပါး။ပါ။ “ဝိပုယုတ္တပစ္စယာ ဂိပါက ကော်”။၏။

(၁၂) အာဟာရသာက်၏ စိတ္တဇရုပ်, ပဋိသန္ဓာ ကမ္မဇရုပ်အား တပ်သော နှာမ်အာဟာရထံ့ပါး။ပါ။ “ပိုပုံတ္ထပစွယာ အာဟာရရ တိက္ခ”။ၢ။

(၁၃) လျှို့ယသဘာက်၏ စီတွေ့ရပ်၊ ပဋိသန္ဓကမ္မေရပ်အား တပ်သော နာမ်ကြန်ရှုပါးဟု ဆိုအပ်သော သဟဇာတိ၌ယပစ္စည်း၊ ပုဂ္ဂဇာတိ၌ယ ပစ္စည်း၏ပါ “ဝိယယူအောင်ယာ ကြိုးယ တ ကို”။၏။

(၁၄) ဈာနသဘာက္ခာ စိတ္တရပုံပုံသန္တကမ္မာလရှုအားတပ်သော ဈာနင်ငြားပါးအပါ။ဝိပုယ်တွဲပစ္စယာ ဈာနနေ တဲ့ကဲ့။၏။

ପିଲ୍ଲାଯାତ୍ତାବ୍ଦୀଙ୍କା (୧୨)

ମିଶ୍ରଙ୍କ (୯)

သဘာဂကို ဟောတော်မူသည်၏ အခြားမျှ၌ ယဉ်နာကို ဟောတော်မူ၏။  
 ထိ....၌ တုံးသော်လည်း မိသုက္ပလွန်၊ ပက်ဇာကလွန်၊ သဟားတယလွန်အား  
 ဖြင့်သုံးပါးအပြားရှိ၏။ ထိ....တွင် မိသုက္ပလွန်ဘက်ရှုံးစိုးစွာ ဟောတော်မူ၏။  
 ထိ....၌ တုံးသော်လည်း အတွဲအပိုက်တယလွန်၊ သနိုက်ယယ်လွန်၊ သာခံပတိ  
 နိသုယယလွန်၊ သနိုသယ. ကြိုးယယလွန် အားဖြင့်လေးပါးအပြားရှိ၏။

(၁) ထို....တွင် အထွေးအပိုက်တယူနာကို ရွှေးဦးစွာဟောတော်မူ၏။ထို....၎။  
အလုံးစုံသော သဟဇာတပို့ယုတ်၊ ပုဂ္ဂဇာတပို့ယုတ်။ပါ။ ပို့ယုတ် အထွေး  
အပိုက်တို့ ပျော်”၏။

(၃) သာဓိပတိနိယယဉ် သာဓိပတိစိတ္တလုပ်အား တပ်သော အဓိပတိတရားကိုယ်သုံးပါး လေးပါးတို့တွင် တပါးပါးဟူဆိုအပ်သော သဟဇာတာဓိပတိပစ္စည်း။ အလေးအမြှတ်ပြုတတ်သောလောဘမူ မရဏာသန္တလောင်းချက်အား တပ်သောဌာပ။ အလေးအမြှတ်ပြုအပ်သော ဟဒယဝတ္ထုပုံ ဆိုအပ်သော ဝတ္ထာရမ္မဏေစွမ်း။ ပုံ “ဝိပုံယူတဲ့ အဓိပတိ နိယယ အတ္ထာ အပိုဂတန္တိ စတ္တာရီ”။၏။ [ အဓိပတ်မယာကမူ့ စတုတေသနနာပ်]။

## ပဋိတိရ အနုလောမ မိသကသချိုဝါရ

၅၂

(၄) သနိသယ ကြွို့ယွှေ့ စတ္တာရပ်၊ ပုဂ္ဂိုသန္တကဗ္ဗာရပ်အား တပ်သောနာမ် ကြွေ့နှုန်းပါးဟု ဆိုအပ်သော သဟလာတိ၌ ယပစ္စည်း၊ ပူဇီးညာကဗျာတိအား တပ်သော ပူဇီးထူးဟု ဆိုအပ်သော ပုဂ္ဂရလာတိ၌ ယပစ္စည်းပါ။ “ဝိပ္ပယုတ္တ နိသယ ကြွို့ယွှေ့ အတ္ထာ အပိုကတန္တာ တက္က”။၏။ မိသကပြီး၏။

### ပကိုဏ်ကယူနှုန်း (၅)

မိသကယူနှုန်ာကို။ ပကိုဏ်က၏။ ထို....တို့ သော်လည်း ပစ္စာလာတ အတ္ထာ အပိုကတယူနှုန်ာ၊ နိသယ ပုဂ္ဂရလာတ အတ္ထာ အပိုကတယူနှုန်ာ၊ သာရမ္မဏ ယဉ်နာသာရမ္မဏာခံပတ် ဥပန်သယ ယဉ်နှုန်ာ၊ သကြွို့ယွှေ့ ယဉ်နှုန်ာ အား ဖြင့်ငါးပါး အပြားရှုံး၏။

(၁) ထို....တွင် ပစ္စာလာတအတ္ထာ အပိုကတယူနှုန်ာကို ရှေးဦးစွာ ဟောတော် မူ၏။ ထို....၌ အလုံးစုံသော ပစ္စာလာတပစ္စည်းပါ။ “ဝိပ္ပယုတ္တ ပစ္စာလာတ အတ္ထာ အပိုကတန္တာ တိုက္က”။၏။

(၂) ထို....နောင် နိသယ ပုဂ္ဂရလာတအတ္ထာ အပိုကတယူနှုန်ာကို ဟောတော် မူ၏။ ထို....၌ အလုံးစုံသော ပုဂ္ဂရလာတပိပ္ပယုတ္တပစ္စည်းပါ။ “ဝိပ္ပယုတ္တ နိသယ ပုဂ္ဂရလာတ အတ္ထာ အပိုကတန္တာ တိုက္က”။၏။

(၃) ထို....နောင် သာရမ္မဏာယဉ်နှုန်ာကို။ ၏။ ထို....၌ မနောဒ္ဒိန္ဒဝန်း၊ မရဏာသန္တလောငါးချက်၊ တဒ္ဒရုံကောဒသ နာမက္ခနာအား တပ်သော။ပါ။ ဟဒသ ဝတ္ထုဟု ဆိုအပ်သော ဝတ္ထာရမ္မဏပစ္စည်းပါ။ “ဝိပ္ပယုတ္တ အာရမ္မဏ နိသယ ပုဂ္ဂရလာတ အတ္ထာ အပိုကတန္တာ တိုက္က”။၏။

(၄) သာရမ္မဏာခံပတ် ဥပန်သယ ၍ အလေးအမြတ်ပြုတတ်သော လောဘမူ မရဏာသန္တလောငါးချက်အား တပ်သော။ပါ။ ဝတ္ထာရမ္မဏပစ္စည်းပါ။ ပါ။ ဝိပ္ပယုတ္တ အာရမ္မဏ အမီပတ် နိသယ ဥပန်သယ ပုဂ္ဂရလာတ အတ္ထာ အပိုကတန္တာ ကော်”။၏။

(၅) သကြွို့ယွှေ့ ယဉ်နှုန်ာ၌ ပူဇီးညာကဗျာတိ အား တပ်သော ပူဇီးထူး။ပါ။ ဝိပ္ပယုတ္တ နိသယ ပုဂ္ဂရလာတ ကြွို့ယွှေ့ အတ္ထာ အပိုကတန္တာ ကော်”။၏။

### သဟလာတယူနှုန်း (၆)

#### အဝိပါက (၆)

(၁) သဟလာတယူနှုန်ာ၌ အဝိပါကယူနှုန်ာ၊ သဝိပါကယူနှုန်ာအား ဖြင့်နှုန်းပါး အပြားရှုံး၏။ ထို....တွင် အဝိပါက၏။။ ထို....၌ တုံးသော်လည်း သဗ္ဗာနိကယူနှုန်ာ၊ သ အညာမညာယူနှုန်ာအား ဖြင့်နှုန်းပါး၏။ ထို....တွင်သဗ္ဗာနိက၌ အလုံးစုံသောသဟ

၁၂၂

## တိကပဋ္ဌာန်း အရကောက်

၃၁၀ တိပုဒ္ဓယုတ္ထပစ္စည်း။ပါ။ “ဝိပုယူအေ သဟဇာတ နိသာယ အတ္ထိအပိုကတန္တိ  
တိကို”။၏။

(၂) သအညမည၍ အချင်းချင်းအား တပ်သော ပဋိဝေါကာရပုဒ္ဓသန္တေ  
နာမက္ခာနာလေးပါး၊ ဟဒယဝတ္ထု။ပါ။ “ဝိပုယုတ္ထ သဟဇာတ အညမည နိသာယ  
အတ္ထိ အပိုကတန္တိ ကော်”။၏။

### သဝိပါကယဉ်နာ (၂)

(၁) ထို့နောင် သဝိပါကယဉ်နာကို၏။ ထို့...၌ သမ္မတနှင့်ကယဉ်နာ၊  
သအညမညယဉ်နာအားဖြင့် နှစ်ပါး။ ထို့...တွင် သမ္မတနှင့်က၏။၏။ ထို့...၌ စိတ္တေ  
ရုပ်, ပဋိသန္တေ ကမ္မဇာဇာပ်အား တပ်သော ဝိပါက ပဝတ္ထိ, ပဋိသန္တေ နာမက္ခာနာ  
လေးပါး။ ဟဒယဝတ္ထုအားတပ်သော ပဋိဝေါကာရ ပဋိသန္တေ နာမက္ခာနာ။ပါ။  
“ဝိပုယုတ္ထ သဟဇာတ နိသာယ ဝိပါက အတ္ထိ အပိုကတန္တိ ကော်”။၏။

(၂) ထို့နောင်သအညမညယဉ်နာကို၏။ထို့...၌ ဟဒယဝတ္ထုအားတပ်သော  
ပဋိဝေါကာရ ပဋိသန္တေ နာမက္ခာနာ။ပါ။ “ဝိပုယုတ္ထ သဟဇာတ အညမည  
နိသာယ ဝိပါက အတ္ထိ အပိုကတန္တိ ကော်”။၏။ ။(သဘာဂ တဆဲခုနစ်။ ။  
မိသက လေးချက်။ ။ပကိုက်းငါးချက်။ ။သဟဇာတလေးချက်။ ။ပေါင်း  
ယဉ်နာ တဆဲသုံး)။ ။ဝိပုယုတ္ထပြီး၏။

### အတ္ထိသဘာဂ (၁၈)

ဝိပုယုတ္ထမိသကကို။ ၌ အတ္ထိမိသကကို ဟောတော်မူ၏။ ထို့...၌ တုံးသော်  
လည်း သဘာဂ, ယဉ်နာအားဖြင့် နှစ်ပါးအပြားရှု၏။ ထို့...တွင် သဘာဂကို၏။၏။  
ထို့...၌ တုံးသော်လည်း အတ္ထိမှ ဟောတုံးသဘာဂ, အာရမ္မကသဘာဂ, အခံပတီ  
သဘာဂ, သဟဇာတသဘာဂ, အညမညသဘာဂ, နိသာယသဘာဂ, ဥပန်သာယ  
သဘာဂ, ပုရေဇာတသဘာဂ, ပစ္စာဇာတသဘာဂ, ကမ္မသဘာဂ, ဝိပါကသဘာဂ,  
အာယာရသဘာဂ, ဏူး၌ယသဘာဂ, ဈာနသဘာဂ, မရှုသဘာဂ, သမ္မယုတ္ထ  
သဘာဂ, ဝိပုယုတ္ထသဘာဂ, အပိုကသဘာဂ အားဖြင့် တဆဲရှုစ်ပါး အပြားရှု၏။

ထို့...တွင် အတ္ထိမှ ဟောတုံးသဘာဂကို ရှေးဦးစွာ ဟောတော်မူ၏။ ထို့...၌  
သမ္မယုတ္ထခန္တာ သဟိတ်စိတ္တေဇာဇာပ်, သဟိတ် ပဋိသုဇန္တကမ္မဇာဇာပ်အား တပ်သော  
ဟိတ်ခြာက်ပါးပါ။ “အတ္ထိပစ္စယာ ဟောတုံးသဘာဂ”။၏။

(၂) အာရမ္မကသဘာဂ၌ ကာမစိတ်စတုပညာသာ။ ဒီမွစ်ကျွဲ့၊ ဒီမွစ်သောတ  
အဘိသာဉ်အားတပ်သော ပစ္စာပြန်နိုးနှစ်ပ် အာဇာရသဟု ဆိုအပ်သော အာရမ္မက  
ပုရေဇာတပစ္စည်းပါ။ “အတ္ထိပစ္စယာ အာရမ္မကော တိကို”။၏။

## ပဉာဏ်ရှင် အနုလောမ မိသုကသချို့ဝါရ

၅၂၃

(၇) အဓိပတိသဘာက်၌ အလေးအမြတ်ပြုတတ်သော လောဘမူရှစ်ခုအား တပ်သော အလေးအမြတ်ပြုအပ်သော ကြွေ့ဖြူးနို့ပွဲရှုပ် အငြာရသုဟု ဆုံးဖို့အပ်သော အာရမ္မဏာအဓိပတိ ပစ္စည်း။ အလုံးစုံသော သဟဇာတာအဓိပတိ ပစ္စည်း။ပါ။ “အတ္ထိပစ္စယာ အဓိပတိယာ အငြာ”။၏။

(၈) သဟဇာတသဘာက်၌ အလုံးစုံသော သဟဇာတပစ္စည်း။ပါ။ “အတ္ထိပစ္စယာ သဟဇာတေ နှဝ”။၏။

(၉) အညမညသဘာက်၌ အလုံးစုံသော အညမညပစ္စည်း။ပါ။ “အတ္ထိပစ္စယာ အညမညေ တိကို”။၏။

(၁၀) နိသုယသဘာက်၌ အလုံးစုံသော သဟဇာတနိသယ, ပုဂ္ဂရဇာတနိသယ ယပစ္စည်း။ပါ။ “အတ္ထိပစ္စယာ နိသယ တေရသ”။၏။ ။

(၁၁) ဥပန်သယသဘာက်၌ အလေးအမြတ် ပြုတတ်သော လောဘမူရှစ်ခုအားတပ်သော အလေးအမြတ် ပြုအပ်သော ကြွေ့ဖြူးနို့ပွဲရှုပ် အငြာရသုဟု ဆုံးဖို့အပ်သော အာရမ္မဏာပုဂ္ဂရဇာတတ္ထပစ္စည်း။ပါ။ “အတ္ထိပစ္စယာ ဥပန်သယ ကော်”။၏။

(၁၂) ပုဂ္ဂရဇာတသဘာက်၌ အလုံးစုံသော အာရမ္မဏာပုဂ္ဂရဇာတ, ဝါး၊ ပုဂ္ဂရဇာတပစ္စည်း။ပါ။ “အတ္ထိပစ္စယာ ပုဂ္ဂရဇာတေ တိကို”။၏။

(၁၃) ပစ္စာဇာတ သဘာက်၌ အလုံးစုံသော ပစ္စာဇာတပစ္စည်း။ပါ။ “အတ္ထိပစ္စယာ ပစ္စာဇာတေ တိကို”။၏။

(၁၄) ကမ္မသဘာက်၌ အလုံးစုံသော သဟဇာတကမ္မပစ္စည်း။ပါ။ “အတ္ထိပစ္စယာ ကမ္မ သတ္တ”။၏။

(၁၅) ဝိပါကသဘာက်၌ အလုံးစုံသော ဝိပါကပစ္စည်း။ပါ။ “အတ္ထိပစ္စယာ ဝိပါကေ ကော်”။၏။

(၁၆) အာဟာရသဘာက်၌ အလုံးစုံသော နာမ်အာဟာရ, ရုပ်အာဟာရပစ္စည်း။ပါ။ “အတ္ထိပစ္စယာ အာဟာရေ သတ္တ”။၏။

(၁၇) ကြိုးယသဘာက်၌ အလုံးစုံသော သဟဇာတို့ကိုယာ, ပုဂ္ဂရဇာတို့ကိုယာ, ရွှေပဇီဝတို့ကိုယာ ပစ္စည်း။ပါ။ “အတ္ထိပစ္စယာ ကြိုးယ သတ္တ”။၏။

(၁၈) ရျာနသဘာက်၌ အလုံးစုံသော ရျာနပစ္စည်း။ပါ။ “အတ္ထိပစ္စယာ ရျာန သတ္တ”။၏။

(၁၉) မဂ္ဂသဘာက်၌ အလုံးစုံသော မဂ္ဂပစ္စည်း။ပါ။ “အတ္ထိပစ္စယာ မဂ္ဂ သတ္တ”။၏။

၅၂၄

## တိကပဋ္ဌာန်း အရကောက်

(၁၆) သမ္မယုတ္တသဘာကြုံ အလုံးစုံသော သမ္မယုတ္တပစ္စည်း။ပါ။ “အတ္ထိပစ္စယာ သမ္မယုတ္တ တိကို”။၏။

(၁၇) ဝိပ္ပယုတ္တသဘာကြုံ အလုံးစုံသော သဟဇာတပိုပယုတ္တ, ပုဂ္ဂဇာတပိုပယုတ္တ, ပစ္စာဇာတပိုပယုတ္တပစ္စည်း။ပါ။ “အတ္ထိပစ္စယာ ဝိပ္ပယုတ္တ ပုဂ္ဂ”။၏။

(၁၈) အဝိဂါတသဘာကြုံ အလုံးစုံသော အထိပစ္စယာ အဝိဂါတတေ တေရသ”။၏။

### အတ္ထိယဉ်ဗုဒ္ဓနာ (၂၉)

#### မိသက (၁)

သဘာကို ဟောတော်မူ။၌ ၌ ယု...၌ တံသော်လည်း မိသကယဉ်ဗုဒ္ဓနာ, ပကိုဏ္ဏကယဉ်ဗုဒ္ဓနာ, သဟဇာတယဉ်ဗုဒ္ဓနာအားဖြင့် သုံးပါး အပြားရှိ၏။ ထို...တွင် မိသကယဉ်ဗုဒ္ဓနာကို ရွှေးဦးစွာဟောကော်မူ၏။ ထို...၌ တံသော်လည်း အဝိဂါတယဉ်ဗုဒ္ဓနာ, သနိသာယဉ်ဗုဒ္ဓနာ, သာခိပတိယဉ်ဗုဒ္ဓနာ, သာခိပတိနိသာယဉ်ဗုဒ္ဓနာ, သအာဟာရယဉ်ဗုဒ္ဓနာ, သလျှို့ယဉ်ဗုဒ္ဓနာ, သနိသာယဉ်ဗုဒ္ဓယဉ်ဗုဒ္ဓနာ, သစ်ပုံယုတ္တယဉ်ဗုဒ္ဓနာ, သနိသာယဉ်ဗုဒ္ဓယဉ်ဗုဒ္ဓယဉ်ဗုဒ္ဓနာအားဖြင့် တဆဲတပါး အပြားရှိ၏။

(၁) ထို...တွင် အဝိဂါတယဉ်ဗုဒ္ဓနာကို ရွှေးဦးစွာဟောတော်မူ၏။ ထို...၌ အလုံးစုံသော သဟဇာတတ္ထိ, ပုဂ္ဂဇာတတ္ထိ, ပစ္စာဇာတတ္ထိ အာဟာရတ္ထိ, ကျိုးယွှေးပစ္စည်း။ပါ။ “အတ္ထိ အဝိဂါတနှင့် တေရသ”။၏။

(၂) သနိသာယဉ်ဗုဒ္ဓနာ၏။ အလုံးစုံသော သဟဇာတနှင့် သာခိပတိနိသာယဉ်ဗုဒ္ဓယဉ်ဗုဒ္ဓနာ၏။ပါ။ “အတ္ထိ သနိသာယဉ်ဗုဒ္ဓနာ အဝိဂါတနှင့် တေရသ”။၏။

(၃) ထိုနောင် သာခိပတိယဉ်ဗုဒ္ဓနာကို ဟောတော်မူ၏။ ထို...၌ သမ္မယုတ္တခန္ဓာ သာခိပတိစိတ္တဇူးရပ်အား တပ်သော အလုံးစုံသော သဟဇာတဘာ ခိပတိပစ္စည်း။ အလေး အမြတ်ပြုတတ်သော လောဘမူ ရှုစ်ခုအားတပ်သော အလေးအမြတ်ပြုအပ်သော လျှော့ဖြစ်သော ပစ္စပြန်နွှေ့ရပ် အငြာရသဟု ဆိုအပ်သော အာရမ္မဏာခိပတိစွဲည်း။ပါ။ “အတ္ထိ အခိပတိ အဝိဂါတနှင့် အငြာ”။၏။

(၄) သာခိပတိနိသာယဉ်ဗုဒ္ဓနာ၏။ အလုံးစုံသော သဟဇာတဘာခိပတိပစ္စည်း။ အလေးအမြတ်ပြုတတ်သော လောဘမူ မရဏာသန္တော်ငါးချက်အား တပ်သော။ပါ။ အလေးအမြတ်ပြုအပ်သော ဟဒယဝတ္ထုဟု ဆိုအပ်သော ဝတ္ထာရမ္မဏာပစ္စည်း။ပါ။ “အတ္ထိ အခိပတိ နိသာယဉ်ဗုဒ္ဓနာ အဝိဂါတနှင့် အငြာ”။၏။

## ပဋိတိရ အနုလောမ မိသကသချိုဝါရ

၅၂

(၅) သအာဟာရယူဇ္ဈနာၢ။ အလုံးစုံသော နာမ်အာဟာရ, ရုပ်အာဟာရ ပစ္စည်းဗုံးပုံ။ “အတ္ထိ အာဟာရ အပိုဂတနှီး သတ္တ”။ ၎။

(၆) သဉ္ၤ၌ယယူဇ္ဈနာၢ။ အလုံးစုံသော သဟာာတိ၌၍ယ, ပုရောာတိ၌၍ယ, ရုပ်ဗိုဗိုယူဇ္ဈနာၢ။ “အတ္ထိ ဉာ၌ယ အပိုဂတနှီး သတ္တ”။ ၎။

(၇) သနိသယ ဉာ၌ယယူဇ္ဈနာၢ။ အလုံးစုံသော သဟာာတိ၌၍ယ, ပုရောာတိ၌၍ယယူဇ္ဈနာၢ။ “အတ္ထိ နိသယ ဉာ၌ယ အပိုဂတနှီး သတ္တ”။ ၎။

(၈) သဝိပုယုတ္တ ဗုဒ္ဓနာၢ။ အလုံးစုံသော သဟာာတိ၌၍ယယုတ္တ, ပုရောာတိ၌၍ယယုတ္တ, ပစ္စာာတိ၌၍ယယုတ္တပစ္စည်းပုံ။ “အတ္ထိ ဝိပုယုတ္တ အပိုဂတနှီး ပဋိ”။ ၎။

(၉) သနိသယ ဝိပုယုတ္တယူဇ္ဈနာၢ။ အလုံးစုံသော သဟာာတိ၌၍ယယုတ္တ, ပုရောာတိ၌၍ယယုတ္တ။ “အတ္ထိ နိသယ ဝိပုယုတ္တ အပိုဂတနှီး ပဋိ”။ ၎။

(၁၀) သာဓိပတိနိသယ ဝိပုယုတ္တယူဇ္ဈနာၢ။ သာဓိပတိ၌၍ယလရုပ်အား တပ်သော အဓိပတ်တရားကိုယ်သုံးပါး လေးပါးပို့တွင် တပါးပါးဟုဆိုအပ်သော သဟာာတာဓိပတ်ပစ္စည်း။ အလေးအာမြတ် ပြုတတ်သော လောဘမူ မရဏာသန္တ ဇေားချက်အားတပ်သော စုတိစိတ်မှပြန်၍ ရေသာ်။ ဝတ္ထာရမ္မက ပစ္စည်းပုံ။ “အတ္ထိ အဓိပတ် နိသယ ဝိပုယုတ္တ အပိုဂတနှီး စတ္တာရီ”။ ၎။

(၁၁) သနိသယဉာ၌ယ ဝိပုယုတ္တယူဇ္ဈနာၢ။ စိတ္တဇရုပ်, ပဋိသန္တကမ္မဇရုပ် အားတပ်သော နာမ်ကြော်ရှုံးပါးဟု ဆိုအပ်သော သဟာာတိ၌၍ယယူဇ္ဈနာၢ။ ပဋိသာကာဓာတ်အားတပ်သော ပဋိဝတ္ထုဟု ဆိုအပ်သော ပုရောာတိ၌၍ယ ပစ္စည်းပုံ။ “အတ္ထိ နိသယ ဉာ၌ယ ဝိပုယုတ္တ အပိုဂတနှီး တိအီ”။ ၎။ မိသက ပြီး၏။

### ပကိုဏ္ဏကယူဇ္ဈနာ (၈)

မိသကကိုဗုံးပုံ။ ပကိုဏ္ဏကယူဇ္ဈနာၢ။ တုံးသော်လည်း ပစ္စာာတာအပိုဂတ ယူဇ္ဈနာ, ပုရောာတာအပိုဂတယူဇ္ဈနာ, သနိသယဝိပုယုတ္တယူဇ္ဈနာ, သာရမ္မက ယူဇ္ဈနာ, သာရမ္မကနိသယဝိပုယုတ္တယူဇ္ဈနာ, သာရမ္မကအဓိပတ် ဥပန်သယယူဇ္ဈနာ, သာရမ္မကအဓိပတ်နိသယ ဥပန်သယဝိပုယုတ္တယူဇ္ဈနာ, သနိသယဉာ၌ယဝိပုယုတ္တယူဇ္ဈနာၢ။

(၁) ထို...တွင် ပစ္စာာတာအပိုဂတယူဇ္ဈနာကို။ ထို...ၢ။ အလုံးစုံသော ပစ္စာာတာပစ္စည်းပုံ။ “အတ္ထိ ပစ္စာာတာ ဝိပုယုတ္တ အပိုဂတနှီး တိအီ”။ ၎။

(၂) ပုရောာတာအပိုဂတယူဇ္ဈနာၢ။ အလုံးစုံသော အာရမ္မကပုရောာတို့, ဝတ္ထာပုရောာတာတ္ထိပစ္စည်းပုံ။ “အတ္ထိ ပုရောာတာ အပိုဂတနှီး တိအီ”။ ၎။

၁၂၆

## တိကပဋ္ဌန်း အရကောက်

(၃) သနိဿယဝိပ္ပယုတ္တယူဇ္ဇနာ၍။ အလုံးစုံသော ပုဂ္ဂဇာတ နိဿယ ပစ္စည်း။ပါ။ “အတို့ နိဿယ ပုဂ္ဂဇာတ ဝိပ္ပယုတ္တ အပိုကတနှီး တိကို”။၏။

(၄) သာရမ္မဏေယူဇ္ဇနာ၍။အလုံးစုံသော အာရမ္မဏေပုဂ္ဂဇာတတ္ထိပစ္စည်း။ပါ။ “အတို့ အာရမ္မဏေ ပုဂ္ဂဇာတ အပိုကတနှီး တိကို”။၏။

(၅) သာရမ္မဏေနိဿယဝိပ္ပယုတ္တယူဇ္ဇနာ၍။ မနောဒ္ဓါရာဝိန်း။ မရဏာသန္တာလောင်းချက်၊ တပါရုံအားတပ်သောဗား။ပါ။ ဝတ္ထာရမ္မဏေပစ္စည်း။ပါ။ “အတို့ အာရမ္မဏေ နိဿယ ပုဂ္ဂဇာတ ဝိပ္ပယုတ္တ အပိုကတနှီး တိကို”။၏။

(၆) သာရမ္မဏေအဓိပတီ ဥပန်ဿယယူဇ္ဇနာ၍။ အလေးအမြတ် ပြုတတ်သော လောဘမူရှစ်အား တပ်သော အလေးအမြတ် ပြုအပ်သော ကွဲပွဲဖြစ်အား တပ်သော အမြတ်အမြတ် အမြတ်အမြတ် အာရမ္မဏေပုဂ္ဂဇာတတ္ထိပစ္စည်း။ပါ။ “အတို့ အာရမ္မဏေ အဓိပတီ ဥပန်ဿယ ပုဂ္ဂဇာတ အပိုကတနှီး ကော်”။၏။

(၇) အာရမ္မဏေ အဓိပတီ နိဿယ ဥပန်ဿယ ဝိပ္ပယုတ္တယူဇ္ဇနာ၍။ အလေး အမြတ်ပြုတတ်သော လောဘမူ မရဏာသန္တာလောင်းချက်အား တပ်သောဗား။ပါ။ ဝတ္ထာရမ္မဏေပစ္စည်း။ပါ။ အတို့ အာရမ္မဏေ အဓိပတီ နိဿယ ဥပန်ဿယ ပုဂ္ဂဇာတ ဝိပ္ပယုတ္တ အပိုကတနှီး ကော်”။၏။

(၈) သနိဿယလျှို့ယဝိပ္ပယုတ္တယူဇ္ဇနာ၍။ ပဋိညာဏာဓာတ်အားတပ်သော ပဋိဝတ္ထာ။ပါ။ “အတို့ နိဿယ ပုဂ္ဂဇာတ လျှို့ယ ဝိပ္ပယုတ္တ အပိုကတနှီး ကော်”။၏။ ပကိုဏ္ဏကပြီး၏။

သဟာတယူဇ္ဇနာ( ၁၀)

အဝိပါက(၅)

ထို့နောင် သဟာတယူဇ္ဇနာကို ဟောတော်မူ၏။ ထို....၌၍။ ဘုံးနော်လည်း အဝိပါကယူဇ္ဇနာ၊ သဝိပါကယူဇ္ဇနာအားဖြင့် နှစ်ပါးအပြားရှိ၏။ ထို....တွင် အဝိပါကယူဇ္ဇနာကို၏။ ထို....၌၍ တုံးသော်လည်း သမ္မတနိကယူဇ္ဇနာ၊ သအည်မည် ယူဇ္ဇနာ၊ သအည်သည်မွှုယုတ္တယူဇ္ဇနာ၊ သဝိပ္ပယုတ္တယူဇ္ဇနာ၊ သအည်မည် ဝိပ္ပယုတ္တယူဇ္ဇနာအားဖြင့် ငါးပါးအပြားရှိ၏။ ထို....တွင် သမ္မတနိက၏။

ထို....၌၍။ အလုံးစုံသော သဟာတတ္ထိပစ္စည်း။ပါ။ “အတို့ သဟာတ နိဿယ အပိုကတနှီး နား”။၏။ ။(အကြဦးလေးချက်၏။ အည်မည်ထည့်၍ တချက်။ အည် မည်၊ သမ္မတယုတ္တထည့်၍ တချက်။ ဝိပ္ပယုတ္တထည့်၍ တချက်။ အည်မည်၊ ဝိပ္ပယုတ္တထည့်၍ တချက်။ အသီးအသီး သဟာတ အတိုင်းဟောလေ။ ။အဝိပါက ငါးချက်။)

## ပဉာဂါရ ပစ္စယူဒ္ဓိရ

၁၂၃

### သဝိပါကယဉ်နာ (၅)

သဝိပါက၌။ အချင်းချင်းအားငြုံး၊ အချင်းချင်း နာမက္ခနာ၊ စီတေဇ်ပဲ၊  
ပဋိသန္တကမ္မဇူပ်အားငြုံး တပ်သော အလုံးစုံသော ဝိပါက် ပဝတ္ထိ၊ ပဋိသန္တ<sup>၁</sup>  
နာမက္ခနာလေးပါး။ ဟဒယဝတ္ထု အားတပ်သော ပဉာဂါကာရ ပဋိသန္တ<sup>၁</sup>  
နာမက္ခနာလေးပါး။။ပါ။ “အတွဲ သဟာတ နိသာယ ဝိပါက အငိုကတနှိုးကော်”၏။  
(အကြုံးလေးချက်၌။ အဝိပါကယဉ်နာ ကဲ့သို့ ထည့်၍ဟောလေ။ ။သဝိပါက  
ငါးချက်။ ။ပေါင်းသဟာတ ဆယ်ချက်။ ။သဘာဂ တဆဲရှစ်ပါး။ ။  
မိသက တဆဲတစ်။ ပကို၏ရှစ်။ သဟာတ တဆယ်။ ပေါင်းနှစ်ခဲ့ကိုး။ ။

နတ္ထိ၊ ဝိကတ ဤနှစ်ပစ္စည်းသည် အနှစ်ရနှင့်တူပြီ။ ။အဝိုကတလည်း အတွဲနှင့်  
တူပြီ)။

အတွဲပြီး၏။

### ပဉာဂါရ ပစ္စယူဒ္ဓိရ

ပဋိစိဝါရပစ္စနိုက် အစရှိသည်တို့၏“အကုသလံ ဓမ္မံ ပဋိစိ အကုသလော  
ဓမ္မံ ဥပ္ပါဇွာ နဟောတုပစ္စယာ”အစရှိသော ဝိဘင်းကို ဟောတော်  
မူသကဲ့သို့၊ ပဉာဂါရပစ္စနိုက်၌ ဝိဘင်းကိုဟောတော်မမူ။ ထိုသို့ဟော  
တော်မမူသော်လည်း ထိုပစ္စနိုက်လက္ခဏာ အကျဉ်းအားဖြင့် ပစ္စနိုက်  
ကိုဖြစ်သောင့် သာ်၍ယနာ ဆရာတိသည် ပစ္စယူဒ္ဓိရကို ထားတော်မူ  
ကုန်၏။ ။

### ကုသလော ကုသလသာ

ထိုပစ္စယူဒ္ဓိရ၌။ ကုသလပဒ၊ အကုသလပဒ၊ အဗျာကတပဒ၊ ကုသလာဗျာ  
ကတပဒ၊ အကုသလာဗျာကတပဒ အားဖြင့်ပါးပါးအပြားရှိ၏။ ထို....တွင်ကုသလ  
ပဒကို ရွှေးဦးစွာဟောတော်မူ၏။ ထို....၌ တုံးသော်လည်း ကုသလပဒပါဝသာနှု,  
အကုသလပဒပါဝသာနှု၊ အဗျာကတပဒပါဝသာနှု၊ ကုသလာဗျာကတပဒပါဝသာနှု  
အားဖြင့် လေးပါး အပြားရှိ၏။ ထို....တွင် ကုသလပဒပါဝသာနကို ရွှေးဦးစွာ။  
၏။ ဟောဟန်ကား “ကုသလော ဓမ္မံ ကုသလသာ ဓမ္မသာ အာရမ္မဏပစ္စယေန  
ပစ္စယေန။ သဟာတပစ္စယေန ပစ္စယေန။ ဥပန်သာယပစ္စယေန ပစ္စယေန”ဟူ  
သည်တည်း။ ။ကုသလော၊ သော်။ ဓမ္မံ၊ သည်။ ကုသလသာ၊ သော်။ ဓမ္မသာ။

၅၂၀

## တိကပဋ္ဌာန်း အရကောက်

ထို....တွင် အာရမ္မဏြောင်အာရမ္မဏမတ္တ၊ အာရမ္မဏာခံပတ်၊ အာရမ္မဏူပနိသာယ  
ဤသုံးပစ္စည်းကိုပြုအပ်၏။ ထို....တွင်—

**အာရမ္မဏမတ္တဖြစ်အုံ—**

ကတ္တားကား အရဟတ္တမဂ်ကြော်သော ကုသိုလ်ဝီသ။၏။ အင့်တို့သ။  
ပစ္စည်းတရား ရ၏။ သမ္မခါန်ကား မဟာကုသိုလ်ရှစ်ခု။ ဝိညာကျောယတန်  
ကုသိုလ်။ အာက္ခာသာယတနကုသိုလ်။ လွှဲခိုးစံ၊ စေတောပရိယ၊ ပုဇွန်ဝါသာ  
နှုန်းတိ၊ ယထာကမျှဟာ၊ အနာဂတ်သကုသိုလ် အဘိညာဉ်။ ဝိရတ်၊ အုပ္ပညာ  
ကြော်သော။၏။ တေတ္တားသ ပစ္စယူပန်တရား ရ၏။

ထိုကြောင့် ထိုတရားတို့၏ ဝိဝိတင်းကို “ကုသလော ဓမ္မာ ကုသလသာ  
ဓမ္မသာ အာရမ္မဏပစ္စယေန ပစ္စယေသာ။ဒါန်းကတ္တာ သီလံ သမာဓိယီတ္တာ ဥပါသထ  
ကမ္မား ကတ္တာ။ပူ။ ပစ္စယေသာ”ဟု ဟောအပ်၏။ ။(အာရမ္မဏာခံပတ်၊ အာရမ္မ  
ဏူပနိသာယ တို့၌လည်း အရကောက် ဝိဘင်းကို ဟောလေ)။

သဟားတ္တာဖြင့် သဟားတ္တာမတ္တာ၊ ဟောတ္တာ၊ သဟားတာဘံပတ်၊ အညမညာ၊ သဟ  
းတာနှုန်းသာယ၊ သဟားတာကမ္မာ၊ သဟားတာဟာရာ၊ သဟားတာတို့၌ယ၊ ဈာန်၊ မဂ္ဂ၊  
သမ္မယုတ္တာ၊ သဟားတ္တာ၌၊ သဟားတာအစိတ် ဤတဆုံးပစ္စည်းကိုပြုအပ်၏။  
ထို....တွင်—

**သဟားတ္တာဖြစ်အုံ—**

ကတ္တားကား အချင်းချင်းအားတပ်သော ကုသိုလ်ကေဝီသ။၏။ အင့်တို့သ။  
အစိတ်အစိတ် နာမက္ခနာ ပစ္စည်းတရား ရ၏။ သမ္မခါန်ကား ကုသိုလ်ကေဝီသ။၏။  
၏။ အင့်တို့သ။ အစိတ်အစိတ် နာမက္ခနာ ပစ္စယူပန်တရား ရ၏။

ထိုကြောင့်၍ကို။ “ကုသလော ဓမ္မာ ကုသလသာ ဓမ္မသာ။ပူ။ ကုသလော  
ကော် ခန္ဓာ တံ့တ္ထန္တာ။ပူ။ပစ္စယေသာ”ဟု ဟောတော်မူ၏။ (ဤကဲ့သို့ကောက်၍  
ဝိဘင်းကို ယထာရာဟာ ဟောလေ)။

အာရမ္မဏြောင် အာရမ္မဏူပနိသာယကို ပြပိုးဖြစ်သောကြောင့် ဥပနိသာယ  
ပို့ အနေပန်းသာယ၊ ကတ္တာနှုန်းသာယ ဤနှစ်ပစ္စည်းကိုပြုအပ်၏။ ထို....တွင်

## ပဉာဏ်ပစ္စရိ။

၁၂၉

### ကုသလော အကုသလသာ

ထို့နောင် အကုသလပဒါဝသာနကို၏။ ဟောဟန်ကား “ကုသလော ဓမ္မာ အကုသလသာ ဓမ္မသာ အာရမ္မဏပစ္စယန် ပစ္စယော့၊ ဥပန်သီယယ်ပစ္စယန် ပစ္စယော့” ဟူသည်တည်း။ ကုသလော အကုသလသာ၍။ အာရမ္မဏ၊ ဥပန်သီယ ဤနှစ်ပစ္စည်းကိုထုတ်အပ်၏။ ထို....တွင် အာရမ္မဏဖြင့် အာရမ္မဏမတ္တ အာရမ္မဏ။ ထို....တွင် အာရမ္မဏမတ္တ ဖြစ်အံ့။ ကုသလော ကောက်မြဲ၊ ဝိဘင်းဟောမြဲ၊ အာရမ္မဏာခံပတ်၊ အာရမ္မဏပန်သီယယ ကိုလည်း ကောက်မြဲ၊ ဝိဘင်းဟောမြဲ)။ အာရမ္မဏဖြင့် အာရမ္မဏပန်သီယယ ကိုပြုပြီးဖြစ်သောကြောင့် ဥပန်သီယယဖြင့် ပကဗ္ဗာပန်သီယယ တပစ္စည်းကိုသာ ပြုအပ်၏။ ကတ္တားကား ဗလဝါဖြစ်သော လောက်ကုသိုလ်သတ္တရသ ပစ္စည်းတရား ရ၏။ သမ္မဒါန်ကား အကုသိုလ်ဒ္ဓိဒေသ။ ပစ္စယူပြန်တရားရ၏။ (ဝိဘင်းဟောမြဲ)။

### ကုသလော အဗျာကတသာ

ထို့နောင် အဗျာကတပဒါဝသာနကို ဟောတော်မူ၏။ ဟောဟန်ကား “ကုသလော ဓမ္မာ အဗျာကတသာ ဓမ္မသာ အာရမ္မဏပစ္စယန် ပစ္စယော့၊ သဟဇာတပစ္စယန် ပစ္စယော့၊ ဥပန်သီယယပစ္စယန် ပစ္စယော့၊ ပစ္စာဇာတပစ္စယန် ပစ္စယော့၊ ကမ္မပစ္စယန် ပစ္စယော့”။ ကုသလော အဗျာကတသာ၍။ အာရမ္မဏ၊ သဟဇာတ၊ ဥပန်သီယယ၊ ပစ္စာဇာတ၊ ကမ္မားပစ္စည်းကို ထုတ်အပ်၏။ ထို....တွင် အာရမ္မဏဖြင့် အာရမ္မဏမတ္တ၊ အာရမ္မဏာခံပတ်၊ အာရမ္မဏပန်သီယယ ဤသုံးပစ္စည်းကိုပြုအပ်၏။ (ထို....တွင် အာရမ္မဏမတ္တဖြစ်အံ့။ ကောက်မြဲ၊ ဝိဘင်းမဟောမြဲ)။ အာရမ္မဏာခံပတ်ကိုလည်း ကောက်မြဲ၊ ဝိဘင်းဟောမြဲ)။

သဟဇာတဖြင့် သဟဇာတမတ္တ၊ ဟောတ္တ၊ သဟဇာတာခံပတ်၊ သဟဇာတန်သီယယ၊ သဟဇာတကမ္မ၊ သဟဇာတာဟာရ၊ သဟဇာတိနှိုယ်၊ စူာန၊ မဂ္ဂ၊ သဟဇာတဝိပ္ပယုတ္တ၊ သဟဇာ့ဟတ္တိ၊ သဟဇာတအံ့ဂိုတ် ဤတဆုံးပစ္စည်းကို ပြုအပ်၏။ (ထို....တွင် သဟဇာတမတ္တဖြစ်အံ့။ ကောက်မြဲ၊ ဝိဘင်းရွှေတ်မြဲ)။ ဟောတ္တသည်တို့ကိုလည်း ကောက်မြဲ)။

အာရမ္မဏဖြင့် အာရမ္မဏပန်သီယယကိုပြီးဖြစ်သောကြောင့် ဥပန်သီယယဖြင့် အနှစ်ရှုပန်သီယယ၊ ပကဗ္ဗာပန်သီယယ ဤနှစ်ပစ္စည်းကို ပြုအပ်၏။ ထို....တွင် အနှစ်ရှုပန်သီယယဖြင့် အနှစ်ရှုပန်သီယယ၊ အနှစ်ရှု၊ သမနနှစ်ရှု၊ နတ္တိ၊ ဝိဂါတ ဤငါးပစ္စည်းကို ပြုအပ်၏။ (ကောက်မြဲ၊ ဝိဘင်းရွှေတ်မြဲ)။ ပကဗ္ဗာပန်သီယယ ဖြင့် ပကဗ္ဗာပန်သီယယပစ္စည်း။ ဝိပါက်ဆတ္တို့သ နာမှုရွှေနာအားတပ်သော ဗလဝါ နာနာကွဲကဗဲကမ္မပစ္စည်း။ ဤနှစ်ပစ္စည်းကိုပြုအပ်၏။

ပစ္စာဇာတဖြင့် ပစ္စာဇာတ, ဝိပ္ပယုတ္တ, အထို, အပိုဂတ ဉူးလေးပစ္စည်းကို  
ပြအပ်၏။

သဟာတ္တပြင့် သဟာတ္တ ကမ္မပစ္စည်း။ ဉာဏ်သုယျားဖြင့် ဝိပါက်ဆွဲ့းသနာမက္ခန္ဓာအား တပ်သော ဗလဝ နာနာက္ခန္ဓာက ကမ္မကို ပြုပြီးဖြစ်သောကြောင့် ကမ္မပြင့် ကာမကုသလထိပါက တဆဲ့ခြောက်ခဲ့ နာမက္ခန္ဓာအား တပ်သော ရွှေလ နာနာက္ခန္ဓာက ကမ္မပစ္စည်း။ ကလ္လတ္တဘုရားအား တပ်သော ဗလဝရွှေလ နာနာက္ခန္ဓာက ကမ္မပစ္စည်း၊ နှင့် ပြုအပ်၏။

## ଗୁରୁତ୍ବାଳେକା ଗୁରୁତ୍ବାଳେକାପ୍ରକଟନାବ୍ୟା

ကုသလော ကုသလာများကတယ္။ သဟဇာတ တပစ္စားကို ထုတ်အပ်၏။  
 ထိသဟဇာတဖြင့် သဟဇာတမထဲ, ဟော့, သဟဇာတဘဝံတိ, သဟဇာတ-  
 နီသယ သဟဇာတကမ္မ, သဟဇာတဘာရ, သဟဇာတိ၌ယ, ၂၁၁, ၄၈,  
 သဟဇာတထိုး, သဟဇာတ အရိဂတ ဤတဆုံးတပစ္စားကို ပြအပ်၏။ ။  
 (ကောက်မြှုံး၊ ဝိဘင်းရွှေတ်မြှုံး၊ အကုသလပဒ လေးချက်၌လည်း။ ဆိုရိုးနည်းတူ။  
 ကုသလပဒကို မြှုပ်ဟော။)။

## ଓଡ଼ିଆ କବିତା ଓ ଓଡ଼ିଆ କବିତାମ୍ବ

“အော်ကတော် မမွှော အော်ကတော် မမွှော အာရမ္မဏ္ဍပစ္စယန  
ပစ္စယော။ သဟဇာတုပစ္စယန ပစ္စယော။ ဥပနိဿယပစ္စယန ပစ္စယော။  
ပုဂ္ဂဇာတုပစ္စယန ပစ္စယော။ ပစ္စာဇာတုပစ္စယန ပစ္စယော။ အာဟာရ  
ပစ္စယန ပစ္စယော။ လူ၌၍ယပစ္စယန ပစ္စယော”။ ။ အော်ကတော်  
အော်ကတော်သုတေသန၊ သဟဇာတု၊ ဥပနိဿယ၊ ပုဂ္ဂဇာတု၊ ပစ္စာဇာတု၊  
အာဟာရ၊ လူ၌၍ယ ဤခုနှစ်ပစ္စည်းကို ထုတ်အပ်၏။ ထို....တွင် အာရမ္မဏ္ဍပြင့်  
အာရမ္မဏ္ဍမထဲ၊ အာရမ္မဏ္ဍအံပတိ၊ ဝတ္ထာရမ္မဏ္ဍပုဂ္ဂဇာတုနိဿယ၊ အာရမ္မဏ္ဍပ-  
နိဿယ၊ အာရမ္မဏ္ဍပုဂ္ဂဇာတု၊ ဝတ္ထာရမ္မဏ္ဍပုဂ္ဂဇာတုပို့ယဲထဲ၊ အာရမ္မဏ္ဍ-  
ပုဂ္ဂဇာတုတွဲ့၊ အာရမ္မဏ္ဍပုဂ္ဂဇာတုအရိတ် ဤရှစ်ပစ္စည်းကို ပြအပ်၏။  
(ထို....တွင် ကောက်မြဲ။ ဝိဘင်းရှုတ်မြဲ)။

သဟဇာတဖြင့် သဟဇာတမတ္ထ၊ ဟေတ္ထ၊ သဟဇာတဘိပတ္ထ၊ အညုမည် သဟဇာတနိသယ်၊ သဟဇာတကမ္ဒ၊ ဝိပိကာ၊ သဟဇာတဘာရာ၊ သဟဇာတိ၌ယ်၊ ဓားနှင့်၊ မဂ္ဂ၊ သမ္မယုတ္ထ၊ ဝိပ္ပယုတ္ထ၊ သဟဇာတတ္ထ၊ သဟဇာတအံပိဂတ္ထ၊ ပုံစံပစ္စည်းကို ပြအပ်၏။ (ထို....တွင် ကောက်မြဲ။ ဝိဘင်းရွှေတ်မြဲ။)

## ပဋိတေရ ပစ္စယုဒ္ဓရ

၅၃၁

အာရမ္မဏြောင် အာရမ္မဏြောပနီသာယကို ပြပြီးဖြစ်သောကြောင့် ဥပနီသာယဖြင့် အနှစ်ရှုပနီသာယ၊ ပကတူပနီသာယ ဤနှစ်ပစ္စည်းကို ပြအပ်၏။ ထို....တွင် အနှစ်ရှုပနီသာယပြင့် အနှစ်ရှုပနီသာယ၊ အနှစ်ရှု၊ သမနှစ်ရှု၊ အာသေဝန်၊ နတ္တံ၊ ဝိဂါတ ဤခြောက်ပစ္စည်းကို ပြအပ်၏။ ပကတူပနီသာယဖြင့် ပကတူပနီသာယ ပစ္စည်းကို ပြအပ်၏။

အာရမ္မဏြောင် အာရမ္မဏြောပူရဇာတကို ပြပြီးဖြစ်သောကြောင့် ပုဂ္ဂရဇာတဖြင့် ဝတ္ထုပူရဇာတ ပစ္စည်းကိုသာ ထုတ်အပ်၏။ ထိုဝတ္ထုပူရဇာတဖြင့် ဝတ္ထုပူရဇာတ ဝတ္ထုပူရဇာတ ဝတ္ထုပူရဇာတနီးကြီး၊ ဝတ္ထုပူရဇာတအိမိတ် ဝတ္ထုပူရဇာတတို့၊ ဝတ္ထုပူရဇာတအိဂါတ ဤခြောက်ပစ္စည်းကို ပြအပ်၏။ (ကောက်မြဲ။ ဝိဘင်းရွှေတ်မြဲ)။

ပစ္စာဇာတဖြင့် ပစ္စာဇာတ၊ ပစ္စာဇာတဘိပ္ပယုတ္တ၊ ပစ္စာဇာတဘ္တ္တ၊ ပစ္စာဇာတအိဂါတ ဤလေးပစ္စည်းကိုပြအပ်၏။

သဟဇာတဖြင့် သဟဇာဘာဟာရကို ပြပြီးဖြစ်သောကြောင့် အာဟာရဖြင့် ရုပ်အာဟာရ ပစ္စည်းကိုသာ ပြအပ်၏။ ထိုအာဟာရဖြင့် ရုပ်အာဟာရ၊ ရုပ်အာဟာရဘ္တ္တ၊ ရုပ်အာဟာရအိဂါတ ဤသုံးပစ္စည်းကိုပြအပ်၏။

သဟဇာတဖြင့် သဟဇာဘိနီးကြီးယူ၍ ပုဂ္ဂရဇာတဖြင့် ပုဂ္ဂရဇာတဘိနီးကြီးယူ၍ ပြပြီးဖြစ်သောကြောင့် လူနီးယူ၍ ကလာပ်တ ကမ္မဏရုပ်ကိုးခုအား တပ်သော ရုပ်ဇိုင် တိနီးကြီးယူ၍ ဆုံးအပ်သော ရုပ်ဇိုင်ဘိနီးကြီးယူ တံပစ္စည်းသာပြအပ်၏။ ထိုရုပ်ဇိုင်တိနီးကြီးယူ၍ ရူပေါ်တိနီးကြီးယူ၊ ရူပေါ်တိနီးကြီးယူဘုတ္တ္တာ၊ ရူပေါ်တိနီးကြီးယူအိဂါတ ဤသုံးပစ္စည်းကို ပြအပ်၏။ (ကောက်မြဲ။ ဝိဘင်းကိုလည်း ဟောမြဲ)။

## အဗျာကတော ကုသလသာ

“အဗျာကတော မေ့မှာ ကုသလသာ မဗ္ဗသာ အာရမ္မဏြောပစ္စယန် ပစ္စယော။ ဥပနီသာယပစ္စယန် ပစ္စယော။ ပုဂ္ဂရဇာတပစ္စယန် ပစ္စယော။ ॥အဗျာကတော ကုသလသာ၍။ အာရမ္မဏြော၊ ဥပနီသာယ၊ ပုဂ္ဂရဇာတ ဤသုံးပစ္စည်းကို ထုတ်အပ်၏။ ॥ထို....တွင် အာရမ္မဏြောင် အာရမ္မဏြောမဘ္တ္တ၊ အာရမ္မဏြောခိုပိတီ၊ ဝတ္ထာရမ္မဏြောနီးသာယ၊ အာရမ္မဏြောပနီသာယ၊ အာရမ္မဏြောပူရဇာတ၊ အာရမ္မဏြောတော အိဂါတပစ္စယုတ္တာ၊ အာရမ္မဏြောပူရဇာတဘုတ္တာ၊ အာရမ္မဏြောပူရဇာတအိဂါတ ဤရှုရှု ပစ္စည်းကိုပြအပ်၏။ ॥(ထို....တွင် အာရမ္မဏြော အစရှုသည်ကိုကောက်၍ ဝိဘင်းဟောလေ)။

၅၃၂

## တိကပဋ္ဌသန် အရကောက်

အာရမ္မဏဖြင့် အာရမ္မဏပနိသုယကို ပြပြီးဖြစ်သောကြောင့် ဥပနိသုယဖြင့် အနှစ်ရှုပနိသုယ၊ ပကတူပနိသုယ ဤနှစ်ပစ္စည်းကို ပြအပ်၏။ ထိုနှစ်ပစ္စည်းတို့တွင် အနှစ်ရှုပနိသုယဖြင့် အနှစ်ရှုပနိသုယ၊ အနှစ်ရှု၊ သမနှစ်ရှု၊ နတ္တံ့ဝိဂု ဤငါးပစ္စည်းကို ပြအပ်၏။ ပပကတူပနိသုယဖြင့် ပကတူပနိသုယကိုပြအပ်၏။ (ကောက်မြဲ။ ဝိဘင်းဟောမြဲ)

အာရမ္မဏဖြင့်အာရမ္မဏပုရေဇာတကို ပြပြီးဖြစ်သောကြောင့်ပုရေဇာတဖြင့် ဝါးပုရေဇာတ ပစ္စည်းကိုသာ ပြအပ်၏။ ထို....ဖြင့် ဝါးပုရေဇာတ၊ ဝါးပုရေ ဇာတ နိသုယ၊ ဝါးပုရေဇာတဝိပုယ့်တွေ၊ ဝါးပုရေဇာတတွေ၊ ဝါးပုရေဇာတ အဝိဂု ဤငါးပစ္စည်းကို ပြအပ်၏။

### အဗျာကတော့ အကုသလသု

“အဗျာကတော့ ဓမ္မာ အကုသလသု ဓမ္မသု အာရမ္မဏပစ္စယေန ပစ္စယော။ ဥပနိသုယပစ္စယေန ပစ္စယော။ ပုရေဇာတပစ္စယေန ပစ္စယော”။ ။အဗျာ စာတော့ အကုသလသု၌။ အာရမ္မဏ၊ ဥပနိသုယ၊ ပုရေဇာတ ဤသုံးပစ္စည်းကို ထုတ်အပ်၏။ ။(ကုသလပံ့ဝါသာနှင့် ဤသုံးတူပင်)။

### ကုသလာဗျာကတော့ ကုသလသု

“ကုသလော စ အဗျာကတော့ ဓ ဓမ္မာ ကုသလသု ဓမ္မသု။ သဟဇာတံ့ ပုရေဇာတံ့”။ ။သဟဇာတံ့၊ သဟဇာတရှင်း။ ပုရေဇာတံ့၊ ပုရေဇာတရှင်းး။ ဣတိ၊ သိုံး။ ဖိုဟို၊ ကုန်သော့၊ ပစ္စယောဟို၊ တို့ဖြင့်။ ပစ္စယော-ဥပကာရကော့၊ သည်။ ဟောတံ့၏။ ။ကုသလာဗျာကတော့ ကုသလသု၌။ သဟဇာတ ပုရေဇာတ မိသကဖြင့် နိသုက တပစ္စည်းကို ထုတ်အပ်၏။ ထို သဟဇာတ ပုရေဇာတ မိသကဖြင့် နိသုယ၊ အတ္တံ့၊ အဝိဂု ဤသုံးပစ္စည်းကိုပြအပ်၏။ (ကောက်မြဲ)။

### ကုသလာဗျာကတော့ အဗျာကတသု

“ကုသလော စ အဗျာကတော့ ဓ ဓမ္မာ အဗျာကတသု ဓမ္မသု သဟဇာတံ့ ပစ္စာဇာတံ့၊ အာဟာရံ့၊ ဤ၌”။ ။သဟဇာတံ့ရှင်း။ ပစ္စာဇာတံ့၊ ရှင်း။ အာဟာရံ့၊ ရှင်း။ ဤ၌၊ သိုံး။ စတူဟို၊ ကုန်သော့၊ ပစ္စယောဟို၊ တို့ဖြင့်။ ပစ္စယော-ဥပကာရကော့၊ သည်။ ဟောတံ့၏။ ။ကုသလာဗျာက တော့ အဗျာကတသု၌။ သဟဇာတံ့၊ ပစ္စာဇာတံ့အာဟာရမိသုက၊ ပစ္စာဇာတံ့ ဤ၌မိသုက ဤသုံးပစ္စည်းကျ ထုတ်အပ်၏။ ထို....တွင် သဟဇာတဖြင့် သဟ ဇာတ၊ သဟဇာတ နိသုယ၊ သဟဇာတတွေ၊ သဟဇာတအခိုက်တ ဤ လေး

ပစ္စည်းကို ပြအပ်၏။ ပစ္စာဇာတအာဟာရမိသာကဖြင့် အရေါဖြစ်သော အထို, အပိုဂိတ ဤရှုစ်ပစ္စည်းကို ပြအပ်၏။ ။ပစ္စာဇာတ လျှို့ယ မိသာကဖြင့် အရေါဖြစ်သော အထို, အပိုဂိတ ဤရှုစ်ပစ္စည်းကို ပြအပ်၏။ (အကောက်ဝိဘင်းကို အထို အတိုင်းဟောလေ။ ။အကြံးနှစ်ချက်လည်း နည်းတူ)။

အာရမ္မဏ, သဟဇာတ, ဥပန်သာယ, ပုရေဇာတ, ပစ္စာဇာတ, ကမ္မ၊ အာဟာရ, လျှို့ယ ဤရှုစ်ပစ္စည်း၏။ ခပ်သိမ်းသော ပစ္စည်းတို့သည် ဝင်ကုန်၏။ ဝင်ဟန်ကို ယခင်ပြုခဲ့သည့်အတိုင်း နှလုံးသင်းလေ။ ။ အာရမ္မဏ, ဥပန်သာယ, ကမ္မ, အထို ဤလေးပစ္စည်းတို့သည်း ကြုံးသော ပစ္စည်း နှစ်ဆယ်တို့သည် ယထာရဟဝင်ကုန်၏။ ထိုကြောင့် အဘိဓမ္မတွေ သရှုဟွေး “အာရမ္မဏူးနှစ်သာယကမ္မထိပစ္စယေသူ သမ္မပါ ပစ္စယာ သမော- ဓာန် ဂစ္စနှစ်”ဟူ၍ ဆိုသတည်း။

### ဝင်ဟန်ကား

အာရမ္မဏ၌ အာရမ္မဏမတွေ, အာရမ္မဏာမိပတိ, ဝတ္ထာရမ္မဏနှစ်သာယ, အာရမ္မဏူးပန်သာယေး, အာရမ္မဏပုရေဇာတ, ဝတ္ထာရမ္မဏပိုပူယုတ္တာ, အာ- ရမ္မဏပုရေဇာတတွေး, အာရမ္မဏပုရေဇာတအပိုဂိတ ဤရှုစ်ပစ္စည်းတို့သည် ဝင်ကုန်၏။

ဥပန်သာယ၌ အနှစ်ရှုပ, ပကတူပ, အနှစ်ရ, သမနှစ်ရ, အာသေဝန်, နှစ်းဝိုက်, ပလာ နာနာက္ခဏီကကမ္မ ဤရှုစ်ပစ္စည်းတို့သည်ဝင်ကုန်၏။

ကမ္မယာ ကာမဝိပါက်အားတပ်သော ဒုံ့ပူလ နာနာက္ခဏီက။ ကဋ္ဌတာ ရုပ်အားတပ်သော ဗလဝါ, ဒုံ့ပူလ နာနာက္ခဏီကကမ္မ တပစ္စည်းသာ တည်း။ ။မဟရှုတ် ကုသံုလ် မဂ်စေတနာတို့ကား ဗလဝါသာတည်း။

အထို၌ သဟဇာတတွေ, ဝတ္ထာပုရေဇာတတွေး, ပစ္စာဇာတတွေး, ရုပ်အာဟာ- ရတ္ထာ ရုပေါ်ဝိတို့၌ ယတ္ထာ ဝိပါးတည်း။ ။ထို....တွင် သဟဇာတတွေး၌ သဟ- ဇာတတွေး, ဟောတူ, သဟဇာတာမိပတိ, သဟဇာတ, အညာမညာ, သဟဇာ- တန်သာယ, သဟဇာတာကမ္မ, ဝိပါက, သဟဇာတာဟာရ, သဟဇာ- တို့၌ယ, ဈာန, မဂ်, သမ္မယုတ္တာ, သဟဇာတာပိုပူယုတ္တာ, သဟဇာတ- အပိုဂိတ ဤသဟဇာတမျိုး တဆုံးပါးတို့သည် ဝင်ကုန်၏။ ။ ဝတ္ထာပုရေဇာတတွေး၌ ဝတ္ထာပုရေဇာတတွေး, ဝတ္ထာပုရေဇာတ, ဝတ္ထာပုရေ- ဇာတန်သာယ, ဝတ္ထာပုရေဇာတို့၌ယ, ဝတ္ထာပုရေဇာတပိုပူယုတ္တာ, ဝတ္ထာ- ပုရေဇာတအပိုဂိတ ဤဝတ္ထာပုရေဇာတမျိုး ခြောက်ပစ္စည်းတို့သည် ဝင်ကုန်၏။ ။ပစ္စာဇာတတွေး၌ ပစ္စာဇာတတွေး, ပစ္စာဇာတ, ပစ္စာဇာတ

ပစ္စည်းအနှင့်လောမပြီး၏။

ပုဂ္ဂနိုင်

## ပစ္စနိက နဟေတုသဒသချုံးဝါရ

ပစ္စည်းအနုလုကို ဟောတော်မူသည်၏ အခြားမဲ့၌ ပစ္စည်းပစ္စနိက်ကိုဟောတော်မူ၏။ ထို....၌ တုံးသော်လည်း သူ၏သချ်၏ဘက်၊ ဒုက္ခဘာဖိသချ်၏ ဝါရအားဖြင့် နှစ်ပါးအပြားရှု၏။ထို....တွင် သူ၏သချ်၏ဂါရကိုရှေ့နှီးစွာဟောတော်မူ၏။ ထို သူ၏သချ်၏ဘက်၌ တုံးသော်လည်း နဟောတုပစ္စည်း၏ သူ၏သချ်၏ဝါရအာစရှိသော အားဖြင့် နှစ်ဆုံးလေးပါးအပြားရှု၏။ထို .. တွင် နဟောတုပစ္စည်း၏ သူ၏သချ်၏ဘက် ရှေ့နှီးစွာ ဟောတော်မူ၏။ ထို....နဟောတုပစ္စည်း၏ သူ၏သချ်၏ဘက်။

ଗାୟତ୍ରି ଦଶପଲ୍ଲୀରେ ॥ ଆହୀନ୍ତିରୁଣ୍ଡରେ ॥ ଦିଲ୍ଲୀରୁକ୍ତିଯତାନ୍ତିରୁଣ୍ଡରେ ॥  
ଫେରିଯିଲୁକୁଳାକୁଳାଯତାନ୍ତିରୁଣ୍ଡରେ ॥ ଲେଖାକୁଳାକୁଳାଯତାନ୍ତିରୁଣ୍ଡରେ ॥ ରୁଣ୍ଡରୁକ୍ତିଯତାନ୍ତିରୁଣ୍ଡରେ ॥  
ଶିରିତାମୁଖରୁଣ୍ଡରେ ॥ ଶିରିତାମୁଖରୁଣ୍ଡରେ ॥ ଶିରିତାମୁଖରୁଣ୍ଡରେ ॥

အချင်းချင်းအားလုံး၊ အချင်းချင်းနာမက္ခာနှင့်၊ စိတ္တဇရပ်၊ ပဋိသန္ဓကမူဇရပ် အားလုံး တပ်သော ဟိတ်ခြောက်ပါးမှတ်ပါး အလုံးစုံသော ပပတ္တီ၊ ပဋိသန္ဓနာမက္ခာနှင့် နောက်လေးပါး။ ॥အချင်းချင်းအားလုံး။ ဥပါဒါဂျပ်အားလုံး တပ်သော မယာဘာတုလေးပါး။ ॥အချင်းချင်းအား တပ်သော ဟိတ်သုံးပါးမှတ်ပါး ပဉာဏ်ကြောရ ပဋိသန္ဓနာမက္ခာနှင့်၊ ယဒယဝထွေယု ဆုံးအပ်သောသယဇာတပစွည်း။

ရဟန္တာတို့စိတ်ပိတ်နှင့်တက္က နောက်နောက်သော နာမက္ခန္တာအား တပ်သော ရဟန္တာတို့စိတ်ပိတ်သော ရှေးရှေးသော နာမက္ခန္တာလေးပါးဟု ဆိုအပ်သော အနှစ်ရပ်သူယုပ္ပန်း။

## ပဋိတိရ ပစ္စနိက သုဒ္ဓသချာတိရ

၅၃၂

ပဉာဏ်ကာရဘုံး အရှုပဝိပါက်လေးခုကြော်သော သတ္တဝိညာဏဓာတ်အား  
တပ်သော ဆဝတ္ထုဆုံးအပ်သော ဝတ္ထုပူရော့တပစ္စည်း။

ပုဂ္ဂိုလ်အစရှိသော ရွှေးဖြစ်သောစိတ်နှင့်အတူညာပါ၍၍ ရုပ်၏ ဤသို့ရောက်  
သော ကော, ဒီးလ, တိုး, စတုလကာယအားတပ်သော ဟူမော်ကာရဘုံး အရှုပ  
ဝိပါက်လေးခုကြော်သော ပဋိမဘဝ်အစရှိသော နာာက်ဖြစ်သော နာမက္ခနာ  
လေးပါးဟုဆုံးအပ်သော ပစ္စာဇာတပစ္စည်း။

ကာမဝိပါက် တော်သအားတပ်သော ဒုဗ္ဗလ နာနာက္ခနာကိုကကမ္မာ။ ကဋ္ဌတ္ထာ  
ရုပ်အား တပ်သော ဗလဝ, ဒုဗ္ဗလ နာနာက္ခနာကိုက ကမ္မာပစ္စည်း။

ကလာပ်တူကလာပ်ပြားဖြစ်သော စတုသမ္မတနှင့်ကရ်ပ်အားတပ်သောအဖွဲ့တ္ထ,  
မဟိုဒ္ဓ ဉာဏ်ဟုဆုံးအပ်သော ရုပ်အာဟာရ ပစ္စည်း။ ။ကလာပ်တူကမ္မာရှုပ်  
ကိုးခုအားတပ်သော ရုပ်ဇိုံတိနှင့်ဟု ဆုံးအပ်သော ရူပ်ဇိုံတိနှင့်ယပစ္စည်း။

ဤပစ္စည်းတရားရှုပ်ပါးတို့သည် နဟေတုပစ္စည်းတပ်သောတရားမည်ကုန်၏။  
ထို့ကြောင့် ထိုတရားတို့ကို ဤပစ္စနိက်၍၍၊ နယ်သို့လိုက်၍၍၊ ဝါရသို့လိုက်၍၍၊  
တို့က်ပြု၏အရသိလိုက်၍၍၊ ကတ္ထား၊ သမ္မတနှင့်နေဟန်သို့လိုက်၍၍၊ “နဟေတု  
ပစ္စယာ ပန္တရသု”ဟု သချာတပ်၍၍ဟောအပ်ကုန်၏။

နဟေတုယာ-ဒုပေတ္တာ ဟောတုပစ္စယေဟို၊ ဟောတုပစ္စည်းကို  
ထား၍၍ လျော်ကုန်သော ပစ္စည်းတို့ကြောင့်၍၍၊ ပန္တရသု၊ တဆုံးပါးကုန်သေား  
ဝိယွဲနာနီ၊ အဖြေတို့ကို။ လဲအဲနဲ့၊ ရအပ်ကုန်၏။

ပန္တရသုဟူသော်ကား “ကုသလော ကုသလသု, ကုသလော အကုသလသု,  
ကုသလော အဗျာဗကတသု, ကုသလော ကုသလာဗျာဗကတသု။ ။အကုသလော  
အကုသလသု, အကုသလော ကုသလသု, အကုသလော အဗျာဗကတသု, အကု  
သလော အကုသလာဗျာဗကတသု။ ။အဗျာဗကတော အဗျာဗကတသု, အဗျာဗ  
ကတော ကုသလသု, အဗျာဗကတော အကုသလသု။ ။ကုသလာဗျာဗကတော  
ကုသလသု, ကုသလာဗျာဗကတော အဗျာဗကတသု။ ။အကုသလာဗျာဗကတော  
အကုသလသု, အကုသလာဗျာဗကတော အဗျာဗကတသု”ဟူသည်တည်း။

ကုသလော ကုသလသု၍၍ အာရမ္မဏာ, သဟဇာတု, ဥပန်သုယ ဤသုံးပစ္စည်း  
ကို ထုတ်အပ်၏။ ။ထို....တွင် အာရမ္မဏာဖြင့် အာရမ္မဏာမလ္လာ, အာရမ္မဏာခံပတ်,  
အာရမ္မဏာပန်သုယ ဤသုံးပစ္စည်းကို ပြအပ်၏။ (ပစ္စယွဲရေကအတိုင်းထုတ်၍  
ဟောလေ)။

သဟဇာတုဖြင့် ဟိတ်ခြောက်ပါးမှတပါး သဟဇာတုမတ္ထာ, ဝိမံသာခိုပိတ္ထာ  
တပါး သဟဇာတာခံပတ်, ဟိတ်ခြောက်ခုမှတပါး သဟဇာတနံသုယ, အညမညာ

၅၃၆

တိကပဋ္ဌာန်း အရကောက်

သဟဇာတ၊ ကမ္မ၊ သဟဇာတာဟာရ၊ ပညီခြောမှုတပါး သဟဇာတိ၌ယ်၊ စျာန၊  
ပညာမှုတပါး မဂ္ဂ၊ ဟိတ်ခြောက်ခုမှုတပါး သမ္မယုတ္ထ၊ သဟဇာတတ္ထိ၊ သဟဇာတ  
အဝိဂါတ ဤတဆုံးနှစ်ပစ္စည်းကိုပြုအပ်၏။

ထို....တွင် သဟဇာတမဏ္ဍာဖြစ်အံ့။ ကုသလော ကတ္တားကား အခင်းချင်း  
အားတပ်သော ကုသိုလ် ကေခိုသ၊ ဟိတ်သုံးပါးမှုတပါး စေတသိုက် ပဉာဏ်းသာ။  
အစိတ်အစိတ် နာမက္ခာနာ ပစ္စည်းတရား ရ၏။ သမ္မခါန်ကား ကုသိုလ်ကေခိုသာ။ စေ  
တသိုက် အားအစိတ်နာမက္ခာနာပစ္စယုံပုံပုံတရား ရ၏။ ။ထိုကြောင့်  
ထိုတရားတို့၏ ပိမိပိုဘင်းကို “ကုသလော ဓမ္မာ ကုသလသာ ဓမ္မသ သဟဇာတ  
ပစ္စယေ န ပစ္စယော။ ကုသလော ကော ခန္ဓာ တိဏ္ဍာနဲ့ ခန္ဓာနံးပါ။ သဟ  
ဇာတပစ္စယေန ပစ္စယော”ဟု ဟောမူးအပ်၏။

[**ဤကဲ့သို့ ဟိတ်သုံးခုနှစ်၍ ဟောလေ။** အဓိပတ်မှုလည်း ဝိမံသာ  
ဓိပတ်ကိုနှစ်၍ ဟောလေ။ အညာမညာမှုလည်း ဟိုတ်သုံးခုကိုနှစ်၍  
ဟောလေ။ လူ၌ယ်၊ မဂ္ဂတို့မှုလည်း ပညာကိုနှစ်၍ ဟောလေ။ သဟ  
ဇာတမျိုးတို့တွင် ဟိတ်ပါသည်ကို ကြော်နှစ်လေ။ ။ဥပန်းသာယမှာ ပစ္စ  
ယုဒ္ဓိရကအတိုင်းဟောလေ ]။

ကုသလော အကုသလသာ၌ အာရမ္မဏ၊ ဥပန်းသာယ နှစ်ပစ္စည်းကို  
ထုတ်။ ပစ္စယုံခြရကအတိုင်း ဟောလောမထူးပြီ။

ကုသလော အဗျာဗုဏ်သာ၌ အာရမ္မဏ၊ သဟဇာတ၊ ဥပန်းသာယ၊ ပစ္စာဇာတ၊  
ကမ္မ ငါးပစ္စည်းကိုထုတ်အပ်၏။ (ထို....တွင် အာရမ္မဏမှာ ပြုမြဲ)။

သဟဇာတဖြင့်။ ဟိတ်သုံးပါးမှ တပါး သဟဇာတမတ္ထ၊ ဝိမံသာဓိပတ်မှု တပါး  
သဟဇာတာဓိပတ်၊ ဟိတ်သုံးပါးမှုတပါး အညာမညာ၊ သဟဇာတန်းသာယ၊ သဟဇာတ  
ကမ္မ၊ သဟဇာတာဟာရ၊ ပညာမှုတပါး သဟဇာတိ၌ယ်၊ စျာန၊ ပညာမှုတပါးမဂ္ဂ၊  
ဟိုတ်သုံးပါးမှ တပါး ဝိပုံယုတ္ထ၊ သဟဇာတတ္ထိ၊ သဟဇာတအဝိဂါတ ဤတဆုံး  
ပစ္စည်းကို ပြုအပ်၏။ ။(အကောက်မှာဟိတ်ကိုကြော်၍ကောက်လေ။ ဝိဘင်းကို  
လည်း ဟောမြဲတိုင်းပင်။ ။ဥပန်းသာယ၊ ပစ္စာဇာတ၊ ကမ္မ ဤသုံးပစ္စည်း။ ပစ္စ  
ယုဒ္ဓိရကအတိုင်း မထူးပြီ)။

ကုသလော ကုသလာဗျာကတသာ၌။ သဟဇာတပစ္စည်းကို ထုတ်အပ်၏။  
သဟဇာတဖြင့် ဟိတ်သုံးပါးမှုတပါး သဟဇာတမတ္ထ၊ ဝိမံသာဓိပတ်မှုတပါး သဟ  
ဇာတာဓိပတ်၊ ဟိတ်သုံးပါးမှုတပါး သဟဇာတန်းသာယ၊ သဟဇာတကမ္မ၊ သဟ  
ဇာတာဟာရ၊ ပညာမှုတပါး သဟဇာတိ၌ယ်၊ စျာန၊ ပညာမှုတပါး မဂ္ဂ၊ ဟိတ်  
သုံးပါးမှုတပါး သဟဇာတတ္ထိ၊ သဟဇာတအဝိဂါတ ဤဆယ်ပစ္စည်းကို ပြုအပ်  
၏။ ။(အကောက်မှာ ဟိတ်ကိုနှစ်၍ကောက်။ ဝိဘင်းကို ဟောမြဲ)။

အကုသလပဒ လေးချက်မှာလည်း အကုသိုလ်ဟိတ် ပါသော သဟဇာတ၊ အညမည့် သဟဇာတနိသယ၊ သမ္မယုတ္တ၊ ဝိပ္ပယုတ္တ၊ အတ္ထံ၊ အပိုဂတပစ္စည်းတို့။ အကုသိုလ်ဟိတ်ကို ကြော်ချုပ်ဟော။

အဗျာကတော့ အဗျာကတသီ၍လည်း အာရမ္မဏ၊ သဟဇာတ၊ ဥပန်သယ၊ ပုဂ္ဂရဇာတ၊ ပစ္စဘဇာတ၊ အာဟာရ၊ ကြိုနိုယ ကြိုခန်စပစ္စည်းကို ထုတ်အပ်၏။ ထို.... တွင် သဟဇာတ၍။ အဗျာကတဟိတ် သုံးခုကို နှုတ်၍ ကြောက်လေ။ ဝိဘင်း ဟောလေ။ အကြိုင်း ခြောက်ပစ္စည်းမှာ ပစ္စယုဒ္ဓိရာကအတိုင်းဟော။ ။ကုသလ ပဒါဝသာန၊ အကုသလပဒါဝသာန။ ။ကုသလာ့ပျောကတပဒ္နစ်ချက်။ အကု သလာ့ပျောကတပဒ္နစ်ချက်တို့၌ ပစ္စယုဒ္ဓိရာကအတိုင်း ဟောလေ။ ။ဟောတု ဝိဘင်းထွက်သည့်အတိုင်း ကုသလပဒသုံးချက်။ အကုသလပဒ သုံးချက်။ အဗျာ ကတပဒတချက်။ ကြိုခန်ချက်တွင်သာ။ သဘာဂ တဆဲ့တပစ္စည်းတို့မြေသာ ဟိတ် ကိုနှုတ်၍ ဟောလေ။ ။ဟောတုခန်စဝိဘင်း အာရမ္မဏ ကိုးပိုးပိုးအစရှိသော ဝိဘင်းပေါင်း တရာ့ခြောက်ဆဲ့ခန်စဝိဘင်းတို့တွင် ဟောတုခန်စဝိဘင်းကိုနှုတ်၍ တရာ့ခြောက်ဆယ်သော ဝိဘင်းတို့ကို “နဟောတုယာ ပန္နရသ”၌ သွင်း၍ ဟောလေ။ ။ပစ္စယုဒ္ဓိရာကို လေ့လာအောင် ဆောင်မှ ပစ္စနိက်မှာ မြင်သည်။။ နဟောတု သူမြသချုပ်၏ပြီး၏။

### နာရမ္မဏ

နဟောတုသူမြောကို ဟောတော်မူသည်၏ အခြားမျိုး။ နာရမ္မဏသူမြောကို ဟော တော်မူ၏။ ထို....၌ အလုံးစုံသော သဟဇာတပစ္စည်း။ အနန္တရှပ၊ ပကတူပန်သယ ပစ္စည်း။ ဝတ္ထုပုဂ္ဂရဇာတပစ္စည်း။ ပစ္စဘဇာတပစ္စည်း။ နာနာကွာဏံကကမ္မ ပစ္စည်း။ ရုပ်အာဟာရပစ္စည်း။ ရုပ်ဝိပိုးတို့၌ယပစ္စည်း။ ကြိုပစ္စည်းတရားခန်စပါးတွ ့သည် နာရမ္မဏပစ္စည်းတပ်သော တရားမှည်ကုန်၏။ ထို့ကြောင့် ထိုတရားတွဲ ကိုပါ။ “နာရမ္မဏေ ပန္နရသ”၏၏။ ပန္နခုသဟုဟူသောကား “ကုသလော ကုသလသု” အဖရှိသည်တည်း။ ။ကုသလော ကုသလသု၌ ယပုံးတ၊ ဥပန်သယ ကြိုနှု ပစ္စည်းကို ထုတ်အပ်၏။ ။(အာရမ္မဏ ဟူသမူကို ချု၍) ပစ္စယုဒ္ဓိရာကအတိုင်း ဟောလေ။ ။ပစ္စယုဒ္ဓိရာနှင့်မထူးပြီ။ ။ဝိဘင်းပေါင်းတရာ့ခြောက်ဆဲ့ခန် ဝိဘင်းတွင် အာရမ္မဏဝိဘင်းကို နှုတ်၍ တရာ့ငါးဆဲ့ရှစ် ဝိဘင်းကို ဟောအပ်၏။ ။နာရမ္မဏသူမြောက်ပြီး၏။

### နာဓိပတီ

နာရမ္မဏသူမြောက် ဟောတော်မူသည်၏ အခြားမျိုး။ နာဓိပတီ သူမြသချုပ်၏ ကို ဟောတော်မူ၏။ ထို....၌ အလေးအမြှတ်မပြုတတ်သော ကာမစိတ်စတု ပညာသာ။ အဘိညာဉ်ဖွေး။ ဝိညာဏ္ဍာယတန်စိတ် သုံးခု။ နေဝယ်သာ

နာသည့်သမဂ္ဂတနစိတ် သုံးခုံအားတုပ်သော အလေးအမြတ်မပြုအပ်သော စိတ်တရု  
ယုတ်ကိုးဆယ်။ စေတသိုက်ဒွေးပညာသာ ရုပ်အငြာဏ်သာ နိုဗာန်ဟု ဆိုအပ်သော  
အာရမ္မဏပစ္စည်း။ အဓိပတ်တရားကိုယ်လေးပါး ကြော်သော အလုံးစုံစေသာ  
သဟဇာတပစ္စည်း။ အနန္တရှပ်၊ ပကတူပန်သီသယပစ္စည်း။ ဝတ္ထုပူရေဇာတပစ္စည်း။  
ပစ္စာဇာတပစ္စည်း။ နာနာကွဲကံက ကမ္မဏပစ္စည်း။ ရုပ်အာဟာရပစ္စည်း။ ရှုပ်စိုး  
တို့၌ယပစ္စည်း။ ဤပစ္စည်းတရားရှုပ်ပါးတို့သည် နာခိုပတ် တပ်သောတရားမည်  
ကုန်၏။ ထို့ကြောင့် ထိုတရားတို့ကို။ ၁၁ “နာခိုပတ်ယာ ပန္တရသ” ဟု သချို့တပ်  
၍ ဟောအပ်ကုန်၏။ ၂၁ ပန္တရသဟူသော်ကား “ကုသံလော ကုသလသု” အစ  
ရှုသည့်တည်း။ ၂၁ ကုသံလော ကုသလသု။ အာရမ္မဏ၊ သဟဇာတ၊ ဥပန်သယ  
ဤသုံးပစ္စည်းကိုထုတ်အပ်၏။

ထို....တွင် အာရမ္မဏဖြင့် အာရမ္မဏမတ္ထ တပစ္စည်းကိုသာ ပြအပ်၏။ ကုတ္ထား  
ကား အလေးအမြတ်မပြုအပ်သော အာရဟတ္ထမင် ကြော်သော ကုသံလ်ဝိသပစ္စည်း  
တရားရှု၏။ သမ္မဓိ၌ကား မဟာကုသံလ်ရှုစ်ခု။ ဝိညာဏ္ဍာယတန ကုသံလ်။  
နေဝယညာနာသညာယတနကုသံလ်။ လူခို့ဝဲ၊ စေတသပရီယ၊ ပုမ္မန်ဝိသာ  
နှယ်၊ ယထာကမျှပေ၊ အနှာဂတ်သ ကုသံလ် အဘိညာ၍၊ ဝိရတ်၊ အပ္ပမညာ  
ကြော်သော စေတသိုက် တေတ္ထံးသ ပစ္စယူပုန် တရားရှု၏။ (ဝိဘင်းကိုဟောဗြို့မြဲ)

သဟဇာတဖြင့် အဓိပတ် တရားကိုယ်လေးပါးမှတပါး သဟဇာတမတ္ထ၊ ဝိမံ  
သာခိုပတ်မှတပါး ဟောတု၊ အဓိပတ်တရားကိုယ်မှတပါး အညာမညာ။ သဟဇာတ  
နီသယ။ သဟဇာတကမ္မာ။ စိတ္ထာခိုပတ်မှတပါး သဟဇာတဘာရ။ စိတ္ထာ၊ ဝိရီယ၊  
ဝိမံသာခိုပတ်မှတပါး သဟဇာတို့၌ယ။ ချောန။ ဝိရီယ၊ ဝိမံသာခိုပတ်မှတပါး  
မဂ္ဂ။ အဓိပတ်တရားကိုယ်လေးပါးမှတပါးသမ္မယုတ္ထ။ သဟဇာတတ္ထိ။ သဟဇာတ  
အပိုဂတ်။ ဤတဆဲနှစ်ပစ္စည်းကို ပြအပ်၏။

ထို....တွင် သဟဇာတမတ္ထဖြင့်အဲ ကုတ္ထားကား အချင်းချင်းအားတပ်သော  
အဓိပတ်တရားကိုယ်မှတပါး ကုသံလ် ကေဝါသ။ ၈၈။ အငွတ်ဝိသ။ အစိတ်အစိတ်  
နာမကွဲနာ ပစ္စည်းတရား ရှု၏။ သမ္မဓိ၌ကား ကုသံလ် ကေဝါသ။ ၈၉။  
အငွတ်ဝိသ။ အစိတ်အစိတ် နာမကွဲနာ ပစ္စယူပုန်တရား ရှု၏။ (ဝိဘင်းဟောဗြို့မြဲ)  
ဤကဲ့သို့ချုည်းသဘာဂ ပစ္စည်းတွင် အဓိပတ်တရားကိုယ်ကို ကြော်နှုတ်ရှု ဟော  
လေ။ ၁၀ “ကုသံလော အကုသလသု”စသည်တို့၌လည်း နည်းတူထုတ်ရှုအဓိပတ်  
တရားကိုယ်၊ အာရမ္မဏာခိုပတ်ကိုကြော်ရှုဟောလေ)။ ၁၁ နာခိုပတ်သုခွဲပြီး၏။

### နာနှိန်

နာနန္တရသခြော့။ အလုံးစုံသော အာရမ္မဏပစ္စည်း။ အလုံးစုံသောသဟဇာတ  
ပစ္စည်း။ ပကတူပန်သီသယပစ္စည်း။ ဝတ္ထုပူရေဇာတပစ္စည်း။ ပစ္စာဇာတပစ္စည်း။

## ပဋိသနပညာပုဂ္ဂန်များ

JRE

နာါနဘက္ကတိက ကမ္မပစ္စည်း။ ရုပ်အာဟာရပစ္စည်း။ ရွှေပဇီဝတိ၌၍ယပစ္စည်း။ ဤပစ္စည်းတရားရှင်ပါးတို့သည် နာါနန္ဒပစ္စည်းတပ်သော တရားမည်ကုန်၏။ ထို့ကြောင့်ပါ။ “နာါနန္ဒရေ ပန္တရသ” ။၏။ ။ပန္တရသဟူသော်ကား “ကုသလောက်သလသ”အဆုံးသည်တည်း။ (ပစ္စဖွံ့ဖြိုအတိုင်းတွင် အန္ဒရျပန်းယယကို ချု၍ ဟောလေ။ နသမနန္ဒရသုဒ္ဓလည်းနည်းတဲ့)။

ଫିଲେଟା

နသယာဇာတသုဒ္ဓ။ အလုံးစိသော အဘရမ္မကပစ္စည်း။ အနန္တရှုပ်၊ ပကတုပ  
နိသယယပစ္စည်း။ ဝတ္ထုပူရောဇာတပစ္စည်း။ ပစ္စာဇာတပစ္စည်း။ နာနာကျကျက  
ကမ္မပစ္စည်း။ ရပ်အာဟာရပါစ္စည်း။ ရပ်လိပ်တိ၌ ယပစ္စည်း။ ဉာဏ်ပစ္စည်းတရားခန်စ်  
ပါးတို့သည်။ နသယာဇာတပစ္စည်း တပ်သောတရားမည်ကုန်၏။ ထို့ကြောင့်။ ပါ။  
“နသယာဇာတ ကောဒသ”၏။ ။ကောဒသဟူသောကား “ကုသလော  
ကုသလသာ” အစရှိသည်တည်း။ (တဆုတဲ့ချက်တွင် “ကုသလဝ ကုသလာ  
ဗျာကတသာ။ အကုသလော အကုသလာဗျာကတသာ။ ကသလာဗျာကတတာ  
ကုသလသာ။ အကုသလာဗျာကတော့ အကုသလသာ။ ဉာဏ်လေးချက်ကိုရှိ၍  
၁ ကောဒသ ဖြစ်သတည်း)။

ଫର୍ମାନ

ଫଳିତ୍ୟ

နှစ်ယယ်သူ၌။ မနောဒ္ဓရှိရှင်ဝဏ္ဏီး။ မဟရဘသန္တလော ငါးချက်။ တဒါရိအား  
တပ်သော စတိစိတ်မှ ပြန်ချေသော တဆုံးခုနစ်ချက်မြောက်သော စတ်နှင့်အတူ

ဥပါဒ်သော ဟဒယဝတ္ထုဟု ဆိုအပ်သော ဝတ္ထာရမ့်ကမှုတပါး အာရမ့်ဏာပစ္စည်း၊ အန်ရှုပ်၊ ပကတူပန်သုယယပစ္စည်း။ ပစ္စာလာတပါး၊ နာနာကွုက်ကကမ်ပစ္စည်း၊ ရှုပ်အာဟာရပစ္စည်း၊ ရှုပြခိုပို့ယယပစ္စည်း၊ ကြုံပစ္စည်းတရား ခြောက်ပါး တို့သည် နှန်သုယယပစ္စည်း တုပ်သော တရားမည်ကုန်၏။။။ “နှန်သုယယ ငော ဒေသ” ။။။ (ငောဒသ ဟူသော်ကား နသဟလာတအတိုင်း။ ။ပစ္စယဉ်၍ ရတ် သယဇာတနှင့် ဝတ္ထုပူရေဇာတ အလုံးကျသည်။ ဝတ္ထာရမ့်ကတစိတ် ကျသည်ကို နှလုံးသွင်း၍ ဖောလေ)။

ଫ୍ରେଡିନ୍‌ମୁଦ୍

နပ္ပရောတ

နပုရေဇာတသူ၌။ မရနှစ်ရှိရှင်စွန်း။ ကာမလောတခုယုတ်သုံးဆယ်။  
တဒါရိ ခေါ်သော။ ဖီဗ္ဗစကျို ဖီဗ္ဗသောတ အဘိညာဉ်ဒွေးမှတပါး အဘိညာဉ်  
ဒွေး။ ပိညာဏ္ဍာယတန်စိတ် သုံးခဲ့။ နေဝသညာနာသညာယတန်စိတ် သုံးခဲ့။  
လောကုတ္တရာစိတ်ရှုစ်ခုအား တပ်သော ပစ္စပြန် နိုဗ္ဗနှင့်ရှုပ် အွှောရသမှတပါး  
ရုပ်အငြော်သာ။ စိတ်တခုယုတ်ကိုးဆယ်။၈၈။ ဒွေးပညာသ နိုဗ္ဗန်ဟု ဆိုအပ်သော  
အာရမွှောကပစ္ည်း။ အလုံးစုံသော သဟဇာတပစ္ည်း။ အနှစ်ရှုပ်၊ ပကတ္တပ  
နိသယပစ္ည်း။ ပစ္စာဇာတပစ္ည်း။ နာနာကွဲကိုက ကမ္မပစ္ည်း။ ရုပ်အာဟာရ<sup>၁၁</sup>  
ပစ္ည်း။ ရုပ်ဇိုင်တိနှင့်ယပစ္ည်း။ ဤပစ္ည်းတရား ခုန်ပါးတို့သည်။ နပုရေဇာတ  
ပစ္ည်း တပ်သော တရားမည်ကုန်၏။ ထို့ကြောင့်။။။ “နပုရေဇာတတော်”။။။  
(တော်သ ဟူသောကား ပန္တရသတ္တု “ကုသလာပျောကတော်”။။။)

## ပဉာဂါရ ပစ္စနိက သုဒ္ဓသခ်ဗာဂါရ

၅၄၁

ကုသလသု, အကုသလာဗျာကတော အကုသလသု”။ ဤသဟလာတဲ ပုဂ္ဂ  
၃၁တမိသက နှစ်ချက်ကျသည်။ အဗျာကတော အဗျာကတော အဗျာကတော  
ကုသလသု, အဗျာကတော အကုသလသု ဤသုံးချက်၌။ ဝတ္ထုပူရေဇာတ,  
အာရမ္မဏပူရေဇာတ ဤနှစ်ပစ္စည်းကို နှစ်ရှုကောက်လေ။ အကြင်းပစ္စယွှဲပါ  
အတိုင်း ဟောလေ)။

### နပစ္စ ၁၉၁တ

နပစ္စ ၁၉၁တသု၌။ အလုံးစုံသော အာရမ္မဏပစ္စည်း။ အလုံးစုံသော သဟ  
၃၁တပစ္စည်း။ အနှစ်ရှုပဲ, ပကတူပနိသုယ်ပစ္စည်း။ ဝတ္ထုပူရေဇာတပစ္စည်း။  
နာနာကွာကိုကကမ္မပစ္စည်း။ ရှုပ်အာဟာရပုစ္စည်း။ ရှုပ်ဝိတိနှိုယ်ပစ္စည်း။ ဤ  
ယွှေည်းတရား ခုန်ပါး တို့သည်။ပါ။ “နပစ္စ ၁၉၁တ ပန္တရသ”။၏။  
(ပစ္စယွှဲရအတိုင်းတွင် “ကုသလော အဗျာကတော အကုသလော အဗျာ  
ကတော အဗျာကတော အဗျာကဝာသု” ဤသုံးချက်၌ ပစ္စ ၁၉၁တကို ချုပ်၍  
ဟောလေ)။

### နာသေဝန

နာသေဝနသု၌။ အလုံးစုံသော အာရမ္မဏပစ္စည်း။ အလုံးစုံသော သဟ  
၃၁တပစ္စည်း။ ပင့်မဇော, ဖိုလ်ဇောကြုံသော နောက်နောက်သောဇော ကေ  
ပညာသအား တပ်သော အဆုံးဇော ကြုံသော ရွှေးရွှေးသော လောကီဇော  
ဆဲတ္ထတ္ထာလီသမှတပါး အနှစ်ရှုပနိသုယ်, ပကတူပနိသုယ်ပစ္စည်း။ ဝတ္ထုပူရေ  
၃၁တပစ္စည်း။ ပစ္စ ၁၉၁တပစ္စည်း။ နာနာကွာကိုကကမ္မပစ္စည်း။ ရှုပ်အာဟာရ  
ပစ္စည်း။ ရှုပ်ဝိတိနှိုယ်ပစ္စည်း။ ဤပစ္စည်းတရား ရှုပ်ပါးတို့သည်။ပါ။ “နာသေ  
ဝန ပန္တရသ”။၏။ (ပစ္စယွှဲရအတိုင်းတွင် အနှစ်ရှုပနိသုယ်၌။  
အာသေဝန ပစ္စည်းကိုကြုံ။ “ကုသလော ကုသလသု, အကုသလော အကု  
သလသု” ဤနှစ်ချက်၌။ အနှစ်ရှုပဲ မရ။ “အဗျာကတော အဗျာကတော”၌။  
ကြိုယာဇောချင်းချင်းမရ။ ဤသုံးချက်သာ ကြုံလေ)။

### နကမ္မ

နကမ္မသု၌။ အလုံးစုံသော အာရမ္မဏပစ္စည်း။ စေတနာမှတပါး အလုံးစုံ  
သော သဟလာတပစ္စည်း။ မဂ္ဂနှစ်ရိုလ်အား တပ်သော မဂ္ဂစေတနာမှတပါး  
အနှစ်ရှုပနိသုယ်, ဝိပါက်နာမကွဲခွာအား တပ်သော ဗလဝ နာနာကွာကိုက  
ကမ္မမှတပါး ပကတူပနိသုယ်ပစ္စည်း။ ဝတ္ထုပူရေဇာတပစ္စည်း။ ပစ္စ ၁၉၁တပစ္စည်း။  
ရှုပ်အာဟာရပစ္စည်း။ ရှုပ်ဝိတိနှိုယ်ပစ္စည်း။ ဤပစ္စည်းတရား ခုန်ပါးတို့သည်  
နကမ္မပစ္စည်းတပ်သော တရားမည်ကုန်၏။ပါ။ “နကမ္မ ပန္တရသ”။၏။

၁၄၂

တိကပဋ္ဌာန်း အရာဂေါ်

### နဝိပါက

နဝိပါကသူမြှုပ်။ အလုံးစုံသော အာရမ့်ကဗာပစ္စည်း။ အချင်းချင်းအားငြင်း။ အချင်းချင်း နာမက္ခနာ၊ စီတွေ့အပ်အားငြင်း တပ်သော ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်၊ ကြိယာ နာမက္ခနာလေးပါး။ အချင်းချင်းအားငြင်း ဥပါဒါရှုပ်အားငြင်း တပ်သော မဟာဘုတ္တိလေးပါး။ ပုံဇွဲဝေါကာရ ပစ္စိသန္တ နာမက္ခနာအား တပ်သော ဟာပယဝတ္ထုဟု ဆိုအပ်သော သဟလာတပစ္စည်း။ အနန္တရုပ်၊ ပကတူပ နိဿယပစ္စည်း။ ဝတ္ထုပုံရောလာတပစ္စည်း။ ပစ္စိသန္တပစ္စည်း။ နာနာက္ခန်းက ကမ္မပစ္စည်း။ ရုပ်အာဟာရပစ္စည်း။ ရုပ်ဇိုရီတိ၌ယပစ္စည်း။ ဤပစ္စည်းတရား ရှုပ်ပါးတို့သည်။ပါ။ “နဝိပါကေ ပန္တရသ”။၏။ ။(ပန္တရသတင်း “အဗျာ ကတော အဗျာကတသု” သဟလာတမျိုး၌ ပိုပါကဗာပစ္စည်းကို နှုတ်ရှုပ်ဟောလေ)။

### နအာဟာရ

နအာဟာရသူမြှုပ်။ အလုံးစုံသော အာရမ့်ကဗာရထုးပါး မှတပါး သဟလာတပစ္စည်း။ အနန္တရုပ်၊ ပကတူပနိဿယပစ္စည်း။ ဝတ္ထုပုံရောလာတပစ္စည်း။ ပစ္စိသန္တပစ္စည်း။ နာနာက္ခန်းက ကမ္မပစ္စည်း။ ရုပ်ဇိုရီတိ၌ယပစ္စည်း။ ဤပစ္စည်းတရား ခုနစ်ပါးတို့သည်။ပါ။ “နအာဟာရေ ပန္တရသ”။၏။

### နလှို့ယ

နလှို့ယသူမြှုပ်။ အလုံးစုံသော အာရမ့်ကဗာပစ္စည်းမှ တပါး သဟလာတပစ္စည်း။ အနန္တရုပ်၊ ပကတူပနိဿယပစ္စည်း။ ပုံရောလာတို့၌ယပစ္စည်းမှတပါး ဝတ္ထုပုံရောလာတပစ္စည်း။ ပစ္စိသန္တပစ္စည်း။ နာနာက္ခန်းက ကမ္မပစ္စည်း။ ရုပ်အာဟာရပစ္စည်း။ ဤပစ္စည်းတရား ခုနစ်ပါးတို့သည် နလှို့ယပစ္စည်း တပ်သော တရားမည်ကုန်၏ပါ။ “နလှို့ယေ ပန္တရသ”။၏။ (ပစ္စယဉ်ဗိုရအတိုင်း လှို့ယပစ္စည်းပါသည်ကို နှုတ်ရှုပ်ဟောလေ)။

### နစျာန

နစျာနသူမြှုပ်။ အလုံးစုံသော အာရမ့်ကဗာပစ္စည်း။ စျာနပစ္စည်းမှတပါး သဟလာတပစ္စည်း။ အနန္တရုပ်၊ ပကတူပနိဿယပစ္စည်း။ ဝတ္ထုပုံရောလာတပစ္စည်း။ ပစ္စိသန္တပစ္စည်း။ နာနာက္ခန်းက ကမ္မပစ္စည်း။ ရုပ်အာဟာရပစ္စည်း။ ရုပ်ဇိုရီတို့၌ယပစ္စည်း။ ဤပစ္စည်းတရား ရှုပ်ပါးတို့သည်။ပါ။ “နစျာနေ ပန္တရသ”။၏။ (သဟလာတမျိုး၌ စျာနသဘာဂတ် စျာနကိုနှုတ်ရှုပ်ကောက်)။

### နမဂ္ဂ

နမဂ္ဂသူမြှုပ်။ မဂ္ဂပစ္စည်းမှတပါး အလုံးစုံသော သဟလာတပစ္စည်း။ (အကြိုင်း ခုနစ်ပစ္စည်းနည်းတူ)။ “နမဂ္ဂ ပန္တရသ”။၏။

ပုဂ္ဂနိုင်ရေး ပစ္စနိုင်က သုခွဲသချုပ်၏၁၀၈

398

နာမူမယတေ

နသမ္မယုတ္တသွေ့။ အာရမ္မကဗ္ဗစ္စူး။ စိတ္တဇရပ်, ပဋိသန္တကမ္မဇရပ်အား  
တပ်သော ပမ္မဝါကာရ ပဝတ္ထီ, ပဋိသန္တနာလေးပါး။ အချင်းချင်း  
အားငြုံး။ ဥပါဒါရပ်အားငြုံး တပ်သော မဟာဘုတ်လေးပါး။ အချင်းချင်း  
အား တပ်သော ပမ္မဝါကာရ ပဋိသန္တနာလေး၊ ဟဒယဝတ္ထုဟု ဆိုအပ်  
သော သဟဇာတပစ္စည်း။ (အကြင်းနည်းတူ)။ ဤပစ္စည်းတရားရှစ်ပါး  
တို့သည်။ပါ။ “နသမ္မယုတ္တ ကောဇသ”။၏။

ଫର୍ମିପଦା

ଫର୍ମିବୁଯାଇଲୁଛନ୍ତି । ଅଛ୍ୟାରମ୍ଭକାମୁତପିଃ ଆଲ୍ୟଃ ଦୁଇବା ଆରମ୍ଭକାମୁତିନ୍ଦ୍ରିୟଃ ॥  
ଆଶ୍ଵର୍ଣ୍ଣଃ ଏହିଃ ଆଃ ତବ୍ରିତେବା ଆଲ୍ୟଃ ଦୁଇବା ପରତ୍ତୀ, ପରିଷିଵର୍ଣ୍ଣକାମୁତିନ୍ଦ୍ରିୟାଲେଃ ପିଃ ॥  
ଆଶ୍ଵର୍ଣ୍ଣଃ ଏହିଃ ଆଃ ଧର୍ମଃ । ଉପିତ୍ରିକୁଳିଃ ଆଃ ଧର୍ମଃ ତବ୍ରିତେବା ମହାକାର୍ଯ୍ୟାଲେଃ ପିଃ ॥  
ଶିଖାର୍ଥିତେବା ଚନ୍ଦ୍ରାତପନ୍ଦ୍ରିୟଃ ॥ ଆନ୍ତର୍କାଶ, ପରତ୍ତପରିଷିଵର୍ଣ୍ଣକାମୁତିନ୍ଦ୍ରିୟଃ ॥  
ଫର୍ମିବୁଯାଇଲୁଛନ୍ତି । ଗମ୍ଭୀରନ୍ଦ୍ରିୟଃ ॥ ଶୁଣି ଆହାରବନ୍ଦ୍ରିୟନ୍ଦ୍ରିୟଃ ॥ ଶୁଣି ଶୁଣି ତିକ୍ରିଯାନ୍ଦ୍ରିୟନ୍ଦ୍ରିୟଃ ॥  
ଶୁଣି ପଦ୍ମନାଭଙ୍କରିବିତ୍ତୀନ୍ଦ୍ରିୟଃ ॥ ॥ “ଫର୍ମିବୁଯାଇଲୁଛନ୍ତି ଫର୍ମିବୁଯାଇଲୁଛନ୍ତି” ॥ ॥ ॥ ଫର୍ମିବୁଯାଇଲୁଛନ୍ତି ॥  
କାଃ “ଗୁରୁତ୍ବରେଣୁ ଗୁରୁତ୍ବରେଣୁ, ଗୁରୁତ୍ବରେଣୁ ଆଗୁରୁତ୍ବରେଣୁ । ଗୁରୁତ୍ବରେଣୁ  
ଆଧୁନିକତାରେ, ଆଗୁରୁତ୍ବରେଣୁ ଆଗୁରୁତ୍ବରେଣୁ, ଆଗୁରୁତ୍ବରେଣୁ ଗୁରୁତ୍ବରେଣୁ,  
ଆଧୁନିକତାରେଣୁ, ଆଧୁନିକତାରେଣୁ ଆଧୁନିକତାରେଣୁ, ଆଧୁନିକତାରେଣୁ । (ଚନ୍ଦ୍ରାତପ  
ଶିଖାର୍ଥିତେବା, ଆଧୁନିକତାରେଣୁ ଆଧୁନିକତାରେଣୁ) ॥

କେବାତ୍ମି

နောအတ္ထိသွေ့။ အာရမ္မက၊ ပုဂ္ဂနာတမှတပါး အလုံးစုံသော အာရမ္မက  
ပစ္စည်း။ အနန္တရှပ်၊ ပကတူပနိသယယပစ္စည်း။ နာနာက္ခဏီက ကမ္မပစ္စည်း။  
ဤပစ္စည်းသုံးပါး၏ပါ။ “နောအတ္ထိယာ နဲ” ၅၈။ ၂၁။ (နဝ ဟူသောကား  
နှစ်ပုံယူတေအတိင်း။ “ကုသလော ကုသလသု”၌ အာရမ္မက၊ ဥပန်သယယ  
နှစ်ပစ္စည်း။ အကုသလသု၌လည်း နှစ်ပစ္စည်း။ အများကတသု၌။ အာရမ္မက၊  
ဥပန်သယ၊ ကမ္မသုံးပစ္စည်း။ အကုသလပဒ္ဓလည်း နည်းတူ။ ၂၇။ အများကတတော်  
အများကတသု၌။ အာရမ္မက၊ ဥပန်သယယ နှစ်ပစ္စည်း။ ကုသလသု၊ အကုသလသု  
၌လည်း နည်းတူ နှစ်ပစ္စည်း။ ၂၈။ ဤသုံးထိတ်၍ ယထာရဟပစ္စည်းတို့ကို  
သွင်းလေ)။ ၃၁။ သူဇ္ဈသချံာဝါရ ပြီး၏။

ခုကသၢ်၁ဝၢ

နဟေတူမူ

သူ၏သၢ်၁ဝၢပါရကိုဟောတော်မူသည်၏ အခြားမျှ၌။ ခုကာဒီ သၢ်၁ဝၢရကို ဟောတော်မူ၏။ ထို....၌၍တုံးသော်လည်း နဟေတူခုကာဒီ အစရှိသောအားဖြင့် နှစ်ဆဲလေးပါးအပြားရှိ၏။ ထို....တွင် နဟေတူခုကာဒီကို ရှေးဦးစွာဟောတော်မူ၏။ ထို....၌၍ တုံးသော်လည်း နဟေတူမူ နာရမ္မဏေဗုက အစရှိသောအားဖြင့် နှစ်ဆဲသုံးပါးအပြားရှိ၏။ ထို....တွင် နဟေတူမူ နာရမ္မဏေဗုကကို ရှေးဦးစွာ ဟောတော်မူ၏။

ထိုနဟေတူမူနာရမ္မဏေဗုက၌။ သမ္မယူတ္ထခန္ဓာ၊ သဟိတ်စိတ္ထဇူပ်၊ သဟိတ်ပုဂ္ဂိုလ်အား တပ်သော ဟိတ်ခြောက်ပါး။ ဉှုတရားတို့သည် နာရမ္မဏေပစ္စည်းသာ တပ်၍ နဟေတူပစ္စည်းမတပ်သောကြောင့် နဟေတူပစ္စည်းတွန်း၌၍ စင်ကုန်၏။ ထိုကြောင့် အနုလောမပစ္စနိုက်၌ “ဟောတုပစ္စယာ နာရမ္မဏေသတ္တာ” ။

အလုံးစုံသော အာရမ္မဏေပစ္စည်းတရားတို့သည် နဟေတူပစ္စည်းသာတပ်၍။ နာရမ္မဏေပစ္စည်းမတပ်သောကြောင့် နာရမ္မဏေပစ္စည်းတွန်း၌၍ စင်ကုန်၏။ ထိုကြောင့် ပစ္စနိယာနုလောမ၌ “နဟေတူပစ္စယာ အာရမ္မဏေ နွေ”။၏။

နဟေတူနာရမ္မဏေ ပစ္စည်းနှစ်ပါးမတပ်သော တရားကားမရှိ။ ထိုကြောင့် အနုလုံး “ဟောတုပစ္စယာ အာရမ္မဏေ”အစရှိသည်ဖြင့် မဟောရသတည်း။

ဟိတ်ခြောက်ပါးမှုတပါး အလုံးစုံသော သဟောတုပစ္စည်း။ အနှစ်ရှုပ်၊ ပကတူပန်သယယပစ္စည်း။ ဝတ္ထုပူရောဇာတပစ္စည်း။ ပစ္စာဇာတပစ္စည်း။ နာနာက္ခဏီက ကမ္မပစ္စည်း။ ရုပ်အာဟာရပစ္စည်း။ ရုပ်ဇိုရီတို့ကိုယာပစ္စည်း။ ဉှုပစ္စည်းခုနှစ်ပါးတို့သည်နဟေတူနာရမ္မဏေပစ္စည်းနှစ်ပါးတပ်ကုန်၏။ ထိုကြောင့် ပစ္စနိုက်၌ “နဟေတူပစ္စယာ နာရမ္မဏေ ပန္နရာသ”။၏။ ။(အာရမ္မဏေနှင့် ဟိတ်ကိုချုပ်၍ဟောလေ)။

နဟေတူမူ နာဝိယောမိန္ဒကြုံ။ သမ္မယူတ္ထခန္ဓာ၊ သဟိတ်စိတ္ထဇူပ်၊ သဟိတ်ပုဂ္ဂိုလ်သန္တာ ကမ္မဇာတ်အား ကပ်သော ပေါ်သာမိပတ်မှုတပါး ဟိတ်ခြောက်ပါး။ ဉှုတရားတို့သည်။ နာဝိယောမိန္ဒည်းသာ တပ်၍။ နဟေတူပစ္စည်းမတပ်သောကြောင့် နဟေတူပစ္စည်းတွန်း၌၍ ထိုကြောင့် အနုလောမ ပစ္စနိုက်၌ “ဟောတုပစ္စယာ နာဝိယောသတ္တာ”။၏။

## ပန္တဝါရ ဟန္တနက ဒုကသချိသိဒ္ဓ

୭୬୩

အလုံးစုံသော အာရမ္မကာမိပတ္တပစွဲည်း။ ဝိမ်သာမိပတ္တမှတ်ပါး သဟာတာ၊ မိပတ္တပစွဲည်း၊ ကြုံတရားတို့သည် နဟေတုပစွဲည်းသာတပ်ရှုနာမိပတ္တပစွဲည်းမတပ် သောကြောင့် နာမိပတ္တတို့။ “နဟေတုပစွဲယာ အေမိဟိယာ ဒီသ”။၏။

သမုပ္ပါဒ္ဒန္တခန္ဓား၊ သာခိုပတိစိတ္တဇရုပ်အား တပ်သော စီမံသာခိုပတိပစ္စည်း။ ဉ်တနားတို့သည် နဟေသူ နာခိုပတ်ပစ္စည်းနှစ်ပါးမတပ်ကုန်။ ထိုကြောင့်ထိအနဲ့၏ “ဟေဘူပစ္စယာ အခိုပတိယာ စတ္တာရု”။၏။

အာရမ္မကာခိပတိ ပစ္စည်းမှတပါး အလုံးစုံသော အာရမ္မကာပစ္စည်း။ ဟေတု  
ပစ္စည်း၊ သဟလာတာခိပတိပစ္စည်းမှတပါး အလုံးစုံသော သဟလာတပစ္စည်း။  
အနှစ်ဆီပဲ၊ ပကတူပနိယယ်စွဲည်း။ ဝဏ္ဏပူရဇာတဖစ္စည်း။ ပစ္စဘာတ ပစ္စည်း။  
နာနာကွဲကိုက ကမ္မပစ္စည်း။ ရုပ်အာဟာရပစ္စည်း။ ရုပ်ခိုင်တို့ကယပစ္စည်း။  
၍၍ပစ္စည်း ရှုပါးတို့သည် နဟောဘူ နာခိပတိပစ္စည်း နှစ်ပါးတပ်ကုန်၏။  
၍၍ပေါ်ပစ္စည်း နာခိပတ်ယာ ပန္တရသု”။၏။

နေဟတူမှု နာနိုင်ရ စူကျွဲ အလုံးစုံသော ဟတုပစ္စည်း၊ ၌၍တရားတို့သည်  
နာနိုင်ရပစ္စည်းသာ ဘပ်၏ နေဟတုပစ္စည်းမတပ်သောကြောင့် နေဟတုတွေး။  
“ဟတုပစ္စယာ နာနိုင်ရေးသတ္တ”။

ଆଲ୍ପିଃତ୍ତରେ ଆନନ୍ଦରପତ୍ରିଙ୍କିଃ ॥ “ଫଗେତପର୍ବତୀଯା ଆନନ୍ଦରେ ଯତ୍ତ” ଶିଖ

နေဟာတု နာနိုဒ်ပေစွဲည်းနှစ်ပါးမတပ်သော တရားကားမရှိ။ ထိုကြောင့်၊ အနလုံး “ဟေတုပေစွဲယာ အနှစ်ရေ” စသည်ဖြင့် မဟောရသတည်။

အလုံးစုံသော အာရမ္မကျပစွဲည်း။ ဟေတုပစ္စည်းမှုတပါး သဟာဏာတပစွဲည်း။  
ပကတူပနိသုယေပစွဲည်း။ဝတ္ထုပူဇော်လာတပစွဲည်း။ပစ္စာ၏တပစွဲည်း။ နာနာကုန်း  
ကကမ္မပစွဲည်း။ ရုပ်အာဟာရပစွဲည်း။ ရုပ်ပို့ပို့ယုပစွဲည်း၊ ၍၂၂ပစွဲည်းရှစ်ပါး  
တို့သည် နဟေတုနာနနှစ်ရပစွဲည်း နှစ်ပါးတပ်ကုန်၏။ “နဟေတုပစ္စယာ  
နာနှစ်ရေ ပန္တရသ”။၏။ (ကုသလော အများကတသော် ပကတူပတ်၌  
မဂ္ဂနှစ်ရဖို့အား တပ်သော မဂ္ဂစေတနာ ကြည့်ကောက်။ နသမနှစ်ရလည်း  
နည်းတဲ့။)

နသဟဇာတ ဓာက် နဟေတုတဲ့န်းမရှိ။

ଗେତୁପ୍ରତ୍ୟେନ୍ଦ୍ରୀଃମୁତବିଃ ଆଖୁଁଶ୍ଚଵେଚ ଯହାଳାତପ୍ରତ୍ୟେନ୍ଦ୍ରୀଃ ॥ କ୍ଷୁଣ୍ଣଯଥଃତ୍ରୀଵ୍ୟନ୍ତି  
ଫୁଗେତୁ ପ୍ରତ୍ୟେନ୍ଦ୍ରୀଃଯାତବନ୍ଧୁଣ୍ଣ ଫୁହାଳାତପ୍ରତ୍ୟେନ୍ଦ୍ରୀଃମତବ୍ୟେଚାକ୍ରାନ୍ତି ଫୁହାଳାତ  
ତକ୍ଷଃଚୁଣ୍ଣ ଦର୍ଶକନ୍ତି ॥ “ଫୁଗେତୁପ୍ରତ୍ୟେଚୁ ଯହାଳାତେ ଫୁଂ” ॥ଏଣ୍ଣ ॥

အလုံးစွဲခား ဟေတုပစ္စည်း။ ဤဘရားစွဲသည် နဟေတု နသဟဇာတု  
ပစ္စည်းနစ်ပါးမတပ်ကုန်။ “ဟေတုပစ္စယာ သဟဇာတေ သတ္တာ”။၏။

၅၄၆

တိကပဋ္ဌာန်း အရကောက်

အလုံးစုံသော အာရမ္မဏပစ္စည်း။ အနှစ်ရှုပ်, ပကတူပနိသယပစ္စည်း။  
(အကြောင်းသုံးပြု)။ “နေဟတုပစ္စယာ နသဟဇာတေ ကောဒသ”။၏။

နအညာည ခုကျိုး။ သဟိတ်စိတ္တလရပ်။ ဟဒယဝတ္ထုမှုတပါး သဟိတ်ပန္တ  
သန္တကမ္မလရပ်အား တပ်သော ဟိတ်ခြောက်ပါး။ ဤတရားတို့သည် နအညာည  
ပစ္စည်းသာတပ်၍ နေဟတု ပစ္စည်းမတပ်သောကြောင့် နေဟတုတွဲန်း။ “ဟေတု  
ပစ္စယာ နအညာမညော တိကို”။၏။

အချင်းချင်းအား တပ်သော ဟိတ်ခြောက်ပါးမှုတပါး အလုံးစုံသော ပဝတ္ထိ,  
ပန္တသန္တနာမက္ခန္တာ လေးပါး။ အချင်းချင်းအားတပ်သော မဟာဘုတ်လေးပါး။  
အချင်းချင်းအားတပ်သော ဟို၌ သုံးပါးမှုသပါး ပွဲဝေါကာရ ပန္တသန္တ  
နာမက္ခန္တာ, ဟဒယဝတ္ထု။ ဤတရားတို့သည် နေဟတု ပစ္စည်းသာတပ်၍ နအညာ  
မညာပစ္စည်းမတပ်သောကြောင့်။ နအညာမညာတွဲန်း။ “နေဟတုပစ္စယာ အညာမညော  
တိကို”။၏။

သမ္မယတ္ထခန္တာ၊ ဟဒယဝတ္ထုအား တပ်သော ဟိတ်ခြောက်ပါး။ ဤတရားတို့  
သည် နေဟတု နအညာမညာပစ္စည်းနှစ်ပါး မတပ်ကုန်။ အနုလုံး “ဟေတုပစ္စယာ  
အညာမညော တိကို”။၏။

အလုံးစုံသော အာရမ္မဏပစ္စည်း။ စိတ္တလရပ်။ ဟဒယဝတ္ထုမှုတပါး ပန္တသန္တ<sup>၁၃</sup>  
ကမ္မဇရုပ်အား တပ်သော ဟိတ်ခြောက်ပါးမှုတပါး အလုံးစုံသော ပဝတ္ထိ, ပန္တ  
သန္တနာမက္ခန္တာလေးပါး။ ဥပါဒါရုပ်အားတပ်သော မဟာဘုတ်လေးပါးဟု  
ဆိုအပ်သော သဟဇာတပစ္စည်း။ အနှစ်ရှုပ်, ပကတူပနိသယပစ္စည်း။ ဝတ္ထု  
ပုဂ္ဂရေဇာတပစ္စည်း။ ပစ္စာဇာတပစ္စည်း။ နာနာက္ခန္တာက ကမ္မပစ္စည်း။ ရုပ်  
အာဟာရပစ္စည်း။ ရုပ်ဗိုလ်တို့၏ယပစ္စည်း။ ဤပစ္စည်းရှုပါးတို့သည် နေဟတု  
နအညာမညာပစ္စည်းနှစ်ပါး တပ်ကုန်၏။ “နေဟတုပစ္စယာ နအညာမညော ကော  
ဒသ”။၏။

နနိသယ ခုကျိုး။ နေဟတုတွဲန်းမရှိ။

ဟေတုပစ္စည်းမှုတပါး သဟဇာတနိသယပစ္စည်း။ ပုဂ္ဂရဇာတနိသယပစ္စည်း။  
ဤတရားတို့သည် နေဟတုပစ္စည်းသာတပ်၍။ နနိသယပစ္စည်း မတပ်သော  
ကြောင့်။ နနိသယပစ္စည်းတွဲန်း။ “နေဟတုပစ္စယာ နနိသယ တေရသ”။၏။

အလုံးစုံသော ဟေတုပစ္စည်း။ အလွတ်။

ဝတ္ထာရမ္မဏမှုတပါး အာရမ္မဏပစ္စည်း။ အနှစ်ရှုပ်, ပကတူပနိသယပစ္စည်း။  
နာနာက္ခန္တာက ကမ္မပစ္စည်း။ ရုပ်အာဟာရပစ္စည်း။ ရုပ်ဗိုလ်တို့၏ယပစ္စည်း။ ဤ  
ပစ္စည်းတရားခြောက်ပါးပါ။ “နေဟတုပစ္စယာ နနိသယ တေရသ”။၏။

ပဉာဏ်ရ ပစ္စနိက ဒုကသချောဝါ

၂၅၃

နှုပနိသာယပစ္စည်းသာတပ်၍။ပါ။ “ဟေတုပစ္စယာ နှုပနိသာယ သတ္တ”၏။

အလုံးစုံသာ အာရမ္မကူပနိသာယ၊ အန္တရှုပနိသာယ၊ ပကတူယနိသာယ  
ပစ္စည်း။ နှုပနိသာယတွဲန်း။ “နဟေတုပစ္စယာ ဥပနိသာယ နဝ”၏။ အလွတ်  
မရှု။

အာရမ္မကူပနိသာယမှတပါး အလုံးစုံသာ အာရမ္မကူပစ္စည်း။ ဟိတ်ခြားက်ပါး  
မှတပါး အလုံးစုံသာ သဟဇ္ဇဟပစ္စည်း။ ဝတ္ထုပူရေဇာတပစ္စည်း။ ပစ္စာဇာတ  
ပစ္စည်း။ နာနာက္ခဏီက ကမ္မပစ္စည်း။ ရုပ်အာဟာရပစ္စည်း။ ရုပ်ဖို့၌၌ယ  
ပစ္စည်း။ ဤပစ္စည်း ခုနှစ်ပါး။ “နဟေတုပစ္စယာ နှုပနိသာယ ပန္နရသ”၏။

နပုရေဇာတ ခုက္ခာ။ အလုံးစုံသာ ဟေတုပစ္စည်း။ နပုရေဇာတပစ္စည်းသာ  
တပ်၍။ပါ။ “ဟေတုပစ္စယာ နပုရေဇာတ သတ္တ”၏။

အာရမ္မကူပူရေဇာတ၊ ဝတ္ထုပူရေဇာတပစ္စည်း နပုရေဇာတတွဲန်း။ “နဟေတု  
ပစ္စယာ ပူရေဇာတ တိုက္ခ”၏။ အလွတ်မရှု။ အာရမ္မကူပူရေဇာတမှတပါး  
အလုံးစုံသာ အာရမ္မကူပစ္စည်း။ ဟိတ်ခြားက်ပါးမှတပါး သဟဇ္ဇဟပစ္စည်း။  
အန္တရှုပ်၊ ပကတူယနိသာယပစ္စည်း၊ ပစ္စာဇာတပစ္စည်း။ နာနာက္ခဏီက ကမ္မပစ္စည်း။  
ရုပ်အာဟာရပစ္စည်း။ ရုပ်ဖို့၌၌ယပစ္စည်း။ ဤခုနှစ်ပါးတို့သည်၍။ပါ။ “နဟေတု  
ပစ္စယာ နပုရေဇာတ တေရသ”၏။

နပ္စာဇာတ ခုက္ခာ။ အလုံးစုံသာဟေတုပစ္စည်း။ ဤတရားကိုသည်နပစ္စာ  
ဇာတပစ္စည်းသာတပ်၍။ပါ။ နဟေတုတွဲန်း။ပါ။ “ဟေတုပစ္စယာ နပစ္စာဇာတတေ  
သတ္တ”၏။ အလုံးစုံသာ ပစ္စာဇာတပစ္စည်း။ နပစ္စာဇာတတွဲန်း။ “နဟေတု  
ပစ္စယာ ပစ္စာဇာတ တိုက္ခ”၏။ အလွတ်မရှု။ အလုံးစုံသာ အာရမ္မကူ  
ပစ္စည်း။ ဟေတုပစ္စည်းမှတပါး အလုံးစုံသာ သပ္ပနာတပစ္စည်း။ အန္တရှုပ်၊  
ပကတူယနိသာယပစ္စည်း။ ဝတ္ထုပူရေဇာတပစ္စည်း။ နာနာက္ခဏီက ကမ္မပစ္စည်း။ ရုပ်  
အာဟာရပစ္စည်း။ ရုပ်ဖို့၌၌ယပစ္စည်း။ “နဟေတုပစ္စယာ နပစ္စာဇာတတေ  
ပန္နရသ”၏။

နာသေဝန ခုက္ခာ။ အလုံးစုံသာ ဟေတုပစ္စည်း။ နဟေတုတွဲန်း။ အနုလောမ  
ပစ္စနိက်၍ “ဟေတုပစ္စယာ နာသေဝန သတ္တ”၏။၏။ အလုံးစုံသာ အာသေဝန  
ပစ္စည်း။ နာသေဝနတွဲန်း။ “နဟေတုပစ္စယာ အာသေဝန တိုက္ခ”၏။၏။ အလွတ်  
မရှု။ အလုံးစုံသာ အာရမ္မကူပစ္စည်း။ ဟေတုပစ္စည်းမှတပါး သဟဇာတ  
ပစ္စည်း။ အာသေဝနမှတပါး အန္တရှုပနိသာယ၊ ပကတူယနိသာယ ပစ္စည်း။ ဝတ္ထု

၅၄၈

တိကပဋ္ဌာန်း အရကောက်

ပုဂ္ဂရေဇာတပစွဲည်း။ ပစ္စာလာတပစွဲည်း။ နာနာကျကိုက ကမ္မပစွဲည်း။ ရှုပ်အာဟာရပစွဲည်း ရွှေပိုဝင်တိန္ဒိယပစွဲည်း။ ဤပစွဲည်းရှစ်ပါးတို့သည်။ပါ။ “နောတူပစွဲယာ နာသင်နေ ပန္တရသ”။၏။

နကမ္မ ဓုက၌။ အလုံးစုံသော ဟောတူပစွဲည်း။ နောတူပစွဲယာ နကမ္မ သတ္တု”။ အလုံးစုံသော ကမ္မပစွဲည်း။ ကမ္မတွဲန်း။ “နောတူပစွဲယာ ကမ္မ သတ္တု”။၏။ ॥အလွတ်မရှိ။ ॥အလုံးစုံသော အာရမ္မကပစွဲည်း။ ဟောတူပစွဲည်း၊ သဟဇာတကမ္မပစွဲည်းမှတပါး အလုံးစုံသော သဟဇာတပစွဲည်း။ မဂ္ဂနှစ်ရုံးလိုအား ကပ်သော မဂ္ဂစေတနာ၊ ဝိပါက်ဆွဲ့သအား တပ်သော ဗလဝနာနာကျကိုက ကမ္မဖောပါး အနှစ်ရှုပ်၊ ပကတူပနိသယပစွဲည်း။ ဝတ္ထုပုဂ္ဂရေဇာတပစွဲည်း။ (အကြောင်းဆီမြဲ) ဤပစွဲည်းခုနှစ်ပါးတို့သည် နောတူနကမ္မပစွဲည်းတပ်ကုန်၏။ “နောတူပစွဲယာ နကမ္မ ပန္တရသ”။၏။

နိုဝင်က ဓုက၌။ သမုယတ္တုခန္ဓာ၊ သဟိတ်စိတ္တာလင့်အားတပ်သော ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်၊ ကြိယာ ဟိတ်ခြောက်ပါး။ နောတူတွဲန်း။ “ဟောတူပစွဲယာ နိုဝင်က သတ္တု”။၏။ ॥ဝိပါက်ဟိတ်သုံးပါးမှတပါး ဝိပါကပစွဲည်း။ နိုဝင်ကတွဲန်း။ “နောတူပစွဲယာ ဝိပါက ကံး”။၏။ ॥သမုယတ္တုခန္ဓာ၊ သဟိတ်စိတ္တာရုပ်၊ သဟိတ်ပဋ္ဌာန္တခန္ဓာ ကမ္မဇာရုပ်အားတပ်သော ဝိပါကဟိတ်သုံးပါး နောတူ နိုဝင်ကပစွဲည်း နှစ်ပါးမတပ်ကုန်။ “ဟောတူပစွဲယာ ဝိပါက ကံး”။၏။ ॥အလုံးစုံသော အာရမ္မကပွဲည်း။ အချင်းချင်းအားငြင်း။ အချင်းချင်းနာမက္ခနာ၊ စိတ္တာရုပ်အားငြင်း တပ်သော ဟိတ်ခြောက်ပါးမှတပါး ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်၊ ကြိယာ နာမက္ခနာလေးပါး။ အချင်းချင်းအားငြင်း၊ ဥပါဒါရုပ်အားငြင်း တပ်သော မယာဘုတ်လေးပါး။ ပဉ္စဝါကာရပဋ္ဌာန္တခန္ဓာ နာမက္ခနာအားတပ်သော ဟဒယ ဝတ္ထုဟုဆိုအပ်သော သဟဇာတပစွဲည်း။ အနှစ်ရှုပ်၊ ပကတူပနိသယပစွဲည်း။ (အကြောင်းဆီမြဲ) ဤပစွဲည်းရှစ်ပါး။ပါ။ “နောတူ ပစွဲယာ နိုဝင်က ပန္တရသ”။၏။

နအာဟာရ ဓုက၌။ အလုံးစုံသော ဟောတူပစွဲည်း။ နောတူတွဲန်း။ “ဟောတူပစွဲယာ နအာဟာရ သတ္တု”။၏။ ॥အလုံးစုံသော နှမ်အာဟာရ၊ ရှုပ်အာဟာရပစွဲည်း။ “နောတူပစွဲယာ အာဟာရ သတ္တု”။၏။ ॥အလွတ်မရှိ။ (အနုလုသာဘက္မာ အလွတ်ရှုံးသည်)။ ॥အလုံးစုံသော အာရမ္မကပစွဲည်း။ ဟောတူပစွဲည်း။ အာဟာရပစွဲည်းမတပါး သဟဇာတပစွဲည်း။ အနှစ်ရှုပ်၊ ပကတူပနိသယပစွဲည်း။ (အကြောင်းဆီမြဲ) “နောတူပစွဲယာ နအာဟာရ ပန္တရသ”။၏။

နဏ္ဏို ဓုက၌။ အမောဟမှတပါး ဟောတူပစွဲည်း။ နောတူတွဲန်း။ “ဟောတူပစွဲယာ နဏ္ဏိုယေ သတ္တု”။၏။ ॥အမောဟမှတပါး သဟဇာတိန္ဒိယ၊ ပုဂ္ဂရေဇာ

## ပဉာဏ်ပစ္စနက ဓုကသချိုင်ဝါရ

၅၄၉

တိန္ဒြယ်၊ ရူပဒီဝိတိန္ဒြယ်ပစ္ည်း။ နက္ခတ္တပစ္ယာ့ လျှို့ယေ  
သတ္တ”။၏။ သမ္မတအန္တာ၊ သဟိတ်စိတ္တရုပ်၊ သဟိတ်ပဋိသန္တ ကမ္မဇရုပ်  
အား တပ်သော အေမောဟာ။ နဟေဘူ နက္ခတ္တယ်ပစ္ည်း နှစ်ပါးမတပ်ကုန်။  
“ဟေတုပစ္ယာ လျှို့ယေ စတ္တာရီ”၏။ ။အလုံးစုံသော အာရမ္မဏပစ္ည်း။  
ဟေတုပစ္ည်း၊ သဟောတိန္ဒြယ်ပစ္ည်းမှတပါး သဟောတပစ္ည်း။ အနှစ်ရှုပ်,  
ပကတုပန်သုယ်ပစ္ည်း။ ပုံရေဇာတိန္ဒြယ်မှတပါး ဝတ္ထုပုံရေဇာတပစ္ည်း။  
(အကြောင်းဆီမြာ)။ ဤပစ္ည်းခုနှစ်ပါးတို့သည်။ပဲ။ “နဟေတုပစ္ယာ နက္ခတ္တယေ  
ပန္နရသ”၏။

န၍ န၍ ဓုက၍။ အလုံးစုံသော ဟေတုပစ္ည်း။ နဟေတုတွဲန်း။ “ဟေတုပစ္ယာ  
န၍ န၍ သတ္တ”၏။ ။အလုံးစုံသော ဓားနပစ္ည်း။ န၍ န၍ နတ္တာ  
ပစ္ယာ ဓားန သတ္တ”၏။ အလွှာတုမရှိ။ ။အလုံးစုံသော အာရမ္မဏပစ္ည်း။  
ဟေတုပစ္ည်း၊ ဓားနပစ္ည်းမှာပါး သဟောတပစ္ည်း။ အနှစ်ရှုပ်၊ ပကတုပ  
န်သုယ်ပစ္ည်း။ပဲ။ “နဟေတုပစ္ယာ န၍ န၍ ပန္နရသ”။ ၏။

နမဂ္ဂ ဓုက၍။ အမောဟုမှတပါး ဟေတုပစ္ည်း။ နဟေတုတွဲန်း။ “ငဟေတု  
ပစ္ယာ နမဂ္ဂ သတ္တ”၏။ ။ပညာမှတပါး မဂ္ဂပစ္ည်း။ ။နမဂ္ဂတွဲန်း။ “နဟေတု  
ပစ္ယာ မဂ္ဂ သတ္တ”၏။ ၏။ ။သမ္မယုတ္တအန္တာ၊ သဟိတ်စိတ္တရုပ်၊ သဟိတ်ပဋိ  
သန္တာ ကမ္မဇရုပ်အား တပ်သော အေမောဟာ “ဟေတုပစ္ယာ မဂ္ဂ စတ္တာရီ”  
၏။ ။အလုံးစုံသော အာရမ္မဏပစ္ည်း။ ဟေတုပစ္ည်း၊ မဂ္ဂပစ္ည်းမှာပါး သဟ  
ဇာတပစ္ည်း။ (အကြောင်းဆီမြာ)။ ဤပစ္ည်းရှုစ်ပါးတို့သည် “နဟေတုပစ္ယာ  
နမဂ္ဂ ပန္နရသ”၏။

နသမ္မယုတ္တ ဓုက၍။ သဟိတ်စိတ္တရုပ်၊ သဟိတ်ပဋိသန္တ ကမ္မဇရုပ်အား  
တပ်သော ဟိတ်ခြားက်ပါး။ နဟေတုတွဲန်း။ “ဟေတုပစ္ယာ နသမ္မယုတ္တ<sup>၁</sup>  
တိက္ခ”၏။ ။အချင်းချင်း နာမက္ခနာအားတပ်သော ဟေတုပစ္ည်းမှာပါး  
နာမက္ခနာလေးပါး။ နသမ္မယုတ္တတွဲန်း။ “နဟေတုပစ္ယာ သမ္မယုတ္တ တိက္ခ”  
၏။ ။သမ္မယုတ္တအန္တာအားတပ်သော ဟိတ်ခြားက်ပါးပဲ။ “ဟေတုပစ္ယာ  
သမ္မယုတ္တ တိက္ခ”၏။ ။အလုံးစုံသော အာရမ္မဏပစ္ည်း။ စိတ္တရုပ်၊ ပဋိသန္တ<sup>၂</sup>  
ကမ္မဇရုပ်အားတပ်သော ဟိတ်မှာပါး နာမက္ခနာလေးပါး။ အချင်းချင်းအား  
ရှင်းး ဥပါဒါရှုပ်အားရှင်းး တပ်သော မဟာဘုတ်လေးပါး။ အချင်းချင်းအား  
တပ်သော ပဋိသန္တာ ဟိတ်မှာပါး ပုံရေဝါဘာရ ပဋိသန္တနာမက္ခနာ၊ ဟာဒယ  
ဝတ္ထုဟုဆိုအပ်သော သဟောတာပစ္ည်း။ အနှစ်ရှုပ်၊ ပကတုပန်သုယ်ပစ္ည်း။ပဲ။  
ဤပစ္ည်းရှုစ်ပါးတို့သည်။ “နဟေတုပစ္ယာ နသမ္မယုတ္တ ကောင်သ”၏။

နဝိယုတ္တ ဓုက၍။ သမ္မယုတ္တအန္တာအား တပ်သောဟိတ်ခြားက်ပါး။ နဟေတု  
တွဲန်း။ “ဟေတုပစ္ယာ နဝိယုတ္တ တိက္ခ”၏။ ၏။ စိတ္တရုပ်၊ ပဋိသန္တကမ္မဇရုပ်အား

၅၅၀

တိကပဋ္ဌသန်း အရကောက်

တပ်သော ဟိတ်ခြာက်ပါးမှတပါး၊ နာမက္ခနာလေးပါး အချင်းချင်းအား တပ်သောဟိတ်မှတပါး၊ ပူဇီးရောင်နာမက္ခနာ၊ ဟဒယဝတ္ထုဟု ဆိုအပ်သော သဟာ့တာတပိပုံယ်၊၊ ပုံရော့တပိပုံယ်၊၊ ပစ္စာ့လာတပိပုံယုတ္ထပစွည်း၊ နိပိပုံယုတ္ထတွန်း၊ “နဟေတုပစ္စယာ ပိပုံယုတ္ထ ပူဇီး” ၏။ ။သဟိတ်စိတ္ထေရးပါး၊ သဟိတ်ပဋ္ဌသန် ကမ္မာရှုံးအားတပ်သော ဟိတ်ခြာက်ပါး၊ နဟေတု နိပိပုံယုတ္ထ ပစွည်းမတပ်ကုန်း၊ “ဟေတုပစ္စယာ ပိပုံယုတ္ထ တိကီ” ။ အလုံးစုံသော အာရမ္မာကျပစွည်း၊ အချင်းချင်းအားတပ်သော ဟိတ်ခြာက်ပါးမှတပါး အလုံးစုံသော ပဝတ္ထု၊ ပဋ္ဌသန္တာ နာမက္ခနာလေးပါး၊ အချင်းချင်းအားငှုံး၊ ဥပါဒါရးရုပ်အားငှုံး တပ်သောမဟာ့ဘုတ္ထလေးပါးဟု ဆိုအပ်သော သဟာ့တာပစွည်း၊ အနှစ်ရှုပ်၊ ပကတုပန်သုယာပစွည်း၊ (အကြိုင်းဆိုမြဲ)။ “နဟေတုပစ္စယာ နိပိပုံယုတ္ထ နိဝ” ၏။ ။(ပုရေ။ ပစ္စာ။ ဤနှစ်ပစွည်း အလုံးကျန်းသည်။ ခြာက်ပစွည်းသာ။)။

နဟေတုပူ နောအတ္ထိ ဓာက၍။ နဟေတုတွန်းမရှိ။ ။ဟေတုပစွည်းမှတပါး သဟာ့တာတ္ထု၊ ပုံရော့တ္ထု၊ ပစ္စာ့လာတ္ထု၊ အာဟာရတ္ထု၊ ဤ၌ယတ္ထပစွည်း။ နောအတ္ထိတွန်း။ “နဟေတုပစ္စယာ အတ္ထယာ တေရသ” ၏။ အလုံးစုံသော ဟေတုပစွည်း။ ဤတရားတ္ထိသည် နဟေတု နောအတ္ထိပစွည်းနှစ်ပါး မတပ်ကုန်း။ “ဟေတုပစ္စယာ အတ္ထယာ သတ္တု” ၏။ အာရမ္မာကျပုရော့တာမှတပါး အလုံးစုံသော အာရမ္မာကျပစွည်း။ အနှစ်ရှုပ်၊ ပကတုပန်သုယာပစွည်း။ နာနာက္ခနာကမ္မာပစွည်း။ ဤပစွည်းသုံးပါး။။။နဟေတုပစ္စယာ နောအတ္ထိယာ နိဝ” ၏။ ။ (နောနတ္ထု၊ နောဝိဂတသည် နာနှစ်ရနှင့်တူပြီ။ နောအဝိဂတသည် နောအတ္ထိနှင့်တူပြီ။)။ ။နဟေတုဒုက ပြီး၏။

တိကသန္တာဝါရီ

နဟေတု နာရမ္မာကျမှု

ဓာကဂိုဟာတော်မူသည်၏အခြားမြှုပ်။ တိကဂိုဟာတော်မူ၏။ ထု....၏။ နဟေတု နာရမ္မာကျမှု နာခိုပ်တိ တိက၍။ နာခိုပ်ပစွည်းသာတပ်၍ နဟေတု နာရမ္မာကျပစွည်းနှစ်ပါးတေပ်သော တရားကားမရှိ။ ထို့ကြောင့် အနှစ်လာမပစွန်ကြုံ။ “ဟေတုပစ္စယာ အာရမ္မာကျပုယာ နာခိုပ်ယာ” အစရှိသည်ဖြင့် မဟောရသတည်း။ ဒီပုံသာခိုပ်တိမှတပါး အလုံးစုံသော သဟာ့တာခိုပ်ပါး ပစွည်း ဤတရားတ္ထိသည် နဟေတု နာရမ္မာကျပစွည်းသာ တပ်၍။ နာခိုပ်ပစွည်း

ပဉာဏ်ပစ္စက တိကဗ္ဗာဝါရ

၅၅၁

မတပ်သောကြောင့် နာဓိပတိတွန်း။ “နေဟေတုပစ္စယာ နာရမ္မကျပစ္စယာ အဓိကတိယာ သတ္တ”။ ၅။ ၇။ နေဟေတု နာရမ္မကျ နာဓိပတိပစ္စည်း သုံးပါး မတပ်သောတရားကားမရှိ။ ထို့ကြောင့် အနုလုံး “ဟေတုပစ္စယာ အာရမ္မကျပစ္စယာ အဓိပတိယာ” အစရှိသည်ဖြင့် မဟောရသတည်။ ၈။ ဟေတုပစ္စည်း၊ သဟဇာတာဓိပတိပစ္စည်းမှုတပါး အလုံးစုံသော သဟဇာတပစ္စည်း။ အနန္တရပါ၊ ပကတူပနိသုယာပစ္စည်း။ ဝတ္ထုပူရေဇာတပစ္စည်း။ ပစ္စာဇာတပစ္စည်း။ နာနက္ခတိကကမ္မပစ္စည်း။ ရုပ်အာဟာရပစ္စည်း။ ရုပ်ဇိုင်တိ၌၌ယပစ္စည်း။ ဤပစ္စည်းခုနှစ်ပါး။ ၂။ “နေဟေတုပစ္စယာ နာရမ္မကျပစ္စယာ နာဓိပတိယာ ပဋိရသ”။ ၆။

နေဟေတု နာရမ္မကျမူ နာနန္တရ တိကျိုး။ နာနန္တရပစ္စည်းသာတပ်၍ နေဟေတု နာရမ္မကျပစ္စည်း နှစ်ပါးမတပ်သော တရားကားမရှိ။ ထို့ကြောင့် အနုလောမပစ္စနိကျွဲ့ “ဟေတုပစ္စယာ အာရမ္မကျပစ္စယာ နာနန္တရရေ” အစရှိသည်ဖြင့် မဟောရသတည်။ ၁။ အလုံးစုံသော အနန္တရပစ္စည်း။ ဤတရားတို့သည် နေဟေတု အာရမ္မကျပစ္စည်း နှစ်ပါးသာတပ်၍။ နာနန္တရပစ္စည်း မတပ်သောကြောင့်။ နာနန္တရပစ္စည်းတွန်း။ “နေဟေတုပစ္စယာ နာရမ္မကျပစ္စယာ အနန္တရရေ သတ္တ”။ ၆။ ၇။ နေဟေတု နာရမ္မကျ နာနန္တရပစ္စည်း သုံးပါးမတပ်သော တရားကားမရှိ။ ထို့ကြောင့် အနုလုံး။ “ဟေတုပစ္စယာ အာရမ္မကျပစ္စယာ အနန္တရရေ” အစရှိသည်ဖြင့် မဟောရသတည်။ ၂။ ဟေတုပစ္စည်း၊ သဟဇာတာဓိပတိပစ္စည်းမှ တပါး အလုံးစုံသောသဟဇာတပစ္စည်း။ မဂ္ဂနှစ်ရဖိုလ်အားတပ်သော မဂ္ဂစေတနာမှုတပါး ပကတူပနိသုယာပစ္စည်း။ ဝတ္ထုပူရေဇာတပစ္စည်း။ ပစ္စာဇာတပစ္စည်း။ နာနက္ခတိကကမ္မပစ္စည်း။ ရုပ်အာဟာရပစ္စည်း။ ရုပ်ဇိုင်၌၌ယပစ္စည်း။ ဤပစ္စည်းတရားခုနှစ်ပါး။ ၃။ “နေဟေတုပစ္စယာ နာရမ္မကျပစ္စယာ နအနန္တရရေ ပဋိရသ”။ ၆။

နေဟေတု နာရမ္မကျမူ နသဟဇာတ တိကျိုး။ နေဟေတု နာရမ္မကျတို့မရှိ။ ၁။ ဟေတုမှုတပါး အလုံးစုံသော သဟဇာတဖစ္စည်း။ ဤတရားတို့သည် နေဟေတု နာရမ္မကျပစ္စည်းသာ တပ်၍။ နသဟဇာတတွန်း။ “နေဟေတုပစ္စယာ နာရမ္မကျပစ္စယာ သဟဇာတတေ နံ”။ ၅။ ၇။ နေဟေတု နာရမ္မကျ နသဟဇာတပစ္စည်း သုံးပါးမတပ်သော တရားကားမရှိ။ အနုလုံး “ဟေတုပစ္စယာ အာရမ္မကျပစ္စယာ သဟဇာတတေ” အစရှိသည်ဖြင့် မဟောရသတည်။ ၂။ အနန္တရပါ၊ ပကတူပနိသုယာပစ္စည်း။ ဝတ္ထုပူရေဇာတပစ္စည်း။ ပစ္စာဇာတပစ္စည်း။ နာနက္ခတိကကမ္မပစ္စည်း။ ရုပ်အာဟာရပစ္စည်း။ ရုပ်ဇိုင်တိ၌၌ယပစ္စည်း။ ဤပစ္စည်းခြောက်ပါးတို့သည်။ ၂။ “နေဟေတုပစ္စယာ နာရမ္မကျပစ္စယာ နသဟဇာတတေ ကောဒသ”။ ၆။

၁၃၂

တိကပဋ္ဌန်း အရကောက်

နေဟေတု နာရမ့်ကဗ္ဗူ နအညာမည် တိကျို။ နေဟေတု နာရမ့်ကဗ္ဗူတွန်းမရှိ။ ॥  
ဟိတ်ခြောက်ပါးမှတပါး အလုံးစုံသော အညာမညာပစ္စည်း။ နအညာမညာတွေးး။  
“နေဟေတုပစ္စယာ နာရမ့်ကဗ္ဗူပစ္စယာ အညာမညေ တိကျို”။၏။ ॥အလွတ်မရှိ ॥  
(ဤပစ္စနိုင်း အနဲ့လုံကို အေလွှာတို့ ဆိုသည်)။ ॥စိတ္တဇရုပ်၊ ဟဒယဝတ္ထုမှ  
တပါး ပဋိသန္ဓကမ္မဇရုပ်အားတပ်သော ဟိတ်ခြောက်ပါးမှတပါး ပဝတ္ထု  
ပဋိသန္ဓာ နာမက္ခနာလေးပါး။ ဥပါဒါရှုပ်အားတပ်သော မယာဘုတ် လေးပါး  
ဟု ဆိုအပ်သော သဟဇာတပစ္စည်း။ အနှစ်ရှုပ်၊ ပကတူပနိသာယပစ္စည်း။  
ဝတ္ထုပူရေဇာတပစ္စည်း။ ပစ္စာဇာတပစ္စည်း။ နာနာက္ခကိုကကမ္မပစ္စည်း။ ရုပ်  
အာဟာရပစ္စည်း။ ရှုပေါ်တို့ကိုယပစ္စည်း။ ဤပစ္စည်း ခုနှစ်ပါးတို့သည်။ပါ။  
“နေဟေတုပစ္စယာ နာရမ့်ကဗ္ဗူယာ နအညာမည် ကောဒသ”။၏။

နေဟေဝ၊ နာရမ့်ကဗ္ဗူ နနိသာယ တိကျို။ နှစ်ပါးတွေးးမရှိ။ ॥ဟေတုပစ္စည်းမှ  
တပါး သဟဇာတနိသာယပစ္စည်း။ ဝတ္ထုရမ့်ကဗ္ဗူမှတပါး ပူရေဇာတနိသာယပစ္စည်း  
နနိသာယတွေးး။ “နေဟေတုပစ္စယာ နာရမ့်ကဗ္ဗူယာ နနိသာယ တေရသ”။၏။ ॥  
အလွတ်မရှိ။ ॥အနှစ်ရှုပ်၊ ပကတူပနိသာယပစ္စည်း။ ပစ္စာဇာတပစ္စည်း။  
နာနာက္ခကိုက ကမ္မပစ္စည်း။ ရုပ်အာဟာရပစ္စည်း။ ရှုပေါ်တို့ကိုယပစ္စည်း။ ဤ  
ပစ္စည်းတရားငါးပါးတို့သည်။ပါ။ “နေဟေတုပစ္စယာ နာရမ့်ကဗ္ဗူယာ နနိသာယ  
ကောဒသ”။၏။

နေဟေတု နာရမ့်ကဗ္ဗူ နှုပနိသာယ တိကျို။ နှစ်ပါးတွေးးမရှိ။ ॥အလုံးစုံ  
သော အနှစ်ရှုပ်၊ ပကတူပနိသာယပစ္စည်း။ ဥပါနိသာယတွေးး။ “နေဟေတုပစ္စယာ  
နာရမ့်ကဗ္ဗူယာ ဥပါနိသာယ နဝ”။၏။ ॥အလွတ်မရှိ။ ॥ဟေတုပစ္စည်းမှ  
တပါး အလုံးစုံသော သဟဇာတပစ္စည်း။ ဝတ္ထုပူရေဇာတပစ္စည်း။ ပစ္စာဇာတ  
ပစ္စည်း။ ဝိပါက်ဆတ္တိုးသအားတပ်သော ဗလဝ နာနာက္ခကိုက ကမ္မမှတပါး  
နာနာက္ခကိုက ကမ္မပစ္စည်း။ ရုပ်အာဟာရပစ္စည်း။ ရှုပေါ်တို့ကိုယပစ္စည်း။ ဤ  
ပစ္စည်းခြောက်ပါး။ “နေဟေတုပစ္စယာ နာရမ့်ကဗ္ဗူယာ နှုပနိသာယ  
တေရသ”။၏။ ॥(ပန္တရသတ် “ကုသလော အကုသလသာ၊ အကုသလော  
ကုသလသာ” နှစ်ချက် ကျော်သည်။ ဤနှစ်ချက်၏ အာရမ့်က ဥပနိသာယ ဤ  
နှစ်ချက်ကိုသာ ထုတ်၍ ကျော်လေသည်)။

နေဟေတု နာရမ့်ကဗ္ဗူ နပုရေဇာတ တိကျို။ နှစ်ပါးတွေးးမရှိ။ ॥ဝတ္ထုပူရေ  
ဇာတပစ္စည်း။ ဤတရားတို့သည် နပုရေဇာတတွေးး၍ စင်ကုန်၏။ “နေဟေတု  
ပစ္စယာ နာရမ့်ကဗ္ဗူယာ ပူရေဇာတေ တိကျို”။၏။ ॥အလွတ်မရှိ။ ॥ဟေတု  
ပစ္စည်းမှတပါး အလုံးစုံသော သဟဇာတပစ္စည်း။ အနှစ်ရှုပ်၊ ပကတူပနိသာယ  
ပစ္စည်း။ ပစ္စာဇာတပစ္စည်း။ နာနာက္ခကိုက ကမ္မပစ္စည်း။ ရုပ်အာဟာရပစ္စည်း။

## ပဋိဘဝါရ ပစ္စနိက တိကသဒ္ဓဘဝါရ

၅၅၃

ရှုပေါ်ဝိတိနိယပစ္စည်း။ ဤပစ္စည်းခြားကိုပါးတို့သည်။ပါ။ “နဟေတုပစ္စယာ နာရမ့်ကျပစ္စယာ နုပုရေဇာတေ တေရသ”။ “[နုပုရေဇာတသန္ဓာဇာတိုင်း]”

နဟေတု နာရမ့်ကျမှ နပစ္စ ၁၉၁ တိကျ။ နှစ်ပါးတွန်းမရှိ။ ။အလုံးစုံ သော ပစ္စာ၏တေပစ္စည်း။ နပစ္စာ၏တေတွန်း။ “နဟေတုပစ္စယာ နာရမ့်ကျပစ္စယာ ပစ္စာ၏တေ တိကို”။၏။ ။အလွတ်မရှိ။ ။ဟေတုပစ္စည်းမှတပါး အလုံးစုံ သော သဟောတေပစ္စည်း။ အနှစ်ရှုပ်, ပကတူပန်းသီယယ်ပစ္စည်း။ ဝတ္ထုပုရေဇာတ ပစ္စည်း။ နာနာက္ခဏ်က ကမ္မာပစ္စည်း။ ရှုပ်အာဟာရပစ္စည်း။ ရှုပေါ်ဝိတိနိယ ပစ္စည်း။ ဤပစ္စည်းခြားကိုပါးတို့သည်။ပါ။ “နဟေတုပစ္စယာ နာရမ့်ကျပစ္စယာ နပစ္စာ၏တေ ပန္တရသ”။၏။

နဟေတု နာရမ့်ကျမှ နာသေဝန် တိကျ။ နှစ်ပါးတွန်းမရှိ။ ။အလုံးစုံ သော အာသေဝန်ပစ္စည်း။ နာသေဝန်တွန်း။ “နဟေတုပစ္စယာ နာရမ့်ကျပစ္စယာ အာသေဝန် တိကို”။၏။ ။အလွတ်မရှိ။ ။ဟေတုပစ္စည်းမှတပါး အလုံးစုံ သော သဟောတေပစ္စည်း။ အာသေဝန်ပစ္စည်းမှတပါး အနှစ်ရှုပ်, ပကတူပန်းသီယယ်ပစ္စည်း။ ဝတ္ထုပုရေဇာတပစ္စည်း။ ပစ္စာ၏တေပစ္စည်း။ နာနာက္ခဏ်က ကမ္မာပစ္စည်း။ ရှုပ်အာဟာရပစ္စည်း။ ရှုပေါ်ဝိတိနိယပစ္စည်း။ ဤပစ္စည်းချုန်ပါး တို့သည်။ပါ။ “နဟေတုပစ္စယာ နာရမ့်ကျပစ္စယာ နာသေဝန် ပန္တရသ”။၏။

နဟေတု နာရမ့်ကျမှ နကမ္မ တိကျ။ နှစ်ပါးတွန်းမရှိ။ ။အလုံးစုံ သော သဟောတေကမ္မ, နာနာက္ခဏ်ကကမ္မ ဤတေနားတို့သည်။ပါ။ နကမ္မတွန်း။ “နဟေတုပစ္စယာ နာရမ့်ကျပစ္စယာ ကမ္မ သတ္တ”။၏။ ။အလွတ်မရှိ။ ။ဟေတုပစ္စည်း၊ ကမ္မပစ္စည်းမှတပါး အလုံးစုံ သော သဟောတေပစ္စည်း။ ဝပိုက် ဆိုးသေားတပ်သော ဗလဝ နာနာက္ခဏ်က ကမ္မမှတပါး အနှစ်ရှုပ်, ပကတူပန်းသီယယ်ပစ္စည်း။ ဝတ္ထုပုရေဇာတပစ္စည်း။ ပစ္စာ၏တေပစ္စည်း။ ရှုပ်အာဟာရ ပစ္စည်း။ ရှုပေါ်ဝိတိနိယပစ္စည်း။ ဤပစ္စည်းခြားကိုပါးတို့သည်။ပါ။ “နဟေတု ပစ္စယာ နာရမ့်ကျပစ္စယာ န ကမ္မ ပန္တရသ”။၏။

နဝိပါက တိကျ။ နှစ်ပါးတွန်းမရှိ။ ။ဟေတုပစ္စည်းမှတပါး ဝပါဒ္ဓပစ္စည်း။ နဝိပါကတွန်း။ “နဟေတုပစ္စယာ နာရမ့်ကျပစ္စယာ ဝပိုကေ ကေ”။၏။ ။အလွတ်မရှိ။ ။အချင်းချင်းအားငြင်း။ အချင်းချင်းနာမက္ခနား၊ စိတ္တေဇူး အားငြင်း တပ်သော ဟေတုပစ္စည်းမှတပါး အလုံးစုံ သော ကုသိလ်, အကုသိလ်, ကြိယာ နာမက္ခနာလေးပါး။ အချင်းချင်းအားငြင်း, ဉာဏ်ရှုပ်အားငြင်း တပ်သော မဟာဘုတ်လေးပါး။ ပဋိဝါကာရ ပဋိသန္ဓာ နာမက္ခနာအားတပ် သော ဟဒယဝတ္ထုဟုဆိုအပ်သော သဟောတေပစ္စည်း။ အနှစ်ရှုပ် ပကတူပန်းသီယယ်ပစ္စည်း။ ဝတ္ထုပုရေဇာတပစ္စည်း။ ပစ္စာ၏တေပစ္စည်း။ နာနာက္ခဏ်က

ကမ္မပစ္စည်း။ ရုပ်အာဟာရပစ္စည်း။ ရှုပါးဝိတိန္ဒိယပစ္စည်း။ ဉှုပစ္စည်းခန်းပါး  
တို့သည်။ပါ။ “နဟေတုပစ္စယာ နာရမ္မကြပစ္စယာ နုဝါကေ ပန္တရသ”။၏။

နအာဟာရ တိကျိုး နှစ်ပါးတွေးမရှိ။ ။အလုံးစုံသောနာမ်အာဟာရ၊  
ရုပ်အာဟာရပစ္စည်း။ နအာဟာရတွေး။ “နဟေတုပစ္စယာ နာရမ္မကြပစ္စယာ  
အာဟာရေ သတ္တ”။၏။ ။အလွှုတ်မရှိ။ ။ဟေတုပစ္စည်း၊ နာမ်အာဟာရ  
ပစ္စည်းမှတပါး သဟဇာတပစ္စည်း အနှစ်ရှုပါ၊ ပကတူပန်သောယပစ္စည်း ဝဲဗျာ  
ပုံရေဇာတပစ္စည်း။ ပစ္စာဇာတပစ္စည်း။ နာနာက္ခဏီက ကမ္မပစ္စည်း။ ရှုပါးဝိတိန္ဒိယ  
ပစ္စည်း။ ဉှုပစ္စည်းခြောက်ပါး။ပါ။ “နဟေတုပစ္စယာ နာရမ္မကြပစ္စယာ န  
အာဟာရေ ပန္တရသ”။၏။

နဲ့နှိုးယ တိကျိုး နှစ်ပါးတွေး မရှိ။ ။သောမှတပါး သဟဇာတိန္ဒိယ,  
ပုံရေဇာတိန္ဒိယ, ရှုပါးဝိတိန္ဒိယပစ္စည်း၊ န ဲ့နှိုးယတွေး။ “နဟေတုပစ္စယာ  
နာရမ္မကြပစ္စယာ ဲ့နှိုးယ သတ္တ”။၏။ ။အလွှုတ်မရှိ။ ။ဟေတုပစ္စည်း၊  
ဲ့နှိုးယပစ္စည်းမှတပါး သဟဇာတပစ္စည်း။ အနှစ်ရှုပါ, ပကတူပန်သောယပစ္စည်း။  
ပုံရေဇာတိန္ဒိယမှတပါး ဝဲဗျာပုံရေဇာတပစ္စည်း။ ပစ္စာဇာတပစ္စည်း နာနာက္ခဏီက  
ကမ္မပစ္စည်း၊ ရုပ်အာဟာရပစ္စည်း။ ဉှုပစ္စည်းခြောက်ပါး။ပါ။ “နဟေတုပစ္စယာ  
နာရမ္မကြပစ္စယာ နဲ့နှိုးယ ပန္တရသ”။၏။

နစ္ော် တိကျိုး နှစ်ပါးတွေးမရှိ။ ။အလုံးစုံသော စျောနပစ္စည်း၊ နစ္ော်  
တွေး။ “နဟေတုပစ္စယာ နာရမ္မကြပစ္စယာ စျောနေ သတ္တ”။၏။ ။အလွှုတ်  
မရှိ။ ။ဟေတုပစ္စည်း၊ စျောနပစ္စည်းမှတပါး အလုံးစုံသော သဟဇာတပစ္စည်း။  
အနှစ်ရှုပါ, ပကတူပန်သောယပစ္စည်း။ (အကြောင်းဆိုမြဲ)။ ဉှုပစ္စည်းခန်းပါး။ပါ။  
“နဟေတုပစ္စယာ နာရမ္မကြပစ္စယာ န စျောနေ ပန္တရသ”။၏။

နမဂ္ဂ တိကျိုး နှစ်ပါးတွေးမရှိ။ ။အမောဟမှတပါး မဂ္ဂပစ္စည်း။ နမဂ္ဂတွေး။  
“နဟေတုပစ္စယာ နာရမ္မကြပစ္စယာ မဂ္ဂ သတ္တ”။၏။ ။အလွှုတ်မရှိ။ ။  
ဟေတုပစ္စည်း၊ မဂ္ဂပစ္စည်းမှတပါး အလုံးစုံသော သဟဇာတပစ္စည်း။ အနှစ်ရှုပါ,  
ပကတူပန်သောယပစ္စည်း။ (အကြောင်းဆိုမြဲ)။ ဉှုပစ္စည်း ခန်းပါး တို့သည်။ပါ။  
“နဟေတုပစ္စယာ နာရမ္မကြပစ္စယာ နမဂ္ဂ ပန္တရသ”။၏။

နသမ္မယုတ္တ တိကျိုး နှစ်ပါးတွေးမရှိ။ ။ဟေတုပစ္စည်းမှတပါး သမ္မယုတ္တ  
ပစ္စည်း။ န သမ္မယုတ္တတွေး။ “နဟေတုပစ္စယာ နာရမ္မကြပစ္စယာ သမ္မယုတ္တ  
တိကျိုး”။၏။ ။အလွှုတ်မရှိ။ ။စိတ္တလှပါ့၊ ပို့သန္တ ကမ္မာရှုပ်အားတပ်သော  
ဟိတ်ခြောက်ပါးမှတပါး နာမက္ခဏာနှစ်လေးပါး အချင်းချင်းအားရှင်း၊ ဥပါဒါရှင်း  
အားရှင်း တပ်သော မဟာဘုတ်လေးပါး။ အချင်းချင်းအားတပ်သော ဟိတ်  
သုံးပါးမှတပါး ပြုတောက်ရပို့သန္တ၊ ဟဒယံဝတ္ထုဟု ဆိုအပ်သော သဟဇာတ

## ပဉာဂါရ ပစ္စနိက စတူကြသချုပ်၏၁

၅၅၅

ပစ္စည်း။ အနန္တရှုပ်၊ ပကတူပနိသယာ ပစ္စည်း။ (အကြင်းဆီမြဲ)။ ဤပစ္စည်း ခုနစ်ပါးတို့သည်။ပါ။ “နဟေတူပစ္စယာ နာရမ္မဏပစ္စယာ နသမ္မယုတေ ကောဒသ”။၏။

နဟေတူ နာရမ္မဏမူ နိပ္ပယုတေ တိကျွ်။ နှစ်ပါးတွန်းမရှိ။ ။စိတ္တဇူပ်၊ ပဋိသန္ဓကမူဇူပ်အားတပ်သော ဟိတ်ခြောက်ပါးမှတပါး နာမက္ခနာလေးပါး အချင်းချင်းအားတပ်သော ဟိတ်သုံးပါးမှတပါး ပျော်ဝောရ ပဋိသန္ဓေ၊ ဟဒယဝတ္ထုဟု ဆိုအပ်သော သဟဇာတပိပ္ပယုတေ။ ဝတ္ထာရမ္မဏမှတပါး ပုရေဇာတပိပ္ပယုတေပစ္စည်း။ ပစ္စာဇာတပိပ္ပယုတေပစ္စည်း။ နိပ္ပယုတေတွန်း။ “နဟေတူပစ္စယာ နာရမ္မဏပစ္စယာ ဝိပ္ပယုတေပျော်”။၏။ ။အလွတ်မရှိ။ ။ အချင်းချင်းအားတပ်သော ဟောပစ္စည်းမှတပါး အလုံးစုံသော ပဝတ္ထိ၊ ပဋိသန္ဓေ နာမက္ခနာလေးပါး။ အချင်းချင်းအားရှင်း၊ ဥပါဒါရှုပ်အားရှင်း တပ်သော မဟာဘုတ်လေးပါးဟု ဆိုအပ်သော သဟဇာကပစ္စည်း။ အနန္တရှုပ် ပကတူပနိသယုယာပစ္စည်း။နာနာက္ခဏိကကမ္မပစ္စည်း။ ရှုပ်အာဟာရပစ္စည်း။ ရှုပ်စိုး တို့ကိုယ်ပစ္စည်း။ ဤပစ္စည်းပါးပါးတို့သည်။ပါ။ “နဟေတူပစ္စယာ နာရမ္မဏပစ္စယာ နိပ္ပယုတေ နေ”။၏။

နာအတ္ထိ တိကျွ်။ နှစ်ပါးတွန်းမရှိ။ ။ဟောပစ္စည်းမှတပါး သဟဇာတပိပစ္စည်း၊ ဝတ္ထုပုရေဇာတတ္ထိပစ္စည်း၊ ပစ္စာဇာတတ္ထိပစ္စည်း၊ ရှုပ်အာဟာရရှိပစ္စည်း၊ ရှုပ်စိုးတို့ကိုယ်ပစ္စည်း။ နာအတ္ထိတွန်း။ “နဟေတူပစ္စယာ နာရမ္မဏ ဝှုယာ အတ္ထိယာ တေရသာ”။၏။ ။အလွတ်မရှိ။ ။အနန္တရှုပ် ပကတူပနိသယုယာပစ္စည်း။ ဤတရားတို့သည်။ပါ။ “နဟေတူပစ္စယာ နာရမ္မဏပစ္စယာ နောအတ္ထိယာ နေ”။၏။

(နောနတ္ထိ၊ နောဝိဂတ် ဤနှစ်ပါးသည် နာနန္တရနှင့် တူပြီ။ နောအဝိဂတ် လည်း နောအတ္ထိနှင့် တူပြီ)။ ၁၃၂

## စတူကြသချုပ်၁၁၁

နဟေတူ နာရမ္မဏ နာခိပတ္ထိမူ နာနန္တရ စတူကြ။ သုံးပါးတွန်းမရှိ။ ။ အလုံးစုံသော အနန္တရပစ္စည်း။ နာနန္တရတွန်း။ “နဟေတူပစ္စယာ နာရမ္မဏ ဝှုယာ နာအောင်သောပစ္စယာ အနန္တရ သုတေ”။၏။ ။အလွတ်မရှိ။ ။ဟောတူပစ္စည်း၊ သဟဇာတာခိုပတ်ပို့တွန်းမှတပါး အလုံးစုံသော သဟဇာတပစ္စည်း။ အနန္တရပို့လ်အားတပ်သော မဂ်စေတနာမှတပါး ပကတူပနိသယုယာပစ္စည်း။ ဝှုယာပုရေဇာတပစ္စည်း။ ပစ္စာဇာတပစ္စည်း။ နာနာက္ခဏိကကမ္မပစ္စည်း။ ရှုပ်

၅၅၆

တိကပဋ္ဌာန်း အရကောက်

အာဟာရပစ္စည်း။ ရှုပါဝိတိ၌၍ယပစ္စည်း။ ဤပစ္စည်းခုနစ်ပါးတို့သည်။ပါ။ “နေဟေတူပစ္စယာ နာရမ့်ကေပစ္စယာ နာခံပိပစ္စယာ နာနန္ဒရေ ပန္တရသ”။၏။ ။  
[နသမနန္ဒရ တူပြ]။

နသဟာတ စတူကြ၍။ သုံးပါးတွေန်းမရှိ။ ။ဟေတူပစ္စည်း သဟဇာတာခိ  
ပတိပစ္စည်းမှတပါး သဟဇာတပစ္စည်း။ နသဟာတတန်း။ “နဟေတူပစ္စယာ နာရမ့်ကေ  
ပစ္စယာ နာခံပိပစ္စယာ သဟဇာတ နံဝ”။၏။ ။အလွတ်မရှိ။ ။  
အနန္ဒရပါ၊ ပကတူပန်းသယယပစ္စည်း။ ဝတ္ထုပြရေဇာတပစ္စည်း။ ပစ္စာဇာတပစ္စည်း  
(အကြင်းသိမြဲ)။ ဤပစ္စည်းခြောက်ပါးတို့သည်။ပါ။ “နဟေတူပစ္စယာ နာရမ့်ကေ  
ပစ္စယာ နာခံပိပစ္စယာ နသဟာတတ ကောဇာသ”။၏။

အအညမည စတူကြ၍။သုံးပါးတွေန်းမရှိ။ ။ဟေတူပစ္စည်း သဟဇာတာခိပတိ  
ပစ္စည်းမှတပါး အအညမညပစ္စည်း။ အအညမညတွေန်း။ “နဟေတူပစ္စယာ နာရမ့်ကေ  
ပစ္စယာ နာခံပိပစ္စယာ အအညမညည တီးတိုး”။၏။ ။အလွတ်မရှိ။ ။စိတ္တဇရပ်၊  
ဟဒယဝတ္ထုမှတပါး ပနိုးသန္တကမ္မာဇရပ်အားတပ်သော ဟိုတ်ခြောက်ပါး၊ သဟ  
ဇာတာခိပတိမှတပါး နာမက္ခာနာလေးပါး။ ဥပါဒါရှပ်အားတပ်သော မဟာဘုတ်  
လေဟို ဆုံးအမ်သော သဟဇာတပစ္စည်း။ အနန္ဒရပါ၊ ပကတူပန်းသယယပစ္စည်း  
(အကြင်းသိမြဲ)။ ဤပစ္စည်းခုနစ်ပါးတို့သည်။ပါ။ “နဟေတူပစ္စယာ နာရမ့်ကေ  
ပစ္စယာ နာခံပိပစ္စယာ အအညမညည ကောဇာသ”။၏။

နနိသယ စတူကြ၍။ သုံးပါးတွေန်းမရှိ။ ။ဟေတူပစ္စည်း သဟဇာတာခိပတိ  
ပစ္စည်းမှတပါး သဟဇာတနိသယယပစ္စည်း။ ဝတ္ထုပြမ္မာမှုဘပါး ပုဂ္ဂရဇာတ  
နိသယယပစ္စည်း။ နနိသယယတွေန်း။ “နဟေတူပစ္စယာ နာရမ့်ကေပစ္စယာ နာခံပတိ  
ပစ္စယာ နိသယယ တေရသ”။၏။ ။အလွတ်မရှိ။ ။အနန္ဒရပါ၊ ပကတူပ  
နိသယယပစ္စည်း။ ပစ္စာဇာတပစ္စည်း။ နာနာကွာကိုက ကမ္မပစ္စည်း။ ရုပ်အာဟာရ  
ပစ္စည်း။ ရှုပါဝိတိ၌၍ယပစ္စည်း။ ဤပစ္စည်းပါးပါး။ပါ။ “နဟေတူပစ္စယာ နာရမ့်ကေ  
ပစ္စယာ နာခံပိပစ္စယာ နနိသယယ ကောဇာသ”။၏။

နညပန်းသယ စတူကြ၍။ သုံးပါးတွေန်းမရှိ။ ။အနန္ဒရပါ၊ ပကတူပန်းသယ  
ပစ္စည်း။ ဥပန်းသယယတွေန်း။ “နဟေတူပစ္စယာ နာရမ့်ကေပစ္စယာ နာခံပိပစ္စယာ  
ဥပန်းသယယ နံဝ”။၏။ ။အလွတ်မရှိ။ ။ဟေတူပစ္စည်း သဟဇာတာခိပတိ  
ပစ္စည်းမှတပါး သဟဇာတပစ္စည်း။ ဝတ္ထုပြရေဇာတပစ္စည်း။ ပစ္စာဇာတပစ္စည်း။  
ဝိပါက်ဆတ္တိုံးသအား တပ်သော မလဝ နာနာကွာကိုက ကမ္မမှုဘပါး ကမ္မပစ္စည်း။  
ရုပ်အာဟာရပစ္စည်း။ ရှုပါဝိတိ၌၍ယပစ္စည်း။ ဤပစ္စည်းခြောက်ပါးတို့သည်။ပါ။  
“နဟေတူပစ္စယာ နာရမ့်ကေပစ္စယာ နာခံပိပစ္စယာ နဥပန်းသယယ တေရသ”။  
၏။

## ပဉာဂါရ ပစ္စနိက စတူကြသချုပါရ

၁၅၃

နပုရေဇာတ စတူကြ၏။ သုံးပါးတွန်းမရှိ။ ။၂ထူးပုရေဇာတပစ္စည်း။ နပုရေ  
ဇာတတွန်း။ “နဟေတုပစ္စယာ နာရမ့်ကျပစ္စယာ နာခံပတီပစ္စယာ ပုဇွနဲ့  
တိကို”။၏။ ။အလွှတ်မရှိ။ ။ဟေတုပစ္စည်း၊ သဟဇာတာခံပတီ  
ပစ္စည်းမှ  
တပါး အလုံးစုံသော သဟဇာတပစ္စည်း။ အနှစ်ရှုပ်၊ ပကတူပနိသုယပစ္စည်း။  
ပစ္စဘောတပစ္စည်း။ နာနာကွဲကိုက ကမ္မပစ္စည်း။ ရုပ်အာဟာရပစ္စည်း။ ရုပ်အိပ်  
တိနှိမ်ပစ္စည်း။ ၌၍ပစ္စည်းခြောက်ပါးပါ။ “နဟေတုပစ္စယာ နာရမ့်ကျပစ္စယာ  
နာခံပတီပစ္စယာ နပုရေဇာတော့ တေရသ”။၏။

နပစ္စ ၁၉၁တ စတူကြ၏။ သုံးပါးတွန်းမရှိ။ ။အလုံးစုံသော ပစ္စဘောတပစ္စည်း။  
နပစ္စဘောတတွန်း။ “နဟေတုပစ္စယာ နာရမ့်ကျပစ္စယာ နာခံပတီပစ္စယာ ပစ္စဘော  
တော့ တိကို”။၏။ ။အလွှတ်မရှိ။ ။ဟေတုပစ္စည်း၊ သဟဇာတာခံပတီ  
ပစ္စည်းမှတပါးသော သဟဇာတပစ္စည်း။ အနှစ်ရှုပ်၊ ပကတူပနိသုယပစ္စည်း။  
ဝတ္ထုပုရေဇာတပစ္စည်း။ နာနာကွဲကိုက ကမ္မပစ္စည်း။ ရုပ်အာဟာရပစ္စည်း။ ရုပ်  
အိပ်တိနှိမ်ယပစ္စည်း။ ၌၍ပစ္စည်းခြောက်ပါးပါ။ “နဟေတုပစ္စယာ နာရမ့်ကျပစ္စယာ  
နာခံပတီပစ္စယာ နပစ္စဘောတော့ ပန္နရသ”။၏။

နာသဝန စတူကြ၏။ သုံးပါးတွန်းမရှိ။ ။အလုံးစုံသော အာသဝနပစ္စည်း။  
နာသဝနတွန်း။ “နဟေတုပစ္စယာ နာရမ့်ကျပစ္စယာ နာခံပတီပစ္စယာ အာသေ  
ဝနေ တိကို”။၏။ ။အလွှတ်မရှိ။ ။ဟေတုပစ္စည်း၊ သဟဇာတာခံပတီပစ္စည်းမှ  
တပါး သဟဇာတပစ္စည်း။ အာမသဝနပစ္စည်းမှတပါး အနှစ်ရှုပ်၊ ပကတူပ  
နိသုယပစ္စည်း။ ဝတ္ထုပုရေဇာတပစ္စည်း။ (အကြင်းဆိုပြီ)။ ၌၍ပစ္စည်းခုနှစ်ပါး  
တိသည်။ပါ။ “နဟေတုပစ္စယာ နာရမ့်ကျပစ္စယာ နာခံပတီပစ္စယာ နာသဝနနေ  
ပန္နရသ”။၏။

နကမ္မ စတူကြ၏။ သုံးပါးတွန်း မရှိ။ ။အလုံးစုံသော သဟဇာတကမ္မ၊  
နာနာကွဲကိုက ကမ္မပစ္စည်း။ နက်မ္မတွန်း။ “နဟေတုပစ္စယာ နာရမ့်ကျပစ္စယာ  
နာခံပတီပစ္စယာ ကမ္မသတ္တ”။၏။ ။အလွှတ်မရှိ။ ။ဟေတုပစ္စည်း၊ သဟဇာတာ  
ခံပတီပစ္စည်း၊ သဟဇာတကမ္မပစ္စည်းမှတပါး သဟဇာတပစ္စည်း။ ပိပါက်ဆတ္တိသ  
အားတပ်သော မလဝနာနာကွဲကိုက ကမ္မမှတပါး အနှစ်ရှုပ်၊ ပကတူပနိသုယ  
ပစ္စည်း။ ဝတ္ထုပုရေဇာတပစ္စည်း။ ပစ္စဘောတပစ္စည်း။ ရုပ်အာဟာရပစ္စည်း။  
ရုပ်အိပ်တိနှိမ်ယပစ္စည်း။ ၌၍ပစ္စည်း ခြောက်ပါးတိသည်။ပါ။ “နဟေတုပစ္စယာ  
နာရမ့်ကျပစ္စယာ နာခံပတီပစ္စယာ နကမ္မ ပန္နရသ”။၏။

နိဝိယာ စတူကြ၏။သုံးပါးတွန်းမရှိ။ ။ဟိတ်သုံးပါး၊ အခံပတီလေးပါးမှတပါး  
အလုံးစုံသော ပိပါက်ပစ္စည်း။ နိဝိယာတွန်း။ “နဟေတုပစ္စယာ နာရမ့်ကျပစ္စယာ  
နာခံပတီပစ္စယာ ပိပါကေ ကေ”။၏။ ။အချင်းချင်းအားငြင်း၊ အချင်းချင်း

၅၅၈

တိကပဋ္ဌသန်း အရကောက်

နာမက္ခနာ စီတ္ထာရှုပ်အားငြင်း တပ်သော ဟောတူပစ္စည်း၊ သဟဇာတာဓိပတီ ပစ္စည်းမှတပါး ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်၊ ကြိယာ နာမက္ခနာလေးပါး။ အချင်းချင်း အားငြင်း၊ ဥပါဒါဂျုပ်အားငြင်း တပ်သော မယာဘုတ်လေးပါး။ ပဋိမေတ္တာရ ပဋိသန္တာ နာမက္ခနာအားတပ်သော ဟောယဝ္မာတူ ဆုံးအပ်သော သဟဇာတာ ပစ္စည်း။ အနှစ်ရှုပ်၊ ပကဗ္ဗုပ်နိသာယုပစ္စည်း။ (အကြံးဆိုမြဲ)။ ဤပစ္စည်း ခုနှစ်ပါးပါ။ “နဟောတူပစ္စယာ နာရမ္မကျပစ္စယာ နာဓိပတီပစ္စယာ ပဋိရသ”။၏။

နအာဟာရ စတုကြ၍ သုံးပါးဘုန်းမရှိ။ စီတ္ထာဓိပတီမှတပါး နာမ်အာဟာရ ပစ္စည်း။ နအာဟာရတုန်း။ “နဟောတူပစ္စယာ နာရမ္မကျပစ္စယာ နာဓိပတီပစ္စယာ အာဟာရေ သတ္တု”၏။ အလွှတ်မရှိ။ ဟောတူပစ္စည်း သဟဇာတာဓိပတီပစ္စည်း၊ နာမ် အာဟာရပစ္စည်းမှတပါး အလုံးစံသော သဟဇာတာပစ္စည်း။ အနှစ်ရှုပ် ပကဗ္ဗုပ်နိသာယုပစ္စည်း။ (အကြံးဆိုမြဲ)။ ဤပစ္စည်းခြောက်ပါးတို့သည်။ပါ။ “နဟောတူပစ္စယာ နာရမ္မကျပစ္စယာ နာဓိပတီပစ္စယာ နအာဟာရေ ပဋိရသ”၏။

နဲ့၌ စတုကြ၍ သုံးပါးတွေ့းမရှိ။ - အမောဟ၊ စီတ္ထ၊ ဝိရိယ၊ ဝိမံသာ-ဓိပတီမှတပါး သဟဇာတိ၌၊ ပုရေဇာတိ၌၊ ရူပိုဝိတိ၌ ယပစ္စည်း။ နဲ့၌ ယတုန်း။ “နဟောတူပစ္စယာ နာရမ္မကျပစ္စယာ နာဓိပတီပစ္စယာ လျှို့ယေ သတ္တု”၏။ အလွှတ်မရှိ။ ဟောတူပစ္စည်း၊ သဟဇာတာဓိပတီပစ္စည်း၊ သဟဇာတိ၌ ယပစ္စည်းမှတပါး သဟဇာတာပစ္စည်း။ အနှစ်ရှုပ်၊ ပကဗ္ဗုပ်နိသာယု-ပစ္စည်း။ ပုရေဇာတိ၌ ယပစ္စည်းမှတပါး ဝတ္ထုပုရေဇာတာပစ္စည်း။ (အကြံးဆိုမြဲ)။ ဤပစ္စည်းခြောက်ပါးပါ။ “နဟောတူပစ္စယာ နာရမ္မကျပစ္စယာ နာဓိ-ပတီပစ္စယာ နဲ့၌ ယပစ္စရသ”၏။

နချာန စတုကြ၍ သုံးပါးတွေ့းမရှိ။ အလုံးစံသော ရျာနပစ္စည်း။ နချာန တုန်း။ “နဟောတူပစ္စယာ နာရမ္မကျပစ္စယာ နာဓိပတီပစ္စယာ ရျာနေ သတ္တု”၏။ အလွှတ်မရှိ။ ဟောတူပစ္စည်း၊ သဟဇာတာဓိပတီပစ္စည်း၊ ရျာန ပစ္စည်းမှတပါး သဟဇာတာပစ္စည်း။ အနှစ်ရှုပ်၊ ပကဗ္ဗုပ်နိသာယုပစ္စည်း။ (အကြံးဆိုမြဲ)။ ဤပစ္စည်းခုနှစ်ပါးတို့သည်။ပါ။ “နဟောတူပစ္စယာ နာရမ္မကျပစ္စယာ နာဓိပတီပစ္စယာ နချာနေ ပဋိရသ”၏။

နမဂ္ဂ စတုကြ၍ သုံးပါးတွေ့းမရှိ။ အမောဟ၊ ဝိရိယ၊ ဝိမံသာဓိပတီမှတပါး မဂ္ဂပစ္စည်း။ နမဂ္ဂတုန်း။ “နဟောတူပစ္စယာ နာရမ္မကျပစ္စယာ နာဓိပတီပစ္စယာ မဂ္ဂ သတ္တု”၏။ အလွှတ်မရှိ။ ဟောတူပစ္စည်း၊ သဟဇာတာဓိပတီပစ္စည်း，

ပဉာဏ်ရ ဖစ်နိက စတူကျသချုပ်၏ရ

၁၅၉

မဂ္ဂပစ္စည်းမှတပါး သဟဇာတပစ္စည်း။ အနှစ်ရှုပ်, ပကတူပနိသယပစ္စည်း။ (အကြံင်းဆိုမြဲ)။ “နဟေတုပစ္စယာ နာရမ္မာေပစ္စယာ နာခံပတ်ပစ္စယာ နုမရော ပန္နရသ”။၏။

နသမ္မယတ္ထ စတူကျ။ သုံးပါးတွန်းမရှိ။ ။ဟေတုပစ္စည်း, သဟဇာတာ-  
ခံပတ်ပစ္စည်းမှတပါး သမ္မယတ္ထပစ္စည်း။ နသမ္မယတ္ထတ္ထ်း။ “နဟေတုပစ္စယာ နာရမ္မာေပစ္စယာ နာခံပတ်ပစ္စယာ သမ္မယတ္ထ တိတိ”။၏။ ။အလွတ်  
မရှိ။ ။စိတ္တဇရပ်, ပဋိသန္ဓကမွဲပုံအားတပ်သော ဟေတုပစ္စည်း, သဟဇာတာ-  
ခံပတ်ပစ္စည်းမှတပါး နာမက္ခနာလေးပါး။ အချင်းချင်းအားငှုံး, ဥပါဒါရှုပ်  
အားငှုံး တပ်သော မဟာဘုတ်လေးပါး။ အချင်းချင်းအားတပ်သော ဟိတ်  
သုံးပါးမှတပါး ပဉာဏ်ကာရ ပဋိသန္ဓနာမက္ခနာ, ဟဒယဝတ္ထုဟု ဆုံးအပ်သော  
သဟဇာတပစ္စည်း။ အနှစ်ရှုပ်, ပကတူပနိသယပစ္စည်း။ (အကြံင်းဆိုမြဲ)။  
ဤပစ္စည်းခုနှစ်ပါးတို့သည်။ပါ။ “နဟေတုပစ္စယာ နာရမ္မာေပစ္စယာ နာခံပတ်-  
ပစ္စယာ နသမ္မယတ္ထ ကောသသ”။၏။

နဝိပ္ပယုတ္ထ စတူကျ။ သုံးပါးတွန်းမရှိ။ ။ဟေတုပစ္စည်း, သဟဇာတာခံပတ်  
ပစ္စည်းမှတပါး သဟဇာတဝိပ္ပယုတ္ထ, ဝတ္ထာရမ္မာေပစ္စယာပါး ပုံရေဇာတာတိပ္ပယုတ္ထ,  
ပစ္စသောတိပ္ပယုတ္ထပစ္စည်း။ ။နဝိပ္ပယုတ္ထတ္ထ်း။ “နဟေတုပစ္စယာ နာရမ္မာေ  
ပစ္စယာ နာခံပတ်ပစ္စယာ ဝိပ္ပယုတ္ထ ပဉာဏ်”။၏။ ။အလွတ်မရှိ။ ။အချင်း  
ချင်းအားတပ်သော ဟေတုပစ္စည်း, သဟဇာတာခံပတ် ပစ္စည်းမှတပါး  
နာမက္ခနာလေးပါး။ အချင်းချင်းအားငှုံး, ဥပါဒါရှုပ်အားငှုံး တပ်သော  
မဟာဘုတ်လေးပါးဟု ဆုံးအပ်သော သဟဇာတပစ္စည်း။ အနှစ်ရှုပ်, ပကတူပ  
နိသယပစ္စည်း။ (အကြံင်းဆိုမြဲ)။ ဤပစ္စည်းငါးပါး။ပါ။ “နဟေတုပစ္စယာ  
နာရမ္မာေပစ္စယာ နာခံပတ်ပစ္စယာ နဝိပ္ပယုတ္ထ နဝ်”။၏။

နောအတ္ထိ စတူကျ။ သုံးပါးတွန်းမရှိ။ ။ဟေတုပစ္စည်း, သဟဇာတာခံပတ်  
ပစ္စည်းမှတပါး အဲလုံးစုံသော သဟဇာတတ္ထပစ္စည်း, ဝတ္ထုပုံရေဇာတာတ္ထိ, ပစ္စ  
အာတ္ထိ ရုပ်အာဟာရတ္ထိ, ရုပ်စိုးတိုးဆုတ္ထပစ္စည်း။ နောအတ္ထိတ္ထ်း။ “နဟေတု  
ပစ္စယာ နာရမ္မာေပစ္စယာ နာခံပတ်ပစ္စယာ အတ္ထိယာ တေရသ”။၏။ ။  
အလွတ်မရှိ။ ။အနှစ်ရှုပ်, ပကတူပနိသယပစ္စည်း။ နာနာက္ခနာကိုက ကမ္မပစ္စည်း။  
ဤပစ္စည်း နှစ်ပါးတို့သည်။ပါ။ “နဟေတုပစ္စယာ နာရမ္မာေပစ္စယာ နာခံပတ်-  
ပစ္စယာ နောအတ္ထိယာ နဝ်”။၏။(နောနတ္ထ, နောဝိဂတ္ထသည် နာနှစ်ရှုပ်တူပြီ)  
နောအပိုဂတ္ထလည်း နောအတ္ထိနှင့်တူပြီ)။ ။စတူကျပြီး၏။

၅၆၀

တိကပဋ္ဌသို့ အရကာက်

[ နဟေတူ။ပ။ နသမနစ္စရမှ နသဟောတ ဆက္ကတိုင်အောင်လည်း  
မထူးလွှာနဲ့ပြီ။ ။ပစ္စကိုက်မှာ။ အနန္တပနိသာယကို ချုန်သည်သာ  
ထူးသည်။ သချုပ်လည်း မထူးပြီ။ ]

### သဏ္ဌကသၢ်ဘဝါရ

နဟေတူ။ပ။ နသဟောတမှ နအည်မည် သဏ္ဌက၌။ ခြောက်ပါးတွန်းမရှိ။ ။  
နအည်မည်တွန်းလည်းမရှိ။ ။အလွှာတ်လည်းမရှိ။ ။ပကတူပနိသာယပစ္စည်း၊  
ဝတ္ထုပူရော်တပစ္စည်း။ ပစ္စာလာတပစ္စည်း။ နာနာက္ခာကိုက ကမ္မပစ္စည်း။ ရှုံး  
အသာယာရပစ္စည်း။ ရှုပ်ဖို့တို့၌ယပစ္စည်း၊ ၌ပစ္စည်း ခြောက်ပါးတွေ့သည်။ပ။  
“နဟေတူပစ္စယာ။ပ။ နသဟောတပစ္စယာ နအည်မည် ကော်ဒသ”။၏။

နနိသာယ သဏ္ဌက၌။ ခြောက်ပါးတွန်းမရှိ။ ။ဝတ္ထုသမ္မတပါး ပုဂ္ဂဇာတ  
နနိသာယပစ္စည်း။ နနိသာယတွန်း။ “ နဟေတူပစ္စယာ။ပ။ နသဟောတပစ္စယာ  
နနိသာယ တို့”။၏။ ။အလွှာတ်မရှိ။ ။ပကတူပနိသာယပစ္စည်း။ ပစ္စာလာတ  
ပစ္စည်း။ နာနာက္ခာကိုက ကမ္မပစ္စည်း။ရှုပ်အသာယာရပစ္စည်း၊ ရှုပ်ဖို့တို့၌ယပစ္စည်း။  
၌ပစ္စည်းငါးပါးပါး။ “ နဟေတူပစ္စယာ။ပ။ နသဟောတပစ္စယာ နနိသာယ  
ကော်ဒသ”။၏။

န ဥပန်သာယ သဏ္ဌက၌။ ခြောက်ပါးတွန်းမရှိ။ ။ပကဘူးပန်သာယပစ္စည်း။  
နဥပန်သာယတွန်း။ “ နဟေတူပစ္စယာ။ပ။ နသဟောတပစ္စယာ ဥပန်သာယ  
နဝ”။၏။ ။အလွှာတ်မရှိ။ ။ဝတ္ထုပူရော်တပစ္စည်း။ ပစ္စာလာတပစ္စည်း။  
ဝိပါက်ဆတ္တို့သအားတပ်သော မလဝ နာနာက္ခာကိုက ကမ္မဗုံသပါး နာနာက္ခာကိုက  
ကမ္မပစ္စည်း။ ရှုပ်အသာယာရပစ္စည်း။ ရှုပ်ဖို့တို့၌ယပစ္စည်း။ ၌ပစ္စည်း။  
“ နဟေတူပစ္စယာ။ပ။ နသဟောတပစ္စယာ နဥပန်သာယ သဏ္ဌ”။၏။

န ပုဂ္ဂဇာတ သဏ္ဌက၌။ ခြောက်ပါးတွန်းမရှိ။ ။ဝတ္ထုပူရော်တပစ္စည်း။  
နပုဂ္ဂဇာတတွန်း။ “ နဟေတူပစ္စယာ။ပ။ နသဟောတပစ္စယာ ပုဂ္ဂဇာတတေ  
တို့”။၏။ ။အလွှာတ်မရှိ။ ။ပကတူပန်သာယပစ္စည်း။ ပစ္စာလာတပစ္စည်း။  
နာနာက္ခာကိုက ကမ္မပစ္စည်း။ ရှုပ်အသာယာရပစ္စည်း။ ရှုပ်ဖို့တို့၌ယပစ္စည်း။ ၌ပစ္စည်းငါး  
“ နဟေတူပစ္စယာ။ပ။ နသဟောတပစ္စယာ နပုဂ္ဂဇာတတေ  
ကော်ဒသ”။၏။

နပစ္စာလာတ သဏ္ဌက၌။ ခြောက်ပါးတွန်းမရှိ။ ။ပစ္စာလာတပစ္စည်း။ ပစ္စာ  
လာတတွန်း။ “ နဟေတူပစ္စယာ။ပ။ နသဟောတပစ္စယာ ပစ္စာလာတတေ တို့”  
၏။ ။အလွှာတ်မရှိ။ ။ပကတူပန်သာယပစ္စည်း။ ဝတ္ထုပူရော်တပစ္စည်း။ နာနာ  
က္ခာကိုက ကမ္မပစ္စည်း။ ရှုပ်အသာယာရပစ္စည်း။ ရှုပ်ဖို့တို့၌ယပစ္စည်း။ ၌ပစ္စည်းငါး

ပဉာတ်ပစ္စိက သတ္တကသချာဝါရ

၅၆၁

ပါး॥ပ။ “နဟေတု ပစ္စိယာ။ပ။ နသဟဇာတပစ္စိယာ နပစ္စာဇာတေ န။”။၏။

‘နာသေဝန် သတ္တက၍။ ခြောက်ပါးဘွဲ့မရှိ။ ။နာသေဝန်တွေးလည်းမရှိ။ အလွတ်လည်းမရှိ။ ။မဂ္ဂနှစ်ရဖိုလ်အားတပ်သော မင်္ဂလာဒုက္ခန်းမှုတပါး ပကဗ္ဗ ပနိသုယပစ္စိည်း။ ဝတ္ထုပူရေဇာတပစ္စိည်း။ ပစ္စာဇာတပစ္စိည်း။ နာနာကွဲဖိုက ကမ္မပစ္စိည်း။ ရုပ်အာဟာရပစ္စိည်း။ ရုပ်ခိုင်တိနှစ်ယပစ္စိည်း။ ဤပစ္စိည်းခြောက်ပါးတို့ သည်။ပ။ “နဟေဘုပ္ပယာ။ပ။ နသဟဇာဘပစ္စိယာ နာသေဝန် ကော ဒေသ”။၏။

နကမ္မ သတ္တက၍။ ခြောက်ပါးဘွဲ့မရှိ။ ။နာနာကွဲဖိုက ကမ္မပစ္စိည်း။ န ကမ္မတွဲန်း။ “နဟေဘုပ္ပယာ။ပ။ နသဟဇာတပစ္စိယာ ကမ္မ ဒွေ”။၏။ ။ အလွတ်မရှိ။ ။အလဝ နာနာကွဲဖိုက ကမ္မမှုသပါး ပကဗ္ဗပနိသုယပစ္စိည်း။ ဝတ္ထုပူရေဇာတပစ္စိည်း။ ပစ္စာဇာဘုပ္ပည်း။ ။ရုပ်အာဟာရပစ္စိည်း။ ရုပ်ခိုင်တိနှစ်ယ ပစ္စိည်း။ ဤပစ္စိည်းငါးပါးတို့သည်။ပ။ ။“နဟေတုပစ္စိယာ။ပ။ နသဟ ဇာတပစ္စိယာ နကမ္မ ကောဒေသ”။၏။

နဝိပါက သတ္တက၍။ ခြောက်ပါးဘွဲ့မရှိ။ ။နဝိပါကတွေးလည်းမရှိ။ ။ အလွတ်လည်းမရှိ။ ။ပကဗ္ဗပနိသုယာပစ္စိည်း။ ဝတ္ထုပူရေဇာတပစ္စိည်း။ ပစ္စာ ဇာတပစ္စိည်း။ နာနာကွဲဖိုက ကမ္မပစ္စိည်း။ ရုပ်အာဟာရပစ္စိည်း။ ရုပ်ခိုင်တိနှစ်ယ ပစ္စိည်း။ ဤပစ္စိည်းခြောက်ပါး။ပ။ “နဟေတုပစ္စိယာ။ပ။ နသဟဇာတပစ္စိယာ နဝိပါက ကောဒေသ”။၏။

နအာဟာရ သတ္တက၍။ ခြောက်ပါးဘွဲ့မရှိ။ ။ရုပ်အာဟာရပစ္စိည်း။ န အာဟာရတွဲန်း။ “နဟေဘုပ္ပယာ။ပ။ နသဟဇာတပစ္စိယာ အာဟာရေ ကော”။၏။ ။အလွတ်မရှိ။ ။ပကဗ္ဗပနိသုယာပစ္စိည်း။ ဝတ္ထုပူရေဇာတပစ္စိည်း။ ပစ္စာ ဇာတပစ္စိည်း။ နာနာကွဲဖိုက ကမ္မပစ္စိည်း။ ရုပ်ခိုင်တိနှစ်ယပစ္စိည်း။ ဤပစ္စိည်း ငါးပါး။ပ။ “နဟေဘုပ္ပယာ။ပ။ နသဟဇာဘပစ္စိယာ နအာဟာရေ ကော ဒေသ”။၏။

နဏ္ဏိယ သတ္တက၍။ ခြောက်ပါးဘွဲ့မရှိ။ ။ပူရေဇာတိနှစ်ယ, ရုပ်ခိုင်တိနှစ်ယ ပစ္စိည်း။ နဏ္ဏိယတွဲန်း။ “နဟေတုပစ္စိယာ။ပူ။ နသဟဇာတပစ္စိယာ ဏ္ဏိယ ကော”။၏။ ။အလွတ်မရှိ။ ။ပကဗ္ဗပနိသုယာပစ္စိည်း။ ပူရေဇာတိနှစ်ယမှုတပါး ဝတ္ထုပူရေဇာတပစ္စိည်း။ ပစ္စာဇာတပစ္စိည်း။ နာနာကွဲဖိုက ကမ္မပစ္စိည်း။ ရုပ် အာဟာရပစ္စိည်း။ ဤပစ္စိည်းငါးပါး။ပ။ “နဟေတုပစ္စိယာ။ပ။ နသဟဇာတပစ္စ ိယာ နဏ္ဏိယ ကောဒေသ”။၏။

၅၆၂

တိကပဋ္ဌန်း အရကောက်

နဝါ့သတ္တကၢ်။ ခြောက်ပါးတွန်းမရှိ။ ॥နဝါ့နတ္တန်းလည်းမရှိ။ ॥  
အလွတ်လည်းမရှိ။ ॥ပကတူပနိသာယပစ္စည်း။ ဝတ္ထုပုဂ္ဂဇာတ ပစ္စည်း။  
(အကြင်းဆုံး)။ ॥၍၍ပစ္စည်းခြောက်ပါးပေ။ “နဟေတုပစ္စယာ”ပေ။ နသဟ  
၏တပစ္စယာ နဝါ့နတ် ကောဓသ”။၏။ ॥[နမဂ္ဂလည်း မထူးပြီ။ နသမ္မယုတ္ထ  
လည်း မထူးပြီ]။

နဝါ့ယုတ္ထ သတ္တကၢ်။ ခြောက်ပါးတွန်းမရှိ။ ॥ဝတ္ထုရမ္မကမှတပါး ပုဂ္ဂဇာ  
တဝိပုယုတ္ထ ပစ္စအာတဝိပုယုတ္ထပစ္စည်း။ နဝါ့ယုတ္ထတွန်း။ “နဟေတုပစ္စယာ”ပေ။  
နသဟ၏တပစ္စယာ ဝိပုယုတ္ထ ပုံ”။၏။ ॥အလွတ်မရှိ။ ॥ပကတူပနိသာယ  
ပစ္စည်း။ နသနာက္ခဏိကကမ္မပစ္စည်း။ ရပ်အာဟာရပစ္စည်း။ ရပ်ဇီဝတိ၌ယပစ္စည်း။  
၍၍ပစ္စည်းလေးပါးပေ။ “နဟေတုပစ္စယာ”ပေ။ နသဟ၏တပစ္စယာ နဝါ့ယုတ္ထ  
နဝါ့”။၏။

နောအထိ သဘ္ဗကၢ်။ ခြောက်ပါးတွန်းမရှိ။ ဝတ္ထုပုဂ္ဂဇာတထိုးပစ္စအာ  
တထိုးရပ်အာဟာရထိုး၊ ရပ်ဇီဝတိ၌ယထိုး နော အထိုးတွန်း။ “နဟေတုပစ္စယာ”ပေ။  
နသဟ၏တပစ္စယာ အထိုးယာ သတ္တ”။၏။ ॥အလွတ်မရှိ။ ॥ပကတူ  
နိသာယပစ္စည်း။ နသနာက္ခဏိက ကမ္မပစ္စည်း။ ၍၍ပစ္စည်းနှစ်ပါးပေ။ “နဟေတု  
ပစ္စယာ”ပေ။ နသဟ၏တပစ္စယာ နောအထိုးယာ နဝါ့”။၏။ ॥(နောအထိုး၊ နော  
ဝိဂါလသည် နာသေဝန်နှင့် တူပြီ။ နောအဂိုက်တသည် နောအထိုးနှင့် တူပြီ)။ ॥  
သတ္တကပြီး၏။ ॥(အငွေကတူပြီ)။

နဝါ့သၢ်၁၀၈

နဟေတု နသရမ္မက နသခံပတ်။ပေ။ နသဟ၏တ နှစ်ညြုဖည် နန်းသာယုံး န  
ည်နံသာယ နဝါ့သၢ်။ ရှစ်ပါးတွန်းမရှိ။ ॥ပကတူပနိသာယပစ္စည်း။ နည်နံသာ  
ယတွန်း။ “နဟေတုပစ္စယာ”ပေ။ နန်းသာယပစ္စယာ ဥပန်းယေယ နဝါ့”။၏။  
အလွတ်မရှိ။ ॥ပစ္စအာတပစ္စည်း။ ဝိပိုက်သတ္တိုးသအား တပ်သော ဗလဝ  
နသနာက္ခဏိကကမ္မတပါး နသနာက္ခဏိကမ္မပစ္စည်း။ ရပ်အာဟာရပစ္စည်း။ ရူပ  
ဇီဝတိ၌ယပစ္စည်း။ ၍၍ပစ္စည်းလေးပါးပေ။ “နဟေတုပစ္စယာ”ပေ။ နန်းသာယ  
ပစ္စယာ နည်နံသာယ ပုံ”။၏။

နပုဂ္ဂဇာတ နဝါ့သၢ်။ ရှစ်ပါးတွန်းမရှိ။ ॥နပုဂ္ဂဇာတတွန်းလည်းမရှိ။ ॥  
အလွတ်လည်းမရှိ။ ॥မဂ္ဂနန္ဒရုံးအားတပ်သော မဂ္ဂစေတနသမှတပါး ပကတူ  
ပနိသာယပစ္စည်း။ ပစ္စအာတပစ္စည်း။ နသနာက္ခဏိက ကမ္မပစ္စည်း။ ရပ်အာဟာရ  
ပစ္စည်း။ ရပ်ဇီဝတိ၌ယပစ္စည်း။ ၍၍ပစ္စည်းငါးပါးပေ။ “နဟေတုပစ္စယာ”ပေ။ နန်းသာယ  
ပစ္စယာ နပုဂ္ဂဇာတ နကာဓသ”။၏။ ॥

## ပ္မာနိဂု ပစ္စနိက နဝကသချုပ်ဝါရ

၅၆၃

နပစ္စ ၁၉၁၀ နဝက၌။ ရှုစ်ပါးတွန်းမရှိ။ ။ပစ္စ ၁၉၁၀ တပစ္စည်း။ နပစ္စ ၁၉၁၀ တတ္ထ်း။ “နဟောတူပစ္စယာ”၊ ပစ္စ ၁၉၁၀ တော် တိဂု”။၏။ ။အလွတ်မရှိ။ ။မဂ္ဂနှစ်ရုပိုလ်အားတပ်သော မဂ်စေတနာမှုတပါး ပကတူပနိသုယပစ္စည်း။ နာနာက္ခဏ်က ကမ္မပစ္စည်း။ ရှုပ်အာဟာရပစ္စည်း။ ရူပီဝိတိ၌၌ယပစ္စည်း။ ဤပစ္စည်းလေးပါးတို့သည်။ပါ။ “နဟောတူပစ္စယာ”၊ ပါ။ နနိသုယပစ္စယာ နပစ္စ ၁၉၁၀ တော် နဝ”။၏။ ။

နာသေဝန နဝက၌။ ရှုစ်ပါးတွန်းမရှိ။ ။နာသေဝနတွန်းလည်းမရှိ။ ။အလွတ်လည်းမရှိ။ ။မဂ္ဂနှစ်ရုပိုလ်အားတပ်သော မဂ်စေတနာမှုတပါး ပကတူပနိသုယပစ္စည်း။ ပစ္စ ၁၉၁၀ တပစ္စည်း။ မဂ္ဂနှစ်ရုပိုလ်အားတပ်သော မှုစေတနာမှုတပါး နာနာက္ခဏ်က ကမ္မပစ္စည်း။ ရှုပ်အာဟာရပစ္စည်း။ ရူပီဝိတိ၌၌ယပစ္စည်း။ ဤပစ္စည်းလေးပါးပါးတို့သည်။ပါ။ “နဟောတူပစ္စယာ”၊ ပါ။ နနိသုယပစ္စယာ နာသေဝန ၁၉၁၀ ကောဒသ”။၏။

နကမ္မ နဝက၌။ ရှုစ်ပါးတွန်းမရှိ။ ။မဂ္ဂနှစ်ရုပိုလ်အားတပ်သော မဂ်စေတနာမှုတပါး နာနာက္ခဏ်က ကမ္မပစ္စည်း။ နကမ္မတွန်း။ “နဟောတူပစ္စယာ”၊ ပါ။ နနိသုယပစ္စယာ ကမ္မ ဇွဲ”။၏။ ။အလွတ်မရှိ။ ။ဝိပါက်ဆတ္တံ့သအားတပ်သော ဗလာ နာနာက္ခဏ်က ကမ္မတပါး ပကတူပနိသုယ ပစ္စည်း။ ပစ္စ ၁၉၁၀ တပစ္စည်း။ ရှုပ်အာဟာရပစ္စည်း။ ရူပီဝိတိ၌၌ယပစ္စည်း။ ဤပစ္စည်းလေးပါးတို့သည်။ပါ။ “နဟောတူပစ္စယာ”၊ ပါ။ နနိသုယပစ္စယာ နကမ္မ ကောဒသ”။၏။

နဝိပါက နဝက၌။ ရှုစ်ပါးတွန်းမရှိ။ ။နဝိပါကတွန်းလည်းမရှိ။ ။အလွတ်လည်းမရှိ။ ။မဂ္ဂနှစ်ရုပိုလ်အားတပ်သော မဂ်စေတနာမှုတပါး ပကတူပနိသုယပစ္စည်း။ ပစ္စ ၁၉၁၀ တပစ္စည်း။ မဂ္ဂနှစ်ရုပိုလ်အားတပ်သော မဂ်စေတနာမှုတပါး နာနာက္ခဏ်က ကမ္မပစ္စည်း။ ရှုပ်အာဟာရပစ္စည်း။ ရူပီဝိတိ၌၌ယပစ္စည်း။ ဤပစ္စည်းလေးပါးပါးတို့သည်။ပါ။ “နဟောတူပစ္စယာ”၊ ပါ။ နနိသုယပစ္စယာ နဝိပါက ကောဒသ”။၏။

နအာဟာရ နဝက၌။ ရှုစ်ပါးတွန်းမရှိ။ ။ရှုပ်အာဟာရပစ္စည်း။ နအာဟာရတွန်း။ “နဟောတူပစ္စယာ”၊ ပါ။ နနိသုယပစ္စယာ အာဟာရ ကော”။၏။ ။အလွတ်မရှိ။ ။မဂ္ဂနှစ်ရုပိုလ်အားတပ်သော မဂ်စေတနာမှုတပါး ပကတူပနိသုယပစ္စည်း။ ပစ္စ ၁၉၁၀ တပစ္စည်း။ မဂ္ဂနှစ်ရုပိုလ်အားတပ်သော မဂ်စေတနာမှုတပါး နာနာက္ခဏ်က ကမ္မပစ္စည်း။ ရူပီဝိတိ၌၌ယပစ္စည်း။ ဤပစ္စည်းလေးပါးကိုသည်။ပါ။ “နဟောတူပစ္စယာ”၊ ပါ။ နနိသုယပစ္စယာ နအာဟာရ ကော ေသ”။၏။

၁၆၅

## တိကာပဋ္ဌာန်း အရကောက်

နှစ်၏နေဝက်။ ရှစ်ပါးတွန်းမရှိ။ ။နှစ်၏နတ္ထုံးလည်းမရှိ။ ။အလွတ်လည်းမရှိ။ ။မဂ္ဂါန္တ္တရဖိုလ်အား တပ်သော မဂ္ဂစေတနာမှတပါး ပကဗ္ဗပနီသယ်ပစ္စည်း။ ပစ္စာ၏တပ်စွဲည်း။ မဂ္ဂါန္တ္တရဖိုလ်အားတပ်သော မဂ္ဂစေတနာမှတပါးနာနာကွဲတောက ကမ္မပစ္စည်း။ ရှပ်အာဟာရပ်စွဲည်း။ ရှုပါစီဝိတိ၌ယပစ္စည်း။ ၌ပစ္စည်းငါးပါးတို့သည်။ပ။ “နဟောတုပစ္စယာ။ပ။ နနီသယ်ပစ္စယာ နတ္ထုံးကောဇာ”။၏။ ။(နမ်နသမ္မယုတေသနကိုလည်းမထောပြီ)။

နိပ္ပယုတ္တ နိဝက္ခာ။ ရှစ်ပါးတွန်းမရှိ။ ။ပစ္စာလာတိပ္ပယုတ္တပစ္ည်း။  
နိပ္ပယုတ္တတွန်း။ “နေဟေတုပစ္စယာ။ပါ။ နိုင်သုယ်ပစ္စယာ။ ပိုပ္ပယူတွေ တို့” ။  
၏။ ။အလွတ်မရှိ။ ။မဂ္ဂနှစ်ရိုလ်အားတပ်သော မင်ဇောနာမှုဘပါး  
ပကတူပနိသုယ်ပစ္ည်း။ မဂ္ဂနှစ်ရိုလ်အားတပ်သော မင်ဇောနာမှုတပါး  
နာနာကုန်ပိုက ကမ္မပစ္ည်း။ ရုပ်အာဟာရပစ္ည်း။ ရူပလီဝိတို့၌ယပစ္ည်း။  
၍ပစ္ည်းလေးပါးတို့သည်။ပါ။ “နေဟေတုပစ္စယာ။ပါ။ နိုင်သုယ်ပစ္စယာ နိပ္ပု-  
ယူတွေ နွဲ” ။၏။

နောအတ္ထိ နှင်ကြံ။ ရှစ်ပါးတွန်းမရှိ။ ॥ပစ္စာဇာတတ္ထိ၊ ရုပ်အာဟာရတ္ထိ၊  
 ရူပဲပိုဝင်တို့၏ယဉ်း။ နောအတ္ထိတွန်း။ “နောတုပုပစ္စယာ။ပါ။ နှစ်သီသယပစ္စယာ  
 အတ္ထိယာ ပဉ္စ်”။ ၎။ ॥အေတ်မရှိ။ ॥မဂ္ဂနှစ်ရဖိုလ်အားတပ်သာ မဂ္ဂ  
 စေတနာမှုတပါး ပကဗူပနိသယပစ္စည်း။ ဂဂါနှစ်ရဖိုလ်အားတပ်သာ  
 မဂ္ဂစေတနာမှုတပါး နာနာဘုက္ကိက္က ကျမ်ပစ္စည်း။ ဤပစ္စည်းနှစ်ပါးတို့သည်။ပါ။  
 “နောတုပုပစ္စယာ။ပါ။ နှစ်သီသယပစ္စယာ နောအတ္ထိယာ နာဝါ”။ ၎။ ((နောအတ္ထိ၊  
 နောဝိတာသည်နာသဝန်ရှင်းတူပြု။ နောအပိုကတသည်။ နောအတ္ထိရှင်းတူပြု))။ ॥  
 နှင်ကြံ ပြီး၏။

ଓଡ଼ିଆ

နဟေတု။ပါ။ နှုပ်နိသယမူ နပုရောက အသက္ကာ။ .ကိုပါးတွန်းမရှိ။ ။  
နပုရောကတွန်းလည်းမရှိ။ ။အလုပ်လည်းမရှိ။ ။ပစ္စ ၁၃၉တပစ္စည်း။  
မဂ္ဂနှစ်ရှိုင်အား တပ်သော မျှော်စေတနာ၊ ဝိပါဘိစ်ဆောင်းသအား တပ်သော

## ပဉာဏ်ရု ပစ္စနိက အသကသချို့ဝါရ

၅၆၅

မလဝ နာနာက္ခတိက ကမ္မာတပါး နာနာက္ခတိက ကမ္မာပစ္စည်း။ ရုပ်အာဟာရ ပစ္စည်း။ ရူပီဝိတိ၌၍ယပစ္စည်း။ ဤပစ္စည်းလေးပါးတို့သည်။ပါ။ “နဟေတု ပစ္စယာ။ပါ။ နှုပ်နိသယယပစ္စယာ နပုဂ္ဂဇာတေ ပွဲ”။၏။ ပွဲဟူသောကား “ကုသလော အဗျာကတသာ။ အကုသလော အဗျာကတသာ။ အဗျာကတသာ အဗျာကတသာ။ ကုသလာဗျာကတော အဗျာကတသာ။ အကုသလာဗျာကတော အဗျာကတသာ။” ဟူသည်တည်း။ (အဗျာကတနှစ်ချက်မှာ မိသာက)။

နပစ္စဘဇာတ အသက၌။ ကိုးပါးတွေ့န်းမရှိ။ ။ပစ္စဘဇာတပစ္စည်း နပစ္စဘဇာတန်း။ “နဟေတုပစ္စယာ။ပါ။ နှုပ်နိသယယပစ္စယာ ပစ္စဘဇာတေ တက္က”။၏။ အလွတ်မရှိ။ မဂ္ဂါန္တရိုလ်အားဟပ်သော မဂ္ဂါန္တရိုလ်နား၊ ဝိပါက် စိတ်ဆတ္တို့သအားတပ်သော မလဝ နာနာက္ခတိက ကမ္မာတပါး နာနာက္ခတိက ကမ္မာပစ္စည်း။ ရုပ်အာဟာရပစ္စည်း။ ရူပီဝိတိ၌၍ယပစ္စည်းပါးတို့သည်။ပါ။ “နဟေတုပစ္စယာ။ပါ။ နှုပ်နိသယယပစ္စယာ နပစ္စဘဇာတေ တက္က”။၏။

နာသေဝန် အသက၌။ ကိုးပါးတွေ့န်းမရှိ။ ။နာသေဝနတွေ့လည်းမရှိ။ အလွတ်လည်းမရှိ။ ။ပစ္စဘဇာတပစ္စည်း။ မဂ္ဂါန္တရိုလ်အားတပ်နေသာ မဂ္ဂါန္တရိုလ်နား၊ ဝိပါက်စိတ်ဆတ္တို့သအား တပ်သော မလဝ နာနာက္ခတိက ကမ္မာတပါး နာနာက္ခတိက ကမ္မာပစ္စည်း။ ရုပ်အာဟာရပစ္စည်း။ ရူပီဝိတိ၌၍ယပစ္စည်း။ ဤပစ္စည်းလေးပါးတို့သည်။ပါ။ “နဟေတုပစ္စယာ။ပါ။ နှုပ်နိသယယပစ္စယာ နာသေဝန် ပွဲ”။၏။

နကမ္မ အသက၌။ ကိုးပါးတွေ့န်းမရှိ။ ။မဂ္ဂါန္တရိုလ်အားတပ်သော မဂ္ဂါန္တရိုလ်နား၊ ဝိပါက်ဆတ္တို့သအား တပ်သော မလဝ နာနာက္ခတိက ကမ္မာမှ တပါး နာနာက္ခတိက ကမ္မာပစ္စည်း။ နကမ္မတွေ့န်း။ “နဟေတုပစ္စယာ။ပါ။ နှုပ်နိသယယပစ္စယာ ကမ္မာဒွေ့။၏။ ။အလွတ်မရှိ။ ။ပစ္စဘဇာတပစ္စည်း။ ရုပ်အာဟာရပစ္စည်း။ ရူပီဝိတိ၌၍ယပစ္စည်း။ ဤပစ္စည်းသုံးပါး။ပါ။ “နဟေတုပစ္စယာ။ပါ။ နှုပ်နိသယယပစ္စယာ နကမ္မ ပွဲ”။၏။

နဝိပါက အသက၌။ ကိုးပါးတွေ့န်းမရှိ။ ။နဝိပါကတွေ့လည်းမရှိ။ အလွတ်လည်းမရှိ။ ။ပစ္စဘဇာတပစ္စည်း။ ။မဂ္ဂါန္တရိုလ်အားတပ်သော မဂ္ဂါန္တရိုလ်နား၊ ဝိပါက်စိတ်ဆတ္တို့သအားတပ်သော မလဝ နာနာက္ခတိက ကမ္မာတပါး နာနာက္ခတိက ကမ္မာပစ္စည်း။ ရုပ်အာဟာရပစ္စည်း။ ရူပီဝိတိ၌၍ယပစ္စည်း။ ဤပစ္စည်းလေးပါးတို့လည်း။ပါ။ “နဟေတုပစ္စယာ။ပါ။ နှုပ်နိသယယပစ္စယာ နဝိပါက ပွဲ”။၏။

၂၆၆

တိကာပဋ္ဌာန်း အရကောက်

နအာဟာရ ဒသကျိုး။ ကိုပါးတွန်းမရှိ။ ။ရုပ်အာဟာရပစ္စည်း၊ နအာဟာရ<sup>၁</sup>  
တွန်း။ နဟေတူပစ္စယာ။ပါ။ နှုပနိသုယပစ္စယာ အာဟာရပေါ် ကော်”။၏။ ။  
အလွတ်မရှိ။ ။ပစ္စာလာတပစ္စည်း။ မဂ္ဂနှစ်ရဖိုလ်အားတပ်သော မင်စေတနာ၊  
ဝိပါက်စိတ္ထီးသအား တပ်သော ဗလဝ နာနာက္ခတိက ကမ္မမှုတပါး  
နာနာက္ခတိက ကမ္မပစ္စည်း။ ရူပလီပိတ္ထိနှုန်းယပစ္စည်း။ ၍၅၂ပစ္စည်းသုံးပါး။ပါ။  
“နဟေတူပစ္စယာ။ပါ။ နှုန်းသာယပ္ပယာ နအာဟာရပေါ် ပွဲ”၏။

နက္ခိုယ ဒသကျိုး။ ကိုပါးတွန်းမရှိ။ ။ရူပလီပိတ္ထိနှုန်းယပစ္စည်း၊ နက္ခိုယ  
တွန်း။ “နဟေတူပစ္စယာ။ပါ။ နှုပနိသုယပစ္စယာ ကျိုယ် ကော်”၏။  
အလွတ်မရှိ။ ။ပစ္စာလာတပစ္စည်း။ မဂ္ဂနှစ်ရဖိုလ်အားတပ်သော မင်စေတနာ၊  
ဝိပါက်ဆတ္ထီးသအား တပ်သော ဗလဝ နာနာက္ခတိက ကမ္မမှုတပါးနာနာက္ခတိက  
ကမ္မပစ္စည်း။ ရုပ်အာဟာရပစ္စည်း။ ၍၅၃ပစ္စည်းသုံးပါး။ပါ။ “နဟေတူပစ္စယာ။ပါ။ န  
ဥပနိသုယပစ္စယာ နက္ခိုယ် ယပ္ပယာ ပွဲ”၏။

နစွဲန ဒသကျိုး။ ကိုပါးတွန်းမရှိ။ ။နစွဲနတွန်းလည်းမရှိ။ ။အလွတ်  
လည်းမရှိ။ ။ပစ္စာလာတပစ္စည်း။ မဂ္ဂနှစ်ရဖိုလ်အားတပ်သော မင်စေတနာ၊  
ဝိပါက်ဆတ္ထီးသအားတပ်သော ဗလဝနာနာက္ခတိက ကမ္မမှုတပါး နာနာက္ခတိက  
ကမ္မပစ္စည်း။ ရုပ်အာဟာရပစ္စည်း။ ရူပလီပိတ္ထိနှုန်းယပစ္စည်း။ ၍၅၄ပစ္စည်း လေးပါးတို့  
သည်။ပါ။ “နဟေတူပစ္စယာ။ပါ။ နှုပနိသုယပစ္စယာ နစွဲန ပွဲ”၏။ ။  
(နမဂ္ဂ၊ နသမှုယုတ္တ ဒသကလည်း အတူတူပင်)။

နဝိယုတ္တ ဒသကျိုး။ ကိုပါးတွန်းမရှိ။ ။ပစ္စာလာတ ဝိယုတ္တပစ္စည်း။  
နဝိယုတ္တတွန်း။ “နဟေတူပစ္စယာ။ပါ။ နှုပနိသုယပစ္စယာ ဝိယုတ္တတ္ထိ  
တိကို”၏။ ။အလွတ်မရှိ။ ။မဂ္ဂနှစ်ရဖိုလ်အားတပ်သော မှန်စေတနာ၊ ဝိပါက်  
ဆတ္ထီးသအားတပ်သော ဗလဝနာနာက္ခတိက ကမ္မမှုတပါး နာနာက္ခတိက ကမ္  
မပစ္စည်း။ ရုပ်အာဟာရပစ္စည်း။ ရူပလီပိတ္ထိနှုန်းယပစ္စည်း သုံးပါးတို့သည်  
ပါ။ “နဟေတူပစ္စယာ။ပါ။ နှုပနိသုယပစ္စယာ နဝိယုတ္တတ္ထိ တိကို”၏။

နောအတ္ထီ ဒသကျိုး။ ကိုပါးတွန်းမရှိ။ ။ပစ္စာလာတတ္ထီး၊ ရုပ်အာဟာ  
ရတ္ထီး၊ ရူပလီပိတ္ထိနှုန်းယတ္ထိပစ္စည်း။ နောအတ္ထီတွန်း။ “နဟေတူပစ္စယာ။ပါ။  
နှုပနိသုယပစ္စယာ အတ္ထီယာ ပွဲ”၏။၏။ ။အလွတ်မရှိ။ ။မဂ္ဂနှစ်ရဖိုလ်အား  
တပ်သော မင်စေတနာ ဝိပါက်ဆတ္ထီးသအားတပ်သော ဗလဝနာနာက္ခတိကမ္မမှု  
တပါး နာနာက္ခတိက ကမ္မပစ္စည်း။ပါ။ “နဟေတူပစ္စယာ။ပါ။ နှုပနိသုယ  
ပစ္စယာ နောအတ္ထီယာ ဒွဲ”၏။၏။ ။နောနတ္ထီး၊ နောဝိဂတ္တီး။ “နောနတ္ထီး  
ယာ ပွဲ၊ နောဝိဂတ္တီတော် ပွဲ”၏။၏။ “နောအဝိဂတ္တီတော် ဒွဲ”၏။၏။ ။ဒသက

ပဉာဏ်ပုဂ္ဂနိက ဒ္ဓါဒသကသချုပ်ပုဂ္ဂ

၅၆၃

ပြီး၏။ (နဟေတူပူ။ နှုပနိသယ နပုရေဇာတ တိုင်အောင်တည်လည်း  
မထူးပြီ)။

### ဒ္ဓါဒသကသချုပ်ပုဂ္ဂ

နဟေတူပူ။ နပုရေဇာတ နပစ္စ ဘာတမူ နာသေဝန ဒ္ဓါဒသက၌။ တဆုံး  
တပစ္စည်းတွေန်းမရှိ။ ၍။ နာသေဝနတွေန်းလည်းမရှိ။ ၍။ အလွှဲတ်လည်းမရှိ။ ၍။  
မဂ္ဂနှုန်ရဖိုလ်အားတပ်သော မဂ္ဂစေတနာ၊ ဝိပါက်ဆတ္တိ သအားတပ်သော ဗလဝ  
နာနာက္ခဏီက ကမ္မုမှုတပါး၊ နာနာက္ခဏီက ကမ္မုပစ္စည်း။ ရုပ်အာဟာရပစ္စည်း။  
ရုပ်ဝိပိုဒ်နှုန်းပစ္စည်း။ “နဟေတူပုဂ္ဂယာ။ ပူ။ နပုစ္စဘာတပစ္စယာ နာသေဝနေ  
တို့”။ ၏။

နကမ္မ ဒ္ဓါဒသက၌။ တဆုံးတပါးတွေန်းမရှိ။ ၍။ မဂ္ဂနှုန်ရဖိုလ်အားတပ်သော  
မဂ္ဂစေတနာ၊ ဝိပါက်ဆတ္တိ သအားတပ်သော ဗလဝနာနာက္ခဏီက ကမ္မုမှုတပါး၊  
နာနာက္ခဏီက ကမ္မုပစ္စည်း။ နကမ္မတွေန်း။ ၍။ “နဟေတူပုဂ္ဂယာ။ ပူ။ နပုစ္စဘာတ  
ပစ္စယာ ကမ္မု ဒွေး”၏။ ၍။ ရုပ်အာဟာရပစ္စည်း။ ရုပ်ဝိပိုဒ်နှုန်းပစ္စည်း။  
“နဟေတူပုဂ္ဂယာ။ ပူ။ နပုစ္စဘာတပစ္စယာ နကမ္မု ကော်”၏။

နဝိပါက ဒ္ဓါဒသက၌။ တဆုံးတပါးတွေန်းမရှိ။ ၍။ နဝိပါကတွေန်းလည်းမရှိ။ ၍။  
အလွှဲတ်လည်းမရှိ။ ၍။ မဂ္ဂနှုန်ရဖိုလ်အားတပ်သော မဂ္ဂစေတနာ၊ ဝိပါက်  
ဆတ္တိ သအားတပ်သော ဗလဝနာနာက္ခဏီက ကမ္မုမှုမှုပါး၊ နာနာက္ခဏီက ကမ္မု  
ပစ္စည်း။ ရုပ်အာဟာရပစ္စည်း။ ရုပ်ဝိပိုဒ်နှုန်းပစ္စည်း။ “ဟေတူပုဂ္ဂယာ။ ပူ။  
နပုစ္စဘာတပစ္စယာ နလုံးကော်တို့”။ ၏။

နအာဟာရ ဒ္ဓါဒသက၌။ တဆုံးတပါးတွေန်းမရှိ။ ၍။ ရုပ်အာဟာရပစ္စည်း။  
နအာဟာရတွေန်း။ “နဟေတူပုဂ္ဂယာ။ ပူ။ နပုစ္စဘာတပစ္စယာ အာဟာရေ ကော်”။  
၏။ ၍။ အလွှဲတ်မရှိ။ ၍။ မဂ္ဂနှုန်ရဖိုလ်အားတပ်သော မဂ္ဂစေတနာ၊ ဝိပါက်  
ဆတ္တိ သအားတပ်သော ဗလဝနာနာက္ခဏီက ကမ္မုမှုမှုပါး၊ နာနာက္ခဏီက ကမ္မု  
ပစ္စည်း။ ရုပ်ဝိပိုဒ်နှုန်းပစ္စည်း။ “နဟေတူပုဂ္ဂယာ။ ပူ။ နပုစ္စဘာတပစ္စယာ  
နအာဟာရေ တို့”။ ၏။

နက္ခဏီယ ဒ္ဓါဒသက၌။ တဆုံးတပါးတွေန်းမရှိ။ ၍။ ရုပ်ဝိပိုဒ်နှုန်းပစ္စည်း။  
နက္ခဏီယတွေန်း။ “နဟေတူပုဂ္ဂယာ။ ပူ။ နပုစ္စဘာတပစ္စယာ က္ခဏီယ ကော်”။  
၏။ အလွှဲတ်မရှိ။ ၍။ မဂ္ဂနှုန်ရဖိုလ်အားတပ်သော မဂ္ဂစေတနာ၊ ဝိပါက်ဆတ္တိ သ  
အားတပ်သော ဗလဝနာနာက္ခဏီက ကမ္မုမှုမှုပါး၊ နာနာက္ခဏီက ကမ္မုပစ္စည်း။  
ရုပ်အာဟာရပစ္စည်း။ “နဟေတူပုဂ္ဂယာ။ ပူ။ နပုစ္စဘာတပစ္စယာ နက္ခဏီယ  
တို့”။ ၏။

၅၇၈

တိကပဋ္ဌသုဒ္ဓနာဂါရီ

နဝါရာန ဒ္ဓိဒေသကျိုး တဆုံးလုပ်ပါတွန်းမရှိ။ ။နဝါရာန တွန်းလည်းမရှိ။ ။  
မာစုပ်အညှီးမရှိ။ မျိုးနေခြင်းအားတပ်သော မင်္ဂလာတနာ၊ ဝိပါက်  
ဘဏ္ဍားသားတပ်ဒေသ အသဝနာနဲ့ကျော်ကျော်ကျော်ကပါး နာနာကျော်က  
ကမ္မပစ္စည်း။ ရုပ်အားသရပစ္စည်း။ ရူပေါ်ဝိတိနှိမ်ယပစ္စည်း။ “နဟေတုပစ္စယာ။  
ပ။ နပစ္စသာတုပစ္စယာ နဝါရာန တိကိုပါ။ နမရေးတိကိုပါ။ နသမယုတော်  
တိကိုပါ။ နပိပုံယူဇော် တိကိုပါ။ နနောန္တိယာ တိကိုပါ။ နနောဝိဂါရီတော် တိကို  
ပါ။ ဤအောက်ပွဲပြီး အတူဘူချည်း။

နနာအား ဒ္ဓိဒေသကျိုး။ တဆုံးပါတွန်းမရှိ။ ။ရူပအာဟာရပစ္စည်း။  
ရူပေါ်ဝိတိနှိမ်ယပစ္စည်း။ နနောအတိတွန်း။ “နဟေတုပစ္စယာ။ပ။ န ပစ္စသာတု  
ပစ္စယာ အတိယာ ကော်”။ ၅၇၁။ အလွတ်မရှိ။ ။မဂ္ဂနှစ်ရို့ဝို့အားတပ်  
သော မင်္ဂလာတနာ၊ ဝိပါက်စိတ်ဆတ္တိုးသအားတပ်သော အလဝ နာနာကျော်က  
ကမ္မမှာပါး နာနာကျော်က ကျော်ပစ္စည်း။ “နဟေတုပစ္စယာ။ပ။ နပစ္စသာတု  
ပစ္စယာ နနာအတိယာ ဒွေ”။ ၅၇၂။ (နနာ အဝိဂါရ ပွဲဒ္ဓိဒေသကလည်းအတူ။ ။  
နဟေတု။ပ။ နသရေဂနတ်အောင်တည်လည်း ပွဲဒ္ဓိဒေသကနှင့်အတူ။)

### စုဒ္ဓသကသချုပ်ဝါရ

နဟေတု။ပ။ နသရေဝန် နကမ္မူ နဝိပါက စုဒ္ဓသကျိုး။ တဆုံးသုံးပါတွန်း  
မရှိ။ ။နဝိပါကတွန်းလည်းမရှိ။ ။အလွတ်လည်းမရှိ။ ။ရုပ်အာဟာရပစ္စည်း။  
ရူပေါ်ဝိတိနှိမ်ယပစ္စည်း။ “နဟေတုပစ္စယာ။ပ။ နကမ္မူပစ္စယာ နဝိပါကော်”။ ၅၇၃။

နအာဟာရ စုဒ္ဓသကျိုး။ တဆုံးသုံးပါတွန်းမရှိ။ ။ရုပ်အာဟာရပစ္စည်း။  
နအာဟာရတွန်း။ “နဟေတုပစ္စယာ။ပ။ နကမ္မူပစ္စယာ အာဟာရေ ကော်”။ ၅၇၄။ ။  
အလွတ်မရှိ။ ။ရူပေါ်ဝိတိနှိမ်ယပစ္စည်း။ “နဟေတုပစ္စယာ။ပ။ နကမ္မူပစ္စယာ  
နအာဟာရေ ကော်”။ ၅၇၅။

နဏ္ဏိယ စုဒ္ဓသကျိုး။ တဆုံးသုံးပါတွန်းမရှိ။ ။ရူပေါ်ဝိတိနှိမ်ယပစ္စည်း  
နဏ္ဏိယတွန်း။ “နဟေတုပစ္စယာ။ပ။ နကမ္မူပစ္စယာ ဏျို့ယေ ကော်”။ ၅၇၆။ ။  
အလွတ်မရှိ။ ။ရုပ်အာဟာရပစ္စည်း။ “နဟေတုပစ္စယာ။ပ။ နကမ္မူပစ္စယာ  
နဏ္ဏိယ ကော်”။ ၅၇၇။

နဟေတု။ပ။ နကမ္မူ နဝါရာန စုဒ္ဓသကျိုး။ တဆုံးသုံးပါတွန်းမရှိ။ ။နဝါရာန  
တွန်းလည်းမရှိ။ ။အလွတ်လည်းမရှိ။ ။ရုပ်အာဟာရပစ္စည်း။ ရူပေါ်ဝိတိနှိမ်ယ  
ပစ္စည်း။ “နဟေတုပစ္စယာ။ပ။ နကမ္မူပစ္စယာ နဝါရာန ကော်”။ ၅၇၈။ [“နမရေး  
ကော်။ နသမယုတော် ကော်” အတူတော်။ ။ရုပ်ပုံယုတော်လည်း ကော်။ အတူတုပ်။

## ပဋိသနပညာတိပါဒ်

၁၆

သောင်သကသရုပ်၁၀၅

နေတေတာ့ပဲ။ နကမ္မာ နိဝါက နအာဟာရမူ [နုဏ္ဏိယကိုထားလီး] နဝါာန။  
 နမဂ္ဂ။ နသမ္မုတ္တာ။ နိပ္ပုယ္တာ။ နောနတိ။ နောဝိကတာ။ သောင့်သက၌ တဆုံး  
 ငါးပါးတွေနှင့်မရှိ။ နစုာန အစရှိသည်တိကား။ အတွန်းလည်းမရှိ။ အလွှတ်လည်း  
 မရှိ။ ။ရှုပေါ်ပိတ်၍ယပစ္စည်း။ ။ “နေတေတာ့ပစ္စယာ။ ပါ။ နအာဟာရပစ္စယာ  
 နစုာန ကော်။ နမရှု ကော်။ နသမ္မုတ္တာတွေ ကော်။ နိပ္ပုယ္တ္တာ ကော်။ နော  
 နတိယာ ကော်။ နောဝိကတေ ကော်”။ ၅။ ။နေတေတာ့ပဲ။ နအာဟာရ နဝါာန  
 နမဂ္ဂ နသမ္မုတ္တာ နိပ္ပုယ္တာ နောနတိမူ နောဝိကတာ ကောင်သက၌။ နှစ်ဆယ်  
 အင့်နှင့် မရှိ။ နောဝိကတေအတွန်းလည်းမရှိ။ အလွှတ်လည်းမရှိ။ ၃၉ပေါ်ပိတ်၍၍  
 ၄၀။ “နေတေတာ့ပစ္စယာ။ ပါ။ နိပ္ပုယ္တ္တာပစ္စယာ နောနတိပစ္စယာ၊ နောဝိကတေ  
 ကော်”။ ။နေတေတာ့ပဲ။ နိဝါက [နအာဟာရကိုထားခဲ့] ။ နုဏ္ဏိယမူ နဝါာန  
 သောင့်သက၌။ တဆုံးငါးပါးတွေနှင့်မရှိနတွန်းလည်းမရှိ။ အလွှတ်လည်းမရှိ။ ။  
 ရုပ်အာဟာရပစ္စည်း။ “နေတေတာ့ပစ္စယာ။ ပါ။ နိဝါကပစ္စယာ နုဏ္ဏိယပစ္စယာ  
 နစုာန ကော်”။ ။(နမဂ္ဂ။ နသမ္မုတ္တာ။ နိပ္ပုယ္တ္တာ။ နောနတိ။ နောဝိကတာ။  
 သောင့်သကလည်းအတူတူပင်။ ။နေတေတာ့ပဲ။ နိပ္ပုယ္တ္တာ။ နောနတိ တိုင်အောင်  
 တည်၍။ နောဝိကတေထည့်လည်း အတူတူ။ ရုပ်အာဟာရ တပစ္စည်းပင်ရသည်။  
 ကော်။ ။နေတေတာ့မှလက်။ ။နိုင်တံ့။ ။နေတေတာ့မှတဗို့ သေချာအောင်  
 တွန်းလေ။ နေတေတာ့မှုကိုလေ လာလျှင်မထွေးလုပ်းပါ) ။

କେବାଟୀ

နောအတ္ထိမှု၏ ဆုံးပေါ်ခဲ့ပဲ။ ။နောအတ္ထိမှု နောတ္ထိကျော်။ ဂောတ္ထပစည်းမှ  
တပါး သဟလာတတ္ထိ၊ ပုံရေဇာတတ္ထိ၊ ပစ္စာဇာတတ္ထိ၊ အာဟာရတ္ထိ၊ လူ၌ယတ္ထိ  
စစ်ည်း။ ၍၍တရားတ္ထိသည် နောတ္ထပစည်းသာတပ်၍။ နောအတ္ထိပစည်းမှတပ်  
သောကြောင့် နောအတ္ထိပစည်းတွန်း။ အနုလောမပစ္စိကြုံ။ “အတ္ထိပစ္စယာ  
နောတ္ထယာ တောရသ”။၏။ ၍၅ဟောတ္ထတွန်းမရှိ။ သမ္မတယတ္ထခန္ဓာ သဟိတ်စတ္တာ  
ရုပ်၊ သဟိတ်ပစ္စိသင့် ကမ္မာဏုပ်အား တပ်သာ ဟိတ်ခြောက်ပါး။ နောအတ္ထိ  
နောတ္ထပစည်းနှစ်ပါးမှတပ်ကြုံ။ထို့ကြောင့် အနှစ်၏။ “အတ္ထိပစ္စယာ ဟောတ္ထ  
ယာ သတ္ထ”။၏။ ၍၆အာရမ္မာဏုရေဇာတ္ထဖူးပါး အလုံးခုံးသော အာရမ္မာ

၁၃၀

တိကပဋ္ဌာန်းအရကောက်

ပစ္စည်း။အနှစ်ရုပ်,ပကတူပန်သယပစ္စည်း။နာနာကွဲကိုက ကမ္မပစ္စည်း။**ဉြုပစ္စည်း**သုံးပါး။ပါ။“နောအတ္ထီပစ္စယာ နဟေတုယာ နဝ”။၏။

**နောအတ္ထီမူ နာရမ္မက ဒုက္ခာ။** သယလာတတ္ထီ, ဝဏ္ဏပူရေဇာတတ္ထီ, ပစ္စာလာတတ္ထီ, ရုပ်အာဟာရထို, ရုပ်လိုပိတ်၏၌၍ ယတ္ထီ။**ဉြုတရားတို့သည်** နာရမ္မကဗျာပစ္စည်းသာတပ်၍ နောအတ္ထီပစ္စည်းမတပ်သောကြောင့်” နောအတ္ထီတွေန်း။ အနုလောမပစ္စနိုင်။“အတ္ထီပစ္စယာ နာရမ္မကော တေရသ”။၏။ ။အာရမ္မက ပုဂ္ဂရဇာတမှတပါး အာရမ္မကဗျာပစ္စည်း။**ဉြုတရားတို့သည်** နောအတ္ထီပစ္စည်းသာတပ်၍။**နာရမ္မက**ပစ္စည်းမတပ်။ နာရမ္မကတွေန်း။ “နောအတ္ထီပစ္စယာ အာရမ္မကော နဝ”။၏။ ။  
အလုံးစုံသောအာရမ္မကဗျာရေဇာတပစ္စည်း။**ဉြုတရားတို့သည်** နောအတ္ထီနာရမ္မကနှစ်ပါးမတပ်ကုန်။အနုလုံ့။“အတ္ထီပစ္စယာ အာရမ္မကော တိကို”။၏။ ။အနှစ်ရုပ်,ပကတူပန်သယပစ္စည်း။ နာနာကွဲကိုက ကမ္မပစ္စည်း။ ပစ္စနိုင်။“နောအတ္ထီပစ္စယာ နာရမ္မကော နဝ”။၏။

**နောအတ္ထီမူ နာခိပတီ ဒုက္ခာ။** သယလာတာခံပတီ ပစ္စည်းမှတပါး သယလာတတ္ထီပစ္စည်း။ အလေးအမြတ် ပြုတတ်သော လောဘမူရှစ်ခုအား တပ်သောအလေးအမြတ် ပြုအပ်သော ပစ္စပြန်နိုင်ရုပ်အငြာရသမှတပါး ပုဂ္ဂရဇာတတ္ထီပစ္စည်း။ ပစ္စာတာတတ္ထီ, အာဟာရထို, လူ၌၍ယတ္ထီပစ္စည်း။ နောအတ္ထီတွေန်း။ အနုလောမပစ္စနိုင်။“အတ္ထီပစ္စယာ နာခိပတီယာ တေရသ”။၏။

အလေးအမြတ်ပြုတတ်သော လောဘမူရှစ်ခုအားတပ်သော အလေးအမြတ်ပြုအပ်သော ပစ္စပြန်နိုင်ပုံရုပ် အငြာရသမှတပါး အာရမ္မကဗျာခံပတီ ပစ္စည်း။ နာခိပတီတွေန်း။“နောအတ္ထီပစ္စယာ အခိပတီယာ သတ္တာ”။၏။

အလုံးစုံသော သယလာတာခံပတီပစ္စည်း။ အလေးအမြတ် ပြုတတ်သော လောဘမူရှစ်ခုအားတပ်သော အလေးအမြတ်ပြုအပ်သော လူ၌၍ပြုတတ်သောပစ္စပြန်နိုင်ပုံရုပ် အငြာရသဟုဆိုအပ်သော အာရမ္မကဗျာခံပတီပစ္စည်း။**ဉြုတရားတို့သည်** နောအတ္ထီနာခိပတီပစ္စည်းနှစ်ပါးမတပ်ကုန်။ အနုလုံ့။“အတ္ထီပစ္စယာ အခိပတီယာ အငြာ”။၏။

အာရမ္မကဗျာရေဇာတာခံပတီမှတပါး အလုံးစုံသောအာရမ္မကဗျာပစ္စည်း။ အနှစ်ရုပ်,ပကတူပန်သယပစ္စည်း။ နာနာကွဲကိုက ကမ္မပစ္စည်း။**ဉြုပစ္စည်း**သုံးပါး။“နောအတ္ထီပစ္စယာ နာခိပတီယာ နဝ”။၏။

(**ဉြုပည်းကိုမြှုပ်အကုန်တွေန်းလေ။** ပစ္စနိုင်မှာအနုလောမပစ္စနိုင်ကို  
စဉ်၍တွေန်းလေ။ ထို့နောင်ပစ္စနိုင်ယာနုလောမကို တွေန်းလေ။ ။အနုလုံ  
အလုံတဲ့။ **ဉြုတွေန်းနည်းကို ဆင်ခြင်၍** တွေန်းလေ။ ။ပစ္စနိုင်အရကိုသာ  
ဆိုပေါ့)။

## ပဉာဂါရ အနုလောမ ပစ္စနိက ဒုကသချုံးဝါရ ၅၃၁

“နောအတ္ထိပစ္စယာ နာနန္တရေ နဝ”အရကား အာရမ္မာကဗ္ဗေဇာတုမှတပါး အာရမ္မာကဗ္ဗေဇာတ္ထည်း။ မဂ္ဂါနန္တရဖိုလ်အားတပ်သော မဂ္ဂစေတနာမှတပါး ပကတူပနိသယပစ္စည်း။ မဂ္ဂါနန္တရဖိုလ်အားတုံးသာ မဂ္ဂစေတနာမှတပါး နာနာကွဲကိုက ကမ္မာပစ္စည်း။ ဤပစ္စည်းသုံးပါး။ နဝ။၏။

(“နောအတ္ထိပစ္စယာ နသဟောတေ နဝ၊ နအည်မညေ နဝ၊ နနိသယ နဝ” အတူတူပင်)။

နောအတ္ထိပစ္စယာ နာပနိသယ ၄၇”။ ၏။ အရကား မဂ္ဂါနန္တရဖိုလ်အားတပ်သော မဂ္ဂစေတနာ၊ ပိပါက်ဆတ္တိ သအားတပ်သော ဗလဝ နာနာကွဲကိုကကမ္မာမှတပါး နာနာကွဲကိုကကမ္မာပစ္စည်း။ ၄၆။၏။

“နောအတ္ထိပစ္စယာ။ပါ။ နနိသယပစ္စယာ နပုရေဇာတေ နဝ”အရကား မဂ္ဂါနန္တရဖိုလ်အားတပ်သော မဂ္ဂစေတနာ၊ ပိပါက်ဆတ္တိ သအားတပ်သော ဗလဝ နာနာကွဲကိုကကမ္မာမှတပါး ပကတူပနိသယပစ္စည်း။ နာနာကွဲကိုကကမ္မာပစ္စည်း။ နဝ။၏။

“နကမ္မာ နဝ”။ ၏။ အရကား မဂ္ဂါနန္တရဖိုလ်အား တပ်သော မဂ္ဂစေတနာ၊ ပိပါက်ဆတ္တိ သအားတပ်သော ဗလဝနာနာကွဲကိုကကမ္မာမှတပါး ပကတူပနိသယပစ္စည်း။ နဝ။၏။

(“နပိပါကေ နဝ”။ နပုရေဇာတကအတိုင်း။ နောအပိုကတတိုင်းအောင် အတူ)။

နောအတ္ထိပစ္စယာ။ပါ။ နာပနိသယပစ္စယာ နပုရေဇာတေ ၄၆”။ ၏။ အရကား မဂ္ဂါနန္တရဖိုလ်အားတပ်သော မဂ္ဂစေတနာ၊ ပိပါက်ဆတ္တိ သအားတပ်သော ဗလဝ နာနာကွဲကိုကကမ္မာမှတပါး နာနာကွဲကိုကကမ္မာပစ္စည်း။ ၄၇”။ ၏။ ။(နောအတ္ထိမှုကုန်အောင် ဤနာနာကွဲကိုက ကမ္မာချဉ်းပင်။ သချုံးလည်း “၄၇”သာထွက်သည်။ ။နောနတ္ထိ နောအပိုကတမူလည်း လွယ်ပြီ။ နောအပိုကတမူလည်း နောအတ္ထိမူအတိုင်းပင် မထူးပြီ)။ ။ပစ္စည်း ပစ္စနိက် ပြီး၏။

## ပဉာဂါရ

### အနုလောမ ပစ္စနိက ဒုကသချုံးဝါရ

ပစ္စည်း ပစ္စနိက်ကို ဟာတေတာ်မူသည်၏ အခြားမျိုး။ ပစ္စည်းအနုလောမ ပစ္စနိက်ကို ဟောတေတာ်မူ၏။ ကို...၌ တုံးထော်လည်း ဟောတူပစ္စည်း၏ အနုလောမ ပစ္စနိက် အစရှိသော အားဖြင့် နှစ်ဆဲလေးပါး အပြားရှိ၏။ ထို...တွင် ဟောကု

၁၃၂

## တိကပဋ္ဌန်း အရကောက်

ပစ္စည်း၏ အနုလောမ ပစ္စနိက်ကို ရှေးဦးစွာ ဟောတော်မူ၏။ ထို....၌ တုံးသော်  
လည်း ခုက, ယဉ်နာအားဖြင့် နှစ်ပါးအပြားရှု၏။ ထို....တွင် ခုကကို ရှေးဦးစွာ  
ဟောတော်မူ၏။ ထို....၌ တုံးသော်လည်း ဟောတူမ နာရမ္မဏေခုက အရှုံးသော  
အားဖြင့် တဆဲကိုပါးအပြားရှု၏။ ။(သဟဇာတ, နိသာ, အတိ, အဝိဂတ  
ဤလေးပစ္စည်းကျို့သည်)။ ။ထို....တွင် ဟောတူမ နာရမ္မဏေခုကကို ရှေးဦးစွာ  
ဟောတော်မူ၏။

### ဟောတူ နာရမ္မဏေ

ထို....၌ ဟောတူပစ္စည်းမှုတပါး အလုံးစုံသော သဟဇာတပစ္စည်း။ အနှစ်ရှုပ,  
ပကတူပနိသာယယပစ္စည်း။ ဝတ္ထုပူရေဇာတပစ္စည်း။ ပစ္စာဇာတပစ္စည်း။ နာနာက္ခ  
ကိုကာမူပစ္စည်း။ ရုပ်အာဟာရပစ္စည်း။ ရူပိုဝိတိ၌၍ယယပစ္စည်း။ ဤပစ္စည်း  
ခုနှစ်ပါးတို့သည် နာရမ္မဏေပစ္စည်းသာတပ်၍ ဟောတူပစ္စည်းမတပ်သောငြောင်  
ဟောတူပစ္စည်းတော်၏၍ စင်ကုန်၏။ ထိုငြောင်း ပစ္စနိက်၍။ “နဟောတူပစ္စယာ  
နာရမ္မဏေ ပန္တရသ”။၏။

ဟောတူပစ္စည်းသာတပ်၍ နာရမ္မဏေပစ္စည်း မတပ်သော တရားကားမရှိ။ ထို  
ကြောင်း အနုလုံး၌။ “ဟောတူပစ္စယာ အာရမ္မဏေ” အစရှိသည်ဖြင့် မဟောရ<sup>၁</sup>  
သတည်း။

အလုံးစုံသော အာရမ္မဏေပစ္စည်း။ ဤတရားတို့သည်။ ဟောတူ နာရမ္မဏေပစ္စည်း  
နှစ်ပါး မတပ်ကုန်။ ထိုငြောင်း ပစ္စနိယာနုလောမ၌ “နဟောတူပစ္စယာ  
အာရမ္မဏေ နံ”။၏။

အလုံးစုံသော ဟောတူပစ္စည်း။ ဤတရားတို့သည် ဟောတူ နာရမ္မဏေပစ္စည်း  
နှစ်ပါးတပ်ကုန်၏။ ထိုငြောင်း ဤ အနုလောမပစ္စနိက်၍။ “ဟောတူပစ္စယာ  
နာရမ္မဏေ သတ္တာ”။၏။

### ဟောတူ နာမိပတိ

ဟောတူမ နာမိပတိ၌ကြုံ။ အာရမ္မဏေမိပတိမှုတပါး အာရမ္မဏေပစ္စည်း။ ဟောတူ  
ပစ္စည်း၊ သဟဇာတာမိပတိပစ္စည်းမှုတပါး အလုံးစုံသော သဟဇာတပစ္စည်း။  
အနှစ်ရှုပ, ပကတူပနိသာယယပစ္စည်း။ ဝတ္ထုပူရေဇာတပစ္စည်း။ ပစ္စာဇာတပစ္စည်း။  
နာနာက္ခကိုက ကမ္မပစ္စည်း။ ရုပ်အာဟာရပစ္စည်း။ ရူပိုဝိတိ၌၍ယယပစ္စည်း။ ဤ  
ပစ္စည်း ရှုစ်ပါးတို့သည်။ နာမိပတိပစ္စည်းသာတပ်၍ ဟောတူပစ္စည်း မတပ်သော  
ကြောင်း ဟောတူပစ္စည်းတွေ့၏၍ စင်ကုန်၏။ ထိုငြောင်း ပစ္စနိက်၍။ “နဟောတူ  
ပစ္စယာ နာမိပတိယာ ပန္တရသ”။၏။

## ပ္ပါယဝါရ အနုလောမ ပစ္စနိက ဒုကသချို့ဝါရ

၁၃၃

သမုပ္ပါတ္တခန္ဓာ၊ သာဓိပတီစိတ္တဇရပ်အားတပ်သော ဂီမံသာဓိပတီ။ ဤ  
တရားတို့သည် ဟေတုပစ္စည်းသာတပ်၍ နာဓိပတီပစ္စည်း မတပ်သောကြောင့်  
နာဓိပတီပစ္စည်းတွေနဲ့။ ထိုကြောင့် အနုလုံး။ “ဟေတုပစ္စယာ အဓိပတီယာ  
စတ္တာရီ”။၏။

ဂီမံသာဓိပတီမှတပါး သဟာမာတာဓိပတီပစ္စည်း။ အာရမ့်ကားဓိပတီပစ္စည်း။  
ဤတရားတို့သည် ဟေတု နာဓိပတီပစ္စည်း ရှစ်ပါးမတပ်ကုန်။ ထိုကြောင့် ပစ္စ  
နယာနုလောမ၌။ “နဟေတုပစ္စယာ အဓိပတီယာ သတ္တာ”။၏။

ဂီမံသာဓိပတီမှတပါး ဟေတုပစ္စည်း။ ဤတရားတို့သည်။ပါ။ ဤအနုလောမ<sup>၂</sup>  
ပစ္စနိကုန်။ “ဟေတုပစ္စယာ နာဓိပတီယာ သတ္တာ”။၏။

### ဟေတု နာနှစ်ရ

ဟေတုမူ နာနှစ်ရ၏။ အလုံးစုံသော အာရမ့်ကာပစ္စည်း။ ဟေတုပစ္စည်းမှ  
တပါး သဟာမာတာပစ္စည်း။ မဂ္ဂနှစ်ရဖိုလ်အားတပ်သော မဂ္ဂစေတနာမှတပါး  
ပကတူပနိသယယပစ္စည်း။ ဝတ္ထုပူရေလာတပစ္စည်း။ ပစ္စာလာတပစ္စည်း။ မဂ္ဂနှစ်ရ<sup>၃</sup>  
ဖိုလ်အားတပ်သော မဂ္ဂစေတနာမှတပါး နာနာက္ခက ကမ္မာမစ္စည်း။ ရုပ်အာ  
ဟာရပစ္စည်း။ ရုပ်ခိုင်တို့ယယပစ္စည်း။ ဤပစ္စည်းတရား ရှစ်ပါးတို့သည် နာနှစ်ရ<sup>၄</sup>  
ပစ္စည်းသာ တပ်၍ ဟေတုပစ္စည်းမတပ်။ပါ။ ပစ္စနိကုန်။ “နဟေတုပစ္စယာ  
နာနှစ်ရရ ပရှိရသူ”။၏။

ဟေတုပစ္စည်းသာတပ်၍ နာနှစ်ရပစ္စည်းမတပ်သော တရားကားမရှိ။ ထို  
ကြောင့် အနုလုံး။ “ဟေတုပစ္စယာ အနုနှစ်ရရ” အစျိုးသည်ဖြင့် မဟောရ<sup>၅</sup>  
သတည်း။

အလုံးစုံသော အနုနှစ်ရပစ္စည်း ဤတရားတို့သည် ဟေတု နာနှစ်ရပစ္စည်း  
ရှစ်ပါးမတပ်ကုန်။ ထိုကြောင့် ပစ္စနိယာနုလောမ၌။ “နဟေတုပစ္စယာ အနုနှစ်  
ရရ သတ္တာ”။၏။

အလုံးစုံသော ဟေတုပစ္စည်း။ ဤတရားတို့သည် ဟေတုနာနှစ်ရပစ္စည်းရှစ်ပါး  
တပ်ကုန်၏။ ထိုကြောင့် ဤအနုလောမ ပစ္စနိကုန်။ “ဟေတုပစ္စယာ နာနှစ်ရရ<sup>၆</sup>  
သတ္တာ”။၏။ (ဟေတုမူ နသဟာမာတာ မရ)။

### ဟေတု နာလျမ်း

နာလျမ်း အလုံးစုံသော အာရမ့်ကာပစ္စည်း။ စိတ္တဇရပ်၊ ဟဒယ  
ဝတ္ထုမှတပါး ပဋိသန္ဓကမ္မာရပ်အား တပ်သော ဟေတုပစ္စည်းမှတပါး နာမက္ခနာ

၁၇၄

## တိကပဋ္ဌာန်း အရကောက်

လေးပါး။ ဥပါဒါရှင်အားတပ်သော မဟာဘုတ် လေးပါးဟု ဆိုအပ်သော သဟာဗာတပစွဲည်း။ အနှစ်ရှပ၊ ပကတူပနိသုယပစွဲည်း။ ဝတ္ထုပူရေဇာတ ပစွဲည်း။ ပစွဲဗာတပစွဲည်း။ နာနာက္ခဏီက ကမ္မပစွဲည်း။ ရုပ်အာဟာရ ပစွဲည်း။ ရုပ်စီဝိတိနိယပစွဲည်း။ ဤပစွဲည်းရှင်ပါးတို့သည် နအညမညပစွဲည်းသာ တပ်၍ ဟေတုပစွဲည်းမတပ်။ ဟေတုပစွဲည်းတွေ့။ “နဟေတုပစွဲယာ နအညမည မညာ ကောဒသ”။၏။ ။သမ္မယုတ္တခန္ဓာ ဟဒယဝတ္ထုအားတပ်သော ဟိတ် ခြောက်ပါးပါ။ ဟေတုပစွဲည်းသာတပ်၍ နအညမညပစွဲည်းမတပ်။ နအညမည တွေ့။ အနုလုပ်။ “ဟေတုပစွဲယာ အညမညေ တိကျ”။၏။ ။ဟေတုပစွဲည်းမှ တပါး အညမညပစွဲည်း။ အလွတ်။ “နဟေတုပစွဲယာ အညမညေ တိကျ”။ ။ သဟိတ်စိတ္တဇူပ်၊ ဟဒယဝတ္ထုမှတပါး သဟိတ်ပို့သန္တ ကမ္မဇရုပ်အား တပ်သော ဟိတ်ခြောက်ပါး။ အနုလောမပစွဲနိုက်။ “ဟေတုပစွဲယာ နအညမညေ တိကျ”။၏။ [ နနိသုယ မရ ]။

## ဟေတု နညပနိသုယ

နညပနိသုယ ခုက်။ အာရမ္မဏူပနိသုယမှတပါး။ အလုံးစုံသော အာရမ္မဏ ပစွဲည်း။ ဟေတုပစွဲည်းမှတပါး သဟာဗာတပစွဲည်း။ ဝတ္ထုပူရေဇာတပစွဲည်း။ ပစွဲဗာတပစွဲည်း။ ဝိပါက်ဆိုးသအား တပ်သော ဗလဝ နာနာက္ခဏီက ကမ္မမှတပါး နာနာက္ခဏီက ကမ္မပစွဲည်း၊ ရုပ်အာဟာရပံ့ပစွဲည်း။ ရုပ်စီဝိတိနိယ ပစွဲည်း။ ဤပစွဲည်းခုနှစ်ပါးတို့သည်။၏။ နညပနိသုယ ပစွဲည်းသာတပ်၍။ ဟေတု တွေ့။၏။ ပစွဲနိုက်။ “နဟေတုပစွဲယာ နညပနိသုယေ ပန္တရသ”။ ။ဟေတု ပစွဲည်းသာတပ်၍ နညပနိသုယပစွဲည်း မတပ်သော တရားကူးမရှိ။ ထို့ကြောင့် အနုလုပ်။ “ဟေတုပစွဲယာ ဥပနိသုယေ” အစရိုသည်ဖြင့် မဟောရသတည်း။ ။ အာရမ္မဏူပ်၊ အနှစ်ရှပ၊ ပကတူပနိသုယပစွဲည်း။ ဟေတု နညပနိသုယပစွဲည်း နှစ်ပါးမတပ်ကုန်။ ထို့ကြောင့် ပစွဲနိယာနုလောမ၍။ “နဟေတုပစွဲယာ ဥပ နိသုယေ န်”။ ။အလုံးစုံသော ဟေတုပစွဲည်း၊ ဤတရားတို့သည် ဟေတု န ညပနိသုယပစွဲည်း နှစ်ပါး တပ်ကုန်၏။ ထို့ကြောင့် ဤ အနုလောမ ပစွဲနိယ်။ “ဟေတုပစွဲယာ နညပနိသုယေ သတ္တ”။၏။

## ဟေတု နပုရေဇာတ

နပုရေဇာတ ခုက်။ အာရမ္မဏူပုရေဇာတမှတပါး အလုံးစုံသော အာရမ္မဏ ပစွဲည်း။ ဟေတုပစွဲည်းမှတပါး။ သဟာဗာတပစွဲည်း။ အနှစ်ရှပ၊ ပကတူပနိသုယ ပစွဲည်း။ ပစွဲဗာတပစွဲည်း။ နာနာက္ခဏီက ကမ္မပစွဲည်း၊ ရုပ်အာဟာရပံ့ပစွဲည်း ရုပ်စီဝိတိနိယပစွဲည်း။ ဤပစွဲည်း ခုနှစ်ပါးတို့သည် နပုရေဇာတ ပစွဲည်းသာ

## ပဋိတေရ အနုလောမ ပစ္စနိက ဒုကသချိုံတိရ

၅၇၂

တပ်၍ ဟေတဲ ပစ္စည်းမတပ်။ ဟေတူတွန်း။ ပစ္စနိက်၍။ “နဟေတုပစ္စယာ နပုရေ  
တာတေ တေရသ”။၏။ ။ဟေတုပစ္စည်းသာတပ်၍ နပုရေဇာတမတပ်သော  
တရားကား မရှိ။ ထို့ကြောင့် အနုလုပ်၍။ “ဟေတုပစ္စယာ ပုရေဇာတေ” အစ  
ရှိသည်ဖြင့် မဟောရသတည်း။ ။အာရမ္မဏပုရေဇာတ၊ ဝတ္ထုပုရေဇာတပစ္စည်း။  
ဤတရားတို့သည် ဟေတဲ နပုရေဇာတပစ္စည်း နှစ်ပါးမတပ်ကုန်။ ထို့ကြောင့်  
ပစ္စနိယာနုလောမ၌။ “နဟေတုပစ္စယာ ပုရေဇာတေ တီကို”။၏။ ။အလုံးစံ  
သော ဟေတုပစ္စည်း။ ဤတရားတို့သည် ဟေတဲ နပုရေဇာတပစ္စည်း နှစ်ပါးတပ်  
ကုန်၏။ ထို့ကြောင့် ဤ အနုလောမပစ္စနိက်၌။ “ဟေတုပစ္စယာ နပုရေဇာတေ  
သတ္တု”။၏။

## ဓယတဲ နပစ္စ ၁၃၁တ

နပစ္စ ၁၃၁တ ရှုက်၍။ အလုံးစံသော အာရမ္မဏပစ္စည်း။ ဟေတုပစ္စည်းမှ  
တပါး သဟဇာတပစ္စည်း။ အနှစ်ရှပ၊ ပကတူပန်ယာပစ္စည်း၊ ဝတ္ထုပုရေဇာတ  
ပစ္စည်း။ နာနာက္ခာကိုက ကမ္မပစ္စည်း။၍ပ်အာဟာရပစ္စည်း။ ရုပ်ခိုင်တို့ကိုယာပစ္စည်း။  
ဟေတူတွန်း။ ပစ္စနိက်၍။ “နဟေတုပစ္စယာ နပစ္စ ၁၃၁တေ ပန္တရသ”။၏။ ။  
ဟေတုပစ္စည်းသာတပ်၍။ နပစ္စ ၁၃၁တပစ္စည်း မတပ်သော တရားကား မရှိ။  
ထို့ကြောင့် အနုလုပ်းပါ။ မမဟာရသတည်း။ ။ပစ္စ ၁၃၁တပစ္စည်းအလွှုပ်။  
“နဟေတုပစ္စမှာ ပစ္စ ၁၃၁တေ တီကို”။၏။ ။အလုံးစံသော ဟေတုပစ္စည်း။  
ဤတရားတို့သည် ဟေတဲ နပစ္စ ၁၃၁တ ပစ္စည်းတပ်ကုန်၏။ ။ထို့ကြောင့်  
အနုလောမ ပစ္စနိက်၌။ “ဟေတုပစ္စယာ နပစ္စ ၁၃၁တေ သတ္တု”။၏။

## ဓယတဲ နာသေဝန

နာသေဝန ရှုက်၍။ အလုံးစံသော အာရမ္မဏပစ္စည်း။ ဟေတုပစ္စည်းမှတပါး  
သဟဇာတပစ္စည်း အာသေဝနပစ္စည်းမှတပါး အနှစ်ရှပ၊ ပကတူပန်ယာယ  
ပစ္စည်း။ ဝတ္ထုပုရေဇာတပစ္စည်း။ ပစ္စ ၁၃၁တပစ္စည်း။ နာနာက္ခာကိုက ကမ္မပစ္စည်း။  
ရုပ်အာဟာရပစ္စည်း။ ရုပ်ခိုင်တို့ကိုယာပစ္စည်း။ ဤတရားရှစ်ပါးတို့သည် နာသေဝန  
ပစ္စည်းသာတပ်၍။ ဟေတုပစ္စည်း မတပ်သောကြောင့် ဟေတုပစ္စည်းတွန်းရှု  
စင်ကုန်၏။ ထို့ကြောင့် ပစ္စနိက်၌။ “နဟေတုပစ္စယာ နာသေဝန ပန္တရသ”။  
၏။ ။နာသေဝန တွန်းမရှိ။ ထို့ကြောင့် အနုလုပ်းပါ။ မမဟာရသတည်း။ ။  
အလုံးစံသော အာသေဝန ပစ္စည်း။ အလွတ်။ “နဟေတုပစ္စယာ အာသေဝန  
တီကို”။၏။ ။အလုံးစံသော ဟေတုပစ္စည်း။ ဤတရားတို့သည် ဤအနုလောမ  
ပစ္စနိက်၌။ “ဟေတုပစ္စယာ နာသေဝန သတ္တု”။၏။

ဟေတု နကဗ္ဗ

နကဗ္ဗ ခုက္ခာ။ အလုံးစုံသော အာရမ္မဏပစ္စည်း။ ဟေတုပစ္စည်း၊ သဟဇာတကမ္မပစ္စည်းမှတပါး သဟဇာတပစ္စည်း။ မဂ္ဂနှစ်ရို့လ်အားတပ်သော မဂ္ဂစေတနာ၊ ဝိပါက်ဆွဲ့သ အားတပ်သော ဗလဝနာနာက္ခာက ကမ္မမှတပါးအနှစ်ရှုပ်၊ ပကဗ္ဗပန်းသယယပစ္စည်း ဝတ္ထုပူရေဇာတပစ္စည်း။ ပစ္စာဇာကပစ္စည်း။ ရုပ်အာဟာရပစ္စည်း။ ရူပ်စိတ်တို့ယယပစ္စည်း။ ဟေတုတွန်း။ “နဟေတုပစ္စယာ နကမ္မမှော်ပန္တရသ”။၏။ ။နကမ္မတွန်း မရှိ။ ။သယားသ ကမ္မပစ္စည်းနာနာက္ခာက ကမ္မပစ္စည်း။ ဉြတ်ရားတို့သည်။ အလူတ်။ “နဟေတုပစ္စယာ ကမ္မသတ္တ”။၏။ ။အလုံးစုံသော ဟေတုပစ္စည်း။ ဉြတ်ရားတို့သည် ဟေတုနကမ္မပစ္စည်းနှစ်ပါးတပ်ကုန်၏။ ။ထိုကြောင့် အနုလေသဗ္ဗန်းကျိုး။ “ဟေတုပစ္စယာ နကမ္မသတ္တ”။၏။

ဟေတု နဝိပါက

ဟေတုမူ နဝိပါကဓက၍။ အလုံးစုံသော အာရမ္မဏပစ္စည်း။ အချင်းချင်းအားငြင်း၊ အချင်းချင်းနာမက္ခာနှုံး၊ စီတ္ထဇရုံအားငြင်းတပ်သော ဟေတုပစ္စည်းမှတပါး ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်၊ ကြိယာ နာမက္ခာနာလေးပါး။ အချင်းချင်းအားငြင်း၊ ဥပါဒ်ရုပ်အားငြင်းတပ်သော မဟာ့ဘုရားလေးပါး။ ပဉာဏ်ကာရ ပဋိသန္ဓာနာမက္ခာနာအားတပ်သော ဟဒယဝတ္ထုဟု ဆိုအပ်သော သယားသပစ္စည်း။ အနှစ်ရှုပ်၊ ပကဗ္ဗပန်းသယယပစ္စည်း။ ဝတ္ထုပူရေဇာတပစ္စည်း။ ပစ္စာဇာတပစ္စည်း။ နာနာက္ခာက ကမ္မပစ္စည်း။ ရုပ်အာဟာရပစ္စည်း။ ရူပ်စိတ်တို့ယယပစ္စည်း။ ဉြပစ္စည်းရှုပ်ပါးတို့သည်။။ပ။ ဟေတုတွန်း။ ပစ္စနှစ်။ “နဟေတုပစ္စယာ နဝိပါကေ ပန္တရသ”။၏။ ။သမ္မယုတ္တခန္တာ၊ သဟိတ်စိတ္ထဇရုံ။ သဟိတ်ပဋိသန္ဓာက္ခာကဗုဇ္ဇာရုပ်အားတပ်သော ဝိပါက်ဟိတ်သုံးပါး။ ဉြတ်ရားတို့သည် ဟေတုပစ္စည်းသာတပ်၍။ နဝိပါကပစ္စည်းမတပ်သောကြောင့်။ နဝိပါကပစ္စည်းတွန်း၍ စင်ကုန်၏။ ထိုကြောင့် အနုလုံး “ဟေတုပစ္စယာ ဝိပါကေ ကေ”။၏။ ။ ဟေတုပစ္စည်းမှတပါး အလုံးစုံသော ဝိပါကပစ္စည်း။ ဉြတ်ရားတို့သည်။ ဟေတုနဝိပါကပစ္စည်းနှစ်ပါး မတပ်ကုန်။ ထိုကြောင့် ပစ္စနိယာနောမ၍။ “နဟေတုပစ္စယာ ပစ္စည်းနှစ်ပါးတပ်ကုန်၏။ ထိုကြောင့် အနုလုံး “ဟေတုပစ္စယာ ဝိပါကေ ကေ”။၏။ ။သမ္မယုတ္တခန္တာ၊ သဟိတ်စိတ္ထဇရုံအားတပ်သော ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်၊ ကြိယာ ဟိတ်သုံးပါး။ ဉြတ်ရားတို့သည် ဟေတုနဝိပါကပစ္စည်းနှစ်ပါးတပ်ကုန်၏။ ထိုကြောင့် အနုလေသဗ္ဗန်းကျိုး။ “ဟေတုပစ္စယာ နဝိပါကေ သတ္တ”။၏။

## ဟေတု နအာဟာရ

နအာဟာရပုက်။ အလုံးစုံသော အာရမ္မကပစ္စည်း။ ဟေတုပစ္စည်း၊ နာမ်အာဟာရပစ္စည်းမှတပါး အလုံးစုံသော သဟဇာတပစ္စည်း။ အနန္ဒရပ်၊ ပကတူပနိသယယပစ္စည်း။ဝဏ္ဏပုဂ္ဂရဇာတပစ္စည်း။ပစ္စဘဇာတပစ္စည်း။နာနာကွဲက ကမ္မပစ္စည်း၊ ရွှေပဇ္ဇိတိနှိယယပစ္စည်း။ ကြိုပစ္စည်းခုန်ပါးတို့သည် နအာဟာရပစ္စည်းသာတပ်၍ ဟေတုပစ္စည်းမတပ်သောကြောင့်။ပါ။ ပစ္စနိက်။ “နဟေတုပစ္စယာ နအာဟာရပုက်”။၏။။ ဟေတုပစ္စည်းသာတပ်၍ နအာဟာရပစ္စည်းမတပ်သော တရားကားမရှိ။ ထို့ကြောင့် အနုလုံး။ “ဟေတုပစ္စယာ အာဟာရေ စသည်ဖြင့် မဟောရသတည်း။ ။အလုံးစုံသော နာမ်အာဟာရ၊ ရုပ်အာဟာရပစ္စည်း။ ဟေတု နအာဟာရပစ္စည်းနှစ်ပါးမတပ်ကုန်။ ထို့ကြောင့် ပစ္စနိယာနုလောမ၌။ “နဟေတုပစ္စယာ အာဟာရေ သတ္တ”။၏။။ ။အလုံးစုံသော ဟေတုပစ္စည်း။ ကြိုတရားတို့သည် ဟေတု နအာဟာရပစ္စည်းနှစ်ပါးတပ်ကုန်၏။ ထို့ကြောင့် ကြိုအနုလောမပစ္စနိက်။ “ဟေတုပစ္စယာ နအာဟာရေ သတ္တ”။၏။

## ဟေတု နကြိုယ

နကြိုယဒုက်။ အလုံးစုံသော အာရမ္မကပစ္စည်း။ ဟေတုပစ္စည်း၊ သဟဇာတိနှိယယပစ္စည်းမှတပါး သဟဇာတပစ္စည်း။ အနန္ဒရပ်၊ ပကတူပနိသယယပစ္စည်း။ ပုဂ္ဂရဇာတိနှိယယပစ္စည်းမှတပါး ဝဏ္ဏပုဂ္ဂရဇာတပစ္စည်း။ ပစ္စဘဇာတပစ္စည်း။ နာနာကွဲက ကမ္မပစ္စည်း။ ရုပ်အာဟာရပစ္စည်း။ ကြိုတရားတို့သည်။ ဟေတုတွေး။ ပစ္စနိက်။ “နဟေတုပစ္စယာ နကြိုယေ ပန္တရသ”။၏။။ ။သမုပ္ပတ္တခန္ဓာ၊ သဟိတ်စိတ္တဇရုပ်၊ သဟိတ်ပဋိသန္ဓာ ကမ္မဇရုပ်အား တပ်သော အမောဟ၊ ကြိုတရားတို့သည် ဟေတုပစ္စည်းသာတပ်၍။နကြိုယမတပ်။နကြိုယတွေး။ အနုလုံး။ စတ္တာရီ။၏။။ ။အမောဟမှတပါး သဟဇာတိနှိယ၊ ပုဂ္ဂရဇာတိနှိယ၊ ရွှေပဇ္ဇိတိနှိယယပစ္စည်း။ အလုတ်။ ပစ္စနိယာနုလောမ၌။ သတ္တ”။၏။။ ။သမုပ္ပတ္တခန္ဓာ၊ သဟိတ်စိတ္တဇရုပ်၊ သဟိတ်ပဋိသန္ဓာ ကမ္မဇရုပ်အားတပ်သော အမောဟမှတပါး ဟိတ်ငါးပါး။ ဟေတု နကြိုယယပစ္စည်းနှစ်ပါးတပ်ကုန်၏။ ကြိုအနုလောမ ပစ္စနိက်။ “ဟေတုပစ္စယာ နကြိုယေ သတ္တ”။၏။

## ဟေတု နချောန

နစျောန ဓရက်။ အလုံးစုံသော အာရမ္မကပစ္စည်း။ ဟေတုပစ္စည်း၊ ဓရချောနပစ္စည်းမှတပါး သဟဇာတပစ္စည်း။ အနန္ဒရပ်၊ ပကဘူးပန်သယ ပစ္စည်း။

(အကြင်းဆိုမြဲ) ။ ၌ပစ္စည်းရှစ်ပါးတို့သည်။ ဟေတုတွန်း ပစ္စနိက်၍ ပန္နရသဲ။ ၏။ ၂၈၂၁နတ္ထန်းမရှိ။ ၂၉၂၁ပစ္စည်း အလွတ်။ ပစ္စနိယာနုလောမ၍။ သတ္တာ။ ၏။ ၂၇၈၄ခုံသော ဟေတုပစ္စည်း၊ ၌အနုလောမပစ္စနိက်၍။ သတ္တာ။ ၏။

### ဟေတု နမဂ္ဂ

နမဂ္ဂ ခုက္ခာ။ အလုံးစုံသော အာရမူဏပစ္စည်း ဟေတုပစ္စည်း၊ မဂ္ဂပစ္စည်းမှ တပါး သဟဇာတပစ္စည်း။ အနှစ်ရှုပ် ပကတုပနိသုယယပစ္စည်း။ (အကြင်းဆိုမြဲ) ။ ၌ပစ္စည်းရှုပ်ပါး ဟေတုတွန်း။ “နဟေတုပစ္စယာ နမဂ္ဂ ပန္နရသဲ”။ ။ သမ္မယုတ္တခန္ဓာ သဟိတ်စိတ္တဇရုပ်၊ သဟိတ်ပုဂ္ဂိုသန္တာ ကမ္မာရုပ်အားတပ်သော အမောဟာ၊ နမဂ္ဂတ္ထန်း။ အနုလုံး။ စတ္တာရှိ။ ၏။ ။ သမ္မယုတ္တခန္ဓာ သဟိတ် စိတ္တဇရုပ်၊ သဟိတ်ပုဂ္ဂိုသန္တာ ကမ္မာရုပ်အားတပ်သော ပညာမှုတပါး၊ မဂ္ဂရုပ်ပါး။ အလွတ်။ ပစ္စနိယာနုလောမ၍။ သတ္တာ။ ၏။ ။ သမ္မယုတ္တခန္ဓာ သဟိတ်စိတ္တဇရုပ်၊ သဟိတ်ပုဂ္ဂိုသန္တာ ကမ္မာရုပ်အားတပ်သော အမောဟာမှုတပါး ဟိတ်ပါးပါး။ ၌အနုလောမပစ္စနိက်၍။ သတ္တာ။ ၏။

### ဟေတု နသမ္မယုတ္တ

နသမ္မယုတ္တ ခုက္ခာ။ အလုံးစုံသော အာရမူဏပစ္စည်း စိတ္တဇရုပ်၊ ပုဂ္ဂိုသန္တာ ကမ္မာရုပ်အားတပ်သော ဟိတ်မှုတပါး နာမက္ခာနာလေးပါး။ အချင်းချင်းအားငြင်း။ ဥပါဒါရုပ်အားငြင်း တပ်သော မဟာဘုတ်လေးပါး။ အချင်းချင်းအား တပ်သော ဟိတ်မှုတပါး ပဉာဏ်ကာရ ပုဂ္ဂိုသန္တာမက္ခာနာ ဟာပယဝတ္ထုဟုဆိုအပ်သော သဟ ၃၁တပစ္စည်း။ အနှစ်ရှုပ် ပကတုပနိသုယယပစ္စည်း။ (အကြင်းဆိုမြဲ) ။ ၌ပစ္စည်းရှုပ်ပါးတို့သည်။ ဟေတုတွန်း။ ၁၄၄နိက်။ ကောဒသာ။ ၏။ ။ သမ္မယုတ္တခန္ဓာ အားတပ်သော ဟိတ်ခြောက်ပါး။ နသမ္မယုတ္တတ္ထန်း။ အနုလုံး။ တီကို။ ၏။ ဟေတုပစ္စည်းမှုတပါး သမ္မယုတ္တပစ္စည်း။ အလွတ်။ ပစ္စနိယာနုလောမ၍။ တီကို။ ၏။ သဟိတ်စိတ္တဇရုပ်။ သဟိတ်ပုဂ္ဂိုသန္တာ ကမ္မာရုပ်အားတပ်သော ဟိတ်ခြောက်ပါး။ ၌အနုလောမ ပစ္စနိက်၍။ “ဟေတုပစ္စယာ နသမ္မယုတ္တ တီကို”။ ၏။

### ဟေတု နဝိပ္ပယုတ္တ

နဝိပ္ပယုတ္တ ခုက္ခာ။ ဝတ္ထာရမူဏမှုတပါး အာရမူဏပစ္စည်း။ အချင်းချင်း အားတပ်သော ဟိတ်ခြောက်ပါးမှုတပါး နာမက္ခာနာလေးပါး။ အချင်းချင်းအား ငြင်း။ ဥပါဒါရုပ်အားငြင်းတပ်သော မဟာဘုတ်လေးပါးဟုဆိုအပ်သော သဟဇာ ကပစ္စည်း။ အနှစ်ရှုပ် ပကတုပနိသုယယပစ္စည်း။ နာနာက္ခာကို ကမ္မာပစ္စည်း။ ရုပ် အာဟာရပစ္စည်း။ ရုပ်လိုပိတ္တနိယယပစ္စည်း။ ၌ပစ္စည်းခြောက်ပါးတို့သည်။ ဟေတု

## ပဋိတိရ အနုလောမ ပစ္စိက ဒကသချုပ်

၁၇၉

တန်းပစ္စိက်၏နှစ်၏၏။ ။သဟိတ်စိတ္တာရပ်။သဟိတ်ပဋိသန္တ ကမ္မာရပ် အားတပ်သော ဟိတ်ခြောကပါး။ နိပ္ပယုတ္တတ္ထ်း။ အနုလုံး။တိကို၏၏။ ။  
ဟေတုပစ္စိုးမှုတပါး သဟလာတပိပ္ပယုတ္တာ။ ပုဂ္ဂရောတပိပ္ပယုတ္တာ။ ပစ္စာတပိပ္ပယုတ္တပစ္စိုး။ အလွတ်။ ပစ္စိယာနုလောမ၏။ ပုံ။ ၏။ ။သမ္မယုတ္တ ခန္ဓာအားသာတပ်သော ဟိတ်ခြောက်ပါးအရာ။ ၌၍ အနုလောမပစ္စိက်၏။ “ဟေတုပစ္စိယာ နိပ္ပယုတ္တာ တိကို”၏။ ။(နောအထိ၊ နောအပိုက်၊ မရာ။ နော နထိ၊ နောဝိုက်လည်း။ နာနှစ်ရ အတိုင်း)။

### ဟေတု သာမည့် ယဉ်နာ (၉)

ဗုကကို ဟောတော်မူသည်၏ အခြားမျှုံး ယဉ်နာကို ဟောတော်မူ၏။ ထို....၌ တုံးသော်လည်း သာမည့် ယဉ်နာ၊ သဏ္ဌာန်းယမဂ္ဂ ယဉ်နာ၊ သာခိပတိလျှို့ယမဂ္ဂ ယဉ်နာအားဖြင့် သုံးပါးအပြားရှိ၏။ ထို....တွင် သာမည့် ယဉ်နာကို ရှေ့ပြီးစွာ ဟောတော်မူ၏။ ထို....၌ တုံးသော်လည်း အဝိပါက၊ သဝိပါက အားဖြင့်နှစ်ပါး။ ထို....တွင် အဝိပါကကို....၏။ထို ၌ တုံးသော်လည်း သမ္မတ္ထာနိက ယဉ်နာ၊ သအည့်မည့် ယဉ်နာ၊ သအည့်မည့် သမ္မယုတ္တ ယဉ်နာ၊ သပိပ္ပယုတ္တ ယဉ်နာ အားဖြင့် လေးပါးအပြားရှိ၏။ ထို....တွင် သမ္မတ္ထာနိက....၏။

ထို....၌။ သမ္မယုတ္တခွဲ့။ သဟိတ်စိတ္တာရပ် သဟိတ်ပဋိသန္တ ကမ္မာရပ်အား တပ်သောဟိတ်ခြောကပါး။ ၌၍ တရားတို့သည် ဟေတု၊ သဟလာတနိယာ၊ အထို၊ အဝိဂါတ ပစ္စိုးသာတပ်၍ အာရမ္မက၊ အမိပတ်၊ အနှစ်ရ၊ သမနှစ်ရ၊ အည့်မည့် အစရှိသော ကဆုံးပစ္စိုးမတပ်ကုန်။ ထိုကြောင့် ထိုတရားတို့ကို “ဟေတု သဟလာတနိယာ အထို အဝိဂါတနှင့် နာရမ္မကော သတ္တာ။ နာခိပတ်ယာ သတ္တာ။ နာနှစ်ရ သတ္တာ။ နာအည့်မည့် တိကို။ နာပန်မိသော သတ္တာ။ နာသော သတ္တာ။ နာတတေန သတ္တာ။ နာကမ္မ သတ္တာ။ နာအည့်မည့် သတ္တာ။ နာသောမေန သတ္တာ။ နာသောမေန သတ္တာ။ နာဝေါ ကေ သတ္တာ။ နအာဟာရ သတ္တာ။ နာသောဝန် သတ္တာ။ နကမ္မ သတ္တာ။ နမရေ သတ္တာ။ နသမ္မယုတ္တာ တို့။ နပိပ္ပယုတ္တာ တို့။ နာရမ္မကော သတ္တာ။ နာနှစ်ဦးယာ သတ္တာ။ နာဝိုက် တေ သတ္တာ”ဟု ဟောအပ်ကုန်၏။

ထိုနောင် သအည့်မည့် ယဉ်နာကို ဟောတော်မူ၏။ ထို....၌။ သမ္မယုတ္တခွဲ့ ဟာပယဝတ္ထာအားတပ်သော ဟိတ်ခြောကပါး။ ၌၍ တရားတို့သည် ဟေတု၊ သဟလာတ၊ အည့်မည့်နိယာ၊ အထို၊ အဝိဂါဟ ပစ္စိုးသာတပ်၍ ၌၍ သောအာရမ္မက အစရှိသော တဆဲရှုစ်ပစ္စိုးမတပ်ကုန်။ ထိုကြောင့် ၌၍ အနုလောမ ပစ္စိက်၌ “ဟေတု သဟလာတ အည့်မည့်နိယာ အထို အဝိဂါတနှင့် နာရမ္မကော တိကို။ နာခိပတ်ယာ တိကို။ နသမ္မယုတ္တာ ကော် တိကို။ နာမရေ တိကို။ နသမ္မယုတ္တာ ကော် တိကို။ နာနှစ်ဦးယာ သတ္တာ။ နာဝိုက် တေ သတ္တာ”ဟု ဟောအပ်ကုန်၏။

ထို့နောင် သအညာမည သမ္မယုတ္တ ယူဇာနာကို....၏။ထို....၌ သမ္မယုတ္တခန္ဓာအား သာတပ်သော ဟိတ်ခြာက်ပါး။ ဉှုတရားတို့သည် ဟေတ္တ၊ သဟဇာတ၊ အည မည၊ နိသယ၊ သမ္မယုတ္တ၊ အတ္ထိ၊ အဝိဂတ ပစ္စည်းသာတပ်၍ ကြံုံးသော အာရမ္မဏ အစရှိသော ပစ္စည်းမတပ်ကုန်။ ထို့ကြောင့် ထို့တရားတို့ကို “ဟေတ္တ သဟဇာတ အည်မည နိသယ သမ္မယုတ္တ အတ္ထိ အဝိဂတနှင့် နာရမ္မဏေ တီကို။ နာခိပတိယာ တီကို။” ၆၈။

ထို့နောင် သဝိပ္ပယုတ္တ ယူဇာနာကို ဟေတ္တတော်မူ၏။ ထို....၌ သဟိတ်စိတ္တဗုံ ရှုပ်၊ သဟိတ်ပိဋ္ဌသန္တ ကမ္မဇရုပ်အားတပ်သော ဟိတ်ခြာက်ပါး။ ဉှုတရားတို့ သည် ဟေတ္တ၊ သဟဇာတ၊ နိသယ၊ ဝိပ္ပယုတ္တ၊ အတ္ထိ၊ အဝိဂတ ပစ္စည်းသာတပ်၍ အာရမ္မဏအစရှိသော ကြံုံးသော ပစ္စည်းမတပ်ကုန်။ ထို့ကြောင့် ထို့တရားတို့ကို “ပောတု သဟဇာတ နိသယ ဝိပ္ပယုတ္တ အတ္ထိ အဝိဂတနှင့် နာရမ္မဏေ တီကို။ နာခိပတ်ယာ တီကို။” ၆၉။

ထို့နောင် သဝိပ္ပကို ဟေတ္တတော်မူ၏။ ထို....၌ တုံးသော်လည်း သမ္မဋ္ဌာနိက ယူဇာနာ၊ သအညာမည ယူဇာနာ၊ သအညာမညသမ္မယုတ္တ ယူဇာနာ၊ သအညာမညဝိပ္ပယုတ္တ ယူဇာနာ အားဖြင့်ပါးပါးအပြား ရှိ၏။ ထို....တွင် သမ္မဋ္ဌာနိက ယူဇာနာကို ရှေးပြီးစွာ ဟေတ္တတော်မူ၏။ ထို....၌ သမ္မယုတ္တခန္ဓာ သယိုတ်စိတ္တဗုံပုံ၊ သဟိတ်ပိဋ္ဌသန္တကမ္မဇရုပ်အားတပ်သော ဝိပိုက်ဟိုတ်သုံးပါး။ ဉှုတရားတို့သည် ဟေတ္တ၊ သဟဇာတ၊ နိသယ၊ ဝိပ္ပကို၊ အတ္ထိ၊ အဝိဂတ ပစ္စည်း သာတပ်၍ ကြံုံးသော အာရမ္မဏ အစရှိသောတဆုံးရှုပ်ပစ္စည်း မတပ်ကုန်။ ထို့ကြောင့် ထို့တရားတို့ကို “ဟေတု သဟဇာတ နိသယ ဝိပ္ပကို အတ္ထိ အဝိဂတနှင့် နာရမ္မဏေ ကော်ပါးပါ။ နောဝိဂတတော်ကော်” ။ ၇၀။ (ဉှုတသဝိပိုက်ငါးချက် ကော်ချည်းပင် ထွက်သည်။ အနုလုံး ယူဇာနာအတိုင်း စစ်၍ဟောလေ)။

### သဏ္ဌာန်း မဂ္ဂ ယူဇာနာ (၉)

ထို့နောင် သဏ္ဌာန်း မဂ္ဂ ယူဇာနာကို ဟေတ္တတော်မူ၏။ ထို....၌ ဘုံသော် လည်း အဝိပိုက ယူဇာနာ၊ သဝိပ္ပကို ယူဇာနာ အားဖြင့် နှစ်ပါးအပြား ရှိ၏။ ထို....တွင် အဝိပိုက ယူဇာနာကို။။ ထို....၌ တုံးသော်လည်း သမ္မဋ္ဌာနိက ယူဇာနာ။ ၈။ လေးပါးအပြား ရှိ၏။ ထို....တွင် သမ္မဋ္ဌာနိကာ။။ ထို....၌ သမ္မယုတ္တခန္ဓာ သဟိတ်စိတ္တဗုံပုံ၊ သဟိတ်ပိဋ္ဌသန္တ ကမ္မဇရုပ်အား တပ်သော အမောဟာ။ ဉှုတရားတို့သည် ဟေတု၊ သဟဇာတ၊ နိသယ၊ ဏူး၍၊ မဂ္ဂ၊ အတ္ထိ၊ အဝိ ဂတ ပစ္စည်းသာတပ်၍ ကြံုံးသော အာရမ္မဏ အစရှိသော တဆုံးခုနစ်ပစ္စည်း မတပ်ကုန်။ ထို့ကြောင့် ဉှုတအနုလောမပစ္စနိကုန် “ဟေတု သဟဇာတ နိသယ ဏူး၍ မဂ္ဂ မဂ္ဂ အတ္ထိ အဝိဂတနှင့် နာရမ္မဏေ စတ္တာရိုံ။ နာခိပတိယာ စတ္တာရိုံ။

## ပဉာဏ်ရု အနုလောမ ပစ္စိက ဒုကသချို့ဝါရ

၅၈၁

နာနှစ်ရေ စတ္တာရီ။ နသမနှစ်ရေ စတ္တာရီ။ နအညာမညေ ဒွေ။ နူပနိသယေ  
စတ္တာရီ။ပါ။ နစျောနေ စတ္တာရီ။ နသမ္မယုတေ ဒွေ။ နဝိယုတေ ဒွေ။ နောနတ္ထိယာ  
စတ္တာရီ။ နောဝိဂတေ စတ္တာရီ။၂၇။

ထို့နောင် သအညာမည် ယဉ်နာကို ဟောတော်မူ၏။ ထို....၌ သမ္မယုတေ  
ခန္ဓာ၊ ဟဒယယဝတ္ထုအား တပ်သော အမောဟာ။ ဤတရားတို့သည် ဟေတဲ့  
သဟဇာတ၊ အညာမည်၊ နိသယ၊ ဉ်၌ယ၊ မဂ္ဂ၊ အတ္ထိ၊ အဝိဂတ် ပစ္စိည်းသာ  
တပ်၍ ကြံးသော အာရမ္မက အစရိုးသော တဆဲခြောက်ပစ္စိည်း မတပ်ကုန်။  
ထို့ကြောင့် ဤအနုလောမပစ္စိနိုက်၌ “ဟေတဲ့ သဟဇာတ အညာမည် နိသယ  
ဉ်၌ယ မဂ္ဂ အတ္ထိ အဝိဂတ်နဲ့ နာရမ္မကေ ဒွေ။ နာခိပတိယာ ဒွေ။ပါ။ နစျောနေ  
ဒွေ။ နသမ္မယုတေ ကော်။ နဝိယုတေ ဒွေ။ နောနတ္ထိယာ ဒွေ။ နောဝိဂတေ ဒွေ”။၂၈။

ထို့နောင် သအညာမည် သမ္မယုတေ ယဉ်နာကို ဟောတော်မူ၏။ ထို....၌  
သမ္မယုတေခန္ဓာအားသာ တပ်သော အမောဟာ။ ဤတရားတို့သည် ဟေတဲ့  
သဟဇာတ၊ အညာမည်၊ နိသယ၊ ဉ်၌ယ၊ မဂ္ဂ၊ သမ္မယုတေ၊ အတ္ထိ၊ အဝိဂတ်  
ပစ္စိည်းသာတပ်၍ ကြံးသော အာရမ္မက အစရိုးသော တဆဲငါးပစ္စိည်း မတပ်  
ကုန်။ ထို့ကြောင့် ဤအနုလောမပစ္စိနိုက်၌ “ဟေတဲ့ သဟဇာတ အညာမည်  
နိသယ ဉ်၌ယ မဂ္ဂ သမ္မယုတေ အတ္ထိ အဝိဂတ်နဲ့ နာရမ္မကေ ဒွေ။ နာခိပတိယာ  
ဒွေ။ပါ။ နဝိယုတေ ဒွေ။ နောနတ္ထိယာ ဒွေ။ နောဝိဂတေ ဒွေ”။၂၉။

ထို့နောင် သဝိယုတေ ယဉ်နာကို ဟောတော်မူ၏။ ထို....၌ သဟိတ်စိတ္တေ  
ရပ်၊ သဟိတ်ပို့သန္တကမ္မလုပ်အား တပ်သော အမောဟာ။ ဤတရားတို့သည်  
ဟေတဲ့ သဟဇာတ၊ နိသယ၊ ဉ်၌ယ၊ မဂ္ဂ၊ ဝိပ္ပယုတေ၊ အတ္ထိ၊ အဝိဂတ် ပစ္စိည်းသာ  
တပ်၍ အာရမ္မက အစရိုးသော ကြံးသောတဆဲခြောက်ပစ္စိည်း မတပ်ကုန်။ ထို့  
ကြောင့် ဤအနုလောမပစ္စိနိုက်၌ “ဟေတဲ့ သဟဇာတ နိသယ ဉ်၌ယ မဂ္ဂ  
ဝိပ္ပယုတေ အတ္ထိ အဝိဂတ်နဲ့ နာရမ္မကေ ဒွေ။ နာခိပတိယာ ဒွေ။ နာနှစ်ရေ ဒွေ။ပါ။  
နောနတ္ထိယာ ဒွေ။ နောဝိဂတေ ဒွေ”။၂၉။

ထို့နောင် သဝိပါက ယဉ်နာကို ဟောတော်မူ၏။ ထို....၌ တံ့သော်လည်း  
(သမ္မယုတေနိက အစရိုးသော အားဖြင့်ငါးပါး။ အနုလုံးကေတိုင်း ဆိုလေ။ သချို့  
လည်း မထူးပြီ။ ကော် သာ။)

သာခိပတ် ဉ်၌ယ မဂ္ဂ ယဉ်နာ (၆)

ထို့နောင် သာခိပတ် ဉ်၌ယ မဂ္ဂ ယဉ်နာကို ဟောတော်မူ၏။ ထို....၌ တံ့  
သော်လည်း အဝိပါက ယဉ်နာ၊ သဝိပါက ယဉ်နာအားဖြင့် နှစ်ပါးအပြားရှိ၏။

၅၈၂

တိကပဋ္ဌသန်း အရာကောက်

ထိ....တွင် အဝိပါက ယဉ်နာကိုရှေးဦးစွာ ဟောတော်မူ၏။ ထိ....၌ တံ့သော် လည်း သမ္မဋ္ဌာန်က ယဉ်နာစသော အားဖြင့် သုံးပါးအပြားရှိ၏။ ထိ....တွင် သမ္မဋ္ဌာန်က ယဉ်နာကို ရှေးဦးစွာ ဟောတော်မူ၏။ ထိ....၌ သမ္မယုတ္တခန္ဓာ သာဓိပတီ စိတ္တဇာပ်အားတပ်သော ဝိမံသာဓိပတီ။ ဟောတူ အဓိပတီ၊ သဟဇာတ၊ နိဿာ၊ လူ၏၍ မရှိ၊ အတွို့၊ အဝိဂတ် ဤရှုပ်ပစ္စည်းသာတပ်၍ ကြိုင်းသော အာရမ္မဏ အစရှုံးသော တဆုံးခြောက်ပစ္စည်း မတပ်ကုန်။ ထို့ကြောင့် ဤအနဲ့ လောမ ပစ္စနိုက်၌ “ဟောတူ အဓိပတီ သဟဇာတ နိဿာ လူ၏၍ မရှိ အတွို့ အဝိဂတ်၌ နာရမ္မဏ စတ္တာရုံ။ နာနှစ်ရေ စတ္တာရုံ။ နသမနန္တရေ စတ္တာရုံ။ နအည်မည့် ဒွေ။ နှုပ်နိဿာ စတ္တာရုံဗုံး။ နစျာနေ စတ္တာရုံ။ နသမ္မယုတ္တ ဒွေ။ နဝိဿာ စတ္တာရုံ။ နောနတ္ထိယာ စတ္တာရုံ။ နောဝိဂတ်တ စတ္တာရုံ။ နောက်၌ နောနတ္ထိယာ စတ္တာရုံ။ နောဝိဂတ်တ စတ္တာရုံ။ ၁၁၁။ သဝိပါက သုံးချက်၌ လည်း ဟောမြဲ။ ကော် သာ။”

ဟောတူပြီး၏။

အာရမ္မဏ ဓုက

ထို့နောင် အာရမ္မဏပစ္စည်း၏ အနုလောမပစ္စနိုက်ကို ဟောတော်မူ၏။ ထိ....၌ တုသော်လည်း ဓုက၊ ယဉ်နာအားဖြင့်နှစ်ပါး။ ထိ....တွင် ဓုကကို....၏။ ထိ....၌ တံ့သော်လည်း အာရမ္မဏမူ နဟောတူ ဓုကအစရှုံးသော အားဖြင့် နှစ်ဆုံးပါး အပြားရှိ၏။ ထိ....တွင် အာရမ္မဏမူ နဟောတူ ဓုကကို ရှေးဦးစွာ ဟောတော်မူ၏။

ထိ....၌ ဟောတူပစ္စည်းမှတပါး အလုံးစုံသော သဟဇာတပစ္စည်း။ အနှစ်ရှုပုံ ပကတုပန်ဿာယပစ္စည်း။ ဝတ္ထုပူရေစာတပစ္စည်း။ ပစ္စာဇာတပစ္စည်း။ နာနာကုက်က ကမ္မပစ္စည်း။ ရုပ်အာဟာရပစ္စည်း။ ရူပဇ်ဝိတိ၏၍ယပစ္စည်း။ ဤပစ္စည်းခုနှစ်ပါး တိသည်း။ ပစ္စာတုပစ္စည်းသာတပ်၍ အာရမ္မဏပစ္စည်း မတပ်ကုန်။ အာရမ္မဏ တွန်း။ ပစ္စနိုက်၌ “နာရမ္မဏပစ္စယာ နဟောတုယာ ပန္တရသု”။၏။

အာရမ္မဏပစ္စည်းသာတပ်၍ နဟောတုပစ္စည်း မတပ်သော တရားကား မရှိ။ ထို့ကြောင့် အနုလုံး မဟောရသဟာ၍။

အလုံးစုံသော ဟောတုပစ္စည်း။ ဤတရားတိသည် အာရမ္မဏ နဟောတု ပစ္စည်း နှစ်ပါးမတပ်ကုန်။ အလွတ်။ “နာရမ္မဏပစ္စယာ ဟောတုယာ သတ္တ”။၏။ အလုံးစုံသော အာရမ္မဏပစ္စည်း။ ဤတရားတိသည် အာရမ္မဏ နဟောတုပစ္စည်း တပ်ကုန်၏။ ထို့ကြောင့် အနုလောမပစ္စနိုက်၌ “အာရမ္မဏပစ္စယာ နဟောတုယာ န်”။၏။

ပြောတိရ အနုလောမ ပစ္စနိက ဒုကသချုပ်တိရ

၃၈၃

အာရမ္မကူးနာခိပတိခုက်၏ သဟောတာခိပတိမှတပါး သဟောတပစွဲ၏၊  
အနှစ်ရှုပ် ပကဗူပနိသာယပစွဲ၏။ ၁။(အကြံင်းဆီမြဲ)။ ၂။ပုံပစွဲ၏အနှစ်ပါးတို့  
သည်။၂။ အာရမ္မကုတ္တန်း။ ပစ္စိကို၌ “နာရမ္မကူးပစွဲယာ နာခိပတိယာ  
ပန္တ်ရသု”။၇။ ၃။အလုံးစုံသော အာရမ္မကူးခိပတိပစွဲ၏။ အာရမ္မကုတ္တပစွဲ၏သာ  
တပ်၍ နာခိပတိပစွဲ၏ မတပ်သောကြောင့် နာခိပတိတွန်း။ အနုလုံး။ သတ္တာ။  
၈။ ၉။အလုံးစုံသော သဟောတာခိပတိပစွဲ၏။ ၁၀။တရားတို့သည် အာရမ္မကူး  
နာခိပတိပစွဲ၏ နှစ်ပါး မတပ်ကုန်။ အလွတ်။ “နာရမ္မကူးပစွဲယာ အာခိပတိယာ  
သတ္တာ”။၈။ ၁၁။အလေးအမြတ်ပြုတတ်သော ကာမစိတ်စတုပညာသု။အထိညာဥုံ  
ဒွေး။ ၁၂။ဝိညာကျောယတန်စိတ်သုံးခု။ နေဝယ်ညာနာသညာယတန် စိတ်သုံးခုအား  
တပ်သော အလေးအမြတ် မပြုအပ်သော စိတ်တခုယုံတိကိုဆယ်။၁၃။ဒွေးပညာ  
သု။ ရပ်အငြုတိသု။ နို့မာန်ပစွဲ၏ဘရား။ ၁၄။တရားတို့သည် အာရမ္မကူး နာခိပတိ  
ပစွဲ၏ နှစ်ပါးတပ်ကုန်၏။ ၁၅။ကြောင့် ၁၅။အနုလောမပစ္စိနှင့်ကြုံ “အာရမ္မကူး  
ပစွဲယာ နာခိပတိယာ နုဝ”။၉။ ၁၆။(နို့မာန်သည် လောကုတ္တရာ စိတ်ရှစ်ခုအား  
အာရမ္မကူးခိပတိ ကောန်တပ်သည်။)

အာရမ္မဏူ နာန္တရုက္ခာ အလုံးစုံသော သဟာတပစ္စည်း။ မဂ္ဂနှစ်ရဖိုလ်အားတပ်သော မင်စေတနာမှတပါး ပက္ခာပနိသာယပစ္စည်း။ ဝတ္ထုပြရောတပစ္စည်း။ ပစ္စာလာတပစ္စည်း။ မဂ္ဂနှစ်ရပိုလ်အားတပ်သော မင်စေတနာမှတပါး နာနာက္ခဏီက ကုပ္ပစ္စည်း။ ရုပ်အာဟာရပစ္စည်း။ ရုပ်လိုပါတီ၌ယပစ္စည်း။ ဤပစ္စည်းတရား ခုနစ်ပါးတို့သည်။ပါ။ အာရမ္မဏူတန်း။ “နာရမ္မဏူပစ္စယာ နာန္တရုပန္တရုပ္ပသာ”။၏။ ။နာန္တရုပတန်းမရှိ။ ။အလုံးစုံသော အနှစ်ရပစ္စည်း။ ဤတရားတို့သည် အလွှာ။ ပစ္စနိယာနှင့်ပောမ၌ “နာရမ္မဏူပစ္စယာ အနှစ်ရေးသတ္တာ”။၏။ ။အလုံးစုံသော အာရမ္မဏူပစ္စည်း။ပါ။ ဤအနုလောမ ပစ္စနိကုပ္ပ “အာရမ္မဏူပစ္စယာ နာန္တရုပရေးနံပါး”။၏။

နိသာယဖြစ်အံ့၊ ဝတ္ထာရမ္မကဗျာပါး အလုံးစုံသော အာရမ္မကဗျာပစ္ည်းကို  
ရ၏။ ၂၁နိသာယဖြစ်အံ့၊ အာရမ္မကဗျာပနိသာယမှ တပါး အလုံးစုံသော  
အာရမ္မကဗျာပစ္ည်းကိုရ၏။ ၂၂ပရေါ်ဘတ် အတ္ထာ အိပ်တိဂုဏ်ပြစ်အံ့၊ အာရမ္မကဗျာ

၅၀၄

## တိကမ္မာန်း အရကောက်

ပုဂ္ဂိုလာတမ္မတပါး အလုံးစုံသော အာရမ္မဏပဖွဲ့ည်းကို အနုလောမ<sup>ပစ္စနိက်၌</sup> ရသည်။ ॥အလုံးစုံ နဝချည်း ထွက်၏။ ॥

### အာရမ္မဏ ယဉ်နာ (၅)

ထိနောင် ယဉ်နာကို ဟောတော်မူ၏။ ထို....၏ တံသော်လည်း အဓိပတီ ဥပန်းသာ ယဉ်နာ၊ ပုဂ္ဂိုလာတ အတ္ထိ အဓိပတ် ယဉ်နာ၊ သနိသယရပ္ပယုတ္တ ယဉ်နာ၊ သာဓိပတီ ဥပန်းသာ ယဉ်နာ၊ သာဓိပတီ နိသယ ဥပန်းသယ ဝိပ္ပယုတ္တ ယဉ်နာ အားဖြင့် ငါးပါး။ ထို....တွင် အဓိပတီ ဥပန်းသယ ယဉ်နာကို ရှုံးပြုစွာ၍၏။ ထို....၏ အလုံးစုံသော အာရမ္မဏအဓိပတ်ပစ္စည်းပါး။ အာရမ္မဏ၊ အဓိပတီ၊ ဥပန်းသယ ပစ္စည်းသာတပ်၍ ကြောင်းသော ဟောတဲ့ အစရှိသော နှစ်ဆုံးပစ္စည်း မတတ်ကုန်။ ထို့ကြောင့် ဤအနုလောမပစ္စနိက်၌ “အာရမ္မဏ အဓိပတီ ဥပန်းသယ၌ နဟေတုယာ သတ္တာ”၊ “နာနှစ်ရေ သတ္တာ”၊ “နောအပိုကတေ သတ္တာ” ၏။ (အလုံးစုံ သတ္တာချည်း)။

ထိုနောင် ပုဂ္ဂိုလာတ အတ္ထိ အပိုကတ ယဉ်နာကို၏။ ၏။ ထို....၏ အလုံးစုံ သော အာရမ္မဏ ပုဂ္ဂိုလာတပစ္စည်းပါး။ အာရမ္မဏ၊ ပုဂ္ဂိုလာတ၊ အတ္ထိ၊ အပိုကတ ဤလေးပစ္စည်းသာတပ်၍ ကြောင်းသော နှစ်ဆုံးသော ပစ္စည်းမတတ်ကုန်။ ။ ထို့ကြောင့် ဤအနုလောမပစ္စနိက်၌ “အာရမ္မဏ ပုဂ္ဂိုလာတ အတ္ထိ အပိုကတ၌ နဟေတုယာ တိကို” ပါး။ နောဝိုကတေ တိကို” ၏။ ၏။ (အလုံးစုံ ဘို့ကိုချည်း)။

အတိယမှာ ဝတ္ထာရမ္မဏပစ္စည်း။ တိကိုချည်း။ နိသယ ဝိပ္ပယုတ္တသွင်း။

စတုတ္ထမှာ အလေးအမြတ် ပြုတတ်သော လောဘမူရှစ်ခုအား တပ်သော အလေးအမြတ် ပြုအပ်သော ကူးဖြစ်သော ပစ္စပ္ပနိပ္ပန့်ရုပ် အဋ္ဌာရသာ။ (အလုံးစုံ။ ကော်သာ)။

ပဋိမမှာ အလေးအမြတ် ပြုအပ်သော ဝတ္ထာရမ္မဏအဓိပတ်ပစ္စည်း။ (ကော်သာ။ ယဉ်နာအတိုင်းသာခို့လေ)။

အာရမ္မဏ ပြီး၏။

အဓိပတီ ဒုက

ထိုနောင် အဓိပတ်ပစ္စည်း၏ အနုလောမ ပစ္စနိက်ကို ဟောတော်မူ၏။ ထို....၏ တံသော်လည်း ဒုက၊ ယဉ်နာအားဖြင့် နှစ်ပါးအပြားရှိ၏။ ထို....တွင် ဒုကကို ရှုံးပြုစွာ....၏။ ထို....၏ တံသော်လည်း အဓိပတ်မူ နဟေတုဒုက အစရှိသောအားဖြင့် နှစ်ဆုံးပါး....၏။ ထို....တွင် အဓိပတ်မူ နဟေတဲ့ ဒုကကို

## ပဋိတိရ အနုလောမ ပစ္စနိက ဓုကသချိုံတိရ

၅၈၅

ရှေးဦးစွာ....၏။ထို....၌ အာရမ္မဏာခံပတိပစ္စည်းမှတပါး အာလုံးစုံသော အာရမ္မဏာ  
ပစ္စည်း။ ဟောတုပစ္စည်း၊ သဟဇာတာခံပတိပစ္စည်းမှတပါး သဟဇာတာ  
ပစ္စည်း။ (အကြင်းဆီမြဲ)။ ဉ်ပစ္စည်း ရှုပါးထူးသည်။ပါ။ အခံပတိတန်း။  
ပန္တရသာ၏။ ။သမ္မယုတ္တခန္ဒာ သာခံပတိ စိတ္တဇရပ်အား တပ်သော ဝိမံသာ  
ခံပတိ။ နဟောတုတန်း။ “အခံပတိပစ္စယာ ဟောတုယာ စတ္တာရီ”၏။ ။ဝိမံ  
သာခံပတိမှတပါး ဟောတုပစ္စည်း။ အလွန်။ ပစ္စနှင့်ယာနုလောမ၌ “နာခံပတိ  
ပစ္စယာ ဟောတုယာ သတ္တ”၏။၏။ ။ဝိမံသာခံပတိမှတပါး သဟဇာတာခံပတိ  
ပစ္စည်း။ အာရမ္မဏာခံပတိပစ္စည်း။ အနုလောမပစ္စနိက၌ “အခံပတိပစ္စယာ  
နဟောတုယာ ဒသ”၏။၏။

(နာရမ္မဏာအစရှိသည်တို့၏ ဉ်နည်းကိုမြှင့် တွန်းလေ။ ။အရကိုသာ  
ဆိုပေါ့)။

“နာရမ္မဏေ သတ္တ”။ ။အရကား သဟဇာတာခံပတိပစ္စည်းသာတည်း။

“နာနှစ်ရေ ဒသ။ နသမနနှစ်ရေ ဒသ”။ ။အရကား အာရမ္မဏာခံပတိ၊ သဟ  
ဇာတာခံပတိ ပစ္စည်းနှစ်ပါးတည်း။

“နှုဟဇာတေ သတ္တ”။ ။အရကား အာရမ္မဏာခံပတိ ပစ္စည်းတည်း။

“နအညာမညေ အငွေ”။ ။အရကား သာခံပတိစိတ္တဇရပ်အားတပ်သော သဟ  
ဇာတာခံပတိ၊ အာရမ္မဏာခံပတိပစ္စည်းတည်း။

(အငွေဟူသော်ကား အာရမ္မဏာခံပတိ ခုနစ်ချက်တွင် “အကုသလော  
အဖျာကတသု”ကို ထည့်)။

“နနိသာယေ သတ္တ”။ ။အရကား အလေးအမြတ်ပြုအပ်သော ဝတ္ထာရမ္မဏာမှ  
တပါး အာရမ္မဏာခံပတိပစ္စည်းတည်း။

“နရပန်သာယေ သတ္တ”။ ။အရကား သဟဇာတာခံပတိတည်း။

“နပုရေဇာတေ ဒသ”။ ။အရကား သဟဇာတာခံပတိပစ္စည်း။ အလေး  
အမြတ်ပြုတတ်သော လောဘမူရစ်ခုအားတပ်သော အလေးအမြတ်ပြုအပ်သော  
ကျွေဖြစ်သော ပစ္စပန်နိပန္တရုပ် အငွောရသမှတပါး အာရမ္မဏာခံပတိပစ္စည်းတည်း။

“နပစ္စာဇာတေ ဒသ၊ နာသေဝန် ဒသ၊ နကမွှေ ဒသ။ နဝိပါကေ ဒသ”။ ။  
အရကား အာရမ္မဏာခံပတိ၊ သဟဇာတာခံပတိပစ္စည်းတည်း။

“နအာဟာရေ ဒသ”။ ။အရကား စိတ္တာခံပတိမှတပါး သဟဇာတာခံပတိ၊  
အာရမ္မဏာခံပတိ ပစ္စည်းတည်း။

“နကျွေ့၍ယေ ဒသ”။ ။အရကား ဝိရိယာ၊ စိတ္တာ၊ ဝိမံသာခံပတိမှတပါး သဟဇာ  
တာခံပတိ၊ အာရမ္မဏာခံပတိ ပစ္စည်းလျှင်တည်း။

၅၀၆

တိကပဋ္ဌာန်း အရကာက်

“နုဂ္ဗာနေ့ ဒေသ”။ ॥အရကား အလုံးစုံသော သဟဇာတာခိပတိ၊ အာရမ္မာ  
ကာခိပတိပစ္စည်းလျှင်တည်း။

“နမဂ္ဂ ဒသ”။ ॥အရကား ဝိရိယ ဝိမံသာခိပတိမှတပါး သဟဇာတာခိပတိ  
ပစ္စည်း၊ အာရမ္မာကာခိပတိပစ္စည်းတည်း။

“နသမ္မယုတော့ အင့်”။ ॥(အရကား နအညာညာအတိုင်း)။

“နဝိပ္ပယုတော့ သတ္တ”။ ॥အရကား အလေးအမြတ်ပြုအပ်သော ဂူဗ္ဗာရမ္မာက  
မှ တပါး အာရမ္မာကာခိပတိပစ္စည်း။ သမ္မယုတေန္တာအားတပ်သော သဟဇာတာ  
ခိပတိပစ္စည်းတည်း။

“နောအထိုယာ သတ္တ”။ ॥အရကား အလေးအမြတ်ပြုတတ်သော လောဘူး  
ရှုစ်ခုအားတပ်သော အလေးအမြတ်ပြုအပ်သော ကူးဖြစ်သော ပစ္စပြန်နှင့်ရှုပ်  
အငွောရသမ္မာပါး အာရမ္မာကာခိပတိပစ္စည်းတည်း။

(“နောနထိုယာ ဒသ”။ “နောဝိဂတေ ဒသ”။ နာန္တရနှင့်တူ၏။ ॥“နော  
အဝိဂတေ သတ္တ”။ အရကား နောအထိုအတိုင်း)။

### အခိပတိ ယဉ်နာ

ထိုနောင် ယူဉ်နာကို ဟောတော်မူ၏။ ထို....၌ တုံးသော်လည်း မိသာက,  
ပကိုဏာက၊ သဟဇာတ အားဖြင့် သုံးပါး အပြားရှု၏။ ထို....တွင် မိသာက  
ယူဉ်နာကို....၏။ ထို....၌ တုံးသော်လည်း အထို အဝိဂတေ ယူဉ်နာ၊ သနီသယ  
ယူဉ်နာ၊ သနီသယ ဝံပ္ပယုတေ ယူဉ်နာ အားဖြင့် သုံးပါး။ ထို....တွင် အထိုအဝိဂတေ  
ယူဉ်နာကို....၏။

ထို....၌ အလုံးစုံသော သဟဇာတာခိပတိပစ္စည်း။ အလေးအမြတ် ပြုတတ်  
သော လောဘူးရှုစ်ခုအား တပ်သော အလေးအမြတ်ပြုအပ်သော ကူးဖြစ်  
သော ပစ္စပြန်နှင့်ရှုပ် အငွောရသာ။ပါ။ အခိပတိ၊ အထို၊ အဝိဂတေ ၍၍ သုံးပစ္စည်း  
သာ တပ်၍ ကြုံးသော နှစ်ဆုံးတပစ္စည်း မတပ်ကုန်။ ထိုကြုံး၍ အခိပတိ  
အထို အဝိဂတေ၌ နဟောတုယာ အင့်။ နာရမ္မာက သတ္တ။ နာန္တရေး အင့်၊ နသမ  
န္တရေး အင့်၊ နသယဇာတေ၊ ကော်။ နအညာညာ စတ္တာရီ၊ နနီသယေး ကော်။  
နာပနီသယေး သတ္တ။ နပုရေဇာတေ သတ္တ။ နပစ္စာဇာတေ အင့်၊ နာသေဝန်  
အင့်၊ နကမ္မာ အင့်၊ နဝိပါကေ အင့်။ နအာဟာရေး အင့်၊ နကျိုးယေး အင့်၊  
နစုံးနေ့ အင့်၊ နမဂ္ဂ အင့်၊ နသမ္မယုတေ စတ္တာရီ၊ နဝိပ္ပယုတေ စတ္တာရီ၊ နော  
နထိုယာ အင့်၊ နောဝိဂတေ အင့်”။၏။

ထိုနောင် သနီသယ ယူဉ်နာကို....၏။ ထို....၌ သဟဇာတာခိပတိပစ္စည်း။  
အလေးအမြတ် ပြုအပ်သော ဝတ္ထာရမ္မာပစ္စည်း။ အခိပတိ၊ နနီသယေး၊ အထို၊

## ပ္ပါယာဝါရ အနုလောမ ပစ္စနိက ခုကသချံးဝါရ

၅၈

အဝိုင်တပစွဲည်းသာတပ်၍ ကြွင်းသော နှစ်ဆယ်သော ပစ္စည်း မတပ်ကုန်။ပါ။  
(ယခင်သချံးနှင့် တူပြီ)။

ထို့နောင် သနိဿု ဝိပ္ပယုတ္တ ယူဇွနာကို...၏။ ထို....၌ သာဓိပတိစိတ္တာ  
ရုပ်အားတပ်သော သဟဇာတာဓိပတိပစ္စည်း။ အလေးအမြတ် ပြုအပ်သော  
ဝတ္ထာရမှုဏေပစ္စည်း။ပါ။ အဓိပတိ နိဿု ဝိပ္ပယုတ္တ အတ္ထိ အဝိုင်တ ကြုင်း  
ပစ္စည်းသာတပ်၍။ပါ။ “အဓိပတိနိဿု ဝိပ္ပယုတ္တ အတ္ထိ အဝိုင်တနဲ့ နဟောတုယာ  
စတ္တာရုံ၊ နာနှစ်ရေ စတ္တာရုံ၊ နသမနှစ်ရေ စတ္တာရုံ၊ နသဟ  
ဇာတေ ကော်၊ နအညာမညေ စတ္တာရုံ၊ နာပန်သုယေ တီကို၊ နပုရေဇာတေ  
တီကို၊ နပစ္စာလာတေ စတ္တာရုံ။ပါ။ နောဝိုင်တေ စတ္တာရုံ”။၏။

(ပဏီကြေးသုံးချက်၊ သဟဇာတာနှစ်ဆဲလေးချက်တိုကို ယူဇွနာအတိုင်း အရကို  
ဆို၍ သချံးကို ရသင့်သည့်အလျောက် ဆင်ခြင်၍ ဟောလေ)။

အဓိပတိ ပြီး၏။

## အနှစ်ရ ခုက

ထို့နောင် အနှစ်ရပစ္စည်း၏ အနုလောမပစ္စနိက်ကို ဟောတော်မူ၏။ ထို....၌  
တုံးသော်လည်း ခုက၊ ယူဇွနာအားဖြင့် နှစ်ပါးအပြားရှိ၏။ ။ထို....တွင် ခုက  
ကို...၏။ ထို....၌ တုံးသော်လည်း အနှစ်ရမူ နဟောတုံးက အစရှိသောအားဖြင့်  
နှစ်ဆယ်အပြား ရှိ၏။ ထို....တွင် နဟောတု ခုကကို....၏။ ထို....၌ (ပစ္စည်း  
တွန်းမြဲ)။ ။အလုံးစုံသော အနှစ်ရပစ္စည်း။ “အနှစ်ရပစ္စယာ နဟောတုယာ  
သတ္တာ။ပါ။ နပစ္စာလာတေ သတ္တာ၊ နသေဝင်နေ ပ္ပါ၊ နကမ္မာ သတ္တာ၊ နောအဝိုင်  
ဂတေ သတ္တာ”။၏။

(ယူဇွနာ၌လည်း ပွဲမ ယူဇွနာသည် ယခင်သချံးအရ နှင့်တူပြီ။ ဒုတိယမှာ  
အာသေဝနပစ္စည်း။ အလုံးစုံ “တီကို” ချည်းပင်။ တတိယမှာ မဂ္ဂနှစ်ရဖိုလ်အား  
တပ်သော မဂ္ဂဖေတနာ။ “ကော်”သာတည်း။ ။အနှစ်ရ ပြီး၏။ (သမနှစ်ရ  
လည်း တူပြီ)။

## သဟဇာတ ခုက

သဟဇာတ အနုလောမပစ္စနိက်၌ ခုက၊ ယူဇွနာအားဖြင့် နှစ်ပါးအပြား  
ရှိ၏။ ထို....တွင် ခုကကို ရှေးဦးစွာ ဟောတော်မူ၏။ ထိုခုက၌ တုံးသော်လည်း  
သဟဇာတမူ နဟောတုခုကအစရှိသော အားဖြင့် နှစ်ဆယ်အပြား ရှိ၏။  
ထို....တွင် နဟောတု ခုကကို....၏။

၅၀၀

## တိကပဋ္ဌာန်း အရကောက်

ထိ....၌ ဟေတုပစ္စည်းမှုတပါး အလုံးစုံသော သဟဇာတပစ္စည်း။ “သဟ ၃၁တပစ္စယာ နေဟေတုယာ နဝ”။၏။

အလုံးစုံသော သဟဇာတပစ္စည်း။ “နအာရမ္မကော နဝ”။၏။

သဟဇာတာခိပတီ ပစ္စည်းမှုတပါး သဟဇာတပစ္စည်း။ “နာခိပတီယာ နဝ”။၏။

အလုံးစုံသော သဟဇာတပစ္စည်း။ “နာနန္တရေ နဝ။ နသမနန္တရေ နဝ”။၏။

စိတ္တဇရပ် ဟဒယဝတ္ထုမှုတပါး ပဋိသန္တ ကမ္မဇရပ်အားတပ်သော နာမက္ခနာ လေးပါး။ ဥပါဒါရုပ်အားတပ်သော မဟာဘုတ်လေးပါး။ “နအညမညော ပဉား နညပနီသော နဝ။ပါ။ နမဂ္ဂ နဝ။ နသမ္မယုတ္တေ ပဉား”။၏။

အချင်းချင်းအားတပ်သော နာမက္ခနာလေးပါး။ အချင်းချင်းအားငြင်း ဥပါဒါရုပ်အားငြင်းတပ်သော မဟာဘုတ်လေးပါး။ “နဝိယုယုတ္တေ တီ၏။ နော နတ္ထိယာ နဝ။ နောဝိဂတေ နဝ”။၏။

(ယဋ္ဌနာ ဆယ်ချက်၌လည်း အနုလုက အတိုင်း အရဆို၍ ရသင့်သည် အလျောက် သချိုာဟောလေ)။

သဟဇာတပြီး၏။

## အညမည ဒုက

အညမည၌ ဒုက၊ ယဋ္ဌနာအားဖြင့် နှစ်ပါး။ ထိ....တွင် ဒုကကို....၏။ ထိ....၌ အညမညမူ နဟေတုဒုက အစရှိသောအားဖြင့် တဆဲကိုးပါး အပြာ ရှိ၏။ ထိ....တွင် နဟေတုဒုကကို ရှေးဦးစွာ ဟောတော်မူ၏။ ထိ....၌ ဟေတုပစ္စည်းမှုတပါး အလုံးစုံသော အညမညပစ္စည်း။ “အညမညပစ္စယာ နဟေတုယာ ကြိုက်”။၏။

အလုံးစုံသော အညမညပစ္စည်း။ “နာရမ္မကော တီ၏။”၏။

သဟဇာတာခိပတီ ပစ္စည်းမှုတပါး အညမညပစ္စည်း။ “နာခိပတီယာ တီ၏။”၏။

အလုံးစုံသော အညမညပစ္စည်း။ “နာနန္တရေ တီ၏။ပါ။ နမဂ္ဂ တီ၏။”၏။

အချင်းချင်းအားတပ်သော မဟာဘုတ်လေးပါး။ အချင်းချင်းအားတပ်သော ပဉာဏ်ကာရ ပဋိသန္တ နာမက္ခနာ၊ ဟဒယဝတ္ထု။ “နသမ္မယုတ္တေ ကော်”။၏။

အချင်းချင်းအားတပ်သော နာမက္ခနာလေးပါး။ အချင်းချင်းအားတပ်သော မဟာဘုတ်လေးပါး။ “နဝိယုယုတ္တေ တီ၏။ နောနတ္ထိယာ တီ၏။ နောဝိဂတေ တီ၏။”၏။

ပဋိတိရ အနုလောမ ပစ္စနိက ခုကသချို့ပါရ

၅၇၉

(ယဉ်နာခြောက်ချက်၌လည်း အနုလုံအတိုင်း အရဆို၍ သချို့ကို ရသင့်သည်  
အလျောက် ဟောလေ)။

အညမည ပြီး၏။

နိသယ ခုက

အညမညကို။ပါ။ နိသယပစ္စည်း၏ အနုလောမပစ္စနိက်ကို....၏။ ထိ....၌  
(စစ်ပြီ)။ နိသယမူ နဟောတဲ့ ခုက အစရှိသောအားဖြင့် နှစ်ဆဲတပါး။ ။ ၃၄  
ထိ....တွင် နဟောတဲ့ခုက၌ ဟောတဲ့ ပစ္စည်းမှတပါး အလုံးစုံသော နိသယပစ္စည်း။  
“နိသယပစ္စယာ နဟောတဲ့ယာ တေရသ”။၏။

အလုံးစုံသော သဟဇာတနိသယ၊ ဝတ္ထုပုရေဇာတနိသယပစ္စည်း။ “နှ  
အာရမွှော တေရသ”။၏။

သဟဇာတာမိပတိမှတပါး သဟဇာတနိသယပစ္စည်း။ အလေးအမြတ်  
ပြုတတ်သော လောဘမူ မရဏာသန္တော ငါးချက်အားတပ်သော။ပါ။ ဟဒယ  
ဝတ္ထုဟု ဆိုအပ်သော ဝတ္ထာရမွှောမှတပါး မနောဒ္ဓိရာဝတ္ထ်း၊ မရဏာသန္တော  
ငါးချက်၊ တဒါရိကောဒသအားတပ်သော။ပါ။ ဟဒယ ဝတ္ထုဟု ဆိုအပ်သော  
ဝတ္ထာရမွှောမှတပစ္စည်း။ ဝတ္ထုပုရေဇာတ နိသယပစ္စည်း။ “နာမိပတိယာ တေ  
ရသ”။၏။

အလုံးစုံသော နိသယပစ္စည်း။ “နာနန္တရေ တေရသ”။ “နသမနန္တရေ  
တေရသ”။၏။

မနောဒ္ဓိရာဝတ္ထ်း၊ မရဏာသန္တောငါးချက်၊ တဒါရိကောဒသအား တပ်  
သော။ပါ။ ဝတ္ထာရမွှော၊ အလေးအမြတ်ပြုတတ်သော လောဘမူ မရဏာသန္တော  
ငါးချက်အား တပ်သော။ပါ။ ဝတ္ထာရမွှောမှတပစ္စည်း။ဝတ္ထုပုရေဇာတနိသယပစ္စည်း။  
“န သဟဇာတေ တို့ကို”။၏။

အညမညပစ္စည်းမှတပါး သဟဇာတနိသယပစ္စည်း။ မနောဒ္ဓိရာဝတ္ထ်း၊  
မရဏာသန္တောငါးချက်၊ တဒါရိကောဒသအားတပ်သော။ပါ။ ဝတ္ထာရမွှော၊  
အလေးအမြတ် ပြုတတ်သော လောဘမူ မရဏာသန္တော ငါးချက်အား  
တပ်သော။ပါ။ ဝတ္ထာရမွှောမှတပစ္စည်း။ ဝတ္ထုပုရေဇာတနိသယပစ္စည်း။ “နအညမညေ  
သတ္တ”။၏။

နည်နိသယ၌ အလုံးစုံသော သဟဇာတနိသယပစ္စည်း။ အလေးအမြတ်  
ပြုတတ်သော လောဘမူ မရဏာသန္တော ငါးချက်အား တပ်သော။ပါ။ ဝတ္ထာ  
ရမွှောမှတပါး မနောဒ္ဓိရာဝတ္ထ်း၊ မရဏာသန္တော ငါးချက်၊ တဒါရိကောဒသ

၅၉၀

## တိကပဋ္ဌာန်း အရကောက်

အားတပ်သော။ပါ။ ဝတ္ထာရမ္မကပစ္စည်း။ ဝတ္ထာပူရေဇာတနိသယပစ္စည်း။ “နှုပ်နိသယ တေရသ”။၏။

နပ္စာများတွင် အလုံးစုံသော သဟာဇာတနိသယပစ္စည်း။ “နပ္စာရေဇာတေ နွေ”။၏။

နပစ္စာဇာတွင် အလုံးစုံသော နိသယပစ္စည်း။ “နပစ္စာဇာတေ တေရသ။ နာသေဝန် တေရသ”။၏။

သဟာဇာတကမ္မမှတပါး အလုံးစုံသော နိသယပစ္စည်း။ “နကမ္မ တေရသ”။၏။

ဝိပါကပစ္စည်းမှတပါး အလုံးစုံသော နိသယပစ္စည်း။ “နဝိပါက တေရသ”။၏။

နာမ်အာဟာရမှတပါး အလုံးစုံသော နိသယပစ္စည်း။ “နအာဟာရ တေရသ”။၏။

သဟာတိ၌ ပူရေဇာတိ၌ ယမှတပါး အလုံးစုံသော နိသယပစ္စည်း။ “နဏ္ဏိယေ တေရသ”။၏။

နာဓာန္ဒြာ။ ဓရာနပစ္စည်းမှတပါး အလုံးစုံသော နိသယပစ္စည်း။ “နဓာန တေရသ”။၏။

မဂ္ဂပစ္စည်းမှတပါး အလုံးစုံသော နိသယပစ္စည်း။ “နမဂ္ဂ တေရသ”။၏။

သမဗ္ဗာတ္ထပစ္စည်းမှတပါး အလုံးစုံသော နိသယပစ္စည်း။ “နသမဗ္ဗာတ္ထ သတ္တ”။၏။

အချင်းချင်းအားတပ်သော နာမဲ့က္ခနာလေးပါး။ အချင်းချင်းအားငှင့်း ဥပါဒါရိပ်အားငှင့်း တပ်သော မဟာဘုတ်လေးပါး။ “နဝိပ္ပယတ္ထ တီကိ”။၏။

“နောနတိုယာ တေရသ။ နောဘိုဂတေ တေရသ” တို့သည် နာနနှိန်ရနှင့် တူကုန်၏။

(ယဉ်နာ၌ မိသာက ခြောက်ချက်။ ပကိုက်းလေးချက်။ သဟာတ တဆယ်။ အနုလုံအပိုင်း အရာကိုဆို၍။ သချာကိုရသင့်သည်အလောက် ဆင်ခြင်၍ ဟောလေ)။

နိသယပြီး၏။

ဥပနိသယ ရှက

ဥပနိသယ၌။ ရှက၊ ယဉ်နာနှစ်ပါး။ပါ။ ထိုခုကု၌။ ဥပနိသယမူ နဟောတုံး စုကအစုံသောအားဖြင့် နှစ်ဆုံးသုံးပါး။ပါ။

ပွဲဝါရ အနဲ့လောမ ပစ္စနိက ခုကသချုပ်ဝါရ ၂၉၁

နဟေတုကြုံ။ အလုံးစုံသော ဥပန်သုယ်ပစ္စည်း။ပါ။ “ဥပန်သုယ်ပစ္စယာ နှဟေတုယာ နေ။”။ ၅၇။

နာရမ္မကြုံ။ အနဲ့လောမ, ပကတူပန်သုယ်ပစ္စည်း။ “နာရမ္မကေ နေ။ နာမိ ပတိယာ နေ။”။ ၅၈။

နာနဲ့ရ။ အာရမ္မကြုံပန်သုယ်ပစ္စည်း။ မဂ္ဂါနဲ့ရဖို့အားတပ်သော မင် စေတနာမှုတပါး ပကတူပန်သုယ်ပစ္စည်း။ “နာနဲ့ရ နေ။ နသမနဲ့ရ နေ။”။ ၅၉။

အလုံးစုံသော ဥပန်သုယ်ပစ္စည်း။ “နသဟာဇာတေ နေ။ နအညာမညေ နေ။”။ ၆၀။

နိသုယ်ဗျာ။ အလေးအမြတ်ပြုအပ်သော ဝတ္ထာရမ္မကြုံမှုတပါး အာရမ္မကြုံ၊ အနဲ့လောမ, ပကတူပန်သုယ်ပစ္စည်း။ “နိသုယေ နေ။”။ ၆၁။

အလေးအမြတ်ပြုတတ်သော လောဘမူရှင်ခုအားတပ်သော အလေးအမြတ် ပြုအပ်သော ကြွေ့ပြောသော ပစ္စပြန်ပို့ဆုပ် အဋ္ဌာရသ, အလေးအမြတ်ပြုတတ် သော လောဘမူ မရဏာသန္တော် ဒါးချက်အားတပ်သော အလေးအမြတ်ပြု အပ်သော။ပါ။ ဟဒယဝတ္ထာမှုတပါး အာရမ္မကြုံပန်သုယ်, အနဲ့လောမနဲ့ရသုယ်, ပကတူပန်သုယ်ပစ္စည်း။ “နပုရေဇာတေ နေ။”။ ၆၂။

အလုံးစုံသော ဥပန်သုယ်ပစ္စည်း။ “နပစ္စဘဇာတေ နေ။”။ ၆၃။

အာသေဝနပစ္စည်းမှုတပါး အလုံးစုံသော ဥပန်သုယ်ပစ္စည်း။ “နာသေဝန နေ။”။ ၆၄။

မဂ္ဂါနဲ့ရဖို့လ်အားတပ်သော မင်စေတနာ, ဝိပါက်ဆတ္တိုံသအားတပ်သော ဓလ်လနာနာကွက်က ကမ္မမှုတပါး အလုံးစုံသော ဥပန်သုယ်ပစ္စည်း။ “နကမ္မ နေ။”။ ၆၅။

အလုံးစုံသော ဥပန်သုယ်ပစ္စည်း။ “နဝ်ပါကေ နေ။ပါ။ နသမ္မယုတ္တေ နေ။”။ ၆၆။

အလေးအမြတ်ပြုအပ်သော ဝတ္ထာရမ္မကြုံမှုတပါး အလုံးစုံသော ဥပန်သုယ် ပစ္စည်း။ “နဝ်မ္မယုတ္တေ နေ။”။ ၆၇။

အလေးအမြတ်ပြုတတ်သော လောဘမူရှင်ခုအားတပ်သော။ပါ။ ပစ္စပြန် ပို့ဆုပ်အဋ္ဌာရသ, အလေးအမြတ်ပြုတတ်သော လောဘမူ မရဏာသန္တော် ဒါးချက်အားတပ်သော။ပါ။ ဟဒယဝတ္ထာမှုတပါး အလုံးစုံသော ဥပန်သုယ် ပစ္စည်း။ “နောအတ္ထိယာ နေ။”။ ၆၈။

၅၉၂

## တိကပဋ္ဌာန်း၊ အရကောက်

နောနတ္ထိ၌ အာရမ္မဏူပန်သုယေပစ္စည်း။ မဂ္ဂါန္တရဖိုလ်အားတပ်သော မဂ္ဂ စေတနာမှုတပါး ပကဘူပန်သုယေပစ္စည်း။ “နောနတ္ထိယာ နံဝ။ နောအပိုဂတေ နဝ”။ “နောအပိုဂတေ နဝ”သည် နောအတ္ထနှင့်တူ၏။

(ယဉ်နာကို အနုလုံကအတိုင်း အရကောက်။ သချာကို ရသင့်သည် အလျောက် ဆင်ခြင်၍ဟောလေ)။

ဥပန်သုယေ ပြီး၏။

### ပုဂ္ဂဇာတ ဓါက

ပုဂ္ဂဇာတ၌။ ဒုက္ခ၊ ယဉ်နာ...ထို...တွင် ဓါကကို...ထို...၍၌။ ပုဂ္ဂဇာတမူ နဟောတဲ့ ဓါကအစရှိသောအားဖြင့် နှစ်ဆုံးတပါးအပြားရှိ၏။ ထို...တွင်

နဟောတုဗ္ဗက္ဗ၌။ အလုံးစုံသော ပုဂ္ဂဇာတပစ္စည်း။ “နဟောတုယာ တိကို”။၏။

နာရမ္မဏ္ဍာ၌။ အလုံးစုံသော ဝတ္ထုပုဂ္ဂဇာတပစ္စည်း။ “နာရမ္မကော တိကို”။၏။

နာခံပတ္တိ၌။ အလေးအမြတ်ပြုတတ်သော လောဘမူဖိတ်ရှစ်ခုအား တပ် သေားပူ။ ပစ္စ်ပို့ပွဲရှုပ်အားရသဲ့၊ အလေးအမြတ်ပြုတတ်သော လောဘမူ မရဏာသန္တောင်းချက်အားတပ်သေားပူ။ ဟဒယဝတ္ထုမှုတပါး အလုံးစုံသော ပုဂ္ဂဇာတပစ္စည်း။ “နာခံပတ္တိယာ တိကို”။၏။

(နာနန္တ၊ နသမနန္တ၊ နသဟောတ၊ နအညမညတို့ကား နဟောတုနှင့်တူ ကုန်၏)။

နှစ်သုယ်၌။ မနောဒ္ဒါရာဝါး၊ မရဏာသန္တောင်းချက်၊ တဒါရုံကာ- ဒသအားတပ်သေားပူ။ ဟဒယဝတ္ထု၊ အလေးအမြတ်ပြုတတ်သော လောဘမူ မရဏာသန္တောင်းချက်အားတပ်သေားပူ။ ဟဒယဝတ္ထုမှုတပါး အလုံးစုံသော အာရမ္မဏူပုဂ္ဂဇာတပစ္စည်း။ “နှစ်သုယေ တိကို”။၏။

နှုပန်သုယ်၌။ အလေးအမြတ်ပြုတတ်သော လောဘမူဖိတ်ရှစ်ခုအားတပ် သေားပူ။ ပစ္စ်ပို့ပွဲရှုပ်အားရသဲ့၊ အလေးအမြတ်ပြုတတ်သော လောဘမူ မရဏာသန္တောင်းချက်အားတပ်သေားပူ။ ဟဒယဝတ္ထုမှုတပါး အလုံးစုံသော ပုဂ္ဂဇာတပစ္စည်း။ “နှုပန်သုယေ တိကို”။၏။

နပစ္စာလာတ၌။ အလုံးစုံသော ပုဂ္ဂဇာတပစ္စည်း။ “နပစ္စာလာတေ တိကို၊ နာသေဝန် ပုံကို၊ နကမ္မ တိကို၊ နဝိပါက တိကို၊ နအာဟာရေ တိကို”။၏။ ဝတ္ထုပုဂ္ဂဇာတို့၌ ယမှုတပါးအလုံးစုံသော ပုဂ္ဂဇာတပစ္စည်း။ “န-

## ပဋိတေရ အနုလောမ ပစ္စနိက ဓါကသချာဝါရ

၅၄၃

ဣ၌ယေ တီကီ”။၏။ ၍(နစ်ဗန်, နမဂ်, နသမ္မယူတ္ထိသည် နဟေတုနှင့်တုက္ခိ  
၏)။ ၍မနောဒ္ဒိရာဝဇ်း၊ မရဏာသန္တာဝေးချက်၊ တဒါရိကာဘသအား  
တပ်သော်။ပါ။ ဟဒယဝတ္ထာ၊ အလေးအမြဲတု ပြုတတ်သော လောဘမူမရဏာ  
သန္တာဝေး ငါးချက်အားတပ်ပေး။ပါ။ ဟဒယဝတ္ထာမှ တပါး အလုံးစုံသော  
အာရမ္မဏုရေဇာတုပစ္စည်း။ “နိပ္ပယုတ္ထာ တီကီ။ ၍အလုံးစုံသော ပုရေဇာတ  
ပစ္စည်း။ နောနုထိုယာ တီကီ။ နောဝိုက်တေ တီကီ”။ ၏။

(ယဉ်နာခုနစ်ချက်၍) အနုလုံကအတိုင်း အရဆို၍ သချာကို ရသင့်သည်  
အလျောက်ဆိုလေ)။

ပုရေဇာတ ပြီး၏။

## ပစ္စ ၁၉၁၊ အာသေဝန ဓါက

ပစ္စ ၁၉၁၊ အနုလောမပစ္စနိက်၍။ ဓါက, ယဉ်နာအားဖြင့် နှစ်ပါး။ပါ။ ဒုက္ခိ  
တုံသော်လည်း ပစ္စ ၁၉၁၊ နဟေတု ဓါကအစရှိသောအားဖြင့် နှစ်ဆယ်။ပါ။  
နဟေတုဒုက္ခိ၍။ အလုံးစုံသော ပစ္စ ၁၉၁၊ တုပစ္စည်း။ “ပစ္စ ၁၉၁၊ ပစ္စယာ  
နဟေတုယာ တီကီ။ပါ။ နောအဝိုက်တေ တီကီ”။ ၏။ (ယဉ်နာလည်း ဤအတူ)။

ပစ္စ ၁၉၁၊ ပြီး၏။

အာသေဝနမှ ဟေတုဒုက္ခိ၍။ အလုံးစုံသော အာသေဝနပစ္စည်း။ “အာသေ-  
ဝနပစ္စယာ နဟေတုယာ တီကီ။ပါ။ နောအဝိုက်တေ တီကီ”။ ၏။ (ယဉ်နာ  
လည်း ဤအတူပင်)။

အာသေဝန ပြီး၏။

## ကမ္မဓါက

ကမ္မ၍။ ဓါက, ယဉ်နာအားဖြင့် နှစ်ပါးအပြားရှိ၏။ ထိ...တွင်။ ဓါကကိုရေး  
သီးစွာ။၏။ ဒုက္ခိ၍။ ၍ကမ္မမှု၊ နဟေတု ဒုက္ခိ၍။ အလုံးစုံသော ကမ္မပစ္စည်း။  
“ကမ္မပစ္စယာ နဟေတုယာ သတ္တာ။ နာရမ္မဇာ သတ္တာ။ နာခံပတိယာ သတ္တာ”။ ၍  
နာနှစ်ရှိ၍။ မဂ္ဂနှစ်ရုံးအား တပ်သော မဂ္ဂစေတနာမှုဘပါး အလုံးစုံသော  
ကမ္မပစ္စည်း။ “နာနှစ်ရေ သတ္တာ၊ နသမနှစ်ရေ သတ္တာ”။ ၍န သဟာတာ၍။  
အလုံးစုံသော နာနာက္ခိက ကမ္မပစ္စည်း။ “နသဟာတေ ဒွေ”။ ၍န အညာ  
မည်။ စိတ္တာရုပ် ဟဒယဝတ္ထာမှုဘပါး ပစ္စသန္တကမ္မဇူပ်အားတပ်သော စေတ

နာယူ ဆုံးအပ်သော သဟလာတကမ္မ နာနာက္ခတိက ကမ္မပစ္စည်း။ “နှာည်မည့်  
တိကို”။ ။နှိနိသာယဉ်။ အလုံးစုံသော နာနာက္ခတိက ကမ္မပစ္စည်း။ “နှိနိသာယေ  
ဒွဲ”။ ။နှိုပ်နှိနိသာယဉ်။ သဟလာတကမ္မပစ္စည်း။ မဂ္ဂနှိန်ရှိုလှားတတ်သော  
မဂ္ဂစေတနာ၊ ဝိပါက်ဆတ္တိသားတပ်သော ဗလဝ နာနာက္ခတိက ကမ္မမှတပါး  
နာနာက္ခတိကကမ္မပစ္စည်း။ “နှိုပ်နှိနိသာယေ သတ္တာ”။ ။နိုဝင်ပါကြုံ၊ ဝိပါက်စေတနာ  
မှတပါး သဟလာတကမ္မနာနာက္ခတိက ကမ္မပစ္စည်း။ “နိုဝင်ပါကေ သတ္တာ”။ ။အလုံးစုံ  
သော နာနာက္ခတိက ကမ္မပစ္စည်း။ “နာအာဟာရေ ဒွဲ”။ ။အလုံးစုံသော ကမ္မ  
ပစ္စည်း။ “နှိုးနှိုးယေ သတ္တာ။ နဖျာနေ သတ္တာ။ နမဂ္ဂ သတ္တာ”။ ။သမ္မယုတ္တခန္ဓာ  
အားတပ်သော သဟလာတ ကမ္မမှတပါး အလုံးစုံသော ကမ္မပစ္စည်း။ “နသမ္မယုတ္တ  
တိကို”။ ။စိတ္တဇူပ် ပဋိသန္ဓကမ္မဇူပ်အားတပ်သော သဟလာတကမ္မမှတပါး  
အလုံးစုံသော ကမ္မပစ္စည်း။ နိုပ္ပယုတ္တတေ တိကို။ “နောအတိယာ ဒွဲ”နသဟလာတ  
နှင့်တူ၏။ “နော နတ္တယာ သတ္တာ”။ “နောဝိုကတေ သတ္တာ” နာနှိန်ရနှင့်တူ၏။  
“နောအဝိုကတေ ဒွဲ”နသဟလာတနှင့်တူ၏။

(ယဋ္ဌနာကို အနုလုံအတိုင်း အရဆိုရှု သချိုာကို ရသင့်သည်အလျောက်  
ဟောလေ)။

ကမ္မ ပြီး၏။

### ဝိပါကဓာက

ဝိပါကြုံ၊ ဝိပါကမူ နဟယတ ဒုက အစရိတေသာ အားဖြင့် တဆုံးကိုးပါးအပြား  
ရှိ၏ပါ။ နဟယတုဗ္ဗကြုံ။ ဟယတုပစ္စည်းမှတပါး ဝိပါကပစ္စယာ  
နဟယတယာ ကော်”။၏။ ။အလုံးစုံသာဝိပါကပစ္စည်း။ “နာရှုမြေကေ ကော်”။၏။ ။  
ဖိုလ်လေးချုပ်ရှိသော အခိပ်တိပစ္စည်းမှတပါး ဝိပါကပစ္စည်း။ “နာခိပ်တိယာ  
ကော်”။၏။ ။အလုံးစုံသော ဝိပါကပစ္စည်း။ “နာနှိန်မရ ကော်။ နသမနှိန်ရေ  
ကော်”။ ။နှာည်မည်။ စိတ္တဇူပ် ဟဒယဝတ္ထုမှတပါး ပဏိသန္ဓကမ္မဇူပ်အား  
တပ်သော ဝိပါကပစ္စည်း။ “နှာည်မည့် ကော်”။ ။နှိုပ်နှိနိသာယဉ်။ အလုံးစုံ  
သော ဝိပါကပစ္စည်း။ “နှိုပ်နှိနိသာယေ ကော်”နပုပောဇာတေ ကော်။ နပစ္စဘာတေ  
ကော်။ နာသေဝနေ ကော်”။၏။ ။စေတနာမှတပါး ဝိပါကပစ္စည်း။ “နကမ္မ<sup>၁</sup>  
ကော်”။ ။နာမ်အာဟာရသုံးပါးမှတပါး ဂိုပါကပစ္စည်း။ “နာအာဟာရ ကော်”။  
၏။ ။သဟလာတိနှိုးယေ ပစ္စည်းမှတပါး ဝိပါကပစ္စည်း။ “နှိုးနှိုးယေ ကော်”။၏။ ။  
ရှုံးနပစ္စည်းမှတပါး ဝိပါကပစ္စည်း။ “နဖျာနေ ကော်”။၏။ ။မဂ္ဂပစ္စည်းမှတပါး  
ဝိပါကပစ္စည်း။ “နမဂ္ဂ ကော်”။၏။ ။စိတ္တဇူပ် ပဏိသန္ဓကမ္မဇူပ်အား  
တပ်သောဝိပါကပစ္စည်း။ “နသမ္မယုတ္တ ကော်”။၏။ ။အချင်းချင်းနာမက္ခန္ဓာအား  
တပ်သော ဝိပါကပစ္စည်း။ “နိုပ္ပယုတ္တ ကော်”။၏။ ။အလုံးစုံသောဝိပါကပစ္စည်း။

ပွဲ့ဘဝါရ အနုလောမ ပစ္စနိက ဒုကသချို့ဘဝါရ

၅၉။

“နောနတ္ထိယာ ကော်။ နောဝိဂတေ ကော်”။၏။ (ယူဇူနာငါးချက်ကို အနုလုံက အတိုင်း ကောက်၍ ဟောလေ။ သချို့မှာ ကော်သာတည်း)။

ပိပါက ပြီး၏။

အာဟာရနှင့်က

အာဟာရ အနုလောမ ပစ္စနိက်၍။ အာဟာရမူ နဟောတုဒုက အစရှိသော အားဖြင့်။ နှစ်ဆုံးတွင်။ နဟောတု ဒုကကို၏၏။ ထို့၏။ အလုံးစုံသော အာဟာရပစ္စည်း။ “အာဟာရပစ္စယာ နဟောတုယာ သတ္တာ”။ “နာရမွှေကေ သတ္တာ”။ ။စိတ္တာခိပတိမှုတော်း အလုံးစုံသော အာဟာရပစ္စည်း။ “နာခိပတိယာ သတ္တာ”။ ။အလုံးစုံသော အာဟာရပစ္စည်း။ “နာနတ္ထိရေ သတ္တာ”။ နသမနှစ်ရေ သတ္တာ”။ ။ရုပ်အာဟာရပစ္စည်း။ “နသဟောတေ ကေ”။ ။နအညာမည်။ စိတ္တာရုပ်၊ ဟပေယဝတ္ထုမှုတော်း ပဋိသန္ဓကမွှေးရုပ်အားတပ်သော နာမ်အာဟာရ။ ရုပ်အာဟာရပစ္စည်း။ “နအညာမညေ တိကို”၏။ ။ရုပ်အာဟာရပစ္စည်း။ “နှစ်သေ ယေ ကေ”၏။ ။အလုံးစုံသော နှမ်အာဟာရ။ ရုပ်အာဟာရပစ္စည်း။ “နာပနိသေယ သတ္တာ”။ နပုံရောဇာတေ သတ္တာ။ နပစ္စာဇာတေ သတ္တာ။ နာသေဝန် သတ္တာ”။ ။စေတနာမှုတော်းနာမ်အာဟာရ ရုပ်အာဟာရပစ္စည်း။ “နကမ္မာ သတ္တာ”။ ။ဝိပါက်ရှိသော နာမ်အာဟာရမှုတော်း နာမ်အာဟာရ။ ရုပ်အာဟာရပစ္စည်း။ “နရိပါကေ သတ္တာ”၏။ ။မန်းကြေမှုတော်း နာမ်အာဟာရ။ ရုပ်အာဟာရပစ္စည်း။ “နလျှို့ယ သတ္တာ”၏။ ။အလုံးစုံသောနာမ်အာဟာရ ရုပ်အာဟာရပစ္စည်း။ “နစျာနေ သတ္တာ”။ နမရော သတ္တာ”၏။ ။စိတ္တာရုပ် ပဋိသန္ဓကမွှေးရုပ်အား တပ်သော နာမ်အာဟာရ။ ရုပ်အာဟာရပစ္စည်း။ “နသမွှေယုတ္တာ”။ သမွှေယုတ္တာခန္ဓာအားတပ်သော နာမ်အာဟာရ။ ရုပ်အာဟာရပစ္စည်း။ “နရိပုယုတ္တာ”။ သရိပုယုတ္တာတိကေ”၏။ ။အလုံးစုံသော နာမ်အာဟာရ။ ရုပ်အာဟာရပစ္စည်း။ “နောနတ္ထိယာ သတ္တာ”။ နောဝိဂတေ သတ္တာ”၏။

(ယူဇူနာကို အနုလုံအတိုင်း အရာဆို၍ သချို့ကို ယထာရဟာ ဆိုလေ)။

အာဟာရ ပြီး၏။

ဗြို့ယုံက

ဗြို့ယ်၍။ ဗြို့ယူမူ နဟောတုဒုက အစရှိသော အားဖြင့် နှစ်ဆုံးတော်း အပြားရှိ၏။ ထို့....တွင်ပါ။ နဟောတု ဒုက၍။ ပညာမှုတော်း အလုံးစုံသော ဗြို့ယ်

၁၅၆

တိကပဋ္ဌာန်း အရကောက်

ပစ္စည်း။ “ လူ၌ယပစ္စယာ နေဟောတုယာ သတ္တာ ”။ ။အလုံးစုံသော လူ၌ယပစ္စည်း။ “ နာရမ္မာကေ သတ္တာ ”။ ။စိတ္တ ဝိရိယ ဝိမံသာခိုပတီမှုတပါး အလုံးစုံသော လူ၌ယပစ္စည်း။ “ နာခိုပတီယာ သတ္တာ ”။ ။အလုံးစုံသော လူ၌ယပစ္စည်း။ “ နာနှစ်ရေ သတ္တာ ”။ ။ပုဂ္ဂဇာဘိ၌ယာ။ ရှုပဲခိုင်တိ၌ယပစ္စည်း။ “ နာသယာတေ ကေ ”။ ။နအညာမည်။ စိတ္တေရှုပဲဟဒယဝတ္ထာမှုတပါး ပဋိသန္ဓာကမွဲရှုပဲအားတပ်သော သယာတာတိ၌ယပစ္စည်း။ ။ပုဂ္ဂဇာတိ၌ယာ။ ရှုပဲခိုင်တိ၌ယပစ္စည်း။ “ နာနှစ်သာယေ သတ္တာ ”။ ။အလုံးစုံသော လူ၌ယပစ္စည်း။ “ နာလုန်သာယေ သတ္တာ ”။ ။အလုံးစုံသော လူ၌ယပစ္စည်း။ “ နာသယာတေ ကေ ”။ ။အလုံးစုံသော လူ၌ယပစ္စည်း။ “ နာနှစ်ရေ တိကို ”။ ။ရှုပဲခိုင်တိ၌ယပစ္စည်း။ “ နနီသာယေ ကေ ”။ ။အလုံးစုံသော လူ၌ယပစ္စည်း။ “ နာလုန်သာယေ သတ္တာ ”။ ။အလုံးစုံသော လူ၌ယပစ္စည်း။ “ နပစ္စာလာတေ သတ္တာ ”။ နသယေဝန် သတ္တာ။ နကမ္မာသတ္တာ ”။ ။ဝိပါကြုံရှိသောနာမွဲ၌ယာမှုတပါး။ အလုံးစုံသော လူ၌ယပစ္စည်း “ နဝိပါကေ သတ္တာ ”။ ။မနိ၌ယာမှုတပါး အလုံးစုံသော လူ၌ယပစ္စည်း။ “ နအာဘာရေ သတ္တာ ”။ ။ဝေါနာ ကက္ဂုတာမှုတပါး အလုံးစုံသော လူ၌ယပစ္စည်း။ “ နရွှောန သတ္တာ ”။ ။ဝိရိယ သတိ ကက္ဂုတာ ပညာမှုတပါး။ အလုံးစုံသော လူ၌ယပစ္စည်း “ နမရေ သတ္တာ ”။ ။စိတ္တေရှုပဲ ပဋိသန္ဓာကမွဲရှုပဲအား တပ်သော သယာတာတိ၌ယပစ္စည်း။ ပုဂ္ဂဇာတိ၌ယာ။ ရှုပဲခိုင်တိ၌ယာ။ “ နသမယုတ္တာ တိကို ”။၏။ ။သမယုတ္တာနွားအားတပ်သော သယာတာတိ၌ယပစ္စည်း။ ရှုပဲခိုင်တိ၌ယာ။ “ နဝိပျယုတ္တာ တိကို ”။၏။ ။အလုံးစုံသော လူ၌ယပစ္စည်း “ နောနတ္ထာယာ သတ္တာ ”။ နောဂိုကတေ သတ္တာ ”။၏။ ။(လူ၌ယ် ပုဂ္ဂနာကို အနုလုံးအတိုင်း အရဆို၍) ယထာရဟ သချုံာဟောလေ )။

လူ၌ယပြီး၏။

၄၁၃

၄၁၃။ စျောနမူ နဟောတု ဓုကအစရိသောအားဖြင့် တဆုံးကိုပါးအပြားရှိ၏။ ထို....တွင်။ စျောနမူ နဟောတု ဓုကကို...၏။ ထို....၌ အလုံးစုံသော စျောနပစ္စည်း။ “ စျောနပစ္စယာ နဟောတုယာ သတ္တာ ”။ နာရမ္မာကေ သတ္တာ။ နာခိုပတီယာ သတ္တာ။ နာနှစ်ရေ သတ္တာ။ နသမနှစ်ရေ သတ္တာ ”။ ။အလုံးစုံသော စျောနပစ္စည်း။ “ နာလုန်သာယေ သတ္တာ ”။ ။အလုံးစုံသော စျောနပစ္စည်း။ “ နအညာမည်။ စိတ္တေရှုပဲ၊ ဟဒယဝတ္ထာမှုတပါး ပဋိသန္ဓာကမွဲရှုပဲအား တပ်သော စျောနပ်ငါးပါး။ “ နအညာမည်။ တိကေမ္မာတိကို ”။ ။အလုံးစုံသော စျောနပစ္စည်း။ “ နာဥပနီသာယေ သတ္တာ ”။ ။နာဥပနီသာယေ သတ္တာ ”။ ။နဝိပါကြုံ။ ဝိပါကြုံရှိသော စျောနပ်ငါးပါး စျောနပစ္စည်း။ “ နဝိပါကေ သတ္တာ ”။ ။အလုံးစုံသော စျောနပစ္စည်း။ “ နအာဘာရေ သတ္တာ ”။ ။နလူ၌ယ်။ ဝေါနာ ကက္ဂုတာမှုတပါး စျောနပစ္စည်း။ “ နလူ၌ယ် သတ္တာ ”။၏။ ။ဝိတက်

## ပ္မာနပိရ အနုလောမ ပစ္စနိက ဒုကသချုပ်ပိရ

၅၄၃

မကဂ္ဂတာမှုတပါး စျောနပစ္စည်း။ “နမဂ္ဂ သတ္တ”။၏။ ။စီတ္ထဇူပ် ပဋိသန္ဓာ ကမ္မဇူပ်အားတပ်သော စျောနပစ္စည်း။ “နသမွှုယ့်တ္ထ တိကို”။၏။ ။သမွှုယ့်တ္ထ ခန္ဓာအားတပ်သော စျောနပစ္စည်း။ “နဝိယ့်တ္ထ တိကို”။၏။ ။အလုံးစုံသော စျောနပစ္စည်း။ “နောနတိယာ သတ္တ။ နောဝိကတေ သတ္တ”။၏။ ။(ယဉ်နာကို အနုလုံးအတိုင်းအရဆို၍ ယထာရဟသချုပ်ကို နှလုံးသွင်း၍ ဆိုလေ)။

စျောန ပြီး၏။

## မဂ္ဂ ဒုက

မဂ္ဂ၍။မဂ္ဂမူ နဟေတု ဒုက အစရှိသောအားဖြင့် တဆုံကိုးပါးအပြားရှိ၏။ ထို....တွင် နဟေတု ဒုကကို။၏။ ထို....၌။ ပညာမှုတပါး မဂ္ဂပစ္စည်း။ “မဂ္ဂပစ္စယာ နဟေတုယာ သတ္တ”။ ။အလုံးစုံသော မဂ္ဂပစ္စည်း။ “နာရမွှေကေ သတ္တ”။ ။စိရိယ ဝိမံသာဝိတိမှုတပါး မဂ္ဂပစ္စည်း။ “နာဝိပတိယာ သတ္တ”။ ။အလုံးစုံသော မဂ္ဂပစ္စည်း။ “နာနှစ်ရေ သတ္တ။ နသမနှစ်ရေ သတ္တ”။ နအညမည၍။ ။စီတ္ထဇူပ်၊ ဟဒယဝတ္ထမှုတပါး ပဋိသန္ဓာ ကမ္မဇူပ်အားတပ်သော မဂ္ဂပစ္စည်း။ “နအည မညေ တိကို”။၏။ ။အလုံးစုံသော မဂ္ဂပစ္စည်း။ “နည်နှစ်သေယ သတ္တ”။ပါ။ နကမ္မ သတ္တ”။ ။နဝိပါက၍ ဝိပါက၍ရှိသော မဂ္ဂမှုတပါး မဂ္ဂပစ္စည်း။ “နဝိပါက သတ္တ”။ ။အလုံးစုံသော မဂ္ဂပစ္စည်း။ “နအဘာဟံာရ သတ္တ”။ ။နက္ခိနှစ်ယု၍။ ဝိရိယ သတိ ကေဂ္ဂတာ ပညာမှုတပါး မဂ္ဂပစ္စည်း။ “နက္ခိနှစ်ယ သတ္တ”။ ။စီတ္ထဇူပ်၊ ပဋိသန္ဓာ ကမ္မဇူပ် အားတပ်သော မဂ္ဂပစ္စည်း။ “နသမွှုယ့်တ္ထ တိကို”။၏။ ။သမွှုယ့်တ္ထခန္ဓာအား ဌာပ်သော မဂ္ဂပစ္စည်း။ “နဝိယ့်တ္ထ တိကို”။၏။ ။အလုံးစုံသော မဂ္ဂပစ္စည်း။ “နောနတိယာ သတ္တ။ နောဝိကတေ သდ္တ”။၏။ ။(ယဉ်နာကို အနုလုံးအတိုင်းအရကိုဆို၍ ယထာရဟ သချုပ်ကိုဆိုလေ)။ ။

မဂ္ဂ ပြီး၏။

## သမွှုယ့် ဒုက

သမွှုယ့်၍။သမွှုယ့်မူ နဟေတုဒုက အစရှိသောအားဖြင့်။ တဆဲရှုံးပါးပါ။ နဟေတုဒုက၍။ ဟေတုပုစ္စည်းမှုတပါး သမွှုယ့်ပစ္စည်း။ “သမွှုယ့်ပစ္စ ယာ နဟေတုယာ တိကို”။၏။ ။အလုံးစုံသော သမွှုယ့်ပစ္စည်း။ “နာရမွှေကေ တိကို”။ ။သဟာဏာတာဝိပတိပစ္စည်းမှုတပါး သမွှုယ့်ပစ္စည်း။ “နာဝိပတိယာ

၅၉၈

## တိကပဋ္ဌနှင့် အရကောက်

တိကို”။၏။ “အလုံးစုံသော သမ္မယုတ္တပစ္စည်း။ “နာနှစ်ရေ တိကို။ နသမနှစ် ရေ တိကို။ နည်ပနိသော တိကို”ပါ။ နာသေဝန် တိကို”။၏။ ။စေတနာမှတပါး သမ္မယုတ္တပစ္စည်း။ “နကမ္မ တိကို”။ ။နဝိပါက၌ အချင်းချင်းအားတပ်သော ကုသိုလ် အကုသိုလ် ကြိယာ နာမက္ခနာ”။ “နဝိပါက တိကို”။၏။ ။နာမ်အာ ဟာရ သုပါးမှတပါး သမ္မယုတ္တပစ္စည်း။ “နအာဟာရ တိကို”။၏။ ။နာမ် လူနှေ့ရှစ်ပါး ပစ္စည်းမှတပါး သမ္မယုတ္တပစ္စည်း။ “နဲ့၌ယေ တိကို”။၏။ ။စျောနပစ္စည်းမှတပါး သမ္မယုတ္တပစ္စည်း။ “နစျောန တိကို”။၏။ ။မဂ္ဂပစ္စည်းမှ တပါး သမ္မယုတ္တပစ္စည်း။ “နမဂ္ဂ တိကို”။ ။အလုံးစုံသော သမ္မယုတ္တပစ္စည်း။ “နဝိပုယုတ္တ တိကို။ နောနတို့ယာ တိကို။ နောဝိကတေ တိကို”။ ။(ယဉ်နာကို အနုလုံကအတိုင်း အရဆို၍ သချာကို ယထာရဟ ဆိုလေ)။

သမ္မယုတ္တ ပြီး၏။

## ဝိပုယုတ္တ ဓာက

ဝိပုယုတ္တ။ ဝိပုယုတ္တမူ နဟေတုဇာက အစရှိသော အားဖြင့်နှစ်ဆဲတပါး အပြားရှိ၏။ ထို....တွင်။ နဟေတုဇာကကို....၏။ ထို....၌။ ဟေတုပစ္စည်း မှတပါး ဝိပုယုတ္တပစ္စည်း။ “ဝိပုယုတ္တပစ္စယာ နဟေတယာ ပဲ”။ ။ ဝတ္ထာရမဗ္ဗာမှတပါး ဝိပုယုတ္တပစ္စည်း။ “နာရမဗ္ဗာ ပဲ”။ ။သာခိပတိစိတ္တ ရုပ်အားတပ်သော သဟာဇာတာခံပတိမှတပါး သဟာဇာတဝိပုယုတ္တ။ အလေး အမြတ်ပြုအပ်သော ဝတ္ထာရမဗ္ဗာမှတပါး ပုဂ္ဂရေဇာတဝိပုယုတ္တ။ ပစ္စာဇာတ- ဝိပုယုတ္တပစ္စည်း။ “နာခိပတိယာ ပဲ”။ ။အလုံးစုံသော ဝိပုယုတ္တပစ္စည်း။ “နာနှစ် ရေ ပဲ”။ နသမနှစ်ရေ ပဲ”။ ။ပုဂ္ဂရေဇာတဝိပုယုတ္တ။ ပစ္စာဇာတဝိပုယုတ္တ- ပစ္စည်း။ “နသမနှစ်ရေ ပဲ”။ ။စိတ္တရုပ် ဟဒယဝတ္ထာမှတပါး ပန္တိသွေ့ ကမ္မဇာရုပ်အားတပ်သော သဟာဇာတဝိပုယုတ္တ။ ပုဂ္ဂရေဇာတဝိပုယုတ္တ။ ပစ္စာ ဇာတ ဝိပုယုတ္တပစ္စည်း။ “နအညမညေ ပဲ”။ ။ပစ္စာဇာတဝိပုယုတ္တပစ္စည်း။ “နနိသော တိကို”။ ။အလေးအမြတ်ပြုအပ်သော ဝတ္ထာရမဗ္ဗာမှတပါး အလုံးစုံသော ဝိပုယုတ္တပစ္စည်း။ “နည်ပနိသော ပဲ”။ ။နပုဂ္ဂရေဇာတ၌။ သဟာဇာတဝိပုယုတ္တ။ ပစ္စာဇာတဝိပုယုတ္တပစ္စည်း။ “နပုဂ္ဂရေဇာတ တိကို”။၏။ ။သဟာဇာတဝိပုယုတ္တ။ ပုဂ္ဂရေဇာတဝိပုယုတ္တပစ္စည်း။ “နပစ္စာဇာတ ပဲ”။ ။အလုံးစုံသော ဝိပုယုတ္တပစ္စည်း။ “နသမနှစ်ရေ ပဲ”။၏။ ။နာမ်အာဟာရပစ္စည်းမှတပါး အလုံးစုံသော ဝိပုယုတ္တ- ပစ္စည်း။ “နဝိပါက ပဲ”။၏။ ။နာမ်အာဟာရပစ္စည်းမှတပါး အလုံးစုံသော

## ပဉာတိရ အနုလောမ ပစ္စနိက ဓုကသချို့ဝါရ

၅၆၆

ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စည်း။ “နအာဟာရေ ပဉာ”။ ။သဟဇာတိ၌ယမှတပါး သဟဇာထ  
ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စည်း။ ပုဂံဇာတိ၌ယမှတပါး ပုဂံဇာတပိပ္ပယုတ္တပစ္စည်း။ “နဲ့၌  
ယေ ပဉာ”။ ၏။ ။၍၁၃ပစ္စည်းမှတပါး အလုံးစုံသော ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စည်း။  
“နစုံ့နေ ပဉာ”။ ၏။ ။မဂ္ဂပစ္စည်းမှတပါး အလုံးစုံသော ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စည်း။  
“နမဂ္ဂ ပဉာ”။ ၏။ ။အလုံးစုံသော ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စည်း။ “နသမွှယုတ္တ ပဉာ”။  
၏။ ။၍၁၄နတ္တိယာ ပဉာ။ နောဝိဂင်တ ပဉာ”။ ၏။ ။(လူနှာကို  
အနုလုံကအတိုင်း အရဘောက်၍ သချို့ကို ယထာရဟနိုလေ)။

ဝိပ္ပယုတ္တ ပြီး၏။

### အထိ ဓုက

အထိ ၌။ သတ္တိမှ နဟောတုဂ္ဂက အစရှိသောအားဖြင့် နှစ်ဆုံးနှစ်ပါးအပြား  
ရှိ၏။ ထို....တွင်။ နဟောတုဂ္ဂကို ရွှေးစွာ ဟောတော်မူ၏။ ထို....၌။  
ဟောတု ပစ္စည်းမှတပါး အလုံးစုံသော အထိပစ္စည်း။ “အထိပစ္စယာ နဟောတုယာ  
တောရသ”။ ။အာရမွှေ ပုဂံဇာတတ္တိမှတပါး အလုံးစုံသော အထိပစ္စည်း။  
“နာရမွှေကေ တောရသ”။ ။သဟဇာဟာဝိပတ်ပစ္စည်း၊ အလေးအမြတ် ပြုအပ်  
သော အာရမွှေမုပ္ပနာရေဇာတတ္တိမှတပါး အထိပစ္စည်း။ “နာဝိပတ်ယာ တောရသ။ ။  
အလုံးစုံသော အထိပစ္စည်း။ “နာနှစ်ရေ တောရသ။ နသမနှစ်ရေ တောရသ”။ ။  
သဟဇာတတ္တိမှတပါး။ အထိပစ္စည်း။ “နသဟဇာတေ သတ္တ”။ ။နအညာမည်၌  
အညာမညာပစ္စည်းမှတပါး သဟဇာတတ္တိ။ ပုဂံဇာတတ္တိ။ ပစ္စာလာတတ္တိ။  
အာဟာရတ္တိ။ ၍၂၅၌ယတ္တိပစ္စည်း။ “နအညာမညာ သတ္တ”။ ။နသာယပစ္စည်းမှတပါး  
အထိပစ္စည်း။ “နန်သာယေ သတ္တ”။ ။အလေးအမြတ်ပြုအပ်သော အာရမွှေ  
ပုဂံဇာတတ္တိမှတပါး အထိပစ္စည်း။ “နည်နန်သာယေ ဝောရသ”။ ။ပုဂံဇာတတ္တိ  
မှတပါး အထိပစ္စည်း။ “နပုဂံဇာတေ နဝ”။ ။ပစ္စာလာတတ္တိမှတပါး အလုံးစုံသော  
အထိပစ္စည်း။ “နပစ္စာလာတေ တောရသ”။ ။အလုံးစုံသော အထိပစ္စည်း။  
“နာသေဝနေ တောရသ”။ ။စေတနာမှတပါး အထိပစ္စည်း။ “နကမ္မာ  
တောရသ”။ ။ဝိပိကပစ္စည်းမှတပါး အထိပစ္စည်း။ “နဝိပိကေ တောရသ”။ ။  
အာဟာရပစ္စည်းမှတပါး အထိပစ္စည်း။ “နအာဟာရေ တောရသ”။ ။၍၂၅၆၌ယ  
ပစ္စည်းမှတပါး အထိပစ္စည်း။ “နဲ့၌ယ တောရသ”။ ။၍၁၃ပစ္စည်းမှတပါး  
အထိပစ္စည်း။ “နယျာန တောရသ”။ ။မဂ္ဂပစ္စည်းမှတပါး အထိပစ္စည်း။ “နမဂ္ဂ  
တောရသ”။ ။သမွှယုတ္တပစ္စည်းမှတပါး အထိပစ္စည်း။ “နသမွှယုတ္တ သတ္တ”။ ။  
အချင်းချင်းအား တပ်သော နာမက္ခနာလေးပါး။ အချင်းချင်းအားငှုံး။ ဥပါဒီ  
ရုပ်အားငှုံး တပ်သော မဟာဘုတ်လေးပါး ဟုဆိုအပ်သော သဟဇာတတ္တိ။

ဝတ္ထာရမ္မဏမှ တပါး အာရမ္မဏပုရေဇာတတ္ထီ။ အာဟာရထိုး။ လူ၏၏ယတ္ထိပစ္စည်း။ “နံပ္ပါယုတေ ပဉား။ ။နောနတ္ထိယာ တေရသ။ နောဝိဂတေ တေရသ။”။ ၎။ ။ (နတ္ထိဝိဂတေသည် အနာရန်င့် တူပြီ။ ။အဝိဂတေသည် အတ္ထိနှင့် တူပြီ။ ။ယဉ်နာကို အနုလုပ်ကအတိုင်း ဆိုလေ)။

အနုလောမပစ္စနိက် ပြီးပြီ။

### ပွဲဘဝါရ

ပစ္စနိယာနုလောမ ဓမ္မကသချို့ဝါရ

ပစ္စည်းအနုလောမ ပစ္စနိက်ကို ဟောတော်မူသည်၏ အခြားမဲ့၍။ ပစ္စည်း ပစ္စနိယာနုလောမကို ဟောတော်မူ၏။ထို....၌ တုံးသော်လည်း။ နဟောတုပစ္စည်း၏ ပစ္စနိယာနုလောမ။ နာရမ္မဏပစ္စည်း၏ ပစ္စနိယာနုလောမ အစရှိသော အားဖြင့် နှစ်ဆုံးပါးအပြားရှိ၏။ ထို....တွင်။ နဟောတုပစ္စည်း၏ ပစ္စနိယာ နုလောမကို ရှေးဦးစွာ ဟောတော်မူ၏။ ထို....၌ တုံးသော်လည်း။ ဒုက တိကာပါ။ ဗာဝိသကအားဖြင့် နှစ်ဆုံးပါးအပြားရှိ၏။ ထို....တွင်။ ဒုကကို ရှေးဦးစွာ ဟောတော်မူ၏။ ထို....၌ တုံးသော်လည်း။ နဟောတုဗူး အာရမ္မဏက အစရှိသောအားဖြင့် နှစ်ဆုံးပါးအပြားရှိ၏။ ထို....တွင် နဟောတုဗူး အာရမ္မဏ ခုကကို ရှေးဦးစွာ ဟောတော်မူ၏။ ထို....၌ အလုံးစုံသော အာရမ္မဏပစ္စည်းပါ။ “နဟောတုပစ္စယာ အာရမ္မဏ နံ”။ ။အမောဟမှတပါး အခိုပတ်ပစ္စည်း။ “နဟောတုပစ္စယာ အိုပတ်ယာ ဒသ”။ [သဘာဂတ္ထုတုပစ္စည်းမှတပါး ပစ္စည်းတို့ကို အလုံးစုံဆို။ သဘာဂတ္ထုသာ နှစ်လေ]။ ။အလုံးစုံသော အနန္တရ ပစ္စည်း။ “အနန္တရ သတ္တု”။ သမနန္တရ သတ္တု”။ ။ဟောတုပစ္စည်းမှတပါး သဟာဏာတပစ္စည်း။ “သဟာဏာတေ နံ”။ ။ဟောတုပစ္စည်းမှတပါး အညမည ပစ္စည်း။ “အညမည တိကို”။ ။ဟောတုပစ္စည်းမှတပါး နိသာယပစ္စည်း။ “နိသာယ တေရသ။ ဥပနိသာယ နံ”။ ပုံရေဇာတေ တိကို။ ပစ္စာဇာတေ တိကို။ အာသေဝနေ တိကို။ ကမ္မ သတ္တု”။ ။ဟောတုပစ္စည်းမှတပါး ဝိပါက ပစ္စည်း။ “ဝိပါကေ ကံ”။ ၎။ ။အလုံးစုံသော အာဟာရပစ္စည်း။ “အာဟာ ရ သတ္တု”။ ၎။ ။ပညာမှတပါး လူ၏၏ယပစ္စည်း။ “လူ၏၏ယ သတ္တု”။ ။အလုံးစုံသော စျောနပစ္စည်း။ “စျောနေ သတ္တု”။ ၎။ ။ပညာမှတပါး မဂ္ဂပစ္စည်း။ “မဂ္ဂ သတ္တု”။ ။ဟောတုပစ္စည်းမှတပါး သမ္မယုတ္ထပစ္စည်း။ “သမ္မယုတ္ထ တံ့က္ခ”။ ။ ဟောတုပစ္စည်းမှတပါး အလုံးစုံသော ဝိပ္ပယုတ္ထပစ္စည်း။ “ဝိပ္ပယုတ္ထ ပဉား”။ ။ ဟောတုပစ္စည်းမှတပါး အလုံးစုံသော အတ္ထိပစ္စည်း။ “အတ္ထိယာ တေရသ”။ ။

အလုံးစုံသော နတ္ထိပစ္စည်း။ “နတ္ထိယာ သတ္တာ။ ပိုကတေ သတ္တာ။ အဝိုင်တေ တေရသ”။ အတွေ့နှင့်တေ။

### တိကသချုပါရ

အကကို ဟောတော်မူသည်၏ အခြားမျိုး။ တိကကိုဟောတော်မူ၏။ ပါ။ နဟောတူ နာရမ့်အာမူ အဓိပတီ တိကကျိုး။ အမောဟမူတပါး သဟလာတာ၊ ဓိပတီ ပစ္စည်း။ “နဟောတူပစ္စယာ နာရမ့်အာမူ အဓိပတီယာ သတ္တာ”။ အလုံးစုံ သော အနှစ်ပုပစ္စည်း။ “အနှစ်ရော သတ္တာ။ သမနှစ်ရော သတ္တာ”။ ပူဟောတူပစ္စည်း မူတပါး သဟလာတာပစ္စည်း။ “သဟလာတေ နာ။”။ ပူဟောတူပစ္စည်းမှ တပါး အညမညပစ္စည်း။ “အညမညော တီကို”။ ပူဟောတူပစ္စည်း ဝတ္ထာရမ့်အာမူ တပါး နိုသာယပစ္စည်း။ “နိုသာယေ တေရသ”။ အနှစ်ရုပ် ပကတူပနိသာယ ပစ္စည်း။ “ဥပနိသာယ နာ။”။ ဝတ္ထာပူရောဇာတပစ္စည်း။ “ပူရောဇာတေ တီကို”။ အာသေဝန် တီကို။ ကမ္မာ သတ္တာ။ ပိုကိုကေ ကော်။ အာဟာရေ ကော်။ လူ၌၌ယေ သတ္တာ။ ရျာနေ သတ္တာ။ မရှု သတ္တာ။ သမုပုံတွေ တီကို”။ ၇၅။ ပူဟောတူပစ္စည်းမူတပါး သဟလာတာ ဝိပုယုတ္တပစ္စည်း။ ဝတ္ထာရမ့်အာမူတပါး ပူရောဇာဝိပုယုတ္တပစ္စည်း။ ပစ္စာဇာတ ဝိပုယုတ္တ ပစ္စည်း။ “ဝိပုယုတ္တ ပူ။”။ ပူဟောတူပစ္စည်းမူတပါး သဟလာတာတို့ ဝတ္ထာပူရောဇာတ္တို့ ပစ္စာဇာတတ္တို့ အာဟာရတ္တို့။ လူ၌၌ယုတ္တိပစ္စည်း။ “အတ္ထိယာ တေရသ”။ နတ္ထိယာ သတ္တာ။ ပိုကတေ သတ္တာ။ အဝိုင်တေ တေရသ”။ ၇၆။

### စတူကြသချုပါရ

နဟောတူ နာရမ့်အာမူ အနှစ်ရ စတူကြ၍။ အလုံးစုံသော အနှစ်ရ ပစ္စည်း။ “အနှစ်ရော သတ္တာ။ သမနှစ်ရော သတ္တာ”။ ၇၇။ ပူဟောတူပစ္စည်း သဟလာတာ၊ ဓိပတီပတ်ပစ္စည်းမူတပါး သဟလာတာပစ္စည်း။ “သဟလာတေ နာ။”။ ၇၈။ ဟောတူပစ္စ်း သဟလာတာဓိပတီ ပစ္စည်းမူတပါး အညမညပစ္စည်း။ “အညမညော တီကို”။ [ဆီမြဲ] “နိုသာယေ တေရသ”။ အနှစ်ရုပ် ပကတူပနိသာယပစ္စည်း ဥပနိသာယ နာ။”။ ဝတ္ထာပူရောဇာတပစ္စည်း။ “ပူရောဇာတေ တီကို”။ ပစ္စာဇာတေ တီကို။ အာသေဝန် တီကို။ ကမ္မာ သတ္တာ”။ ၇၉။ ပူဟောတူပစ္စည်း။ သဟလာတာဓိပတီ ပစ္စည်းမူတပါး ဝိပါကာပစ္စည်း။ “ဝိပါကာ ကော်”။ ၈၀။ စိတ္ထာဓိပတီမှ တပါး အာဟာရပစ္စည်း။ “အာဟာရော သတ္တာ”။ အမောဟ စိတ္ထာဓိပတီမှ တပါး အာဟာရပစ္စည်း။ “အာဟာရော သတ္တာ”။ ၈၁။ အဲ၌၌ယေ သတ္တာ။ ရျာနေ သတ္တာ။

၆၀၂

## တိကပဋ္ဌာန်း အရကောက်

သတ္တ”။ အမောဟ ဝီရိယ ဝီမံသာဓိပတီမှ တပါး မရှုပစ္စည်း။ “မရှု သတ္တ”။ ဟေတုပစ္စည်း သဟလာတာဓိပတီ စစ္ည်းမှုတံပါး သမ္မတယုတ္တ တီကို”။ ဟေတုပစ္စည်း သဟလာတာဓိပတီပစ္စည်းမှုတံပါး သဟ ၃၁တပိယုတ္တ။ ဝတ္ထာရမ့်ကမှ တပါး ပုရေဇာတပိယုတ္တ။ ပစ္စာဇာတပိယုတ္တ ပစ္စည်း။ “ဝိယုတ္တ ပဉ္စ”။ ဟေတုပစ္စည်း သဟလာတာဓိပတီပစ္စည်းမှုတံပါး သဟလာတ္တ။ ဝတ္ထုပုရေဇာတ္တိ။ ပစ္စာဇာတ္တိ။ အာဟာရတ္တိ။ လျှို့ယတ္တ ပစ္စည်း။ “အတ္တိယာ ကေရသာ။ နတ္တိယာ သတ္တ။ ဝိဂါတေ သတ္တ။ အဝိဂါတေ တေရသ”။၏။

---

## ဆက္သချုံးဝါရ

နဟေတု နာရမ့်က နာဓိပတီ နာနှစ်ရ နသမနှစ်ရမှ သဟလာတဆက္ခြားမထူး  
ပြီ။ “သဟလာတေ နဝါ။ အညာမညေ တီကို။ နိသာယေ တေရသ”။ မဂ္ဂါနှစ်ရ<sup>၁</sup>  
ဖိုလ်အားတပ်သော မဂ်စေတနာမှုတံပါး ပကဗ္ဗာပနိသာယုပစ္စည်း။ “ဥပနိသာ  
ယေ နဝါ”။ ဝတ္ထုပုရေဇာတ ပစ္စည်း။ “ပုရေဇာတေ တီကို။ ပစ္စာဇာတေ  
တီကို”။ မဂ္ဂါနှစ်ရဖိုလ်အားတပ်သော မဂ်စေတနာမှုတံပါး ကမ္မပစ္စည်း။  
“ကမ္မ သတ္တ”။ [ပိုမြဲ]။ “ဝိပါကေ ကော်။ အာဟာရေ သတ္တ။ လျှို့ယေ  
သတ္တ။ ဖုံးနေ သတ္တ။ မရှု သတ္တ။ သမ္မတယုတ္တ တီကို။ ဝိယုတ္တ ပဉ္စ။  
အတ္တိယာ တေရသာ။ အဝိဂါတေ တေရသ”။၏။

---

## သတ္တကသချုံးဝါရ

နဟေတု နာရမ့်က နာဓိပတီ နာနှစ်ရ နသမနှစ်ရ နသဟလာတမှ (အညာ  
မညာသတ္တက မရ)။ နိသာယု၍။ ဝတ္ထုပုရေဇာတ နိသာယုပစ္စည်း။ “နိသာယေ  
တီကို”။ မဂ္ဂါနှစ်ရဖိုလ်အားတပ်သော မဂ်စေတနာမှုတံပါး ပကဗ္ဗာပနိသာ  
ယုပစ္စည်း။ “ဥပနိသာယေ နဝါ”။ ဝတ္ထုပုရေဇာတပစ္စည်း။ “ပုရေဇာတေ တီကို။  
ပစ္စာဇာတေ တီကို”။ မဂ္ဂါနှစ်ရဖိုလ်အား တပ်သော မဂ်စေတနာမှုတံပါး  
နာနာက္ခာက ကမ္မပစ္စည်း။ ကမ္မ ခွဲ့။ ရုပ်အာဟာရပစ္စည်း။ အာဟာရေ  
ကော်။ ပုရေဇာတီကို၍။ ရုပ်အာဟာရပစ္စည်း။ လျှို့ယေ ကော်။ ၏။ ဝတ္ထုပုရေ  
ဇာတ ဝိယုတ္တပစ္စည်း။ ပစ္စာဇာယ ဝိယုတ္တပစ္စည်း။ ဝိယုတ္တ ပဉ္စ။ ဝတ္ထု  
ပုရေဇာတ္တိ။ ပစ္စာဇာတ္တိ။ အာဟာရတ္တိ။ လျှို့ယုတ္တ ပစ္စည်း။ အတ္တိယာ  
သတ္တ။ အဝိဂါတေ သတ္တ။

## ပဉာဏ်ပစ္စသနလောမ ခုကသချိုင်း

၆၀။

### နဝက

နဟယတူ နာရမ့်အပ်။ နှိန်သာယမူ ဥပန်သာယ နဝက၌။ မဂ္ဂါန်ရဖိုလ်အား  
တပ်သော မဂ်စေတနာမှုတပါး ပကတူပန်သာယ ပစ္စည်း။ “ဥပန်သာယ နဝ”။  
အလုံးစုံသော ပစ္စာလာတပစ္စည်း။ “ပစ္စာလာတေ တီကီ”။ မဂ္ဂါန်ရဖိုလ်အား  
တပ်သော မဂ်စေတနာမှုတပါး နာနာက္ခာကိုက ကမ္မပစ္စည်း။ “ကမ္မ ဒွဲ”။  
ရုပ်အာဟာရပစ္စည်း။ “အာဟာရေ ကော်”။ ရူပဇီဝတီ၌ယပစ္စည်း။ “လျှို့ယေ  
ကော်”။ ပစ္စာလာတ ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စည်း။ “ဝိပ္ပယုတ္တ တီကီ”။ ပစ္စာလာတထိုး  
ရုပ်အာဟာရထိုး။ ရူပဇီဝတီ၌ယထိုးပစ္စည်း။ “အထိုးယာ ပဉား။ အဝိုင်တေ ပဉား”။  
၏။

---

### ဓသက

နဟယတူ။ပဲ။ နှိန်သာယ နှုပန်သာယမူ ပစ္စာလာတ ဓသက၌။ ပစ္စာလာတ  
ပစ္စည်း။ “ပစ္စာလာတေ တီကီ”။ ဝိပါက်ဆတ္တီသအား တပ်သော ဗလဝ နာနာက္ခာ  
ကိုကမှ တပါး နာနာက္ခာကိုကကမ္မပစ္စည်း။ “ကမ္မ ဒွဲ”။ ၅။။ ရုပ်  
အာဟာရပစ္စည်း။ “အာဟာရေ ကော်”။ ရူပဇီဝတီ၌ယပစ္စည်း။ “လျှို့ယေ  
ကော်”။ ပစ္စာလာတဝိပ္ပယုတ္တပစ္စည်း။ “ဝိပ္ပယုတ္တ တီကီ”။ ပစ္စာလာတထိုး  
ရုပ်အာဟာရထိုး။ လျှို့ယထိုးပစ္စည်း။ “အထိုးယာ ပဉား။ အဝိုင်တေ ပဉား”။

---

### ဒီဓသက

နဟယတူ။ပဲ။ နှုပန်သာယ နုပုရေလာတ နပစ္စာလာတမူ ကမ္မ ဒွဲဓသက၌။  
မဂ္ဂါန်ရဖိုလ်အား တပ်သော မဂ်စေတနာ၊ ဝိပါက်ဆတ္တီသအား တပ်သော  
ဗလဝ နာနာက္ခာကိုက ကမ္မမှုတပါး နာနာက္ခာကိုက ကမ္မပစ္စည်း။ “ကမ္မ ဒွဲ”။  
ရုပ်အာဟာရပစ္စည်း။ “အာဟာရေ ကော်”။ ၅။။ ရူပဇီဝတီ၌ယပစ္စည်း။ “လျှို့  
ယေ ကော်”။ ရုပ်အာဟာရထိုး၊ ရူပဇီဝတီ၌ယထိုးပစ္စည်း။ “အထိုးယာ ကော်”။ အဝိုင်  
တေတေ ကော်”။

---

### တေရသကစသည်

နဟယတူ။ပဲ။ နပစ္စာလာတ နာသေဝန် နကမ္မမူ အာဟာရ တေရသက၌။  
ရုပ်အာဟာရပစ္စည်း။ “အာဟာရေ ကော်”။ လျှို့ယ စ္စာသက၌။ ရူပဇီဝတီ၌ယ

၆၀၄

## တိကပဋ္ဌာန်း အေရကောက်

ပစ္စည်း။ “ကြို့ယေ ကော်”။၏။ ။ရှုပ်အာဟာရတို့။ ရူပဲဝိတိ၌၍ယတ္ထပစ္စည်း။ “အတို့ယာ ကော်။ အပိုကတေ ကော်”။၏။ ။နဟေတုဗာပါ။ နအာဟာရ နစျာန နမဂ် နသမ္မယုတေ နို့ပယုတေ နောန္တို့ နောဝိဂါတမူ ကြို့ယ ဗာဝိသက်။ ရူပ ဝိဝိတိ၌၍ယပစ္စည်း။ “ကြို့ယေ ကော်။ အတို့ယာ ကော်။ အပိုကတေ ကော်”။ ။ နဟေတုဗာပါ။နပိုပါက [အာဟာရဂိုချုန်] နကြို့ယ နစျာန နမဂ် နောနထိ နောဝိဂါတမူ အာဟာရ ဗာဝိသက်။ ရှုပ်အာဟာရပစ္စည်း။ “အာဟာရော ကော်။ အတို့ယာ ကော်။ အပိုကတေ ကော်”။

နဟေတုဗာပါ ပြီး၏။

နဟေတုဗာ

### ပစ္စည်းတွန်းသော်ကား—

နဟေတုဗာ အာရမ္မကာ ရုက်။ အာရမ္မကာပစ္စည်းသာတပ်၍ နဟေတုဗာပစ္စည်း မတပ်သော တရားကား မရှိ။ ထို့ကြောင့် အနုလုံး “ဟေတုဗာပစ္စယာ အာရမ္မကော” အစုရိသည်ဖြင့် မဟောရသတည်း။ ။ဟေတုဗာပစ္စည်းမှတပါး သဟ ၃၁တပစ္စည်း။ အနှစ်ရှုပါ၊ ပကတူပနိသုယာပစ္စည်း။ ဝတ္ထုပုဂ္ဂဇာတာတပစ္စည်း။ ပစ္စာလာတပစ္စည်း။ ရှုပ်အာဟာရပစ္စည်း။ ရူပဲဝိတိ၌၍ယပစ္စည်း။ ဤပစ္စည်း ခုနစ်ပါးတို့သည် နဟေတုဗာပစ္စည်းသာတပ်၍ အာရမ္မကာပစ္စည်း မတပ်သော ကြောင့် အာရမ္မကာပစ္စည်းတွန်း၍ စင်ကုန်၏။ ထို့ကြောင့် ပစ္စနိုက်၍။ “နဟေတုဗာပစ္စယာ နာရမ္မကော ပန္တရသ”။၏။ ။သမ္မယုတ္ထခန္ဓာ သဟိတ်စိတ္ထလရုပ်၊ သဟိတ် ပဋိသန္ဓကမ္မလရှုပ်အား တပ်သော ဟိတ်ခြောက်ပါး။၍ ဤတရားတို့သည် နဟေတုဗာ အာရမ္မကာပစ္စည်းနှစ်ပါး မတပ်ကုန်။ ထို့ကြောင့် အနုလောမပစ္စနိုက်၍။ ဟေတုဗာပစ္စယာ နာရမ္မကော သထ္ထ”။၏။ ။အလုံးစုံသော အာရမ္မကာပစ္စည်း။ ဤတရားတို့သည် နဟေတုဗာ အာရမ္မကာ ပစ္စည်းနှစ်ပါး တပ်ကုန်၏။ ထို့ကြောင့် ဤပစ္စနိုယာနုလောမ၍ “နဟေတုဗာပစ္စယာ အာရမ္မကော နှစ်”။

နဟေတုဗာ အဓိပတ် ဒုက္ခာ။သမ္မယုတ္ထခန္ဓာသာဓိပတ်တိစိတ္ထလရှုပ်အားတပ်သော ဝိမံသာဓိပတ်။ ဤတရားတို့သည် အဓိပတ်ပစ္စည်းသာ တပ်၍ နဟေတုဗာပစ္စည်း မတပ်သောကြောင့် နဟေတုဗာပစ္စည်းတွန်း၍ စင်ကုန်၏။ ထို့ကြောင့် အနုလုံး “ဟေတုဗာပစ္စယာ အဓိပတ်ယာ စွဲတာရှိ”။၏။ ။အာရမ္မကာဓိပတ်ပစ္စည်း။ အလုံးစုံသော အာရမ္မကာပစ္စည်း။ ဟေတုဗာပစ္စည်း။ သဟာ၁၁ဘဏာဓိပတ် ပစ္စည်းမှတပါး သဟ၁၁တပစ္စည်း။ အနှစ်ရှုပါ၊ ပကတူပနိသုယာပစ္စည်း။ ဝတ္ထုပုဂ္ဂဇာတာတပစ္စည်း။ပစ္စာလာတပစ္စည်း။နာရာက္ခာကိုက ကမ္မပစ္စည်း။ ရှုပ်အာဟာရ ပစ္စည်း။ ရူပဲဝိတိ၌၍ယပစ္စည်း။ ဤပစ္စည်း ရှုစ်ပါးတို့သည် နဟေတုဗာပစ္စည်းသာ

ပဋိသနတရာ ပစ္စာနှင့်လောမ ဒုက္ခသချိုးဝါရ

609

တပ်၍ အဓိပတိပစ္စည်း မတပ်သောကြောင့် အဓိပတိပစ္စည်းတွေနှင့် စင်ကုန်၏။  
ထို့ကြောင့် ပစ္စနိက်၌ “နဟေတုပစ္စယာ နာဓိပတိယာ ပန္တရာ”၏။ ၁။  
သူဗျားကြာခွဲသာ သဟိတ်စိတ္တလပ်၊ သဟိတ်ပဋိသနေကမ္မာဏပြုအား တပ်သော  
ဝိများအဓိပတိမှုတပါး ဟိတ်ခြောက်ပါး။ ၅၅၈တရားတို့သည် နဟေတု အဓိပတိ  
ပစ္စည်းနှစ်ပါးမတပ်ကုန်။ ထို့ကြောင့် ၅၅၉အနေလောမပစ္စနိက်၌ “ဟေတုပစ္စယာ နာ  
ဓိပတိယာ သတ္တာ”၏။ ၁။ ဝိများအဓိပတိပစ္စည်းမှုတပါး သဟာဇာတာအဓိပတိပစ္စည်း။  
၅၅၉တရားတို့သည် နဟေတု ဒု၊ အဓိပတိပစ္စည်းနှစ်ပါး တပ်ကုန်၏။ ထို့ကြောင့် ၅၅၉  
ပစ္စနိယာနောမအောင် “နဟေတုပစ္စယာ အဓိပတိယာ ဒု”၏။

(ဤနည်းကိမ့်၍ ရသင့်သည် အလျောက် တွန်းလေ။ ဤပစ္စနိယာနဲ့  
လောမ၌ အနုလုကို ရှေ့ပြီးစွာတွန်း။ ထို့နောင် ပစ္စနိက်ကိုတွန်း။  
အနုလောမပစ္စနိက်ကို အလှတ်။ ပစ္စနိယာနဲ့လောမ အရကိုလည်၍  
တွန်းသည်သာ။ အရမထူးပြီ။ ။အထက်ဗြိတုးသော အရကိုသာ  
ဆုံးပေါ်။)

କବିତା

“ଫୁର୍ମାନପଦ୍ଧତିକୁ ହେତୁଯା ହତ୍ତା” || (ହେତୁପଦ୍ଧତିଃଅର୍ଥିଃ) “ଆମିପତ୍ରିଯା  
ହତ୍ତା” || (ଅର୍ଥାତାମିପତ୍ରି) || “ଆନ୍ତରିକର ହତ୍ତା” || (ଆନ୍ତରିକରଣାର୍ଥିଃ) ||  
ବାନ୍ଧବଙ୍କର ହତ୍ତା || ॥ବାନ୍ଧବାତେ ଫଳ || ଆଲ୍ୟମଲ୍ୟ ରୀଞ୍ଜି || ॥ଫିରୁଯେ  
ଦେବରୀ || (ବାନ୍ଧବାତଫିରୁଯେ, ଠିକ୍କାର୍ମାନମୂଳପତ୍ରିଃ ବୁଦ୍ଧରୋତନ୍ତିଵ୍ୟବସାଧନ୍ୟଃ) || ॥  
ଦୂରଫିରୁଯେ ଫଳ || (ଆନ୍ତରିକପ, ପଗତାପତନ୍ୟଃ) || ବୁଦ୍ଧରୋତେ ରୀଞ୍ଜି || (ଠିକ୍କାର୍ମାନ  
ାତତନ୍ୟଃ) || ॥ ପଦ୍ମାଲାତେ ରୀଞ୍ଜି || ଆଚ୍ଛବୁଦ୍ଧନ୍ତ ରୀଞ୍ଜି || ଗଢ଼ୁ ହତ୍ତା ||  
ଦିଲିଗେ ଖର୍ମିଃ ଆହାର ହତ୍ତା || ଲୁଣ୍ଠିଯେ ହତ୍ତା || ଶୁକ୍ରନ ହତ୍ତା || ମର୍ଦ୍ଦ ହତ୍ତା ||  
ବାନ୍ଧବଙ୍କଟେ ରୀଞ୍ଜି || ରିପୁଯଙ୍କଟେ ପାତ୍ର || (ଠିକ୍କାର୍ମାନମୂଳପତ୍ରିଃ ରିପୁଯଙ୍କଟାହ୍ୟଃପିଃ) || ॥  
ଆତ୍ମୀୟା ଦେବରୀ || (ଆର୍ମାନମୂଳରୋତାତ୍ମୀୟ ପତ୍ରିଃ ଆତ୍ମୀୟପଦ୍ଧତିଃ) ||

နာဓိပတိမှ

ଫୁଲମ୍ବିପତ୍ରପଦ୍ମିଯା ଶେତ୍ରୀଯା ଚତୁର୍ବୀ ॥ (ରୀମିଲାମ୍ବିପତ୍ରମୁତ୍ତପିଃ ଶେତ୍ରୀ  
ପଦ୍ମିନ୍ଦ୍ରିଯିଃ) ॥ ॥ଆରମ୍ଭକେ ଫଠି ॥ (ଆରମ୍ଭକୁଳାମ୍ବିପତ୍ରମୁତ୍ତପିଃ ଆରମ୍ଭକୁଳପଦ୍ମିନ୍ଦ୍ରି  
ଯିଃ) ॥ ॥ଆନ୍ତର୍କ୍ଷିରେ ଚତୁର୍ବୀ ॥ ଚତୁର୍ବୀନ୍ତର୍କ୍ଷିରେ ଚତୁର୍ବୀ ॥ ॥ଶହାରାତରେ ଫଠି ॥ ॥  
ଆନ୍ତର୍କ୍ଷିରେ ତାଣି ॥ (ଶହାରାତାମ୍ବିପତ୍ରମୁତ୍ତପିଃ ଶହାରାତପଦ୍ମିନ୍ଦ୍ରିଯିଃ) ॥ଫୁଲମ୍ବି  
ତେଜିବୁ ॥ (ଶହାରାତାମ୍ବିପତ୍ରମୁତ୍ତପିଃ ଶହାରାତଫୁଲମ୍ବିଯିଃ) ॥ ଆଲେଃଆମ୍ବିତ

၆၀၆

## တိကပဋ္ဌာန်း အရကောက်

ပြုအပ်သော ဝတ္ထာရမှုကဗျာတပါး ပုဂ္ဂိုလာတ နိသာယပစွဲည်းတည်း)။ ။ဥပ နိသာယော နှင့် (အနှစ်ရှုပ, ပကဗူဟပတည်း)။ ။ပုဂ္ဂိုလာတော တိကို (အလေး အမြတ် ပြုအပ်သော အာရမှုကဗျာရောဇာတမှုတပါး ပုဂ္ဂိုလာတပစွဲည်း)။ ။  
ပစ္စာဇာတော တိကို။ အာသေဝန် တိကို။ ကမ္မာ သတ္တာဝိပါကေ ကော်။  
အာဟာရေ သတ္တာ။ ကြိုးပို့ယော သတ္တာ။ ရဲ့သန သတ္တာ။ မရှိ သတ္တာ။ သမ္မယုဇ္ဈာတ္တ တိကို။ [သဟဇာတာခံပတိပစွဲည်းကို နှုတ်လေ]။ ဝိပ္ပယုဇ္ဈာတ္တ ပဉ္စ။ ။(သဟ ဇာတာခံပတိပစွဲည်း။ အလေးအမြတ်ပြုအပ်သော ဝတ္ထာရမှုကဗျာတပါး ဝိပ္ပယုဇ္ဈာတ္တ ပစွဲည်း)။ အတို့ယာ တောရသာ။ နတ္တာ့ယာ သတ္တာ။ ဝိဂေတေ သတ္တာ။ အဝိဂေတေ တောရသာ။ ၏။ ။(သဟဇာတာခံပတိပစွဲည်း။ အလေးအမြတ် ပြုအပ်သော အာရမှုကဗျာရောဇာတမှုတပါး အတို့ပစွဲည်း)။ [နာနှစ်ရှုပ နသမနန္ဒရှုပ လွှာယ်ပြီ။  
အနှစ်ရှုပနှုယ်ယာ။ မရှိနှစ်ရှိုံးအား တပ်သောမဂ်စေတနာကိုနှစ်]။

## နသဟဇာတမှု

နသဟဇာတတ္တာ။ “နသဟဇာတပစွဲယာ အာရမှုကေ နှင့် အခံပတိယာ သတ္တာ။ အနှစ်ရေ သတ္တာ။ သမနန္ဒရေ သတ္တာ။ ။နိသာယော တိကို”။ (ပုဂ္ဂိုလာတ နိသာယ ပစွဲည်း)။ ။“ဥပနိသာယော နှင့် ပုဂ္ဂိုလာတေ တိကို။ ပစ္စာဇာတေ တိကို။ အာသေဝန် တိကို။ ။ကမ္မာ ဒွေ့”။ (နာနာက္ခဏီက ကမ္မာတည်း)။ ။  
“အာဟာရေ ကော်။ ကြိုးပို့ယော ကော်”။ ။(ပုဂ္ဂိုလာတိကြို့ယ, ရှုပ္ပိုံးတိကြို့ယ တည်း)။ ။“ဝိပ္ပယုဇ္ဈာတ္တ ပဉ္စ”။ ပုဂ္ဂိုလာတဝိပ္ပယုဇ္ဈာတ္တ, ပစ္စာဇာတ ဝိပ္ပယုဇ္ဈာတ္တ တည်း)။ ။“အတို့ယာ သတ္တာ”။ (ပုဂ္ဂိုလာတတ္တာ, ပစ္စာဇာတတ္တာ, အာဟာရတ္တာ, လွှာ့ယ်တ္တာတည်း)။ ။“နတ္တာ့ယာ သတ္တာ”။ ဝိဂေတေ သတ္တာ။ အဝိဂေတေ သတ္တာ”။

## နအည်မည်း

နအည်မည်း။ သဟိတ်စိတ္တာရုပ်။ ဟဒယဝတ္ထာမှုတပါး သဟိတ်ပဋိသန္ဓာ ကမ္မာရုပ်အားတပ်သော ဟိတ်ခြောက်ပါး။ “နအည်မည်ပစွဲယာ ဟေတုယာ တိကို။ အာရမှုကေ နှင့်”။ အခံပတိယာ အငြွှေ”။ (အာရမှုကဗျာခံပတိ, စိတ္တာရုပ် အားတပ်သော သဟဇာတာခံပတိတည်း)။ ။“အနှစ်ရေ သတ္တာ။ သမနန္ဒရေ သတ္တာ။ သဟဇာတေ ပဉ္စ”။ (စိတ္တာရုပ်။ ဟဒယဝတ္ထာမှုတပါး ပဋိသန္ဓာကမ္မာရုပ် အားတပ်သော နာမက္ခနာလေးပါး။ ဥပါဒါရုပ်အား တပ်သော မဟာဘုတ် လေးပါးတည်း)။ ။“နိသာယော သတ္တာ”။ (သဟဇာတမှာ ဆိုပြီ။ ပုဂ္ဂိုလာတ နိသာယပစွဲည်းတည်း)။ ။ဥပနိသာယော နှင့် ပုဂ္ဂိုလာတ တိကို။ ပစ္စာဇာတ တိကို။ အာသေဝန် တိကို။ ။ကမ္မာ တိကို”။ (စိတ္တာရုပ်။ ဟဒယဝတ္ထာမှုတပါး

ပဋိသန္တကမ္မာရုပ်အားတပ်သော စေတနာဟူဆိုအပ်သောသဟဇာတကမ္မ၊ နာ-နာက္ခာက ကမ္မာတည်း)။ ။ “ဝိပါကေ ကေ”။ (စိတ္တလရုပ်ဟာပယဝတ္ထုမှတပါး ပဋိသန္တကမ္မာရုပ်အား တပ်သော ဝိပါက်နာမက္ခာန္တာ လေးပါးတည်း)။ ။  
 “အာဟာရေ တီကို။ ဣ၌ယေ တီကို။ စျောနေ တီကို။ မဂ္ဂုတ် တီကို။ ဝိပ္ပယုတ္တေ ပဲ”။ (စိတ္တလရုပ်၊ ဟာပယဝတ္ထုမှတပါး ပဋိသန္တကမ္မာရုပ်အား တပ်သော နာမက္ခာန္တာလေးပါးဟု ဆိုအပ်သော သဟဇာတဝိပ္ပယုတ်၊ ပုဂ္ဂဇာတဝိပ္ပယုတ်၊ ပစ္စာဇာတဝိပ္ပယုတ်တည်း)။ ။ “အတိုယာ သတ္တ”။ [သဟဇာတတ္ထိကိုနှစ်မြဲ၊ ပုဂ္ဂဇာတတ္ထိ။ ပစ္စာဇာတတ္ထိ။ အာဟာရတ္ထိ။ ဣ၌ယတ္ထိတည်း]။ ။ “နတိယာ သတ္တ”။ ဝိဂ်တေ သတ္တ။ အိုဂ်တေ သတ္တ”။

### နနံသုယူ

“နနံသုယပစ္စယာ အာရမ္မာလေ န်”။ [ဝတ္ထာရမ္မာမှတပါး အာရမ္မာပစ္စည်း တည်း]။ ။ “အမိပတိယာ သတ္တ”။ (အလေးအမြတ်ပြုအပ်သော ဝတ္ထာရမ္မာမှ တပါး အာရမ္မာကာဓိပတိပစ္စည်းတည်း)။ ။ “အနန္တရေ သတ္တ။ သမနန္တရေ သတ္တ။ ။ ဥပန်သုယေ န်”။ (အလေးအမြတ်ပြုအပ်သော ဝတ္ထာရမ္မာမှတပါး အာရမ္မာပဲ၊ အနန္တရဲပဲ၊ ပကတူပန်သုယပစ္စည်း)။ ။ “ပုဂ္ဂဇာတေ တီကို”။ (ဝတ္ထာရမ္မာမှ တပါး အာရမ္မာပုဂ္ဂဇာတပစ္စည်း)။ ။ “ပစ္စာဇာတေ တီကို”။ (အာသေဝနေ တီကို)။ ။ ကမ္မာ ဇွဲ”။ (နာနာက္ခာက ကမ္မာတည်း)။ ။  
 “အာဟာရေ ကေ”။ ဣ၌ယေ ကေ”။ ။ ဝိပ္ပယုတ္တ တီကို”။ (ပစ္စာဇာတဝိပ္ပယုတ္တ ပစ္စည်း)။ ။ “အတိုယာ သတ္တ”။ (ဝတ္ထာရမ္မာမှတပါး အာရမ္မာပုဂ္ဂဇာတတ္ထိ၊ ပစ္စာဇာတတ္ထိ၊ အာဟာရတ္ထိတည်း)။ ။ “နတိယာ သတ္တ”။ ဝိဂ်တေ သတ္တ။ အိုဂ်တေ သတ္တ”။

နနံသုယူ ပြီး၏

### နံပန်သုယူ

ဥပန်သုယ်း။ “နံပန်သုယပစ္စယာ ဟေတုယာ သတ္တ”။ ။ အာရမ္မာကေ န်။ (အာရမ္မာပန်သုယမှတပါး အာရမ္မာပစ္စည်းတည်း)။ ။ “အမိပတိယာ သတ္တ”။ (သဟဇာတာဓိပတိတည်း)။ ။ “သဟဇာတေ န်။ အညမညေ တီကို”။ ။ “နနံသုယေ တေရသ”။ (အလေးအမြတ်ပြုအပ်သော ဝတ္ထာရမ္မာမှ တပါး နနံသုယပစ္စည်းဟည်း)။ ။ “ပုဂ္ဂဇာတေ တီကို”။ (အလေးအမြတ်ပြုအပ်သော အာရမ္မာပုဂ္ဂဇာတမှ တပါး ပုဂ္ဂဇာတပစ္စည်းတည်း)။ ။  
 ‘ပစ္စာဇာတေ တီကို”။ ။ “ကမ္မာသတ္တ”။ (သဟဇာတ ကမ္မာ၊ ဝိပါက်ဆတ္တံ့သအား

၆၀၈

## တိကပဋ္ဌာန်း အရကောက်

တ်သော ဗလဝန်ဘဏ္ဍာက ကမ္မမှတပါး နာနာက္ခာအိကမ္မပစ္ည်းတည်း)။ ။  
 “ဝိပါကေ ကော်။အာဟာရေ သတ္တာ။ လူနှိုင်ယေ သတ္တာ။ စျာနေ သတ္တာ။ မဂ္ဂ သတ္တာ။  
 သမ္မယုတ္တာ တိကို”။ ။ “ဝိပုယုတ္တာ ပဉ္ဗာ”။ (အလေးအမြတ်ပြုအပ်သော  
 ဝတ္ထာရမ္မဏမှတပါး ဝိပုယုတ္တာစွဲည်းတည်း)။ ။ “အတ္ထိယာ တေရသ”။ (အလေး  
 အမြတ်ပြုအပ်သော အာရမ္မဏ ပုဂ္ဂဇာတ္တိမှတပါး အတ္ထိပစ္ည်းတည်း)။ ။  
 “အဝိဂတေ တေရသ”။

---

## နပုဂ္ဂဇာတ္တာ

“နပုဂ္ဂဇာတ္တာပစ္ယာ ဟေတုယာ သတ္တာ”။ ။ “အာရမ္မကေ နဝ်”။  
 (အာရမ္မဏပုဂ္ဂဇာတ္တာမှတပါး အာရမ္မဏပစ္ည်းတည်း)။ ။ “အခိပတိယာ အသ”။  
 (အလေးအမြတ်ပြုအပ်သော အာရမ္မဏပုဂ္ဂဇာတ္တာမှတပါး အာရမ္မဏခိပတိ၊  
 သဟဇာတာခံပတိပစ္ည်းတည်း)။ ။ “အနန္တရေ သတ္တာ။ သမနန္တရေ သတ္တာ”  
 သဟဇာတေ နဝ်။ အညာမညေ တိကို။ နိသာယေ နဝ်”။ ။ “ဥပန္မသာယေ နဝ်”။  
 (အလေးအမြတ်ပြုအပ်သော အာရမ္မဏ ပုဂ္ဂဇာတ္တာမှတပါး အလုံးစုံသော  
 ဥပန္မသာယာပစ္ည်းတည်း)။ ။ “ပစ္စာဇာတေ တိကို။အာသေဝနေ တိကို။ကမ္မ  
 သတ္တာ။ ဝိပါကေ ကော်။ အာဟာရေ သတ္တာ”။ ။ “လူနှိုင်ယေ သတ္တာ”။ (ပုဂ္ဂ<sup>၁</sup>  
 ဇာတိနှိုင်ယာမှတပါး လူနှိုင်ယပစ္ည်းတည်း)။ ။ “စျာနေ သတ္တာ။ မဂ္ဂ သတ္တာ။  
 သမ္မယုတ္တာ တိကို”။ ။ “ဝိပုယုတ္တာ တိကို”။ (သဟဇာတရိပုယုတ်ပစ္စာဇာတ  
 ဝိပုယုတ်တည်း)။ ။ “အတ္ထိယာ နဝ်”။ ပုဂ္ဂဇာတ္တိမှတပါး အလုံးစုံသော  
 အတ္ထိပစ္ည်းတည်း။ “နတ္ထိယာ သတ္တာ။ ဝိဂတေ သတ္တာ။ အဝိဂတေ နွဲ”။

---

## နပစ္စာဇာတ္တာမူစသည်

“နပစ္စာဇာတ္တာပစ္ယာ ဟေတုယာ သတ္တာ။။သမ္မယုတ္တာ တိကို”။ (အနုလုံး  
 အရ အတိုင်း)။ ။ “ဝိပုယုတ္တာ ပဉ္ဗာ”။ (သဟဇာတ၊ ပုဂ္ဂဇာတရိပုယုတ်တည်း)။ ။  
 “အတ္ထိယာ တေရသ”။ (ပစ္စာဇာတတ္ထိမှတပါး အတ္ထိပစ္ည်းတည်း)။ ။  
 “နတ္ထိယာ သတ္တာ။ ဝိဂတေ သတ္တာ။ အဝိဂတေ တေရသ”။

---

## နာသေဝန်း

“နာသေဝနပစ္ယာ ဟေတုယာ သတ္တာ။ အာရမ္မကေ နဝ်။ အခိပတိယာ  
 အသ။ ။ “အနန္တရေ ပဉ္ဗာ။ သမနန္တရေ ပဉ္ဗာ”။ (အာသေဝနပစ္ည်းမှ တပါး  
 အနန္တပစ္ည်းတည်း)။ ။ “သဟဇာတေ နဝ်။ အညာမညေ တိကို။ နိသာယေ

## ပဋိဝင်ရ ပစ္စနိယာနူလောမ အကသချုပ်ဝင်ရ

၆၀၉

တေရသ”။ “ဥပန်ယေယ နဝ”။ (အာသေဝနပစ္စည်းမှုတပါး အနန္တရှုပ်,  
အာရမြှုပ်, ပကတ္ထပတည်း)။ “ပုဂ္ဂရောတေ တီကို။ ပစ္စာလာတေ တီကို။  
ကမ္မ သတ္တာပါ။ အဝိဂဲတေ တေရသ”။

---

### နကမ္မ

“နကမ္မပစ္စယာ ဟေတုယာ သတ္တာ။ အာရမြှုရေ နဝ။ အဓိပတီယာ ဒသ”။  
“အနန္တရေ သတ္တာ။ သမနန္တရေ သတ္တာ”။ (မဂ္ဂါနန္တရဖိုလ်အားတပ်သော မဂ္ဂစေ  
တနာမှ တပါး အနန္တရပစ္စည်းတည်း)။ “သဟောတေ နဝ။ ပျော်ယေယ  
နဝ”။ (ဝိပါက်ဆတ္တိုးသအား တပ်သော ဗလဝ နှာနာက္ခဏိက ကမ္မမှုတပါး  
ဥပန်ယေယပစ္စည်းတည်း)။ “ပ။ အဝိဂဲတေ တေရသ”။

---

### နဝိပါကမ္မ

“နဝိပါကပစ္စယာ ဟေတုယာ သတ္တာ”။ (ဝိပါက်ဟိတ်မှုတပါး ဟေတုပစ္စည်း  
တည်း)။ “အဓိပတီယာ ဒသ”။ (ဖိုလ်လေးခုမှုတပါး သဟောတာခိပတီ,  
အာသာမြှုတာခိပတီတည်း)။ “အနန္တရေ သတ္တာ။ သမနန္တရေ သတ္တာ”။  
“သဟောတေ နဝ”။ (ဝိပါကပစ္စည်းမှုတပါး သဟောတပစ္စည်းတည်း)။  
“အညာမည့် တီကို။ နိယေယ တေရသ။ ပါ။ ကမ္မ သတ္တာ”။ (ဝိပါက်စေတနာမှ  
တပါး ကမ္မပစ္စည်းတည်း)။ “အာယာရေ သတ္တာ။ ဇူနိယေယ သတ္တာ။ ဒါ့နေ  
သတ္တာ။ မဂ္ဂသတ္တာ။ သမ္မယုံတ္တာ တီကို။ ဝိပွဲယုံတ္တာ ပဉား။ အတ္တိယာ တေရသ။  
နတ္တိယာ သတ္တာ။ ဝိဂဲတေ သတ္တာ။ အဝိဂဲတေ တေရသ”။

---

### နာဟာရမ္မ

“နအာဟာရပစ္စယာ ဟေယုယာ သတ္တာ။ ပါ။ သဟောတေ နဂ”။ (နာမ်  
အာဟာရ ပစ္စည်းမှုတပါး သဟောတပစ္စည်းတည်း)။ “အညာမည့် တီကို။  
နိယေယ တေရသ။ ဥပန်ယေယ နဝ။ ပါ။ ကမ္မ ပစ္စည်းတည်း)။ “ပအော်တေ တေရသ”။ (သဘာဂုဏ် နာမ်အာဟာရ, ရုပ်  
အာဟာရကိုနှုတ်)။

---

କବିତା

କୌଣସି, କମର୍ଦ୍ଦମ

“နှစ်ဗုံးနှစ်ယာ ဟေတုယာ သတ္တာ။ အာရမ္မကော နဝါပါ။ အပိုဂတေတာရသူ”။ (သဘာဂုဏ်ပွဲးတွင် ပျောက်ကိုနှစ်။ လွယ်ပြီ)။

“ଫୁଲପଢୁଯା ଗେଟ୍‌ଯା ହାତ୍”॥ (ଆମେଖାମୁତାପିଃ ଗେଟ୍‌ପଢୁନ୍ୟଃ ॥  
ଗ୍ରୀକୁହି ବାବାରପଦ୍ଧନ୍ୟଃତ୍ତାଂ କିର୍ତ୍ତଳ)॥ପା॥“ଆମିଗିରେ ତୋରିଯ”॥

କବିତାମ୍ଭାଷା

“နသမ္မယုတ္တပစ္စယာ ဟောတုယာ တိ၏။ အာရမ္မဇော နဝါ။ ။အခိုပတိယာ အငွေး။” (အာရမ္မကာခိုပတိ၊ စိတ္တဇူပ်အား တပ်သော သဟာဌတာခိုပတိ တည်း။) “အနှစ်ရေ သတ္တ။ သမနှစ်ရေ သတ္တ။ ။သဟာဌတေ ပြော။ (စိတ္တဇူပ်၊ ပဋိသနေကမ္မဇူပ်အား တပ်သော နာမက္ခနာလေးပါး။ အချင်း ချင်းအားင်း၊ ဥပါဒါရုပ်အားင်း တပ်သော မဟာဘုတ်လေးပါး။ အချင်း ချင်းအား တပ်သော ပြုတောက်ဘရ ပဋိသနေ နာမက္ခနာ၊ ဟဒယဝတ္ထုတည်း)။ ။ “အညာမညော ကံ့။” (အချင်းချင်းအားတပ်သော မဟာဘုတ်လေးပါး၊ အချင်းချင်းအား တပ်သော ပြုတောက်ဘရ ပဋိသနေ နာမက္ခနာ ဟဒယဝတ္ထု

ပဉာဏ်ရ ပစ္စိယာနုလောမ ဒုကသချိုဝါရ

၆၁

တည်း)။ “နိသာယေ သတ္တ”။ (သဟဇာတမှာဆိုမြဲ။ ပုဂ္ဂဇာတနိသာယ  
တည်း)။ “ဥပန်သာယ နဝါပါ။ ကမ္မ တိကို”။ (စီအံ့အူပါ၊ ပဋိသန္ဓာ  
ကမ္မအောင်အား တပ်သာ သဟဇာတကဗျာ နာနာက္ခကိုက ကမ္မပစ္စည်းတည်း)။ ။  
“ဝိပါကေ ကံး။ အာဟာရေ တိကို။ လျှို့ယေ တိကို။ ရွှေနေ တိကို။ မရှုံး  
တိကို။ ပိုပ္ပါတ္ထ ပွဲ”။ ။“အတိုယာ သတ္တ”။ (သဟဇာတထိမှာ၊ သာဟာ  
အာတကနှင့်မြှုအတိုင်း။ ပုဂ္ဂဇာတတ္ထိုး၊ ပစ္စာလာတ္ထိုး၊ အာဟာရတ္ထိုး၊ လျှို့ယ္ထိုး  
တည်း)။ “နတိုယာ သတ္တ။ ဝိဂါတေ သတ္တ။ အဝိဂါတေ သတ္တ”။

---

နဝါပ္ပါတ္ထိုး

“နဝါပ္ပါတ္ထိုးပစ္စယာ ဂေါ်ယာ တိကို”။ (သမ္မယုတ္ထခန္ဓာအား တပ်သာ  
ဟိတ်ခြောက်ပါးတည်း)။ ။“အာရမ္မကေ နဝါ”။ (ဝတ္ထာရမ္မကမ္မတပါး  
အာရမ္မကပစ္စည်းတည်း)။ ။“အမိပတိယာ သတ္တ”။ (အလေးအမြတ် ပြုအပ်  
သာ ဝတ္ထာရမ္မကမ္မတပါး အာရမ္မကာမိပတိ၊ သမ္မယုတ္ထခန္ဓာအား တပ်သာ  
သဟဇာတာမိပတ္ထည်းတည်း)။ ။“အနန္တရေ သတ္တ။ သမနန္တရေ သတ္တ။  
သဟဇာတေ တိကို။ အညုမညေ တိကို။ နိသာယေ တိကို။ ဥပန်သာယေ နဝါ။  
ပုဂ္ဂဇာတေ တိကို။ အာသေဝနေ တိကို”။ ။“ကမ္မ ပွဲ”။ [သမ္မယုတ္ထခန္ဓာအား  
တပ်သာ သဟဇာတကဗျာ၊ နာနာက္ခကိုက ကမ္မပစ္စည်းတည်း]။ ။“ဝိပါကေ  
ကံး။ အာဟာရေ တိကို။ လျှို့ယေ တိကို။ ရွှေနေ တိကို။ မရှုံး တိကို။  
သမ္မယုတ္ထ တိကို”။ ။“အတိုယာ ပွဲ”။ (အချင်းချင်းအား တပ်သာ  
နာမက္ခနာ လေးပါး၊ အချင်းချင်းအားငြင်း။ ဥပါဒါရပ်အားငြင်း တပ်သာ  
မဟာဘုတ် လေးပါးဟု ဆုံးအပ်သာ သဟဇာတတ္ထိုး၊ ဝတ္ထာရမ္မကမ္မတပါး  
အာရမ္မကပုဂ္ဂဇာတတ္ထိုး၊ အာဟာရတ္ထိုး၊ လျှို့ယ္ထိုးပစ္စည်းတည်း)။ ။“နတိုယာ  
သတ္တ။ ဝိဂါတေ သდ္တ။ အဝိဂါတေ ပွဲ”။

---

နာအတ္ထိုး

“နာအတ္ထိုးပစ္စယာ အာရမ္မကေ နဝါ”။ (အာရမ္မကပုဂ္ဂဇာတမ္မတပါး  
အာရမ္မကပစ္စည်းတည်း)။ ။“အမိပတိယာ သတ္တ”။ (အလေးအမြတ် ပြုအပ်  
သာ အာရမ္မက ပုဂ္ဂဇာတမ္မတပါး အာရမ္မကာမိပတိတည်း)။ ။“အနန္တရေ  
သတ္တ။ သမနန္တရေ သတ္တ”။ ။“ဥပန်သာယေ နဝါ”။ (အလေးအမြတ် ပြုအပ်  
သာ အာရမ္မက ပုဂ္ဂဇာတမ္မတပါး ဥပန်သာယေပစ္စည်းတည်း)။ ။“အာသေ

၆၂၂

တိကပဋ္ဌာန်း အရကောက်

ဝန့် တီကို”။ “ကမ္မ ဒွဲ”။ (နာနာက္ခဏိက ကမ္မပစ္စည်းတည်း)။  
“နတ္ထိယာ သတ္တာ”။ ပိုဂတေ သတ္တာ”။ (နောနတ္ထိ၊ နောပိုဂတေမူ နာနန္ဒာတိုင်း။  
နောအပိုဂတေမူ နောအတ္ထိ အတ္ထိုင်းပင် မထူးပြီ)။ ။

ပစ္စည်းပစ္စနိယာနှလာမ ပြီး၏။

ကုသလတိုက် ပြီး၏။

ပဋ္ဌာန်းအရကောက် ပြီးပြီ။

## ကျမိုမြို့မြို့ရုံး ရှိစောများ

နစ္စာယောကတာလေန၊ ကေတာလေဘို့ နာမကေ။  
အမှုကုလသမာကိုကျေ၊ ဂါမေ ဝိဓသရာမကေ။ ။

[ ပထဗာဝတ္ထ ]

ပုံဖော်ကသမ္မန္ဒ၊ နာနာရှုကွဲသမာကိုကျေ။  
ဂမနာဂမနေသန္တာ၊ ဌာနေ ရမ္မကိုယေ တိကျေ။ ။

[ ဝတ္ထ ]

နှစ်သီဟကျော်ထင်ဝှယေ၊ မဟာမဇ္ဈန ကာရိတေ။  
နာနာသမ္မားဟို ဝါ စိအတ္ထ၊ အန္တာ ဗဟိ စ လိမ့်တေ။ ။

[ ပဋိမ တ၊ ကာရ ဝိပုလာ ပထဗာဝတ္ထ ]

သုဝဏ္ဏဟို မနောရမ္မ၊ နာနာဘူမ့်ကစိတ္ထိကေ။  
ဝိဘူသီတေ ဆ၊ ကေတူဟို၊ ဝိယာရေ ဗောဓိနာမကေ။ ။

[ ပထဗာဝတ္ထ ]

ဓမ္မစုနုရိန္တန၊ ပါတေတွာ့ ဥဒကံ ဒိန္တာ။  
ဝိသေသာတုလပုညမ့်၊ ကမ္မာဇ္ဈန တေနာပိ။ ။

[ ဝတ္ထ ]

ဝသန္တနေဝ ထောရန၊ ပွဲာနိသယ် လူမား။  
သာသန် စိရှုံးတ္ထံး၊ သယ် လေခေန ကာရိတံး။ ။

[ ပထဗာဝတ္ထ ]

တ သိက္ခန္တ၊ သောတုဇနာ၊ သူမြစ်တ္ထန တူးနာ။  
သောမနယာဝိယုတ္ထန၊ စိရု တို့တူ သားနေ။ ။

[ ပဋိမ တ၊ ကာရ ဝိပုလာ ပထဗာဝတ္ထ ]

အဟာပေတွာ့န သမ္မန၊ သာဝကာန္မာ ဝါစနံ။  
သာသန္မရကာမာနံ၊ အန္တရအန္တရကွေား။ ။

[ ပထဗာဝတ္ထ ]

၆၄

ကျမ်းပြီး နိဂုံးကါတာများ

ကေဝိသူ မခိုကာ၊ သဟသုသတ ပူရထော်။

သက္ကရာဇ် ကတ် သမ္မာ၊ စတုမှာသေဟိ နိုင်တာ။ ။

[ပွဲမ နဲ့ကာရ ဝိပုလာ ပထဗာဝတ္ထာ]

ယိုတာ အနှစ်ရာယေန၊ ဣမဲ့ ပဋိသနိသုယံ။

ပရီပဲ့ကြံ့ တထာ သန္တာ၊ ဣမဲ့ သိက္ခန်း သမ္မာသော။ ။

[ပထဗာဝတ္ထာ]

နှစ်သာယဝကတာလေန၊ အရိပ်မထွက်သော တပင်သော ထန်းကြောင်း  
ကေတာလောတိနာမကော၊ ထန်းတပင် ဟူ၍ အမည်ရှိသော။ အဓကလာ  
သမာကိုငြော၊ ကြောယ်ဝပြည့်စုံ ကုံလုံသော ဥုတ္တရတနာရှုံးသော အမျိုးတို့ဖြင့်  
ပြုမ်းထသော။ ဝိသေသမှမကော၊ ရွှာတကာတို့တက် ထူးသော နှလုံးမွဲ့လျှော်  
ပျော်ဘွှဲ်သာယာစွာ့ထသော။ ဂါမေ၊ ရွှာ့၌

ပုံဖော်ကသမ္မာနာနာရှုက္ခသမာကိုငြော၊ အပွင့် အသီး အနှစ်နှင့် ပြည့်စုံ  
သော အထူးထူးသော မြတ်လေး၊ စကား၊ ချယား၊ သရာ့၊ လော်နှီး၊ ဖြူ၊  
ဆပ်သွား အစရှိသော ပန်းပင်မျိုး၊ ပိန်းနဲ့သရက် အစရှိသော အသီးအပင်မျိုး  
တို့ဖြင့်ပြုမ်းထသော။ (အတွေ့ကားနံ)ရတနာသုံးပါးကို ဖူးမြင်လို့သောသူ တရားကို  
နာလိုက်နာသောသူတို့၏။ ဂမနာဂမနော၊ အလားအလာ ရောက်ပေါက်လွှာ  
ထသော။ ရမှုတော်ယော၊ နှလုံးမွဲ့လျှော်ပျော်ဘွှဲ်ရာရှိထသော။ တိုငြောနိုဗာန်ကူး  
ဆိပ်လည်းဖြစ်ထသော။ သေဆွဲ ဌာနော၊ အရှေ့မြောက်ထောင့် အရပ်၌

နှစ်သီဟကျော်ထင်ဝှေ့ယော၊ နှစ်သီဟကျော်ထင် အမည်ရှိသော။ မဟာဗုဒ္ဓန၊  
အမတ်ကြီးသည်။ ကာရုံတော ဆောက်လုပ်စီရပ်အပ်သော။ နာနာသမ္မာလွှာဟို ဝါ၊  
အထူးထူးသော သည်တိုင်တို့ဖြင့်ငြင်း။ (နာနာတုလာသံလာငြောဟို ဝါ)၊ အထူး  
ထူးသော ထုပ်လျောက်တို့ဖြင့်ငြင်း။ (နာနာကူးငြောဟို ဝါ)၊ အထူးထူးသော  
အထွင့်တို့ဖြင့်ငြင်း။ စိတ္တာ၊ ဆန်းကြယ်စုံစွာထသော။ အနောက် စ၊ အတွင်းခြင်း။  
ဗဟို၊ အပျော်ငြင်း။ သုဝဏ္ဏဟို၊ ရွှေတွဲဖြင့်။ လိမ့်တော၊ လိမ့်ကံ၊ မွှေ့မံချုပ်လှယ်  
အပ်ထသော။ (စိတ္တာလေဆို) ပန်းချိုးအရေးအသားတို့ဖြင့်။ မနောရမွှာ  
နှလုံးမွဲ့လျှော်ပျော်ဘွှဲ်ရာရှိထသော။ နာနာသာမှုကိုစိတ္တာ၊ အယူးထူးသော  
ဘုံဆင်တို့ဖြင့် ဆန်းကြယ်စုံစွာထသော။ ဆဲ၊ ကော်ဗူး၊ မှန်ကင်းကြောက်ဆုံးတို့ဖြင့်။  
ဝိဘာသီတော၊ တင့်တယ်စာ စိုက်အပ်ထသော။ ဓမ္မရာဇ်ရိန္တနာ၊ လူတို့မိအရှင်  
ဖြစ်သော အလောင်းမေးမြတ်သည်။ တေနာပါ၊ ထိုနှစ်သီဟကျော်ထင် အမည်  
ရှိသော အမတ်ကြီးနှင့်လည်း၊ သဟ၊ တက္ကာ။ ကမ္မာမဇ္ဇန်နာ၊ ကံစပ်တတ်မှုသဖြင့်။

## ကျမ်းပြီး နိဂုံဂါထာများ

၆၁၅

ဥဒကံ၊ ရေစက်ကို။ ပါတေတွာ့၊ ချု၍။ မီန္တာ၊ လူအပ်သော့၊ ပိဿာတုလုပုည့်မှု၊ တပါးသော့ ကျောင်းတို့မှ ထူးသော့ အတူမရှိသော့ ကောင်းမှုတော်လည်း ဖြစ်သော့၊ ဗောဓိနာမကော့၊ ဗောဓိ အမည် ရှိသော့၊ ပိဟာရော့ ကျောင်း၍။

ထဲနဲ့နဲ့ သီတင်းသုံးနေသော့၊ ထောရဇ်နေဝါ၊ နှစ်မော် အမည်ရှိသော့ မထောရသည်လျှင်။ သာသနံ-သာသနသူ၊ သာဇာ ရှာတော်၏။ စိရဋ္ဌတ္ထုံး၊ မြင်ရည်စွာ တည်ခြင်းအကျိုးငြို့။ လူမှု ပဋိနှစ်သူယယ်၊ ဤပဋိနှစ်သူးနိယယ်ကို။ (ပေါ်တော်)၊ ပေါ်။ (အယသူးစိုး) သံကည်စွာဖြင့်။ သယံ၊ ကိုယ်တိုင်း၊ လေခေါန၊ ရေးသဖြင့်။ ကာရိတ်၊ စိရင်ပြုစုစုပေါ်ပြီ။

တံ ပဋိနှစ်သူယယ်၊ ထိပဋိနှစ်သူးနိယယ်ကို။ သောတုဇ်နာ၊ စာသင်သားတို့သည်။ သောမနသာရပုံတွေနာ၊ ငော့မနသာနှင့် အမြှုပူယှဉ်ထသော့၊ တူးနာ၊ နှစ်သက်သော့၊ သူစွဲစိတော်၊ ဖြစ်စ်သနှင့်ရှင်း စင်ကြယွာသော့ စိတ်ဖြင့်။ သံကွန်း။ သင်ကြားစေကုန်သတည်း။ သာသနော့၊ သာသနာတော်၍။ စိရုံးစိရကာလုံး၊ မြင်ရည်စွာသောကာလုပတ်လုံး၊ တိုင်တု၊ တည်စေသတည်း။

သာသနဖွံ့ကာမာနံ၊ သာသနာတော်ကို ဆောင်ရွက်ခြင်းငြို့ အလုပ်ရှုကုန်သော့၊ သာဝကာနံ၊ တပည့်သားတို့အား။ ဝါစန္တာ၊ သင်ကြားခြင်းကိုလည်း၊ သမ္မန်-သဗ္ဗား၊ အချင်းခပ်သိမ်း။ အဟာပေတွာ့နာ၊ မယုတ်စေရဲ့။ အန္တရာ-အန္တရွကော့၊ ကြိုးကြားကြိုးကြား အားလုပ်သောခဏ္ဍား။

ကော်သူ့မခံကော့၊ နှစ်ဆုံးတုအုလုန်ရှိသော့၊ သဟယသတော့၊ တထောင်း၊ တရာသော့၊ သက္ကရာဇ်၊ သက္ကရာဇ်သည်။ ပူရကော့၊ ပြည့်သည်ရှိသော်။ ယံပဋိနှစ်သူယယ်၊ အကြင်ပဋိနှစ်သူးနိယယ်ကို။ သမ္မာ့ကောင်းစွာ။ ကတံ၊ စိရင်အပ်၏။ (တံ ပဋိနှစ်သူယယ်)၊ သည်။ စတုမှာသော်ဟို၊ လေးလတ္ထုဖြင့်။ နိုးတံပြီ၏။

(စတုမှာသော် “စတု” နောင် “ဟီ” ကြေသည်။ သမာသ်မဟုတ် ဝါကျေတည်း။ “ဒီဂုဏ်က္ခာ” ဟူသောကြောင့်တည်း။)

လူမှု ပဋိနှစ်သူယယ်၊ သည်။ အနုန္တရာယော့၊ အနုန္တရာယ်မရှိသောအားဖြင့်။ ပရိပုက္န်ယတာ၊ ပြီးပြည့်စုံသကဲ့သို့။ တထာ့၊ ထိုအတူ။ သူး၊ သူတော်ကောင်းဖြစ်ကုန်သော့၊ သောတုဇ်နာ၊ စာသင်သားတို့သည်။ သမ္မာသော့၊ အချင်းခပ်သိမ်း။ အနုန္တရာယော့၊ အနုန္တရာယ်မရှိသဖြင့်။ လူမှု၊ ဤပဋိနှစ်သူးနိယယ်ကို။ သင်ကြားနိုင်စေကုန်သတည်း။



## ဓရတောင်း ဂါဝါများ

လူမိနာ ပုညောမ္မန၊ အညော ကုသံလေန စ။  
လူတော စုတာဟ ခုတိယေ၊ အတ္ထဘာဝမှိ အာဂတေ။ ။  
[တတိယ ဘ၊ကာရ ဝိပုလာပထျာဝတ္ထာ]

ဒေဝလောကေ ဝသီတ္ထာန၊ ဗုဒ္ဓသာသနမာမကောာ။  
အတိပုညော မဟေသက္ကာာ ပညာလေယျာ ပရာသဟော။ ။  
[ပထျာဝတ္ထာ]

ယာဝ တိဋ္ဌတိ သာသန၊ သာသနနှစ်ရဓာန စ။  
ဥပရှပရိ ယာနတောာ ဒေဝလောကေ ဝသီတ္ထာန။ ။  
[ဝိပုရိတပထျား]

မေတ္တာယျာဖိနစ္တုမှိ၊ သတ္တာခြနာဖိပုရရဏော။  
မဟေသက္ကာာ နရိန္တာဝ၊ ပုညေပုညော ဘဝါမဟံး။ ။  
[ပထျား]

သာသန ပရှဟေတ္ထာန၊ အဋ္ဌဂ်သမနာဂတောာ။  
လဇ္ဈို ဟုတ္ထာ့ ဗျာကရ၏၊ ခုဝံ ဗုဇ္ဈို ဘဝါမဟံး။ ။  
[တတိယ ဘ၊ကာရ ဝိပုလာ]

ဗုဒ္ဓကုံးရဲ ပုရာ ဓမ္မာ စာဂေ ဝါ တိသပါရမိ။  
ပုရေတ္ထာ ဗောဓိ သော်ဝံ၊ ခုဝံ လာဘာမိ နာဂတောာ။ ။  
[ပထျား].

မရှုဂ်နာဝမာရှယ့်၊ သန္တာရေသုံး သအေဝကံ။  
ဗုဇ္ဈို ပညာဓိကော ဟုတ္ထာ့၊ လောကေ သံသာရပြုယတောာ။ ။  
[ပထျား]

လူမိနာ ပုညောမ္မန စ၊ ဤသို့ ပဋ္ဌာန်းနိသာယကို ပြုရသော ကောင်းမှု  
ကြောင့်ရှင်း။ အညော၊ သောာ။ ကုသံလေန စ၊ ကုသံလ်ကြောင့်ရှင်း။ အဟံး  
သည်။ လူတောာ၊ မှု၊ စုတာတောာ၊ သော်။ ခုတိယေ၊ သောာ။ အတ္ထဘာဝမှိ၊ သည်။  
အာဂတေ၊ သော်။ ဒေဝလောကေ၍။ ဝသီတ္ထာန-ဝသာမိ၊ ၏။ ဝသီတ္ထာန၍။  
ယာဝ၊ လောက်။ သာသန၊ သည်။ တိဋ္ဌတိ၊ ၏။ တာဝ၊ လောက်။ ဗုဒ္ဓသာသန  
မာမကော၍။ အတိပုညော၊ သောာ။ ပညာလေယျာ၊ သောာ။ ပရာသဟော၊ ရှုံး  
တပါးတို့သည် မပြုပုံနိုင်သောာ။ မဟေသက္ကာာ၊ လျှင်။ ဟုတ္ထာ၍။ သာသန၊ ကို

ပဋိဟောတွေသန၍။သာသနနှစ်ရဓရန စသာသနသူ၏ယောအခါ၌လည်း။အောင်လောက်၍။ ဥပရှုပရိယာသူတော့၊ အားဖြင့်။ ဝသွေးတွေသန ဝသာမီ၊ ပျော်စံနေပါလို၏။ ဝသိတွာ၊ ပျော်စံနေပြီး၍။

မေတ္တာယျိန်စက္ကမှု၊ အရိမေတ္တာယျိမြတ်စွာဘုရား သာသနဘတော်၍။သတ္တာနာဒိပိုရကော့၊ သူတော်သွေးအန်ပါးအစရှိသော ကျေးဇူးတရားတိန်င်း ပြည့်စုံသည်ဖြစ်၍။ မဟေသက္ကာ၊ သော။ ပုည့်ပုည့်သာ၊ ဘုန်းရှိသောသူတိတက်အထူးသဖြင့်ဘုန်းရှိသော။ နရိန္တာဝါ၊ လျှင်းအဟံ၊ ငါသည်။ဘဝါမီ၊ လို၏။ သာသနများကို။ ပဋိဟောတွာန၊ ပစ္စည်းလေးပါးအစရှိသည်ဖြင့် ချီးမြောက်ရခြား။ အငြောင်သမန်ဘက်တော့၊ “မနှုနသဲ့လိုက်သူဗျိုး။”ဟေတာသတ္တာရဓသီနံ။ပုံမှန်ဘက်သူဗျိုး။ အခိုကာရော စဆုတာ”ဟူသောအောင်းရှုစ်ပါးနှင့်ပြည့်စုံသည်ဖြစ်၍။ (လိုသီ) အရိမေတ္တာယျိ လောကထွေ့နှင့်တင် မြတ်ချုစ်ရှင်၏။ ပျောကရဏီ“ဘုရားဖြစ်လတ္ထုံး”ဟူသော ပျော်ဖိတ်စကားတော်ကို။ လမ္မား၊ သည်။ ဟုတွာ၊ ၍။ ရတ်၊ မချွတ်။ မုခွဲ့သည်။ဘဝါမီ၊ လို၏။

ပုံရာ-ပုံမွေး၍။ ပုံခြံကိုရာ၊ ဘုရားအလောင်း သူတော်ကောင်းတို့သည်။ စာဂေါ်စိန်ခြင်းကြီး ငါးပါးဟု ဆံအပ်ကုန်သော။ စမ္မာ ဝါ၊ တို့ကိုင်း။ တို့သပါရမီဝါ၊ တို့ကိုင်း။ ပူရေတွာ၍၍။ သေ့နဲ့၊ သော။ မော်ခိုးသုည့်တူော်ကို။ လတ္ထိသူ လူဝါ၊ သူ့။ အဟံမီ၊ လည်း။ စာဂေါ်ကုန်သော။ စမ္မာ ဝါ၊ တို့ကိုင်း။ တို့သပါရမီဝါ၊ တို့ကိုင်း။ ပူရေတွာ၊ ၍။ အန်ဘက်၊ နောင်သောအခါ၌။ မော်ခိုးကို။ ဓုတ်၊ မချွတ်။ လဘာမီ၏။

မဂ္ဂိုန်ဘဝီ၊ မဂ္ဂိုတည်းဟူသော သတေသာလျေထိုးသို့။ အာရုယ့်၊ တက်စီး၍။ လောကော်၍။ ပညာခိုကာ၊ ပညာခိုက်ဖြစ်သော။ မုခွဲ့၊ ဘုရားသည်။ဟုတွာ၊ ၍။ သံသာရသုသော၊ သံသရာတည်းဟူသော ရေအယဉ်မျှ။ သအေဝကံ၊ နတ်နှင့်တက္ကသော လူကို။ (နိမ္မာနံ) နိမ္မာနံပြည်ကျော်၊ ညာကျွန်းမော်သို့။ သန္တာရေသာ့၊ ကယ်တင်ရပါလို၏။

ပဋိသီးအရကောက် နိဂုံးနှင့်ဆုတေသန်း ၍။ ပြီး၏။

## မန္တေသနကာရဲဒီပနီ ဘံပေါ်ကို

နမော တသာ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္မာခွဲသူ။

- (၁) ပုညအားသာ၊ အပိဋ္ဌာ၊ တပ်ရနှစ်ပစ္စည်း။
- (၂) အပုညမှာ၊ အပိဋ္ဌာ၊ တပ်ရာဆဲငါးတည်း။
- (၃) အာနန္မာမှာ၊ အပိဋ္ဌာ၊ တပ်ရာတခုတည်း။
- (၄) သချိရကား၊ ဝိညာဉ်အား၊ တပ်ပြားနှစ်ပစ္စည်း။
- (၅) ကမ္မတဘူး၊ ပကဗူး၊ မှတ်ယူကျမ်းလာနည်း။
- (၆) ဝိပါက်ဝိညာဉ်၊ နာမ်အားလျှင်၊ တပ်ချင်ကိုးပစ္စည်း။
- (၇) ဝတ္ထုအားသာ၊ နဝါဓာ၊ ကြိုင်းမှာရှစ်ပစ္စည်း။
- (၈) သန္တအားသာ၊ တပ်သည်မှာ၊ မှတ်ပါယင်းသည်နည်း။
- (၉) ပဝတ္ထုခါ၊ ဖြစ်လျှင်မှာ၊ တပ်ရာဆဲကိုးတည်း။
- (၁၀) သုံးပါးခန္တာ၊ နာမ်မှုတ်ပါ၊ သချို့ဝါးဆဲနှစ်။
- (၁၁) ဝတ္ထုဘူး၊ အာဟာရ၊ ဇီဝရှုပ်ဆဲနှစ်။
- (၁၂) ဝိပါက်နာမ်ကား၊ မနအား၊ တပ်ပြားသတ္တော်။
- (၁၃) အပိပါက်ကား၊ လည်းကောင်းအား၊ တပ်ပြားဆုံးစာ။
- (၁၄) အဝက်သ၊ တပ်နည်းပြု၊ ကြုံဆောက်သာ။
- (၁၅) ဝိပါက်နာမ်ကား၊ စက္ခအား၊ တပ်ပြားခြောက်ပစ္စည်း။
- (၁၆) ပဝတ္ထုခါ၊ ဖြစ်လျှင်မှာ၊ တပ်ရာလေးပစ္စည်း။
- (၁၇) ဝတ္ထုရှုပ်ကား၊ မနအား၊ တပ်ပြားခြောက်ပစ္စည်း။
- (၁၈) ပဝတ္ထုခါ၊ တပ်သည်မှာ၊ မှတ်ပါငါးပစ္စည်း။
- (၁၉) ဝတ္ထုဝါးပါး၊ မနအား၊ မမှားခြောက်ပစ္စည်း။
- (၂၀) ဘူတရှုပ်ကား၊ စက္ခအား၊ လေးပါး ပစ္စယာ။
- (၂၁) သဟဇာတာ၊ နိသယ၊ အထူးပို့ဂိုလ်တာ။
- (၂၂) ဇီဝတကား၊ စက္ခအား၊ သုံးပါး ပစ္စယာ။
- (၂၃) အာဟာရလည်း၊ သုံးပစ္စည်း၊ တနည်းတပ်သည်သာ။
- (၂၄) စက္ခသည်ကား၊ ဖသအား၊ တပ်ပြားခြောက်ပစ္စည်း။

၁၂၁

ပစ္စယာကာရ ဒီပနီသံပေါက်

- (၂၅) သောတာယတန်၊ စသည်မှာ တပ်ကြ ဤနည်းချည်း။
- (၂၆) မန်သော်ကား၊ ဖသာအား၊ ကိုးပါးတပ်သတည်း။
- (၂၇) ရူပါရုံကား၊ ဖသာအား တပ်ငြားလေးပစ္စည်း။
- (၂၈) အာရုံခြောက်ပါး၊ မနောအား နည်းပါးတခုတည်း။
- (၂၉) ဝေါနာကား၊ ဖသာအား ရှုံးပါးတပ်ပစ္စည်း။
- (၃၀) ရှေးရှေးဖသာ၊ နောက်နောက်သာ၊ တပ်ရွာတခုတည်း။
- (၃၁) အာရုံခြောက်တန်၊ တည်ရှုံး၊ မြှောက်ဟန်သုံးတဏ္ဍား။
- (၃၂) တွင်း၊ ပသ္ထာန်၊ စုနှစ်ရုံ၊ မြှောက်ပြန်ဆတ္တိုံးသာ။
- (၃၃) ကာလသုံးတန်၊ မြှောက်တုပြန်၊ နိဋ္ဌာန်ငြွေသတာ။
- (၃၄) ဝေါနာကား၊ တဏ္ဍားအား တပ်ငြားတပစ္စည်း။
- (၃၅) ဦးကာကျမ်းကို၊ ထောက်ပြုသို့၊ တပ်လိုင်လေးပစ္စည်း။
- (၃၆) ရှေးဖြစ်တဏ္ဍား၊ နောက်ဖြစ်ခါ၊ ဥပါဒါန်ဖြစ်မြဲ။
- (၃၇) အားနည်းလဏ္ဍား၊ အားကြီးခါ၊ ဥပါဒါန်ခေါ်မြဲ။
- (၃၈) မရောက်သေးပါ၊ ထောင့်၊ တရာ၊ တဏ္ဍားမှန်မလွှဲ။
- (၃၉) အာရုံရောက်ခါ၊ စွဲလမ်းရာ၊ ဥပါဒါန်ကပ်စွဲ။
- (၄၀) အပို့စွဲတာ၊ သဇ္ဇာသာ၊ စဉ်ကာဆန့်ကျင်မြဲ။
- (၄၁) ရှာမှုံးရှုက္ခား၊ မူသကာ၊ တဏ္ဍားဖြစ်စမြဲ။
- (၄၂) စောင့်ရှောက်ခုက္ခား၊ မူလကာ၊ ဥပါဒါန်မလွှဲ။
- (၄၃) ပရီယေသန၊ အာရဂ္ဂ၊ မူလလွှန်သင်းရဲ့။
- (၄၄) တဏ္ဍားသည်ကား၊ ကာမအား၊ တပ်ငြားကေခား။
- (၄၅) ကာမူပါဒါန်၊ မူကြွင်းကျွန်း၊ တပ်ဟန်သတ္တာ။
- (၄၆) ဦးကာကျမ်းနည်း၊ ယူသိမ်းဆည်း၊ ပေါင်းစည်းအသဓား။
- (၄၇) ဥပါဒါန်ကား၊ ဘဝအား၊ တပ်ငြားသတ္တာ။
- (၄၈) ယထာရဟာ၊ ယူဗြီပြီးမှု၊ ဤဗြီသွေးဝေမှတ်။
- (၄၉) ယူနည်းသွယ်သွယ်၊ အခိုပါလ်၊ သီလွှယ်မခဲကတ်။
- (၅၀) ဘဝသည်ကား၊ ဇာတိအား နှစ်ပါးတပ်ပစ္စည်း။
- (၅၁) ဇာတိသော်ကား၊ ရောအား နည်းပါးတခုတည်း။
- (၅၂) ယင်းသည်ဇာတိ၊ သောကာဒို၊ တပ်ဘိ ဤနည်းချည်း။

ပစ္စယာကာရ ဒီပနိသံပေါက်

၆၂၁

- (၅၃) သောကာဖြင့်သာ၊ အစိုးဌာ၊ ကပ်ရပြီးသတည်း။
- (၅၄) ပုံမွေစေတနာ၊ သခဲ့ရာ၊ မူးဘဝမှတ်။
- (၅၅) ဇော်ခြားက်ချက်မှာ၊ သခဲ့ရာ၊ ဆုံးပါဘဝမှတ်။
- (၅၆) သမ္မတုတ္ထာ၊ သခဲ့ရာ၊ ကံမှာဘဝမှတ်။
- (၅၇) သခဲ့ရဖျေား၊ ဝိဉာဏ်ကြား၊ စပ်ပြားတသန္တိ။
- (၅၈) ဝေဇာဖျေား၊ တက္ကာကြား၊ တပါးခြားက်သန္တိ။
- (၅၉) ဘဝအဖျေား၊ အာဟိုကြား၊ မခြားစပ်လလဘို့။
- (၆၀) အစပ်သုံးဖြာ၊ မှတ်အပ်စွာ၊ ကျမ်းလာသည်တိုင်းရှိ။
- (၆၁) ကောကုလ၊ သမ္မန္တ၊ အစဆုံးသန္တိ။
- (၆၂) ဖလဟေတု၊ စပ်သူဗ္ဗာ၊ တခုလယ်သန္တိ။

[ထောက်တွဲတော် ဦးလွှဲမြေ။ ပုဂ္ဂမတံ့ဆိပ်တော် စက္ကာဘိုဓာမဟာဓမ္မ ရှုဏေရရှု။ ခုတီယကံ့ဆိပ်တော် စက္ကာဘို သိရိသဒ္ဓမ္မမြေ။ မဟာဓမ္မရှာမာဓာမိ ရှုဏေရရှု။ ငှင်းတံ့ဆိပ်နာမံတော် ၂-ထပ်ကို။ ရတနာပုရ စတုတ္ထမြို့တည် နှစ်းတည်။ ဘကြီးတော် မင်းတရားကြီး လက်ထက်တော်အခါကာ။ ဆက် ကပ် လူအိန်းခံရသော။ ခုတီယ အုပ်ကျောင်းသရာတော်ကြီး ဟူ၍၏ငှင်း ညောင်ကန်ခံရရတော်ဘရားကြီး ဟူ၍၏ငှင်း ခံရရတော်၏ဦးဗုဒ္ဓ ဟူ၍၏ငှင်း။ ကျော်စောတော်မူသော မဟာဓာணရပုဂ္ဂိုလ် အရှင်သူမြတ်သည်။ စီရင် တော်မူခဲ့သော ကျမ်းပေါင်း ၄၀-ကျော်ထိုးဗုံး။ သက္ကရာဇ် ဘဂ္ဂာ-ခု နယုန်လဆန်း ဂ-ရက် အဂိုဒ္ဓနှင့်နက် ၅-ဘဝါးပြည့်ချိန် စီရင်ပြီး။ ၁၀-ကြောင်းပေါ် ခီ-အစာ။ ၁၁-အဆုံး။ ရွှေပိန်းချုံ။ ပစ္စယာကာရဒီပနိကျမ်း မှု၊ ငှင်းဆရာတော်ဘရားကြီး၏။ မျက်မှားက် တပည့်ရင်း။ ညောင်ကန် တိုက်နေ။ ဘုရားတော်ကြီး ဦးရွှေတော် သည်။ ထုတ်နှုတ်မှတ်ထား သည် သံပေါက် များ ဖြစ်သည်။ ]

ငှင်းသံပေါက်တို့၏ အမိပို့ယ်ကိုပစ္စယာကာရဒီပနိကျမ်း၌၏ငှင်း။ ဝိသုဒ္ဓ မဂ် အဋ္ဌကထာ ပညာဘူမိနိဒ္ဓသာ။ သမ္မန္တဟပ်နောဒန်းအနီး အဋ္ဌကထာ ပဋိစ္စ သမ္မပါဒိဘား စသည်တို့၌၏ငှင်း ယူကြုံပါကုန်။ ]



## ပဋိသန်း အဓိက၏

နုပော တသေ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္မာစွဲသော်။

သယ်ယော်ဟို သောဘန္တော တာရောတံ့ မူနိနာဝိကော်။

ဘာသတော ဘိဝမဗ္ဗာဝံ ပဋိသနာ နိုင်းယိုး။

ပဋိသန်းအရကောက်ကျမ်း အမှာစကားပုံစံ၍။ တိမ်မြှုပ်ကွယ်ရှုက်သော အနက်အဓိပါယ်တိုကို ပေါ်လှင် ထင်ရှားစေလျက် ကိုးကားသော သာကေပါ၌ တိုကိုလည်း အနက်မြှုပ်မာပြန်၍ စာသင်သားတို့နှင့် လျှော်ရုံး အဓိပါယ်အမေး အဖြေတို့ဖြင့် တန်ဆာဆင်လျက် ရန်ကုန်ဖို့၊ သူစွာဝတီပို့ကတ်ပုံနိုင်တိုက်၊ ပွဲ ကျော် ဦးကြီးဖေသည် ပဋိသန်း အနိုင်းကို ရေးသား စီရင်အပ်သတည်။

မေး။ ॥အဘယ်ကြောင့် ပဋိသန်းမည်သနည်း။

မြှေး။ ॥အထူးထူးအပြားပြားရှိသော ပစ္စည်းရှိသောကြောင့်။ (တန်ည်း)အထူး ထူးအပြားပြားရှိသော ဟောတုစသောပစ္စည်းတို့၏ အစွမ်းဖြင့်ဟောတော် မူအပ်သောကြောင့် ပဋိသန်းမည်ပါသည်။

တန်ည်း ကုသိုလ်အစရှိသော တရားတိုကိုဟောတုပစ္စည်းအစရှိသည်တို့၏ အစွမ်း ဖြင့်ဝေဘာန်ရှုဖြစ်သောကြောင့် ပဋိသန်းမည်ပါသည်။

တန်ည်း ဟောတုပစ္စည်းစသည်ပြားကုန်သော ကုသိုလ်စသောတရားတို့၏ ခဲ့သို့ ရန်ည်းကို ရခြင်းကြောင့် ပြစ်စွမ်းခြင်းမရှိ သွားသွားကြုံဖြစ်ရှုဖြစ် သောကြောင့် ပဋိသန်းမည်ပါသည်။

ကေနငြော ပဋိသန်း။ နာနပ္ပကာရ ပစ္စယငြော။ အပရော နယော ကေနငြောန ပဋိသန်း။ ဝိဘဇ္ဇနငြော။ ॥အပရော နယော ကေနငြော ပဋိသန်း။ ပဋိတငြော။ ဂမနငြောနတိ အငြော။ ॥ပဋိသန်း အဋ္ဌကထာ-ရရှာ။

ကေနငြော အဘယ်အနက်ကြောင့်။ ပဋိသန်း ပဋိသန်းမည်သနည်း။ ကုတို့ ဤကား အမေးတည်း။ နာနပ္ပကာရပစ္စယငြော အထူးထူးအပြားပြားရှိသော ပစ္စည်းရှိသော အနက်ကြောင့်။ ပဋိသန်း ပဋိသန်းမည်၏။ ကုတို့ ဤကားအဖြ တည်း။ ॥အပရော တပါးသော်။ နယော နည်းကို၊ [မယာ ဝိစွဲတေ] (နောက် အပရော နယော ကေနငြော စသည်အနက်နည်းတဲ့) ဝိဘဇ္ဇနငြော၊ ဝေဘာန်ရှုဖြစ်သော အနက်ကြောင့်။ ॥ပဋိတငြောန၊ ဖြစ်ရှုဖြစ်သောအနက်

၆၂

ပဋိသန်း အနုဂလ္ဗာ

ကြောင့်။ ကမနတ္ထန၊ ဖြစ်ရှုဖြစ်သောအနက်ကြောင့်။ လူတိ အယံးကား၊  
အတ္ထား၊ အနက်တည်း။

မေး။ ॥ပဋိသန်းနှစ်ဆဲလေးကျမ်းရှိ၏ဟု ဆိုရာ၊ ငှါးနှစ်ဆဲလေးကျမ်းကိုရေတွက်  
၍၍ပြပါ။

ဖြေ။ ॥အနုလောမ၍ တိကပဋိသန်း၊ ခုကဗ္ဗာပဋိသန်း၊ ခုကတိကပဋိသန်း၊  
ပဋိသန်း၊ တိကတိကပဋိသန်း၊ ခုကဗုကပဋိသန်းအားဖြင့်ခြောက်ကျမ်း။ ထို  
အတူပစ္စနိယဉ် ခြောက်ကျမ်း။ အနုလောမပစ္စနိယဉ် ခြောက်ကျမ်း။  
ပစ္စနိယာနုလောမ၍ ခြောက်ကျမ်းဖြစ်သဖြင့် နှစ်ဆဲလေးကျမ်းဖြစ်ပါ  
သည်။

ဝံ၊ အနုလောမေ ဆ ပဋိသနာနိ ဝိမိတ္ထာ ပစ္စနိယာဒီသုပါ လူမိနာ  
ဝါပါယန ဝေးတဗ္ဗာနိ။ ယဉ်ာ ပန်တာနိ အနုလောမေ ပစ္စနိယ  
အနုလောမပစ္စနိယ ပစ္စနိယာနုလောမေတိ သမန္တာ ဆ ဆ ယုတ္တာ  
စတုဝိသတိ ဟောနှီး တာ့ စတုဝိသတိ သမန္တာပဋိသနာနိတိ ဂုဏ်တိ။ ။

ပဋိသန်းအငွကထာ-၃၄၃

ဝံ၊ ဤနိဘာပြီးသောည်းဖြင့်။ အနုလောမေ၊ အနုလောမ၍၊ ဆ ခြောက်  
ပါးကုန်သော၊ ပဋိသနာနိ၊ ပဋိသန်းတို့ကို။ ဝိမိတ္ထာသိကုန်၍။ ပစ္စနိယာဒီသုပါ၊  
ပစ္စနိယစသည်တို့၏လည်း။ လူမိနာဝါယောန၊ ဤအနုလောမ၍သုပ္ပါယြီအပ်ပြီးသော  
ဥပါယနည်းဖြင့်သာလျှင်။ ဝေးတဗ္ဗာနိ၊ သိအောက်ကုန်၏။ ပနာ၊ ဝိသေသသညာမှ  
တမီး သာမညာသညာကိုဆိုပြီးအံ့။ ယဉ်ာ၊ အကြောင်ကြောင့်။ တောာနိ၊ ဤပဋိသန်း  
ကျမ်းတို့သည်။ အနုလောမ၍၏၍။ ပစ္စနိယော၍၏၍။ အနုလောမပစ္စနိယော၍၍  
ငှါး။ ပစ္စနိယာနုလောမေ၍၏၍။ လူတိ၊ သုံး။ သမန္တာအလုံးစုံသောအားတို့ဖြင့်။  
ဆ ဆ ခြောက်ပါးခြောက်ပါးတို့သည်။ ယုတ္တာ၊ ဖြစ်ကုန်၍။ စတုဝိသတိ၊ နှစ်ဆဲ  
လေးပါးတို့သည်။ ဟောနှီး ကုန်၏။ တာ့ ဖြစ်ကြောင့်။ စတုဝိသုတိသမန္တာ  
နာနိတိ၊ ဟူ၍။ ဂုဏ်တိ။

### ဟောတုပစ္စည်း

မေး။ ॥ဟောတုသမ္မာယတ္ထကာာနံ ဟူ၍သာ ဟောတော်မမူဘဲ အဘယ်ကြောင့်  
ဟောတု ဟောတုသမ္မာယတ္ထကာာနံဟု ဟောတော်မမူသနည်း။

ဖြေ။ ॥ဟောတုဖြင့် ဟိတ်ခြောက်ပါးကားပစ္စည်း။ ဟောတုသမ္မာယတ္ထကာာနံဖြင့်  
ဟိတ်ခြောက်ပါးနှင့် ယုံသောတရား စသည်တို့ကား ပစ္စယူပုံး။ ဤသို့  
ပစ္စည်းနှင့် ပစ္စယူပုံးကိုပိုင်းခြားမှတ်သားလေလှု၍ ဟောတုသမ္မာယတ္ထကာာနံ  
သာမဟောဘဲ ဟောတု ဟောတုသမ္မာယတ္ထကာာနံ ဟု ဟောတော်မပါသည်။

ပုဂ္ဂန်းအနဂတ်

၆၂

**ତଥ୍ୟଃ—**ଆହିତିଶିଳ୍ପିକ୍ରମିଗୀଳନ୍ୟଃ । ଯତ୍ତୁଯୁତ୍ତବ୍ଧୋନ୍ୟଃ ଚାଚନ୍ଦ୍ରପ୍ରତିରାଗାଃ ।  
ବେତ୍ତାଵ୍ୟମ୍ବାଦ୍ଵା ଆପ୍ରତିଗୀଯୁଷେଷାର୍ଥି ॥ ଯେତ୍ତିବ୍ୟମ୍ବାଦ୍ଵା ॥ ଦଂସଃତ୍ତିଗୀର୍ଥିଦେଲ୍ଲିଙ୍ଗ୍ରୀ  
ବେତ୍ତାଵ୍ୟମ୍ବାଦ୍ଵା ଏବାତେର୍ବନ୍ଧମ୍ବାତ୍ ବେତ୍ତା ବେତ୍ତାଵ୍ୟମ୍ବାଦ୍ଵା  
କାନ୍ଦି ଯୁ ବେତ୍ତାକେନ୍ଵମୁପିବ୍ୟନ୍ ॥

ဟေတူ ဟေတုသမ္မယ္တာကာနှစ် ငါး ဟေတုသမ္မယ္တာကာနှစ်  
အဝတ္ထာ ဟေတူ ဟေတုသမ္မယ္တာကာနှစ် ကသွာ ဂုဏ်။ ပစ္စယာ  
စော ဘန္ဒပန္နခြား ဘဝတ္ထာပန်တော့။ ဟေတုသမ္မယ္တာကာနှစ် ဟို ဂုဏ်  
ဟေတုသမ္မယ္တာကာနှစ် ဟေတုပစ္စယော ပစ္စယောတိ အတော်  
ဘဝတ္ထာ သမ္မယ္တာကာနှစ် ဟေတုပစ္စယော ပစ္စယောတိ ဘဝတ္ထာ  
ဘဝတ္ထာ။ ဝံ သင်္ခ အသုကော နာမ ဓမ္မာ ဟေတုပစ္စယော ပစ္စ  
ယောတိ ပစ္စယ ဝိတ္ထာန် န ပညာယောယျ။

အထာပ် ဟေတုနှာ သမ္မယူတကာနဲ့ ဟေတုသမ္မယူတကာနဲ့ အထူ  
အဂ္ဂဟေတုဝါ ယခုသံ ကေသမြို့ သမ္မယူတကာနဲ့ ဟေတု ဟေတုပစ္စယောန  
ပစ္စယောတဲ့ အတ္ထာ ဘဝယျ။ ဒေါ် သင် ဟေတုနှာ ဝိမ္မယူတာ။။။  
ဟေတု ဟေတုသမ္မယူတကာနဲ့ အာဟာ။ ။ပဋိဌာန်း အင်ကထာ-ရှုရှု။

ဟေတူ ဟေတူသမ္မယုတ္တကာနနှစ် တွေ၊ ဟူသော ဝါကျ၌။ ဟေတူသမ္မယုတ္တကာနနှစ်၊ ဟူ၍။ အဝတူဘ၊ မဟောမျှ၍။ ဟေတူ ဟေတူသမ္မယုတ္တကာနနှစ်၊ ဟူ၍။ ကသွားအဘယ်ကြောင့်။ ပုဂ္ဂိုလ်များအောင်သနည်း။ လူတို့ကြုံသိမေးပြားအံ့။ ပစ္စယသီ စေဝပစ္စည်းကိုင်း။ ပစ္စယူပွဲနားခန့်ပစ္စယူပွဲပုဂ္ဂိုလ်များအိုင်း။ ဝဝဝထွားပန်တေား၊ ပိုင်းခြားမှုတ်သားလို့သောကြောင့်။ · (ရုတ်) ဟို၊ အကျယ်ကိုသိရှိုးအံ့။ ဟေတူသမ္မယုတ္တကာနနှစ်၊ ဟူ၍။ ရတော့၊ ဟောအပ်သည်ရှိသော်။ ဟေတူနား၊ ဟိုတ်နှင့်။ သမ္မယုတ္တကာနနှစ်သမ္မယ်ဖြစ်ကုန်သော တရားတို့အား။ ဟေတူပစ္စယေန၊ ဟေတူပစ္စယသူ့ဖြင့်။ ပစ္စယော ဥပကာရကော၊ ကျေးဇူးပြုသည်။ ဟောတို့၏။ လူတို့အတွောကြုံသိသော အနက်သည်။ ဘမဝယျာဖြစ်ခဲ့ရန်။ ဝဝံသန္တာ၊ ကြုံသိဖြစ်သည်။ အသုကော နာမ၊ ကြုံမည်သော်။ ဓမ္မား၊ တရားသည်။ ဟေတူပစ္စယေန၊ ဟေတူပစ္စယသူ့ဖြင့်။ ပစ္စယော-ဥပကာရကောသည်။ ဟောတို့၏။ လူတို့သိ၍။ ပစ္စယဝဝထွားနှင့်ပစ္စည်းကိုပိုင်းခြားမှုတ်သားခြင်းသည်။ နပည့်သေယျာ၊ မထင်ရှုးရှုး။

ဟေတ္တနာ၊ နှင့်၊ သမ္မတကုန္ခနာ၊ ယျာဉ်ကုန္ခနာလည်တိတည်။ ဟေတ္တ သမ္မတကုန္ခနာ၊ ဟိတ်နှင့်ယျာဉ်ကုန္ခနာလည်တိ။ လူတိ အတွေ့၊ ဤသိသော အနက်ကို၊ အဂ္ဂ ဟေတ္တ၊ မယူမရှုသာလျှင်။ ယယ် ကေသွေ၊ အမှတ်မရှိကုန္ခနာ။ သမ္မတကုန္ခနာတို့အား၊ ဟေတ္တ၊ ဟိတ်တိသည်။ ဟေတ္တပစ္စယေန။ ဖြင့်၊ ပစ္စယော - ဥပကာနာရကောသည်။ ဟောတို့၏။ လူတိ အတွော့သည်။ အထာပါ ဘဝယျ၊ အကယ်

၆၂၆

တိကပဋ္ဌာန်း အရကောက်

ရှုံးလည်း ဖြစ်ပြားအံ့။ စော် သန္တာ၊ ဤဘို့ ဖြစ်သည်ရှိသော်။ ဟေတုနာ၊ နှင့်။ ရိပ္ပယူတ္ထာ၊ မယုံ့ကုန်သော်ပါ။ ဟေတု ဟေတုသမ္မယူတ္ထကာန်၏။ ဟူ၍။ အာဟာဓိ။

[မှတ်ချက်။] ဤဟေတုပစ္စည်း ပစ္စယန်းအောင် အမှားခြံးကြုံင်းသောအဓိပ္ပာယ်နှင့် အကိုးသာဓာတ္ထီမှာ ကျယ်ဝန်းသောကြောင့်ရင်း။ စိတ္တဇရပ် ပဋိသန္တကမ္မရှုပ် တွဲ၏ အကြောင်းကို ကျိုးပို့ ရေးသားအပ်သော ယမ်းက် အနုဂတ္တို့ပါပြီးဖြစ် ရှုံးရင်း လစ်လျှော်အပ်ပါသည်။]

### အာရမ္မဏပစ္စည်း

- မေး။ [အာရမ္မဏပစ္စည်း ကျေးဇူးပြုပုံကို အကျဉ်းပြဆိုပါ။]  
 ဖြော်။ [တောင်ဝေးကြိုးတန်းတို့သည် အားနည်းသော ယောကျားကို ထနိုင် ရပ် တည် နိုင်အောင် ကျေးဇူးပြုသကဲ့သို့။ ထို့ အတူ အာရုံး ခြောက်ပါတွဲ သည်။ အာရမ္မဏံက ဖြစ်သော စိတ္တဇရတေသိက်တရားတို့ကို ဖြစ်နိုင် ရပ် တည်နိုင်အောင် ကျေးဇူးပြုကြပါသည်။]  
 [မှတ်ချက်။] [ပါဋ္ဌာနေအထား ကံ ကတ္ထား စသည်သို့ မလိုက်ဘဲ အဓိပ္ပာယ် ဖြောင့်အောင် နှလုံးသွင်း၍ ရေးသားခြင်း ဖြစ်သည်။]

ယထာ ဟို ဒုဋ္ဌလော ပုရိသာ ဒဏ္ဍား ပါ ရရှုံး ပါ အာလမ္မာတ္ထာ ဥဋ္ဌဟတိ စော တိဋ္ဌတိ စ၊ စော စိတ္တဇရတေသိကာ ဓမ္မာ ရူပါဒီအာရမ္မဏံ အာရမ္မဇ္ဇာ ဥပ္ပဇ္ဇာ စော တိဋ္ဌတိ စ၊ ပေါ်။ ပဋ္ဌာန်း အဋ္ဌကထာ-ဘရှုံး။

ဟို၊ ဥပမာဖြင့် ထင်စွာပြည့်အံ့။ ဒုဋ္ဌလော၊ အားနည်းသော၊ ပုရိသာ၊ ယောကျားသည်။ ဒဏ္ဍား ပါ၊ တောင်ဝေးကိုင်း။ ရရှုံး ပါ၊ ကြိုးတန်းကိုင်း။ အာလမ္မာတ္ထာ၊ ထောက်ဆွဲသာလျှင်။ ဥဋ္ဌဟတိ ယထာ စောထနိုင်သကဲ့သို့င်း။ တိဋ္ဌတိ ယထာ စ၊ ရပ်တည်နိုင်သကဲ့သို့င်း။ စော တထာ၊ တူ။ စိတ္တဇရတေသိကာ စိတ္တဇရတေသိက်ဖြစ်ကုန်သော်။ ဓမ္မာ၊ အာရမ္မဏံကတရားတို့သည်။ ရူပါဒီ အာရမ္မဏံ၊ ရူပါရုံအစုံသာ အာရုံးကို။ အာရမ္မဇ္ဇာ၊ အာရုံပြရှုံသာလျှင်။ ဥပ္ပဇ္ဇာ စောဖြစ်လည်း ဖြစ်နိုင်ကုန်၏။ တိဋ္ဌတိ စ၊ ရပ်လည်း ရပ်တည်နိုင်ကုန်၏။

မေး။ [ရူပါယတနုမ္မစုံ သမ္မာ ဓမ္မာ မနောရိညာကာဓာတုယာ်ပါ။ တိုင်အောင် ပါင့်တို့ဖြင့် အာရုံအာရမ္မဏံကအဖြစ် ပြီးပြီးလျက်။ အာသယ်ကြောင့် ယံယ ဓမ္မာ စသောပါင့်ကိုထပ်၍ ဟောတော်မှုသနည်း။]

ဖြော်။ [ရူပါယတန်းပါ။ စသော ပါင့်ဖြင့် အာရုံ အာရမ္မဏံက အဖြစ်ပြီးသည် ကား မှန်၏။ သို့သော်လည်း အာရုံပြုသောခဏ္ဍာသာ အာရုံခြောက်ပါး

## ပဋိသန်း အနုကြီး

၆၂

တိသည် သတ္တဝါယာကဗောဓာတ်တိအား အာရမ္မဏပစ္စည်း ဖြစ်ကြသည်။ သွှေ့ဖြစ်ရတွင်လည်း အတူတက္ခ မဖြစ်ကြကို။ သူ့ အာရမ္မကိုကတရားနှင့် သူ့အာရုံတရားတိ အသီးသီးဖြစ်ကြသည်ကို ပြတ်မူခြင်းငါ ယံ ယံ ဓမ္မံ စသော ပါ၌ကို ထပ်၍ဟောပါသည်။

ယံ ယံ ဓမ္မံ အာရွှေ့ဘို့ လူမိနာ ယောကေတောသံ သတ္တနဲ့ ဝိယာက ဓာတုနဲ့ အာရမ္မဏဓမ္မာ ဝိယာ၊ တော တာသံ ဓာတုနဲ့ အာရမ္မဏ ကတ္တာ ဥပဒေကွဲကောယော အာရမ္မဏပစ္စယာ ဟောနှီတိ ဒီပေတိ။ ၈၀ ဟောနှီတိ ၁၃ နှ ကေတော ဟောနှီး။ ယံ ယံ အာရွှေ့ ယော ယော ဥပဒေနဲ့ တေသံ တေသံ တော တိသုံး ဝိသုံး အာရမ္မဏပစ္စယာ ဟောနှီတိ ဒီပေတိ။ ။ပဋိသန်း အငြကထာ-ရှုဂါ။

ယံ ယံ ဓမ္မံ အာရွှေ့ဘို့ လူမိနာ၊ ဤပို၌ဖြင့်။ သတ္တနဲ့ ခုနစ်ပါးကုန်သော။ ဝိယာကဓာတုနဲ့ ဝိယာကဓာတ်တို့၏။ ယော ကတေ အာရမ္မဏဓမ္မာ၊ အကြင် ဆုံးအပ်ပြီးသော သဘောရှိသော အာရုံတရားတို့ကို၊ ဝိယာ၊ ကုန်၏။ တေ အာရမ္မဏဓမ္မာ၊ တိသည်။ တာသံ ဓာတုနဲ့၊ တို့ခုနစ်ပါးသော ဓာတ်တိအား။ အာရမ္မဏ ကတ္တာ၊ အာရုံပြု၍။ ဥပဒေကွဲကောယော၊ ဖြစ်ခဲ့သောခဏ္ဍသာလျှင်။ အာရမ္မဏပစ္စယာ၊ တိသည်။ ဟောနှီး၊ ကုန်၏။ လူတို့၊ ဤသို့သော အနက်ကို။ ဒီပေတိ၊ ပြတ်မူ၏။ ၈၁၊ ဤသို့သို့အပ်ပြီးသော အခြင်းအရာ ဖြင့်၊ အာရမ္မဏပစ္စယာ၊ တိသည်။ ဟောနှီးဖြစ်ကုန်သော်လည်း။ ကေတော၊ တက္နက်။ န ဟောနှီး၊ မဖြစ်ကုန်။ ယံ ယံ၊ အကြင်အကြင် အာရုံတရားကို။ အာရွှေ့၊ အာရုံပြု၍။ ယေ ယေ၊ အကြင်အကြင် အာရမ္မကိုကတရားတို့သည်။ ဥပဒေနှီး၊ ကုန်၏။ တေသံ တေသံ၊ ထိုအာရမ္မကိုကတရားတို့အား။ တေ တေ၊ ထုတ္ထအာရုံတရားတို့သည်။ ဝိသုံးဝိသုံး၊ အသီးအသီး။ အာရမ္မဏပစ္စယာ၊ တို့သည်။ ဟောနှီး၊ ကုန်၏။ လူတို့ပါ၊ ဤသို့သော အနက်ကိုလည်း။ ဒီပေတိ၊ ပြတ်မူ၏။

## အဓိပတိပစ္စည်း

- မေး။ ။ဟေတူ ဟေတုသမ္မယူတ္တကာနဲ့ဟောတော်မူသကဲ့သို့အဓိပတိ အဓိပတိ သမ္မယူတ္တကာနဲ့ ယူ ဟောတော်မူဘဲ အာယ်ကြောင့် ဆန္ဒခိုပတိ ဆန္ဒ သမ္မယူတ္တကာနဲ့ စသည်ဖြင့် ဟောတော်မူသနည်း။
- ဖြေ။ ။ဟိတ်တရားတို့ကား တပြုင်နက် တခုကာတူည်း၍၊ ဟိတ်နှစ်ပါး၊ သုံးပါး စသည် ပစ္စည်းတပ်သကဲ့သို့။ အဓိပတ်တရားတို့ကား မတပ်ကုန်။ ပြုင်ဘက်မရှိ အသီးအသီးသော ပစ္စည်းတပ်ကြသောကြောင့် အဓိပတ်

၆၂၀

တိကပဋ္ဌာန်း အရကောက်

အဓိပတီသမ္မယုတ္တကာနဲ့ စသည်ဖြင့် မဟောဘဲ ဆန္ဒာဓိပတီ စသည်  
ဖြင့် အသီးသီး ဟောပါသည်။

ကသာ ပန် ယထာ ဟောတူပစ္စယနှိမ္ဒ္ဒသ ဟောတူ ဟောတူသမ္မယုတ္တ  
ကာနဲ့ ရှိတဲ့၊ ဝေမ့်မ၊ အဓိပတီ အဓိပတီသမ္မယုတ္တကာနဲ့ အဝတွာ  
ဆန္ဒာဓိပတီ ဆန္ဒသမ္မယုတ္တကာနဲ့ အာဖိနာ နယေန ဒေသနာ  
ကတာတိ။ ကောက္ခကော အဘာဝတော့။ ၁ ပဋ္ဌာန်း အဋ္ဌကထာ-ရှိ။

ဟောတူပစ္စယနှိမ္ဒ္ဒသ ၅၅။ ဟောတူ ဟောတူသမ္မယုတ္တကာနဲ့ ၅၅။ ရှိတဲ့  
ယထာ ဟောသကဲ့သူ။ ဝင်၊ တူ။ လူမ၊ ၅၅ အဓိပတီပစ္စယနှိမ္ဒ္ဒသ ၅၅။ အဓိပတီ  
အဓိပတီသမ္မယုတ္တကာနဲ့ ဟူ၍။ အဝတွာ၊ မလောမ၍။ ဆန္ဒာဓိပတီ ဆန္ဒ  
သမ္မယုတ္တကာနဲ့ အာဖိနာ၊ ၅၅ သို့အရရှိသော။ နယေန။ နည်းဖြင့် ဒေသနာ  
ဒေသနာတော်ကို။ ကတာ၊ ပြုအပ်သနည်း။ လူတို့၊ ၅၅ သို့ မေးပြားအံ့။  
ကောက္ခကော တပြိုင်နက်ထည်းသော ခဏ္ဍာ။ တေသံ၊ ထိုအဓိပတီတို့၏။ အဘာ  
ဝတော့၊ မဖြစ်ချုံးကြောင့်တည်း။ (လူတို့ ဝိသာဇ္ဈာတဗ္ဗာ)

### အနှစ်ရပစ္စည်း

မေး။ ၁။ ကျော်ပို့ညာကောတူ စသော ပါဉ်ဖြင့် စက္းပို့ညာသည် သမ္မဇို့စိုင်းအား  
သမ္မဇို့စိုင်းသည် သို့ရကအား ကျေးဇူးပြုပုံးကြုံပြုသကဲ့သူ သို့ရကသည်  
ဝိဇ္ဇာအား စသည်ဖြင့် ဘဝင်တိုင်အောင် အဘယ်ကြောင့် အစဉ်အတိုင်း  
မပြုသနည်း။

၆၅။ ၂။ အစဉ်အတိုင်း ပြသင့်၏။ သို့သော်လည်း နောက်က ပြအပ်ပြီးသော  
နည်းဖြင့် သံလောက်ပြဖြစ်၍ အေသနာတော်ကို အကျဉ်းချုံး၍ ထား  
သောကြောင့်ငြင်း။ (တန်ည်း) နောက်၌ ပြလတ္တံ့သော ပုဂ္ဂိုမာ ပုဂ္ဂိုမာ  
ကုသလာ မဗ္ဗာ စသော ပါဉ်ဖြင့် သို့ဟုပြုအပ်သောကြောင့်ငြင်း မပြပါ။

တတော့ ပရုံ ပန် ပေါ်ဖွဲ့နဝေနတ်ပါရမှုကာဝင်ကိုစွာ မနော  
ပို့ညာကောတူယော့ ဝတ္ထာ့ သိုံး။ တာ အဝိတ္ထာ့ပါ လူမိနာဝ နယေန  
ဝေါ်တဗ္ဗာတို့ နယံး ဒေသနာ ဒေသနာ သံခိုတ္ထာ့။ ပုဂ္ဂိုမာ ပုဂ္ဂိုမာ  
ကုသလာ မဗ္ဗာတို့ အာခိုက် စ ဆွဲနယေန တာ သင်ဟိုတာတို့ လူမ  
နဲ့ ဝိတ္ထာ့တို့ ဝေါ်တဗ္ဗာ။ ၂ ပဋ္ဌာန်း အဋ္ဌကထာ-ရှိ။

ပန်၊ အဘို့တပါးကို သို့သို့အံ့။ တတော့၊ ထိုသို့ရကစိတ်မျှ။ ပရုံ၊ နောက်၌။  
ပဝတ္ထာ့၊ ကုန်သော့၊ ပေါ်ဖွဲ့နဝေနတ်ပါရမှုကာဝင်ကိုစွာ ဝိဇ္ဇာ၊ လော့တဒါရုံ၊  
ဘဝင်ကိုစွာ တပ်ကုန်သော့၊ မနောပို့ညာကောတူယော့၊ မနောပို့ညာကောတူ

ပုဂ္ဂန်း အနေကြိုး

६५

တိုကို။ ၎တ္တဗာ၊ ဟောအပ်ကုန်သည်။ သိယုံ၊ ဖြစ်ကုန်ရှု၏။ တာ၊ တိုကို။  
အဝတ္ထာပါ၊ တိုက်ရိုက် မဟောအပ်ကုန်သော်လည်း။ လူမဲနာဝ နှယေန၊ ဤဟော  
အပြုံးသော နည်းဖြင့်သာလျှင်။ ဝေးတဗာ၊ သီအပ်ကုန်၏။ လူတိ-တသွား  
ကြောင့်။ နယ်၊ သီလောက်သောနည်းကို။ ဒသောတွာ၊ ပြုံး၍။ ဒသောနာ၊ ကို။  
သခံတွာ၊ ချုံးအပ်၏။ စ၊ ဆက်၍ဆီးအံး။ ပုရိမာ၊ ပုရိမာတိ အာဒိကေ၊ သော။  
ဆဋ္ဌနယော၊ ဆဋ္ဌနယ်း၌။ တာ၊ ထိုင်ဇွာ၊ ဇော၊ တဒါဂုံ၊ ဘဝင်ကိစ္စ တပ်သော  
မနောတိညာ့ကောတ်တိုကို။ သရိုံးတာ၊ ပေါင်း၍ ယူအပ်ကုန်၏။ လူတိ-တသွားပါ၊  
ကြောင့်လည်း။ လူဓ၊ ဤပဋိမနယ်း။ န ဝတ္ထာ၊ ကုန်။ လူတိ၊ သီ။ ဝေးတဗာ၊  
ကုန်၏။

ଶେଃ॥ ॥ଠଙ୍ଗୁର୍ଭିନ୍ନାଙ୍ଗମାତ୍ର ଠଵେବାପିନ୍ଦ୍ରିୟରେ ପଢ଼ିଲ୍ଲିଃ ପଢ଼ିଯୁପ୍ରକାଶରେ ପିଃପିଃଲ୍ଲିଗ୍ନି॥  
ଜାଗାଯିର୍କ୍ରାନ୍ତ ଯେବୁ ଯେବୁ , ଆଶ୍ରମୀଵେବାପିନ୍ଦ୍ରିୟରେ ନାଁର୍ବ୍ଲ୍ଲି ହୋଇଏବୁ  
ମୁଖକଳ୍ପିଣ୍ଯି॥

**ပြော။** ။ပြီးပြီးဖြစ်သော်လည်း၊ အနှစ်ရပါတွယ်း ပစ္စယူပျော် တရားတို့၏၊ အကျဉ်းလက္ခဏာကြိုလို၍ ယေသံ ယေသံ စသောပါ၌ကို ထပ်၍ ဟောပါသည်။ ယေသံ ယေသံ အနှစ်ရပါတွယ်မှာ သခေါပ်လက္ခဏာ၏ အယ် တာဝေတွေ ပါ၌ဝဏ္ဏနာ။ ။ပင်သား အမြကထာ-ရှုံး။

ယေသံ ယေသန္တိ လူစံ၊ ယေသံ ယေသံ ဟူသော ၏ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ သမွေသမို့၊ အလုံးခုံလည်းဖြစ်ကျိုးသော။ အနှစ်ရပါစ္စယခမှာနဲ့၊ အနှစ်ရပါစ္စည်း တပ်သော တရားတို့၏၊ သခေါပလက္ခဏ်၊ အကျဉ်းအားဖြင့် မှတ်ကြောင်း ဟက္ခဏာတည်း။ လူတိ အယံ၊ ကား၊ တာဝ၊ စွား၊ ဧည့်၊ ၏အနှစ်ရပါစ္စယန်ဖွေသွေ။ ပါ့၌ဝဏ္ဏာ၊ ပါ့၌တော်အဖွဲ့ဗုံး၊

သမန္တ၏ ပစ္စာ

မေး။ ၂၁၁၉၃၈ပုဂ္ဂိုလ်၏ သမန်၃၈ပုဂ္ဂိုလ်၏တို့သည် တူသလော ထူးခြားသလော ရှင်းလင်း၏ပြပါ။

ယော၊ အကြံင်တရားသည်။ အနန္တရပစ္စယော၊ အနန္တရပစ္စသိမည်၏။  
သောဝ၊ ထို တရားသည်ပင်လျှင်။ သမနနနရပစ္စယော၊ သမနနနရပစ္စည်း  
မည်၏။ ဟိုသစ္စ၊ မှန်၏။ ဧည့်၊ ကြိုအနန္တရပစ္စည်း သမနနနရပစ္စည်း  
တို့။ ဗျူဇ္ဈမတ္ထမဝ၊ သဒ္ဓါမျိုးသည်သာလျှင်။ နာန၊ ထူး၏။ ကေသု ငိုယ်၊  
ကား။ ဥပစ္စသနတို့ကိုသု ငိုယ် စ၊ ဥပစ္စသနတို့အစရှိသည် တို့၌  
ကဲ့သို့င်း။ အမိဝစနနိုင်ရတို့ကဲ့သု ငိုယ် စ၊ အမိဝစနအုက် နိုင်တို့ကဲ့  
အစရှိသည် တို့၌ ကဲ့သို့င်းတည်း။ ပန၊ ပါး။ အတွေတော့ အနက်ဘားဖြင့်။ နာန၊ အထူး  
သည်။ နတ္ထီ၊ မရှိ။

### သဟာတပစ္စည်း

မေး။ ॥ရှုပိနော ဓမ္မာ။ပါ။သယာစသော ဇေားကိုအဘယ်ကို ရည်၍ ဟောတော်  
မှုသနည်း။

ဖြေ။ ॥ဟဒယဝတ္ထုကို ရည်၍ ဟောပါသည်။

ရှုပိနော ဓမ္မာ အရှုပိနံ ဓမ္မာနံ ကို့ကဲ့လေ သဟာတပစ္စယန  
ပစ္စယာ။ပါ။ဟဒယဝတ္ထုမော သန္တာယ ဝို့။ ॥ပဋ္ဌာန်းအဋ္ဌကထာ-၃၄၇။  
ရှုပိနော၊ ရှုပ်ဖြစ်ကုန်သော။ ဓမ္မာ၊ တရားတို့သည်။ အရှုပိနံ၊ နာမ်ဖြစ်ကုန်  
သော။ ဓမ္မာနံ၊ တို့အား။ ကို့ကဲ့လေ၊ ပဋ္ဌာန်းခါ်၍။ သဟာတပစ္စယန၊  
ဖြင့်။ ပစ္စယာ၊ သည်။ ဟောတို့၏။ ပြုခံ ဝစ်၊ ကြုံစကားကို။ ဟဒယဝတ္ထု  
မော၊ ဟဒယဝတ္ထုကိုသာလျှင်။ သန္တာယ၊ ရည်၍။ ပုံ့ုံး အပ်၏။

[မှတ်ချက်။] ॥အညမည နိယယတို့၌ အဘိဓမ္မာနှင့် စပ်ဆိုင်သော စကား  
အထူးမပါ။]

### ဥပန်သယပစ္စည်း

မေး။ ॥ကုသိုလ်သည် အကုသိုလ်အားကျေးမြှုပ်ရန် ကေသိုလ်သာ ပိုင်ကို  
အဘယ်ကြောင့် ထည့်၍ ဟောသနည်း။

ဖြေ။ ॥ကေသိုလ်ပိုင်ဖြင့် အနန္တရပန်သယကို ငင်လေ့သောကြောင့် ထည့်၍  
ဟောပါသည်။

ကုသလေန ပန အကုသလေ သမနနနရပစ္စရာတိတာ န လူဗြို့။ တေနေဝ်  
ဝို့“အကုသလာနံ ဓမ္မာနံ ကေသိုလ်ပန်သယယပစ္စယန ပစ္စယာ”တိ။။  
ပဋ္ဌာန်း အဋ္ဌကထာ- ၃၆၆။

ပနာ၊ ထိုမှတပါး။ ကုသလေန အုက္သလေ။ ကုသလေန အကုသလပဒ်။  
သမန္တရာတဲ့တာ။ ကောင်းစွာ အခြားမျဲဖြစ်၍ လွန်ကုန်ပြီးသော တရားတို့ကို  
နဲ့လွှာနဲ့ မရအပ်ကုန်။ တောနဝါ၊ ထို့ကြောင့်သာလျှင်။ အကုသလာနဲ့ မမွာနဲ့  
ကေသွေ့ ဥပန်သယယပစ္စယေန ပစ္စယောတိ၊ ဟူ၍။ ဂုဏ်း ဟူ၍ ဟောအပ်၏။

မေး။ ॥ဥတုဘောဇန သေနာသန ပုဂ္ဂလတိကို ပရမတ် ပညတ်ခွဲ၍။ ပုဂ္ဂလောပိ  
သေနာသနမျိုးတို့၌ ပိသဒ္ဓါ၏ အနက်ကိုလည်း ဉာဏ်းပြုပါ။

ဖြူ။ ॥ဥတုဘောဇန သေနာသနတို့ကား ပရမတ်။ ပုဂ္ဂလကား ပညတ်ဖြစ်ပါ  
သည်။ ပုဂ္ဂလောပိ သေနာသနမျိုးပိသဒ္ဓါကား သက်နဲ့ တောင် တော  
ချုံးစသော ပကတူပန်သယယ တပ်ကောင်းသမျက် ပေါင်း၍ ယူခြင်း  
အနက်ရှုပါသည်။

မေး။ ॥အရည် ပမွတ စသည်ကို ဦးတည်၍ မဟောဘဲ အဘယ်ကြောင့် ပုဂ္ဂလ၊  
သေနာသန နှစ်ပါးကိုသာ ဦးတည်၍ ဟောသနည်း။

ဖြူ။ ॥ပုဂ္ဂလ၊ သေနာသန နှစ်ပါးကား ကုသိုလ် အကုသိုလ်ဖြစ်ခြင်း၌ အားကြီး  
သော အကြောင်းဖြစ်သောကြောင့်။ ငှုံးနှစ်ပါးကိုသာ ဦးတည်၍  
ဟောပါသည်။

ပုဂ္ဂလောပိ သေနာသနမျိုးတိ ဗျား ဗျား ဗျား ပကတူပန်သယယဝသေန  
ဂုဏ်း။ ဗျား ဗျား ဗျား ကုသလာကုသလပင္းတို့ယာ မလဝပစ္စယော  
ဟောတိုး။ ॥ပဋိသန်း အန္တက္ထီ- ရှုံး။

ပုဂ္ဂလောပိ သေနာသနမျိုးတိ ဗျား ဗျား ဗျား ဗျား ဗျား အပေါင်းကို။  
ပကတူပန်သယယဝသေန၊ ပကတူပန်သယယ၏ အစွမ်းဖြင့် ဂုဏ်း။ ဂုဏ်း ထို့  
စကားကို ထင်စွာပြုးအုံ။ ဗျား ဗျား သည်။ ကုသလာကုသလပဝတို့ယာ၊  
ကုသိုလ် အကုသိုလ်ဖြစ်ခြင်း၏။ မလဝပစ္စယော၊ အားကြီးသော အကြောင်း  
သည်။ ဟောတိုး၏။

မေး။ ॥ပြောတိရှုံး ပြုမသု စျောနသု ပရိကမ္မာ၏ အရကို ပြုမစျောန်း၏ အနန္တရ  
ပရိက်ကို ယူရမည်လော့။ သို့မဟုတ် ပုံ့ဗာ့ဘက ပရိက်ကို ယူရမည်လော  
ရှင်းလင်း၍ပြုပြုပါ။

ဖြူ။ ॥ပြုမစျောန်း၏ အနန္တရပရိက်ကို မယူရပါ။ ပထဝိပထဝိသည်ဖြင့် စီးဖြန်း  
သော ကာမာဝစရ ကုသိုလ်လောတူ ဆိုအပ်သော ပုံ့ဗာ့ဘက ပရိက်ကို  
ယူရပါသည်။

ပရိကမ္မာ၌ အနန္တရ အဂ္ဂဟောတူ ပုံ့ဗာ့ဘက ပရိကမ္မာ ကဟောတွဲ။ ॥  
ပဋိသန်း အန္တက္ထီ-၄၄၃။

၆၃၂

တိကပဋ္ဌဘန်း အရကောက်

ပရီကမ္မို့ ကား။ အနှစ်ရဲ စျော်၏ အခြားမွှဲ့၏ ဖြစ်သော ပရီကံကို။  
အဂ္ဂဟောတွဲ၊ မယူမျှ။ ပုံမှာဘဝေ၊ စျော်၏ရှေးအဘို့။ ပဝတ္ထံ၊ ဖြစ်သော။ ပရီ  
ကမ္မို့ ပရီကံကို။ ဂဟောတွဲ၊ ယူအပ်၏။

မေး။ ॥ကုသိုလ်သည် အကုသိုလ်အား ပကတူပနိသုယ်ဖြင့် ကျေးဇူးပြုရန်  
လောကီ လောကုတ္ထရန်မျိုးရှိရာ အဘယ်ကုသိုလ်ကို ယူရမည်နည်း။

ဖြေ။ ॥သန္တ ပဏီတ ဥတ္ထမ ဖြစ်သော လောကုတ္ထရန်ကုသိုလ်ကို  
ဖျက်ဆီးတတ်သည်။ လ-သည် အမိုက်တိုက်အား အထောက်အပံ့ မဖြစ်  
သကဲ့သို့ အကုသိုလ်အား အထောက်အပံ့ မဖြစ်စေနိုင်သောကြောင့်  
လောကုတ္ထရန်ကုသိုလ်ကို မယူရပါ။ လောကီကုသိုလ်ကိုသာ ယူရပါသည်။  
ဝေမွှဲ လောကီယကုသလည်ဝ ဒသိတံ။ လောကုတ္ထရုံ ပန်  
သန္တ ပဏီတ ဥတ္ထမ အကုသလရိစ္စသန်။ တသ္ထာ စန္တာဝိယာ အန္တကာရ-  
တမာန် န အကုသလသာ ဥပန်သုယော ခဟာတိတံ န ဂဟိတံ။ ॥  
ပဋ္ဌဘန်း အန္တကာယာ-ဂရဂရ။

ဝေး၊ ဤသို့သောနည်းဖြင့်။ တ္ထာ၊ ဤကုသလသော အကုသလသာဟူ၍လာ  
သောဝါရှိ။ လောကီယကုသလည်ဝ လောကီကုသိုလ်ကိုသာလျှင်။ ဒသိတံ၊  
ပြတော်မူအပ်၏။ ပန်၊ ထိမှုတပါး။ လောကုတ္ထရုံ လောကုတ္ထရန်ကုသိုလ်  
သည်။ သန္တ၊ ပြိမ်သက်၏။ ပဏီတံ၊ မွန်မြတ်၏။ ဥတ္ထမံ၊ လွန်ကဲ၏။ အကုသလ  
ဝိစ္စသန်၊ အကုသိုလ်ကို ဖျက်ဆီးတတ်၏။ တသ္ထာ၊ ကြောင့်၊ စန္တာ၊ သ-သည်။  
အန္တကာရတမာန်၊ အမိုက်တိုက်တို့အား၊ ဥပန်သုယော၊ အထောက်အပံ့သည်။  
န ဟောတိဝိယာ၊ သို့။ အကုသလသာ၊ အား၊ ဥပန်သုယော၊ သည်။ န ဟောတိ၊  
မဖြစ်။ ကူးတံ တသ္ထာ၊ ကြောင့်။ န ဂဟိတံ၊ မယူအပ်။

မေး။ ॥ကုသိုလ်စေတနာသည် ဝိပါက်အား ကျေးဇူးပြုရန် အဘယ်စေတနာ  
ကို ယူရမည်နည်း။

ဖြေ။ ॥ဗလဝစေတနာ၊ ခုံဗ္ဗလစေတနာ၊ နှစ်မျိုးရှိရာ ဗလဝစေတနာကိုသာ  
ယူရပါသည်။

သာ ပန် ဗလဝစေတနာဝ လဗ္ဗတံ၊ နှုံဗ္ဗလသာ။ ॥ပဋ္ဌဘန်း အန္တကာယာ-ဂရဂရ။

ပန်၊ ဆက်၍ဆိုးအုံးအုံး။ သာ၊ ထိကုသိုလ် စေတနာကို။ ဗလဝစေတနာဝ၊ အား  
ကြိုးသော စေတနာကိုသာလျှင်။ လဗ္ဗတံ၊ ရအပ်၏။ ခုံဗ္ဗလသာ၊ ခုံဗ္ဗလစေတနာ  
ကို။ န လဗ္ဗတံ၊ မရအပ်။

မေး။ ॥အကုသိုလ်သည် အကုသိုလ်အားပကတူပန်သုယ်ဖြင့် ကျေးဇူးပြုရန်  
ဗလဝသည်ခုံဗ္ဗလအား၊ ခုံဗ္ဗလသည် ဗလဝအား ကျေးဇူးပြုနိုင်ပါသလော။

**ဖြေ။** ။မလဝသည် ဒုဓလအား။ဒုဓလသည် ဗလဝအား။ကျေးဇူးပြုခိုင်ပါသည်။

တသ္ဌာ ဗလဝ ဒုဓလသာ ဒုဓလဉ�် ဗလဝသာပါ ဥပနိသုယော ဟောတိ  
ယော။ ယံ ပန် ပစ္စယိုဘာ့သာ ဥဒ္ဓသဝဏ္ဏနာယံ ရှိတဲ့ ဗလဝကာရဏ္  
ငွေး ဥပနိသုယော ဟောတိတိ။ တဲ့ ကာရဏဘာဝသော။ ဗလဝတာယံ  
ရှိတဲ့ နဲ့ ဥပနိသုယောမှုံးနဲ့။ ကမ္မာကိုလေသာဟို ဗလဝနှေးပါ ဒုဓလသာပါ  
ဗလဝကာရဏ္ ဟောနှိုးယော။ ။ပဋိသန်း အဋ္ဌကထာ-ရှုံး။

တသ္ဌာ၊ ကြောင့်။ ဗလဝ၊ အားကြီးသော အကုသိုလ်သည်။ ဒုဓလသာပါ၊  
အားနည်းသော အကုသိုလ်အားလည်း။ ဒုဓလ၊ သည်။ ဗလဝသာပါ၊ အား  
လည်း။ ဥပနိသုယော၊ သည်။ ဟောတိယော၊ သာလျှင်တည်း။ ပန်၊ ပါး။  
ပစ္စယိုဘာ့သာ၊ ပစ္စယိုဘာ့ဝါရ်။ ဥဒ္ဓသဝဏ္ဏနာယံ၊ ဥဒ္ဓသအဖွဲ့။ ဗလဝ  
ကာရဏငွေးနဲ့၊ အားကြီးသော အကြောင်း၏ အဖြစ်တည်းဟူသော အနက်  
သဘောဖြင့်။ ဥပနိသုယော၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ လူတိဘုံး။ ယံ၊ အကြောင်း  
စကားကို။ ရှိတဲ့ ၏။ တဲ့၊ ကို။ ကာရဏဘာဝသော။ အကြောင်း၏ အဖြစ်၏  
သာလျှင်။ ဗလဝတာယံ၊ အားကြီးသည်မည်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ရှိတဲ့ ၏။  
ဥပနိသုယောမှုံးနဲ့၊ ဥပနိသုယာပစ္စည်း တပ်သောတရားတို့၏။ ဗလဝတာယံ၊ ဖြင့်။  
နဲ့ ရှိတဲ့ ဆိုအပ်သည်မဟုတ်။ ဟို၊ မှန်၏။ ကမ္မာကိုလေသာ၊ ကံကိုလေသာတို့သည်။  
ဗလဝနှေးပါ။ ကုန်သောင်း။ ဒုဓလသာပါ။ ကုန်သောင်း။ ဗလဝကာရဏ္  
အားကြီးသော အကြောင်းသည်။ ဟောနှိုးယော၊ ဖြစ်ကုန်သည်သာလျှင်တည်း။

**မေး။** ။နိယတ မိစ္စာဒို့ဟုဆိုရာ အဘယ်ဝို့ကိုယူရမည်နည်း။

**ဖြေ။** ။အဟောတုကဒို့ အကြိယဒို့ နတ္တိကဒို့ ရင်းသုံးပါးကို ယူရပါသည်။

နိယတမိစ္စာဒို့နဲ့ နာမ အဟောတုကဝါဒ အကြိယဝါဒ နတ္တိကဝါဒသူ  
အညာတရား။ ။မွှေ့သုံးကို အဋ္ဌကထာ။

နိယတမိစ္စာဒို့နဲ့နဲ့ မာမ အဟောတုကဝါဒအကြိယဝါဒနတ္တိက  
ဝါဒသူ၊ အဟောတုကအယူ အကြိယအယူ နတ္တိကအယူတို့တွင်။ အညာတရား  
တပါးပါးသောအယူတည်း။

**မေး။** ။မာတုသာတိကမ္မာ မာတုသာတိကမ္မာသာ ဟူရာဝယ် မာတုသာတာကကံ  
တခုသာ ဖြစ်လျက် အဘယ်သို့ကျေးဇူးပြုခိုင်သနည်း။

**ဖြေ။** ။သုတပါးအမိသတ်သည်ကို မြင်ရှု မိမိအမိကို သတ်သောသူ၏ အစွမ်းဖြင့်  
ရင်း တပါးသောဘဝ် အမိသတ်ခဲ့ရှု နောက်ဘဝ် အမိကိုသတ်သူ၏  
အစွမ်းဖြင့်ရင်း။ အမိကိုသတ်ဟု အဖန်တလဲလဲ စေခိုင်းသောသူ၏

အစွမ်းဖြင့်ရှင်း။ နှစ်ကြိမ်သတ်က မူချသေမည့်အမိကို နှစ်ကြိမ်သတ်သူ၏  
အစွမ်းဖြင့်ရှင်း၊ မာတုယာတကကံသည် မာတုယာတကကံအား ကျေးဇူး  
ပြနိုင်ပါသည်။

မာတုယာတိကမ္မာ မာတုယာတိကမ္မာသာတိ အညံး မာတရု ဟန္တ္တီ  
ဒီသွား ဝန္တ္တီ ငံး ကာတုန္တီ အတ္ထနော မာတရု ဟန္တ္တီသာ ဝါ ကေသွံ  
ဘဝေ ဟန္တ္တာ အပရထိမ္မာ ဟန္တ္တနဝယေန ဝါ ကေသွံ့ယေဝ ဘဝေ ဂစ္စာ  
မေးမာတရု ဟနာဟိတ်ပုံးပုံးနဲ့ အာဏာပန်ဝယေန ဝါ ဒို့ဟို ပဟာရော်  
နိယတမရဏာယ ဒုတိယပဟာရဒါနဝယေန ဝါ မာတုယာတိကမ္မာ မာတု  
ယာတိကမ္မာသာ ဥပန္မီယော ဟောတိ။ ။ပဋ္ဌသန်း အဋ္ဌကထာ-၄၅၆။

မာတုယာတိကမ္မာ။ ပေ။ တို့ ကား။ အညံး တပါးသောသူကို။ မာတရု အမိကို။  
ဟန္တ္တီ သတ်သည်ကို။ ဒီသွား မြင်၍။ ငံး ကြိုသွံ အမိကိုသတ်ခြင်းကို။ ကာတု  
ငံး။ ဝန္တ္တီ သင့်။ လူတို့ ကြိုသွံနဲ့သွေး၍။ အတ္ထနော မြိမ်။ မာတရု ကို။  
ဟန္တ္တီသာ သတ်သွေး၍။ ဝယေန ဝါ အစွမ်းဖြင့်ရှင်း။ ကေသွံ့ယေဝ ဘဝေ နှုန်းသာလျှင်။  
ဂစ္စာ သွားရလာ။ မေး ၏။ မာတရု ကို။ ဟနာဟို သတ်လော့။ လူတို့ သွံ့။  
ပုံးပုံးနဲ့ အဖန်တလဲလဲ။ အာဏာပန်ဝယေန ဝါ စေခိုင်းခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်ရှင်း။  
နှုံးပုံးပုံး ပဟာရော်၊ နှစ်ကြိမ်ပုံးပုံးတို့ကြောင့်။ နိယတမရဏာယ မြှေသော  
သေခြင်းရှိသောအမိအား။ ဒုတိယပဟာရဒါနဝယေန ဝါ နှစ်ကြိမ်မြောက် ပုံး  
ခေါ်ခြင်းကိုပေးခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်ရှင်း။ မာတုယာတိကမ္မာ သည်။ မာတုယာတိ  
ကမ္မာသာ အား။ ဥပန္မီယော သည်။ ဟောတိ ၏။

မေး။ ။ကာယိကံ သုခံ ကာယိကာယ ခုက္ခာသု-ဟူရှုဝယ် သုခသည် ခုက္ခာအား  
အဘယ်သွေး ကျေးဇူးပြုသနည်း။

၆၅။ ။ချမ်း၍ အတိုင်းအရှည်မရှိ မီးလုံးသူသူတို့အား ရေးဦးစွာဖြစ်သော  
သုခသည် နောက်ဖြစ်သော ခုက္ခာစသည်တို့အား ကျေးဇူးပြနိုင်ပါသည်။

သီတာဒီသု ပန် အဂိုသန္တာပန်အိန္တာ အတိသေဝန္တီသာ ပုံးပုံးဘာဂေ  
သုခံ အပရဘာဂေ ခုက္ခာသု။ ။ပဋ္ဌသန်း အဋ္ဌကထာ-၄၅၇။

ပန် ပါး။ သီတာဒီသု အချမ်းအစွဲသည်တို့ကြောင့်။ အဂိုသန္တာပန်အိန္တာ  
မီးလုံးခြင်းအစရှိသည်တို့ကို။ အတိသေဝန္တီသာ အတိုင်းအရှည်မရှိ မှို့ဝဲသောသူ၏။  
ပုံးပုံးဘာဂေ ရေးအဘို့၍။ ပဝတ္ထာ ဖြစ်သော။ သုခံ သုခသည်။ အပရဘာဂေ  
နောက်အဘို့၍။ ပဝတ္ထာသာ ငဲသော။ ခုက္ခာသု အား။ (ဥပန္မီယော ဟောတိ)။

ပုဂ္ဂိုလာတ ပစ္စည်း

မေး။ ॥ပစ္စယန်ခွေသူ၌ ပုဂ္ဂိုလာတကို ပဉာဏ်သာပြခဲ၏။ ပဉာဏ်ရှုကား စက္ခို့ အနိစ္စတော့သည်ဖြင့် ဟောတော်မူသောကြောင့် မနောဒ္ဓရှု လည်း ရသင့်သည်မဟုတ်ပါလော့။ အဘယ်ကြောင့် မပြသနည်း။

ဖြေ။ ॥ရသင့်၏။ အကြုံးအကျိုးနှင့်တက္ခ သာဝသသအားဖြင့် ဟောတော် မူသော ဒေသနာဖြစ်၍ မပြပါ။

မေး။ ॥အဘယ်ကြောင့် အကြုံးအကျိုးနှင့်တက္ခ သာဝသသအားဖြင့် ဟောတော်မူသနည်း။

ဖြေ။ ॥ပစ္စယန်ခွေသူ၏ မကျိုးမကျယ်သော ဒေသနာဖြစ်၍ သာဝသသအား ဖြင့် ဟောပါသည်။

ပဉာဏ်ရေးပန်။ မနောဒ္ဓရေပါ အာရမ္မကပုဂ္ဂိုလာတတဲ့ လွှာတေဝါ။ လူမ ပန် သာဝသသဝသေန ဒေသနာ ကတာတိ။ ॥ပဋိနှုန်း အနွေကထာ-ရှား။

(ပဉာဏ်ရေးပန်။) မနောဒ္ဓရေပါ မနောဒ္ဓရှုရှုလည်း။ အာရမ္မက ပုဂ္ဂိုလာတတဲ့၊ အာရမ္မကပုဂ္ဂိုလာတပစ္စည်းကို။ လွှာတေဝါ။ ရအပ်သည်သာ တည်း။ ပန်၊ ထိသို့ပင် ရအပ်သော်လည်း။ လူမ၊ ကြုပစ္စယန်ခွေသူ၌။ သာဝ- သသသဝသေန၊ အကြုံးအကျိုးရှိသည်၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ ဒေသနာ၊ ဒေသနာ ကို။ ကတာ၊ ပြုတော်မူအပ်၏။ လူတို့၊ အပြီးတည်း။

မေး။ ॥ပဋိစ္စဝါရှုရတဲ့ ပုဂ္ဂိုလာတပစ္စယာဟု ဝတ္ထုပုဂ္ဂိုလာတကိုသာ ဟော၍ အဘယ်ကြောင့် အာရမ္မကပုဂ္ဂိုလာတကို မဟောသနည်း။

ဖြေ။ ॥ပဉာဏ်ရုံတိသည် ပဉာဏ်ညာကောတာတား ပစ္စပ္ပန်ဖြစ်၍ အာရမ္မက ပုဂ္ဂိုလာတပစ္စည်း ဖြစ်ကုန်၏။ မနောဝိညာက်တို့ကား မနောဝိညာက ဓာတ်အား အတိတ် အနာဂတ်လည်းဖြစ်၍ အမြဲပုဂ္ဂိုလာတပစ္စည်း မဖြစ်ကုန်။ ထိသို့ပုဂ္ဂိုလာတပစ္စည်း အဖြစ် မမြဲသောကြောင့် အာရမ္မက ပုဂ္ဂိုလာတကို မဟောပါ။

အာရမ္မကဲ့ ပန် နိယမတော့ ပုဂ္ဂိုလာတပစ္စယာဘဲတဲ့ န လဘတိ။ ရွှေပါယတနာဒီနို ဟို စက္ခို့ပိုညာအားနိုင်ယော ပုဂ္ဂိုလာတပစ္စယာတဲ့ သာဒေါ်။ မနောဝိညာကောတုယာ အတိတာနာဂတာနိုပါ အာရမ္မက ဟောနှိုင်ယော။ တသွား လူမ န ဂဟိုတိ။ ॥ပဋိနှုန်း အနွေကထာ-ရှား။

ပနာ ပါး။ အာရမ္မကံ့၊ အာရမ္မဖြစ်သော တရားသည်။ နိယမတောာ မြဲသော အားဖြင့်။ ပုဂ္ဂဇာတပစ္စယာတံ့၊ အာရမ္မကုပ္ပရောတပစ္စည်း၏ အဖြစ်ကို။ နှ လဘတို့ မရာ။ ဟို ထိုစကားကို ထင်စွာပြေားဆုံး။ ရုပါယတနာဒီနှ ရုပါချို့အစရှိသည်တို့သည်။ စက္ခဝိညာကာနီနံပါတ်၊ စက္ခဝိညာက်အစရှိသည်တို့အား သာလျှင်။ ပုဂ္ဂဇာတပစ္စယာတံ့၊ ကို။ သာမေးနှ ပြီးစေကုန်၏။ မနောပိညာကဗာတုယာ၊ အား။ အတိတာနာဂတာနိပါ၊ အတိတ် အနာဂတ် ဖြစ်ကုန်သော် လည်း။ ရုပါယတနာဒီနှ တို့သည်။ အာရမ္မကံ့၊ သည်။ ဟောနှိပ်ယော သာတည်း။ တသွား၊ ကြောင့်၍ကြခာ၊ ကြုပူဇောတပစ္စည်း၏။ တံ့၊ ထိုကာရမ္မကုပ္ပရောတပစ္စည်းကို။ နှ ဂဟိတ်၊ မယူအပ်။

မေး။ ။အာပေါ် အစရှိသည်တို့လည်း ပုဂ္ဂိုလာတပစ္စည်းဖြစ်လျက် မဟောမူ၍  
အဘယ်ကြောင့် ပွဲဘဝါရိ၏ စက္ခာ့ အနိစ္စတော့ ဟူ၍သာ ဟောတော်  
မူသနည်း။

ပုဂ္ဂိုလာတော်၊ ပုဂ္ဂိုလာတပ္ပါယ်း၌၊ စက္ခာဒီနိုင်၊ စက္ခာယတန် အစရှိသည်တို့ကို။  
ဉာဏ်ဘရိကာသေန၊ ဉာဏ်ဘရိကရုပ်၏ အစမ်းဖြင့်။ ဝိဇ္ဇာနိုင်၊ ကန်၏။ ပန်၊  
စက္ခာယတန် စသည်တို့ကိုယာ သရုပ်ထုတ်၍ ဟောအပ် သော်လည်း။ အာပေါ်  
ဓမ္မတု အာဒီနိုင်၊ အာပေါ်မောတ် အစရှိသည် တို့သည်လည်း။ ပုဂ္ဂိုလာတော်ရမှုကာနိုင်၊  
ပုဂ္ဂိုလာတပ္ပါယ်းသောအာရုံတို့သည်။ ဟောနှိမ်းယော်၊ ဖြစ်ကန်သည်သာလျင်တည်း။

ပန္တ ၁၉၁၀

୧୫୫॥ ॥ସପିତ୍ର, ଦ୍ଵି, କାନ୍ଦହୁ ଏକାଚ୍ୟୁବିଶ୍ଵିଧୂ॥ ପଢ୍ହିବାରାତ ପଢ୍ହିଲ୍ଲିଃଯନ୍ତ୍ର ଆହ୍ୟ  
ଏକିବ ଗୋଃକେବିଷବନ୍ଧ୍ୟଃ॥

ବ୍ୟାପିତେଣ, ବାନ୍ଦେକ୍ଷ୍ମେ ଗୈଁଳୁଥିଲା ତୁମ୍ହାରୀଙ୍କ ଗୈଁଲୁଥିଲା ପ୍ରିପିଲାନ୍ତିର୍ଯ୍ୟରେ  
ବୁଦ୍ଧିରେଣାତିର୍ଯ୍ୟରେ ତେବେ ବ୍ୟାପିତେଣ ପଦ୍ମମତର୍ଥ ଜାତିର୍ଯ୍ୟରେ  
ଜାତିର୍ଯ୍ୟରେ ଆତ୍ମିକାର୍ଥରେ ଆତ୍ମିକାର୍ଥରେ ॥ ॥୧୮ ୨୫ ॥ ଆମେଇ ୨-୨୨ ॥

ବୁରେଳାତାତ୍ତ୍ଵାତି । କାଃ ॥ ତେବୀ ଯୀବ୍ରତ୍ନୀଃତାଥୀଃତ୍ତ୍ଵାତି । ଉପିତେତାବୀ  
ମୁ ॥ ପଦ୍ମମତର୍ମ୍ଭୀରେଃତ୍ତ୍ଵା ॥ ଲାତାତ୍ତ୍ଵାତେବୀ ॥ ଲାତିଗୁଣୀ ଉପିତେତାଗୀ ॥

ပဋိန်း အနုဂလ္ဗာ

၆၃၂

အတိက္ခမိတ္တာ၊ လွန်၍။ ဌိတိပ္ပတ္တသာ၊ ရပ်၏ ဌိသို့ရောက်သော။ (ကူမယသာ)<sup>။</sup>

မေး။ ॥ဆဝါရ၍ ပစ္စာလာတပစ္စည်းကို အဘယ်ကြောင့် မဟောသနည်း။  
ဖြေး။ ॥ပစ္စာလာတပစ္စည်းသည် ပစ္စာပုဒ်တရားတို့အား ဥပတ္တမ္မကသတ္တိဖြင့်သာ  
ကျေးဇူးပြုသည်။ ဇနကသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးမပြုသောကြောင့် ဟော  
တော်မမူပါ။

တနည်း....ပစ္စယုပ်၏ ရပ်၏ ဥပါဒ်ဆဲခဏ၍ ကျေးဇူးမပြု။ ရပ်၏ ဌိခဏ၍သာ  
ကျေးဇူးပြုသဖြင့် ဥပ္ပဇ္ဇာ ကြိယာနှင့် မတန်သောကြောင့် ဟောတော်  
မမူပါ။

ပစ္စာလာတော် ကုသလာကုသလာနဲ့ ပစ္စယော န ဟောတိ။ အဗျာ  
ကတသုပ္ပ ဥပတ္တမ္မကောဝါ။ နဇနကော တသွား “ ဥပ္ပဇ္ဇာ ပစ္စာလာတ  
ပစ္စယာ ” တိ ဝံ ဝတ္ထားမွှာ ကောဓမ္မာပါ နတ္တိတိ ပစ္စာလာတပစ္စယာဝသေန  
ဝိသွေ့နဲ့ န ကတဲ့။ ॥ပဋိန်း အဋ္ဌကသာ-ရာ။

ပစ္စာလာတော်၊ သည်။ ကုသလာနဲ့ ကုသိုလ်တရားတို့အား။ ပစ္စယော  
ကျေးဇူးပြုသည်။ န ဟောတိ၊ မဖြစ်။ အဗျာကတသုပ္ပ၊ အဗျာကတအားလည်း။  
ဥပတ္တမ္မကောဝါ၊ အထောက်အပံ့သည်သာလျှင်။ ဆဟာတိ၊ ၈။ ဇနကော၊  
ဖြစ်စေတတ်သည်။ န ဟောတိ၊ မဖြစ်။ တသွားကြောင့်။ ဥပ္ပဇ္ဇာ ပစ္စာလာတ  
ပစ္စယာတိ၊ ဟူ၍။ ဝံ၊ ကျေးဇူး ဝတ္ထားမွှာ၊ သော။ ကောဓမ္မာပါ၊ သည်လည်း။  
နတ္တိ၊ မရှိ။ ကုသိုလ်တသွားကြောင့်။ ပစ္စာလာတပစ္စယာဝသေန၊ ဖြင့်။ ဝိသွေ့နဲ့ကို  
န ကတဲ့၊ အပ်။

### အာသေဝန်ပစ္စည်း

မေး။ ॥ကုသိုလ် အကုသိုလ်သည် ဝိပါက်ကြိယာအား အဘယ်ကြောင့် အာသေ  
ဝန်ပစ္စည်း မတပ်သနည်း။

ဖြေး။ ॥ပြားသောလာတ်ရုံသော ဝိပါက်ကြိယာတို့မှာ အဘာန်တလဲလဲ မိုးပဲအပ်  
ထုံးအပ်သော အာသေဝန်ဂုဏ် ကင်းသဖြင့် ကုသိုလ်သော် အကုသိုလ်  
သော်ကို ယူစေခြင်းငါး မစွမ်းနိုင်သောကြောင့် အာသေဝန်ပစ္စည်း  
မတပ်ခိုင်ပါ။

အတ္ထနော ဂတ္တိ ဂါဟာပေတုံ အသမတ္ထတာယာ။ ဘီးနှာတိကာဟိ  
ဘီးနှာတိကာနဲ့ အရှုပ်ဓမ္မာနဲ့ အာသေဝန်ဂုဏ် ပရာဏာလဝဘာဝံ  
သာဓယမာနာ အတ္ထနော ကုသလာခိုဘာဝသခဲ့တဲ့ ဂတ္တိ ဂါဟာပေတုံ  
န သက္ကာန္တာ။ ॥ပဋိန်း အဋ္ဌကသာ-ရာ။

၆၃၈

တိကပဋ္ဌာန်း အရကောက်

အတ္ထနော၊ မိမိ၏၊ ဂတီ၊ သဘောကို၊ ဂါဟာပေတဲ့၊ ယူစွဲခြင်းငါ။  
အသမတ္ထတာယ၊ မစွမ်းနိုင်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း။ ဟို၊ အကျယ်ကို  
ဆုံးအံ့။ တိန္ဒြာဘတိကာ၊ ပြားသော လာတ်ရှိကုန်သော တရားတို့သည်။ တိန္ဒြာ  
လာတိကာနဲ့ ကန်သော။ အရှုပ်ဓမ္မာန်၊ နာမ်တရားတို့အား။ အာသေဝနဂုဏ်၊  
အဘန်တလဲလဲမှုပ်ခြင်း ထံခြေးတည်းဟုသော ကျေးဇူးဖြင့်။ ပရာဏာလစ်ဘာဝဲ၊  
လေ့လာသည်၏အဖြစ် အားကြီးသည်၏ အဖြစ်ကို။ သာပယမာနာ၊ ပြီးစေ  
ကုန်လျက်။ အတ္ထနော်၏။ ကုသာလာဒိဘာဝယ်းတိ၊ ကုသိုလ်စသည်၏အဖြစ်ဟု  
ဆုံးအပ်သော။ ဂတီ၊ သဘောကို၊ ဂါဟာပေတဲ့၊ ယူစွဲခြင်းငါ။ န သက္ကာနီ၊  
မစွမ်းနိုင်ကုန်။

မေး။ ။ဝိပါက်သည် ဝိပါက်အား။ အဘယ်ကြောင့် အာသေဝန် ပစ္စည်းမတပ်  
သနည်း။

မဖြုံး။ ။ဝိပါက်ကား၊ ကံ၏အကျိုးမျှသာဖြစ်၍ အားနည်းသဖြင့် အဖန်တလဲလဲ  
မှုပ်အပ် ထံအပ်သော သဘောမရှိ၊ တပါးသော ဝိပါက်ကို မဖြစ်စေနိုင်  
သောကြောင့် အာသေဝန် ပစ္စည်းမတပ်နိုင်ပါ။

အထ ဝိပါကာဗျာကတံ ကသွာ န ဂဟိတနီ။ အာသေဝနာဘာဝန်  
ဝိပါကျိုးကမ္မဝသေန ဝိပါကာဗာဝပ္ပတ္တံ ကမ္မပရိကာမိတံ ဟုတွာ ပဝတ္တတံ  
နိရာသာဟံ ဥမ္မလဆီ အာသေဝနဂုဏ် အတ္ထနော သကာဝံ ဂါဟာ  
ပေတွာ ပရိဘာဝတွာ နေဝ အညံ ဝိပါကံ ဥပ္ပါဒေတံ သက္ကာတံ။  
န ပုရိမဝိပါကာနာဘံ ဂဟာတွာ ဥပ္ပါတ္ထိနီ။ ဘမ္မဝေဂက္ထိတံ ပန ပတိဟံ-  
ဝိယ ဟုတွာ ဥပ္ပါတ္ထိကံ သမ္မထာပံ ဝိပါကေ အာသေဝန် နတ္ထိကံ အာသေ  
ဝနာဘာဝန် ဝိပါကံ န ဂဟိတံ။ ။ပဋ္ဌာန်း အဋ္ဌကထာ-ရှုံး။

အထ လျှင်။ ဝိပါကာဗျာကတံ၊ ဝိပါက်အဗျာကတ္ထိ။ ကသွာ၊ ကြောင့်။  
န ဂဟိတံ၊ မယူအပ်သနည်း။ ဣတိ၊ ဤကား အမေးတည်း။ အာသေဝနာ  
ဘာဝန်၊ အဖန်တလဲလဲမှုပ်အပ် ထံအပ်သော အဖြစ်မရှိသောကြောင့်။ (န-  
ဂဟိတံ) ဟို၊ အကျယ်ကိုဆုံးအံ့။ ဝိပါကံ၊ သည်။ ကမ္မဝသေန၊ ဖြင့်။ ဝါ၊ ကြောင့်။  
ဝိပါကာဘာဝပ္ပတ္တံ၊ ဝိပါက်၏အဖြစ်သို့ ရောက်သည်။ ကမ္မပရိကာမိတံ၊ ကံသည်  
စီရင်စေအပ်သည်။ ဟုတွာသရှိ။ ပဝတ္တတံ၊ ၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ နိရာသာဟံ၊  
အားထုတ်ခြင်းကင်းသည်။ ဥမ္မလံ၊ အားနည်းသည်။ ဂဟာတံ၊ ၏။ ဣတိ၊  
ကြောင့်။ အာသေဝနဂုဏ်၊ အဖန်တလဲလဲ မှုပ်ခြင်းထံခြင်း ကျေးဇူးဖြင့်။  
အတ္ထနော်၏။ သဘာဝံ၊ သဘောကို၊ ဂါဟာပေတွာ၊ ယူစွဲ။ ပရိဘာဝတွာ။  
အဖန်တလဲပုံးစေ၍။ အညံ၊ သော။ ဝိပါကံ၊ ဝိပါက်ကို။ ဥပ္ပါဒေတံ၊ ငါး။  
နေဝ သက္ကာတံ၊ မစွမ်းနိုင်။ ပုရိမဝိပါကာနာဘံ၊ ရှေးဖြစ်သော ဝိပါက်၏

အနွမ်းကို။ ဂဟေတ္တာ၊ ၍။ ဥပဒ္ဒတု၊ ငါ။ န သကြာတိ၊ နှင့်။ ပနာ၊ စင်စစ်သော်  
ကား။ ကမ္မာဝေဂူတ္ထံ၊ ကံအဟုန်သည် ပင်လှတ်အပ်သည်ဖြစ်၍။ ပတိတံပိယ၊  
ကျေသကဲ့သို့။ ဥပဇ္ဇာတိ၊ ၅။ လူတိ၊ ကြောင့်။ သမ္မထယာပါ၊ ပြင့်လည်း။ ဝိပါကော ၅။  
အာသေဝန်၊ သည်။ နှစ်း၊ မရှိ။ လူတိအာသေဝန်ဘာ့ဝေန၊ ကြောင့်။ ဝိပါကံ၊ ကို။  
န ဂဟိတ်၊ အပ်။ (လူတိဝိသုဇ္ဇနာ)။

ကမပစ္စုံ

- ပေး။** ॥နှစ်နာက္ခတိက ကမ္မသည် အဘယ်ဆောင် အကျိုးပေးသနည်း။ ဖြစ်ဆုံးပို့ပင် အကျိုးပေးသလော။

**ဖြေား။** ॥နှစ်နာက္ခတိက ကမ္မသည် ဖြစ်ဆုံးခဏုံး အကျိုးမပေးနိုင်။ ချုပ်ပြီးသော နောက်ကာလျှော့သာ အကျိုးပေးပါသည်။

ကမ္မပစ္စယနာတိ အနေကာနှမ်း ကပ္ပကာ၌နံ မထွေကေ အတ္ထ-  
 နာ ဖလံ ဉားပြီဖေတု သမတ္တန် နာနာက္ခာ၌ကမ္မပစ္စယနာတိ  
 အတ္တာ။ ကုသလာကုသလ္း ကမ္မံ အတ္ထနာ ပင္းက္ခာကေ ဖလံ  
 န် ဖေတိ။ ယဒီ အဖေယျ၊ ယံ မန့်သော အဝလောကူပံ့ ကုသလာ-  
 ကမ္မံ ကရောတိ။ တယာနာဝာဝန် တသို့ ယော ခကေ အဝဝါ  
 ဘဝယျ၊ ယသို့ ပန် ခကေ ထံ ကတံ တတော အည်သို့ ခကေ  
 အဝိဇ္ဇာနှမ်း ကေလံ ကဋ္ဌတ္တာယော ဒီငြေဝ ဓမ္မံ ဥပပဇ္ဇာ ဝါ  
 အပရေ ဝါ ပရိယာယေ အဝသေသပစ္စယမာယောကေ သတိ ဖလံ  
 ဉားပြီဖေတိ။ နိရှဒါပါ ပရိမသိပိုဒီကြိယာ ဝိယ ကာလန္တရေ ပစ္စမသိပိုဒီ-  
 ကြိယာယာ။ တသွာ နာနာက္ခာ၌ကမ္မပစ္စယောတိ ဝှစ်တိ။ ။  
 ပင္းသန်း အင္ကထာ-၃၇၅။

၆၄၀

## တိကပဋ္ဌနှင့် အရကောက်

ကံပြုသော အခမှု။ အညွှန် ခဏေ၊ မှပါးသော ခဏျုံ။ အာဝိဇ္ဇာနဲ့မှို့  
ထင်ရှားမရှိသော်လည်း။ ကောလလဲ၊ သက်သက်။ ကန္တဗျာသယော ပြုအပ်ပြီး  
သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်သာလျှင်။ ဒီဇူတ်မေ့ ဝါ၊ မျက်မျာ်သော ကိုယ်၏  
အဖြစ်သွင်း။ ဥပပဇ္ဇာ ဝါ၊ အခြားမျှသော ဘာဝှက်၏။ အပရေ စ၊ ပရိယာယော  
အဆက်ဆက်သောဘဝှက်၏။ အဝသသပစ္စယာမာယောဂော၊ ကံမှုကြောင်းသော  
အကြောင်း၏ ညီညာ စည်းဝေးခြင်းသည်။ သတိ၊ နှုန်း။ ဖလဲ၊ ကို ဥပါဒေတိ  
၏။ ကိုဝိယာ၊ ကား။ နှုန္တိပါပီ၊ ချုပ်ပြီးသော်လည်း။ ပုရိမသံပါဒိကြိယာ  
ရှေးချွှေဖြစ်သော အတတ်အစရှိသည်ကို ပြုခြင်းသည်။ ကာလန္တရေ၊ ကာလ  
တပါးသွေး။ ပစ္စမသိပ္ပါဒိကြိယာယာ၊ နောက်ခြားဖြစ်သော အတတ် အစရှိသည်ကို  
ပြုခြင်းအား။ ပစ္စယော၊ အထောက်ပုံသည်။ ဟောတိဝိယာ၊ ကဲ့သွေးတည်း။  
တွေ့၊ ကြောင့်။ နာနာကွဲထိကေမွှုပစ္စယောတိ၊ ဟူ၍။ ဝှစ်တိ၏။

မေး။ ॥ပဉာဏ်ရှုပို့သန္တအခါ ကုဋ္ဌတာ စ ရှုပါန် ဟု ဟောရာဝယ်။ ဟဒယ-  
ဝတ္ထုလည်း ကုဋ္ဌတာရပ်ဖြစ်၍ ပြီးကောင်းလျက် စေတနာဝတ္ထုသာ ဟု  
အဘယ်ကြောင့်အထူးပြု၍ ဟောပြန်သနည်း။

မဖြူ။ ॥ပစ္စသန္တအခါ ဟဒယဝတ္ထုသည် နာမ်တရားတို့အား သဟဇာတာ  
စသောပစ္စည်းတပ်၏။ ထိုသွေးပိုင်တပ်သော်လည်း စေတနာသည်လည်း  
ဟဒယဝတ္ထုအား ပစ္စည်းတပ်သည်၏ အဖြစ်ကို သိမေးလို့သောကြောင့်  
အယူးပြု၍ဟောပါသည်။

စေတနာဝတ္ထုသာတိ ကို့ဗာပီ ပစ္စသန္တကွေ ဝတ္ထု ပတို့ဗာ  
အရှုပ်မွှာ ဝတ္ထုပစ္စယာ ဝတ္ထုနှိုး။ စေတနာ ပနာ ဝတ္ထုသာပဲ ပစ္စယောတိ  
ဒေသောတဲ့ ဝတ္ထု။ ॥ပဋိသန်း အမြှေကထာ-ရရှု။

စေတနာဝတ္ထုသာတိ၊ ကား၊ ပစ္စသန္တကွေ ၍။ ဝတ္ထုပတို့ဗာ ဟဒယ-  
ဝတ္ထုကို မြိုက်နှုန်းသော။ အရှုပ်မွှာ၊ ပစ္စသန္တ နာမကွန်းဟု ဆိုအပ်သော  
နာမ်တရားတို့သည်။ ဝတ္ထုပစ္စယာ။ ဟဒယဝတ္ထုဟု ဆိုအပ်သော အကြောင်း  
ကြောင့်။ ကို့ဗာပီ ဝတ္ထုနှိုး၊ အကယ်၍ကား ဖြစ်ကုန်၏ရရှု့။ ပနာ သော်လည်း။  
စေတနာ၊ သည်။ ဝတ္ထုသာပီ၊ ဟဒယဝတ္ထုအားလည်း။ ပစ္စယော၊ သည်။  
ဟောတိ၊ ၏။ ကဲ့တိ၊ ကြိုသွေးတိအနက်ကို။ ဒေသောတဲ့ ငှါး၊ ဝတ္ထု၊ ၏။

### ဝိပါကပစ္စည်း

မေး။ ॥ပဉာဏ်ရာဝယ် ဝိပါက် အဗျာကတသည် ရပ်အား ကျေးဇူးပြုသည်ကို  
ဟောပါလျက်။ ပစ္စယ်နှေ့သော် အဘယ်ကြောင့် ဟောတော်မမှုပါ  
သနည်း။

## ပဋိန်း အနုဂလ္လာ

၆၄

၆၅။ ॥အကြောင်း ထားရှု ဟောအပ်သာ သာဝသသဒေသနာဖြစ်၍ ဟော  
တော်မျာပါ။

ပုံဌာဝါပေါ်များပါ ရွှေပါန့်မှု ဝိပါကပစ္စယာ လူဗ္ဗား။ လူမ ပန့် သာဝ  
သသသသနာ အသနာ ကတာတိ။ ॥ပဋိန်းအဋ္ဌကဓာ-ရှုံး။

ပန်ပါး၊ ပုံဌာဝါပေါ်များပါ ရွှေပါန့်မှုတို့၏လည်း။ ဝိပါကပစ္စယာ၊ ကို။ လူဗ္ဗား  
၏။ ပန့်၊ အိန္ဒိယ် ရှုံးသော သည်းလူမ၊ ရှုံးပစ္စယန်းခွော်။ သာဝသသ-  
သနာ၊ အိန္ဒိယ် အုပ်ပြင်း၊ အသနာ၊ ကုံး။ ကတာ၊ ပြုတော်မျာအပ်၏။

## အာဟာရပွဲည်း

၆၆။ အကုန်းမာဇာ အသမာနေဟု၍ ဟောရှုံး ပြုလာအရ အဘယ်ပြုလာ  
ကို ယူစွဲသည်။

၆၇။ အေသီ၌၌ အသာ ခွုံးပြုလာကိုသာ မယူရပါ။ စတုသမ္မာနိက ပြုလာ  
ကို ယူစွဲပါသည်။

ကမ္မားနှာဇာ အာဟာရနေတိစတုသန္တတိ သမ္မာနေ ရှုံးပြု၌ ပြုလာ  
အသမာနေနှုံး နာမာ။ သော ပန့် ယဉ်ဗာ ကဗျား ကရိတာ အငြေားလုပ်  
တော် အသမာရကိုဖို့ ကရောတိ။ န ဗဟို ငြိတော်။ ယဉ်ဗာ အ ာဟာ-  
ရနေတိ အဝတ္ထာ ကမ္မားကာဇာ အာဟာရနေတိ ဝိုင်း။ ॥ပဋိန်းအဋ္ဌ  
ကဓာ-ရှုံး။

ကမ္မားနှာဇာ အာဟာရနေတိ၊ ကား။ စတုသန္တတိသမ္မာနေ၊ ပေးပါး  
သော အကြောင်းအစဉ်လျှင် ဖြစ်ကြောင်းရှိသော်၊ ရှုပေး၌။ ပြုလာ။ ပြုလာ  
သည်။ အာဟာရနေ နာမ၊ မည်၏။ ပန့်၊ ဆက်။ သော၊ ထို အာဟာရသည်။  
ယဉ်ဗာကြောင့်။ ကဗျားအလုပ်အလေးကို။ ကရိတာပြု၍။ အဇ္ဈာဟရိတော်၊  
မျိုးအပ်သော်သာလျှင်။ အာဟာရရကို၊ အာဟာရရကိုစွဲ။ ကရောတိ၏။ အဟို  
အပွဲ့။ ငြိတော်၊ တည်သည်ရှိသော်။ အာဟာရရကို၊ ကို။ န ကရောတိ၊ ပြု။  
တဉ်ဗာ၊ ကြောင့်။ အာဟာရနေတိ၊ ဟူ၍သာလျှင်။ အဝတ္ထာ၊ သာမည်အား  
မဟောမျှ။ ကဗျားကာဇာ အာဟာရနေတိ၊ ဟူ၍။ ဝိုင်း။ ၈။

၆၈။ ॥ပြုလာသည် စတုဇုပ်အား ဇနက ဥပတ္တမ္မကသတ္တိ နှစ်ပါး ဖြင့် ကျေးဇူး  
ပြု၏၊ အဘယ်ရှုပ်အား အဘယ်သတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုသနည်း။

၆၉။ ॥အပ်၌သန္တာ၌၌ ဥပတ္တပြုလာသည် အာဟာရဇုပ်အား ဇနက၊ ကြိုင်း  
သော တံရုပ်အား ဥပဇ္ဇာမ္မကုံး။ တိပြုလာသည် စတုသမ္မာနိက ရှုပ်

၆၄၂

တိက္ခပဋ္ဌာန်း အရကောက်

အား သပက္မကာ။ (ကာသုံး) ကယာပ်တဲ့ ရုပ်အား ဥပစ္စမ္မကသတ္တိ  
ပြင့် ၂၉၇။ ပျော်ပြုသည်။

အာယာရပစ္စယော ကူမသာ ကာယသာတိ ကူမသိုံး စတုသနတိ-  
ဝသေန ပစ္စတွေ စာတုမဟု ဘုတ်ကကာယေ အာယာရသမှုဋ္ဌာနသာ  
ဇနကဝသေန၊ သေကာယာ ဥပစ္စမ္မကဝသေန အာယာရပစ္စယော၍  
ပစ္စယော။ ၂၉၈။ ပဋ္ဌာန်းအဋ္ဌကထာ-၄၄၉။

အာယာရပစ္စယော၍၏ ကူမသာ ကာယသာတိ၊ ကား။ စတုသနတိဝသေန၊  
လေးပါးသော ရုပ်အစဉ်တို့၏ အစွမ်းဖြင့်။ ၁၀။ လေးပါးသော အကြောင်းအစဉ်  
အစွမ်းဖြင့်။ ပဝတ္ထီ၊ သေား။ ကူမသိုံး စာတုမဟာဘုတ်ကကာယေ၊ ၂၉၉။ လေးပါး  
သော မဟာဘုတ်ကို မှုပြုဖြစ်သော ရှုပကာယတွင်။ အာယာရသမှုဋ္ဌာနသာ  
အာယာရကြောင့် ဖြစ်သော ရှုပကာယအား။ ဇနကဝသေန၊ ဖြစ်စေသည်၏  
အစွမ်းဖြင့်။ သောသာ၊ အာယာရသမှုဋ္ဌာန်းဖြစ်သော သုံးပါးသောအကြောင်း  
ကြောင့် ဖြစ်သော ရှုပကာယအား။ ဥပစ္စမ္မကဝသေန၊ တောက်ပုံသည်၏အစွမ်း  
ဖြင့်။ အာယာရပစ္စယော၍၊ ဖြင့်။ ပစ္စယော၊ သည်။ ဟောတို့ ၆၀။

၅၉။ လူ၌ယပစ္စည်း

- ၆၁။ ၂၉၉။ ပုံရိသိန္တိသုံးလူ၌ယပစ္စပ်ဖြစ်လျက် အဘယ်ကြောင့် လူ၌ယ  
ပစ္စည်းမတပ်သနည်း။
- ၆၂။ ၂၉၉။ ပုံရိသိန္တိတို့ကား ကလယအောက် စသည်တို့ရှုကိုသော်လည်း  
အုတ္ထိလိုက်၊ ပုံရိသိလိုက်စသည်တို့ မရှုသောကြောင့် လူ၌ယပစ္စည်းမတပ်ပါ။

လူ၌၌ယပုံရိသိန္တိယာန် ဖို့ ကိုယာပို့ လူ၌၌ယလိုက်ပုံရိသိလိုက်ဖြစ်နိုင်-  
သူတာန်။ ကလလာဒိုကာလေ ပန် ဝိဇ္ဇာမာနေသုပါ တေသာ ကူးလိုလိုက်-  
ပုံရိသိလိုက်ဖြစ်နိုင် အဘာပါ တာန် နေဝါဒအပေါ်သံ လူ၌၌ယပစ္စယတ်  
ဖော်။ လူ၌၌ယပစ္စယော ဖို့ အဗ္ဗာနောက် ဝိဇ္ဇာမာနာက္ခာ အပိန်းအတွက်  
မမှားနဲ့ လူ၌၌ယပစ္စယတ် အဖရနောက် နာမ နတ်။ တေသာ တာန် လူ၌၌ယ-  
ပစ္စယော နဲ့ ဟောနှို့။ ၂၉၁။ ပဋ္ဌာန်းအဋ္ဌကထာ-၃၂၃။

ဟို၊ ထိုစကားကို ထင်စွာပြုပါ အံ့။ လူ၌၌ယပုံရိသိန္တိယာန်၊ တို့သည်။  
လူ၌၌ယလိုက်ပုံရိသိလိုက်ဖြစ်နိုင်၊ လူ၌၌ယလိုက် ပုံရိသိသည်ဟုံ်။ မိုင်သူတာန်၊  
အကြောင်းဖြစ်၍ ဖြစ်ကုန်သည်။ ကိုယာပို့ ဟောနှို့အကယ်၍ ဖြစ်ကုန်၍ရှုင့်။ ပန်  
သော်လည်း။ ကလလာဒိုကာလေ၊ ကလလာရေကြည် ဖြစ်သောအောက် စသည်၌  
တေသာ၊ ထိုလူ၌၌ယ ပုံရိသိန္တိသုံး။ ဝိဇ္ဇာမာနေသုပါ၊ ထင်ရှားရှိဟန်သော်

စုံနပစ်ညံး

မေး။ ။အေပါနိပါညာဏ်တဆယ်၏၌ သုခ ဒုက္ခ ဥပေကွာဝေဒနာ တို့သည် အဘယ်  
ကြောင့် စုံကပဖွဲ့။ မထပ်သနည်း။

**၆၇။** ၁၆၉ပုဂ္ဂနိုင်လာဏ်သလယ်၌ သူင် ခုက္ခ ညပေါက္ခာဝေဒနှင့် တိုကား အာရုံသီ ကပ်၍ ရှစ်ခုသဘောမျိုး အာရုံ၌ ကျကာမထွေသဘောသာ ဖြစ်သော ကြောင့် ဖျော်ပစ္စည်း မတပ်ဆိုပါ။

ပဋိနှင့် ပန် ဒီအာဏာကာယာနဲ့ အသိနိပါတမထဲတဲ့ ငတာသူ ဝိဇ္ဇာမာနာနှင့်ပဲ ဉာဏ်ကွားသူခဲ့ဖွံ့ကွာနဲ့ လျှို့ကျောနာကာရရယ် အဘာဝတော့ ဈောန်ဂိုဏ်ကို နဲ့ ညွှန်ပဲနဲ့။ တော့ ပစိမ်းထဲ့ ပန် သေသာ ဟောတုကေသုပဲ ဈောန်ဂိုဏ် နဲ့ ညွှန်ပဲမေဝါ။ ॥ပဋိနှင့်အန္တကထာ ၃၂၉။

ပန်၊ ဆက်။ ပုဂ္ဂန္တာ၊ ငါးပါးကုန်သော်၊ ဝိဉာဏ်က ယာန်၊ ဝိဉာဏ်အပေါင်း  
တို့အား။ အဘို့ပါတေမထွေတာ၊ အာရုံသို့ ရှေ့ရှေ့ကျခြင်းများ ဖြစ်သောကြောင့်။  
တေသုံ၊ ထိုင်းပါးသော ဝိဉာဏ်အပေါင်းတို့။ ဝိဇ္ဇာနာပါ၊ ထင်ရှားရှိကျွန်း  
သော်လည်း။ ဥပေက္ဗာသုခုခုက္ဗာန်း၊ ဥပေက္ဗာသုခုခုက္ဗာတို့ကို၊ ဥပန်းများနှင့်  
ကာရထု၊ အာရုံသို့ကပ်ရှု ရှုခြင်း၊ ကြံခြင်းဟူသော အခြင်းအရာ၏။ အဘာဝတော်၊  
ကြောင့်။ ဖျာန်းနှိုတိ၊ ဟူရှု။ န ဥပ္ပါဒ္ဓန်း၊ ထုတ်ကော်မူအပ်ကုန်။ ပန်၊ ဆက်။  
တွေ့၊ ထို ဒွေ့ပွဲပွဲတို့သာက်တဆယ်တို့။ ပစ္စိန္တာ၊ ချုံနှုန်း၊ အျော်အုံကို ကို ထုတ်ခြင်း  
အစုံပြုပြုသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ သေသာ့ဟေတုကေသုပါ၊ ကြွင်းသော  
အဟိတ်စိတ်တို့များလည်း။ ချုံနှုန်း၊ ကို။ န ဥပ္ပါဒ္ဓမေဝ၊ တည်း။

### မရှုပစ္စည်း

မေ။ ॥အဟိတ်စိတ်၌ မရှုင်တိသည် အဘယ်ကြောင့် မရှုပစ္စည်း မတပ်သနည်း။

ဖြူ။ ॥အဟိတ်စိတ်၌ မရှုင်တိကား နောက်လိုက် ဟိတ်ကင်းရကာအ အားနည်း သောကြောင့် မရှုပစ္စည်း မတပ်ဆိုပါ။

မရှုသာ ပန ဟောတုပစ္စမကတ္တာ အဟယဏ္ဍာနီဒ္ဓာတု မရှုဂါးနှင့် နှေ့ခွဲ့လာနံပါ။ ॥ပဋ္ဌာန်းအငြေကထာ ဥကဝါ။

ပန၊ ဆက်။ မရှုသာ၊ မဂ်၏။ ဟောတုပစ္စမကတ္တာ၊ ဟိတ်လျှင် အဗာက်လိုက် ရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ အဟယတုကစိတ္တသုံး၏။ မရှုဂါးနှင့် မရှုင်တိဂို့ နှေ့ခွဲ့လာနံပါ၊ မထုတ်ဆောင်အပ်ကုန်။

[မှတ်ချက်....သမ္မယုတ္တာ၌ အထူးမဆို။]

### ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စည်း

မေ။ ॥ရုပါရုံ စသည်တိဂို့ အာရမ္မဏီက နာမ်တရားတိနှင့် ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စကုန် လျက် အဆောင်ကြောင့် ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စည်း၌ မိမိတောသနည်း။

ဖြူ။ ॥ရုပါရုံ စသည်တိကား အာရမ္မဏီက နာမ်တရားတိနှင့် ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စကုန် ပြစ်ကုန်၏။ သမ္မယုတ္တလောဟု ယံ့မှားဘွဲ့ မရှုသောကြောင့် မဟော အပ်ပါ။

မေ။ ॥စက္ခဝတ္ထာ စသည်တိနှင့် နာမ်တရားတိဂို့ ဝိပ္ပယုတ္တ ပစ္စည်း၌ အဘယ်ကြောင့် ဟောသနည်း။

ဖြူ။ ॥နာမ်တရားတိကား စက္ခဝတ္ထာ စတ္တတိဂို့မှုရကာအ ၍၎င်းဝတ္ထာအတွင်း မှု ထွက်လာ ကုန်သက္ကသိုလ်ပြစ်ကုန်၏ ဝိပ္ပယုတ္တလော သမ္မယုတ္တလောဟု ယံ့မှားဘွဲ့ ရှိသောကြောင့် ထိယံ့မှားဂို့ ပယ်လျက် သမ္မယုတ္တမဟုတ်၊ ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စကြောင်းကို ပြရှု၍ ဟောပါသည်။

ရုပါယတနာဒယာ ပန အာရမ္မဏီမှာ ကို့ဗာပိ ဝိပ္ပယုတ္တဝမှာ။ ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယာ ပန နှေ့ဟောနှင့်။ ကို့ကာရဏာ၊ သမ္မယောဂါသက်ာယ အဘာဝတောာ။ အချုပ်နော ဟို ခန္ဓာ စွားဖို့ ဝတ္ထာ၍ အဗ္ဗာန်ရတော နိုက္ခမန္တာ ဝိယ် ဥပဇ္ဇိုံ။ တယ် အာသက္ကာ ဟောထိ ကို့ဗာခေါ် ငေတေ ငေတေဟို သမ္မယုတ္တာ ဥပါဟု ဝိပ္ပယုတ္တာတို့။ အာရမ္မဏီမှာ ပန ဝတ္ထာနိသယော ဥပဇ္ဇိုံမာနာနှင့် အာရမ္မဏီမတ္တာ ဟောနှီးတို့ နှိမ်းဟောတု-

## ပဋိနှင့် အနုက္စီ

၆၅

သမ္မတယောဂါသက်ာ။ ကျတိ သမ္မတယောဂါသက်ာယ အဘဘဝတော န တေ ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယာ။ ဟာဒယဝတ္ထုအာဒီသ ၄၀ ပနာယံ ဝိပ္ပယုတ္တ- ပစ္စယာ ဝေဖိတဗ္ဗာ။ ၂၁ပဋိနှင့်ကထာ- ရှဂာ။

ပနာ ပါး။ ရူပါယတနာဒယာ၊ ကုန်သော။ အာရမ္မတဓမ္မာ၊ အာရုတ္တရား တို့သည်။ ဝိပ္ပယုတ္တဓမ္မာ၊ ဝိပ္ပယုတ္တတရားတို့သည်။ ကိုဥာပါ ဟောနှိုး ကုန်၏ ရှင်။ တထာပါးသော်လည်း၊ ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယာ၊ ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စည်းတို့သည်။ န ဟောနှိုးကုန်။ ကို ကာရဏာ၊ ကြောင့်။ ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယာ၊ တို့သည်။ န ဟောနှိုး မဖြစ်ကုန် သနည်း၊ သမ္မတယောဂါသက်ာယ၊ ယဉ်ခြင်း၌ တွေးတောယုံမှားခြင်း၏။ အဘဘဝ တော၊ မရှုသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယာ၊ တို့သည်။ န ဟောနှိုး ကုန်။ ဟို။ ချော့အဲ့အဲ့။ အရှုပိနော၊ နာမ်ဖြစ်ကုန်သော။ ခုနာ၊ တို့သည်။ စက္ခာဒိန် စက္ခာအစရိုက်သော။ ဝတ္ထု၍ တို့သည်။ အဗ္ဗန်ရတော၊ အတင်းမျှ၊ နိုက္ခမန္တာဝိယ၊ ထွေက်ကုန်သကဲ့သို့။ ဥပဇ္ဇိဖြစ်ကုန်၏။ တတ္ထ၊ ထိခြားက်ပါးသော ဝတ္ထုတို့။ အာသကာ၊ တေးတောယုံမှားခြင်းသည်။ ဟောတိ၊ ၅၏။ ကထံ ဟောတိ၊ ကား၊ ပေေးတိ၊ ထိခြားက်ပါးသောဝတ္ထုတို့သည်။ တောဟိုတို့နာမက္ခန္တာတို့နှင့်။ သမ္မယုတ္တ ယျော်ကုန်သည်။ ဟောနှိုး ကို့နဲ့ခေါ် လော။ ဥဒါဟု၊ ထို့သူ့မဟုတ်။ ဝိပ္ပယုတ္တ၊ မယျော်ကုန်သည်။ ဟောနှိုး ကို့နဲ့ခေါ် လော။ ကျတိ၊ သူ့။ အာသက်ာ၊ ဆည်။ ဟောတိ၏။ ပနာအထူး၊ အာရမ္မတဓမ္မာ၊ တို့သည်။ ဝတ္ထုနှင့်သမ္မတယောဂါသက်ာ။ ဝတ္ထုဟောမှုရုပ်။ ဥပဇ္ဇိမာနာန်၊ ဖြစ်ကုန်သော နာမ်တရားတို့၏။ အာရမ္မတ မတ္ထ၊ တို့သည်။ ဟောနှိုးကုန်၏။ ကျတိ တသွား၊ ကြောင့်။ တော့၊ ထို့တရားတွေ့၌။ သမ္မတယောဂါသက်ာ၊ သည်။ နတိုး မရှိ။ ကျတိသမ္မတယောဂါသက်ာယ၊ ၅၏။ အဘဘဝ တော၊ ကြောင့်။ တော့တို့အာရုတ္တရားတို့သည်။ ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယာ၊ တို့သည်။ န ဟောနှိုး ကုန်။ ပနာစ်စစ်သော်ကား။ ဟာဒယဝတ္ထုအာဒီသ ၄၀ဟာဒယဝတ္ထုအရှုသည်တို့။ သာလျှင်။ အယံ ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယာ၊ ဤဝိပ္ပယုတ္တပစ္စည်း၏ အဖြစ်ကို။ ဝေဖိ တဗ္ဗာ၏။

【မှတ်ချက်....အတို့ပစ္စည်းစသည်တို့၌ အထူးမဆို】

### သယောတဝိရ

အေး။ ပပဋိစ္စဂျိန်းသယောတဝိရသည်အောင်သို့ထူးသနည်း။

ခြေး။ အထူးမရှိပါ။ အချင်းချင်းအနက်ကိုမှု၏ခြင်းငါးဟောပါသည်။

တနည်း...သစ္စာလေးပါးကို သီခြင်းငါတိက်ကုန်သော ဝေနေယျဗြိုင်း အလို အားဖြင့်ငြင်း။ ဒေသနာတော်ကို တန်ဆာဆင်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်ငြင်း။ နိရှုထိပိဋ္ဌသမ္မား၏ အပြားကို သီခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်ငြင်း ဟောပါသည်။

အဝယာနေ ပန်သာ ပဋိစ္စတဲ့ နာမ သဟဇာတတဲ့ သဟဇာတလဲ၌ နာမ ပဋိစ္စတိန္တာ လုပ် ဥဘိန္ဒမ္မာ တော်သံ ဝါရန်း အတ္ထတော့ နိန္ဒာနာကရဏဘာဝ- ဒသုန္တာ ဝါတဲ့၊ အတ္ထတော့ ဟို ငွေတော့ ဒွေးပါ နိန္ဒာနာကရဏဘာ။ ဝေး သမ္မားပို အညာမည်သာ အတ္ထနိယာမန္တာ ဝါတဲ့။ စက္ခာ၌ ပဋိစ္စ ရူပေစာတိအောင်သူ ဟို သဟဇာတာပဲ့ ပဋိစ္စ ဥပ္ပတော်တဲ့ ဝါတဲ့ သဟဇာတမ္မား စူပါဒါရူပဲ့ ဘူတရှုပသာ ပစ္စယော နဲ့ ဟောတိ။ လူတိ ပဋိစ္စဝါရေန သဟဇာတပစ္စယ- ဘာဝံ သဟဇာတဝါရေန စ ပဏိစ္စတဲ့ ဝါတဲ့သာ သဟဇာတဘာဝံ နိယာမေတုံး ဥဘောပေတော့ ဝါတဲ့။ အပိုစ တထာ ဗုဒ္ဓနကာနံ အော်- သယဝင်သေန ဒေသနာဝိလာသေန နိရှုထိပိဋ္ဌသမ္မား၏ ပါဝါလန်ဝင်သေန စာတိ ငွေတော့ ဥဘောပဲ့ ဝါတဲ့တိ။ ॥ပဋ္ဌသန်းအဋ္ဌကော်-၄၂၆။

ပနာ အထူး။ အသာတိသဟဇာတဝါရေ၏။ အဝယာနေ အဆုံး၍။ ပဋိစ္စတဲ့ နာမ။လာ။ ပဋိစ္စတိန္တာ ဟူသော။ လူတဲ့၊ ကြုံစကားကို။ ဥဘိန္ဒမ္မာ နှစ်ပါးလည်းဖြစ် ကုန်သော။ ငွေတော့ ဝါရန်း၊ ထိပိဋ္ဌစွဲဝါရ သဟဇာတဝါရတိ၏။ အတ္ထတော့ အားဖြင့်။ နိန္ဒာနာကရဏဘာဝံဒသုန္တာ အထူးမရှိသည်၏။ အဖြစ်ကိုပြခြင်း ငါ့ဝါတဲ့၏။ ဟိုမျက်။ အတ္ထတော့၊ အားဖြင့်။ ဒွေးပါ ကုန်သော။ ငွေတော့ ထိပိဋ္ဌစွဲ ဝါရ သဟဇာတဝါရတိသည်။ နိန္ဒာနာကရဏဘာ၊ အထူးမရှိသည်ကိုပြုကုန်သည်။ ဟောနှိုး၊ ကုန်၏။ ပေးသနေပါ့၊ ကုန်သော်လည်း။ အညာမည်သာ၊ ၏။ အတ္ထ- နိယာမန္တာ အနုက်ကိုမှတ်ခြင်းငါ့။ ဝါတဲ့၊ ကုန်၏။ ဟို၊ ထုတ်စွာ့။ စက္ခာ၌ ပဋိစ္စ ရူပေ စာတိအာအေသာ၊ တို့၌။ အသဟဇာတမ္မား၊ သဟဇာတမဟုတ်သော စက္ခာယတန္ဒပါရုံကိုလည်း။ ပဋိစ္စ၊ စူချုံ။ ဥပ္ပတော်တိ၊ ဟူ၍။ ဝါတဲ့တဲ့ သာ သဟဇာတမ္မား၊ သဟဇာတပြစ်သော်လည်း။ နဲ့ ဟောတိ၊ မဖြစ်။ လူတိတဲ့သာ့၊ ကြုံဘာ့။ ပဋိစ္စဝါရေန၊ ဖြင့်။ သဟဇာတသာ၊ သဟဇာတပြစ်သော တရား၏။ ပစ္စယဘာဝံ၊ ပဋိစ္စကိုစွဲကို ပြီးစေတတ်သော ပစ္စည်းအဖြစ်ကိုင်း။ သဟဇာတ- ဝါရေန၊ ဖြင့်။ ပဏိစ္စတဲ့ဝါတဲ့သာ၊ ပဏိစ္စဟူ၍ ဟောတော်မူအပ်သော တရား၏။ သဟဇာတဘာဝံ၊ သဟဇာတ၏ အဖြစ်ကိုင်း။ နိယာမေတုံး၊ မှတ်ခြင်းငါ့။ ဥဘောပဲ့၊ ကုန်သော။ ငွေတော့ တို့ကို။ ဝါတဲ့၊ ကုန်၏။ အပိုစ ကား။ တထာ၊ ထိုသို့သောအခြင်းအရာဖြင့်။ ဗုဒ္ဓနကာနံ၊ သီခြင်းငါ့ ထိက်ကုန်သော ဝေနေယျ တိ၏။ အော်သယဝင်သေန စ၊ အလို၏ အစွမ်းဖြင့်ငြင်း။ ဒေသနာဝိလာသေန စ၊ ဒေသနာဝိလာသေန စ၊ ဒေသနာကိုတန်ဆာဆင်ခြင်းဖြင့်ငြင်း။ နိရှုထိပိဋ္ဌသမ္မားပါဝါလန်ဝင်သေန စ၊

ပဋိသန်း အနုကြို

၆၄၃

နှင့်တိပိဋကဓိအပြားကိုသိတော်မှုခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်ရင်း။ လူတိ၊ ဤသိသော အကြောင်းတိဖြင့်။ ဥဘောပါ၊ ကုန်သော် ငော် တိကို။ ဝတ္ထာ၊ ကုန်၏။ လူတိ၊ ဤကားအပြီးတည်း။

### ပစ္စယဝါရနှင့် နိသာယဝါရ

ဓမ္မေး။ ပစ္စယဝါရ နိသာယဝါရတိကို အဘယ်ကြောင့် ဟောသနလျှော့ဗုံး။

၆၅။ သဟောတနိသာယ ပုဂ္ဂရေားတနိသာယ နှစ်ပါးရကောင်းသည်ကို ရည်ရွယ် ဟောပါသည်။

[မှတ်ပျက်....ပစ္စယဝါရနှင့် နိသာယဝါရအတူတူပင် ဟောကြောင်းကို ပဋိစ္စပါရနှင့် သဟောတန်းပါရမာတိုင်း သီကြပါကုန်]။

အဝသာနေ့ ပန်သာ ပစ္စယတ္ထံ နာမ နိသာယတ္ထံ နာမ ပစ္စယတ္ထနှင့် လူဒ် ဉာဏ်နှင့် ငော်သုတေသန ဝါရန် အတ္ထတော့ နှစ်သာမာ ကရရာသာဝဒသာနတ္ထံ ဝတ္ထာ၊ အတ္ထတော့ ဟို ငော်ပါ ပဋိစ္စ သဟောတာ ဝိယ နှစ်သာမာကရကား။ ဝေးသန္တပို့ အညမညသာ အတ္ထနိယာမနတ္ထံ ဝတ္ထာ၊ အဝိဇ္ဇာပစ္စယာ သခိုက္ခတိအာခီးသူ ဟဲ အနိသာယ ဝတ္ထမာန် နာနာကွွှေကိုကမိုပစ္စယာ ဥပ္ပါဒ်တိတိ ဝတ္ထာ၊ အညမညံ့ အလျှော်တွေ့ ငိုတ်ကြွာခီးသူ စ ကော် ငော်သာ နိသာယပစ္စယော နဟောတိ၊ တထာ ဥပါဒီရှုပံ့ မဟာဘုရားတာသာ နိသာယပစ္စယော န ဟောတိယောဝါ လူတိ ပစ္စယဝါရနေ့ နိသာယပစ္စယာဘဝံ နိသာယဝါရနေ့ စ ပစ္စယာတိဝတ္ထာသာ သဟောတပုဂ္ဂရေားတာဘဝံ နိယာမေတ္ထံ ဥဘောပေတေ ဝတ္ထာ။ အပိစာပါ။ ငော် ဥဘောပါ ဝတ္ထာတိ။ ။။ပဋိသန်းအန္တကထာ-ဂျာ။

ပန် အထူး။ အသာ ထိနိသာယဝါရ၏။ အဝသာနေ့၏၍၍။ ပစ္စယတ္ထံ နာမ။ပါ။ ပစ္စယတ္ထနှင့် ဟူ၍။ပါ။ ဥဘောပါ၊ ကုန်သော်။ ငော် ထိပစ္စယဝါရ နိသာယဝါရတိကို။ ဝတ္ထာ၊ ကုန်၏။ လူတိ၊ အပြီးတည်း။ ။(အကြောင်းအနက်လွှာယုပြ)။

[သမ္မယုတ္ထဝါရနှင့် သံသဋ္ဌဝါရလည်း အတူတူပင်။ ရင်းတို့ ဟောကြောင်းကို ယခင်နည်းအတိုင်း သီကြပါကုန်]။

ပဋိမကျော် ဦးကြီးဖေတိ၊ ရုံဒေတ္ထိယလှို့နာ။  
ရှစ်တာ အနုကြော်သာ၊ ခုခုကြောမှု နိုင်းတာ။

ပဋိသန်းအနုကြိုပြီး၏။

ඩ. ම. ඩා. ග. - ජ්‍යෙෂ්ඨ පිටත පිටත ( ගැසුලු ) හේතුවේ